

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

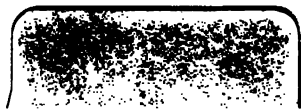
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

= Teubner 216

2923 f. $\frac{2}{1,2}$

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ
ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ

IOANNIS STOBÆI
FLORILEGIUM

RECOGNOVIT

AUGUSTUS MEINEKE

VOL. I.

L I P S I A E

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI

MDCCCLV.

21. 15. 02.

DISCREPANTIA LECTIONIS A
GAISFORDI.

P. 1, 11. Τημενιδῶν] Τημενίδων

P. 2, 6. ἀσφαλείας] εὐγενείας ex Orione 8. λειου-
μένη] τελουμένη ex Orione, Christianus Wordsworth ad Theo-
critum p. 36 μειουμένη. vera scriptura adhuc latet 10. κα-
λόν] malim καλῶν 11. Εὐριπίδου Ἀντιόπη] Εὐριπίδου
Ἡρακλείδαις cod. A. excidit fortasse Heraclidarum vs. 625.
ἀ δ' ἀρετὰ βάλνει διὰ μόχθων 12. τὰς δὲ χρή σ' ἀσκεῖν]
τὰς χρή σ' ἀσκεῖν cod. A. correxit G. Dindorfius 16—18.
Gesnerus addidit ex Tit. CVIII, 25 20—29. haec Ges-
nerum e Gnomologio addidisse intellexit Gaisfordus; cor-
ruptos hic illic versus, facile emendandos, intactos reliqui

P. 3, 1. Ἀνανεύσεις] Ἀνανεύουσα posui, quo ducit m.
Gesneri in *Ananeusa*, Schowius ἐν Ἀνανεύουσα, cod. Ven.
a Kirchhoffio inspectus Ἀνανεύουσης. verum videri Ἀνανεύ-
σεις, quod Gaisfordus edidit, monstrare conatus sum Hist.
crit. com. p. 472 2. ὅταν] ὅταν δ' 8. δὲ ἐθίξω] imo
δ' εἰθίξω 13. μήτ' ἀλογίστως] malim μηδ' ἀλογίστως
16—32. e Gnomologio addidit Gesnerus, Aristotelis hym-
num e Diogene Laertio

P. 4, 18. φρόνησις] ἡ φρόνησις e Barocc. 19. ἀν-
δρεία] cod. A. ἀνδρία, quam formam a codd. oblatam ubique
revocavi 21. ἡ accessit e Barocc.

P. 5, 2. φόβων] excidisse videtur καὶ μάλιστα 7. τὰς
ἐπιθυμίας ὁρμῶσας] τὴν ἐπιθυμίαν ὁρμῶσαν ex A et Barocc.
9. ψυχῆς,] dele comma 11. τῆς ψυχῆς] ψυχῆς ex
Barocc. 14. ἡ δυστυχίαν] καὶ δυστυχίαν e Barocc.

20. δειλία δὲ] adde ἐστι ex Barocc. 21. καὶ μάλιστα
accessit e Barocc. 26. μὴ καλύοντος τοῦ λόγου] καλύ-
οντος τοῦ λογισμοῦ e Barocc.

P. 6, 4. τὸ κρῖναι] τὸ εὖ κρῖναι Halmius 15. δύν-
 νασθαι acc. e Barocc. 16. μετρίας seclusi 21. τῶν
 πρὸς τὸν θάνατον] τῶν περὶ θάνατον e Barocc. 21. 22. ἐν
 τοῖς δεινοῖς acc. ex A et Barocc. 23. διασωθῆναι] σω-
 θῆναι. ex A et Barocc. 25. αἰρεῖσθαι] προαιρεῖσθαι e
 Barocc. 26. καὶ δύνασθαι acc. ex A et Barocc.
 27. ἔτι τε] ἔτι δὲ ex Barocc. 28. ἡ μεγαλοφυχία] ἡ τε
 φιλοπονία ex Barocc. aliisque libris 32. ἀταξίαν] ἀδο-
 ξίαν e Barocc. παρὰ] περὶ ex A

P. 7, 1. τε add. ex Barocc. 4. 5. φανύλας ἀπολαύσεις
 ἡδονῶν] φανύλας ἡδονᾶς καὶ ἀπολαύσεις ex Barocc. ὑπο-
 μοιμητικόν] ὑπομενετικόν ex Barocc. ἐπὶ τῷ] ἐπὶ τὸ
 Halmius 22. καθάριος] καθάρειος 25. ἡδίων τι] ἰδιόν
 τι ex A et Barocc.

P. 8, 14. δὲ add. Halmius 20. ἐπὶ μικροῖς acc. ex
 A et Barocc. 32. φιλόσκαπτον] φιλοσκάπττην ex Barocc.

P. 9, 6. αἰρεῖσθαι et τὸ acc. ex Barocc.

P. 10, 12. ὑπεξαίρεσθαι] ἐξαίρεσθαι e Barocc. 21. εὐ-
 θείαις] ἡρεμαίαις ex AB 23. τὰ acc. e codd. 28. εὐ-
 γναμονικόν] συγγναμονικόν e Barocc. 29. 30. μνήμη
 ἀγαθῇ acc. ex A Bar. et B 31. φιλοξένιον] φιλόξενον

P. 11, 3. εἰρημένων] ψεγομένων ex AB 9. παρα-
 μένοντας] παραμενοῦντας 11. ἰσχὺν] ἰσχύν e codd.
 Gesneri et Schowii

P. 12, 28. καταβλέπεται] καλὰ βλέπεται e marg. Ges-
 nerii. cod. A βλέπεται, quod fortasse tenendum

P. 13, 2. ἀνθρώποις] ἀνθρώποισι 3. ποιεῖσθαι]
 ποιέεσθαι 4. μοχθηρίαν] μοχθηρίην 5. ἀμείνω] ma-
 lim ἀμείνονα 9. φιλεῖ] φιλεῖ 11. κινούμεναι] κι-
 νεῶμεναι εἰσὶν] εἰσὶ 12. τοῖς δυνατοῖς οὖν] τοῖσι
 δυνατοῖσι ᾧ 13. τοῖς παρεούσιν] τοῖσι παρεούσι 14. θαυ-
 μαζομένων] θαυμαζομένων 15. διανοίῃ] διανοίῃ 16. ἐν-
 νοούμενον] ἐννοεῦμενον 19. θαυμαζών] θαυμαζών
 22. ἐπικαινουργεῖν] ἐπικαινουργέειν 23. ὃ] ᾧ ex A
 24. δόξεσθαι] δόξασθαι 25. τοῖς] τοῖσι ἐαυτοῦ] ἐαυ-
 τοῦ ex A 27. καὶ add. Halmius 28. πρήσση καὶ
 διώγη] πρήσσει καὶ διάγει Halmius

P. 14. in margine posita addidisse Gesnerum monuit
 Gaisfordus

P. 16, 23. σύμπαντας] πάντας ex A 26. συναπο-
λειφθήσεται] συνυπολειφθήσεται Gesnerus

P. 17, 6. Σωκράτην] scribendum erat Σάπατρον. Iam-
blichī ad Sopatrum epistolam commemorat ipse Stobaeus XI,
14. XXXI, 9. LXXXI, 18 et Append. Flor. p. 49. Gaisf. ex eadem
epistola ad Iamblichum derivata sunt quae leguntur I, 60.
XXXVII, 33. CI, 23 14. Περικτιόνης] Περικτιόνης

15. συνέστα] συνέστακεν? 20. ἀριθμητικὰ] aliis locis
ἀριθματικὰ 21. ἐπιστῆμαι καὶ] ἐπισταμονικὰ e cod.
Schowii 22. γένη] aliis locis γένεια 24. ἀνοή] ἀνοῶ
25. συμβεβηκότα] συμβεβακότα 26—30. a Gesnero ad-
dita esse monuit Gaisfordus

P. 18, 7. γιγνομένων] scribendum ubique γινομένων 10.
οἷός ἐστι] οἷός τ' ἐντὶ 11. ἀριθμάσασθαι] cod. Schowii
ἐνθυμήσασθαι; hinc scripsi συναρθμήσασθαι 12. εἴ-
ναι] ἡμεν vel εἴμεν 14. ἐσσεῖται] ἐσεῖται per errorem
illatum κατόψεσθαι] κατοψεῖσθαι Iacobsius πάντα
τε τὰ] ex A 15. ἐκείνου] ἐκείνω 21. οἰκίας] rectius
οἰκῆς τὰς ἀρετὰς φύσιν] τὰς φύσιος ἀρετὰν Alb. Fri-
schingius 27. καὶ seclusi δὲ ἀρετὰ] δὲ ἀκροτάς Ges-
nerus 28. φύσεως] φύσιος ἀνάγκη] ἀνάγκη

P. 19, 3. τὸ δὲ στέργεν — 5. τὰς ψυχὰς addidi e Brux.
6. ἃ μὲν ὦν] recte Hirschigius ὦν ἃ μὲν 7. τῇ ψυχῇ] τὰς
ψυχὰς Hirschigius πλήθος] malim πλάθος πρῶτα] ma-
lim πρᾶτα 16. ὅτι add. Hirschigius 17. ἐγκρατῇ] ἐπικρα-
τῇ Hirschigius 18. μέρος, ψυχὰς ἀκρασία] μέρος τὰς ψυχὰς
τῷ λογιστικῷ, ἀκρασία Hirschigius. 24. ἀκρατία] ἀκρασία
ex A 26. ἀποβαλὲν] ἀποβάλλεν 27. καὶ κακὰ addidi
31. ἀθροισάτω] ἀθροῖσαι

P. 20, 2. τῷ δὲ ἀλόγῳ — ἐπιθυματικὸν] haec legeban-
tur p. 19, 32 post ἄλογον: transposuit Halmius 3. τοῦτου]
imo τούτω πλασίον] malim πλατίον 11. ἀνδρία] ἃ ἀν-
δρία 13 et 32. ἐπιθυμητικῷ] aliis locis ἐπιθυματικὸν
14. τις] ποθ' Hirschig. 16. ἀκρατίαν — θηριότητα]
ἀκρασίαν — θηριότατα 18. οὖν] ὦν προσέεικε] πο-
τέεικε 24. ἀκρατία] ἀκρασία 26. ὀνομάζεται] ὀνυ-
μάζεται, quae forma etiam ceteris locis restituenda videtur
27. τῶν] τᾶν διαθέσεων] imo διαθεσίαν 30. τοῦ]
τῷ 31. γεννᾷ] γεννῇ 32. θηριότητα] rectius θηριό-

τατα 8. τῶν ἀρετῶν] τῶν ἀρετῶν 10. φρόνησις] φρό-
 νασις ἀνδρεία] ἀνδρεία 11. δικαιοτής] δικαιοτάς
 16. συναρμόζομεν] συναρμόζοντες Gesnerus 17. τὸ λόγον
 ἔχον] τὰ λόγον ἔχοντα ταύτας] τὰς ex A 29. τοῦ] τῷ
 P. 22, 1. κτασάμενον malim αὐτοῦ] αὐτῷ 6. οὖν]
 ὦν 7. λόγον καὶ προαιρέσεως καὶ δυνάμεως] repone for-
 mas doricas λόγῳ καὶ προαιρέσειος καὶ δυνάμιος 9. οὖν] ὦν
 11. ὀνυμαίνονται] ante Canterum οὐ μαίνονται 15. ἀναι-
 ρεῖν] ἀνευρέν Halmius ἀδικεῖν] ἀδικέν 18. κερδαίνειν]
 κερδαίνεν 19. καθυπερέχειν] καθυπερέχεν 20. τοιγαροῦν]
 τοιγαρῶν γνωρίζειν] γνωρίζεν ἀντιθέμενοι] ἀντιθέμεν
 Hirschigius 24. διδάσκειν] διδάσκειν τοὺς νέους] τῶς
 νέως 27. ὃς addidit Halmius 28. ὀρθοπλοiei] ὀρθο-
 πλοεῖ 29. Θεαγοῦς] rectius Θεάγους

P. 23, 2. θεωροῦμεν καὶ λέγομεν] rectius θεωρεῦμες
 καὶ λέγομες 3. τοῦ] τῷ 7. θυμῶσις] θυμὸς Halmius
 et Hirschigius 8. οὖν] delendum cum A, commate posito
 post ἐπιθυμία 9. ἡ] ἃ 10. κρατοῦσα] repone κρα-
 τεύουσα vel κρατοῖσα τοῦ ἐπιθυματικοῦ] τῷ ἐπιθυματικῷ
 ἀδεῶς] εἰδεός? an cum Hirschigio μέρεος? οὖν] ὦν
 13. ἀπέσπασται] ἀπόσπασται A, ἀπόσπαστα ἡ Halmius 14 et 25.
 τόκκα] τόκα 16. μερῶν] μερέων 17. τῇ κατοχῇ] τῇ
 κατοχῇ 21. φεύγειν] φεύγεν ἀκρατία] ἀκρασία 22.
 κρείσσον] κρέσσον 23. χέρηον] cod. A χαίρειν. malim χε-
 ρῆον 24. συννευδοκῆται] malim συννευδοκῇ τε 28. ἀν-
 δρειότης] ἀνδρειότηας 30. τῆς ψυχῆς] τὰς ψυχᾶς

P. 24, 4. ἀρετὰ] ἀρετὰ 6. γε οὖν] rectius γῶν
 φημίζεται] φατίζεται e codd. 9. τοῦ] τῷ ὑπάρχειν]
 υπάρχεν 10. αὐτῶν] ὀνυμάτων Hirschigius 12. ἡ] ἃ
 17. 18. μεῖζον] μέζον 17. μείον] μῆον 18. μισαδονία]
 φιλαδονία Halmius 19. ἃ μὴ] ita Gaisfordus pro ἃ μὲν,
 scripsi ἃ μὲν οὐ e Brux. 23. θεωρεῖν καὶ κρῖνειν] θεωρῶν
 καὶ κρῖνεν 24. γένηται, ἃ ἀρετὰ καλέσται] γένηται, καλέ-
 εται e cod. A 25. om. lac. Canterus supplet τὰ δεινὰ, ἀν-
 δρεία· ὅκα δ' ἐν τῷ κατέχεν σαοφροσύνη] σαοφροσύνα
 30. οὐκ] οὐτ'

P. 25, 2. 3 et 4. τοῦ] τῷ 7. ἐκτὸς] ἐντὸς Canterus
 16. εἰδῶς] ἔασα (ἔσσα?) ex A 17. δυνάμεων] imo δυναμίων
 23. γὰρ abest 26. τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ καὶ

- φρό- τοῦ ὕγρου καὶ τοῦ ξηροῦ] posui dor. genetivos 26.
 ὄγον γίνεται] recte Hirschigius ἐγγίνεται 27. τοῦ θυμοῦ καὶ
] τῷ θυμῷ καὶ τῷ 30. ἐγγίγνεται] ἐγγίνονται
 οὖν 31. καὶ δυνάμει] delet Hirschigius δύναται] δυνατὸν
 Canterus
 P. 26, 2. τοῦ] τῷ 3. θυμοῦ] θυμῷ 4. ἐμποιεῖ]
 malim ἐμποιεῖ 5. τῶν ἀλόγων] τῷ ἀλόγῳ 9. νοσεῖ]
 ὦν malim νοσεῖ 10. τοῦ] τῷ 15. ἐπικρατεῖ] malim ἐπι-
 ναι- κρατεῖ 16. ἀκρατίαν] ἀκρασίαν 17. λῦπης] λύπας
 νειν- 18. ἀμπλακίσκοντι] ἀμβλακίσκοντι 21. πράσσειν] πράσ-
 οὖν- σον 22. ἡδονᾶς] ἀδονᾶς 24. ἐμπέσοι καὶ παρείτω] ἐμ-
 ἔμεν πεδοῖ καὶ παρήγῃ Badham 25. τοῦ] τῷ 27. ἀντέχειν]
 τῷ- ἀντέχεν ἐπικρατεῖν] ἐπικρατὲν 32. τοῦ] τῷ
 P. 27, 2. τὸ abest 8. ἀληθινῇ] ἀλαθινὰ 11. τοῦ]
 αὐς τῷ 17. τὸ abest 23. μέλων] μῆλων? 25. καὶ τε νό-
 ius σοι τε] καὶ τὰ νάσοι δὲ Canterus 29. τὰ περὶ] ἃ περὶ Hal-
 ilo mius τὰν διάθεσιν καὶ] διάθεσις ex A 31. τοῦ] τῷ
 α- P. 28, 2. δαπάνῃ] δαπάνᾳ 5. τῶν ἄλλων διαθέ-
 τῷ- σεων τῶν] τῶν ἄλλων (imo ἄλλαν) διαθεσίαν τῶν 12. τὰν
 5. γραμμᾶν] τὸ λαμπρὸν Gaisfordus; sufficebat τὰ λαμπρά.
 ᾧ Hirschigius τὰν χροῖαν 13. ἀπαλὸν] Valckenarius ἀπατα-
 2. λὸν 14. σὺν τῇ χρηστότητι] σὺν τᾷ χρηστότατι. haec
 :- cum sequi. τῶν χρωμάτων Hirschigius delet 18. γεννα-
 - θείσα] γενναθείσα Halmius 19. ἡρμοσμένον] ἁρμοσμένον
 21. ἀφελεῖν] ἀφελὲν 22. οὔτε] οὐδὲ 30. κακῶς τε
 γὰρ] κακῶς γὰρ? 31. τὸν τυφλόν] addendum videtur
 αἰεὶ ἀνάγκη εἶμεν τυφλόν
 P. 29, 1. λαμπρότητα] λαμπρότατα 3. κτῆσις] κτᾶ-
 σις ἀλλὰ χρᾶσις] ἀλλ' ἃ χρᾶσις 6. ἂν] τὰν 8.
] ὅλεσθαι] δηλῆσθαι et δηλήσασθαι libri, corr. Iacobsius
 14. τολμῶντι] τολμῶντων Canterus 15. εἰπεῖν] εἰπέν
 ν θρασυνέσθωσαν] fort. θρασυνέσθων vel θρασυνέσθων,
 - propter τολμῶντων, si recte coniecit Canterus 19. ὀριδ-
 - δαν] ὀριάδαν libri, corr. Schowius 21. διαφόροις] ἀδια-
 x φόροις Canterus 23. ἔμεν] ἔμεν 24. εἰς ἴσον] rectius
 εἰς ἴσον 28. γινώσκειν] γινώσκειν
 5 P. 30, 3. παρὰ ταύτης] παρ' ἀρετᾶς Halmius 6. ἐστὶν
 / ὅκ'] rectius ἔντι ὅκ' (pro ὅκ' cod. A ὅτε καὶ) 16. σεμνό-
 i

τηα] σεμνότηα 17. τῆς φύσεως] τὰς φύσεις 18. μεί-
ονα] μῆονα ἔστι δ' ὅκα] ἔντι δ' ὅκα? 21. γενναθῆ-
μεν] γενναθῆμεν Halmius 25. κε] κα

P. 31, 2. τοῦς] τῶς (typothetae error τῶ) συναγωνι-
σαμένους] συναγωνισαμένως (typ. error συναγωνισαμένω)

5. ἕτερον — ἕτερον] ἄτερον — ἄτερον 6. ὦν] ἄν ἄτε-
ρον] fort. delendum 8. οὖν] ὦν 9. διὰ ἕτερον] malim
δι' ἄτερον 10. ἦ] ἄ 14. προαιρετικὰ] προτρεπτικὰ
Halmius, ποιητικὰ Canterus 15. αἰρετῶν] ἀτέρων Hal-
mius ex A, qui ἑταίρων 22. δι' αὐτὸ] δι' αὐταυτο? 23.
αὐτῶ] αὐτῶν libri, corr. Gesnerus 30. ἦμεν] τιμὲν ante
Canterum

P. 32, 10. χρᾶται] fort. χρέεται ut aliis locis 13. ὦν
ὅτι] ὅτι 14. ἀλλὰ] ἀλλ' ἢ ex A et Brux. 17. ζῶον]
scrib. ubique ζῶον 26. φύσει] τοῖς φύσει Hirschigius 27.
δορυφορεῖται] δορυφορεῖ δὲ Halmius 30. ἄ] del. videtur.

P. 33, 1. ἔστι] imo ἔντι 2. δεῖ] αἰ ante Canterum
4. κυβερνήτης] κυβερνήτας ψυχᾶς δὲ] δὲ ψυχᾶς σω-
ματούμενα] σωματουμένα 13. δαιμόνων] δαιμονίων Can-
terus 30. ὅτι] ὅθεν Canterus

P. 34, 16. πλείονες] πλήονες malim 19. αἰρέοντι]
αἰεῖ ῥέοντι ante Valckenarium; ἀγρέοντι Canterus 20. 21. τὸ
ποτισιποιούμενον] τὸ τῶν ποτισιποιουμένων Hirschig. 26. ἀλη-
θινὰς] ἀλαθινὰς 28. ἀβατικὰς — γεροντικὰς] ἀβατι-
κὰς — γεροντικὰς Halmius 29. παμπληθείας] παμπλαθείας?
31. ἀληθινᾶς] imo ἀλαθινᾶς

P. 35, 1. μεταπιπτούσας] μεταπιπτοῖσας? 4. ἀποστε-
ροῦμες] ἀποστερέομες? 7. εἰς] videtur ubique ἐς reponen-
dum 10. ἀλαθινὰν κρίσιν] ἀλάθειαν κρίτον Hirschig.
14. ἐμποιεῖν] ἐμποιεῖν? 18. τε καὶ] ἔτι ex A 24. μένον-
τες] μὲν ὄντες Schowius, βαλνοντες Iacobsius 11. οὖν] ὦν

P. 37, 6. τὸν] τὴν recte Peerlkamp 14. τῆς σκέτης]
scrib. τὴν σκέτην ex A 15. αὐτῆς] αὐτὸ recte Iacobsius

P. 38, 12. θάλλπους] ita recte A, vulgo θάλλπος 21.
λίθων] seclusi 23. ὦν τε] excidit τε per errorem typothetae

P. 39, 9. τοῦ τι ἂν δρᾶσαι] τοῦ τι ἀντιδρᾶσαι probabili-
ter Iacobsius 11. καὶ ἐπιθυμέομι] seclusit Cobetus 16. δε-
δομένοις] διδομένοις ex A 24. μέχρι] ἄχρι ex A 25.
τὰ μέτρια] μετὰ μέτρια A, unde τὰ μὲν μέτρια Iacobsius

recte 31. ἐχολήν] σχολήν μούνων δὲ τῶν] μούνων θ' αὐτῶν vulgo, μούνων θ' ἂ τῶν A, corr. Valckenarius

P. 40, 1. 2. ἂ δεῖ ἔσεσθαι] αἰεὶ ἐφίεσθαι Iacobsius 19. ἀκρίμῳ] ἐναισίμῳ Cobetus 23. τὸν] τὸ Halmius 26. ποτε] ποτε 27. μέλοιμι] μέλοι μοι Hirschigius 32. ἀποστύγῳ] ita Gaisf. pro vulgato ἀποστύγειν. cod. A ἀποστύγῳ i. e. ἀποστύγοιμι

P. 42, 30. uncis inclusa ex Holsteniana addidit Gaisfordus

P. 43, 27. καθαρθείσῃ] καθαρθείσης ante Gaisfordum

P. 55, 1. μῶσο] μᾶσο

P. 61, 17. ἅπαντα] ἀπαντᾷ ante Valckenarium ἀνὴρ δικαίως τὸν τόκον] ita Gaisfordus; vulgo ἀνὴρ δικαίως αὐτῶν τὸν τόκον, liber Venetus ἀνὴρ δικαίως ἀντὶ τῶν τόκων, itaque locus ita scribendus ὅταν δανέξῃ τις πονηρῶ χρήματα, δίκαιος ἀντὶ τῶν τόκων λύπας ἔχειν. atque ita voluit etiam Iacobsius 21. praepone Ἀντιφάνους e libro Ven. a Kirchhoffio inspecto

P. 62, 7. κερδανεῖς] κερδανεῖ Nauckius 23. Ζηνοδότου] Ζήνωνος? cf. Praef. Com. fr. vol. I p. X 24. μὲν ἡρετῇ] αἰεὶ vulgo, corr. Valckenarius

P. 63, 5. εὐτυχίην] εὐτυχίαν δ'] τ' e marg. Gesneri 10. κακότηας ἐμοὶ] κακότητ' ἄσημον Reisigius; fort. κακότηας. ἐμοὶ [μὲν] . . . ut locus mutulus sit

P. 64, 1. βλαβερώτερον] βλαβερώτατον Nauckius 20. separavi haec a praecedenti fragmento 21. ἀνθρωπον add. Gesnerus ἀλλὰ] ἀλλ' ἢ 28. λαγολ] λαγαῶλ A, hinc posui λαγῶ

P. 65, 2. συναγάγοι] συναγάγῃ 3. ἀπαξάπασι] ἀπαξ-απᾶσῶν. Cf. Com. gr. IV p. 33 5. καθενός, τοσούτους] καθ' ἓνα τοσούτους? 19. λήξεσθαι] imo λήξασθαι 20. προαιρεῖται] imo προήρῃται ex A μᾶλλον] recte lacunam indicavit Meierus; v. Sauppium Oral. Alt. II p. 272

P. 66, 8. ἐκ τῆς ἐπιστολῆς] nimirum Plutarchi 10. φιλοσώματον] Peerlkamp φιλόσκαμμον, sufficiebat φιλοσκάμματος 15. κακομηχανώτατον] κακομήχανον Duebnerus 20. ῥάδιον] ῥήιδιον ἐπαινεῖν] ἐπαινέειν 21. ἥθους] cod. A ἥθος i. e. ἥθεος 25. Διδῶνος ἐν τῷ π. δουλείας] v. Dio Chrys. vol. I p. 265 — 288 Emp. ex quo non dubium videtur quin quae Stobaeus habet

adumbrata sint 27. πολλῶν ἐπιθυμιῶν] haec delenda videntur, quamvis legantur etiam Tit. LXII, 42

P. 67, 3. Σακρατινοῦ] probabiliter Gaisfordus Κράτητος et 4. Κράτης

P. 69, 3. ἐλπίδας] ἐλπίδα A 23. deest lemma 27. γὰρ πρᾶγμα, ἔφω] πρᾶγμα, ἔστι γάρ. V. Com. graec. IV p. 248

P. 70, 11. Θεοφορουμένη] Θεοφορουμένη 15. πανταπλείστων] πᾶσι πλείστων ex Orione 22. λογισμοῦ τῷ δ. πράγματα ἕκαστός ἐστι καὶ] λογισμοῦ τῷ δ. πράγματα. Ἐκαστός ἐστι τῷ 25. σύμβουλος] βουλῆς Bentleius; rectius, ut videtur, Porsonus σύμβουλος· ὁ λογισμὸς διαφέρων

P. 71, 3. καὶ γὰρ εἰ] εἰ γὰρ εὖ ex A φρονεῖν] φρονῶν recte Valckenarius 5. ὁ νοῦς ἐν τῇ ψυχῇ] νοῦς ἐν ψυχῇ e Trinc. Aristotelis verba sunt in Top. I, 14 p. 288 Sylb.

6. 7. Haec ad unum fragmentum coniunxi. 8. ἡ ἀγαθὴ] ἀγαθὴ 12. τὸ φρονεῖν] Hermannus τό γε φρονεῖν, quod non sufficit 17. ἀποσώσais] ἀποσώσαι. Porsonus 18. ἂν] ἦν 23. ἀδίκως] κακῶς ex XCIV, 4

P. 72, 2. ἀνανδρία τε] καὶ ἡ σοφός τις ex XCI, 22. 5. κλειθρον] κληθρον 11. ἂν] ἦν 12. αὐξάνειν] αὐξάν' ἐν Bothius 29. γένεται] λέγεται

P. 73, 15. ὄρνισι μὲν] ὄρνισιν πολλὴν] πάλους Sylburgius, λαγωοῖς Trinc. et Voss. 16. αὐτοχύντοις κεράεσσιν] αὐτοχύντως κέρατα καὶ e codd. quibusdam affert Bergkii p. 368 qui conicit ταῦροι δ' ἀνχαλέοι κεράεσσιν. fort. ταύροις δ' ἀνχαλέοισι (?) κεράατα

P. 74, 6. abest lemma 27. οὔσα] εἶδον

P. 75, 3. Σωτάδου] vid. Anal. Alex. p. 246. 8. οὐ] ὅπου ante Brunckium 11. μηδὲν ἀτακτεῖν] Hermannus τὸ σὲ μηδὲν ἀτακτεῖν, Gaisfordus μηδὲν ποτ' ἀτακτεῖν εἰς] πρὸς? 17. τύχης] ante Gesnerum ψυχῆς

P. 76, 10. σοφοῖ] delet Hirschigius 12. ἐπεμελοῦντο] ἐπιμελοῦνται?

P. 77, 10. ἐν μίνφ] ex margine illatum et ex ἐν Μένωνι corruptum esse intellexit Gesnerus

P. 78, 14. προμαντικῆς] μαντικῆς Nauckius 27. οὐδὲ τὸ σῶμα αὐτὸ τὸ τὸ σῶμα οὐ τὸ cod. A, quod revocandum 28. τις εἶναι] τις εὖ εἶναι A, τις ἂν εἶναι scrib. e Damasc. τὴν ὑγίαν] malim sine articulo ὑγίαν (ὑγίαν)

P. 79, 3. οὔτε] οὐδὲ 4. φαῦλος] αὐτὸς φαῦλος ut 2?
20. Ἀσφάλιον] rectius Ἀσφάλειον

P. 80, 17. τέφρεις] τέφραις

P. 83, 9. εἴη] μηδὲ, et ita Halmius καὶ] ἐπὶ, Hal-
mius κατὰ, qui μοχ ἐπικόμενος 15. ἀναγκαιότερα] ἀναγ-
καίωτα 25. ὕστερον] δεύτερον ex B ὀρίξειν] ὀρίξεν
28. εὐτυχίης] εὐτυχίας 30. ὑφ' ᾧ] ὑφ' ᾧ 31. περα-
σθήσεται] περανθήσεται

P. 84, 1. ἀπείρου] ἀπέκρω 9. αὐτάν] ταυτῶν vel
τουτῶν? 11. 12. ταῖν ὄλων] τῶ ὄλω Nauckius 14. οὐκ]
οὐ κα? Halmius οὐ κεν 19. ἐούσας] εἰούσας 22. ἄρχειν]
ἄρχεν 23. ὄξον] ἔργον Halmius 25. ἐφ' ὄλω] ἐπὶ τῶ
ὄλω Hirschigius οἴκω] βίῳ Hirschigius τε καὶ] τε
γὰρ καὶ Hirschigius 26. σπωδάς] ἐπωδάς vulgo, σπου-
δάς Valckenarius, σπωδάς Hirschigius παιδείας] παιδιᾶς
Hirschigius 27. ἀδονᾶς] ἀδονᾶς Hirschigius 28. τυγχά-
νειν] τυγχάνειν 30. εὐτυχίας δὲ καὶ] δὲ om. A

P. 85, 5 et 6. ὄκκα] ὄκα, rectius ὄκα 10. αὐτ' ἄν]
αὐτὰ Gaisfordus 20. ἄν] κα? 20. 21. φύσιος] εἰ φύ-
σιος, Halmius φύσιος ὃς 23. νέων] recte νέω Hirschigius
26. λάβη] λάβοι e codd. Schowii 28. λαβεῖν] λαβέν 29.
ἐπιελθόντα μὲν] ἐπιελθόντα, τὰ μὲν ex Ars.

P. 86, 22. πολυήκοον] φιλόλαλον scribendum ex A
σῶμα ἔχειν] σῶμ' ἀσκαῖν? 23. πολυμαθῇ] ὀψιμαθῇ cl.
XXIX, 68. ex quo κρείττον supplendum videtur πολὺ [κρείτ-
τον ὀψι]μαθῇ 24. καὶ καπίας ἀλλότριον] om. A 28.
ἐχθρὸν πολέμιον] πολέμιον ἐχθρὸν Nauckius 29. ἄγαν φρο-
νεῖν] ἄγαν ἀγανοφρονεῖν Valckenarius, ἄγαν φιλοφρονεῖσθαι
margo Gesneri 30. χέरण] ἄνοια A, ἄνοιαν B a m. s.
et m. Gesneri

P. 87, 1. μεθύοντας] ex παροίνους i. e. παρ' οἴνου
corruptum 2. καὶ αὐτὸς] dele μεθύειν] παροινεῖν e
codd. 4. ἐπιμαίνεσθαι] ἐπιγέλα e codd. ἐπισημαίνεσθαι
Cobetius 10. φεῦγε· αὕτη γὰρ] φεῦγε ἥτις e codd. 19.
20. χρῶ — αἰδοῦ] χρῶ τοῖς θεοῖς ὥς φίλοις· γονεῖς αἰδοῦ
Valckenarius 20. γονεῖς — ποιῶ om. A ποιῶ. "Ο
δ' αὖν] imo ποιῶ, ὃ δ' αὖν 21. ἔδης] εἰδῆς Halmius.

P. 88, 1. τὸ μὲν — αἰ acc. e Brux. cf. V, 31 3. τρα-
χὺς ὦν] τραχέειν Nauckius 8. ζημίᾳ χρῶ acc. e Brux.

recte fortasse vulgo omittuntur 9. ὑβριζόμενος δὲ] δὲ om. A. cf. V, 26 16. ἐνενέγκης — τοῖς] εἰσενέγκης — τοῖς οὗτοις Hirschigius 19. κακὸν] βλαβερόν ex A 21. 22. τὴν αὐτίαν] κακὰ ἐν οἴκῳ ex codd. 22. κρύπτει φθόρου χάριν coniungit Hirschigius, sed ut φθόρου χάριν explicatio- nis causa addita et delenda putet 27. ἀπραγούντα] κακο-πραγούντα vel δυσπραγούντα Gesnerus

P. 89, 5. καλοκαγαθίαν] ἴδια A, ἄλδια Nauckius 5. ζήτει. Φίλει τὴν] pro his εὐσέβειαν enotatur ex A. fort. Θε-ράπευε εὐσέβειαν, παιδείαν 8. εὐσέβειαν fort. delendum; vide ad 5. 9. Τευταμίδης] Τευταμίδου A, Trinc. et Gesn. m.

17. πάντοτε] περὶ θεῶν ex A

P. 90, 12. εὐφρανῆς] εὐφράνης 27. πείνων ἄρμوزه] πᾶσιν ἄρμωζου scripsi fortasse iusto audacius, sed confirmat plane cod. Brux. pro πείνων cod. A πεινῶν, unus Schowii πένης ὧν, Wyllenbachius γάμον ἄρμوزه 23. εὐγένειαν] εὐσέβειαν?

P. 91, 13. καταθάσσει] καταρῶ ex codd. 16. χρό-σμαι] χρόνω ex B 30. ἐπαγγέλλου] ἐπεγγέλα Hirschigius

P. 92, 2—7. accesserunt e Brux. 9. ἀφικνέεται] ἀφικνέεται 16. σωφρονεῖν] imo σωφρονεῖν 17. κατὰ] καλὰ Valckenarius 25. αὐξων] αὐξιν Nauckius 26. χρόν] χρόν?

P. 93, 24. προμελεῖσθαι] ἐπιμελεῖσθαι ex Trinc.

P. 95, 18. ἢ ἂν] καὶ e Dione

P. 96, 7. δυσπέλαστον] δυσπάλαιστον ἐστίν Nauckius

11. πόσον] ὅσον? 15. πεπραγότες] πεπραχότες ex Ven.

18. ἀποκρύπτεσθαι] ἀποκρύπτεσθαι ex A. 19. Τημενίσιν] Τημενίδαις 25. κείσ] κείσαι ex libris 26. οὐδέποκ' εἰς] οὐδέποκα ex libris πεδέχεις] ante Salmasium μετέχεις

27. κῆν] recte libri κελν 28. πέδ' παιδ' ante Salmasium

P. 97, 6. φρονεῖν εὖ] εὖ Gesneri et Schowii codd. omit- tunt; versus non integer 7. no. 16 separavi a praece- dentibus et praeposui Aeschyli nomen, quod male in libris sequenti fragmento adscriptum est; v. Hermannum Opusc. III p. 140 et ad Aeschyli fr. p. 381 16. τοῦ αὐτοῦ] Ae- schyli esse probabiliter statuit Hermannus 18. εἰς συμφο- ρὰν ἴσσησι] Trinc. et codd. Schowii εἰ συμφορὰν καθίστησι, unus εἰς ἡδονὰς καθήκει. hinc εἰς πημονὰς ἴσθησε correxi in

Annal. Marburg. 1846 p. 1097. atque ita nunc etiam Hermannus Aesch. fr. l. l. πολλήν] πολλά e cod. Schowii

P. 98, 1—10. a Gesnero addita esse suspicatur Gaisfordus 12. ἔμμεναι] ἰδμεναι e codd. Schowii 19. δηλουμένη] Φιλουμένη Bentleius 24. dele comma post πιμπλάναι 27. κεί σ'] καὶ εἰ σ' ante Valckenarium 28. ἀμυνσίαν] ἀμυνσίας e marg. Gesneri

P. 99, 3. ἦνεις] εἴπεις recte Gesnerus 5. πολλὰ καὶ] τὰμὰ καὶ Berglerus, τὰμα δὲ Porsonus 6. ξήματ'] ante Berglerum χρήματ' 7. μαθόντες] παθόντες Valckenarius 9. ἐπιτιθῆται] ἐπιθῆται ante Iacobsium 11. πιθέσθε Valckenarius 12. φθονῆθ' ante Dobraeum ἡμῶν] ante Valck. ἡμῶν 17. ἀφραδέη] ἀφραδέε Brunckius; v. Anal. Alex. p. 201 22. κατηφίη] κατηφείη 23. εὐόχθησι] εὐοχθῆσι ὀπάξει] ὀπάξη 26. ὑπεροπλή τε καὶ] delevit τε Brunckius 27. ὑπὲρ ἀνχένας ἴσχει] scripsi ὑπὲρ ἀνχέν' ἀνίσχει, sed rectius Anal. Alex. l. l. posui ὑπέρανυχον ἀνίσχει 28. μνᾶται δ' εὐπηγῶν Ἀθήνην] ad Cotyn haec spectare cum Stephano existimavi Anal. l. l. sed fortasse de Oto cogitavit poeta ut in seqq. de Tantalo. cf. Apollodorus Bibl. I, 7, 4

P. 100, 2. αὐτε] malim αὐτίς ut in fine versus 11. Ἀλεάδαις e Schowii codd. acc. 15. αὖν] ἦν 19. ἀλόγιστος] ἄλογος libri, ἄλογός τις Gaisford. οὔτοι] libri οὐ, quod οὐχί scripsi 20. Θεταλή] Θετάλη 25. Ἐπιχάρμου] hoc lemma Grotius e coniectura posuisse videtur; libri Κερκίδου vel Κερκίδας, atque ita etiam Ven. a Kirchhoffio inspectus. iidem Κερκίδου sequenti loco adscriptum omittunt. nil impedit quo minus Cercidas notissimis Epicharmi verbis usus esse putetur. coniungenda igitur 42 et 43 ad unum Cercidae fragmentum. cf. Anal. Alex. p. 302 28. πῶς ἐνδοιεν] πῶς κεν ἴδοιεν scripsi l. l.

P. 101, 2. παλῶ — δυσεκνήπτω τρυγός] ante Bentleium παλῶ — δυσεκνήπτω τρυγί 7. παῦρον] μέτρον edd. Theognidis 15. κόντη] καντή Tyrwhittus 16. ὅπερ — πακῶν secluserit Cobetus.

P. 103, 3. μὴ πίσσηται] male impressum μὴ ἐπίσσηται ποδηγεῖν] ποδηγετεῖν Ecl. ph. II, 8, 2 ὀχέειν] ὀχεῖν 25. οὐδ' οἱ] οὐθ' οἱ 28. μετεκδύματα] ἐπεκδύματα Valckenarius

recte fortasse vulgo omittuntur 9. ὑβριζόμενος δὲ] δὲ om. A. cf. V, 26 16. ἐνετέγκης — τούτοις] εἰσενέγκης — τούτοις Hirschigius 19. κακὸν] βλαβερόν ex A 21. 22. τὴν ἀνυγίαν] κατὰ ἐν οὐκῳ ex codd. 22. κρίντε φθόνου χάριν coniungit Hirschigius, sed ut φθόνου χάριν explicatio- nis causa addita et delenda putet 27. ἀπραγοῦντα] καπο- πραγοῦντα vel δυσπραγοῦντα Gesnerus

P. 89, 5. καλοκαγαθίαν] ἴδια A, ἀλδία Nauckius 5. ζήτει. Φίλει τὴν] pro his εὐσέβειαν enotatur ex A. fort. Θε- ράπνευε εὐσέβειαν, παιδείαν 8. εὐσέβειαν fort. delendum; vide ad 5. 9. Τευταμίδης] Τευταμίδου A, Trinc. et Gesn. m.

17. πάντοτε] περὶ θεῶν ex A

P. 90, 12. εὐφρανῆς] εὐφράνης 27. πείνων ἄρμοξε] πᾶσιν ἄρμόζου scripsi fortasse iusto audacius, sed confirmat plane cod. Brux. pro πείνων cod. A πεινῶν, unus Schowii πέννης ὦν, Wyllenbachius γάμον ἄρμοξε 23. εὐγένειαν] εὐσέβειαν?

P. 91, 13. καταθάρρει] καταρῶ ex codd. 16. χρό- σιμα] χρόνῳ ex B 30. ἐπαγγέλλου] ἐπεγγέλα Hirschigius

P. 92, 2—7. accesserunt e Brux. 9. ἀφικνεῖται] ἀφικνέεται 16. σωφρονεῖν] imo σωφρονέειν 17. κατὰ] καλὰ Valckenarius 25. αὖξων] αὖξειν Nauckius 26. χρόν] χρόν?

P. 93, 24. προμελεῖσθαι] ἐπιμελεῖσθαι ex Trinc.

P. 95, 18. ἢ ἄν] καὶν e Dione

P. 96, 7. δυσπέλαστον] δυσπάλαιστον ἐστίν Nauckius

11. πόσον] ὅσον? 15. πεπραγότες] πεπραχότες ex Ven.

18. ἀποκρύπτεσθαι] ἀποκρύπτεσθαι ex A. 19. Τημενίδειν]

Τημενίδαις 25. κείσ'] κείσαι ex libris 26. οὐδέποκ' εἰς]

οὐδέποκα ex libris πεδέχεις] ante Salmasium μετέχεις

27. κῆν] recte libri κείν 28. πέδ'] παῖδ' ante Salmasium

P. 97, 6. φρονεῖν εὖ] εὖ Gesneri et Schowii codd. omit- tunt; versus non integer 7. no. 16 separavi a praece- dentibus et praeposui Aeschyli nomen, quod male in libris sequenti fragmento adscriptum est; v. Hermannum Opusc.

III p. 140 et ad Aeschyli fr. p. 381 16. τοῦ αὐτοῦ] Ae- schyli esse probabiliter statuit Hermannus 18. εἰς συμφο- ρὰν ἴσῃσι] Trinc. et codd. Schowii εἰ συμφορὰν καθίστησι,

unus εἰς ἡδονὰς καθήκει. hinc εἰς πημονὰς ἔσῃσε correxi in

Annal. Marburg. 1846 p. 1097. atque ita nunc etiam Hermannus Aesch. fr. l. l. πολλήν] πολλά e cod. Schowii

P. 98, 1 — 10. a Gesnero addita esse suspicatur Gaisfordus 12. ἐμμεναι] ἰδμεναι e codd. Schowii 19. δηλουμένη] φιλουμένη Bentleius 24. dele comma post πικπιλάναι 27. καὶ σ'] καὶν εἰ σ' ante Valckenarium 28. ἀμουσίαν] ἀμουσας e marg. Gesneri

P. 99, 3. ἔκεις] εἵκεις recte Gesnerus 5. πολλά καὶ] τὰμα καὶ Berglerus, τὰμα δὲ Porsonus 6. δῆματ'] ante Berglerum χρηματ' 7. μαθόντες] παθόντες Valckenarius 9. ἐπιτιδῆται] ἐπιθῆται ante Iacobsium 11. πιθέσθε Valckenarius 12. φθονῆθ' ante Dobraeum ἡμῶν] ante Valck. ἡμῶν 17. ἀφραδέτη] ἀφραδέι Brunckius; v. Anal. Alex. p. 201 22. κατηφίη] κατηφείη 23. εὐόχθησι] εὐοχθῆσι ὀπάξει] ὀπάξῃ 26. ὑπεροπλή τε καὶ] delevit te Brunckius 27. ὑπὲρ ἀνύχνας ἴσχει] scripsi ὑπὲρ ἀνύχεν' ἀνίσχει, sed rectius Anal. Alex. l. l. posui ὑπέρανυχον ἀνίσχει 28. μνᾶται δ' εὐπηχυν] Ἀθήνην] ad Cotyn haec spectare cum Stephano existimavi Anal. l. l. sed fortasse de Oto cogitavit poeta ut in seqq. de Tantalō. cf. Apollodorus Bibl. I, 7, 4

P. 100, 2. αὐτε] malim αὐτῆς ut in fine versus 11. Ἀλεάδαις e Schowii codd. acc. 15. ἄν] ἦν 19. ἀλόγιστος] ἄλογος libri, ἄλογός τις Gaisford. οὔτοι] libri οὐ, quod οὐχὶ scripsi 20. Θεττάλη] Θεττάλη 25. Ἐπιχάρμου] hoc lemma Grotius e coniectura posuisse videtur; libri Κερκίδου vel Κερκίδας, atque ita etiam Ven. a Kirchhoffio inspectus. iidem Κερκίδου sequenti loco adscriptum omittunt. nil impedit quo minus Cercidas notissimis Epicharmi verbis usus esse putetur. coniungenda igitur 42 et 43 ad unum Cercidae fragmentum. cf. Anal. Alex. p. 302 28. πῶς ἐνίδοιεν] πῶς κεν ἰδοιεν scripsi l. l.

P. 101, 2. παλῶ — δυσκεκλήτω τρυγός] ante Bentleium παλῶ — δυσκεκλήτω τρυγί 7. παῦρον] μέτρον edd. Theognidis 15. κολῆ] καὶ τῇ Tyrwhittus 16. ὅπερ — κακῶν seclussit Cobetus.

P. 103, 3. μὴ πλίσσεται] male impressum μὴ ἐπλίσσεται ποδηγεῖν] ποδηγετεῖν Ecl. ph. II, 8, 2 ὀχέειν] ὀχεῖν 25. οὐδ' οἱ] οὐθ' οἱ 28. μετεκδύματα] ἐπενδύματα Valckenarius

P. 104, 6. τὸν νόμον] νόμον 21. αἰσθητικὰ καὶ κό-
σμῳ] ἐσθῆτι καὶ κόσμῳ 24 et 25. τοῖς] τοῖσι 24. τύ-
χης] ψυχῆς ante Grotium

P. 105, 2. δὲ] fort. del. 5. καὶ] τῶν? an καὶ τῶν?
7. Ἀνθρωποὶ] Ἀνσῆτοι? an Ἀνόημονες? 8. ζωῆς — δε-
δοικότες] haec ex A addita alii extricabunt; videtur nova
sententia esse. intellegerem ἀνοήμονες ὀρέγονται γήραος θά-
νατον δεδοικότες, ut sit variatio eorum quae no. 81 leguntur

9. ἀνδάνουσιν] μανθάνουσιν Valckenarius; possis etiam
κατάνουσιν vel ἀνύουσιν 30. ἐμπόδιον] ἐγκοπὴ ex Diog.
Laert. IV, 50 Nauckius

P. 106, 2. ἰσχυρότερον] ψυχρότερον 9. πῇ δὲ ἐλε-
εινούς, πῇ δὲ μισητούς] transposui 12. δὲ οὐδέποτε] codd.
δέ ποτε, unde Nauckius δ' οὐποτε 24. ἔχω] om. codd. unde
Nauckius ἐγὼ οὐλότριχος vel ἐγὼ οὐλος τας τρίχας

P. 107, 1. τὰς addidi 8. τι] abundat

P. 108, 13. ταῖς συζητήσεαι] ταῖς συζητήσεσι Trine. corr.
Hirschigius 14. τοῖσι ἀλόγοις καὶ ζώων? 23. ὁκότε?
23 et 24. οὐκ αἰδέονται Iacobsius, οὔτε δέονται vulgo
30. σπονδαῖότατα] σπονδαῖόστατα? ut 24

P. 109, 11. ἀδικηθεῖς] Iacobsius δηχθεῖς. aut hoc aut
infra ἀνταδικεῖ scrib. videtur 22. μὲν ἀφρόνων] μὲν codd.
om. 23. ἱεροσύλων] ἱεροσύλοις e Porphyrio

P. 112, 2. ἐξαίρουσι] ἐξαιρουῖσι 14. ἐγγινόμενης] ἐγ-
γενομένης 17. ἐλαίης] ἐλαίαις e Plutarcho κάρδαμον]
καρδαμίδι e Plutarcho 29. ψυχῆς] τύχης

P. 113, 11. φόβος δὲ] φόβος 23. ἐστὶν ἀρετῆς] ἀρε-
τῆς ἐστι ex marg. Gesneri σωφροσύνη] σώφρων γυνή. cf.
Com. Gr. vol. IV p. 371 24. ἡ χάρις] v. Com. Gr. vol. IV
p. 372

P. 115, 4. ἀνιστῶσαι] αἰστώσαι Grotius 7. ὄντως δι-
καίως] ἀπ' ἀτρεκέως Valckenarius; fort. ἀπηλεγέως 8. εἰ-
κεν] εἵπερ μισέεις] μισεῖς Grotius αὐτῶν] αὐτῶν?
15. τοῖς — ποιοῖτο] τοῖσι — ποιεῖτο 26. Θεοβούλου] vid.
p. 88, 8

P. 116, 1. Χίλωνος] cf. p. 88, 1 7. ἐσθῆκει] hoc
revocandum, ἔσθηκεν Hermannus 8. ἐὰν] ἂν 9. εἰς — εἰς]
ἐς — ἐς 10. θέλεις σχεῖν] θέλων ἔχειν Brunckius πλέον
ἔχειν] πλέον σχεῖν Brunckius 26. ὑπὸ] delet Nauckius

P. 117, 23. πατὴρ] male impressum πατέρος τέκνοις
τέκνοις

P. 118, 1. 2. ἐπεισθῇ ἐκεῖνος. τὰ] πεισθεὶς ἐκεῖνος τὰ
m. Gesn. 18. φανύλης καὶ ὀξύνην] post φανύλης ind. lacu-
nam 24. ἐπιμερίζονα ποιεῖ] ἐπιμερίζονα ποιέει

P. 119, 7. διότι — ἀλλήλους κοινοῦσιν, ἑαυτοὺς μακαρί-
ζουσιν] διὰ τὸ — ἀλλήλους μακαρίζουσιν ex A 13. ὅτου]
ὅπου Sauppius

P. 120, 9. 10. τοῖς ἄλλοις] τοὺς ἄλλους 20—32. seclussit
Gaisfordus utpole a Gesnero adiecta

P. 121, 6. σωφροσύναν] σωφροσύνην e Damasc. 8. δὴ]
δὲ 17. πᾶν] recte Damasc. μὲν 26. συναγωνιζομένης]
συναγωνιζόμενος? an μετὰ delendum? 29. ἀφίησιν] imo
ἐφίησιν

P. 122, 5. εἶδος] ἔδος Nauckius 6. ἀγαθὸν] abundat

P. 123, 6. ὑστερολόγου] δευτερολόγου 10. καὶ] delet
Nauckius 15. φασὶ] φησὶ 16. ὠφελείας] rectius ὠφείλας
23. οὐ πᾶν τὸ] οὐκ ἂν τὸ ante Dobraeum 28. εἴης] εἷς Hal-
mius 31. φύσθην] φύστην Toupius, φύστην codd.

P. 124, 10. λέγει] λέγοι Halmius ἂν vulgo om. 13.
ἀπατήσαντα] ἀπαντήσαντα e codd. 16. παραφρονοὶ] πα-
ράφροροι 23. ὥσπερ ὁ Σωκράτης] delet Nauckius 27. πῶς
ἔχοντα] i. e. ὅπως οὖν ἔχοντα, non debebat tentari

P. 125, 1. μεθεῖλαντο] καθεῖλλοντο Nauckius 4. ὃς
abest vulgo; nisi forte lin. 7. post τὰδε aliquid excidit
τὴν] τὸν e Brux. 7. πρὸς τὰδε] προστὰς Brux. πρὸς τὰδε
cum dicit ostendit locum acclivem 9. καὶ fort. del. sen-
sus est εἰ μὲν εὐδία ἦν, διεστέλλω, εἰ δὲ ψῆχος, συνεστελλω
10—11. πρὸς τὰ — σύστελλον] πρὸς τὰ ὑπάρχοντα διάστειλαι
καὶ σύστελλαι? 13. ἐργάζεσθαι . . . αὶ κρίνωμεν] ἐργάζε-
σθαι [ξημίαν] κρίνωμεν, vel ἐργάζεσθαι [ξημιουῶσθαι] κρίνω-
μεν, Iacobsius ἐργάζεσθαι [ταλαιπωρεῖσθαι] κρίνωμεν
14. τι] abundat 18. ὅτι ἐὰν] ὅτι ἂν 18. 19. διὸ ἅπερ] δι'
ἅπερ Nauckius 23. ἐν εὐκολίᾳ] ἐν τῇ πάσῃ εὐκολίᾳ? 27.
οὐ τὸ γῆρας, οὐ τὴν πενίαν] οὐ τὴν πενίαν, οὐ τὸ γῆρας?
28. καὶ τὴν] οὐ τὴν

P. 126, 10. ὥδε] τῷδε 11. τις] om. A, recte ut vide-
tur 17. ἐνέγκαντα] ἐνεγκόντα ut infra? καὶ ἔτι] καὶ τί
ex m. Gesneri 24. τί δεῖ] τίνα δεῖ? 27. ἦ] καὶ Nauckius

ποῖον ἢ] ποῖόν τι 29. τοῦτο] τούτοις Nauckius 31.
ἐκείνο] ἐκείνοις Nauckius πέντα] τῇ πέντῃ?

P. 127, 11. ξρμα] Iacobsius ξμβα 16. οὐδὲ φιλοφυγῶ] ante haec verba fort. excidit in hanc sententiam: οὕτω καὶ τὸν βλόν ἄχρηστον γενόμενον ἀποτίθεται ἀλλὰ καὶ ἀλλὰ μὴ Nauckius 19. ἐξελεθεῖν] fort. add. ἀλλ' οὐκ ἐξῆλθε 23. ἐστὶ] ἐτι 24. τῇ πρώτῃ . . . σὶν] supplevit Iacobsius 27. ἀποκοτταβίσας] miro errore quae de Thera-mene narrantur Critiae poculum propinante ad Socratem trans-tulit 28—30. ὄρα — πεφρίκαμεν et 31. 32. ταχὺ — κοι-μηθεῖν] secludenda esse intellexit etiam Cobetus V. L. p. 371

P. 128, 9. ἀποθέσθαι] ἐπιθέσθαι 17. ἐπιστᾶσα] imo ἐπιστᾶσα 23. ὄρα παιδείαν] haec uncis secludenda; spuria esse vidit etiam Cobetus l. l. 31. ὄν κ'] ὄν κα?

129, 1. πρᾶτον] παρὰ τοῦ ante Gaisfordum 2. πολυ-πραγμονῇ] malim πολυπραγμονοῖ (— νόη) propter ὁμοφῆ etc; at insolenter αἴκα cum optativo coniunctum est 3. αὐτός τε μὴ προσκαλούμενος] αὐτόν τε μὴ προκαλούμενος Iacobsius 4. προεκαλέσαστο] προεκαλέσατο. sequentia alii expedient; non expedivit Iacobsius p. 48 12. καλωπᾶράθω] καλοκα-γάθω 18. ὑπάρχει] ὑπάρχειν 21. οἶον τοῖς] οἶον ἐπὶ τοῖς?

P. 130, 18. τροφήν δ'] τροφήν τ' 24. ὀνομάζειν] νο-μίζειν ex A 27. ἄλλων] Ἑλλήνων ex B

P. 131, 8. ὅτι τούτων] ὅτε τούτοις? ὅτε πόnton Iacobsius 27 et 28. κανονιστέον, ἢ τὰ] κανονιστέον ἢ τὰ 29. ἐστὶν] nescio an delendum sit ἐπωδυνώτερον] ἐπιπονώτερον

P. 132, 1. αἰρεῖσθαι] αἰρέεσθαι 5. λαμπροκλειαν] λαμπροκλέα Vind. quod probandum 23. ἂν] ἦν Πλά-των] A in marg. Διογένης

P. 133, 5. ἐπικαίρου] ἐπὶ καίρου A, fort. ἐπικαίρου 16. τὴν κτήσιν] excidit τὴν 24. ὁ λόγος] fort. delendum

26. Πέρσαις μὲν] μὲν om. A οὐκ] οὐκ ἂν 31. κα-λινδούμενον] κυλινδόμενον ex A

P. 134, 5. τὸν λογισμὸν] λογισμὸν 15. καὶ εὐτελείας] haec seclusi cum Hirschigio; nisi praestat 16. post ἀκοσμίαις addere πολυτελείας 20. πότον] ποτοῦ 25. ἀνεμμένας] πολυτελείς ex A 26. λαμπράς] ἱλαράς? 28. 29. ἐπειτα] ἐπεὶ τοι Iacobsius 29. βλάπτωνται] βλάπτονται ex A et Trinc. 31. μόνον acc. ex AB

P. 135, 1. ἐπαινῇ] ἐπαίρη duo codd. Schowii, quod recte praefert Hirschigius deletis infra verbis ὁ ἔπαινος εὐφρα-
σία] corr. errorem εὐκрасία 5. εὐθύς] εὐθέως A 8. ἐπεὶ
ἢ addidi πηδήσασα] ἐμπεδήσασα Halmius, ἐπιπηδήσασα

εἰς
Iacobsius, cod. A πηδήσασα 12. εὐφρανῇ] εὐφράνης 20.
κυβερνῶς τοῖς θεραπενουσι] κοινωνεῖς τοῖς θεράπουσι Gesne-
rus; θεράπουσι etiam B 26. οὐδ' οὐδ'

P. 136, 5. ἐν] ἐπ' Halmius 6. ἡνίκα] ἡνίκ' ἂν Iacob-
sius 8. τοῖς συνεδρίοις] ταῖς ἀνδράσις ex A, revocanda
vulgata 13. ἀπειθεῖν] probabiliter ἀναπελθεῖν Iacobsius
24. βέλτιον] ἄριστον ex A 27. δουλεύεσθαι] δουλοῦσθαι
recte Hirschigius 29. ἔοικας] κακίας recte addit Hirschigius

P. 137, 2. οὔτε] οὐδὲ 3. οὔτε] οὐδ' ὁ, sufficit οὐδὲ
ut Halmius voluit 6. ὅστις θέλεις] εἰ βούλει e codd. 10.
θεὸς — σωτήρ] σωτήρ — θεὸς e corr. AB 12. θέλεις]
βούλει σοι ex AB 16. αὐλήν] fort. add. τῇ οἰκίᾳ 23. ἄλ-
λοῖον] ἄλλοιον ὃν? 28. τοιγαροῦν] τοίνυν ex A 29. λυ-
μεῶνας εἰσδεχόμενος] transponit A

P. 138, 4. θαυμάζης] θαυμάσης? πρῶτον] πρὸ τῶν
ex AB 5. ἀξιωθῆσθαι] καταφρονηθῆσθαι ex B, καταφρονή-
σθαι A, quod reponendum 17. γινώσκειν] γινώσκειν

P. 146, 11. πρᾶττειν supplevit Gaisfordus 15. ἀπορ-
ρεουσῶν] scil. κρηνῶν, ellipsi aliunde mihi non cognita 20.
πόλεων] πολλῶν

P. 147, 5. ἔδωσαν] ἔδωσαν cod. Sch. et m. Gesn., fort.
ἐνέδωσαν 9. καταδουλεύόμενοι] καταδουλούμενοι Damasc.
καταδουλεύμενοι recte Hirschigius 13. καταναγκάσαι] κα-
ταναγκάσει? 26. ἐτέροις συνέλκεις] ἐτέροιςιν ἔλκεις

P. 148, 9. εἰδισμένον] post hunc versum videtur alius
excidisse 22. γὰρ διοπετεῖς] διοπετεῖς γὰρ Nauckius 26.
Ἀπολλόδωρος] add. ἐν Διαβόλῳ ell. Hist. com. graec. p. 463

P. 149, 13. εἶχον] ἔσχον e Damasc. 15. ἐδείκνυ] ἐδεί-
κνυ δ' Grotius 20. δ' add. Wakefieldius, et sic Dam.
22. ἔτεμεν] ἔτεμν' 28. εἰ δέ τ' αἰτοῖν] τάλαν αἰτῶ τι
cod. A. ταῦτ' ἄλλ' ἂν αἰτῶντι Damasc.

P. 150, 10. τοῦ] τε Damasc. 23. ἄλλ' οὐκ] ante haec
fort. excidit ἐν τῇ σκηνῇ 26. δίδωσθαι] δεδόςθαι?

P. 151, 20. φανερώς] φανερώς ἂν vulgo et Damasc.

29. ὁ] οὐ Iacobsius 30. καὶ τῶν] καὶ τὰ τῶν ex A, κατὰ τῶν Iacobsius μετὰ] ὦν μετὰ Iacobsius

P. 152, 18. 19. βλέπομεν] βλέπωμεν ex A αἰῶνα] μωρίαν Iacobsius ἔργα] ἀργίαν recte Dübnerus 31. ὑγιεινήν] ὑγιαίνειν Nauckius

P. 153, 1. τοῦ] τῶν

P. 154, 2. ξυνουσία] ξυνουσίη

P. 155, 9. οὐδ' ἂν] οὔτ' ἂν πλησιάζειν] πλησιάζσαι ex A

P. 156, 8. δέ που] δῆπου Halmius 14. indicavi lacunam; fort. excidit φανοῦνται 21. indicavi lacunam; excidisse videtur aliquid in hanc sententiam οὔτε γὰρ ἀμπέλφω μάτην δεδόσθαι φύλλα

P. 157, 16. 17. καλλωπισμοῦ τοῦ τῶν γυναικῶν] τῶν γυναικῶν καλλωπισμοῦ A 20. οὕτως] οὕτως ἄνδρες e Damasc. 23. εὐοπτοι ὥσιν] εὐοπτά τε vulgo, εὐοπτά τοι ὥσι Arsen. εὐοπτα ὥσιν Brux. ex em. 25. καὶ αὐτῷ τῷ] καὶ αὐτὸ τὸ A. fort. καὶ δι' αὐτὸ τὸ 32. ἂν εἶναι] om. ἂν A

P. 160, 19. Εὐκλείδου] ex Erotico; v. Exerc. in Athen. Sp. II p. 27 21. εὐπιστος] εὐπειστος (non εὐσπειστος, ut per errorem impressum est) Lobeck. ad Aiacc. p. 140 22. ἐν] ἐν δὲ? 23. ἄπιστος] ἄσπειστος Lobeck. 24. δὲ] δὴ?

P. 161, 21. ἐλευθέρας] ἐλευθέρα Nauckius 27. Κρεούσα] Κρεούση

P. 162, 1. Ἡρακλεῖ] excidit fortasse sententia de fortitudine ex Hercule F. 132 3. δ' οὐ δεινὸν] δὲ δειλὸν Porsonus e Plutarcho 6. κέμμανῃ] κάμαθῃ Grotius 8. ἐργον] ἀργὸν Musgravius 20. ἀνδρεία] ἀνδρία A 31. ἔσθ' ὅτ'] εὐθ' ὅτ' A, corr. Schneidewin

P. 163, 1. σεῦ ἡδ'] σενηθ' A, corr. Schneidewin 2. βιαζομένου — βέλεα] βιαζόμενος (e codd. Schowii) — βέλεσιν O. Schneiderus 8. χρυσόμιτρα] χρυσεομίτρα 9. ἂ ναιεῖς] ἂν αἴης ante Grotium 13. ἔχουσα ante Grotium 29. πέσης] πέσοι βέλος ex Homero

P. 165, 19. κρατῶν] κρατέων scribendum erat et 20. ἡδονέων 20. πολέων] πολίων

P. 166, 12. ταύταν ἢ ἐπὶ ταύταν] τὰν ἢ ἐπὶ τὰν ex A. ἐπὶ τὰς Hirschigius 29. Κνήκου] Κνήμον ex Thucydide

- P. 167, 18. ἐτυράννεις] οὐκ ἐτυράννεις Wyttenbachius
 P. 169, 2. τί με ἄγεις] τί με αὖεις correxi Annal. phil.
 Marburg. 1845 p. 1066
 P. 171, 4. Χίος] Κῶος? 17. προστρατοπεδεύσας] προσ-
 στρατοπεδεύσας recte Halmius 18. εἰ] ἦν
 P. 172, 7. Δαρείος — βασιλεὺς] Δᾶτις — σατράπης
 Plutarchus 17. Παντελείου] Παντελείου ex A 25. ὑπὸ
 ἐπὶ?
 P. 174, 21. Θυράλεις] Θυρέας 25. διαφέρειν] Hirschi-
 gius διανέμειν. sed v. ad Stephanum Byz. p. 61, 6 et 292, 8
 26. 27. Λακεδαιμόνιος στρατιώτης] Λακεδαιμονίων στρατη-
 γὸς Barthius
 P. 176, 15. ἀπαλλαγθήσεσθαι] ἀπαλλαγῆσεσθαι ex codd.
 18. εἰς] πρὸς codd. 26. μηδὲν] corr. errorem typothetae
 P. 182, 1. χορὸς accessit e Vind. 3. ὑλακτῶ] ἀλυκτῶ
 Nauckius 17. λογίζεται] λήγεται ex schol. Il. B, 833 Nau-
 ckius, rectius λαιτίζεται Conington 22. ἀνέρος] ἀνδρὸς ex
 A. versus ex pluribus contractus videtur, nisi scribendum cum
 Nauckio ἀνὴρ δ' ὅς εἶναι φησιν, ἀνδρ' οὐκ ἄξιον
 P. 183, 3. Ἀλκμαίωνος, quod vulgō abest, posui ex
 Vind. in quo est ἀκμῆς. Schowius Ἀλκμήνη, quod male se-
 cuti sunt editores Euripidis. locus ex Alcmaeonis oratione
 matris caedem defendente desumptus videtur 6. ἀνθρώ-
 πων] ἐνθρώσκων? 8. ἀθῶος] ἀθῶος Vind. τόνδε δεῖ
 μ' ὑπεκδραμεῖν] τοῦδε δεῖ μ' ὑπερ δραμεῖν? 10. τιθεμέ-
 νην] recte Dobraeus κειμένην
 P. 184, 4. Ἰεροκλέους] Ἰέρακος Pearsonus recte 11.
 ἄνθρωποι] ἄν ex A 20. βάλλουσιν] βαλοῦσιν 25. παντὶ]
 πάντως? an πάνν τι? 30. φάγοιο] φάγοις
 P. 187, 7. Ἀλωάδαι] Ἀλεάδαι 9. Ἴνοῦς add. ex
 Vind. 10. ἂν ἔχῃς add. Valckenarius ex XCIV, 6 18—29.
 a Gesnero addita esse monuit Gaisfordus
 P. 188, 12. εὐνόας] ἐννόας A, ἀγνόας Pflugkii
 κινός, οὐ] ita A, κινός μὴ vulgo, scripsi τι μὴ πονηρίᾳ]
 πονηρῶς ante Bentleium, πονηρᾶς A 13. τὰρ] γάρ ante
 Gaisfordum 18. τὸ θεῖον] τό θ' ὅσιον? 24. τὰ δίκαια]
 τᾶνδ'ιχ' Musgravius
 P. 189, 1. Καρχηδονίων] Καρχηδονίῳ 3. Κιθαρι-
 σταῖς] Κιθαριστῇ 10. φιλανθρώπους] fort. καλοὺς ἡμᾶς
 b*

e Sexto; cf. ad Menandri fab. inc. XXXIV 11. Φιλήμονος ἐν Παλαμῇ] *Philiscus Palamede* Grotius, e coniectura an e libris incertum; videtur ex Euripidis Palamede esse 12. καὶ θεοῖς] καὶν θεοῖς?

P. 192, 11. ἐκ τοῦ ἀ' πολιτείας acc. e Vind.

P. 193, 14. παρὰ τινος add. A 26. πρὸς] τῆς πρὸς e Vind. 28. Εὐριπίδου Ἀύγης] cf. quae scripsi Annal. Marburg. 1848 p. 1087

P. 194, 7. τῇ δικαιοσύνῃ] τῆς δικαιοσύνης ex A

P. 195, 20. τῷ δὲ μὴ δικαίως χρωμένῳ] haec e codd. Schowii addidi 23. ἐταίραν] μαχαιραν Halmius

P. 196, 12. Ἐκ Πώλου] Ἐκ τῶν Πώλου e Vind. id si in suo codice habuisset Photius Bibl. p. 114, 33 non finxisset, opinor, philosophum Ἐκπωλος 15. ἄλλαν] imo ἄλλαν 16. ἀνδρείον] ἀνδρῆον? 18. δηλοφανέστερον] expectes aut δηλό-τερον aut ἐμφανέστερον 20. αὐταὶ] αὐτὰ 21. ἕνα] ἓν Orelli 22. διαστραταγοῦσα] διαστραταγοῖσα? 23. γένους] γε νοῦς codd. Schowii, καὶ νοῦς Iacobsius; καὶ νῶς

scribendum esse docet cod. A γένως 24. ψαφιζαμένων] ψα-φιζαμένῳ Iacobsius 31. γενομένα τε παρ' ἀνθρώποις] aut corrupta haec sunt aut lacunosa, certe τε abundat εἰ] ἢ ante Galeum

P. 197, 3. πασᾶν τε] fort. add. ἀρετᾶν πάντων] fort. add. ἀγαθῶν κα] hoc addidi, ἄν Gaisfordus 26. ἐπιθυμοῖ] malim ἐπιθυμοῖν 31. ἀλλ' οὐδὲ] quae abhinc sequuntur coniunxi cum superioribus, rem ipsam et codd. secutus.

P. 198, 22. πᾶσα] πᾶς ἄν Halmius (corrigere erratum πᾶσα ἄν)

P. 199, 11. περὶ τὸ] περὶ τι Halmius 12. ἔστι] ἔσται ex A

P. 200, 2. αὐτοῦ] malim σαντοῦ 14. 15. οὐχ — προτάσεων] haec secludenda

P. 233, 16. ἐπινικῶν] ἐπινικίων

P. 234, 6. εἰς τις] ante Abreschium εἴ τις 14. Κολακείῳ] Κόλακι 24. μὴ δίκαια] cf. ad XCH, 4

P. 235, 24. εὐρεῖν seclusi praeunte Hirschigio 28. ἐπιγινόμενος] ἐς] ex recte Iacobsius ἐπιθυμῶν] ἐπιθυμῆν 30. ἀκέσασθαι] ἀκέσθαι ex A

P. 236, 3. ἀνύσειεν] ἄν στήσειεν ell. p. 235, 27. ἄν σβέ-

σειεν Cobetus anim. ad Orat. p. 61 4. ἐπιγινώμενος] ἐπιγινόμενος 6—9. apud Gaisfordum duo sunt fragmenta, quorum alterum desinit in χρέεσθαι. coniungenda haec esse intellexit Halmius, ante quem locus ita edebatur Τὸ οἰκονομεῖν — προνόου. τὸ δὲ μὴδ' ὅλως ἐθέλειν ἐστὶ τ. δ. χρέεσθαι. Οὐδέποτε τῶν κτηθέντων — κτήσει. confirmat emendationem Vind. in quo liquido scriptum est οὐ δεποτεω των κτηθέντων. easdem emendationes post Halmium fecit Cobetus l. l.

10. τοῦ αὐτοῦ add. Vind. 11. φειδύμενοι] φιλεύμενοι ante Valckenarium 26. Μίδου] Μίδεω 27. ψυχὴν] τύχην Valckenarius κεκτήσθαι] addendum videtur λέγω, nisi cum Valckenario scribere praestat Ἴρον ut habent fere codd., ceteris ἢν — κεκτήσθαι deletis

P. 237, 5. Σιμωνίδης] malim Σιμωνίδην cum Nauckio 23. Χρυσοῦ] hoc delete (potest enim ex praecedente κρέον natum esse) et insertis post ἔχειν verbis οὐκ ἔχοντα δέ, satis probabilem sententiam restituas, non aptam tamen ad tituli huius argumentum τί] imo τι 26. κόρφ] λόγῳ Iacobsius, οὐρφ probabilius Hirschig.

P. 238, 3. ἐκείνους μὲν γὰρ] καὶ ἐκείνους γὰρ ex A, quo resituto iam apertum est verba τούτους δ' ὕδατος, quae inter πλείονος et ἀμφοτέρους vulgo leguntur, a codd. autem absunt, ab interpolatore addita esse 9. τοὺς ἀναγκαλοῦς] τὰς ἀνάγκας? σκύλων] σύλων ex A 20. εἰ στασιάζει] ἢ στασιάζει e codd. 23. αὐτῷ] abundat 24. ὁ Γυνῶν] ὁ συνῶν Leopardus 25. Κεινέας] rectius Κινέας 27. τοῦ] ἢ Vind. i. e. τῶν

P. 239, 16. ἐν δ' ἀπομνημονευμάτων acc. ex Vind.

P. 240, 17. ἐσχάτου γήρας] ἐσχατογήρας Valckenarius

P. 241, 1. τέκνοις] τέκνοισι 4. 6. χρήξει] χρηλξει

7. κακοθηλή] κακοθηγή vulgo; illud fere codices: neutrum ferri potest. fort. κακοθηγή ex B m. s. 11. καὶ πολύπονον] seclusi, om. A 15. πληρώσεως, ἢ παρουσίας] ἢ πληρώσεως καὶ παρουσίας recte Hirschigius 16. καὶ τοῦ μὴ αἰσθάνεσθαι] haec in marg. habet A. secludenda cum Hirschigio 28. Αἰσωπλή] Αἰσωπηλή vel Αἰσωπειλή γυνομένη] rectius γινομένη

P. 242, 4. Ἰταλικοῦ] Ἰταλικῶν 10. ἐν] εἰ? ψέλλα] ψέλλα e Vind. 16. χρυσίου] χρυσοῦ ex A

P. 243, 10. ἀνοήτων] ἀνεκτῶν ante Gaisfordum 11.
 ὑπὲρ — εὐχῇ] haec seclusi; vidit etiam Iacobsius 26. ὡς
 Νίκανδρος — γράφουσιν] fort. docti glossatoris annotatio
 marginalis 30. ἀλλήλους] ἄλλους Iacobsius 31. προ-
 ἀπέθανον] πρῶτον ἀπέθανον ex A

P. 244, 7. ἐφίεται] volui ἐφίηται cum Wakefieldio 14.
 ὁδοὺς βιαίους] δυσβάτους Nauckius 17. ἐπαχθῆς] ἀπεχθῆς
 Nauckius 28. Μενάνδρου] Μιμνέρον

P. 245, 1. Ὀλυμπιάδος] nulla fuit poëtria Olympias; cod.
 δ

A Ὀλυμπία, Trinc. Ὀλύμπιαδου. lemma hoc fort. ad Pindari
 Olymp. I, 28 (βροτῶν φάτις ὑπὲρ τὸν ἀλαθῆ λόγον κτέ.)
 spectat, ut is ipse locus exciderit; tum sequebatur ἀλάθεια
 θεῶν κτέ. qui item Pindari locus videtur 2. μόνη — συν-
 διαιτωμένη] μόνα — συνδιαιτωμένα 5. ἀρχας ante Gais-
 fordum

P. 246, 5. χῶ] χῶ e Sophocle et codd. Schowii 28.
 ἐκ τοῦ add. Vind.

P. 247, 14. ἀλήθεια] malim ἀληθεύειν 28. πόλει]
 rectius πόλι ξυγχαρεέτω μηδενὶ πλὴν] ξυγχαρεέτω, μη-
 δενὸς πλὴν Iacobsius iuvante cod. A qui habet μηδέν et msc.
 Schowii qui habent μηδενός. praeterea idem in Lectt. Stob.
 p. 61 ξυγχαρεέτω μηδενί, μηδενός πλὴν recte 30. τε]
 del. videtur ὠφέλει] ὠφελίη, quo ducit φιλή in cod. A

P. 248, 1. ἀναγκάλῃ] recte ἀναγκάη Koenius ad Greg.
 p. 393 et Iacobsius 7. ἦ] καὶ ex A 18. νοῆσαι] νοή-
 σεται codd. Schowii Τάτις] fort. ubique Τάτ scribendum,
 habetque id h. l. Trinc. 25. τῆς γραφῆς] τῇ γραφῇ e codd.
 Schowii 28. καὶ ὧτα] haec acc. ex cod. Schowii

P. 249, 3. ἀληθῶς] ἀληθές 9. ἐάν] ἂν ex B 17.
 ἀκρότατον] ἄκρατον ex B 18. μὴ ὑπὸ] μῆτε ὑπὸ 20. ἀγα-
 θὸν] fort. del. 23. μήτε] μηδὲ πῶς] πῶς ἂν 27. 28.
 ἀληθῆς] ἀληθές?

P. 250, 6. 7. ἀληθές τί εἶναι. Τὸ μένον Nauckius 31.
 γίνεσθαι] φθείρεσθαι Nauckius

P. 251, 18. ἐκ τῶν Ὀμήρου] suspicor Hermippi esse,
 cuius συναγωγήν τῶν καλῶς ἀναφωνηθέντων ἐξ Ὀμήρου
 laudat Stobaeus Flor. V, 59

P. 252, 12. Ἀκρισίω add. ex Vind. 13. τοῦ αὐτοῦ

11. Ἀλεάδαις add. ex Vind. 20. δ' ἐλέσθαι] ἐλέσθαι codd. λέ-
 ὤς γεσθαι Nauckius 26. πιθανόν] ψεῦδος Valckenarius 27.
 ἰο πιθανώτερον] πιθανωτέραν Salmasius
 ο- P. 253, 2. πού] που τι Grotius
 P. 255, 25. ἐκ τοῦ σοφιστοῦ acc. e Vind.
 ε. P. 259, 4. σφαλλῇ] σφαλῇ fere codd. 7. Ἴνους acc.
 S e Vind. 11. Τημενίσαι] Τημενίδαις 15. τῷ λαλοῦντι]
 τῷγκαλοῦντι Cobetus 17. χειροῖν] χειροῖν ex Vind.
 18. εἰς] ἐς
 P. 260, 9. μέχρι δὲ] δὲ om. codd. praeter B qui habet a
 m. s. 27. ἐπ' αὐτόν] ἐπεὶ αὐτόν ex A
 P. 261, 9. ὀθνεῖα] ὀθνήμια? 28. ἵνα σώσω fort. del.
 P. 262, 1. ἐπεδίδου] ἐπεὶ ἐδίδου? εὐτυχίαν] ἐντυχίαν
 ex B 21. ἐπικαλύπτειν] καλύπτειν ex A
 P. 263, 5. Ἀκαδημία] Ἀκαδημεία 6. μὴ λόγων] me-
 liore ordine A μὴ γένοιτο τοσαύτη λόγων ἀπορία
 P. 264, 6. κρινούσιν] κρινούσιν e B m. s. 7. μέλι]
 μὲν ante Wytttenbachium 18. τάληθῇ] τάληθῆα 19.
 παντός] πάντα recte Iacobsius
 P. 265, 3. πρὸς Ὄρον] Vind. πρὸ om. Ὄρον, quod firmat
 Gaisfordi coniecturam: ἐκ τῆς Ἰσιδος πρεσβείας 18. κλεῖ-
 θρον] κληῖθρον 27. Νικολάου] de huius ecloga v. Fragm.
 Com. graec. IV p. 579.
 P. 266, 17. μαθῶν] corrigunt παθῶν 21. ζηλοῖς] vulgo
 κλοῖς, Vind. ηλοῖς, corr. Valckenarius 25. ἀνώδυνα] A
 et Vind. ἄνω δία τ', unde posui ἀνοδία μασσωμένους] μα-
 σωμένους 27. ἐν ταῦτοις δαί] εὐτονόν σε δεῖ?
 P. 267, 4. ὁμιλεῖ] ὁμῖλει ex B. versus hic ante 1. trans-
 ponendus videtur 5. ταράττεται] παρατάττεται ex A
 6. δειπνῶ] δειπνῶν 19. ἐκτρέφων] τρέφων Hirschigius
 P. 268, 4. καταλύουσι] κατεσθίουσι ex A et Vind. κατα-
 νύουσι Iacobsius 8. συνήθη] νόσον addit Hirschigius
 27. κολακεύουσι] κατανεύουσι?
 P. 269, 11. λαγώνος] Socrates λαγὼς dixerat 12. πολ-
 λοι] κόλακες Hirschigius
 P. 270, 6. πᾶσιν] πάσχειν 14. ἐνιοι] μὲν ἐνιοι
 σώζειν] ζῶσιν Grotius 16. Μενάνδρου] Φιλήμονος ex codd.
 P. 271, 7. ζητεῖς] αἰτεῖς, et sic etiam Hirschigius 25.
 ἦ] ζ

P. 272, 3. ἐὰν] ἂν οἷς ἔχωμεν, τοῖς γε] οἷς ἔχομεν
 τούτοις scripsi, rectius tamen Porsonus οἷς μὲν ἔχομεν,
 τοῖσδε 4. ζητοῦμεν] ζητῶμεν Porsonus 11. vulgo prae-
 mittitur τοῦ αὐτοῦ i. e. Ἀπολλοδώρου. omittit lemma Vind. quo
 confirmatur quod Com. fragm. IV p. 456 dixi, non comici
 poetae haec esse sed scriptoris prosaici ἐγὼ γὰρ] ἔγωγ'
 ἂν 16. οὔποτ' αὐτὸν] αὐτὸν οὔποτ' e codd. 23. δό-
 μοις — πληρουμένοις] δόμοις — πληρουμένους ex A

P. 273, 2. κέρδαινε, αἰσχύνου ante Bentleium. 2 — 4.
 δέ μοι τὸ μὴ δικαίως εὐτυχεῖν. ἔχει φόβον ὁ τρισκακοδαίμων]
 v. Com. graec. fr. IV p. 256 7. ἐψήν] ἔχειν Vind. 21.
 εἰς ἅπαντα] εἰς πάντα? an cum Trinc. et B ἅπαντα? 23. ἀ
 δὲ μὴ σεαυτοῦ] εἰ δ' οὐ σεαυτοῦ ex B, sed v. Com. graec.
 fr. IV p. 107 27. ἐγὼ σέ] ἔγωγε Tyrwhittus

P. 274, 7. γνώμη] γνώμη μὴ ante Valckenarium 11.
 ἀπεστερέεσθαι] ἀποστερέεσθαι ante Schaefereum, ἀπεστερέεσθαι Vind.
 20 et 28. τοῦ αὐτοῦ acc. e Vind. 23. μόνου] μόνου 24.
 τυχεῖν ἐνός] μὴ αὐτυχεῖν ἐνός Iacobsius 29. χρηστή, ἐν
 καιρῷ δὲ] χρηστή ἐν καιρῷ, ἐν καιρῷ δὲ Iacobsius

P. 275, 7. ὥς add. Hirschigius, οἶον Iacobsius 22.
 Θεοκρίτου acc. e Vind. 27. καὶ (τοῦ θησαυρίζειν) αὐτοῦ]
 seclusa verba deleuit Valckenarius τούτου] μόνου add.
 Vind. 28. προσθέη, χρήματα] προσθέη πηγύματα, quo-
 rum prius, προσθέη, etiam Halmius 29. εἰς] ἐς 30.
 μήποτε] μήκετι? ἀποφάνειε] ἀποφάναι, Halmius ἀπο-
 φήνη

P. 276, 15. τοῦ φιλαργύρου] τῶν φιλαργύρων ex A

19. εὐφρανθησόμενον] εὐφραινόμενον ex A

P. 277, 5. ἀπαντήσας δὲ] deleuit δὲ Sauppius; nisi fuit
 δὴ 14. ὅταν] ὅτε Sauppius 15. βούληται] βούλεται
 Sauppius 16. δὲ add. Sauppius 28. δέοντος] δοθέντος
 Nauckius

P. 278, 1. ὅστις] abhinc novum fragmentum ordiendum
 3. Οἰδίποδι] acc. e Vind. 5 — 9 ad unum fragmentum
 coniungit Vind. ut suspicatus erat Nauckius Philol. IV p. 557.
 post primum versum indicavi lacunam 7. ἡ εὐτέλεια] οὐσα
 ἡ εὐτέλεια ante Grotium 9. Ἐρεχθεῖ add. Vind. 11. διω-
 κάθειν] διακαθεῖν 18. κτωμένου] χρωμένους ante
 Valckenarium

P. 279, 1. τῶν — ἐπιστολῶν] rectius fort. B τῆς — ἐπι-
στολῆς, quo ducit etiam A qui habet του

P. 280, 3. προεκφερόμενος] παρεκφερόμενος recte Iacobsius

P. 281, 5. χρημάτων] χρημασιν Gaisfordus in notis

22. Χρύσιππος] ante hoc nomen excidit numerus 29 24.
lemma Αἰλιανού — ἱστορίας vulgo n. 29 adscriptum huc
rettulit Perizonius 26. ἐκέκραγε] ante Gaisfordum κέκραγε,
qui voluit ἐκεκράγει, pro quo A ἐκέκραγε

P. 282, 2. ὑπό τινος add. ex A 30. ὁνειδεῖ ἢ] ὃν
εἶδελι e Xenophonte

P. 284, 26 et 30. γιγνόμενα — γίγνοιτο] γινόμενα — γί-
νοιτο

P. 285, 3. ἡδονῶν] imo ἡδονέων 8. τοῦ ζῶειν secludi
voluit Gaisfordus 23. ἀνθρώπων· τοιαύτην δὲ εἶναι] ἀν-
θρώπων τῆς [μὴ] τοιαύτης. εἶναι δὲ Gaisfordus in notis, partim
e codd. qui habent τῆς τοιαύτης εἶναι pro τοιαύτην δὲ εἶναι

P. 286, 13. εἶη] ἔφη Halmius 16. εἶη ἂν] libri εἰς πᾶν
et εἰ πᾶν, corr. Gatakerus 17. ψυχῇ] ξηρῇ ψυχῇ ante
Wesselingium 30. φάρυγγι] φάρυγι e Vind.

P. 287, 12. δύναμαι καὶ τραγεῖν] ingeniose et vere ut
videtur Hirschigius δυναίμαν κα τραγεῖν δὲ γε] om. γε A
26. πόμασι] πῶμασι

P. 291, 19. κακῶς] λόγους recte Plut. et Clemens 23.
πέλας] πολλοὺς ex A et Vind. 27. καὶ] τοι ex Athen. et
δή

Vind. qui habet τιθῇ i. e. τοι

P. 292, 4. πίνοντος] πίνοντος ante Bentleium, πίνοντος
Vind. 6. τί δὴ] δὴ delet Grotius, cf. Com. graec. fr. IV

p. 48 10. τοῦ αὐτοῦ] hoc addidi ex Vind. qui confirmat
quod conieceram l. l. p. 49. sequens fragm. Nauckius cum
hoc ita coniungit

α'. Πονηρὸς οἶνος οὗτός ἐστι, Νικοφῶν.

β'. ἅπας πονηρὸς οἶνος ὁ πολὺς ἐστ' αἰ.

P. 293, 10. τοῦ αὐτοῦ acc. e Vind.

P. 294, 2. λέγοντα νῦν] νῦν add. Gesnerus; malui λέ-
γοντα καὶ 3. ὥστε πρὸς σέ με] ὥστε πρὸς ἐμὲ cod. A, ὥς
τὸ πάρος σε Iacobsius, ego Com. gr. IV p. 476 ὥς ἐμπρο-
σθε, Cobetus utroque iuncto ὥς τὸ πρόσθε 7. αὐτῇ]

αὐτή 11. δὲ] τε 17. ἄλλο νεόφρων] ἄλλ' ἐνεόφρων
Valckenarius 22. μὲν θήρης] μενθήρης, de quo cf. Anal.
Alex. p. 365.

P. 295, 29. ὑγιαίνειν] ὑγιαίνειν ex AB εὐχαῖς] εὐχὴν
fere codd. i. e. εὐχῇ 30. ἑαυτοῖς] ἑαυτοῖσι

P. 296, 2. ὑγείης] ὑγείης 14. πῶς ἂν οἰνόφλυξ] ὑπό
τινος οἰνόφλυγος ex A 16. ὑπ' αὐτοῦ] ὑπ' αὐτῶν ex A.
fort. ὑπ' ἄλλων μεθύοντων 17. Ἀναχαρσις ἔφη] ἔφη
om. A 18. εἰ φησὶν] εἰ ἔφησεν ex A 21. ὅσοι fort.
ἀνόητοι ὅσοι 22. βρωῶσιν ἢ πόσιν ἢ ἀφροδιτοῖς vulgo
23. πᾶσιν — βραχεῖαι vulgo 24. ἐσθίωσιν ἢ πίνω-
σιν vulgo 25. ἐπιθυμεῖν vulgo 28. ἐστίν — βραχεῖα
vulgo 29. αὐθις — δεῖ vulgo

P. 297, 7. φεύγονται] φεύγονται Halmius 28. ἀσκή-
σεως] sequuntur vulgo καθόλου μὲν ἴσως τὸ σωφρονεῖν, quae
B omittit et Gaisfordus secluit

P. 298, 9. παραπλεῖον] επιπλεῖον dubitanter Gaisfordus
28. σίτων] σιτίων e codd.

P. 299, 6. θηρώμενοι] θηρώμενος Nauckius

P. 301, 3. οὐ μεμάθηκας] οὐκ ἔμαθες e codd. 22.
πρὸς αὐτῆς] ὑπ' αὐτῆς e Voss. in quo est . . π' αὐτῆς

P. 302, 10. μὴ] μᾶλλον ἢ? 13. ἀλυσιτελῶς] fort.
add. δ' 15. Ρούφου ἐκ τῶν add. ex Vind. 17. ὑμῶν]
ἡμῶν ex Vind. et Trine.

P. 303, 6. αὐτῷ ἵνα, ἐν] αὐτῷ καλῶς ἐπ' ex Epicteto
16. ἔχουσιν] πάσχουσιν Hirschigius

P. 304, 6. προσέλθοι] προσέλθοι? 24. γε] σὲ codd.
παλαιούς] πολλούς, quod etiam Hirschigius voluit 30. ἀν-
τιδύηται] ἀντιδύεται ex A 31. ἀντιποιήση] ἀντιποιήσει

P. 306, 22. οὐδὲ εἰς φύεται] οὐδεὶς φαίνεται ex emend.
Grotii, quem imprudens secutus sum; cf. Fragm. com. gr. IV
p. 252. fortasse scribendum ὀργῇ παρά λογισμός ποτ' οὐδεὶς
φύεται 24. τι] 27. τὴν ὀργὴν] τῆς ὀργῆς libri omnes,
cf. Vind. Strab. p. 211

P. 307, 3. Μενάνδρου accessit e Vind. 12. νόμον] νόον
Ahrens 20 et 21. separavi haec a praecedenti versu

P. 308, 8. ἡβάτω, γέρον] ἡβάτω γέρον? 9. νῦν δεῖ]
νῦν ἡδὺ optime Nauckius, sed de hiatu comicis fortasse con-
cesso (Com. fr. III p. 81) in Sosiphane dubito; an igitur νῦν

ἡδὺ γ' ? Grotius νῦν δεῖ γὰρ 26. ἔντι γε] ἔστι δὲ omnes praefer B a m. s.

P. 309, 1. Ἀρχελάω acc. ex Vind. 3. εἰς αὐτόν] εἰς ταυτὸν 12. ἐνδόκοισιν] e coniectura Valckenarii; ἐν δοκοῖσι codd. 13. μηδὲ] μήτε 25. αἱ δὲ ἀνούστερ' ἔτι] Gaisfordus αἱ δ' ἀνούστεραι πολὺ, rectius Cobetus αἱ δ' ἀνυστέρως ἔτι 26. καρτερόν] κατὰ τὸ καρτερόν Porsonus, rectius Bamberger et postea Cobetus πρὸς τὸ καρτερόν 27. ὅστις] coniunxi cum superioribus, ut est in codicibus.

P. 310, 3. ἡ ἔκμαρτεῖν] ἐξαμαρτεῖν Porsonus 39. τοῦ αὐτοῦ acc. e Vind.

P. 312, 16. ἡ φυλακῇ] ἡ om. codd. 17. μεῖζω] μεῖζον e Plutarcho

P. 313, 2. ἄπονον] ἄτοπον e Brux. ut coniecerat Gaisfordus ἀφῆσι] malim ἐφῆσι προσλαβεῖν] προλαβεῖν, quod confirmat Brux. 18. τοῦ] τῶν e Trinc. 30. δυσμενοῦς] imo δυσμενέος

P. 314, 23. νόον] νοῦν 26. δὲ μή, οὐ] δὲ οὐ, οὐ lacobsius, δὲ ᾧ vulgo, δ' οὐ Vind. 29. τοῖς] τοῖς

P. 315, 11. νόμιξε] ἐνόμιξε ex A 17. οἱ acc. ex A 23. διορθούμενον] διωθούμενον Wytttenbachius 25. τὰ προσφερόμενα] τὰ om. A

P. 316, 8. προαποπλούντων] προαποτελούντων Halmius, posui προαπλούντων ex Vind. 16. Κοτταβιζούσαις] Κωνιαζομένων, de quo cf. Com. gr. fr. FV p. 156 17. ἔδης] ἔδης? 24. ἄρ' ἂν ante Porsonum 25. 27. Χίλωνος—Χίλωνι] Χελωνος et Χέλωνι Vind.

P. 318, 17. ἀνέρωσεν] ἀνερωσθη

P. 319, 9. ἀγνοεῖ] ἀγνοῇ

P. 332, 5. μηδ' αὖ] μήτ' αὖ 16. πτέρινον] πτέρινον Casaubonus

P. 333, 23. τοῦς] delet Bevingius

P. 334, 6. ἂν] ἦν

P. 335, 11. βαρὺ τὸ] βαρὺ τι ci. Wagner 25. ὅταν] ὅταν δ' 26. λαμπρῶ] λαμπρόν

P. 336, 1. κρινεῖ] κρινεῖ 7. τοῦ αὐτοῦ Ἀγῆης acc. e Vind. ubi Ἀγῆης. cf. Ephem. Marb. 1846 p. 1087 8. τοῦ αὐτοῦ Ἀλκαμάωνι acc. e Vind. ubi est ἄλκ.

P. 337, 1. ἡ εἰς] ἡ om. cod. Schowii 10. Βάκχαις acc.

e Vind. 26. *τάλαντ' ἐκεῖνα*] *τάλανθ' ἱκανὰ* ante Grotium

27. *ἂν ἀποθάνῃς*] cf. Com. gr. fr. IV p. 157 28. *μηδ' ἢ μῆτ'*

P. 338, 13. *Χορός* acc. e Vind. 14. *τὴν θνητὴν*] *τὴν* om. A *φύσιν*] *φύσιν*, *εὐ?* nisi *θνητὴν φύσιν* ex *θνητούς φύντας* corruptum est 28. *ἂν δ'*] *δ'* om. Vind. 30. *ἤς*] corr. errorem *ἤς χρόνων*] *τόκων*?

P. 339, 5. *τὰ ὀπίσω*] *τῶπίσω* 8. *τίν'*] *τι* B, fort. *τις* 10. *σεμνύνῃ*] *σεμνύνῃς* nescio quis 15. *πονήσαν εὐτύχησεν.*] *πονήσαντες εὐτύχησεν* A. scripsi olim Com. gr. fr. IV p. 143 *πονήσαντ' εὐτυχεῖν*, nunc posui *πονήσαντας τυχεῖν*, quod etiam Pflugkii voluit Sched. crit. p. 34 16. *εὐδαιμονία εἰώθεν*] *εὐδαιμονίας εἰώθ'*. vulgo hic versus cum lemmate *Εὐριπίδου* a praecedente separatus est; quod Com. gr. l. l. suspicatus sum, confirmat nunc Vind. qui lemma omittit et locum cum superiore coniungit *ὑπερφανίας*] *ὑπερφανίαν*?

28. *προσέταξε καὶ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ*] *προσέταξεν αὐτῷ τοὺς ἀγρότας τοὺς ἰδίους* ex A

P. 340, 2. *ὃ περὶ*] *ὅπερ* Halmius

P. 341, 1. *εἰς*] *ἐς* 2. *κρέσσονι*] imo *κρέσσονι*

P. 342, 11. *οὐδεὶς ἐπ' αὐτοῦ*] *οὐδεὶς ἐφ' αὐτοῦ* 15. *ἔστι*] *ἔσται* e codd.

P. 343, 3. *ἢ τοὺς ὑφάντας*] *ἢ* om. Vind. 16. *ἱστορίας* γ' acc. e Vind. 19. *ἀνελόιατο*] *ἂν ἐλοίατο* 22. *ἐν ταυτῷ* acc. e Vind. 29. *ἐφ'*] *πρὸς* ex A

P. 344, 1. *μᾶλλον*] *ἄλλων* Wytenbachius

P. 347, 13. *διακναιόμενοι*] *διακαιόμενοι* e codd. 14.

ἢ] *καὶ* A p. m.

P. 350, 21. *ἀνάρετος*] *ἀνάρατος* A 22. *ὠδυνάσεις*] *ἃ δὲ μᾶσις (μνάστις)* Grotius *θανάτοις*] *θνατοῖς* Grotius *εὐποτμοτάτε*] *εὐποτμοτάτα* 27. *Σάτυροι*] *Σατύρων* 28. *καὶ τὴν*] *καὶ* om. A *πάντ'*] *ἅπαντ'* Wagner

P. 352, 6. *αὐτὸς*] *αὐτοῦς* ex A 8. *ὥς*] addidit Gaisfordus 22. *ἱστορίας* ε' acc. ex Vind.

P. 354, 16. *γὰρ*] addidit Grotius 21. *θ'*] addidit Grotius

P. 355, 2. *νῦν*] *δὴ* Voss. 13. *πρὸς με πρὸς θεῶν θεοῦς*] ita Grotius; revocavi librorum scripturam 22. *πέλας ἢ*] *περάσῃ*? *ἢ καὶ τῷ*] libri *ἢ καὶ τό*, fort. *ἢ διὰ τὸ* vel *ἢ καὶ [διὰ] τὸ*

P. 356, 6. τὸν μὲν γὰρ] γὰρ libri om.

P. 357. Haec quantivis pretii ecloga quem auctorem habet incertum est. Scriptores ionica dialecto usos Stobaeus praeter Heraclitum et Democritum ad partes vocat duos, Anaxarchum (Abderitam?) et Eusebium. Possit videri Eusebii esse, cuius locum de periurio posuit Stobaeus eiusdem tituli no. 13. Sed Eusebius in ceteris apud Stobaeum excerptis eam secutus est et dicendi et disserendi rationem, a qua nostrae eclogae color vehementer abhorret. Itaque non incredibile est esse Anaxarchi, cuius e scriptis quae attulit Stobaeus XXXIV, 19, ex libro περὶ βασιλείας ducta esse e Clemente Alexandrino constat. Atque ad hunc librum, in quo locus de fide servanda tractari potuit, fortasse ecloga nostra referenda est. 1. βαναύσῳ τέχνῃ προσθάλψαντες] ita ex A editum, vulgo βασάνῳ pro βαναύσῳ, B in marg. e nescio cuius coniectura βασάνῳ προσάψαντες (προσθλίψαντες?)

6. ὄρκου ἐπιορκίης] ὄρκου ἐπιορκίην Gesn. 8. καθεστῶτος] imo κατεστῶτος 11. ἡγέσθω] ἡγεσθῶ διεστῶτας] malim διεστεῶτας 12. οὓς περσῶν ἐκτὸς ἀμηνότους] fort. οὓπερ ἐὼν ἐκτὸς [ἄτης] ἀμηνότους vel simile quid ὁ θεός] ὁ ἄθεος scr. e Damasc. 13. παρῑπιδημεῖν] παρῑπιδημῑεῖν ζῳοῖς] ζωοῖς vel ζωοῖς volebam, non ζῳοῖς, ut male editum est 15. 16. παρῑπιδημῑαν] παρῑπιδημῑήν Damasc.

17. πόλεως] imo πόλιος 18. δὲ] δὴ 19. οὕτως ἔχοντα] post οὕτως excidit fortasse νόου vel διανοήσις vel simile quid 20. ὡς τὰ] λῳίστα 23. παραθέσει] rectius παραθεῖσι 24. εἰς] ἐς Dam. ἀμφιβολίην] ἀντιλογίην?

25. μὲν οὖν] μὲν οὖν A, hinc scripsi μὲν ὧν 27. εἰς] ἐς 30. ἐδέσμενε] ἐδέσμευσε Trinc. et Dam. 30. κρύπτει] κρύπτειτο A et Dam. 31. παρήν] imo παρέην 32. ἐκλυσιν] dubitanter scripsi ἤλυσιν διήξειδε τὸν] διηρείδετο Iacobsius

P. 358, 1. νάρθηκα] νάρθηκι Iacobsius νοσευτήν] αἰτήν Valckenarius, νοσηλείην Iacobsius; locus nondum persanatus 2. τοῦ νεῶ] τοῦ θεοῦ ποιῑσθαι] ποιῑεσθαι 5. δὲ τῶν ἐὼν χερῶν] Dam. δ' ἐν τῷ νεῶ χερῶν 7. 8. ὅπερ — ψεύδος] haec fort. sine causa seclusi 8. βαρυνθεῖς] fort. addendum δὲ 10. ἔρρυ] ἐρρύη, quod iuvat

Dam. qui ἔρρει habet παρακαταθήκης] hoc ex uno B dedit Gaisfordus, ceteri libri παραθήκης 11. οὖν] ὧν 14. ὅπη δὴ] Gaisfordus in notis ὅπηδει, nisi fuit ὅπολη δὴ et in seqq. ἀπαντολή scribendum est cum Iacobsio pro παντολή 15. παντολή τύχη] τύχη παντολή ex A et Dam. φορῇ] φορῇ Dam. 15. αἰωρουμένη] αἰωρευμένη

Scrib. Berolini m. Maio MDCCCLV.

E R R A T A.

P. 1, 14. ὑπο pro ὑπό 10, 31. φιλεταῖρον pro φιλέταιρον 61, 16. post αἰεὶ comma delendum 127, 21. post διήγαγον pone comma pro signo interrogationis, et 21. vice versa 130. dele uncum et pone 31. ante ἀβίλους 135, 1. ἀκρασία pro ἀφρασία 138, 4. μικρά, πρό pro μικρά πρό 166, 12. τᾶς pro τᾷς 196, 21. ᾶ pro ᾷ 274, 11. dele comma post χρεῖσθαι

Ἀνεγνώσθη Ἰωάννου Στοβαίου ἐκλογῶν ἀποφθεγμάτων ὑποθηκῶν βιβλία τέσσαρα ἐν τεύχεσι δυοί· προσφωνεῖ δὲ ταῦτα, δι' ὃν καὶ τὴν συνάθροισιν φιλοπονήσαι λέγει, Σεπτιμῷ ἰδίῳ υἱῷ. ἡ δὲ συναγωγὴ αὐτῷ ἐκ τε ποιητῶν καὶ ρητόρων καὶ τῶν κατὰ τὰς πολιτείας λαμπρῶς βεβιωκότων ἐγένετο, ὧν, ὡς καὶ αὐτὸς φησι, τῶν μὲν τὰς ἐκλογὰς τῶν δὲ τὰ ἀποφθέγματα καὶ τινων ὑποθήκας συλλεξάμενος, ἐπὶ τῷ ῥυθμίσει καὶ βελτιῶσαι τῷ παιδί τὴν φύσιν, ἀμαυρότερον ἔχουσαν, πρὸς τὴν τῶν ἀναγνασμάτων μνημὴν στείλειεν.

Ἔστι δὲ αὐτῷ τὸ μὲν πρῶτον βιβλίον φυσικόν, τοῦ δὲ δευτέρου τὸ μὲν τι κατ' ἀρχὰς μέρος λογικόν, τὸ δὲ λοιπὸν καὶ πλεῖστον ἡθικόν· καὶ τὸ τρίτον δὲ καὶ τὸ τέταρτον πλην ὀλιγίστων ἡθικὰ καὶ πολιτικά. καὶ γὰρ τὸ μὲν πρῶτον ἔχει μὲν κεφάλαια ἕξ, οἷς καὶ τὰς τῶν παλαιῶν ἀρμόζει χρήσεις καὶ χρῆμας· ταῦτα δὲ εἰσι μετὰ τὸ

Περὶ Θεοῦ διαλαβεῖν, ὅτι δημιουργὸς τῶν ὄντων καὶ διέπει τὸ ὅλον τῷ τῆς προνοίας λογῷ.

δεύτερον Περὶ τῶν νομιζόντων μὴ εἶναι πρόνοϊαν, καὶ ἐπομένως ταύτῃ θείας ἐπὶ τῇ τοῦ παντὸς διοικήσει δυνάμεις.

εἰτα Περὶ δίκης παρὰ τοῦ Θεοῦ τεταγμένης ἐποπτεύειν τὰ γινόμενα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, τιμωρὸν οὖσαν τῶν ἀμαρτανόντων.

καὶ Περὶ ἀνάγκης θείας καθ' ἣν ἀπαραιτήτως τὰ κατὰ τὴν τοῦ Θεοῦ γίνεται βούλησιν.

Περὶ τε εἰσαφεμένης καὶ τῆς τῶν γινομένων εὐταξίας.

Περὶ τε τύχης ἢ ταυτομάτου.

καὶ ὅτι ἀλόγιστος ἡ φορὰ τῆς τύχης.

Περὶ τε χρόνου οὐσίας καὶ μερῶν, καὶ πόσων εἴη αἵτιος.

καὶ Περὶ Ἀφροδίτης οὐρανίας καὶ ἔρωτος θείου.

δέκατον Περὶ ἀρχῶν καὶ στοιχείων καὶ τοῦ παντός.

εἶτα Περὶ ὕλης.

Περὶ ἰδέας.

Περὶ αἰτίων.

Περὶ σωμάτων καὶ περὶ τῆς τούτων τομῆς καὶ περὶ ἐλαχίστου.

Περὶ σχημάτων.

Περὶ χρωμάτων.

Περὶ μίξεως καὶ κράσεως.

Περὶ κενοῦ καὶ τόπου καὶ χώρας.

Περὶ κινήσεως.

εἰκοστὸν δὲ Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς.

Περὶ κόσμου καὶ εἰ ἔμψυχος καὶ προνοία διοικούμενος, καὶ ποῦ ἔχει τὸ ἡγεμονικόν, καὶ πόθεν τρέφεται.

Περὶ τάξεως τοῦ κόσμου, εἰ ἔν τὸ πᾶν.

Περὶ τῆς οὐρανοῦ οὐσίας καὶ διαιρέσεως.

Περὶ οὐσίας ἀστρων καὶ σχημάτων, κινήσεώς τε καὶ ἐπισημασίας.

Περὶ οὐσίας ἡλίου καὶ μεγέθους σχήματός τε καὶ τροπῶν καὶ ἐκλείψεως καὶ σημείων καὶ κινήσεως.

Περὶ σελήνης οὐσίας, μεγέθους καὶ σχήματος φωτισμῶν τε καὶ περὶ ἐκλείψεως καὶ ἐμφάσεως καὶ περὶ ἀποσημάτων καὶ σημείων.

Περὶ γάλακτος.

Περὶ κομητῶν καὶ διαττόντων καὶ τῶν τοιούτων.

Περὶ βροντῶν, ἀστραπῶν, κεραυνῶν, πρηστήρων, τυφῶνων.

τριακοστὸν δὲ Περὶ ἱριδος, περὶ ἄλλω καὶ παρηλίου καὶ ῥάβδων, καὶ δὴ καὶ περὶ νεφῶν, ὀμίχλης, ὑετῶν, δρόσου, χύονος, πάχνης, χαλάζης.

Περὶ ἀνέμων.

Περὶ γῆς, εἰ μία καὶ πεπερασμένη, καὶ [περὶ] πόλου μεγέθους, καὶ περὶ θέσεως αὐτῆς, καὶ περὶ σχήματος γῆς, καὶ πότερα μένει ἢ γῆ ἢ κινεῖται· περὶ τε σεισμῶν γῆς, καὶ περὶ θαλάττης, πῶς ἄμπατις καὶ πλημμυρὰι γίνονται.

Περὶ ὕδατων.

Περὶ τοῦ παντός.

Περὶ φύσεως καὶ τῶν συμβαινόντων ἐξ αὐτῆς αἰτίων.

Περὶ τῆς τῶν ζώων γενέσεως καὶ τὰ ἐξῆς.

Πόσα γένη ζώων, καὶ εἰ πάντα λογικὰ καὶ αἰσθητά.

Περὶ ὑπνίου καὶ θανάτου.

Περὶ φνταῶν.

Περὶ τροφῆς καὶ ὁρέξεως τῶν ζώων.

Περὶ φύσεως ἀνθρώπων.

Περὶ νοῦ.

Περὶ ψυχῆς.

Περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν καὶ εἰ ἀληθεῖς αἱ αἰσθήσεις.

Πόσαι εἰσὶν αἱ αἰσθήσεις, καὶ ποίας οὐσίας καὶ ἐνεργείας ἐκάστη.

Περὶ ὁράσεως καὶ κατοπτρικῶν ἐμφάσεων.

Περὶ ἀκοῆς.

Περὶ ὁσφρόσεως.

Περὶ γεύσεως.

Περὶ ἀφῆς.

Περὶ φωνῆς, καὶ εἰ ἀσώματος ἡ φωνή, καὶ τί αὐτῆς τὸ ἡγεμονικόν.

Περὶ φαντασίας, καὶ κριτηρίου.

νθ' Περὶ δόξης.

καὶ ζ' Περὶ ἀναπνοῆς καὶ παθῶν.

καὶ τὰ μὲν τοῦ πρώτου βιβλίου κεφάλαια τοσαῦτα καὶ περὶ τούτων· καὶ δηλονότι φυσικά, πλὴν ἐνίων τῶν ἐν ἀρχῇ, ἃ μᾶλλον ἂν τις εἰς τὰ μετὰ τὰ φυσικὰ ἀνάξοι· τούτοις δέ, ὡς ἔφημεν, τὰς τῶν παλαιῶν δόξας, εἴτε συμφώνους οὖσας εἴτε καὶ διαφώνους, παρατίθουσιν. ἐν μέντοι τούτῳ τῷ βιβλίῳ, πρὸ τοῦ τοῖς εἰρημένοις κεφαλαίοις ἐπιβαλεῖν, περὶ δύο κεφαλῶν διαλαμβάνει· ὧν τὸ μὲν ἐπαινός ἐστι φιλοσοφίας, καὶ οὗτος ἐκ διαφόρων αὐτῷ συνηρανισμένος, τὸ δὲ περὶ τῶν κατὰ αὐτὴν συνεστηκυῶν αἰρέσεων, ἐν ᾧ καὶ περὶ γεωμετρίας καὶ μουσικῆς καὶ ἀριθμητικῆς δόξας παλαιὰς συναναγράφει.

τὸ δὲ δευτέρον βιβλίον συμπληροῦται μὲν κεφαλαίοις ε' καὶ μ'. διαλαμβάνει δὲ πρῶτον μὲν

Περὶ τῶν τὰ θεῖα ἐξημευόντων, καὶ ὡς εἴη ἀνθρώποις ἀκατάληπτος ἡ τῶν νοητῶν κατὰ τὴν οὐσίαν ἀλήθεια.

εἶτα Περὶ διαλεκτικῆς.

καὶ Περὶ δηγορικῆς.

καὶ Περὶ λόγου καὶ γραμμάτων.

Περὶ ποιητικῆς.

Περὶ χαρακτηῆρος τῶν παλαιῶν.

Περὶ τοῦ ἡθικοῦ εἶδους τῆς φιλοσοφίας.

Περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν.

Ὅτι οὐδεὶς ἐκὼν πονηρός.

Ὅποιον χρὴ εἶναι τὸν φιλόσοφον.

Ὅτι χρὴ σέβειν τὸ θεῖον.

Ὅτι τοῖς εὐσεβέσι καὶ δικαίοις βοηθεῖ τὸ κρεῖττον.

Περὶ μαντικῆς.

Ὅτι χρὴ περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι τὰς τῶν σοφῶν συνουσίας, ἐκκλίνει δὲ τοὺς φανύλους καὶ ἀπαιδεύτους.

Περὶ τοῦ δοκεῖν καὶ τοῦ εἶναι· καὶ ὅτι οὐ τῷ λόγῳ χρὴ κρίνειν τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τῷ τρόπῳ.

Ὅτι οἱ ἄλλοις ἐπιβουλευόντες ἑαυτοὺς λανθάνουσι καταβλάπτοντες.

Περὶ εὐδοξίας.

Περὶ φήμης.

Ὅτι μέτρον ἄριστον.

Ὅτι δυσκατόρθωτον ἡ ἀρετή, εὐμεταχείριστον δὲ ἡ κακία.

Ὅτι οὐ χρὴ λόγον ποιεῖσθαι περὶ τῆς τῶν ἀσυνέτων δοκιμασίας.

Ὅτι τὴν ὑπόκρισιν, τοῖς κεχημένοις ἐπιβλαβῇ οὖσαν καὶ πρὸς οὐς γίνεται, τῆς ψυχῆς ἐκβλητέον.

Ὅτι οὐ χρὴ πολυπραγμονεῖν, φθόνου γὰρ καὶ διαβολῆς αἴτιον γίνεται τὸ τοιοῦτον.

Ὅτι ἐν οἷς πλημμελεῖ τις τὸ μεταμελεῖσθαι κάλλιστον.

Περὶ λοιδορίας, ὡς οὐκ ἀγαθόν.

Ὅτι ἐν τῷ λοιδορεῖσθαι χρὴ σκοπεῖν μὴ τοῖς αὐτοῖς περιπετώκαμεν ἐλαττώμασι.

Περὶ ἀνάγκης τῆς κατὰ τὸν βίον.

Ὅτι εὐκαίρως δεῖ πράττειν.

Περὶ τοῦ βούλεσθαι, ὅτι οὐ δεῖ ὥς ἔτυχεν ἀναβάλλεσθαι.

Ὅτι τὸ δυστυχεῖν πολλάκις ἐπαφελὲς γίνεται, καὶ μάλιστα τοῖς ἀφροσι.

Περὶ ἀγωγῆς καὶ παιδείας.

Ὅτι κάλλιστον ἡ φίλτα τῶν ἀγαθῶν.

"Οτι ἡ ὁμοιότης τῶν τρόπων φίλαν ἀπεργάζεται.

"Οτι χρηὴ ἐν ταῖς δυστυχλαῖς καὶ τοῖς κινδύνοις μὴ περι-
ορᾶν τοὺς φίλους.

"Οτι οὐ χρηὴ συναδικεῖν τοῖς φίλοις.

Περὶ γνησίων καὶ ἀβεβαίων φίλων.

"Οτι χρηὴ ταχείας ποιεῖσθαι τὰς πρὸς τοὺς φίλους δια-
λαγὰς τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν ἕξον φέροντας μετὰ τῆς
ἀμνηστίας.

"Οτι ἐν ταῖς ἀτυχλαῖς τοὺς γνησίους τῶν φίλων διαγινώ-
σκομεν.

Φιλικὰ παραγγέλματα.

Περὶ ἐχθρας, καὶ τοῦ ὁποῖόν τινα χρηὴ εἶναι πρὸς τοὺς
ἐχθρούς.

Περὶ τοῦ πῶς ἔστιν ἀπ' ἐχθρῶν ὠφεληθῆναι.

Περὶ τοῦ εὐεργετεῖν.

"Οτι μείζων ἢ χάρις ἐν καιρῷ δοθεῖσα.

Περὶ τοῦ ἀντενεργετεῖν.

"Οτι τοὺς πονηροὺς οὐ χρηὴ εὖ ποιεῖν, οὐδὲ παρ' αὐτῶν
εὐεργετεῖσθαι.

Καὶ τὸ τελευταῖον Περὶ εὐχαριστίας,
ἐν οἷς καὶ τὰ τοῦ δευτέρου κεφάλαια.

Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ περιέχεται κεφάλαια μβ'.

πρῶτον Περὶ ἀρετῆς. 1

ἑκτα Περὶ κακίας. 2

Περὶ φρονήσεως. 3

Περὶ ἀφροσύνης. 4

Περὶ σωφροσύνης. 5

Περὶ ἀκολασίας. 6

Περὶ ἀνδρίας. 7

Περὶ δειλίας. 8

Περὶ δικαιοσύνης. 9

Περὶ πλεονεξίας καὶ

ἀδικίας. 10

Περὶ ἀληθείας. 11

Περὶ ψεύδους. 12

Περὶ παρρησίας. 13

Περὶ κολακσίας. 14

Περὶ ἀσωτίας. 15

Περὶ φειδωλίας. 16

Περὶ ἐγκρατείας. 17

Περὶ ἀκρασίας. 18

Περὶ ἀνεξικακίας. 19

Περὶ ὀργῆς. 20

Περὶ τοῦ γινῶθι σαυ-
τόν. 21

Περὶ ὑπεροψίας. 22

Περὶ φιλαυτίας. 23

Περὶ τοῦ συνειδότος.

24

Περὶ μνήμης. 25

Περὶ λήθης. 26

Περὶ ὄρκου. 27

Περὶ ἐπιτορκίας. 28	Περὶ βραχυλογίας. 35
Περὶ φιλοπονίας. 29	Περὶ ἀδολεσχίας. 36
Περὶ ἀργίας. 30	Περὶ χρηστότητος. 37
Περὶ αἰδούς. 31	Περὶ φθόνου. 38
Περὶ ἀναιδείας. 32	Περὶ πατριδος. 39
Περὶ σιγῆς. 33	Περὶ ξένης. 40
Περὶ τοῦ εὐκαίρως λέ- γειν. 34	Περὶ ἀπορρητῶν. 41
	καὶ μβ Περὶ διαβολῆς. 42

Τὰ δὲ τοῦ τετάρτου βιβλίου ἐστὶ ταῦτα·

πρῶτον Περὶ πολιτείας. 43
δεύτερον Περὶ νόμων καὶ ἐθῶν. 44
Περὶ δήμου.
Περὶ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι δυνατῶν. 45
Περὶ ἀρχῆς καὶ περὶ τοῦ ὁποῖον χρὴ εἶναι τὸν ἄρ- χοντα. 46
Ὅτι κάλλιστον ἡ μοναρχία. 47
Ἐποθῆκαι περὶ βασιλείας. 48
Ψόγος τυραννίδος. 49
Περὶ πολέμου. 50
Περὶ τόλμης. 51
Περὶ νεότητος. 52
Περὶ στρατηγῶν καὶ περὶ τῶν κατὰ πόλεμον χρειῶν ὑποθῆκαι. 54
Περὶ εἰρήνης. 55
Περὶ γεωργίας. 56, 57
Περὶ ἡσυχίας. 58
Περὶ ναυτιλίας. 59
Περὶ τεχνῶν. 60, 61
Περὶ δεσποτῶν καὶ δούλων. 62
Περὶ Ἀφροδίτης πανδήμου καὶ περὶ ἔρωτος τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἡδονῶν. 63, 64
Περὶ κάλλους. 65, 66
καὶ τὰ ἐξῆς τοῦ κεφαλαίου τούτου. Περὶ γάμου κ. τ. ἐ. τ. κ. τ. 67—73
Γαμικὰ παραγγέλματα. 74
Περὶ παίδων κ. τ. ἐ. τ. κ. τ. 75—78
καὶ Ὅτι χρὴ τοὺς γονεῖς τῆς κατηκούσης τιμῆς καταξιοῦσθαι παρα τῶν τέκνων. 79

- Ὅποιους χρη εἶναι τοὺς πατέρας περὶ τὰ τέκνα. 83
 Ὅτι κάλλιστον ἡ φιλαδελφία καὶ ἡ περὶ τοὺς συγγενεῖς διάθεσις. 84
 Οἰκονομικός. 85
 Περὶ εὐγενείας κ. τ. ἐ. τ. κ. τ. 86—89
 Περὶ δυσγενείας. 90
 Περὶ πλούτου κ. τ. ἐ. τ. κ. τ. 91—94
 Περὶ πενίας. 95
 Σύγκρισις πενίας καὶ πλούτου. 96, 97
 Ὅτι ὁ βίος βραχύς καὶ φροντίδων ἀνάμιστος. 98
 Περὶ λύπης ὅτι ἴσταν μοχθηρά. 99
 Περὶ νόσου καὶ λάσεως. 100
 Περὶ ὑγείας καὶ διαμονῆς αὐτῆς. 101
 Περὶ ἰατρῶν. 102
 Περὶ εὐδαιμονίας. 103
 Περὶ κακοδαιμονίας. 104
 Ὅτι ἀβάβαιος ἡ τῶν ἀνθρώπων εὐπραγία. 106
 Περὶ τῶν παρ' ἀξίαν εὐτυχοῦντων. 106
 Περὶ τῶν παρ' ἀξίαν δυστυχοῦντων. 107
 Ὅτι δεῖ γενναίως φέρειν τὰ προσπίπτοντα. 108
 Ὅτι δεῖ τὰς εὐτυχίας προφαίνειν, τὰς δ' ἀτυχίας κρύπτειν. 109
 Περὶ ἐλπίδος. 110
 Περὶ τῶν παρ' ἐλπίδα. 111
 Ὅτι οὐ χρη ἐπιχαίρειν τοῖς ἀτυχοῦσιν. 112
 Ὅτι οἱ ἀτυχοῦντες χρηρίζουσι τῶν συμπασχόντων. 113
 Περὶ γήφως κ. τ. ἐ. τ. κ. τ. 115—117
 Περὶ θανάτου. 118
 Περὶ ζωῆς. 119
 Σύγκρισις ζωῆς καὶ θανάτου. 121
 Περὶ πένθους. 122
 Περὶ ταφῆς. 123
 Παρηγορικά. 124
 Ὅτι οὐ χρη παροινεῖν εἰς τοὺς τετελευτηκότας. 126
 Ὅτι τῶν πλείστων μετὰ θάνατον ἡ μνήμη διαρκεῖ ταχέως. 126

ἰ τὰ κεφάλαια τοῦ τετάρτου νη'. τῶν δὲ τεσσάρων βιβλίων σή. οἷς παρατίθουσιν, ὡς ἔφημεν, ὁ Ἰωάννης ἐκ τε

τῶν ἐκλογῶν καὶ τῶν ἀποφθεγμάτων καὶ τῶν ὑποθη-
κῶν δόξας τε καὶ χρήσεις καὶ χαρίας. ἀγείρει δὲ ταῦτα
ἀπὸ μὲν

φιλοσόφων ἀπὸ τε	Ἀπελλοῦς	Εὐσεβίου
Ἀίσχινου τοῦ Σω-	Ἀρισταγόρου	Εὐρύσου
κρατικοῦ καὶ	Ἀριστομβρότου	Ἐρατοσθένους
Ἀναξάρχου καὶ	Ἀρχιμήδους	Εὐρυστράτου
Ἀναχάρσιδος	Βοηθοῦ	Ἐκφάντου
Ἀριστάνμου καὶ	Βίαντος	Ἐπιδίκου
Ἀπολλωνίου	Βηρώσου	Εὐδόξου
Ἀντισθένηος καὶ	Βαρονίκης	Ἐπιγένους
Ἀριστίππου	Βροτίνου	Ἐννίου
Ἀρίστωνος καὶ	Βίωνος	Εὐρυφάμου
Ἀριστοξένου καὶ	Γλαύκωνος	Ζαλευκου
Ἀρχύτου	Δημώνακτος	Ζήνωνος
Ἀριστοτέλους	Δημητρίου	Ζωροάστρου
Ἀναξιμανδρου	Δαμίππου	Ἡρακλείδου
Ἀναξιμένους	Διογένηος	Ἡρακλείτου
Ἀρχελαίου	Διοδώρου	Ἡροφίλου
Ἀναξαγόρα	Δημοκρίτου	Θεμιστίου
Ἀρχαινέτου	Διοτίμου	Θεοφύλου
Ἀρκσιλάου	Διοκλέους	Θεανοῦς
Ἀρριανοῦ	Δαμαρμένους	Θεάγους
Ἀντιπάτρου Ἰστιάου	Διδύμου	Θεοφράστου
Ἀντιφάνους	Δίανος	Θεοδώρου
Ἀπολλοδώρου	Δίου	Θάλητος
Ἀριστάρχου	Εὐκλείδου	Θεοκρίτου
Ἀσκληπιάδου	Εὐφράτου	Θρασύλλου
Ἀρισταίου	Ἐπιχάρμου	Ἰερωνίμου
Ἀρχεδημοῦ Ἐκα-	Ἐπανδρίδου	Ἰππίου
ταίου	Ἐρασιστράτου	Ἰαμβλίχου
Ἀπολλοφάνους	Ἐκπώλου	Ἰεροκλέους
Ἀλγυμίου	Ἐπικούρου	Ἰππάλου
Ἀἰσαρος	γῆσιου	Ἰωνος
Ἀττικῷ	Ἐπιπτήτου	Ἰππώνου
Ἀμελίου	Ἐρμού	Ἰήρακος
Ἀλβίνου	Ἐμπεδοκλέους	Ἰπποδάμου
Ἀριστάνδρου	Ἐπικούρου	Ἰππιάσου
Ἀρποκρατίωνος	ναίου	Ἰούγκου

ος	Ναυκράτους	Σωκράτους
ύλου	Νικίου	Στίλπωνος
ς	Νικοστράτου	Σπενσίππου
ου	Ξενοκράτους	Στρατώνος
ιάχου	Ξενοφάνους	Σκυθίνου
άου	Όνάτου	Σφαίρου
υ	Όκέλλου	Σελευκου
ίδου	Όνήτορος	Σεβήρου
τους	Πανακαίου	Τίμωνος
άχου	Πιττακού	Τιμαίου
υ	Περιάνδρου	Ταύρου
ιρος	Πυθαγόρου	Τιμαγόρου
κρατίδου	Πλουτάρχου	Τέλητος
ιπου	Πεμπέλου	Τρφαίου
νυ	Πλάτωνος	Φιλοξένου
ς	Παναιτίου	Φιλολάου
	Ποσειδωνίου	Φερεκύνδου
ιος	Περικτιόνης	Φαβωρίνου
ίνους	Πορφυρίου	Φίντιος
νου	Παρμενίδου	Χίλωνος
χμου	Πολέμωνος	Χρυσίππου
κλέτους	Πυθέου	Χαρώνδου
του	Πώρου	Χίλωνος
ήμου	Πολυβίου	καὶ κυνικῶν δὲ
ονίου	Πλωτίνου	Ἀντισθένην
άρχου	Πρωταγόρου	Διογένην
σου	Πυθιάδος	Κρατήτος
ιδώρου	Πύρρωνος	Ἠγησιάνακτος
νος	Ῥούφου	Όνησικριτου
ράτου	Ῥηγίνου	Μενάνδρου
ιου	Σόλωνος	Μουίμου
άου	Σωτίωνος	Πολυξήλου
ηνίου	Σωσιάδου	Ξανθίππου
αχίου	Σεργίου	Θεομνήστου

ἄν μὲν φιλοσόφων, ἔξ ὧν τὴν συλλογὴν ἐποιήσατο,
οὗτοι.

αὶ δὲ	Ἀναξίλλης	Ἀπολλωνίδης
ὑδάτος	Ἀρχιππος	Ἀλκιδάμας

ἔχειν δέ τι βάθος τῆς ψυχῆς καὶ μέγεθος. ἔστι δὲ ὁ μεγαλόψυχος οὐδὲ τὸ ζῆν περὶ πολλοῦ ποιούμενος οὐδὲ φιλόζωος, ἀπλοῦς δὲ τῷ ἥθει καὶ γενναῖος καὶ ἀδικεῖσθαι δυνάμενος καὶ οὐ τιμωρητικός. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ μεγαλοψυχίᾳ ἀπλότης καὶ γενναιότης καὶ ἁλῆθεια.

ἄφροσύνης δὲ ἔστι τὸ κρῖναι κακῶς τὰ πράγματα, τὸ βουλευέσθαι κακῶς, τὸ ὁμιλῆσαι κακῶς, τὸ χρῆσθαι κακῶς τοῖς παροῦσιν ἀγαθοῖς, τὸ ψευδῶς δοξάζειν περὶ τῶν εἰς τὸν βίον ἀγαθῶν καὶ καλῶν. 10 παρακολουθεῖ δὲ τῇ ἀφροσύνῃ ἀπειρία ἀμαθία ἀκρασία ἐπαριστερότης ἀμνημοσύνη.

ὀργιλότητος δὲ ἔστιν εἶδη τρία, ἀκροχολία πικρία βαρυθυμία. ἔστι δὲ τοῦ ὀργίλου τὸ μὴ δύνασθαι φέρειν μήτε τὰς μικρὰς ὀλιγορίας μήτε τὰς 15 ἐλαττώσεις, εἶναι δὲ κολαστικὸν καὶ ἄγριον καὶ εὐκίνητον πρὸς ὀργὴν καὶ ὑπὸ λόγου καὶ ἔργου τοῦ τυχόντος. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ὀργιλότητι τὸ πάροξυ τοῦ ἥθους καὶ εὐμετάβολον καὶ ἡ μικρολογία καὶ ἡ μεταμέλεια καὶ τὸ ἐπὶ μικροῖς λυπεῖσθαι καὶ ἡδεσθαι, καὶ 20 ταῦτα πάσχειν ταχέως καὶ παρὰ βραχὺν καιρὸν.

δειλίας δὲ ἔστι τὸ ὑπὸ τῶν τυχόντων φόβων εὐκίνητον εἶναι καὶ μάλιστα τῶν περὶ θάνατον καὶ τὰς σωματικὰς πηρώσεις, καὶ τὸ ὑπολαβεῖν κρεῖττον εἶναι ὅπως οὖν σωθῆναι ἢ τελευτῆσαι καλῶς. ἀκολου- 25 θεῖ δὲ τῇ δειλίᾳ μαλακία ἀνανδρία φιλοψυχία καὶ ἀπονία· ὕπесτι δὲ τις καὶ εὐλάβεια καὶ τὸ ἀφιλόνεικον τοῦ ἥθους.

ἀκολασίας δὲ ἔστι τὸ αἰρεῖσθαι τὰς ἀπολαύσεις τῶν ἡδονῶν τῶν βλαβερῶν καὶ αἰσχυρῶν, καὶ ὑπολαμ- 30 βάνειν εὐδαιμονεῖν μάλιστα τοὺς ἐν ταῖς τοιαύταις ἡδοναῖς ζῶντας, καὶ φιλόγελων εἶναι καὶ φιλοσκώ-

πτην και φιλευτράπελον, και ῥαδιουργὸν εἶναι ἐν τοῖς λόγοις και ἐν τοῖς ἔργοις. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἀκολασίᾳ ἀταξία ἀναιδεια ἀκοσμία τρυφή ῥαθυμία ἀμέλεια ὀλιγωρία ἐκλυσις.

5 ἀκρασίας δὲ ἐστὶ τὸ κωλύοντος τοῦ λογισμοῦ τὰς ἀπολαύσεις τῶν ἡδονῶν αἰρεῖσθαι και τὸ ὑπολαμβάνοντα κρεῖττον εἶναι μὴ μετασχεῖν αὐτῶν, μετέχειν δὲ μηδὲν ἥττον, και τὸ οἰεσθαι μὲν δεῖν πράττειν και τὰ καλὰ και τὰ συμφέροντα, ἀφίστασθαι δὲ
10 αὐτῶν διὰ τὰς ἡδονάς. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἀκρασίᾳ μαλακία μεταμέλεια και τὰ πλείστα τὰ αὐτὰ ἃ και τῇ ἀκολασίᾳ.

ἀδικίας δὲ ἐστὶν εἶδη τρία, ἁσέβεια πλεονεξία ὕβρις. ἁσέβεια μὲν ἡ περὶ θεοῦς πλημμέλεια και περὶ
15 δαίμονας και τοὺς κατοικομένους και περὶ γονεῖς και πατρίδα, πλεονεξία δὲ ἡ περὶ τὰ συμβόλαια παρὰ τὴν ἀξίαν αἰρουμένη τὸ διάφορον, ὕβρις δὲ καθ' ἣν τὰς ἡδονὰς αὐτοῖς παρασκευάζουσιν, εἰς ὄνειδος ἄγοντες ἑτέρους. ὅθεν και Εὐήνος περὶ αὐτῆς λέγει
20 ἥ τις κερδαίνουσ' οὐδὲν ὅμως ἀδικεῖ.

ἐστὶ δὲ ἀδικίας τὸ παραβαίνειν τὰ πάτρια ἔθη και τὰ νόμιμα, τὸ ἀπειθεῖν τοῖς νόμοις και τοῖς ἄρχουσι, τὸ ψεύδεσθαι, τὸ ἐπιορκεῖν, τὸ παραβαίνειν τὰς ὁμολογίας και τὰς πίστεις. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἀδικίᾳ συκο-
25 φαντία ἀλαξονεία ἀφιλανθρωπία προσποιήσις κακοήθεια πανουργία.

ἀνελευθερίας δὲ ἐστὶν εἶδη τρία, αἰσχροκέρδεια φειδωλία κιμβικία. ἐστὶ δὲ αἰσχροκέρδεια μὲν καθ' ἣν κερδαίνειν ζητοῦσι πανταχόθεν και τὸ κέρδος τῆς
30 αἰσχύνης περὶ πλείονος ποιοῦνται, φειδωλία δὲ καθ' ἣν ἀδάπανοι γίνονται τῶν χρημάτων εἰς τὸ δέον, κιμβικία δὲ ἐστὶ καθ' ἣν δαπανῶσι μὲν κατὰ μικρὸν δὲ

καὶ κακῶς καὶ πλείω βλάπτονται, τῷ μὴ κατὰ καιρὸν ποιεῖσθαι τὸ διάφορον. ἔστι δὲ τῆς ἀνελευθερίας τὸ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι χρήματα, καὶ τὸ μηδὲν ὄνειδος ἡγεῖσθαι τῶν ποιοῦντων κέρδος, καὶ βίος θητικὸς καὶ δουλοπρεπὴς καὶ ὕπαρὸς καὶ φιλοτιμίας καὶ ἑλευθερίας ἀλλότριος. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἀνελευθερίᾳ μικρολογία βαρυθυμία μικροψυχία ταπεινότης ἀμετρία ἀγένεια μισανθρωπία.

μικροψυχίας δὲ ἔστι τὸ μῆτε τιμὴν μῆτε ἀτιμίαν μῆτε εὐτυχίαν μῆτε ἀτυχίαν δύνασθαι φέρειν, ἀλλὰ 10 τιμώμενον μὲν ἀναχαννοῦσθαι καὶ μικρὰ εὐτυχήσαντα ἐξαίρεσθαι, ἀτιμίαν δὲ μηδὲ τὴν ἐλαχίστην ἐνεργεῖν δύνασθαι, ἀπότευγμα δὲ ὅτιοῦν ἀτυχίαν κρίνειν μεγάλην, ὀδύρεσθαι δὲ ἐπὶ πᾶσι καὶ δυσφορεῖν. ἔτι δὲ καὶ τοιοῦτός ἐστιν ὁ μικρόψυχος οἷος 15 πάντα τὰ ὀλιγορήματα καλεῖν ὕβριν καὶ ἀτιμίαν, καὶ τὰ δι' ἄνοιαν ἢ λήθην ἢ ἄνοιαν γινόμενα. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ μικροψυχίᾳ μικρολογία μεμψιμοιρία δύσελπιστία ταπεινότης.

καθόλου δὲ τῆς μὲν ἀρετῆς ἔστι τὸ ποιεῖν σπου- 20 δαίαν τὴν διάθεσιν περὶ τὴν ψυχὴν ἡρεμαίαις καὶ τεταγμέναις κινήσεσι χρωμένῃ καὶ συμφωνοῦσαν κατὰ πάντα τὰ μέρη· διὸ καὶ δοκεῖ παράδειγμα πολιτείας ἀγαθῆς εἶναι σπουδαίας ψυχῆς διαθέσεις. ἔστι δὲ τῆς ἀρετῆς τὸ εὐεργετεῖν τοὺς ἀξιούς, καὶ τὸ φιλεῖν τοὺς 25 ἀγαθοὺς, καὶ τὸ μισεῖν τοὺς κακοὺς, καὶ τὸ μῆτε κολαστικὸν εἶναι μῆτε τιμωρητικόν, ἀλλὰ προσήνῃ καὶ εὐμενικὸν καὶ συγγνωμονικόν. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἀρετῇ χρηστότης ἐπιείκεια εὐγνωμοσύνη ἐλπίς ἀγαθῇ μνήμῃ ἀγαθῇ· ἔτι δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα, φιλοίκειον εἶναι 30 καὶ φιλόφιλον καὶ φιλεταῖρον καὶ φιλόξενον καὶ φιλάνθρωπον καὶ φιλόκαλον, ἃ δὴ πάντα τῶν ἐπαινου-

μένων ἐστί· τῆς δὲ κακίας ἐστὶ τὰ ἐναντία, καὶ παρ-
κολουθεῖ τὰ ἐναντία αὐτῇ. πάντα δὲ τὰ τῆς κακίας
καὶ τὰ ἀκολουθοῦντα αὐτῇ τῶν ψεγομένων ἐστί.

19 Πυθαγόρου.

5 Ἄγρυπνος ἔσο κατὰ νοῦν· συγγενὴς γὰρ τοῦ
ἀληθινοῦ θανάτου ὁ περὶ τοῦτον ὕπνος.

20 Ἄ μὴ δεῖ ποιεῖν, μηδὲ ὑπονοοῦ ποιεῖν.

21 Ζητεῖν δεῖ καὶ ἄνδρα καὶ τέκνα καὶ φίλους τοὺς
κατὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ βίου παραμενοῦντας.

10 22 Πυθαγόρου.

Ἰσχύειν τῇ ψυχῇ αἰφοῦ μᾶλλον ἢ τῷ σώματι.

23 Πέπεισο μὴ εἶναι σὸν κτῆμα ὃ περ μὴ ἐντὸς δια-
νοίας ἔχεις.

24 Προῦτε μεγάλα μὴ ὑπισχνούμενος μεγάλα.

15 25 Τέκνα μάθε τί κτεινὸν οὐ τὰ γηροβοσκῆσόντα τὸ
σῶμα, τὰ δὲ τὴν ψυχὴν θρέψοντα τῇ αἰδίῳ τροφῇ.

26 Τὰ ἐλίποντα τῶν ἡδέων μᾶλλον ἡγοῦ συντελεῖν
εἰς ἀρετήν.

27 Χαλεπὸν πολλὰς ὁδοὺς ἅμα τοῦ βίου βαδίζειν.

20 28 Ψυχῆς πᾶν πάθος εἰς σωτηρίαν αὐτῆς πολεμώ-
τατον.

29 Πυθαγόρου.

Πυθαγόρας ἔφη ὅτι χρὴ βίον αἰρεῖσθαι τὸν ἄρι-
στον, ἡδὺν γὰρ αὐτὸν ἢ συνήθεια ποιήσει. πλοῦτος
25 ἀσθενὴς ἄγκυρα, δόξα ἔτι ἀσθενεστέρα· τὸ σῶμα
ὁμοίως, αἰ ἀρχαί, αἰ τιμαί· πάντα ταῦτα ἀσθενῇ
καὶ ἀδύνατα. τίνες οὖν ἄγκυραι δυναταί; φρόνησις
μεγαλοψυχία ἀνδρεία· ταύτας οὐδεὶς χειμῶν σαλεύει.

οὗτος θεοῦ νόμος, ἀρετὴν εἶναι τὸ ἰσχυρὸν καὶ βέβαιον μόνον, τὰ δ' ἄλλα λήρον.

30 Ἀντισθένους.

Οὔτε συμπόσιον χωρὶς ὁμιλίας οὔτε πλουῖτος χωρὶς ἀρετῆς ἡδονὴν ἔχει. 5

31 Φωκίωνος.

Οὔτε ἐξ ἱεροῦ βωμὸν οὔτε ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀφαιρετέον τὸν ἔλεον.

32 Διογένους.

Πυνθανομένου τινὸς πῶς ἂν τις ἑαυτοῦ διδάσκαλος γένοιτο; "εἰ ὑπὲρ ὧν ἐπιτιμᾷ τοῖς ἄλλοις" ἔφη "καὶ ἑαυτῷ ἐπιτιμῶν μάλιστα."

33 Σωκράτους.

Τοῦ βίου καθάπερ ἀγάλματος πάντα τὰ μέρη καλὰ εἶναι δεῖ. 15

34 Ἀνδριάς μὲν ἐπὶ βάσεως, σπουδαῖος δὲ ἀνὴρ ἐπὶ καλῆς προαιρέσεως ἐστὼς ἀμετακίνητος ὀφείλει εἶναι.

35 Τὸν λιβανωτὸν τοῖς θεοῖς, τὸν δὲ ἔπαινον τοῖς ἀγαθοῖς ἀπονέμειν δεῖ.

36 Ἀπολογεῖσθαι μὲν γὰρ χρὴ ὑπὲρ τῶν ἀδίκως περὶ τὸ ἀδικεῖν αἰτίαν ἔχόντων, ἐπαινεῖν δὲ τοὺς ἐπ' ἀγαθῷ τινι διαφέροντας. 20

37 Σωκράτους.

Οὔτε ἵππος εὐγενὴς κρίνεται ἂν ὁ πολυτελεῖ σκευὴν ἔχων ἀλλ' ὁ τῇ φύσει λαμπρός, οὔτε ἀνὴρ σπουδαῖος ὁ πολύτιμον οὐσίαν κεκτημένος ἀλλ' ὁ τῇ ψυχῇ γενναῖος. 25

38 Τοῦ σοφοῦ στόματος ἀνοιχθέντος καθάπερ ἱεροῦ τὰ τῆς ψυχῆς καλὰ βλέπεται ὥσπερ ἀγάλματα.

39 Δημοκρίτου.

Ἀνθρώποισι ἁρμόδιον ψυχῆς μᾶλλον ἢ σώματος ποίεσθαι λόγον. ψυχὴ μὲν γὰρ τελεωτάτη σκῆνεος μοιθηρίην ὀρθοῖ, σκῆνεος δὲ ἰσχυρὸς ἄνευ λογισμοῦ 5 ψυχὴν οὐδέν τι ἀμείνω τίθῃσι.

40. Δημοκρίτου.

Ἀνθρώποισι γὰρ εὐθυμίη γίνεται μετριότητι τέρ-
 πιος καὶ βίον συμμετρίῃ, τὰ δὲ λείποντα καὶ ὑπερ-
 βάλλοντα μεταπίπτειν τε φιλέει καὶ μεγάλας κινή-
 10 σιας ἐμποιεῖν τῇ ψυχῇ. αἱ δ' ἐκ μεγάλων διαστημάτων
 κινεόμεναι τῶν ψυχῶν, οὔτε εὐσταθέες εἰσὶ οὔτε εὐ-
 θυμοί. ἐπὶ τοῖσι δυνατοῖσι ὧν δεῖ ἔχειν τὴν γνώμην
 καὶ τοῖσι παρεούσι ἀρκέεσθαι, τῶν μὲν ζηλουμένων
 καὶ θαυμαζομένων ὀλίγην μνήμην ἔχοντα καὶ τῇ δια-
 15 νοίῃ μὴ προσεδρεύοντα, τῶν δὲ τάλαιπωρεόντων τοὺς
 βίους θεωρεῖν, ἐννοεῦμενον ἂ πάσχουσι κάρτα, ὅπως
 ἂν τὰ παρεόντα σοι καὶ ὑπάρχοντα μεγάλα καὶ ζη-
 λωτὰ φαίνηται καὶ μηκέτι πλειόνων ἐπιθυμούντι συμ-
 βαίνει κακοπαθεῖν τῇ ψυχῇ. ὁ γὰρ θαυμάζων τοὺς
 20 ἔχοντας καὶ μακαριζομένους ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώ-
 πων, καὶ τῇ μνήμῃ πᾶσαν ὥρην προσεδρεύων, αἰ-
 ἐπικαινουργεῖν ἀναγκάζεται καὶ ἐπιβάλλεσθαι δι'
 ἐπιθυμίην τοῦ τι πρήσσειν ἀνήκεστον ὧν νόμοι κω-
 λύουσιν. διόπερ τὰ μὲν μὴ δίξῃσθαι χρεῶν, ἐπὶ δὲ
 25 τοῖσι εὐθυμέεσθαι χρεῶν παραβάλλοντα τὸν ἑωυτοῦ
 βίον πρὸς τὸν τῶν φανυότερον πρησσόντων, καὶ μα-
 καρίζειν ἑωυτόν, ἐνθυμεῦμενον ἂ πάσχουσι καὶ ὅπως
 αὐτέων βέλτιον πρήσσει τε καὶ διάγει. ταύτης γὰρ
 30 ὀλίγας κῆρας ἐν τῷ βίῳ διώσσει, φθόνον καὶ ζῆλον
 καὶ δυσμενίην.

41 Ἴσοκράτους Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι (39 b).

Μὴ τὴν κακίαν οἰεσθε μᾶλλον τῆς ἀρετῆς ὠφελεῖν, τὸ δ' ὄνομα ἀτυχεστέρον ἔχειν· ἀλλ' οἷον περ ὀνομάτων ἕκαστα τῶν πραγμάτων τετύχηκε, τοιαύτας ἡγεῖσθε καὶ τὰς δυνάμεις αὐτῶν εἶναι. 5

42 Ἴσοκράτους πρὸς Δημόνικον.

Τῆς ἀρετῆς οὐδὲν κτῆμα σεμνότερον οὐδὲ βεβαιότερόν ἐστι.

43 Ἐν ταυτῷ.

Ἡ δὲ τῆς ἀρετῆς κτῆσις, οἷς ἂν ἀκιβδήλως ταῖς διανοαῖς συναυξηθῇ, μόνη μὲν συγγηράσκει, πλούτου δὲ κρείττων, χρη- 10 σιμωτέρα δ' εὐγενείας ἐστίν, τὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἀδύνατα δυνατὰ καθιστώσα, τὰ δὲ τῷ πλήθει φοβερά θρασυάτως ὑπομένουσα, καὶ τὸν μὲν ὄκνον φόγον τὸν δὲ πόνον ἔπαινον ἡγουμένη.

44 Ἴσοκράτους Παναθηναϊκοῦ.

15

Τίνας οὖν καλῶ πεπαιδευμένους; ἔπει τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς δυνάμεις ἀποδοκιμάζω. πρῶτον μὲν τοὺς καλῶς χρωμένους τοῖς πράγμασι τοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάστην προσπίπτουσι, καὶ τὴν δόξαν ἐπιτυχῇ τῶν καιρῶν ἔχοντας, καὶ 20 δυνάμεν ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ στοχαζέσθαι τοῦ συμφέροντος· ἔπει- 25 τοὺς πρεπόντως καὶ δικαίως ὁμιλοῦντας τοῖς ἀεὶ πλησιάζουσιν· καὶ τὰς μὲν τῶν ἄλλων ἀηδίας καὶ βαρύτητας εὐκόλως καὶ ῥαδίως φέροντας, σφᾶς δὲ αὐτοὺς ὥς δυνατὸν ἐλαφροτάτους καὶ μετριωτάτους τοῖς συνοῦσι παρέχοντας· ἔτι τοὺς μὲν τῶν ἡδονῶν ἀεὶ κρατοῦντας, τῶν δὲ συμφορῶν μὴ λίαν ἥττω- 30 μένους, ἀλλ' ἀνδρωδῶς ἐν αὐταῖς διακειμένους, καὶ τῆς φύσεως ἀξίους ἧς μετέχοντες τυγχάνομεν· τέταρτον, ὅπερ μέγιστον, μὴ διαφθειρομένους ὑπὸ τῶν εὐπραγιῶν μηδ' ἐξιστα- 35 μένους αὐτῶν μηδὲ ὑπερηφάνους γιγνομένους, ἀλλ' ἐμμένοντας τῇ τάξει τῶν εὐφρονούντων, καὶ μὴ μᾶλλον χαίροντας τοῖς 30 διὰ τύχην ὑπάρξασιν ἀγαθοῖς ἢ τοῖς διὰ τὴν αὐτῶν φύσιν καὶ φρόνησιν ἐξ ἀρχῆς γιγνομένοις. τοὺς δὲ μὴ μόνον πρὸς ἐν τούτων ἀλλὰ πρὸς ἅπαντα ταῦτα τὴν ἕξιν τῆς ψυχῆς εὐάρμοστον ἔχοντας, τούτους φημι φρονίμους εἶναι καὶ τελείους ἀνδρας καὶ πάσας ἔχειν τὰς ἀρετάς. 35

45 Ἴσοκράτους.

Ἴσοκράτης εἶπεν ὅτι τὸν χρηστὸν καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα δεῖ τῶν μὲν προγεγενημένων μεμνηῖσθαι, τὰ δὲ ἐνεστῶτα πράττειν, περὶ δὲ τῶν μελλόντων φυλάτ-
5 τεσθαι.

46 Ἐπικτήτου.

Ὁ τύχη βίος συμπεπλεγμένος ἔοικε χειμάρρῳ ποταμῷ· καὶ γὰρ ταραχώδης καὶ ἰλύος ἀνάμεστος καὶ δυσέμβατος καὶ τυραννικὸς καὶ πολύηχος καὶ ὀλιγο-
10 χρόνιος.

47 Τοῦ αὐτοῦ.

Ψυχὴ ὁμιλοῦσα ἀρετῇ ἔοικεν ἀενάῳ πηγῇ· καὶ γὰρ καθαρὸν καὶ ἀτάραχον καὶ πότιμον καὶ νόστιμον καὶ κοινωνικὸν καὶ πλούσιον καὶ ἀβλαβὲς καὶ ἀνῶλε-
15 θρον.

48 Τοῦ αὐτοῦ.

Εἰ βούλει ἀγαθὸς εἶναι, πρῶτον πιστεύσον ὅτι κακὸς εἶ.

49 Τοῦ αὐτοῦ.

20 Βέλτιον ὀλιγάκις πλημμελεῖν ὁμολογοῦντα ὅφ-
φρονεῖν πλεονάκις ἢ ὀλιγάκις ἁμαρτεῖν λέγοντα πλημ-
μελεῖν πολλάκις.

50 Τοῦ αὐτοῦ.

Κόλαζε τὰ πάθη, ἵνα μὴ ὑπ' αὐτῶν τιμωρῇ.

25 51 Μὴ οὕτω τὸ τῆς δόξης αἰσχύνου ὥς τὸ ἐκ τῆς ἀληθείας ἀπόφυγε.

52 Εἰ βούλει καλῶς ἀκούειν, μάθι καλῶς λέγειν, μαθὼν δὲ καλῶς λέγειν, πειρῶ καλῶς πράττειν, καὶ οὕτω καρπώσῃ τὸ καλῶς ἀκούειν.

53 Τοῦ αὐτοῦ Ἐργειδίου (c. 42).

Ὅταν τις κακῶς τι ποιῇ ἢ κακῶς τι λέγῃ, μέμνησο ὅτι καθήκειν αὐτῷ οἰόμενος ποιεῖ. τί οὖν; ἀκολουθήσει τῷ σοι φαινομένῳ ἢ τῷ αὐτῷ; ἀλλὰ κακῶς αὐτῷ φαίνεται· τίς οὖν ἐξηπάτηται; ἐκεῖνος. τίς οὖν βέβλαπται; ὁ ἐξηπατημένος. καὶ γὰρ τὸ ἀληθές συμπεπλεγμένον ἐάν τις ὑπολάβῃ ψεῦδος, οὐ τὸ συμπεπλεγμένον βλάπτεται, ἀλλ' ὁ ὑπολαβών.

54 Ἐλευθερία καὶ δουλεία τὸ μὲν ἀρετῆς ὄνομα τὸ δὲ κακίας, ἄμφω δὲ προαιρέσεως ἔργα. οἷς δὲ προαίρεσις οὐ κοινωνεῖ, τούτων ψαύει μὲν οὐδέτερον· ψυχὴ δὲ δεσπόζειν εἴωθε σώματος καὶ ὅσα τῶν ἀμφισῶμα προαιρέσεως ἀκοινωνήτα. οὐδεὶς γὰρ δοῦλος τὴν προαίρεσιν ὑπάρχων ἐλεύθερος.

55 Κακὸς δεσμὸς σώματος μὲν τύχῃ ψυχῆς δὲ κακία. 15 ὁ μὲν γὰρ τὸ σῶμα λελυμένος τὴν δὲ ψυχὴν δεδεμένος, δοῦλος· ὁ δ' αὖ τὸ σῶμα δεδεμένος τὴν δὲ ψυχὴν λελυμένος, ἐλεύθερος.

56 Τὸν μὲν τοῦ σώματος δεσμὸν λύει καὶ φύσις διὰ πνέοντος καὶ κακία διὰ χρημάτων, τὸν δὲ τῆς ψυχῆς 20 ἀρετὴ διὰ μαθήσεως καὶ ἐμπειρίας καὶ ἀσκήσεως.

57 Εἰ βούλει ἀταράχως καὶ εὐαρέστως ζῆν, πειρῶ τοὺς συνοικοῦντάς σοι πάντας ἀγαθοὺς ἔχειν. ἔξεις δὲ ἀγαθοὺς, εἰ τοὺς μὲν ἐκόντας παιδεύεις τοὺς δὲ ἄκοντας ἀπολύεις. συμφεύξεται γὰρ τοῖς φηγουσιν ἢ 25 μοχθηρία ἅμα καὶ ἡ κακία, συνυπολειφθήσεται δὲ τοῖς συμμένουσί σοι ἡ χρηστότης καὶ ἡ ἐλευθερία.

58 Ἐκ τῶν Ἰαμβλίου (Protr. 2 p. 14).

Ψυχὴ ζῶντας ἡμᾶς τῇ ταύτης ἀρετῇ ῥητέον εὖ ζῆν, ὥς ὁφθαλμοῖς ὁρῶντας τῇ τούτων ἀρετῇ καλῶς ὁρᾶν. 30

59 Τοῦ αὐτοῦ προτρεπτικῶν εἰς φιλοσοφίαν λόγων (ib. p. 16).

Καθάπερ εἰς ἄσυχον τέμενος τὴν ἀρετὴν ὁρμητέον, ὅπως εἰς μηδεμίαν ἀγεννῇ τύχης ὕβριν ὦμεν ἐκδοτοί.

60 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Σωκράτην περὶ ἀρετῆς.

Ψυχῆς μὲν οὖν ἂν εἴη ἀρετὴ τελεότης καὶ εὐμετρία τῆς ζωῆς, λόγου τε καὶ νοῦ καὶ διανοήσεως ἡ ἀκροτάτη καὶ καθαρωτάτη ἐνέργεια. τὰ δὲ ἔργα τῆς ἀρετῆς ἀγαθοειδῆ, κάλλιστα, νοερά, σπουδαῖα, πλήρη μεσότητος, εὐκαιρίας μετέχοντα, προηγούμενα, τέλους ἀρίστου στοχαζόμενα, χαρίεντα, ὅτι μάλιστα θεωρεῖσθω.

62 Περικτιόνυς Πυθαγορείας περὶ σοφίας.

15 Γέγονε δὲ καὶ συνέστα ὁ ἄνθρωπος ποττὸ θεωρησαι τὸν λόγον τᾶς τῶν ὅλων φύσιος καὶ τᾶς σοφίας· ἔργον ἐστὶν αὐτῷ τούτῳ κτήσασθαι καὶ θεωρῆσαι τὰν τῶν ἰόντων φρόνασιν.

63 Ἐν ταυτῷ.

20 Γαμετρία μὲν ᾧν καὶ ἀριθμητικὰ καὶ ἄλλα τὰ θεωρητικὰ καὶ ἐπισταμονικὰ περὶ τινα τῶν ἰόντων κατασχολέονται, ἃ δὲ σοφία περὶ πάντα τὰ γένη τῶν ἰόντων. οὕτως γὰρ ἔχει σοφία περὶ πάντα τὰ ἰόντα, ὥς ὅψις περὶ πάντα τὰ ὁρατά, καὶ ἀκοὰ περὶ πάντα
25 τὰ ἀκουστά. τὰ δὲ συμβεβακότα τοῖς εἰσὶν ἃ μὲν

61 Ἀγαπητοῦ πρὸς Ἰουστινιανόν.

Σπουδαῖε διαπαντός, καὶ ὥσπερ οἱ τὰς κλίμακας ἀναβαίνειν ἀρξάμενοι οὐ πρότερον ἵστανται τῆς ἐπὶ τὰ ἄνω φορᾶς πρὶν ἂν τῆς ἄκρας ἐφίκωνται βαθμίδος, οὕτω καὶ αὐτὸς ἔχου
30 τῆς τῶν καλῶν ἀναβάσεως.

ἔχειν δέ τι βάθος τῆς ψυχῆς καὶ μέγεθος. ἔστι δὲ ὁ μεγαλόψυχος οὐδὲ τὸ ζῆν περὶ πολλοῦ ποιούμενος οὐδὲ φιλόζωος, ἀπλοῦς δὲ τῷ ἥθει καὶ γενναῖος καὶ ἀδικεῖσθαι δυνάμενος καὶ οὐ τιμωρητικός. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ μεγαλοψυχίᾳ ἀπλότης καὶ γενναιότης καὶ ἁλήθεια.

ἀφροσύνης δέ ἐστι τὸ κρῖναι κακῶς τὰ πράγματα, τὸ βουλευέσθαι κακῶς, τὸ ὁμιλῆσαι κακῶς, τὸ χρῆσθαι κακῶς τοῖς παροῦσιν ἀγαθοῖς, τὸ ψευδῶς δοξάζειν περὶ τῶν εἰς τὸν βίον ἀγαθῶν καὶ καλῶν. 10 παρακολουθεῖ δὲ τῇ ἀφροσύνῃ ἀπειρία ἀμαθία ἀκρασία ἐπαριστερότης ἀμνημοσύνη.

ὀργιλότητος δέ ἐστιν εἶδη τρία, ἀκροχολία πικρία βαρυθυμία. ἔστι δὲ τοῦ ὀργίλου τὸ μὴ δύνασθαι φέρειν μήτε τὰς μικρὰς ὀλιγορίας μήτε τὰς 15 ἐλαττώσεις, εἶναι δὲ κολαστικὸν καὶ ἄγριον καὶ εὐκίνητον πρὸς ὀργὴν καὶ ὑπὸ λόγου καὶ ἔργου τοῦ τυχόντος. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ὀργιλότητι τὸ πάροξιν τοῦ ἥθους καὶ εὐμετάβολον καὶ ἡ πικρολογία καὶ ἡ μεταμέλεια καὶ τὸ ἐπὶ μικροῖς λυπεῖσθαι καὶ ἡδεσθαι, καὶ 20 ταῦτα πάσχειν ταχέως καὶ παρὰ βραχὺν καιρόν.

δειλίας δέ ἐστι τὸ ὑπὸ τῶν τυχόντων φόβων εὐκίνητον εἶναι καὶ μάλιστα τῶν περὶ θάνατον καὶ τὰς σωματικὰς πηρώσεις, καὶ τὸ ὑπολαβεῖν κρεῖττον εἶναι ὁπωσοῦν σωθῆναι ἢ τελευτῆσαι καλῶς. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ δειλίᾳ μαλακία ἀνανδρία φιλοψυχία καὶ 25 ἀπονία· ὕπεστι δέ τις καὶ εὐλάβεια καὶ τὸ ἀφιλόνηκον τοῦ ἥθους.

ἀκολασίας δέ ἐστι τὸ αἰρεῖσθαι τὰς ἀπολαύσεις τῶν ἡδονῶν τῶν βλαβερῶν καὶ αἰσχυρῶν, καὶ ὑπολαμ- 30 βάνειν εὐδαιμονεῖν μάλιστα τοὺς ἐν ταῖς τοιαύταις ἡδοναῖς ζῶντας, καὶ φιλόγελων εἶναι καὶ φιλοσκώ-

μὲν ὧν κρίνεν καὶ θεωρὲν ἐντὶ τῷ διανοητικῷ μέρει
 τῆς ψυχᾶς, τὸ δ' ἀντέχεν καὶ κρατεῖν ἰδίον τῷ
 ἀλόγῳ μέρος τῆς ψυχᾶς, τὸ δὲ στέργεν καὶ ἀγαπῆν
 κοινὸν καὶ τῷ διανοητικῷ καὶ τῷ ἀλόγῳ μέρος τῆς
 5 ψυχᾶς. συνέστακε γὰρ προαίρεσις ἐκ διανοίας καὶ ὀρέ-
 ξιος· ἃ μὲν ὧν διάνοια ἀπὸ τῷ λογικῷ μέρος ἐντι-
 τῆς ψυχᾶς, ἃ δὲ ὀρεξεις ἀπὸ τῷ ἀλόγῳ. τὸ δὲ πλῆθος
 τῶν ἀρετῶν ἀπασῶν ἐκ τῶν μερῶν τῆς ψυχᾶς κατί-
 δοιτο καὶ τις, ὡσανύτως δὲ καὶ τὰν γένεσιν καὶ τὰν σύ-
 10 στασιν τῆς ἀρετᾶς. ἐπὶ γὰρ τῶν μερῶν τῆς ψυχᾶς
 δύο τὰ πρῶτα, τὸ μὲν λογιστικὸν τὸ δ' ἄλογον. καὶ
 λογιστικὸν μὲν, ᾧ κρίνομεν καὶ θεωροῦμεν· ἄλογον
 δέ, ᾧ ὀρῶμεν καὶ ὀρεγόμεθα. ταῦτα δὲ ἀλλήλοις ἢ
 συμφωνοῦντι ἢ διαφωνοῦντι, ἃ δὲ μάχα καὶ διαφω-
 15 νία γίνεται αὐτοῖς δι' ὑπερβολὰν καὶ ἔλλειψιν. φα-
 νερόν ὧν ὅτι, ὅκκα μὲν τὸ λογιστικὸν μέρος τῆς ψυ-
 χᾶς ἐπικρατῇ τῷ ἀλόγῳ, γίνεται καρτερία καὶ ἐγκρά-
 τεια· ὅκκα δὲ τὸ ἄλογον μέρος τῆς ψυχᾶς τῷ логи-
 στικῷ, ἀκρασία καὶ μαλακία· ὅκκα δὲ τὸ μὲν ἀγῆται
 20 τὸ δ' ἔπεται, καὶ ἀμφοτέρω συμφωνῇ ἀλλήλοις, τὸ
 τηνικαῦτα ἀρετά. ἃ μὲν ὧν καρτερία καὶ ἐγκράτεια
 γίνεται μετὰ λύπας· ἀλλ' ἃ μὲν καρτερία ἐν τῷ ἀντ-
 ἔχεν πόνη, ἃ δ' ἐγκράτεια ἐν τῷ ἀντέχεν ἄδονα, ἃ δ'
 ἀκρασία καὶ μαλακία ἐν τῷ μὴ ἀντέχεν μηδὲ κρατεῖν.
 25 καὶ διὰ τοῦτο συμβαίνει φεύγεν τὰ γὰρ θὰ τῶς ἀνθρώ-
 πους διὰ λύπαν, ἀποβάλλεν δ' αὐτὰ διὰ ἄδοναν. καὶ
 τοὶ ἔπαινοι δὲ καὶ φόγοι καὶ τὰ καλὰ πάντα [καὶ κακὰ]
 τὰ περὶ τὸν ἄνθρωπον γίνεται ἐν τούτοις τοῖς μέρει
 τῆς ψυχᾶς. καὶ καθόλου μὲν ἃ τῆς ἀρετᾶς σύστασις
 30 γίνεται τούτον τὸν τρόπον· τὰ δὲ εἶδεα αὐτᾶς καὶ τὰ
 μέρη οὕτως καὶ τις ἀθρήσαι. ἐπεὶ γὰρ τῆς ψυχᾶς δύο
 μέρη, ᾧ μὲν λογιστικὸν τὸ δὲ ἄλογον, καὶ τὸ μὲν

λογιστικόν ἐντι ᾧ κρίνομεν καὶ θεωροῦμεν, τὸ δ' ἄλο-
 γον ᾧ ὁρμῶμεν καὶ ὁρεγόμεθα, τῷ δὲ ἀλόγῳ τὸ μὲν
 θυμοειδὲς τὸ δ' ἐπιθυματικόν, καὶ τούτου τὸ μὲν οἶον
 ἀμυντικόν καὶ ὑπερμαχατικόν ποτιτοὺς πλασίον θυ-
 μοειδὲς ὀνυμάζεται, τὸ δ' οἶον ὁρεκτικόν καὶ ποθητι- 5
 κὸν τᾷς οἰκείας τῷ σώματος συστάσιος ἐπιθυματικόν·
 φανερόν ὡς κατὰ λόγον τοῖς μέρεσι τούτοις τᾷς ψυ-
 χᾷς καὶ τὸ πλᾶθος τᾶν ἀρετῶν ἀκολούθακεν καὶ ταὶ
 διαφοραὶ καὶ ιδιότητες αὐτῶν. τῷ μὲν γὰρ λογιστικῷ
 μέροςος τᾷς ψυχᾷς ἀρετὰ ἡ φρόνασις, κριτικά γὰρ ἐντὶ 10
 καὶ θεωρητικά ἔστι· τῷ δὲ θυμοειδέος ἡ ἀνδρία· ἔστι·
 γὰρ ἐντὶ ἀντεφρυστικά καὶ ὑποστατικά τῶν δεινῶν·
 τῷ δ' ἐπιθυμητικῷ ἡ σωφροσύνη· μετριότητας γὰρ
 ἐντὶ καὶ κατοχὰ ποθ' ἀδονᾶν τὰν διὰ σώματος· ὅλας
 δὲ τᾷς ψυχᾷς ἡ δικαιοσύνη. φαῦλοι μὲν γὰρ τοὶ ἄν- 15
 θρωποι γίνονται ἢ διὰ κακίαν ἢ δι' ἀκρασίαν ἢ διὰ
 θηριότατα· ἀδικοῦντι δ' ἀλλάλως ἢ διὰ κέρδος ἢ δι'
 ἀδονᾶν ἢ διὰ φιλοτιμίαν. ἡ μὲν ὧν κακία τῷ логи-
 στικῷ μέροςος τᾷς ψυχᾷς ἐντὶν οἰκειοτέρα· ποτέοικε
 γὰρ ἡ μὲν φρόνασις τᾷ τέχνῃ, ἡ δὲ κακία τᾷ κακο- 20
 τέχνῃ· ἔστιν μαχανάσιος γὰρ ποθὲν εὐρίσκει τὸ ἄδι-
 κον· ἡ δ' ἀκρασία μᾶλλον τῷ ἐπιθυμητικῷ· ἐν γὰρ
 τῷ κρατὲν ἀδονᾶς ἡ ἐγκράτεια, καὶ ἐν τῷ μὴ κρατὲν
 ἡ ἀκρασία. ἡ δὲ θηριότης τῷ θυμοειδέος· ὅκκα γὰρ
 τᾷ ἐπιθυμίᾳ τῷ κακῶς ποιῆσαι χαρίζεται τις, οὐχ ὡς ὁ
 ἄνθρωπος ἀλλ' ὡς θηρίον, τὸ τοιόνδε ὀνυμάζεται θη-
 ριδῶδες· ἀκόλουθα δὲ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τᾶν δια-
 θέσεων τούτων, ἃν περ ἕνεκα πράσσουντι. ἡ μὲν γὰρ
 πλεονεξία ἀπὸ κακίας, ἡ δὲ κακία ἀπὸ τῷ λογιστικῷ
 μέροςος τᾷς ψυχᾷς. καὶ ἡ μὲν φιλοτιμία ἀπὸ τῷ θυ- 34
 μοειδέος· αὐτὰ δ' ἐν ὑπερβολῇ γενομένα γεννῇ τὰν
 θηριότητα. πάλιν δὲ ἡ μὲν ἀδονὰ ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ,

σφοδρότερον δὲ μαστευομένα γεννῇ τὰν ἀκρασίαν. ὥστ' ἐπεὶ τὸ ἀδικὲν γίνεται δι' αἰτίας τοσαύτας, φανερόν ὅτι τὸ δικαιοπραγὲν γίνεται διὰ τὰς ἰσας. φύσει γὰρ ἃ μὲν ἀρετὰ ἀγαθοποιὸς καὶ ὠφελητικά, ἃ δὲ
 5 κακία κακοποιὸς καὶ βλαπτικά. ἐπεὶ δὲ τῶν τῆς ψυχᾶς μερέων τὸ μὲν ἐντὶ ἀγεόμενον τὸ δ' ἐπόμενον, αἱ δ' ἀρεταὶ καὶ αἱ κακαὶ περὶ ταῦτα καὶ ἐν τοῦτοις φανερόν ὅτι καὶ τὰν ἀρετῶν τὰ μὲν ἐντὶ ἀγεμονικαὶ
 10 καὶ μὲν οἷον ἃ φρόνασις, ἐπηγίκα καὶ οἷον ἃ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνα, σύνθετοι δ' ἐκ τούτων οἷον ἃ δικαιοσύνη. τὰ δὲ πάθη τῆς ἀρετᾶς ὕλα· περὶ ταῦτα γὰρ καὶ ἐν τοῦτοις ἃ ἀρετὰ. τῶν δὲ παθῶν τὸ μὲν ἐκούσιον τὸ δ' ἀκούσιον· καὶ ἐκούσιον μὲν ἄδονά, ἀκούσιον δὲ λύπα. τὰντὰ δὲ ταῦτα καὶ ἐπιτείνοντι καὶ
 15 ἀνέντι τοὶ πολιτικοί, συναρμόζοντες τὰ ἄλογα μέρη τῆς ψυχᾶς ποτὶ τὰ λόγον ἔχοντα· τῆς δὲ συναρμογᾶς ὅρος τὸ μήτε διὰ τὴν ἔνδειαν μήτε διὰ τὴν ὑπερβολὴν ἀπείργεσθαι τὸν νόον τὸ ἴδιον ἔργον ἐπιτελέν.
 20 συντέτακται γὰρ τὸ χέριον ἔνεκα τῷ βελτίονος, ὥς ἐν μὲν τῷ κόσμῳ τὸ ἀειπαθὲς πᾶν μέρος ἔνεκα τῷ ἀεικινάτῳ, ἐν δὲ τῇ συζυγίᾳ τῶν ζώων τὸ θῆλυ ἔνεκα τῷ ἄρρενος· τὸ μὲν γὰρ σπείρει τὴν ψυχὴν γεννῶν, τὸ δὲ μόνον τὴν ὕλην παρέχεται τῷ γεννωμένῳ· ἐν δὲ
 25 γε τῇ ψυχῇ τὸ ἄλογον τῷ λογικῷ. συντέτακται γὰρ καὶ ὁ θυμὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία ποτὶ τὸ πρῶτον μέρος τῆς ψυχᾶς, τὸ μὲν ὥσπερ δορυφόρος τις καὶ σωματοφύλαξ, τὸ δ' ὥς οἰκονόμος καὶ οἰκουρὸς τῶν ἀναγκαίων· ὁ δὲ νόος ἐπ' ἄκρας τῆς κορυφᾶς τῷ σώματος ἰδρυ-
 30 μένος καὶ ἔχων περιανγέα καὶ διανγέα τὴν ἐποψιν, μαστεύεται τὴν τῶν ἐόντων φρόνασιν· καὶ τοῦτ' ἔργον ἐντὶ αὐτῷ κατὰ φύσιν, τὸ μαστευσάμενον καὶ

πητσύμενον ἀκολουθῆσαι τοῖς βελτίοσιν αὐτῷ καὶ τιμιωτάτοις. ἀρχὰ γὰρ καὶ αἰτία καὶ κανὼν ἐντι τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμοσύνης ἡ τῶν θεῶν καὶ τιμιωτάτων ἐπίγνωσις.

65 Κλεινίου Πυθαγορείου Ταραντίνου. 5

Πᾶσα μὲν ὧν ἀρετὰ τελεοῦται, καθάπερ ἐν ἀρχῇ διώριστα, ἐκ λόγου καὶ προαιρέσιος καὶ δυνάμιος. τούτων δὲ καθ' ἑαυτὸ ἕκαστον οὐκ ἀρετᾶς μέρος ἐντί, ἀλλ' αἰτιον ἀρετᾶς. ὅσοι μὲν ὧν ἔχοντι τὸ νοατικὸν καὶ γνωστικὸν μέρος αὐτᾶς, δεινοὶ τε καὶ συνετοὶ 10 ὀνυμαίνονται. ὅσοι δὲ τὸ ἡθικὸν τε καὶ προαιρετικόν, χρήσιμοι τε καὶ ἐπιεικέες. . . .

66 Κλεινίου Πυθαγορείου Ταραντίνου ἐκ τῶν περὶ ὁσιότητος καὶ εὐσεβείας.

Ὅπως δὲ τὰς αἰτίας ἀνευρέν, δι' ἧς ἀδικῶν 15 πέφυκεν ἄνθρωπος. αὗται δὲ τρεῖς τυγχάνοντι· φιλαδονία μὲν ἐν ταῖς ἀπολαύσεσι ταῖς διὰ σώματος, πλεονεξία δὲ ἐν τῷ κερδαίνεν, φιλοδοξία δὲ ἐν τῷ καθυπερέχεν τῶν ἴσων τε καὶ ὁμοίων. δὲ τοιγαρῶν γνωρίζεν, ὅτι τούτοις ἀντιτιθέμεν οἷον τέ ἐστιν, ἧ μὲν φόβον ἐμπαρασκευάζοντι τοῖς ἀνθρώποις, ἧ δὲ αἰσχύναν, ἧ δὲ καὶ ἐπιθυμίαν· φόβον μὲν δὴ τῶν νόμων, αἰσχύναν δὲ τῶν θεῶν, ἐπιθυμίαν δὲ τῶν λόγων. διδάσκειν ὧν δὲ τὼς νέως ἐξ ἀρχῆς τὰν τε τῶν θεῶν τιμὰν καὶ τὰν τῶν νόμων· ἐκ τῶνδε γὰρ 25 φανερόν ἄν εἴη, ὅτι πᾶν ἔργον ἀνθρώπινον καὶ βίος ὅς ὁσιωτάτος τε καὶ εὐσεβείας μετέξει, καὶ ὀρθοπλοεῖ.

67 Θεαγοῦς Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ 30 ἀρετῆς.

Ἀρχαὶ τῆς συμπάσης ἀρετᾶς τρεῖς, γνῶσις καὶ

δύναμις καὶ προαίρεσις. καὶ ἐντιν ἃ μὲν γινώσις οἶον
 ὄψις ἧ θεωροῦμεν καὶ κρῖνομεν τὰ πράγματα, ἃ δὲ
 δύναμις οἶον ἀλκὰ τις τῷ σκάνεος ἧ ὑφιστάμεθα καὶ
 ἐμμένομεν τοῖς πράγμασιν, ἃ δὲ προαίρεσις οἶον χει-
 5 ρες ψυχᾶς τινες αἷς ὁρμῶμεν καὶ ἀντιλαζύμεθα τῶν
 πραγμάτων. ἔχει δὲ καὶ ὁ τᾶς ψυχᾶς διάκοσμος οὗ-
 τως. τὸ μὲν γάρ τι αὐτᾶς ἐντι λογισμὸς τὸ δὲ θυμὸς
 τὸ δ' ἐπιθυμία. λογισμὸς μὲν ὧν ὁ κρατέων τᾶς γινώ-
 σιος, θυμὸς δὲ ὁ κρατέων τῷ μένεος, ἐπιθυμία δὲ ἃ
 10 κρατοῦσα τῷ ἐπιθυματικῷ ἀδεῶς. ὅκκαν ὧν ἐς τὸ ἐν
 τὰ τρία ταῦτα μολῇ μίαν ἐπιδεξάμενα συναρμογάν,
 τόκα δὲ γίνεται ἀρετὰ καὶ ὁμολογία ἐν τᾷ ψυχᾷ· ὅκ-
 καν δὲ στασιάζοντα καὶ ἀπ' ἀλλήλων ἀπόσπαστα ἦ,
 τόκα δὲ γίνεται κακία καὶ ἀναρμοστία ἐν τᾷ ψυχᾷ·
 15 καὶ ὅκκαν μὲν ὁ λογισμὸς ἐπικρατέῃ τῶν ἀλόγων με-
 ρέων τᾶς ψυχᾶς, τόκα δὲ γίνεται καρτερία καὶ ἐγκρά-
 τεια, καρτερία μὲν ἐν τᾷ κατοχᾷ τῶν πόνων, ἐγκρά-
 τεια δὲ ἐν τᾷ κατοχᾷ τῶν ἀδέων. ὅκκαν δὲ τὰ ἄλογα
 μέρη τᾶς ψυχᾶς ἐπικρατέῃ τῷ λογισμῷ, τόκα δὲ γί-
 20 νεται μαλακία καὶ ἀκρασία· μαλακία μὲν ἐν τῷ φεύ-
 γεν τῶς πόνως, ἀκρασία δὲ ἐν τῷ νικᾶσθαι ὑπὸ τῶν
 ἀδέων. ὅκκαν δὲ τὸ μὲν κρέσσον ἄρχῃ μέρος τᾶς ψυ-
 χᾶς τὸ δὲ χέρηρον ἄρχηται, καὶ τὸ μὲν ἀγῆται τὸ δ'
 ἐπηται, ἀμφοτέρω δὲ συνευδοκῆται καὶ συνομολογῆ-
 25 ται ἀλλήλοις, τόκα δὲ γίνεται ἀρετὰ καὶ παναγαθία
 περὶ ὅλαν τὴν ψυχάν. καὶ ὅκκαν μὲν τὸ ἐπιθυματι-
 κὸν ἐπηται μέρος τᾶς ψυχᾶς τῷ λογιστικῷ, γίνεται
 σωφροσύνη· ὅκκαν δὲ τὸ θυμοειδές, ἀνδρείοτας· ὅκ-
 καν δὲ τὰ μέρη πάντα, δικαιοτάς. αὐτὰ γάρ ἐντιν ἃ
 30 διείργουσα τὰς τε κακίας πάσας τᾶς ψυχᾶς καὶ τὰς
 ἀρετὰς ἀπ' ἀλλήλων. καὶ ἐντιν ἃ δικαιοτάς οἶον σύ-
 σταμά τι τᾶς ἁρμογῆς τῶν μερέων τᾶς ψυχᾶς καὶ

ἀρετὰ τελεία καὶ παννυπεριτάτα· πάντα γὰρ ἐν ταῦτα, τὰ δ' ἄλλ' ἀγαθὰ τῆς ψυχῆς οὐκ ἄτερθε ταύτας· διόπερ καὶ ἐν θεοῖς μέγα κράτος ἔχει ἡ δικαιοσύνη καὶ ἐν ἀνθρώποις· τῷ γὰρ ὅλῳ καὶ τῷ παντὸς ἅδ' ἀρετὰ συνέχει τὴν κοινωνίαν καὶ τὰν ἐν θεοῖς καὶ τὰν ἐν ἀνθρώποις· θέμις γε οὖν φαίνεται παρὰ τοῖς σύρ- νίοις θεοῖς, δίκαια δὲ παρὰ τοῖς χθονίοις, νόμος δὲ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. ταῦτα δ' ἐντὶ σαμεία καὶ σύμβολα τῷ τὰν δικαιοτάτα παννυπεριτάταν ἀρετὰν ὑπάρ- χεν. καὶ ἄλλως δὲ πιστοῦται ὁ λόγος ἐξ ὀνυμάτων· 10 ὅκκα μὲν γὰρ ὁ νόος τῆς ψυχῆς ἀμβλακίσκη, ὀνομά- ζεται ἡ τοιαύτη διάθεσις ἀφροσύνη· ὅκκα δὲ ὁ θυμός, θρασυτάτης ἢ δειλίας· ὅκκα δὲ ἐπιθυμία, ἀκρασία· καὶ ὅκκα μὲν ἐπὶ τὸ μῆλον ἀμβλακίσκη ὁ νόος, ἀφροσύνη, ὅκκα δ' ἐπὶ τὸ μέζον, πανουργία· καὶ ὅκκα μὲν ἐπὶ 15 τὸ μῆλον ἀμβλακίσκη ὁ θυμός, δειλία, ὅκκα δ' ἐπὶ τὸ μέζον, θράσος· καὶ ὅκκα μὲν ἐπὶ τὸ μῆλον ἀμβλακίσκη ἡ ἐπιθυμία, φιλαδονία· ὅκκα δ' ἐπὶ τὸ μέζον, ἀκο- λασία· ὅλως δὲ ἡ μὲν οὐ κατ' ὀρθὸν λόγον συναρ- μογία, κακία· αὐτὰ δέ, ἂν μηδένης ἕκατι γένηται, 20 καλέσεται ἀβελτηρία· ὅκκα δὲ φόβος, δειλία, ὅκκα δὲ ἀδονῆς, ἀκολασία, ὅκκα δὲ κέρδεος, ἀδικία. ἡ δὲ κατ' ὀρθὸν λόγον αὐτῆς σύνταξις, ὅκκα μὲν ἐν τῷ θεωρῆν καὶ κρίνεν γένηται, καλέσεται φρόνασις· ὅκκα δὲ ἐν τῷ ὑφίστασθαι τὰ ἀδέα, σαφροσύνη· ὅκκα 25 δ' ἐν τῷ κέρδεος ἀποσχέσθαι καὶ βλάβας τῆς εἰς τὸν πλατῖον, δικαιοσύνης. ἡ δὲ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον αὐ- τῆς σύνταξις καὶ παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον παράβασις τῷ δέοντός ἐντι στοχασμός καὶ τῷ μὴ δέοντος ἐπίπτω- σις. ἐντι δὲ τὸ μὲν δέον ὃ δεῖ ἡμεῖν· τοῦτο δὲ οὐτ' ἄφαιρέσιος οὔτε προσθέσιος δέεται· αὐτὸ γὰρ ἐντιν ὃ δεῖ ἡμεῖν. τῷ δὲ μὴ δέοντος εἶδε δύο, τὸ μὲν ὑπερ-

βολά, τὸ δὲ ἔλλειψις. καὶ ἃ μὲν ὑπερβολὰ τὸ πλεόν
 τῷ δέοντός ἐντι, ἃ δ' ἔλλειψις τὸ ἔλαττον. ἃ δ' ἀρετὰ
 ἕξις τίς ἐντι τῷ δέοντος· διόπερ καὶ ἀκρότας καὶ με-
 5 σότας εὐθέως ἐντί· ἀκρότας μὲν, διότι τῷ δέοντος
 ἔλλείψιος ἐντιν. οὕτως γὰρ καὶ μεσσότερες τυγχάνοντι
 καὶ ἀκρότατες· μεσσότερες μὲν, ὅτι ἐντὸς τῆς ὑπερ-
 10 βολᾶς καὶ τῆς ἔλλείψιος πίπτοντι· ἀκρότατες δέ, ὅτι
 οὔτε προσθέσιος οὔτ' ἀφαιρέσιος δέονται· αὐτὰ γὰρ
 10 ἐντὶ ταῦτα ἃ δεῖ αὐτὰ ἡμεν.

68 Ἐν ταυτῷ.

Ἐπεὶ δὲ ἃ τῷ ἡθεος ἀρετὰ περὶ πάθεα, τῶν δὲ
 παθῶν ἄδονα καὶ λύπα ὑπέρτατα, φανερόν ὅτι οὐκ
 ἐν τῷ ὑπεξελέσθαι τὰ πάθεα τῆς ψυχᾶς, ἄδονα καὶ
 15 λύπαν, ἃ ἀρετὰ πέπτωκεν, ἀλλ' ἐν τῷ ταῦτα συναρ-
 μώεσθαι. οὐδὲ γὰρ ὑγίεια, εὐκрасία τις ἕασα τῶν
 τῷ σώματος δυνάμεων, ἐν τῷ ὑπεξελέσθαι τὸ ψυχρὸν
 καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ ξηρὸν, πέπτωκεν,
 ἀλλ' ἐν τῷ ταῦτα συγκερασθῆμεν· ἐντι γὰρ οἷον συμ-
 20 μετρία τις τούτων· οὐδ' ἐν τῇ μωσικᾷ ἐν τῷ ὑπεξε-
 λέσθαι τὸ ὀξὺ καὶ τὸ βαρὺ τὸ σύμφωνον πέπτωκεν,
 ἀλλ' ἐν τῷ ταῦτά πως συναρμώεσθαι. συναρμωσμέ-
 νων [γὰρ] τῷ ὀξέος καὶ τῷ βαρέος τὸ μὲν σύμφωνον
 ἐναπολαμβάνεται, τὸ δὲ διάφωνον ἐκκρούεται· συν-
 25 αρμωσμένων δὲ καὶ τῷ θερμῷ καὶ τῷ ψυχρῷ καὶ τῷ
 ὑγρῷ καὶ τῷ ξηρῷ ἃ μὲν ὑγίεια γίνεται, ἃ δὲ νόσος
 ἀπόλλνται· συναρμωσμένων δὲ καὶ τῷ θυμῷ καὶ τῆς
 ἐπιθυμίας αἱ μὲν κακίαι καὶ τὰ πάθεα ἐξαιρέονται,
 ται δ' ἀρεταὶ καὶ τὰ ἡθεα ἐγγίνονται. ἰδιαίτατον δὲ
 30 τῆς τῷ ἡθεος ἀρετᾶς ἃ προαίρεσις ἃ ἐν τοῖς καλοῖς.
 λόγῳ γὰρ καὶ δυνάμει συγχρῆεσθαι δυνατόν καὶ ἄνευ

53 Τοῦ αὐτοῦ Ἐργειριδίου (c. 42).

Ὅταν τις κακῶς τι ποιῇ ἢ κακῶς τι λέγῃ, μέμνησο ὅτι καθήκειν αὐτῷ οἰόμενος ποιεῖ. τί οὖν; ἀκολουθήσει τῷ σοι φαινομένῳ ἢ τῷ αὐτῷ; ἀλλὰ κακῶς αὐτῷ φαίνεται· τίς οὖν ἐξηπάτηται; ἐκεῖνος. τίς οὖν βέβλαπται; ὁ ἐξηπατημένος. καὶ γὰρ τὸ ἀληθὲς συμπεπλεγμένον ἐάν τις ὑπολάβῃ ψεῦδος, οὐ τὸ συμπεπλεγμένον βλάπτεται, ἀλλ' ὁ ὑπολαβών.

54 Ἐλευθερία καὶ δουλεία τὸ μὲν ἀρετῆς ὄνομα τὸ δὲ κακίας, ἅμφω δὲ προαιρέσεως ἔργα. οἷς δὲ προαίρεσις οὐ κοινωνεῖ, τούτων ψαύει μὲν οὐδέτερον· ψυχὴ δὲ δεσπόζειν εἴωθε σώματος καὶ ὅσα τῶν ἀμφισῶμα προαιρέσεως ἀκοινωνήτα. οὐδεὶς γὰρ δοῦλος τὴν προαίρεσιν ὑπάρχων ἐλεύθερος.

55 Κακὸς δεσμὸς σώματος μὲν τύχῃ ψυχῆς δὲ κακία.¹⁵ ὁ μὲν γὰρ τὸ σῶμα λελυμένος τὴν δὲ ψυχὴν δεδεμένος, δοῦλος· ὁ δ' αὖ τὸ σῶμα δεδεμένος τὴν δὲ ψυχὴν λελυμένος, ἐλεύθερος.

56 Τὸν μὲν τοῦ σώματος δεσμὸν λύει καὶ φύσις διὰ τῆς ἀρετῆς καὶ κακία διὰ χρημάτων, τὸν δὲ τῆς ψυχῆς ἀρετὴ διὰ μαθήσεως καὶ ἐμπειρίας καὶ ἀσκήσεως.²⁰

57 Εἰ βούλει ἀταράχως καὶ εὐαρέστως ζῆν, περὶ τοὺς συνοικοῦντάς σοι πάντας ἀγαθοὺς ἔχειν. ἔξεις δὲ ἀγαθοὺς, εἰ τοὺς μὲν ἐκόντας παιδεύεις τοὺς δὲ ἄκοντας ἀπολύεις. συμφεύξεται γὰρ τοῖς φηγουσιν ἢ μοχθηρία ἅμα καὶ ἡ κακία, συνυπολειφθήσεται δὲ τοῖς συμμένουσί σοι ἡ χρηστότης καὶ ἡ ἐλευθερία.

58 Ἐκ τῶν Ἰαμβλίου (Protr. 2 p. 14).

Ψυχὴ ζῶντας ἡμᾶς τῇ ταύτης ἀρετῇ ῥητέον εὖ ζῆν, ὥς ὀφθαλμοῖς ὁρῶντας τῇ τούτων ἀρετῇ καλῶς ὁρᾶν.³⁰

59 Τοῦ αὐτοῦ προτρεπτικῶν εἰς φιλοσοφίαν λόγων (ib. p. 16).

Καθάπερ εἰς ἄσυλον τέμενος τὴν ἀρετὴν ὁρμη-
 τέον, ὅπως εἰς μηδεμίαν ἀγεννῇ τύχης ὕβριν ὦμεν
 5 ἐκδοτοί.

60 Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Σωκράτην περὶ ἀρετῆς.

Ψυχῆς μὲν οὖν ἂν εἴη ἀρετὴ τελεότης καὶ εὐμε-
 τρία τῆς ζωῆς, λόγου τε καὶ νοῦ καὶ διανοήσεως ἢ
 ἀκροτάτῃ καὶ καθαρωτάτῃ ἐνέργεια. τὰ δὲ ἔργα τῆς
 10 ἀρετῆς ἀγαθοειδῆ, κάλλιστα, νοερά, σπουδαῖα, πλήρη
 μεστότητος, εὐκαιρίας μετέχοντα, προηγούμενα, τέ-
 λους ἀρίστου στοχαζόμενα, χαρίεντα, ὅτι μάλιστα
 θεωρεῖσθαι.

62 Περικτιόνυς Πυθαγορείας περὶ σοφίας.

15 Γέγονε δὲ καὶ συνέστα ὁ ἄνθρωπος ποττὸ θεωρῆ-
 σαι τὸν λόγον τᾶς τῶν ὄλων φύσιος καὶ τᾶς σοφίας·
 ἔργον ἐστὶν ἐντῷ τούτῳ κτήσασθαι καὶ θεωρῆσαι τὰν
 τῶν ἐόντων φρόνασιν.

63 Ἐν ταυτῷ.

20 Γαμετρία μὲν ὦν καὶ ἀριθμητικά καὶ ἄλλα τὰ
 θεωρητικά καὶ ἐπισταμονικά περὶ τινὰ τῶν ἐόντων
 κατασχολέονται, ἃ δὲ σοφία περὶ πάντα τὰ γέννη τῶν
 ἐόντων. οὕτως γὰρ ἔχει σοφία περὶ πάντα τὰ ἕντα,
 ὡς ὅψις περὶ πάντα τὰ ὁρατά, καὶ ἀκοὰ περὶ πάντα
 25 τὰ ἀκουστιά. τὰ δὲ συμβεβηκότα τοῖς ἐοῦσιν ἃ μὲν

61 Ἀγαπητοῦ πρὸς Ἰουστινιανόν.

Σπουδάζει διαπαντός, καὶ ὥσπερ οἱ τὰς κλίμακας ἀναβαί-
 νειν ἀρξάμενοι οὐ πρότερον ἵστανται τῆς ἐπὶ τὰ ἄνω φορᾶς
 πρὶν ἂν τῆς ἄκρας ἐφίκωνται βαθμίδος, οὕτω καὶ αὐτὸς ἔχου
 30 τῆς τῶν καλῶν ἀναβάσεως.

καθόλω πᾶσι συμβέβακεν, ἃ δὲ πλείστοις αὐτῶν, ἃ δὲ παρ' ἐνὶ ἐκάστῳ. τὰ μὲν ὧν καθόλω πᾶσιν συμβεβακότα συνιδὲν καὶ θεωρῆσαι τὰς σοφίας οἰκῆον, τὰ δὲ τοῖς πλείστοις τὰς περὶ φύσιν ἐπιστάμας, τὰ δ' ἴδια καθ' ἕκαστον τὰς περὶ τι ἀφωρισμένον ἐπιστάμας. 5 καὶ διὰ τοῦτο σοφία μὲν τὰς τῶν ἰόντων ἀπάντων ἀρχὰς ἀνευρίσκει, φυσικὰ δὲ τὰς τῶν φύσει γιγνομένων, γαμετρία δὲ καὶ ἀριθμητικὰ καὶ μουσικὰ τὰς περὶ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ἐμμελές. ὅστις ὧν ἀναλῦσαι οἶός τ' ἐντὶ πάντα τὰ γένεα ὑπὸ μίαν καὶ τὰν αὐτὰν ἀρχάν, 10 καὶ πάλιν ἐκ ταύτας συνθεῖναι καὶ συναρθμήσασθαι, οὗτος δοκεῖ καὶ σοφώτατος ἦμεν καὶ παναλαθέστατος, ἔτι δὲ καὶ καλὰν σκοπιάν ἀνευρηκέναι, ἀφ' ἧς δυνατὸς ἐσεῖται τὸν τε θεὸν κατόψεσθαι καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ συστοιχίᾳ τε καὶ τάξει τὰ ἐκείνω κατακεχω- 15 ρισμένα.

64 Μετώπων Πυθαγορείου Μεταποντίνου ἐκ τοῦ περὶ ἀρετῆς.

Ἀρετὰ ἐντὶ ἀνθρώπῳ τελειότης φύσιος ἀνθρώπου. ἕκαστον γὰρ τῶν ἰόντων τέλειον καὶ ἄκρον γίνεται 20 κατὰ τὴν οἰκείαν τὰς φύσιος ἀρετάν. ἵππῳ τε γὰρ ἀρετὰ ἐντὶ ἃ ἐς τὸ ἄκρον ἄγοισα τὰν τῷ ἵππῳ φύσιν, καὶ ἐπὶ τῶν μερῶν δὲ τῶν καθ' ἕκαστον ὁ αὐτὸς λόγος. ὁπτιλῶν τε γὰρ ἀρετὰ ὀξυδορκία· αὐτὰ δ' ἀκρότας ἐντὶ τὰς ὀφθαλμῶν φύσιος. καὶ οὐάτων ἀρετὰ ὀξύα- 25 κοῖα· αὐτὰ δ' ἀκρότας ἐντὶ τὰς οὐάτων φύσιος. καὶ ποδῶν ἀρετὰ ποδωκεία· [καὶ] αὐτὰ δ' ἀκρότας ἐντὶ τὰς ποδῶν φύσιος. ἀνάγκα δ' ἀρετὰν πᾶσαν τρία ταῦτ' ἔχεν, λόγον καὶ δύναμιν καὶ προαίρεσιν· λόγον μὲν, ᾧ κρίνει καὶ θεωρεῖ· δύναμιν δέ, ᾧ ἀντέχει 30 καὶ κρατεῖ· προαίρεσιν δέ, ᾧ στέργει καὶ ἀγαπῇ. τὸ

μὲν ὧν κρίνουν καὶ θεωρὲν ἐντὶ τῷ διανοητικῷ μέ-
 ρει τῆς ψυχᾶς, τὸ δ' ἀντέχεν καὶ κρατεῖν ἰδίῳ τῷ
 ἀλόγῳ μέρει τῆς ψυχᾶς, τὸ δὲ στέργειν καὶ ἀγαπῆν
 κοινὸν καὶ τῷ διανοητικῷ καὶ τῷ ἀλόγῳ μέρει τῆς
 5 ψυχᾶς. συνέστακε γὰρ προαίρεσις ἐκ διανοίας καὶ ὀρέ-
 ξιος· ἡ μὲν ὧν διάνοια ἀπὸ τῷ λογικῷ μέρει ἐντὶ
 τῆς ψυχᾶς, ἡ δὲ ὀρεξις ἀπὸ τῷ ἀλόγῳ. τὸ δὲ πλῆθος
 τῶν ἀρετῶν ἀπασῶν ἐκ τῶν μερῶν τῆς ψυχᾶς κατί-
 δοιτο καὶ τις, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰν γένεσιν καὶ τὰν σύ-
 10 στασιν τῆς ἀρετᾶς. ἐπὶ γὰρ τῶν μερῶν τῆς ψυχᾶς
 δύο τὰ πρῶτα, τὸ μὲν λογιστικὸν τὸ δ' ἄλογον. καὶ
 λογιστικὸν μὲν, ᾧ κρίνομεν καὶ θεωροῦμεν· ἄλογον
 δέ, ᾧ ὁρμῶμεν καὶ ὀρεγόμεθα. ταῦτα δὲ ἀλλήλοις ἢ
 συμφωνοῦντι ἢ διαφωνοῦντι, ἡ δὲ μάχα καὶ διαφω-
 15 νία γίνεται αὐτοῖς δι' ὑπερβολὰν καὶ ἑλλειψιν. φα-
 νερόν ὧν ὅτι, ὅκκα μὲν τὸ λογιστικὸν μέρος τῆς ψυ-
 χᾶς ἐπικρατῇ τῷ ἀλόγῳ, γίνεται καρτερία καὶ ἐγκρά-
 τεια· ὅκκα δὲ τὸ ἄλογον μέρος τῆς ψυχᾶς τῷ логи-
 στικῷ, ἀκρασία καὶ μαλακία· ὅκκα δὲ τὸ μὲν ἀγῆται
 20 τὸ δ' ἐπιηται, καὶ ἀμφοτέρω συμφωνῇ ἀλλήλοις, τὸ
 τηνικαῦτα ἀρετά. ἡ μὲν ὧν καρτερία καὶ ἐγκράτεια
 γίνεται μετὰ λύπης· ἀλλ' ἡ μὲν καρτερία ἐν τῷ ἀντ-
 ἔχεν πόνη, ἡ δ' ἐγκράτεια ἐν τῷ ἀντέχεν ἀδονᾶ, ἡ δ'
 ἀκρασία καὶ μαλακία ἐν τῷ μὴ ἀντέχεν μηδὲ κρατεῖν.
 25 καὶ διὰ τοῦτο συμβαίνει φεύγειν τὰ γὰρ τὰς ἀνθρώ-
 πους διὰ λύπαν, ἀποβάλλειν δ' αὐτὰ διὰ ἀδονάν. καὶ
 τοὶ ἔπαινοι δὲ καὶ πόγοι καὶ τὰ καλὰ πάντα [καὶ κακὰ]
 τὰ περὶ τὸν ἄνθρωπον γίνεται ἐν τούτοις τοῖς μέρει
 τῆς ψυχᾶς. καὶ καθόλου μὲν ἡ τῆς ἀρετᾶς σύστασις
 30 γίνεται τούτου τὸν τρόπον· τὰ δὲ εἶδεα αὐτῶν καὶ τὰ
 μέρη οὕτως καὶ τις ἀθροῖσαι. ἐπεὶ γὰρ τῆς ψυχᾶς δύο
 μέρη, τὸ μὲν λογιστικὸν τὸ δὲ ἄλογον, καὶ τὸ μὲν

λογιστικόν ἐντι ᾧ κρίνομεν καὶ θεωροῦμεν, τὸ δ' ἄλογον ᾧ ὁρμῶμεν καὶ ὁρεγόμεθα, τῷ δὲ ἀλόγῳ τὸ μὲν θυμοειδὲς τὸ δ' ἐπιθυματικόν, καὶ τούτου τὸ μὲν οἶον ἀμυντικόν καὶ ὑπερμαχατικόν ποττοῦς πλασίον θυμοειδὲς ὀνυμάζεται, τὸ δ' οἶον ὁρεκτικόν καὶ ποθητικόν τῆς οἰκείας τῷ σώματος συστάσιος ἐπιθυματικόν· φανερόν ὡς κατὰ λόγον τοῖς μέρεσι τούτοις τῆς ψυχᾶς καὶ τὸ πλᾶθος τῶν ἀρετῶν ἀκολουθακεν καὶ ταὶ διαφοραὶ καὶ ιδιότητες αὐτῶν. τῷ μὲν γὰρ λογιστικῷ μέροςος τῆς ψυχᾶς ἀρετὰ ἡ φρόναισις, κριτικὰ γὰρ ἐντὶ καὶ θεωρητικὰ ἔστι· τῷ δὲ θυμοειδέος ἡ ἀνδρία· ἔστι γὰρ ἐντὶ ἀντερειστικά καὶ ὑποστατικά τῶν δεινῶν· τῷ δ' ἐπιθυμητικῷ ἡ σωφροσύνη· μετριότας γὰρ ἐντὶ καὶ κατοχὰ ποθ' ἀδονᾶν τὰν διὰ σώματος· ὅλας δὲ τῆς ψυχᾶς ἡ δικαιοσύνη. φαῦλοι μὲν γὰρ τοὶ ἄνθρωποι γίνονται ἢ διὰ κακίαν ἢ δι' ἀκρασίαν ἢ διὰ θηριότητα· ἀδικοῦντι δ' ἀλλάλως ἢ διὰ κέρδος ἢ δι' ἀδονᾶν ἢ διὰ φιλοτιμίαν. ἡ μὲν ὦν κακία τῷ λογιστικῷ μέροςος τῆς ψυχᾶς ἐντὶν οἰκειότερα· ποτέοικε γὰρ ἡ μὲν φρόναισις τῇ τέχνῃ, ἡ δὲ κακία τῇ κακοτεχνίᾳ· ἔστιν μαχανάσιος γὰρ ποθὲν εὐρίσκει τὸ ἀδικον· ἡ δ' ἀκρασία μᾶλλον τῷ ἐπιθυμητικῷ· ἐν γὰρ τῷ κρατὲν ἀδονᾶς ἡ ἐγκράτεια, καὶ ἐν τῷ μὴ κρατὲν ἡ ἀκρασία. ἡ δὲ θηριότης τῷ θυμοειδέος· ὅκκα γὰρ τῇ ἐπιθυμίᾳ τῷ κακῶς ποιῆσαι χαρίζεται τις, οὐχ ὡς ἄνθρωπος ἀλλ' ὡς θηρίον, τὸ τοιόνδε ὀνυμάζεται θηριώδες. ἀκόλουθα δὲ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν διαθέσεων τούτων, ἅν περ ἕνεκα πράσσοντι. ἡ μὲν γὰρ πλεονεξία ἀπὸ κακίας, ἡ δὲ κακία ἀπὸ τῷ λογιστικῷ μέροςος τῆς ψυχᾶς. καὶ ἡ μὲν φιλοτιμία ἀπὸ τῷ θυμοειδέος· αὐτὰ δ' ἐν ὑπερβολῇ γενομένα γεννῇ τὰν θηριότητα. πάλιν δὲ ἡ μὲν ἀδονὰ ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ,

σφοδρότερον δὲ μαστευομένα γεννῇ τὰν ἀκρασίαν. ὥστ' ἐπεὶ τὸ ἀδικὲν γίνεται δι' αἰτίας τοσαύτας, φανερόν ὅτι τὸ δικαιοπραγὲν γίνεται διὰ τὰς ἴσας. φύσει γὰρ ἃ μὲν ἀρετὰ ἀγαθοποιὸς καὶ ὠφελητικά, ἃ δὲ
 5 κακία κακοποιὸς καὶ βλαπτικά. ἐπεὶ δὲ τῶν τὰς ψυχᾶς μερέων τὸ μὲν ἐντὶ ἀγεόμενον τὸ δ' ἐπόμενον, αἱ δ' ἀρεταὶ καὶ αἱ κακαὶ περὶ ταῦτα καὶ ἐν τούτοις φανερόν ὅτι καὶ τὰν ἀρετῶν τὰ μὲν ἐντὶ ἀγεμονικαὶ
 10 καὶ μὲν οἷον ἃ φρόνασις, ἐπηγίκαται δὲ οἷον ἃ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη, σύνθετοι δ' ἐκ τούτων οἷον ἃ δικαιοσύνη. τὰ δὲ πάθη τὰς ἀρετᾶς ὕλα· περὶ ταῦτα γὰρ καὶ ἐν τούτοις ἃ ἀρετὰ. τῶν δὲ παθῶν τὸ μὲν ἐκούσιον τὸ δ' ἀκούσιον· καὶ ἐκούσιον μὲν ἄδονά, ἀκούσιον δὲ λύπα. ταῦτ' ἃ καὶ ἐπιτελείοντι καὶ
 15 ἀνιέντι τοὶ πολιτικοί, συναρμόζοντες τὰ ἄλογα μέρη τὰς ψυχᾶς ποτὶ τὰ λόγον ἔχοντα· τὰς δὲ συναρμολογᾶς ὁρὸς τὸ μήτε διὰ τὴν ἐνδειαν μήτε διὰ τὴν ὑπερβολὴν ἀπείργεσθαι τὸν νόον τὸ ἴδιον ἔργον ἐπιτελέειν.
 20 συντέτακται γὰρ τὸ χέριον ἔνεκα τῷ βελτίονος, ὥς ἐν μὲν τῷ κόσμῳ τὸ ἀειπαθὲς πᾶν μέρος ἔνεκα τῷ ἀεικινάτῳ, ἐν δὲ τῇ συζυγίᾳ τῶν ζώων τὸ θῆλυ ἔνεκα τῷ ἄρρενος· τὸ μὲν γὰρ σπείρει τὰν ψυχὰν γεννῶν, τὸ δὲ μόνον τὰν ὕλαν παρέχεται τῷ γεννωμένῳ· ἐν δὲ
 25 γὰρ τῇ ψυχῇ τὸ ἄλογον τῷ λογικῷ. συντέτακται γὰρ καὶ ὁ θυμὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία ποτὶ τὸ πρῶτον μέρος τὰς ψυχᾶς, τὸ μὲν ὥσπερ δορυφόρος τις καὶ σωματοφύλαξ, τὸ δ' ὡς οἰκονόμος καὶ οἰκουρὸς τῶν ἀναγκαίων· ὁ δὲ νόος ἐπ' ἄκρας τὰς κορυφᾶς τῷ σώματος ἰδρυ-
 30 μένος καὶ ἔχων περιανγέα καὶ διανγέα τὰν ἐποψιν, μαστεύεται τὰν τῶν ἐόντων φρόνασιν· καὶ τοῦτ' ἔργον ἐντὶ αὐτῷ κατὰ φύσιν, τὸ μαστευσάμενον καὶ

κτησάμενον ἀκολουθῆσαι τοῖς βελτίοσιν αὐτῷ καὶ τιμωτάτοις. ἀρχὰ γὰρ καὶ αἰτία καὶ κανὼν ἐντι τᾷς ἀνθρωπίνης εὐδαιμοσύνης ἅ τῶν θείων καὶ τιμωτάτων ἐπίγνωσις.

65 Κλεινίου Πυθαγορείου Ταραντίνου. 5

Πᾶσα μὲν ὧν ἀρετὰ τελεοῦται, καθάπερ ἐν ἀρχῇ διώρισται, ἐκ λόγῳ καὶ προαιρέσιος καὶ δυνάμιος. τούτων δὲ καθ' ἑαυτὸ ἕκαστον οὐκ ἀρετᾶς μέρος ἐντί, ἀλλ' αἰτιον ἀρετᾶς. ὅσοι μὲν ὧν ἔχοντι τὸ νοατικὸν καὶ γνωστικὸν μέρος αὐτᾶς, δεινοί τε καὶ συνετοί 10 ὀνυμάλινονται· ὅσοι δὲ τὸ ἡθικὸν τε καὶ προαιρετικόν, χρήσιμοί τε καὶ ἐπιεικεῖς. . . .

66 Κλεινίου Πυθαγορείου Ταραντίνου ἐκ τῶν περὶ ὁσιότητος καὶ εὐσεβείας.

Ὅπόσας δεῖ τὰς αἰτίας ἀνευρεν, δι' αἷς ἀδικεῖν 15 πέφυκεν ἄνθρωπος. αὐταὶ δὲ τρεῖς τυγχάνοντι· φιλαδουία μὲν ἐν ταῖς ἀπολαύσεσι ταῖς διὰ σώματος, πλεονεξία δὲ ἐν τῷ κερδαίνειν, φιλοδοξία δὲ ἐν τῷ καθυπερέχεν τῶν ἴσων τε καὶ ὁμοίων. δεῖ τοιγαρὼν γνωρίζεν, ὅτι τούτοις ἀντιτιθέμεν οἷον τέ ἐστιν, ἃ 20 μὲν φόβον ἐμπαρασκευάζοντι τοῖς ἀνθρώποις, ἃ δὲ αἰσχύναν, ἃ δὲ καὶ ἐπιθυμίαν· φόβον μὲν δὴ τῶν νόμων, αἰσχύναν δὲ τῶν θεῶν, ἐπιθυμίαν δὲ τῶν λόγων. διδάσκειν ὧν δεῖ τῶς νέως ἐξ ἀρχῆς τάν τε τῶν θεῶν τιμὰν καὶ τὰν τῶν νόμων· ἐκ τῶνδε γὰρ 25 φανερόν ἄν εἴη, ὅτι πᾶν ἔργον ἀνθρώπινον καὶ βίος ὅς ὁσιότατός τε καὶ εὐσεβείας μεθεῖξει, καὶ ὀρθοπλοεῖ.

67 Θεαγοῦς Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ ἀρετῆς. 30

Ἀρχαὶ τᾶς συμπάσας ἀρετᾶς τρεῖς, γνῶσις καὶ

δύναμις καὶ προαίρεσις. καὶ ἐντιν ἃ μὲν γνῶσις οἶον
 ὄψις ἧ θεωροῦμεν καὶ κρίνομεν τὰ πράγματα, ἃ δὲ
 δύναμις οἶον ἀλκά τις τῷ σκάνεος ἧ ὑφιστάμεθα καὶ
 ἐμμένομεν τοῖς πράγμασιν, ἃ δὲ προαίρεσις οἶον χει-
 5 ρες ψυχᾶς τινες αἷς ὁρμῶμεν καὶ ἀντιλαζόμεθα τῶν
 πραγμάτων. ἔχει δὲ καὶ ὁ τᾶς ψυχᾶς διάκοσμος οὖ-
 τως. τὸ μὲν γάρ τι αὐτᾶς ἐντι λογισμὸς τὸ δὲ θυμὸς
 τὸ δ' ἐπιθυμία. λογισμὸς μὲν ὧν ὁ κρατέων τᾶς γνώ-
 σιος, θυμὸς δὲ ὁ κρατέων τῷ μένεος, ἐπιθυμία· δὲ ἃ
 10 κρατοῦσα τῷ ἐπιθυματικῷ ἀδεῶς. ὅκκαν ὧν ἐς τὸ ἐν
 τὰ τρία ταῦτα μολῇ μίαν ἐπιδεξάμενα συναρμογάν,
 τόκα δὲ γίνεται ἀρετὰ καὶ ὁμολογία ἐν τᾷ ψυχᾷ· ὅκ-
 καν δὲ στασιάζοντα καὶ ἀπ' ἀλλήλων ἀπόσπαστα ἦ,
 τόκα δὲ γίνεται κακία καὶ ἀναρμοστία ἐν τᾷ ψυχᾷ·
 15 καὶ ὅκκαν μὲν ὁ λογισμὸς ἐπικρατέῃ τῶν ἀλόγων με-
 ρέων τᾶς ψυχᾶς, τόκα δὲ γίνεται καρτερία καὶ ἐγκρά-
 τεια, καρτερία μὲν ἐν τᾷ κατοχῇ τῶν πόνων, ἐγκρά-
 τεια δὲ ἐν τᾷ κατοχῇ τῶν ἀδέων. ὅκκαν δὲ τὰ ἄλογα
 μέρη τᾶς ψυχᾶς ἐπικρατέῃ τῷ λογισμῷ, τόκα δὲ γί-
 20 νεται μαλακία καὶ ἀκρασία· μαλακία μὲν ἐν τῷ φεύ-
 γεν τῷς πόνως, ἀκρασία δὲ ἐν τῷ νικᾶσθαι ὑπὸ τῶν
 ἀδέων. ὅκκαν δὲ τὸ μὲν κρέσσον ἄρχῃ μέρος τᾶς ψυ-
 χᾶς τὸ δὲ χέρηον ἄρχῃται, καὶ τὸ μὲν ἀγῆται τὸ δ'
 ἐπηται, ἀμφοτέρω δὲ συνευδοκῆται καὶ συνομολογῆ-
 25 ται ἀλλήλοις, τόκα δὲ γίνεται ἀρετὰ καὶ παναγαθία
 περὶ ὅλαν τὴν ψυχάν. καὶ ὅκκαν μὲν τὸ ἐπιθυματι-
 κὸν ἐπηται μέρος τᾶς ψυχᾶς τῷ λογιστικῷ, γίνεται
 σωφροσύνη· ὅκκαν δὲ τὸ θυμοειδές, ἀνδρείοτας· ὅκ-
 καν δὲ τὰ μέρη πάντα, δικαιοτάς. αὐτὰ γάρ ἐντιν ἃ
 30 διεργουσα τὰς τε κακίας πάσας τᾶς ψυχᾶς καὶ τὰς
 ἀρετὰς ἀπ' ἀλλήλων. καὶ ἐντιν ἃ δικαιοτάς οἶον σύ-
 σταμά τι τᾶς ἀρμογῆς τῶν μερέων τᾶς ψυχᾶς καὶ

ἀρετὰ τελεία καὶ παννυπεριτάτα· πάντα γὰρ ἐν ταῦτα,
 τὰ δ' ἄλλ' ἀγαθὰ τῆς ψυχῆς οὐκ ἄτερθε ταύτας· διό-
 περ καὶ ἐν θεοῖς μέγα κράτος ἔχει ἡ δικαιοσύνη καὶ ἐν
 ἀνθρώποις· τῷ γὰρ ὅλῳ καὶ τῷ παντὸς ἅδ' ἀρετὰ
 συνέχει τὴν κοινωνίαν καὶ τὰν ἐν θεοῖς καὶ τὰν ἐν 5
 ἀνθρώποις· θέμις γε οὖν φαίνεται παρὰ τοῖς σύρα-
 νίοις θεοῖς, δίκαια δὲ παρὰ τοῖς χθονίοις, νόμος δὲ
 παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. ταῦτα δ' ἐντὶ σαμεία καὶ σύμ-
 βολα τῷ τὰν δικαιοτάτα παννυπεριτάταν ἀρετὰν ὑπάρ-
 χεν. καὶ ἄλλως δὲ πιστοῦται ὁ λόγος ἐξ ὀνυμάτων· 10
 ὅκκα μὲν γὰρ ὁ νόος τῆς ψυχῆς ἀμβλακίσκη, ὀνομά-
 ζεται ἡ τοιαύτη διάθεσις ἀφροσύνη· ὅκκα δὲ ὁ θυμός,
 θρασυτάτης ἢ δειλίας· ὅκκα δὲ ἐπιθυμία, ἀκρασία· καὶ
 ὅκκα μὲν ἐπὶ τὸ μῆλον ἀμβλακίσκη ὁ νόος, ἀφροσύνη,
 ὅκκα δ' ἐπὶ τὸ μέζον, πανουργία· καὶ ὅκκα μὲν ἐπὶ 15
 τὸ μῆλον ἀμβλακίσκη ὁ θυμός, δειλία, ὅκκα δ' ἐπὶ τὸ
 μέζον, θράσος· καὶ ὅκκα μὲν ἐπὶ τὸ μῆλον ἀμβλακίσκη
 ἡ ἐπιθυμία, φιλαδονία· ὅκκα δ' ἐπὶ τὸ μέζον, ἀκο-
 λασία· ὅλως δὲ ἡ μὲν οὐ κατ' ὀρθὸν λόγον συναρ-
 μογά, κακία· αὐτὰ δέ, ἂν μηδένης ἕκατι γένηται, 20
 καλέεται ἀβελτηρία· ὅκκα δὲ φόβος, δειλία, ὅκκα δὲ
 ἀδονῆς, ἀκολασία, ὅκκα δὲ κέρδεος, ἀδικία. ἡ δὲ κατ'
 ὀρθὸν λόγον αὐτῆς σύνταξις, ὅκκα μὲν ἐν τῷ θεωρῆν
 καὶ κρίνεν γένηται, καλέεται φρόνασις· ὅκκα δὲ ἐν
 τῷ ὑφίστασθαι τὰ ἀδέα, σαφροσύνη· ὅκκα 25
 δ' ἐν τῷ κέρδεος ἀποσχέσθαι καὶ βλάβας τῆς εἰς τὸν
 πλατῖον, δικαιοσύνης. ἡ δὲ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον αὐ-
 τῆς σύνταξις καὶ παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον παράβασις
 τῷ δέοντός ἐντι στοχασμός καὶ τῷ μὴ δέοντος ἐπιπτώ-
 σις. ἐντι δὲ τὸ μὲν δέον ὃ δεῖ ἡμεῖν· τοῦτο δὲ οὐτ' ἔ
 ἀφαιρέσιος οὔτε προσθέσιος δέεται· αὐτὸ γὰρ ἐντιν
 ὃ δεῖ ἡμεῖν. τῷ δὲ μὴ δέοντος εἶδεε δύο, τὸ μὲν ὑπερ-

βολά, τὸ δὲ ἔλλειψις. καὶ ἂ μὲν ὑπερβολὰ τὸ πλεόν
 τῷ δέοντός ἐντι, ἂ δ' ἔλλειψις τὸ ἔλαττον. ἂ δ' ἀρετὰ
 ἕξις τίς ἐντι τῷ δέοντος· διόπερ καὶ ἀκρότας καὶ με-
 σότας εὐθέως ἐντί· ἀκρότας μὲν, διότι τῷ δέοντος
 5 ἔχεται, μεσότας δέ, ὅτι μεταξὺ τῆς ὑπερβολᾶς καὶ τῆς
 ἑλλείψιος ἐντιν. οὕτως γὰρ καὶ μεσότατες τυγχάνοντι
 καὶ ἀκρότατες· μεσότατες μὲν, ὅτι ἐντὸς τῆς ὑπερ-
 πολᾶς καὶ τῆς ἑλλείψιος πίπτοντι· ἀκρότατες δέ, ὅτι
 οὔτε προσθέσιος οὔτ' ἀφαιρέσιος δέονται· αὐτὰ γὰρ
 10 ἐντὶ ταῦτα ἂ δεῖ αὐτὰ ἤμεν.

68 Ἐν ταυτῷ.

Ἐπεὶ δὲ ἂ τῷ ἡθεος ἀρετὰ περὶ πάθηα, τῶν δὲ
 παθέων ἄδονα καὶ λύπα ὑπέρτατα, φανερόν ὅτι οὐκ
 ἐν τῷ ὑπεξελέσθαι τὰ πάθηα τῆς ψυχᾶς, ἄδονα καὶ
 15 λύπαν, ἂ ἀρετὰ πέπτωκεν, ἀλλ' ἐν τῷ ταῦτα συναρ-
 μόζεσθαι. οὐδὲ γὰρ ὑγίεια, εὐκρασία τις ἕασα τῶν
 τῷ σώματος δυνάμεων, ἐν τῷ ὑπεξελέσθαι τὸ ψυχρόν
 καὶ τὸ θερμόν καὶ τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ ξηρόν, πέπτωκεν,
 ἀλλ' ἐν τῷ ταῦτα συγκερασθῆμεν· ἐντι γὰρ οἶον συμ-
 20 μετρία τις τούτων· οὐδ' ἐν τῷ μωσικᾷ ἐν τῷ ὑπεξε-
 λέσθαι τὸ ὀξύ καὶ τὸ βαρὺ τὸ σύμφωνον πέπτωκεν,
 ἀλλ' ἐν τῷ ταῦτα πῶς συναρμόξασθαι. συναρμωσμέ-
 νων [γὰρ] τῷ ὀξέος καὶ τῷ βαρέος τὸ μὲν σύμφωνον
 ἐναπολαμβάνεται, τὸ δὲ διάφωνον ἐκκρούεται· συν-
 25 αρμωσμένων δὲ καὶ τῷ θερμῷ καὶ τῷ ψυχρῷ καὶ τῷ
 ὑγρῷ καὶ τῷ ξηρῷ ἂ μὲν ὑγίεια γίνεται, ἂ δὲ νόσος
 ἀπόλλυται· συναρμωσμένων δὲ καὶ τῷ θυμῷ καὶ τῆς
 ἐπιθυμίας αἱ μὲν κακίαι καὶ τὰ πάθη ἐξαίρονται,
 ται δ' ἀρεταὶ καὶ τὰ ἡθεα ἐγγίνονται. ἰδιαιτάτον δὲ
 30 τῆς τῷ ἡθεος ἀρετᾶς ἂ προαίρεσις ἂ ἐν τοῖς καλοῖς.
 λόγῳ γὰρ καὶ δυνάμει συγχρέεσθαι δυνατόν καὶ ἄνευ

ἀρετᾶς, προαίρεσει δὲ οὐ δυνατόν· τὸ γὰρ ἀξίωμα
τῷ ἡθεὺς ἅ προαίρεσις σαμαίνει. διὸ καὶ μετὰ βίας
μὲν ἐπικρατέων ὁ λογισμὸς θυμῷ καὶ ἐπιθυμίας ἐγ-
κράτειαν καὶ καρτερίαν ἐμποιεῖ, μετὰ βίας δὲ πάλιν
ἐκβιασθεὶς αὐτὸς ὑπὸ τῷ ἀλόγῳ ἀκρασίαν καὶ μα- 5
λακίαν. ταὶ δὲ τοιαῦται διαθέσεις τᾶς ψυχᾶς ἡμιτε-
λέες μὲν ἀρεταί, ἡμιτελέες δὲ κακίαι τυγχάνοντι. ὁ
μὲν γὰρ λογισμὸς ὑγιαίνει, τὰ δ' ἄλογα μέρη τᾶς
ψυχᾶς νοσεῖ. καὶ καθὼ μὲν ἄρχεται καὶ ἄγεται ὁ θυ-
μὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία ὑπὸ τῷ λόγῳ ἔχοντος μέρος τᾶς 10
ψυχᾶς, ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ καρτερία ἀρεταὶ τυγχά-
νουντι, καθὼ δὲ μετὰ βίας ἀλλ' οὐχ ἐκουσίως τοῦτο
πράσσουντι, κακίαι τυγχάνοντι. δεῖ γὰρ τὰν ἀρετὰν
μὴ μετὰ λύπης ἀλλὰ μεθ' ἁδονᾶς τὰ δέοντα πράσσειν.
πάλιν δὲ καθὼ μὲν ἐπικρατεῖ ὁ θυμὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία 15
τῷ λογισμῷ, μαλακίαν καὶ ἀκρασίαν ἐπιφέροντα, κα-
κίαι τινὲς τυγχάνοντι· καθὼ δὲ μετὰ λύπης χαρίζον-
ται τοῖς πάθεσιν, εἰδότες ὅτι ἀμβλακίσκοντι τῷ ὑγιᾶ
ἡμιν τὸ ὅμμα τᾶς ψυχᾶς, ταῦτα δὲ οὐ κακίαι. πάλιν
ὦν αὐτὸ γε τοῦτο φανερόν, ὅτι ἐκουσίως δεῖ τὰν ἀρε- 20
τὰν τὰ δέοντα πράσσειν, τὸ μὲν ἀκούσιον οὐκ ἄνευ
λύπης καὶ φόβου, τὸ δὲ ἐκούσιον οὐκ ἄνευ ἁδονᾶς καὶ
φιλοφροσύνης. ἅμα δὲ καὶ ὁ λόγος ὁ τᾶς διαιρέσεως
ἐμπεδοὶ καὶ παρίηται ταῦθ' οὕτως ἔχεν. ἡ μὲν γὰρ
γνώσις καὶ ἡ ὁρασις τῶν πραγμάτων τῷ λόγῳ ἔχον- 25
τος μέρος ἐντὶ τᾶς ψυχᾶς, ἡ δὲ δύναμις τῷ ἀλόγῳ.
τὸ γὰρ ἀντέχεν μὴ δύνασθαι τοῖς πόνοις, ἐπικρατεὶν
δὲ τὰν ἁδονᾶν, οἰκείον ἐντὶ τῷ ἀλόγῳ μέρος τᾶς ψυ-
χᾶς. ἡ δὲ προαίρεσις ἐν ἀμφοτέροις αὐτοῖς γίνεται,
καὶ τῷ λόγῳ ἔχοντι μέρει τᾶς ψυχᾶς καὶ τῷ ἀλόγῳ· 30
σύγκειται γὰρ ἐκ διανοίας καὶ ὁρεξίως, ὧν ἡ μὲν διά-
νοια τῷ λόγῳ ἔχοντός ἐστι, ἡ δ' ὁρεξις τῷ ἀλόγῳ.

διὸ καὶ ἀρετὰ πᾶσα ἐν συναρμογᾷ γίνεται τῶν μερέων τῆς ψυχᾶς, καὶ τὸ ἐκούσιον δὲ καὶ τὸ προαιρετὸν πάντως ἐν τᾷ ἀρετᾷ.

69 Ἐν ταυτῷ.

5 Καθόλω μὲν ὧν ἀρετὰ συναρμογὰ τις ἐντὶ τῶν ἀλόγων μερέων τῆς ψυχᾶς ποτὶ τὸ λόγον ἔχον. γίνεται δὲ αὐτὰ τῷ κατὰ τὴν ἀδονὰν καὶ τὴν λύπαν ὄρον ἐπιδέξασθαι τὸν τῷ δέοντος. οὐδὲν γὰρ ἄτερον ἀλαθινὰ ἀρετὰ εἰ μὴ ἔξῃς τῷ δέοντος· αὐτὸ δὲ τὸ δέον
10 ἐντὶ ὅπερ δεῖ ἤμεν, τὸ δὲ μὴ δέον ὅπερ οὐ δεῖ ἤμεν. τῷ δὲ μὴ θέοντος εἶδεε δύο, τὸ μὲν ὑπερβολὰ τὸ δ' ἔλλειψις. καὶ ὑπερβολὰ μὲν ἐντὶ τὸ πλεον τῷ δέοντος, ἔλλειψις δὲ τὸ ἔλαττον τῷ δέοντος. τὸ δὲ δέον αὐτὸ ἐόν ὅπερ δεῖ ἤμεν καὶ ἄκρον ἂν ὑπάρχοι καὶ μέ-
15 σον· ἄκρον μὲν ὅτι οὐτ' ἀφαιρέσιος οὔτε προσθέσιος δέεται, μέσον δὲ ὅτι μεταξὺ ἐντὶ τῆς ὑπερβολᾶς καὶ τῆς ἔλλειψις. ἔχει δὲ τὸ δέον καὶ [τὸ] μὴ δέον πρὸς ἄλλαλα οὕτως ὥσπερ τὸ ἴσον καὶ τὸ ἄνισον, καὶ τὸ τεταγμένον καὶ τὸ ἄτακτον, ταῦτα δ' ἐντὶν ἀμφο-
20 τερα τὸ πεπερασμένον καὶ τὸ ἄπειρον, καὶ διὰ τοῦτο τῷ ἀνίσω τὰ μέρη λέγεται ποτὶ τὸ μέσον, ἀλλ' οὐ ποτ' ἄλλαλα. ἀμβλεῖα τε γὰρ ὀνομάζεται γωνία ἡ μέζων ὀρθᾶς, ὀξεῖα δὲ ἡ μείων ὀρθᾶς, καὶ μέζων μὲν εὐθεία ἡ ὑπερέχουσα τὴν ἐκ τῷ κέντρῳ· καὶ μακρο-
25 τερα μὲν ἡμέρα ἰσημερινᾶς. καὶ ταὶ νόσοι δὲ γίνονται τῷ σώματος διὰ τὸ θερμότερον ἢ κρυμωδέστερον γίνεσθαι τὸ σῶμα. τὸ μὲν γὰρ θερμότερόν ἐντὶ τὸ πλεον τῷ μετρίῳ, τὸ δὲ κρυμωδέστερον ἔλασσον τοῦ-
τω. ἔχει δέ γε καὶ ἡ ψυχὴ καὶ ἡ περὶ αὐτὰν διάθεσις
30 τὰν ἀναλογίαν ταύταν. ἡ μὲν γὰρ θρασύτης ἐντὶ ὑπερβολὰ τῷ δέοντος ἐν ὑποστάσει δεινῶν, ἡ δὲ δει-

λότας ἔλλειψις τῷ αὐτῷ. καὶ ἃ μὲν ἀσωτία ὑπερβολὰ
 τῷ δέοντος ἐν δαπάνῃ χρημάτων, ἃ δ' ἀνελευθερία
 ἔλλειψις τῷ αὐτῷ. καὶ ἃ μὲν ὀργὰ ἐντὶ ὑπερβολὰ τῷ
 δέοντος ἐν ὀργῇ θυμῷ, ἃ δ' ἀναλγησία ἔλλειψις τού-
 τῳ. ὃ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων διαθεσίῳ 5
 τῶν ἀντικειμένων. δεῖ δ' ἔξιν τῷ δέοντος ὑπάρχει-
 σαν τὰν ἀρετὰν καὶ μεσότατα τῶν παθῶν μὴτ' ἀπα-
 θεία μὴτ' ἐμπαθεία ἤμεν. ἃ μὲν γὰρ ἀπάθεια ἀπαρόρ-
 ματον καὶ ἀνευθουσίαστον παρέχεται τὰν ψυχὰν ποτὶ
 τὸ καλόν, ἃ δ' ἐμπαθεία συντεταραγμένον καὶ ἀνεπι- 10
 λόγιστον. δεῖ ὦν τὸ πάθος οὕτω παρεμφαίνεσθαι ἐν
 τῇ ἀρετῇ, ὥσπερ καὶ τὰν σκιὰν καὶ τὰ λαμπρὰ ἐπὶ
 τῇ γραφῇ· τὸ γὰρ ἐμψυχον καὶ τὸ ἀπαλόν καὶ τὸ
 μεμιμαμένον τὰν ἀλάθειαν σὺν τῇ χρηστότατι τῶν
 χρωμάτων μάλιστα γίνεται διὰ τούτων. ἔμψυχα δὲ ἐκ 15
 παρορμασίου καὶ ἐνθουσιασμῷ ἀρετῆς τῆς κατὰ φύ-
 σιν τὰ πάθηα τῆς ψυχῆς. γίνεται γὰρ ἐκ τῶν παθῶν
 ἃ ἀρετὰ, καὶ γενναθεῖσα πάλιν συνανύξεται τοῖτοις,
 ὥσπερ καὶ τὸ καλῶς ἀρμοσμένον ἐκ τῷ ὀξέος καὶ βα-
 ρέος, καὶ τὸ εὐκρατον ἐκ τῷ θερμῷ καὶ ψυχρῷ, καὶ 20
 τὸ ἰσόρροπον ἐκ τῷ βαρέος καὶ κούφῳ. οὐκ ἀφελὲν
 ὦν δεῖ τὰ πάθηα τῆς ψυχῆς, οὐδὲ γὰρ ὠφέλιμον, ἀλλὰ
 συναρμόσασθαι ποτὶ τὸ λόγον ἔχον τῷ δέοντος καὶ
 τῷ μετρίῳ.

70 Ἀρχὴτα Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ παι- 2
 δεύσεως ἡθικῆς.

Φαμί τὰν ἀρετὰν ἤμεν ποττὸ μὴ κακοδαιμονεῖν
 ἱκανάν, τὰν δὲ κακίαν ποττὸ μὴ εὐδαιμονεῖν, αἷκα
 τὰς ἔξιας αὐτὰς κρίνωμεν. αἰεὶ μὲν γὰρ κακοδαιμο-
 νεῖν ἀνάγκη τὸν κακόν, αἷτε ἔχῃ ὕλαν (κακῶς τε γὰρ 30
 αὐτῇ χρέεται) αἷτε σπανίξῃ· ὥς καὶ τὸν τυφλόν, αἷτε

φῶς ἔχη καὶ λαμπρότατά ὁρατὰν, αἷτε ἐν σκότει δια-
 τελῇ· οὐκ αἰεὶ δὲ εὐδαιμονεῖν τὸν ἀγαθόν. οὐ γὰρ ἅ-
 πασις τὰς ἀρετᾶς εὐδαιμονία ἦς, ἀλλ' ἅ χρᾶσις. καὶ
 γὰρ ὁ ἔχων τὰν ὄψιν οὐχ ὁρᾷ αἰεὶ· αἱ γὰρ μὴ ἔχη
 5 φῶς, οὐκ ὄψεται. δύο δ' ὁδοὶ τέμνονται ἐν βίῳ, ἃ
 μὲν σκυνθρωποτέρα, τὰν ὁ τλάμων ἐβάδιζεν Ὀδυσσεύς,
 ἃ δὲ εὐδιεινότερα, τὰν ἐπορεύετο Νέστωρ. τὰν ὧν
 ἀρετὰν φαμι δῆλεσθαι μὲν ταύταν, δύνασθαι δὲ καὶ
 τήναν. ἀλλὰ τὰν εὐδαιμονίαν καρύσσει ἡ φύσις βίον
 10 ἐκτατοῦ καὶ εὐσταθείας, διὰ τὸ γνῶμας τελεσθῆμεν.
 ὥστε ἂ μὴ δηληταί τις παριόντα, οὐκ εὐδαίμων μὲν,
 οὐ μὲν πάντα κακοδαίμων.

71 Ἐν ταυτῷ.

Μὴ ὧν ἄνοσον καὶ ἀνάλγητον τολμῶντι τὸν ἀγα-
 15 θὸν εἰπέν, μῆδὲ ἄλυπον θρασυνεέσθωσαν λέγειν· ὥς
 γὰρ σώματι ἀλγεινὰ τίνα ἀπολείπομεν, οὕτω καὶ ψυ-
 χαῖς ἐπῶδυνα. ἀλλὰ ταὶ μὲν ἀφρόνων λῦπαι ἀλόγιστοι
 πέλονται, ταὶ δὲ φρονίμων ἐς ὅσον καὶ λόγος ἐπιτρέ-
 ποι-ορίδδων τὰ πράγματα. ἀλλὰ μὲν καὶ τὸ καύχημα
 20 αὐτῶν τὰς ἀπαθείας ἐκλύει τὰς ἀρετᾶς τὸ γενναῖον,
 αἶκα ἐν ἀδιαφόροις καὶ μὴ κακοῖς θανάτῳ τε καὶ ἀλ-
 γῇ καὶ πένιᾳ ἀντιβεβάκη. εὐκαταγώνιστα γὰρ τὰ
 μὴ κακά. ἀσκητέον ὧν ποττὰν μετριοπαθίαν λέμεν,
 ὥς τό τε ἀνάλγητον εἰς ἴσον τῷ ἐμπαθεῖ φεύγωμες,
 25 μῆδὲ μέζον φύσιος τὰς ἀμετέρας φθειγγώμεθα.

72 Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ
 εὐδαίμονος.

Πρῶτον μὲν ὧν χρὴ τοῦτο γινώσκεν, ὅτι ὁ μὲν
 ἀγαθὸς ἀνὴρ οὐκ εὐθέως εὐδαίμων ἐξ ἀνάγκης ἐστίν,
 30 ὁ δὲ εὐδαίμων καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ ἐστίν. ὁ μὲν γὰρ εὐ-
 daίμων ἐξ ἐπαινέτῳ καὶ μακαριστῳ γίνεται, ὁ δὲ ἀγα-

θὸς ἀνὴρ ἐξ ἐπαινετῶ μόνον. γίνεται δὲ ὁ μὲν ἐπαι-
νος ἐκ' ἀρετῶν, ὁ δὲ μακαρισμὸς ἐκ' εὐτυχίας. καὶ ὁ
μὲν ἀγαθὸς ἀνὴρ ἐπὶ τοῖς παρ' ἀρετῶν ἀγαθοῖς γίνε-
ται τοιοῦτος, ὁ δ' εὐδαίμων καὶ ἐπὶ τοῖς διὰ τύχην.
καὶ ὁ μὲν ἀγαθὸς ἀνὴρ ἀναφαίρετον ἔχει τὰν ἀρετάν, ὁ
δ' εὐδαίμων ἐστὶν ὅκ' ἀφαιρέεται τὰν εὐδαιμοσύ-
ναν. τὰς μὲν γὰρ ἀρετῶν ἀνυπεύθυνος ἡ δύναμις,
τὰς δ' εὐδαιμοσύνας εὐθυνόμενα. νόσοι τε γὰρ μα-
κρὰ καὶ σώματος καὶ πηρώσεις αἰσθηταρίων ἀπομαρ-
νοῦντι τὰν εὐδάλειαν τὰς εὐδαιμοσύνας. 1

73 Ἐν ταυτῷ.

Διαφέρει δὲ θεὸς ἀνθρώπῳ ἀγαθῷ, ὅτι θεὸς μὲν
οὐ μόνον εἰλικρινῇ καὶ διυλισμέναν ἔχει τὰν ἀρετάν
ἀπὸ παντὸς τῷ θνατῷ πάθεος, ἀλλὰ καὶ τὰν δύνάμιν
αὐτῶν ἄτριτον πέπαται καὶ ἀνυπεύθυνον, ὥς πρὸς τὰς
αἰωνίων ἔργων σεμνότητά τε καὶ μεγαλοπρέπειαν.
ἄνθρωπος δ' οὐ μόνον τῷ θνατῷ τὰς φύσεις καταστά-
ματι μήονα ταύταν πέπαται, ἐστὶ δ' ὅκκα καὶ δι' ἀγα-
θῶν ἀμετρίαν καὶ διὰ συνήθειαν ἰσχυρὰν καὶ διὰ φύ-
σιν μοχθηρὰν καὶ δι' ἄλλας αἰτίας πολλὰς ἀδυνατεῖ καὶ
κατ' ἄκρας γεναθῆμεν παναλαθέως ἀγαθός.

74 Ἐν ταυτῷ.

Φαμὶ δὴ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα τοῦτον εἶμεν, τὸν
πράγμασι μεγάλοις καὶ καιροῖς καλῶς χρεόμενον. οὐ-
τος δὲ καὶ εἴη ὁ εὐτυχίαν τε θινάμενος καλῶς φέρον·
καὶ πάλιν ἀτυχίαν, καὶ ὁ ἐν τε τοῖς καλοῖς καὶ τιμίῳ
ἄξιος γενόμενος τῶν ὑποκειμένων, καὶ μεταβαλοίσας
τὰς τύχας εὐ τὸ παρὸν ἐκδεχόμενος. εἰ δὲ συντόμως
τε καὶ κεφαλαιωδῶς δεῖ φράσαι, ὁ ἐν πάντεσσι τοῖς
καιροῖς καλῶς ἀγωνιζόμενος ἐκ τῶν ἐνδεχομένων, 2

καὶ μόνον αὐταυτοὺς οὕτως διατιθεῖς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐμπιστεύσαντας αὐτῷ καὶ συναγωνισαμένω.

75 Ἐν ταυτῷ.

Ἐπεὶ ὧν τῶν ἀγαθῶν ἃ μὲν αὐτὰ ἐντι δι' αὐτὰντα
 5 αἰρετά, οὐ μὲν δι' ἄτερον, ἃ δὲ δι' ἄτερον, οὐ μὲν
 δι' αὐτὰντα, εἴη ἂν καὶ τρίτον τι εἶδος ἄτερον ἀγα-
 θῶν, ὃ καὶ δι' αὐταυτοὺς αἰρετόν ἐντι καὶ δι' ἄτερον.
 τίνων ὧν ἐντι τὰ τοιαῦτα τῶν ἀγαθῶν, ἅπερ αὐτὰ δι'
 αὐτὰντα αἰρετὰ πέφυκεν ἡμεῖς, οὐ μὲν διὰ ἕτερον;
 10 φανερόν ὅτι ἃ εὐδαιμοσύνα. ταύτας γὰρ ἔνεκα τὰ
 ἄλλα αἰρεόμεθα, αὐτὰν δὲ ταύταν οὐδενὸς ἀτέρω.
 τίνα δὲ πάλιν ἐντί, ἃ δι' ἄτερον μὲν αἰρεόμεθα, οὐ
 μὲν δι' αὐταυτὰ γε; δᾶλον ὅτι τὰ ὠφέλιμα καὶ τὰ
 προτρεπτικά τῶν ἀγαθῶν, ἅπερ αἴτια γίνονται τῶν
 15 ἀτέρων, οἷον πόνοι μὲν σώματος καὶ γυμνάσια καὶ
 τρίβιες εὐεκτίας, ἀναγνώσεις δὲ καὶ μελέται καὶ ἐπι-
 τηθεύσεις καλῶν καὶ ἀρετῶν. τίνα δὲ καὶ δι' αὐτὰντα
 αἰρετὰ καὶ τὰ δι' ἄτερον; . . . οἷον αἱ τε ἀρεταὶ καὶ
 αἱ ἔξεις αὐτῶν, καὶ αἱ προαιρέσεις, καὶ αἱ πράξεις,
 20 καὶ πᾶν τὸ ἐχόμενον τῆς τῷ καλῷ οὐσίας. τὸ μὲν ὧν
 δι' αὐταυτοὺς αἰρετόν, οὐ μὲν δι' ἄτερον, μονῆρες ἀγα-
 θόν ἐντι καὶ ἔν· τὸ δὲ καὶ δι' αὐτὸ καὶ δι' ἄτερον,
 τριχῶς δέδασται. τὸ μὲν γὰρ τι αὐτῷ περὶ ψυχᾶν ἐστίν,
 τὸ δὲ περὶ σώμα, τὸ δὲ τι ἐκτός· περὶ ψυχᾶν μὲν αἱ
 25 τῆς ψυχᾶς ἀρεταί, περὶ σώμα δὲ αἱ τῷ σώματος, ἐκτός
 δὲ φίλοι δόξα τιμὰ πλοῦτος. παραπλησίως δὲ καὶ τὸ
 δι' ἄτερον αἰρετόν· τὸ μὲν γὰρ τι αὐτῷ τὰ ποιητικά
 τῶν τῆς ψυχᾶς ἀγαθῶν, περὶ σώμα δὲ τὰ τῷ σώμα-
 τος, ἐκτός δὲ τὰ αἰτία πλούτῳ καὶ δόξας καὶ τιμᾶς καὶ
 30 φιλας. ὅτι δὲ τὰν ἀρετῶν ἡμεῖς συμβέβακεν αὐτὰν
 δι' αὐταυτὰν αἰρετὰν, δᾶλον καὶ ἐκ τῶνδε. εἰ γὰρ τὰ

καταδεέστερα τᾷ φύσει, λέγω δὴ τὰ σώματα ἀγαθὰ, αὐτὰ δι' αὐταυτὰ αἰρεόμεθα, κρέσσων δὲ ψυχῆ σώματος, φανερόν ὅτι καὶ τὰ τᾷς ψυχᾷς ἀγαθὰ αὐτὰ δι' αὐταυτὰ ἀγαπέομες, ἀλλ' οὐ διὰ τὰ ἀποβαίνοντα ἀπ' αὐτῶν.

5

76 Ἐν ταυτῷ.

Τῷ δ' ἀνθρωπίνῳ βίῳ καιροὶ τρεῖς, ὃ μὲν ἐν εὐ-
 τυχίᾳ ὃ δὲ ἐν ἀτυχίᾳ ὃ δὲ μεταξὺ τούτων. ἐπεὶ ὢν
 ἀγαθὸς ἀνὴρ ὁ ἔχων ἀρετὰν καὶ ὁ χρεόμενος ἀρετᾷ,
 χρᾶται δὲ αὐτᾷ κατὰ τὴν τρεῖς καιρῶς· ἡ γὰρ ἐν ἀτυ- 10
 χίᾳ ἢ ἐν εὐτυχίᾳ ἢ ἐν τοῖς μεταξὺ τούτων· καὶ ἐν
 ἀτυχίᾳ μὲν ἐντι κακοδαίμων, ἐν δ' εὐτυχίᾳ εὐδαίμων,
 ἐν δὲ τᾷ μέσῳ καταστάσει οὐκ εὐδαίμων· φανερόν ὅτι
 οὐδὲν ἄτερόν ἐστιν εὐδαιμοσύνα ἀλλ' ἡ χρᾶσις ἀρετᾶς
 ἐν εὐτυχίᾳ. λέγομες δὲ νῦν εὐδαιμοσύναν τὴν τῷ ἀν- 15
 θρώπῳ. ὁ δ' ἀνθρώπος οὐχ ἅ ψυχὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ
 τὸ σῶμα· τὸ γὰρ ἐξ ἀμφοτέρων ζῶον καὶ τὸ ἐκ τοιού-
 των ἀνθρώπος. καὶ γὰρ εἰ τᾷς ψυχᾷς ὄργανον τὸ
 σῶμα πέφυκεν, ἀλλὰ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ μέρος καὶ τοῦτο
 καὶ ἡ ψυχά. διὸ καὶ τῶν ἀγαθῶν ἃ μὲν ἐντι τῷ ἀν- 20
 θρώπῳ ἃ δὲ τῶν μερῶν. καὶ ἀνθρώπῳ μὲν ἀγαθὸν
 εὐδαιμοσύνα, τῶν δὲ μερῶν τῷ ἀνθρώπῳ ψυχᾷς μὲν
 φρόνησις ἀνδρεία δικαιοσύνα σωφροσύνα, σώματος
 δὲ κάλλος ὑγίεια εὐεκτία εὐαίσθησις. τὰ δὲ ἐκτός,
 πλοῦτος καὶ δόξα καὶ τιμὰ καὶ εὐγένεια, πέφυκεν ἐπι- 25
 γέννημα ἡμῶν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἀκόλουθα τοῖς φύσει
 προϋφιστακόσιν ἀγαθοῖς, δορυφορεῖ δὲ τὰ μῆνη τῶν
 ἀγαθῶν τὰ μέζονα· φιλία μὲν καὶ δόξα καὶ πλοῦτος
 σῶμα καὶ ψυχάν, ὑγίεια δὲ καὶ ἰσχύς καὶ εὐαίσθησις
 ψυχάν, φρόνησις δὲ καὶ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνα καὶ ἡ 30
 δικαιοσύνα τὸν νόον τᾷς ψυχᾷς, ὁ δὲ νόος τὸν θεόν·

οὗτος ὁ κρείστος ἐστὶ καὶ ὁ ἀγεμονεύων. καὶ
 τοῦτο ἕνεκα καὶ τὰ ἄλλα τῶν ἀγαθῶν δεῖ παρῆμεν.
 στρατεύματος μὲν γὰρ ἀγείται στραταγός, πλωτῆρων
 δὲ κυβερνήτας, τῷ δὲ κόσμῳ θεός, τὰς δὲ ψυχὰς νόος,
 5 τὰς δὲ περὶ τὸν βίον εὐδαιμοσύνας φρόναςιν· οὐδὲν
 γὰρ ἄτερόν ἐστι φρόναςιν εἰ μὴ ἐπιστάμα τὰς περὶ
 τὸν βίον εὐδαιμοσύνας, ἣ ἐπιστάμα τῶν κατὰ φύσιν
 ἀνθρώπων ἀγαθῶν.

77 Ἐν ταυτῷ.

10 Καὶ θεῷ μὲν εὐδαιμοσύνα καὶ βίος ἄριστος, τῷ
 δ' ἀνθρώπῳ ἐξ ἐπιστάμας καὶ ἀρετᾶς καὶ τρίτῳ εὐ-
 τυχίας σωματουμένα παραγίνεται. λέγω δὲ σοφίαν
 μὲν ἐπιστάμαν τῶν θείων καὶ δαιμονίων, φρόναςιν
 δὲ τῶν ἀνθρωπίνων καὶ τῶν περὶ τὸν βίον· τὰς γὰρ
 15 λόγοις καὶ ἀποδείξεσιν ποτιχωμένους ἀρετὰς δέον ἐπι-
 στάμας ποταγορεύειν· ἀρετὰν δὲ τὰν ἡθικὰν καὶ βελ-
 τίστην ἔξιν τῷ ἀλόγῳ μέρεος τὰς ψυχᾶς, καθ' ἃν καὶ
 ποιοὶ τινες ἡμεν λεγόμεθα κατὰ τὸ ἥθος, οἷον ἑλευ-
 θέριοι δίκαιοι καὶ σώφρονες· εὐτυχίαν δὲ τὰν παρὰ
 20 τὸν λόγον τῶν ἀγαθῶν παρουσίαν καὶ μὴ δι' αὐτὸν
 γινομένην. ἐπεὶ ὧν ἃ μὲν ἀρετὰ καὶ ἐπιστάμα ἐφ'
 αἰν, ἃ δ' εὐτυχία οὐκ ἐφ' αἰν· ἐν δὲ θεωρίαις καὶ
 πράξεσι τῶν καλῶν τὸ εὐδαιμοναῖν· αἱ δὲ θεωραὶ
 καὶ αἱ πράξεις ποτάντεις μὲν οὔσαι λειτουργίαν καὶ
 25 ἀνάγκαν ἐπιφέροντι, εὐοδοῦσαι δὲ διαγωγὰν καὶ εὐ-
 δαιμοσύναν· γίνεται δὲ ταῦτα ἐν εὐτυχίᾳ· φανερόν
 ὅτι οὐδὲν ἄτερόν ἐστιν εὐδαιμοσύνα εἰ μὴ χρᾶσις ἀρε-
 τᾶς ἐν εὐτυχίᾳ.

78 Ἐν ταυτῷ.

30 Ὅτι ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ οὕτω διάκειται ποτ' εὐτυχίαν,
 ὥσπερ καὶ ὁ τῷ σώματι καλῶς ἔχων καὶ ῥωμαλέως.

καὶ γὰρ ἐκεῖνος οἷός τε καὶ θάλλπος καὶ ψυχρὰ ὑπομέ-
νεν, καὶ βάρος ἄραι μέγα, καὶ πολλὰς ἀτέρας εὐχερῶς
ὑπομένεν κακοπαθείας.

79 Ἐν ταυτῷ.

Ἐπεὶ ὦν εὐδαιμοσύνα' χρᾶσις ἀρετᾶς ἐν εὐτυχίᾳ, ὅ
περὶ ἀρετᾶς καὶ εὐτυχίας λέγωμες, καὶ πρῶτον περὶ
εὐτυχίας. τῶν γὰρ ἀγαθῶν ἃ μὲν οὐκ ἐπιδέχεται
ὑπερβολάν, οἷον ἀρετά· οὐ γὰρ ἔστιν ὑπερβάλλουσα
τις ἀρετὰ καὶ ὑπερβαλλόντως τις ἀγαθός· ἃ γὰρ ἀρε-
τὰ στᾶθμαν ἔχει τὸ δέον, καὶ ἔστι τῷ δέοντος ἕξις ἐν 10
τοῖς πρακτοῖς· ἃ δ' εὐτυχία καὶ τὰν ὑπερβολὰν ἐπι-
δέχεται καὶ τὰν μῆωσιν. ὑπερβάλλουσα δὲ γεννᾷ τι-
νας κακίας, καὶ ἐξίστησι τὸν ἄνθρωπον ἐκ τᾶς κατὰ
φύσιν ἕξις, ὥστε πολλάκις ἀντιβαίνειν καὶ τᾷ συστά-
σει τᾶς ἀρετᾶς. καὶ οὐ μόνον ἃ εὐτυχία, ἀλλὰ καὶ 15
ἄτεροι αἰτίαι πλείονες. οὐδέποκα γὰρ δεῖ θαυμάζειν
περὶ μὲν αὐλητικὰν ἤμην τινὰς ἀλαζόνας, οἳ τὰ ποτ'
ἀλάθειαν ἐάσαντες φαντασίᾳ τινὶ ψευθεῖ τῶς ἀμώσως
αἰρέοντι, περὶ δὲ τὰν ἀρετὰν μὴ ἤμην τὸ τοιοῦτον γέ-
νος, ἀλλ' ὅσῳ περ σεμνότερόν ἐστι, τοσούτῳ καὶ τὸ 20
ποτιπιοούμενον περὶ αὐτὰν πλέον ἤμην γένος. πολλὰ
γὰρ ἔστι τὰ διαστρέφοντα τὰς περὶ τὰν ἀρετὰν ἐπιφα-
νείας, ὧν ἓν μὲν ἐστὶ τὸ τῶν ἐπιβουλευόντων καὶ πο-
τιπιοιούμενων γένος· ἄτερα δὲ φυσικὰ πάθηα παρα-
κολουθέοντα ἐνιόκα ποιέοντι ἐναντίαν ἐπιπρέπειαν 25
τᾶς ἀλαθινᾶς διαθέσιος· τινὰ δὲ καὶ δι' ἔθος συνεκ-
τεθραμμένα ἐκ παλαιῶν χρόνων· οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ
δι' ἀλικίας ἀβατικὰς τε καὶ γεροντικὰς, καὶ δι' εὐτυ-
χίας ἢ καὶ ἀτυχίας, καὶ δι' ἀτέρως παμπληθείας τρό-
πως. ὥστε οὐδέποκα δεῖ θαυμάζειν, εἰ πάντ' ἀνε- 30
στραμμένως ἐνιόκα κρίνεται, τᾶς ἀληθινᾶς διαθέσιος

μεταπιπτούσας. ὥσπερ καὶ τέκτονα τὸν ἄριστον ἤμεν
δοκέοντα πολλὰ ἐν τοῖς ὑποκειμένοις ἔργοις ὀρέομεν
ἀμαρτάνοντα, καὶ στραταγὸν καὶ κυβερνήτην καὶ
γραφέα καὶ πάντας ἀπλῶς, καὶ ὅμως οὐκ ἀποστεροῦ-
5 μες τὰς ὑπαρχούσας ἑξίους· οὕτως οὐδὲ τὸν ἀκολασταί-
νοντα ἐν τισὶ καιροῖς οὐδὲ τὸν ἀδικήσαντα οὐδὲ τὸν
ἀποδειλιάσαντα εἰς τὰς κακῶς τακτέον ἀνδρας, οὐδὲ
μὴν τὰς τούτων τι κατορθώσαντας εἰς τὰς ἀγαθῶς·
ἀλλὰ τοῖς τε φάυλοις τὸ τυχὲν ποτὲ δοτέον τοῖς τε
10 ἀγαθοῖς τὸ διαμαρτάνειν· τὰν δὲ ἀλαθινὰν κρίσιν οὐ
ποθ' ἓνα καιρὸν ἐπιβλέποντας οὐδ' ἐπὶ χρόνου τι
πλεῖθος, ἀλλ' ἐπὶ πάντα τὸν βίον. ὥσπερ δὲ τὸ σῶμα
βλάπτει μὲν καὶ τὸ τῆς ἐνδείας καὶ τὸ τῆς ὑπερβολῆς
εἶδος, οὐ μὴν ἀλλὰ νόσως ἔτι μέζοντας ἐμποιεῖν πέφυ-
15 κεν ἡ ὑπερβολὰ καὶ τὰ καλεόμενα περισσώματα· οὐ-
τω καὶ ψυχὰν βλάπτει μὲν καὶ τὸ τῆς εὐτυχίας ἢ ἀτυ-
χίας εἶδος ἀκαίρως παραγενόμενον, οὐ μὴν ἀλλὰ νό-
σως ἔτι μέζοντας προὐκέν πέφυκεν ἡ λεγομένα παρὰ πάν-
τες εὐτυχία, ὥσπερ οἶνος καταμεθύσκουσα τοῖς
20 ἀγαθοῖς τὰν διάνοιαν.

80 Ἀρχύτα Πυθαγορέου περὶ ἀνδρὸς
ἀγαθοῦ καὶ εὐδαίμονος.

Ὅθεν οὐκ ἀτυχίαν ἐνεγκέν ἐμμελῶς χαλεπώτερόν
ἔστιν, ἀλλ' εὐτυχίαν. πάντες μὲν γὰρ ἐν ἀτυχίᾳ μένου-
25 τες ὡς ἐπὶ πολὺ μέτριοι καὶ κόσμιοι τὸ ἥθος ἤμεν φαί-
νονται, ἐν δ' εὐπραγίαις ἀνδρεῖοι μεγαλόφρονες με-
γαλόψυχοι. δεινὰ γὰρ ἀτυχία συναγαγὲν καὶ καταρ-
τίσαι τὰν ψυχάν, ἡ δ' εὐπραγία τοῦναντίον ἐπαῖραι
καὶ κενῶσαι. διὸ ποθεκτικοὶ μὲν ἅπαντες καὶ συνετοί
30 τὸν τρόπον ἀτυχεύοντες, ἐπιθετικοὶ δὲ καὶ θαρσαλέοι
τὸν τρόπον εὐτυχεύοντες.

81 Ἐν ταύτῳ.

Ὅρος δὲ ἐστὶν εὐτυχίας, ἂν προέλοιτο ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ συνεργὸν αὐτῷ γενομένην ποττὰς ἰδίας πράξιαι· ὥσπερ καὶ μέγεθος ναῦ, καὶ μέγεθος παδαλίῳ, ᾧ καθικνεῖσθαι δύνатаι ὁ ἀγαθὸς κυβερνάτας μεγάλα ὡς πελάγεα διαπεραιούμενος καὶ μεγάλην ναυκλαρίαν στελλόμενος. ἃ δ' ὑπερβολὰ τὰς εὐτυχίας τοῖς ἀγαθοῖς οὐ κρατεῖσθαι πέφυκεν ὑπὸ τὰς ψυχᾶς, ἀλλὰ κρατὲν αὐτὰς. ὥσπερ γὰρ τὸ λαμπρὸν φῶς μαρνανγίαν περιτίθῃσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, οὕτω καὶ ἃ ὑπερβάλ-
λοισα εὐτυχία τῷ νόφ τὰς ψυχᾶς. καὶ περὶ μὲν ὧν εὐ-
τυχίας ἄλλῃς εἰρήσθω.

82 Ὅτι ἀντακολουθοῦσιν αἱ ἀρεταί.

Ὅτι ἀντακολουθοῦσιν αἱ ἡθικαὶ ἀρεταί, δεικτέον καὶ ἀπὸ τῆς προαιρέσεως. εἰ γὰρ ἡ ἀρετὴ μάλιστα τῇ προαιρέσει κρῖνε-
ται, ἡ δὲ ὀρθὴ προαίρεσις ἐκ φρονήσεως ἔπεται. τὸ γὰρ βου-
λεύεσθαι τῆς φρονήσεως καὶ ἡθικῆς ἀρετῆς, εἴγε δεῖ μὲν τῷ
καλῶς βουλευομένῳ τὸν σκοπὸν ὀρθὸν κεῖσθαι, εἰς ὃν περὶ
τῶν συντελούντων εἰς αὐτὴν βουλεύεται. ὀρίζεται δὲ ὁ σκοπὸς
ὑπὸ τῆς ἡθικῆς ἀρετῆς· οὐ γὰρ ἐπιμέμεθα, περὶ τούτου βου-
λεύομεθα· ἡ δὲ τῶν προσηκόντων ἔφεσις ἀπὸ τῆς ἡθικῆς ἀρε-
τῆς, ὥσπερ εἶπεν Ἀριστοτέλης, οὐκ ἐστίν· ἡ προαίρεσις ὀρθὴ
ἄνευ φρονήσεως οὐδὲ ἄνευ ἀρετῆς· ἡ μὲν γὰρ τὸ τέλος, ἡ δὲ
τὰ πρὸς τὸ τέλος ποιεῖ πράττειν. ἔτι εἰ ἀνάγκη μὲν ἡντινοῦν
ἀρετὴν ἡθικὴν ἔχοντα φρόνησιν ἔχειν· εἴγε ἐστὶν ἡθικὴ ἀρετὴ 25
πρακτικὴ τῶν ὀρισμένων φρονήσει τε καὶ τῷ ὀρθῷ λόγῳ·
ἀνάγκη δὲ καὶ τὸν φρόνησιν ἔχοντα ἔχειν ἡθικὴν ἀρετὴν· εἴγε
οἴκειον τῇ φρονήσει τὸ ζητεῖν πῶς οἶόν τε τυχεῖν τοῦ θεον-
τος σκοποῦ, ὃν τῆς ἡθικῆς ὀρίσαι· αὐτὴ γὰρ τῆς ὀρεκτι-
κῆς δυνάμεως ἀρετὴ. ταύτῃ γὰρ φρόνησίς τε καὶ δεινότης 31
διαφέρουσιν· ἢ ἡ μὲν φρόνησις τῶν πρὸς τὸν ὀρθὸν σκο-
πὸν φερόντων ἐστὶν εὐρετικὴ τε καὶ ζητητικὴ· ἡ δὲ δει-
νότης τῶν πρὸς τὸν τυχόντα. Alexandri Aphrod. Quaest.
IV, 22.

83 Μουσωνίου.

Οὐκ ἔστι τὴν ἐνεσθηκυῖαν ἡμέραν καλῶς βιῶναι
μὴ προδόμενον αὐτὴν ὥς ἐσχάτην βιωῆσαι.

84 Μουσωνίου ἐκ τοῦ περὶ σκέπης.

5 Ταῦτα μὲν περὶ τροφῆς εἶπεν. ἡξίου δὲ καὶ σκέ-
πην τὸν σῶφρονα τῷ σώματι ζῆτεῖν οὐ τὴν πολυτελεῇ
καὶ περιττῇ· εὐθύς γὰρ ἐσθῆτι καὶ ὑποδέσει τὸν
αὐτὸν τρόπον ἔφη εἶναι χρηστέον ὅνπερ πανοπλίᾳ,
φυλακῆς ἔνεκεν τοῦ σώματος ἀλλ' οὐκ ἐπιδείξεως.
10 ὥσπερ οὖν ὄπλα κάλλιστα τὰ ἰσχυρότατα καὶ σώζειν
μάλιστα δυνάμενα τὸν χρώμενον, οὐ τὰ περιβλεπτα
καὶ λαμπρά, οὕτως ἀμπεχόνη καὶ ὑπόδεσις ἢ χρησι-
ματάτη τῷ σώματι κρατίστη, καὶ οὐχ ἡ δυναμένη τὰς
15 τῶν ἀνοήτων ὄψεις ἐπιστρέφειν. δεῖ γὰρ τῆς σκέπης
αὐτῆς κρεῖττον ἀποφαίνειν τὸ σκεπόμενον καὶ ἰσχυ-
ρότερον, ἀλλ' οὐκ ἀσθενέστερόν τε καὶ χεῖρον. οἱ μὲν
οὖν λειότητά τε καὶ ἀπαλότητα σαρκὸς διὰ τῶν σκε-
πασμάτων μηχανώμενοι χεῖρω τὰ σώματα ποιοῦσιν,
εἶγε τὸ τεθρυμμένον σῶμα καὶ μαλακὸν πολὺ κίκιον
20 τοῦ σκληροῦ τε καὶ διαπεποννημένου ἐστίν· οἱ δὲ
ῥωννύντες καὶ κρατύνοντες τῇ σκέπῃ, οὗτοι τὰ σκε-
πόμενα μόνοι ὠφελοῦσιν. διὰ τοῦτο οὐδαμῶς καλὸν
οὔτε ἐσθῆσι πολλαῖς κατασκέπειν τὸ σῶμα, οὔτε ται-
νίαις κατελεῖν, οὔτε χεῖράς τε καὶ πόδας περιδέσει
25 πλῶν ἢ ὑφασμάτων τινῶν μαλακύνειν, τοὺς γε μὴ
νοσοῦντας· οὐδ' ὅλως εἶναι ἀγρεύστους καλὸν ψύχους
τε καὶ θάλλπους, ἀλλὰ ῥιγοῦν χρή τὰ μέτρια χειμῶνος
καὶ ἡλιοῦσθαι θέρους, καὶ σκιατροφεῖσθαι ἥκιστα.
καὶ τὸ μὲν ἐνὶ χορῆσθαι χιτῶνι τοῦ δεῖσθαι δυοῖν προ-
30 τιμητέον, τοῦ δ' ἐνὶ χορῆσθαι χιτῶνι τὸ μηδεὶν, ἀλλὰ
ῖματι μόνον. καὶ τοῦ γε ὑποδεδεῖσθαι τὸ ἀνυποδε-

τεῖν τῷ δυναμένῳ κρεῖττον· κινδυνεύει γὰρ τὸ μὲν ὑποδεσθαι τῷ δεδέσθαι ἐγγὺς εἶναι, ἢ δ' ἀνυποδησία πολλὴν εὐλυσίαν τινὰ καὶ εὐκολίαν παρέχει τοῖς ποσίν, ὅταν ἡσκημένοι ᾖσιν. ὅθεν καὶ τοὺς ἡμεροδρομοὺς ὁρᾶν ἔστιν οὐ χρωμένους ὑποδήμασιν ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ τῶν ἀθλούντων τοὺς δρομείς, οὐκ ἂν δυναμένους σώζειν τὸ τάχος, εἰ δέοι τρέχειν αὐτοὺς ἐν ὑποδήμασιν.

ἐπεὶ δὲ σκέπης ἔνεκα καὶ τὰς οἰκίας ποιούμεθα, φημὶ καὶ ταύτας δεῖν ποιεῖσθαι πρὸς τὸ τῆς χρείας¹⁰ ἀναγκαῖον, ὥς ἀπερῦκειν μὲν κρύος, ἀπερῦκειν δὲ θάλλπος τὸ σφοδρόν, εἶναι δὲ ἡλίου καὶ ἀνέμων ἐπικούρημα τοῖς δεομένοις. καθόλου δὲ ὅπερ ἂν παρέχοι σπήλαιον αὐτοφνές, ἔχον μετρίαν ὑπόδυσιν ἀνθρώπῳ, τοῦτο χρὴ παρέχειν ἡμῖν τὴν οἰκίαν, τοσοῦτον¹⁵ εἴπερ ἄρα περιττεύουσιν, ὅσον καὶ ἀπόθεσιν τροφῆς ἀνθρωπίνης ἐπιτηδεῖαν ἔχειν. τί δ' αἱ περιστυλοὶ ἀύλαι; τί δὲ αἱ ποικίλαι χρῖσεις; τί δ' αἱ χρυσόροφοι στέγαι; τί δ' αἱ πολυτέλειαι τῶν λίθων, τῶν μὲν χαμαὶ συνηρμοσμένων, τῶν δ' εἰς τοίχους ἐγκειμέ-²⁰ νων, ἐνίων καὶ πάνν πόρωθεν ἡγμένων [λίθων] καὶ δι' ἀναλωμάτων πλείστων; οὐ ταῦτα πάντα περιττὰ καὶ οὐκ ἀναγκαῖα, ὧν χωρὶς καὶ ξῆν καὶ ὑγιαίνειν ἔστι, πραγματεῖαν δ' ἔχει πλείστην, καὶ διὰ χρημάτων γίνεται πολλῶν, ἀφ' ὧν ἂν τις ἐδυνήθη καὶ δη-²⁵ μοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ πολλοὺς ἀνθρώπους εὐεργετῆσαι; καὶ τοι πόσῳ μὲν εὐκλεέστερον τοῦ πολυτελεῶς οἰκεῖν τὸ πολλοὺς εὐεργετεῖν; πόσῳ δὲ καλοκαγαθικώτερον τοῦ ἀναλίσκειν εἰς ξύλα καὶ λίθους τὸ εἰς ἀνθρώπους ἀναλίσκειν; πόσῳ δὲ ὠφελιμώτερον τοῦ περιβεβλη-³⁰ σθαι μεγάλῃν οἰκίαν τὸ κεκτῆσθαι φίλους πολλοὺς; ὅπερ γίνεται τῷ προθύμῳ εὐεργετοῦντι. τί δ' ἂν

ὄναιτό τις τηλικούτον ἀπ' οἰκίας μεγέθους τε καὶ κάλλους, ἡλικίον ἀπὸ τοῦ χαρίζεσθαι πόλει καὶ πολίταις ἐκ τῶν ἑαυτοῦ;

85 Εὐσεβίου.

5 Ἐχθρὸς γενοίμην μηδενός, φίλος δὲ τοῦ αἰεὶ καὶ παραμενέοντος· καὶ μήποτε μὲν διενεχθείην πρὸς τοὺς οἰκειοτάτους, διενεχθεὶς δὲ διαλλαχθείην ὡς ἱάχιστα. μηδενὶ ἐπιβουλεύσαιμι, ἐπιβουλευόμενος δὲ ἄνευ ἀνάγκης τοῦ τι ἂν δρᾶσαι ἀνήκεστον ἀπαθῆς
10 διαφύγοιμι. ὀργῆς κρατοίην. ἐρώην [καὶ ἐπιθυμέοιμι] καὶ τυγχάνοιμι μούνων τῶν καλῶν, τῶν δὲ ἀπ' ἐναντίας τῆς ἐπιθυμίας, μηδὲ ἁμαρτῶν κοτε ὥστε εὔξασθαι, τυχοίμι. βουλοίμην πάντας εὐτυχεῖν, φθονήσαιμι μηδενὶ τῶν εὐτυχεόντων. μήκοτέ τις ἐμὲ
15 τῶν νομιζομένων παραλόγως εὐπρήσσειν ἐκπλήξειε μηδὲ ἀνιήσει· τί γὰρ δεῖ τοῖς παρὰ τῆς τύχης διδομένοις φθονέειν; φίλοι δέ με καὶ οἱ κατ' ἀξίην εὐτυχεύοντες εὐφραίνονται. μήποτε τῷ ἀπὸ οἰκείης γνώμης ἐχθρὴν κατ' ἐμοῦ ἐπανελομένῳ δυστυχίσαντι ἐπη-
20 σθείην. μήποτε συγγνοίην ἐμωυτῷ κακοῦ τευ τινὲς αἰτίην παρασχόντι. λαθὼν κοτε ἐμωυτὸν ὡς παρὰ μέλος ἦτοι τὶ εἶπας ἢ πράξας, μὴ περιμείναιμι τοὺς μωμησομένους καὶ ἐπιπλήξοντας· αὐτὸς δὲ ἐμωυτὸν μωμησαίμην ἄχρι τοῦ ἀκέσασθαι. εἰδείην γενναίως
25 φέρειν τὰ προσπίπτοντα, καὶ τὰ μέτρια ἐκδεχόμεν ὥσπερ αὐτῶν ἔχει ἡ φύσις, τοῖς δὲ ὑπερβάλλουσι μὴ καὶ τὸ παρ' ἐμωυτοῦ προστιδείην. εὐτυχίην εἰδείην φέρειν σωφρόνως. μήκοτε ὑπὸ εὐπρηγίης ἐς ὑπερφανίην ἄλογον ἀρεθείην. πλοῦτον νομίζοιμι τὸν ἀρ-
30 κέοντα βίῳ τῷ σώφρονι. ἄπαυστον καὶ ἀκόρεστον ἐπιθυμίην χρημάτων μὲν μήκοτε σχοίην, μούνων δὲ

τῶν ὠφελούντων τὴν ψυχὴν μαθημάτων ἐθέλωμι ᾗ
 δεῖ ἔσσεσθαι. νικῶν νίκην τὴν καὶ ἐμοὶ καὶ τῷ προσ-
 διαλεγόμενῳ ἀβλαβέα. φιλοτιμέεσθαι παρὰ καιρὸν
 πρὸς φίλους καὶ ἐν ταῖς ζητήσεσι φυλασσοίμην. μή-
 κοτε καὶ παρὰ τὸ ἐμοὶ δοκεόν ἐν ταῖς ζητήσεσι τοῦ-
 νικᾶν ἔνεκα ἔριν ἀσπασαίμην. μήκοτε ἐπὶ βλάβῃ τοῦ
 ἀληθείας καὶ ὥστε παρ' ἃ αὐτὸς οἶδα παραλογίσασθαι
 τὸν προσδιαλεγόμενον ἐρίσαι ἐπαρθεῖν. τοῖς τὸ ἀλη-
 θεὺς λόγοις ξυνιστᾶσιν ἀεὶ ξυμμαχοίμην. ἀκολάστου
 ἐπιθυμίας τι μήκοτε μηδὲ ἐννοηθεῖν. ξυνείην ἀεὶ 10
 τοῖς σώφροσιν· εἴη τέ μοι ἀεὶ προσδιαλέγεσθαι παρ'
 ὧν ἔστι τι πάντως ἀπελθεῖν χρηστὸν προσλαβόντι.
 μήκοτε ἐπαρθεῖν κέρδεος ἔνεκα πλημμελῆσαι. φί-
 λους διαφερομένους καταρτίζοιμι. φίλοις δυνάμενος
 καὶ τοῖς δεομένοις τὰ δέοντα ἐπαρκέοιμι. φίλους ἐν 15
 κινδύνοις καταστάντας δυνάμενος ὠφελείην μήκοτε
 ἐγκαταλείποιμι. φίλων ξυμφορὰς ἀφ' ὧν οἷόν τε
 ἐπανορθοῦσθαι προθυμοίμην. λυπεομένοισι παρῶν
 ἐλαφρύνοιμι ἥπιόν καὶ ἀκεαίμῳ λόγῳ τὰς ἀνίας. εἰ-
 δεῖν ἐμωυτὸν αἰδέεσθαι. τῶν καλῶν φιλομαθεῖν 20
 ἀσκέοιμι. ζητοῖν μὴ τὰ περισσά, ἀλλὰ περὶ ὧν ἄρι-
 στον καὶ ἃ μαθὼν ὠφελήσοίμην. θεοὺς τιμῶν καὶ
 νόμῳ πόλιος καὶ σπουδῇ οἰκείῃ νόμῳ εὐσεβεῖ. ἀεὶ τὸ
 ἐν ἐμοὶ θυμούμενον ἡμεροίην. ἐθίζοιμι ἐμωυτὸν ἴλεω
 εἶναι καὶ μὴ πρὸς τὰ πρήγματα ἔχειν δυσκόλως. τίς 25
 πονηρός, καὶ τίτιν τούτων τί κοτε πέπρηκται, μὴ μέ-
 λοι μοι· εἰδείην δὲ τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ τούτους μετα-
 διώκοιμι. ὀφείλωμι μηδενὶ μηδέν· εἰ δέ κοτε ὑπ'
 ἀνάγκης μεγάλης ἐς τοῦτο κατασταίην, γένοιτό μοι
 τάχιστα ἑλευθέρῳ γενέσθαι δυνηθῆναι. αἰνέοιμι τοὺς 30
 ἀγαθοὺς ἀφθόνη· φιλόφρονον δὲ γλῶσσαν παντὸς
 ἀποστιγνοίην. εἰδείην σιγᾶν περὶ ὧν ἄμεινον.

86 Σωκράτους.

Οὔτε νῦν ἐξ ἐνὸς ἀγκυρίου οὔτε βίον ἐκ μιᾶς ἐλπίδος ὀρμιστέον.

87 Θεμιστίου ἐκ τοῦ Μετριοπαθοῦς ἡ Φιλοτέκνου (359 c. Hard.).

Οὔτω δὲ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐγκεχωσθαί ἐστιν ἀναγκαῖον ἡδονὴν καὶ λύπην καὶ ξύμπαντα τὰ ἄλλα καθήματα, πλείω δὲ καὶ ἐμμονωτέραν τὴν λύπην. καὶ τοῦτο αὐτὸ πάλιν Αἰσωπος λέγει· τὸν γὰρ πηλὸν 10 αὐτῷ ὁ Προμηθεὺς, ἅψ' οὐ τὸν ἄνθρωπον διεπλάσαστο, οὐκ ἐφύρασεν ὕδατι, ἀλλὰ δακρυόεις. οὐχὶ οὖν ἐκκόπτειν αὐτὰ πειρᾶσθαι χρεῶν, ἀμήχανον γάρ. ἀλλ' εἴπερ ἄρα εἴη ἐπικόπτειν τε καὶ πρᾶννεν, κοιμίζειν τε ἐφ' ὅσον δυνατόν, καὶ νουθετεῖν· ταύτην 15 γὰρ εὐμενῶς προσίεται τὴν ἐπιμέλειαν. καὶ οὕτως σοὶ αὐτὰ παιδαγωγοῦντι ἀναφανήσεται χρήσιμά τε καὶ ὠφέλιμα ἀντὶ ἀχρήστων καὶ βλαβερῶν. οὐ γὰρ ὁ θεὸς αὐτὰ ἐνεκεράσαστο τῷ ἀνθρώπῳ, ὅπως λώβην τε αὐτῷ καὶ αἰσχος προσδείη, ἀλλὰ καὶ ταῦτα πρὸς δια- 20 μονήν καὶ σωτηρίαν τοῦ γένους προσύφηνέ τε καὶ προσφοδομήσε τῇ ψυχῇ· θυμὸν μὲν, ὅπως ἂν τὰ βλάπτοντα ἀμυνώμεθα· ἐπιθυμίαν δὲ ἐδωδῆς καὶ ποτῶν πρὸς τὴν ξύμφυτον καὶ ἀναγκαίαν ἀπορροήν· καὶ οὕτω δὴ ἄλλο πρὸς ἄλλην τινα τεταγμένον τοῦ 25 σώματος κῆρα. μένειν δὲ ἕκαστον χρητὴ ἐν τῷ μέτρῳ· καὶ τὸ μέτρον τοῦτο ἑκάστου γίνεται ἀρετῇ· τοῦ μὲν θυμοειδοῦς ἀνδρεία, τοῦ δὲ ἐπιθυμητικοῦ σωφροσύνη, τοῦ δ' αὖ φιλοχρημάτου καὶ φιλοκερδοῦς ἐλευθεριότης τε καὶ μεγαλοπρέπεια· ὅσον δὲ ἐπτόχται περὶ 30 τιμᾶς καὶ δυνάμεις καὶ προεδρίας, τούτου ἐστὶ τὸ μέτρον μεγαλοψυχία. εἰ δὲ ἀκόσμητα ἐαθεῖη καὶ ἀθε-

ράπευτα ὑπὸ τοῦ λόγου, καθάπερ φνῦτά ἡμεῖς καὶ
 χρηστά, ἐξαμελήσαντος γεωργοῦ, ἀπαργιοῦται εὐθὺς
 καὶ ἐξυβρίζει καὶ παραβλαστάνει τὰς κακίας καθά-
 περ ἀκάνθας χαλεπὰς καὶ φαρμακώδεις τοῖς τε ἄλλοις
 καὶ μάλιστα τῷ κεκτημένῳ. ἔστι δ' ἐφ' ὧν ἐμπαλιν 5
 καταφθίνει καὶ ἀπομαραίνεται εἰσω τῆς ἀκμῆς· καὶ
 δέονται οὗτοι τοῦ λόγου οὐ κολούοντος καὶ θλίβοντος
 καὶ πιέζοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐπαρδοντός τε καὶ ἐπανάγον-
 τος καὶ ἐρεθίζοντος πρὸς τὴν αὖξιν τὴν εἰκυσίαν. καὶ
 διὰ τοῦτο ἄρα ἐκάστην ἀρετὴν περικάθηται ἔνθεν 10
 καὶ ἔνθεν δύο κακίαι, ἡ μὲν τὸ ἐνδεὲς τοῦ παθήματος
 ἀγαπῶσα, ἡ δὲ τὸ πλεονάζον ἀσπαζομένη. δεῖ δ' οὐ
 πρὸς τὰ φαῦλα καὶ διεστραμμένα ὁρῶντας ἅπαντα
 ὁμοίως ὑποπτεῦειν καὶ ἐξελαύνειν, ἀλλὰ τὸ βούλημα
 ἐξετάζειν τῆς φύσεως, καὶ πρὸς ὃ τι ἕκαστον τῶν πα- 15
 θημάτων ἐνεφύτευσεν καὶ ἐνεσημήνατο τῇ ψυχῇ.

88 Πορφυρίου ἐκ τοῦ περὶ τῶν πρὸς τὰ
 νοητὰ ἀφορμῶν.

Ἄλλαι αἱ ἀρεταὶ τοῦ πολιτικοῦ, καὶ ἄλλαι αἱ τοῦ
 πρὸς θεωρίαν ἀνιόντος καὶ διὰ τοῦτο λεγομένου θεω- 20
 ρητικοῦ, καὶ ἄλλαι αἱ τοῦ ἤδη τελείου θεωρητικοῦ
 καὶ ἤδη θεατοῦ, καὶ ἄλλαι αἱ τοῦ νοῦ, καθὸ νοῦς, καὶ
 ἀπὸ ψυχῆς καθαροῦ. αἱ μὲν τοῦ πολιτικοῦ ἐν μετριο-
 παθείᾳ τοῦ ἀλόγου κείμεναι τῷ ἔπεσθαι καὶ ἀκολου-
 θεῖν τῷ λογισμῷ τοῦ καθήκοντος κατὰ τὰς πράξεις. 25
 διὸ πρὸς κοινωνίαν βλέπουσαι τὴν ἀβλαβῆ τῶν πλη-
 σίων ἐκ τοῦ συναγελασμοῦ καὶ τῆς κοινωνίας πολιτι-
 καὶ λέγονται. καὶ ἔστι φρόνησις μὲν περὶ τὸ λογίζο-
 μενον, ἀνδρεία δὲ περὶ τὸ θυμούμενον, σωφροσύνη
 δ' [ἐν ὁμολογίᾳ καὶ συμφωνίᾳ ἐπιθυμητικοῦ πρὸς λο- 30
 γισμὸν, δικαιοσύνη δὲ] ἡ ἐκάστου τούτων ὁμοῦ οἰ-

κειοπραγία, ἀρχῆς πέρι καὶ τοῦ ἄρχεσθαι. αἱ δὲ τοῦ
 πρὸς θεωρίαν προκόπτοντος θεωρητικοῦ ἐν ἀποστά-
 σει κεῖνται τῶν ἐντεῦθεν· διὸ καὶ καθάρσεις αὐται
 λέγονται ἐν ἀποχῇ θεωρούμεναι τῶν τοῦ σώματος
 5 πρᾶξεων καὶ συμπαθειῶν τῶν πρὸς αὐτό. αὐταὶ μὲν
 γὰρ τῆς ψυχῆς ἀφισταμένης πρὸς τὸ ὄντως ὄν, αἱ δὲ
 πολιτικαὶ τὸν θνητὸν ἄνθρωπον κατακοσμοῦσι. καὶ
 πρόδρομοι δὲ πολιτικαὶ τῶν καθάρσεων· δεῖ γὰρ
 κοσμηθέντα κατ' αὐτὰς ἀποστῆναι τοῦ σὺν σώματι
 10 πρᾶττειν τι προηγουμένως. διὸ ἐν ταῖς καθάρσεσιν
 τὸ μὲν μὴ συνδοξάζειν τῷ σώματι, ἀλλὰ μόνον ἐνεργεῖν,
 ὑφίστησι τὸ φρονεῖν, ὃ διὰ τοῦ καθαρώς νοεῖν
 τελειοῦται· τὸ δὲ γε μὴ ὁμοπαθεῖν συνίστησι τὸ σω-
 φρονεῖν, τὸ δὲ μὴ φοβεῖσθαι ἀφισταμένην τοῦ σώμα-
 15 τος ὥς εἰς κενόν τι καὶ μὴ ὄν τὴν ἀνδρίαν. ἡγουμένον
 δὲ λόγου καὶ νοῦ καὶ μηδενὸς ἀντιτείνοντος, δικαιο-
 σύνη τὸ τοιοῦτον. ἡ μὲν οὖν κατὰ τὰς πολιτικὰς ἀρε-
 τὰς διάθεσις ἐν μετριοπαθείᾳ θεωρεῖται, τέλος ἔχουσα
 τὸ ζῆν ὡς ἄνθρωπον κατὰ φύσιν· ἡ δὲ κατὰ τὰς
 20 θεωρητικὰς ἐν ἀπαθείᾳ, ἥς τέλος ἡ πρὸς θεὸν ὁμοίω-
 σις. ἐπεὶ δὲ κάθαρσις ἢ μὲν τις ἦν καθαίρουσα ἢ δὲ
 κεκαθαρμένων, αἱ καθαρκτικαὶ ἀρεταὶ κατ' ἄμφω
 θεωροῦνται τὰ σημαινόμενα τῆς καθάρσεως· καθαί-
 ρουσί τε γὰρ τὴν ψυχὴν καὶ καθαρθείσῃ σῦνείσι· τέ-
 25 λος γὰρ τὸ κεκαθάρθαι τοῦ καθαίρειν. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ
 καθαίρειν καὶ κεκαθάρθαι ἀφαίρεσις ἦν παντὸς τοῦ
 ἄλλοτρίου, τὸ ἀγαθὸν ἕτερον ἂν εἴη τοῦ καθαίρουτος·
 ὥστε γε πρὸς τῆς ἀκαθαρσίας ἀρκεῖ· ἀλλ' ἀρκέσει
 μὲν ἡ κάθαρσις, τὸ δὲ καταλειπόμενον ἔσται τὸ ἀγα-
 30 θόν, καὶ οὐχ ἡ κάθαρσις. ἀλλὰ ἡ ψυχῆς φύσις οὐκ
 ἦν ἀγαθόν, ἀλλ' ἀγαθοῦ μετέχειν δυνάμενον καὶ ἀγα-
 θοειδές· οὐ γὰρ ἂν ἐγένετο ἐν κακῷ. τὸ οὖν ἀγαθόν

αὐτῇ ἐν τῷ συνεῖναι τῷ γεννήσαντι, κακία δὲ τὸ τοῖς
 ὑστέροις. καὶ διπλῇ γε κακία, τὸ τε τοῦτοις συνεῖναι
 καὶ μετὰ παθῶν ὑπερβολῆς· διόπερ αἱ πολιτικαὶ ἀρε-
 ται μιᾶς γοῦν αὐτὴν κακίας ἀπαλλάττουσαι ἀρεταὶ
 ἐκρίθησαν καὶ τίμιαί, αἱ δὲ καθαρτικαὶ τιμιώτεραι 5
 καὶ τῆς ὥς ψυχικῆς κακίας ἀπαλλάττουσαι. δεῖ τοί-
 νυν καθηραμένην αὐτὴν συνεῖναι τῷ γεννήσαντι. καὶ
 ἀρετὴ ἄρα αὐτῆς μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὕτη, ἥπερ
 ἐστὶν ἐν γνώσει καὶ εἰδήσει τοῦ ὄντος· οὐχ ὅτι οὐκ
 ἔχει παρ' αὐτῇ ταύτην, ἀλλ' ὅτι ἄνευ τοῦ πρὸ αὐτῆς 10
 οὐχ ὄρα τὰ αὐτῆς. ἄλλο οὖν γένος τρίτον ἀρετῶν με-
 τὰ τὰς καθαρτικὰς καὶ τὰς πολιτικὰς, νοερῶς τῆς ψυ-
 χῆς ἐνεργούσης· σοφία μὲν καὶ φρόνησις ἐν θεωρίᾳ
 ὧν νοῦς ἔχει, δικαιοσύνη δὲ ἐν οἰκαιοπραγίᾳ μὲν ἐν
 τῇ πρὸς τὸν νοῦν ἀκολουθίᾳ καὶ τῷ πρὸς νοῦν ἐνερ- 15
 γεῖν. σωφροσύνη δὲ ἡ εἰς πρὸς νοῦν στροφή· ἡ δὲ
 ἀνδρία ἀπάθεια, καθ' ὁμοίωσιν τοῦ πρὸς ὃ βλέπει
 ἀπαθὲς ὄν τὴν φύσιν. καὶ ἀντακολουθοῦσί γε αὐταὶ
 ἀλλήλαις ὥσπερ καὶ ἄλλαι. τέταρτον εἶδος ἀρετῶν
 τὸ τῶν παραδειγματικῶν, αἵπερ ἦσαν ἐν τῷ νῷ κρεῖτ- 20
 τους οὔσαι τῶν ψυχικῶν, καὶ τούτων ὥσπερ παρα-
 δείγματα· ἐπιστήμη μὲν ἡ νόησις, σοφία δὲ γινώ-
 σκων ὁ νοῦς· τὸ δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ σωφροσύνη, τὸ δὲ
 οἰκεῖον ἔργον ἡ οἰκαιοπραγία, ἡ δὲ ἀνδρία ἡ ταυτό-
 της καὶ τὸ ἐφ' ἑαυτοῦ μένειν καθαρὸν διὰ δυνάμεως 25
 περιουσίαν. τέτταρα τοίνυν ἀρετῶν γένη ἐπέφηεν·
 [ὧν] αἱ μὲν ἦσαν αἱ τοῦ νοῦ αἱ παραδειγματικαὶ καὶ
 σύνδρομοι αὐτοῦ τῇ οὐσίᾳ· αἱ δὲ ψυχῆς πρὸς νοῦν
 ἐνορώσης ἤδη καὶ πληρουμένης ἀπ' αὐτοῦ· αἱ δὲ ψυ-
 χῆς ἀνθρώπου καθαιρομένης τε καὶ καθαρθείσης ἀπὸ 30
 σώματος καὶ τῶν ἀλόγων παθῶν· αἱ δὲ ψυχῆς ἀν-
 θρώπου κατακοσμούσης τὸν ἄνθρωπον, διὰ τοῦ τὰ

μέτρα τῇ ἀλογίᾳ ἀφορᾷ καὶ μετριοπάθειαν ἐνεργάζεσθαι. καὶ ὁ μὲν ἔχων τὰς μελζους ἐξ ἀνάγκης ἔχει καὶ τὰς ἐλάττους· οὐ μὴν καὶ ἔμπαλιν. οὐκ ἔτι μέντοι ὁ ἔχων τὰς μελζους ἐνεργήσει καὶ κατὰ τὰς ἐλάττους προηγουμένως, ἀλλὰ μόνον κατὰ περίστασιν τῆς γενέσεως. ἄλλοι γὰρ οἱ σκοποὶ, ὥσπερ εἴρηται, καὶ κατὰ γένος διάφοροι. τῶν μὲν γὰρ πολιτικῶν μέτρον ἐπιθεῖναι τοῖς πάθεσι πρὸς τὰς ἐν τοῖς κατὰ φύσιν ἐνεργείας· τῶν δὲ καθαρκτικῶν, τελέως τῶν παθῶν
 10 ἀποστῆσαι, τὸ τέως μέτρον λαμβάνον· τῶν δὲ πρὸς νοῦν ἐνεργῆσαι, μὴδὲ τοῦ ἀποστῆσαι ἐκ τῶν παθῶν εἰς ἐννοίαν ἐρχομένους· τῶν δὲ μὴδὲ πρὸς νοῦν ἔχουσῶν τὴν ἐνέργειαν, ἀλλὰ τῇ αὐτοῦ οὐσίᾳ εἰς συνδρομὴν ἀφίγμένων. διὸ καὶ ὁ κατὰ μὲν τὰς πρακτικὰς
 15 ἐνεργῶν σπουδαῖος ἦν ἄνθρωπος, ὁ δὲ κατὰ τὰς καθαρκτικὰς δαιμόνιος ἦν ἄνθρωπος ἢ καὶ δαίμων ἀγαθός, ὁ δὲ κατὰ μόνας τὰς πρὸς τὸν νοῦν θεός, ὁ δὲ κατὰ τὰς παραδειγματικὰς θεῶν πατήρ. ἐπιμελητέον οὖν μάλιστα τῶν καθαρκτικῶν ἡμῖν, σκεψαμένοις ὅτι
 20 τούτων μὲν ἡ τεῦξις ἐν τῷ βίῳ τούτῳ, διὰ τούτων δὲ καὶ ἡ εἰς τὰς τιμιωτέρας ἄνοδος. διὸ θεωρητέον ἄχρι τίνος καὶ πόσον οἷα τε παραλαμβάνεσθαι ἡ καθαρσις. ἔστι μὲν γὰρ ἐν ἀποστάσει σώματος καὶ τῆς ἀλόγου παθητικῆς κινήσεως. πῶς δ' ἂν γένοιτο καὶ
 25 ἄχρι τίνος, ῥητέον. πρῶτον μὲν οἷον θεμέλιος καὶ ὑποβάθρα τῆς καθάρσεως τὸ γινῶναι ἑαυτὸν ψυχὴν ὄντα ἐν ἁλλοτρίῳ τῷ πράγματι καὶ ἑτερουσίᾳ συνδεδεμένον· δευτέρον δὲ τὸ ἀπὸ τούτου ὁρμώμενον τοῦ πείσματος συναγαγεῖν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ σώματος
 30 (καὶ τοῖς μὲν τόποις) πάντως γε μὴν ἀπαθῶς πρὸς αὐτὸ διατιθέμενον. ἐνεργῶν μὲν γὰρ τις συνεχῶς κατ' αἰσθησιν, εἰ καὶ μὴ μετὰ προσπαθείας καὶ τῆς

τοῦ ἡδεσθαι ἀπολαύσεως τοῦτο ποιεῖ, ἀλλ' οὐκ ἐσκέ-
 δασται περὶ τὸ σῶμα, συναφῆς αὐτῷ κατὰ ταύτην
 γινόμενος, προσπάσχων δὲ ταῖς τῶν αἰσθημάτων ἡδο-
 ναῖς ἢ λύπαις σὺν προθυμίᾳ καὶ ἐπινεύσει συμπαθεῖ·
 ἀφ' ἧς δὴ μάλιστα διαθέσεως αὐτὸν προσήκει καθαί- 5
 ρειν. τοῦτο δ' ἂν γένοιτο, εἰ καὶ τὰς ἀναγκαίας τῶν
 ἡδονῶν καὶ τὰς αἰσθησεις λατρείας ἕνεκα μόνον τις
 παραλαμβάνοι ἢ ἀπαλλαγῆς πόνων, ἵνα μὴ ἐμποδί-
 ζοιτο. ἀφαιρετέον δὲ καὶ τὰς ἀλγηδόνας· εἰ δὲ μὴ
 οἷόν τε εἶη, πρῶως οἰστέον ἐλάττους τιθέντα τῷ μὴ 10
 συμπάσχειν. τὸν δὲ θυμὸν ὥς οἷόν τε ἀφαιρετέον καὶ
 μελετητέον πάντη· εἰ δὲ μὴ, αὐτῷ γοῦν συναναμι-
 γνύναι τὴν προαίρεσιν, ἀλλ' ἄλλου εἶναι τὸ ἀπροαί-
 ρετον· τὸ δ' ἀπροαίρετον ἀσθενὲς καὶ ὀλίγον· τὸν
 δὲ φόβον πάντη, περὶ οὐδενὸς γὰρ φοβήσεται· τὸ δ' 15
 ἀπροαίρετον καὶ ἐνταῦθα. χρηστέον δὴ ἄρα καὶ
 θυμῷ καὶ φόβῳ ἐν νοουθεσίᾳ· ἐπιθυμίαν δὲ παν-
 τὸς φαύλου ἐξοριστέον· σίτων δὲ καὶ ποτῶν οὐκ
 αὐτὸς ἔξει ἢ περ αὐτός· ἀφροδισίων τε τῶν φυσικῶν
 οὐδὲ τὸ ἀπροαίρετον, εἰ δ' ἄρα, ὅσον μέχρι 20
 φαντασίας προπετοῦς τῆς κατὰ τοὺς ὕπνους. ὅλως δ'
 αὐτῇ μὲν πάντων ἡ ψυχὴ νοερὰ τοῦ καθαιρομένου
 τούτων ἔστω καθαρά. βουλέσθω δὲ καὶ τὸ κινού-
 μενον πρὸς τὸ ἄλογον τῶν σωματικῶν παθῶν ἀσυμ-
 παθῶς κινεῖσθαι καὶ ἀπροσεκτῶς, ὥστε καὶ τὰς κί- 25
 νήσεις εὐθύς τε λύεσθαι τῇ γειτνιασίᾳ τοῦ λογιζο-
 μένου.

89 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωνος (67 ε).

Τῷ ὄντι ἄρα, ἔφη, ὦ Σιμμία, οἱ ὀρθῶς φιλο-
 σοφοῦντες ἀποδνήσκουν μελετῶσι, καὶ τεθνάναι 30
 ἥκιστα αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερόν.

90 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Κλειτοφῶντος (408 b).

Τούτοις δὴ τοῖς λόγοις παγκάλως λεγομένοις, ὥς διδασκὸν ἀρετῇ, καὶ πάντων ἑαυτοῦ δεῖ μάλιστα ἐπιμελεῖσθαι, σχεδὸν οὐτ' ἀντεῖπον πάποτε οὐτ' οἶμαι μὴ ποτε ὕστερον ἀντίπω.

91 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ Ἐπιταφίου (240 d).

Ἀλλὰ πᾶν πλῆθος καὶ πᾶς πλοῦτος ἀρετῇ ὑπείκει.

92 Πλάτωνος Πολιτείας ε' (457).

10 Κάλλιστα γὰρ δὴ τοῦτο καὶ λέγεται καὶ λελέξε-
ται, ὅτι τὸ μὲν ὠφέλιμον καλόν, τὸ δὲ βλαβερόν αἰ-
σχρόν. παντάπασι μὲν οὖν.

93 Πλάτωνος ἐν Πολιτείᾳ πέμπτῃ (452).

15 Ὅτι μάταιος ὅς γελοῖον ἄλλο τι ἡγείται ἢ τὸ κα-
κόν· καὶ ὁ γελοιοποιεῖν ἐπιχειρῶν εἰς ἄλλην τινὰ
ὄψιν ἀποβλέπων, ὥς γελοίου, ἢ τὴν τοῦ ἀφρονός τε
καὶ κακοῦ· καὶ καλοῦ αὖ σπουδάζει εἰς ἄλλον τινὰ
σκοπὸν στησάμενος ἢ τὸν τοῦ ἀγαθοῦ.

94 Πλάτωνος Πολιτείας ε' (450 d).

20 Ἐν γὰρ φρονίμοις τε καὶ φίλοις περὶ τῶν μεγί-
στων ἀληθῆ εἰδότα λέγειν ἀσφαλὲς καὶ θαρραλέον·
ἀπιστοῦντα δὲ καὶ ζητοῦντα ἅμα τοὺς λόγους ποιει-
σθαι, ὃ δὴ ἐγὼ δοῶ, φοβερόν τε καὶ σφαλερόν οὐ τι
γέλωτα ὀφλεῖν.

25 95 Πλάτωνος Νόμων ε' (727 e).

Οὐδέ γε ὁπότ' ἂν χρήματά τις ἐρᾷ κτᾶσθαι μὴ
καλῶς ἢ μὴ δυσχερῶς φέρη κτώμενος, δῶροις ἄρα
τιμᾷ τότε τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν· παντὸς μὲν οὖν λεί-
πει· τὸ γὰρ αὐτῆς τίμιον ἅμα καὶ καλὸν ἀποδίδεται
30 σμικροῦ χρυσίου· πᾶς γὰρ ὅ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς

χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος. — Τίμιον εἶναι σῶμα
 οὐ τὸ καλὸν οὐδὲ ἰσχυρόν οὐδὲ τάχος ἔχον οὐδὲ
 μέγα οὐδὲ γε τὸ ὑγιεινόν, καὶ τοι πολλοῖς ἂν τοῦτό
 γε δοκοῖ· καὶ μὴν οὐδὲ τὰ τούτων γε ἐναντία· τὰ δ'
 ἐν τῷ μέσῳ ἀπάσης ταύτης τῆς ἔξεως ἐφαπτόμενα
 σωφρονέστατα ἅμα τε καὶ ἀσφαλέστατα εἶναι μακρῶ.
 τὰ μὲν γὰρ χαίνουσιν τὰς ψυχὰς καὶ θρασείας ποιεῖ,
 τὰ δὲ ταπεινάς τε καὶ ἀνελευθέρους· ὥς δ' αὐτως ἡ
 τῶν χρημάτων καὶ κτημάτων κτήσις καὶ τιμήσεων.
 κατὰ τὸν αὐτὸν ὁρθμὸν ἔχει· τὰ μὲν ὑπέροργκα γὰρ
 ἐκάστων τούτων ἐχθρὰς καὶ στάσεις ἀπεργάζεται ταις
 πόλεσι καὶ ἰδίᾳ, τὰ δ' ἐλλείποντα δουλείας ὥς ἐπὶ τὸ
 πολύ. μὴ δὲ τις φιλοχρηματεῖται παίδων γε ἕνεκα
 ὅτι πλουσιωτάτους καταλείψει· οὔτε γὰρ ἐκείνοις
 οὔτε αὐτῇ πόλει ἄμεινον· ἡ γὰρ τῶν νέων ἀκολάκευ-
 15 τος οὐσία, τῶν δὲ ἀναγκαίων μὴ ἐνδεής αὐτῇ μουσι-
 κατᾷ τε καὶ ἀρίστῃ· ξυμφωνοῦσα γὰρ ἡμῖν καὶ
 συναρμόττουσα εἰς ταῦτα, ἄλυπον τὸν βίον ἀπεργά-
 ζεται. παισὶ δ' αἰδῶ χρηὴ πολλήν, οὐ χρυσὸν κατα-
 λείπειν. οἰόμεθα δ' ἐπιπλήττοντες τοῖς νέοις ἀναι-
 20 σχυντοῦσι τοῦτο καταλείψειν· τὸ δ' ἔστιν οὐκ ἐκ τοῦ
 νῦν παρακελεύματος τοῖς νέοις γιγνόμενον, ὃ παρα-
 κελεύονται λέγοντες ὥς δεῖ πάντα αἰσχύνεσθαι τὸν
 νέον· ὃ δὲ ἔμφορων νομοθέτης τοῖς πρεσβυτέροις ἂν
 μᾶλλον παρακελεύοιτο αἰσχύνεσθαι τοὺς νέους καὶ
 25 πάντων μάλιστα εὐλαβεῖσθαι μὴ ποτὲ τις αὐτὸν ἰδῇ
 τῶν νέων ἢ καὶ ἐπακούσῃ δρωῶντα ἢ λέγοντά τι τῶν
 αἰσχρῶν· ὥς ὅπου ἀναισχυντοῦσι γέροντες, ἀνάγκη
 καὶ νέους ἐνταῦθα εἶναι ἀναιδεστάτους. παιδεία γὰρ
 νέων διαφέρουσα ἔστιν ἅμα καὶ αὐτῶν, οὐ τὸ νουθε-
 30 τεῖν, ἀλλ' ἂν ἄλλον νουθετῶν εἰποι τις, φαί-
 νεσθαι ταῦτα αὐτὸν δρωῶντα διὰ βίου. —

Ἀλήθεια δὴ πάντων μὲν ἀγαθῶν θεοῖς ἡγείται,
 πάντων δὲ ἀνθρώποις, ἧς ὁ γενήσεσθαι μέλλον μα-
 κριός τε καὶ εὐδαίμων ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς μέτοχος εἴη,
 ἵνα ὥς οὗτι πλείστον χρόνον ἀληθῆς ὦν διαβίῃ· πι-
 5 στός γάρ. ὁ δὲ ἄπιστος, ὃ φίλον ψεῦδος ἐκούσιον·
 οὗτω δὲ ἀκούσιον, ἄνους· ὦν οὐδέτερον ζηλωτὸν.
 ἄφιλος γὰρ δὴ πᾶς ὃ γε ἄπιστος καὶ ἀμαθής· χρόνον
 δὲ προλόντος γνωσθεῖς, εἰς τὸ χαλεπὸν γῆρας ἐρημίαν
 αὐτῷ πᾶσαν κατεσκευάσατο ἐπὶ τέλει τοῦ βίου, ὥστε
 10 ζώντων καὶ μὴ ἐταίρων καὶ παίδων σχεδὸν ὁμοίως
 ὀρφανὸν αὐτῷ γενέσθαι τὸν βίον. τίμιος μὲν δὴ καὶ
 ὁ μὴδὲν ἀδικῶν· ὁ δὲ μὴδ' ἐπιτρέπων τοῖς ἀδικού-
 σιν ἀδικεῖν, πλεόν ἢ διπλασίας τιμῆς ἄξιός ἐκείνου.
 ὁ μὲν γὰρ ἐνός, ὁ δὲ πολλῶν ἀντάξιός ἐτέρων, μη-
 15 νύτω τῆν τῶν ἄλλων τοῖς ἄρχουσιν ἀδικίαν· ὁ δὲ καὶ
 ξυγκολάζων εἰς δύναμιν τοῖς ἄρχουσιν, ὁ μέγας ἀνὴρ
 ἐν πόλει καὶ τέλειος, οὗτος ἀναγορευέσθω νικηφό-
 ρος ἀρετῇ. τὸν αὐτὸν δὴ τοῦτον ἐπαινουν καὶ περὶ
 σωφροσύνης χρῆ λέγειν καὶ περὶ φρονήσεως καὶ
 20 ὅσα ἄλλα τις ἀγαθὰ κέκτηται, δυνατὰ μὴ μόνον αὐ-
 τὸν ἔχειν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις μεταδιδόναι. καὶ τὸν μὲν
 μεταδιδόντα ὥς ἀκρότατον χρῆ τιμᾶν· τὸν δ' αὖ μὴ
 δυνάμενον, ἐθέλοντα δέ, ἑᾶν δεύτερον· τὸν δὲ φθο-
 νοῦντα καὶ ἐκόντα μὴδενὶ κοινωνῶν διὰ φιλίας γι-
 25 γνόμενον ἀγαθῶν τινῶν, αὐτὸν μὲν ψέγειν· τὸ δὲ
 κτήμα μὴδὲν μᾶλλον διὰ τὸν κεκτημένον ἀτιμάζειν,
 ἀλλὰ κτᾶσθαι κατὰ δύναμιν. φιλονεικεῖτω δὲ ἡμῖν
 πᾶς πρὸς ἀρετὴν ἀφθόνης· ὁ μὲν γὰρ τοιοῦτος τὰς
 πόλεις αὖξει, ἀμιλλώμενος μὲν αὐτός, τοὺς ἄλλους
 30 δὲ οὐ κωλύων διαβολαῖς· ὁ δὲ φθονερός, τῇ τῶν ἄλ-
 λων διαβολῇ δεῖν οἰόμενος ὑπερέχειν, αὐτός τε ἥττον
 ξυντείνει εἰς ἀρετὴν τὴν ἀληθῆ, τοὺς τε ἀνθαμιλλω-

μένους εἰς ἀθυμίαν καθίστησι τῷ ἀδίκως ψέγεσθαι·
καὶ διὰ ταῦτα ἀγύμναστον τὴν πόλιν ὅλην εἰς ἄμιλ-
λαν ἀρετῆς ποιῶν, σμικροτέραν αὐτὴν πρὸς εὐδοξίαν
τὸ ἑαυτοῦ μέρος ἀπεργάζεται. θυμοειδῆ μὲν δὴ χρὴ
πάντα ἄνδρα εἶναι, πρῶτον δὲ ὥς ὅτι μάλιστα· τὰ γὰρ 5
τῶν ἄλλων χαλεπὰ καὶ δυσίατα, ἣ καὶ τὸ παράπαν
ἀνίατα ἀδικήματα, οὐκ ἔστιν ἄλλως ἐκφυγεῖν, ἢ μα-
χόμενον καὶ ἀμυνόμενον νικῶντα, καὶ τῷ μηδὲν ἀνιέ-
ναι κολάζοντα· τοῦτο δὲ ἄνευ θυμοῦ γενναίου ψυχῇ
πᾶσα ἀδύνατος δορᾶν. τὰ δ' αὐτῶν, ὅσοι ἀδικουσι 10
μὲν, ἱατὰ δέ, γινώσκειν χρὴ, πρῶτον μὲν, ὅτι πᾶς
ὁ ἀδικὸς οὐχ ἑκὼν ἄδικος· τῶν γὰρ μεγίστων κακῶν
οὐδεὶς οὐδ' αὖμῶς οὐδὲν ἑκὼν κέκτητο ἂν ποτε, πολὺ
δὲ ἥμισυ ἐν τοῖς αὐτοῦ τιμιωτάτοις· ψυχῇ δ', ὥς εἴ-
πομεν, ἀληθείᾳ γ' ἔστι πᾶσι τιμιώτατον· ἐν οὖν τῷ 15
τιμιωτάτῳ τὸ μέγιστον κακὸν οὐδεὶς ἑκὼν μὴ ποτε
λάβῃ, καὶ ἔῃ διὰ βίου κεκτημένος αὐτό· ἀλλὰ ἐλεει-
νὸς μὲν πάντως ὅ γε ἄδικος, καὶ ὁ κακὰ ἔχων· ἐλεεῖν
δὲ τὸν μὲν ἰάσιμα ἔχοντα ἐγγωρεῖ, καὶ ἀνείργοντα
τὸν θυμὸν προὔνει καὶ μὴ ἀκροχολοῦντα γυναι- 20
κέως πικραίνόμενον διατελεῖν· τῷ δὲ ἀκράτως καὶ
ἀπαραμυνθήτως πλημμελεῖ καὶ κακῷ ἐφίεναι δεῖ τὴν
ὀργήν. διὸ δὴ θυμοειδῆ πρόπειν καὶ πρῶτον ἐκάστοτε
φαιρὲν εἶναι δεῖν τὸν ἀγαθόν. πάντων δὲ μέγιστον
κακὸν ἀνθρώποις τοῖς πολλοῖς ἐμφυτον ἐν ταῖς ψυ- 25
χαῖς ἐστίν, οὗ πᾶς αὐτῷ συγγνώμην ἔχων, ἀποφυγὴν
οὐδεμίαν μηχανάται. τοῦτο δ' ἐστίν ὁ λέγουσιν, ὡς
φίλος αὐτῷ πᾶς ἄνθρωπος φύσει τέ ἐστι, καὶ ὁρθῶς
ἔχει τὸ δεῖν εἶναι τοιοῦτον· τὸ δὲ ἀληθείᾳ γε πάντων
ἀμαρτημάτων διὰ τὴν σφόδρα ἑαυτοῦ φιλίαν αἵτιον 30
ἐκάστῳ γίνεσθαι ἐκάστοτε. τυφλοῦται γὰρ περὶ τὸ
φιλούμενον ὁ φιλῶν, ὥστε τὰ δίκαια καὶ τὰ ἀγαθὰ

καὶ τὰ καλὰ κακῶς κρίνει, τὸ αὐτοῦ πρὸ τοῦ ἀληθοῦς
 αἰετὶ τιμᾶν δεῖν ἡγούμενος. οὔτε γὰρ ἑαυτὸν, οὔτε τὰ
 ἑαυτοῦ χρητὸν γε μέγαν ἄνδρα ἐσόμενον στέργειν·
 ἀλλὰ τὰ δίκαια, ἐάν τε παρ' αὐτῷ ἐάν τε παρ' ἄλλω
 ἢ μᾶλλον πραττόμενα τυγχάνη. ἐκ ταυτοῦ δ' ἀμαρτή-
 ματος τούτου καὶ τὸ τὴν ἀμαθίαν τὴν παρ' αὐτῷ δο-
 κεῖν σοφίαν εἶναι γερονέναι πᾶσιν· ὅθεν οὐκ εἰδό-
 τες, ὥς ἔπος εἰπεῖν, οὐδέν, οἰόμεθα τὰ πάντα εἰδέ-
 ναι· οὐκ ἐπιτρέποντες δὲ ἀλλήλοις ἢ μὴ ἐπιστάμεθα
 10 πρᾶττειν, ἀναγκαζόμεθα ἀμαρτάνειν αὐτὸν πρᾶττον-
 τα. διὸ πάντα ἄνθρωπον χρητὴν φεύγειν τὸ σφόδρα
 φιλεῖν αὐτόν, τὸ δ' αὐτοῦ βέλτιον διώκειν αἰετὶ, μὴ δὲ
 μίαν αἰσχύνην ἐπὶ τῷ τοιούτῳ προσποιούμενον.

96 Τοῦ αὐτοῦ Νόμων ζ' (808 b).

15 Ἔπνος γὰρ δὴ πολλὺς οὔτε τοῖς σώμασιν οὔτε
 ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν οὔτ' αὖ ταῖς πράξεσι ταῖς περὶ
 ταῦτα πάντα ἀρμόττων ἐστὶ κατὰ φύσιν. καθευδὼν
 γὰρ οὐδεὶς οὐδενὸς ἄξιος, οὐδὲν μᾶλλον τοῦ μὴ ζῶν-
 τος· ἀλλ' ὅστις τοῦ ζῆν ἡμῶν καὶ τοῦ φρονεῖν μάλι-
 20 στά ἐστι κηδεμών, ἐργήγορε χρόνον ὥς πλείστον, τὸ
 πρὸς ὑγίειαν αὐτοῦ μόνον φυλάττων χρησίμου. ἔστι
 δ' οὐ πολὺ, καλῶς εἰς ἔθος ἰόν. ἐργηγορότερες δὲ ἄρ-
 χοντες ἐν πόλεσι νύκτωρ, φοβεροὶ μὲν κακοῖς πολε-
 μίοις τε ἅμα καὶ πολίταις, ἀγαστοὶ δὲ καὶ τίμιοι τοῖς
 25 δικαίοις τε καὶ σώφροσιν, ὠφέλιμοι δὲ αὐτοῖς τε καὶ
 ξυμπάσῃ τῇ πόλει.

97 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ περὶ ἀρετῆς (379 b).

Πῶς οὖν ἂν, ὃ Σάκρατες, σοὶ δοκοῦσι γίγνε-
 σθαι, εἰ μήτε φύσει μήτε μαθήσει γίνονται· τίς
 30 ἄλλον τρόπον γίγνουντ' ἂν οἱ ἀγαθοί; οἶμαι μὲν οὐκ
 ἂν ῥαδίως αὐτὸ δηλωθῆναι· τοπάξω μέντοι θεῖόν τι

μάλιστα εἶναι τὸ κτῆμα, καὶ γίνεσθαι τοὺς ἀγαθοὺς ὥσπερ οἱ θεοὶ τῶν μάντεων καὶ οἱ χρησμολόγοι. οὐτοὶ γὰρ οὔτε φύσει τοιοῦτοι γίνονται οὔτε τέχνη, ἀλλ' ἐπίπνοι ἐκ τῶν θεῶν γινόμενοι τοιοῦτοὶ εἰσιν· οὕτω δὲ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ ἀγαθοὶ λέγουσι ταῖς πόλεσιν ὡς ἐκάστοτε τὰ ἀποβησόμενα καὶ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι ἐκ θεοῦ ἐπιπνοίας πολὺ μᾶλλον καὶ ἐναργέστερον ἢ οἱ χρησμοδοί. λέγουσι γάρ πού καὶ αἱ γυναῖκες, ὅτι θεὸς ἀνὴρ οὗτός ἐστι, καὶ Λακεδαιμόνιοι ὅταν τινὰ μεγαλοπρεπῶς ἐπαινῶσι, θεῖον ἄνδρα φασὶν εἶναι.¹⁰ πολλὰ καὶ Ὅμηρος τῷ αὐτῷ τούτῳ καταχρήται καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί. καὶ ὅταν βούληται θεὸς εὖ πράξαι πόλιν, ἀνδρας ἀγαθοὺς ἐνέποιήσεν· ὅταν δὲ μέλλῃ κακῶς πράξειν πόλις, ἐξεῖλε τοὺς ἀνδρας τοὺς ἀγαθοὺς ἐκ ταύτης τῆς πόλεως ὁ θεός. οὕτως ἔοικεν¹⁵ οὔτε διδασκὼν εἶναι οὔτε φύσει ἀρετῇ, ἀλλὰ θεία μοῖρα παραγίνεται κτωμένοις.

99 Ξενοφῶντος ἐν β' (6, 39) ἀπομνημονευμάτων.

Ὅσαι δὲ ἐν ἀνθρώποις ἀρεταὶ λέγονται, σκοπού-²⁰

98 Περὶ τῆς ἀρετῆς βουλευόμεθα καὶ διαποροῦμεν, εἰ διδασκὼν ἐστὶ τὸ φρονεῖν, τὸ δικαιопραγεῖν, τὸ εὖ ζῆν, εἴτα θανάτῳ μάλιστα εἰ δεινότερον μὲν ἔργα καὶ κυβερνητῶν καὶ οἰκοδόμων καὶ γεωργῶν μυρία γ' ἐστίν, ἀγαθοὶ δ' ἄνδρες ὀνομάζονται καὶ λέγονται μόνον, ὥς ἐπικονέταυροι καὶ γίγαντες καὶ κύκλωες· ἔργον δ' ἀμεμφές εἰς ἀρετὴν καὶ ἀνέριον οὐκ ἐστὶν εὐρεῖν οὐδὲ πᾶσι ἀνέριον ἥθος καὶ ἄδικτον. ἀλλ' εἰ καὶ τι καλὸν ἢ φύσις αὐτομάτως ἐκφέρει, τοῦτο πολλὰ τῷ ἄλλοτρίῳ, καθάπερ ὅλη καρπὸς ἀγροῦ καὶ ἀκαθάρτου μινυόμενος, ἐξαμαυροῦται. ψάλλειν μανθάνουσιν ἄνθρωποι καὶ ὀρχεῖσθαι καὶ ἀναγινώσκειν γράμματα καὶ γεωργεῖν καὶ ἱππεύειν· ὑποδείσθαι μανθάνουσι, περιβάλλεσθαι, οἰνοχοεῖν διδάσκουσιν, ὀψοποιοῦν· ταῦτα ἄνευ τοῦ μαθεῖν οὐκ ἐστὶ χρησίμως ποιεῖν. Plut. Mor. 439 a.

μένος εὐρήσεις πάσας μαθήσει τε καὶ μελέτη αὐξανομένης.

100 Ξενοφῶντος ἐν α' (6, 13) ἀπομνημονευμάτων.

5 Ὁ δὲ Σωκράτης πρὸς ταῦτα εἶπεν· ὦ Ἀντιφῶν, παρ' ἡμῖν νομίζεται τὴν ᾧραν καὶ τὴν σοφίαν ὁμοίως μὲν καλόν, ὁμοίως δὲ αἰσχρὸν διατίθεσθαι εἶναι. τὴν τε γὰρ ᾧραν ἐὰν μὲν τις ἀργυρίου πωλῇ τῷ βουλομένῳ, πόρνον αὐτὸν ἀποκαλοῦσιν· ἐὰν δὲ τις ὃν ἂν
10 γνῷ καλόν τε καὶ ἀγαθὸν ἐραστὴν ὄντα, τοῦτον φίλον ἐαυτῷ ποιῇται, σώφρονα νομίζομεν· καὶ τὴν σοφίαν ὡσαύτως τοὺς μὲν ἀργυρίου τῷ βουλομένῳ πωλοῦντας σοφιστάς, ὥσπερ πόρνους, ἀποκαλοῦσιν· ὅστις δὲ ὃν ἂν γνῷ εὐφυῆ ὄντα, διδάσκων ὃ τι ἂν ἐξη ἀγαθόν, φίλον ποιεῖται, τοῦτον νομίζομεν, ἃ τῷ καλῷ
15 καὶ ἀγαθῷ πολίτῃ προσήκει, ταῦτα ποιεῖν. ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτός, ὦ Ἀντιφῶν, ὥσπερ ἄλλος τις ἢ ἔμπρῳ ἀγαθῷ ἢ κυνὶ ἢ ὄρνιθι ἡδεται, οὕτω καὶ ἐτι μᾶλλον ἡδομαι φίλοις ἀγαθοῖς· καὶ ἐὰν τι σχῶ ἀγαθόν, δι-
20 δάσκω καὶ ἄλλοις συνίστημι, παρ' ὧν ἂν ἡγῶμαι ὠφελήσεσθαι τι αὐτοὺς εἰς ἀρετήν. καὶ τοὺς θησαυροὺς τῶν πάλαι σοφῶν ἀνδρῶν, οὓς ἐκεῖνοι κατέλιπον ἐν βιβλίοις γράψαντες, ἀνελίττων κοινῇ σὺν τοῖς φίλοις διερχομαι· καὶ ἂν τι ὀρωμεν ἀγαθόν, ἐκλεγόμεθα· καὶ μέγα νομίζομεν κέρδος, ἐὰν ἀλλήλοις φίλοι
25 γινώμεθα. ἐμοὶ μὲν δὴ ταῦτα ἀκούοντι ἐδόκει αὐτός τε μακάριος εἶναι καὶ τοὺς ἀκούοντας ἐπὶ καλοκαγαθίαν ἄγειν. καὶ πάλιν ποτὲ τοῦ Ἀντιφῶντος ἐρομένου αὐτόν, πῶς ἄλλους μὲν ἡγοῖτο πολιτικούς ποιεῖν,
30 αὐτὸς δὲ οὐ πράττει τὰ πολιτικά, εἴπερ ἐπίστατο; ποτέρως δ' ἂν, ἔφη, ὦ Ἀντιφῶν, μᾶλλον τὰ πολιτικὰ

πράττοιμι, εἰ μόνος αὐτὰ πράττοιμι, ἢ εἰ ἐπιμελοίμην τοῦ ὥς πλείστους ἱκανοὺς εἶναι πράττειν αὐτά;

101 Τοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ δευτέρῳ (1, 18) ἀπομνημονευμάτων.

Ἐπειτα ὁ μὲν ἐκουσίως ταλαιπωρῶν ἐπ' ἀγαθῇ ἑλπίδι πονῶν εὐφραίνεται, οἷον οἱ τὰ θηρία θηρῶντες ἐλπίδι τοῦ λήψεσθαι ἡδέως μοχθοῦσι. καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα ἄθλα τῶν πόνων μικροῦ τινος ἄξιά ἐστι· τοὺς δὲ πονοῦντας, ἵνα φίλους ἀγαθοὺς κτήσωνται ἢ ὅπως ἐχθροὺς χειρώσωνται ἢ ἵνα δυνατοὶ γενόμε- 10 νοι καὶ τοῖς σώμασι καὶ ταῖς ψυχαῖς, καὶ τὸν ἑαυτῶν οἶκον καλῶς οἰκῶσι καὶ τοὺς φίλους εὖ ποιῶσι καὶ τὴν πατρίδα εὐεργετῶσι, πῶς οὐκ οἶσθαι χρὴ τούτους καὶ πονεῖν ἡδέως εἰς τὰ τοιαῦτα καὶ ζῆν εὐφραινομένους, ἀγασσάμενους μὲν ἑαυτούς, ἐπαινουμέ- 15 νους δὲ καὶ ζηλουμένους ὑπὸ τῶν ἄλλων; ἔτι δὲ αἱ μὲν βραδιουργίαι καὶ ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἡδοναὶ οὕτε σώματι εὐεξίαν ἱκαναὶ εἰσιν ἐργάζεσθαι, ὥς φασιν οἱ γυμνασταί, οὕτε ψυχῇ ἐπιστήμην ἀξιόλογον οὐδεμίαν ἐμποιοῦσιν· αἱ δὲ διὰ καρτερίας ἐπιμέλειαι τῶν 20 καλῶν τε ἀγαθῶν ἔργων ἐξικνεῖσθαι ποιοῦσιν, ὥς φασιν οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες. λέγει δὲ πον καὶ Ἡσίοδος,

Τὴν μὲν γὰρ κακότητα καὶ ἱλαδὸν ἐστὶν ἐλέσθαι
 φηιδίως, λείη μὲν ὁδός, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει.
 τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρωτὰ θεοὶ προπάροιθεν ἐθηκαν 25
 ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐς αὐτὴν
 καὶ τροχὸς τὸ πρῶτον· ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηαι,
 φηιδίη δ' ἤπειτα πέλει χαλεπὴ περ εὐῶσα.
 μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ἐπίχαρμος ἐν τῷδε·

Τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰ γάρθ' οἱ θεοί. 30
 καὶ ἐν ἄλλῳ δὲ τόπῳ φησίν,

Ὡς πονηρὲ μὴ τὰ μαλακὰ μῶσο μὴ τὰ σκληρὰ ἔχῃς.
 καὶ Πρῶδικος δ' ὁ σοφὸς ἐν τῷ συγγράμματι τῷ περὶ
 τοῦ Ἡρακλέους, ὅπερ δὴ καὶ πλείστοις ἐπιδείκνυται,
 ὡσαύτως περὶ τῆς ἀρετῆς ἀποφαίνεται, ὥδ' ὡς λέ-
 5 γων, ὅσα ἐγὼ μέμνημαι. φησὶ γὰρ Ἡρακλέα ἐπεὶ ἐκ
 καίδων εἰς ἥβην ὠρμάτο (ἐν ᾗ οἱ νέοι ἤδη αὐτοκρά-
 τορες γιγνόμενοι δηλοῦσιν εἴτε τὴν δι' ἀρετῆς ὁδὸν
 τρέφονται ἐπὶ τὸν βίον, εἴτε τὴν διὰ κακίας) ἐξελ-
 θόντα εἰς ἡσυχίαν καθῆσθαι, ἀποροῦντα ὁποτέραν
 10 τῶν ὁδῶν τράπηται· καὶ φανῆναι αὐτῷ δύο γυναι-
 κας προσιέναι μεγάλας· τὴν μὲν ἐτέραν εὐπρεπῇ
 ἰδεῖν καὶ ἐλευθερίαν φύσει, κεκοσμημένην τὸ μὲν
 σῶμα καθαριότητι, τὰ δὲ ὄμματα αἰδοῦ, τὸ δὲ σχῆμα
 σωφροσύνη· τὴν δὲ ἐτέραν τεθραμμένην εἰς πολυ-
 15 σαρκίαν τε καὶ ἀπαλότητα, κεκαλλωπισμένην τὸ μὲν
 χρῶμα, ὥστε λευκοτέραν καὶ ἐρυθροτέραν τοῦ ὄντος
 δοκεῖν φαίνεσθαι, τὸ δὲ σχῆμα, ὥστε δοκεῖν ὀρθοτέ-
 ραν τῆς φύσεως εἶναι, τὰ δὲ ὄμματα ἔχειν ἀναπεπτα-
 μένα, ἐσθῆτα δὲ ἐξ ἧς μάλιστα ἡ ὥρα διαλάμποι·
 20 κατασκοπεῖσθαι δὲ θαμὰ ἐαυτήν, ἐπισκοπεῖν δὲ καὶ
 εἰ τις ἄλλος αὐτήν θεᾷται, πολλάκις δὲ καὶ εἰς τὴν
 αὐτῆς σκιὰν ἀποβλέπειν. ὥς δὲ ἐγένοντο πλησιαίτε-
 ρον τοῦ Ἡρακλέους, τὴν μὲν πρόσθεν ᾗθεῖσαν ἰέναι
 τὸν αὐτὸν τρόπον, τὴν δὲ ἐτέραν φθάσαι βουλομένην
 25 προσδραμεῖν τῷ Ἡρακλεῖ καὶ εἰπεῖν, ὦρ' σε, ὦ Ἡρά-
 κλεις, ἀποροῦντα ποῖαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τραπῇς·
 εἰάν ἐμέ φίλην ποιησάμενος ἐπὶ θ' ἡδίστην καὶ ῥάστην
 ὁδὸν ἄξω σε· καὶ τῶν μὲν τερπνῶν οὐδενὸς ἄγευστος
 ἔση, τῶν δὲ χαλεπῶν ἄπειρος διαβιώση. πρῶτον μὲν
 30 γὰρ οὐ πολέμων οὐδὲ πραγμάτων φροντιεῖς, ἀλλὰ
 σκοπούμενος διέση τι ἂν κεχαρισμένον ἦ σίτον ἢ πο-
 τὸν εὖροις, ἢ τι ἂν ἰδῶν ἢ ἀκούσας τερφεθῇ, τινῶν

ὁσφραίνόμενος ἢ ἀπτόμενος, τί δὲ παιδικοῖς ὁμιλῶν
 μάλιστα εὐφρανθείης, καὶ πῶς ἂν μαλακώτατα κα-
 θεύδοις, καὶ πῶς ἂν ἀπονώτατα τούτων πάντων τυγ-
 χάνοις. ἐὰν δέ ποτε γένηται τις ὑποψία σπανίως ἀφ'
 ὧν ἔσται ταῦτα, οὐ φόβος μὴ σε ἀγάγω ἐπὶ τὸν πο- 5
 νοῦντα καὶ ταλαιπωροῦντα τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ
 ταῦτα πορίξασθαι· ἀλλ' οἷς ἂν οἱ ἄλλοι ἐργάζωνται,
 τούτοις σὺ χρήσῃ, οὐθενὸς ἀπεχόμενος ὅθεν ἂν δυνα-
 τὸν ἦ τι κερδᾶναι· πανταχόθεν γὰρ ὠφελείσθαι τοῖς
 ἔμοι συνοῦσι ἐξουσίαν ἐγὼ παρέχω. καὶ ὁ Ἡρακλῆς 10
 ἀκούσας ταῦτα, ἔφη, ὦ γύναι, ὄνομα δέ σοι τί ἐστι;
 ἡ δέ, Οἱ μὲν ἔμοι φίλοι καλοῦσί με Εὐδαιμονίαν, οἱ
 δὲ μισοῦντές με ὑποκοριζόμενοι ὀνομάζουσι Κακίαν.
 καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἑτέρα γυνὴ προσελθοῦσα εἶπεν· Καί
 ἐγὼ ἦκα πρὸς σε, ὦ Ἡράκλεις, εἰδυῖα τοὺς γεννήσαν- 15
 τὰς σε καὶ τὴν φύσιν τὴν σὴν ἐν τῇ παιδείᾳ καταμα-
 θούσα· ἐξ ὧν ἐλπίζω, εἰ τὴν πρὸς ἐμὲ ὁδὸν τράποιο,
 σφόδρα ἂν σε τῶν καλῶν καὶ σεμνῶν ἀγαθῶν ἐργά-
 την γενέσθαι, καὶ ἐμὲ ἔτι πολὺ ἐντιμωτέραν καὶ ἐπ'
 ἀγαθοῖς διαπρεπεστέραν φανῆναι. οὐκ ἀπατήσω δέ 20
 σε προοιμίῳ ἡδονῆς, ἀλλ' ἤπερ οἱ θεοὶ διέδεσαν,
 τὰ ὄντα διηγῆσομαι μετὰ ἀληθείας. τῶν γὰρ ὄντων
 ἀγαθῶν καὶ καλῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας
 οἱ θεοὶ διδόασιν ἀνθρώποις· ἀλλ' εἴτε τοὺς θεοὺς
 ἴλσω εἶναι σοι βούλει, θεραπευτέον τοὺς θεοὺς· εἴτε 25
 ὑπὸ φίλων ἐθέλεις ἀγαπᾶσθαι, τοὺς φίλους εὐεργε-
 τητέον· εἴτε ὑπὸ τινος πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι,
 τὴν πόλιν ὠφελητέον· εἴτε ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος πάσης
 ἄξιός ἐπ' ἄρετῇ θαυμάζεσθαι, τὴν Ἑλλάδα πειρατέον
 εὖ ποιεῖν· εἴτε γῆν βούλει σοι καρποὺς ἀφθόγουνους 30
 φέρειν, τὴν γῆν θεραπευτέον· εἴτε ἀπὸ βοσκημάτων
 οἷσι δεῖν πλουτίζεσθαι, τῶν βοσκημάτων ἐπιμελητέον·

είτε διὰ πολέμου ὁρμᾶς αὔξεσθαι καὶ βούλει δύνα-
 σθαι τοὺς τε φίλους ἐλευθεροῦν καὶ τοὺς ἐχθροὺς
 χειροῦσθαι, τὰς πολεμικὰς τέχνας τὰς τε παρὰ τῶν
 ἐπισταμενῶν μαθητέον καὶ ὅπως δεῖ αὐταῖς χρῆσθαι
 5 ἀσκητέον· εἰ δὲ τῷ σώματι βούλει δυνατὸς εἶναι, τῇ
 γνώμῃ ὑπηρετεῖν ἐδιδαστέον τὸ σῶμα καὶ γυμναστέον
 σὺν πόνοις καὶ ἰδρωτί. καὶ ἡ Κακία ὑπολαβοῦσα εἴ-
 πεν, ὥς φησι Πρόδικος, Ἐλθοεῖς, ὦ Ἡράκλεις, ὥς
 χαλεπὴν καὶ μακρὴν ὁδὸν ἐπὶ τὰς εὐφροσύνας ἡ γυνή
 10 σοι διηγέεται· ἐγὼ δὲ ῥαδίαν καὶ βραχείαν ὁδὸν ἐπὶ
 τὴν εὐδαιμονίαν ἄξω σε. καὶ ἡ Ἀρετὴ εἶπε, ὦ τλή-
 μον, τί δὲ σὺ ἀγαθὸν ἔχεις, ἢ τί ἡδύ; οἶσθα μὴδὲν
 τούτων ἔνεκα πράττειν ἐθέλουσα, ἢ τις οὐδὲ τὴν τῶν
 ἡδέων ἐπιθυμίαν ἀναμένεις, ἀλλὰ πρὶν ἐπιθυμῆσαι
 15 πάντων ἐμπέπλασαι· πρὶν μὲν πεινῆν ἐσθίουσα, πρὶν
 δὲ διψῆν πίνουσα· ἵνα μὲν ἡδέως φάγῃς ὀψοποιοὺς
 μηχανωμένη, ἵνα δὲ ἡδέως πίῃς οἶνους τε πολυτελεῖς
 παρασκευάζει, καὶ τοῦ θέρους χιόνα περιθέουσα ζη-
 τεῖς· ἵνα δὲ καθυπνώσῃς ἡδέως, οὐ μόνον τὰς στρω-
 20 μὰς μαλακὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς κλῖνας καὶ τὰ ὑπόβαθρα
 ταῖς κλῖναις παρασκευάζεις· οὐ γὰρ διὰ τὸ πονεῖν,
 ἀλλὰ διὰ τὸ μὴδὲν ἔχειν ὅ τι ποιήσεις, ὕπνου ἐπιθυ-
 μεῖς· τὰ δὲ ἀφροδίσια πρὸ τοῦ δεῖσθαι ἀναγκάζεις
 πάντα μηχανωμένη, καὶ γυναιξὶ τοῖς ἀνδράσι χρω-
 25 μένη· οὕτως γὰρ παιδεύεις τοὺς ἑαυτῆς φίλους, τῆς
 μὲν νυκτὸς ὑβρίζουσα, τῆς δὲ ἡμέρας τὸ χρησιμώτα-
 τον κατακοιμίζουσα· ἀθάνατος δὲ οὖσα ἐκ θεῶν μὲν
 ἀπέρριψαι, ὑπὸ δὲ ἀνθρώπων ἀγαθῶν ἀτιμάξῃ· τοῦ
 δὲ πάντων ἡδίστου ἀκούσματος, ἐπαίνου δαντῆς,
 30 ἀνῆκοος εἶ, καὶ τοῦ πάντων ἡδίστου θεάματος· οὐ-
 δέποτε γὰρ σεαυτῆς ἔργον καλὸν τεθέασαι. τίς δ' ἂν
 σοι λεγούσῃ πιστεύσεις; τίς δ' ἂν δεομένη τινὸς ἐπαρ-

κέσειε; ἢ τίς ἂν εὖ φρονῶν τοῦ σοῦ διαΐσου τολμήσειεν εἶναι; οἱ νέοι μὲν ὄντες τοῖς σώμασιν ἀδύνατοί εἰσι, πρεσβύτεροι δὲ γενόμενοι ταῖς ψυχαῖς ἀνόητοι· ἀπόνως μὲν λιπαροὶ διὰ νεότητος τρεφόμενοι, ἐπιπόνως δὲ αὐχμηροὶ διὰ γήρως περῶντες· τοῖς μὲν πε- 5
πραγμένοις αἰσχυρόμενοι, τοῖς δὲ πραττομένοις παροινούμενοι, τὰ μὲν ἡδέα ἐν τῇ νεότητι διαδραμόντες, τὰ δὲ χαλεπὰ εἰς τὸ γῆρας ἀποθέμενοι. ἐγὼ δὲ σύνειμι μὲν θεοῖς, σύνειμι δὲ ἀνθρώποις τοῖς ἀγαθοῖς· ἔργον δὲ καλὸν οὔτε θεῖον οὔτε ἀνθρώπινον χωρὶς 10
ἐμοῦ γίνεται· τιμῶμαι δὲ μάλιστα πάντων καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις οἷς προσήκει· ἀγαπητὴ μὲν γὰρ συνεργὸς τεχνίταις, πιστὴ δὲ φύλαξ οἰκῶν δεσπόταις, εὐμενὴς δὲ παραστάτης αἰκέταις, ἀγαθὴ δὲ συλλήπτειρα τῶν ἐν εἰρήνῃ πόνων, βεβαία δὲ τῶν 15
ἐν πολέμῳ σύμμαχος ἔργων. ἔστι δὲ τοῖς ἐμοῖς φίλοις ἡδεῖα μὲν καὶ ἀπράγμων σίτων καὶ ποτῶν ἀπόλαυσις, ἀνέχονται γὰρ ἕως ἂν ἐπιθυμήσωσιν αὐτῶν, ὕπνος δὲ αὐτοῖς πάρεστιν ἡδίων ἢ τοῖς ἀμόχθοις, καὶ οὔτε ἀπολιπόντες αὐτὸν ἄχθονται οὔτε διὰ τοῦτον μεθιᾶσι 20
τὰ δέοντα πράττειν. καὶ οἱ μὲν νέοι τοῖς τῶν πρεσβυτέρων ἐπαῖνοις χαίρουσιν, οἱ δὲ γεραίτεροι ταῖς τῶν νέων τιμαῖς ἀγάλλονται· καὶ ἡδέως μὲν τῶν παλαιῶν πράξεων μέμνηται, εὖ δὲ τὰς παρούσας ἡδονται πράττοντες, δι' ἐμὲ φίλοι μὲν θεοῖς ὄντες, ἀγαπητοὶ 25
δὲ φίλοις, τίμιοι δὲ πατρίσιν· ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ πεπρωμένον τέλος, οὐ μετὰ λήθης ἄτιμοι κείνται, ἀλλὰ μετὰ μνήμης τὸν αἰὲ χρόνον ὑμνούμενοι θάλλουσι. τοιαυτὰ σοι, ὦ πατῆρων ἀγαθῶν Ἡράκλεις, ἔξεστι διαπονησάμεν τὴν μακαρίαν εὐδαιμονίαν κτήσα- 30
σθαι. Θύτω πως διοικεῖ Πρόδικος τὴν ὑπ' ἀρετῆς Ἡρακλέους παιδευσιν.

102 Ξενοφῶντος ἀπομνημονευμάτων γ' (9, 14).

Ἐρομένου δέ τις αὐτὸν τί δοκοίῃ αὐτῷ κρᾶτι-
στον ἀνδρὶ ἐπιτήδευμα εἶναι, ἀπεκρίνατο εὐπραξίαν.
Ἐρομένου δὲ πάλιν εἰ καὶ τὴν εὐτυχίαν ἐπιτήδευμα
νομίξοι εἶναι, Πᾶν μὲν οὖν τοῦναντίον ἔρωγε, ἔφη,
τύχην καὶ πράξιν ἡγοῦμαι· τὸ μὲν γὰρ μὴ ζητοῦντα
ἐπιτυχεῖν τινὶ τῶν θεόντων, εὐτυχίαν οἶμαι εἶναι·
τὸ δὲ μαθόντα τί καὶ μελετήσαντα εὖ ποιεῖν, εὐπρα-
10 ξίαν νομίζω· καὶ οἱ τοῦτο ἐπιτηδεύοντες δοκοῦσί μοι
εὖ πράττειν. καὶ ἀρίστους δὲ καὶ θεοφιλεστάτους
ἔφη εἶναι ἐν μὲν γεωργίᾳ τοὺς τὰ γεωργικὰ εὖ πράτ-
τοντας, ἐν δ' ἰατρείᾳ τοὺς τὰ ἰατρικὰ, ἐν δὲ πολιτείᾳ
τοὺς τὰ πολιτικά· τὸν δὲ μὴδὲν εὖ πράττοντα, οὔτε
15 χρῆσιμον οὐδὲν ἔφη εἶναι οὔτε θεοφιλῆ.

103 Τοῦ αὐτοῦ ἐν δ' (1, 1) ἀπομνημονευ-
μάτων.

Οὕτω δὲ Σωκράτης ἦν ἐν παντὶ πράγματι καὶ
πάντα τρόπον ὠφέλιμος, ὥστε τῷ σκοπομένῳ τοῦτο
20 καὶ εἰ μετρίως αἰσθανομένῳ φανερόν εἶναι διότι οὐ-
δὲν ὠφελιμώτερον ἦν τοῦ Σωκράτει συνεῖναι καὶ
μετ' ἐκείνου διατρίβειν ὅπου οὖν καὶ ἐν ὅπου οὖν
πράγματι· ἐπεὶ καὶ τὸ ἐκείνου μεμνήσθαι μὴ παρόν-
τος οὐ μικρὰ ὠφέλει τοὺς εἰωθότας τε αὐτῷ συνεῖναι
25 καὶ ἀποδεχομένους ἐκείνου. καὶ γὰρ παλίων οὐδὲν ἦ-
τον ἢ σπουδάζων ἐλυσσιτέλει τοῖς συνδιατρίβουσι.
πολλάκις γὰρ ἔφη μὲν ἂν τις ἐρᾷ, φανερός δ' ἦν
οὐ τῶν τὰ σώματα πρὸς ὥραν, ἀλλὰ τῶν τὰς ψυχὰς
πρὸς ἀρετὴν εὖ πεφυκότων ἐφιέμενος. ἔτεκμαίρετο
30 δὲ τὰς ἀγαθὰς φύσεις ἐκ τοῦ ταχύτερον μανθάνειν
οἷς προσέχοιεν καὶ μνημονεύειν ἃ ἂν μάθοιεν καὶ ἐπι-

θυμὲν τῶν μαθημάτων πάντων δι' ὧν ἔστιν οἰκίαν
 τε καλῶς οἰκεῖν καὶ πόλιν καὶ τὸ ὅλως ἀνθρώποις τε
 καὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις πράγμασιν εὖ χρῆσθαι. τοὺς
 γὰρ τοιούτους ἡγεῖτο παιδευθέντας οὐκ ἂν μόνον αὐ-
 τοὺς τε εὐδαίμονας εἶναι καὶ τοὺς οἴκους καλῶς οἰ- 5
 κεῖν, ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἀνθρώπους καὶ πόλεις δύν-
 σθαι εὐδαίμονας ποιεῖν. οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἐπὶ
 πάντας ἦει, ἀλλὰ τοὺς μὲν οἰομένους φύσει ἀγαθοὺς
 εἶναι μαθήσεως δὲ κατὰφρονοῦντας ἐδίδασκεν ὅτι αἱ
 ἄριστα δοκοῦσαι φύσεις μάλιστα παιδείας δεόνται, 10
 ἐπιδεικνύων τῶν τε ἵππων τοὺς εὐφρεστάτους θυ-
 μοειδεῖς καὶ σφοδροὺς ὄντας, εἰ μὲν ἐκ νέων δαμα-
 σθεῖεν, εὖχρηστοτάτους καὶ ἀρίστους γιγνομένους, εἰ
 δὲ ἀγρύμναστοι γένοιντο, δυσκαθεκτοτάτους καὶ φαν-
 λοτάτους· καὶ τῶν κυνῶν τῶν εὐφρεστάτων φιλοπό- 15
 νων τε οὐσῶν καὶ ἐπιθετικῶν τοῖς θηρίοις τὰς μὲν
 καλῶς ἀχθείσας ἀρίστας γίνεσθαι πρὸς τὰς θήρας καὶ
 χρησιμωτάτας, ἀναγῶγους δὲ γινομένους ματαίους τε
 καὶ μανιώδεις καὶ δυσπείθεστές. ὁμοίως δὲ καὶ
 τῶν ἀνθρώπων τοὺς εὐφρεστάτους ἐρωμενεστάτους 20
 τε ταῖς ψυχαῖς ὄντας καὶ ἐξεργαστικωτάτους ὧν ἂν
 ἐγχειρῶσι, παιδευθέντας μὲν καὶ μαθόντας ἃ δεῖ
 πράττειν, ἀρίστους τε καὶ ὠφελιμωτάτους γίνεσθαι·
 πλεῖστα γὰρ καὶ μέγιστα ἀγαθὰ ἐξεργάζεσθαι· ἀπαι-
 δεύτους δὲ καὶ ἀμαθεῖς γενομένους κακίστους τε καὶ 25
 βλαβερωτάτους γίνεσθαι· κρίνειν γὰρ οὐκ ἐπισταμέ-
 νους ἃ δεῖ πράττειν πολλάκις πονηροῖς ἐπιχειρεῖν
 πράγμασιν, μεγαλείους δὲ καὶ σφοδροὺς ὄντας δυσκα-
 θέκτους τε καὶ δυσάποτρίπτους· διὸ πλεῖστά τε καὶ
 μέγιστα κακὰ ἐργάζεσθαι. τοὺς δὲ ἐπὶ πλούτῳ μέγα 30
 φρονοῦντας καὶ νομίζοντας οὐδὲν προσδεῖσθαι παι-
 δείας, ἐξαρκέσειν δὲ σφίσι τὸν πλοῦτον οἰομένους

πρὸς τὸ διαπράττεσθαι ὃ τι ἂν βούλωνται, καὶ τιμᾶσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἐφρένου λέγων, ὅτι μωρὸς μὲν εἴη εἰ τις οἶεται καὶ μὴ μαθὼν τὰ τε ὠφέλιμα καὶ τὰ βλαβερά τῶν πραγμάτων διαγνώσσεσθαι, μωρὸς δὲ εἰ τις μὴ διαγιγνώσκων μὲν ταῦτα, διὰ δὲ τὸν πλοῦτον ὃ τι ἂν βούληται ποριζόμενος οἶεται δυνήσεσθαι τὰ συμφέροντα πράττειν, ἡλίθιος δὲ εἰ τις μὴ δυνάμενος τὰ συμφέροντα πράττειν εὖ τε πράττειν οἶεται καὶ τὰ πρὸς τὸν βίον αὐτοῦ ἱκανῶς ἢ καλῶς παρεσκευασθαι, ἡλίθιος δὲ καὶ εἰ τις οἶεται διὰ τὸν πλοῦτον μὴδὲν ἐπιστάμενος δοῦναι τι ἀγαθὸς εἶναι, ἢ μὴδὲν ἀγαθὸς εἶναι δοκῶν εὐδοκίμησεν.

ΠΕΡΙ ΚΑΚΙΑΣ. Β.

1 Δημητρίου.

15 Σφόδρ' εὐάλωτόν ἐστιν ἡ πονηρία·
εἰς γὰρ τὸ κέρδος μόνον ἀποβλέπουσ' αἰεί,
ἄφρονως ἅπαντα καὶ προπετῶς συμπείθεται.

2 Ἀξιονίκου.

Ὅταν δανέλῃ τις πονηρῶ χρήματα
20 ἄνηρ δικαίως τὸν τόκον λύπας ἔχει.

3 Ὅταν εὐπορῶν τις αἰσχυρὰ πράττη πράγματα,
εἰ τοῦτον ἀπορήσαντα πράξειν προσδοκᾷ;

4 Μενάνδρου Παλλακῆ.

Πολλοὺς λογισμοὺς ἡ πονηρία κυκλοῖ.

25 Μενάνδρου.

Μισῶ πονηρόν, χρηστὸν ὅταν εἴπῃ λόγον.

6 Μενάνδρου.

Ἀσυλλόγιστόν ἐστιν ἡ πονηρία.

7 (Aeschyli fr. 163).

Θεὸς μὲν αἰτίαν φύει βροτοῖς,
ὅταν κακῶσαι δῶμα παμπήδην θέλῃ.

8 (Eurip. fr. Ix. 1. ?)

Τοῦ μὲν δικαίου τὴν δόκησιν ἄρτυσο·
τὰ δ' ἔργα τοῦ πᾶν δρῶντος ἐνθα κερδανεῖ.

9 Σκληρίου.

Πολλοῖσι θνητῶν ἡ μὲν ὄψις εὐγενής,
ὁ νοῦς δ' ἐν αὐτῇ δυσγενής εὐρίσκεται.

10 Φιλιππίδου.

Ὁ τραχύτατος δὲ συκοφάντης μῦς δύο
λαβὼν ἄπεισιν ἀρνίου μαλακώτερος.

11 Ἡσιόδου Ἔργων (190).

Οὐδέ τις εὐόρκου χάρις ἔσσεται οὐδὲ δικαίου,
οὐδ' ἀγαθοῦ· μᾶλλον δὲ κακῶν ῥεκτῆρα καὶ ὕβριν
ἀνέρα τιμήσουσι· δίκη δ' ἐν χειρὶ καὶ αἰδῶς
οὐκ ἔσται, βλάβει δ' ὁ κακὸς τὸν ἀρείονα φῶτα,
μύθοισι σκολιοῖς ἐνέπων, ἐπὶ δ' ὄρκον ὁμείται.
ξῆλος δ' ἀνθρώποισιν οἰζυροῖσιν ἄπασιν
δυσκέλαδος, κακόχαρτος, ὁμαρτήσῃ στυγερώπῃς.

12 Ζηνοδότου.

Κηρύσσεται μὲν ἡρετή· κακὸς δ' ἀνὴρ
σιγηλὸν ἔσχε ζῶν τε καὶ θανὼν βίον.

13 Ἡσιόδου Ἔργων (270).

Νῦν δὲ ἐγὼ μὴτ' αὐτὸς ἐν ἀνθρώποισι δίκαιος
εἶην μὴτ' ἐμὸς υἱός· ἐπεὶ κακὸν ἄνδρα δίκαιον
ἐμμεναι, εἰ μείζω γε δίκην ἁδικώτερος ἔξει.

14 Ἐν ταυτῷ (346).

Πῆμα κακὸς γείτων ὅσσον τ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειρα.
ἐμπορεῖ τοι τιμῆς ὅς κ' ἐμπορεῖ γείτονος ἐσθλοῦ.

15 Εὐριπίδου ἐκ Βελλεροφόντου.

5 Οὐδέ ποτ' εὐτυχίαν κακοῦ ἀνδρὸς ὑπέρφρονά τ'
ὄλβον

βέβαιον εἰκάσαι χρεῶν,
οὐδ' ἀδίκων γενεάν· ὁ γὰρ οὐδενὸς ἐκφυῖς
χρόνος δικαίους ἐπάγων κανόνας

10 δείκνυσιν ἀνθρώπων κακότητος ἐμοί.

16 Εὐριπίδου Μηδείας (516).

ὦ Ζεῦ, τί δὴ χρυσοῦ μέν, ὃς κίβδηλος ἦν,
τεκμήρι' ἀνθρώποισιν ὥπασας σαφῆ,
ἀνδρῶν δ' ὄτφ' ἡ γὰρ τὸν κακὸν διειδέναι,
15 οὐδεὶς χαρακτῆρ' ἐμπέφυκε σάματι.

17 Τοῦ αὐτοῦ * Τενυ.

Φεῦ· οὐδὲν δίκαιόν ἐστιν ἐν τῷ νῦν γένει.

18 Σοφοκλέους.

Σκαιότσι πολλοῖς εἰς σοφὸς διόλλυται.

2019 Δίωνος ἐκ τοῦ Εὐβοϊκοῦ (Οἱ. 7, 137).

ὧς οὔποτε φιλεῖ τὰ μοχθηρὰ μένειν ἐπὶ τοῖς αὐ-
τοῖς, ἀλλ' αἰεὶ κινεῖται καὶ πρόεισιν ἐπὶ τὸ ἀσελγέστε-
ρον, μηδενὸς ἀναγκαίου μέτρον τυγχάνοντα.

20 Φιλίππου.

25 Φίλιππος ἐρωτῶμενος ὑπὸ Βυζαντίων τί ἀδικη-
θεὶς πολιορκεῖ αὐτούς, εὐήθεις ἔφησεν εἶναι καὶ ὁμοί-
ους τῷ εἰ τις ἔχων καλὴν γυναῖκα τοὺς ἐπικωμάζον-
τας ἐρωτῶν διὰ τί ἐπικωμάζουσιν.

21 Θαλῆς ἐρωτηθεὶς τί βλαβερώτατον; ἔφη "κακία· καὶ γὰρ τὰ χρηστὰ βλάπτει παραγενομένη."

22 Δημοσθένους.

Δημοσθένης ἔλεγεν ὥς πολλάκις ἐπὶ τὸν αὐτὸν εὖ-
ξασθαι τοὺς πονηροὺς ἀπολέσθαι, καὶ φοβοῖτο μὴ ὁ
ἐρχομὸν ἄρδην ἐκ τῆς εὐχῆς ποιήσῃ τὴν πόλιν.

23 Πυθαγόρου.

Νόμου θείου τὸ φαῦλον ἀνήκοον, διὸ καὶ παρα-
νομεῖ.

24 Λυσίου.

10

"Ὅστις τοῦ μὲν μὴ ἀδικεῖν οὐ προνοεῖται τοῦ δὲ
μὴ δοῦναι δίκην ἐπιμελεῖται, κακουργεῖ.

25 Δημοσθένους Φιλιππικῶν (115, 9 R.).

Ὁ γὰρ οἷς ἂν ἐγὼ ληφθεῖν ταῦτα πράττων καὶ
κατασκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολέμεϋ, καὶ μὴ πῶ 15
βάλλῃ μηδὲ τοξεύῃ.

26 Φιλήμονος Ἀγύρτου.

Ὡ πῶς πονηρόν ἐστιν ἀνθρώπου φύσις
τὸ σύνολον· οὐ γὰρ ἂν ποτ' ἐδεήθη νόμου.

26^a Οἶει τι τῶν ἄλλων διαφέρειν θηρίων
[ἄνθρωπον]; οὐδὲ μικρὸν ἄλλ' ἢ σχήματι·
πλάγι' ἐστὶ τᾶλλα, τοῦτο δ' ὀρθὸν θηρίον.

20

27 Φιλήμονος.

Τί ποτε Προμηθεύς, ὃν λέγουσ' ἡμᾶς πλάσαι
καὶ τᾶλλα πάντα ξῶα, τοῖς μὲν θηρίοις
ἔδωχ' ἐκάστῳ κατὰ γένος μίαν φύσιν;
ἅπαντες οἱ λέοντες εἰσὶν ἄλκιμοι·
δειλοὶ πάλιν ἐξῆς πάντες εἰσὶν οἱ λαγῶ.
οὐκ ἔστ' ἀλώπηξ ἢ μὲν εἰρων τῇ φύσει

25

ἢ δ' αὐθέκαστος· ἀλλ' ἐὰν τρισυμρίας
 ἀλώπεκάς τις συναγάγῃ, μίαν φύσιν
 ἀπαξάπασσων ὅψεται τρόπον θ' ἓνα.
 ἡμῶν δ' ὅσα καὶ τὰ σώματ' ἐστὶ τὸν ἀριθμὸν
 5 καθενός, τοσούτους ἐστὶ καὶ τρόπους ἰδεῖν.

28 Σοφοκλέους Αἶαντος (1159).

"Απειμι· καὶ γὰρ αἰσχρὸν εἰ πύθοιτό τις
 λόγοις κολάζειν, ᾧ βιάζεσθαι παρῇ.

29 Ὁ αὐτὸς ἐν Φαίδρα (El. 1050).

10 "Απειμι τοίνυν· οὔτε γὰρ σὺ τᾶμ' ἐπη
 τολμᾶς ἐπαινεῖν, οὔτ' ἐγὼ τοὺς σοὺς τρόπους.

30 Ἐπικτήτου.

Αἰσχρὸν τοῖς τῶν μελιττῶν δωρήμασι γλυκάζοντα
 τὴν κατάποσιν τὸ τῶν θεῶν δῶρον τὸν λόγον πικρά-
 15 ξειν τῇ κακίᾳ.

31 Λυκούργου.

"Οσοι τοῖς ἀπὸ τῆς φύσεως ἀγαθοῖς ἐπὶ τὰ χεῖρω
 χρῶνται, τούτοις πολέμια τὰ εὐτυχήματά ἐστιν. ὥς
 εἰ τις ἀνδρεῖος ᾧν ληΐζεσθαι μᾶλλον ἢ στρατεύεσθαι
 20 προαιρεῖται, καὶ ἰσχυρὸς ᾧν λωποδυτεῖν μᾶλλον ἢ
 συμβουλεύειν, ἢ καλὸς ᾧν μοιχεύειν μᾶλλον ἢ γα-
 μεῖν, οὗτος τῶν ἀπὸ τῆς φύσεως ἀγαθῶν ὑπαρξάν-
 των προδότης ἐστίν.

32 Μουσωνίου.

25 Τί προβαλλόμεθα τοὺς τυράννους μακροῦ χείρο-
 νες αὐτῶν καθεστῶτες; τὰς γὰρ ὁμοίας αὐτοῖς ἔχο-
 μεν ὁρμὰς ἐν ταῖς οὐχ ὁμοίαις τύχαις.

33 Θεοδώρου.

Θεόδωρος ὁ Κυρηναῖκός Λυσιμάχου τοῦ βασιλέως

ἀπειλήσαντος αὐτὸν ἀναιρήσειν “ἐλελήθεις με” εἶπεν “οὐ βασιλέως ἀλλὰ κωνελου δύναμιν ἔχων.”

34 Θεοκρίτου.

Θεόκριτος ἐρωτηθεὶς ποῖα τῶν θηρίων ἐστὶ τὰ χαλεπώτατα εἶπεν “ἐν μὲν τοῖς ὄρεσιν ἄρκτοι καὶ 5 λέοντες, ἐν δὲ ταῖς πόλεσιν τελαῶναι καὶ συκοφάνται.”

35 Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς περὶ φιλάας.

Κακίας αὐτῶν πλάσσονται τινες φημάτων εὐπρεπεία, τὸ μὲν φιλοσκώμματον ἀπλοῦν, τὸ δὲ φιλάργυρον προμηθεὺς ἀποκαλούμενοι.

36 Ἐν ταυτῷ.

Πολύβουλον εἶναι καὶ πολύτροπον ἔνθα δεῖ καὶ τέχνης κατ’ ἄλλοφύλων. πολεμίων, χρήσιμον καὶ ἀναγκαῖον· ἐπίβουλον δ’ ἥθος καὶ κακομηχανώτατον 15 διὰ παντὸς ἔχειν καὶ κατὰ πάντων, οὐ τῇ τῶν ἀγχινοῶν, ὥς τινες οἴονται, τῇ δὲ τοῦ πονηροτάτου μερίδι προστίθῃμι.

37 Δημοκρίτου.

Ἔστι φηίδιον μὲν ἐπαινέειν ἃ μὴ χρὴ καὶ ψέγειν, 20 ἐκότερον δὲ πονηροῦ τινος ἥθεος.

38 Διονυσίου Ἀλικαρνασέως.

Ἀπὸ γὰρ τῆς αὐτῆς διανοίας οἱ ἄνθρωποι ἀπογιννώσκουσι τε ἑαυτῶν καὶ ἑτέροις ἀπιστοῦσιν.

39 Δίωνος ἐν τῷ περὶ δουλείας.

22

Φησὶν ὁ Δίων· οἱ ἀγαθοὶ οἰκείται ἐλεύθεροι, οἱ δὲ πονηροὶ ἐλεύθεροι δοῦλοι πολλῶν ἐπιθυμιῶν.

40 Ἰαμβλίχου ἐκ τῶν προτρεπτικῶν εἰς φιλοσοφίαν λόγων (p. 18).

Ὅμοίως ἐπισφαλὲς μαινομένῳ δοῦναι μάχαιραν
καὶ πονηρῷ δύναμιν.

41. Σωκρατικοῦ.

Σωκρατικὸς ὁ κυνικὸς ἀκούσας ποτὲ πονηροῦ
ἐπὶ τὸν τρόπον κακῶς λέγοντος Πλάτωνα "παῦσαι" ἔφη
"οὔτε γὰρ κακῶς λέγων ἐκείνου πιστευθήσῃ οὔτε
ἐκείνός σε ἐπαινῶν."

42. Σιμωνίδου.

Σιμωνίδης ὁ μελοποιὸς εἰπόντος τινὸς ὅτι πολλοὶ
10 αὐτὸν παρ' αὐτῷ κακῶς λέγουσιν "οὐ παύσῃ" ἔφη
"ποτὲ σὺ τοῖς ὡσί με βλασφημῶν;"

43. Ἀνάχαρσις.

Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος τί ἐστι
πολέμιον ἀνθρώποις; "αὐτοὶ" ἔφη "ἐκυτοῖς."

15 44. Πλάτωνος πολιτείας γ' (405 a).

Τῆς δὲ κακῆς τε καὶ αἰσχροῦς παιδείας ἐν πόλει
ἄρα μὴ τι μείζον ἔξεις λαβεῖν τεκμήριον ἢ τὸ δεῖσθαι
ιατρῶν καὶ δικαστῶν ἄκρων μὴ μόνον τοὺς φαύλους
τε καὶ χειροτέχνους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν ἐλευθέρῳ σχή-
20 ματι προσποιουμένους τετράφθαι; ἢ οὐκ αἰσχρὸν δο-
κεῖ καὶ ἀπαιδευσίας μέγα τεκμήριον τὸ ἐπακτῷ παρ'
ἄλλων ὥς δεσποτῶν τε καὶ κριτῶν τῷ δικαίῳ ἀναγκά-
ζεσθαι χρῆσθαι καὶ ἀπορία οἰκείων; Πάντων μὲν οὖν,
ἔφη, αἰσχυρόν. Ἡ δοκεῖ σοι, ἦν δ' ἐγώ, τούτου αἰ-
25 σχιον εἶναι τοῦτο; ὅταν δὴ τις μὴ μόνον τὸ πολὺ τοῦ
βίου ἐν δικαστηρίοις φεύγων τε καὶ διώκων κατα-
τρίβηται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἀπειροκαλίας ἐπ' αὐτῷ δὴ
τούτῳ πεισθῇ καλλωπίζεσθαι ὥς δεινὸς ὢν περὶ
τὸ ἀδικεῖν καὶ ἱκανὸς πάσας μὲν στροφάς στρέφε-
30 σθαι, πάσας δὲ διεξόδους διεξεληθὼν ἀποστραφῇ

λογιζόμενος, ὥστε μὴ παρασχεῖν δίκας, καὶ ταῦτα
σμικρῶν τε καὶ οὐδενὸς ἀξίων ἔνεκα, ἀγνοῶν ὅσῳ
κάλλιον καὶ ἁμεινον τὸ παρασκευάζειν τὸν βίον αὐ-
τῷ μηδὲν δεῖσθαι νυστάζοντος δικαστοῦ. Οὐκ ἀλλὰ
τοῦτ', ἔφη, ἐκείνου ἐτι αἴσχιον. 5

45 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Κύρου ἀναβάσεως
(II, 6, 21).

Μένων δ' ὁ Θετταλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν
πλούτου ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχειν ὅπως πλείω
λαμβάνοι· ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι ἵνα πλείω κερδᾷ- 10
νοι· φίλος τ' ἐβούλετο εἶναι τοῖς μέγιστον δυναμέ-
νοις ἵνα ἀδικῶν μὴ διδοίη δίκην, ἐπὶ δὲ τὸ κατεργά-
ζεσθαι ὧν ἐπιθυμοίη συντομωτάτην ὁδὸν ᾤετο εἶναι
διὰ τοῦ ἐπιорκεῖν τε καὶ ψευδεσθαι καὶ ἑξαπατᾶν· τὸ
δὲ ἀπλοῦν τε καὶ ἀληθὲς ἐνόμιζε τὸ αὐτὸ τῷ ἡλιθίῳ 15
εἶναι. στέργων δὲ φανερὸς μὲν ἦν οὐδένα, ὅτῳ δὲ
φαιή φίλος εἶναι, τούτῳ ἐνδηλος ἦν ἐπιβουλεύων.
καὶ πολεμίου μὲν οὐδενὸς κατεγέλα, τῶν δὲ συνόν-
των πάντων ὡς καταγελῶν αἰεὶ διελέγετο. καὶ τοῖς
μὲν τῶν πολεμίων κτήμασιν οὐκ ἐπεβούλευε· χαλε- 20
πὸν γὰρ ᾤετο εἶναι τὰ τῶν φυλαττομένων λαμβάνειν·
τὰ δὲ τῶν φίλων μόνος ᾤετο εἰδέναι ὅτι ῥᾶστον ἀφύ-
λακτα λαμβάνειν. καὶ ὅσους μὲν αἰσθάνοιτο ἐπιόρ-
κους καὶ ἀδίκους ὡς εὖ ὥπλισμένους ἐφοβεῖτο, τοῖς
δὲ ὁσίοις καὶ ἀλήθειαν ἀσκοῦσιν ὡς ἀνάνδροις ἐπει- 25
ρᾶτο χρῆσθαι.

46 Πλάτωνος νόμων β' (661 c).

Ἐγὼ μὲν γὰρ λέγω σαφῶς, τὰ μὲν κακὰ λεγόμενα
ἀγαθὰ τοῖς ἀδίκοις εἶναι τοῖς δὲ δικαίοις κακὰ, τὰ δὲ
ἀγαθὰ τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ὄντως ἀγαθὰ τοῖς δὲ κακοῖς 30
κακὰ.

47 Σωκράτους.

Ταυτὸν ἐξ ἀσθενοῦς ἀγκυρίου σκάφος ὁρμίζειν
καὶ ἐκ φανύλης γνώμης ἐλπίδα.

48 Αἰσχίνου (490 R.).

5 Καὶ γὰρ τοῦτ' ἀνθρώπος ἰδιον καὶ οὐ κοινὸν
ποιεῖ· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ἀλαζόνες, ὅποταν τι ψεύ-
δωνται, ἀόριστα καὶ ἀσαφῆ πειρῶνται λέγειν, φο-
βούμενοι τὸν ἔλεγχον· Δημοσθένης δὲ ὅταν ἀλα-
ζονεύηται, πρῶτον μεθ' ὅρκου ψεύδεται ἐξώλειαν
10 ἐπαρώμενος αὐτῷ, δεύτερον δὲ ἃ εἶδεν ἐσόμενα τολ-
μᾷ λέγειν ὥς ποτὲ ἔσται, καὶ ὧν τὰ σώματα οὐχ ἐώ-
ρακε, τούτων τὰ ὀνόματα λέγει κλέπτων τὴν ἀκρόα-
σιν, καὶ μιμούμενος τοὺς τάληθ' ἔχοντας. Ἡ καὶ
σφόδρα ἄξιός ἐστι μισεῖσθαι, ὅτι πονηρὸς ὧν καὶ τὰ
15 τῶν χρηστῶν σημεῖα διαφέρει.

ΠΕΡΙ ΦΡΟΝΗΣΕΩΣ. Γ.

1 Αἰσχύλου.

Ἄ δεῖ παρῶν φρόντιζε, μὴ παρῶν ἀπῆς.
Ὅ χρήσιμ' εἰδῶς, οὐχ ὁ πόλλ' εἰδῶς, σοφός.

202 Σοφοκλέους (El. 1015).

Προνοίας οὐδὲν ἀνθρώποις ἔφν
κέρδος λαβεῖν ἄμεινον οὐδὲ νοῦ σοφοῦ.

3 [Εὐριπίδου.]

Πολλαῖσι μορφαῖς οἱ θεοὶ σοφισμάτων
25 σφάλλουσιν ἡμᾶς, κρείσσονες πεφνκότες.

4 Κἂν σφόδρα σαφῶς εἰδῆς τι, τὸν κρύπτοντά σε
μηδέποτε' ἐλέγξης· δύσκολον προᾶγμ' ἐστὶ γάρ,
ἃ λανθάνειν τις βούλεται, ταῦτ' εἰδέναι.

5 Σοφοκλῆς *Αἶαντι* (1246).

Ἐκ τῶνδε μέντοι τῶν τρόπων οὐκ ἂν ποτε
κατάστασις γένοιτ' ἂν οὐδενὸς νόμου,
εἰ τοὺς δίκη νικῶντας ἐξωθήσομεν
καὶ τοὺς ὀπισθεν εἰς τὸ πρόσθεν ἄξομεν.
ἀλλ' εἰρκτέον τάδ' ἐστίν· οὐ γὰρ οἱ πλατεῖς
οὐδ' εὐρύνωτοι φῶτες ἀσφαλέστατοι,
ἀλλ' οἱ φρονοῦντες εὖ κρατοῦσι πανταχοῦ.
μέγας δὲ πλευρὰ βούς ὑπὸ μικρᾶς ὁμως
μάστιγος ὀρθὸς εἰς ὁδὸν πορεύεται.

6 *Μενάνδρου Θεοφορουμένη*.

Ὁ πλείστον νοῦν ἔχων
μάντις τ' ἄριστός ἐστι σύμβουλός θ' ἅμα.

7 *Μενάνδρου*.

Ἄρ' ἐστὶν ἀγαθῶν πᾶσι πλείστων αἰτία
ἡ σύνεσις, ἃν ἢ πρὸς τὰ βελτίω σοφή.

8 Σοφοκλῆς *Ἀλήτη*.

Ψυχὴ γὰρ εὐνοῦς καὶ φρονοῦσα τοῦνδικον
κρείσσω σοφιστοῦ παντός ἐστὶν εὐρετής.

9 *Μενάνδρου Ἰμβρίοις*.

Οὐκ ἐστὶν οὐδέν, πάτερ, ἐν ἀνθρώπου φύσει
μείζον λογισμοῦ τῷ διαθέσθαι πράγματα.
Ἐκαστός ἐστι τῷ λογίσασθαι κατὰ τρόπον,
ἄρχων, στρατηγός, ἡγεμὼν δήμου, πάλιν
βουλῆς· ὁ διαφέρων λογισμῷ πάντ' ἔχει.

10 *Αἰσχύλου*.

Ἀμαρτάνει τοι καὶ σοφοῦ σοφώτερος.

11 *Μενάνδρου*.

Ἄπαντα δοῦλα τοῦ φρονεῖν καθίσταται.

12 *Εὐριπίδου Ἀντιόπη.*

Τὸ δ' ἄσθενές μου καὶ τὸ θῆλυ σώματος
κακῶς ἐμέμφθης· εἰ γὰρ εὖ φρονεῖν ἔχω,
κρείσσον τόδ' ἐστὶ καρτεροῦ βραχίονος.

5 13 *Ὡς ὄψις ἐν ὀφθαλμῷ, νοῦς ἐν ψυχῇ.*

14. 15. Ἐσθλοῦ γὰρ ἀνδρὸς τοὺς ποιοῦντας ὠφε-
λεῖν·

ἀλλ' ἡ φρόνησις ἀγαθὴ θεὸς μέγας.

16 *Ἀγάθωνος.*

10 Οὐ τῇ φρονήσει, τῇ τύχῃ δ' ἐσφάλεμεθα.

17 *Χαιρήμονος.*

Οὐχ ὥς νομίζεις τὸ φρονεῖν εἶπας κακῶς.

Τό τοι κράτιστον πανταχοῦ τιμητέον.

Ὁ γὰρ φρονῶν εὖ πάντα συλλαβῶν ἔχει.

15 18 *Εὐριπίδου Ἐρεχθίδος.*

Ὅρθῶς μ' ἐπήρου· βούλομαι δέ σοι, τέκνον,

(φρονεῖς γὰρ ἤδη ἀποσώσαι ἂν πατρὸς
γνώμας φράσαντος, ἦν θάνω) παραινέσαι
κειμήλι' ἐσθλὰ καὶ νέοισι χρήσιμα.

20 βραχεῖ δὲ μύθῳ πολλὰ συλλαβῶν ἐρῶ.

πρῶτον φρένας μὲν ἡπίους ἔχειν χρεῶν·

τῷ πλουσίῳ τε τῷ τε μὴ διδοὺς μέρος

ἴσον, σεαυτὸν εὐσεβεῖν πᾶσιν δίδου.

δουῖν παρόντοιν πραγμάτοιν, πρὸς θάτερον

25 γνώμην προσάπτειν τὴν ἐναντίαν * μίσει.

ἀδίκως δὲ μὴ κτῶ χρηματ', ἦν βούλῃ πολὺν
χρόνον μελάρθοις ἐμμένειν· τὰ γὰρ κακῶς
οἰκους ἐσελθόντ' οὐκ ἔχει σωτηρίαν.

ἔχειν δὲ πειρῶ· τοῦτο γὰρ τό τ' εὐγενὲς

30 καὶ τοὺς γάμους δίδωσι τοὺς πρῶτους ἔχειν.

ἐν τῷ πένεσθαι δ' ἐστὶν ἢ τ' ἀδοξία,
 καὶ ἢ σοφός τις, ἢ τ' ἀτιμία βίου.
 φίλων δὲ τοὺς μὲν μὴ χαλῶντας ἐν λόγοις
 κέκτησο, τοὺς δὲ πρὸς χάριν σὺν ἡδονῇ
 τῇ σῇ πονηροὺς κληῖθρον εἰργέτω στέγης. 5
 ὁμιλίας τε τὰς γεραιτέρους θέλει.
 βραχεῖα τέρψις ἡδονῆς τίκτει λύπην.
 ἐξουσίᾳ δὲ μὴ ποτ' ἐντυχῶν, τέκνον,
 αἰσχροὺς ἔρωτας δημοτῶν διωκαθεῖν,
 ὃ καὶ σίδηρον ἀγχόνας τ' ἐφέλκεται, 10
 χρηστῶν πενήτων ἢν τις αἰσχύνῃ τέκνα.
 καὶ τοὺς πονηροὺς μὴ ποτ' αὔξαν' ἐν πόλει·
 κακοὶ γὰρ ἐμπλησθέντες ἢ νομίσματος
 ἢ πόλεος ἐμπεσόντες εἰς ἀρχὴν τινα,
 σκιρτῶσιν ἀδίκως εὐτυχησάντων δόμων. 15
 ἀλλ', ὦ τέκνον, μοι δὸς χέρ', ὥς θίγῃ πατήρ,
 καὶ χεῖρ' ὑπ' αἰδοῦς δ' οὐ λίαν ἀσπάζομαι·
 γυναικόφρων γὰρ θυμὸς ἀνδρὸς οὐ σοφοῦ.

19 Θεόγνιδος (1163).

Ὅφθαλμοὶ καὶ γλῶσσα καὶ οὐατα καὶ νόος ἀνδρὸς 20
 ἐν μέσῳ στηθέων εὐξύνετος φύεται.

20 Εὐριπίδου Πολυείδου.

Ὅστις νέμει κάλλιστα τὴν αὐτοῦ φύσιν,
 οὗτος σοφὸς πέφυκε πρὸς τὸ συμφέρον. 24

21 Πυθαγόρου ἐκ τῶν χρυσῶν ἐπῶν (21—26 et 39).

Πολλοὶ δ' ἀνθρώποισι λόγοι δειλοὶ τε καὶ ἐσθλοὶ
 προσπίπτουσ', ὧν μήτ' ἐκπλήσσει μήτ' ἄρ' εἰσῆς
 εἰργεσθαι σαντόν. ψεῦδος δ' ἦν σοί τι λέγεται,
 πρῶός εἰχ'· ὃ δέ τοι ἐρέω, ἐπὶ πᾶσι τελεῖσθω. 30
 μηδεὶς μήτε λόγῳ σε παρείπῃ μήτε τι ἔργῳ

πρῆξαι μὴδ' εἰπεῖν ὅτι τοι μὴ βέλτερόν ἐστι.
πρῆσσε δὲ ταῦθ' ἅ σε μὴ βλάπτει, λόγισαι δὲ πρὸ
ἔργου.

22 Εὐρίπιδου Περίᾳσι.

5 Πρὸς κέντρα μὴ λάκτιξε τοῖς κρατοῦσί σου.

23 Μενάνδρου.

Ὅταν ἑτέρός σοι μὴδὲ ἐν πλέον διδῶ,
δέξαι τὸ μόριον· τοῦ λαβεῖν γὰρ μὴδὲ ἐν
τὸ λαβεῖν ἑλαττον πλεῖον ἐσται σοι πολύ.

1024 Πυθαγόρου.

Ἴσχυς καὶ τείχος καὶ ὄπλον σόφου ἢ φρόνησις.

26 Φωκυλίδου (Pseudophoc. 124).

Ὅπλον τοι λόγος ἀνδρὶ τομώτερόν ἐστι σιδήρου.

ὄπλον ἐκάστω νεῖμε θεός, φύσιν ἡρώφοιτον

15 ὄρνεσιν, πολλὴν ταχυτήτ' ἀλκὴν τε λέουσι,
ταυροῖς δ' αὐτοχύτοις κεράεσσιν, κέντρα μελίσσαις
ἐμφυτον ἄλκαρ ἔδωκε, λόγος δ' ἔρυμ' ἀνδρώποισι.
τῆς δὲ θεοπνεύστου σοφίης λόγος ἐστὶν ἄριστος.

25 Γνωμαὶ μονόστιχοι.

20) Ἀγαθὸν μέγιστον ἢ φρόνησις ἐστ' αἰεὶ. | ἀνδρὸς χαρακτήρ
ἐκ λόγου γνωρίζεται. | ἀριστόν ἐστι πάντ' ἐπίστασθαι καλὰ. |
ἂν εὐφρονῇς, τὰ πάντα γ' εὐδαίμων ἔσῃ. | αἰεὶ κρατίστον ἐστὶ
τάσφαλέστατον. | ἔνιοι κακῶς φρονοῦσι πράσσοντες καλῶς. |
ἐμπειρία γὰρ τῆς ἀπειρίας κρατεῖ. | βλέπων πεπαίδευμ' εἰς τὰ
25 τῶν ἄλλων κακὰ. | ἡδύ γε πατὴρ φρόνησιν ἀντ' ὀργῆς ἔχων. |
ἡδιστόν ἐστιν εὐτυχοῦντα νοῦν ἔχειν. | μισῶ σοφιστὴν ὅστις
οὐκ αὐτῷ σοφός. | νοεῖν γὰρ ἐστὶ κρεῖττον ἢ σιγὴν ἔχειν. |
συνετός πεφυκῶς φρενὲς τὴν κακουργίαν. | ὁ παρ' ἡλικίαν νοῦς
μῖσος ἐξεργάζεται. | οὐδελς ὃ νοεῖς οἶδεν, ὃ δὲ ποιεῖς βλέπει. |
30 οὐ πανταχῇ δ' ὁ φρόνιμος ἀρμόττειν δοκεῖ. | τὸ μὴδὲν εἰκὴ
πανταχοῦ ἐστὶ χρήσιμον. | ψυχῆς μέγας χαλινὸς ἀνδρώποισι ὁ
νοῦς. | ὥς οὐδὲν ἢ μάθησις, ἣν μὴ νοῦς παρῇ.

βέλτερος ἀλκήμεντος ἔφν σεσοφισμένος ἀνήρ.
ἀγρούς καὶ πόλιας σοφία καὶ νῆα κυβερνᾷ.

27 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Ἐγὼ μὲν οὖν ἄθρομι καὶ λέγοιμί τι
σοφόν, ταράσσων μῆδεν ὦν πόλις νοσεῖ.

5

27^a [Εὐριπίδου Ἡλέκτρα 294.]

Ἦνεστι δ' οἶκτος ἀμαθία μὲν οὐδαμοῦ,
σοφοῖσι δ' ἀνδρῶν. καὶ γὰρ οὐδ' ἀξήμιον
γνώμην ἐνεῖναι τοῖς σοφοῖς λίαν σοφόν.

28 Θεόγνιδος (963).

10

Μή ποτ' ἐπαινέσσης πρὶν ἂν εἰδῆς ἄνδρα σαφηνέως
ὀργὴν καὶ θυμὸν καὶ τρόπον ὄντιν' ἔχει.
πολλοὶ τοι κίβδηλον ἐπίκλοπον ἦθος ἔχοντες
κρύπτουσ' ἐνθήμενοι θυμὸν ἐφημέριον.
τούτων δ' ἐκφαίνει πάντων χρόνος ἦθος ἐκάστου
καὶ γὰρ ἐγὼ γνώμης πολλὸν ἄρ' ἐκτὸς ἔβην.

15

29 Νόει, καὶ τότε πράττε.

30 Βίαντος.

Βραδέως ἐγγείρει τοῖς πραττομένοις, ἐγγειρήσας
δὲ πράττε βεβαίως.

20

31 Θεοβούλου.

Τὰ ἀφανῆ τοῖς φανεροῖς τεκμαίρου.

32 Σακράτης παρήνει, ὥς ἥμιστα τοῖς δυνάσταις
ἢ ὥς ἥδιστα ὁμιλεῖν.

33 Πράττε ἀμεταμέλῃτα.

25

34 Δημοκρίτου.

Σοφίῃ ἄθαμβος ἀξίη πάντων τιμιωτάτη ἐοῦσα.

35 Δημοκρίτου.

Ὅρος γὰρ συμφορέων καὶ ἀσυμφορέων τέρεψις καὶ ἀτερπία.

39 Σωτὰδ οὐ.

Λύπη σε μακρὰν προφενύξεται ἀγαθὰ φρονοῦντα.

5 μίμου τὸ καλόν, καὶ μενεῖς ἐν βροτοῖς ἄριστος.

νόμος ἐστὶ θεός, τοῦτον ἀεὶ πάντοτε τίμα.

ξένος ὀφείλεις εἶναι τῶν οὐ καλῶς φρονοούντων.

οὐ καλῶς βίοις, παρὰμενε, κεῦτυχεῖς τὰ πάντα.

παρατήρει τὰ πάντων καλὰ καὶ ταῦτα σὺ μίμου.

16 ῥῆσιν δ' ἀγαθὴν δεδομένην φύλασσε σαυτῷ.

σοὶ τοῦτο γενέσθω φίλον, μηδὲν ἀτακτεῖν,

τὴν ἡσυχίαν κατὰ βίον ἵνα πάντοτε τηρῇς.

ὑγιαίνειν εὖχου τοῖς θεοῖς, ἐφ' ὅσον ἔχεις ζῆν.

40 Ἐκ τῶν Ἀριστῶν νόμου τομαρίων.

15 Κυβερνήτου μὲν ἔργον ἀγαθοῦ εἰς τὰς τῶν πνευ-
μάτων μεταβολὰς ἀρμόσασθαι, ἀνδρὸς δὲ σοφοῦ πρὸς
τὰς τῆς τύχης.

41 Σωκράτους.

Ἐν μὲν τῷ καταπλεῖν πείθεσθαι τῷ κυβερνήτῃ,

20 ἐν δὲ τῷ ζῆν τῷ λογίζεσθαι δυναμένῳ βέλτιον.

42 Ὅδὸν μὲν τὴν λειοτάτην ἐκλέγεσθαι, βίον δὲ τὸν
ἀλυπότατον.

36 Ῥώμη δὲ μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν, ἄνευ δὲ ταύτης
πλεῖον τοὺς ἔχοντας ἐβλάψε. (Isocrates ad Demon. §. 6.)

25 37 Βουλευόμενος παρὰδείγματα ποιοῦ τὰ παρεληλυθότα τῶν
μειλόντων. (ibid. §. 34.)

38 Ὅπερ δὲ ὑπὲρ τῶν σεαυτοῦ μέλλεις τινὶ συμβουλευέσθαι,
σκόπει πρῶτον πῶς ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ διώκησεν. ὁ γὰρ κακῶς
διανοηθεὶς ὑπὲρ τῶν ἰδίων οὐδέποτε καλῶς βουλευέσεται περὶ

30 τῶν ἄλλοτριῶν. (ibid. §. 35.)

43 Μόνω τῷ λόγῳ καθάπερ ἐπιτρόπῳ σώφρονι παρακαταθετέον τὸν βίον καὶ τὴν νεότητα.

44 Καὶ ὑποδήματα καὶ βίος ἀρμόζων ἀλνπότερος.

45 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τί φρόνησις; "εὐαρμοστία" εἶπε "ψυχῆς." ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τίνας φρόνιμοι; "οἱ μὴ ῥαδίως" εἶπεν "ἐξαμαρτάνοντες."

46 Ἀντισθένης ἐρωτηθεὶς τί δὴ ποτε οὐχ οἱ πλούσιοι πρὸς τοὺς σοφοὺς ἀπίασιν ἀλλ' ἀνάπαλιν; εἶπεν "ὅτι οἱ σοφοὶ μὲν ἴσασιν ὧν ἐστὶν αὐτοῖς χρεῖα πρὸς τὸν βίον· οἱ δὲ οὐκ ἴσασιν· ἐπεὶ μᾶλλον σοφίας ἢ χρημάτων ἐπεμελοῦντο."

47 Πλουτάρχου (virt. mor. cap. 5 p. 443 e).

"Ἔστι τοίνυν τῶν πραγμάτων τὰ μὲν ἀπλῶς ἔχοντα τὰ δὲ πῶς ἔχοντα πρὸς ἡμᾶς· ἀπλῶς μὲν οὖν ἔχοντα, γῆ, οὐρανός, θάλασσα· πῶς δὲ ἔχοντα πρὸς ἡμᾶς, ἀγαθόν, κακόν, αἰρετόν, φευκτόν, ἡδύ, ἀλγεινόν· ἀμφοῖν δὲ τοῦ λόγου θεωρητικοῦ ὄντος, τὸ μὲν περὶ τὰ ἀπλῶς ἔχοντα μόνον, ἐπιστημονικόν καὶ θεωρητικόν ἐστὶ· τὸ δ' ἐν τοῖς πῶς ἔχουσι πρὸς ἡμᾶς, βουλευτικόν καὶ πρακτικόν· ἀρετὴ δὲ τούτου μὲν ἡ φρόνησις, ἐκείνου δὲ ἡ σοφία. διαφέρει δὲ σοφίας φρόνησις, ἡ τοῦ θεωρητικοῦ πρὸς τὸ πρακτικόν καὶ παιθητικόν ἐπιστροφῆς καὶ σχέσεώς τινος γενομένης ὑφίσταται κατὰ λόγον ἢ φρόνησις. διὸ φρόνησις μὲν τύχης δεῖται, σοφία δὲ οὐ δεῖται πρὸς τὸ οἰκεῖον τέλος, οὐδὲ βουλῆς· ἔστι γὰρ περὶ τὰ αἰεὶ καὶ τὰ αὐτὰ ὡσαύτως ἔχοντα. καὶ καθάπερ ὁ γεωμέτρης οὐ βουλευέται περὶ τοῦ τριγώνου, εἰ δυοῖν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς ἐντὸς γωνίας, ἀλλ' οἶδεν (αἱ γὰρ βουλαὶ περὶ τῶν ἄλλοτε ἄλλως ἐχόντων, οὐ περὶ τῶν βεβαίων καὶ ἀμεταπτώτων)· οὕτως ὁ θεωρητικὸς νοῦς περὶ τὰ πρῶτα καὶ μόνιμα καὶ μίαν αἰεὶ φύσιν ἔχοντα μὴ δεχομένην μεταβολὰς ἐνεργῶν ἀπὴλλακται τοῦ βουλευέσθαι. τὴν δὲ φρόνησιν εἰς πράγματα πλάνης μεστὰ καὶ ταραχῆς καθιεῖσαν ἐπιμύνησθαι τοῖς τυχηροῖς πολλὰκις ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ τῷ βουλευτικῷ χρῆσθαι περὶ τῶν ἀδηλοτέρων· τῷ δὲ πρακτικῷ τὸ

49 Πλουτάρχου εἰ ἡ τῶν μελλόντων πρό-
γνωσις ὠφέλιμος.

Ἀλλὰ μὴν ἡ φρόνησις οὐ σώμάτων ἀλλὰ πραγμά-
των ὄψις ἐστί, πρὶν ἐν αὐτοῖς γενέσθαι τὸν ἄνθρω-
πον, ὅπως ἄριστα χρήσεται τοῖς ἀπαντῶσι καὶ προσ-
τιγγάνουσι, παρέχονσα διασκοπεῖν τὸ μέλλον. τὸ μὲν
οὖν σῶμα πρόσω μόνον βιμιάτῳται, τοῖς δ' ὅπισθεν
τυφλὸν ἐστὶν ἀτεχνῶς· ἡ δὲ διάνοια καὶ τὰ παρῳχη-
μένα βλέπειν τῇ μνήμῃ πέφυκεν. ὁ γὰρ ἐγκαθήμενος
10 αἰεὶ καὶ οἰκουρῶν γραμματεὺς, [ἐν μίνῳ] ὥς φησιν ὁ
Πλάτων, οὗτός ἐστι, καὶ προγέρονας ἐνταῦθα τῆς
ψυχῆς, εἴτε μέρος εἴτε ὄργανον, ὃ τῶν πραγμάτων
ἀντιλαμβάνεται φερομένων, καὶ φυλάττει καὶ ἴστησι,
καὶ κύκλον ποιεῖ τὸ παρῳχημένον ἐπιστρέφονσα, καὶ
15 συνάπτουσα τῷ παρόντι, καὶ παραρρεῖν εἰς τὸ ἄπει-
ρον οὐκ ἐῴσα καὶ ἀνύπαρκτον καὶ ἄγνωστον.

50 Θεοφράστου.

Χρὴ τοίνυν τὸν μέλλοντα θαυμασθήσεσθαι περὶ
τὸ θεῖον φιλοθύτην εἶναι, μὴ τῷ πολλὰ θύειν ἀλλὰ
20 τῷ πυκνὰ τιμᾶν τὸ θεῖον· τὸ μὲν γὰρ εὐπορίας, τὸ
δ' ὁσιότητος σημεῖον. ἔπειτα γονεῖς γηροτροφεῖν κα-
λῶς ταῖς τ' ἐκείνων βουλήσεσι τὸν αὐτοῦ βίον εὐ-
πειθῇ κατασκευάζειν. ὁ γὰρ μὴ τοιοῦτος, ἀλλὰ τῶν
τε τῆς φύσεως τῶν τε τῆς πόλεως νόμων ὀλιγωρῶν,

25 βουλευτικὸν ἐκδεχομένην ἐνεργεῖν ἤδη καὶ τοῦ ἀλόγου συμ-
παρόντος καὶ συνεφελκομένου ταῖς κρίσεσιν.

48 Τοῦ αὐτοῦ (Plut. cons. ad Apoll. cap. 4 p. 103 a).

Καὶ γὰρ περὶ τὰ γὰθὸν ἡ φρόνησις πραγματεύεται τετρα-
χῶς, ἡ κτωμένη τὰ γαθὰ, ἡ φυλάττουσα, ἡ αὔξουσα, ἡ χρω-
30 μένη δεξιῶς. οὗτοι τῆς φρονήσεως καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν εἰσι
κανόνες, οἷς πρὸς ἀμφοτέρωτα χρηστέον.

ἀμφοτέρους τοὺς τῆς δικαιοσύνης τρόπους παραβέβηκε. καὶ μὴν καὶ γυναικὸς καὶ παιδῶν ἐπιμελητέου καλῶς καὶ φιλανθρωπῶς· οἱ μὲν γὰρ εἰς τὸ γῆρας ἀμείβονται ταῖς θεραπαταῖς, ἡ δ' ἐν ταῖς νόσοις καὶ ταῖς καθ' ἡμέραν οἰκονομίαις ἀποδῶσει τὴν εὐεργεσίαν. ἐὰν δέ τιτι συμβάλλειν ἀνάγκη ἢ, μετὰ τοῦ βεβαίου πειρῶ τοῦτο πράττει· φρονιμωτάτου γὰρ ἀνδρὸς δανείσαντα φρονίμως, ἀπολαβεῖν φιλικῶς, ἢ συνναλλάξαντα φιλανθρωπῶς, κομίσασθαι φιλαπεχθημόνως.

51 Δημοκρίτου.

Φρονήσιος ἔργον μέλλουσιν ἀδικίην φυλάξασθαι, ἀναληγσίης δὲ τὸ γενόμενον μὴ ἀμύνασθαι.

52 Ἐκ μὲν τῆς μαντικῆς πρόνοιαν ἔφασαν δεῖν ἐπιζητεῖν, ἐκ δὲ τῆς ἱατρικῆς τῆς τε προνοίας ἐπανόρθωσιν· ταῦτα γὰρ εἶναι πέρατα τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης· ἐκ δὲ τῆς μουσικῆς αἰσθησιν ἀκριβῆ τε καὶ ἐπιστημονικὴν, ἐκ δὲ τῶν μαθηματικῶν ὀνομαζομένων συλλογισμόν τε καὶ ἀπόδειξιν τῶν δι' αὐτῶν νοημάτων.

53 Ἀριστοτέλους.

Ἀριστοτέλης εἶπεν "ἐπειδὴ μὴ γίνεται τὰ πράγματα ὥς βουλόμεθα, δεῖ βούλεσθαι ὥς γίνεται."

54 Ἀριστοτέλους.

Νομίζει τὴν εὐδαιμονίαν οὐκ ἐν τῷ πολλὰ κεκτησθαι γίνεσθαι, ἀλλ' ἐν τῷ τῇ ψυχῇ εὖ διακεῖσθαι. καὶ γὰρ οὐδὲ τὸ σῶμα αὐτὸ τὸ λαμπρὸν ἐσθῆτι κεκοσμημένον φαίη τις εἶναι μακάριον, ἀλλὰ τὸ τὴν ὑγίαν ἔχον καὶ σπουδαίως διακείμενον, καὶ μὴδὲν τῶν προειρημένων αὐτῷ παρῇ· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ψυχὴ ἐὰν ἢ πεπαιδευμένη, τὴν τοιαύτην καὶ τὸν τοι-

οὗτον ἄνθρωπον εὐδαίμονα προσαγορευτέον ἐστίν, οὐκ ἂν τοῖς ἐκτὸς ἢ λαμπρῶς κεκοσμημένος, αὐτὸς μηδενὸς ἄξιος ᾖν. οὐδὲ γὰρ ἵππον, καὶ ψέλλια χρυσᾶ καὶ σκευὴν ἐχῇ πολυτελεῇ φαῦλος ᾖν, τὸν τοιοῦτον ἄξιόν τινος νομίζομεν εἶναι, ἀλλ' ὃς ἂν διακείμενος ἢ σπουδαίως, τοῦτον μᾶλλον ἐπαινοῦμεν. ὥσπερ γὰρ εἴ τις τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ χείρων εἴη, καταγέλαστος ἂν γένοιτο, τὸν αὐτὸν τρόπον οἷς πλείονος ἀξίαν τὴν κτήσιν εἶναι συμβέβηκε τῆς ιδίας φύσεως, ἀθλίους 10 τοιούτους εἶναι δεῖ νομίζειν. καὶ τοῦτο κατ' ἀλήθειαν οὕτως ἔχει· τίκτει γάρ, ὥσπερ φησὶν ἡ παροιμία, κόρος μὲν ὕβριν, ἀπαιδευσία δὲ μετ' ἐξουσίας ἄνοιαν. τοῖς γὰρ διακειμένοις τὰ περὶ τὴν ψυχὴν κακῶς, οὔτε πλούτος οὔτε ἰσχυρὸς οὔτε κάλλος τῶν ἀγαθῶν ἐστίν· 15 ἀλλ' ὅσῳ περ ἂν αὐταὶ μᾶλλον αἱ διαθέσεις καθ' ὑπερβολὴν ὑπάρξωσι, τοσοῦτον καὶ πλείω καὶ μεῖζον τὸν κεκτημένον βλάπτουσι, χωρὶς φρονήσεως παρα- γνόμεναι.

55 Ἰαμβλίχου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς Ἀ-
20 σφάλιον περὶ φρονήσεως.

Τὴν ἡγεμόν' οὕσαν τῶν ἀρετῶν φρόνησιν καὶ χρωμένην αὐταῖς ὅλαις, καθάπερ ὄμμα νοερόν, τάξεις τε καὶ μέτρα αὐτῶν καὶ τὴν ἐγκαιροτάτην διάθεσιν εὐ διακοσμοῦσαν, ἐπιδείκνυσιν ὁ λόγος ὑπ' αὐγὰς ἐν 25 τῷ παρόντι. αὕτη τοίνυν προηγουμένη μὲν παρα- δέχεται τὴν ἀπογέννησιν ἀπὸ τοῦ καθαροῦ καὶ τελείου νοῦ· γενομένη δ' οὕτως εἰς αὐτὸν τὸν νοῦν ἀποβλέπει καὶ τελευτᾷ ὑπ' αὐτοῦ μέτρον τε καὶ καράδειγμα αὐτὸν ἔχει κάλλιστον τῶν ἐν αὐτῇ πασῶν 30 ἐνεργειῶν. εἰ δέ τις ἐστὶ καὶ πρὸς θεοὺς ἡμῖν κοι- νωνία, διὰ ταύτης μάλιστα τῆς ἀρετῆς αὕτη συνίστα-

ται, καὶ κατὰ ταύτην διαφερόντως πρὸς αὐτοὺς ἀφομοιούμεθα, ἀγαθῶν τε καὶ συμφερόντων καὶ καλῶν καὶ τῶν ἐναντίων διάγνωσις ἀπὸ ταύτης ἡμῖν πάρεστιν, ἔργων τε προσηκόντων κρίσις καὶ κατόρθωσις δι' αὐτὴν κατευθύνεται. καὶ συλλήβδην φάναι, κυ-5 βερνητική τις ἐστὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς ὅλης ἐν αὐτοῖς διατάξεως ἀρχηγός, πόλεις τε καὶ οἴκους καὶ τὸν ἰδίον ἐκάστου βίον εἰς παράδειγμα τὸ θεῖον ἀναφέρονσα διαζωγραφεῖ κατὰ τὴν ἀρίστην ὁμοιότητα, τὸ μὲν ἐξαλείφουσα, τὸ δὲ ἐναπομορφυμένη, τὰ δὲ ἁ-11 μφότερα συμμέτρως ἀπεικάζουσα. εἰκότως ἄρα καὶ θεοειδεῖς ἀπεργάζεται τοὺς ἔχοντας αὐτὴν ἢ φρόνησις.

56 *Περὶ ἀνδρου.*

Περὶ ἀνδρὸς ἐρωτηθεὶς τί μέγιστον ἐν ἐλαχίστῳ εἶπε "φρένες ἀγαθαὶ ἐν σώματι ἀνθρώπου." 12

57 *Δημοκρίτου.*

Αἱ μεγάλαι τέρψεις ἀπὸ τοῦ θεᾶσθαι τὰ καλὰ τῶν ἔργων γίνονται.

58 *Πλάτωνος (Phaedr. 239 a).*

Φθονερὸν δὴ ἀνάγκη εἶναι, καὶ πολλῶν μὲν ἄλ-13 λων συνουσιῶν ἀπείργοντα καὶ ὠφελίμων, ὅθεν ἂν μάλιστα ἀνὴρ γένοιτο, μεγάλης αἰτίον εἶναι βλάβης· μεγίστης δὲ τῆς ὅθεν ἂν φρονημώτατός τις εἴη· τοῦτο δὲ ἢ θεία φιλοσοφία τυγχάνει ὅν, ἥς ἐραστὴν παιδικὰ ἀνάγκη πόρρωθεν εἰργεῖν, περίφοβον ὄντα τοῦ 2 καταφρονηθῆναι.

59 *Τοῦ αὐτοῦ.*

Πέφυκε ξυνιέναι εἰς τὸ αὐτὸ φρόνησίς τε καὶ δύναμις μεγάλη· καὶ ταῦτα ἄλληλα ἀεὶ διώκει καὶ ζητεῖ καὶ συγγίνεται.

60 Πυθαγόρου.

Ἐπομύνησκει σεαυτὸν ὅτι πάντες ἄνθρωποι μέγιστον ἀγαθὸν τὴν φρόνησιν εἶναι λέγουσιν, ὀλίγοι δὲ εἰσιν οἱ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν τοῦτο κτήσασθαι εὐ-
5 τονήσαντες.

61 Σωκράτους.

Σωκράτης ὁ φιλόσοφος, πολλὰ τῶν φίλων αὐτοῦ πεμπόντων, ἐπειδὴ μηδὲν δεχόμενος ἐπὶ τοῦτ' παρὰ τῆς Ξανθίππης εὐθύνετο, ἔφη "ἂν τὰ διδόμενα πάν-
10 τα ἐτοίμως λαμβάνωμεν, οὐδ' αἰτοῦντες τοὺς διδόν-
τας ἔξομεν."

62 Διογένους.

"Ἐφη τις τὸν Διογένην ἀνόητον εἶναι· ὃ δὲ "ἀνόη-
τος μὲν οὐκ εἰμι" ἔφη "τὸν δὲ αὐτὸν ὑμῖν νοῦν
15 οὐκ ἔχω."

63 Διογένους.

Πωλούμενος ἐν Κορίνθῳ, ἐρομένου τοῦ κήρυκος
"τί ἐπίστασαι;" "ἀνθρώπων" ἔφη "ἄρχειν." καὶ ὁ
κήρυξ γελάσας "μέγα ἐπιτήδευμα πωλῶ, εἰ τις θέλει
20 πρίασθαι κύριον."

64 Γαῖου ὑπὲρ δεσποτῶν.

Σωφρονέστερον δὲ οἶμαι τοῦ μετα τὸ παθεῖν ἐγ-
καλεῖν τὸ πρὶν παθεῖν φυλάξασθαι τὸ μὴ παθεῖν.

65 Διονυσίου (Plut. Mor. p. 175 f).

25 Ξένου τινὸς ἰδίᾳ φράσειν φάσκοντος αὐτοῦ, ὅπως
προειδήσει τοὺς ἐπιβουλεύοντας, ἐκέλευσεν εἰπεῖν.
ὃ δὲ προελθὼν "δοῦς" ἔφη "μοι τάλαντον, ἵνα δόξης
μεμαθημέναι τὰ σημεῖα τῶν ἐπιβουλευόντων." ἔδω-
κεν οὖν θαυμαζῶν τὴν μέθοδον τοῦ ἀνθρώπου.

3066 Χρυσίππου.

Χρύσιππος ὁ στωϊκὸς ἔφη τὴν διάνοιαν εἶναι λόγου πηγὴν.

67 Σωκράτους.

Ὡςπερ οἱ ἐν εὐδία πλέοντες καὶ τὰ πρὸς τὸν χειμῶνα ἔχουσιν ἔτοιμα, οὕτως οἱ ἐν εὐτυχίᾳ φρονοῦν-⁵τες καὶ τὰ πρὸς τὴν ἀτυχίαν ἡτοιμάκασιν βοηθήματα.

68 Ἡροδότου ἱστορίας ζ' (16).

Ἴσον ἐκεῖνο, ὃ βασιλεῦ, παρ' ἐμοὶ κέκριται φρονεῖν τε εὖ καὶ τῷ λέγοντι χρηστὰ ἐθέλειν πεῖθεσθαι.

69 Ἡροδότου ἱστορίας γ' (52).

10

Σὺ δὲ μαθὼν ὅσον φθονέεσθαι κρείσσον ἐστὶν ἢ οἰκτείρεσθαι, ἅμα τε ὁκοῖον ἐς τοὺς τοκέας καὶ ἐς τοὺς κρέσσοντας τεθνυμῶσθαι, ἅπιθι εἰς τὰ οἰκεῖα.

70 Πλάτωνος νόμων ιβ' (963 c).

Οἶον ὅτε τέτταρα ἐφήσαμεν ἀρετῆς εἶδη γερονέ-¹⁵ναι, δῆλον ὥς ἐν ἑκαστῷ ἀνάγκη φάναι, τεττάρων ὄντων. Τί μὴν; Καὶ μὴν ἐν γε αὖ πάντα ταῦτα προσαγορεύομεν· ἀνδρίαν γὰρ φάμεν ἀρετὴν εἶναι, καὶ τὴν φρόνησιν ἀρετὴν, καὶ τὰ δύο τᾶλλα, ὥς ὄντα οὐ πολλά, ἀλλ' ἐν τοῦτο μόνον ἀρετὴν. Πάνν μὲν²⁰ οὖν. Ἡ μὲν τοίνυν διαφέρειτον αὐτοῖν τούτῳ τῷ δύο καὶ δὴ ὀνόματα ἐλαβέτην καὶ τὰ ἄλλα, οὐδὲν χαλεπὸν εἰπεῖν· ἡ δὲ ἐν ἀμφοῖν ἐπωνομάσαμεν ἀρετὴν καὶ τοῖς ἄλλοις, οὐκ εὐπετὲς ἐστὶ. Πῶς λέγεις; Οὐδὲν χαλεπὸν ὃ γε λέγω δηλώσαι· διανεμώμεθα²⁵ γὰρ ἀλλήλοις τὴν ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν. Πῶς αὖ φράξεις; Ἐρώτησόν με, τί ποτε ἐν προσαγορεύοντες ἀρετὴν, ἀμφοτέρω δύο ἄλιν αὐτὰ προσείπομεν, τὸ μὲν ἀνδρίαν, τὸ δὲ φρόνησιν. Ἐρῶ γάρ σοι τὴν αἰτίαν, ὅτι τὸ μὲν ἐστὶ περὶ φόβον, οὐ καὶ τὰ θηρία³⁰

μετέχει τῆς ἀνδρείας, καὶ τὰ γε τῶν παιδων ἦθη τῶν πάντων νέων· ἄνευ γὰρ λόγου καὶ φύσει γίγνεται ἀνδρεία ψυχῇ· ἄνευ δὲ αὐτοῦ λόγου ψυχῇ φρόνιμός τε καὶ νοῦν ἔχουσα οὐτ' ἐγένετο πώποτε οὐτ' ἔστιν οὐδ' αὐθις ποτε γενήσεται, ὥς ὄντος ἑτέρου. Ἀληθῆ λέγεις.

71 Πλάτωνος (?).

Πῶς γάρ, ὡ φίλε, δύναίτο ἄν τις ἀρχόμενος ἀπὸ δόξης ψευδοῦς μηδὲ τῆς ἀληθείας ἐπὶ μικρὸν μέρος 10 ἀφικόμενος, κτήσασθαι σχεδὸν φρόνησιν; Οὐδαμῶς.

72 Σωκράτους.

Ὡσπερ εἰς κενὸν σκάφος τὸ ἀπὸ τῆς φρονήσεως ἔρμα δεῖ προσεμβάλλειν.

73 Ὁ φρόνιμος ὥσπερ εἰς ὁδὸν εἰς τὸν βίον οὐ τὰ 15 πολλοῦ ἄξια συντίδησιν ἐφόδια, ἀλλὰ τὰ ἀναγκαῖοτατα.

74 Κρίτωνος ἦτοι Δαμίππου Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ φρονήσεως καὶ εὐτυχίας.

20 Φρόνασις καὶ εὐτυχία ὧδε ἔχοντι ποτ' ἄλλαλα. φρόνασις μὲν τὸ ζητῶν καὶ λόγον ἔχον· τεταγμένον γάρ τι καὶ ὠρισμένον ἐντί· εὐτυχία δὲ τὸ ἄρρητον καὶ τὸ ἄλογον· ἄτακτον γάρ τι καὶ ἀόριστόν ἐντι. καὶ τὸ μὲν ἀρχῇ καὶ δυνάμει πρῶτον, τὸ δὲ ἀρχῇ καὶ δυνάμει δεύτερον· τὸ μὲν γὰρ κυβερνῆν καὶ ὀρίζεν πέφυκε, τὸ δὲ κυβερνῆσθαι καὶ ὀρίζεσθαι. λαμβάνοντι μάντοι γε συναρμογὰν ἀμφοτέρω, φρονάσιος καὶ εὐτυχίας εἰς ταυτὸ συνδραμοίσεας. αἰεὶ γὰρ δεῖ τὰν μὲν 30 ρητὰν καὶ λόγον ἔχουσαν φύσιν ἔχειν ὃ περὶ αὐτῆς τε καὶ συντάξει, τὰν δὲ ἄρρητον καὶ ἄλογον ἔχειν ὑπ' ὃ περὶ αὐτῆς τε καὶ συνταχθήσεται. ἔχει γὰρ οὕτως

ὁ λόγος κατὰ πάντων, ὃ τε τᾶς ἀπείρου φύσιος καὶ τᾶς περαιοίσας. τὰ μὲν γὰρ ἄπειρα φύσιν ἔχει περαινέσθαι τε καὶ συντετάχθαι ὑπὸ τῶν λόγον ἔχόντων αἰεὶ καὶ φρόνασιν· ὕλας γὰρ καὶ οὐσίας ἔχοντι τάξιν· τὰ δὲ περαίνοντα ἐξ αὐτέων συντετάχθαι τε⁵ καὶ ὠρίσθαι· τέχνας γὰρ καὶ αἰτίας ἐνεργητικῶς ἔχοντι τάξιν.

75 Ἐν ταυτῷ.

Ἄ δὲ συναρμογὰ ταυτῶν τῶν φυσίων κατ' ἄλλα καὶ ἄλλα γινόμενα μεγάλα καὶ ποικίλα πεποίηκε¹⁰ τὴν διαφορὰν τῶν συναρμοσμένων. Ἐν τε γὰρ τῇ τῷ ὅλῳ περιοχῇ συναρμογὰ ἀμφοτέρων τῶν φυσίων, τᾶς τε αἰκινάτω φύσιος καὶ τᾶς αἰπαθέος, κόσμος ἐντί· ἄλλως γὰρ οὐκ ἐνεδέχετο σώζεσθαι τό τε ὅλον καὶ τὸ πᾶν, μὴ συναρμογὰν ἔχοντος τῷ γενναίῳ ποτὶ¹⁵ τὸ θεῖον καὶ τῷ αἰπαθέος ποτὶ τὸ αἰκινάτον. Ἐν τε τῷ ἀνθρώπῳ ἡ συναρμογὰ τῷ ἀλόγῳ μέρος τᾶς ψυχᾶς ποτὶ τὸ λόγον ἔχον, ἀρετά. οὔτε γὰρ ἐν τοῦτοις ἐνδέχεται, στάσις εἰσας ἐν ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσιν, ἀποτελεσθῆμεν ἀρετάν. καὶ ἐν πόλει δὲ τῶν μὲν ἀρ-²⁰χομένων ποτὶ τῷ ἄρχοντι ἀποτελεῖ κράτος καὶ ὁμόνοιαν· τὸ μὲν γὰρ ἄρχεν ἴδιον τῷ κρείσσονος, τὸ δ' ἄρχεσθαι ἔργον τῷ χείρονος, τὸ δὲ κρατὲν καὶ ὁμονοῦν κοινὸν ἀμφοτέρων. ὁ δὲ αὐτὸς τρόπος τᾶς ἐπὶ τῷ ὅλῳ καὶ τᾶς ἐπὶ τῷ οἴῳ συναρμογᾶς· συντίθεται τε καὶ²⁵ συντάσσεται, σπωδᾶς καὶ παιδιᾶς ποτὶ λόγον ἐς τὸ αὐτὸ συνδραμοίσας, καὶ λύπας δὲ καὶ ἄδονᾶς καὶ εὐτυχίας καὶ ἀτυχίας. χορῆζει γὰρ ὁ βίος τυγχάνειν καὶ ἀνέσιος καὶ ἐπιτάσιος, καὶ σκυθρωπότατος καὶ διαχύσιος, καὶ εὐτυχίας καὶ ἀτυχίας. ἡ μὲν γὰρ συν-³⁰ἔχεν καὶ συνάγειν δύναται τὸν νόον ἐς τὰν εὐμαχα-

νίαν καὶ ἐς τὰν φρόνασιν, ἃ δ' ἄμπαυσιν καὶ διάχυσιν παρεχόμενα καινότερον καὶ εὐψυχον αὐτὸν αὖ παρασκευάζοντι ποτὶ τὰς πράξεις. εἰ δὲ καὶ τὸ ἐν τούτων ἐνδυναστεύοι κατὰ τὸν βίον, ἑτερομερῆς τε καὶ 5 ἑτεροκλινῆς γίνεται ὁ βίος, ὅκα μὲν ἐπὶ τὸ σκυθρωπόν τε καὶ χαλεπὸν καταφερόμενος, ὅκα δὲ ἐπὶ τὸ ἀναιμένον καὶ κοῦφον· ἃ δὲ συναρμογὰ τούτων ἀπάντων ὀφείλει γίνεσθαι ποτὶ τὰν φρόνασιν· αὐτὰ γὰρ ἃ διενεργοῦσα ἐντὶ τό τε ἄπειρον καὶ τὸ περαῖνον 10 ἐν ταῖς πράξεσι, διόπερ καὶ τῶν ἄλλαν ἄρετῶν αὐτὰ ἀρεμῶν ἐντι καὶ μάτηρ. πᾶσαι γὰρ ποτὶ τὸν λόγον καὶ νόμον τὸν ταύτας συναρμοσμέναι τε καὶ συντεταγμέναι τυγχάνοντι. περαίνεται δὴ ὁ λόγος ἤδη μοι κατ' εὐθείαν· τὸ γὰρ ἄλογον καὶ τὸ δητὸν ἐν πᾶσιν 5 ἐνι, καὶ τὸ μὲν ὀρίζει καὶ περαίνει, τὸ δ' ὀρίζεται καὶ περαίνεται, τὸ δ' ἐξ ἀμφοτέρων αὐτῶν συγκαίμενον ἃ τε τῷ ὅλῳ καὶ τῷ παντὸς συναρμογὰ ἐντι.

76 Ἀρχύτα Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ εὐδαίμονος.
 10 Φρόνιμος δὲ ἀνὴρ οὕτως ἂν μάλιστα γένοιτο, εἰ φύσιος πρᾶτον εὐστόχῳ τε καὶ μναμονικᾷ καὶ φιλοπόνῳ τυχὼν ἐν λογισμοῖς τε καὶ μαθημάτεσσι καὶ ταῖς ποτ' ἀκρίβειαν θεωρίαις εὐθύς ἐκ νέων γυμνάσασαιτο τὰν διάνοιαν φιλοσοφίας ἀπτόμενος ὀρθᾶς, μετὰ δὲ 15 ταύτας θεῶν τε καὶ νόμων καὶ βίων ἀνθρωπίνων ἐμπειρίαν λάβοι. δύο γὰρ ἐντι ἐξ ὧν τῷ φρονίμῳ διὰ θεσεις παραγίνεται, ὧν τὸ μὲν ἐντι ἔξιν μαθηματικὰν τε καὶ γνωστικὰν λαβέν, τὸ δὲ θεωρήματα καὶ πράγματα πολλὰ ἐπελθόντα, τὰ μὲν καὶ αὐτὸν ἰδόντα τὰ 30 δὲ καὶ δι' ἑτέρῳ τινὸς τρόπῳ κατανοήσαντα. οὔτε γὰρ ὁ ἐν λογισμοῖς καὶ μαθημάτεσσι καὶ ταῖς ποτ' ἀκρι-

βειάν θεωρίαις εὐθὺς ἐκ νέων γυμνάσας τὰν διάνοιαν ἱκανός ἐντι ποτὶ φρόνασιν, οὐδ' ὁ τούτων μὲν ἀπολειφθεὶς, ἐν ἀκροαμάτεσσι δὲ πολλοῖς καὶ πραγματέεσσιν ἀναστρεφθεὶς. ἀλλ' ὁ μὲν ἐν τῷ καθ' ἑκαστα κρίνεν τυφλὸς ἐγένετο τὰν διάνοιαν, ὁ δ' ἐν τῷ καθ' ὅλῳ θεωρὲν αἰεί. καθάπερ γὰρ ἐπὶ τῶν λογισμῶν τὰ μέρη συντιθέντας τὸ ὅλον ἐξ αὐτῶν λογίζεσθαι, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων δύναται ὁ μὲν λόγος τὰν καθόλῳ θεωρίαν ὑπογράφειν, ἃ δ' ἐμπειρία καθ' ἑκαστα κρίνεν. 10

77 Ἐπικτήτου.

Οὐδείς φιλοχρήματος καὶ φιλήδονος καὶ φιλόδοξος φιλάνθρωπος, ἀλλὰ μόνος ὁ φιλόκαλος.

78 Ὡσπερ οὐκ ἂν ἐβούλου ἐν νηϊ μεγάλη καὶ γλαφυρᾷ καὶ πολυχρύσῳ πλέων βαπτίζεσθαι, οὕτω μηδὲ ἐν οἰκίᾳ αἰροῦ ὑπερμεγέθει καὶ πολυτελεῖ αὐλιζόμενος χειμάζεσθαι.

79 Δημητρίου Φαληρέως τῶν ἐπὶ τὰ σοφῶν ἀποφθέγματα.

α. Κλεόβουλος Εὐαγόρου Λίνδιος ἔφη. 20

Μέτρον ἄριστον. Πατέρα δεῖ αἰδεῖσθαι. Εὖ τὸ σῶμα ἔχειν καὶ τὴν ψυχὴν. Φιλήκοον καὶ μὴ πολυήκοον. Ὀψιμαθῇ ἢ ἀμαθῇ. Γλῶσσαν εὐφημον κεκτῆσθαι. Ἀρετῆς οἰκεῖον [καὶ κακίας ἀλλότριον] ἀδικίαν μισεῖν. Εὐσέβειαν φυλάσσειν. Πολίταις τὰ βέλτιστα συμβουλεύειν. Γλώττης κρατεῖν. Βίᾳ μηδὲν πράττειν. Τέκνᾳ παιδεύειν. Τύχῃ εὐχεσθαι. Ἐχθρὰς διαλύειν. Τὸν τοῦ δήμου ἐχθρὸν πολέμιον νομίζειν. Γυναικὶ μὴ μάχεσθαι μηδὲ ἄγαν φρονεῖν ἁλλοτρίων παρόντων· τὸ μὲν γάρ ἐστι χέρηρον, τὸ δὲ 30

μανίαν δύνатаι παρέχειν. Οίκέτας μεθύοντας μὴ
κολάζειν· εἰ δὲ μή, δόξεις καὶ αὐτὸς παροινεῖν. Γα-
μειν ἐκ τῶν ὁμοίων· ἐὰν γὰρ ἐκ τῶν κρειττόνων,
δεσπότας, οὐ συγγενεῖς κτήσῃ. Μὴ ἐπιγέλα τῷ
5 σκώπτοντι· ἀπεχθὴς γὰρ ἔσῃ τοῖς σκωπτομένοις. Εὐ-
ποροῦντα μὴ ὑπερήφανον εἶναι, ἀποροῦντα μὴ τα-
πεινοῦσθαι.

β. Σόλων Ἐξηκεστίδου Ἀθηναῖος ἔφη.

Μηδὲν ἄγαν. Κριτὴς μὴ καθήσο· εἰ δὲ μή, τῷ
10 ληφθέντι ἐχθρὸς ἔσῃ. Ἥδονήν φεῦγε ἥτις λύπην
τίκτει. Φύλασσε τρόπον καλοκαγαθίαν ὄρκου πιστο-
τέραν. Σφράγιζε τοὺς μὲν λόγους σιγῇ, τὴν δὲ σιγὴν
καιρῷ. Μὴ ψεύδου, ἀλλ' ἀλήθευε. Τὰ σπουδαῖα
μελέτα. Τῶν γονέων μὴ λέγε δικαιότερα. Φίλους
15 μὴ ταχὺ κτῶ, οὓς δ' ἂν κτήσῃ, μὴ ταχὺ ἀποδοκίμαζε.
Ἀρχεσθαι μαθὼν ἄρχειν ἐπιστήσῃ. Εὐθύνας ἐτέ-
ρους ἀξίων διδόναι καὶ αὐτὸς ὑπεχε. Συμβούλευε μὴ
τὰ ἥδιστα ἀλλὰ τὰ βέλτιστα τοῖς πολλταῖς. Μὴ θρα-
σύνου. Μὴ κακοῖς ὁμίλει. Χρῶ τοῖς θεοῖς. Φίλους
20 εὐσέβει. Γονεὺς αἰδοῦ. Νοῦν ἡγεμόνα ποιοῦ. Ὁ δ'
ἂν ἰδῇς μὴ λέγε. Εἰδὼς σίγα. Τοῖς σεαυτοῦ πρᾶος
ἴσθι. Τὰ κακὰ μὴ τοῖς φανεροῖς τεκμαίρου.

γ. Χίλων υἱὸς Λαμαργήτου Λακεδαιμόνιος ἔφη.

Γυνῶθι σαυτόν. Πίνων μὴ πολλὰ λάλει· ἅμαρ-
25 τήσεις γάρ. Μὴ ἀπείλει τοῖς ἐλευθέροις· οὐ γὰρ κα-
λόν. Μὴ κακολόγει τοὺς πλησίον· εἰ δὲ μή, ἀκούσῃ
ἐφ' οἷς λυπηθήσῃ. Ἐπὶ τὰ δειπνα τῶν φίλων βρα-
δέως πορευόν, ἐπὶ δὲ τὰς ἀτυχίας ταχέως. Γάμους
εὐτελεῖς ποιοῦ. Τὸν τετελευτηκότα μακάριζε. Πρε-
30 σβύτερον σέβου. Τὸν τὰ ἀλλότρια περιεργαζόμενον

μίσει. Ζημίαν αἰροῦ μάλλον ἢ κέρδος αἰσχροῦ· τὸ μὲν γὰρ ἅπαξ σε λυπήσει, τὸ δ' αἰεί. Τῷ δυστυχοῦντι μὴ ἐπιγέλα. Τραχέσιν ἥσυχον σεαυτὸν πάρεχε, ὅπως σε αἰσχύνωνται μάλλον ἢ φοβῶνται. Τῆς ἰδίας οἰκίας προστάτει. Ἡ γλῶσσά σου μὴ προτρεχέτω τοῦ νοῦ. Θυμοῦ κράτει. Μὴ ἐπιθυμεῖ ἀδύνατα. Ἐν ὁδῷ μὴ σπεῦδε προάγειν μηδὲ τὴν χεῖρα κινεῖν· μανικὸν γάρ. Νόμοις πελθου. Ζημία χρῶ. Ἀδικοῦμενος διαλλάσσου, ὑβριζόμενος τιμωροῦ.

δ. Πιττακὸς Μυτιληναῖος.

10

Ἐγγύη, παρὰ δ' ἄτη. Φίλων παρόντων καὶ ἀπόντων μέμνησο. Μὴ τὴν ὄψιν καλλωπίζου, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἴσθι καλός. Μὴ πλούτει κακῶς. Μὴ σε διαβαλλέτω λόγος εἰς τοὺς πίστεως κεκοινωνηκότας. Κολακεύειν γονεῖς μὴ ὄκνει. Μὴ προσδέχου τὸ φαῦλον. Οἷους ἂν ἐράνους εἰσενέγκῃς τοῖς γονεῦσι, τοιούτους αὐτὸς ἐν τῷ γήρῳ παρὰ τῶν τέκνων προσδέχου. Χαλεπὸν τὸ εὖ γινῶναι. Ἦδιστον τὸ ἐπιθυμίας τυχεῖν. Ἀνιαρὸν ἀργία. Βλαβερὸν ἀκρασία. Βαρὺ ἀπαιδευσία. Δίδασκε καὶ μάνθανε τὸ ἄμεινον. Ἀργὸς μὴ ἴσθι μηδ' ἂν πλουτῇς. Κακὰ ἐν οἴκῳ κρύπτε. Φθόρον χάριν μὴ οὐκ εἰρου. Μέτρῳ χρῶ. Μὴ πᾶσι πίστευε. Ἀρχῶν κόσμει σεαυτόν.

ε. Θαλῆς ὁ Μιλήσιος.

Καιρὸν γινῶθι. Ὁ μέλλεις ποιεῖν, μὴ λέγε· ἀποτυχὼν γὰρ καταγελασθήσῃ. Τοῖς ἐπιτηδεύμασι χρῶ. Ὅσα νεμεσᾷς τῷ πλησίον, αὐτὸς μὴ ποίει. Κακοπραγοῦντα μὴ ὀνειδίξε· ἐπὶ γὰρ τοῦτοις νέμεσις θεῶν κἀθηται. Παρακαταδήκας ἀπόδος. Ἀνέχου ὑπὸ τῶν πλησίον [μικρά. Ἀγάπα τὸν πλησίον] μικρὰ ἐλάτ- 3

τούμενος. Τὸν φίλον κακῶς μὴ λέγε, μὴ δ' εὖ τὸν ἐχθρόν· ἀσυλλόγιστον γὰρ τὸ τοιοῦτον. Δεινὸν τὸ συνιδεῖν τὸ μέλλον. Ἀσφαλὲς τὸ γενόμενον, ἀσαφὲς τὸ μέλλον. Πιστὸν γῆ, ἄπιστον θάλασσα, ἄπληστον κέρδος. Κτῆσαι αἰδία. Θεραπείαν ζητεῖ. Φίλει τὴν παιδείαν σωφροσύνην φρόνησιν ἀλήθειαν πίστιν ἐμπειρίαν ἐπιδεξιότητα ἐταιρείαν ἐπιμέλειαν οἰκονομίαν τέχνην εὐσέβειαν.

ξ. Βίας Τεντάμου Πρωηνεὺς ἔφη.

10 Οἱ πλεῖστοι ἄνθρωποι κακοί. Ἐς τὸ ἔσοπτρον ἐμβλέψαντα δεῖ, εἰ μὲν καλὸς φαίνεται, καλὰ ποιεῖν, εἰ δὲ αἰσχρὸς, τὸ τῆς φύσεως ἑλλιπὲς διορθοῦσθαι τῇ καλοκαγαθίᾳ. Βραδέως ἐγγείρει, ὃ δ' ἂν ἄρξῃ διαβεβαιοῦ. Μίσει τὸ ταχὺ λαλεῖν, μὴ ἀμάρτης· μετά-
15 νοια γὰρ ἀκολουθεῖ. Μῆτε εὐήθης ἴσθι μῆτε κακοήθης. Ἀφροσύνην μὴ προσδέχου. Φρόνησιν ἀγάπα. Περὶ θεῶν λέγε ὥς εἰσὶ θεοί. Νόει τὸ πραττόμενον. Ἄκουε πολλά. Λάλει καίρια. Πένης ὢν πλουσίους μὴ ἐπιτίμα, ἦν μὴ μέγα ὠφελῆς. Ἀνάξιον ἄνδρα μὴ
20 ἐπαίνει διὰ πλοῦτον. Πείσας λάβε, μὴ βιασάμενος. Ὅταν ἀγαθὸν πράσσης, θεοὺς, μὴ σεαυτὸν αἰτιῶ. Κτῆσαι ἐν μὲν νεότητι εὐπραξίαν, ἐν δὲ τῷ γῆραι σοφίαν. Ἐξείς ἔργῳ μνήμην, καιρῷ εὐλάβειαν, τρόπῳ γενναιότητα, πόνῳ ἐγκράτειαν, φόβῳ εὐσέβειαν,
25 πλούτῳ φιλίαν, λόγῳ πειθῶ, σιγῇ κόμον, γνώμῃ δικαιοσύνην, τόλμῃ ἀνδρείαν, πράξῃ δυναστείαν, δόξῃ ἡγεμονίαν, φύσει εὐγένειαν.

η. Περίανδρος Κυψέλου Κορίνθιος ἔφη.

Μελέτα τὸ πᾶν. Καλὸν ἡσυχία. Ἐπισφαλὲς προ-
30 πέτεια. Κέρδος αἰσχρὸν φύσεως κατηγορία. Δημο-

κρατία κρείττον τυραννίδος. Αἱ μὲν ἡδοναὶ θνηταί, αἱ δ' ἄρεται ἀθάνατοι. Εὐτυχῶν μὲν μέτριος ἴσθι, ἀτυχῶν δὲ φρόνιμος. Φειδόμενον κρείττον ἀποθανεῖν ἢ ζῶντα ἐνδεῖσθαι. Σεαντὸν ἄξιον παρασκευάζε τῶν γονέων. Ζῶν μὲν ἐπαινοῦ, ἀποθανῶν δὲ μακα-⁵ρίζου. Φίλοις εὐτυχοῦσι καὶ ἀτυχοῦσιν ὁ αὐτὸς ἴσθι. Ὃν ἂν ἐκῶν ὁμολογήσῃς πονηρόν, παρὰβαινε. Λόγων ἀπορρήτων ἐκφορὰν μὴ ποιοῦ. Λοιδόρει ὥς ταχὺ φίλος ἐσόμενος. Τοῖς μὲν νόμοις παλαιοῖς χρῶ, τοῖς δ' ὅσοις προσφάτοις. Μὴ μόνον τοὺς ἀμαρτάνοντας κό-¹⁰λαξε, ἀλλὰ καὶ τοὺς μέλλοντας κώλυε. Δυστυχῶν κρύπτε, ἵνα μὴ τοὺς ἐχθροὺς εὐφράνῃς.

80 Σωσιάδου τῶν ἐπὶ τὰ σοφῶν ὑποθήκαι.
 Ἔπου θεῶ. Νόμῳ πείθου. Θεοὺς σέβου. Γονεῖς αἰδοῦ. Ἦτιῶ ὑπὲρ δικαίου. Γνωθὶ μαθῶν.¹⁵
 Ἀκούσας νόει. Σαυτὸν ἴσθι. Γαμεῖν μέλλων καιρὸν γινῶθι. Φρόνει θνητά. Ξένος ὦν ἴσθι. Ἐστὶαν τίμα. Ἄρχε σεαντοῦ. Φίλοις βοήθει. Θυμοῦ κράτει. Φρόνησιν ἄσκει. Πρόνοιαν τίμα. Ὅρκῳ μὴ χρῶ. Φιλίαν ἀγάπα. Παιδείας ἀντέχου. Δόξαν δίδωκε. Σοφίαν²⁰ ξήλου. Καλὸν εὖ λέγε. Ψέγε μηδένα. Ἐπαίνει ἀρετήν. Πράττε δίκαια. Φίλοις εὐνόει. Ἐχθροὺς ἀμύνου. Εὐγένειαν ἄσκει. Κακίας ἀπέχου. Κοινὸς γίνου. Ἴδια φύλασσε. Ἀλλοτριῶν ἀπέχου. Εὐφημος ἴσθι. Ἀκουε πάντα. Φίλῳ χαρίζου. Μηδὲν ἄγαν.²⁵
 Χρόνου φείδου. Ὅρα τὸ μέλλον. Ἵβριν μῖσει. Ἰκέτας αἰδοῦ. Πᾶσιν ἀρμόξου. Ῥιπὺς παίδευε. Ἐχῶν χαρίζου. Δόλον φοβοῦ. Εὐλόγει πάντας. Φιλόσοφος γίνου. Ὅσια κρῖνε. Γινὺς πράττε. Φόνου ἀπέχου. Εὐχῶν δυνατά. Σοφοῖς χρῶ. Ἥθος δοκίμαξε.³⁰
 Λαβῶν ἀπόδος. Ὑπορῶ μηδένα. Τέχνῳ χρῶ. Ὁ μέλ-

λεις, δός. Εὐεργεσίας τίμα. Φθόνει μηδενί. Φυ-
 λακῇ πρόσσεχε. Ἐλπίδα αἰνει. Διαβολὴν μίσει. Δι-
 καίως κτῶ. Ἀγαθούς τίμα. Κριτὴν γνῶθι. Γάμους
 κρᾷ. Τύχην νόμιζε. Ἐγγύην φεῦγε. Πᾶσι δια-
 5 λέγου. Ὁμοίοις χρῶ. Δαπανῶν ἄρχου. Κτῶμενος
 ἥδου. Αἰσχύνην σέβου. Χάριν ἐκτέλει. Εὐτυχίαν
 εὖχου. Τύχην στέργε. Ἀκούων ὄρα. Ἐργάζου κτη-
 τᾶ. Ἔσθιν μίσει. Ὀνειδος ἐχθαιρε. Γλῶσσαν ἴσχε.
 Ἐβρίν ἀμύνου. Κρίνε δίκαια. Χρῶ χρήμασιν. Ἄδω-
 10 ροδόκητος δοκίμαζε. Αἰτιῶ παρόντα. Λέγε εἰδώς.
 Βίας μὴ ἔχου. Ἀλύπως βίου. Ὀμίλει πράως. Πέρας
 ἐπιτέλει μὴ ἀποδειλιῶν. Φιλοφρόνει πᾶσιν. Τλοῖς
 μὴ καταρῶ. Γλώττης ἄρχε. Σεαυτὸν εὖ ποιεῖ. Εὐ-
 προσήγορος γίνου. Ἀποκρίνου ἐν καιρῷ. Πόνει μετὰ
 15 δικαίου. Πρᾶττε ἀμετανοήτως. Ἀμαρτάνων μετα-
 νόει. Ὀφθαλμοῦ κρᾷ. Βουλευόν χρόνῳ. Ἐπιτέ-
 λει συντόμως. Φίλλαν φύλασσε. Εὐγνώμων γίνου.
 Ὁμόνοϊαν δίωκε. Ἄρρητον μὴ λέγε. Τὸ κρατοῦν
 φοβοῦ. Τὸ συμφέρον θηρῶ. Καιρὸν προσδέχου.
 20 Ἐχθρὰς διάλυε. Γῆρας προσδέχου. Ἐπὶ φώμῃ μὴ
 καυχῶ. Εὐφημίαν ἄσκει. Ἀπέχθειαν φεῦγε. Πλού-
 τει δικαίως. Δόξαν μὴ λείπε. Κακίαν μίσει. Μαν-
 θάνων μὴ κάμνε. Κινδύνευε φρονίμως. Φειδόμε-
 νος μὴ λείπε. Χρησμούς θαύμαζε. Οὓς τρέφεις,
 25 ἀγάπα. Ἀπόντι μὴ μάχου. Πρεσβύτερον αἰδοῦ. Νεώ-
 τερον δίδασκε. Πλούτῳ ἀπίστει. Σεαυτὸν αἰδοῦ.
 Μὴ ἄρχε ὑβρίζειν. Προγόνους στεφάνου. Θνήσκε
 ὑπὲρ πατρίδος. Τῷ βίῳ μὴ μάχου. Ἐπὶ νεκρῷ μὴ
 γέλα. Ἀτυχοῦντι συνάχθου. Χαρίζου ἀβλαβῶς. Μὴ
 30 ἐπὶ παντὶ λυποῦ. Ἐξ εὐγενῶν γέννα. Ἐπαγγέλλου
 μηδενί. Φθιμένους μὴ ἀδίκει. Εὖ πάσχε ὡς θνητός.
 Τύχῃ μὴ πίστευε. Παις ὧν κόσμιος ἴσθι, ἥβῳ ἐγ-

κρατής, μέσος δίκαιος, πρεσβύτερος εὐλογος. Τε-
 λεύτα ἄλυπος. [Πλήθει ἄρεσκε. Μὴ λάλει πρὸς ἡδο-
 νήν. Ὁμολογίαις ἐμμενε. Θυσίας πρόσφερε κατὰ
 δύναμιν. Σεαυτῷ μὴ μάχων. Μὴ ἐπὶ παντὶ λυποῦ. Τῷ
 βίῳ μὴ ἄχθου. ἢ φιλαίτιος ἴσθι. Ἐπαγγέλλου μη-
 δὲνὶ τὸ παράπαν. Χρόνου φείδου. Ἐνδαπανώμενος
 καὶ ἐφ' ἃ μὴ δεῖ, ὀλίγος ἔσῃ ἐφ' ἃ δεῖ.]

81 Ἡρα κλείτου.

Ὀκόσων λόγους ἤκουσα, οὐδεις ἀφικνέεται ἐς
 τοῦτο, ὥστε γινώσκειν ὅτι σοφὸν ἐστὶ πάντων κεχω- 10
 ρισμένον.

82 Κρύπτειν ἀμαθίην κρέσσον ἢ ἐς τὸ μέσον φέρειν.

83 Ἀνθρώποις γίνεσθαι ὁκόσα θέλουσιν οὐκ ἄμει-
 νον.

84 Νοῦσος ὑγιήν ἐποίησεν, ἡδὺ καὶ ἀγαθόν, λι- 15
 μὸς κόρον, κάματος ἀνάπαυσιν. σωφρονεῖν ἀρετὴ με-
 γίστη, καὶ σοφίη ἀληθέα λέγειν καὶ ποιεῖν κατὰ φύ-
 σιν ἐπαίοντας. ξυνόν ἐστὶ πᾶσι τὸ φρονεῖν. ξὺν
 νόμῳ λέγοντας ἰσχυρίζεσθαι χρὴ τῷ ξυνῷ πάντων.
 ὅπως περ νόμῳ πόλις, καὶ πόλις ἰσχυροτέρως. τρέ- 20
 φονται γὰρ πάντες οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι ὑπὸ ἐνὸς τοῦ
 θείου· κρατεῖ γὰρ τοσοῦτον ὁκόσον ἐθέλει, καὶ ἐξ-
 αρκέει πᾶσι καὶ πεφίγνεται.

85 Σωκράτους.

Ψυχῆς ἐστὶ λόγος ἑαυτὸν αὐξῶν. Ἐν τῷ βίῳ, κα- 25
 θάπερ ἐν δράματι, χρὴ τὰ πρῶτα λέγειν οὐ τὸν πλου-
 σιώτατον, ἀλλὰ τὸν φρονιμώτατον.

86 Σωκράτους.

Καλὸν ἐπὶ μὲν τῆς ἐστίας φαίνεσθαι τὸ πῦρ λαμ-
 πρόν, ἐπὶ δὲ τῆς εὐτυχίας τὸν νοῦν.

57 Δεῖ ὥσπερ εὐνομουμένης τῆς πόλεως φυγα-
δεύειν στάσιαστήν ἄνθρωπον, οὕτως ἐκ τῆς σωθησο-
μένης ψυχῆς τὸν πρὸς τὰ φαῦλα κεκλικότα νοῦν.

58 Πλάτωνος (Gorg. 448 c).

5 Πολλὰ τέχνη ἐν ἀνθρώποις εἰσὶν ἐκ τῶν ἐμπει-
ριῶν ἐμπείρως εὖρημέται. ἐμπειρία μὲν γὰρ ποιεῖ
τὸν αἰῶνα ἡμῶν πορεύεσθαι κατὰ τέχνην· ἀπειρία
δὲ κατὰ τύχην. ἐκάστων δὲ τούτων μεταλαμβάνουσιν
ἄλλοι ἄλλων ἄλλως· τῶν δὲ ἀρίστων οἱ ἄριστοι.

10 59 Σὺ δὲ δὴ πρὸς θεῶν, ὦ παῖ, δυνατόν ἡγεῖ τοῦ-
το; τάχα γὰρ ὑμεῖς μὲν ὀξύτερον οἱ νέοι πρὸς αὐτὸ
βλέποιτε, ἡμεῖς δὲ ἀμβλύτερον. Τὸ ποῖον καὶ πρὸς
τί μάλιστα λέγεις; οὐ γὰρ πῶ κατανοῶ τὸ νῦν ἐρω-
τώμενον. Εἰ πάντα ἐπίστασθαι τινα ἄνθρωπόν ἐστι
15 δυνατόν; Μακάριον μὲντ' ἂν ἡμῶν, ὦ ξένη, ἦν τὸ
γένος. (Plato Soph. 232 e).

90 Σωκράτους.

Οὔτε ἱππῶ χωρὶς χαλινού οὔτε πλούτῳ χωρὶς λο-
γισμοῦ δυνατόν ἀσφαλῶς χρήσασθαι.

20 91 Ὁ βίος ὥσπερ ὄργανον ἀνέσει καὶ ἐπιτάσει ἀρ-
μοττόμενος ἡδίων γίνεται.

92 Ἐπαινεῖν χρὴ τὸ κατὰ τέχνην γινόμενον.

93 Πλάτωνος (?).

Μάλιστα ἐπιμελεῖσθαι χρὴ, ὅπως ἕκαστος ἡμῶν
25 τῶν ἄλλων μαθημάτων ἀμελήσας τούτου τοῦ μαθη-
ματος καὶ μιμητῆς καὶ μαθητῆς ἔσται, ἐάν ποθεν οἶός
τ' ἦ μαθεῖν καὶ ἐξευρεῖν τίς αὐτὸν ποιήσῃ δυνατόν
καὶ ἐπιστήμονα, βίον χρηστὸν καὶ πονηρὸν διαγινώ-
σκοντα τὰ βελτίω ἐκ τῶν δυνατῶν ἀεὶ πανταχοῦ ἀλ-
30 ρεῖσθαι.

94 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν Κλειτοφῶντος (407 e).

Καὶ ὅταν λέγῃς ὡς ὅτῃ τις μὴ ἐπίσταται χρῆσθαι, κρεῖττον ἔαν τὴν τούτου χρῆσιν. εἰ δὲ τις μὴ ἐπίσταται ὀφθαλμοῖς χρῆσθαι μηδὲ ὥσθι μηδὲ ξύμπαντι τῷ σώματι, τούτῳ μήτε ἀκούειν μήθ' ὁρᾶν 5 μήτε ἄλλην χρεῖαν μηδεμίαν χρῆσθαι τῷ σώματι κρεῖττον ἢ ὁπιοῦν χρῆσθαι. καὶ δὴ καὶ περὶ τέχνην ὡσαύτως· ὅστις γὰρ ἂν δὴ μὴ ἐπίσταται τῇ ἑαυτοῦ λύρᾳ χρῆσθαι, δῆλον ὡς οὐδὲ τῇ τοῦ γέιτονος, οὐδὲ ὅστις μὴ τῇ τῶν ἄλλων, οὐδὲ τῇ ἑαυτοῦ, οὐδὲ τῶν 10 ὀργάνων ἄλλῃ οὐδὲ κτημάτων οὐδενί. καὶ τελευτᾷ δὴ καλῶς ὁ λόγος οὗτός σοι, ὡς ὅστις ψυχῇ μὴ ἐπίσταται χρῆσθαι, τούτῳ τὸ ἄγειν ἡσυχίαν τῇ ψυχῇ, καὶ μὴ ζῆν κρεῖττον ἢ ζῆν πράττοντι καθ' αὐτόν· εἰ δέ τις ἀνάγκη ζῆν εἴη, δούλῳ ἄμεινον ἢ ἑλευθέρῳ διὰ 15 γειν τῷ τοιούτῳ τὸν βίον.

95 Τοῦ αὐτοῦ Ἀλκιβιάδου (146 c).

Οὐκ οὖν φαμέν πάλιν τοὺς πολλοὺς διημαρτηκέναι τοῦ βελτίστου, ὡς τὰ πολλὰ γε, οἶμαι, ἄνευ νοῦ δόξῃ πεπιστευκότας; Φαμέν γάρ. Λυσιτελεῖ ἄρα τοῖς 20 πολλοῖς μήτε εἰδέναι μηδὲν μήτε οἰεσθαι εἰδέναι, εἴπερ γε προθυμῶσονται μᾶλλον πράττειν ταῦθ' ἅττ' ἂν εἰδῶσιν ἢ οἰηθῶσιν εἰδέναι, πράττοντες δὲ βλάπτεσθαι τὰ πλείω μᾶλλον ἢ ὠφελεῖσθαι. Ἀληθέστατα λέγεις. Ὅρᾳς οὖν ὅτε γ' ἔφην κινδυνεύειν 25 τότε τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν κτήμα, ἔαν τις ἄνευ τῆς τοῦ βελτίστου ἐπιστήμης κεκτημένος ἦ, ὀλιγάκις μὲν ὠφελεῖν, βλάπτειν δὲ τὰ πλείω τὸν ἔχοντα αὐτό, ἄρ' οὐχὶ τῷ ὄντι ὀρθῶς ἐφαινόμην λέγων; Καὶ εἰ μὴ τότε, ἀλλὰ νῦν μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες. Δεῖ ἄρα καὶ 30 πόλιν καὶ ψυχὴν τὴν μέλλουσαν ὀρθῶς βιώσεσθαι

ταύτης τῆς ἐπιστήμης ἀντέχεσθαι, ἀτεχνῶς ὥσπερ ἀσθενοῦντα ἱατροῦ ἢ τινὸς κυβερνήτου τὸν ἀσφαλῶς μέλλοντα πλεῖν.

96 Φρόνησις, δύνάμις ποιητικὴ καθ' αὐτὴν τῆς ἀνθρώπου ἐνδοξασίας· διαθήσις, καθ' ἣν κρίνομεν τί πρακτέον καὶ τί οὐ πρακτέον· ἐπιστήμη ἀγαθῶν καὶ κακῶν· ἐπιστήμη ποιητικὴ ἐνδοξασίας. (Plat. Defn. 411 d.)

97 Ἐπίστασαι τινὰς ἤδη βλαβέντας ὑπὸ ἐχθρῶν; Πῶς γὰρ οὐ; Τί δέ; ὑπὸ τῶν καλουμένων φίλων καὶ 10 συνηθῶν ἢ καὶ ὑπὸ συγγενῶν τινῶν; ἐνίοις καὶ ὑπὸ τῶν ἔγγιστα, ἀδελφῶν ἢ υἱῶν ἢ πατέρων; Ἐγὼ γε πολλούς. Τίς οὖν ἡ αἰτία, δι' ἣν οὐ μόνον οἱ ἐχθροὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀδικοῦσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ λεγόμενοι φίλοι ἀλλήλους, καὶ νῆ Δία πολλοὶ καὶ τῶν ὄντως 15 ἀναγκαίων; Δῆλον ὥς ἡ κακία τῶν ἀνθρώπων, ὑφ' ἧς ἕκαστος, οἶμαι, καὶ αὐτὸς αὐτῷ ἐστὶ βλαβερός. Πάντας ἄρα τοὺς φίλους φυλάττεσθαι δεῖ καὶ μὴ πιστεύειν μηδὲν μᾶλλον, κἂν φίλος ἢ συνηθὴς ἢ αἵματος ἐγγὺς εἶναι δοκῇ; Πάντας, ὥς ὁ λόγος οὗτος 20 φησὶν. Οὐκ οὖν ὀρθῶς ἔγραψεν ὁ γράψας τοῦτο τὸ ἔπος, "νᾶφε καὶ μέμνησ' ἀπιστεῖν· ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν"; Ἰσως ὀρθῶς. (Dio Chrys. Or. 74, 1 p. 739 Emp.)

ΠΕΡΙ ΑΦΡΟΣΤΥΝΗΣ. Α.

1 Σοφοκλέους.

25 Ἄλλ' οἱ κακῶς πράσσοντες οὐ κωφοὶ μόνον, ἀλλ' οὐδ' ὀρώντες εἰσορᾶσι τὰ μφανῇ.

2 Εὐριπίδου.

Τὸ μὴ εἰδέναι σε μηδὲν ὧν ἀμαρτάνεις ἔκκαυμα τόλμης ἱκανόν ἐστι καὶ θράσους.

- 3 Ἡσιόδου (Op. 210).
 "Αφρων δ' ὅς κε θέλῃ πρὸς κρείσσονας ἀντιφερῆς,
 νίκης τε στέρεται πρὸς τ' αἰσχεσιν ἄλγεα πάσχει.
- 4 Μενάνδρου.
 "Ανοια θνητοῖς δυστύχημ' ἀνθαίρετον.
- 5 Σοφοκλέους.
 Ὡς δυσπέλαστον ἀμαθία κακόν.
- 6 Μενάνδρου.
 Τίσαντὸν ἀδικῶν τὴν τύχην κατατιᾷ;
- 7 Τοῦ αὐτοῦ Στρατιώταις.
 Οὐδεὶς ξύνοιδεν ἐξαίμαρτάνων πόσον
 ἁμαρτάνει τὸ μέγεθος, ὕστερον δ' ὀργῇ.
- 8 Τοῦ αὐτοῦ.
 Χαλεπόν γε τοιαῦτ' ἐστὶν ἐξαμαρτάνειν,
 ἃ καὶ λέγειν ὀκνοῦμεν οἱ πεπραχότες.
- 9 Εὐριπίδου Ἴνοῦς.
 Πολλοὶ γε θνητῶν τῷ θράσει τὰς συμφορὰς
 ξητοῦσ' ἀμαυροῦν ἀποκρύπτεσθαι κακά.
- 10 Εὐριπίδου Τημενίδαις.
 Ἀσύνετος ὅστις ἐν φόβῳ μὲν ἀσθενής,
 λαβῶν δὲ μικρὸν τῆς τύχης φρονεῖ μέγα.
- 11 Τοῦ αὐτοῦ Αἰόλῳ.
 Κακῆς ἀπ' ἀρχῆς γίνεται τέλος κακόν.
- 12 Σαπφούς πρὸς ἀπαίδευτον γυναῖκα.
 Καθαροῖσα δὲ κείσεται, οὐδέποκα μναμοσύνα σέθ
 ἔσσει· οὐδέποκα ὕστερον· οὐ γὰρ πεδέχεις ῥόδων
 τῶν ἐκ Πιερίας· ἀλλ' ἀφανῆς κῆρ' Αἶδα δόμοις
 φοιτάσεις πεδ' ἀμαυρῶν νεκύων ἐκπεποταμένα.

13 Μενάνδρου.

Τυφλόν τι τάνόητον εἶναι μοι δοκεῖ.

14 Χαιρήμονος.

Οὐ ξῶσιν οἷ τι μὴ συνιέντες σοφόν.

5 15 Τοῦ αὐτοῦ.

Πρὶν γὰρ φρονεῖν καταφρονεῖν ἐπίστασαι.

16 Αἰσχύλου.

Οὐ χρὴ ποδώκη τὸν τρόπον λίαν φορεῖν.

σφαλεῖς γὰρ οὐδείς εὖ βεβουλεῦσθαι δοκεῖ.

10 16^a Ἡ βαρὺ φόρημ' ἄνθρωπος εὐτυχῶν ἄφρων.

17 Σοφοκλέους.

Ἡ δὲ μωρία

μάλιστα' ἀδελφὴ τῆς πονηρίας ἔφν.

18 Εὐριπίδου (Bacch. 480).

15 Δόξει τις ἀμαθεῖ σοφὰ λέγων οὐκ εὖ λέγειν.

19 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὴ δ' ὥκν τοῦτο καὶ τὸ λαιψηρὸν φρενῶν

εἰς πημονὰς ἔστησε πολλὰ δὴ βροτούς.

20 Τοῦ αὐτοῦ (Iph. T. 1193).

20 Θάλασσα κλύξει πάντα τάνθρώπων κακά.

21 Αἰσχύλος ἐν Φρυγί.

21^a Πολλάκι τοι καὶ μωρὸς ἀνὴρ κατακαίριον εἶπεν.

22 Ἡσιόδου ἡμερῶν καὶ ἔργων (293).

25 Κείνος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτῷ πάντα νοήσῃ,

[φρασσάμενος τὰ κ' ἔπειτα καὶ ἐς τέλος ἥσιν ἀρεῖνω.]

ἑσθλὸς δ' αὖ κακέινος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθεται.

ὃς δέ κε μήτ' αὐτὸς νοήῃ μήτ' ἄλλου ἀκούων

ἐν θυμῷ βάλλεται, ὃ δ' αὖτ' ἀχρήσιος ἀνὴρ.

23 Σοφοκλέους Αἴαντος (964).

Οἱ γὰρ κακοὶ γνώμαισι τὰγαθὸν χερσὶν
ἔχοντες οὐκ ἴσασι πρὶν τις ἐκβάλῃ.

24 Τοῦ αὐτοῦ (Eur. Bacch. 369).

Μῶρα γὰρ μῶρος λέγει.

25 Εὐριπίδου (Herc. fur. 299).

Ἥμιστα· φεύγειν σκαιὸν ἄνδρ' ἐχθρὸν χρεῶν,
σοφοῖσι δ' εἰκεῖν καὶ τεθραμμένοις καλῶς.

26 Σοφοκλέους (El. 1047).

Βουλῆς γὰρ οὐδέν ἐστιν ἐχθρὸν κακῆς.

27 Θέογνιδος (221).

Ὅστις τοι δοκεῖ τὸν πλησίον ἰδμεναι οὐδέν,
ἀλλ' αὐτὸς μῦθος ποικίλα δῆνε' ἔχειν,
κεῖνός γ' ἄφρων ἐστὶ νόον βεβλαμμένος ἐσθλοῦ.
ἴσως γὰρ πάντες ποικίλ' ἐπιστάμεθα.
ἀλλ' ὃ μὲν οὐκ ἐθέλει κακοκερδήσιν ἔπεσθαι,
τῷ δὲ δολοπλοκίαι μᾶλλον ἔτ' εἰσὶ φίλαι.

28 Μεναίδρου.

Εὐηθία μοι φαίνεται, Φιλουμένη,
τὸ νοεῖν μὲν ὅσα δεῖ, μὴ φυλάττεσθαι δ' ἃ δεῖ.

29 Ἐπὶ ἐν ἀγαθοῖς εὐνοοῦμένός τις ὦν
ζητῇ τι κρεῖττον ὦν ἔχει, ζητεῖ κακά.

30 Εὐριπίδου.

Οὐκ ἂν δυναίμην μὴ στέγοντα πιμπλάναι,
σοφοὺς ἐπαντλῶν ἀνδρὶ μὴ σοφῷ λόγους.

31 Τοῦ αὐτοῦ.

Εὐ γὰρ τόδ' ἴσθι, καὶ σ' ἐλάνθανεν πάρος,
τὸ σκαιὸν εἶναι πρῶτ' ἀμουσίας ἔχει.

32 Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Ὅθεν δὲ νικᾶν χρῆν σε, δυστυχεῖς, ἄναξ,
ὅθεν δέ σ' οὐ χρῆν, εὐτυχεῖς· δούλοισι γὰρ
τοῖς σοῖσιν ἦκεις, τοῖς δ' ἐλευθέροισιν οὐ.

33 Εὐπόλιδος.

5 Ἄλλ' ἀκούετ', ὦ θεαταί, τὰ μὰ δὲ ξυνίετε
ρήματ', εὐθὺ γὰρ πρὸς ὑμᾶς πρῶτον ἀπολογήσομαι,
ὅτι καθόντες τοὺς ξένους μὲν λέγετε ποιητὰς σοφούς·
ἦν δέ τις τῶν ἐνθάδ' αὐτοῦ, μὴδὲ ἐν χεῖρον φρονῶν,
ἐπιτιθῆται τῇ ποιήσει, πᾶν δοκεῖ κακῶς φρονεῖν,
10 μάλινται τε καὶ παραρρεῖ τῶν φρενῶν τῷ σῶ λόγῳ.
ἄλλ' ἐμοὶ πελθεσθε, πάντως μεταβαλόντες τοὺς τρώ-
πους,
μὴ φθονεῖθ' ὅταν τις ἡμῶν μουσικῇ χαίρῃ νέων.

34 Ῥιανοῦ.

15 Ἥ ἄρα δὴ μάλα πάντες ἁμαρτίνοοι πελόμεσθα
ἄνθρωποι, φέρομεν δὲ θεῶν ἑτερόρροπα δῶρα
ἀφραδέϊ κραδίῃ. βιότοιο μὲν ὅς κ' ἐπιδευῆς
στρωφᾶται, μακάρεσσιν ἐπὶ ψόγον αἰνὸν ἰάπτει
ἀγνύμενος, σφετέρην δ' ἀρετὴν καὶ θυμὸν ἀτίζει,
20 οὐδέ τι θαρσαλέος νοέειν ἔπος, οὐδέ τι ῥέξαι
ἔρριγώς, ὅθι τ' ἄνδρες ἐχεκτέανοι παρέωσι,
καὶ οἱ θυμὸν ἔδουσι κατηφείῃ καὶ οἰζύν.
ὅς δέ κεν εὐοχθῇσι, θεὸς δ' ἐπὶ ὄλβον ὁπάξῃ
καὶ πολυκοιρανίην, ἐπιλήθεται οὐνεκα γαίαν
25 πῶσδιν ἐπιστεῖβει, θνητοὶ δέ οἱ εἰσὶ τοκῆες·
ἄλλ' ὑπεροπλίῃ καὶ ἁμαρτωλῇσι νόοιο
ἴσα Διὶ βρομέει, κεφαλὴν δ' ὑπὲρ αὐχέν' ἀνίσχει,
καὶ περ ἐὼν ὀλίγος, μνᾶται δ' εὐπηχυν Ἀθήνην,
ἥ τι ν' ἱεραπυτὸν τεκμαίρεται οὐλνυπόνδε,
30 ὥς κε μετ' ἀθανάτοισιν ἀρίθμιος εἰλαπινάξῃ.
ἣ δ' Ἄτη ἀπαλοῖσι μετατρωχῶσα πόδεςσι

ἄκρης ἐν κεφαλῇσιν ἀνώιστος καὶ ἄφαντος,
 ἄλλοτε μὲν γραίῃσι νεωτέρῃ, ἄλλοτε δ' αὐτε
 ὀπλοτέρῃσι γρη῏ς ἐφίσταται ἀμπλακίῃσι,
 Ζηνὶ θεῶν κρείοντι Δίκη τ' ἐπίηρα φέρουσα.

35 Μενάνδρου.

Οὐκ ἔστ' ἀνοίας οὐδέν, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ,
 τολμηρότερον.

36 Ἑσιόδου (Scut. 92).

Σχέτλιος, ἣ που πολλὰ μετεστοναχίζει' ὀπίσσω
 ἦν αἶτην ἀχέων, ἣ δ' οὐ παλινάγρετός ἐστιν.

37 Σοφοκλέους Ἀλεάδαις.

Ἐνταῦθα μέντοι πάντα τὰνθρώπων νοσεῖ,
 κακοῖς ὅταν θέλωσιν ἰᾶσθαι κακά.

38 Τοῦ αὐτοῦ.

Ταῦτ' ἐστὶν ἄλγιστ', ἣν παρὸν θέσθαι καλῶς
 αὐτός τις αὐτῷ τὴν βλάβην προσθῇ φέρων.

39 Μενάνδρου.

Ὁ μὴ φέρων γὰρ εὖ τι τῶν ἐν τῷ βίῳ
 ἀγαθῶν, ἀλόγιστός ἐστιν, οὐχὶ μακάριος.

40 Μενάνδρου Θεττάλῃ.

Μικρά γε πρόφασίς ἐστι τοῦ προᾶξει κακῶς.

41 Φιλήμονος.

Ἐπὰν ὁ νοῦς ἧ μὴ καθεστηκώς τινι,
 οὐκ ἔστ' ἀκούειν οὐδὲν αὐτὸν οὐδ' ὄραν.

42 Ἐπιχάρμου.

Νοῦς ὁρῇ καὶ νοῦς ἀκούει.

43 Κερκίδου.

Πῶς καὶ ἰδοιεν τὰν σοφίαν πέλας ἐστακνίαν

ἄνδρες, ὧν τὸ κῆαρ
καλῶ σέσακται καὶ δυσεκνίπτω τρυγός;

44 Παροιμία.

Ὅνος λύρας ἤκουε καὶ σάλπιγγος ὕς.

545 Θεόγνιδος (693).

Πολλοὺς τοι κόρος ἄνδρας ἀπώλεσεν ἀφραίνοντας·
γινῶναι γὰρ χαλεπὸν μέτρον, ὅτ' ἐσθλὰ παρῇ.

46 Ῥηγίνου ἐκ τοῦ περὶ φιλίας.

Καθάπερ τὸ τοῦ ἥλλου φῶς οὐκ ἔστι θεάσασθαι
10 ἄσθενεὶ καὶ ἀδυνάτῳ τῇ ὄψει, οὕτω καὶ ἔτι μᾶλλον
τὴν ἀλήθειαν οὐκ ἔστιν ἰδεῖν ἀσθενεὶ καὶ ἀδυνάτῳ τῇ
διανοίᾳ.

47 Κορνηλιανοῦ κατὰ Βερονίκης.

Ἄλλ' ὅμως τὰ μεγάλα ταῦτα καὶ δεινὰ ὠμολόγει
15 αὐτῇ καθ' αὐτῆς. τοῦτο γὰρ αὐτῶν καὶ μόνον τῇ
προαιρέσει πρόσεστιν ἀγαθόν, ὅπερ ἔστι μέγιστον τῶν
κακῶν, ὅτι περὶ ὧν πράττουσι κακῶς καὶ παρρησιάζονται.

48 Ἰσοκράτους Βουσίριδι (p. 221).

20 Γινώσκω μὲν οὖν ὅτι τοῖς πλείστοις τῶν νουθε-
τουμένων ἐμφυτόν ἐστι, μὴ πρὸς τὰς ὠφελείας ἀπο-
βλέπειν, ἀλλὰ τοσούτῳ χαλεπώτερον ἀκούειν τῶν
λεγομένων, ὅσῳ περ ἂν τις αὐτῶν ἀκριβέστερον ἐξε-
τάξῃ τὰς ἀμαρτίας.

25 49 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωνος (89 c).

Ἄλλὰ πρῶτον μὲν εὐλαβηθῶμεν τι πάθος μὴ πά-
θωμεν. τὸ ποῖον; ἦν δ' ἐγώ. μὴ γενώμεθα, ἣ δ'
ὅς, μισολόγοι, ὥσπερ οἱ μισάνθρωποι γιγνόμενοι·
ὡς οὐκ ἔστιν, ἔφη, ὅτι ἂν τις μεῖζον τούτου κακὸν
30 πάθῃ ἢ λόγους μισήσας. γίγνεται δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ

τρόπου μισολογία τε καὶ μισανθρωπία· ἥ τε γὰρ μισανθρωπία ἐνδύεται ἐκ τοῦ σφόδρα τινὲ πιστεῦσαι ἄνευ τέχνης καὶ ἡγήσασθαι παντάπασί γε ἄληθῆ εἶναι καὶ ὑγιῆ καὶ πιστὸν τὸν ἄνθρωπον, ἔπειτα ὀλίγον ὕστερον εὐρεῖν τοῦτον πονηρὸν τε καὶ ἄπιστον, καὶ αὐτίς ἕτερον. καὶ ὅταν τοῦτο πολλάκις πάθῃ τις καὶ ὑπὸ τούτων μάλιστα οὓς ἂν ἡγήσαιτο οἰκειοτάτους καὶ ἐταιροτάτους, τελευτῶν δὲ θαμὰ προσκρούων μισεῖ τε πάντας καὶ ἡγείται οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς εἶναι. ἥ οὐκ ἥσθησαι σὺ οὕτω τοῦτο γιγνώμενον; πάνν γε, ἦν δ' ἐγώ. οὐκ οὖν, ἥ δ' ὅς, αἰσχρόν, καὶ δῆλον ὅτι ἄνευ τέχνης τῆς περὶ τὰ ἀνθρώπεια ὁ τοιοῦτος χρῆσθαι ἐπεχείρει τοῖς ἀνθρώποις; εἰ γὰρ που μετὰ τέχνης ἐχρῆτο, ὥσπερ ἔχει, οὕτως ἂν ἡγήσατο, τοὺς μὲν χρηστοὺς καὶ πονηροὺς ὀλίγους εἶναι σφόδρα ἐκατέρους, τοὺς δὲ μεταξὺ τοὺς πλείστους.

50 Ἐν ταυτῷ (91 a).

Ὡς κινδυνεύω ἐγὼ ἐν τῷ παρόντι περὶ αὐτοῦ τούτου οὐ φιλοσόφως ἔχειν, ἀλλ' ὥσπερ οἱ πάνν ἀπαίδευτοι φιλονείκως. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ὅταν περὶ τοῦ ἀμφισβητῶσιν, ὅπῃ μὲν ἔχει περὶ ὧν ἂν ὁ λόγος ἦ, οὐ φροντίζουσιν· ὅπως δὲ ἂν αὐτοὶ ἔθεντο ταῦτα δόξει τοῖς παροῦσι, τοῦτο προθυμοῦνται.

51 Δημοσθένους.

Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ θεασάμενός τινα δημαγωγὸν ἀφυῆ μέγα βοῶντα ἔφη “ἀλλ’ οὐ τὸ μέγα εὖ ἐστί, τὸ δὲ εὖ μέγα.”

52 Κράτης.

Κράτης ἀπέειπε τοὺς ἀνοήτους τῶν ἀνθρώπων τοῖς τρυπάνοις· ἄνευ γὰρ δεσμοῦ καὶ ἀνάγκης μηδὲν ἐθέλειν τῶν δεόντων ποιεῖν.

53 Δημοκρίτου.

Ἀνθρώποισι κακὰ ἐξ ἀγαθῶν φύεται, ἐπὴν τις ἀγαθὰ μὴ ἐπίσταιται ποδηγετέειν μηδὲ ὀχέειν εὐπόρως.

554 Βίωνος.

Βίων ἔλεγε τοὺς γραμματικούς ζητοῦντας περὶ τῆς Ὀδυσσεῶς πλάνης μὴ ἐξετάζειν τὴν ἰδίαν, μηδὲ καθορᾶν ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ πλανῶνται, πονοῦντες περὶ τὰ μηδὲν χρήσιμα.

1055 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Κλειτοφῶντος (407 e).

Καὶ ὁπόταν αὐτῷ φῆς τοὺς ἀσκοῦντας μὲν τὰ σώματα, τῆς δὲ ψυχῆς ἡμεληκότας, ἑτερόν τι πράττειν τοιοῦτον, τοῦ μὲν ἄρξοντος ἀμελεῖν, περὶ δὲ τὸ ἀρξόμενον ἐσπουδακέναι.

1556 Ἡρακλείτου.

Κακοὶ γίνονται ὀφθαλμοὶ καὶ ὦτα ἀφρονῶν ἀνθρώπων ψυχὰς βαρβάρους ἐχόντων.

57 Σωκράτους.

Ὁ μὲν δειλὸς τῆς πατρίδος, ὁ δὲ φιλόδοξος τῆς πατρῴας οὐσίας ἐστὶ προδότης.

58 Οἱ δραπέται κἂν μὴ διώκωνται φοβοῦνται, οἱ δὲ ἄφρονες κἂν μὴ κακῶς πράττωσι ταράττονται.

59 Ἐν μὲν ταῖς μέθαις παροινοῦσιν, ἐν δὲ ταῖς ἀτυχίαις παρανοοῦσιν οἱ ἀνόητοι.

25 60 Οὗθ' οἱ ἄμουσοι τοῖς ὀργάνοις οὗθ' οἱ ἀπαιδευτοὶ ταῖς ἀτυχίαις δύνανται συναρμόσασθαι.

61 Τῷ τῶν ἀπαιδευτῶν βίῳ καθάπερ ὑποκριτῇ πολλὰ τύφου μετεκδύματα παράκειται.

62 Τοῖς ἄφροσιν ὥσπερ τοῖς παιδίοις μικρὰ πρόφασις εἰς τὸ κλαίειν ἱκανή.

- 63 Οἱ μὲν ξένοι ἐν ταῖς ὁδοῖς, οἱ δὲ ἀπαιδευτοὶ ἐν τοῖς πράγμασι πλανῶνται.
- 64 Ταυτὸν ἐστὶν ἀρρωστοῦντι φορτίον ἀναθέσθαι· καὶ ἀπαιδευτοῖς εὐτυχίαν.
- 65 Οὔτε πλείοντας παρὰ τόπον ὁρμεῖν ἀσφαλές, οὔτε ὅζωντας παρὰ νόμον βιοῦν ἀκίνδυνον.
- 66 Ὁ μὲν Πρωτεὺς τῇ μορφῇ, ὁ δ' ἀπαιδευτος τῇ ψυχῇ παρ' ἑκαστὸν ἀλλοιοῦται.
- 67 Πολλοὺς ὥσπερ ἀσθενοῦντας οὕτω καὶ εὐτυχοῦντας τὸ πλῆθος τῶν παρακειμένων λυπεῖ. 10
- 68 Φίλιππος τοὺς Ἀθηναίους εἰκάξε τοῖς ἑρμαῖς ὥς στόμα μόνον ἔχουσι καὶ αἰδοῖα μεγάλα.
- 69 Δημάδου.
- Δημάδης τοὺς Ἀθηναίους εἰκάξεν ἀνθρώποις, ὧν εἰ τις ἀφέλοι τὴν γλῶτταν τὸ λοιπὸν οὐδέν ἐστι. 15
- 70 Θεόκριτος γραμματοδιδασκάλῳ φανύλως ἀναγινώσκοντι προσελθὼν εἶπε "διὰ τί γεωμετρεῖν οὐ διδάσκεις;" τοῦ δ' εἰπόντος ὅτι οὐκ οἶδα, "καὶ τί τοῦτ';" εἶπεν· "οὐδὲ γὰρ ἀναγινώσκειν."
- 71 Δημοκρίτου. 20
- Εἰδῶλα ἐσθῆτι καὶ κόσμῳ διαπρεπέα πρὸς θεωρίην, ἀλλὰ καρδίης κενεά.
- 72 Αἰθήρ τῶν ἰδίων κακῶν θρασύτητα γεννᾷ.
- 73 Ἀνοήμονες ἑνσμοῦνται τοῖσι τῆς τύχης κέρδεσι, οἱ δὲ τῶν τοιῶνδε δαήμονες τοῖσι τῆς σοφίης. 25
- 74 Τὸ χρηζόν οἶδεν ὁκόσον χρηζει, ὁ δὲ χρηζὼν οὐ γινώσκει.
- 75 Ἀνοήμονες τὸ ζῆν ὥς στυγέοντες ζῆν ἐθέλουσι δείματι αἰδεῖν.

- 76 Ἀνοήμονες βιοῦσιν οὐ τερπόμενοι βιοτῇ.
 77 Ἀνοήμονες νεότητος ὀρέγονται, οὐ τερπόμενοι δὲ νεότητι.
 78 Ἀνοήμονες τῶν ἀπεόντων ὀρέγονται, τὰ δὲ παρ-
 5 εόντα καὶ παρφρημένων κερδαλεώτερα εἶντα ἀμαλ-
 δύνουσιν.
 79 Ἀνθρώποι τὸν θάνατον φεύγοντες διώκουσι
 [ζῆς ὀρέγονται γήραος θάνατον δεδαικότες].
 80 Ἀνοήμονες οὐδὲ ἐν μανθάνουσι ἐν ὅλῃ τῇ βιοτῇ.
 10 81 Ἀνοήμονες θάνατον δεδαικότες γηράσκειν ἐθέ-
 λουσι.
 82 Δόξα καὶ πλοῦτος ἄνευ ξυνέσιος οὐκ ἀσφαλέα
 κτήματα.
 83 Πολλοὶ πολυμαθεῖς νόον οὐκ ἔχουσι.
 15 84 Διογένης.
 Ἐπεὶ δὲ ἐν τῇ στοᾷ ἀνάπαλιν περιπατοῦντος αὐ-
 τοῦ ἐγέλων τινές, "εἰτ' οὐκ αἰσχύνεσθε" εἶπεν "ὕμεις
 τὴν ἐν τῷ βίῳ ὁδὸν ἀνάπαλιν πορευόμενοι, ἐμοῦ τὴν
 ἐν τῷ περιπατεῖν κατεγνωκότες;"
 20 85 Σωκράτης ἰδὼν μειράκιον πλούσιον καὶ ἀπαί-
 δευτον "ἰδού" ἔφη "χρυσοῦν ἀνδράποδον."
 86 Διογένης ἔλεγε τοὺς ἀνθρώπους τὰ μὲν πρὸς τὸ
 ζῆν πορίζεσθαι, τὰ δὲ πρὸς τὸ εὖ ζῆν οὐ πορίζεσθαι.
 87 Ἀριστοτέλους.
 25 Ἀριστοτέλης τοὺς τὰ ἐναργῇ πράγματα πειρωμέ-
 νους δεικνύναι ὅμοιον ἔφη ποιεῖν τοῖς διὰ λύχνου τὸν
 ἥλιον φιλοτιμουμένοις δεικνύναι.
 88 Βίωνος.
 Βίων ἐρωτηθεὶς τί ἐστὶν ἄνοια εἶπε "προκοπῆς
 30 ἐγκοπή."

89 Στίλπωνος Σωκρατικοῦ.

Στίλπων ἐρωτηθεὶς τί ψυχρότερον ἀνδριάντος
“ἀνδρωπος” εἶπεν “ἀναίσθητος.”

90 Κλεάνθους.

Κλεάνθης ἔφη τοὺς ἀπαιδεύτους μόνῃ τῇ μορφῇ
τῶν θηρίων διαφέρειν.

91 Φαβωρίνου.

Φαβωρίνος εἶπε τοὺς ἀνθρώπους πῇ μὲν εἶναι
γελοίους, πῇ δὲ μισητοὺς, πῇ δὲ ἔλεεινούς· γελοίους
μὲν θρασύνῃται μειζόνων ὀρεγομένους, μισητοὺς δὲ 10
ἐπιτυχόντας, ἔλεεινούς δὲ ἀμαρτάνοντας· ζηλωτοὺς
δὲ οὐδέποτε.

92 Ἐπικτήτου.

Εἰς συμπόσιον μὲν οὖν παρακληθέντες τῷ παρ-
όντι χρώμεθα, εἰ δέ τις κελεύει τὸν ὑποδεχόμενον 15
ἰχθῦς αὐτῷ παρατιθέναι ἢ πλακοῦντας, ἄτοπος ἂν
δόξειεν· ἐν δὲ τῷ κόσμῳ αἰτοῦμεν τοὺς θεοὺς ἃ μὴ
διδόασιν, καὶ ταῦτα πολλῶν ὄντων ἃ γε ἡμῖν δεδώκασι.

93 Τοῦ αὐτοῦ.

Χαρίζετες, ἔφη, εἰσὶν οἱ μέγα φρονοῦντες ἐπὶ 20
τοῖς οὐκ ἐφ’ ἡμῖν. “ἐγὼ σου” φησί “κρείττων εἰμί,
ἀγρὸς γὰρ ἔχω πολλούς, σὺ δὲ λιμῷ παρατείνῃ.” ἄλ-
λος λέγει “ἐγὼ ὑπατικός εἰμι.” ἄλλος “ἐγὼ ἐπίτρο-
πος.” ἄλλος “ἐγὼ οὐλᾶς τρίχας ἔχω.” ἵππος δ’ ἵππῳ
οὐ λέγει ὅτι “ἐγὼ κρείττων εἰμί σου· πολὺν γὰρ 25
κέκτημαι χιλὸν καὶ κριθὰς πολλὰς, καὶ χαλινοὶ μοι
εἰσὶ χρυσοὶ καὶ ἐφίππια ποικίλα,” ἀλλ’ ὅτι “ὠκύτερός
σου εἰμί.” καὶ πᾶν ζῷον κρείττον καὶ χειρόν ἐστιν ἐκ
τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς καὶ κακίας. ἄρ’ οὖν ἀνθρώπου μό-

νον ἀρετῇ οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ δεῖ ἡμᾶς εἰς τὰς τρίχας ἀφορᾶν καὶ τὰ ἱμάτια καὶ τοὺς πάππους;

94 Τοῦ αὐτοῦ.

Τῷ μὲν ἱατρῷ μηδὲν συμβουλευόντι ἄχθονται οἱ
5 κάμνοντες καὶ ἡγοῦνται ἀπεγνωῶσθαι ὑπ' αὐτοῦ· πρὸς
δὲ τὸν φιλόσοφον διὰ τί οὐκ ἂν τις οὕτω διατεθείη,
ᾧστε οἰηθῆναι ἀπεγνωῶσθαι ὑπ' αὐτοῦ σωφρονήσειν,
εἰ μηδὲν λέγει τι πρὸς αὐτὸν τῶν χρησίμων;

95 Τοῦ αὐτοῦ.

10 Οἱ τὸ σῶμα εὖ διακειμένοι καὶ καύματα καὶ ψυχῇ
ὑπομένουσιν· οὕτω δὲ καὶ οἱ τὴν ψυχὴν καλῶς δια-
κειμένοι καὶ ὀργὴν καὶ λύπην καὶ περιχάρειαν καὶ
τᾶλλα πάθη φέρουσι.

96 Πλάτων (Euthyphr. 3 a).

15 Βουλομένη ἂν, ᾧ Σώκρατες, ἀλλ' ὀρθοῶ μὴ
τοῦναντίον γένηται· ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ' ἐστίας
ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν, ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν
σε. καὶ μοι λέγε, τί καὶ ποιοῦντά σε φησὶ διαφθεί-
ρειν τοὺς νέους; Ἄτοπα, ᾧ θαυμάσιε, ὥς οὕτως
20 ἀκοῦσαι· φησὶ γάρ με ποιητὴν εἶναι θεῶν· καὶ ὥς
καινοὺς ποιοῦντα θεοὺς, τοὺς δ' ἀρχαίους οὐ νομί-
ζοντα ἐγράψατο.

97 Ἐν ταυτῷ (Euthyphr. 3 c).

Ἀθηναίοις γάρ, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ σφόδρα μέλει
25 ἂν τινα δεινὸν οἶωνται, μὴ μέντοι διδασκαλικὸν τῆς
αὐτοῦ σοφίας· ὃν δ' ἂν καὶ ἄλλους οἶωνται ποιεῖν
τοιούτους, θυμοῦνται, εἰτ' οὖν φθόνῳ, ὥς σὺ λέγεις,
εἴτε δι' ἄλλο τι.

98 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Εὐθύφρωνος.

30 Ψυχὴν ἀνόητον αἰσχροὴν καὶ ἄμετρον θετέον.

99 Νόσον μὲν ψυχῆς ἄνοιαν συγχωρητέον, δύο δὲ ἀνοίας γένη, τὸ μὲν μανίαν τὸ δὲ ἀμαθίαν (Plat. Tim. p. 86 b).

100 Εὐσεβίου.

Ἀνθρώποι πολυμαθίης ἔχειν δόξαν ἢ τοῦ ἀληθοῦς 5
ξεσθαι ἔρωτα πλεῖνα ἐκτέεται. πολλοὶ γοῦν τοῖς πρὸ
ἑωυτῶν ἐναντίας δόξας συστησάμενοι τὴν γνῶσιν τοῦ
ἀληθοῦς περὶ τῶν ἀναγκαιοτάτων ἀφείλοντο τῷ τὴν
πίστιν αὐτῶν μὴ ἐν βεβαίῳ ἐστάναι, ὑπὸ δὲ τοῦ ἀπὸ
τῆς προτέρης δόξης περιτρέψαι εἰς τοῦναντίον, λόγον 10
παρασκευάσαντες ἐν τῷ ἀσταθμητοτάτῳ αἰωρέεσθαι.

101 Τοῦ αὐτοῦ.

Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ταῖσι ζητήσεσι τῶν
πραγμάτων ὁμοίως τοῖς ἀλόγοις τῶν ζώων, ὥσπερ
ἐκεῖνα μαχόμενα, οὕτω καὶ αὐτοὶ μούνου τοῦ νικᾶν 15
μεταποιέονται· ὅπως δὲ (τοῦ περὶ χρῆ πάντα ἄνδρα
προμηθέεσθαι καὶ λέγοντα καὶ πρήσσοντα) μὴ παρὰ
τὸ ξυμφέρον καὶ σφέων αὐτῶν καὶ τῶν παρῶντων,
καὶ ὥστε μὴ τὸ ἀληθὲς αὐτὸ βλάψαι, οὐκέτι λόγον
τούτου ποιέονται. 20

102 Ἀνθρώποισιν ἔριδες προσφιλέες, καὶ τοῦ περὶ
παντὸς τοῦ προτεθέντος ἀντιλέγοντας ἐθέλειν κρα-
τεῖν ἄπλετος καὶ ἄλογος ἐπιθυμία· ὅποτε πολλοὶ οὐκ
αἰδέονται καὶ κατὰ τῶν σπουδαιεστάτων καὶ τῶν οὐ
χρῆ τῷ χεῖρον λόγῳ νικᾶν, νικῶντες ἀξίην κεκλη- 25
σθαι νίκην Καδμήην.

103 Ἀνθρώποι τοὺς μὲν παρὰ φύσιν καὶ ἐν τεράτων
λόγῳ ἔοντας ἀσπάζονται, καὶ μεγάλων χρημάτων ὠνεό-
μενοι ὥς ἐπὶ μερίστῳ κτήματι χαίρουσι καὶ μεγαλο-
φρονέονται, περὶ δὲ τὰ σπουδαιότατα καὶ τὰ σμικρὰ 30
ἄχθονται ἀναλίσκοντες.

- 104 Οἱ πλεῦνες τῶν ἀνθρώπων περὶ πάντα τὰ λοι-
πὰ φειδωλοὺς σφέας παρεχόμενοι καὶ εἰ δαπανοῖεν
ἀσχάλλοντες, ὑπὲρ τοῦ παρὰ τῶν δῆμων κροτηθῆναι
καὶ τὰ ἔοντα σφι πάντα ἡδέως προῖενται.
- 5 105 Οἱ μάταιοι τῶν ἀνθρώπων τοὺς μὲν μεγάλα
χρήματα ἔχοντας καὶ φαύλους ἔοντας τιμῶσί τε καὶ
τεθωμάκασι, τῶν δὲ σπουδαίων, ἐπειδὴν ἀχρημα-
τίην καταγνῶσιν, ὑπερφρονέουσιν.
- 106 Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων.
- 10 Πολλοὶ ἀδικηθέντες ὑπὸ φητόρων τοὺς υἱοὺς ῥή-
τορας διδάσκουσιν, οὐδεὶς δὲ ἀδικηθεὶς ὑπὸ λύκου
αὐτὸς λύκος γίνεται καὶ ἀντιδάκνει.
- 107 Ζήνωνος.
- Ζήνων δὲ ἔφη γελοῖον ἐκάστους μὲν τοῖς πράγ-
15 μασιν ὥς δεῖ ξῆν μὴ προσέχειν, ὥς οὐκ εἰδότων, τὸν
δὲ παρὰ πάντων ἐπαινὸν θαυμάζειν, ὥς ἐχόμενον
κρίσεως.
- 108 Σωκράτους.
- Οἱ μὲν ἀκρατεῖς ἐν ταῖς ἀρρωστίαις, οἱ δὲ ἄφρο-
20 νες ἐν ταῖς ἀτυχίαις εἰσὶ δυσθεράπευτοι.
- 109 Πυθαγόρου.
- Θυηπολίαι ἀφρόνων πυρὸς τροφή, τὰ δὲ ἀναθή-
ματα ἱεροσύλοις χορηγία (Porph. ep. ad Marc. 19).
- 110 Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος ὁμοιωμάτων.
- 25 Ἀρίστων ὁ Χίος τοὺς περὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα
πονουμένους, ἀμελοῦντας δὲ φιλοσοφίας, ἔλεγεν
ὁμοίους εἶναι τοῖς μνηστῆρσι τῆς Πηνελόπης, οἱ ἀπο-
τυγχάνοντες ἐκείνης περὶ τὰς θεραπαίνας ἐγίνοντο.
- 111 Ὁ αὐτὸς τοὺς πολλοὺς εἰκάξε τῷ Λαέρτῃ, ὅστις
30 τῶν κατὰ τὸν ἀγρὸν ἐπιμελούμενος πάντων ὀλιγώρως

εἶχεν ἑαυτοῦ· καὶ γὰρ τούτους τῶν κτημάτων πλείστην ἐπιμέλειαν ποιουμένους περιορᾷν τὴν ψυχὴν ἑαυτῶν πλήρη παθῶν ἀγρίων οὖσαν.

112 Διογένους.

Διογένης ἔλεγε διαπαλαίοντας μὲν πολλοὺς ὁρᾷν⁵ καὶ διατρέχοντας, διακαλοκαγαδιζομένους δὲ οὐ.

113 Πλάτωνος (Men. 77 b).

Ἄρα λέγεις τὸν τῶν καλῶν ἐπιθυμοῦντα ἀγαθῶν ἐπιθυμητὴν εἶναι; Μάλιστα γε. Ἄρα ὡς ὄντων τινῶν οἱ τῶν κακῶν ἐπιθυμοῦσιν, ἐτέρων δὲ οἱ τῶν ἀγαθῶν; οὐ πάντες, ὃ ἄριστε, δοκοῦσί σοι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμεῖν; Οὐκ ἔμοιγε. Ἀλλὰ τινες τῶν κακῶν; Ναί. Οἰόμενοι τὰ κακὰ ἀγαθὰ εἶναι λέγεις, ἢ καὶ γινώσκοντες ὅτι κακὰ εἰσιν, ὅμως ἐπιθυμοῦσιν αὐτῶν; Ἀμφότερα ἔμοιγε δοκεῖ. Ἡ γὰρ δοκεῖ τις σοί,¹⁵ ὃ Μένων, γινώσκων τὰ κακὰ ὅτι κακὰ ἐστίν, ὅμως ἐπιθυμεῖν αὐτῶν; Μάλιστα. Τί ἐπιθυμεῖν λέγεις; ἢ γενέσθαι αὐτῶ; Γενέσθαι· τί γὰρ ἄλλο; Πότερον ἡγούμενος τὰ κακὰ ὠφελεῖν ἐκείνον ὃ ἂν γένηται, ἢ γινώσκων τὰ κακὰ ὅτι βλάπτει ὃ ἂν παρῇ;²⁰ Εἰσὶ μὲν οἱ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὠφελεῖν, εἰσὶ δὲ καὶ οἱ γινώσκοντες ὅτι βλάπτει. Ἡ καὶ δοκοῦσί σοι γινώσκειν τὰ κακὰ ὅτι κακὰ ἐστίν, οἱ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὠφελεῖν; Οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τοῦτό γε. Οὐκ οὖν δηλον ὅτι οὗτοι μὲν οὐ τῶν κακῶν ἐπιθυμοῦσιν²⁵ οἱ ἀγνοοῦντες αὐτά, ἀλλ' ἐκείνων ἃ ᾤοντο ἀγαθὰ εἶναι· ἐστὶ δὲ ταῦτά γε κακὰ· ὥστε οἱ ἀγνοοῦντες αὐτὰ καὶ οἰόμενοι ἀγαθὰ εἶναι δηλον ὅτι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν. ἢ οὐ; Κινδυνεύουσιν οὗτοι γε. Τί δαί; οἱ τῶν κακῶν μὲν ἐπιθυμοῦντες, ὥς φῆς σύ,³⁰ ἡγούμενοί δὲ τὰ κακὰ βλάπτειν ἐκείνον ὃ ἂν γίγη-

121 Αἱ μὲν βρονταὶ μάλιστα τοὺς παῖδας, αἱ δ' ἀπειλαὶ τοὺς ἄφρονας καταπλήττουσιν.

ΠΕΡΙ ΣΩΦΡΟΣΤΗΝΗΣ. Ε.

1 Μενάνδρου Γεωργῶ.

5 Οὗτος κράτιστός ἐστ' ἀνὴρ, ὃ Γοργία,
ὅστις ἀδικεῖσθαι πλεῖστ' ἐπίσταται βροτῶν.

2 Ἐγὼ δ'

οὐδὲν πρεσβύτερον νομίζω
τῆς σωφροσύνης, ἐπεὶ

10 τοῖς ἀγαθοῖς αἰεὶ ξύνεστι. Eurip. inc. 11. D.

3 Φόβος τὰ θεῖα τοῖσι σώφροσιν βροτῶν.

4 Μὴ πλοῦτον εἶπης· οὐχὶ θαυμάζω θεόν,
ὅν καὶ κάκιστος ῥαδίως ἐκτήσατο. Eurip. Acol. 5. D.

5 Οὐκ ἔστ' ἀπ' ἔργων μὴ καλῶν ἔπη καλά. Soph. fr.
15 664. D.

6 Αἰαὶ τόδ' ἤδη θεῖον ἀνθρώποις κακόν,
ὅταν τις εἰδῇ τὰ γαθόν, χρῆται δὲ μῇ. Eurip. Chrys. 2. D.

7 Ἐπεὶ τί δεῖ βροτοῖσι πλὴν δυοῖν μόνων,
Δήμητρος ἀκτῆς πάματος θ' ὕδρηχόου; Eurip. inc. 12. D.

20 8 Εἰμαρμένον δὲ τῶν κακῶν βουλευμάτων
κακὰς ἀμοιβὰς ἐστὶ καρποῦσθαι βροτοῖς.

9. 11 Μενάνδρου.

Ταμειὸν ἀρετῆς ἐστὶν ἡ σώφρων γυνή.

Ἡ χάριεν ἔστ' ἀνθρωπος, ἂν ἀνθρωπος ᾖ.

25 10 Εὐτακτον εἶναι τὰλλότρια δειπνοῦντα δεῖ.

12 Κλύειν τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα χρὴ τῶν ἐν τέλει.

13 Σοφοκλέους (Αι. 131).

Ὡς ἡμέρα κλίνει τε κἀνάγει πάλιν
ἅπαντα τάνθρωπεια· τοὺς δὲ σώφρονας
θεοὶ φιλοῦσι, καὶ στυγοῦσι τοὺς κακοὺς.

14 Σοφοκλέους.

Χαίρειν ἐπ' αἰσχροῖς ἡδοναῖς οὐ χρεῖ ποτε.

15 Εὐριπίδης Βάκχαις (314).

Οὐχ ὁ Διόνυσος μὴ σωφρονεῖν ἀναγκάσῃ
γυναικας εἰς τὴν Κύπριν, ἀλλ' ἐν τῇ φύσει
τὸ σωφρονεῖν ἐνεστίν εἰς τὰ πάντ' ἀεί.

16 Τοῦ αὐτοῦ Ἴππολύτῳ.

ὦ μάκαρ, οἷας ἔλαχες τιμὰς,
Ἴππόλυνθ' ἤρως, διὰ σωφροσύνην.
οὐ ποτε θνητοῖς ἀρετῆς ἄλλη
δύναμις μείζων.
ἦλθε γὰρ ἡ πρόσθ' ἢ μετόπισθεν
τῆς εὐσεβίας χάρις ἐσθλή.

17 Εὐριπίδου.

Τὰς συμφορὰς γὰρ τῶν κακῶς πεπραγόντων
οὐ πάποθ' ὕβρις· αὐτοὺς ὀρωδῶν παθεῖν.

18 Διοῖν λεγόντων, θατέρου θυμουμένου,
ὁ μὴ ἀντιτείνων τοῖς λόγοις σοφώτερος. Eur. Protes. :

19 Στέργοι δέ με σωφροσύνα
δώρημα κάλλιστον θεῶν. Eur. Med. 635.

20 Φεῦ φεῦ· τὸ σῶφρον ὡς ἀπανταχῇ καλόν,
καὶ δόξαν ἐσθλὴν ἐν βροτοῖς κομίζεται. Eur. Hipp.

21 Εὐριπίδου Θησέως.

Ἄλλ' ἐστὶ δὴ τις ἄλλος ἐν βροτοῖς ἔρως
ψυχῆς δικαίας σῶφρονός τε ἀγαθῆς.

22 Λίνου.

Φράξεο δὴ σπουδὴν ἐντυνάμενος δι' ἀκουῆς
 μύθων ἡμετέρων ἀτραπὸν περὶ παντὸς ἀληθείᾳ,
 κήρας ἀπωσάμενος πολυπήμενας, αἷ τε βεβήλων
 ὄγλον αἰστώσαις αἷταις περὶ πάντα πεδῶσι
 5 παντοίαις, μορφῶν χαλεπῶν ἀπατήματ' ἔχουσαι.
 τὰς μὲν ἀπὸ ψυχῆς εἰργεῖν φυλακαῖσι νόοιο.
 οὗτος γάρ σε καθαρυμὸς ὄντως δικαίως ὀσιεύσει,
 εἰ περ ἀληθείῃ μισεῖς ὁλοὸν γένος αὐτῶν.
 νηδὺν μὲν πρώτιστ' αἰσχυρῶν δάτειραν ἀπάντων,
 10 ἣν ἐπιθυμία ἡνιοχεῖ μάργοισι χαλινοῖς.

23 Δημοκρίτου.

Νόμῳ καὶ ἄρχοντι καὶ σοφωτέρῳ εἴκειν κόσμιον.

24 Ἀριστον ἀνθρώπῳ τὸν βίον διάγειν ὥς πλεῖστα
 εὐθυμηθέντι καὶ ἐλάχιστα ἀνιηθέντι, τοῦτο δ' ἂν
 15 εἴη, εἰ τις μὴ ἐπὶ τοῖσι θνητοῖσι τὰς ἡδονὰς ποιεόιτο.

25 Φαύλων ἔργων καὶ τοὺς λόγους παραιτητέον.

26 Θεοβούλου.

Ἀδικούμενος διαλλάσσει, ὑβριζόμενος ἀμύνου.

27 Βίαντος.

20 Οὕτω πειρωῖ ζῆν ὥς καὶ ὀλίγον καὶ πολὺν χρόνον
 βιωσόμενος.

28 Ζῆν κρεῖττον ἐστὶν ἐπὶ στιβάδος κατακειμενον
 καὶ θαρρεῖν ἢ ταράττεσθαι χρυσῆν ἔχοντα κλίνην
 (Porphyr. Ep. ad Marc. c. 29).

31. 29 Ὡς ἡ τύχη κυρία δοῦναι καὶ ἀφελέσθαι οὐ δεήσει
 οὐδενός.

30 Ὡς τοῦ σώματος ἀπἀλλαγεῖς οὐ δεήσει, ἐκείνων
 καταφρόνει πάντων· καὶ ὧν ἀπαλλαγεῖς δεήσει, πρὸς
 ταῦτά σοι ἀσκουμένῳ τοὺς θεοὺς παρακάλει γίνεσθαι

30 σοι συλλήπτορας.

13 Σοφοκλέους (Ai. 131).

Ὡς ἡμέρα κλίνει τε κἀνάγει πάλιν
ἅπαντα τὰνθρώπεια· τοὺς δὲ σώφρονας
θεοὶ φιλοῦσι, καὶ στυγοῦσι τοὺς κακοὺς.

14 Σοφοκλέους.

5

Χαίρειν ἐπ' αἰσχροῖς ἡδοναῖς οὐ χροῖ ποτε.

15 Εὐριπίδης Βάκχαις (314).

Οὐχ ὁ Διόνυσος μὴ σωφρονεῖν ἀναγκάσῃ
γυναικας εἰς τὴν Κύπριν, ἀλλ' ἐν τῇ φύσει
τὸ σωφρονεῖν ἐνεστίν εἰς τὰ πάντ' αἰέ.

10

16 Τοῦ αὐτοῦ Ἰππολύτῳ.

ὦ μάκαρ, οἷας ἔλαχες τιμᾶς,
Ἰππόλυθ' ἤρως, διὰ σωφροσύνην.
οὐ ποτε θνητοῖς ἀρετῆς ἄλλη
δύναμις μεῖζων.
ἦλθε γὰρ ἡ πρόσθ' ἢ μετόπισθεν
τῆς εὐσεβίας χάρις ἐσθλή.

15

17 Εὐριπίδου.

Τὰς συμφορὰς γὰρ τῶν κακῶς πεπραγόντων
οὐ πάποθ' ὕβρις· αὐτὸς ὀργωδῶν παθεῖν.

20

18 Δυοῖν λεγόντοιν, θατέρου θυμουμένου,
ὁ μὴ ἀντιτείνων τοῖς λόγοις σοφώτερος. Eur. Protes. 2. D.

19 Στέργοι δέ με σωφροσύνα
δώρημα κάλλιστον θεῶν. Eur. Med. 635.

20 Φεῦ φεῦ· τὸ σῶφρον ὡς ἀπανταχῇ καλόν,
καὶ δόξαν ἐσθλὴν ἐν βροτοῖς κομίζεται. Eur. Hipp. 431.

25

21 Εὐριπίδου Θησέως.

Ἄλλ' ἔστι δὴ τις ἄλλος ἐν βροτοῖς ἔρως
ψυχῆς δικαίας σῶφρονός τε κἀγαθῆς.

22 Λίνου.

30

8 Δημοκρίτου.

Τράπεζαν πολυτελέα μὲν τύχη παρατίθησιν, αὐτοκτία δὲ σωφροσύνη.

9 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (c. 33, 4).

Γέλως μὴ πολὺς ἔστω μηδ' ἐπὶ πολλοῖς.

1) Δείπνοις τοῖς ἔξω καὶ ἰδιωτικοῖς τὸ πολὺν ἀπότα-
ν· ἂν δὲ γένηται καιρὸς, φυλάσσου. Ἰσθι γὰρ ὅτι
νέτερος ἢ μεμολυσμένος, καὶ τὸν ἕτερον ἐμπλησθῇ-
ν ἀνάγκη, ὅταν γυμνοὶ συνδιατρίβωνται (ibid. 6).

1 Διογένηους.

Δεινὸν ἔλεγεν ὁ Διογένης, εἰ οἱ μὲν ἀθλήται καὶ
κυθαρωδοὶ γαστροὺς καὶ ἡδονῶν κρατοῦσιν, οἱ μὲν
ἡς φωνῆς χάριν οἱ δὲ τοῦ σώματος, σωφροσύνης δ'
νεκα οὐδεὶς τούτων καταφρονήσει.

2 Πυθαγόρου.

Ῥώμη ψυχῆς σωφροσύνη· αὕτη γὰρ ψυχῆς ἀπα-
υὺς φῶς ἐστίν.

3 Σωκράτους.

Σωκράτης πρὸς τὸν πυθόμενον τίς πλουσιώτατος
ἔπεν· ὁ ἐλαχίστοις ἀρκούμενος." αὐτάρκεια γὰρ φύ-
σις ἐστὶ πλοῦτος.

4 Δημοκρίτου.

Πατέρος σωφροσύνη μέγιστον τέκνοισι παράγ-
ελμα.

5 Ἐκ τῶν Ἀριστωναύμου τομαρίων.

Γυμναζόμενον φυλάξασθαι δεῖ τὸν κόπον, εὖ
ράττοντα δὲ τὸν φθόνον.

6 Ἐκ τῶν Σεργήνου.

Διονύσιος Ἀρίστιππον ἐπειθεν ἀποθέμενον τὸν

31 Χίλωνος.

Ζημίαν αἰροῦ μᾶλλον ἢ κέρδος αἰσχροῦ· τὸ μὲν γὰρ ἅπαξ σε λυπήσει, τὸ δὲ διαπαντός.

32 Σωτάδου.

Τῆς τύχης σκοπεῖν δεῖ τὸ μέγιστον ὥς ἔλαττον, 5
καὶ τὸ μὴ παρὸν μὴ θέλειν· οὐδὲ γὰρ σὸν ἔστιν.
ἀμφοτέρω μένειν οὐκ οἶδεν· ἔστηκεν γὰρ οὐδέν.
ἂν πλούσιος ὦν καθ' ἡμέραν σκοπῆς τὸ πλεῖον,
ἐς τοσοῦτον εἰ πενιχρός, ἐς ὅσον εἰ περισσός.
ὥς πένης θέλων ἔχειν, καὶ πλούσιος πλεον σχεῖν, 10
ἴσον ἔχουσιν αὐτῶν αἱ ψυχαὶ τὸ μεριμνᾶν.

33 Σωκράτους.

Σωκράτης ἔλεγε δεῖν τὰς ἡδονὰς μὴ παρ' ἄλλων
ἀλλὰ παρ' ἑαυτῶν θηραῖσθαι, προδιατίθεσθαι δὲ τὸ
σῶμα ὃν χρὴ τρόπον. 15

34 Σωκράτους.

Ὁ Σωκράτης ἔλεγεν θεοῦ μὲν εἶναι τὸ μηδενὸς
δεῖσθαι, τὸ δ' ὥς ἐλαχίστων ἐγγυτάτω θεοῦ.

35 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίνων δεῖ μάλιστα ἀπέχε- 20
σθαι "τῶν αἰσχροῶν καὶ ἀδίκων" ἔφη "ἡδονῶν."

36 Ἀλέξανδρος.

Ἀλέξανδρος προτρεπομένων τινῶν αὐτὸν ἰδεῖν
τὰς Δαρτείου θυγατέρας καὶ τὴν κάλλει διαφέρουσαν
εἰς γυναικα λαβεῖν, "αἰσχροῦ" ἔφη "τοὺς ἄνδρας νι- 25
κήσαντας ὑπὸ γυναικῶν ἡπταῖσθαι."

37 Σωκράτους.

Ἡ ἀντάρκεια καθάπερ ὁδὸς βραχεῖα καὶ ἐπιτεφ-
πὴς χάριν μὲν ἔχει μεγάλην πόνον δὲ μικρόν.

Δαρδανεῖς, Ἴλλυρικὸν ἔθνος, τρεῖς ἐν τῷ βίῳ
 λούονται μόνον, ὅταν γεννῶνται καὶ ἐπὶ γάμοις καὶ
 τελευτῶντες.

52 Κράτης.

5 Κράτης εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβαλὼν καὶ ὄρων τοὺς
 μὲν πιπράσκοντας τοὺς δὲ ὠνούμενους "οὗτοι" ἔφη
 "διὰ τὸ ἐναντίον πρᾶγμα ἀλλήλους μακαρίζουσιν·
 ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν, ὅτι ἀμφοτέρων ἀπήλλαγμαί, μήτε
 ὠνούμενος μήτε πωλῶν."

1053 Ἀντιφῶντος.

"Ὅστις δὲ τῶν αἰσχυρῶν ἢ τῶν κακῶν μήτε ἐπεθύ-
 μησε μήτε ἤψατο, οὐκ ἔστι σῶφρων· οὐ γὰρ ἔσθ'
 ὅπου κρατήσας αὐτὸς ἑαυτὸν κόσμιον παρέχεται.

54 Ἰσαίου.

15 Ἠγοῦμαι μεγίστην εἶναι τῶν λειτουργιῶν τὸ καθ'
 ἡμέραν βίον κόσμιον καὶ σῶφρονα παρέχειν.

55 Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον (§. 21. 46. 16).

Ἰφ' ὧν κρατεῖσθαι τὴν ψυχὴν αἰσχυρόν, τοῦτ' ἐν
 ἐγκράτειαν ἄσκει, κέρδους ὀργῆς ἡδονῆς λύπης. ἔση
 20 δὲ τοιοῦτος, εἰ κέρδη μὲν εἶναι νομίζῃς δι' ὧν εὐ-
 δοκιμήσεις ἀλλὰ μὴ δι' ὧν εὐπορήσεις. τῇ δὲ ὀργῇ
 παραπλησίως ἔχε εἰς τοὺς ἀμαρτάνοντας ἢ περὶ σέ
 τοὺς ἄλλους ἔχειν ἀξιώσεως. ἐν δὲ τοῖς τεφρνοῖς, εἰ
 αἰσχυρόν ὑπολάβῃς τῶν μὲν οἰκετῶν ἄρχειν ταῖς δ'
 3 ἡδοναῖς δουλεύειν. ἐν δὲ τοῖς λυπηροῖς, εἰ τὰς τῶν
 ἄλλων ἐπιβλέπῃς ἀτυχίας καὶ στυγερῶν ὡς ἄνθρωπος
 ὢν ὑπομιμνήσκῃς. Μάλιστα δ' αὖ παροξυνθεῖς ὀρε-
 4 χθῆναι τῶν καλῶν, ἔργων, εἰ καταμάθοις ὅτι καὶ τὰς
 ἡδονὰς ἐκ τούτων γνησίως ἔχομεν. ἐν μὲν γὰρ τῷ
 ῥαθυμείν καὶ τὰς πλησμوناῖς ἀγαπᾶν εὐθὺς αἰ λῦται

ταῖς ἡδοναῖς παραπεπήγασι· τὸ δὲ περὶ τὴν ἀρετὴν
 αἰεὶ πονεῖν καὶ σωφρόνως τὸν αὐτοῦ βίον οἰκονομεῖν,
 αἰεὶ τὰς τέρψεις εἰλικρινεῖς καὶ βεβαιωτέρας ἀποδί-
 δωσι. Τοὺς μὲν θεοὺς φοβοῦ, τοὺς δὲ γονεῖς τίμα,
 τοὺς δὲ φίλους αἰσχύνον. τὰς ἡδονὰς θήρουν· τὰς με- 5
 τὰ δόξης· τέρψεις γὰρ σὺν τῷ καλῷ μὲν ἄριστον ἄνευ
 δὲ τούτου κάκιστον.

56 Ἰσοκράτους Νικοκλῆς ἡ Κύπριοι (c. 13).

“Ἀπάσχοντες ὑφ’ ἐτέρων ὀργίξεσθε, ταῦτα τοὺς
 ἄλλους μὴ ποιεῖτε. 10

59 Ἐκ τῆς Ἐρμίππου συναγωγῆς τῶν κα-
 λῶς ἀναφωνηθέντων ἐξ Ὀμήρου.

Ἀληθής τις ὁ Φαληρεὺς εἰς σωφροσύνην ἔλεγεν
 ταῦτα ποιεῖν “ἀσπάσιοι λέκτροιο παλαιοῦ θεσμὸν
 ἴκοντο.” 15

60 Ἰέρακος ἐκ τοῦ περὶ δικαιοσύνης.

“Ὅθεν τὴν λειπομένην ἀρετὴν ἐπιστῆσαι δεῖ τῇ
 τῶν ἡδονῶν φυλακῇ, μὴ συγχωροῦσαν ἀποδιδράσκειν

57 Ἀγαπητοῦ.

Βασιλέα σε κατὰ ἀλήθειαν ὀρίζομαι, ὥς βασιλεύειν καὶ 20
 κρατεῖν τῶν ἡδονῶν θυνάμενον καὶ τὸν στέφανον τῆς σωφρο-
 σύνης ἀναδιδάμενον καὶ τὴν πορφύραν τῆς δικαιοσύνης ἀμ-
 φιεσάμενον. ἡ μὲν γὰρ ἄλλη ἐξουσία τὸν θάνατον ἔχει διαδο-
 χήν, ἡ δὲ τοιαύτη βασιλεία τὴν ἀθάνατον σώζει διαμονήν· καὶ
 ἡ μὲν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ λύεται ἡ δὲ τῆς αἰωνίου κολάσεως 25
 ὀφύεται.

58 Κύριος μὲν πάντων ἐστὶν ὁ βασιλεὺς, δοῦλος δὲ μετὰ πάν-
 των ὑπάρχει θεοῦ. τότε δὲ μάλιστα κληθῆσεται κύριος, ὅταν
 αὐτὸς ἑαυτοῦ δεσπόξῃ καὶ ταῖς ἀτόποις ἡδοναῖς μὴ δουλεύῃ,
 ἀλλὰ σύμμαχον ἔχων τὸν εὐσεβῆ λογισμόν, τὸν ἀήττητον αὐτο- 31
 κράτορα τῶν ἀλόγων παθῶν, τοὺς πανδαμάτορας ἔρωτας τῇ
 πανοπλίᾳ τῆς σωφροσύνης καταγωνίζεται.

τῇ φρονήσει τὸ ἑαυτῆς ἔργον. ἕως μὲν γὰρ φρονεῖ
 τις, οὐδὲ ἀνακύπτειν συγχωρήσει ταῖς ἐπὶ τὰ τοιαῦτα
 φερούσαις ἐπιθυμίαις· ἐν δὲ τῷ καταδαρθάνειν ὑπὸ
 ῥογείας ἐπανίστασθαι εἰωθεν ἀφροσύνην συγχορεύειν
 αὐτῇ παρακαλοῦσα τὴν ἀκολασίαν. ὅθεν τὴν ἀρετὴν
 τὴν ἀμφοτέρας φυγαδεύουσαν σωφροσύνην ἐκάλεσαν
 οἱ σοφοί, σωτηρίαν οὖσαν φρονήσεως· κυριώτερον
 δὲ κεκλήκασιν ποιητῶν παῖδες σαοφροσύνην· σαῶσαι
 γὰρ τὸ σῶσαι λέγουσι. τὴν οὖν σαοφροσύνην, τήρη-
 σιν οὖσαν φρονήσεως καὶ σωτηρίαν, ὅταν τις προσ-
 λάβῃ, τελείαν ἔσχε παρ' ἑαυτῷ τὴν τῆς δικαιοσύνης
 κτῆσιν· εἰ δὲ μὴ, σφάλλεται πολλὰ καὶ ἀδικεῖ πολυ-
 τρόπως, τὰ μὲν ὑπὲρ χρημάτων τὰ δὲ ὑπὲρ δόξης τὰ
 δὲ ὑπὲρ ἡδονῶν.

561 Ἰαμβλίχου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς περὶ
 σωφροσύνης.

Πᾶσα μὲν γὰρ ἀρετὴ τὸ θνητοειδὲς πᾶν ἀτιμάζει,
 τὸ δὲ ἀθάνατον ἀσπάζεται· πολὺ δὲ διαφερόντως ἡ
 σωφροσύνη ταύτην ἔχει τὴν σπουδὴν, ἅτε δὴ τὰς
 προσηλούσας τῷ σώματι τὴν ψυχὴν ἡδονὰς ἀτιμά-
 ζουσα καὶ ἐν ἀγνοίᾳ βάθροισι βεβῶσα, ὡς φησὶ Πλάτων.

62 Ἐν ταυτῷ.

Πῶς γὰρ ἡ σωφροσύνη τελέους ἡμᾶς οὐ ποιεῖ τὸ
 ἀτελὲς καὶ ἐμπαθεὲς ὅλον ἀφ' ἡμῶν ἐξορρίζουσα; γνοίης
 δ' ἂν ὡς τοῦτο οὕτως ἔχει τὸν Βελλεροφόντην ἐννοή-
 σας, ὃς μετὰ τῆς κοσμιότητος συναγωνιζομένης τὴν
 Χμαιραν καὶ τὸ θηριῶδες καὶ ἄγριον καὶ ἀνήμερον
 φύλον πᾶν ἀνείλεν. ὅλως γὰρ ἡ τῶν παθῶν ἄμετρος
 ἐκικράτεια οὐδὲ ἀνθρώπους ἀφίησιν εἶναι τοὺς ἀν-
 θρώπους, πρὸς δὲ τὴν ἀλόγιστον αὐτοὺς ἔλκει φύσιν
 αὐτοῦ θηριώδη καὶ ἄτακτον.

63 Ἐν ταυτῷ.

Ἡ δὲ μέτροις ὠρισμένοις κατέχουσα τὰς ἡδονὰς εὐταξία σώζει μὲν οἴκους σώζει δὲ πόλεις κατὰ τὴν Κράτητος γνώμην· ἔτι δὲ πλησιάζει πως ἤδη πρὸς τὸ τῶν θεῶν εἶδος. τοιγαροῦν Περσεὺς ἐπ' αὐτὸ τὸ 5 ἀκρότατον ἐλαύνων τῆς σωφροσύνης ἀγαθὸν ἡγουμένης τῆς Ἀθηνᾶς ἀπέκοψε τὴν Γοργόνα, τὴν εἰς τὴν ὕλην οἶμαι καθέλκουσαν καὶ ἀπολιθοῦσαν τοὺς ἀνθρώπους ἀνοήτω τῶν παθημάτων πλησμονῇ.

64 Ἐν ταυτῷ.

10

Ὅτι τοίνυν κρηπὶς τῆς ἀρετῆς, ὥς ἔλεγε Σωκράτης, ἡ ἐγκράτειά ἐστι τῆς γλυκυνθυμίας· κόσμος δὲ τῶν ἀγαθῶν πάντων ἡ σωφροσύνη θεωρεῖται, ὥσπερ δὴ ἀπεφώνητο Πλάτων. ἀσφάλεια δὲ τῶν καλλίστων 15 ἔξεων ἡ αὐτὴ ἐστὶν ἀρετὴ, ὥσπερ ἐγὼ λέγω.

65 Ἐν ταυτῷ.

Ὁ δ' ἐστὶν ὄντως ὁμολογούμενον θαρρῶν δισχυρίζομαι, ὅτι δὴ δι' ὅλων τῶν ἀρετῶν τὸ κάλλος διατείνει τῆς σωφροσύνης καὶ συναρμόζει τὰς πάσας ἀρετὰς κατὰ μίαν ἀρμονίαν συμμετρίαν τε αὐταῖς καὶ κρᾶσιν πρὸς ἀλλήλας ἐντίθησι. τοιαύτη δὴ οὖν οὖσα καὶ ἀφορμὴν παρέχει ταῖς ὅλαις ὥστε ἐγγενέσθαι, καὶ ἐγγενομέναις αὐταῖς ἀσφαλῆ παρέχει σωτηρίαν.

66 Ἐν ταυτῷ.

21

Καὶ ἡ τῶν ὥρῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ σύστασις καὶ ἡ τῶν στοιχείων πρὸς ἄλληλα σύγκρασις συμφωνίαν ἀποσώζει καλλίστην καὶ σώφρονα. καὶ τό γε πᾶν τοῦτο διὰ τὴν κοσμιότητα τῶν καλλίστων μέτρων κόσμος ἐπικαλεῖται.

31

67 Ἐκ τῶν τοῦ Τέλητος περὶ αὐταρκείας.
 Δεῖ ὥσπερ τὸν ἀγαθὸν ὑποκριτὴν ὅτι ἂν ὁ ποιη-
 τὴς περιθῇ πρόσωπον τοῦτο ἀγωνίζεσθαι καλῶς, οὕ-
 τω καὶ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα ὅτι ἂν περιθῇ ἡ τύχη. καὶ
 5 γὰρ αὕτη, φησὶν ὁ Βίων, ὥσπερ ποιήτρια, ὅτε μὲν
 πρωτολόγου ὅτε δὲ δευτερολόγου περιτίθῃσι πρόσω-
 πον, καὶ ὅτε μὲν βασιλέως ὅτε δὲ ἀλλήτου. μὴ οὖν
 βούλου δευτερολόγος ὦν τὸ πρωτολόγου πρόσωπον·
 εἰ δὲ μή, ἀνάμυστός τι ποιήσεις. σὺ μὲν ἄρχεις κα-
 10 λῶς ἐγὼ δὲ ἄρχομαι, φησί, καὶ σὺ μὲν πολλῶν ἐγὼ δὲ
 ἑνὸς τουτουῦ παιδαγωγὸς γενόμενος, καὶ σὺ μὲν εὖ-
 πορος γενόμενος δίδως ἐλευθερίως, ἐγὼ δὲ λαμβάνω
 εὐδαρσῶς παρὰ σοῦ, οὐχ ὑποπίπτων οὐδὲ ἀγρευτῶν
 οὐδὲ μεμψιμοιρῶν. σὺ κέχρησαι τοῖς πολλοῖς καλῶς
 15 ἐγὼ δὲ τοῖς ὀλίγοις· οὐ γὰρ τὰ πολυτελῆ φησί τρέ-
 φειν, οὐδὲ ἐκείνοις μὲν ἔστι μετ' ὠφελείας χρῆσθαι,
 τοῖς δὲ ὀλίγοις καὶ εὐτελέσι μετὰ σωφροσύνης οὐκ
 ἔστι καὶ ἀτυφίας. διὸ καὶ εἰ λάβοι, φησὶν ὁ Βίων,
 φωνὴν τὰ πράγματα ὃν τρόπον ἡμεῖς καὶ δύναιτο
 20 δικαιολογεῖσθαι, οὐκ ἂν εἴποι, φησὶν, πρῶτον ἡ πε-
 νία "ἄνθρωπε, τί μοι μάχη;" ὥσπερ οἰκέτης πρὸς κύ-
 ριον ἐφ' ἱερὸν καθίσας δικαιολογεῖται "τί μοι μάχη;
 μή τι σοι κέκλοφα; οὐ πᾶν τὸ προσταττόμενον ὑπὸ
 σοῦ ποιῶ; οὐ τὴν ἀποφορὰν εὐτάκτως σοι φέρω;"
 5 καὶ ἡ πενία εἴποι πρὸς τὸν ἐγκαλοῦντα "τί μοι μάχη;
 μὴ καλοῦ τινος δι' ἐμὲ στειρίσκη; μὴ σωφροσύνης;
 μὴ δικαιοσύνης; ἀνδρείας; ἀλλὰ μὴ τῶν ἀναγκαίων
 ἐνδεής εἰς; οὐ μεσται μὲν αἱ ὁδοὶ λαχάνων; πλήρεις
 δὲ αἱ κρήναι ὕδατος; οὐκ εὐνὰς σοι τοσαύτας παρέχω
 1 ὀπόση γῆ; καὶ στρωμνὰς φύλλα; ἢ εὐφραίνεσθαι μετ'
 ἐμοῦ οὐκ ἔστιν σοι; ἢ οὐχ ὀρεῖς γράδια φύστην φα-
 γόντα τερετίζοντα; ἢ οὐκ ὄψον ἀδάπανον καὶ ἀτρυ-

φερον παρασκευάζω σοι τὴν πείναν; ἢ οὐχ ὁ πεινῶν
 ἥδιστα ἐσθίει καὶ ἥκιστα ὄψου δεῖται; καὶ ὁ διψῶν
 ἥδιστα πίνει καὶ ἥκιστα τὸ μὴ παρὸν ποτὸν ἀναμέ-
 νει; ἢ πεινᾷ τις πλακοῦντα ἢ διψᾷ χιόνα; ἀλλ' οὐ
 ταῦτα διὰ τρυφὴν ζητοῦσιν οἱ ἄνθρωποι; ἢ οἰκήσεις
 οὐ παρέχω σοι, πρῶτον μὲν χειμῶνος τὰ βαλανεῖα,
 θέρους δὲ τὰ ἱερά; ποῖον γάρ σοι τοιοῦτον οἰκητή-
 ριον, φησὶν ὁ Διογένης, τοῦ θέρους, οἶον ἐμοὶ ὁ παρ-
 θεῶν οὗτος, εὐπνους καὶ πολυτελής; εἰ ταῦτα λέ-
 γοι ἢ πενία, τί ἂν ἔχοις ἀντεπεῖν; ἐγὼ μὲν γὰρ ἂν 10
 δοκῶ ἄφρωνος γενέσθαι. ἀλλ' ἡμεῖς πάντα μᾶλλον αἰ-
 τιώμεθα ἢ τὴν ἑαυτῶν δυστροπίαν καὶ κακοδαιμο-
 νίαν, τὸ γῆρας, τὴν πενίαν, τὸν ἀπαντήσαντα, τὴν
 ἡμέραν, τὴν ὥραν, τὸν τόπον. διό φησιν ὁ Διογένης
 φωνῆς ἀκηκοέναι κακίας ἑαυτὴν αἰτιωμένης "οὗτις 16
 ἐμοὶ τῶνδ' ἄλλος ἐπαίτιος, ἀλλ' ἐγὼ αὐτή." παρὰ-
 φοροὶ δὲ πολλοὶ οὐχ ἑαυτοῖς ἀλλὰ τοῖς πράγμασι τὴν
 αἰτίαν ἐπάγουσιν. ὁ δὲ Βίων, ὥσπερ τῶν θηρίων,
 φησί, παρὰ τὴν λῆψιν ἢ δῆξις γίνεται, καὶ μέσου τοῦ
 ὄψεως ἐπιλαμβάνης, δηχθήσῃ, ἐὰν τοῦ τραχήλου, οὐ- 20
 δὲν πείσῃ· οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων, φησί, παρὰ
 τὴν ὑπόληψιν ἢ ὁδύνη γίνεται, καὶ ἐὰν μὲν οὕτως
 ὑπολάβῃς περὶ αὐτῶν, ὥσπερ ὁ Σωκράτης, οὐκ ὁδυ-
 νήσῃ, ἐὰν δὲ ὡς ἐτέρως, ἀνιάσῃ, οὐχ ὑπὸ τῶν πραγμά-
 των ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἰδίων τρόπων καὶ τῆς ψευδοῦς δό- 25
 ξης. διὸ δεῖ μὴ τὰ πράγματα πειραῖσθαι μετατιθέναι,
 ἀλλ' αὐτὸν παρασκευάσαι πρὸς ταῦτα πῶς ἔχοντα,
 ὅπερ ποιοῦσιν οἱ ναυτικοί· οὐ γὰρ τοὺς ἀνέμους καὶ
 τὴν θάλατταν πειρῶνται μετατιθέναι, ἀλλὰ παρα-
 σκευάζουσιν αὐτοὺς δυναμένους πρὸς ἐκεῖνα στρέ- 30
 φεσθαι. εὐδία; γαλήνη; ταῖς κώπαις πλέουσι· κατὰ
 ναῦν ἄνεμος; ἐπῆραν τὰ ἄρμενα· ἀντιπέπνευκεν;

ἐστείλαντο, μεθείλαντο. καὶ σὺ πρὸς τὰ παρόντα χρῶ-
 γέρων γέγονας; μὴ ζήτει τὰ τοῦ νέου· ἀσθενὴς πά-
 λιν; μὴ ζήτει τὰ τοῦ ἰσχυροῦ, φορτία βαστάζειν καὶ
 διατραχηλλέεσθαι, ἀλλ' ὥσπερ Διογένης, ὃς ἐπεὶ τις
 5 ᾤθει καὶ ἐτραχήλιζεν ἀσθενῶς ἔχοντα, οὐ διετραχη-
 λλζετο, ἀλλὰ δελξας αὐτῷ τὸν κίονα "βέλτιστε" ἔφη
 "τοῦτον ᾤθει πρὸς τάδε." ἄπορος πάλιν γέγονας; μὴ
 ζήτει τὴν τοῦ εὐπόρου δίαitan, ἀλλ' ὥς πρὸς τὸν
 αἶρα φράττη (εὐδία, καὶ διεστειλω, ψῦχος, συνε-
 10 στείλω), οὕτω καὶ πρὸς τὰ ὑπάρχοντα δι' εὐπορίαν
 διάστειλον, ἀπορίαν καὶ σύστειλον. ἀλλ' ἡμεῖς οὐ
 δυνάμεθα ἀρκεῖσθαι τοῖς παροῦσιν, ὅταν καὶ τρυφῇ
 κοινὸν διδῶμεν, καὶ τὸ ἐργάζεσθαι [ζημ]αν κρινώμεν
 καὶ τὸν θάνατον ἔσχατόν τι τῶν κακῶν. ἐὰν δὲ ποιήσῃ
 15 καὶ τῆς ἡδονῆς καταφρονοῦντά τινα, καὶ πρὸς τοὺς
 πόνοὺς μὴ διαβεβλημένον, καὶ πρὸς δόξαν καὶ ἀδο-
 ξίαν ἰσως ἔχοντα, καὶ τὸν θάνατον μὴ φοβούμενον,
 οἷ ἂν θέλῃς ἐξεῖσθαι σοι ἀνωδύνῳ ὄντι ποιεῖν. διὸ
 ἅπερ λέγω, οὐχ ὁρῶ πῶς αὐτὰ τὰ πράγματα ἔχει τι
 20 δύσκολον, ἢ γῆρας ἢ πενία ἢ ξενία. οὐκ ἀηδῶς γὰρ
 ἄενοφῶν "ἐάν σοι" φησί "δελξω δύο ἀδελφῶν τὴν
 ἰσὴν οὐσίαν διελομένων τὸν μὲν ἐν τῇ πάσῃ ἀπορίᾳ
 τὸν δὲ ἐν εὐκολίᾳ, οὐ φανερόν ὅτι οὐ τὰ χρήματα αἰ-
 τιατέον ἀλλ' ἑτερόν τι;" οὕτως ἐάν σοι δελξω δύο
 25 πένητας, δύο γέροντας, δύο φεύγοντας, τὸν μὲν ἐν
 τῇ πάσῃ εὐκολίᾳ καὶ ἀπαθείᾳ ὄντα τὸν δὲ ἐν τῇ πάσῃ
 τραχῇ, οὐ φανερόν ὅτι οὐ τὸ γῆρας, οὐ τὴν πενίαν,
 οὐ τὴν ξενίαν αἰτιατέον ἀλλ' ἑτερόν τι; καὶ ὅπερ
 Διογένης ἐποίησεν πρὸς τὸν πολυτελεῖ φάμενον πόλιν
 0 εἶναι τὰς Ἀθήνας· λαβὼν γὰρ αὐτὸν ἤγεν εἰς τὸ μυ-
 ροπωλεῖον καὶ ἐπυνθάνετο πόσου τῆς κύπρου ἡ κο-
 τύλη. "μυῖς" φησὶν ὁ μυροπώλης· ἀνέκραγε "πολυ-

τελής γε ἡ πόλις.” ἀπῆγεν αὐτὸν πάλιν εἰς τὸ μαγειρεῖον καὶ ἐπνυθάνετο πόσου τὸ ἀκροκώλιον. “τριῶν δραχμῶν.” ἐβόα “πολυτελής γε ἡ πόλις.” εἰς τὰ ἔρια πάλιν τὰ μαλακὰ καὶ πόσου τὸ πρόβατον. “μυᾶς” φησίν. ἐβόα “πολυτελής γε ἡ πόλις.” “δεῦρο δὴ” 5 φησί. κἀνταῦθα ἄγει αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς θεόμους. “πόσου ἡ χοῖνιξ;” “χαλκοῦ” φησίν· ἀνέκραγεν ὁ Διογένης “εὐτελής γε ἡ πόλις.” πάλιν εἰς τὰς ἰσχάδας, “δύο χαλκῶν.” “τῶν δὲ μύρτων;” “δύο χαλκῶν” “εὐτελής γε ἡ πόλις.” ὃν τρόπον οὖν τῷδε οὐχ ἡ πό- 10 λιν εὐτελής καὶ πολυτελής (ἐὰν μὲν γὰρ οὕτω τις ζήσῃ, πολυτελής, ἐὰν δὲ οὕτως, εὐτελής), οὕτω καὶ τὰ πράγματα, ἐὰν μὲν τις αὐτοῖς οὕτω χρῆται, εὐπετεῖ καὶ ῥάδια φανεῖται, ἐὰν δὲ οὕτως, δυσχερεῖ. ἀλλ’ ὅμως δοκεῖ μοι ἔχειν τι ἡ πενία δυσχερὲς καὶ ἐπίπονον, καὶ 15 μᾶλλον ἢ τις ἐπαινέσειε τὸν μετὰ πενίας εὐκόλως γῆρας ἐνεγκαντα ἢ τὸν μετὰ πλούτου. καὶ τί ἔχει δυσχερὲς ἢ ἐπίπονον ἡ πενία; ἢ οὐ Κράτης καὶ Διογένης πένητες ἦσαν; καὶ πῶς ῥαδίως διεξήγαγον; ἄτυφοι γενόμενοι καὶ ἐπαῖται, καὶ διαίτη εὐτελεῖ καὶ 20 λιτῇ δυνάμενοι χρήσασθαι. ἀπορία καὶ δάνεια περιέστηκεν; κόγχον καὶ κύαμον συνάγαγε, φησὶν ὁ Κράτης, καὶ τὰ τούτοις πρόσφορα· καὶ τὰδε δράσης, ῥαδίως στήσεις τρόπαιον κατὰ πενίας. ἢ τί δεῖ μᾶλλον ἐπαινέσαι, τὸν μετὰ πενίας εὐκόλως γῆρας ἐνεγκόντα 25 ἢ τὸν μετὰ πλούτου; ἔπειτα οὐδὲ γινῶναι ῥαδιέστερόν ἐστι, ποῖόν τι ἐστὶ πλοῦτος ἢ ποῖόν τι πενία· ἀλλὰ καὶ πλούτῳ πολλοὶ μετὰ γῆρας δυσκόλως χρῶνται καὶ πενίᾳ ἀγεννώς καὶ ὀδυρτικῶς· καὶ οὔτε τοῦτο ῥαδίον, ὥστε τῷ πλούτῳ ἐλευθερίως καὶ ἀφόρως, οὔτε 30 ἐκεῖνο, ὥστε πενίᾳ γενναίως, ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ ἀμφοτέρω, καὶ ὥσπερ τοῖς πολλοῖς δύναται κατὰ τρόπον,

οὕτω καὶ τοῖς ἀνάπαλιν. καὶ ἐὰν μὲν ἐκποιῇ πενη-
 τεύουσιν μένειν ἐν τῷ βίῳ, εἰ δὲ μή, ῥαδίως ἀπαλλάτ-
 τεσθαι ὥσπερ ἐκ πανηγύρεως οὕτω καὶ ἐκ τοῦ βίου.
 καθάπερ καὶ ἐξ οἰκίας, φησὶν ὁ Βίων, ἐξοικιζόμεθα,
 5 ὅταν τὸ ἐνοίκιον ὁ μισθώσας οὐ κομιζόμενος τὴν θύ-
 ραν ἀφέλῃ, τὸν κέραμον ἀφέλῃ, τὸ φρέαρ ἐγκλείσῃ,
 οὕτω καὶ ἐκ τοῦ σωματίου ἐξοικιζομαι, ὅταν ἡ μισθώ-
 σασα φύσις τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀφαιρῇται τὰ ὅτα τὰς
 χεῖρας τοὺς πόδας· οὐχ ὑπομένω, ἀλλ' ὥσπερ ἐκ συμ-
 10 ποσίου ἀπαλλάττομαι οὐθὲν δυσχεραίνων οὕτω καὶ
 ἐκ τοῦ βίου, ὅταν ἡ ὥρα ᾗ. "ἔμβρα πορθημῆδος ἐρυμα."
 ὥσπερ ἀγαθὸς ὑποκριτὴς εὖ καὶ τὸν πρόλογον εὖ καὶ
 τὰ μέσα εὖ καὶ τὴν καταστροφὴν, οὕτω καὶ ὁ ἀγαθὸς
 ἀνὴρ εὖ καὶ τὰ πρῶτα τοῦ βίου εὖ καὶ τὰ μέσα εὖ καὶ
 15 τὴν τελευτήν· καὶ ὥσπερ ἱμάτιον τρίβων ἀγενόμενον
 ἀπεθέμην καὶ οὐ παρέλκω, οὐδὲ φιλοψυχῶ, ἀλλὰ καὶ
 δυνάμενος ἔτι εὐδαιμονεῖν ἀπαλλάττομαι, καθάπερ
 καὶ Σωκράτης. ἦν αὐτῷ ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, εἰ ἐβού-
 λετο, ἐξελεθεῖν, καὶ τῶν δικαστῶν κελευόντων ἀργυ-
 20 ρίον τιμῆσθαι οὐ προσείχετο, ἀλλὰ τῆς ἐν πρυτανείῳ
 σιτήσεως ἐτιμήσατο· καὶ τριῶν ἡμερῶν αὐτῷ
 δοδισῶν τῇ πρώτῃ ἐπιεν καὶ οὐ προσέμενεν τῆς τρί-
 τῃς ἡμέρας τὴν ἐσχάτην ὥραν παρατηρῶν εἰ ἔτι ἥλιος
 ἐπὶ τῶν ὁρῶν, ἀλλ' εὐθαρσῶς τῇ πρώτῃ, [καί, ὥς Ἰλλά-
 25 των φη]σὶν, οὐθὲν τρέψας οὔτε τοῦ προσώπου οὔτε τοῦ
 χρώματος, ἀλλὰ μάλα ἱλαρῶς τε καὶ εὐκόλως λαβὼν
 τὸ ποτήριον ἐξέπιεν, καὶ τὸ τελευταίου ἀπογοτταβίσας
 "τοῦτ'" φησὶν "Ἀλκιβιάδῃ τῷ καλῷ." (ὅρα σχολὴν
 καὶ παιδείαν· ἡμεῖς δέ, κἂν ἄλλον ἴδωμεν, πεφοβί-
 30 καμεν) καὶ μέλλων ἀποθνήσκειν, ἐκάθευδε βαθέως,
 ὥστε μόλις διεγείραι τινά (ταχύ γ' ἂν καὶ ἡμῶν τις
 ἂν κοιμηθεῖν). καὶ γυναικὸς χαλεπότητα πρῶως ἔφερε

τελής γε ἡ πόλις." ἀπῆγεν αὐτὸν πάλιν εἰς τὸ μαγειρεῖον καὶ ἐπυνθάνετο πόσου τὸ ἀκροκάλιον. "τριῶν δραχμῶν." ἐβόα "πολυτελής γε ἡ πόλις." εἰς τὰ ἔρια πάλιν τὰ μαλακὰ καὶ πόσου τὸ πρόβατον. "μυᾶς" φησίν. ἐβόα "πολυτελής γε ἡ πόλις." "δεῦρο δὴ" 5 φησί. ἀνταῦθα ἄγει αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς θερμοὺς. "πόσου ἡ χοίτις;" "χαλκοῦ" φησίν· ἀνέκραγεν ὁ Διογένης "εὐτελής γε ἡ πόλις." πάλιν εἰς τὰς ἰσχάδας, "δύο χαλκῶν;" "τῶν δὲ μύρτων;" "δύο χαλκῶν" 10 "εὐτελής γε ἡ πόλις." ὃν τρόπον οὖν τῷδε οὐχ ἡ πόλις εὐτελής καὶ πολυτελής (ἐὰν μὲν γὰρ οὕτω τις ζήσῃ, πολυτελής, ἐὰν δὲ οὕτως, εὐτελής), οὕτω καὶ τὰ πράγματα, ἐὰν μὲν τις αὐτοῖς οὕτω χρῆται, εὐπετὴ καὶ ῥάδια φανεῖται, ἐὰν δὲ οὕτως, δυσχερὴ. ἀλλ' ὅμως δοκεῖ μοι ἔχειν τι ἡ πενία δυσχερὲς καὶ ἐπίπονον, καὶ 15 μᾶλλον ἢ τις ἐπαινέσειε τὸν μετὰ πενίας εὐκόλως γῆρας φερόμενον ἢ τὸν μετὰ πλούτου. καὶ τί ἔχει δυσχερὲς ἢ ἐπίπονον ἡ πενία; ἢ οὐ Κράτης καὶ Διογένης πένητες ἦσαν; καὶ πῶς ῥαδίως διεξήγαγον; αἰτυφοὶ γενόμενοι καὶ ἐπαῖται, καὶ διαίτῃ εὐτελεῖ καὶ 20 λιτῇ δυνάμενοι χρῆσασθαι. ἀπορία καὶ δάνεια περιέστηκεν; κόγχον καὶ κύαμον συνάγαγε, φησὶν ὁ Κράτης, καὶ τὰ τούτοις πρόσφορα· καὶ τάδε δράσης, ῥαδίως στησεις τρόπαιον κατὰ πενίας. ἢ τί δεῖ μᾶλλον ἐπαινέσαι, τὸν μετὰ πενίας εὐκόλως γῆρας ἐνεγκόντα 25 ἢ τὸν μετὰ πλούτου; ἔπειτα οὐδὲ γινῶναι ῥαδιέστερόν ἐστι, ποτὶν τι ἐστὶ πλούτος ἢ ποτὶν τι πενία· ἀλλὰ καὶ πλούτῳ πολλοὶ μετὰ γῆρας δυσκόλως χρῶνται καὶ πενίᾳ ἀγεννῶς καὶ ὀδυρτικῶς· καὶ οὐτε τοῦτο ῥᾶδιον, ὥστε τῷ πλούτῳ ἐλευθερίως καὶ ἀφόρτως, οὔτε 30 ἐκεῖνο, ὥστε πενίᾳ γενναίως, ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ ἀμφοτέρω, καὶ ὥσπερ τοῖς πολλοῖς δύναται κατὰ τρόπον,

βλος ὀσιωτάτος τε καὶ νομιμώτατος. πρῶτον μὲν αἰκά τις μὴ πολυπραγμονῇ μηδὲ ταχὺ ἐπὶ τὰς δίκας ὀρμῇ, ἀλλὰ πολὺν χρόνον ἀμβαλλόμενος αὐτός τε προσκαλειόμενος ἄνεν δίκας, ὥστε ὁ ἀντίδικος προεκαλέσαιο ἑμμένεν· καὶ αἰκά τὰ πολλὰ * ἐξηταγόρεν τῷ πράγματι * καμαύλῃ ἀλλ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. καὶ ἐπὶ μὲν τὰς ἀλλοτριᾶς ξαμίας τὸ ἀκριβὲς μῶτο, ἐπὶ δὲ τὰς ἰδίας τὸ μέτριον· τὸ γὰρ αὐτὸν παρ' αὐτῷ διαιτεῖσθαι μετριτέρω ἤθεος. καὶ μὴ ἐπὶ τᾷ ξαμίᾳ οὕτως ὥς ἐπὶ τᾷ αἰσχύνᾳ λυποῖτο· τὸ μὲν γὰρ ἐπ' ἀργυρίῳ ὀδυνᾶσθαι φάυλω ἤθεος, τὸ δὲ ἐπὶ τᾷ αἰσχύνᾳ καὶ τᾷ ἀτιμίᾳ καλοκαγᾶθω.

70 Ἐκ τῶν Ἀριστοξένου Πυθαγορικῶν ἀποφάσεων.

Τὴν ἀληθῆ φιλοκαλίαν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ ἐν ταῖς ἐπιστήμασι ἔλεγεν εἶναι· τὸ γὰρ ἀγαπᾶν καὶ στέργειν τῶν καλῶν ἐθῶν τε καὶ ἐπιτηδευμάτων ὑπάρχειν· ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ἐπιστημῶν τε καὶ ἐμπειριῶν τὰς καλὰς καὶ εὐσχήμονας ἀληθῶς εἶναι φιλοκάλους, τὴν δὲ λεγομένην ὑπὸ τῶν πολλῶν φιλοκαλίαν, οἷον τοῖς ἀναγκαίοις καὶ χρησίμοις πρὸς τὸν βίον γινομένην, λάφυρά που τῆς ἀληθινῆς κεῖσθαι φιλοκαλίας.

71 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (c. 33, 15).

Τὰ πολλὰ δὲ καὶ τὸ γελᾶν ἀπέστω καὶ τὸ γέλωτα κινεῖν· ὀλισθηρὸς γὰρ ὁ τόπος εἰς ἰδιωτισμὸν, καὶ ἅμα τὴν αἰδῶ τὴν πρὸς σὲ τῶν πλησίον ἐκείνων ἀνεῖναι καὶ διαφθεῖραι. καὶ ἄλλος παράκειται τόπος ἐπισφαλῆς ταῖς τοιαύταις ἀνέσεσι, τὸ εἰς αἰσχρολογίαν εὐκόλως προαγαγεῖν τὸν πλησίον. ὅταν οὖν τι συμβῇ τοιοῦτον, ἂν μὲν εὐκαιρον ᾖ, καὶ ἐπίπληξον τῷ αἰ-

κάκεινης βοώσης οὐκ ἐφρόντιζεν, ἀλλὰ Κριτοβούλου εἰπόντος "πῶς ἀνέχῃ ταύτης συμβιούσης;" "πῶς δὲ σὺ τῶν παρὰ σοὶ χηνῶν;" "τί δέ μοι μέλει ἐκείνων" φησίν. "οὕτως οὐδ' ἐμοὶ ταύτης, ἀλλ' ἀκούω ὥσπερ χηνός." καὶ πάλιν παρειληφότος αὐτοῦ Ἀλκιβιάδην 5 ἐπ' ἀριστον, ὡς ἐκείνη παρελθοῦσα τὴν τράπεζαν ἀνέτρεψεν, οὐκ ἐβόα οὐδ' ὠδυνᾶτο δεινοπαθῶν "ὦ τῆς παρανομίας," ὥστε ταύτη πάσχειν, ἀλλ' ἀναλῆξας τὰ πεσόντα ἐπιδέσθαι πάλιν ἐκέλευσε τὸν Ἀλκιβιάδην· ὡς δὲ ἐκεῖνος οὐ προσεῖχεν ἀλλ' ἐγκαλυψάμε- 10 νος ἐκάθητο αἰσχυνόμενος "προάγωμεν δὴ" φησίν "ἔξω· φαίνεται γὰρ ἡ Ξανθίππη ὀξυρεγμία σπαράσσειν ἡμᾶς." εἶτα μετ' ὀλίγας ἡμέρας αὐτὸς ἀριστῶν παρὰ τῷ Ἀλκιβιάδῃ, ὡς ἡ ὄρνις ἡ γενναία ἐπιπτάσα κατέβαλε τὸν πύνακα, συγκαλυψάμενος ἐκάθητο καὶ 15 οὐκ ἤριστα· ὡς δὲ ἐκεῖνος ἐγέλα καὶ ἐπνυνθάνετο εἰ διὰ τοῦτο οὐκ ἀριστᾷ ὅτι ἡ ὄρνις ἐπιστᾶσα καταβάλοι "δῆλον ὅτι" φησί "σὺ μὲν πρῶτην Ξανθίππης ἀνατρεψάσης οὐκ ἐβούλου ἀριστᾶν, ἐμὲ δὲ οἶει νῦν ἀριστᾶν τῆς ὄρνιθος ἀνατρεψάσης; ἢ διαφέρειν τι ἐκείνην ὄρ- 20 νιθος κορυζώσης ἡ γῆ;" "ἀλλ' εἰ μὲν ὕς" φησίν "ἀνέτρεψεν, οὐκ ἂν ὠργίζου, οὐκ ἂν διηνέχθης;" "εἰ δὲ γυνὴ βρώδης;" ὅρα παιδεῖαν.

68 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (c. 43).

Πᾶν πρᾶγμα καὶ πρόσωπον δύο ἔχει λαβὰς, μιᾷ 25 φορητόν, μιᾷ ἀφόρητον· ὁ κατελφὸς ἐὰν ἀδικῇ, ἐνθεν αὐτὸ λαμβάνει ὅτι ἀδικεῖ, ἀλλ' ἐκείθεν ὅτι ἀδελφός· καὶ οὕτω λήψῃ αὐτὸ καθ' ὃ φορητόν ἐστι.

69 Διωτογένεος Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ 30 ὁσιότητος.

Περὶ βίω ἐκλογισμὸς καθ' ὃν κ' εἴη ὁ ἀνθρώπινος

διὰ τὸ ἀοίκους εἶναι, ἢ διὰ τὸ χρῆσθαι τούτους μόνους
τόξοις· βίον γὰρ λέγει τὸ τόξον.] παρὰ τούτοις οὐδὲ
εἰς οὔτε φθονῶν, ὥς φασιν, οὔτε μισῶν οὔτε φοβού-
μενος ἰστορήθη, διὰ τὴν τοῦ βίου κοινότητα καὶ δι-
5 καιοσύνην. μάχιμοι δ' οὐχ ἦττον αὐτῶν αἱ γυναῖκες
ἢ οἱ ἄνδρες, καὶ συμπολεμοῦσιν αὐτοῖς ὅταν δέη. κα-
διὰ τοῦτο Ἀμαζόνας γενναιοτάτας εἶναι, ὥστε πο-
εἶλσαι μέχρι Ἀθηνῶν καὶ Κιλικίας, ὅτι τούτων παρ-
ῶκον ἐγγὺς τῆς Μαιώτιδος λίμνης.

1074 Αἰσχίνου ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου (p. 73 R.).

Οὕτω γὰρ χρὴ καθαρὸν εἶναι τὸν βίον τοῦ σώ-
φρονος ἀνδρός, ὥστε μηδὲ δέχεσθαι δόξαν αἰτίας πο-
νηρᾶς.

75 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (c. 15).

15 Ἐν συμποσίῳ σε οὕτω δεῖ ἀναστρέφεσθαι· περι-
φερόμενόν τι γέγονε κατὰ σέ; ἐκτείνας τὴν χεῖρα με-
τρίως ἐφασαι· παρέρχεται; μὴ κάτεχε· οὐπω ἐλή-
λυθε; μὴ ἐπίβαλλε πόρρω τὴν ὄρεξιν, ἀλλ' ἐκδέχου
κατὰ σέ γενέσθαι αὐτό. οὕτω πρὸς πλοῦτον, οὕτω
20 πρὸς ἀρχάς, οὕτω πρὸς γάμον, καὶ ἔση ἄξιος συμπό-
της τῶν θεῶν. ἂν δὲ παρατεθέντων σοι μὴ λάβῃς,
ἀλλ' ὑπερίδῃς, τότε οὐ μόνον τῶν θεῶν συμπότης
ἔση, ἀλλὰ συνάρχων· οὕτω γὰρ ποιῶν καὶ Διογένης
καὶ Ἡράκλειτος καὶ οἱ ὅμοιοι ἄξιως θεοὶ τ' ἦσαν καὶ
25 ἐλέγοντο.

76 Μουσωνίου.

Κἂν ἡδονῇ κανονιστέον ἢ τὰ ἀρεστά, οὐδὲν τῆς
σωφροσύνης ἡδίων, κἂν πόνῳ κανονιστέον ἢ τὰ φευ-
κιά, οὐδὲν ἔστι τῆς ἀκρασίας ἐπιπονώτερον.

1077 Δημοκρίτου.

σχρολογήσαντι· ἐὰν δὲ τοιαῦτα ἢ τὰ πρόσωπα ὥστε μὴ καιρὸν εἶναι, τῷ ἀποσιωπῆσαι καὶ σκυθρωπάσαι καὶ ἐρυθριάσαι δηλὸς γενοῦ δυσαρεστῶν τῷ ῥηθέντι.

72 Πυθαγορικά.

Καὶ μὴν οὐδὲν ἔστιν οὕτω τῆς Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας ἰδιον ὥς τὸ συμβολικόν, οἷον ἐν τελετῇ μειγμένον φωνῇ καὶ σιωπῇ διδασκαλίας γένος, ὥστε μὴ λέγειν "αἰίσω ξυνετοῖσι, θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι," ἀλλ' αὐτόθεν ἔχειν φῶς καὶ χαρακτῆρα τοῖς συνήθεσι τὸ φραζόμενον, τυφλὸν δὲ καὶ ἄσημον εἶναι τοῖς ἀπείροις. ὥς γὰρ ὁ ἄναξ ὁ ἐν Δελφοῖς οὔτε λέγει οὔτε κρύπτει ἀλλὰ σημαίνει, κατὰ τὸν Ἡράκλειτον, οὕτω τῶν Πυθαγορικῶν συμβόλων καὶ τὸ φράζεσθαι δοκοῦν κρυπτόμενόν ἐστι καὶ τὸ κρύπτεσθαι. νοούμενον. 15

73 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναναγωγῆς.

Γαλακτοφάγοι, Σκυθικὸν ἔθνος, ἄοικοι τε εἰσίν, ὥσπερ καὶ οἱ πλεῖστοι Σκυθῶν, τροφὴν τ' ἔχουσι γάλα μόνον ἵππειον, ἐξ οὗ τυροποιοῦντες ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν, καὶ εἰσι διὰ τοῦτο δυσμαχώτατοι, σὺν αὐτοῖς πάντῃ τὴν τροφὴν ἔχοντες. οὗτοι καὶ Δαρεῖον ἐτρέψαντο. εἰσι δὲ καὶ δικαιοτάτοι, κοινὰ ἔχοντες τὰ τε κτήματα καὶ τὰς γυναῖκας, ὥστε τοὺς μὲν πρεσβυτέρους αὐτῶν πατέρας νομίζειν, τοὺς δὲ νεωτέρους πατέρας, τοὺς δ' ἡλικας ἀδελφούς. ὧν ἦν καὶ Ἀνάχαρσις, εἰς τῶν σοφῶν νομισθεὶς, ὃς ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἵνα ἐκτορήσῃ τὰ τῶν Ἑλλήνων νόμιμα. [τούτων καὶ Ὀμηρος μέμνηται ἐν οἷς φησί

Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων, καὶ ἀγανῶν Ἰππημολγῶν,
γλακτοφάγων ἀβίων τε, δικαιοτάτων ἀνθρώπων. 30
ἀβίους δ' αὐτοὺς λέγει ἢ διὰ τὸ γῆν μὴ γεωργεῖν, ἢ

84 Ἐπικτήτου.

Ἐξέταξε σαντόν πότερον πλουτεῖν θέλεις ἢ εὐδαιμονεῖν. καὶ εἰ μὲν πλουτεῖν, ἴσθι ὅτι οὔτε ἀγαθὸν οὔτε ἐπὶ σοὶ πάντα, εἰ δὲ εὐδαιμονεῖν, ὅτι καὶ ἀγαθὸν καὶ ἐπὶ σοί· ἐπεὶ τὸ μὲν τύχης ἐπὶ κείῳ δάνειον, τὸ δὲ τῆς εὐδαιμονίας προαιρέσεως.

85 Καθάπερ ἔχιν ἢ ἄσπίδα ἢ σκορπίον ἐν ἔλεφαντίνῃ ἢ χρυσῇ θεώμενος κίστη οὐ διὰ τὸ πολυτελὲς τῆς ὕλης ἀγαπᾷ καὶ εὐδαιμονίζεις, ἀλλ' ὅτι λυμαντικῇ ἢ φύσει ἐκτρέπη καὶ μυσάττη, οὕτω καὶ ἐπειδὴ ἐν πλούτῳ καὶ ὄγκῳ τύχης θεάσῃ κακίαν ἐνουῶσαν μὴ καταπληγῆς τὸ περιλαμπὲς τῆς ὕλης, ἀλλὰ καταφρόνει τῆς ἐν τῷ τρόπῳ κιβδηλίας.

86 Ὁ πλούτος οὐ τῶν ἀγαθῶν, ἢ πολυτέλεια τῶν κακῶν, ἢ σωφροσύνη τῶν ἀγαθῶν. καλεῖ δὲ ἢ μὲν σωφροσύνη ἐπὶ τὴν εὐτέλειαν καὶ κτήσιν τῶν ἀγαθῶν, ὁ δὲ πλούτος ἐπὶ τὴν πολυτέλειαν, καὶ ἀφέλκει τῆς σωφροσύνης. δυσχερὲς ἄρα πλουτοῦντα σωφρονεῖν ἢ σωφρονοῦντα πλουτεῖν.

87 Ὅσπερ εἰ ἐν νηὶ ἐσπάρης ἢ ἐτέχθης, οὐκ ἂν ἐσπευδῃς αὐτῆς κυβερνήτης ὑπάρχειν· οὔτε γὰρ ἐκεῖ σοι φύσει ἢ ναὺς συνέσται οὔτε ἐνταῦθα ὁ πλούτος, ἀλλὰ πάντα ὁ λόγος. Ὅπερ οὖν σοι φυσικὸν καὶ συγγενές, ὁ λόγος, τοῦτο καὶ οἰκτεῖον ἡγησάμενος τούτου ἐπιμελεῖ.

88 Ἐν Πέρσαις γεννηθεὶς οὐκ ἂν ἐσπευδῃς οἰκεῖν τὴν Ἑλλάδα ἀλλ' αὐτόθι διάγων εὐτυχεῖν· ἐν πενίᾳ δὲ γεννηθεὶς τί σπεύδεις πλουτεῖν ἀλλ' οὐκ αὐτόθι μένων εὐτυχεῖν;

89 Ὅσπερ ἐπὶ σμικροῦ σκίμποδος θλιβόμενον ὑγιαίνειν ἀμεινον ἢ ἐπὶ πλατείας κλίνης κυλινδόμενον νο-

σεῖν, οὕτω καὶ ἐν μικρᾷ περιουσίᾳ βέλτιον συστελλόμενον εὐθυμεῖν ἢ ἐν μεγάλῃ τυγχάνοντα δυσθυμεῖν.

90 Οὐ πενία λύπην ἐργάζεται ἀλλὰ ἐπιθυμία, οὐδὲ πλοῦτος φόβον ἀπαλλάττει ἀλλὰ λογισμός. κτησάμενος τοιγαροῦν λογισμὸν οὔτε πλούτου ἐπιθυμήσεις οὔτε πενίαν μέμψῃ.

91 Οὔτε ἵππος ἐπὶ φάτνῃ καὶ φαλάροις καὶ τάπησιν οὔτε ὄρνις ἐπὶ βρώμῃ καὶ καλιᾷ ὑψοῦται καὶ γαυριᾷ, ἀλλ' ἄμφω ἐπὶ ἀκύτῃ, ὃ μὲν ποδῶν ὃ δὲ πτερῶν. καὶ σὺ τοιγαροῦν μὴ ἐπὶ τροφῇ καὶ σκέπῃ καὶ ἀπλῶς τῇ ἔξωθεν περιουσίᾳ μάταια ὀγκοῦ ἀλλ' ἐπὶ χρηστότητι καὶ εὐποιᾷ.

92 Τὸ καλῶς ζῆν τοῦ πολυτελεῶς διαφέρει· τὸ μὲν γὰρ ἐκ σωφροσύνης καὶ αὐταρκείας καὶ εὐταξίας καὶ κοσμιότητος [καὶ εὐτελείας] παραγίνεται, τὸ δὲ ἐξ ἀκολασίας καὶ τρυφῆς καὶ ἀταξίας καὶ ἀκοσμίας· τέλος δὲ τοῦ μὲν ἔπαινος ἀληθὴς τοῦ δὲ ψόγος. εἰ τοίνυν βούλει καλῶς ζῆν, μὴ ζῇτε μετὰ πολυτελείας ἐπαινεῖσθαι.

93 Μέτρον ἔστω σοι παντὸς σίτου καὶ ποτοῦ ἢ πρώτη τῆς ὀρέξεως ἐμπλησις· ὅψον δὲ καὶ ἡδονὴ αὐτῇ ἢ ὀρεξις· καὶ οὔτε πλείονα τῶν δεόντων προσοίσῃ, οὔτε ὀψοποιῶν δεήσῃ, ποτῶ τε τῶ παραπεσόντι ἀρκεσθήσῃ.

94 Τὰς σιτήσεις ποιοῦ μὴ πολυτελεῖς καὶ σκυθρωπάς, ἀλλὰ καὶ λαμπράς καὶ εὐτελεῖς, ἵνα μήτε διὰ τὰ σωματικά αἰ ψυχὰς ταράττονται μήτε φρεναλιζόμεναι πρὸς τῶν ἡδονῶν τῶν σωματικῶν ὀλιγωρῶσιν, ἐπεὶ τοὶ βλέπτονται τρυφῶντα μὲν παραντίκα νοσοῦντα δὲ εἰσαῦθις τὰ σώματα. 30

95 Φρόντιζε ὅπως σε μὴ τὰ ἐν τῇ γαστρὶ μόνον σι-

84 Ἐπικτήτου.

Ἐξέταξε σαυτὸν πότερον πλουτεῖν θέλεις ἢ εὐδαιμονεῖν. καὶ εἰ μὲν πλουτεῖν, ἴσθι ὅτι οὔτε ἀγαθὸν οὔτε ἐπὶ σοὶ πάντα, εἰ δὲ εὐδαιμονεῖν, ὅτι καὶ ἀγα-
5 θὸν καὶ ἐπὶ σοί· ἐπεὶ τὸ μὲν τύχης ἐπικάμειρον δάνειον, τὸ δὲ τῆς εὐδαιμονίας προαιρέσεως.

85 Καθάπερ ἔχιν ἢ ἄσπίδα ἢ σκορπίον ἐν ἐλεφαν-
τίνῃ ἢ χρυσῇ θεωόμενος κίστη οὐ διὰ τὸ πολυτελὲς τῆς
ὕλης ἀγαπᾷ καὶ εὐδαιμονιζέεις, ἀλλ' ὅτι λυμαντικῇ
10 ἢ φύσει ἐκτρέπη καὶ μυσάττῃ, οὕτω καὶ ἐπειδὴν ἐν
πλούτῳ καὶ ὄγκῳ τύχης θεάσῃ κακίαν ἐνοῦσαν μὴ κα-
ταπλαγῆς τὸ περιλαμπὲς τῆς ὕλης, ἀλλὰ καταφρόνει
τῆς ἐν τῷ τρόπῳ κιβδηλίας.

86 Ὁ πλοῦτος οὐ τῶν ἀγαθῶν, ἢ πολυτέλεια τῶν
15 κακῶν, ἢ σωφροσύνη τῶν ἀγαθῶν. καλεῖ δὲ ἡ μὲν
σωφροσύνη ἐπὶ τὴν εὐτέλειαν καὶ κτῆσιν τῶν ἀγα-
θῶν, ὁ δὲ πλοῦτος ἐπὶ τὴν πολυτέλειαν, καὶ ἀφέλ-
κει τῆς σωφροσύνης. δυσχερὲς ἄρα πλουτοῦντα σω-
φρονεῖν ἢ σωφρονοῦντα πλουτεῖν.

20 87 Ὅσπερ εἰ ἐν νηὶ ἐσπάρης ἢ ἐτέχθης, οὐκ ἂν
ἔσπευδες αὐτῆς κυβερνήτης ὑπάρχειν· οὔτε γὰρ ἐκεῖ
σοι φύσει ἢ ναῦς συνέσται οὔτε ἐνταῦθα ὁ πλοῦτος,
ἀλλὰ πάντῃ ὁ λόγος. ὅπερ οὖν σοι φυσικὸν καὶ συγ-
γενές, ὁ λόγος, τοῦτο καὶ οἰκεῖον ἡγησάμενος τούτου
25 ἐπιμελοῦ.

88 Ἐν Πέρσαις γεννηθεὶς οὐκ ἂν ἔσπευδες οἰκεῖν
τὴν Ἑλλάδα ἀλλ' αὐτόθι διάγων εὐτυχεῖν· ἐν πενίᾳ
δὲ γεννηθεὶς τί σπεύδεις πλουτεῖν ἀλλ' οὐκ αὐτόθι
μένων εὐτυχεῖν;

30 89 Ὅσπερ ἐπὶ σμικροῦ σκίμποδος θλιβόμενον ὑγιαί-
νειν ἄμεινον ἢ ἐπὶ πλατείας κλίνης κυλινδόμενον νο-

σεῖν, οὕτω καὶ ἐν μικρᾷ περιουσίᾳ βέλτιον συστελλόμενον εὐθυμεῖν ἢ ἐν μεγάλῃ τυγχάνοντα δυσθυμεῖν.

90 Οὐ πενία λύπην ἐργάζεται ἀλλὰ ἐπιθυμία, οὐδὲ πλοῦτος φόβον ἀπαλλάττει ἀλλὰ λογισμός. κτησάμενος τοιγαροῦν λογισμὸν οὔτε πλούτου ἐπιθυμήσεις οὔτε πέναν μέμψῃ.

91 Οὔτε ἵππος ἐπὶ φάτνῃ καὶ φαλάροις καὶ τάπησιν οὔτε ὄρνις ἐπὶ βρώμῃ καὶ καλιᾷ ὑψοῦται καὶ γανυοῖ, ἀλλ' ἄμφω ἐπὶ ᾠκύτῃ, ὃ μὲν ποδῶν ὃ δὲ πτερῶν. καὶ σὺ τοιγαροῦν μὴ ἐπὶ τροφῇ καὶ σκέπῃ καὶ ἀπλῶς 10 τῇ ἔξωθεν περιουσίᾳ μάταια ὀγκοῦ ἀλλ' ἐπὶ χρηστότητι καὶ εὐποιίᾳ.

92 Τὸ καλῶς ζῆν τοῦ πολυτελεῶς διαφέρει· τὸ μὲν γὰρ ἐκ σωφροσύνης καὶ αὐταρκείας καὶ εὐταξίας καὶ κοσμιότητος [καὶ εὐτελείας] παραγίνεται, τὸ δὲ ἐξ 15 ἀκολασίας καὶ τρυφῆς καὶ ἀταξίας καὶ ἀκοσμίας· τέλος δὲ τοῦ μὲν ἔπαινος ἀληθὴς τοῦ δὲ φόγος. εἰ τολῶν βούλει καλῶς ζῆν, μὴ ζῇτε μετὰ πολυτελείας ἐπαινεῖσθαι.

93 Μέτρον ἔστω σοι παντὸς σίτου καὶ ποτοῦ ἢ 20 πρώτη τῆς ὀρέξεως ἐμπλησις· ὅψον δὲ καὶ ἡδονὴ αὐτῇ ἢ ὀρεξις· καὶ οὔτε πλείονα τῶν δεόντων προσοίση, οὔτε ὀψοποιῶν δεήσῃ, ποτὶ τε τῷ παραπεσόντι ἀρκεσθήσῃ.

94 Τὰς σιτήσεις ποιοῦ μὴ πολυτελεῖς καὶ σκυθρω- 25 πᾶς, ἀλλὰ καὶ λαμπρὰς καὶ εὐτελεῖς, ἵνα μήτε διὰ τὰ σωματικά αἱ ψυχὰς ταράττωνται μήτε φενακίζόμεναι πρὸς τῶν ἡδονῶν τῶν σωματικῶν ὀλιγωρῶσιν, ἐπεὶ τοὶ βλάπτονται τρυφῶντα μὲν παραντίκα νοσοῦντα δὲ εἰσαυθίς τὰ σώματα. 30

95 Φρόντιζε ὅπως σε μὴ τὰ ἐν τῇ γαστρὶ μόνον σι-

109 Ὡσπερ ὁ ὑγιαίνων οὐκ ἂν ὑπὸ νοσούντων βού-
λοιο θεραπεύεσθαι, οὐδὲ τοὺς σινοικοῦντας αὐτῷ
νοσεῖν· οὕτως οὐδ' ὁ ἐλεύθερος ἀνάσχοιτ' ἂν ὑπὸ
δούλων ὑπηρετεῖσθαι ἢ τοὺς συμβιοῦντας αὐτῷ δου-
5 λύνειν.

110 Εἰ βούλει δούλων ἐκτὸς ὑπάρχειν, αὐτὸς ἀπο-
λύθητι δουλείας· ἔση δ' ἐλεύθερος, ἂν ἀπολυθῇς ἐπι-
θυμίας. οὔτε γὰρ Ἀριστείδης οὔτε Ἐπαμεινώνδας
οὔτε Λυκούργος πλουτοῦντες καὶ δουλενόμενοι ὃ μὲν
10 δίκαιος ὃ δὲ σωτήρ ὃ δὲ θεὸς προσηγορεύθησαν, ἀλλ'
οἱ πενόμενοι τὴν Ἑλλάδα δουλείας ἀπέλυνον.

111 Εἰ βούλει σοι τὴν οἰκίαν εὖ οἰκείσθαι, μιμῶ
τὸν Σφαρτιάτην Λυκούργον· ὃν γὰρ τρόπον οὗτος οὐ
τείχεσι τὴν πόλιν ἔφραξεν, ἀλλ' ἄρετῇ τοὺς ἐνοικοῦν-
15 τας ὠχύρωσε καὶ διαπαντὸς ἐτήρησεν. ἐλευθέρων τὴν
πόλιν· οὕτω καὶ σὺ μὴ μεγάλην αὐλὴν περιβάλλε καὶ
πύργους ὑψηλοὺς ἀνίστα, ἀλλὰ τοὺς ἐνοικοῦντας εὖ-
νοίᾳ καὶ πίστει καὶ φιλῇ στήριξε, καὶ οὐδὲν εἰς αὐ-
τὴν εἰσελεύσεται βλαβερόν, οὐδ' ἂν τὸ σύμπαν τῆς
20 κακίας παρατάξῃται στίφος.

112 Μὴ πίναξι καὶ γραφαῖς τὴν οἰκίαν σου περι-
βάλλε, ἀλλὰ σωφροσύνη κατάγραφε· τὸ μὲν γὰρ ἄλ-
λοῖον τῶν ὀφθαλμῶν ἐστὶν ἐπίκαιρος γοητεία, τὸ δὲ
σύμφυτος καὶ ἀνεξάλειπτος καὶ αἰδὶος οἰκίας κόσμος.

25 113 Ἀντὶ βοῶν ἀγέλης πειρῶ φίλων ἀγέλας ἐναγε-
λάζεσθαι σοι τῇ οἰκίᾳ.

114 Ὡσπερ λύκος ὅμοιον κυνὶ, οὕτω καὶ κόλαξ καὶ
μοιχὸς καὶ παράσιτος ὅμοιον φίλῳ. πρόσεχε τοίνυν
μὴ ἀντὶ κυνῶν φυλάκων λάθῃς εἰσδεχόμενος λυμεῶ-
30 νας λύκους.

115 Τὸ μὲν γύψω λευκανθίζουσαν σπουδάζειν θαν-

μάζεσθαι τὴν οἰκίαν ἀπειροκάλου, τὸ δὲ ἦθος χρηστό-
τητι κοινωνίας λαμπρύνειν φιλοκάλου τε ἅμα καὶ
φιλανθρωπῶπου.

116 Ἐὰν θαυμάξης τὰ μικρά, πρὸ τῶν μεγάλων κα-
ταφρονηθήσῃ· ἐὰν δὲ καταφρονήσῃς τῶν μικρῶν, με-⁵
γάλως θαυμασθήσῃ.

117 Οὐδὲν μικρότερον φιληδονίας καὶ φιλοκερδείας
καὶ ἀλαξουσίας· οὐδὲν κρείσσον μεγαλοψυχίας καὶ
πραότητος καὶ φιλανθρωπίας.

118 Ξενοκράτους.

10

Χρημάτων αὐτῷ κομισθέντων ἀπ' Ἀλεξάνδρου,
ἐστιάσας τοὺς κομίζοντας τὸν αὐτοῦ τρόπον "ἀπαγ-
γείλατέ" ἔφη "Ἀλεξάνδρω, ὅτι ἔστ' ἂν οὕτω ξῶ οὐ
δέομαι ταλάντων πεντήκοντα." τοσαῦτα γὰρ ἦν τὰ
πεμφθέντα.

15

119 Ἡρακλείτου.

Ἀνθρώποισι πᾶσι μέτεστι γινώσκειν ἑωυτοὺς καὶ
σωφρονεῖν.

120 Ἡρακλείτου.

Ἀνὴρ ὁκότεν μεθυσθῇ, ἄγεται ὑπὸ παιδὸς ἀνή-²⁰
βου σφαλλόμενος, οὐκ ἐπαῖων ὄκη βαίνει, ὕψην τὴν
ψυχὴν ἔχων. αὕτη ψυχὴ σοφωτάτη καὶ ἀρίστη.

121 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

Ἰβήρων αἱ γυναῖκες κατ' ἔτος ὅ τι ἂν ἐξυφήνωσιν
ἐν κοινῷ δείκνυνουσιν· ἄνδρες δὲ χειροτονητοὶ κρι-²⁵
ναντες τὴν πλεῖστα ἐργασαμένην προτιμῶσιν· ἔχουσι
δὲ καὶ μέτρον τι ζώνης, ἣ τὴν γαστέρα περιλαβεῖν ἂν
μὴ δυνηθῶσιν, αἰσχροὶν ἡγοῦνται.

122 Θουκυδίδου δημηγορίας Λακεδαιμο-
νίων (IV, 18).

30

109 Ὡσπερ ὁ ὑγιαίνων οὐκ ἂν ὑπὸ νοσοῦντων βού-
 λοιτο θεραπεύεσθαι, οὐδὲ τοὺς συνοικοῦντας αὐτῷ
 νοσεῖν· οὕτως οὐδ' ὁ ἐλεύθερος ἀνάσχοιτ' ἂν ὑπὸ
 δούλων ὑπηρετεῖσθαι ἢ τοὺς συμβιοῦντας αὐτῷ δου-
 5 λείν.

110 Εἰ βούλει δούλων ἐκτὸς ὑπάρχειν, αὐτὸς ἀπο-
 λύθητι δουλείας· ἔσθ' ὁ ἐλεύθερος, ἂν ἀπολυθῇς ἐπι-
 θυμίας. οὔτε γὰρ Ἀριστείδης οὔτε Ἐπαμεινώνδας
 οὔτε Λυκούργος πλουτοῦντες καὶ δουλευόμενοι ὃ μὲν
 10 δίκαιος ὃ δὲ σωτήρ ὃ δὲ θεὸς προσηγορεύθησαν, ἀλλ'
 ὅτι πενόμενοι τὴν Ἑλλάδα δουλείας ἀπέλυν.

111 Εἰ βούλει σοι τὴν οἰκίαν εὖ οἰκεῖσθαι, μιμοῦ
 τὸν Σπαρτιάτην Λυκούργον· ὃν γὰρ τρόπον οὗτος οὐ
 τέχῃσι τὴν πόλιν ἔφραξεν, ἀλλ' ἀρετῇ τοὺς ἐνοικοῦν-
 15 τας ὠχύρωσε καὶ διαπαντὸς ἐτήρησεν. ἐλευθέραν τὴν
 πόλιν· οὕτω καὶ σὺ μὴ μεγάλην αὐλήν περιβάλλῃ καὶ
 πύργους ὑψηλοὺς ἀνίστα, ἀλλὰ τοὺς ἐνοικοῦντας εὖ-
 νοίᾳ καὶ πίστει καὶ φιλίᾳ στήριξε, καὶ οὐδὲν εἰς αὐ-
 τὴν εἰσελεύσεται βλαβερόν, οὐδ' ἂν τὸ σύμπαν τῆς
 20 κακίας παρατάξῃται στίφος.

112 Μὴ πίναξι καὶ γραφαῖς τὴν οἰκίαν σου περι-
 βάλλῃ, ἀλλὰ σωφροσύνη κατάγραφε· τὸ μὲν γὰρ ἄλ-
 λοῦτον τῶν ὀφθαλμῶν ἐστὶν ἐπὶ κῆρος γοητεία, τὸ δὲ
 σύμφυτος καὶ ἀνεξάλειπτος καὶ αἰδῖος οἰκίας κόσμος.

25 113 Ἀντὶ βοῶν ἀγέλης πειρωθῶ φίλων ἀγέλας ἐναγε-
 λάξεσθαι σοι τῇ οἰκίᾳ.

114 Ὡσπερ λύκος ὅμοιον κυνὶ, οὕτω καὶ κόλαξ καὶ
 μοιχὸς καὶ παράσιτος ὅμοιον φίλῳ. πρόσεχε τοῖνον
 μὴ ἀντὶ κυνῶν φυλάκων λάθῃς εἰσδεχόμενος λυμεῶ-
 30 νας λύκους.

115 Τὸ μὲν γνῶφ λευκανθίζουσαν σπουνδάζειν θαν-

μάζεσθαι τὴν οἰκίαν ἀπειροκάλου, τὸ δὲ ἥθος χρηστό-
τητι κοινωνίας λαμπρύνειν φιλοκάλου τε ἅμα καὶ
φιλανθρωπῶν.

116 Ἐὰν θαυμάξης τὰ μικρά, πρὸ τῶν μεγάλων κα-
ταφρονήθῃ· ἐὰν δὲ καταφρονήσῃς τῶν μικρῶν, με- 5
γάλως θαυμασθήσῃ.

117 Οὐδὲν μικρότερον φιληδονίας καὶ φιλοκερδείας
καὶ ἀλαζυνείας· οὐδὲν κρείσσον μεγαλοψυχίας καὶ
πραότητος καὶ φιλανθρωπίας.

118 Ξενοκράτους.

10

Χρημάτων αὐτῷ κομισθέντων ἀπ' Ἀλεξάνδρου,
ἐστιάσας τοὺς κομίζοντας τὸν αὐτοῦ τρόπον "ἀπαγ-
γείλατε" ἔφη "Ἀλεξάνδρω, ὅτι ἔστ' ἂν οὕτω ξῶ οὐ
δέομαι ταλάντων πεντήκοντα." τοσαῦτα γὰρ ἦν τὰ
πεμψθέντα.

15

119 Ἡρακλείτου.

Ἀνθρώποισι πᾶσι μέτεστι γινώσκειν ἑωυτοὺς καὶ
σωφρονέειν.

120 Ἡρακλείτου.

Ἀνὴρ ὁκόταν μεθυσθῇ, ἄγεται ὑπὸ παιδὸς ἀνή- 20
βου σφαλλόμενος, οὐκ ἐπαίων ὅκη βάλνει, ὕγρην τὴν
ψυχὴν ἔχων. αὕτη ψυχὴ σοφωτάτη καὶ ἀρίστη.

121 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

Ἰβήρων αἱ γυναῖκες κατ' ἔτος ὅ τι ἂν ἐξυφηνῶσιν
ἐν κοινῷ δεικνύουσιν· ἄνδρες δὲ χειροτονητοὶ κρι- 25
ναντες τὴν πλεῖστα ἐργασαμένην προτιμῶσιν· ἔχουσι
δὲ καὶ μέτρον τι ζώης, ἢ τὴν γαστέρα περιλαβεῖν ἂν
μὴ δυνηθῶσιν, αἰσχροὺς ἡγοῦνται.

122 Θουκυλίδου δημηγορίας Λακεδαιμο-
νίων (IV, 18).

30

Σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν, οἳ τινες ἀγαθὰ ἐς ἀμφί-
βολον ἀσφαλῶς ἔθεντο, καὶ ταῖς ξυμφοραῖς οἱ αὐτοὶ
εὐξυνετώτερον ἢ προσφέρουσιν.

123 Μενεδήμου.

- 5 Μενεδήμος νεανίσκον τινὸς εἰπόντος “μέγα ἐστὶ
τὸ τυχεῖν ὧν ἂν τις ἐπιθυμῇ,” εἶπε “πολλῷ μείζον ἐστὶ
τὸ μὴδὲ ἐπιθυμεῖν ὧν μὴ δεῖ.”

124 Πλάτωνος ἐκ τῆς Σωκράτους ἀπολο-
γίας (29 α).

- 10 Τὸ γὰρ τοι θάνατον δεδιέναι, ὦ ἄνδρες, οὐδὲν
ἄλλο ἐστὶν ἢ δοκεῖν σοφὸν εἶναι μὴ ὄντα· δοκεῖν γὰρ
εἰδέναι ἐστὶν ἂ οὐκ οἶδεν. οἶδε μὲν γὰρ οὐδεὶς τὸν
θάνατον, οὐδ’ εἰ τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ πάντων μέ-
ριστον ὃν τῶν ἀγαθῶν· δεδίασι δὲ ὡς εὖ εἰδότες ὅτι
15 μέριστον τῶν κακῶν ἐστὶ. καὶ τοῦτο πῶς οὐκ ἂν ἀμα-
θία ἐστὶν αὕτη ἢ ἐπονείδιστος, ἢ τοῦ οἴεσθαι εἰδέναι
ἂ οὐκ οἶδεν; ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες, τούτῳ καὶ ἐνταῦθα
ἴσως διαφέρω τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰ δὴ τῷ
σοφώτερός τοι φαίην εἶναι, τούτῳ ἂν, ὅτι οὐκ εἰδώς
20 ἱκανῶς περὶ τῶν ἐν ἅδου, οὕτω καὶ οἶμαι οὐκ εἰδέ-
ναι· τὸ δὲ ἀδικεῖν καὶ ἀπειθεῖν τῷ βελτίονι καὶ θεῷ
καὶ ἀνθρώπῳ ὅτι κακὸν καὶ αἰσχρὸν ἐστὶν οἶδα· πρὸ
οὗν τῶν κακῶν ὧν οἶδα ὅτι κακά ἐστιν ἂ μὴ οἶδα, εἰ
καὶ ἀγαθὰ ὄντα τυγχάνει, οὐδέποτε φοβήσομαι οὐδὲ
25 φεύξομαι.

125 Πλάτωνος ἐκ τῆς Σωκράτους ἀπολο-
γίας (30 α).

- Οὐδὲν γὰρ ἄλλο πράττων ἐγὼ περιέρχομαι ἢ πεί-
θων ὑμῶν καὶ νεωτέρους καὶ πρεσβυτέρους, μήτε σω-
30 μάτων ἐπιμελεῖσθαι μήτε χρημάτων πρότερον μήτε
ἄλλον τινὸς οὕτω σφόδρα ὡς τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς

ἀρίστη ἔσται· λέγων ὅτι οὐκ ἐκ χρημάτων ἡ ἀρετὴ γίνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς τὰ χρήματα, καὶ τὰλλ' ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ.

126 Τοῦ αὐτοῦ (30 c).

Ἀλλὰ μηδαμῶς ποιεῖτε τοῦτο· εὖ γὰρ ἴστε, ἐάν 5 ἐμὲ ἀποκτείνητε τοιοῦτον ὄντα οἷον ἐγὼ λέγω, οὐκ ἐμὲ μεῖζω βλάψετε ἢ ὑμᾶς αὐτούς. ἐμὲ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν βλάψειεν οὔτε Μέλητος οὔτε Ἄνυτος· οὐδὲ γὰρ ἂν δύναιτο. οὐ γὰρ οἶμαι θεμιτὸν εἶναι ἀμείνονι ἀνδρὶ ὑπὸ χείρονος βλάπτεσθαι· ἀποκτείνειεν μὲντ' ἂν 10 ἴσως ἢ ἐξελάσειεν ἢ ἀτιμάσειεν.

127 Πλάτωνος πολιτείας γ' (388 e).

Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ φιλογέλωτας δεῖ εἶναι· σχεδὸν γὰρ ὅταν τις ἐφίῃ ἰσχυρῶ γέλωτι, ἰσχυρὰν καὶ μεταβολὴν ζητεῖ τὸ τοιοῦτο. Δοκεῖ μοι, ἔφη. Οὔτε ἄρα 15 ἀνθρώπους ἀξίους λόγου κρατουμένους ὑπὸ γέλωτος, ἂν τις ποιῇ, ἀποδεκτέον· πολὺ δὲ ἤττον, ἐὰν θεοῦς.

Θάλλουσα λυπῇ τοὺς ἄγαν ὑπέρφρονας.

128 Πλάτωνος πολιτείας γ' (389 d).

Τί δαί; σωφοσύνης ἄρα οὐ δεήσει ἡμῖν τοῖς 20 νεανίαις; Πῶς δὲ οὐ; Σωφοσύνης δὲ ὡς πλήθει οὐ τὰ τοιάδε μέγιστα, ἀρχόντων μὲν ὑπηκόους εἶναι, αὐτοὺς δὲ ἄρχοντας τῶν περὶ πότους καὶ ἀφροδίσια καὶ περὶ ἐδωδὰς ἡδονῶν; Ἐμοιγε δοκεῖ.

129 Τοῦ αὐτοῦ (Reip. IX 571 b).

25

Τῶν μὲν ἀναγκαίων ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν δοκοῦσί τινες ἐμὸι εἶναι παράνομοι, αἱ κινδυνεύουσιν ἐγγίνεσθαι μὲν ἐν πάντι, κολαζόμεναι δὲ ὑπὸ τε τῶν νόμων, καὶ τῶν βελτιόνων ἐπιθυμιῶν, μετὰ λόγου, ἐνίων μὲν ἀνθρώπων ἢ παντάπασιν ἀπαλλάττεσθαι, 30

ἐπιτρέπειν, τοὺς δὲ ἀληθεῖς μάντις καθιστάναι ἡμῖν
προφήτας τῶν μελλόντων. κατεσκευασμένον δὲ οὕτω
τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὅτι μὲν ἐπιστημόνως ἂν πράτ-
τοι καὶ ξῶν, ἐργῶμαι· ἡ γὰρ σωφροσύνη φυλάττουσα
οὐκ ἂν ἐφ' ἡ παρεμπύπτουσαν τὴν ἀνεπιστημοσύνην
συνεργὸν ἡμῖν εἶναι.

134 Ἔστι δὲ δὴ, ὡς ἔοικεν, ὃ νῦν λέγεις, ὅτι ἡδο-
ναι εἰσὶ τινες αἱ μὲν ἀγαθαὶ αἱ δὲ κακαί· ἡ γὰρ;
Ναί. Ἀρ' οὖν ἀγαθαὶ μὲν αἱ ὠφέλιμοι, κακαὶ δὲ αἱ
βλαβεραί; Πάνυ γε. Ὀφέλιμοι δὲ αἱ ἀγαθὸν ποιού-
σαι, κακαὶ δὲ αἱ κακόν; Φημί. Ἀρ' οὖν τὰς τοιάσδε
λέγεις, οἷον κατὰ τὸ σῶμα, ὥς δὴ νῦν λέγομεν ἐν τῷ
ἐσθλεῖν καὶ πίνειν ἡδονάς, εἰ ἄρα τούτων αἱ μὲν
ὠφελίαν ποιοῦσαι ἐν τῷ σώματι ἢ ἰσχὺν ἢ ἄλλην τινα
ἀρετὴν τοῦ σώματος, αὐταὶ μὲν ἀγαθαὶ αἱ δὲ τάναν-
τίαι τούτων κακαί; Πάνυ γε. Οὐκ οὖν καὶ λύπαι
ὠσάντως αἱ μὲν χρησταὶ εἰσὶν αἱ δὲ πονηραί; Πῶς
γὰρ οὐ; Οὐκ οὖν τὰς μὲν χρηστάς καὶ ἡδονάς καὶ
λύπας καὶ αἰρετέον ἐστὶ καὶ πρακτέον; Πάνυ γε.
Τὰς δὲ πονηράς οὐ; Δῆλον γὰρ δὴ. Ἔνεκα γὰρ δὴ-
κου τῶν ἀγαθῶν ἅπαντα ἡμῖν πρακτέα ἐστὶ. — καὶ
τῶν ἀγαθῶν ἄρα ἔνεκα δεῖ ὡς τᾶλλα, καὶ τὰ ἡδέα
πράττειν, ἀλλ' οὐκ ἀγαθὰ τῶν ἡδέων; Πάνυ γε.
Ἀρ' οὖν παντὸς ἀνδρός ἐστὶν ἐκλέξασθαι ποῖα ἀγαθὰ
τῶν ἡδέων ἐστὶ καὶ ποῖα κακά; ἡ τεχνικοῦ δεῖ εἰς
ἐκαστον; Τεχνικοῦ. Ἀναμνησθῶμεν δὴ ὧν αὐτὸς ἐγὼ
εἰς Πῶλον καὶ Γοργίαν ἐτύγχανον λέγων· ἔλεγε γὰρ
αὐτός, εἰ μνημονεύεις, ὅτι εἶεν παρασκευαί, αἱ μὲν
μέχρι ἡδονῆς αὐτὸ τοῦτο παρασκευάζουσαι ἀγνοοῦσαι
ὅδ' ἐπὶ βέλτιον καὶ τὸ χεῖρον, αἱ δὲ γινώσκουσαι ὅτι τε
ἀγαθὸν καὶ ὅτι κακόν· καὶ ἐτίθουν τῶν μὲν περὶ τὰς

ἡδονὰς τὴν μαγειρικὴν ἐμπειρίαν ἄλλ' οὐ τέχνην,
τῶν δὲ περὶ τὸ ἀγαθὸν τὴν ἰατρικὴν τέχνην. ΡΙΑΞ.
Gorg. 499 c.

135 Πλάτωνος (Gorg. 507 c).

Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα οὕτω τίθεμαι καὶ φημι ταῦτα⁵
ἀληθῆ εἶναι. εἰ δέ ἐστιν ἀληθῆ, τὸν βουλούμενον ὥς
ἔοικεν εὐδαίμονα εἶναι, σωφροσύνην μὲν ἀσκητέον
καὶ διωκτέον ἐστίν· ἀκολασίαν δὲ φευκτέον ὥς ἔχει
ποδῶν ἕκαστος ἡμῶν· καὶ παρασκευαστέον ἑαυτὸν
μάλιστα μὲν μηδὲν δεῖσθαι τοῦ κολάζεσθαι, ἔαν δὲ¹⁰
δεηθῇ ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος τις τῶν οἰκείων ἢ ἰδιώτης ἢ
πόλις, ἐπιθετέον δίκην καὶ κολαστέον, εἰ μέλλει εὐ-
δαίμων εἶναι. οὗτος ἐμοίγε δοκεῖ σκοπὸς εἶναι, πρὸς
ὃν βλέποντα δεῖ ζῆν· καὶ πάντα εἰς τοῦτο τὰ αὐτοῦ
συντείνοντα καὶ τὰ τῆς πόλεως, ὅπως δικαιοσύνη¹⁵
παρέσται καὶ σωφροσύνη τῷ μακαρίῳ μέλλοντι ἔσε-
σθαι, οὕτω πράττειν· οὐκ ἐπιθυμίας ἑῶντα ἀκολά-
στους εἶναι καὶ τὰς ἐπιχειροῦντα πληροῦν, ἀνή-
νυτον κακόν, ληστοῦ βίον ζῶντα· οὔτε γὰρ ἂν ἄλ-
λως ἀνθρώπῳ προσφιλεῖς εἴη ὁ τοιοῦτος οὔτε θεῷ.²⁰
κοινωνεῖν γὰρ ἀδύνατος. ὅτῳ γὰρ μὴ ἢ κοινωνία, φι-
λία οὐκ ἂν εἴη. φασὶ δὲ σοφοί, ὧς Καλλίκλεις, καὶ
οὐρανόν καὶ γῆν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους τὴν κοι-
νωσίαν συνέχειν, καὶ φιλίαν καὶ κοσμιότητα καὶ σω-
φροσύνην καὶ δικαιοσύνην· καὶ τὸ ὅλον τοῦτο διὰ²⁵
ταῦτα κόσμον καλοῦσιν, ὧς ἑταῖρε, οὐκ ἀκοσμίαν οὐδὲ
ἀκολασίαν. αὐτὰ δέ μοι δοκεῖς οὐ προσέχειν τὸν νοῦν
τούτοις καὶ ταῦτα σοφὸς ὢν· ἀλλὰ λέληθέ σε ὅτι
ἰσότης ἢ γεωμετρικὴ καὶ ἐν θεοῖς καὶ ἐν ἀνθρώποις
μέγα δύναται· σὺ δὲ πλεονεξίαν οἶει δεῖν ἀσκεῖν,³⁰
γεωμετρίας γὰρ ἀμελεῖς.

136 Ἰαμβλίχου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Ἀρετὴν περὶ σωφροσύνης.

Τὰ αὐτὰ δὴ οὖν καὶ περὶ πασῶν τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς ἀποφαίνομαι, τὴν συμμετρίαν αὐτῶν πρὸς ἑλλήλας καὶ εὐταξίαν θυμοῦ τε καὶ ἐπιθυμίας καὶ λόγου κατὰ τὴν προσήκονσαν ἐκάστῳ τάξιν εὐκοσμίας· καὶ τούτων ἡ τοῦ ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἐν δέοντι γινομένη διανομὴ σωφροσύνη ἂν εἴη πολυειδής.

ΠΕΡΙ ΑΚΟΛΑΣΙΑΣ. 6.

101 Σοφοκλέους.

Σοφοκλῆν ἤρετό τις πρεσβύτην ὄντα, εἰ ἔτι πλησίστιος γυναικί· ὃ δ' "εὐφήμεί" ἔφη "ἀσμενέστατα ἀπέφυγον ὥσπερ λυττῶντα καὶ ἄγριον δεσπότην."

2 Ἀντισθένης.

15 Ἀντισθένης ἔλεγεν τὰς μὴ κατὰ θύραν εἰσιούσας ἡδονὰς ἀναγκαῖον μὴ κατὰ θύραν πάλιν ἐξιέναι· δεήσει οὖν τμηθῆναι ἢ ἐλλεβορισθῆναι.

3 Διογένης.

Διογένης τοὺς πολλοὺς ἐφασκεν ζῶντας μὲν ἑαυτοὺς σήπειν λουτροῖς τέργοντας καὶ ἀφροδισίοις τήκοντας, ἀποθνήσκοντας δ' ἐν θυμιάμασι τὸ σῶμα κελεύειν ἀποτίθεσθαι, τοὺς δ' ἐν μέλιτι, ὑπὲρ τοῦ μὴ ταχέως κατασαπῆναι.

4 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Διογένης ἔλεγεν τῶν οἰκῶν ἐνθα πλείστη τροφὴ πολλοὺς μῦς εἶναι καὶ γαλαῖς· καὶ δὴ σώματα τὰ πολλὰν τροφὴν δεχόμενα καὶ νόσους ἴσας ἐφέλκεσθαι.

5 Διογένης πρὸς τινα νέον περιττῶς καλλωπιζόμε-

ἡδονὰς τὴν μαγειρικὴν ἐμπειρίαν ἀλλ' οὐ τέχνην,
τῶν δὲ περὶ τὸ ἀγαθὸν τὴν ἰατρικὴν τέχνην. Πλάτ.
Gorg. 499 c.

135 Πλάτωνος (Gorg. 507 c).

Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα οὕτω τίθεμαι καὶ φημι ταῦτα 5
ἀληθῆ εἶναι. εἰ δέ ἐστιν ἀληθῆ, τὸν βουλόμενον ὥς
ἔοικεν εὐδαίμονα εἶναι, σωφροσύνην μὲν ἀσκητέον
καὶ διωκτέον ἐστίν· ἀκολασίαν δὲ φευκτέον ὥς ἔχει
ποδῶν ἕκαστος ἡμῶν· καὶ παρασχευαστέον ἑαυτὸν
μάλιστα μὲν μηδὲν δεῖσθαι τοῦ κολάζεσθαι, ἐὰν δὲ 10
δεηθῇ ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος τις τῶν οἰκείων ἢ ἰδιώτης ἢ
πόλις, ἐπιθετέον δίκην καὶ κολαστέον, εἰ μέλλει εὐ-
δαίμων εἶναι. οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ σκοπὸς εἶναι, πρὸς
ὃν βλέποντα δεῖ ξῆν· καὶ πάντα εἰς τοῦτο τὰ αὐτοῦ
συντείνοντα καὶ τὰ τῆς πόλεως, ὅπως δικαιοσύνη 15
παρέσται καὶ σωφροσύνη τῷ μακαρίῳ μέλλοντι ἔσε-
σθαι, οὕτω πράττειν· οὐκ ἐπιθυμίας ἑῶντα ἀκολά-
στους εἶναι καὶ ταύτας ἐπιχειροῦντα πληροῦν, ἀνῆ-
νυτον κακόν, ληστοῦ βίον ζῶντα· οὔτε γὰρ ἂν ἄλ-
λως ἀνθρώπῳ προσφιλέης εἴη ὁ τοιοῦτος οὔτε θεῷ. 20
κοινωνεῖν γὰρ ἀδύνατος. ὅτῳ γὰρ μὴ ἢ κοινωνία, φι-
λία οὐκ ἂν εἴη. φασὶ δὲ σοφοί, ὧς Καλλίκλεις, καὶ
οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους τὴν κοι-
νωνίαν συνέχειν, καὶ φιλίαν καὶ κοσμιότητα καὶ σω-
φροσύνην καὶ δικαιοσύνην· καὶ τὸ ὅλον τοῦτο διὰ 25
ταῦτα κόσμον καλοῦσιν, ὧς ἑταῖρε, οὐκ ἀκοσμίαν οὐδὲ
ἀκολασίαν. αὐτὸς δέ μοι δοκεῖς οὐ προσέχειν τὸν νοῦν
τούτοις καὶ ταῦτα σοφὸς ὢν· ἀλλὰ λέληθές σε ὅτι
ἰσότης ἢ γεωμετρικὴ καὶ ἐν θεοῖς καὶ ἐν ἀνθρώποις
μέγα δύναται· σὺ δὲ πλεονεξίαν οἶσι δεῖν ἀσκεῖν, 30
γεωμετρίας γὰρ ἀμελεῖς.

14 Τοῦ αὐτοῦ.

Γαστριμαργίῃ σῶμα πιαίνει, ἀλογίῃν αἰρείει, ψυχῆς δὲ τὸ κάλλιστον λογισμὸν κοιμίζει.

15 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Ψυχῇ σῶμα ἀνθρώπου ἔδωσαν οἱ θεοί, ὥστε τῇ ψυχῇ τὸ σῶμα ὑπηρετέεσθαι. οἱ δὲ πολλοὶ τὸ ἔμπαινον ποιέουσι, σώματι πρὸς πάντα καὶ ἐς μούνα τὰ ἐκείνου ὑπουργήματα τὸ κρέσσον τῷ χείρονι καὶ θνητῷ ἀθάνατον ψυχὴν καταδουλεύμενοι.

10 16 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀκολασίῃ ψυχὴν λυμαίνεται καὶ σῶμα διαφθείρει, τόπερ ἕνεκα τῆς ἡδονῆς καὶ ὥστε αὐτῷ χαρίζεσθαι τὸν ἔχοντά μιν καταναγκάσαι τὰ αἰσχιστα πάντα ποιέειν.

15 17 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀκολασίῃ ψυχὴν ὥσπερ νῆα ἄνεμοι ὑπολαβόντες τῇδε καὶ τῇδε φορέοντες συγκλονέουσι καὶ ἀπειθέα ποιέουσι τῷ κυβερνήτῃ· οὕτω καὶ ψυχὴν δονέουσα καὶ ἀπειθέα νόῳ εἶναι καταναγκάζουσα εἰρηνεύειν 20 καὶ ἐν τῷ εὐδίῳ καὶ ἀσφαλεστάτῳ ὀρμέειν οὐ ξυχωρεῖ.

18 Φιλήμονος.

Σοὶ γὰρ τίς ἐστιν, εἰπέ μοι, παρρησία;
οὐ λαλεῖς ἐν ἀνθρώποισιν ὡς ἄνθρωπος ὢν,
25 τὸ δ' ὅλον περιπατεῖς, ἢ τὸν αὐτὸν ἀέρα
ἐτέρουσιν ἔλκεις, εἰπέ μοι, τοιοῦτος ὢν;

19 Κλεάνθους.

Ὅστις ἐπιθυμῶν ἀνέχετ' αἰσχροῦ πράγματος,
οὗτος ποιήσει τοῦτ' ἐὰν καιρὸν λάβῃ.

30 20 Τοῦ αὐτοῦ.

Πόθεν ποτ' ἄρα γίνεται μοιχῶν γένος;
ἐκ κριθιωῶντος ἀνδρὸς ἐν ἀφροδισίοις.

21 Εὐφρονος.

Οὐκ ἔστι μοιχοῦ μείζον οὐδὲ ἐν κακόν·
ἐν ταῖς γὰρ ἐτέρων βούλετ' ἀτυχίαις τρυφᾶν.

22 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Καὶ μὴν ὅσοι μὲν σαρκὸς εἰς εὐεξίαν
ἀσκοῦσι βίον, ἣν σφαλῶσι χρημάτων,
κακοὶ πολῖται· δεῖ γὰρ ἄνδρ' εἰθισμένον
ἀκόλαστον ἥθος γαστρὸς ἐν ταυτῷ μένειν.

23 Ἀναξανδρίδου.

Μηδέποτε δοῦλον ἡδονῆς σαντὸν ποίει.
λάγνης γυναικὸς ἔστιν οὐκ ἀνδρὸς τόδε.

24 Ἀλέξιδος.

Φεῦγ' ἡδονὴν φέρουσιν ὕστερον βλάβην.

25 Μενάνδρου Ὀργῆ.

Οὐκ ἔστι μοιχοῦ πράγμα *
ἀτιμότερον· θανάτου γάρ ἔστιν ὦνιον.

26 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅνειδος αἰσχρὸς βίος ὅμως καὶ ἡδὺς ἦ.

27 Ἀριστοφῶντος Ἰατροῦ.

Αἱ τῶν ἐταίρων γὰρ διοπετεῖς οἰκίαι·
γεγόνασιν ἄβρατοι τοῖς ἔχουσι μηδὲ ἔν.

28 Ἀπολλόδωρος.

Καὶ κλειεθ' ἡ θύρα μοχλοῖς· ἀλλ' οὐδὲ εἰς
τέκτων ὀχυρὰν οὕτως ἐποίησεν θύραν,
δι' ἧς γαλῆ καὶ μοιχὸς οὐκ εἰσέρχεται.

29 Βάθωνος.

Πολλῶν σφόδρ' ὄντων χἀτέων ἐν τῷ βίῳ,

ἐφ' οἷς ἅπαντες εἰκότως θορυβούμεθα,
 μάλιστα ἔμοι δῆπουθε κινουῖσιν χολήν
 οἱ τῶν τρόπων φάσκοντες ἐπιεικῶς ἐρᾶν,
 καὶ λανθάνειν δοκοῦντες, ὅτι πεπλασμένως
 5 τὸ πρᾶγμα παρακεντοῦσι κοῦκ ἀληθινῶς.
 τίνα γὰρ ἔχει, πρὸς τῆς Ἀθηνᾶς, διαφορὰν
 ὁ τῶν νεωτέρων τε καὶ λείων τρόπος
 παρ' ὃν οἱ δασεῖς ἔχουσι καὶ προβεβηκότες;

30 Φοινικίδου.

10 Μὰ τὴν Ἀφροδίτην οὐκ ἂν ὑπομείναιμ' ἔτι,
 Πυθιάς, ἐταιρεῖν· χαιρέτω· μὴ μοι λέγε,
 ἀπέτυχον, οὐδὲν πρὸς ἐμέ, καταλῦσαι θέλω.
 εὐθὺς ἐπιχειρήσασα φίλον ἔσχον τινὰ
 στρατιωτικόν· διαπαντὸς οὗτος τὰς μάχας
 15 ἔλεγεν, ἐδείκνυ δ' ἅμα λέγων τὰ τραύματα,
 εἰσέφερε δ' οὐδέν. δωρεὰν ἔφη τινὰ
 παρὰ τοῦ βασιλέως λαμβάνειν, καὶ ταῦτ' αἶε
 ἔλεγεν· διὰ ταύτην ἣν λέγω τὴν δωρεὰν
 ἐνιαυτὸν ἔσχε μ' ὁ κακοδαίμων δωρεάν.
 20 ἀφῆκα τοῦτον, λαμβάνω δ' ἄλλον τινά,
 λατρόν. οὗτος εἰσάγων πολλοὺς τινας
 ἔτεμν' ἕκαε· πτωχὸς ἦν καὶ δῆμιος.
 δεινότερος οὗτος θατέρον μοι κατεφάνη.
 ὁ μὲν διήγημ' ἔλεγεν, ὃ δ' ἐποίει νεκρούς.
 25 τρίτῳ συνέσευξ' ἡ τύχη με φιλοσόφῳ
 πῶγων' ἔχοντι καὶ τριβῶνα καὶ λόγον·
 εἰς προὔπτου ἦλθον ἐμπεσοῦσα δὴ κακόν.
 οὐδὲν ἐδίδου γάρ. τάλαν * αἰτῶ τι ἔφη
 οὐκ ἀγαθὸν εἶναι τὰργύριον. ἔστω κακόν,
 30 διὰ τοῦτο δός μοι, ῥίψον· οὐκ ἐπείθετο.

31 Σωκράτους.

Πόθεν ποτ' ἄρα γίνεται μοιχῶν γένος;
ἐκ κριθιῶντος ἀνδρὸς ἐν ἀφροδισίοις.

21 Εὐφρονος.

Οὐκ ἔστι μοιχοῦ μείζον οὐδὲ ἐν κακόν·
ἐν ταῖς γὰρ ἐτέρων βούλετ' ἀτυχίαις τρυφᾶν.

5

22 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Καὶ μὴν ὅσοι μὲν σαρκὸς εἰς εὐεξίαν
ἀσχοῦσι βίοντον, ἣν σφαλῶσι χρημάτων,
κακοὶ πολίται· δεῖ γὰρ ἄνδρ' εἰθισμένον
ἀκόλαστον ἦθος γαστροῦς ἐν ταυτῷ μένειν.

10

23 Ἀναξανδρίδου.

Μηδέποτε δοῦλον ἡδονῆς σαντὸν ποίει.
λάγνης γυναικὸς ἔστιν οὐκ ἀνδρὸς τόδε.

24 Ἀλέξιδος.

Φεῦγ' ἡδονὴν φέρουσιν ὕστερον βλάβην.

15

25 Μενάνδρου Ὀργῆ.

Οὐκ ἔστι μοιχοῦ πρᾶγμα *
ἀτιμότερον· θανάτου γὰρ ἔστιν ὦνιον.

26 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅνειδος αἰσχρὸς βίος ὅμως καὶ ἡδὺς ἦ.

20

27 Ἀριστοφάνους Ἰατροῦ.

Αἱ τῶν ἐταιρῶν γὰρ διοπετεῖς οἰκίαι·
γεγόνασιν ἄβατοι τοῖς ἔχουσι μηδὲ ἔν.

28 Ἀπολλόδωρος.

Καὶ κλείεθ' ἡ θύρα μοχλοῖς· ἀλλ' οὐδὲ εἰς
τέκτων ὀχυρὰν οὕτως ἐποίησεν θύραν,
δι' ἧς γαλῆ καὶ μοιχὸς οὐκ εἰσέρχεται.

25

29 Βάθωνος.

Πολλῶν σφόδρ' ὄντων χᾶτέων ἐν τῷ βίῳ,

39 Κράτης.

Κράτης ἰδὼν χρυσὴν εἰκόνα Φρύνης τῆς ἐταίρας
ἐν Δελφοῖς ἐστῶσαν, ἀνέκραγεν ὅτι τοῦτο τῆς Ἑλλή-
νων ἀκρασίας τρόπαιον ἔστηκεν.

540 Αἰσώπου.

Αἰσώπος πρὸς τὸν τῷ κάλλει κακῶς κεχρημένον εἶ-
πεν "ὁποῖφ ἱματίφ ἡμφιεσμένος κακῶς αὐτὸ ἀποδύῃ."

41 Εἰς φιλοσοφίαν λόγων.

Καὶ μὴν τὸ γε ἀκολασταίνειν πάλαι ψέγεται, ὅτι
10 ἀνίεται ἐν τῷ τοιούτῳ τὸ ἐπιθυμητικὸν εἰς ἐλευθε-
ρίαν πέρα τοῦ δέοντος.

42 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ κατὰ ἡδονῆς.

"Ὅτι τὰ σώματα ἀνίησιν ἡ ἡδονὴ καθ' ἡμέραν ἐκ-
μαλάττουσα ταῖς τρυφαῖς, ὧν ἡ συνέχεια παραιρεῖται
15 τὸν τόνον, ἀναχαλῶσα τὴν ἰσχὺν αὐτῶν, ἐξ ὧν φά-
σι τῇ μὲν νόσῳ, φαστάνῃ δὲ καμάτων, προμελετώ-
μενον δ' ἐν νεότητι γήρας.

43 Ἐν ταυτῷ.

Θηρίον ἐστὶ δουλαγωγὸν ἡδονή, ἀλλ' οὐκ ἄγριον.
20 εἶδε γὰρ ἦν, φανερώς ἂν πολεμοῦσα ταχέως ἐάλω-
νὺν δὲ καὶ ταύτῃ μισητότερον, ὅτι κλέπτει τὴν ἐχθρὰν
ὑποδυομένη σχῆμα εὐνοίας. ὥστε διχῇ ἀποτρόπαιον,
καὶ ὧν βλάπτει καὶ ὧν ψεύδεται.

44 Ἐν ταυτῷ.

25 Τὰς μὲν οὖν δικαίας ἡδονὰς οὐκ ἐτ' ἂν ἡδονὰς
οὕτω καλέσαιμεν, οὔτε ἴσμεν, ἀλλὰ θεραπείας· ὅσαι
δὲ παρὰ ταύτας, πᾶσαι ὕβρεις περιτταὶ εἰσι, πεπη-
ρωμέναι, βιαζόμεναι, καὶ ταῖς ποικιλίαις κολακεύου-
σαι λανθάνουσι βλάπτουσαι. οὐ δὲ εἰς τὰ ἡμέτερα
30 νόμος ὁ καὶ τῶν ἀλόγων ζώων, ὧν μετὰ τὸ ἀκῆσα-

σθαι τὰς ἐπιθυμίας οὐδενὸς ὄρεξις, ἀλλὰ κόρος τῶν ἐπειγόντων ἀβιάστοις ἡδοναῖς.

45 Ἐν ταυτῷ.

Μή τις προδότας ἐπαινεῖ; τοιοῦτόν ἐστιν ἡ ἡδονή, προδίδωσι τὰ τῆς ἀρετῆς. μή τις βασανιστάς; τοιοῦτόν ἐστιν τὸ ἡδεσθαι, βασανίζει τὰ τῆς σωφροσύνης. μή τις φιλαργυρίαν; ἀπλήρωτόν ἐστιν ἐκάτερον. τί τηλικούτῳ χαίρομεν θηρίῳ, ὃ κολακεῖον ἡμᾶς ἀναλίσκει;

46 Ἐν ταυτῷ.

10

Τί δ' οὐ πάντων ὁρώντων ἀκρατεῖς, ἀλλὰ καὶ σαυτὸν αἰδούμενος φεύγεις νυκτὶ καὶ σκότῳ τοῖς ἀμαρτύροις πιστεύων τὴν ὕβριν; οὐδεὶς γὰρ τῶν καλῶν ἔργων σκότος προβάλλει τὸ φῶς αὐτοῖς μαρτυρεῖν αἰσχυρόμενος, ἀλλ' ὅλον ἅμα τὸν κόσμον ἥλιον 15 γενέσθαι πρὸς ᾧ κατορθοῖ βούλουτ' ἄν' ἅπασα δὲ κακία ὁρᾶσθαι γυμνὴ φυλάττεται σκέπην προβαλλομένη τὰ πάθη. ἀποκόψαντες οὖν αὐτὰ γυμνὰς βλέπομεν τὰς ἡδονάς· μεθύουσιν εἰς ἀναισθησίαν, λαγγνέουσιν εἰς * αἰῶνα, καθεύδουσιν εἰς ἔργα, οὐκ 20 ἐπιστρέφονται πόλεων, οὐ φροντίζουνσι γονέων, οὐκ αἰσχύνονται νόμους.

47 Πυθαγόρου.

Δουλεύειν πάθεσι χαλεπώτερον ἢ τυράννοις (Porph. ep. ad Marc. c. 34).

25

48 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐλεύθερον ἀδύνατον εἶναι τὸν πάθεσι δουλεύοντα καὶ ὑπὸ παθῶν κρατούμενον (Porph. ibid.).

49 Ἐκ τῶν Σεργίου.

Χαλεπὸν ἔλεγεν εἶναι ὁ Πλάτων εὐρεῖν τοῖς μὲν 30 ἀκολάστοις ἀγαθὴν ἡδονὴν τοῖς δὲ νοσοῦσιν ὑγιεινὴν.

39 Κράτης.

Κράτης ἰδὼν χρυσοῦν εἰκόνα Φρόνης τῆς ἐταίρας
ἐν Δελφοῖς ἐστῶσαν, ἀνέκραγεν ὅτι τοῦτο τῆς Ἑλλή-
νων ἀκρασίας τρόπαιον ἐστίηκεν.

540 Αἰσώπου.

Αἰσώπος πρὸς τὸν τῷ κάλλει κακῶς κεχρημένον εἶ-
πεν "ὅποιός ἑματίῳ ἡμφιεσμένος κακῶς αὐτὸ ἀποδύη."

41 Εἰς φιλοσοφίαν λόγων.

Καὶ μὴν τό γε ἀκολασταίνειν πάλαι ψέγεται, ὅτι
10 ἀνίσταται ἐν τῷ τοιούτῳ τὸ ἐπιθυμητικὸν εἰς ἐλευθε-
ρίαν πέρα τοῦ δέοντος.

42 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ κατὰ ἡδονῆς.

"Οἱ τὰ σώματα ἀνίησιν ἢ ἡδονὴ καθ' ἡμέραν ἐκ-
μαλάντουσα ταῖς τρυφαῖς, ὧν ἡ συνέχεια παραιρεῖται
15 τὸν τόνον, ἀναχαλῶσα τὴν ἰσχὺν αὐτῶν, ἐξ ὧν ῥα-
στώνη μὲν νόσων, ῥαστώνη δὲ καμάτων, προμελετώ-
μενον δ' ἐν νεότητι γῆρας.

43 Ἐν ταυτῷ.

Θηρόν ἐστὶ δουλαγωγὸν ἡδονή, ἀλλ' οὐκ ἄγριον.
20 εἶθε γὰρ ἦν, φανερώς ἂν πολεμοῦσα ταχέως ἐάλω.
νῦν δὲ καὶ ταύτῃ μισητότερον, ὅτι κλέπτει τὴν ἐχθρὰν
ὑποδουμένη σχῆμα εὐνοίας. ὥστε διχῇ ἀποτρόπαιον,
καὶ ὧν βλάπτει καὶ ὧν ψεύδεται.

44 Ἐν ταυτῷ.

Τὰς μὲν οὖν δικαίας ἡδονὰς οὐκ ἔτ' ἂν ἡδονὰς
οὕτω καλέσαιμεν, οὔτε ἴσμεν, ἀλλὰ θεραπείας· ὅσαι
δὲ παρὰ ταύτας, πᾶσαι ὕβρεις περιτταὶ εἰσι, πεπη-
ρωμέναι, βιαζόμεναι, καὶ ταῖς ποικιλίαις κολακεύου-
σαι λανθάνουσι βλάπτουσαι. οὐ δὲ εἰς τὰ ἡμέτερα
30 νόμος ὁ καὶ τὰ τῶν ἀλόγων ζώων, ὧν μετὰ τὸ ἀκέσα-

σθαι τὰς ἐπιθυμίας οὐδενὸς ὄρεξις, ἀλλὰ κόρος τῶν ἐπειγόντων ἀβιάστοις ἡδοναῖς.

45 Ἐν ταυτῷ.

Μή τις προδότας ἐπαινεῖ; τοιοῦτόν ἐστιν ἡ ἡδονή, προδίδωσι τὰ τῆς ἀρετῆς. μή τις βασανιστάς; 5 τοιοῦτόν ἐστιν τὸ ἡδεσθαι, βασανίζει τὰ τῆς σωφροσύνης. μή τις φιλαργυρίαν; ἀπλήρωτόν ἐστιν ἐκάτερον. τί τηλικούτῳ χαίρομεν θηρίῳ, ὃ κολακεῦον ἡμᾶς ἀναλίσκει;

46 Ἐν ταυτῷ.

10

Τί δ' οὐ πάντων ὁρώντων ἀκρατεύεις, ἀλλὰ καὶ σπαντὸν αἰδούμενος φεύγεις νυκτὶ καὶ σκότῳ τοῖς ἀμαρτύροις πιστεύων τὴν ὕβριν; οὐδεὶς γὰρ τῶν καλῶν ἔργων σκότος προβάλλει τὸ φῶς αὐτοῖς μαρτυρεῖν αἰσχυνόμενος, ἀλλ' ὅλον ἅμα τὸν κόσμον ἥλιον 15 γενέσθαι πρὸς ᾧ κατορθοῖ βούλουτ' ἄν' ἅπαντα δὲ κακία ὁρᾶσθαι γυμνὴ φυλάττεται σκέπην προβαλλομένη τὰ πάθη. ἀποκόψαντες οὖν αὐτὰ γυμνὰς βλέπομεν τὰς ἡδονὰς· μεθύουσιν εἰς ἀναισθησίαν, λαγνεύουσιν εἰς * αἰῶνα, καθεύδουσιν εἰς ἔργα, οὐκ 20 ἐπιστρέφονται πόλεων, οὐ φροντίζουνσι γονέων, οὐκ αἰσχύνονται νόμοις.

47 Πυθαγόρου.

Δουλεύειν πάθει χαλεπώτερον ἢ τυράννοις (Porph. ep. ad Marc. c. 34).

25

48 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐλεύθερον ἀδύνατον εἶναι τὸν πάθει δουλεύοντα καὶ ὑπὸ παθῶν κρατούμενον (Porph. ibid.).

49 Ἐκ τῶν Σεργίου.

Χαλεπὸν ἔλεγεν εἶναι ὁ Πλάτων εὐρεῖν τοῖς μὲν 30 ἀκολάστοις ἀγαθὴν ἡδονὴν τοῖς δὲ νοσοῦσιν ὑγιεινὴν.

50 Ἐκ τῶν Ἐπικτήτου.

Τοὺς δυσχερεῖς δὲ φιλοσόφους εἰς μέσον ἄγοντες, οἷς οὐ δοκεῖ κατὰ φύσιν ἡδονὴ εἶναι, ἀλλ' ἐπιγίνεσθαι τοῖς κατὰ φύσιν, δικαιοσύνη σωφροσύνη ἐλευθερία. τί ποτ' οὖν ἡ ψυχὴ ἐπὶ μὲν τοῖς τοῦ σώματος ἀγαθοῖς μικροτέροις οὖσι χαίρει καὶ γαληνιά, ὥς φησιν Ἐπίκουρος, ἐπὶ δὲ τοῖς αὐτῆς ἀγαθοῖς μεγίστοις οὖσιν οὐχ ἡδεται; καὶ τοι καὶ δέδωκέ μοι ἡ φύσις αἰδῶ, καὶ πολλὰ ὑπερυθριῶ, ὅταν τι ὑπολάβω αἰσχρὸν λέγειν. τοῦτό με τὸ κίνημα οὐκ ἔξ τὴν ἡδονὴν θέσθαι ἀγαθὸν καὶ τέλος τοῦ βίου.

51 Πυθαγόρου.

Οὐδεὶς ἐλεύθερος ἑαυτοῦ μὴ κρατῶν.

52 Διογένοους.

15 Διογένης οὐδὲν εὐωνότερον εἶναι μοιχοῦ διωρίζετο τὴν ψυχὴν τῶν δραχμῆς ὠνίων προΐεμένον.

53 Τοῦ αὐτοῦ.

Διογένης ἐσθλὲιν ἔλεγε τοὺς ἀνθρώπους τοῦ ἡδέσθαι ἔνεκα, ἀποπαύεσθαι δὲ αὐτοῦ τούτου χάριν μὴ
20 ἐθέλειν.

54 Κάτωνος πρεσβυτέρου.

Κάτων ὁ πρεσβύτερος τῆς πολυτελείας καθαπτόμενος εἶπεν ὡς χαλεπὸν ἐστὶ λέγειν πρὸς γαστέρα ὧτα μὴ ἔχουσιν.

25 55 Δημοκρίτου.

Ἡμερήσιοι ὕπνοι σώματος ὄχλησιν ἡ ψυχῆς ἀδημοσύνην ἡ ἀργίην ἡ ἀπαιδευσίην σημαίνουσιν.

56 Κάτωνος.

Κάτων τοὺς σπουδάζοντας ἐν τοῖς γελοίοις ἔλεγεν
30 ἐν τοῖς σπουδαίοις γίνεσθαι καταγελάστους.

57 Δημοκρίτου.

Ξυνουσίῃ ἀποπληξίῃ σμικρῇ· ἐξέσσεται γὰρ ἄν-
θρωπος ἐξ ἀνθρώπου.

58 Ἐκ τῶν Ἐπικτήτου ἀπομνημονευμάτων.

Ἐν Ῥώμῃ αἱ γυναῖκες μετὰ χεῖρας ἔχουσι τὴν 5
Πλάτωνος πολιτείαν, ὅτι κοινὰς ἀξιοὶ εἶναι τὰς γυ-
ναῖκας. τοῖς γὰρ ῥήμασι προσέχουσι τὸν νοῦν, οὐ τῇ
διανοίᾳ τὰνδρός, ὅτι οὐ γαμεῖν κελεύων καὶ συννοι-
κεῖν ἓνα μῖα εἶτα κοινὰς εἶναι βούλεται τὰς γυναῖκας,
ἀλλ' ἐξαιρῶν τὸν τοιοῦτον γάμον καὶ ἄλλο τι εἶδος 10
γάμον εἰσφέρειν. καὶ τὸ ὅλον οἱ ἄνθρωποι χαίρουσιν
ἀπολογίας τοῖς ἑαυτῶν ἁμαρτήμασι πορίζοντες. ἐπεὶ
τοι φιλοσοφία φησὶν ὅτι οὐδὲ τὸν δάκτυλον ἐκτείνειν
εἰκῇ προσήκει.

59 Τοῦ αὐτοῦ.

15

Τῶν ἡδέων τὰ σπανιώτατα γιγνόμενα μάλιστα
τέρπει.

60 Τοῦ αὐτοῦ.

Εἰ τις ὑπερβάλλοι τὸ μέτριον, τὰ ἐπιτερπέστατα
ἀτερπέστατα ἂν γένοιτο.

20

61 Μουσωνίου ἐκ τῶν περὶ ἀφροδισίων.

Μέρος μέντοι τρυφῆς οὐ μικρότατον καὶ τοῖς
ἀφροδισίοις ἐστίν, ὅτι ποικίλων δέονται παιδικῶν οἱ
τρυφῶντες οὐ νομίων μόνον ἀλλὰ καὶ παρὰ νόμων,
οὐδὲ θηλειῶν μόνον ἀλλὰ καὶ ἀρσένων, ἄλλοτε ἄλ- 25
λους θηρῶντες ἐρωμένους, καὶ τοῖς μὲν ἐν ἐτοίμῳ οὐ-
σιν οὐκ ἀρκούμενοι, τῶν δὲ σπανίων ἐφιέμενοι, συμ-
πλοκάς δ' ἀσχήμονας ζητοῦντες, ἅπερ ἅπαντα μεγάλα
ἐγκλήματα ἀνθρώπου ἐστί. χρηρὴ δὲ τοὺς μὴ τρυφῶν-
τας ἢ μὴ κακοὺς μόνον μὲν ἀφροδίσια νομίζειν δι- 30
καια τὰ ἐν γάμῳ καὶ ἐπὶ γενέσει παίδων συντελού-

μενα, ὅτι καὶ νόμιμά ἐστιν· τὰ δέ γε ἡδονὴν θηρώ-
 μενα ψιλὴν ἄδικα καὶ παράνομα, καὶ ἐν γάμῳ ἢ
 συμπλοκαὶ δ' ἄλλαι αἱ μὲν κατὰ μοιχείαν παρανομώ-
 τатаι, καὶ μετριώτεραι τούτων οὐδὲν αἱ πρὸς ἄρρε-
 5 νας τοῖς ἄρρεσιν, ὅτι παρὰ φύσιν τὸ τόλμημα· ὅσαι
 δὲ μοιχείας ἐκτὸς συνουσίαι πρὸς θηλείας εἰσὶν ἐστε-
 ρημέναι τοῦ γίνεσθαι κατὰ νόμον, καὶ αὐταὶ πᾶσαι
 αἰσχραί, αἷγε πράττονται δι' ἀκολασίαν· ὥς μετὰ γε
 σωφροσύνης οὐτ' ἂν ἐταίρα πλησιάσαι ὑπομείναι τις,
 10 οὐτ' ἂν ἐλευθέρα γάμου χωρὶς οὐτε μὰ Δία θερα-
 παίῃ τῇ αὐτοῦ. τὸ γὰρ μὴ νόμιμον μὴδ' εὐπρεπὲς
 τῶν συνουσιῶν τούτων αἰσχρὸς τε καὶ ὄνειδος μέγα
 τοῖς θηρωμένοις αὐτάς· ὅθεν οὐδὲ πράττειν φανε-
 ρῶς οὐδὲν ἀνέχεται τῶν τοιούτων οὐδεὶς, καὶ ἐπ'
 15 ὀλίγον ἐρυθριᾶν οἶός τε ἢ, ἐπικρυπτόμενοι δὲ καὶ λά-
 θρα οἷγε μὴ τελέως ἀπερωγότες ταῦτα τολμῶσιν.
 καίτοι τό γε πειραῖσθαι λανθάνειν ἐφ' οἷς πράττει τις
 ὁμολογοῦντος ἁμαρτάνειν ἐστὶ. νῆ Δία, φησὶν· ἀλλ'
 οὐχ ὥσπερ ὁ μοιχεύων ἀδικεῖ τὸν ἄνδρα τῆς διεφθα-
 20 μένης γυναικός, οὕτως καὶ ὁ τῇ ἐταίρᾳ συνῶν ἀδικεῖ
 τινὰ ἢ νῆ Δία τῇ μὴ ἐχούσῃ ἄνδρα· οὐδὲ γὰρ ἐλπίδα
 παιδῶν οὐδενὸς διαφθείρει οὗτος. ἐγὼ δὲ ἔχω μὲν
 λέγειν, ὥς πᾶς ὅστις ἁμαρτάνει καὶ ἀδικεῖ εὐθύς, εἰ
 καὶ μηδὲνα τῶν πέλας, ἀλλ' αὐτόν γε πάντως χεῖρονα
 25 ἀποφαίνων καὶ ἀτιμότερον· ὁ γὰρ ἁμαρτάνων, παρ'
 ὅσον ἁμαρτάνει, χεῖρων καὶ ἀτιμότερος. ἵνα οὖν ἐῷ
 τὴν ἀδικίαν, ἀλλ' ἀκολασίαν γε πᾶσα ἀνάγκη πάντως
 προσεῖναι τῷ ἡττωμένῳ αἰσχρᾷ ἡδονῆς καὶ χαίροντι
 τῷ μολύνεσθαι ὥσπερ αἱ ὕες· οἶος οὐχ ἡκιστά ἐστι
 30 καὶ ὁ δούλη ἰδίᾳ πλησιάζων, ὅπερ νομίζουσι τινες
 μάλιστά πως εἶναι ἀναίτιον, ἐπεὶ καὶ δεσπότης πᾶς
 αὐτεξούσιος εἶναι δοκεῖ ὅ τι βούλεται χρῆσθαι δούλῳ

63 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Πρωταγόρου (357 b).

Τοσοῦτον ἐξαρκεῖ πρὸς τὴν ἀποδείξιν, ἣν ἐμὲ δεῖ
καὶ Πρωταγόραν ἀποδείξαι περὶ ὧν ἤρεσθ' ἡμᾶς.
ἤρεσθε δέ, εἰ μέμνησθε, ἥνικα ἡμεῖς ἀλλήλοις ὁμο-
λογοῦμεν ἐπιστήμης μὴ εἶναι μηδὲν κρείττον, ἀλλὰ 5
τοῦτο αἰεὶ κρατεῖν, ὅπου ἂν ἐνῇ, καὶ ἡδονῆς καὶ τῶν
ἄλλων ἀπάντων· ὑμεῖς δὲ δὴ ἔφατε τὴν ἡδονὴν πολ-
λάκις κρατεῖν καὶ τοῦ εἰδότος ἀνθρώπου. ἐπειδὴ δὲ
ὑμῖν οὐχ ὁμολογοῦμεν, μετὰ τοῦτο ἤρεσθε ἡμᾶς, ὃ
Πρωταγόρα τε καὶ Σώκρατες, εἰ μὴ ἐστὶ τοῦτο τὸ 1
πάθημα ἡδονῆς ἡττᾶσθαι, ἀλλὰ τί ποτ' ἐστὶ καὶ τί
ὑμεῖς αὐτὸ φατέ εἶναι, εἴπατε ἡμῖν. εἰ μὲν οὖν τότε
εὐθύς ὑμῖν εἶπομεν ὅτι ἀμαθία, καταγελάτε ἂν ἡμῶν·
νῦν δὲ ἂν ἡμῶν καταγελάτε, καὶ ὑμῶν αὐτῶν κατα-
γελάσεσθε. καὶ γὰρ ὑμεῖς ὁμολογῆκατε ἐπιστήμης 1
ἐνδεῖα ἐξαμαρτάνειν περὶ τὴν τῶν ἡδονῶν αἴρεσιν
καὶ λυπῶν τοὺς ἐξαμαρτάνοντας, (ταῦτα δὲ ἐστὶν
ἀγαθὰ τε καὶ κακὰ) καὶ οὐ μόνον ἐπιστήμης, ἀλλὰ
καὶ εἰς τὸ πρόσθεν ἐτι ὁμολογῆκατε ὅτι μετρητικῆς· ἣ
δὲ ἐξαμαρτανομένη πρᾶξις ἄνευ ἐπιστήμης ἴστε ποῦ 20
καὶ αὐτοὶ ὅτι ἀμαθία πράττεται· ὥστε τοῦτ' ἐστὶ τὸ
ἡδονῆς ἡττω εἶναι ἀμαθία ἢ μεγίστη.

64 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φιλήβου (65 b).

ΣΩΚΡ. Καθ' ἓν ἕκαστον τοίνυν τῶν τριῶν πρὸς
τὴν ἡδονὴν καὶ τὸν νοῦν κρίνωμεν. δεῖ γὰρ ἰδεῖν 25
ποτέρῳ μᾶλλον ξυγγενὲς ἕκαστον αὐτῶν ἀπονεμοῦ-
μεν. ΠΡΩΤ. Κάλλους καὶ ἀληθείας καὶ μετριότη-
τος πέρι λέγεις; ΣΩΚΡ. Ναί. πρῶτον δέ γε ἀλη-
θείας λαβοῦ, ὃ Πρώταρχε, καὶ λαβόμενος βλέψας εἰς
τρία, νοῦν καὶ ἀλήθειαν καὶ ἡδονήν, πολὺν ἐπισχῶν 30
χρόνον ἀποκρίναι σαυτῷ πότερον ἡδονὴν ξυγγενέστε-

βαρυνόμενός τις ὑπὸ τῆς κόμης μηδ' ἐνοχλούμενος ἢ
 πρὸς μηδεμίαν ἐνέργειαν. ἡ γὰρ δὴ φύσις τὸ μὲν ἐν-
 δεὲς μᾶλλον φαίνεται φυλαξαμένη, τὸ δὲ περιττὸν ἦτ-
 τον, ἐπὶ τε φυτῶν καὶ ἐπὶ ζώων, ὅτι τῆς προσθέσεως
 5 τοῦ ἐνδεοῦς ἡ ἀφαίρεσις τοῦ περιττοῦ πολὺ ῥάων καὶ
 εὐπετεστέρα ἐστίν. χρη δ' ἐφ' ἑκάτερα τὸν λογισμὸν
 τὸν ἀνθρώπινον τῇ φύσει βοηθεῖν, ὥστ' ἀναπιμπλά-
 ναι τὰς ἐνδείας ἐφ' ὅσον οἶόν τε ἀναπληροῦν, ἐλατ-
 τοῦν δὲ καὶ ἀφαιρεῖν τὰς περιττότητας. ὅθεν καὶ
 10 καρτεῖον μόνης ἔνεκα τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ περιττοῦ
 καὶ οὐχὶ κόσμου χάριν, ὅπερ οἴονται δεῖν ἔνιοι τὰ
 μὲν γένεια λεαινόμενοι καὶ μιμούμενοι τοὺς ἀγενεῖλους
 ἢ νῆ Δία τοὺς ἄρτι γενειάσκοντας, τὴν δὲ κεφαλὴν
 οὐχ ὁμοίως κειρόμενοι, διαφόρως δὲ τὰ πρόσω τῶν
 15 ὀπίσω. καὶ γὰρ τοι δοκῶν εἶναι κόσμος οὗτος πολλὴν
 ἀκοσμίαν ἔχει, καὶ διαφέρει οὐδὲν τοῦ τῶν γυναι-
 κῶν καλλωπισμοῦ. ἐκεῖναί τε γὰρ τὰ μὲν τινα μέρη
 πλέκουσι τῶν τριχῶν τὰ δὲ καθιᾶσι τὰ δὲ ἔτερόν
 τινα σκευάζουσι τρόπον, ἵνα φαίνωνται καλλίονες,
 20 οἷ τε κειρόμενοι οὕτως ἄνδρες κατὰδηλοὶ εἰσιν δι'
 ἐπιθυμίαν τοῦ φαίνεσθαι καλοὶ οἷς βούλονται ἀρέ-
 σκειν, τὰς μὲν τέλεον ἀφαιροῦντες τῶν τριχῶν τὰς
 δὲ πλάττοντες οὕτως ὥς ἂν εὖοπτοι ὦσιν ἐν γυναιξί
 τε καὶ παισὶν ὑφ' ὧν ἐπαινέσθαι δέονται. ἡδὴ δὲ τι-
 25 νες καὶ αὐτῷ τῷ βαρύνεσθαι τὰς τρίχας κείρονται καὶ
 λεαινουσι τὰ γένεια, σαφῶς οὗτοί γε κατεαγότες ὑπὸ
 τῆς τρυφῆς καὶ ἐκνενευρισμένοι παντάπασιν, οἷ γε
 ἀνέχονται ἀνδρόγυννοι καὶ γυναικώδεις ὁρᾶσθαι ὄν-
 τες, ὅπερ ἔδει φεύγειν ἐξ ἅπαντος, εἰ δὴ τῷ ὄντι ἄν-
 30 δρες ἦσαν. τί γὰρ δὴ καὶ εἰσὶν αἱ τρίχες ἀνθρώποις
 βάρος; εἰ μὴ νῆ Δία καὶ τοῖς ὀρνέοις τὰ πτερὰ φαίη
 τις εἶναι βάρος.

αἰδίδιον εἰρῆσθαι φύσιν. ΠΡΩΤ. Φαίνεται γοῦν ἐ τῶν νῦν λεγομένων. ΣΩΚΡ. Δεύτερον μὲν περὶ τὸ σύμμετρον καὶ καλὸν καὶ τὸ τέλος καὶ ἱκανὸν κα πάνθ' ὅποσα τῆς γενεᾶς αὐτῆς ἐστίν. ΠΡΩΤ Ἔοικε γοῦν. ΣΩΚΡ. Τὸ τοίνυν τρίτον, ὥς ἡ ἐμμαντεία, νῦν καὶ φρόνησιν τιθεὶς οὐκ ἂν μέγα τῆς ἀληθείας παρεξέλθοις. ΠΡΩΤ. Ἰσως. ΣΩΚΡ Ἄρ' οὖν οὐ τέταρτα, ἃ τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἔθεμεν, ἐπιστήμας τε καὶ τέχνας καὶ δόξας ὁρθὰς λεχθεῖσας ταῦτ' εἶναι τὰ πρὸς τοῖς τρισὶ τέταρτα; εἴπερ τοῦ ἀγαθοῦ γέ ἐστι μᾶλλον ἢ τῆς ἡδονῆς ξυγγενῇ. ΠΡΩΤ Τάχ' ἂν. ΣΩΚΡ. Πέμπτας τοίνυν ἃς ἡδονὰς ἔθεμεν, ἀλύπους ὀρισάμενοι, καθαρὰς ἐπονομάσαντες τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἐπιστήμας, ταῖς δὲ αἰσθήσεσιν ἐπομένας; ΠΡΩΤ. Ἰσως. ΣΩΚΡ. Ἔκτη δ' ἐν γενεᾷ φησὶν Ὀρφεὺς "καταπαύσατε κόσμον αἰοδῆς." ἀτὰρ κινδυνεύει καὶ ὁ ἡμέτερος λόγος ἐν ἕκτῃ καταπεπauμένης εἶναι κρίσει.

65 Εὐκλείδου.

Ἔστι δὲ ὁ μὲν ὕπνος νεώτερος καὶ μειρακιώδης δαίμων, εὐσπειστος καὶ ῥᾷδιος ἀποφυγεῖν· ὁ δὲ ἔτερος οὗτος πολὺς καὶ γέρον, ἐν τοῖς πρεσβυτέροις τῶν ἀνθρώπων μάλιστα ἐμπεφυκώς, ἄσπειστος καὶ ἀπαραιτήτος. τούτου δὲ τοῦ δαίμονος ἐργῶδές ἐστιν ἀπαλλαγῆναι ὅταν ἅπαξ παρῇ· οὔτε γὰρ λόγοις προσέχει οὐδὲν οὔτε ἀκούειν τὸ σύνολον δύναται· κωφὸς γάρ ἐστιν. οὗτ' αὖ δεικνύων αὐτῷ ἐμφανίσαις τι ἂν τυφλὸς γάρ ἐστιν.

ΠΕΡΙ ΑΝΔΡΕΙΑΣ. Ζ.

- 1 Εὐριπίδης Βελλεροφόντη.
 Θάρσος δὲ πρὸς τὰς συμφορὰς μέγα σθένει.
- 2 Εὐριπίδου Αἰγέϊ.
 Ἔστι καὶ πταίσαντ' ἀρετὰν ἀποδείξασθαι θανάτῳ.
- 3 Σοφοκλέους Αἴαντος (473).
 Αἰσχρὸν γὰρ ἄνδρα τοῦ μακροῦ χρήζειν βίου,
 κακοῖσιν ὅστις μηδὲν ἐξαλλάσσεται.
 τί γὰρ παρ' ἡμᾶρ ἡμέρα τέρπειν ἔχει
 προσθεῖσα κἀναθεῖσα τοῦ γε κατθανεῖν;
 οὐκ ἂν πριαίμην οὐδενὸς λόγου βροτόν,
 ὅστις καλαῖσιν ἐλπίσιν θερμαίνεται.
 ἀλλ' ἢ καλῶς ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέναι
 τὸν εὐγενῆ χρῆ. πάντ' ἀκήκοας λόγον.
- 4 Μεγάκλῳ.
 Ὅταν τι πράττης ὅσιον, ἀγαθὴν ἐλπίδα
 πρόβαλλε στυγῶ, τοῦτο γινώσκων ὅτι
 τόλμῃ δικαίᾳ καὶ θεὸς συλλαμβάνει.
- 5 Εὐριπίδης Ἀρχελάῳ.
 Ἐν δέ σοι μόνον προφωνῶ, μὴ' πλ' δουλείαν ποτε
 ἴδῃς ἐκὼν ἔλθῃς, παρὸν σοι κατθανεῖν ἐλευθέρῳ.
- 6 Εὐριπίδης Δανάῃ.
 Φεῦ τοῖσι γενναίοισιν ὥς ἀπανταχοῦ
 ἰδέπει χαρακτὴρ χρηστὸς εἰς εὐψυχίαν.
- 7 Σοφοκλῆς Ἐριφύλῃ.
 Ἄνδρῶν γὰρ ἐσθλῶν στέφνον οὐ μαλάσσεται.
- 8 Σοφοκλῆς Κρεούσῃ.
 Ὅστις δὲ τόλμῃ πρὸς τὸ δεινὸν ἔρχεται,
 φθὴ μὲν ἢ γλῶσσ' ἐστίν, ἀσφαλὴς δ' ὁ νοῦς.

9 Εὐριπίδης Ἡράκλει.

Τὸ μὲν σφαγῆναι δεινόν, εὐκλειαν δ' ἔχει·
τὸ μὴ θανεῖν δὲ δειλόν, ἡδονὴ δ' ἔνι.

10 Εὐριπίδου Οἰδίποδι.

Πότερα γενέσθαι δῆτα χρησιμώτερον
συνετὸν ἄτολμόν τ' ἢ θρασύν τε κέμμανῃ;
τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν σκαιόν, ἀλλ' ἀμύνεται·
τὸ δ' ἡσυχάτον ἔργον· ἐν δ' ἀμφοῖν νόσος.

11 Αἰσχύλου (S. c. Th. 42).

Ἄνδρες γὰρ ἑπτὰ θούριοι λοχαγέται,
ταυροσφαγοῦντες εἰς μελάνδετον σάκος
καὶ θιγγάνοντες χερσὶ ταυρείου φόνου,
Ἄρη τ' ἔνυσσεν καὶ φιλαίματον Φόβον
ῥακωμότησαν, ἣ πόλει κατασκαφὰς
θέντες λαπάξιν ἄστρ' Ἰκαρίων βίᾳ
ἣ γῆν θανόντες πρόσθε φυράσειν φόνω.
σημεῖα δ' αὐτῶν τοῖς τεκοῦσιν εἰς δόμους
πρὸς ἄρμ' Ἀδράστου χερσὶν ἔστεφον δάκρυ
λείβοντες· οἶκτος δ' οὐ τις ἦν ἀνὰ στόμα.
σιδηρόφρων γὰρ θυμὸς ἀνδρὶά φλέγων
ἔπνει λεόντων ὡς ἄρην δεδορκότων.
καὶ τῷδε πίστις οὐκ ὄκνῳ χρονίζεται.
κληρουμένους δ' ἔλειπον, ὡς πάλῳ λαχὼν
ἕκαστος αὐτῶν πρὸς πύλας ἄγοι λόχον.

12 Μιμνέρμου.

Οὐ μὲν δὴ * κείνου γε μένος καὶ ἀγήνορα θυμὸν
τοῖον ἐμεῦ προτέρων πεύθομαι, οἳ μιν ἴδον
Ἀνδῶν ἱππομάχων πυκινὰς κλονέοντα φάλαγγας
Ἔρμιον ἄμ πεδίον, πῶτα φερεμελίην.
τοῦ μὲν ἄρ' οὐ ποτε πάμπαν ἐμέμψατο Παλλὰς Ἀθήνη
δριμὺ μένος κραδίης, εὖθ' ὅγ' ἀνὰ προμάχους

σεύαιθ', αἱματόεντος ἐν ὑσμίνῃ πολέμοιο
 πικρὰ βιαζομένου δυσμενέων βέλεα.
 οὐ γάρ τις κείνου * δηῖον ἔτ' ἀμεινότερος φῶς
 ἔσκειν ἐποίχεσθαι φυλόπιδος κρατερῆς
 5 ἔργον, ὅτ' ἀνγαῖσιν φέρετ' ὠκέος ἡελίοιο —

13 Μελινοῦς Λεσβίας εἰς Ῥώμην.

Χαῖρέ μοι Ῥώμα, θυγάτηρ Ἄρης,
 χρυσομίτρα δαΐφρων ἄνασσα,
 σεμνὸν ἅ ναιεῖς ἐπὶ γᾶς ὄλυμπον
 10 αἰὲν ἄθρανστον.
 σοὶ μόνῃ πρόσβιστα δέδωκε Μοῖρα
 κῦδος ἀρρήκτω βασιλῆον ἀρχᾶς,
 ὄφρα κοιρανῇον ἔχουσα κάρτος
 ἀγεμονεύης.

15 σὴ δ' ὑπὸ σδεύγλα κρατερῶν λεπάδνων
 στέρνα γαίας καὶ πολιᾶς θαλάσσας
 σφίγγεται· σὺ δ' ἀσφαλέως κυβερνᾷς
 ἄστυα λαῶν.

πάντα δὲ σφάλλων ὁ μέγιστος αἰὼν
 20 καὶ μεταπλάσσω βίον ἄλλοτ' ἄλλως
 σοὶ μόνῃ πλησίστιον οὔρον ἀρχᾶς
 οὐ μεταβάλλει.

ἦ γὰρ ἐκ πάντων σὺ μόνῃ κρατίστους
 ἄνδρας αἰχματὰς μεγάλους λοχεύεις,
 25 εὐσταχυν Δάματρος ὅπως ἀνεῖσα
 καρπὸν ἀπ' ἀνδρῶν.

14 Ὀμήρου (II. ν 288).

Εἰπερ γὰρ κε βλεῖτο πονεύμενος ἢ τυπείης,
 οὐκ ἂν ἐπ' αὐχέν' ὀπισθε πέσοι βέλος οὐδ' ἐπὶ νώτῳ,
 30 ἀλλὰ κεν ἢ στέρνων ἢ νηδύος ἀντιάσειεν
 πρόσσω λεμένοιο μετὰ προμάχων ὀαριστύν.

9 Εὐριπίδης Ἡράκλει.

Τὸ μὲν σφαγῆναι δεινόν, εὐκλειαν δ' ἔχει·
τὸ μὴ θανεῖν δὲ δειλόν, ἡδονὴ δ' ἐνι.

10 Εὐριπίδου Οἰδίποδι.

Πότερα γενέσθαι δῆτα χρησιμώτερον
συννετὸν ἄτολμόν τ' ἢ θρασύν τε κέμμανῃ;
τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν σκαιόν, ἀλλ' ἀμύνεται·
τὸ δ' ἡσυχάειον ἔργον· ἐν δ' ἀμφοῖν νόσος.

5

11 Αἰσχύλου (S. c. Th. 42).

Ἄνδρες γὰρ ἐπτα θούριοι λοχαγέται,
ταυροσφαγοῦντες εἰς μελάνδετον σάκος
καὶ θιγγάνοντες χερσὶ ταυρείου φόνου,
Ἄρη τ' Ἐνυὼ καὶ φιλαίματον Φόβον
ὠρκωμάτησαν, ἣ πόλει κατασκαφὰς
θέντες λαπάξιν ἄστρῳ Καδμείων βίᾳ
ἣ γῆν θανόντες πρόσθε φυράσειν φόνῳ.
σημεῖα δ' αὐτῶν τοῖς τεκοῦσιν εἰς δόμους
πρὸς ἄρμ' Ἀδράστου χερσὶν ἔστεφον δάκρυ
λείβοντες· οἶκτος δ' οὐ τις ἦν ἀνὰ στόμα.
σιδηρόφρων γὰρ θυμὸς ἀνδρὶά φλέγων
ἐπνει λεόντων ὥς ἄρην δεδορκότων.
καὶ τῷδε πίστις οὐκ ὄκνῳ χρονίζεται.
κληρουμένους δ' ἔλειπον, ὥς πάλῳ λαχὼν
ἕκαστος αὐτῶν πρὸς πύλας ἄγροι λόχον.

10

15

20

12 Μιμνέρμου.

Οὐ μὲν δὴ * κείνου γε μένος καὶ ἀγῆνορα θυμὸν
τοῖον ἐμεῦ προτέρων πεύθομαι, οἳ μιν ἴδον
Ἀνδῶν ἱπομάχων πυκινὰς κλονέοντα φάλαγγας
Ἐρμιον ἄμ πεδίον, φῶτα φερεμμελίην.
τοῦ μὲν ἄρ' οὐ ποτε ἀάμπαν ἐμέμψατο Παλλὰς Ἀθήνη
δριμὺ μένος κραδίης, εὐθ' ὅγ' ἀνὰ προμάχους

25

30

μὴ βασανίζεσθαι δέ· μὴ γὰρ ἐνδιδόναι τῇ ψυχῇ. καὶ δεῖσθαι μέν, μὴ προσδέχεσθαι δέ.

22 Δημοκρίτου.

Ἀνδρείῃ τὰς ἄτας μικρὰς ἔρδει.

523 Μουσωνίου.

Καὶ ἂν τοῦ συμφέροντος μάλιστα προαιρῇ ἔχεισθαι, μὴ δυσχέraitε ταῖς περιστάσεσιν, ἐνθυμούμενος πόσα ἤδη σοι τῶν ἐν βίῳ οὐχ ὥς σὺ ἐβούλου συνέπεσεν, ἀλλ' ὥς συνέφερον.

1024 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄρραξε τὸ καλῶς ἀποθνήσκειν ὅτε ἔξεστι, μὴ μετὰ μικρὸν τὸ μὲν ἀποθνήσκειν σοι παρῇ, τὸ δὲ καλῶς μηκέτι ἔξῃ.

25 Τοῦ αὐτοῦ.

15 Οὐκ ἔστιν ἐπὶ πολλῶν συμφέροντι ζῶντα καθεκόντως ἀποθανεῖν μὴ ὑπὲρ πλειόνων ἀποθνήσκοντα συμφέροντι.

26 Δημοκρίτου.

Ἀνδρεῖος οὐχ ὁ τῶν πολέμιων κρατῶν μόνον, 20 ἀλλὰ καὶ ὁ τῶν ἡδονῶν κρείσσω. ἔνιοι δὲ πολλῶν μὲν δεσπόζουσι, γυναιξὶ δὲ δουλεύουσιν.

27 Πλάτωνος.

Πλάτων ἔφη τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας βίου μὴ μακροῦ ἀλλὰ λαμπροῦ δεῖσθαι.

25 28 Δαρείου.

Δαρεῖος ὁ Ξέρξου πατὴρ ἑαυτὸν ἐγκωμιάζων ἔλεγεν ἐν ταῖς μάχαις καὶ παρὰ τὰ δεινὰ γίγνεσθαι φρονιμώτερος.

29 Ἐκ τῶν Δίωνος χειρῶν.

15 Τοῦ αὐτοῦ (II. χ 283).

Οὐ μὲν μοι φεύγοντι μεταφρένω ἐν δόρῳ πήξεις,
ἀλλ' ἰθὺς μεμαῶτι διὰ στήθεσφιν ἔλασσον.

16 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τί ῥώμῃ εἶπε "κίνησις ψυ- 5
χῆς μετὰ σώματος."

17 Ἐπικτήτου.

Διὰ τοῦτο ἐπαινεῖν Ἀγριππῖνον δίκαιον, ὅτι
πλείστον ἄξιος ἀνὴρ γενόμενος οὐδεπώποτε ἐπήνε-
σεν ἑαυτόν, ἀλλ' εἰ καὶ ἄλλος τις αὐτὸν ἐπῆνει, ἡρου- 10
θρία. οὗτος δ', ἔφη, ὁ ἀνὴρ τοιοῦτος ἦν, ὥστε τοῦ
συμβαίνοντος ἀεὶ ἑαυτῷ δυσκόλου ἐπαινον γράφειν,
εἰ μὲν πυρέττοι πυρετοῦ, εἰ δὲ ἀδοξοὶ ἀδοξίας, εἰ δὲ
φεύγοι φυγῆς. καὶ ποτε μέλλοντι, ἔφη, αὐτῷ ἀριστή-
σειν ἐπέστη ὁ λέγων, ὅτι φεύγειν αὐτὸν κελεύει Νέ- 15
ρων· καὶ ὃς ἔφη "οὐκοῦν" εἶπεν "ἐν Ἀρικίᾳ ἀριστή-
σομεν."

18 Διογένους.

Διογένης οὐδένα καλὸν ἔφησεν εἶναι πόνον, οὐ
μὴ τέλος εἶη εὐψυχία καὶ τόνος ψυχῆς, ἀλλ' οὐχὶ σώ- 20
ματος.

19 Θουκυδίδου δημηγορίας Περικλέους
(II, 63).

Τὸ γὰρ ἄπραγμον οὐ σώζεται μὴ μετὰ τοῦ δρα- 25
στηρίου τεταγμένον.

20 Ἀντιγόνοῦ.

Ἀντίγονος δὲ ἔφη τὰ μέγιστα καλὰ ἄνευ μεγάλων
κακῶν οὐκ εἶναι.

21 Χρυσίππου.

"Ἐλεγεν δὲ ὁ Χρύσιππος ἀλγεῖν μὲν τὸν σοφόν, 30

μὴ βασανίζεσθαι δέ· μὴ γὰρ ἐνδιδόναι τῇ ψυχῇ. καὶ δεῖσθαι μὲν, μὴ προσδέχεσθαι δέ.

22 Δημοκρίτου.

Ἀνδρείῃ τὰς ἅτας μικρὰς ἔρδει.

5 23 Μουσωνίου.

Καὶ ἂν τοῦ συμφέροντος μάλιστα προαιρῇ ἔχεσθαι, μὴ δυσχέraitε ταῖς περιστάσεσιν, ἐνθυμούμενος πόσα ἤδη σοι τῶν ἐν βίῳ οὐχ ὥς σὺ ἐβούλου συνέπεσεν, ἀλλ' ὥς συνέφερον.

10 24 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄρπαξε τὸ καλῶς ἀποθνήσκειν ὅτε ἔξεστι, μὴ μετὰ μικρὸν τὸ μὲν ἀποθνήσκειν σοι παρῇ, τὸ δὲ καλῶς μηκέτι ἔξῃ.

25 Τοῦ αὐτοῦ.

15 Οὐκ ἔστιν ἐπὶ πολλῶν συμφέροντι ζῶντα καθηκόντως ἀποθανεῖν μὴ ὑπὲρ πλείονων ἀποθνήσκοντα συμφέροντι.

26 Δημοκρίτου.

Ἀνδρείος οὐχ ὁ τῶν πολεμίων κρατῶν μόνον, 20 ἀλλὰ καὶ ὁ τῶν ἡδονῶν κρείσσων. ἔνιοι δὲ πολλῶν μὲν δεσπόζουσι, γυναιξὶ δὲ δουλεύουσιν.

27 Πλάτωνος.

Πλάτων ἔφη τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας βίου μὴ μακροῦ ἀλλὰ λαμπροῦ δεῖσθαι.

25 28 Δαρείου.

Δαρεῖος ὁ Ξέρξου πατὴρ ἑαυτὸν ἐγκωμιάζων ἔλεγεν ἐν ταῖς μάχαις καὶ παρὰ τὰ δεινὰ γίγνεσθαι φρονημώτερος.

29 Ἐκ τῶν Δίωνος χρεῖων.

Λάκαινα γυνή τοῦ υἱοῦ αὐτῆς ἐν παρατάξει χω-
λωθέντος καὶ δυσφοροῦντος ἐπὶ τούτῳ "μὴ λυποῦ
τέκνον" εἶπεν, "καθ' ἕκαστον γὰρ βῆμα τῆς ιδίας
ἀρετῆς ὑπομνησθήσῃ."

30 Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χρειῶν. 5

Ἀνάξαρχος ὁ φυσικὸς εἰπόντος αὐτῷ Ἀλεξάνδρου
ὅτι κρεμῶ σε, "ἀπείλει τούτοις" ἔφη "τοῖς πολλοῖς·
ἐμοὶ δὲ οὐδὲν διαφέρει ὑπὲρ γῆς ἢ κατὰ γῆς σήπεσθαι."

31 Τοῦ αὐτοῦ.

Πορῶ ἡ Λακεδαιμονία Λεωνίδου γυνή, τοῦ 10
υἱοῦ αὐτῆς ἐπὶ στρατείαν πορευομένου, τὴν ἀσπίδα
ἐπιδιδοῦσα εἶπεν "ἡ τὰν ἢ ἐπὶ τᾶς."

32 Δημοκρίτου.

Δίκης κῦδος γνώμης θάρσος καὶ ἀθαμβία, ἀδι-
κλῆς δὲ δεῖμα ξυμφορῆς τέρμα. 15

33 Ἡροδότου ἱστορίας ζ' (50).

Μεγάλα γὰρ πρήγματα μεγάλοισι κινδύνουσιν
ἐθέλει καὶ αἰρῆσθαι.

34 Πλάτωνος ἐκ τῆς ἀπολογίας Σωκρά-
τους (28 b). 20

"Ἴσως ἂν οὖν εἴποι τις, εἴτ' οὐ καταισχύνῃ, ὃ
Σώκρατες, τοιοῦτο ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύσας, ἐξ οὗ
κινδυνεύεις νυνὶ ἀποθάνειν; ἐγὼ δὲ τούτῳ ἂν δι-
καιον λόγον ἀντίποιμι, ὅτι οὐ καλῶς λέγεις, ὃ ἄν-
θρωπε, εἰ οἷε δεῖν κίνδυνον ὑπολογίσεσθαι τοῦ ζῆν 25
ἢ τεθνάναι ἄνδρα, ὅτου τι καὶ σμικρὸν ὄφελός ἐστιν,
ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο σκοπεῖν ὅταν πράττῃ, πότερον δίκαια
ἢ ἄδικα πράττει, καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἔργα ἢ κακοῦ.

35 Θουκυδίδου δημηγορίας Κνήμεου (II, 87).

"Ἄνευ δ' ἐνψυχίας οὐδεμίᾳ τέχνῃ πρὸς τοὺς κιν- 30

δύνους ισχύει· φόβος γὰρ μνήμην ἐκπλήσσει, τέχνη δ' ἄνευ αὐτῆς οὐδὲν ὠφελεί.

36 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἐπιταφίου (II, 43).

Ἀλγεινότερα γὰρ ἀνδρὶ γε φρόνημα ἔχοντι ἢ με-
5 τὰ τοῦ μαλακισθῆναι κάκωσις ἢ ὁ μετὰ θώμης καὶ
κοινῆς ἐλπίδος ἅμα γιγνόμενος ἀναίσθητος θάνατος.

37 Ἐν ταυτῷ (II, 40).

Διαφερόντως γὰρ δὴ καὶ τόδε ἔχομεν, ὥστε τολ-
μᾶν τε οἱ αὐτοὶ μάλιστα καὶ περὶ ὧν ἐπιχειρήσομεν
10 ἐκλογίζεσθαι· ὃ τοῖς ἄλλοις ἀμαθία μὲν θράσος λο-
γισμὸς δὲ ὄκνον φέρει. κράτιστοι δ' ἂν τὴν ψυχὴν
δικαίως κριθεῖεν οἱ τὰ τε δεινὰ καὶ ἡδέα σαφέστατα
γινώσκοντες καὶ διὰ ταῦτα μὴ ἀποτρεπόμενοι ἐκ τῶν
κινδύνων.

15 38 Ζήνωνος.

Ζήνων ὁ Ἐλεάτης ὑπὸ τοῦ τυράννου στρεβλού-
μενος, ὅπως εἶπεν τοὺς συνωμότας "εἰ γὰρ ἦσαν" εἴ-
πεν "οὐκ ἂν ἐτυράννεις."

39 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

20 Ὀμβρικοὶ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς πολεμικοὺς μάχαις αλ-
σχιστον ἡγοῦνται ἡττημένοι ξῆν, ἀλλ' ἀναγκαῖον ἢ
νικᾶν ἢ ἀποθνήσκειν.

40 Τοῦ αὐτοῦ.

Κελτοὶ οἱ τῷ ὠκεανῷ γειτινῶντες αἰσχροὺς ἡγοῦν-
25 ται τοῖχον καταπίπτοντα ἢ οἰκίαν φεύγειν, πλημμυ-
ρίδος δὲ ἐκ τῆς ἕξω θαλάττης ἐπερχομένης μεθ' ὅπλων
ἀπαντῶντες ὑπομένουσιν ἕως κατακλύζονται, ἵνα μὴ
δοκῶσι φεύγοντες τὸν θάνατον φοβεῖσθαι.

41 Ἰαμβλίχου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς

30 Ὀλύμπιον περὶ ἀνδρείας.

Ἀνδρία νοείσθω ἡ κυριωτάτη, ὅση τέ ἐστὶν ἄτρεπτος νοερά δύναμις, καὶ ὅση ἀκμαιοτάτη νοερά ἐνέργεια, ἥτε τοῦ νοῦ ταυτότης καὶ μόνιμος ἕξις ἐν ἑαυτῇ· τοιαῦτα ἂν εἴη τὰ περὶ τὴν ζωὴν εἶδη θεωρούμενα τῆς ἀνδρίας, ἥτοι καθ' ἑαυτὰ ὑφεστηκότα ἢ κοινω-⁵ νήσαντα τὴν ἑαυτῶν ῥώμην πρὸς τὴν ἐν τοῖς λόγοις μόνιμον κατάστασιν.

42 Ἐν ταυτῷ.

Ἀπὸ δὴ τούτων τὰ ἐν τοῖς πάθεσιν περὶ τε δεινὰ καὶ μὴ δεινὰ καὶ περὶ φόβον καὶ θάρος περὶ τε 10 ἡδονὴν καὶ λύπην γενναίως ἀνθιστάμενα, καὶ τὰ διαφυλάττοντα ἀεὶ τὰς αὐτὰς ὁρθὰς δόξας, τὰ τε σύμμετρα καὶ μέσα ἥδη διασώζοντα, καὶ τὰ πραῦνοντα τὸν ὑπὸ τῷ λόγῳ καὶ ἀνεγείροντα αὐτὸν κατὰ καιρὸν, καὶ τὰ κοινὰ τούτων ἐκ πάνθους καὶ λόγου καὶ προαι- 15 ρέσεως, τίθεμαι εἶναι πολυμέριστα εἶδη τῆς ἀνδρίας, ἀφ' ὧν ἐπιρρεῖ τοῖς βίοις ἡ ἀνδραγαθία τῶν πράξεων ἀήττητος πάντῃ καὶ ἀβίαστος, ἐκουσίως τὰ καλὰ καὶ δι' ἑαυτὰ αἰρουμένη καὶ πράττουσα, καὶ τῶν ἀγαθῶν ἕνεκα πάντας πόνους καὶ κινδύνους ὑπομένουσα 20 διδοῦσά τε ἑαυτὴν ἐτόλμως εἰς τὰ δοκοῦντα εἶναι δυσχερεῖ, καὶ θαρροῦσα τὸν θάνατον καὶ μελετῶσα τὰς τε ἀλγυδόνας εὐκόλως φέρουσα καὶ μεταχειριζομένη.

43 Πλάτωνος.

25

Πλάτων ἐρωτηθεὶς πῶς ἔχειν δεῖ πρὸς τὰ περιπτώματα, "οὕτως" εἶπεν "ὥστε προιδόντα μὴ ἐμβῆναι, ἐμβάντα δὲ κατ' ἄγνοιαν μὴ φροντίσαι."

44 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστον ποιητέον, ἀλλὰ τὸ 30 εὖ ζῆν.

45 Ζήνωνος.

Ζήνων ὡς ἤδη γέρων ὦν πταίσας κατέπεσεν "ἐρχομαι" εἶπε "τί με αὖεις;" καὶ εἰσελθὼν ἑαυτὸν ἐξήγαγεν.

546 Λεωνίδου.

Λεωνίδης ἀκούσας ἐπισκιάζεσθαι τὸν ἥλιον τοῖς Περσῶν τοξεύμασιν "χάριεν" ἔφη "ὅτι καὶ ὑπὸ σκιά μαχούμεθα."

47 Διογένους.

10 Ὅρων Μεγαρέας ὁ Διογένης τὰ μακρὰ τεῖχη ἰστάντας "ὦ μοχθηροί" εἶπε "μὴ τοῦ μεγέθους προνοεῖτε τῶν τειχῶν, ἀλλὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν στησομένων."

48 Ἄρισ ὁ βασιλεὺς ἔφη τοὺς Λακεδαιμονίους μὴ ἐρωτᾶν ὅποσοι εἰσὶν ἀλλὰ ποῦ εἰσὶν οἱ πολέμιοι. καὶ
15 ἐρωτῶντος τινός "πόσοι εἰσὶ Λακεδαιμόνιοι;" ἔφη "ἱκανοὶ τοὺς κακοὺς ἀπερύκειν." Plut. Mor. 190 c. d.

49 Ξενοφῶντος.

Ξενοφῶντι ἐν Σκιλλοῦντι ἐστεφανωμένῳ καὶ
θύοντι ἀπήγγειλέ τις Γρύλλον τὸν υἱὸν περὶ Μαν-
20 τίνειαν πολεμοῦντα ἀνηρῆσθαι. ὃ δὲ ἀποθέμενος τὸν στέφανον εἶρετο ὅπως ἀγωνιζόμενος τελευτήσσει· τοῦ δ' εἰπόντος ἄριστα, ἐπιθέμενος τὸν στέφανον πάλιν ἔθυνεν.

50 Δημοσθένους ἐκ τῶν ὑπὲρ τοῦ στε-
25 φάνου (258, 19).

Πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις τοῦ βίου θάνατος, καὶ ἐν οἰκίσκῳ τις ἑαυτὸν καθείρξας τηρεῖ. δεῖ δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους ἐλπίδα, φέρειν
30 δ' ὃ ἂν ὁ θεὸς διδῶ γενναίως.

51 Πλάτωνος (Phaedr. 274 b).

Ἀλλὰ καὶ ἐπιχειροῦντι τοῖς καλοῖς καλὸν καὶ πά-
σχειν ὅ τι ἂν ξυμβῇ τῷ παθεῖν.

52 Ἀλεξάνδρου (Plut. V. Alex. 672 b).

Ἐν Ἰλῖφ θύοντι τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἔφη ὁ ἱερεὺς δεῖ- 5
ξειν τὴν Πάριδος λύραν, ὃ δὲ "τὴν Ἀχιλλέως" εἶπεν
"εἰ ἔχεις, δεῖξον, καὶ πρό γε τῆς λύρας τὴν μελίαν."

53 Κορίσκου.

Κορίσκος εὖ μάλα γέρων ὦν, ὥς ἀπὸ τινος χαλε-
πῆς ἀρρωστίας ἀνέρρωσεν "ἅπαρ" ἔφη "ὥς ἀηδῶς 10
ἀνέστροφα, ἤδη πολὺ τῆς ὁδοῦ προκεκοφῶς ἦν δεῖ
πάντως πορευθῆναι.

54 Κλεάνθους.

Κλεάνθης, ὑπὸ γλώττης ἔλκουσ ἀντὶ γενομένου,
τὴν τροφὴν οὐκ ἐδύνατο παραπέμπειν· ὥς δὲ ῥᾶον 15
ἔσχε καὶ ὁ ἰατρὸς ἀντὶ τροφὴν προσήγαγεν "σὺ δέ
μέ" ἔφη "βούλει ἤδη τὸ πλεον τῆς ὁδοῦ κατανύσαντα
ἀναστρέφειν, εἴτα πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς τὴν αὐτὴν ἐρχε-
σθαι," καὶ ἐξηλθεν τοῦ βίου.

55 Κλειτομάχου.

20

Κλειτόμαχος νοσήσας καὶ ληθάργῳ περιπεσὼν
ὥς ἀνένηψεν "οὐδέν με" ἔφη "ἐξαπατήσει ἡ φιλοξωία,"
καὶ ἐξήγαγεν ἑαυτὸν τοῦ βίου.

56 Σωκράτους.

Σωκράτους φεύγοντος τὴν δίκην, Λυσίας λόγον 25
τινὰ συγγράψας ἦλθεν ἀντὶ κομίζων καὶ ἐκέλευε
χρησασθαι τοῦ δὲ Λυσίου εἰπόντος καὶ μὴν κάλλι-
στον αὐτὸν εἶναι· "καὶ τὰ ῥόδα" ἔφη "κάλλιστά
ἐστίν, ἀλλ' οὐ πρόκειναι ἀντὶ τὸ στεφάνωμα." "τε-
θνήξῃ τοίνυν" ἔφη ὁ Λυσίας "εἰ μὴ οὕτως ἀπολο- 30

γήση· ὁ δὲ "εἰ γὰρ" ἔφη "καὶ μὴ νῦν, πάντως τεθνή-
ξομαι."

57 Ἐρασιστράτου.

Ἐρασίστρατος ὁ Χίος ἤδη γηραιὸς ὢν ἔλκος ἐπὶ
5 τοῦ ποδὸς δυσίατον ἔχων "εὐ γέ" εἶπεν "ὅτι τῆς
πατρίδος ὑπομιμνήσκομαι," καὶ κώνειον πιὼν κατέ-
στρεψεν.

58 Ἡροδότου ἱστορίας ξ (102).

Λέγει Δημάρατος τάδε "ἐπειδὴ ἀληθεὴ δὴ χρη-
10 σασθαὶ πάντως κελεύεις ταῦτα λέγοντα, τὰ μὴ ψευ-
δόμενός τις ὕστερον ὑπὸ σεῦ ἀλώσεται· τῇ Ἑλλάδι
πενίη μὲν αἰεὶ κοτε σύντροφος σύνεστιν· ἀρετὴ δὲ
ἐπακτός ἐστιν ἀπὸ τε σοφίης κατεργασμένη καὶ νόμου
ἰσχυροῦ· τῇ διαχρεομένη Ἑλλάς τήν τε πενίην ἀπα-
15 μύνεται καὶ τήν δεσποσύνην."

59 Φιλίππου.

Φίλιππος ἦλθεν ἐπὶ Λακεδαιμόνα καὶ προστρα-
τοπεδεύσας ἐπεμψεν ἀπειλῶν πολλὰ καὶ χαλεπά, ἣν
μὴ ποιῶσι τὰ προστασόμενα· τῶν δὲ Λακεδαιμονίων
20 τις ἀκούσας τῶν ἀπειλῶν χάριν αὐτῷ ἔφη εἰδέναι, ὅτι
οὐ κωλύει ὃ ἐπὶ τοῖς μαχομένοις ἐστὶν ἀποθανεῖν.

60 Πύρρου.

Πύρρου ἐπιστρατεύσαντος Λακεδαιμονίους καὶ
πολλὰ ἀπειλοῦντος, Δερκυλλίδας εἰς τῶν γερόντων
25 ἀναστὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἶπεν "εἰ μὲν θεὸς ἐστὶν ὁ
ἀπειλῶν, μὴ φοβώμεθα, οὐδὲν γὰρ ἀδικοῦμεν· εἰ δ'
ἄνθρωπος, γνώτω ἀνδράσιν ἀπειλῶν."

61 Σεργήνου.

Ἀλέξανδρον τὸν Φεραίων τύραννον Θήβη ἀπέ-
30 κτεινε γυνή καὶ τοὺς Φεραίους ἡλευθέρωσεν. συνέβη

δὲ καὶ θεωροὺς ἦκοντας αὐτῶν παρ' Ἀμμωνος λέγειν αὐτοῖς κελεύειν τὸν Ἀμμωνα Ἡβης ἱερὸν ἰδρῦσασθαι. τῶν δὲ πρεσβυτέρων τις παρακοῦσαι ἔφη τοὺς θεωροὺς· τὸν γὰρ Ἀμμωνα Θήβης εἰπεῖν τῆς αὐτοὺς ἐξελομένης τῆς δουλείας. 5

62 Ἐκ τῶν Πλουτάρχου διηγήσεων (Mor. 305b).

Δαρείος ὁ Περσῶν βασιλεὺς μετὰ τριάκοντα μυριάδων ἐν Μαραθῶνι ἐστρατοπεδεύσατο. Ἀθηναῖοι δὲ θ' ἡλίους ἐπεμψαν στρατηγούς αὐτοῖς δόντες Πολύζηλον Καλλίμαχον Κυνέγειρον Μιλτιάδην· συμβλήθη δὲ τῆς παρατάξεως, Πολύζηλος μὲν ὑπὲρ ἄνθρωπον φαντασίαν θεασάμενος, τὴν ὄρασιν ἀπέβαλεν, καὶ τυφλὸς ὢν ἀνείλε τεσσαράκοντα καὶ ὀκτώ, Καλλίμαχος δὲ πολλοῖς περιπεπαρμένος δόρασιν καὶ νεκρὸς ἐστάθη, Κυνέγειρος δὲ Περσικὴν ἀγομένην 15 ναῦν κατέχων ἐχειροκοπήθη· ὅθεν καὶ εἰς αὐτοὺς ὑπὸ Παντελείου τοιάδε γεγράφθαι λέγεται

ὦ κενεοῦ καμάτοιο καὶ ἀπρήκτου πολέμοιο.

ἡμετέρῳ βασιλῇ τί λέξομεν ἀντιάσαντες;

ὦ βασιλεῦ, τί μ' ἐπεμπες ἐπ' ἀθανάτους πολεμιστάς; 20 βάλλομεν, οὐ πίπτουσι· τιρώσκομεν, οὐ φοβέονται.

μοῦνος ἀνὴρ σύλησεν ὅλον στρατόν· ἐν δ' ἄρα μέσσω

αἵματόεις ἔστηκεν ἀτειρέος Ἄρεος εἰκῶν.

δένδρον δ' ὥς ἔστηκε σιδηρεῖαις ὑπὸ ρίζαις, 25

κοῦκ ἐθέλει πεσέειν, τάχα δ' ἔρχεται ἐνδοθι νηῶν.

λῦε κυβερνήτα, νέκνος προφύγωμεν ἀπειλᾶς.

63 Ἀγαθαρχίδου Σαμίου ἐν δ' Περσικῶν.

Ξέρξης μετὰ πεντακοσίων μυριάδων Ἀρτεμισίῳ προσορμίσας πόλεμον τοῖς ἐγγχωρίοις κατήγγειλεν. 30 Ἀθηναῖοι δὲ συγκεχυμένοι κατὰ σκοπον ἐπεμψαν Ἀργή-

τρόποιον ἔστησε καὶ χρησάμενος τῷ τῶν τραυμάτων αἵματι ἐπέγραψεν "Λακεδαιμόνιοι κατ' Ἀργείων," καὶ τοῦτο πράξας ἀπέθανεν.

68 Ἐκ τῆς Φαλάριδος ἐπιστολῆς πρὸς Πε-
5 ρισθένην (15).

Τὴν Εὐβούλου καὶ τὴν Ἀριστοφάντου γυναῖκα τῶν ἐπιβουλευσάντων μοι ἐπεμψας ὥς ἀπολουμένας . . . καὶ πάντως πονοῦν θαναμάξεις ὅτι ὑφῆρξα τῆς ὀργῆς. εἰ δὲ καὶ πύθοιο τὴν αἰτίαν, ὅτι δι' εὐγενείας 10 ὑπερβάλλουσιν ἀπόκρισιν οὐδὲν πρὸς ἐμοῦ πεπόνθασιν, μᾶλλον ἢ ἔτι θαυμασίας· ἐρωτώμεναι γὰρ κατ' ἐμοῦ τὴν ἐπιβουλὴν εἰ συνήδεδσαν τοῖς ἀνδράσιν, οὐ μόνον ἔφασαν ἀλλὰ καὶ συνορμησαί τε τυραννοῦντεν. "ἀντὶ ποίας ἀδικίας;" εἰπόντος μου, "ἰδίας 15 μὲν οὐδεμιᾶς, τῆς δὲ κοινῆς" ἀπεκρίναντο· κοινήν γὰρ ἀδικίαν εἶναι τὸ καταδουλοῦσθαι πόλεις ἐλευθέρους. τί παθοῦσαι τοιγάρτοι, πάλιν ἐπανερωμένου μου, δίκην ἀποτίσαιντ' ἂν μοι τοῦ μίσους τὴν κατ' ἀξίαν; "ἀποθανοῦσαι" προσέθησαν. ξῆν δὲ, οὐ τεθνάναι, 20 ἔκριναν τὰς μετὰ τοιαύτης ἀρετῆς ἀποθνησκούσας.

69 Καλλισθένους ἐν δευτέρῳ μεταμορφώσεων.

Κατὰ Κελαιγᾶς, πόλιν τῆς Φρυγίας, διὰ μῆνιν Ἰδαίου Διὸς χάσμα μεθ' ὕδατος γενόμενον πολλὰς οἰκίας αὐτάνδρους εἰς τὸν βυθὸν καθεῖλκυσε. τοῦ δὲ δήμου κινδυνεύοντος, Μίδα ὁ βασιλεὺς χρησμὸν ἔλαβε συνελύσεσθαι τὴν γῆν, ἂν εἰς τὸ βάραθρον βάλῃ τὸ τιμιώτατον ἐν ἀνθρωπίνῳ βίῳ. τῶν δὲ Κελαινιτῶν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον καὶ τὸν κόσμον τῶν 0 γυναικῶν εἰς τὸ χάσμα φεψάντων καὶ μηδ' οὕτω τοῦ κακοῦ λήξαντος, Ἀρχοῦρος ὁ υἱὸς Μίδα λογισάμενος

μηδὲν εἶναι τιμιώτερον ἐν βίῳ ψυχῆς ἀνθρωπίνης, ἀναπηδήσας καὶ δοὺς περιπλοκάς τῳ γεννήσαντι καὶ ἀποταξάμενος τῇ γυναικὶ Τιμοθέα, μεθ' ὁμοίης ἐφιππος εἰς τὸν τόπον τοῦ χάσματος ἠνέχθη. τῆς δὲ γῆς εἰς τὴν φυσικὴν ἁρμονίαν συνελθούσης, Μίδας βωμὸν ἰδρύσατο Διὸς Ἰδαίου, ὃν χρύσειον ἐποίησε ταῖς χερσὶν ἀψάμενος. οὗτος ὁ βωμὸς περὶ ἐκείνουν τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ τὸ χάσμα συνέβη γενέσθαι, λίθινος γίνεται, τῆς δ' ὠρισμῆνης προθεσμίας παρελθούσης, χρύσεος ὁράται. Plut. Mor. 306 f.

70 Ἐκ τῶν Θησέως.

Λοιμοῦ κατασχόντος τὴν Λακεδαίμονα, διὰ τὴν ἀναίρεσιν τῶν κηρύκων τῶν ἀπεσταλμένων παρὰ Ξέρξου, αἰτοῦντος γῆν καὶ ὕδωρ ὥσπερ ἀπαρχὰς δουλείας, χρησμὸς ἐδόθη, ἀπαλλαγῆσεσθαι αὐτούς, εἰ γέ τινες ἔλαιντο Λακεδαιμονίων παρὰ τοῦ βασιλέως ἀναιρεθῆναι. τότε Βούλης καὶ Σπέρχης ἀφικόμενοι πρὸς βασιλέα ἠξίουσαν ἀναιρεθῆναι· ὃ δὲ θανμάσας αὐτῶν τὴν ἀρετὴν ἐπαινέσαι προσέταξε.

71 Πλουτάρχου (Mor. 445 a).

Τὴν μὲν ἀνδρίαν μεσότητά φασιν εἶναι δειλίας καὶ θρασυτήτος, ὣν ἡ μὲν ἔλλειψις ἡ δὲ ὑπερβολὴ τοῦ θυμοειδοῦς ἐστίν.

72 Τοῦ αὐτοῦ (Plut. l. l. 190 f).

Ἀγρησίλαος περὶ ἀνδρείας καὶ δικαιοσύνης ἐρωτηθεὶς ποτέρᾳ ἂν κρείττων εἴη, "ἡδὲν ἀνδρείας δεησεσθαι ἡμᾶς" ἔφη "εἰ δίκαιοι πάντες γίνονται."

73 Ξενοφῶντος ἐν δ' (6, 10) ἀπομνημονευμάτων.

Ἀνδρίαν δέ, ὧ Εὐθύδημε, ἄρα τῶν καλῶν νομί-

ζεις εἶναι; Κάλλιστον μὲν οὖν ἔγωγ', ἔφη. Χρήσι-
 μον ἄρα οὐ πρὸς τὰ ἐλάχιστα νομίζεις τὴν ἀνδρίαν;
 Μὰ Δί', ἔφη, πρὸς τὰ μέγιστα μὲν οὖν. Ἄρα οὖν δο-
 κεῖ σοι πρὸς τὰ δεινὰ τε καὶ ἐπικίνδυνα χρήσιμον εἶ-
 ναι τοὺς ἀγνοεῖν αὐτά; Ἡμιστά γάρ, ἔφη. Οἱ ἄρα μὴ
 φοβούμενοι τὰ τοιαῦτα διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τί ἐστίν, οὐκ
 ἀνδρεῖοι εἰσίν; Νὴ Δί', ἔφη. Πολλοὶ γὰρ ἂν οὕτω
 γε τῶν τε μαινομένων καὶ τῶν δειλῶν ἀνδρεῖοι εἴεν.
 Τί δέ, οἱ καὶ τὰ μὴ δεινὰ δεδοικότες; Ἔτι γε, νή
 10 Δία, ἤττον, ἔφη. Ἄρ' οὖν τοὺς μὲν ἀγαθοὺς πρὸς
 τὰ δεινὰ καὶ ἐπικίνδυνα ὄντας ἀνδρείους ἡγῆ εἶναι,
 τοὺς δὲ κακοὺς δειλοὺς; Πάννυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἀγα-
 θοὺς δὲ πρὸς τὰ τοιαῦτα νομίζεις ἄλλους τινὰς ἢ τοὺς
 δυναμένους αὐτοῖς καλῶς χρῆσθαι; Οὐκ, ἀλλὰ τού-
 15 τους, ἔφη. Κακοὺς δὲ ἄρα τοὺς οἴους τούτοις κακῶς
 χρῆσθαι; Τίνας γὰρ ἄλλους; ἔφη. Ἄρ' οὖν ἔκα-
 σοι χρώνται, ὥς οἴονται δεῖν; Πῶς γὰρ ἄλλως; ἔφη.
 Ἄρ' οὖν οἱ μὴ δυνάμενοι καλῶς χρῆσθαι ἴσασιν ὥς
 δεῖ χρῆσθαι; Οὐ δὴ που γε, ἔφη. Οἱ ἄρα εἰδότες
 20 ὥς δεῖ χρῆσθαι, οὗτοι καὶ δύνανται; Μόνοι γ', ἔφη.
 Τί θαί, οἱ μὴ διημαρτηκότες, ἄρα κακῶς χρώνται τοῖς
 τοιούτοις; Οὐκ οἶομαι, ἔφη. Οἱ ἄρα κακῶς χρώμε-
 νοι διημαρτήκασιν; Εἰκός γ', ἔφη. Οἱ μὲν ἄρα ἐπυ-
 στάμενοι τοῖς δεινοῖς τε καὶ ἐπικινδύνοις καλῶς χρῆ-
 25 σθαι ἀνδρεῖοι εἰσιν· οἱ δὲ διαμαρτάνοντες τούτων
 δειλοί; Ἐμοιγε δοκοῦσιν, ἔφη.

74 Ξενοφῶντος ἀπομνημονευμάτων (III, 9, 1).

Πάλιν ἐρωτώμενος, ἡ ἀνδρία πότερον διδασκὸν
 ἢ φυσικόν· οἶμαι μὲν, ἔφη, ὥσπερ σῶμα σώματος
 30 ἰσχυρότερον πρὸς τοὺς πόνους φύεται, οὕτω καὶ ψυ-
 λὴν ψυχῆς ἐρωμενεστέρα πρὸς τὰ δεινὰ φύσει γί-

γενεσθαι· ὁρῶ δ' ἐν τοῖς αὐτοῖς νόμοις τε καὶ ἔθεσι
 τρεφομένους πολὺ διαφέροντας ἀλλήλων τόλμῃ. νο-
 μῶν μέντοι πᾶσαν φύσιν μαθήσει καὶ μελέτῃ πρὸς
 ἀνδρίαν αὐξεσθαι· δῆλον μὲν γάρ ὅτι Σκῦται καὶ
 Θρᾶκες οὐκ ἂν τολμήσειαν ἀσπίδας καὶ δόρατα λαβόν-
 5 τες Λακεδαιμονίοις διαμάχεσθαι· φανερόν δ' ὅτι
 Λακεδαιμόνιοι οὐτ' ἂν Θραξὶ πέλταις καὶ ἀκοντίοις
 οὔτε Σκῦταις τόξοις ἐθέλοιεν διαγωνίζεσθαι. ὁρῶ δ'
 ἔγωγε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων ὁμοίως καὶ φύσει
 διαφέροντας ἀλλήλων τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐπιμελείᾳ¹
 πολὺ ἐπιιδόντας. ἐκ δὲ τούτων δῆλόν ἐστιν ὅτι πάν-
 10 τας χρῆ καὶ τοὺς εὐφυεστέρους καὶ τοὺς ἀμβλυτέρους
 φύσιν, ἐν οἷς ἂν ἀξιόλογοι βούλονται γενέσθαι, ταῦ-
 15 τα καὶ μανθάνειν καὶ μελετᾶν.

75 Ἐκ τῆς Ξενοφῶντος Σωκράτους ἀπο- 1
 λογίας (c. 28).

Παράν δέ τις Ἀπολλόδωρος, ἐπιθυμητὴς μὲν ὦν
 ἰσχυρῶς αὐτοῦ ἄλλως δ' εὐήθης, εἶπεν· Ἀλλὰ τοῦτο
 ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, χαλεπώτατα φέρω ὅτι ὁρῶ σε
 ἀδίκως ἀποθνήσκοντα. τὸν δὲ λέγεται καταψήσαντα²⁰
 αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν εἶπεῖν· σὺ δέ, ὦ φίλτατε Ἀπολ-
 λόδωρε, μᾶλλον ἂν ἐβούλου με ὁρᾶν δικαίως ἀπο-
 25 θνήσκοντα; καὶ ἅμα ἐπιγελάσαι. λέγεται δὲ καὶ Ἄνυ-
 τον παριόντα ἰδὼν εἶπεῖν· ἀλλ' ὁ μὲν ἀνὴρ ὅδε γε
 κυδρός, ὥς μέγα τι καὶ καλὸν διαπεπραγμένος, εἰς²⁵
 ἀπέκτονέ με οὕτως, καὶ τῶν μεγίστων αὐτὸν ὑπὸ τῆς
 πόλεως ὁρῶν ἀξιούμενον, οὐκέτι χρῆναι τὸν υἱὸν περὶ
 βύρσας παιδεύειν. ὦ μοχθηρὸς οὗτος, ἔφη, ὅς οὐκ
 30 ἔοικεν εἰδέναι, ὅτι ὁπότερος ἡμῶν καὶ συμφορώτερος
 καὶ καλλίων εἰς τὸν αἰὶ χρόνον διαπέπλασται. χεῖρων³⁰
 δέ ἐστιν ὁ νικῶν.

76 Πλάτωνος ἐκ τῆς Σωκράτους ἀπολο-
γίας (28 d).

Οὕτω γὰρ ἔχει, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ ἀληθείᾳ·
οὐκ ἂν τις αὐτὸν τάξῃ, ἡγησάμενος βέλτιστον εἶναι, ἢ
5 ὑπὸ ἄρχοντος ταχθῇ, ἐνταῦθα δεῖ, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, μέ-
νοντα κινδυνεύειν μηδὲν ὑπολογιζόμενον μήτε θά-
νατον μήτε ἄλλο τι μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ. ἐγὼ οὖν
δεινὰ ἂν εἴην εἰργασμένος, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ὅτε
μὲν με οἱ ἄρχοντες ἔταττον, οὓς ὑμεῖς εἴλεσθε ἄρχειν
10 μου, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ καὶ ἐν Ἀμφιπόλει καὶ ἐπὶ Δη-
λίῳ, τότε μὲν οὐ ἐκείνοι ἔταττον, ἔμενον ὥσπερ καὶ
ἄλλος τις καὶ κινδύνευον ἀποθανεῖν· τοῦ δὲ θεοῦ
τάτιτος, ὥς ἐγὼ ᾤκηθην τε καὶ ὑπέλαβον, φιλοσο-
φοῦντά με δεῖν ζῆν καὶ ἐξετάζοντα ἐμαυτὸν καὶ τοὺς
15 ἄλλους, ἐνταῦθα δὲ φοβηθεὶς ἢ θάνατον ἢ ἄλλο ὅτι-
οῦν πρᾶγμα, λείπομαι τῇ τάξει. δεινὸν μὲντ' ἂν εἴην,
καὶ ὥς ἀληθῶς τότ' ἂν με δικαίως εἰσάγοι τις εἰς δι-
καστήριον, ὅτι οὐ νομίζω θεοὺς εἶναι, ἀπειθῶν τῇ
μαντείᾳ καὶ δεδιὼς θάνατον καὶ οἴόμενος σοφὸς εἶ-
20 ναι οὐκ ὦν. τὸ γὰρ τοι θάνατον δεδιέναι, ὡς ἄνδρες,
οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ δοκεῖν σοφὸν εἶναι μὴ ὄντα·
δοκεῖν γὰρ εἰδέναι ἐστὶν ἃ οὐκ οἶδεν. οἶδεν μὲν γὰρ
οὐδεὶς τὸν θάνατον, οὐδ' εἰ τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ
μέγιστον ὄν τῶν ἀγαθῶν· δεδίασι δ' ὥς εὖ εἰδότες
25 ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστι· καὶ τοῦτο πᾶς οὐκ
ἁμαθρία ἐστὶν αὐτῇ ἢ ἐπονείδιστος, ἢ τοῦ οἰεσθαι εἰ-
δέναι ἃ οὐκ οἶδε;

77 Πλάτωνος ἐκ τῆς Σωκράτους ἀπολο-
γίας (38 e).

30 Οὕτε γὰρ ἐν δίκῃ οὐτ' ἐν πολέμῳ οὕτε ἐμὲ οὕτε
ἄλλων οὐδένα δεῖ τοῦτο μηχανᾶσθαι, ὅπως ἀποφεύ-

γνεσθαι· ὁρῶ δ' ἐν τοῖς αὐτοῖς νόμοις τε καὶ ἔθεσι
 τρεφομένους πολὺ διαφέροντας ἀλλήλων τόλμη. νο-
 μῶν μέντοι πᾶσαν φύσιν μαθήσει καὶ μελέτῃ πρὸς
 ἀνδρείαν αὐξέσθαι· δῆλον μὲν γὰρ ὅτι Σκύνθαι καὶ
 Θραῖκες οὐκ ἂν τολμήσειαν ἀσπίδας καὶ δόρατα λαβόν- 5
 τες Λακεδαιμονίοις διαμάχεσθαι· φανερόν δ' ὅτι
 Λακεδαιμόνιοι οὐτ' ἂν Θραξὶ πέλταις καὶ ἀκοντίοις
 οὔτε Σκύνθαις τόξοις ἐθέλοιεν διαγωνίζεσθαι. ὁρῶ δ'
 ἔγωγε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων ὁμοίως καὶ φύσει
 διαφέροντας ἀλλήλων τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐπιμελείᾳ 10
 πολὺ ἐπιδιδόντας. ἐκ δὲ τούτων δῆλόν ἐστιν ὅτι πάν-
 τας χρὴ καὶ τοὺς εὐφυεστέρους καὶ τοὺς ἀμβλυτέρους
 φύσιν, ἐν οἷς ἂν ἀξιόλογοι βούλωνται γενέσθαι, ταῦ-
 τα καὶ μανθάνειν καὶ μελετᾶν.

75 Ἐκ τῆς Ξενοφῶντος Σωκράτους ἀπο- 15
 λογίας (c. 28).

Παρὼν δέ τις Ἀπολλόδωρος, ἐπιθυμητὴς μὲν ὢν
 ἰσχυρῶς αὐτοῦ ἄλλως δ' εὐήθης, εἶπεν· Ἀλλὰ τοῦτο
 ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, χαλεπώτατα φέρω ὅτι ὁρῶ σε
 ἀδίκως ἀποδυνήσκοντα. τὸν δὲ λέγεται καταψήσαντα 20
 αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν εἰπεῖν· σὺ δέ, ὦ φίλτατε Ἀπολ-
 λόδωρε, μᾶλλον ἂν ἐβούλου με ὁρᾶν δικαίως ἀπο-
 δυνήσκοντα; καὶ ἅμα ἐπιγελάσαι. λέγεται δὲ καὶ Ἄνυ-
 τον παριόντα ἰδὼν εἰπεῖν· ἀλλ' ὁ μὲν ἀνὴρ ὅδε γε
 κυδρός, ὥς μέγα τι καὶ καλὸν διαπεπραγμένος, εἰ 25
 ἀπέκτονέ με οὕτως, καὶ τῶν μεγίστων αὐτὸν ὑπὸ τῆς
 πόλεως ὁρᾶν ἀξιούμενον, οὐκέτι χρῆναι τὸν νῦν περὶ
 βύρσας παιδεύειν. ὦ μοχθηρὸς οὗτος, ἔφη, ὅς οὐκ
 ἔοικεν εἰδέναι, ὅτι ὁπότερος ἡμῶν καὶ συμφορώτερος
 καὶ καλλίων εἰς τὸν αἰὲ χρόνον διαπέπλασται. χείρων 30
 δέ ἐστιν ὁ νικῶν.

81 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Σωκράτους ἀπο-
λογίας (c. 25).

Ἵστε θανμαστὸν ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι, ὅπως ποτε
ὑμῖν ἐφάνη τοῦ θανάτου ἔργον ἄξιον ἔμοι εἰργασμέ-
5 νον. ἀλλ' οὐδὲ μέντοι ὅτι ἀδίκως ἀποθνήσκω, διὰ
τοῦτο μείον φρονητέον· οὐ γὰρ ἔμοι, ἀλλὰ τοῖς κα-
ταγνοῦσι τοῦτο αἰσχρόν ἐστι. παραμυθεῖται δ' ἔτι
με καὶ Παλαμῆδης ὁ παραπλησίως ἔμοι τελευτήσας·
ἔτι γὰρ καὶ νῦν πολὺ καλλίους ὕμνους παρέχεται
10 Ὀδυσσεὺς τοῦ ἀδίκως ἀποκτείναντος αὐτόν. οἶδ' ὅτι
καὶ ἔμοι μαρτυρήσετε ὑπὸ τε τοῦ ἐπιόντος καὶ ὑπὸ
τοῦ παρελθυθότος χρόνου, ὅτι ἡδίκησα μὲν οὐδένα
πώποτε οὐδὲ πονηρότερον ἐποίησα, εὐεργέτουν δὲ
τοὺς ἔμοι διαλεγομένους προῖκα διδάσκων ὃ τι ἐδυ-
15 νάμην ἀγαθόν. εἰπὼν δὲ ταῦτα μάλα ὁμολογουμένως
δὴ τοῖς εἰρημένοις ἀπῆει καὶ ὅμμασι καὶ σχήματι καὶ
βαδίσματι φαιδρός. ὥς δὲ ἤσθητο ἄρα τοὺς παρεπο-
μένους θακρύνοντας, τί τοῦτο; εἰπεῖν αὐτόν, ἧ ἄρτι
θακρύνετε; οὐ γὰρ πάλαι ἴστε ὅτι ἐξότου περ ἐγενό-
20 μην κατεψηφισμένος ἦν μου ὑπὸ τῆς φύσεως ὁ θά-
νατος; ἀλλὰ μέντοι, εἰ μὲν ἀγαθῶν ἐπιρρεόντων
προαπόλλυμαι, δηλονότι ἔμοι καὶ τοῖς ἐμοῖς εὖνοις
λυπητέον· εἰ δὲ χαλεπῶν προσδοκωμένων καταλύω
τὸν βίον, ἐγὼ μὲν οἶμαι ὥς εὐπραγοῦντος ἐμοῦ πᾶ-
25 σιν ὑμῖν εὐθυμητέον εἶναι.

ΠΕΡΙ ΔΕΙΛΙΑΣ. Η.

1 Εὐριπίδου Βελλεροφόντη.

Δόλοι δὲ καὶ σκοτεινὰ μηχανήματα
χρεῖας ἀνάνδρου φάρμαχ' εὖρηται βροτοῖς.

2 Σοφοκλέους Ἀκρισίῳ. Χορός.

Βοᾷ τις, ὦ·
ἀκούετ'· ἢ μάτην ἀλυκτῶ;
ἅπαντα γάρ τοι τῷ φοβουμένῳ ψοφεῖ.

3 Εὐριπίδου Μελέαγρῳ.

Δειλοὶ γὰρ ἄνδρες οὐκ ἔχουσιν ἐν μάχῃ
ἀριθμόν, ἀλλ' ἅπεισι καὶ παρῶς ὅμως.

4 Ὀμήρου Ἰλιάδος μ' (244).

Τίπτε σὺ δειδοικας πόλεμον καὶ δημοτῆτα;
εἴπερ γάρ τ' ἄλλοι γε περικτεινώμεθα πάντες
νηυσὶν ἐπ' Ἀργείων, σοὶ δ' οὐ δέος ἔστ' ἀπολέσθ
οὐ γάρ τοι κραδίη μενεδήμιος οὐδὲ μαχήμων.

5 Σοφοκλέους Φρυγῶν.

Τοὺς εὐγενεῖς γὰρ κἀγαθοὺς ὦ παῖ φιλεῖ
Ἄρης ἐναίρειν· οἱ δὲ τῇ γλώσση θρασεῖς,
φεύγοντες ἅτας, ἐκτός εἰσι τῶν κακῶν.
Ἄρης γὰρ οὐδὲν τῶν κακῶν ληΐζεται.

6 Εὐριπίδου Ἰφιγενείᾳ (Ταυτ. 484).

Οὗτοι νομίζω σοφόν, ὅς ἂν μέλλων θανεῖν
οἴκτῳ τὸ δεῖμα τοῦλέθρου νικᾶν θέλῃ.

7 Τοῦ αὐτοῦ Φοίξῳ.

Ἀνὴρ δ' ὅς εἶναι φῆς, ἀνδρὸς οὐκ ἄξιον
δειλὸν κεκλησθαι καὶ νοσεῖν αἰσχροῦν νόσον.

8 Μεάνδρου Ἀδελφοῖς.

Τί πολλὰ τηρεῖν πολλὰ δεῖ δεδοικότα;

9 Θεόγνιδος (1221).

Πολλὰ φέρειν εἴωθε λόγος θνητοῖσι βροτοῖσι
πταισμάτα τῆς γνώμης, Κύρνε, ταρασσομένῃ

10 Φιλήμων ἐν Ἐγχειριδίῳ.

Κακὴ μὲν ὄψις, ἐν δὲ δειλαται φρένες.

11 Σοφοκλέους.

Οὐ τοῖς ἀθύμοις ἡ τύχη ξυλλαμβάνει.

12 Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος.

Ὁ φόβος, ὅταν τις σώματος μέλλῃ πέρι
5 λέγειν καταστάς εἰς ἄγων' ἐναντίον,
τό τε στόμ' εἰς ἐκπληξιν ἀνθρώπων ἄγει
τὸν νοῦν τ' ἀπείργει μὴ λέγειν ἃ βούλεται.
τῷ μὲν γὰρ ἐνὶ κίνδυνος, ὃ δ' ἀθῶος μένει.
ὅμως δ' ἀγῶνα τόνδε δεῖ μ' ὑπεκδραμεῖν.
10 ψυχὴν γὰρ ἅθλα τιθεμένην ἐμὴν ὄρω.

13 Εὐριπίδου Ἀρχελάου.

Ὁ δ' ἡδὺς αἰὼν ἡ κακὴ τ' ἀνανδρία
οὐτ' οἶκον οὔτε πόλιν ἀνορθώσειεν ἄν.

14 Ἀντισθένηους.

15 Ὅστις δὲ ἐτέρους δέδοικε, δοῦλος ὢν λέληθεν
ἐαυτόν.

15 Διογένηους.

Πάντα μὲν οὖν τὰ δεινὰ πέφυκε μᾶλλον ἐκπλή-
τειν τοὺς προσδεχομένους ἢ λυπεῖν τοὺς πειραθέν-
20 τας. ὁ δὲ φόβος οὕτω χαλεπός ἐστιν ὥστε πολλοὶ ἤδη
προέλαβον τὸ ἔργον, οἳ μὲν ἐν νηὶ χειμαζόμενοι οὐ
περιμέναντες καταδῦναι τὴν ναῦν, ἀλλὰ πρότερον
αὐτοὺς ἀποσφάζαντες. . . .

16 Τπερείδου.

25 Τπερείδης ὁ ῥήτωρ ἔφησε τὴν ἀγωνίαν τοῦ λέ-
γειν πέδην εἶναι.

17 Θουκυδίδου ἱστορίας β' (89) δημηγο-
ρίας Φορμίωνος.

Ἡσσημένων δὲ ἀνδρῶν οὐκ ἐθέλουσιν αἰ γνῶμαι
30 πρὸς τοὺς αὐτοὺς κινδύνους ὅμοιαι εἶναι.

2 Σοφοκλέους Ἀκρισίῳ. Χορός.

Βοῶ τις, ὦ·

ἀκούετ' ; ἥ μάτην ἀλυκτῶ;

ἅπαντα γάρ τοι τῷ φοβουμένῳ ψοφεῖ.

3 Εὐριπίδου Μελέαργῳ.

5

Δειλοί γάρ ἄνδρες οὐκ ἔχουσιν ἐν μάχῃ

ἀριθμόν, ἀλλ' ἅπεισι καὶ παρῶσ' ὅμως.

4 Ὀμήρου Ἰλιάδος μ' (244).

Τίπτε σὺ δειδοικας πόλεμον καὶ δημοτῆτα;

εἴπερ γάρ τ' ἄλλοι γε περικτεινώμεθα πάντες

νηυσὶν ἐπ' Ἀργείων, σοὶ δ' οὐ δέος ἔστ' ἀπολέσθαι.

οὐ γάρ τοι κραδίη μενεδήιος οὐδὲ μαχήμων.

5 Σοφοκλέους Φρυγῶν.

Τοὺς εὐγενεῖς γὰρ κἀγαθοὺς ὦ παῖ φιλεῖ

Ἄρης ἐναίρειν· οἱ δὲ τῇ γλώσση θρασεῖς,

φεύγοντες ἅτας, ἐκτός εἰσι τῶν κακῶν.

Ἄρης γὰρ οὐδὲν τῶν κακῶν λήϊζεται.

6 Εὐριπίδου Ἰφιγενείᾳ (Ταυτ. 484).

Οὗ τοι νομίζω σοφόν, ὃς ἂν μέλλων θανεῖν

οἴκτῳ τὸ δεῖμα τοῦλέθρου νικᾷν θέλῃ.

7 Τοῦ αὐτοῦ Φρίξῳ.

Ἀνὴρ δ' ὃς εἶναι φῆς, ἀνδρὸς οὐκ ἄξιον

δειλὸν κεκλήσθαι καὶ νοσεῖν αἰσχρὰν νόσον.

8 Μεάνδρου Ἀδελφοῖς.

Τί πολλὰ τηρεῖν πολλὰ δεῖ δεδοικότα;

9 Θεόγνιδος (1221).

Πολλὰ φέρειν εἴωθε λόγος θνητοῖσι βροτοῖσι

πταίσματα τῆς γνώμης, Κύρνε, ταρασσομένης.

10 Φιλήμων ἐν Ἐγχειριδίῳ.

Κακὴ μὲν ὄψις, ἐν δὲ δειλαται φρένες.

ἀπορεῖς; δάνεισαι· δανεισάμενος ἀδυναμεῖς; μὴ ἀπο-
 δῶς· οὐ πιστεύουσιν ἔτι δανείζειν; ἄρπασον. πολὺ
 γε κἀνταῦθα τὸ μεταξὺ. ἀλλὰ τίς οὐκ οἶδεν ὅτι ἡ
 μὲν τοιαύτη χάρις ὀλέθριος γίνεταί τοις προσδεξαμέ-
 νῳις, ἡ δ' ἐκ τῶν ἐναντίων σωτήριος;

21 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωνος (67 e).

Οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀποδυνήσκειν μελετῶσι,
 καὶ τεθνάναι ἥκιστα αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερόν.

22 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωνος (68 b).

10 Οὐκ οὖν ἱκανόν σοι τεκμήριον, ἔφη, τοῦτο ἀν-
 δρός, ὃν ἂν ἰδῇς ἀγανακτοῦντα μέλλοντα ἀποθανεῖ-
 σθαι, ὅτι οὐκ ἄρ' ἦν φιλόσοφος ἀλλὰ τις φιλοσώμα-
 τος; αὐτὸς δέ που οὗτος τυγχάνει ὦν καὶ φιλοχρήμα-
 τος καὶ φιλότιμος, ἦτοι τὰ ἑτέρα τούτων ἢ ἀμφοτέρω.
 15 πάνν ἔχει, ἔφη, οὕτως ὥς λέγεις. ἄρ' οὖν, ἔφη, ὦ
 Σιμμία, οὐ καὶ ἡ ὀνομαζομένη ἀνδρία τοῖς οὕτω δια-
 κειμένοις μάλιστα προσήκει; πάντως δὴ που, ἔφη.
 οὐκ οὖν καὶ ἡ σωφροσύνη, ἣν καὶ οἱ πολλοὶ ὀνομά-
 ζουσι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῇ-
 20 σθαι, ἀλλ' ὀλιγώρως ἔχειν καὶ κοσμίως, ἄρ' οὐ τού-
 τος μόνοις προσήκει τοῖς μάλιστα τοῦ σώματος ὀλι-
 γωροῦσί τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ ζῶσιν; ἀνάγκη, ἔφη.
 εἰ γὰρ ἐθέλεις, ἡ δ' ὅς, ἐννοῆσαι τήν γε τῶν ἄλλων
 ἀνδρίαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει σοι εἶναι ἄτοπος.
 25 πῶς δὴ, ὦ Σώκρατες; Οἶσθα, ἡ δ' ὅς, ὅτι τὸν θά-
 ντον ἡγοῦνται πάντες οἱ ἄλλοι τῶν μεγάλων κακῶν
 εἶναι; καὶ μάλ', ἔφη. οὐκ οὖν φόβῳ μειζόνων κα-
 κῶν ὑπομένουσιν αὐτὸν οἱ ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον,
 ὅταν ὑπομένωσιν; ἔστι ταῦτα. τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ
 30 δέει ἀνδρεῖοι εἰσι πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι· καίτοι
 ἄλογόν γε δέει τινὰ καὶ δειλίᾳ ἀνδρεῖον εἶναι. πάνν

18 Ἀντιφῶντος.

Νόσος δειλοῖσιν ἐορτή· οὐ γὰρ ἐκπορεύονται ἐπὶ
πραΐειν.

19 Ἰεροκλέους ἐκ τοῦ περὶ δικαιοσύνης.

Ἰδωμεν γὰρ εἰ τοὺς δειλοὺς οἶόν τε δικαίους εἶ- 5
ναι· τοὺς γὰρ ἐναντίας ἔχοντας τούτοις, τοὺς θρα-
σεῖς, ἀδίκους ὄντας εὐρίσκομεν διὰ τὸ πρὸς βίαν τὰ
πολλὰ ποιεῖν. δειλία τοίνυν ἐστὶ διαφθορὰ δόξης ἐν-
νόμου δεινῶν τε πέρι καὶ μὴ· ἢ ἄγνοια δεινῶν τε καὶ
οὐ δεινῶν καὶ οὐδετέρων. πῶς ἂν οὖν οἱ δόξαις διε- 10
φθαρμέναις καὶ παρανόμοις συζῶντες εἶεν ἂν δίκαιοι;
οὐ γὰρ δὴ εἰκάzoιεν ἂν περὶ ὅτου δήποτε καλῶς, μὴ
συγχωροῦντος αὐτοῖς τοῦ περὶ τὴν ψυχὴν δέους εἰς
ἥντινα οὖν ζήτησιν προκύπτειν.

20 Δημητρίου.

15

Ἀντίκα γὰρ εἰ τῷ πολεμοῦντι καὶ παρατεταγμένῳ
παραστατεῖν ἢ τε ἀνδρία καὶ ἡ δειλία, πόσον ἂν οἰεσθε
διαφόρους εἶπεῖν λόγους; ἄρ' οὐχ ἡ μὲν ἀνδρία μέ-
νειν κελεύει καὶ τὴν τάξιν διαφυλάττειν; ἀλλὰ βα- 20
λοῦσιν· ὑπόμενε. ἀλλὰ τρωθήσομαι· καρτέρει. ἀλλ' 20
ἀποθανοῦμαι· ἀπόθανε μάλλον ἢ λίπης τὴν τάξιν.
ἀτενὴς οὗτος ὁ λόγος καὶ σκληρός. ἀλλ' ὁ τῆς δειλίας
νῆ Δία φιλάνθρωπος καὶ μαλακός· ὑπάγειν γὰρ δῆτα
κελεύει τὸν φοβούμενον. ἀλλ' ἡ ἀσπίς ἐνοχλεῖ· ῥι-
ψον. ἀλλὰ καὶ ὁ θώραξ· παράλυσον. παντὶ δήπου 25
πραῦτερά ταῦτ' ἐκείνων. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλ-
λων. μὴ λάβης, φησὶν ἡ ἐγκράτεια, ὅθεν οὐ δεῖ· μὴ
φάγῃς, μὴ πίῃς, ἀνέχου, καρτέρει· τὸ τελευταῖον,
ἀπόθανε πρότερον ἢ πράξης ὅπερ οὐ δεῖ. ἡ δ' ἀκρα- 30
σία, πῖθι ὅτε βούλει, φάγε ὅ τι ἂν ἥδιστα φάγοις· ἡ 30
τοῦ γείτονος ἀρέσκει σοι γυνή; πέραινε· χρημάτων

λεσμένος ἐκεῖσε ἀφικόμενος μετὰ θεῶν οἰκήσεται.
εἰδὶ γὰρ δὴ, ὥς φασιν οἱ περὶ τὰς τελετάς, ναρθη-
κοφόροι μὲν πολλοί, Βάκχοι δέ τε παῦροι· οὗτοι δ'
εἰδὶ κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν οὐκ ἄλλοι ἢ οἱ πεφιλοσο-
5 φηκότες ὀρθῶς.

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΣΤΗΝΗΣ Θ.

4 Εὐριπίδου Ἀλεάδαι.

Τοῖς γὰρ δίκαιοις ἀντέχειν οὐ ῥάδιον.

5 Εὐριπίδου Ἰνουῦς.

10 Κέκτησο δ' ὀρθῶς [ἂν ἐχῆς] ἄνευ ψόγου
καὶ μικρὰ σώξου τῇ δίκῃ ξυνοῦς' ἀεί.

6 Εὐριπίδου Ἑκάβης (844).

Ἑσθλοῦ γὰρ ἀνδρὸς τῇ δίκῃ θ' ὑπηρετεῖν
καὶ τοὺς κακούς θρᾶν πανταχοῦ κακῶς ἀεί.

157 Σοφοκλέους Αἰαντι (1334).

Μηδ' ἡ βία σε μηδαμῶς νικησάτω
τοσόνδε μισεῖν ὥστε τὴν δίκην πατεῖν.

1 Εἰς δίκαιον, γινῶμαι μονόστιχοι.

Ἀνδρὸς δικαίου καρπὸς οὐκ ἀπόλλνται.

20 βᾶδιζε τὴν εὐθείαν, ἣν δίκαιος ἦς.

βίον δικαίου γίγνεται τέλος καλόν.

δίκαιος ἔσθ', ἐνα καὶ δικαίων δὴ τύχης.

δίκαιος εἶναι μᾶλλον ἢ χρηστός θέλει.

δίκαια θράσας συμμάχου τεύξῃ θεοῦ.

25 κρίνειν δίκαιον, μὴ τὸ συμφέρον, θέλει.

πρὸς εὐ λέγοντας οὐδὲν ἀντειπεῖν ἔχω.

τρόπος δίκαιος κτῆμα τιμωτάτον.

2 Ὅμμα δίκης καθορᾷ πάντα τὰ γιγνόμενα.

3 Δίκη γὰρ οὐκ ἔνεστ' ἐν ὀφθαλμοῖς βροτῶν.

μὲν οὖν. τί δέ, οἱ κόσμιοι αὐτῶν οὐ ταυτὸ τοῦτο
 πεπόνθασιν, ἀκολασίᾳ τινὶ σώφρονές εἰσι; καίτοι
 φασὲν γὰρ ἀδύνατον εἶναι, ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς συμβαί-
 νει τούτῳ ὅμοιον τὸ πάθος, τὸ περὶ ταύτην τὴν εὐήθη
 σωφροσύνην. φοβούμενοι γὰρ ἐτέρων ἡδονῶν στε- 5
 ρηθῆναι καὶ ἐπιθυμοῦντες ἐκείνων, ἄλλων ἀπέχον-
 ται, ὑπ' ἄλλων κρατούμενοι. καίτοι καλοῦσί γε ἀκο-
 λασίαν τὸ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι· ἀλλ' ὅμως
 συμβαίνει αὐτοῖς κρατουμένοις ὑπ' ἡδονῶν κρατεῖν
 ἄλλων ἡδονῶν. τοῦτο δ' ὅμοιόν ἐστιν, ὃ νῦν δὴ 10
 ἐλέγετο, τὸ τρόπον τινὰ δι' ἀκολασίαν αὐτοὺς σεσω-
 φρονησθαι. εἰκε γάρ. ὦ μακάριε Σιμμία, μὴ γὰρ
 οὐχ αὕτη ἢ ἡ ὁρθὴ πρὸς ἀρετὴν, ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς
 καὶ λύπας πρὸς λύπας καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλ-
 λάττεσθαι, μείζω πρὸς ἐλάττω ὥσπερ νομίσματα· 15
 ἀλλ' ἢ ἐκεῖνο μόνον τὸ νόμισμα ὁρθόν, ἀντὶ οὗ δεῖ
 ταῦτα πάντα καταλλάττεσθαι, φρόνησις, καὶ τούτου
 μὲν πάντα καὶ μετὰ τούτου ὠνούμενά τε καὶ πιπρα-
 σκόμενα τῷ ὄντι ἢ, καὶ ἀνδρία καὶ σωφροσύνη καὶ
 ξυλλήβδην ἀληθοῦς ἀρετῇ μετὰ φρονήσεως, καὶ προσ- 20
 γινομένων καὶ ἀπογινομένων καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων
 καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν τοιούτων· χωριζόμενα
 δὲ φρονήσεως καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἀλλήλων, μὴ
 σκιαγραφία τις ἢ τοιαύτη ἀρετῇ καὶ τῷ ὄντι ἀνδρα-
 ποδώδης τε καὶ οὐδὲν ὑγιὲς οὐδ' ἀληθὲς ἔχῃ· τὸ δ' 25
 ἀληθὲς τῷ ὄντι ἢ ἀθαρσίς τῶν τοιούτων πάντων,
 καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀνδρία
 καὶ ἔτι αὕτη ἢ φρόνησις μὴ καθαρός τις ἢ· ὥς κιν-
 δυνεύουσι καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι καταστήσαν-
 τες οὐ φαῦλοι εἶναι, ἀλλὰ τῷ ὄντι πάσαι αἰνύττεσθαι, 30
 ὅτι ὅς ἂν ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος εἰς ἅδου ἀφίκηται,
 ἐν βορβόρῳ κείσεται, ὃ δὲ κεκαθαρμένος τε καὶ τετε-

17 Μενάνδρου Καρχηδονίω.

Τὸ καλῶς ἔχον που κρείττον ἐστι καὶ νόμου.

18 Μενάνδρου Κιθαριστῇ.

Εἰ τοὺς ἀδικηθέντας, πάτερ, φευξοῦμεθα,
τίσιν ἂν βοηθήσοιμεν ἄλλοις ῥαδίως;

19 Ἐν ταυτῷ.

Τὸ μὴδὲν ἀδικεῖν ἐκμαθεῖν γάρ, ὦ Λάχης,
ἀστέιον ἐπιτήδευμα κρῖνω τῷ βίῳ.

20 Μενάνδρου Τροφωνίῳ.

Τὸ μὴδὲν ἀδικεῖν καὶ φιλανθρωπῶνους ποιεῖ.

21 Φιλήμονος ἐν Παλαμήδει.

Τοῦ γὰρ δικαίου κἂν βροτοῖσι καὶ θεοῖς
θάνατος αἰεὶ δόξα διατελεῖ μόνου.

22 Φιλήμονος.

Ἄνθρωπος δίκαιός ἐστιν οὐχ ὁ μὴ ἀδικῶν,
ἀλλ' ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος μὴ βούλεται,
οὐδ' ὅς τὰ μικρὰ λαμβάνειν ἀπέσχετο,
ἀλλ' ὅς τὰ μεγάλα καρτερεῖ μὴ λαμβάνων,
ἔχει δυνάμενος καὶ κρατεῖν ἀξιομίως.
οὐδ' ὅς γε ταῦτα πάντα διατηρεῖ μόνον,
ἀλλ' ὅστις ἄδολον γνησίαν τ' ἔχων φύσιν
εἶναι δίκαιος κοῦ δοκεῖν εἶναι θέλει.

23 Αἰσχύλου.

Ἀπάτης δικαίως οὐκ ἀποστατεῖ θεός.

24 Ἰππάρχου (Plat. Hipparch. 229 a).

Μνημά τόδ' Ἰππάρχου· στείχε δίκαια φρονῶν.

25 Σόλωνος.

Μνημοσύνης καὶ Ζηνὸς Ὀλυμπίου ἀγλαὰ τέκνα,
Μοῦσαι Περίδες, κλυτὲ μοι εὐχομένω.

ὄλβον μοι πρὸς θεῶν μακάρων δότε καὶ πρὸς ἀπάντων
 ἀνθρώπων αἰεὶ δόξαν ἔχειν ἀγαθήν.
 εἶναι δὲ γλυκὺν ὧδε φίλοις, ἐχθροῖσι δὲ πικρὸν·
 τοῖσι μὲν αἰδοῖον, τοῖσι δὲ δεινὸν ἰδεῖν.
 χρήματα δ' ἱμεῖρω μὲν ἔχειν, ἀδίκως δὲ πεπᾶσθαι
 οὐκ ἐθέλω· πάντως ὕστερον ἦλθε δίκη.
 πλοῦτον δ' ὃν μὲν δῶσι θεοί, παραγίνεται ἀνδρὶ
 ἔμπεδος ἐκ νεάτου πυθμένος εἰς κορυφήν·
 ὃν δ' ἄνδρες τιμῶσιν ὕφ' ὕβριος, οὐ κατὰ κόσμον
 ἐργεται, ἀλλ' ἀδίκους ἐργμασι πειθόμενος
 οὐκ ἐθέλων ἔπεται, ταχέως δ' ἀναμίσγεται αἴτῃ.
 ἀρχὴ δ' ἐξ ὀλίγου γίνεται, ὥστε πυρός,
 φλαύρη μὲν τὸ πρῶτον, ἀνιηρὴ δὲ τελευτᾷ·
 οὐ γὰρ δὴν θνητοῖς ὕβριος ἔργα πέλει.
 ἀλλὰ Ζεὺς πάντων ἐφορᾷ τέλος· ἐξαπλήρη δέ,
 ὥστ' ἄνεμος νεφέλας αἶψα διεσκέδασεν
 ἡρινός, ὃς πόντου πολυχύμονος ἀτρογέτοιο
 πυθμένα κινήσας γῆν κατὰ πυροφόρον
 δηώσας καλὰ ἔργα, θεῶν ἕδος αἰπὺν ἱκάνει
 οὐρανόν, αἰθρὴν δ' αὐτὶς ἔθηκεν ἰδεῖν,
 λάμπει δ' ἡελίοιο μένος κατὰ πλούα γαῖαν
 καλόν, ἀτὰρ νεφέων οὐδὲν ἔτ' ἔστιν ἰδεῖν·
 τοιαύτη Ζηνὸς πέλεται τίσις, οὐδ' ἐφ' ἐκάστω,
 ὥσπερ θνητὸς ἀνὴρ, γίνεται ὀξύχολος.
 αἰεὶ δ' οὔ τι λέληθε διαμπερὲς ὅστις ἀλιτρὸν
 θυμὸν ἔχει, πάντως δ' ἐς τέλος ἐξεφάνη.
 ἀλλ' ὃ μὲν αὐτίκ' ἔτισεν ὃ δ' ὕστερον, ἦν δὲ φύγῃσι
 αὐτοί, μηδὲ θεῶν μοῖρ' ἐπιούσα κίχῃ,
 ἦλθε πάντως, αὐτίκ' ἀνάττια ἔργα τίνουσιν
 ἢ παῖδες τούτων ἢ γένος ἐξοπλίσω.
 θνητοὶ δ' ὥδε νοεῦμεν, ὁμῶς ἀγαθὸς τε κακός τε,
 (ἦνδανεν ἦν αὐτὸς δόξαν ἑκαστος ἔχει,)

πρίν τι παθεῖν, τότε δ' αὖτις ὀδύρεται, ἄχρι δὲ τούτου
 χάσκοντες κούφαις ἐλπίσι τερπόμεθα.
 ᾧστίς μὲν νούσοισιν ὑπ' ἀργαλέῃσι πιεσθῇ,
 ὡς ὕγις ἔσται τοῦτο κατεφράσατο.
 5 ἄλλος δειλὸς ἑὸν, ἀγαθὸς δοκεῖ ἔμμεναι ἀνὴρ,
 καὶ καλός, μορφὴν οὐ χαρίεσσαν ἔχων.
 εἰ δέ τις ἀχρήμων, πενίης δέ μιν ἔργα βιάται,
 κτήσασθαι πάντων χρήματα πολλὰ δοκεῖ.
 σπεύδει δ' ἄλλοθεν ἄλλος· ὃ μὲν κατὰ πόντον ἀλάται,
 10 ἐν νηυσὶν χρήζων οἰκαθε κέρδος ἄγειν,
 ἰθύνοντ' ἀνέμοισι φορεύμενος ἀργαλέοισι,
 φειδωλὴν ψυχῆς οὐδεμίην θέμενος.
 ἄλλος γῆν τέμνων πολυδένδρεον, εἰς ἐνιαυτὸν
 λατρεύει, τοῖσιν καμπύλ' ἄροτρα μέλει.
 15 ἄλλος Ἀθηναίης τε καὶ Ἑφαίστου πολυτέχνευ
 ἔργα δαεὶς χειροῖν ξυλλέγεται βίοντον.
 ἄλλος Ὀλυμπιάδων Μουσέων πάρα δῶρα διδαχθεὶς,
 ἡμερτῆς σοφίης μέτρον ἐπιστάμενος.
 ἄλλον μάντιν ἔθηκεν ἀναξ ἐκάεργος Ἀπόλλων,
 20 ἔγνω δ' ἀνδρὶ κακὸν τηλόθεν ἐρχόμενον,
 ᾧ συνομαρτήσουσι θεοί· τὰ δὲ μόρσιμα πάντως
 οὔτε τις οἰωνὸς ᾔσεται οὔθ' ἰερά.
 ἄλλοι Παιῶνος πολυφαρμάκου ἔργον ἔχοντες,
 ἰητροί, καὶ τοῖς οὐδὲν ἔπεστι τέλος.
 25 πολλάκι δ' ἐξ ὀλίγης ὀδύνης μέγα γίγνεται ἄλγος,
 κοῦκ ἂν τις λύσαιτ' ἥπια φάρμακα δούς.
 τὸν δὲ κακαῖς νούσοισι κνκώμενον ἀργαλείαις τε
 ἀψάμενος χειροῖν αἵψα τίθησ' ὕμῃ.
 μοῖρα δέ τοι θνητοῖσι κακὸν φέρει ἥδ' ἐσθλόν,
 30 δῶρα δ' ἄφυστα θεῶν γίγνεται ἀθανάτων.
 πᾶσι δέ τοι κίνδυνος ἐπ' ἔργμασιν, οὐδέ τις οἶδεν
 ἢ μέλλει σχήσειν χρήματος ἀρχομένου.

ἀλλ' ὁ μὲν εὖ ἔρδειν πειρώμενος, οὐ προνοήσας,
 εἰς μεγάλην ἄτην καὶ χαλεπὴν ἔπεσεν.
 τῷ δὲ καλῶς ἔρδοντι θεὸς περὶ πάντα δίδωσι
 συντυχίην ἀγαθὴν, ἔκλυσιν ἀφροσύνης.
 πλούτου δ' οὐδὲν τέρμα πεφασμένον ἀνδράσι κείται
 οἳ γὰρ νῦν ἡμέων πλείστον ἔχουσι βίον,
 διπλασίως σπεύδουσι· τίς ἂν κορέσειεν ἅπαντας;
 κέρδεά τοι θνητοῖς ὥπασαν ἀθάνατοι·
 ἄτῃ δ' ἐξ αὐτῶν ἀναφαίνεται, ἣν ὁπότεν Ζεὺς
 πέμψῃ τισομένην, ἄλλοτ' ἂν ἄλλος ἔχοι.

26 Πλάτωνος ἐκ τοῦ α' τῆς πολιτείας (336e).

Μὴ γὰρ δὴ οἶον, εἰ μὲν χρυσὸν ἐξητοῦμεν, οὐκ
 ἂν ποτε ἡμᾶς ἐκόντας εἶναι ὑποκατακλίνεσθαι ἀλλή-
 λοις ἐν τῇ ζητήσει καὶ διαφθίρειν τὴν εὐρεσιν αὐ-
 τοῦ, δικαιοσύνην δὲ ζητοῦντας, πρᾶγμα πολλῷ χρυ-
 σίου τιμιώτερον, ἔπειθ' οὕτως ἀνοήτως ὑπέκειν ἀλ-
 λήλοισ καὶ οὐ σπουδάζειν ὅτι μάλιστα φανεῖται αὐτό.

27 Ἀγρησιλάου.

Ἀνδρίας μὲν γὰρ οὐδὲν ὄφελος, μὴ παρούσης δι-
 καιοσύνης· εἰ δὲ δίκαιοι πάντες γίνοντο, μηδὲν ἀν-
 δρίας δεήσεισθαι.

28 Ἰσοκράτους κατὰ τῶν σοφιστῶν (295 d).

Καὶ μηδεὶς οἰέσθω με λέγειν ὥς ἔστι δικαιοσύνη
 διδακτόν. ὅλως μὲν γὰρ οὐδεμίαν ἡγοῦμαι τοιαύτην
 τέχνην εἶναι, ἥ τις τοῖς κακῶς πεφνυκόσι πρὸς αὐτὴν
 δικαιοσύνην ἂν ἐμποιήσειεν.

29 Δημοσθένους.

Ἄξιον τούτους ἐπαινεῖν τῶν ἀνθρώπων, οἳ μη-
 δεμίαν ὠφελίαν προαιροῦνται τοῦ δικαίου. χρήματι
 μὲν γὰρ ἔστι κτήσασθαι, δόξαν δὲ χρημάτων οὐ φά-
 διον πρῆσθαι.

- πρίν τι παθεῖν, τότε δ' αὖτις ὁδύρεται, ἄχρι δὲ τούτου
 χάσκοντες κούφαις ἐλπίσι τερπόμεθα.
 ᾧστίς μὲν νούσοισιν ὑπ' ἀργαλέῃσι πιεσθῇ,
 ὥς ὕγιής ἐσται τοῦτο κατεφράσατο.
- 5 ἄλλος δειλὸς ἐὼν, ἀγαθὸς δοκεῖ ἔμμεναι ἀνὴρ,
 καὶ καλὸς, μορφὴν οὐ χαρίεσσαν ἔχων.
 εἰ δέ τις ἀχρήμων, πενίης δέ μιν ἔργα βιάται,
 κτήσασθαι πάντων χρήματα πολλὰ δοκεῖ.
 σπεύδει δ' ἄλλοθεν ἄλλος· ὃ μὲν κατὰ πόντον ἀλάται,
- 10 ἐν νηυσὶν χρήζων οἰκαδὲ κέρδος ἄγειν,
 ἰχθυόεντ' ἀνέμοισι φορεῦμενος ἀργαλέοισι,
 φειδωλὴν ψυχῆς οὐδεμίην θέμενος.
 ἄλλος γῆν τέμνων πολυδένδρεον, εἰς ἐνιαυτὸν
 λατρεύει, τοῖσιν καμπύλ' ἄροτρα μέλει.
- 15 ἄλλος Ἀθηναίης τε καὶ Ἑφαίστου πολυτέχνεω
 ἔργα δαεὺς χειροῖν ξυλλέγεται βίοντον.
 ἄλλος Ὀλυμπιάδων Μουσέων πάρα δῶρα διδαχθεὶς,
 ἱμερτῆς σοφίης μέτρον ἐπιστάμενος.
 ἄλλον μάντιν ἔθηκεν ἀναξ ἐκάεργος Ἀπόλλων,
- 20 ἔγνω δ' ἀνδρὶ κακὸν τηλόθεν ἐρχόμενον,
 ᾧ συνομαρτήσουσι θεοί· τὰ δὲ μόρσιμα πάντως
 οὔτε τις οἰωνὸς φύσεται οὔθ' ἱερά.
 ἄλλοι Παιῶνος πολυφαρμάκου ἔργον ἔχοντες,
 ἰητροί, καὶ τοῖς οὐδὲν ἐπεσσι τέλος.
- 25 πολλὰκι δ' ἐξ ὀλίγης ὁδύνης μέγα γίγνεται ἄλγος,
 κοῦκ ἂν τις λύσαιτ' ἥπια φάρμακα δούς.
 τὸν δὲ κακαῖς νούσοισι κυκώμενον ἀργαλείαις τε
 ἀψάμενος χειροῖν αἵψα τίθησ' ὕγιῃ.
 μοῖρα δέ τοι θνητοῖσι κακὸν φέρει ἥδ' ἐσθλόν,
- 30 δῶρα δ' ἄφνικτα θεῶν γίγνεται ἀθανάτων.
 πᾶσι δέ τοι κίνδυνος ἐπ' ἔργμασιν, οὐδέ τις οἶδεν
 ἧ μέλλει σχήσειν χρήματος ἀρχομένον.

ἀλλ' ὁ μὲν εὖ ἔρδειν πειρωόμενος, οὐ προνοήσας,
 εἰς μεγάλην ἄτην καὶ χαλεπὴν ἔπεσεν.
 τῷ δὲ καλῶς ἔρδοντι θεὸς περὶ πάντα δίδωσι
 συντηχίην ἀγαθὴν, ἔκλυσιν ἀφροσύνης.
 πλούτου δ' οὐδὲν τέρμα πεφασμένον ἀνδράσι κεῖται. 5
 οἱ γὰρ νῦν ἡμέων πλείστον ἔχουσι βίον,
 διπλάσιως σπενύδουσι· τίς ἂν κορέσειεν ἅπαντας;
 κέρδεά τοι θνητοῖς ὥπασαν ἀθάνατοι·
 ἄτῃ δ' ἐξ αὐτῶν ἀναφαίνεται, ἣν ὁπότεν Ζεὺς
 πέμψῃ τισομένην, ἄλλοι' ἂν ἄλλος ἔχοι. 10

26 Πλάτωνος ἐκ τοῦ α' τῆς πολιτείας (336 e).

Μὴ γὰρ δὴ οἶον, εἰ μὲν χρυσὸν ἐζητοῦμεν, οὐκ
 ἂν ποτε ἡμᾶς ἐκόντας εἶναι ὑποκατακλίνεσθαι ἀλλή-
 λους ἐν τῇ ζητήσει καὶ διαφθεῖρειν τὴν εὐρεσιν αὐ-
 τοῦ, δικαιοσύνην δὲ ζητοῦντας, πρᾶγμα πολλῷ χρυ- 15
 σίου τιμιώτερον, ἔπειθ' οὕτως ἀνοήτως ὑπέλκειν ἄλ-
 λήλοις καὶ οὐ σπουδάζειν ὅτι μάλιστα φανεῖται αὐτό.

27 Ἀγρισιλάου.

Ἀνδρίας μὲν γὰρ οὐδὲν ὄφελος, μὴ παρούσης δι-
 καιοσύνης· εἰ δὲ δίκαιοι πάντες γίνονται, μηδὲν ἀν- 20
 δρίας δεήσεσθαι.

28 Ἰσοκράτους κατὰ τῶν σοφιστῶν (295 d).

Καὶ μηδεὶς οἰέσθω με λέγειν ὥς ἔστι δικαιοσύνη
 διδασκόν. ὅλως μὲν γὰρ οὐδεμίαν ἡγοῦμαι τοιαύτην
 τέχνην εἶναι, ἣ τις τοῖς κακῶς πεφυκόσι πρὸς αὐτήν 25
 δικαιοσύνην ἂν ἐμποιήσειεν.

29 Δημόσθειονος.

Ἄξιον τούτους ἐπαινεῖν τῶν ἀνθρώπων, οἳ μη-
 δεμίαν ὠφελίαν προαιροῦνται τοῦ δικαίου. χρήματα
 μὲν γὰρ ἔστι κτήσασθαι, δόξαν δὲ χρημάτων οὐ βιά- 30
 διον πρίασθαι.

καὶ αὐτὴ πρὸς τοῦ χρυσοῦ δοκιμάζεται, οὕτω καὶ ὁ τὸ κριτήριον ἔχων.

47 Ἀίσχρὸν τὸν δικαστὴν πρὸς ἐτέρων δικάζεσθαι.

48 Καθάπερ ὀρθοῦ οὐδὲν ὀρθότερον, οὕτως οὐδὲ 5 δικαίον οὐδὲν δικαιότερον.

49 Διογένοους.

Ἡ τοίνυν δικαιοσύνη πολλὴν ἔχει βλαστάνην τῇ ψυχῇ. τὸ γὰρ μηδένα μήτε φοβούμενον μήτε αἰσχυρόμενον ξῆν, ἡδονὴ τις ἐστὶν καὶ ἱκανότης τῷ βίῳ. 10 ὁ δὲ τὴν δικαιοσύνην ἔχων ἐν τῇ ψυχῇ, οὐ μόνον τοῖς ἄλλοις ὠφέλιμός ἐστιν, ἀλλὰ πολὺ μάλιστα αὐτὸς αὐτῷ· οὐ γὰρ πειράσεται αὐτὸν ἀδικεῖν οὐδὲ καθ' ἐν μέρος. οὐδὲ γὰρ λύπης αὐτῷ αἰτιός ἐστιν οὐδὲ νόσον· ἀλλὰ τὰ αἰσθητήρια τὰ τῆς φύσεως θεοῦς ὑπολαμβάνων 15 εἶναι, δικαίως χρήσεται αὐτοῖς, οὐδὲν μὲν ὑπὲρ τὴν δύναμιν πράττων, φυλάττων δὲ τὰ μάλιστα καὶ ἡδονὰς καὶ ὠφελείας λαμβάνων διὰ τούτων. καὶ γὰρ ἀπὸ ἀκοῆς καὶ ἀπὸ ὁράσεως καὶ ἀπὸ τῆς τροφῆς καὶ ἀπὸ τῶν ἀφροδισίων ἡδοναὶ ἔσονται τῷ δικαίως ἐάν- 20 τῷ χρωμένῳ, τῷ δὲ μὴ δικαίως χρωμένῳ καὶ κίνδυνοι γίνονται περὶ τὰ πλείστον ἄξια καὶ ἀναγκαιότατα. ἢ οὐχ ἑώρακας τὴν ψυχὴν ταραττομένους καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας καὶ εἰς τὴν θάλασσαν ἑαυτοὺς ῥιπτοῦντας εἰκὴ καὶ εἰς μάχαιραν;

25 50 Δυνούργου.

Ζηλωτὸν ἴσως ὁ πλοῦτος· τίμιον μέντοι καὶ θανμαστὸν ἡ δικαιοσύνη.

51 Δημοσθένους Ὁ λυ ν θ ι α κ ῶ ν β' (21).

Ὅσπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ,

συλλήβδην κατὰ τὸν παλαιὸν λόγον, γένοιτο ἂν τις εἰς τὴν δικαιοσύνην ἀγόμενος.

39 Ἐν ταυτῷ.

Ἐν δὲ τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ διανομὴ τῶν κατ' ἀξίαν ἔργων τε καὶ τιμῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπιβαλλόντων 5 ἐκάστοις ὑφίστησι τὴν εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον τέλουνσαν δικαιοσύνην. ἔργα τοίνυν τῆς δικαιοσύνης τὰ πρόσφορα καὶ ἐπιτηδεύματα εἴη ἂν, ὅσα κοινωνικὰ καὶ ἡμερα τυγχάνει καὶ εὐσύμβολα καὶ εὐσυνάλλακτα καὶ ὠφέλιμα, τῶν βλαβερῶν κωλυτικὰ διαπραξέων, 10 τῶν δ' ἐναντίων τὴν ὅλην κατάστασιν εὐπρεπῇ παρασκευάζοντα.

40 Ἐπικτήτου.

Ὡσπερ ἀληθὴς ξυγὸς οὔτε πρὸς ἀληθοῦς εὐθύνεται ξυγοῦ οὔθ' ὑπὸ ψευδοῦς κρίνεται, οὕτω καὶ ὁ 15 δίκαιος κριτὴς οὔθ' ὑπὸ δικαίων εὐθύνεται οὔτε παρ' ἀδίκους δικάζεται.

41 Ὡσπερ τὸ εὐθὺ εὐθέος οὐ δεῖται, οὕτως οὐδὲ τὸ δίκαιον δικαίον.

42 Μὴ πρότερον ἐτέρῳ δικαστηρίῳ δικάσης, πρὶν 20 αὐτὸς παρὰ τῇ δίκῃ κριθῆς.

43 Εἰ βούλει τὰς κρίσεις δικαίας ποιείσθαι, μηδένα τῶν δικαζομένων καὶ δικαιολογούντων ἐπιγίγνωσκε, ἀλλ' αὐτὴν τὴν δίκην.

44 Ἡμισυ πταίσεις ἐν ταῖς κρίσεσιν, εἰς αὐτὸς ἐν 25 τῷ βίῳ ἄπταιστος διατελῆς.

45 Ἀμεινον δικαίως κρίνοντα πρὸς τοῦ καταδικασθέντος ἀδίκως μεμφθῆναι, ἢ ἀδίκως κρίναντα παρὰ τῇ φύσει δικαίως ψέγεσθαι.

46 Καθάπερ ἡ τὸν χρυσὸν δοκιμάζουσα λίθος οὐκέτι 30

καὶ τὰ μέρη αὐτῶ παιδαγωγεῖ τε καὶ σώζει ὁμόφρονα
καὶ ποτ' ἄπορα ἀλλάλοις ἀπεργαζομένα, πῶς οὐ μάτηρ
καὶ τιδανὰ πασῶν τε καὶ πάντων παμψαφί [κα] λέ-
γοιτο;

555 Πλάτωνος Νόμων ε' (730 d).

Τίμιος μὲν δὴ καὶ ὁ μὴδὲν ἀδικῶν· ὁ δὲ μὴδ'
ἐπιτρέπων τοῖς ἀδικουσιν ἀδικεῖν πλέον ἢ διπλασίας
τιμῆς ἄξιός ἐκείνου. ὁ μὲν γὰρ ἑνός, ὁ δὲ πολλῶν
ἀντάξιός ἐτέρων, μὴνύων τὴν τῶν ἄλλων τοῖς ἄρχου-
10 αῖν ἀδικίαν· ὁ δὲ καὶ ξυγκολάζων εἰς δύναμιν τοῖς
ἀρχουσιν, ὁ μέγας ἀνὴρ ἐν πόλει καὶ τέλειος οὗτος
ἀναγορευέσθω νικηφόρος ἀρετῇ.

56. 57 Ἰέρρακος ἐκ τοῦ περὶ δικαιοσύνης.

Φέρε γὰρ ἰδῶμεν, τί τοῖς πολλοῖς δοκεῖ περὶ δι-
15 καιοσύνης. οἱ μὲν οὖν ἔξιν εἶναι φασὶ ψυχῆς ἀδω-
ροδόκητον, τοῦ κατὰ δύναμιν ἐκάστου στοχαζομένην·
οἱ δὲ ἔξιν ἐν ψυχῇ, μήτε τῇ χείρῳ τύχῃ μήτε τῇ
κρείττειν πλέον ἢ ἔλαττον ἀπονέμουνσαν, τὸ δ' ἴσον
πᾶσι φυλάττουσαν. δοκοῦσι δέ μοι οἱ μὲν πρότεροι
20 τὸν μὴ ἄλλοτρίων ἐπιθυμοῦντα χρημάτων θανατᾶζειν,
τηρήσαντα δ' ἂν καὶ τὸ κατὰ δύναμιν ἐκάστω, εἰ κε-
λεύειν τίσι συγχωρηθεῖν· οἱ δεῦτεροι δὲ τὸν μὴ τῇ
τύχῃ τὸ πλέον μετροῦντα, πάντας δὲ τῶν αὐτῶν ἀξι-
οῦντα. τί οὖν, εἰ τοῦτο μαθὼν τις ἐν τοῖς ἄλλοις ἀδι-
25 κᾶτατος εἴη; καὶ εἰ χρημάτων μὲν ἄρπαξ, ἄλλοτρίων
δὲ ἐπιθυμοῖ, ὑβριστὴς δὲ ὑπάρχοι καὶ ἀκόλαστος περὶ
ἡδονάς, ἄρα τοιούτων κακῶν ἀνάπλεως δίκαιος ἂν εἴη;
ὅταν δὲ καὶ τῶν αὐτῶν ἀξιόσῃ πάντας, πῶς μὲν οὐκ
ἄφρων, πῶς δὲ οὐκ ἄδικος, εἰ ὁμοίως τιμῆσει τὸν τε σώ-
30 φρονα καὶ τὸν ἀκόλαστον, καὶ τὸν ἄφρονα καὶ τὸν φρό-
νιμον; ἀλλ' οὐδὲ τὸ μὴ χρημάτων ἄλλοτρίων ἐπιθυμεῖν

οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει.

52 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

Ἐν Παιδαλίοις, Ἰνδικῷ ἔθνει, οὐχ ὁ θύων ἀλλ' ὁ συνετώτατος τῶν παρόντων κατάρχεται τῶν ἱερῶν. 5 αἰτεῖται δ' αἰεὶ παρὰ τῶν θεῶν οὐδὲν ἄλλο πλὴν δικαιοσύνης.

53 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Θεαιτήτου (176 b).

Θεὸς οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἄδικος, ἀλλ' ὥς οἶόν τε δικαιοτάτος, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ ὁμοιότερον οὐδὲν ἢ ὃς 10 αὖν ἡμῶν αὐτὴ γένηται ὅτι δικαιοτάτος.

54 Ἐκ τῶν Πώλου Πυθαγορείου Λευκα-
νοῦ περὶ δικαιοσύνης.

Δοκεῖ μοι τῶν ἀνδρῶν τὰν δικαιοσύνην ματέρα τε καὶ τιθανὰν τῶν ἁλλῶν ἀρετῶν προσεῖπέν· ἄτρε 15 γὰρ ταύτας οὔτε σώφρονα οὔτε ἀνδρεῖον οὔτε φρόνιμον οἶόν τε ἡμεν. ἀρμονία γάρ ἐντι καὶ εἰράνα τῆς ὅλας ψυχᾶς μετ' εὐρυθμίας. δηλοφανέστερον δέ κα γένοιτο τὸ ταύτας κράτος ἐτάξουσιν αὐτὴν τὰς ἄλλας ἑξίας. μερικὰν γὰρ ἔχοντι αὐταὶ τὴν ὠφέλειαν καὶ 20 ποθ' ἕνα, ἃ δὲ ποθ' ὅλα τὰ συστάματα καὶ ἐν πλάθει. ἐν κόσμῳ μὲν ὧν αὐτὰ τὰν ὅλων ἀρχὰν διαστραταγοῦσα πρόνοιά τε καὶ ἀρμονία καὶ δίκαια καὶ νῶς τινὸς θεῶν οὕτω ψαφιεαμένω· ἐν πόλει δὲ εἰράνα τε καὶ εὐνομία δικαίως κέκληται· ἐν οἴκῳ δ' ἐντι ἀν- 25 δρὸς μὲν καὶ γυναικὸς ποτ' ἀλλάλως ὁμοφροσύνα, οἰκετῶν δὲ ποτὶ δεσπότης εὐνοία, δεσποτῶν δὲ ποτὶ θεράποντας καδεμονία· ἐν σώματι δὲ καὶ ψυχῇ πρῶτα μὲν καὶ ἅπασιν ἀγαπατότατα ζῷοις ἅ τε ὑγίεια καὶ ἀριότης, σοφία τ' ἐκ τῆς ἐπιστάμας τε καὶ δικαιοσύνας 30 γενομένα τε παρ' ἀνθρώποις. εἰ δ' αὐτὰ τὸ ὅλον

καὶ τὰ μέρεα οὕτω παιδαγωγεῖ τε καὶ σώζει ὁμόφρονα
καὶ ποτάγορα ἀλλάλοις ἀπεργαζομένα, πῶς οὐ μάτηρ
καὶ τιθανὰ πασῶν τε καὶ πάντων παμψαφί [κα] λέ-
γοιτο;

555 Πλάτωνος Νόμων ε' (730 d).

Τίμιος μὲν δὴ καὶ ὁ μηδὲν ἀδικῶν· ὁ δὲ μηδ'
ἐπιτρέπων τοῖς ἀδικοῦσιν ἀδικεῖν πλέον ἢ διπλασίας
τιμῆς ἄξιός ἐκείνου. ὁ μὲν γὰρ ἑνός, ὁ δὲ πολλῶν
ἀντάξιός ἐτέρων, μηνύων τὴν τῶν ἄλλων τοῖς ἄρχου-
10 σιν ἀδικίαν· ὁ δὲ καὶ ξυγκολάζων εἰς δύναμιν τοῖς
ἄρχουσιν, ὁ μέγας ἀνὴρ ἐν πόλει καὶ τέλειος οὗτος
ἀναγορευέσθω νικηφόρος ἀρετῇ.

56. 57 Ἰέρακος ἐκ τοῦ περὶ δικαιοσύνης.

Φέρε γὰρ ἰδωμεν, τί τοῖς πολλοῖς δοκεῖ περὶ δι-
15 καιοσύνης. οἱ μὲν οὖν ἔξιν εἶναι φασὶ ψυχῆς ἀδω-
ροδόκητον, τοῦ κατὰ δύναμιν ἐκάστου στοχαζομένην·
οἱ δὲ ἔξιν ἐν ψυχῇ, μήτε τῇ χεীরονι τύχῃ μήτε τῇ
κρείττονι πλέον ἢ ἔλαττον ἀπονέμουνσαν, τὸ δ' ἴσον
πᾶσι φυλάττουσαν. δοκοῦσι δέ μοι οἱ μὲν πρότεροι
20 τὸν μὴ ἀλλοτρίων ἐπιθυμοῦντα χρημάτων θανμάζειν,
τηρήσαντα δ' ἂν καὶ τὸ κατὰ δύναμιν ἐκάστῳ, εἰ κε-
λεύειν τισὶ συγχωρηθεῖν· οἱ δεῦτεροι δὲ τὸν μὴ τῇ
τύχῃ τὸ πλέον μετροῦντα, πάντας δὲ τῶν αὐτῶν ἄξι-
οῦντα. τί οὖν, εἰ τοῦτο μαθὼν τις ἐν τοῖς ἄλλοις ἀδι-
25 κώτατος εἶη; καὶ εἰ χρημάτων μὲν ἄρπαξ, ἀλλοτρίων
δὲ ἐπιθυμοί, ὑβριστῆς δὲ ὑπάρχοι καὶ ἀκόλαστος περὶ
ἡδονάς, ἄρα τοιούτων κακῶν ἀνάπλεως δίκαιος ἂν εἶη;
ὅταν δὲ καὶ τῶν αὐτῶν ἀξιώσῃ πάντας, πῶς μὲν οὐκ
ἄφρων, πῶς δὲ οὐκ ἄδικος, εἰ ὁμοίως τιμήσει τόν τε σώ-
30 φρονα καὶ τὸν ἀκόλαστον, καὶ τὸν ἄφρονα καὶ τὸν φρό-
νιμον; ἀλλ' οὐδὲ τὸ μὴ χρημάτων ἀλλοτρίων ἐπιθυμεῖν

δικαιοσύνης ὄρος, εὐτύχημα δὲ περὶ ἐν τι τῶν παθῶν. ὑποκείσθω γὰρ ὑπερβολῇ πλούσιον εἶναι τινα, θυνάμενον ἄλλοις ἐπαρκεῖν πολλοῖς ἐκ τῶν ἰδίων, δόξης δὲ τοῦτον ἡττώμενον καὶ φιλοτιμίας, καὶ μηδενὸς ἐλευθεριάζοντος ἀνέχεσθαι, ἀλλὰ τοὺς μὲν ὑβρίζειν, 5 τοὺς δὲ τύπτειν, τοῖς δὲ κελεύειν τερπόμενον τῷ πάντας ὑπακούειν αὐτῷ· τί οὖν ἂν τις τοῦτον εἰποι, ὅταν μηδενὸς μὲν τῶν ἀλλοτριῶν ἐπιθυμῇ, βίαιος δὲ ἄλλως ἢ καὶ τύραννος· καὶ πρῶτον μὲν τοῖς οἰκέταις καὶ ταῖς θεραπαινίδι χρῆσθαι κακῶς, τοὺς μὲν 10 ὑπὲρ τὸ μέτρον κολάζοντα ταῖς δὲ συγγινόμενον ἀνέδην, ἔπειτα μηδὲν ἀδικεῖν ἡγεῖσθαι ταῦτα ποιοῦντα;

58 Ἐν ταυτῷ.

Οἱ μὲν ἀπὸ τοῦ περιπάτου μεσότητα πλεονεξίας καὶ μειονεξίας τὴν δικαιοσύνην εἰρήκασιν, οἱ δὲ ἀπὸ 15 τῆς στοᾶς ἔξιν ἰσότητος ἀπονεμητικήν. καὶ ὥς μὲν οὐ μόνον οὐ δίκαιον, ἀλλὰ καὶ ἀδικιώτατον τὸ πάντας τῶν αὐτῶν ἀξιῶν, ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴρηται· τὸ δὲ μετὰ πλεονεξίας καὶ μειονεξίας ἔκβασις ἐστὶ πράξεως ἀκατονόμαστος, ἀλλ' οὐκ ἀρετὴ ψυχῆς. πᾶσα δὲ πρᾶ- 20 ξις ἐνέργεια ψυχῆς διὰ σώματος· ἡ δ' ἐνέργεια οὐκ ἀρετὴ, ἡ πᾶσα [ἂν] ἐνέργεια ἦν ἀρετὴ. τὴν δὲ δικαιοσύνην πάντες ἀπαξάπλῳ ἀρετὴν ψυχῆς ὁμολογοῦσιν, ἀλλ' οὐ πρᾶξιν οὐδὲ πράξεως ἀποτελεσμα. τρία γάρ ἐστι περὶ ἕκαστον, ἡ ἔξις ἡ πρᾶξις ἡ ἀποτέ- 25 λεσμα. ἔξις μὲν καθ' ἣν πλεονεκτικοί τινες ἡ μειονεκτικοί ἐσμέν· πρᾶξις δὲ τὸ μειονεκτεῖν καὶ πλεονεκτεῖν· ἀποτελεσμα δὲ ἡ μειονεξία καὶ ἡ πλεονεξία. ὥσπερ ἔξις μὲν ἡ ζωγραφικὴ, πρᾶξις δὲ ἡ ζωγραφία, ἀποτελεσμα δὲ ἡ γραφή. καὶ πάλιν· ἔξις μὲν ἡ ἀγαλ- 30 ματοποιικὴ, πρᾶξις δὲ τὸ ἀγαλματοποιεῖν, ἀποτελεσμα

δὲ τὸ ἄγαλμα. εἰ δέ τις τὴν ξὺν ὀφείζοιτο γραφὴν καὶ
 ἄγαλμα, τῷ τοῦ ἀποτελέσματος ὀνόματι καλῶν σφάλ-
 λεσθαι ἂν ὁμολογοῖτο καὶ σύγχυσιν ποιεῖν· οὕτως
 ὁ πλεονεξίαν καὶ μειονεξίαν τὴν ξὺν ὀνομάζων, τῷ
 5 τοῦ ἀποτελέσματος ὀνόματι χρῆται κατὰ τῆς ἐν τῇ
 ψυχῇ ἕξεως. καὶ ἡ μεσότης τοίνυν τῶν ἀποτελεσμά-
 των ἀποτελέσμα ἂν εἴη· τεταγμένων γὰρ ἐν τοῖς ἐκ
 τῶν πραγμάτων ἀποτελουμένοις πλεονεξίας καὶ μειο-
 νεξίας, καὶ ἡ τούτων μεσότης εἴη ἂν ἀποτελέσμα, οὐχ
 10 ἕξις. ἔστω δὲ μὴ ἔκβασις, ἀλλ' ἕξις ψυχῆς, οὔτε
 πλεονεκτικὴ οὔτε μειονεκτικὴ· ὁ περὶ τι τοίνυν, ἡ
 τιμὴ μῆτε πλεονεκτῶν μῆτε μειονεκτῶν, ἔσται δίκαιος.
 περὶ μὲν δὴ τὰ σωματικά ἀγαθὰ οὐκ ἂν φαῖεν εἶναι
 ταύτην, οὔτε ὥς τούτων ἀκρότητα οὔτε ὥς μεσότητα·
 15 οὐ γὰρ δὴ κτητὰ ταῦτα γίνεταί κατὰ τὴν ἡμετέραν
 πρόθεσίν τε καὶ σπουδὴν, ἀλλὰ τὰ πολλὰ τούτων ἐστὶ
 φύσεως. κάλλος μὲν γὰρ ἐστὶ φύσει καὶ ἰσχύς σώ-
 ματος καὶ ὑγίεια· εἰ δὲ γηρώμεθα τὴν μὲν ἰσχὺν
 ἐπιτείνειν τροφαῖς τε καὶ γυμνασίοις, τὴν δὲ ὑγίειαν
 20 διαίτῃ ποιᾷ τηρεῖν καὶ ἐκπίπτουσιν ἀνακαλέσασθαι·
 ἀλλ' ὅμως ὥς οὐκ ἐφ' ἡμῖν οὔσης ἐξ ἀρχῆς τῆς τού-
 των κτήσεως, ἀπονεμητέον τῇ τοῦ σώματος φύσει.
 καίτοι καὶ τούτοις πλεονεκτεῖν λέγονταί τινες, ἰσχύι
 μὲν εἰ τύχοι Μίλων ὁ Κροτωνιάτης, κάλλει δὲ Λαῖς ἡ
 25 Κορινθία, καὶ εἰ τινες τούτοις παραπλήσιοι. τίς οὖν
 ἂν γένοιτο Μίλωνος ἀδικία; ἢ τίς Λαῖδος πλεονεξία;
 ἄρα εἰ μὲν Μίλων περιέλθοι τοὺς ἀσθενεστεροὺς τύ-
 πτων τε καὶ τὰ τούτων χρήματα διαρπάξων καὶ τὰς
 τούτων γυναῖκας; καὶ Λαῖς ὁμοίως, μισθὸν μὲν πλε-
 30 στον εἰσπράττουσα παρὰ τῶν ἐραστῶν, ἐνίων δὲ γυ-
 ναικῶν καὶ γάμους διαλύουσα, τοῦτ' ἂν εἴη τὸ πλεο-
 νεκτεῖν; περὶ ποίαν οὖν ὕλην τὴν αἴρεσίν τις ποιή-

σεται τοῦ μήτε ὑπερβάλλοντος μήτ' αὐ' ἐλλείποντος; ἢ τὸ ἀγελαῖον ἐκείνο καὶ κοινόν "ἀρκοῦ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ μὴ διάρπαζε τὰ πλησίον," μὴδ' αὐ' προΐεσο τῶν σῶν, ὥς κατὰ τοῦτο μειονεκτῶν; τὸ μὲν δὴ μὴ βιάζεσθαι δυναίμην, εἰποι τις ἄν, ἐπ' ἐμοὶ γὰρ τοῦτο· 5 τὸ δὲ μὴ πλεονεκτεῖσθαι πῶς ἂν γένοιτο; πολλοὶ γὰρ οἱ κρείττους. ἀλλ' εἴ τις βούλοιτο δεομένοις ἐπαρκεῖν καὶ ὀρφανὰς συνεκιδιδόναι καὶ αἰχμαλώτους λύσασθαι, ταῦτα μὲν ἴσως δυνατόν ἐστι ποιεῖν, ἀλλ' οὐ τῷ γε τιμῶντι τὴν προειρημένην μεσότητά· πλεονεκτεῖσθαι γὰρ ἐστι καὶ μειονεκτεῖν τὸν ταῦτα ποιεῖν ἀνεχόμενον. πῶς οὖν αὐτὴν ὀρίζεται ὁ καθ' ἡμᾶς λόγος; ἔξιν εὐλογον ψυχῆς ὀρθότητος ἐπιμελουμένην· ἢ τιμωρίας ἀπαίτησιν παρὰ τῶν προηδικηκότων. οὐχ ὥς τοῦ ἢ συνδεσμοῦντος τὴν ἐτέραν τῶν προτάσεων. 15

59 Ξενοφῶντος ἐν δ' (2, 11) ἀπομνημονευμάτων.

Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη Οὐ δῆπου, ὦ Εὐθύδημε, ταύτης τῆς ἀρετῆς ἐφίεσαι δι' ἣν ἄνθρωποι πολιτικοὶ γίνονται καὶ οἰκονομικοὶ καὶ ἄρχειν ἱκανοὶ καὶ 20 ὠφέλιμοι τοῖς τε ἄλλοις ἀνθρώποις καὶ ἑαυτοῖς; Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Σφόδρα γ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ταύτης τῆς ἀρετῆς δέομαι. Νῆ Δέ', ἔφη ὁ Σωκράτης, τῆς καλλίστης ἀρετῆς καὶ μεγίστης ἐφίεσαι τέχνης· ἐστι γὰρ τῶν βασιλέων αὕτη καὶ καλεῖται βασιλική. 25 Ἀτάρ, ἔφη, κατανενόηκας, εἰ οἶόν τέ ἐστι μὴ ὄντα δίκαιον ἀγαθὸν ταῦτα γενέσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη, οὐχ οἶόν τέ γε ἄνευ δικαιοσύνης ἀγαθὸν πολίτην γενέσθαι. Τί οὖν, ἔφη, σὺ ἤδη τοῦτο κατείργασαι; Οἶμαί γε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐδενὸς ἂν ἦτον φα- 30 νῆναι δίκαιος. Ἄρ' οὖν, ἔφη, τῶν δικαίων ἐστίν

ἔργα, ὥσπερ τῶν τεκτόνων; Ἔστι μέντοι, ἔφη. Ἄρ'
 οὐκ; ἔφη, ὥσπερ οἱ τέκτονες ἔχουσι τὰ ἑαυτῶν ἔργα
 ἐπιδεῖξαι, οὕτως οἱ δίκαιοι τὰ ἑαυτῶν ἔχουσιν ἂν ἐξη-
 γήσασθαι; Μὴ οὖν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, ἐγὼ οὐ δύ-
 ναμαι τὰ τῆς δικαιοσύνης ἔργα ἐξηγήσασθαι; καὶ νῆ
 Δί' ἔγωγε τὰ τῆς ἀδικίας· ἐπεὶ οὐκ ὀλίγα ἐστὶ καθ'
 ἐκάστην ἡμέραν ὁρᾶν τε τοιαῦτα καὶ ἀκούειν. Βούλει
 οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, γράψομεν ἐντανυθοῖ μὲν δέλτα,
 ἐντανυθοῖ δὲ ἄλφα· εἴτα ὅ τι μὲν ἂν δοκῇ ἡμῖν τῆς
 10 δικαιοσύνης ἔργον εἶναι, πρὸς τὸ δέλτα τιθῶμεν· ὅ
 τι δ' ἂν τῆς ἀδικίας, πρὸς τὸ ἄλφα. Εἰ τι σοι δοκεῖ,
 ἔφη, προσθεῖν τούτων, ποίει ταῦτα. Καὶ ὁ Σωκρά-
 τής γράψας, ὥσπερ εἶπεν, Οὐκ οὖν, ἔφη, ἔστιν ἐν
 ἀνθρώποις ψεύδεσθαι; Ἔστι μέντοι, ἔφη. Ποτέρωσε
 15 οὖν, ἔφη, θῶμεν τοῦτο; Δῆλον ὅτι, ἔφη, πρὸς τὴν
 ἀδικίαν. Οὐκ οὖν, ἔφη, καὶ ἑξαπατᾶν ἐστι; Καὶ
 μάλα, ἔφη. Τοῦτο οὖν ποτέρωσε θῶ; Καὶ τοῦτο
 δῆλον ὅτι, ἔφη, πρὸς τὴν ἀδικίαν. Τί δὲ τὸ κλέπτειν;
 Καὶ τοῦτο, ἔφη. Τί δ' ἀνδραποδίζεσθαι; Καὶ τοῦ-
 20 το. Πρὸς δὲ τῇ δικαιοσύνῃ οὐδὲν τούτων ἡμῖν κεί-
 σεται, ὧ Εὐθύδημε; Δεινὸν δ' ἂν εἴη, ἔφη. Τί δέ,
 εἰάν τις στρατηγὸς αἰρεθεὶς ἄδικόν τε καὶ αἰσχροῦν
 πόλιν ἑξανδραποδίσῃται, φήσομεν τοῦτον ἀδικεῖν;
 Οὐ δῆτα, ἔφη. Δίκαια δὲ ποιεῖν οὐ φήσομεν; Καὶ
 25 μάλα. Τί δέ, ἂν ἑξαπατᾷ πολεμῶν αὐτοῖς; Δίκαιον,
 ἔφη, καὶ τοῦτο. Ἐὰν δὲ κλέπτη τε καὶ ἀρπαγῇ τὰ
 τούτων, οὐ δίκαια ποιήσῃ; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἄλλ'
 ἐγὼ σε τὸ πρῶτον ὑπέλαβον πρὸς τοὺς φίλους μόνους
 ταῦτα ἐρωτᾶν. Οὐκ οὖν, ἔφη, ὅσα πρὸς τῇ ἀδικίᾳ
 30 ἐθήκαμεν, ταῦτα καὶ πρὸς τῇ δικαιοσύνῃ θετέον ἂν
 εἴη; ἔφη, Ἔοικε. Βούλει οὖν, ἔφη, ταῦτα θέντες
 οὕτω διορισόμεθα πάλιν, πρὸς μὲν τοὺς πολεμίους

δίκαιον εἶναι ταῦτα ποιεῖν, πρὸς δὲ τοὺς φίλους ἄδικον· ἀλλὰ δεῖν πρὸς γε τοὺτους ὡς ἀπλουστάτων εἶναι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος. Τί οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐάν τις στρατηγὸς ὁρῶν ἀθύμως ἔχον τὸ στρατεύμα, ψευσάμενος φήσῃ συμμάχους προσιέναι 5 καὶ τῷ ψεύδει τούτῳ καταπαύσῃ τῆς ἀθυμίας τοὺς στρατιώτας, ποτέρῳδι τὴν ἀπάτην ταύτην θήσομεν; Δοκεῖ μοι, ἔφη, πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Ἐάν τις υἱὸν αὐτοῦ δεόμενον φαρμακείας καὶ μὴ προσιέμενον φάρμακον ἐξαπατήσας ὡς σίτον τὸ φάρμακον δῶ 10 καὶ τῷ ψεύδει χρησάμενος οὕτως ὑγιῇ ποιήσῃ, ταύτην αὖ τὴν ἀπάτην ποῖ θετέον; Δοκεῖ μοι, ἔφη, καὶ ταύτην εἰς τὸ αὐτό. Τί δέ, ἐάν τις ἐν ἀθυμίᾳ οὗτος φίλου, δείσας μὴ διαχρήσῃται ἑαυτόν, κλέψῃ ἢ ἀρπάσῃ ξίφος ἢ ἄλλο τι τοιοῦτο, τοῦτο αὖ ποτέρῳσε 15 θετέον; Καὶ τοῦτο νῆ Δία πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Λέγεις, ἔφη, σὺ οὐδὲ πρὸς τοὺς φίλους ἅπαντα δεῖν ἀπλοῖζεσθαι; Μὰ Δί' οὐ δῆτα, ἔφη· ἀλλὰ μετατίθεμαι τὰ εἰρημένα, εἰπερ ἔξεστι. Δεῖ γέ τοι, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐξεῖναι πολὺ μᾶλλον, ἢ μὴ ὀρθῶς τιθέ- 20 ναι. Τῶν δὲ δὴ τοὺς φίλους ἐξαπατώντων ἐπὶ βλάβῃ, ἵνα μὴδὲ τοῦτο παραλίπωμεν ἄσκεπτον, πότερος ἀδικιώτερός ἐστιν ὁ ἐκὼν ἢ ὁ ἄκων; Ἄλλ', ὦ Σωκράτες, οὐκέτι μὲν ἔγωγε πιστεύω οἷς ἀποκρίνομαι· καὶ γὰρ τὰ πρόσθεν πάντα νῦν ἄλλως ἔχειν δοκεῖ μοι 25 ἢ ὡς ἐγὼ τότε ᾤμην. Ὅμως δὲ εἰρήσθω μοι ἀδικιώτερον εἶναι τὸν ἐκόντα ψευδόμενον τοῦ ἄκοντος. Δοκεῖ δέ σοι μάθησις καὶ ἐπιστήμη τοῦ δικαίου εἶναι, ὥσπερ τῶν γραμμάτων; Ἐμοιγε. Πότερον δὲ γραμματικώτερον κρίνεις ὅς ἂν ἐκὼν μὴ ὀρθῶς γράφῃ 30 καὶ ἀναγινώσκῃ, ἢ ὅς ἂν ἄκων; Ὅς ἂν ἐκὼν, ἔγωγε. Δύναται γάρ, ὅποτε βούλοιο, καὶ ὀρθῶς αὐτὰ ποιεῖν.

Οὐκ οὖν ὁ μὲν ἐκὼν μὴ ὀρθῶς γράφων γραμματι-
 κὸς ἂν εἴη· ὁ δὲ ἄκων ἀγρέμματος; Πῶς γὰρ οὐ;
 Τὰ δίκαια δὲ πότερον ὁ ἐκὼν ψευδόμενος καὶ ἑξαπα-
 τῶν οἶδεν, ἢ ὁ ἄκων; Δηλονότι ὁ ἐκὼν. Οὐκ οὖν
 5 γραμματικώτερον μὲν τὸν ἐπιστάμενον γράμματα τοῦ
 μὴ ἐπισταμένου φῆς εἶναι; Ναί. Δικαιότερον δὲ τὸν
 ἐπιστάμενον τὰ δίκαια τοῦ μὴ ἐπισταμένου; Φαίνε-
 ται. Δοκῶ δέ μοι καὶ ταῦτα οὐκ οἶδ' ὅπως λέγειν.
 Τί δὲ δῆ, ὃς ἂν βουλόμενος τάληθῇ λέγειν μηδέποτε
 10 ταυτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγῃ, ἀλλ' ὁδόν τε φράζων
 τὴν αὐτήν, τοτὲ μὲν πρὸς ἔω, τοτὲ δὲ πρὸς ἐσπέραν
 φράξῃ; καὶ λογισμὸν ἀποφαινόμενος τὸν αὐτόν, τοτὲ
 μὲν πλείω, τοτὲ δὲ ἐλάττω ἀποφαίνεται, τί σοι δο-
 κεῖ ὁ τοιοῦτος; Δῆλος νῆ Δί' εἶναι, ὅτι ἂ ᾤετο εἰδέ-
 15 ναι οὐκ οἶδεν. Οἶσθα δε τινὰς ἀνδραποδῶδεις κα-
 λουμένους; Ἔγωγε. Πότερον δι' ἀμαθίαν ἢ διὰ σο-
 φίαν; Δῆλον ὅτι δι' ἀμαθίαν. Ἄρ' οὖν διὰ τὴν τοῦ
 χαλκεύειν ἀμαθίαν τοῦ ὀνόματος τούτου τυγχάνουσιν;
 Οὐ δῆτα. Ἀλλ' ἄρα διὰ τὴν τοῦ τεκταίνεσθαι; Οὐδὲ
 20 διὰ ταύτην. Ἀλλὰ τὴν τοῦ σκυτεύνειν; Οὐδὲ δι' ἐν
 τούτων, ἔφη, ἀλλὰ καὶ τούναντίον· οἱ γὰρ πλείστοι
 τῶν τὰ τοιαῦτα ἐπισταμένων ἀνδραποδῶδεις εἰσίν.
 Ἄρ' οὖν τῶν τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ τὰ δίκαια μὴ εἰ-
 δότων τὸ ὄνομα τούτο ἐστιν; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη.
 25 Οὐκ οὖν δεῖ παντὶ τρόπῳ διατειναμένους φεύγειν,
 ὅπως μὴ ἀνδράποδα ᾤμεν;

60 Ἐν ταυτῷ (4, 5).

Οἶδα δέ ποτ' αὐτόν καὶ πρὸς Ἰππῖαν τὸν Ἥλειον
 περὶ τοῦ δικαίου τοιάδε διαλεχθέντα. διὰ χρόνον γὰρ
 30 ἀφικόμενος ὁ Ἰππίας Ἀθήνας, παρεγένετο τῷ Σω-
 κράτει λέγοντι πρὸς τινὰς, ὡς θαυμαστὸν εἶη τὸ εἰ

μέν τις μέλλοιτο σκυτέα διδάξασθαι τινα, ἢ τέκτονα,
 ἢ χαλκέα, ἢ ἱππέα, μὴ ἀπορεῖν ὅπῃ ἂν πέμψας τού-
 του τύχοι· (φασὶ δὲ τινες καὶ ἵππον καὶ βοῦν τῷ βου-
 λομένῳ δικαίους ποιήσασθαι, πάντα μεστὰ εἶναι τῶν
 διδασκόντων·) ἐὰν δὲ τις βούληται ἢ αὐτὸς μαθεῖν ὃ
 τὸ δίκαιον, ἢ υἱὸν ἢ οἰκέτην διδάξασθαι, μὴ εἰδέναι
 ποίαν ἐλθὼν τύχοι τούτου. καὶ ὁ μὲν Ἰππίας ἀκούσας
 ταῦτα, ὥσπερ ἐπισκώπτων αὐτόν, "Ἐτι γὰρ σύ, ἔφη,
 ὦ Σώκρατες, ἐκεῖνα τὰ αὐτὰ λέγεις ἃ ἐγὼ πάλαι ποτέ
 σου ἤκουσα; Καὶ ὁ Σωκράτης, "Ὁ δέ γε τούτου δει- 10
 νότερον, ἔφη, ὦ Ἰππία, οὐ μόνον ἀεὶ ταυτὰ λέγω,
 ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν· σὺ δ' ἴσως διὰ τὸ πολυμα-
 θὴς εἶναι, περὶ τῶν αὐτῶν οὐδέποτε τὰ αὐτὰ λέγεις.
 Ἀμέλει, ἔφη, πειρώμαι καινόν τι λέγειν ἀεὶ. Πότε-
 ρον, ἔφη, καὶ περὶ ὧν ἐπίστασαι, οἷον περὶ γραμμά- 15
 των ἐὰν τις ἐρηται σε, πόσα καὶ ποῖα Σωκράτους
 ἐστίν, ἄλλα μὲν πρὶν ἄλλα δὲ νῦν πειρᾷ λέγειν; ἢ
 περὶ ἀριθμῶν τοῖς ἐρωτῶσιν, εἰ τὰ δις πέντε δέκα
 γίνονται, οὐ τὰ αὐτὰ νῦν ἢ καὶ πρότερον ἀποκρίνη;
 Περὶ μὲν τούτων, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὥσπερ σὺ καὶ 20
 ἐγὼ ἀεὶ τὰ αὐτὰ λέγω· περὶ μέντοι τοῦ δικαίου πάννυ
 οἶμαι νῦν ἔχειν εἰπεῖν, πρὸς ἃ οὔτε σὺ οὔτ' ἂν ἄλλος
 οὐδεὶς δύναιτο εἰπεῖν. Νῆ τὴν Ἥραν, ἔφη, μέγα
 λέγεις ἀγαθὸν εὐρηκέναι, εἰ παύσονται μὲν οἱ δικα-
 σται δίχα ψηφίζόμενοι· παύσονται δὲ οἱ πολῖται περὶ 25
 τῶν δικαίων ἀντιλέγοντές τε καὶ ἀντιδικοῦντες καὶ
 στασιάζοντες· παύσονται δ' αἱ πόλεις διαφερόμεναι
 περὶ τῶν δικαίων καὶ πολεμοῦσαι· καὶ ἐγὼ μὲν οὐκ
 οἶδ' ὅπως ἀπολειφθείην ἂν σου, πρὸ τοῦ ἀκοῦσαι τη-
 λικοῦτον ἀγαθὸν εὐφηκότος. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ 30
 ἀκούσῃ πρὶν γ' ἂν αὐτὸς ἀποφύγῃ ὃ τι νομίζεις τὸ
 δίκαιον εἶναι· ἀρκεῖ γὰρ ὅτι τῶν ἄλλων καταγεληξ,

ἐρωτῶν μὲν καὶ ἐλέγχων πάντας, αὐτὸς δ' οὐδενὶ ἐθέ-
 λων ὑπέχειν λόγον οὐδὲ γνώμην ἀποφαίνεσθαι περὶ
 οὐδενός. Τί δέ, ὦ Ἰππία, ἔφη, οὐκ ἤσθησαι, ὅτι ἐγὼ
 ἂν δοκεῖ μοι δίκαια εἶναι οὐδὲν παύομαι ἀποδεικνύμε-
 5 νος; Καὶ ποῖος δὴ σοι, ἔφη, οὗτος ὁ λόγος ἐστίν;
 Εἰ δὲ μὴ λόγῳ, ἔφη, ἀλλ' ἐργῳ ἐπιδείκνυμι· ἢ οὐ
 δοκεῖ σοι ἀξιοτεκμαρτότερον τοῦ λόγου τὸ ἔργον εἶ-
 ναι; Πολύ γε νῆ Δί', ἔφη. Δίκαια μὲν γὰρ λέγον-
 τες πολλοὶ ἄδικα ποιοῦσι· δίκαια δὲ πραττόντων
 10 οὐδ' ἂν εἰς ἄδικος εἴη. Ἦσθησαι οὖν πῶποτε μου
 ἢ ψευδομαρτυροῦντος, ἢ συκοφαντοῦντος, ἢ πόλιν ἢ
 φίλους εἰς στάσιν ἐμβαλόντος, ἢ ἄλλο τι ἄδικον πράτ-
 τουντος; Οὐκ ἔγωγ', ἔφη. Τὸ δὲ τῶν ἀδίκων ἀπέχε-
 σθαι οὐ δίκαιον ἡγῇ; Ἀῆλος εἶ, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
 15 καὶ νῦν διαφεύγειν ἐργχειρῶν τὸ ἀποδείκνυσθαι γνώ-
 μην, ὃ τι νομίζεις τὸ δίκαιον· οὐ γὰρ ἂν πράττουσιν οἱ
 δίκαιοι, ἀλλ' ἂν μὴ πράττουσι, ταῦτα λέγεις. Ἀλλ'
 ᾧ μὴ ἔγωγε, ἔφη ὁ Σωκράτης, τὸ μὴ θέλειν ἀδικεῖν
 ἱκανὸν δικαιοσύνης ἐπίδειγμα εἶναι· εἰ δέ σοι μὴ δο-
 20 κεῖ, σκέψαι, ἐὰν τόδε σοι μᾶλλον ἀρέσκη· φημὶ γὰρ
 ἐγὼ τὸ νόμιμον δίκαιον εἶναι. Ἄρα τὸ αὐτὸ λέγεις,
 ὦ Σώκρατες, νόμιμόν τε καὶ δίκαιον εἶναι; Ἐγώ γε,
 ἔφη. Οὐκ ἄρα αἰσθάνομαί σου, ὅποιον νόμιμον ἢ
 ποῖον δίκαιον λέγεις. Νόμους δὲ πόλεως, ἔφη, γι-
 25 γνώσκεις; Ἐγώ γε, ἔφη. Καὶ τίνας τούτους νομίζεις;
 Ἄ οἱ πολῖται, ἔφη, συνθέμενοι ἅ τε δεῖ ποιεῖν καὶ
 ὧν ἀπέχεσθαι, ἐγράψαντο. Οὐκ οὖν, ἔφη, νόμιμος
 μὲν ἂν εἴη ὁ κατὰ ταῦτα πολιτευόμενος· ἄνομος δὲ
 ὁ ταῦτα παραβαλὼν; Πάνν μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκ οὖν
 30 καὶ δίκαια μὲν ἂν πράττοι ὁ τούτοις πειθόμενος, ἄδικα
 δὲ ὁ τούτοις ἀπειθῶν; Ἰῶν μὲν οὖν. Οὐκ οὖν ὁ
 μὲν τὰ δίκαια πράττων δίκαιος· ὁ δὲ τὰ ἄδικα ἀδι-

μέν τις μέλλοιτο σκυτέα διδάσασθαι τινα, ἢ τέκτονα,
 ἢ χαλκέα, ἢ ἱππέα, μὴ ἀπορεῖν ὅπῃ ἂν πέμψας τού-
 του τύχοι· (φασὶ δέ τινες καὶ ἵππον καὶ βούν τῷ βου-
 λομένῳ δικαίους ποιήσασθαι, πάντα μεστὰ εἶναι τῶν
 διδασκόντων·) ἐὰν δέ τις βούληται ἢ αὐτὸς μαθεῖν ≡
 τὸ δίκαιον, ἢ υἱὸν ἢ οἰκέτην διδάσασθαι, μὴ εἰδέναι
 ποίαν ἐλθὼν τύχοι τούτου. καὶ ὁ μὲν Ἰππίας ἀκούσας
 ταῦτα, ὥσπερ ἐπισκώπτων αὐτόν, "Ἐτι γὰρ σύ, ἔφη,
 ὦ Σώκρατες, ἐκεῖνα τὰ αὐτὰ λέγεις ἃ ἐγὼ πάλαι ποτέ
 σου ἤκουσα; Καὶ ὁ Σωκράτης, "Ὁ δέ γε τούτου δει- 11
 νότερον, ἔφη, ὦ Ἰππία, οὐ μόνον αἰεὶ ταυτὰ λέγω,
 ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν· σὺ δ' ἴσως διὰ τὸ πολυμα-
 θὴς εἶναι, περὶ τῶν αὐτῶν οὐδέποτε τὰ αὐτὰ λέγεις.
 Ἀμέλει, ἔφη, πειρῶμαι καινόν τι λέγειν αἰεὶ. Πότε-
 ρον, ἔφη, καὶ περὶ ὧν ἐπίστασαι, οἶον περὶ γραμμά- 15
 των ἐάν τις ἐρηται σε, πόσα καὶ ποῖα Σωκράτους
 ἐστίν, ἄλλα μὲν πρὶν ἄλλα δὲ νῦν πειρᾷ λέγειν; ἢ
 περὶ ἀριθμῶν τοῖς ἐρωτῶσιν, εἰ τὰ δις πέντε δέκα
 γίνονται, οὐ τὰ αὐτὰ νῦν ἃ καὶ πρότερον ἀποκρίνη;
 Περὶ μὲν τούτων, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὥσπερ σὺ καὶ 20
 ἐγὼ αἰεὶ τὰ αὐτὰ λέγω· περὶ μέντοι τοῦ δικαίου πάνν
 οἶμαι νῦν ἔχειν εἰπεῖν, πρὸς ἃ οὔτε σὺ οὔτ' ἂν ἄλλος
 οὐδεὶς δύναιτο εἰπεῖν. Νῆ τὴν Ἥραν, ἔφη, μέγα
 λέγεις ἀγαθὸν εὐρηκέναι, εἰ παύσονται μὲν οἱ δικα-
 σται δίκῃ ψηφίζόμενοι· παύσονται δὲ οἱ πολῖται περὶ 25
 τῶν δικαίων ἀντιλέγοντές τε καὶ ἀντιδικοῦντες καὶ
 στασιάζοντες· παύσονται δ' αἱ πόλεις διαφερόμεναι
 περὶ τῶν δικαίων καὶ πολεμοῦσαι· καὶ ἐγὼ μὲν οὐκ
 οἶδ' ὅπως ἀπολειφθεῖν ἂν σου, πρὸ τοῦ ἀκοῦσαι τη-
 λικοῦτον ἀγαθὸν εὐρηκότος. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ 30
 ἀκούσῃ πρὶν γ' ἂν αὐτὸς ἀποφάνῃ ὅ τι νομίζεις τὸ
 δίκαιον εἶναι· ἀρκεῖ γὰρ ὅτι τῶν ἄλλων καταγελαῖς,

ἑρωτῶν μὲν καὶ ἐλέγχων πάντας, αὐτὸς δ' οὐδενὶ ἐθέ-
 λων ὑπέχειν λόγον οὐδὲ γνώμην ἀποφαίνεσθαι περὶ
 οὐδενός. Τί δέ, ὦ Ἰππία, ἔφη, οὐκ ἤσθησαι, ὅτι ἐγὼ
 αἶσκει μοι δίκαια εἶναι οὐδὲν παύομαι ἀποδεικνύμε-
 νος; Καὶ ποῖος δὴ σοι, ἔφη, οὗτος ὁ λόγος ἐστίν;
 Εἰ δέ μὴ λόγῳ, ἔφη, ἀλλ' ἔργῳ ἐπιδείκνυμι· ἢ οὐ
 δοκεῖ σοι ἀξιοτεκμαρτότερον τοῦ λόγου τὸ ἔργον εἶ-
 ναι; Πολὺ γε νῆ Δί', ἔφη. Δίκαια μὲν γὰρ λέγον-
 τες πολλοὶ ἄδικα ποιοῦσι· δίκαια δὲ πραττόντων
 10 οὐδ' ἂν εἷς ἄδικος εἴη. Ἥσθησαι οὖν πῶποτε μου
 ἢ ψευδομαρτυροῦντος, ἢ συκοφαντοῦντος, ἢ πόλιν ἢ
 φίλους εἰς στάσιν ἐμβalόντος, ἢ ἄλλο τι ἄδικον πράτ-
 τοντος; Οὐκ ἔργῳ, ἔφη. Τὸ δὲ τῶν ἀδίκων ἀπέχε-
 σθαι οὐ δίκαιον ἤγῃ; Δῆλος εἶ, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
 15 καὶ νῦν διαφεύγειν ἐγχειρῶν τὸ ἀποδεικνύεσθαι γνώ-
 μην, ὅ τι νομίζεις τὸ δίκαιον· οὐ γὰρ αἶ πραττουσιν οἱ
 δίκαιοι, ἀλλ' αἶ μὴ πραττουσι, ταῦτα λέγεις. Ἀλλ'
 ᾧ μὲν ἔργῳ, ἔφη ὁ Σωκράτης, τὸ μὴ θέλειν ἀδικεῖν
 ἱκανὸν δικαιοσύνης ἐπίδειγμα εἶναι· εἰ δέ σοι μὴ δο-
 20 κεῖ, σκέψαι, ἐὰν τόδε σοι μᾶλλον ἀρέσκη· φημί γὰρ
 ἐγὼ τὸ νόμιμον δίκαιον εἶναι. Ἄρα τὸ αὐτὸ λέγεις,
 ὦ Σώκρατες, νόμιμόν τε καὶ δίκαιον εἶναι; Ἐργῳ,
 ἔφη. Οὐκ ἄρα αἰσθάνομαι σου, ὅποιον νόμιμον ἢ
 ποῖον δίκαιον λέγεις. Νόμους δὲ πόλεως, ἔφη, γι-
 25 νώσκεις; Ἐργῳ, ἔφη. Καὶ τίνας τούτους νομίζεις;
 Ἄ οἱ πολῖται, ἔφη, συνθέμενοι ἅ τε δεῖ ποιεῖν καὶ
 ὧν ἀπέχεσθαι, ἐγράψαντο. Οὐκ οὖν, ἔφη, νόμιμος
 μὲν ἂν εἴη ὁ κατὰ ταῦτα πολιτευόμενος· ἄνομος δὲ
 ὁ ταῦτα παραβαίνων; Πάνν μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκ οὖν
 30 καὶ δίκαια μὲν ἂν πράττοι ὁ τούτοις πειθόμενος, ἄδικα
 δὲ ὁ τούτοις ἀπειθῶν; Πάνν μὲν οὖν. Οὐκ οὖν ὁ
 μὲν τὰ δίκαια πράττων δίκαιος· ὁ δὲ τὰ ἄδικα ἀδι-

εἰσι; Τίνας οὖν, ἔφη, νομίζεις τοὺς νόμους τεθειμέναι τούτους; Ἐγὼ μὲν, ἔφη, θεοὺς οἶμαι τοὺς νόμους τούτους τοῖς ἀνθρώποις θεῖναι· καὶ γὰρ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις πρῶτον νομίζεται θεοὺς εὐσεβεῖν. Οὐκ οὖν καὶ γονέας τιμᾶν πανταχοῦ νομίζεται; Καὶ 5 τοῦτο, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ μήτε γονεῖς παισὶ μίγνυσθαι μήτε παῖδας γονεῦσιν; Οὐκ ἔτι μοι δοκεῖ, ἔφη, ὡς Σώκρατες, οὗτος θεοῦ νόμος εἶναι. Τί δῃ; ἔφη. Ὅτι, ἔφη, αἰσθάνομαι τινας παραβαίνοντας αὐτόν. Καὶ γὰρ ἄλλα πολλά, ἔφη, παρανομοῦσιν. Ἀλλὰ δι- 10 κην γέ τοι διδόασιν οἱ παραβαίνοντες τοὺς ὑπὸ τῶν θεῶν κειμένους νόμους, ἣν οὐδενὶ τρόπῳ δυνατόν ἀνθρώπῳ διαφυγεῖν· ὥσπερ τοὺς ὑπ' ἀνθρώπων κειμένους νόμους ἔνιοι παραβαίνοντες, διαφεύγουσι τὸ δίκην δοῦναι, οἱ μὲν λανθάνοντες, οἱ δὲ βιαζόμενοι. 15 Καὶ ποῖαν, ἔφη, δίκην; ὡς Σώκρατες, οὐ δύνανται διαφεύγειν γονεῖς τε παισὶ καὶ παῖδες γονεῦσι μίγνυμενοι; Τὴν μεγίστην νῆ Δία, ἔφη. Τί γὰρ ἂν μείζον πάθοιεν ἄνθρωποι τεκνοποιούμενοι τοῦ κακῶς τεκνολογεῖσθαι; Πῶς οὖν, ἔφη, κακῶς οὗτοι τεκνο- 20 ποιοῦνται, ὅτε οὐδὲν κωλύει ἀγαθοὺς αὐτοὺς ὄντας ἐξ ἀγαθῶν τεκνολογεῖσθαι; Ὅτι νῆ Δί', ἔφη, οὐ μόνον ἀγαθοὺς δεῖ τοὺς ἐξ ἀλλήλων παιδοποιουμένους εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀκμάζοντας τοῖς σώμασιν. Ἡ δοκεῖ σοι ὅμοια τὰ σπέρματα εἶναι τὰ τῶν ἀκμαζόντων ἢ 25 τῶν παρηκμακότων; Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ εἰκὸς ὅμοια εἶναι. Πότερα οὖν, ἔφη, βελτίω; Αἴθλιον ὅτι τὰ τῶν ἀκμαζόντων. Τῶν μὴ ἀκμαζόντων ἄρα οὐ σπουδαῖα; Οὐκ εἰκὸς μὰ Δί', ἔφη. Οὐκ οὖν οὕτω γε οὐ δεῖ παιδοποιεῖσθαι; Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Οὐκ 30 οὖν οἷ γε οὕτω παιδοποιούμενοι ὥς οὐ δεῖ παιδοποιοῦνται; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Τίνες οὖν, ἔφη, ἄλ-

τε καὶ εὐδαιμονέσταιται γίνονται, ἄνευ δ' ὁμονομίας
 οὐτ' ἂν πόλις εὖ πολιτευθείη, οὐτ' οἶκος καλῶς οἰκη-
 θείη. Ἰδίᾳ δὲ πῶς μὲν ἂν τις ἦττον ὑπὸ πόλεως ζη-
 μοίτο, πῶς δ' ἂν μᾶλλον τιμῶτο, ἢ εἰ τοῖς νόμοις
 5 πείθοιτο; πῶς δ' ἂν ἦττον ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἦ-
 τῶτο, ἢ πῶς ἂν μᾶλλον νικῶη; Τίνι δ' ἂν τις μᾶλλον
 πιστεύσειεν παρακαταθήκας ἢ χρήματα ἢ θυγατέ-
 ρας ἢ υἱούς; τίνα δ' ἂν ἡ πόλις ὅλη ἀξιοπιστότερον
 ἡγήσαιο τοῦ νομίμου; παρὰ τίνος δ' ἂν μᾶλλον τῶν
 10 δικαίων τύχοιεν ἢ γονεῖς ἢ οἰκεῖοι, ἢ οἰκέται ἢ φί-
 λοι, ἢ πολλοὶ ἢ ἕνιοι; τίνι δ' ἂν μᾶλλον πολέμιοι
 πιστεύσειαν ἢ ἀνοχὰς ἢ σπονδὰς ἢ συνθήκας περὶ εἰ-
 ρηνῆς; τίνι δ' ἂν μᾶλλον ἢ τῷ νομίμῳ σύμμαχοι ἐθέ-
 λωεν γίνεσθαι; τίνι δ' ἂν μᾶλλον οἱ σύμμαχοι πι-
 15 στεύσειαν ἡγεμονίαν ἢ φρουραρχίαν ἢ πόλεις; τίνα
 δ' ἂν τις εὐεργετήσας ὑπολάβοι κομεῖσθαι χάριν μᾶλ-
 λον ἢ τὸν νόμιμον; ἢ τίνα μᾶλλον ἂν τις εὐεργετή-
 σειεν ἢ παρ' οὗ χάριν ἀπολήψεσθαι νομίζει; τῷ δ'
 ἂν τις βούλοιο μᾶλλον φίλος εἶναι ἢ τῷ τοιούτῳ, ἢ
 20 τῷ ἦττον ἐχθρός; τῷ δ' ἂν τις ἦττον πολεμήσειεν ἢ
 ὃ μάλιστα μὲν εἶναι φίλος βούλοιο, ἥκιστα δ' ἐχθρός;
 καὶ ὃ πλεῖστοι μὲν φίλοι καὶ σύμμαχοι βούλονται εἶ-
 ναι, ἐλάχιστοι δ' ἐχθροὶ καὶ πολέμιοι; Ἐγὼ μὲν οὖν,
 ὧ Ἰππία, τὸ αὐτὸ ἐπιδείκνυμαι νόμιμόν τε καὶ δί-
 25 καιον εἶναι· σὺ δ', εἰ τὰναντία ἃ γιννώσκεις, δί-
 δασκε. Καὶ ὁ Ἰππίας, Ἀλλὰ μὰ τὸν Δί', ἔφη, ὧ Σώ-
 κrates, οὗ μοι δοκῶ τὰναντία γιννώσκειν οἷς εἰρηκας
 περὶ τοῦ δικαίου. Ἀγράφους δὲ τινὰς οἶσθα, ἔφη, ὧ
 Ἰππία, νόμους; Τούς γε ἐν πάσῃ χώρᾳ, ἔφη, κατὰ
 30 ταῦτα νομιζομένους. Ἐχοῖς ἂν οὖν εἰπεῖν, ἔφη, ὅτι
 οἱ ἄνθρωποι αὐτοὺς ἔθεντο; Καὶ πῶς ἂν, ἔφη, οἷ γε
 οὔτε συνελθεῖν ἅπαντες δυνήθεεν οὔτε ὁμόφωνοί

δίκαιος τοῦ δικαίου δοκεῖ τί σοι ἂν ἐθέλειν πλεῖον
 ἔχειν; Οὐδαμῶς, ἔφη· οὐ γὰρ ἂν ἦν ἄστειος, ὥσ-
 περ νῦν, καὶ εὐήθης. Τί δαί, τῆς δικαίας πράξεως;
 Οὐδὲ τῆς δικαίας, ἔφη. Τοῦ δὲ ἀδίκου πότερον ἀξιοῖ
 ἂν πλεόν ἔχειν καὶ ἡγοῖτο δίκαιον εἶναι, ἢ οὐκ ἂν
 ἡγοῖτο δίκαιον; Ἐγοῖτ' ἂν, ἢ δ' ὅς, καὶ ἀξιοῖ, ἀλλ'
 οὐκ ἂν δύναται. Ἄλλ' οὐ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἐρωτῶ·
 ἀλλὰ εἰ τοῦ μὲν δικαίου μὴ ἀξιοῖ πλεόν ἔχειν μηδὲ
 βούλεται ὁ δίκαιος, τοῦ δὲ ἀδίκου; Ἄλλ' οὕτως, ἔφη,
 ἔχει. Τί δαί δὴ ὁ ἄδικος, ἄρα ἀξιοῖ τοῦ δικαίου πλεο- 10
 νεκτεῖν καὶ τῆς δικαίας πράξεως; Πῶς γὰρ οὐ, ἔφη,
 ὅς γε πάντων πλεόν ἔχειν ἀξιοῖ; Οὐκ οὖν καὶ ἀδίκου
 γε ἀνθρώπου τε καὶ πράξεως ὁ ἄδικος πλεονεκτῆσει
 τε καὶ ἀμιλλήσεται, ὥς ἀπάντων πλείστον αὐτὸς λά-
 βῃ; Ἔστι ταῦτα. Ὡς δὲ δὴ λέγομεν, ἔφη, ὁ δίκαιος 15
 τοῦ μὲν ὁμοίου οὐ πλεονεκτεῖ, τοῦ δὲ ἀνομοίου· ὁ δὲ
 ἄδικος τοῦ τε ὁμοίου καὶ τοῦ ἀνομοίου. Ἀριστα, ἔφη,
 εἰρηκας. Ἔστι δέ γε, ἔφη, φρόνιμος τε καὶ ἀγαθὸς
 ὁ ἄδικος, ὁ δὲ δίκαιος οὐδέτερος; Καὶ τοῦτ', ἔφη, εὖ.
 Οὐκ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἔοικε τῷ φρονίμῳ καὶ ἀγα- 20
 θῷ ὁ ἄδικος, ὁ δὲ δίκαιος οὐκ ἔοικε; Πῶς γὰρ οὐ
 μέλλει, ἔφη, τοιοῦτος ᾧ καὶ εἰκέναι τοῖς τοιούτοις,
 ὁ δὲ μὴ εἰκέναι; Καλῶς. Τοιοῦτος ἄρα ἐστὶν ἐκά-
 τερος αὐτῶν οἷσπερ ἔοικεν. Ἀλλὰ τί μέλλει; ἔφη.
 Εἶεν, ᾧ Θρασύμαχε· μουσικὸν δέ τινα λέγεις, ἔτε- 25
 ρον δὲ ἄμουςον; Ἐγώ γε. Πότερον φρόνιμον καὶ
 πότερον ἄφρονα; Τὸν μὲν μουσικὸν δῆπου φρόνι-
 μον, τὸν δὲ ἄμουςον ἄφρονα. Οὐκ οὖν ἄπερ φρόνι-
 μον, ἀγαθόν· ἃ δὲ ἄφρονα, κακόν; Ναί. Τί δαί,
 ἱατρικὸν οὐχ οὕτως; Οὕτως. Ἀρ' οὖν τίς σοι, ᾧ 30
 ἄριστε, δοκεῖ μουσικὸς ἀρμοττόμενος λύραν ἐθέλειν
 μουσικοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ ἐπιτάσει καὶ ἀνέσει τῶν χορ-

δῶν πλεονεκτεῖν ἢ ἀξιούν πλεον ἔχειν; Οὐκ ἔμοιγε.
 Τί δαί, ἀμούσου; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί δέ, ἱατρικός,
 ἐν τῇ ἐδωδῇ ἢ πόσει ἐθέλειν ἂν τι ἱατρικοῦ πλεονε-
 κτεῖν, ἢ ἀνδρός ἢ πράγματος; Οὐ δῆτα. Μὴ ἱατρι-
 5 κοῦ δέ; Ναί. Περὶ πάσης δὴ ὅρα ἐπιστήμης τε καὶ
 ἀνεπιστημοσύνης εἴ τις σοὶ δοκεῖ ἐπιστήμων, ὅστις
 οὖν ἐθέλειν πλείω ἂν αἰρεῖσθαι ἢ ὅσα ἄλλος ἐπιστή-
 μων ἢ πράττειν ἢ λέγειν, καὶ οὐ ταυτὰ τῷ ὁμοίῳ
 ἑαυτῷ εἰς τὴν αὐτὴν προᾶξιν; Ἀλλ' ἴσως, ἔφη, ἀνάγκη
 10 τοῦτό γε οὕτως ἔχειν. Τί δαί, ὁ ἀνεπιστήμων οὐχ
 ὁμοίως μὲν ἐπιστήμονος πλεονεκτήσκειν, ἀνομοίως δὲ
 ἀνεπιστήμονος; Ἰσως. Ὁ δὲ ἐπιστήμων σοφός;
 Ναί. Ὁ δὲ σοφὸς ἀγαθός; Φημί. Ὁ ἄρα ἀγαθὸς τε
 καὶ σοφὸς τοῦ μὲν ὁμοίου οὐκ ἐδελήσει πλεονεκτεῖν,
 15 τοῦ δ' ἀνομοίου τε καὶ ἐναντίου; Ἔοικεν, ἔφη. Ὁ
 δὲ κακὸς τε καὶ ἀμαθὴς τοῦ τε ὁμοίου καὶ τοῦ ἐναν-
 τίου; Φαίνεται. Οὐκ οὖν, ὦ Θρασύμαχε, ἦν δ' ἐγώ,
 ὁ ἄδικος ἡμῖν τοῦ ἀνομοίου τε καὶ ὁμοίου πλεονεκτεῖ;
 ἢ οὐχ οὕτως ἔλεγες; Ἐγώ γε, ἔφη. Ὁ δὲ δίκαιος τοῦ
 20 μὲν ὁμοίου οὐ πλεονεκτήσκει, τοῦ δὲ ἀνομοίου; Ναί.
 Ἔοικεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὁ μὲν δίκαιος τῷ σοφῷ τε καὶ
 ἀγαθῷ, ὁ δὲ ἄδικος τῷ κακῷ τε καὶ ἀμαθεῖ. Κινδυν-
 εύει. Ἀλλὰ μὴν ὠμολογοῦμεν, ᾧ γε ὁμοῖος ἐκάτερος
 εἴη, τοιοῦτον καὶ ἐκάτερον εἶναι. Ὁμολογοῦμεν γάρ.
 25 Ὁ μὲν ἄρα δίκαιος ἡμῖν ἀναπέφανται ὦν ἀγαθὸς τε
 καὶ σοφός· ὁ δὲ ἄδικος ἀμαθὴς τε καὶ κακός.

62 Ἐπειδὴ δ' οὖν διωμολογησάμεθα τὴν δικαιοσύ-
 νην ἀρετὴν εἶναι καὶ σοφίαν, τὴν δ' ἀδικίαν κακίαν
 τε καὶ ἀμαθίαν, Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· τοῦτο μὲν ἡμῖν
 30 οὕτω κείσθω· ἔφαμεν δὲ δὴ καὶ ἰσχυρότερον εἶναι
 τὴν ἀδικίαν. (Plato Pol. 1, 350 d.)

63 Ἀλλὰ τῇδε πη σκέψασθαι χρή. πόλιν φαίης ἂν
 ἄδικον εἶναι καὶ ἄλλας πόλεις ἐπιχειρεῖν δουλοῦσθαι
 ἀδίκως καὶ καταδεδουλῶσθαι, πολλὰς δὲ καὶ ὑφ'
 ἑαυτῇ ἔχειν δουλωσαμένην; Πῶς γὰρ οὐκ; ἔφη· καὶ
 τοῦτό γε ἡ ἀρίστη μάλιστα ποιήσει καὶ τελεώτατα 5
 οὐσα ἄδικος. Μανθάνω, ἔφην, ὅτι σὸς οὗτος ἦν ὁ
 λόγος· ἀλλὰ τότε περὶ αὐτοῦ σκοπῶ, πότερον οἶν ἡ
 κρείττων γιγνομένη πόλις πόλεως ἄνευ δικαιοσύνης
 τὴν δύναμιν ταύτην ἔξει, ἢ ἀνάγκη αὐτῇ μετὰ δικαιο-
 σύνης; Εἰ μὲν, ἔφη, ὥς σὺ ἄρτι ἔλεγες, ἔστιν ἡ 10
 δικαιοσύνη σοφία, μετὰ δικαιοσύνης, εἰ δ' ὥς ἐγώ,
 μετ' ἀδικίας. Πάνυ γε ἄγαμαι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρα-
 σύμαχε, ὅτι οὐκ ἐπινεύεις μόνον καὶ ἀνανεύεις, ἀλλὰ
 καὶ ἀποκρίνῃ πάνυ καλῶς. Σοὶ γάρ, ἔφη, χαρίζο-
 μαι. Εὖ γε σὺ ποιῶν· ἀλλὰ δὴ καὶ τότε μοι χάρι- 15
 σαι καὶ λέγε· δοκεῖς ἂν οὖν ἡ πόλιν ἡ στρατόπεδον
 ἢ ληστὰς ἢ κλέπτας ἢ ἄλλο τι ἔθνος, ὅσα κοινῇ ἐπὶ
 τι ἔρχεται ἀδίκως, πράξαι ἂν τι δύνασθαι, εἰ ἄδικοιεν
 ἀλλήλους; Οὐ δῆτα, ἡ δ' ὅς. Τί δ' εἰ μὴ ἀδικοῖεν;
 οὐ μᾶλλον; Πάνυ γε. Στάσεις γάρ που, ὦ Θρασύ- 20
 μαχε, ἡ γε ἀδικία καὶ μίση καὶ μάχας ἐν ἀλλήλοις
 παρέχει, ἡ δὲ δικαιοσύνη ὁμόνοιαν καὶ φιλίαν.
 ἡ γάρ; Ἔστω, ἡ δ' ὅς, ἵνα σοὶ μὴ διαφέρωμαι. Ἀλλ'
 εὖ γε σὺ ποιῶν, ὦ ἄριστε· τότε δέ μοι λέγε· ἄρα εἰ
 τοῦτο ἔργον ἀδικίας, μίσος ἐμποιεῖν ὅπου ἂν ἐνῇ, οὐ 25
 καὶ ἐλευθέροις τε καὶ δούλοις ἐγγιγνομένη μισεῖν ποιή-
 σει ἀλλήλους καὶ στασιάζειν καὶ ἀδυνάτους εἶναι κοι-
 νῇ μετ' ἀλλήλων πράττειν; Πάνυ γε. Τί δέ, ἂν ἐν
 δυοῖν ἐγγένηται, οὐ διοίσονται καὶ μισήσουσι καὶ
 ἐχθροὶ ἔσονται ἀλλήλοις τε καὶ τοῖς δικαίοις; Ἔσον- 30
 ται, ἔφη. Ἐὰν δὲ δῆ, ὦ θανμάσιε, ἐν ἐνὶ ἐγγένηται
 ἀδικία, μὴ ἀπολεῖ τὴν αὐτῆς δύναμιν; ἡ οὐδὲν

δὴν πλεονεκτεῖν ἢ ἀξιοῦν πλεῖον ἔχειν; Οὐκ ἔμοιγε.
 Τί δαί, ἀμούσου; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί δέ, ἰατρικός,
 ἐν τῇ ἐδωδῇ ἢ πόσει ἐθέλειν ἄν τι ἰατρικοῦ πλεονε-
 κτεῖν, ἢ ἀνδρὸς ἢ πράγματος; Οὐ δῆτα. Μὴ ἰατρι-
 5 κοῦ δέ; Ναί. Περὶ πάσης δὴ ὅρα ἐπιστήμης τε καὶ
 ἀνεπιστημοσύνης εἰ τις σοι δοκεῖ ἐπιστήμων, ὅστις
 οὐν ἐθέλειν πλείω ἢ αἰρεῖσθαι ἢ ὅσα ἄλλος ἐπιστή-
 μων ἢ πράττειν ἢ λέγειν, καὶ οὐ ταυτὰ τῷ ὁμοίῳ
 ἑαυτῷ εἰς τὴν αὐτὴν προᾶξιν; Ἀλλ' ἴσως, ἔφη, ἀνάγκη
 10 τοῦτο γε οὕτως ἔχειν. Τί δαί, ὁ ἀνεπιστήμων οὐχ
 ὁμοίως μὲν ἐπιστήμονος πλεονεκτήσειν, ἀνομοίως δὲ
 ἀνεπιστήμονος; Ἰσως. Ὁ δὲ ἐπιστήμων σοφός;
 Ναί. Ὁ δὲ σοφὸς ἀγαθός; Φημί. Ὁ ἄρα ἀγαθὸς τε
 καὶ σοφὸς τοῦ μὲν ὁμοίου οὐκ ἐθέλησει πλεονεκτεῖν,
 15 τοῦ δ' ἀνομοίου τε καὶ ἐναντίου; Ἐοικεν, ἔφη. Ὁ
 δὲ κακός τε καὶ ἀμαθὴς τοῦ τε ὁμοίου καὶ τοῦ ἐναν-
 τίου; Φαίνεται. Οὐκ οὖν, ὦ Θρασύμαχε, ἦν δ' ἐγώ,
 ὁ ἄδικος ἡμῖν τοῦ ἀνομοίου τε καὶ ὁμοίου πλεονεκτεῖ;
 ἢ οὐχ οὕτως ἔλεγες; Ἐγώ γε, ἔφη. Ὁ δὲ δίκαιος τοῦ
 20 μὲν ὁμοίου οὐ πλεονεκτήσει, τοῦ δὲ ἀνομοίου; Ναί.
 Ἐοικεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὁ μὲν δίκαιος τῷ σοφῷ τε καὶ
 ἀγαθῷ, ὁ δὲ ἄδικος τῷ κακῷ τε καὶ ἀμαθεῖ. Κινδυ-
 νεύει. Ἀλλὰ μὴν ὁμολογοῦμεν, ᾧ γε ὁμοῖος ἐκάτερος
 εἴη, τοιοῦτον καὶ ἐκάτερον εἶναι. Ὁμολογοῦμεν γάρ.
 25 Ὁ μὲν ἄρα δίκαιος ἡμῖν ἀναπέφραται ὡς ἀγαθός τε
 καὶ σοφός· ὁ δὲ ἄδικος ἀμαθὴς τε καὶ κακός.

62 Ἐπειδὴ δ' οὖν διωμολογησάμεθα τὴν δικαιοσύ-
 νην ἀρετὴν εἶναι καὶ σοφίαν, τὴν δ' ἀδικίαν κακίαν
 τε καὶ ἀμαθίαν, Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· τοῦτο μὲν ἡμῖν
 30 οὕτω κείσθω· ἔφαμεν δὲ δὴ καὶ ἰσχυρότερον εἶναι
 τὴν ἀδικίαν. (Plato Pol. 1, 350 d.)

ὅπερ τὸ ὑπερὸν προουθέμεθα σκέψασθαι, σκεπτέον. φαίνονται μὲν οὖν καὶ νῦν, ὥς γε μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν εἰρήκαμεν· ὅμως δέ τι βέλτιον σκεπτέον· οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἐπιτυχόντος ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὅν τινα τρόπον χρὴ ζῆν. Σκόπει δὴ, ἔφη. Σκοπῶ, ἦν δ' ἐγώ, 6 καὶ μοι λέγε· δοκεῖ τί σοι εἶναι ἵππου ἔργον; Ἐμοιγε. Ἀρ' οὖν τοῦτο ἂν θείης καὶ ἵππου καὶ ἄλλου ὁτιοῦν ἔργον, ὃ ἂν ἢ μόνω ἐκείνῳ ποιῇ τις ἢ ἄριστα; Οὐ μανθάνω, ἔφη. Ἀλλ' ὥδε· ἐσθ' ὅτῳ ἂν ἄλλῳ ἴδοις ἢ ὀφθαλμοῖς; Οὐ δῆτα. Τί δαί; ἀκούσαις ἄλλῳ ἢ 10 ὠσίν; Οὐδαμῶς. Οὐκ οὖν δικαίως ἂν ταῦτα τούτων φαμέν ἔργα εἶναι; Πάνν γε. Τί δαί; μαχαίρα ἂν ἀμπέλου κλῆμα ἀποτέμοις καὶ σμίλη καὶ ἄλλοις πολλοῖς; Πῶς γὰρ οὐ; Ἀλλ' οὐδενί γ' ἂν οἶμαι οὕτω καλῶς, ὥς δρεπάνῳ τῷ ἐπὶ τούτῳ ἐργασθέντι. Ἀλη- 15 θῆ. Ἀρ' οὖν οὐ τοῦτο τούτου ἔργον θήσομεν; Θήσομεν μὲν οὖν. Νῦν δὴ οἶμαι ἄμεινον ἂν μάθοις ὃ ἄρτι ἡρώτων πυνθανόμενος, εἰ οὐ τοῦτο ἐκάστου εἴη ἔργον, ὃ ἂν ἢ μόνον τι ἢ κάλλιστα τῶν ἄλλων ἀπεργάζηται. Ἀλλά, ἔφη, μανθάνω τε καὶ μοι δοκεῖ τοῦτο 20 ἐκάστου πράγματος ἔργον εἶναι. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκ οὖν καὶ ἀρετὴ δοκεῖ σοι εἶναι ἐκάστῳ, ὥπερ καὶ ἔργον τι προστέτακται; Ἰωμεν δὲ ἐπὶ τὰ αὐτὰ πάλιν· ὀφθαλμῶν φαμέν ἔστι τι ἔργον. Ἔστιν. Ἀρ' οὖν καὶ ἀρετὴ ὀφθαλμῶν ἔστι; Καὶ ἀρετὴ. Τί δέ, ὧτων ἦν 25 τι ἔργον; Ναί. Οὐκ οὖν καὶ ἀρετὴ; Καὶ ἀρετὴ. Τί δὴ γὰρ καὶ περὶ τῶν ἄλλων; οὐχ οὕτως; Οὕτως ἔχει δὴ. Ἀρ' ἂν ποτε ὅμματα τὸ αὐτῶν ἔργον καλῶς ἀπεργάσαιντο μὴ ἔχοντα τὴν αὐτῶν οἰκίαν ἀρετήν, ἀλλ' ἀντὶ τῆς ἀρετῆς κακίαν; Καὶ πῶς ἂν, ἔφη; τυφλό- 30 τητα γὰρ ἰσως λέγεις ἀντὶ τῆς ὀψεως. Ἦτις, ἦν δ' ἐγώ, αὐτῶν ἢ ἀρετὴ· οὐ γάρ πω τοῦτο ἐρωτῶ, ἀλλὰ

ἦτον ἔξει; Μηδὲν ἦτον ἐχέτω, ἔφη. Ὅτι οὖν τοι-
 ᾶνδε τινα φαίνεται ἔχουσα τὴν δύναμιν, οἷαν ᾧ ἂν
 ἐγγένηται, εἴτε πόλει τινί, εἴτε γένει, εἴτε στρατο-
 κείῳ, εἴτε ἄλλῳ ὄντων, πρῶτον μὲν ἀδύνατον αὐτὸ
 5 ποιεῖ πράττειν μεθ' αὐτοῦ διὰ τὸ στασιάζειν καὶ δια-
 φέρεσθαι, ἔτι δ' ἐχθρὸν εἶναι ἑαυτῷ τε καὶ τῷ ἐναν-
 τίῳ παντὶ καὶ τῷ δικαίῳ; οὐχ οὕτως; Πάνν γε. Καὶ
 ἐν ἐνὶ δὴ οἶμαι ἐνοῦσα ταῦτα πάντα ποιήσει, ἅπερ
 πέφικεν ἐργάζεσθαι· πρῶτον μὲν ἀδύνατον αὐτὸν
 10 ποιήσει πράττειν στασιάζοντα καὶ οὐχ ὁμονοοῦντα αὐ-
 τὸν ἑαυτῷ, ἔπειτα ἐχθρὸν καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς δικαίοις.
 Ἡ γάρ; Ναί. Δίκαιοι δέ γ' εἰσὶν, ὧς φίλε, καὶ οἱ θεοί;
 Ἔστωσαν, ἔφη. Καὶ θεοῖς ἄρα ἐχθρὸς ἔσται, ὧς Θρα-
 σύμαχε, ὁ ἄδικος, ὁ δὲ δίκαιος φίλος. Εὐώχοῦ τοῦ
 15 λόγου, ἔφη, θαρρῶν· οὐ γὰρ ἐγωγέ σοι ἐναντιώσο-
 μαι, ἵνα μὴ τοῖσδε ἀπέχθωμαι. Ἴδι δὴ, ἦν δ' ἐγώ,
 καὶ τὰ λοιπά μοι τῆς ἐστιάσεως ἀποπλήρωσον ἀπο-
 κρινόμενος ὥσπερ καὶ νῦν· ὅτι μὲν γὰρ καὶ σοφώτε-
 ροι καὶ ἀμείνους καὶ δυνατώτεροι πράττειν οἱ δί-
 20 καιοὶ φαίνονται, οἱ δὲ ἄδικοι οὐδὲν πράττειν μετ'
 ἀλλήλων οἶοί τε. ἀλλὰ δὴ καὶ οὓς φαμὲν ἐρωμένους
 πώποτε τι μετ' ἀλλήλων κοινῇ πράξαι, ἀδίκους ὄν-
 τας, τοῦτο οὐ παντάπασιν ἀληθὲς ἐλέγομεν· οὐ γὰρ
 ἂν ἀπείχοντο ἀλλήλων, κομιδῇ ὄντες ἄδικοι· ἀλλὰ
 25 δῆλον ὅτι ἐνὴν τις αὐτοῖς δικαιοσύνη, ἢ αὐτοὺς ἐποίει,
 μή τι καὶ ἀλλήλους γε καὶ ἐφ' οὓς ἤεσαν ἀδικεῖν ἅμα,
 δι' ἣν ἐπραξάν ἃ ἐπραξάν· ὥρμησαν δὲ ἐπὶ τὰ ἄδिका
 ἀδικία, ἡμιμόχθηροι ὄντες, ἐπεὶ οἱ γε παμπόνηροι
 καὶ τελέως ἄδικοι τελέως εἰσὶ καὶ πράττειν ἀδύνα-
 30 τοι. ταῦτα μὲν οὖν ὅτι οὕτως ἔχει, μανθάνω, ἀλλ'
 οὐχ ὥς σὺ τὸ πρῶτον ἐτίθεσο· εἰ δὲ καὶ ἄμεινον ζῶ-
 σιν οἱ δίκαιοι τῶν ἀδίκων καὶ εὐδαιμονέστεροι εἰσὶν,

ὅπερ τὸ ὕστερον προϋθέμεθα σκέψασθαι, σκεπτέον. φαίνονται μὲν οὖν καὶ νῦν, ὥς γε μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν εἰρήκαμεν· ὅμως δέ τι βέλτιον σκεπτέον· οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἐπιτυγχόντος ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὅν τινα τρόπου χρή ξῆν. Σκόπει δὴ, ἔφη. Σκοπῶ, ἦν δ' ἐγώ, 5 καὶ μοι λέγε· δοκεῖ τί σοι εἶναι ἵππου ἔργον; Ἐμοιγε. Ἄρ' οὖν τοῦτο ἂν θείης καὶ ἵππου καὶ ἄλλου ὁτιοῦν ἔργον, ὃ ἂν ἢ μόνῳ ἐκείνῳ ποιῇ τις ἢ ἄριστα; Οὐ μανθάνω, ἔφη. Ἀλλ' ὥδε· ἔσθ' ὅτῳ ἂν ἄλλῳ ἰδοῖς ἢ ὀφθαλμοῖς; Οὐ δηῖτα. Τί δαί; ἀκούσας ἄλλῃ ἢ 10 ὤσιν; Οὐδαμῶς. Οὐκ οὖν δικαίως ἂν ταῦτα τούτων φαινέμεν ἔργα εἶναι; Πάνν γε. Τί δαί; μαχαίρα ἂν ἀμπέλου κλῆμα ἀποτέμοις καὶ σμίλη καὶ ἄλλοις πολλοῖς; Πῶς γὰρ οὐ; Ἀλλ' οὐδενί γ' ἂν οἶμαι οὕτω καλῶς, ὥς δρεπάνῳ τῷ ἐπὶ τούτῳ ἐργασθέντι. Ἀλη- 15 θῆ. Ἄρ' οὖν οὐ τοῦτο τούτου ἔργον θήσομεν; Θήσομεν μὲν οὖν. Νῦν δὴ οἶμαι ἄμεινον ἂν μάθοις ὃ ἄρτι ἡρώτων πυνθανόμενος, εἰ οὐ τοῦτο ἐκάστου εἴη ἔργον, ὃ ἂν ἢ μόνον τι ἢ κάλλιστα τῶν ἄλλων ἀπεργάζηται. Ἀλλά, ἔφη, μανθάνω τε καὶ μοι δοκεῖ τοῦτο 20 ἐκάστου πράγματος ἔργον εἶναι. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκ οὖν καὶ ἀρετὴ δοκεῖ σοι εἶναι ἐκάστῳ, ὥπερ καὶ ἔργον τι προστέτακται; Ἰωμεν δὲ ἐπὶ τὰ αὐτὰ πάλιν· ὀφθαλμῶν φαινέμεν ἔστι τι ἔργον. Ἔστιν. Ἄρ' οὖν καὶ ἀρετὴ ὀφθαλμῶν ἔστι; Καὶ ἀρετὴ. Τί δέ, ὧτων ἦν 25 τι ἔργον; Ναί. Οὐκ οὖν καὶ ἀρετὴ; Καὶ ἀρετὴ. Τί δὴ γὰρ καὶ περὶ τῶν ἄλλων; οὐχ οὕτως; Οὕτως ἔχει δὴ. Ἄρ' ἂν ποτε ὅμματα τὸ αὐτῶν ἔργον καλῶς ἀπεργάσαιντο μὴ ἔχοντα τὴν αὐτῶν οἰκείαν ἀρετὴν, ἀλλ' ἀντὶ τῆς ἀρετῆς κακίαν; Καὶ πῶς ἂν, ἔφη; τυφλό- 30 τητα γὰρ ἴσως λέγεις ἀντὶ τῆς ὀψεως. Ἦτις, ἦν δ' ἐγώ, αὐτῶν ἢ ἀρετῇ· οὐ γάρ πω τοῦτο ἐρωτῶ, ἀλλὰ

αἵ μὲν οἰκεία ἀρετῇ τὸ αὐτῶν ἔργον εὖ ἐργάσθαι
 τὰ ἐργαζόμενα, κακία δὲ κακῶς. Ἀληθές, ἔφη, τοῦτο
 γε λέγεις. Οὐκ οὖν καὶ ὧτα στερόμενα τῆς αὐτῶν
 ἀρετῆς κακῶς τὸ αὐτῶν ἔργον ἀπεργάσεται; Πάννυ
 5 γε. Τίθεμεν οὖν καὶ τὰ ἄλλα πάντα εἰς τὸν αὐτὸν
 τοῦτον λόγον; Ἐμοιγε δοκεῖ. Ἴθι δὴ, μετὰ ταῦτα
 τόδε σκέψαι. ψυχῆς ἔστι τι ἔργον, ὃ ἄλλω τῶν ὄν-
 των οὐδ' ἂν ἐνὶ πράξεσιν; οἷον τὸ τοιόνδε· τὸ ἐπιμε-
 λισθαι καὶ ἄρχειν καὶ τὸ βουλευέσθαι καὶ τὰ τοι-
 10 αῦτα πάντα, ἔστιν ὅτῳ ἄλλω ἢ ψυχῇ δικαίως ἂν αὐτὰ
 ἀποδοίμεν καὶ φαίμεν ἴδια ἐκείνης εἶναι; Οὐδενὶ
 ἄλλω. Τί δ' αὖ τὸ ζῆν; οὐ ψυχῆς ἔργον φήσομεν εἶ-
 ναι; Μάλιστα' ἂν, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ ἀρετὴν φαμέν
 τινα ψυχῆς εἶναι; Φαμέν. Ἀρ' οὖν ποτε, ὦ Θρασύ-
 15 μαχε, ψυχὴ τὰ αὐτῆς ἔργα εὖ ἀπεργάσεται στερομένη
 τῆς οἰκείας ἀρετῆς, ἢ ἀδύνατον; Ἀδύνατον. Ἀνάγκη
 ἄρα κακῇ ψυχῇ κακῶς ἄρχειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι, τῇ δὲ
 ἀγαθῇ πάντα ταῦτα εὖ πράττειν. Ἀνάγκη. Οὐκ οὖν
 ἀρετὴν μὲν ξυνεχωρήσαμεν ψυχῆς εἶναι δικαιοσύνην,
 20 κακίαν δὲ ἀδικίαν; Ξυνεχωρήσαμεν γάρ. Ἡ μὲν ἄρα
 δικαία ψυχὴ καὶ ὁ δίκαιος ἀνὴρ εὖ βιώσεται, κακῶς
 δὲ ὁ ἄδικος; Φαίνεται, ἔφη, κατὰ τὸν σὸν λόγον.
 Ἀλλὰ μὴν ὃ γε εὖ ζῶν μακάριός τε καὶ εὐδαίμων, ὃ
 δὲ μὴ τάναντία; Πῶς γὰρ οὐ; Ὁ μὲν δίκαιος ἄρα
 25 εὐδαίμων, ὃ δ' ἄδικος ἄθλιος; Ἔστω, ἔφη. Ἀλλὰ
 μὴν ἄθλιόν γε οὐ λυσitteλεῖ εἶναι, εὐδαίμονα δέ. Πῶς
 γὰρ οὐ; Οὐδέποτε ἄρα, ὦ μακάριε Θρασύμαχε, λυ-
 σιτελέστερον ἀδικία δικαιοσύνης. (Plato Polit. 1, 351 a.)

64 Ἐν ταυτῷ (IV, 441 c).

30 Ταῦτα μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, μόγεις διανενεύκαμεν,
 καὶ ἡμῖν ἐπιεικῶς ὠμολόγηται, ταυτὰ μὲν ἐν πόλει,

ταῦτα δὲ ἐν ἐνὶ ἐκάστου τῇ ψυχῇ γένη ἐνεῖναι καὶ
 ἴσα τὸν ἀριθμόν. Ἔστι ταῦτα. Οὐκ οὖν ἐκεῖνό γε
 ἦδη ἀναγκαῖον, ὥς πόλις ἦν σοφὴ καὶ ᾧ, οὕτω καὶ
 τὸν ἰδιώτην καὶ τούτῳ σοφὸν εἶναι; Τί μὴν; Καὶ
 ᾧ δὴ ἀνδρείος ἰδιώτης καὶ ᾧς, τούτῳ καὶ πόλιν ἀν-
 δρείαν· καὶ οὕτω καὶ τὰλλα πάντα πρὸς ἀρετὴν ὡσαύ-
 τως ἀμφοτέρωθεν ἔχειν; Ἀνάγκη. Καὶ δίκαιον δὴ, ὃ
 Γλαύκων, οἶμαι, φήσομεν ἄνδρα εἶναι τῷ αὐτῷ τρό-
 πῳ ᾧπερ καὶ πόλις ἦν δίκαια; Καὶ τοῦτο πᾶσα
 ἀνάγκη. Ἄλλ' οὐπω μὴν τοῦτό γε ἐπιλελήσμεθα, ὅτι
 ἐκεῖνη γε τῷ τὸ ἑαυτοῦ ἕκαστον ἐν αὐτῇ πράττειν,
 τριῶν ὄντων γενῶν, δίκαια ἦν. Οὐ μοι δοκοῦμεν,
 ἔφη, ἐπιλελῆσθαι. Μνημονευτέον ἄρα ἡμῖν, ὅτι καὶ
 ἡμῶν ἕκαστος ὅταν τὰ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ πράττει, οὕτω
 δικαιότερός τε ἔσται καὶ τὰ αὐτοῦ πράττων. Καὶ
 μάλα, ἥ δ' ὅς, μνημονευτέον. Οὐκ οὖν τῷ μὲν λογι-
 κῷ ἄρχειν προσῆκον, σοφῷ ὄντι, καὶ ἔχοντι τὴν ὑπὲρ
 ἀπάσης ψυχῆς προμήθειαν, τῷ δὲ θυμοειδεῖ ὑπηκόῳ
 εἶναι καὶ ξυμμάχῳ τούτου; Πάνυ γε. Ἄρ' οὖν οὕ-
 ῳσπερ ἐλέγομεν, μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς κρᾶσις
 σύμφωνα αὐτὰ ποιήσει, τὸ μὲν ἐπιτείνουσα καὶ τρέ-
 φουσα λόγοις τε καλοῖς καὶ μαθήμασι, τὸ δ' ἀνιέτω,
 καὶ παραμυθουμένη καὶ ἡμεροῦσα ἀρμονίᾳ τε καὶ
 ῥυθμῷ; Κομιδῇ γε, ἥ δ' ὅς. Καὶ τούτῳ δὴ οὕτω
 τραφέντε καὶ ὡς ἀληθῶς τὰ αὐτὰ μαθόντε καὶ παι-
 δευθέντε, προσθήσεται τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, ὃ δὴ κρείτ-
 τον τῆς ψυχῆς ἐν ἐκάστῳ ἐστὶ, καὶ χρημάτων φύσει
 ἀπληστότατον· ὃ τηρήσεται μὴ τῷ πλίμπλασθαι τῶν
 περὶ τὸ σῶμα καλουμένων ἡδονῶν πολὺ καὶ ἰσχυρὸν
 γενόμενον οὐ τὰ αὐτοῦ πράττει, ἀλλὰ καταδουλώσα-
 σθαι καὶ ἄρχειν ἐθέλη ὧν οὐ προσῆκον αὐτῷ γε ἦ,
 καὶ ξύμπαντα τὸν βίον πάντων ἀνατρέψῃ. Πάνυ μὲν

ἡ περὶ χρημάτων κτήσιν ἡ περὶ σώματος θεραπείαν
 ἡ καὶ περὶ πολιτικόν τι ἡ περὶ τὰ ἴδια ξυμβόλαια,
 ἐν πᾶσι τοῦτοις ἡγούμενον καὶ ὀνομάζοντα δικαίαν
 μὲν καὶ καλὴν πράξιν, ἡ ἂν ταύτην τὴν ἔξιν σώξῃ τε
 5 καὶ συναπεργάζεται, σοφίαν δὲ τὴν ἐπιστατούσαν
 ταύτῃ τῇ πράξει ἐπιστήμην· ἄδικον δὲ πράξιν, ἡ ἂν
 αἰὲν ταύτην λύῃ· ἀμαθίαν τε, ὥς τὴν ταύτῃ ἂν ἐπι-
 στατούσαν δόξαν. Παντάπασιν, ἡ δ' ὅς, ὦ Σώκρατες,
 ἀληθῆ λέγεις. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, τὸν μὲν δίκαιον καὶ
 10 ἄνδρα καὶ πόλιν καὶ δικαιοσύνην, ὃ τυγχάνει ἐν αὐ-
 τοῖς ὄν, εἰ φαίμεν εὐρηκέναι, οὐκ ἂν πάνν τι, οἶμαι,
 δόξαιμεν ψεῦδεσθαι. Μὰ Δί' οὐ μέντοι, ἔφη. Φῶ-
 μεν ἄρα; Φῶμεν. Ἔστω δὴ, ἦν δ' ἐγώ· μετὰ γὰρ
 τοῦτο σκεπτέον, οἶμαι, ἀδικίαν. Δῆλον. Οὐκ οὖν
 15 στάσιν τινὰ αὐτῶν ὄντων τούτων δεῖ αὐτὴν εἶναι
 καὶ πολυπραγμοσύνην καὶ ἐπανάστασιν μέρους τινὸς
 τῷ ὅλῳ τῆς ψυχῆς, ἵνα ἄρχῃ ἐν αὐτῇ οὐ προσῆκον,
 ἀλλὰ τοιοῦτου ὄντος φύσει, οἷου πρέπειν αὐτῷ δου-
 λεύειν τῷ τοῦ ἀρχικοῦ γένους ὄντι· τοιαῦτ' ἅττα,
 20 οἶμαι, φήσομεν καὶ τὴν τούτων ταραχὴν καὶ πλάνην
 εἶναι, τὴν τε ἀδικίαν καὶ ἀκολασίαν καὶ δειλίαν
 καὶ ἀμαθίαν καὶ ξυλλήβδην πᾶσαν κακίαν. Ταῦτα
 μὲν οὖν ταύτῃ, ἔφη. Οὐκ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ
 ἄδικα πράττειν καὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ αὐτὸ τὸ δίκαια ποιεῖν,
 25 πάντα ταῦτα τυγχάνει ὄντα κατάδηλα ἥδη σαφῶς,
 ἥπερ καὶ ἡ ἀδικία καὶ δικαιοσύνη; Πῶς δὴ; Ὅτι, ἦν
 δ' ἐγώ, τυγχάνει οὐδὲν διαφέροντα τῶν ὑγιεινῶν τε
 καὶ νοσωδῶν, ὥς ἐκεῖνα ἐν σώματι, ταῦτα ἐν τῇ ψυ-
 χῇ. Πῃ; ἔφη. Τὰ μὲν πον ὑγιεινὰ ὑγίειαν ἐμποιεῖ,
 30 τὰ δὲ νοσώδη νόσον. Ναί. Οὐκ οὖν καὶ τὸ μὲν δί-
 καια πράττειν δικαιοσύνην ἐμποιεῖ, τὸ δὲ ἄδικα ἀδι-
 κίαν; Ἀνάγκη. Ἔστι δὲ τὸ μὲν ὑγίειαν ποιεῖν τὰ ἐν

τῷ σώματι κατὰ φύσιν καθιστάναι κρατεῖν τε καὶ
 κρατεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων, τὸ δὲ νόσον παρὰ φύσιν
 ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἄλλο ὑπ' ἄλλου. Ἔστι γάρ.
 Οὐκ οὖν αὖ, ἔφη, τὸ δικαιοσύνην ἐμποιεῖν τὰ ἐν
 τῇ ψυχῇ κατὰ φύσιν καθιστάναι κρατεῖν τε καὶ κρα- 5
 τεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων, τὸ δὲ ἀδικίαν παρὰ φύσιν
 ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἄλλο ὑπ' ἄλλου; Κομίδῃ, ἔφη.
 Ἀρετὴ μὲν ἄρα, ὥς ἔοικεν, ὑγίειά τέ τις ἂν εἴη καὶ
 κάλλος καὶ εὐεξία ψυχῆς· κακία δὲ νόσος τε καὶ αἰ-
 σχος καὶ ἀσθένεια. Ἔστιν οὕτως. Ἀρ' οὖν οὐ καὶ τὰ 10
 μὲν καλὰ ἐπιτηδεύματα εἰς ἀρετῆς κτήσιν φέρει, τὰ
 δὲ αἰσχροῦ εἰς κακίας; Ἀνάγκη. Τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη,
 ὥς ἔοικεν, ἡμῖν ἐστι σκέψασθαι, πότερον αὖ λυσιτε-
 λεῖ δίκαιά τε πράττειν καὶ καλὰ ἐπιτηδεύειν καὶ
 εἶναι δίκαιον, ἢ ἐάν τε λανθάνῃ ἐάν τε μή, τοιοῦτος 15
 ᾧ, ἢ ἀδικεῖν τε καὶ ἀδικον εἶναι, ἐάν περ μὴ διδῶ
 δίκην μηδὲ βελτίων γίγνηται κολαζόμενος. Ἀλλά,
 ἔφη, ὦ Σώκρατες, γελοῖον ἔμοιγε φαίνεται τὸ σκέμμα
 γίγνεσθαι ἤδη, εἰ τοῦ μὲν σώματος τῆς φύσεως δια-
 φθειρομένης δοκεῖ οὐ βιωτὸν εἶναι οὐδὲ μετὰ πάν- 20
 των σιτίων τε καὶ ποτῶν καὶ παντὸς πλούτου καὶ πά-
 σης ἀρχῆς, τῆς δὲ αὐτοῦ τούτου ᾧ ζῶμεν φύσεως
 ταραττομένης τε καὶ διαφθειρομένης βιωτὸν ἄρα
 ἔσται, ἂν περ τις ποιῇ ὃ ἂν βουλευθῇ ἄλλο πλὴν τοῦ-
 το ὁπόθεν κακίας μὲν καὶ ἀδικίας ἀπαλλαγῇσεται, 25
 δικαιοσύνην δὲ καὶ ἀρετὴν κτήσεται, ἐπειδὴ γε ἐφάνη
 γε ὄντα ἑκάτερα οἷα ἡμεῖς διεληλύθαμεν. Γελοῖον
 γάρ, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὅμως ἐπέειπερ ἐνταῦθα ἐληλύ-
 θαμεν ὅσον οἷον τε σαφέστατα κατιδεῖν ὅτι ταῦτα
 οὕτως ἔχει, οὐ χορὴ ἀποκάμνειν. Ἠκιστα, νῆ τὸν Δί', 30
 ἔφη, πάντων ἀποκνητέον.

ἡ περὶ χρημάτων κτήσιν ἢ περὶ σώματος θεραπείαν
 ἢ καὶ περὶ πολιτικόν τι ἢ περὶ τὰ ἴδια ξυμβόλαια,
 ἐν πᾶσι τούτοις ἡγούμενον καὶ ὀνομάζοντα δικαίαν
 μὲν καὶ καλὴν πράξιν, ἢ ἂν ταύτην τὴν ἕξιν σώξῃ τε
 καὶ συναπεργάζεται, σοφίαν δὲ τὴν ἐπιστατούσαν
 ταύτῃ τῇ πράξει ἐπιστήμην· ἄδικον δὲ πράξιν, ἢ ἂν
 αἰεὶ ταύτην λύῃ· ἀμαθίαν τε, ὥς τὴν ταύτην ἂν ἐπι-
 στατούσαν δόξαν. Παντάπασιν, ἢ δ' ὅς, ὧ Σώκρατες,
 ἀληθῇ λέγεις. Εἶπεν, ἦν δ' ἐγώ, τὸν μὲν δίκαιον καὶ
 ἀνδρα καὶ πόλιν καὶ δικαιοσύνην, ὃ τυγχάνει ἐν αὐ-
 τοῖς ὄν, εἰ φαίμεν εὐρηκέναι, οὐκ ἂν πάννυ τι, οἶμαι,
 δοξάμεν ψεύδεσθαι. Μὰ Δί' οὐ μέντοι, ἔφη. Φῶ-
 μεν ἄρα; Φῶμεν. Ἔστω δὴ, ἦν δ' ἐγώ· μετὰ γὰρ
 τοῦτο σκεπτέον, οἶμαι, ἀδικίαν. Δῆλον. Οὐκ οὖν
 ἴσταςιν τινὰ αὐτῶν τριῶν ὄντων τούτων δεῖ αὐτὴν εἶναι
 καὶ πολυπραγμοσύνην καὶ ἐπανάστασιν μέρους τινὸς
 τῷ ὅλῳ τῆς ψυχῆς, ἵνα ἄρχῃ ἐν αὐτῇ οὐ προσῆκον,
 ἀλλὰ τοιοῦτου ὄντος φύσει, οἷον πρέπειν αὐτῷ δου-
 λεῖν τῷ τοῦ ἀρχικοῦ γένους ὄντι· τοιαῦτ' ἄττα,
 οἶμαι, φήσομεν καὶ τὴν τούτων ταραχὴν καὶ πλάνην
 εἶναι, τὴν τε ἀδικίαν καὶ ἀκολασίαν καὶ δειλίαν
 καὶ ἀμαθίαν καὶ ξυλλήβδην πᾶσαν κακίαν. Ταῦτα
 μὲν οὖν ταύτῃ, ἔφη. Οὐκ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ
 ἄδικα πράττειν καὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ αὐτὸ δίκαια ποιεῖν,
 πάντα ταῦτα τυγχάνει ὄντα κατάδηλα ἤδη σαφῶς,
 ἢ περὶ καὶ ἡ ἀδικία καὶ δικαιοσύνη; Πῶς δὴ; Ὅτι, ἦν
 δ' ἐγώ, τυγχάνει οὐδὲν διαφέροντα τῶν ὑγιεινῶν τε
 καὶ νοσωδῶν, ὥς ἐκεῖνα ἐν σώματι, ταῦτα ἐν τῇ ψυ-
 χῇ. Πῇ; ἔφη. Τὰ μὲν που ὑγιεινὰ ὑγίειαν ἐμποιεῖ,
 τὰ δὲ νοσώδη νόσον. Ναί. Οὐκ οὖν καὶ τὸ μὲν δί-
 καια πράττειν δικαιοσύνην ἐμποιεῖ, τὸ δὲ ἄδικα ἀδι-
 κίαν; Ἀνάγκη. Ἔστι δὲ τὸ μὲν ὑγίειαν ποιεῖν τὰ ἐν

χοῦντι ποιεῖν ἰσχυρόν καὶ τὸν λέοντα καὶ τὰ περὶ τὸν
λέοντα, τὸν δὲ ἄνθρωπον λιμοκτονεῖν καὶ ποιεῖν
ἀσθενῆ, ὥστε ἔλκεσθαι ὅπῃ ἂν ἐκείνων ὁπότερον
ἄγῃ, καὶ μηδὲν ἕτερον ἑτέρῳ συνεθίζειν μηδὲ φίλον
ποιεῖν, ἀλλ' ἑᾶν αὐτὰ ἐν αὐτοῖς δάκνεσθαι τε καὶ 5
μαχόμενα ἐσθλὲν ἄλληλα. Παντάπασι γάρ, ἔφη,
ταῦτα λέγει, ὁ τὸ ἀδικεῖν ἐπαινῶν. Οὐκ οὖν αὐτὸ τὰ
δίκαια λέγων λυσιτελεῖν φαίη ἂν δεῖν ταῦτα πράτ-
τειν καὶ ταῦτα λέγειν, ὅθεν τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐντὸς
ἄνθρωπος ἔσται ἐγκρατέστατος, καὶ τοῦ πολυκεφάλου 10
θρέμματος ἐπιμελήσεται, ὥσπερ γεωργὸς τὰ μὲν ἡμερα
τρέφων καὶ τιθασσεύων, τὰ δ' ἄγρια ἀποκαλύων φύε-
σθαι, ξύμмахον ποιησάμενος τὴν τοῦ λέοντος φύσιν,
καὶ κοινῇ πάντων κηδόμενος, φίλα ποιησάμενος ἁλ-
λήλοισι τε καὶ αὐτῷ, οὕτω θρέψει; Κομιδῇ γὰρ αὐτὸν 15
λέγει ταῦτα ὁ τὸ δίκαιον ἐπαινῶν. Κατὰ πάντα δὴ
τρόπον ὁ μὲν τὸ δίκαιον ἐγκωμιάζων ἀληθῆ ἂν λέγοι,
ὁ δὲ τᾷδικα ψεύδοιτο· πρὸς τε γὰρ ἡδονὴν καὶ πρὸς
εὐδοξίαν καὶ ὠφέλειαν σκοπουμένην ὁ μὲν ἐπαινέτης
τοῦ δικαίου ἀληθεύει, ὁ δὲ ψέκτης οὐδὲν ὑγιὲς οὐδὲ 20
εἰδῶς ψέγει ὅ τι ψέγοι. Οὐ μοι δοκεῖ, ἡ δ' ὅς, οὐ-
δαμῇ γε. Πείθωμεν τοίνυν αὐτὸν πράως, οὐ γὰρ ἐκὼν
ἀμαρτάνει, ἐρωτῶντες· ὦ μακάριε, οὐ καὶ τὰ καλὰ
καὶ τὰ αἰσχροῦ νόμιμα διὰ τὰ τοιαῦτα ἂν φαίμεν γεγο-
νέναι; τὰ μὲν καλὰ τὰ ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ, μᾶλλον δ' 25
ἰσῶς τὰ ὑπὸ τῷ θείῳ τὰ θηριώδη ποιοῦντα τῆς φύ-
σεως, αἰσχροῦ δὲ τὰ ὑπὸ τῷ ἀγρίῳ τὸ ἡμερον δου-
λούμενα; συμφήσει, ἡ πᾶς; Ἐὰν ἐμοί, ἔφη, πίθη-
ται. Ἔστιν οὖν, εἶπον, ὅτῳ λυσιτελεῖ ἐκ τούτου τοῦ
λόγου χρυσίον λαμβάνειν ἀδίκως, εἴπερ τοιόνδε τι 30
γίγνεται, λαμβάνων τὸ χρυσίον, ἅμα καταδουλοῦται
τὸ βέλτιστον αὐτοῦ τῷ μοχθηροτάτῳ; ἡ εἰ μὲν λαβὼν

65 Πλάτωνος τῇ θ' Πολιτείᾳ (588 b).

Ἐἴεν δὴ, εἰπον, ἐπειδὴ ἐνταῦθα λόγου γερόνα-
 μιν, ἀναλάβωμεν τὰ πρῶτα λεχθέντα, δι' ἃ δεῦρ'
 ἤκομεν· ἦν δέ που λεγόμενον λυσιτελεῖν ἀδικεῖν τῷ
 1 τελείως μὲν ἀδίκῳ, δοξαζομένῳ δὲ δικαίῳ· ἡ οὐχ οὐ-
 τως ἐλέχθη; Οὕτω μὲν οὖν. Νῦν δὴ, ἔφη, αὐτῷ
 διαλεγώμεθα, ἐπειδὴ διωμολογησάμεθα τό τε ἀδι-
 κεῖν καὶ τὸ δίκαια πράττειν ἦν ἐκάτερον ἔχει δύνα-
 μιν. Πῶς, ἔφη; Εἰκόνα πλάσαντες τῆς ψυχῆς λόγῳ,
 2 ὥς εἰδῇ ὁ ἐκεῖνα λέγων, οἷα ἔλεγε. Ποῖαν τινά; ἡ
 δ' οὖς. Τῶν τοιούτων τινά, ἦν δ' ἐγώ, οἶαι μυθολο-
 γοῦνται παλαιαὶ γενέσθαι φύσεις, ἡ τε Χιμαίρας καὶ
 ἡ Σκύλλης καὶ Κερβέρου, καὶ ἄλλαι τινὲς συχναὶ λέ-
 γονται ξυμπεφυκῆναι ἰδέαι πολλαὶ εἰς ἓν γενέσθαι.
 3 Ἀέρονται γάρ, ἔφη. Πλάττε τοίνυν μίαν μὲν ἰδέαν
 θηρίου ποικίλου καὶ πολυκεφάλου, ἡμέρων δὲ θη-
 ρίων ἔχοντος κεφαλὰς κύκλῳ καὶ ἀγρίων, καὶ δύνα-
 τοῦ μεταβάλλειν καὶ φύειν ἐξ αὐτοῦ πάντα ταῦτα.
 Δεινὸν πλάστον, ἔφη, τὸ ἔργον· ὁμως δ' ἐπειδὴ εὐ-
 4 κλαστότερον κηροῦ καὶ τῶν τοιούτων λόγος, πεπλά-
 σθω. Μίαν δὴ τοίνυν ἄλλην ἰδέαν λέοντος, μίαν δ'
 ἀνθρώπου, πολὺ δὲ μέγιστον ἔστω τὸ πρῶτον καὶ
 δεύτερον τὸ δεύτερον. Ταῦτα, ἔφη, ῥάω, καὶ πέ-
 5 κλασται. Σύνναπτε τοίνυν αὐτὰ εἰς ἓν τρία ὄντα, ὥστε
 6 καὶ ξυμπεφυκῆναι ἀλλήλοις. Συνῆπται, ἔφη. Περί-
 κλασον δὴ αὐτοῖς ἔξωθεν ἐνὸς εἰκόνα, τὴν τοῦ ἀν-
 θρώπου, ὥστε τῷ μὴ δυναμένῳ τὰ ἐντὸς ὁρᾶν, ἀλλὰ
 τὸ ἔξω μόνον ἑλυτρον ὁρῶντι, ἐν ζῶον φαίνεσθαι,
 7 ἀνθρώπου. Περιπέπλασται, ἔφη. Λέγωμεν δὴ τῷ
 8 λέγοντι ὥς λυσιτελεῖ τούτῳ ἀδικεῖν τῷ ἀνθρώπῳ,
 δίκαια δὲ πράττειν οὐ ξυμφέρει, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φη-
 σιν ἢ λυσιτελεῖν αὐτῷ τὸ παντοδαπὸν θηρίον εὐω-

μένους, ἀλλ' ὥς ἄμεινον παντὶ ὑπὸ θεοῦ καὶ φρονί-
 μου ἄρχεισθαι, μάλιστα μὲν οἰκείον ἔχοντος ἐν ἑαυτῷ,
 εἰ δὲ μὴ, ἔξωθεν ἐφ'esτωτος, ἵνα εἰς δύναμιν πάντες
 ὅμοιοι ᾤμεν καὶ φίλοι, τῷ αὐτῷ κυβερνώμενοι; Καὶ
 ὀρθῶς γ', ἔφη. Ἀηλοὶ δέ γε, ἣν δ' ἐγώ, καὶ ὁ νόμος 5
 ὅτι τοιοῦτον βούλεται, πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει ξύμμα-
 χος ᾤν, καὶ ἡ τῶν παίδων ἀρχή, τὸ μὴ εἶναι ἐλευθέ-
 ρους εἶναι, ἕως ἂν ἐν αὐτοῖς ὥσπερ ἐν πόλει πολι-
 τεῖαν καταστήσωμεν, καὶ τὸ βέλτιστον θεραπεύσαν-
 τες τῷ παρ' ἡμῖν τοιούτῳ ἀντικαταστήσωμεν φύλακα 10
 ὅμοιον καὶ ἄρχοντα ἐν αὐτῷ· καὶ τότε δὴ ἐλευθερίαν
 ἀφίεμεν. Ἀηλοὶ γάρ, ἡ δ' ὅς.

66 Πλάτωνος πολιτείας ι' (612 a).

Οὐκ οὖν, ἣν δ' ἐγώ, τά τε ἄλλα ἀπελυσάμεθα ἐν 15
 τῷ λόγῳ, καὶ οὐ τοὺς μισθοὺς οὐδὲ τὰς δόξας δικαιο-
 σύνης ἀπηνέγκαμεν, ὥσπερ Ἡσίοδόν τε καὶ Ὅμηρον
 ὑμεῖς ἔφατε, ἀλλ' αὐτοδικαιοσύνην αὐτῇ τῇ ψυχῇ
 ἄριστον εὖρομεν, καὶ ποιητέον εἶναι αὐτῇ τὰ δίκαια,
 εἴαν τ' ἔχη τὸν Γύγου δακτύλιον, εἴαν τε μὴ, καὶ πρὸς 20
 τοιούτῳ δακτυλίῳ τὴν Ἄιδος κυνέην; Ἀληθέστατα,
 ἔφη, λέγεις. Ἀρ' οὖν, ἣν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, νῦν
 ἡδὴ ἀνεπίφθονόν ἐστι πρὸς ἐκείνοις καὶ τοὺς μισθοὺς
 τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ ἀποδοῦναι, ὅσους
 καὶ οἷους τῇ ψυχῇ παρέχει παρ' ἀνθρώπων τε καὶ 25
 θεῶν, ζῶντός τε ἔτι τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπειδὰν τε-
 λευτήσῃ; Παντάπασι μὲν οὖν, ἡ δ' ὅς. Ἀρ' οὖν ἀπο-
 δώσετέ μοι ἃ ἐθανείσασθε ἐν τῷ λόγῳ; Τί μάλιστα;
 Ἔδωκα ὑμῖν τὸν δίκαιον δοκεῖν ἄδικον εἶναι καὶ τὸν
 ἄδικον δίκαιον· ὑμεῖς γὰρ ἡγείσθε, καὶ εἰ μὴ δυνα- 30
 τὸν εἶη ταῦτα λαμβάνειν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους,
 ὅμως δοτέον εἶναι τοῦ λόγου ἕνεκα, ἵν' ἡ αὐτὴ δικαιο-

χρυσόν, υἱὸν ἢ θυγατέρα ἐδουλοῦτο, καὶ ταῦτ' εἰς
 ἀγρίων τε καὶ κακῶν ἀνδρῶν, οὐκ ἂν αὐτῷ ἔλυσιτέ-
 λει οὐδ' ἂν πάμπολυ ἐπὶ τούτῳ λαμβάνουσι; εἰ δὲ τὸ
 αὐτοῦ θειότατον ὑπὸ τῷ ἀθελωτάτῳ τε καὶ μιαιωντάτῳ
 ἐδουλοῦται καὶ μηδὲν ἔλεει, οὐκ ἄρα ἄθλιός ἐστι καὶ
 πολὺ ἐπὶ δεινότερῳ ὀλέθρῳ χρυσὸν δωροδοκεῖ ἢ
 Ἐπιφύλῃ ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς ψυχῇ τὸν ὄρμον δεξαμένη;
 Πολὺ μέντοι, ἢ δ' ὅς ὁ Γλαύκων· ἐγὼ γάρ σοι ὑπὲρ
 ἐκείνου ἀποκρινοῦμαι. Οὐκ οὖν καὶ τὸ ἀκολασταί-
 10 νειν οἷε διὰ τὰ τοιαῦτα πάντα ψέγεσθαι, ὅτι ἀνίσταται
 ἐν τῷ τοιούτῳ τὸ δεινὸν τὸ μέγα ἐκεῖνο καὶ πολυειδὲς
 θρέμμα εἰς ἐλευθερίαν πέρα τοῦ δέοντος; Αἴηλον,
 ἔφη. Ἡ δ' αὐθάδεια καὶ δυσκολία ψέγεται οὐχ ὅταν
 τὸ λεοντῶδες καὶ ὄφεῶδες αὔξηται καὶ συντελεῖται
 15 ἀναρμόστως; Πάνυ μὲν οὖν. Τρυφὴ μὲν οὖν καὶ
 μαλθακία οὐκ ἐπὶ τῇ αὐτοῦ τούτου χαλάσει τε καὶ
 ἀνέσει ψέγεται, ὅταν ἐν αὐτῷ δειλίαν ἐμποιῇ; Τί
 μῆν; Κολακεία δὲ καὶ ἀνελευθερία οὐχ ὅταν τις τὸ
 αὐτὸ τοῦτο τὸ θυμοειδὲς ὑπὸ τῷ ὀχλώδει θηρίῳ ποιῇ,
 20 καὶ ἔνεκα χρημάτων καὶ τῆς ἐκείνου ἀπληστίας προ-
 πηλακίζομενον ἐθίξῃ ἐκ νέου ἀντὶ λέοντος πύθηκον
 γίνεσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη. Βαναυσία δὲ καὶ χειρο-
 τεχνία διὰ τί, οἷε, ὄνειδος φέρει; ἢ δι' ἄλλο τι φή-
 25 σουμεν ἢ ὅταν τις ἀσθενὲς φύσει ἔχῃ τὸ τοῦ βελτίστου
 εἶδος, ὥστε μὴ ἂν δύνασθαι ἄρχειν τῶν ἐν αὐτῷ
 θρεμμάτων, ἀλλὰ θεραπεύειν ἐκεῖνα, καὶ τὰ θωπεύ-
 ματα αὐτῶν μόνον δύνηται μανθάνειν; Ἐοικεν, ἔφη.
 Οὐκ οὖν ἵνα καὶ ὁ τοιοῦτος ὑφ' ὁμοίου ἄρχῃται, οἷον-
 30 περ ὁ βέλτιστος, δοῦλον αὐτὸν φάμεν δεῖν εἶναι ἐκεί-
 νου τοῦ βελτίστου, καὶ ἔχοντος ἐν αὐτῷ τὸ θείον ἄρ-
 χον, οὐκ ἐπὶ βλάβῃ τῇ τοῦ δούλου οἰόμενοι δεῖν
 ἄρχεισθαι αὐτόν, ὥσπερ Θερασύμαχος ᾤετο τοὺς ἄρχο-

ἄνω μὴ, τὸ μὲν πρῶτον ὀξέως ἀποπηθῶσι, τελευτῶν-
 τες δὲ καταγέλαστοι γίνονται, τὰ ὧτα ἐπὶ τῶν ὤμων
 ἔχοντες καὶ ἀστεφάνωτοι ἀποτρέχοντες· οἱ δὲ τῇ
 ἀληθείᾳ θρομικοὶ εἰς τέλος ἐλθόντες τὰ τε ἄθλα
 λαμβάνουσι καὶ στεφανοῦνται; οὐχ οὕτω καὶ περὶ 5
 τῶν δικαίων τὸ πολὺ ξυμβαίνει, πρὸς τὸ τέλος ἐκά-
 στης πράξεως καὶ ὁμίλλας καὶ τοῦ βίου εὐδοκιμοῦσι
 τε καὶ τὰ ἄθλα παρὰ τῶν ἀνθρώπων φέρονται; Καὶ
 μάλα. Ἀνέξει ἄρα λέγοντος ἐμοῦ περὶ τούτων ἅπερ
 αὐτὸς ἔλεγε περὶ τῶν ἀδίκων; ἔρῳ γὰρ δὴ, ὅτι οἱ 10
 μὲν δίκαιοι, ἐπειδὴν πρῶτον γένωνται, ἐν τῇ
 αὐτῶν πόλει ἄρχουσι τε ἄς ἂν βούλωνται ἄρχας, γα-
 μοῦσι τε ὁπόθεν ἂν βούλωνται, ἐκδιδοῦσι τε εἰς οὓς
 ἂν ἐθέλωσι· καὶ πάντα ἃ σὺ περὶ ἐκείνων, ἐγὼ νῦν
 λέγω περὶ τῶνδε· καὶ αὖ καὶ περὶ τῶν ἀδίκων, ὅτι οἱ 15
 πολλοὶ αὐτῶν, καὶ ἂν νέοι ὄντες λάθωσιν, ἐπὶ τέλους
 τοῦ δρομοῦ αἰρεθέντες καταγέλαστοί εἰσι καὶ γέρον-
 τες γιγνόμενοι ἄθλιοι προπηλακίζονται, ὑπὸ ξένων
 τε καὶ ἀστῶν μαστιγούμενοι, καὶ ἃ ἀγροῖκα ἐφησθα
 σὺ εἶναι, ἀληθῆ λέγων, εἴτα στρεβλώσονται καὶ ἐκ- 20
 καυθήσονται· πάντα ἐκεῖνα οἶον καὶ ἐμοῦ ἀκηκοέναι
 ὥς πάσχουσιν· ἀλλ' ὃ λέγω ὅρα εἰ ἀνέξη. Καὶ πάνυ,
 ἔφη· δίκαια γὰρ λέγεις. Ἄ μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ,
 ζῶντι τῷ δικαίῳ παρὰ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων ἄθλα
 τε καὶ μισθοὶ καὶ δῶρα γίνεταί πρὸς ἐκείνοις τοῖς 25
 ἀγαθοῖς, οἷς αὐτὴ παρείχετο ἡ δικαιοσύνη, τοιαῦτ'
 ἂν εἴη. Καὶ μάλα, ἔφη, καλὰ τε καὶ βέβαια. Ταῦτα
 τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲν ἐστὶ πλήθει· οὐδὲ μεγέθει
 πρὸς ἐκεῖνα, ἃ τελεutήσαντα ἐκάτερον περιμένει.

67 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Κλειτοφῶντος (408 e). 30
 Τί τούντεῦθεν; πῶς ἄρχεσθαι δεῖν φαρμέν δι-

καιοσύνης περὶ μαθήσεως; ὥσπερ ἂν εἴ τις ἡμᾶς
 προύτρεπε τοῦ σώματος ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι μὴδὲν
 προνοοῦντας ὁρῶν, καθάπερ παίδας, ὥς ἔστι τις
 γυμναστική καὶ ἰατρική, καὶ ἔπειτα ὠνείδιζε, λέγων
 5 ὡς αἰσχροὺς πυρῶν μὲν καὶ κριθῶν καὶ ἀμπέλων ἐπι-
 μέλειαν πᾶσαν ποιεῖσθαι καὶ ὅσα τοῦ σώματος ἔνεκα
 διαπονούμεθα τε καὶ κτώμεθα, τούτου δ' αὐτοῦ μη-
 δεμίαν τέχνην μὴδὲ μηχανήν, ὅπως ὡς βέλτιστον ἔσται
 τὸ σῶμα, ἐξευρίσκειν, καὶ ταῦτα οὖσαν· εἰ δ' ἐπανει-
 10 ρόμεθα τὸν ταῦθ' ἡμᾶς προτρέποντα, λέγεις δὲ εἶναι
 τίνας ταύτας τὰς τέχνας; εἶπεν ἂν ἴσως ὅτι γυμνα-
 στική καὶ ἰατρική· καὶ νῦν δὴ τίνα φαρὲν εἶναι τὴν
 ἐκ τῆς ψυχῆς ἀρετῆς τέχνην, λεγέσθω. Ὁ δὲ δο-
 κῶν αὐτῶν ἐρρωμενέστατος εἶναι πρὸς ταῦτα ἀπο-
 15 κρινόμενος εἶπε ταύτην τὴν τέχνην εἶναι, ἣν περ
 ἀκούεις σὺ λέγοντος, ἔφη, Σωκράτους, οὐκ ἄλλην
 ἢ δικαιοσύνην. Εἰπόντος δέ μου, μή μοι τὸ ὄνομα
 εἰπῆς μόνον, ἀλλὰ ὡδί, ἰατρική που τις λέγεται τέχνη,
 ταύτης δὲ ἔστι διττὰ τὰ ἀποτελούμενα, τὸ μὲν ἰατροῦς
 20 αἰεὶ πρὸς τοῖς οὖσιν ἑτέροισι ἐξεργάζεσθαι, τὸ δὲ ὑγί-
 εϊαν· ἔστι δὲ τούτων θάτερον οὐκέτι τέχνη, τῆς τέ-
 χνης δὲ τῆς διδασκούσης τε καὶ διδασκομένης ἔργον,
 ὃ δὲ λέγομεν ὑγίειαν. καὶ τεκτονικῆς δὲ κατὰ ταυτά,
 οἰκία τε καὶ τεκτονική, τὸ μὲν ἔργον τὸ δὲ διδασμα·
 25 τῆς δὲ δικαιοσύνης ὡσαύτως τὸ μὲν δικαίους ἔστω
 ποιεῖν, καθάπερ ἐκεῖ τοὺς τεχνίτας ἐκάστους, τὸ δ'
 ἕτερον, ὃ δύναται ποιεῖν ἡμῖν ἔργον ὁ δίκαιος, τί
 τοῦτο φαμέν; εἰπέ. Οὗτος μὲν, ὡς οἶμαι, τὸ συμ-
 φέρον ἀπεκρίνατο· ἄλλος δὲ τὸ δέον, ἕτερος δὲ τὸ
 30 ὠφέλιμον· ὃ δὲ τὸ λυσιτελοῦν. Ἐπανήειν δὲ ἐγὼ
 λέγων, ὅτι ἐκεῖ τὰ γε ὀνόματα ταῦτ' ἔστιν ἐν ἐκάστη
 τῶν τεχνῶν, ὁρθῶς πράττειν, λυσιτελοῦντα, ὠφέ-

λιμα, καὶ τὰ τοιαῦτα· ἀλλὰ πρὸς ὃ τι ταῦτα πάντα
 τείνει, ἔρει τὸ ἴδιον ἐκάστη τέχνη, οἷον ἡ τεκτονικὴ,
 τὸ εὖ, τὸ καλῶς, τὸ δεόντως, ὥστε τὰ ξύλινα φήσει
 σκευὴ γίνεσθαι· ἃ δὴ οὐκ ἔστι τέχνη. λεγέσθω δὴ
 καὶ τὸ τῆς δικαιοσύνης ὡσαύτως. Τελευτῶν ἀπεκρί- 5
 νάτο τις, ὃ Σώκρατες, μοι τῶν σῶν ἐταίρων ὃς δὴ
 κομφότατα ἔδοξεν εἰπεῖν, ὅτι τοῦτ' εἴη τὸ τῆς δικαιο-
 σύνης ἴδιον ἔργον, ὃ τῶν ἄλλων οὐδεμιᾶς, φιλίαν ἐν
 ταῖς πόλεσι ποιεῖν. οὗτος δ' αὖ ἐρωτώμενος τὴν
 φιλίαν ἀγαθὸν τε ἔφη εἶναι καὶ οὐδέποτε κακόν· 10
 τὰς δὲ τῶν παιδῶν φιλίας καὶ τὰς τῶν θηρίων, ὥς
 ἡμεῖς τοῦτο τοῦνομα ἐπονομάζομεν, οὐκ ἀπεδέχετο εἶ-
 ναι φιλίας ἐπανερωτώμενος· συνέβαινε γὰρ αὐτῷ τὰ
 πλείω τὰς τοιαύτας βλαβεράς ἢ ἀγαθὰς εἶναι· φεύ-
 γων δὴ τὸ τοιοῦτον οὐδὲ φιλίας ἔφη τὰς τοιαύτας 15
 εἶναι, ψευδῶς δὲ ὀνομάζειν αὐτὰς τοὺς οὕτως ὀνομά-
 ζοντας· τὴν δὲ οὕτως καὶ ἀληθῶς φιλίαν εἶναι σαφέ-
 στατα ὁμόνοιαν. τὴν δὲ ὁμόνοιαν ἐρωτώμενος εἰ ὁμο-
 δοξίαν εἶναι λέγοι ἢ ἐπιστήμην, τὴν μὲν ὁμοδοξίαν
 ἡτίμαζεν· ἡναγκάζοντο γὰρ πολλὰ καὶ βλαβερά γί- 20
 γνεσθαι ὁμοδοξίαι ἀνθρώπων· τὴν δὲ φιλίαν ἀγα-
 θὸν ὁμολογῇκει πάντως εἶναι καὶ δικαιοσύνης ἔργον.
 ὥστε ταυτὸ ἔφησεν εἶναι ὁμόνοιαν καὶ ἐπιστήμην οὐ-
 σαν, ἀλλὰ οὐ δόξαν. ὅτε δὴ ἐνταῦθα ἤμεν τοῦ λόγου
 ἀποροῦντες, οἱ παρόντες ἱκανοὶ ἦσαν ἐπιπλήττειν τε 25
 αὐτῷ καὶ λέγειν, ὅτι περιεδράμηνεν εἰς ταυτὸν ὁ
 λόγος τοῖς πρώτοις· καὶ ἔλεγον ὅτι καὶ ἡ ἱατρικὴ ὁμό-
 νοιᾶ τις ἔστι, καὶ ἅπασαι αἱ τέχναι, καὶ περὶ οὗτου εἰ-
 σὶν ἔχουσι λέγειν· τὴν δὲ ὑπὸ σοῦ λεγομένην, δικαιο-
 σύνην ἢ ὁμόνοιαν, ὅπου τελινοῦσά ἐστι διαπέφυργε, 30
 καὶ ἄδηλον αὐτῆς ὃ τι ποτέ ἐστι τὸ ἔργον. ταῦτα, ὃ
 Σώκρατες, ἐγὼ τελευτῶν καὶ σεαυτὸν ἠρώτων, καὶ

εἰπᾶς μοι δικαιοσύνης εἶναι τοὺς μὲν ἐχθροὺς βλάπτειν, τοὺς δὲ φίλους εὖ ποιεῖν. ὅστερον δὲ ἐφάνη βλάπτειν γε οὐδέποτε ὁ δίκαιος οὐδέν· ἅπαντα γὰρ ἐπ' ὠφελείᾳ πάντας δοᾶν.

5 68 Πλάτωνος (Alcib. 1, 109 e).

Τί δ' εἰ μὴ ἔχω; οὐκ ἂν οἶμι με ἄλλως εἰδέναι περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων; Ναί, εἰ γε εὖροις. Ἄλλ' οὐκ ἂν εὖρεῖν με ἡγήῃ; Καί' μάλα γε, εἰ ζητήσῃς. Εἴτα ζητῆσαι οὐκ ἂν οἶμι με; Ἐγώ γε, εἰ οἴη-
10 θεῖς γε μὴ εἰδέναι.

69 Ἐν ταυτῷ (110 d).

Εὐρών μὲν ἄρα οὐκ οἶσθα τὰ δίκαια καὶ τὰ δίκαια;
Οὐ πάνν φαίνομαι. Ἀλλὰ μὴν ἄρτι γε οὐδὲ μαθὼν
ἐφησθα εἰδέναι· εἰ δὲ μήθ' εὖρες μήτ' ἔμαθες, πῶς
15 οἶσθα καὶ πόθεν; Ἀλλ' ἴσως τοῦτό σοι οὐκ ὀρθῶς
ἀπεκρίθη, τὸ φάναι εἰδέναι αὐτὸς ἐξευρών. Τὸ δὲ πῶς
εἶχεν; Ἐμαθον, οἶμαι, καὶ ἐγώ, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι.
Πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν ἤκομεν λόγον· παρὰ τοῦ; φράζε
κάμοι. Παρὰ τῶν πολλῶν. Οὐκ εἰς σπουδαίους γε
20 διδασκάλους καταφεύγεις εἰς τοὺς πολλοὺς ἀναφέρων.

70 Ἐν ταυτῷ (114 e).

Ἀποκρίνου δὴ· καὶ ἂν μὴ αὐτὸς σὺ σαντοῦ ἀκού-
σης ὅτι τὰ δίκαια καὶ συμφέροντά ἐστιν, ἄλλω γε λέ-
γοντι μὴ πιστεύσης. Οὐ τοι· ἀλλ' ἀποκριτέον· καὶ
25 γὰρ οὐδὲν οἶμαι βλαβήσεσθαι. Μαντικὸς γὰρ εἷ. καί
μοι λέγε, τῶν δικαίων φῆς ἓν μὲν συμφέρειν ἓν α
δ' οὐ; Ναί. Τί δέ, τὰ μὲν καλὰ εἶναι αὐτῶν τὰ δ'
οὐ; Πῶς τοῦτο ἐρωτᾷς; Εἰ τις σοι ἤδη ἔδοξεν αἰσχροῦ
μὲν, δίκαια δέ, πράττειν; Οὐκ ἔμοιγε. Ἀλλὰ πάντα
30 τὰ δίκαια καὶ καλὰ; Ναί. Τί δ' αὖ τὰ καλὰ; πότε-
ρον πάντα ἀγαθὰ, ἢ τὰ μὲν τὰ δ' οὐ; Οἶμαι ἔγωγε,

ὦ Σώκρατες, ἐνια τῶν καλῶν κακὰ εἶναι. Ἡ καὶ αἰσχροῦ ἀγαθὰ; Ναί. Ἄρα λέγεις τὰ τοιάδε, οἷον πολλοὶ ἐν πολέμῳ βοηθήσαντες ἐταίρῳ ἢ οἰκείῳ, τραύματά τε ἔλαβον καὶ ἀπέθανον· οἱ δ' οὐ βοηθήσαντες, δέον, ὑγιεῖς ἀπῆλθον; Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκ οὖν 5 τὴν τοιαύτην βοήθειαν καλὴν μὲν λέγεις κατὰ τὴν ἐπιχειρήσιν τοῦ σώσαι οὓς ἔδει, τοῦτο δὲ ἐστὶν ἀνδρεία ἢ οὐ; Ναί. Κακὴν δέ γε, κατὰ τοὺς θανάτους τε καὶ τὰ ἔλκη· ἢ γὰρ; Ναί. Ἀρ' οὖν οὐκ ἄλλο μὲν ἢ ἀνδρεία ἄλλο δὲ ὁ θάνατος; Πάνυ γε. Οὐκ 10 ἄρα κατὰ ταυτὸν γ' ἐστὶ καλὸν καὶ κακὸν τὸ τοῖς φίλοις βοηθεῖν. Οὐ φαίνεται. Ὅρα τοίνυν εἰ γε καλὸν καὶ ἀγαθόν, ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα· κατὰ τὴν ἀνδρείαν γὰρ ὁμολογεῖς καλὸν εἶναι τὴν βοήθειαν· τοῦτ' οὖν αὐτὸ σκόπει, τὴν ἀνδρείαν ἀγαθὸν ἢ κακόν; ὧδε δὲ 15 σκόπει· σὺ πότερ' ἂν δέξαιό σοι εἶναι ἀγαθὰ ἢ κακὰ; Ἀγαθὰ. Οὐκ οὖν τὰ μέγιστα; Μάλιστα. Καὶ ἥμιστα τῶν τοιούτων δέξαι' ἂν στέρεσθαι; Πῶς γὰρ οὐ; Πῶς οὖν λέγεις περὶ ἀνδρείας, ἐπὶ πόσῳ ἂν αὐτοῦ δέξαιο στέρεσθαι; Οὐδὲ ξῆν ἂν ἔγωγε δεξαίμην δει- 20 λὸς ἦν. Ἐσχατον ἄρα σοι δοκεῖ κακὸν εἶναι ἢ δειλία; Ἐμοιγε. Ἐξίσου τῷ τεθνάναι, ὡς ἔοικε. Φημί. Οὐκ οὖν θανάτῳ τε καὶ δειλίᾳ ἐναντιώτατον ζωὴ καὶ ἀνδρεία; Ναί. Καὶ τὰ μὲν μάλιστα εἶναι βούλοί σοι, τὰ δὲ ἥμιστα; Ναί. Ἀρ' ὅτι τὰ μὲν ἄριστα ἡγή, τὰ 25 δὲ κάκιστα; Πάνυ γε. (Ἐν τοῖς ἀρίστοις ἄρα σὺ ἡγή ἀνδρείαν εἶναι, κὰν τοῖς κακίστοις θάνατον; Ἐγώ γε.) Τὸ ἄρα βοηθεῖν ἐν πολέμῳ τοῖς φίλοις, ἢ μὲν καλόν, κατὰ ἀγαθοῦ πράξιν τὴν τῆς ἀνδρείας, καλὸν αὐτὸ προσεῖπας; Φαίνομαί γε. Κατὰ δὲ κακοῦ πράξιν 30 τὴν τοῦ θανάτου, κακόν; Ναί. Οὐκ οὖν δίκαιον ὧδε προσαγορεύειν ἐκάστην τῶν πράξεων, εἴπερ ἢ κακὸν

εἰπᾶς μοι δικαιοσύνης εἶναι τοὺς μὲν ἐχθροὺς βλάπτειν, τοὺς δὲ φίλους εὖ ποιεῖν. ὕστερον δὲ ἐφάνη βλάπτειν γε οὐδέποτε ὁ δίκαιος οὐδέν· ἅπαντα γὰρ ἐπ' ὠφελείᾳ πάντας δοᾶν.

568 Πλάτωνος (Alcib. 1, 109 e).

Τί δ' εἰ μὴ ἔχω; οὐκ ἂν οἶμαι με ἄλλως εἰδέναι περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων; Ναί, εἰ γε εὐροῖς. Ἄλλ' οὐκ ἂν εὐρεῖν με ἡγή; Καὶ μάλα γε, εἰ ζητήσῃς. Ἐλτα ζητῆσαι οὐκ ἂν οἶμαι με; Ἐρωγε, εἰ οἴη-
10 θείης γε μὴ εἰδέναι.

69 Ἐν ταυτῷ (110 d).

Εὐρών μὲν ἄρα οὐκ οἶσθα τὰ δίκαια καὶ τᾶδिका; Οὐκ ἄνυ φαίνομαι. Ἀλλὰ μὴν ἄρτι γε οὐδὲ μαθὼν ἐρησθα εἰδέναι· εἰ δὲ μὴθ' εὐρες μὴτ' ἔμαθες, πῶς
15 οἶσθα καὶ πόθεν; Ἀλλ' ἴσως τοῦτό σοι οὐκ ὀρθῶς ἀπεκρίθη, τὸ φάναι εἰδέναι αὐτὸς ἐξευρών. Τὸ δὲ πῶς εἶχεν; Ἐμαθον, οἶμαι, καὶ ἐγώ, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι. Πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν ἤκομεν λόγον· παρὰ τοῦ; φράζε-
20 κέμοι. Παρὰ τῶν πολλῶν. Οὐκ εἰς σπονδαίους γε διδασκάλους καταφεύγεις εἰς τοὺς πολλοὺς ἀναφέρων.

70 Ἐν ταυτῷ (114 e).

Ἀποκρίνου δὴ· καὶ ἂν μὴ αὐτὸς σὺ σαντοῦ ἀκού-
1 σης ὅτι τὰ δίκαια καὶ συμφέροντά ἐστιν, ἄλλω γε λέ-
γοντι μὴ πιστεύσης. Οὐ τοι· ἀλλ' ἀποκριτέον· καὶ
2 γὰρ οὐδὲν οἶμαι βλαβήσεσθαι. Μαντικὸς γὰρ εἰ. καί
μοι λέγε, τῶν δικαίων φῆς ἓνια μὲν συμφέρειν ἓνια
θ' οὐ; Ναί. Τί δέ, τὰ μὲν καλὰ εἶναι αὐτῶν τὰ δ'
οὐ; Πῶς τοῦτο ἐρωτᾷς; Εἰ τις σοι ἤδη ἐδοξεν αἰσχροῦ
μὲν, δίκαια δέ, πράττειν; Οὐκ ἔμοιγε. Ἀλλὰ πάντα
3 τὰ δίκαια καὶ καλὰ; Ναί. Τί δ' αὖ τὰ καλὰ; πότε-
4 ρον πάντα ἀγαθὰ, ἢ τὰ μὲν τὰ δ' οὐ; Οἶμαι ἐρωγε,

ὁ δ' εἰς τὸ κέρδος λῆμ' ἔχων ἀνειμένον
φίλοις τ' ἄχρηστος καὶ συναλλάξαι βαρύνς.

2 Σερπίωνος.

Οὐ τῆς ἐμῆς ἑκατι καρδίας φέρεις
λόγους προσηνεῖς, τοῦ δὲ σοῦ κέρδους χάριν.

3 Μεάνδρου.

Πλεονεξία μέγιστον ἀνθρώποις κακόν.
οἱ γὰρ θέλοντες προσλαβεῖν τὰ τῶν πέλας
ἀποτυγχάνουσι πολλάκις νικώμενοι,
τὰ δ' ἴδια προστιθέασι τοῖς ἀλλοτρίοις.

4 Διφίλου.

Ἄρ' ἐστὶν ἀνοητότατον αἰσχροκερδία;
πρὸς τῷ λαβεῖν γὰρ ὧν ὁ νοῦς τᾶλλ' οὐχ ὄρα.

5 Τοῦ αὐτοῦ.

Εἰ μὴ τὸ λαβεῖν ἦν, οὐδὲ εἰς πονηρὸς ἦν.
Φιλαργυρία τοῦτ' ἐστίν, ὅταν ἀφελὲς σκοπεῖν
τὰ δίκαια τοῦ κέρδους διαπαντὸς δοῦλος ᾖς.

6 Μεάνδρου.

Λέγεις· ἃ δὲ λέγεις, ἔνεκα τοῦ λαβεῖν λέγεις.

7 Εὐριπίδου Ἰξίου.

Ὅστις γὰρ ἐπὶ τὸ πλεον ἔχειν πέφυκ' ἀνὴρ,
οὐδὲν φρονεῖ δίκαιον οὐδὲ βούλεται,
φίλοις τ' ἄμικτός ἐστι καὶ πάσῃ πόλει.

8 Θεοδέκτου.

Ὡ καλλιφεγγῇ λαμπάδ' εἰλίσσων φλογὸς
ἦλκε, ποθεῖνδόν πᾶσιν ἀνθρώποις σέλας,
εἰδὲς τιν' ἄλλον πάποτ' εἰς οὕτω μέγαν
ἐλθόντ' ἀγῶνα καὶ δυσέκφευκτον κρῖσιν,
ὅπου κατηγορεῖ μὲν ἐν λόγοισί μου

γυνή, πρὸς ὃν δ' εἰρηκε, τυγχάνει πόσις,
κρατούσῃ δ' οὔπερ καὶ κατηγοροῦσί μου;

9 Ἀριστοφάνους (Eccles. 206).

Τὰ δημόσια γὰρ μισθοφοροῦντες χρήματα,
5 ἴδια σκοπεῖσθ' ἕκαστος, ὅ τι τις κερδανεῖ·
τὸ δὲ κοινὸν ὥσπερ Αἰσιμος κυλίνδεται.

10 Ἡσιόδου ἔργων (320).

Χρήματα δ' οὐχ ἄρπακτὰ θεόσδοτα πολλὸν ἀμείνω.

11 Ἡσιόδου ἔργων (40).

10 Νήπιοι, οὐδ' ἴσασιν ὅσῳ πλεόν ἤμισυ παντός,
οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ' ὄνειαρ.

12 Ἐν ταυτῷ (352).

Μὴ κακὰ κερθαίνειν, κακὰ κέρδεα ἴσ' ἄτρησι.

13 Ἐπιχάρμου.

15 Ἀ δὲ χεῖρ τὰν χεῖρα νῖζει.

14 Βακχυλίδου ἐπινικίων.

Ὡς δ' ἄπαξ εἰπεῖν, φρένα καὶ πνικινὰν
κέρδος ἀνθρώπων βιάται.

15 Πινδάρου (Pyth. 3, 54).

20 Ἀλλὰ κέρδει καὶ σοφία δέδεται.

16 Ἡσιόδου ἔργων (356).

Δὼς ἀγαθή, ἄρπαξ δὲ κακή, θανάτοιο δότειρα.
ὃς μὲν γὰρ κεν ἀνὴρ ἐθέλων ὃδε καὶ μέγα δῶή,
χαίρει τῷ δῶρῳ καὶ τέρπεται ὃν κατὰ θυμόν·
25 ὃς δέ κεν αὐτὸς ἔλγεται ἀναιδείῃφι πιθήσας,
καὶ τε σμικρὸν ἐόν, τό γ' ἐπάχνωσεν φίλον ἥτορ.

17 Εὐριπίδου Βελλεροφόντη.

Ὡς ἔμφυτος μὲν πᾶσιν ἀνθρώποις κᾰκή.
ὅστις δὲ πλείστον μισθὸν εἰς χεῖρας λαβὼν

κακὸς γένηται, τῷδε συγγνώμη μὲν οὐ,
πλείω δὲ μισθὸν μελίζονος τόλμης ἔχων
τὸν τῶν λεγόντων ῥᾶν ἂν φέροι φόρον.

18 Εὐριπίδου Δανάης.

Κρείσσων γὰρ οὐδεις χρημάτων πέφυκ' ἀνὴρ
πλήν εἰς τις· ὅστις δ' οὗτός ἐστιν, οὐχ ὀρᾷ.

19 Σοφοκλέους Οἰδίποδος (Τγρ. 387).

Ἵφεις μάγον τοιόνδε μηχανορᾶφον,
δόλιον ἀγύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσι
μόνον δέδορκε, τὴν τέχνην δ' ἔφν τυφλός.

20 Μενάνδρου Λευκαδία.

Ὅστις ὑπέχει χρυσίφ
τὴν χεῖρα, καὶ μὴ φῆ, πονηρὰ βούλεται.

21 Μενάνδρου Κόλακι.

Οὐδεις ἐπλούτησε ταχέως δίκαιος ὦν.
ὁ μὲν γὰρ αὐτῷ συλλέγει καὶ φείδεται·
ὁ δὲ τὸν πάλαι τηροῦντ' ἐνεδρεύσας πάντ' ἔχει.

22 Ἀντιφάνους.

Τὰ πονηρὰ κέρδη τὰς μὲν ἡδονὰς ἔχει
μικρὰς, ἔπειτα δ' ὕστερον λύπας μακρὰς.

23 Εὐριπίδου Ἴνοῦς.

Βία νυν ἔλκετ' ὧ κακοὶ τιμὰς βροτοί,
καὶ κτᾶσθε πλοῦτον πάντοθεν θηρώμενοι,
σύμμικτα μὴ δίκαια καὶ δίκαι' ὁμοῦ·
ἔπειτ' ἀμᾶσθε τῶνδε δύστηνον θέρους.

24 Μενάνδρου Ἀδελφοῖς.

Ἔργον εὐρεῖν συγγενῇ
πένητός ἐστιν. οὐδὲ εἰς γὰρ ὁμολογεῖ
αὐτῷ προσήκειν τὸν βοηθείας τινὸς
δεόμενον· αἰτεῖσθαι γὰρ ἅμα τι προσδοκᾷ.

25 Σοφοκλέους Τηρεϊ.

Φιλάργυρον μὲν πᾶν τὸ βάρβαρον γένος.

26 Εὐριπίδου Ψιπύλῃ.

Κακοῖς τὸ κέρδος τῆς δίκης ὑπέρτερον.

5 27 Πλάτωνος ἐν τῷ Κρίτωνι (49 b).

Ὅμως τό γε ἀδικεῖν τῷ ἀδικοῦντι καὶ κακὸν καὶ αἰσχρὸν τυγχάνει ὃν παντὶ τρόπῳ; φαμὲν ἢ οὐ; Φαμὲν. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν; Οὐ δῆτα. Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὥς οἱ πολλοὶ οἴονται, ἐπει-

10 δὴ γε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν; Οὐ φαίνεται. Τί δαί δῆ, κακουργεῖν δεῖ, ὧ Κρίτων, ἢ οὐ; Οὐ δεῖ δῆπου, ὧ Σώκρατες. Τί δέ, ἀντικακουργεῖν κακῶς πάσχοντα, ὥς οἱ πολλοὶ φασί, δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον; Οὐδαμῶς.

Τὸ γάρ που κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους τοῦ ἀδικεῖν
15 οὐδὲν διαφέρει. Ἀληθῆ λέγεις. Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων οὐδ' ἂν ὅτιοῦν πάσῃ ὑπ' αὐτῶν. καὶ ὅρα, ὧ Κρίτων, ταῦτα καθομολογῶν, ὅπως μὴ παρὰ δόξαν ὁμολογῇς· οἶδα γὰρ ὅτι ὀλίγοις τισὶ ταῦτα καὶ δοκεῖ καὶ δόξει. οἷς δ'
20 οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μὴ, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή, ἀλλ' ἀνάγκη τούτους ἀλλήλων καταφρονεῖν ὁρῶντας τὰ ἀλλήλων βουλευόμενα.

28 Εὐσεβίου.

Φιλοχορηματὶ τοῦ κτήσασθαι [εὐρεῖν] ἀρκέοντα
25 οὐρον οὐκ οἶδε.

29 Φιλοχορηματὶν ἐφ' ἡμέρῃ ἐκάστῃ ἐπιρρώων πλού-
τος οὐχ ἴστησιν, ὥσπερ οὐδὲ πυρκαϊὴν ὕλῃ ἐπιβαλλο-
μένη· ἐπιγινώμενος δ' αἰεὶ ἐς τοῦ πλεῦνος τὴν ἐπι-
θυμίην ἐξάπτει μειζόνως. νόος δὲ μδῦνος παραστάς
30 καὶ τοῦτο οἶδεν ἀκέεσθαι.

30 Τοῦ αὐτοῦ.

Φιλοχρηματὴν ἄλογον τὰ κτώμενα ἀποβαλλόμενα
μᾶλλον ἂν στήσειεν ἢ ὁ ἐφ' ἐκάστη ἡμέρῃ πλοῦτος
ἄπλετος ἐπιγινόμενος.

31. 32 Τοῦ αὐτοῦ.

5

Τὸ οἰκονομέειν τὰ παρεόντα ἀνδρὸς προνοῶν· τὸ
δὲ μὴδ' ὅλως ἐθέλειν ἐς τι τῶν δεόντων χρεέσθαι οὐ
δεσπότῳ τῶν κτηθέντων, καταδεδουλωμένου δὲ ἑω-
τὸν τῶν χρημάτων ἐστὶ τῇ κτήσει.

33 Τοῦ αὐτοῦ.

10

Οἱ πλεῦνες τῶν ἀνθρώπων παρὰ λόγον φειδεύ-
μενοι ἀξιεῦσι πολυχρήματοι πεπιστευμένοι ἡλίθιοι
καὶ σκαιοὶ νομίζεσθαι ἢ περὶ τὰ δεῖ ἀναλίσκοντες
δεξιὸν κεκλήσθαι.

34 Προδίκου.

15

Δός τι καὶ λάβοις τι.

35 Ἡροδότου ἱστορίας ζ' (18).

Ἐγὼ μὲν, ὦ βασιλεῦ, οἷα ἄνθρωπος ἰδὼν ἤδη
πολλὰ τε καὶ μεγάλα πεσόντα πρήγματα ὑπὸ ἡσόνων,
οὐκ ἔω σε τὰ πάντα τῇ ἡλικίᾳ εἰλκεῖν, ἐπιστάμενος ὥς 20
κακὸν εἶη τὸ πολλῶν ἐπιθυμέειν.

36 Εὐσεβίου.

Πλούσιον χρὴ νομίζειν τὸν ἡγεόμενον ἔχειν τὰ
ἀρκέοντα· τὸν δὲ αἰεὶ ἐπιθυμέοντα προσκλήσασθαι
καὶ πληθῶρην μὴδέποτε τοῦ τοιούτου λαμβάνοντα, 25
καὶ εἰ Μίδεω πλουτέοι μᾶλλον, πένητα καλέω καὶ
Ἴφρου ἢν ἐκεῖνος ἐξ ἀνάγκης εἶχε τύχην κεκτησθαι.

37 Δημοκρίτου.

Πλούτος ἀπὸ κακῆς ἐργασίας περιγενόμενος ἐπι-
φανέστερον τὸ ὄνειδος κέκτηται.

30

38 Βίωνος.

Βίων ὁ σοφιστὴς τὴν φιλαργυρίαν μητρόπολιν ἔλεγε πάσης κακίας εἶναι.

39 Σιμωνίδου.

5 Σιμωνίδης παρακαλοῦντος τινὸς ἐγκώμιον ποιῆσαι καὶ χάριν ἔξιν λέγοντος ἀργύριον δὲ μὴ διδόντος "δύο" εἶπεν οὗτος "ἔχω κιβωτούς, τὴν μὲν χαρίτων τὴν δὲ ἀργυρίου· καὶ πρὸς τὰς χρείας τὴν μὲν τῶν χαρίτων κενὴν εὐρίσκω, ὅταν ἀνοίξω, τὴν δὲ χρησί-
10 μην μόνην."

40 Ἀντιφώντος.

Οἱ δὲ ἐργαζόμενοι μὲν καὶ φειδόμενοι καὶ ταλαιπωροῦντες καὶ προστιθέντες ἡδονται οἷα δὴ τις ἂν εἰκάσειεν ἡδῆσθαι, ἀφαιροῦντες δὲ καὶ χρώμενοι ἄλλ-
15 γούσιν ὥσπερ ἀπὸ τῶν σαρκῶν ἀφαιρούμενοι.

41 Ἡροδότου (7, 16).

Ὡς κακὸν εἶη, διδάσκειν τὴν ψυχὴν πλέον τι δι-
ξῆσθαι καὶ ἔχειν τοῦ παρεόντος.

42 Ἀντισθένης.

20 Φιλάργυρος οὐδεὶς ἀγαθὸς οὔτε βασιλεὺς οὔτε ἐλεύθερος.

43 Δημοκρίτου.

Χρυσοῦ τὸν οἰόμενον νόον ἔχειν ὁ νουθετέων τί ματαιοπονέει.

25 44 Τοῦ αὐτοῦ.

Χρημάτων ὄρεξις, ἣν μὴ ὀρίζεται κόρος, πενήτης ἐσχάτης πολλὸν χαλεπωτέρη· μέζονες γὰρ ὀρέξεις μέ-
ζονας ἐνδείας ποιεῦσι.

45 Δημοκρίτου.

30 Κακὰ κέρδεα ζημίην ἀρετῆς φέρει.

46 Διογένηους.

Διογένης ὁμοίου τοὺς φιλαργύρους τοῖς ὕδρω-
πικοῖς· καὶ ἐκείνους γὰρ πλήρεις ὄντας ἀργυρίου ἐπι-
θυμῆν πλείονος, ἀμφοτέρους δὲ πρὸς κακοῦ. ἐπιτεί-
νεσθαι γὰρ μᾶλλον τὰ πάθη, ὅσῳ τὰ ἐπιθυμούμενα ὁ
πορίζεται.

47 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίνας φιλοχρήματοι "οἱ τὰ
αἰσχροὶ κέρδη θηρώμενοι" εἶπε "καὶ τοὺς ἀναγκαίους
τῶν φίλων ὑπεροφῶντες." 10

48 Πιττακοῦ.

"Ἀπληστον τὸ διαπαντὸς κέρδος.

49 Περιάνδρου.

Κέρδος αἰσχροῦ βαρὺ κειμήλιον.

50 Ἐκ τῶν Ἀριστωναύμου τομαρίων. 15

Ἀριστοτέλης φησὶν ὅτι ὁκτώ τινες κοινῇ ληστεύ-
οντες ἐστασίασαν πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν σύλων καὶ
τέσσαρες αὐτῶν κατελείφθησαν. πάλιν οὗτοι πρὸς
ἀλλήλους διηνέχθησαν καὶ δύο κατελείφθησαν, εἴτα
εἰς. καὶ τί ὑπόλοιπον ἢ στασιάσαι τὰ δεξιὰ πρὸς τὰ 20
εὐώνυμα;

51 Ἐν ταυτῷ.

Τοῦ Πύρρου ὄνειροπολοῦντος ἀντ' ὧ Σικελίαν καὶ
μετὰ ταῦτα Καρχηδόνα καὶ πολλὴν γῆν, ὁ συνὼν αὐ-
τῷ Κεινέας ἔφη "εἴτα μετὰ τοῦτο τί;" τοῦ δὲ εἰπόντος 25
ὅτι ζησόμεθα λοιπόν, ὁ δὲ ἔφη "τί οὖν κωλύει ἀπὸ
τοῦ νῦν ζῆν πρὶν πολλὰς πόλεις ἀπολέσαι;"

52 Ἐοικεν οὖν ὁ τοῦ φιλαργύρου βίος νεκροῦ δεί-
πνῳ· πάντα γὰρ ἔχων τὸν εὐφρανθησόμενον οὐκ ἔχει.

53 Σεμιράμιδος.

30

Σεμίραμις δὲ ἐαυτῇ κατασκευάσασα τάφον ἐπέγραφεν, ὅστις χρημάτων δεηθῇ βασιλεὺς, διελόντα τὸ μνημεῖον ὅσα βούλεται λαβεῖν. Δαρειος οὖν διελὼν χρήματα μὲν οὐχ εὗρε, γράμμασι δ' ἐτέροις ἐνέτυχε τάδε φράζουσιν "εἰ μὴ κακὸς ἦς ἀνὴρ καὶ χρημάτων ἄπληστος, οὐκ ἂν νεκρῶν θήκας ἐκίνεις."

54 Τίμωνος.

Τίμων ὁ μισάνθρωπος στοιχεῖα ἔφη τῶν κακῶν εἶναι ἀπληστίαν καὶ φιλοδοξίαν.

1055 Σωκράτους.

Ἐποστάθμη ἐστὶν οἴνου μὲν τρύξ, φιλαργύρου δὲ ἀνελευθερία.

56 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὔτε παρὰ νεκροῦ ὁμιλίαν οὔτε παρὰ φιλαργύρου χάριν δεῖ ζητεῖν.

57 Ξενοφώντος ἐν δ' (2, 37) ἀπομνημονευμάτων.

Τί νομίζεις δῆμον εἶναι; Τοὺς πένητας τῶν πολιτῶν ἔρωγε. Καὶ τοὺς πένητας ἄρα οἶσθα; Πῶς γάρ οὐ; Ἄρ' οὖν καὶ τοὺς πλουσίους οἶσθα; Οὐδέν γε ἦττον ἢ καὶ τοὺς πένητας. Ποίους δὲ πένητας καὶ ποίους πλουσίους καλεῖς; Τοὺς μὲν, οἶμαι, μὴ ἱκανὰ ἔχοντας εἰς ἃ δεῖ τελεῖν, πένητας· τοὺς δὲ πλείω τῶν ἱκανῶν, πλουσίους. Καταμεμάθηκας οὖν ὅτι ἐνίοις μὲν πάνν ὀλίγα ἔχουσιν οὐ μόνον ἄρκει ταῦτα, ἀλλὰ καὶ περιποιῶνται ἀπ' αὐτῶν, ἐνίοις δὲ πάνν πολλὰ οὐχ ἱκανὰ ἐστί; Καὶ νῆ Δί', ἔφη ὁ Εὐθύδημος· ὁρῶς γάρ με ἀναμιμνήσκεις· οἶδα καὶ τυράννους τινάς, οἳ δι' ἐνδειαν, ὥσπερ οἱ ἀπορώτατοι, ἀναγκάζονται ἀλγεῖν. Οὐκ οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ γε ταῦτα οὐ-

τως ἔχει, τοὺς μὲν τυράννους εἰς τὸν δῆμον θήσομεν, τοὺς δὲ ὀλίγα κεκτημένους, ἂν οἰκονομικοὶ ᾖσιν, εἰς τοὺς πλουσίους;

58 Δημοκρίτου.

Ἐλπίς κακοῦ κέρδεος ἀρχὴ ζημίας.

5

59 Διογένους.

Οἱ φιλάργυροι καθάπερ μαχαίρα τῷ βίῳ χρῶνται, πάντα ποιοῦντες κατὰ τὴν λαβὴν.

60 Πλάτωνος.

Πλάτων πρὸς τὸν ἀεὶ ζητοῦντα χρηματίζεσθαι "ὦ 10 πονηρὸς" εἶπε "μὴ πειθῶ τὴν κτῆσιν αὕξειν, ἀλλὰ τὴν ἐπιθυμίαν μειῶσαι."

61 Διογένους.

Διογένης ὁ κύων θεασάμενός τινα πλουσίας γραῖας προσποιούμενον ἐρᾷν ἔφη "ταύτη οὐ τὸν ὀφθαλμόν, 15 ἀλλὰ τὸν ὀδόντα ἐπιβέβληκεν."

62 Σιμωνίδου.

Σιμωνίδης ἐρωτηθεὶς διὰ τί ἐσχάτου γήρως ᾖν φιλάργυρος εἴη; "ὅτι" εἶπε "βουλοίμην ἂν ἀποθανῶν τοῖς ἐχθροῖς μᾶλλον ἀπολιπεῖν ἢ ζῶν δεῖσθαι τῶν 20 φίλων," κατεγνωκὼς τῆς τῶν πολλῶν φιλίας τὸ ἀβέβαιον.

63 Διογένους.

Διογένης τοὺς μεγάλα καὶ ἀθρόα λαμβάνοντας μεγαλοπτώχους ἐκάλει.

25

64 Ἀπολλώνιος Εὐφράτης.

Οὐκ ἐπιλογιζομένη ἡ ψυχὴ τὸ τοῦ σώματος αὐταρκές οὐ δύναται ἐαυτὴν ἀντάρκη ποιῆσαι.

65 Δημοκρίτου.

Ἡ τέκνοισι ἄγαν χρημάτων συναγωγὴ πρόφασις
ἐστὶ φιλαργυρίας τρόπον ἰδίου ἐλέγχουσα.

66 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡν τὸ σκῆνος χρηίζει πᾶσι πάρεστιν εὐμαρέως
5 ἄτερ μόχθου καὶ ταλαιπώρης· ὅκοσα δὲ μόχθου καὶ
ταλαιπώρης χρηίζει καὶ βίον ἀλγύνει, τούτων οὐκ
ἰμείρεται τὸ σκῆνος, ἀλλ' ἡ τῆς γνώμης κακοδηγία.

67 Ἐκ τῶν Ἀριστοξένου Πυθαγορικῶν
ἀποφάσεων.

10 Περὶ δὲ ἐπιθυμίας τὰδε ἔλεγεν, εἶναι τὸ πάθος
τοῦτο ποικίλον [καὶ πολύπονον] καὶ πολυειδέστατον·
εἶναι δὲ τῶν ἐπιθυμιῶν τὰς μὲν ἐπικτήτους τε καὶ
παρασκευαστάς, τὰς δὲ συμφύτους· αὐτὴν μέντοι τὴν
ἐπιθυμίαν ἐπιφορὰν τινα τῆς ψυχῆς καὶ ὁρμὴν καὶ
15 ὄρεξιν εἶναι πληρώσεως, ἢ παρουσίας αἰσθήσεως, ἢ
κενώσεως καὶ ἀπουσίας, καὶ τοῦ μὴ αἰσθάνεσθαι....
ἐπιθυμίας δὲ ἡμαρτημένης τε καὶ φάουλῃς τρία εἶναι
ἤδη τὰ γνωρίσματα, ἀσχημοσύνην ἀσυμμετρίαν ἀκαι-
ρίαν· ἢ γὰρ αὐτόθεν εἶναι τὴν ἐπιθυμίαν ἀσχήμονά
20 τε καὶ φορτικὴν καὶ ἀνελεύθερον, ἢ τοῦτο μὲν οὐ,
σφοδρότερον δὲ καὶ χρονιώτερον τοῦ προσήκοντος· ἢ
τρίτον πρὸς ταῦτα, ὅτε οὐ δεῖ καὶ πρὸς αὐτὸ οὐ δεῖ.

68 Πλάτωνος (Leg. V 736 e).

Πενίαν ἡγῆτεον εἶναι μὴ τὸ τὴν οὐσίαν ἐλάττω
25 ποιεῖν, ἀλλὰ τὸ τὴν ἀπλησίαν πλείω.

69 Δημοκρίτου.

Τοῦ πλέονος ἐπιθυμίῃ τὸ παρεὸν ἀπόλλυσι, τῇ
Αἰσωπηλῇ κυνὶ ἰκέλῃ γιγνομένη.

70 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

30 Ὅμβρικοι ὅταν πρὸς ἀλλήλους ἔχωσιν ἀμφισβή-

τησιν, καθοπλισθέντες ὡς ἐν πολέμῳ μάχονται· καὶ δοκοῦσι δικαιοτέρα λέγειν οἱ τοὺς ἐναντίους ἀποσφάξαντες.

71 Κλειτοφῶντος ἐκ τοῦ ἐ' Ἰταλικῶν.

Βρέννος ὁ τῶν Γαλατῶν βασιλεὺς λεηλατῶν τὴν ὤ Ἀσίαν εἰς Ἑφεσον ἦλθε, καὶ στρατοπεδευσάμενος περιέμενε τοῦ πολέμου τὴν προθεσίαν. παρθένος δέ τις τῶν ἐπισήμων τοῦνομα Δημονίκη εἰς ἐπιθυμίαν ἐμπεσοῦσα τοῦ βαρβάρου, προδώσειν αὐτῷ τὴν Ἑφεσον ὑπέσχετο, ἐὰν μισθὸν λάβοι τὰ ψέλια καὶ τοὺς 10 ὄρμους· ὁ Βρέννος δὲ δεξάμενος αὐτὴν εἰς τόπον ὠρισμένον, ἤγαγε τοὺς ὑποτεταγμένους καὶ προσέταξεν αὐτοῖς τὸν χρυσὸν ὅσον εἶχον κόσμου χάριν βάλλειν εἰς τὸν τῆς φιλαργύρου κόλπον. ποιησάντων δὲ αὐτῶν τὸ παρὰγγελθεῖν, ἡ Δημονίκη ὑπὸ τῆς δα- 15 ψιλείας τοῦ βαλλομένου χρυσοῦ ζῶσα κατεσχώσθη.

72 Πλάτωνος πολιτείας β' (361 a).

Ἐσχάτη γὰρ ἀδικία δοκεῖν δίκαιον μὴ ὄντα.

73 Πλάτωνος πολιτείας α' (347 b).

Ἡ οὐκ οἶσθα ὅτι φιλάργυρόν τε καὶ φιλότιμον εἰ- 20 ναι ὄνειδος λέγεται τε καὶ ἐστίν;

74 Ἐν ταυτῷ (350 d).

Ἐπειδὴ οὖν διωμολογησάμεθα τὴν δικαιοσύνην ἀρετὴν εἶναι καὶ σοφίαν, τὴν δὲ ἀδικίαν κακίαν τε καὶ ἀμαθίαν, εἶεν, ἣν δ' ἐγώ, τοῦτο μὲν ἡμῖν οὕτω 25 κείσθω.

75 Πλάτωνος πολιτείας ι' (Leg. XII 941 b).

Κλοπὴ μὲν χρημάτων ἀνελευθέρον, ἀρπαγὴ δὲ ἀναίσχυντον.

76 Ἐν ταυτῷ (941 c).

Ἐάν τις τι κλέπτῃ δημόσιον μέγα ἢ καὶ σμικρόν, τῆς αὐτῆς δίκης δεῖ. σμικρόν τε γὰρ ὁ κλέπτων ἔρωτι μὲν ταυτῷ δυνάμει δὲ ἐλάττονι κέκλοφε.

577 Ἰέρακος περὶ δικαιοσύνης.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ κατάρχων αὐτὸς πρὸ τῶν ἀδικεῖσθαι μελλόντων ἐαντὸν ἀδικῶν ἄγνοεῖ, ἴστω ὡς διπλῆς οὐ-
σης τῆς ἀδικίας αὐτὸς ἀπολαύει πρότερος, ἔπειτα καὶ
τὸ ἀδικούμενον ὑπ' αὐτοῦ μέρος· μὴ γὰρ οὕτως ἀναι-
10 σθητεῖν εἴη μηδενὶ τῶν ἀνοήτων, εἰ δυνατόν δέ, μηδὲ
τῶν πονηρῶν (ὕπερ γὰρ ὑγείας ψυχῆς ἢ εὐχῆ) ὥς δι'
ἀναισθησίαν νομίζειν τοὺς ἀδικουμένους μᾶλλον τῶν
ἀδικούντων βλάπτεσθαι. Ἐν μὲν γὰρ μόνον ἐστὶ τὸ
ἀδικούμενον ἐκ παντὸς ἢ ψυχῇ, τὸ δὲ ἀδικοῦν καὶ ἐπι-
15 βουλεῦον ἢ κακία, καὶ ἐν τῷ ἀδικοῦντι καὶ κατὰ τοῦ
ἀδικουμένου, ἀλλὰ τὸν μὲν ἔλαττον τὸν δὲ πλεῖστον,
ἔλαττον μὲν τὸν ἀδικεῖσθαι μέλλοντα, πλεῖστον δὲ τὸν
ἀδικεῖν διανοούμενον, ἐπεὶ καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὴν κίνη-
σιν λαμβάνει καὶ τὴν ἔπαρσιν. ἐγειρομένη τοίνυν τὸν
20 τεκόντᾴ πρῶτον ἀνάπτει, καὶ πρὶν τεκεῖν ἐν ταῖς
ὠδίσι φλέγει, καὶ διουῖσα λυμαίνεται καὶ τῷ ἀπ' αὐ-
τῆς ἰῶ χρώξει δευσοποιῶ τῇ βαφῇ. οὕτε γὰρ τῷ πυρὶ
τὴν τεκούσαν ὕλην διελθεῖν δυνατόν ἐπὶ τὴν τῶν ἄλ-
λων λύμην πρὶν παντελῶς αὐτὴν ἀναλῶσαι, οὕτε τῇ
25 μυραίνῃ τοὺς ἐνύδρους ὄφεις εἰς ἄλλων ὄλεθρον ἀπο-
γενναῖν πρὶν τὴν κηΐσασαν γαστέρα καταφαγεῖν, ὡς
Νίκανδρος ὁ Κολοφώνιος καὶ Ἀρχέλαος ὁ φνσικὸς
γράφουσιν· οὕτω καὶ πᾶς ἄδικος αὐτὸς τῆς κακίας
πρῶτος γεύεται πρὶν εἰς ἄλλους ἀφιέναι. πολλοὶ γοῦν
30 ἀνεγείραντες τὴν ἐν αὐτοῖς χολήν, ἐκ τῆς πρὸς ἄλλους
ὀργῆς αὐτοὶ πρῶτον ἀπέθανον πρὶν τοὺς ἐχθροὺς τι-
μωρήσασθαι· τοῦτο τοίνυν ἀγνοήσαντες πολλοὶ ταῖς κα-

τὰ τῶν ἀσθενεστέρων ἀδικίαις ἀνέδην ἐχρήσαντο, μηδὲν εἶναι πρὸς αὐτοὺς οἰηθέντες τὸ λυπηρὸν. τοῦτου δὲ ὁμολογουμένου δεῖ κατὰπαξ παραιτεῖσθαι τὸ ἀδικεῖν.

78 Ἰέρακος ἐκ τοῦ περὶ δικαιοσύνης.

Ἡ τί φαίη τις ἂν περὶ τοῦ τοὺς τρόπους ἐριστικοῦ, κἂν μηδενὸς πώποτε κτήματος τῶν μηδὲν αὐτῷ προσηκόντων ἐφίεται; Πῶς ἂν δίκαιόν τι πράττοι, εἰ καὶ αὐτὸν ἐνθυμοίτο μηδενὶ συντίθεσθαι τῶν ὁμολογουμένων ἀξίων, ἀλλ' ἐρίζειν πρὸς ἅπαντας παρσκευασμένος, μέτρον δὲ οὐδέν, ἀλλ' οὐδὲ καιρὸν οὐδένα τιθέμενος εἰς φιλονεικίαν; οὐ γὰρ δὴ μόνον ἐν τοῖς λόγοις τὸ ὀρθῶς ἔχον ὁ τοιοῦτος ἀναιρεῖν πειράται, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ πράττειν τὰ πολλὰ καὶ φιλονεικεῖν ὁδοὺς βίαιους πολλάκις καὶ διαστρόφους τὰς πράξεις ποιήσεται, ἑαυτὸν μὴ συναινοῦντα ταῖς τῶν πολλῶν δόξαις ἐπιδεικνύς· ἐκ τούτων δὲ αὐτὸς μὲν τοῖς ἄλλοις ἀπεχθής, τοὺς φεύγοντας δὲ αὐτὸν καὶ τὰς τοιαύτας συνουσίας μισήσει· τοὺς δ' ὑπ' ἐλευθερίας ἐλέγχοντας αὐτοῦ τὸ σκαιὸν τοῦ ἡθους, οὐδὲ ἰδεῖν ὀρθοῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀνέχεται· εἰ δὲ εἰς τοὺς ὁμοίους ἐμπέσοι (οὐ γὰρ δὴ πολλὴ σπάνις τῶν τοιούτων) εὐθύς στάσεις λοιδορίαι καὶ πόλεμος ἄσπονδος, ἐξ ὧν ψευδεῖς διαβολαὶ καὶ πᾶν εἶδος ἐπιβουλῆς καὶ σκέψεις, ὅπως ἂν ἀλλήλους ἀπολέσειαν. τὰ γὰρ μεγάλα κακὰ οὐκ ἄλλως ἢ ἐκ τῆς τυχούσης φιλονεικίας συνίσταται.

ΠΕΡΙ ΑΛΗΘΕΙΑΣ. ΙΑ.

1 Μιμνέρμου Ναννοῦς.

Ἀληθείη δὲ παρέστω
σοὶ καὶ ἐμοί, πάντων χρῆμα δικαιοτάτον.

2 Ὀλυμπιάδος.

Ἀλάθεια θεῶν ὁμόπολις, μόνα θεοῖς συνδιαιτω-
μένα.

3 Πινδάρου.

Ἀρχὰ μεγάλας ἀρετᾶς ὦνασσ' ἀλάθεια,
μὴ πταίσης ἐμὰν σύνθεσιν τραχεῖ ποτὶ ψεύδει.

6 Ἰλιάδος Ὀμήρου α' (526).

Οὐ γὰρ ἐμὸν καλινάγρετον, οὐδ' ἀπατηλόν,
οὐδ' ἀτελεύτητον, ὅπερ ἂν κεφαλῇ κατανεύσω.

17 Βακχυλίδου ὑπορχημάτων.

Λυδία μὲν γὰρ λίθος μανύει χρυσόν· ἀνδρῶν
δ' ἀρετὰν σοφίαν τε παγκρατὴς ἐλέγχει ἀλάθεια.

8 Αἰσχύλου ὄπλων κρίσεως.

Ἀπλᾷ γάρ ἐστι τῆς ἀληθείας ἔπη.

19 Σοφοκλέους Ἠλέκτρα (467).

Δράσω· τὸ γὰρ δίκαιον οὐκ ἔχει λόγον
θνοῖν ἐρίζειν, ἀλλ' ἐπισπεύδει τὸ θρᾶν.

10 Μενάνδρου Ῥαπιζομένη.

Ἐρχεται τᾶληθες εἰς φῶς ἐνλότ' οὐ ζητούμενον.

11 Μενάνδρου Ὑποβολιμαίῳ.

Ἀεὶ κράτιστόν ἐστι τᾶληθῇ λέγειν
ἐν παντὶ καιρῷ· τοῦτ' ἐγὼ παρεγγυῶ
εἰς ἀσφάλειαν τῷ βίῳ πλεῖστον μέρος.

12 Εὐριπίδου Φοινίσσαις (469).

25 Ἀποῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφην,

4 Ἐλευθέρον γὰρ ἀνδρὸς τᾶληθῇ λέγειν (Men. mon. 162).

Ἡ γλῶσσ' ἀμαρτάνουσα τᾶληθῇ λέγει (Men. mon. 228).

5 Πίστιν δ' ἐν πᾶσι φυλάσσειν (Pseudophocyl. 13).

κοῦ ποικίλων δεῖ τᾶνδιχ' ἐρμηνευμάτων·
ἔχει γὰρ αὐτὰ καιρόν· ὁ δ' ἄδικος λόγος
νοσῶν ἐν αὐτῷ φαρμάκων δέεται σοφῶν.

13 Σοφοκλέους Οἰδίποδος (Col. 880).

Τοῖς τοι δίκαιοις χά' βραχὺς νικᾷ μέγαν.

14 Ἰαμβλίχου Σωπάτρω.

Ἀλήθεια μὲν, ὥσπερ καὶ τοῦνομα δηλοῖ, περὶ
θεοὺς ποιεῖ τὴν ἐπιστροφὴν καὶ τῶν θεῶν τὴν ἀκή-
ρατον ἐνέργειαν· ἡ δὲ δοξομιμητικὴ αὐτῇ εἰδωλο-
ποιία, ὥς φησι Πλάτων, περὶ τὸ ἄθεον καὶ σκοτεινὸν
πλανᾶται. καὶ ἡ μὲν τοῖς νοητικοῖς εἴδεσι καὶ θεοῖς
καὶ τοῖς ὄντως οὐσι καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ἀεὶ ἔχουσι τε-
λειοῦται, ἡ δὲ τὸ ἀνείδεν καὶ μὴ ὄν καὶ ἄλλοτε ἄλ-
λως ἔχον ἀποβλέπει καὶ περὶ αὐτοῦ ἀμβλυώττει. καὶ
ἡ μὲν αὐτὸ ὃ ἐστὶ θεωρεῖ, ἡ δ' ὅλον φαίνεται τοῖς πολ-
λοῖς τοιοῦτον ὑποδύεται πρόσχημα. διώπερ δὴ ἡ μὲν
πρὸς νοῦν ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἐν ἡμῖν νοερὸν αὖξει, ἡ δὲ
τῷ ἀεὶ δοκοῦντι θηρεύεται τὴν ἄνοιαν καὶ ἐξαπατᾷ.

15 Ἐκ τῶν Σεργήνου ἀπομνημονευμάτων.

Πλάτων μὲν ἥδιστον εἶναι τῶν ἀκουσμάτων τὴν
ἀλήθειαν ἔλεγε, Πολέμων δὲ πολὺ ἥδιον τοῦ ἀκούειν
τὸ λέγειν εἶναι τάληθῃ.

16 Αἰσχίνου ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου (p. 107).

Ῥμεῖς δ' ἐξεβάλετε αὐτὸν ὑπολαμβάνοντες· ἴσμεν,
ὦ Πύρρανδρε, ὅτι οὐ δεῖ γελαῖν τούτων ἐναντίον· ἀλλ'
οὕτως ἰσχυρόν ἐστιν ἀλήθεια, ὥστε πάντων ἐπικρα-
τεῖν τῶν ἀνθρωπίνων λογισμῶν.

17 Γαίου ἐκ τοῦ κατὰ Μουσαίου μοιχείας
Τότ' οὖν ἀπολαβὼν ἤδη θεράπαιναν ἡρώτα πῶ

ἔχοι τὰ περὶ τὴν γυναικα, ἣ δὲ οὐδὲ μελλήσασα εὐ-
θὺς εἶπεν. οὕτω τὸ ἀληθὲς ἀμελέτητόν ἐστιν.

18 Πλάτωνος νόμων ε' (730 b).

Ἀλήθεια δὴ πάντων μὲν ἀγαθῶν θεοῖς ἡγεῖται
5 πάντων δ' ἀνθρώποις· ἥς ὁ γενήσεσθαι μέλλον μα-
κάριός τε καὶ εὐδαίμων ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς μέτοχος εἶη,
ἵνα ὅτι πλείστον χρόνον ἀληθῆς ὢν διαβίῃ, πιστὸς
γάρ· ὁ δὲ ἄπιστος, ὃ φίλον ψεῦδος ἐκούσιον· ὅτῳ δ'
ἀκούσιον, ἄνους· ὢν οὐδέτερον ζηλωτόν. ἄφιλος γὰρ
10 δὴ πᾶς, ὃ τε ἄπιστος καὶ ἀμαθής.

19 Ἡρουμένης δὲ ἀληθείας οὐκ ἂν ποτε, οἶμαι, φα-
μὲν αὐτῇ χορὸν κακῶν ἀκολουθησαί. (Plato Rep. 490 c.)

20 Ἀπολλώνιος Δηλῖω.

Ψευδεσθαι ἀνελεύθερον, ἀλήθεια γενναῖον.

15 21 Εὐσεβίου.

Ἀληθείην νόος ἀσπάζεται καὶ αἰεὶ αὐτῇ συνοικεῖ·
ἐὼν δὲ ἐν τοῖς ἑωυτοῦ ἀψευδέστατος, ὅμως ἔστιν ὅτε
καὶ ψεῦδος ἀγαθῷ κεράσας παρέχεται ἐπ' ὠφελίῃ ἀν-
θρώπων τῶν τούτου χρηζόντων καὶ ἐπὶ χρηστῷ τῷ
20 σφετέρῳ παραλογισθησομένων πρὸς αὐτοῦ. τότε γὰρ
δὴ μοῦνον καὶ οὐκοτε ἄλλοτε νόος, καὶ ἐν καιρῷ τῷ
αὐτὸς οἶδε, πάντα τᾶλλα ψεύδεα ἀποστνγέων, ψεῦ-
δος τὸ τοιοῦτον εἰσφέρεται, ἀπὸ τῆς τῶν λοιπῶν
ἀπάντων ψευδέων φύσιος ἐς ἄλλο εἶδος μεταμειψθὲν
25 χρησιμώτατον, τέχνη καὶ σοφίῃ αὐτοῦ τοῦ νόου τοῦ
φαῦλον προῆγμα ἐς τοῦτο μετακοσμήσαντος.

22 Τοῦ αὐτοῦ.

Ψευδεσθαι ἐν πόλει μηδὲ εἰς νόμος ξυγχωρεῖτω
μηδενὶ πλὴν τοῦ φιλαληθείος καὶ νοήμονος ἐπιστα-
30 μένου τε ὁκότε καὶ ὁκως ὠφελίῃ ψεύδεις, τῆς δὲ

ἀπὸ τοῦτου γινομένης χρείης ἀναγκαίης καὶ τοῦτο ποιεῖν.

23 Ἐρμουῦ ἐκ τῶν πρὸς Τάτ.

Περὶ ἀληθείας, ᾧ Τάτ, οὐκ ἔστι δυνατόν ἀνθρώ-
πον ὄντα, ζῶον ἀτελὲς ἐξ ἀτελῶν συγκείμενον μελῶν⁵
καὶ ἐξ ἄλλοτριῶν σωμάτων καὶ πολλῶν τὸ σκῆνος
συνεστός, τολμήσαντα εἰπεῖν· ὃ δ' ἔστι δυνατόν καὶ
δίκαιον, τοῦτο φημί, ἀλήθειαν εἶναι ἐν μόνοις τοῖς
αἰδοῖσι σώμασιν, ὧν καὶ τὰ σώματα αὐτὰ ἀληθῆ ἔστι,
πῦρ αὐτοπῦρ μόνον καὶ οὐδὲν ἄλλο, γῆ αὐτογῆ καὶ¹⁰
οὐδὲν ἄλλο, ἀήρ αὐτοαήρ καὶ οὐδὲν ἄλλο, ὕδωρ αὐ-
τοῦδωρ καὶ οὐδὲν ἄλλο· τὰ δὲ ἡμέτερα σώματα ἐκ
πάντων τούτων συνέστηκεν· ἔχει μὲν γὰρ πυρὸς,
ἔχει δὲ καὶ γῆς, ἔχει καὶ ὕδατος καὶ ἀέρος, καὶ οὔτε
πῦρ ἔστιν οὔτε γῆ οὔτε ὕδωρ οὔτε ἀήρ οὔτε οὐδὲν¹⁵
ἀληθές· εἰ δὲ μὴ τὴν ἀρχὴν ἢ σύστασιν ἡμῶν ἔσχε τὴν
ἀλήθειαν, πῶς ἂν δύναίτο ἀλήθειαν ἢ ἰδεῖν ἢ εἰπεῖν;
νοῆσαι δὲ μόνον, εἰάν ὁ θεὸς θέλῃ. πάντα οὖν, ᾧ Τά-
τις, τὰ ἐπὶ γῆς ἀλήθεια μὲν οὐκ ἔστι, τῆς δὲ ἀληθείας
μιμήματα· καὶ οὐ πάντα, ὀλίγα δὲ ταῦτα, ἅλλα δὲ²⁰
ψεῦδος καὶ πλάνος, ᾧ Τάτις, καὶ δόξαι φαντασίας
καθάπερ εἰκόνες συνεστῶτα. ὅταν δ' ἄνωθεν τὴν
ἐπίρροισιν ἔχῃ ἢ φαντασία, τῆς ἀληθείας γίνεταί μι-
μησις· χωρὶς δὲ τῆς ἄνωθεν ἐνεργείας ψεῦδος κατὰ-
λείπεται· καθάπερ καὶ ἡ εἰκὼν τὸ μὲν σῶμα τῇ γρα-²⁵
φῇ δείκνυσιν, αὐτὴ δὲ οὐκ ἔστι σῶμα κατὰ τὴν φαν-
τασίαν τοῦ ὁρωμένου. καὶ ὁφθαλμοὺς μὲν ὁρᾶται
ἔχουσα, βλέπει δὲ οὐδέν· καὶ ὦτα, ἀκούει δὲ οὐδὲν
ὅλως. καὶ τὰ ἅλλα πάντα ἔχει μὲν ἢ γραφῇ, ψευδῇ δὲ
ἔστι τὰς τῶν ὁρῶντων ὄψεις ἐξαπατῶντα, τῶν μὲν δο-³
κούντων ἀλήθειαν ὁρᾶν, τῶν δὲ ὡς ἀληθῶς ὄντων

ψευδῶν. ὅσοι μὲν οὖν οὐ ψεῦδος ὁρῶσιν, ἀλήθειαν
 ὁρῶσιν ἔαν οὖν ἕκαστον τούτων οὕτω νοῶμεν
 ἢ ὁρῶμεν ὡς ἔστιν, ἀληθὲς καὶ νοοῦμεν καὶ ὁρῶμεν·
 ἔαν δὲ παρὰ τὸ ὄν, οὐδὲν ἀληθὲς οὔτε νοήσομεν οὔτ'
 5 εἰσόμεθα. Ἔστιν οὖν, πάτερ, ἀλήθεια καὶ ἐν τῇ γῇ;
 Καὶ οὐκ ἄσκοπῶς σφάλῃ, ὦ τέκνον. ἀλήθεια μὲν οὐ-
 δαμῶς ἔστιν ἐν τῇ γῇ, ὦ Τάτις, οὔτε γενέσθαι δύνα-
 ται· περὶ δὲ ἀληθείας νοῆσαι ἐνίους τῶν ἀνθρώπων,
 οἷς ἂν ὁ θεὸς τὴν θεοπικὴν δωρήσῃται δύναμιν γε-
 10 νέσθαι. οὕτως ἀληθὲς οὐδὲν ἔστιν ἐν τῇ γῇ νοῶ καὶ
 λέγω· φαντασθῆναι εἰσὶ καὶ δόξαι πάντα, ἀληθῆ νοῶ
 καὶ λέγω. οὐκ οὖν τό τε ἀληθὲς νοεῖν καὶ λέγειν, τοῦτο
 ἀλήθειαν δεῖ καλεῖν; τί δαί; τὰ ὄντα δεῖ νοεῖν καὶ
 λέγειν; ἔστι δὲ οὐδὲν ἀληθὲς ἐπὶ τῆς γῆς. τοῦτο ἀλη-
 15 θὲς ἔστι τὸ μὴ εἰδέναι μηδὲν ἀληθὲς ἐνθάδε, πῶς ἂν
 καὶ δύναιτο γενέσθαι, ὦ τέκνον; ἡ γὰρ ἀλήθεια τε-
 λεωτάτη ἀρετὴ ἔστιν, αὐτὸ τὸ ἄκρατον ἀγαθόν, τὸ
 μήτε ὑπὸ ὕλης θολούμενον μήτε ὑπὸ σώματος περι-
 βαλλόμενον, γυμνὸν φανὸν ἄτρεπτον σεμνὸν ἀναλ-
 20 λώμενον ἀγαθόν· τὰ δὲ ἐνθάδε, ὦ τέκνον, οἷά ἐστιν
 ὁρᾶς ἄδεκτα τοῦτου τοῦ ἀγαθοῦ, φθαρτὰ παθητὰ δια-
 λυτὰ τρεπτὰ ἀεὶ ἐναλλοιούμενα, ἄλλα ἐξ ἄλλων γινώ-
 μενα. ἃ οὖν μηδὲ πρὸς ἑαυτὰ ἀληθῆ ἔστι, πῶς ἂν δύ-
 ναιτο ἀληθῆ εἶναι; πᾶν γὰρ τὸ ἀλλοιούμενον ψεῦδος
 25 ἔστι, μὴ μένον ἐν ᾧ ἐστὶ, φαντασίας δὲ μετατρεπόμε-
 νον ἄλλας καὶ ἄλλας ἐπιδείκνυται ἡμῖν. Οὐδὲ ἀνθρω-
 πος ἀληθὴς ἔστιν, ὦ πάτερ; Καθότι ἄνθρωπος, οὐκ
 ἔστιν ἀληθὴς, ὦ τέκνον. τὸ γὰρ ἀληθὲς ἔστι τὸ ἐξ
 αὐτοῦ μόνον τὴν σύστασιν ἔχον καὶ μένον καθ' αὐτὸ
 30 οἶον ἐστίν· ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐκ πολλῶν συνέστηκε καὶ
 οὐ μένει καθ' αὐτόν, τρέπεται δὲ καὶ μεταβάλλεται
 ἡλικίαν ἐξ ἡλικίας καὶ ιδέαν ἐξ ιδέας, καὶ ταῦτα ἔτι

ὣν ἐν τῷ σκῆνυι. καὶ πολλοὶ τέκνα οὐκ ἐγνώρισαν
 χρόνον ὀλίγον μεταξὺ γενομένου, καὶ πάλιν τέκνα γο-
 νεῖς ὁμοίως. τὸ οὖν οὕτως μεταβαλλόμενον ὥστε
 ἀγνοεῖσθαι, δύναται ἀληθὲς εἶναι, ὧ Τάτιε; οὐ
 τοῦναντίον ψεῦδός ἐστιν ἐν ποικίλαις γινόμενον φαν- 5
 τασίαις τῶν μεταβολῶν; σὺ δὲ νόει ἀληθές τι εἶναι
 τὸ μένον καὶ αἰδιδον· ὁ δὲ ἄνθρωπος οὐκ ἐστίν αἰεί·
 ἄρα οὐδὲ ἀληθὲς ἐστι. φαντασία δὲ ἐστὶ τις ὁ ἄνθρω-
 πος, ἣ δὲ φαντασία ψεῦδος ἂν εἴη ἀκρότατον. Οὐδὲ
 ταῦτα οὖν, ὧ πάτερ, τὰ αἰδία σώματα, ἐπεὶ μετα- 10
 βάλλεται, ἀληθὴ ἐστι. Πᾶν μὲν οὖν τὸ γεννητὸν καὶ
 μεταβλητὸν οὐκ ἀληθές· ὑπὸ δὲ τοῦ προπάτορος γε-
 νόμενα τὴν ὕλην δύναται ἀληθὴ ἐσχηκέναι. ἔχει δέ τι
 καὶ ταῦτα ψεῦδος ἐν τῇ μεταβολῇ· οὐδὲν γὰρ μὴ μέ-
 νον ἐφ' αὐτῷ ἀληθές ἐστιν. Ἀληθές, ὧ πάτερ. 15
 οὖν ἂν εἴποι τις μόνον τὸν ἥλιον παρὰ τὰ ἄλλα πάντα
 μὴ μεταβαλλόμενον, μένοντα δὲ ἐφ' ἑαυτῷ, ἀλήθειαν;
 διὸ καὶ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ πάντων δημιουργίαν αὐτὸς
 μόνος πεπίστευται, ἄρχων πάντων καὶ ποιῶν πάντα,
 ὃν καὶ σέβομαι, καὶ προσκυνῶ αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν, 20
 καὶ μετὰ τὸν ἕνα καὶ πρῶτον τοῦτον δημιουργὸν γνω-
 ρίζω. Τί οὖν ἂν εἶναι τὴν πρώτην ἀλήθειαν, ὧ πά-
 τερ; Ἕνα καὶ μόνον, ὧ Τάτιε, τὸν μὴ ἐξ ὕλης, τὸν
 μὴ ἐν σώματι, τὸν ἀχρώματον, τὸν ἀσχημάτιστον, τὸν
 ἄτρεπτον, τὸν μὴ ἀλλοιούμενον, τὸν αἰεί ὄντα. τὸ δὲ 25
 ψεῦδος, ὧ τέκνον, φθείρεται. πάντα δὲ τὰ ἐπὶ γῆς
 φθορὰ κατέλαβε καὶ ἐμπεριέχει, καὶ ἐμπεριέξει ἢ τοῦ
 ἀληθοῦς πρόνοια. χωρὶς γὰρ φθορᾶς οὐδὲ γένεσις
 δύναται συστήναι· πάση δὲ γενέσει φθορὰ ἔπεται,
 ἵνα πάλιν γένηται· τὰ γὰρ γινόμενα ἐκ τῶν φθει- 30
 ρομένων ἀνάγκη γίνεσθαι, φθεῖρεσθαι δὲ τὰ γινό-
 μενα ἀνάγκη, ἵνα μὴ στῇ ἡ γένεσις τῶν ὄντων. πρῶ-

τον τοῦτον δημιουργὸν γνώριζε εἰς τὴν γένεσιν τῶν
 ὄντων. τὰ γ' οὖν ἐκ φθορᾶς γινόμενα ψευδῆ ἂν εἴη,
 ὥς ποτὲ μὲν ἄλλα ποτὲ δὲ ἄλλα γινόμενα· τὰ γὰρ αὐ-
 τὰ γίνεσθαι ἀδύνατον· τὸ δὲ μὴ αὐτό, πῶς ἂν ἀλη-
 5 θὲς εἴη; φαντασίας οὖν καλεῖν δεῖ τὰ τοιαῦτα, ὧ
 τέκνον, εἰ γε ὁρθῶς προσαγορεύομεν τὸν ἄνθρωπον,
 ἀνθρωπότητος φαντασίαν· τὸ δὲ παιδίον παιδίου
 φαντασίαν, τὸν δὲ νεανίσκον νεανίσκου φαντασίαν,
 τὸν δὲ ἄνδρα ἀνδρὸς φαντασίαν, τὸν δὲ γέροντα γέ-
 10 ροντος φαντασίαν. οὔτε γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος,
 οὔτε τὸ παιδίον παιδίον, οὔτε ὁ νεανίσκος νεανίσκος,
 οὔτε ὁ ἀνὴρ ἀνὴρ, οὔτε ὁ γέρων γέρων· μεταβαλλό-
 μενα δὲ ψεύδεται καὶ τὰ προόντα καὶ τὰ ὄντα. ταῦτα
 μέντοι οὕτω νόει, ὧ τέκνον, ὥς καὶ τῶν ψευδῶν τού-
 15 των ἐνεργειῶν ἄνωθεν ἡρτημένων ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀλη-
 θείας· τοῦτον δὲ οὕτως ἔχοντος, τὸ ψεῦδος φημὶ τῆς
 ἀληθείας ἐνέργημα εἶναι.

24 Ἐκ τῶν Ὁμήρου (II. α' 525).

Ὅτι ἡ ἀλήθεια κάλλιστον καὶ ἐν θεοῖς ὑπάρχει
 20 μέγιστον, δηλοῖ διὰ τῶν ἐπῶν τούτων·

Τοῦτο γὰρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι μέγιστον
 τέκμων. οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον, οὐδ' ἀπατηλόν,
 οὐδ' ἀτελεύτητον, ὅ τι κεν κεφαλῇ κατανεύσω.

Τριῶν γὰρ αἰτιῶν οὐσῶν δι' ἃς ἄνθρωποι παρα-
 25 βαλίνουσι τὰς ὑποσχέσεις καὶ ψεύδονται· ἡ γὰρ εὐθύς
 ἐξαπατῶν τις ἐφησεν ἢ φήσας ὕστερον μετενόησεν ἢ
 βουλούμενος ἐξησθένησε· τούτων δὲ τὸ μὲν ἐστὶ φά-
 λης προαιρέσεως τὸ δὲ ἀσθενοῦς κρίσεως τὸ δὲ ἐνδε-
 οῦς δυνάμεως. πάντα δὲ ὁ θεὸς ἐκπέφυγε· τῷ φιλ-
 30 ἀγάθῳ τὸ ἀπατηλόν, καὶ τῷ βεβαίῳ τὸ παλινάγρετον,
 καὶ τῷ τελεσιουργῷ τὸ ἀτελεύτητον.

25 Πυθαγόρου.

Πυθαγόρας ἐρωτηθεὶς τί ποιούσιν ἄνθρωποι θεοῖς ὅμοιον ἔφη "ἐὰν ἀληθεύωσιν." Οἱ δὲ μάγοι ἀποφαίνονται τοῦ μεγίστου τῶν θεῶν, ὃν Ὠρομάγδην καλοῦσιν, εἰκέναι τὸ μὲν σῶμα φασὶ τὴν δὲ ψυχὴν ἁληθεῖα.

ΠΕΡΙ ΠΕΤΔΟΥΣ. ΙΒ.

1 Εὐριπίδου.

Δύστηνος, ὅστις καὶ τὰ καλὰ ψευδῇ λέγων, οὐ τοῖσδε χρῆται τοῖς κακοῖς ἀληθέσιν. 10

2 Σοφοκλέους Ἀκρισίω.

Ἄλλ' οὐδὲν ἔρπει ψεῦδος ἐς γῆρας χρόνου.

2^a Τοῦ αὐτοῦ Ἀλεάδαις.

3 Κακὸν τὸ κεύθειν κοῦ πρὸς ἀνδρὸς εὐγενοῦς.

4 Σοφοκλέους Κρεούση.

15

Καλὸν μὲν οὖν οὐκ ἔστι τὰ ψευδῇ λέγειν, ὅτε δ' ὄλεθρον δεινὸν ἀλήθει' ἄγει, συγγνωστὸν εἰπεῖν ἐστὶ καὶ τὸ μὴ καλόν.

5 Μεναύδου.

Κρεῖττον λέγεσθαι ψεῦδος ἢ ἀληθὲς κακόν. 20

6 Πεισάνδρου.

Οὐ νέμεσις καὶ ψεῦδος ὑπὲρ ψυχῆς ἀγορεύειν.

7 Ὀμήρου (Odys. γ' 20).

Ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει, μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστὶ.

8 Μεναύδου.

25

Τὸ ψεῦδος ἰσχὺν τῆς ἀληθείας ἔχει ἐνίοτε μείζω καὶ πιθανωτέραν ὄχλον.

9 Μενάνδρου.

Ἡ που τι χαλεπὸν ἐστὶ τὸ ψευδῇ λέγειν.

10 Εὐριπίδου Ἰπολύτου.

Ἐγώ γε φημι καὶ νόμον γε μὴ σέβειν

5 ἐν τοῖσι δεινοῖς τῶν ἀναγκαίων πλέον.

11 Διφίλου.

Καιρῷ τιθέμενον κέρδος ὥς καρπὸν φέρει.

12 Διφίλου Θησαυροῦ.

Ἐπολαμβάνω τὸ ψεῦδος ἐπὶ σωτηρίᾳ

10 λεγόμενον οὐθὲν περιποιεῖσθαι δυσχερές.

13 Δημοκρίτου.

Ἀληθομυθεύειν χρεὼν ὅπου λῶιον.

14 Θαλῆς.

Θαλῆς ὁ Μιλήσιος ἐρωτηθεὶς πόσον ἀπέχει τὸ

15 ψεῦδος τοῦ ἀληθοῦς "ὅσον" ἔφη "ὄφθαλμοι τῶν ὠτῶν."

15 Χαιρήμωνος.

Ψευδῇ δὲ τοῖς ἐσθλοῖσιν οὐ πρόπει λέγειν.

17 Θεόγνιδος (607).

20 Ἀρχῇ ἐπὶ ψεύδους μικρὰ χάρις, εἰς δὲ τελευτὴν
αἰσχρὸν δὴ κέρδος καὶ κακὸν ἀμφοτέρω

16 Ἐχθρὸς γὰρ μοι κείνος ὁμῶς αἰδοῖ πύλησιν,
ὅς χ' ἕτερον μὲν κρύπτει ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἴπη (Il. ι' 312).

Ψεῦδος μὴ βάσειν· τὰ δ' ἐτήτυμα πάντ' ἀγορεύειν (Pseudoph. 7).

25 Μὴ δ' ἕτερον κεύθῃς κραδίη νόον, ἄλλ' ἀγορεύων (ibid. 48).

Ψεῦδος δὲ μισεῖ πᾶς φρόνιμος καὶ σοφός.

Ψεῦδος δὲ μισεῖ πᾶς σοφός καὶ χρησίμος (Men. mon. 554).

Ψεύδους διαβολὴ τὸν βίον λυμαίνεται (ibid. 553).

Ψευδόμενος οὐδεὶς λανθάνει πολὺν χρόνον (ibid. 547).

30 Μήτε δόλους δάπτειν (Pseudophoty. 4).

Μακρυτέρην ψευδῇ φεύγειν, τὰ δίκαι' ἀγορεύειν (ibid. 12).

γίνεται. οὐδέ τι καλὸν ὅτῳ ψεῦδος προσομαρτῇ
ἀνδρὶ καὶ ἐξέλθῃ πρῶτον ἀπὸ στόματος.

18 Δημήτριος ἐρωτηθεὶς τί φαῦλον τοῖς ψευδομέ-
νοις παρακολουθεῖ εἶπε "τὸ μὴδ' ἂν τάληθῇ λέγωσιν
ἔτι πιστεύεσθαι."

5

19 Θεοφράστου.

Ἐκ διαβολῆς καὶ φθόνου ψεῦδος ἐπ' ὀλίγον ἰσχῦ-
σαν ἀπεμαρύνθη.

20 Αἰλλιανοῦ (VH. VII, 20).

Ἀνὴρ εἰς Λακεδαιμόνα ἀφίκετο Χίος γέρον ἡδὴ 10
ὦν, τὰ μὲν ἄλλα ἀλαζών, ἡδεῖτο δὲ ἐπὶ τῷ γήραι καὶ
τὴν τρίχα πολλὰν οὖσαν ἐπειρᾶτο βαφῇ ἀφανίζειν.
παρελθὼν οὖν εἶπεν ἐκεῖνα ὑπὲρ ὧν καὶ ἀφίκετο.
ἀναστὰς οὖν ὁ Ἀρχίδαμος "τί ἂν" ἔφη "οὗτος ὑγιὲς
εἶποι, ὃς οὐ μόνον ἐπὶ τῇ ψυχῇ τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ καὶ 15
ἐπὶ τῇ κεφαλῇ περιφέρει;"

21 Λυσίου.

Ψεύδεσθαι προχειρότατον τοῖς πολλάνκις ἀμαρ-
τάνουσιν.

22 Θεμιστίου ἐκ τοῦ Βασανιστοῦ ἢ φιλο-20
τέκνου (258 b).

Οὐδεμίᾳ γὰρ μοχθηρίᾳ μᾶλλον δυσκοινώητος
ἀπιστίας· ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ἡ κακία, πρὸς ἣν μόνην
καὶ φυλακῆς ἐξαποροῦμεν. καὶ γὰρ δὴ ὁ μόνον ἐπο-
ρισάμεθα φυλακτήριον, λέγω δὲ τὸν ὄρκον, * τούτῳ 25
αὐτῷ μάλιστα καταχρῆται, * ὅταν δέῃ τι ἄπιστον ἄν-
δρα κακῶς δρᾶσαντα ἐξαρνήσασθαι. * ἔστι δὲ δὴ τι
καὶ ἕτερον ψεῦδος, ὃ τοὺς μὲν ἄλλους οὐ πάνυ δὴ τι
λυμαίνεται, αἷσχος δὲ ἐστὶ τοῦ χρωμένου· γίνεται
γὰρ οὐκ ἐν τῷ καθ' ἑτέρον τι λέγειν ἢ πράττειν, ἀλλ' 30

ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἑαυτοῦ. διπλοῦν δὲ τοῦτο καὶ δισχιδές· ἡ γὰρ ἐν τῷ φανυλότερα καὶ ἐλάττω λέγειν τῶν προσόντων ἀληθινῶς, ἡ ἐν τῷ μεῖζω τε καὶ σεμνότερα. καλεῖται δὲ τὸ μὲν ἐνδεέστερον εἰρωνεία, τὸ δὲ πλεόν ἀλαζονεία. τὸ μὲν δὴ ἐλλείπον τοῦ ἀληθοῦς κομψόν τέ ἐστι καὶ αἰμύλον καὶ ἐνίοτε οὐκ ἄχρηστον τῷ φιλοσόφῳ, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸ καὶ Σωκράτης παρελάμβανεν ἐν τοῖς λόγοις, ὅποτε ἐδεῖτο ἐπισκῶπᾶν τινα σοφιστὴν τύφου μεστὸν καὶ γέμοντα
 10 περιφροσύνης. μᾶλλον γάρ τι αἰσθάνονται τῆς ἑαυτῶν οὐδενείας, ὅταν ἀμαθέστεροι ἐξελέγχωνται τοῦ μηδὲν εἰδέναι προσποιουμένου. τὸ δὲ ἕτερον τὸ ὑπερβάλλον βαρὺ τε καὶ ἐπαχθές, καὶ οὐδὲν οὕτως ἄκουσμα φορτικὸν ὥς ὁ καθ' αὐτοῦ ἔπαινος, καὶ ταῦτα ἐπὶ
 15 παιδείᾳ, ἐφ' ἣ καὶ ἄλλων ἐπαινούντων ἐρυθριᾶν χρεῶν τοὺς ἀληθινῶς αὐτῆς ἐπηβόλους. — Οὐκ οὖν καὶ πρὸς ἀληθειαν, ταυτὸν τοῦτο ἀνάπηρον ψυχὴν θήσομεν, ἡ ἂν τὸ μὲν ἐκούσιον ψεῦδος μισῇ, καὶ χαλεπῶς φέρῃ αὐτὴ τε καὶ ἐτέρων ψευδομένων ὑπερ-
 20 ἀγανακτῇ, τὸ δὲ ἀκούσιον εὐκόλως προσδέχεται, καὶ ἀμαθαίνουσά που ἀλίσκομένη μὴ ἀγανακτῇ, ἀλλ' εὐχερῶς ὥσπερ θηρίον ὕειον ἐν ἀμαθίᾳ μολύνηται;

23 Ἡροδότου (III, 72).

Ἐνθα γάρ τι δεῖ καὶ ψεῦδος λέγεσθαι, λεγέσθω.

25 24 Πλάτωνος ἐκ τοῦ σοφιστοῦ (240 c).

Ὅρας γοῦν ὅτι καὶ νῦν διὰ τῆς ἐπάλξεως ταύτης ὁ πολυκέφαλος σοφιστὴς ἠνάγκασεν ἡμᾶς τὸ μὴ ὄν οὐχ ἐκόντας ὁμολογεῖν εἶναι πως; Ὅρῳ καὶ μάλα. Τί δαὶ δῆ; τὴν τέχνην αὐτοῦ τίνα ἀφορίζοντες ἡμῖν ἀν-
 30 τοῖς συμφωνεῖν οἰοί τε ἐσόμεθα; Πῇ καὶ τὸ ποιόν τι φοβούμενος οὕτω λέγεις; Ὅταν περὶ τὸ φάντασμα

αὐτὸν ἀπατᾶν φῶμεν καὶ τὴν τέχνην εἶναι τινα ἀπα-
 τητικὴν αὐτοῦ, τότε πότερον ψευδῇ δοξάζειν τὴν ψυ-
 χὴν ἡμῶν φήσομεν ὑπὸ τῆς ἐκείνου τέχνης, ἢ τί ποτ'
 ἐροῦμεν; Τοῦτο. τί γὰρ ἂν ἄλλο εἴποιμεν; Ψευδῆς
 δ' αὖ δόξα ἐστὶ ἀναντιᾶ τοῖς οὖσι δοξάζουσα; ἢ 5
 πῶς; Τὰ ἐναντία. Λέγεις ἄρα τὰ μὴ ὄντα δοξάζειν
 τὴν ψευδῇ δόξαν; Ἀνάγκη. Πότερον μὴ εἶναι τὰ μὴ
 ὄντα δοξάζουσιν, ἢ πῶς λέγεις εἶναι τὰ μηδαμῶς
 ὄντα; Εἶναι πῶς τὰ μὴ ὄντα δεῖ γε, εἴπερ ψεύσεται
 ποτέ τις τί καὶ κατὰ βραχύ. Τί δ'; οὐ καὶ μηδαμῶς 10
 εἶναι τὰ πάντως ὄντα δοξάζεται; Ναί. Καὶ τοῦτο δὴ
 ψεῦδος; Καὶ τοῦτο. Καὶ λόγος, οἶμαι, ψευδῆς, οὕτω
 κατὰ ταυτὰ νομισθήσεται, τὰ τε ὄντα λέγων μὴ εἶναι
 καὶ τὰ μὴ ὄντα εἶναι. Πῶς γὰρ ἂν ἄλλως τοιοῦτος
 γένοιτο; 15

25 Ἐν ταυτῷ (260 b).

Τὸ μὲν δὴ μὴ ὄν ἡμῖν ἐν τι τῶν ἄλλων γένος ὄν
 ἀνεφάνη, κατὰ πάντα τὰ ὄντα διεσπαρμένον. Οὕτως.
 Οὐκ οὖν τὸ μετὰ τοῦτο σκεπτέον, εἰ δόξη τε καὶ λόγῳ
 μίγνυται; Τί δὴ; Μὴ μίγνυμένου μὲν αὐτοῦ τού- 20
 τοις, ἀναγκαῖον ἀληθῇ πάντ' εἶναι· μίγνυμένου δέ,
 δόξα τε ψευδῆς γίνεται καὶ λόγος. τὸ γὰρ τὰ μὴ ὄντα
 δοξάζειν ἢ λέγειν, τοῦτ' ἐστὶ πού τὸ ψεῦδος ἐν δια-
 νοίᾳ τε καὶ λόγοις γιγνόμενον. Οὕτως. Ὅντος δέ γε
 ψεύδους ἐστὶν ἀπάτη; Ναί. Καὶ μὴν ἀπάτης οὕσης, 25
 εἰδῶλων τε καὶ εἰκόνων ἤδη καὶ φαντασίας ἅπαντα
 ἀνάγκη μεστὰ εἶναι. Πῶς γὰρ οὐ;

26 Πλάτωνος ἐκ τοῦ περὶ δικαίου (374 b).

Φέρε δὴ, πότερον ἡγῇ δίκαιον εἶναι ψευδεσθαι
 ἢ ἀληθῇ λέγειν; Ἀληθῇ ἔρωγε. Πεύδεσθαι ἄρα ἄδι- 30
 κουν; Ναί. Πότερον δὲ καὶ ἐξαπατᾶν ἡγῇ δίκαιον ἢ

μὴ ἑξαπατᾶν; Μὴ ἑξαπατᾶν δῆπου. Ἐξαπατᾶν ἄρα
 ἄδικον; Ναί. Τί δαί, βλάπτειν δίκαιον ἢ ὠφελειν;
 ὠφελειν. Βλάπτειν ἄρα ἄδικον; Ναί. Ἔστιν ἄρα
 ἀληθῆ μὲν λέγειν καὶ μὴ ἑξαπατᾶν καὶ ὠφελειν δι-
 10 καιον, ψεύδεσθαι δὲ καὶ βλάπτειν καὶ ἑξαπατᾶν
 ἄδικον; Ναί. μὰ Δία σφόδρα γε. Ἡ καὶ τοὺς πολε-
 μίους; Οὐδαμῶς. Ἀλλὰ βλάπτειν δίκαιον τοὺς πο-
 λεμίους, ὠφελειν δὲ ἄδικον; Ναί. Οὐκ οὖν καὶ ἑξα-
 πατῶντας δίκαιον βλάπτειν τοὺς πολεμίους; Πῶς γάρ
 15 οὐ; Τί δέ, ψεύδεσθαι ἵνα ἑξαπατῶμεν καὶ βλάπτω-
 μεν αὐτοὺς οὐ δίκαιον; Ναί. Τί δαί, τοὺς φίλους
 οὐκ ὠφελειν δίκαιον εἶναι φῆς; Ἐργωγε. Πότερον
 μὴ ἑξαπατῶντας ἢ ἑξαπατῶντας ἐπ' ὠφελείᾳ τῇ ἐκεί-
 νων; Καὶ ἑξαπατῶντας νῆ Δία. Ἀλλ' ἑξαπατῶντας
 20 μὲν δίκαιον ἄρα ὠφελειν, οὐ μέντοι ψευδομένους γε
 ἢ καὶ ψευδομένους; Καὶ ψευδομένους δίκαιον. Ἔστιν
 ἄρα, ὥς ἔοικε, ψεύδεσθαι τε καὶ ἀληθῆ λέγειν δίκαιον
 καὶ ἄδικον; Ναί. Καὶ μὴ ἑξαπατᾶν καὶ ἑξαπατᾶν,
 δίκαιον καὶ ἄδικον; Ἔοικε. Καὶ βλάπτειν καὶ ὠφε-
 25 λειν, δίκαιον καὶ ἄδικον; Ναί. Ταῦτα δὴ, ὥς ἔοικε,
 πάντα τὰ τοιαῦτα ὄντα, καὶ δίκαια καὶ ἄδικα ἔστιν;
 Ἐμοιγε φαίνεται. Ἄκουε δὴ. Ὀφθαλμὸν ἐγὼ ἔχω
 δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι;
 Ναί. Καὶ μυκτῆρα δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, καὶ χεῖρα
 30 δεξιάν καὶ ἀριστεράν; Ναί. Οὐκ οὖν ἐπειδὴ ταυτὰ
 ὀνομάζων τὰ μὲν δεξιὰ φῆς εἶναι τὰ δὲ ἀριστερὰ τῶν
 ἐμῶν, εἰ σε ἐγὼ ἐροίμην, ὅποτερά ἂν ἔχοις εἰπεῖν, ὅτι
 τὰ μὲν πρὸς τοῦδε δεξιὰ ἔστι, τὰ δὲ πρὸς σοῦ ἀρι-
 στερά; Ναί. Ἴδι δὴ καὶ ἐκεῖ. Ἐπειδὴ ταυτὰ ὀνομά-
 35 ζων τὰ μὲν δίκαια φῆς εἶναι τὰ δὲ ἄδικα, ἔχεις εἰπεῖν,
 ὅποτερά τὰ δίκαια καὶ ὅποτερά τὰ ἄδικα; Ἐμοὶ μὲν
 τοίνυν δοκεῖ, ἐν μὲν τῷ δέοντι καιρῷ ἕκαστα τούτων

γιννόμενα δίκαια εἶναι, ἐν δὲ τῷ μὴ δέοντι ἄδिका. Καλῶς γέ σοι δοκοῦν· ὁ μὲν ἄρα ἐν τῷ δέοντι ἕκαστα τούτων ποιῶν δίκαια ποιεῖ, ὁ δὲ μὴ ἐν τῷ δέοντι ἄδिका; Ναί. Οὐκ οὖν ὁ μὲν τὰ δίκαια ποιῶν δίκαιος, ὁ δὲ τὰ ἄδिका ἄδικος; Ἔστι ταῦτα. Τίς οὖν ὁ ἐν τῷ δέοντι καιρῷ οἷός τε τέμνειν καὶ κόβειν καὶ ἰσχυαίνειν; Ὁ ἱατρός. Ὅτι ἐπίσταται ἢ δι' ἄλλο τι; Ὅτι ἐπίσταται. Τίς δὲ ἐν τῷ δέοντι σκάπτειν καὶ ἀροῦν καὶ φυτεύειν οἷός τε; Ὁ γεωργός. Ὅτι ἐπίσταται ἢ ὅτι οὐ; Ὅτι ἐπίσταται. Οὐκ οὖν καὶ τὰ ἄλλα οὕτως, ὁ μὲν ἐπιστάμενος οἷός τε τὰ δέοντα ποιεῖν ἐστι καὶ ἐν τῷ δέοντι καιρῷ, ὁ δὲ μὴ ἐπιστάμενος οὐ; Οὕτως. Καὶ ψεύδεσθαι ἄρα καὶ ἐξαπατᾶν καὶ ὠφελεῖν ὁ μὲν ἐπιστάμενος οἷός τε ποιεῖν ἕκαστα τούτων ἐν τῷ δέοντι καιρῷ· ὁ δὲ μὴ ἐπιστάμενος οὐ; 15 Ἀληθῆ λέγεις.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΗΣΙΑΣ. ΙΓ.

1 Εὐρίπιδου.

Πότερα θέλεις σοι μαλθακὰ ψευδῆ λέγω
ἢ σκληρὰ ἀληθῆ; φράζε· σὴ γὰρ ἡ κρίσις.

20

2 Σοφοκλέους Οἰδίποδος (Τυγ. 354).

Οὕτως ἀναιδῶς ἐξεκίνησας τόδε
τὸ ῥῆμα· καὶ ποῦ τοῦτο φεύξεσθαι δοκεῖς;
Πέφνευγα· τάληθές γάρ ἰσχυρόν τρέφω.

3 Σοφοκλέους Αἰάντι (1118).

25

Οὐδ' αὖ τοιαύτην γλῶσσαν ἐν κακοῖς φιλῶ.
τὰ σκληρὰ γάρ τοι, κἄν ὑπέρδικ' ἦ, δάκνει.

4 Ἐν τῷ αὐτῷ (1124).

Ἡ γλῶσσά σου τὸν θυμὸν ὡς δεινὸν τρέφει.
 ξὺν τῷ δικαίῳ γὰρ μέγ' ἔξεστιν φρονεῖν.

5 Σοφοκλέους Τηρεῖ.

Θάρσει· λέγων τάληθες οὐ σφαλεῖ ποτέ.

56 Σοφοκλέους Ἀλεάδαι.

Καὶ γὰρ δικαία γλῶσσ' ἔχει κράτος μέγα.

7 Εὐριπίδου Ἴνους.

Ἐμὸι γένοιτο πτωχός, εἰ δὲ βούλεται,
 πτωχοῦ κακίων, ὅστις ὢν εὐνοῦς ἐμὸι

10 φόβον παρελθὼν τὰπὸ καρδίας ἐρεῖ.

8 Εὐριπίδου Τημενίδαις.

Καλὸν γ' ἀληθῆς ἀτενῆς παρρησία.

9 Σοφοκλέους.

Αἰδῶς γὰρ ἐν κακοῖσιν οὐδὲν ὠφελεῖ.

15 ἡ γὰρ σιωπὴ τῷγκαλοῦντι σύμμαχος.

10 Εὐριπίδου ἐκ Τηλέφου.

Ἀγάμεμνον, οὐδ' εἰ πέλεκυν ἐν χεροῖν ἔχων
 μέλλοι τις ἐς τράχηλον ἐμβαλεῖν ἐμὸν,
 σιγήσομαι, δίκαιά γ' ἀντειπεῖν ἔχων.

20 11 Φιλήμονος Ἐπιδικαζομένου.

Πρόχειρον ἐπὶ τὴν γλῶτταν εὐλόγῳ τρέχειν.

12 Εὐριπίδου Ἑκάβης (1238).

Φεῦ φεῦ. βροτοῖσιν ὡς τὰ χρηστὰ πράγματα
 χρηστῶν ἀφορμὰς ἐνδίδωσ' αἰεὶ λόγων.

25 13 Εὐριπίδου ἐν τῷ Δίκτυι.

Θάρσει· τό τοι δίκαιον ἰσχύει μέγα.

14 Μοσχίωνος.

Ὅμως τό γ' ὀρθὸν καὶ δίκαιον οὐ ποτε
 σιγῇ παρήσω. τὴν γὰρ ἐντεθραμμένην

ἄστοις Ἀθάνας τῇ τε Θησέως πόλει
καλὸν φυλάξαι γνησίως παρρησίαν.

15 Εὐρίπιδου.

Ἀτὰρ σιωπᾶν τά γε δίκαι' οὐ χρή ποτε.

16 Φιλοξένου.

Φιλοξένος παραδοθεὶς ὑπὸ Διονυσίου ποτὲ εἰς
τὰς λατομίας διὰ τὸ φανυλίζειν τὰ ποιήματα αὐτοῦ,
καὶ ἀνακληθεὶς ἔπειτα πάλιν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν αὐτῶν
ἐκλήθη· μέχρι τινὸς ὑπομείνας ἀνέστη· πυθομένου
δὲ τοῦ Διονυσίου "ποῖ δὴ σύ;" "εἰς τὰς λατομίας"⁵
εἶπεν.

17 Δημοσθένους.

Οὐδὲν ἂν εἴη τοῖς ἐλευθέροις μείζον ἀτύχημα τοῦ
στερέσθαι τῆς παρρησίας.

18 Ἐκ τῶν Διογένους διατριβῶν.

"Ὅσπερ οὖν τοῦ Ποντικοῦ μέλιτος γεύσασθαι ἐπι-
χειροῦσιν οἱ ἄπειροι, γευσάμενοι δὲ παραχρῆμα ἐξέ-
πτυσαν δυσχεράναντες, ὅτι πικρὸν ἐστὶ καὶ ἀήδης·
οὕτω καὶ τοῦ Διογένους ἀποπειρᾶσθαι μὲν ἡθέλον
διὰ πολυπραγμοσύνην, ἐλεγχόμενοι δὲ ἀπεστρέφοντο¹⁰
καὶ ἔφευγον, καὶ ἄλλων μὲν ἡδοντο λαιδορουμένων,
αὐτοὶ δ' ἐφοβοῦντο καὶ ἀνεχώρουν· καὶ εἰ μὲν ἔσπω-
πτε καὶ ἔπαιζεν, ὥσπερ εἰώθει ἐνίοτε, ὑπερφυῶς ἔχου-
ρον, ἀνατεινομένου δὲ καὶ σπουδάζοντος οὐχ ὑπέμε-
νον τὴν παρρησίαν."⁵

19 Ἐν ταυτίῳ.

Ἐπεὶ αὐτόν γε τὸν Ἀντισθένην παραβάλλων πρὸς
τοὺς λόγους ἐνίοτε ἤλεγχεν ὥς πολὺ μαλακώτερον καὶ
ἔφη αὐτόν εἶναι σάλπιγγα λαιδορῶν, αὐτοῦ γὰρ οὐκ
ἀκούειν φθεγγομένου μέγιστον. καὶ Ἀντισθένης ἀμν-³

νόμενος ἀντὶ τῆς σάλπιγγος ἔλεγε ταῖς σφηξίν ὅμοιον αὐτὸν εἶναι· καὶ γὰρ τῶν σφηκῶν τὸν μὲν ψόφον τῶν περῶν εἶναι μικρόν, τὸ δὲ κέντρον δριμύτατον. ἔχαιρεν οὖν τῇ παρρησίᾳ τοῦ Διογένης.

5 20 Σόλωνος.

Συμβούλευε μὴ τὰ ἥδιστα, ἀλλὰ τὰ ἄριστα.

21 Πυθαγόρου.

Συγγενεῖ καὶ ἄρχοντι πλήν ἐλευθερίας πάντα εἶκε.

22 Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος ὁμοιωμάτων.

10 Ὅμοιον ἀψινθίου τὸ δριμύ καὶ λόγου παρρησίαν ἐκκόψαι.

23 Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων.

Ὡσπερ τὸ μέλι τὰ ἡλωμένα δάκναι, τοῖς δὲ κατὰ φύσιν ἡδύ ἐστιν, οὕτω καὶ οἱ ἐκ φιλοσοφίας λόγοι.

15 24 Ἐκ τῶν Δίωνος χρεῶν.

Τὴν ἐπιτίμησιν ὁ Διογένης ἀλλότριον ἀγαθὸν ἔλεγεν εἶναι.

25 Διογένης.

Διογένης Ἀττικοῦ τινὸς ἐγκαλοῦντος αὐτῷ διότι
20 Λακεδαιμονίους μᾶλλον ἐπαινῶν παρ' ἐκείνοις οὐ διατρίβει "οὐδὲ γὰρ ἱατρὸς" εἶπεν "ὑγείας ὧν ποιητικός ἐν τοῖς ὑγιαίνουσι τὴν διατριβὴν ποιεῖται."

26 Δημοκρίτου.

Κρέσσον τὰ οἰκία ἁμαρτήματα ἐλέγχειν ἢ τὰ
25 ὀδυρεῖα.

27 Διογένης.

Ὁ Διογένης ἔλεγεν, ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι κύνες τοὺς ἐχθροὺς δάκνουσιν, ἐγὼ δὲ τοὺς φίλους, ἵνα σώσω.

28 Ἐκ τῶν Σεργήνου.

Ἀντιπάτρῳ ἀγροῖκος ἄνθρωπος ἐπεδίδου βιβλίον ἐντυχίαν ἔχον, ὃ δὲ οὐ σχολάζειν ἔφη. "καὶ μὴ βασιλευε" εἶπεν ἐκεῖνος "εἰ μὴ σχολὴν ἄγεις."

29 Ἐν ταυτῷ.

Πρεσβῦτις δικαζομένη ἐπὶ Φιλίππου, ὥς ἐώρα⁵ νυστάζοντα ἔπειτα μέλλοντα ἀποφαίνεσθαι, ἔδειτο συγχωρῆσαι αὐτῇ ἐφείναι. ὃ δὲ "ἐπὶ τίνα;" εἶπεν. "ἐπὶ Φίλιππον" ἀπεκρίνατο "ἐργηγορότα."

30 Δημοκράτους.

Δημοκράτης ἰδὼν κλέπτην ὑπὸ τῶν ἔνδεκα ἀπα-¹⁰ γόμενον "ἄθλιε" εἶπε "τί γὰρ τὰ μικρὰ ἐκλεπτες ἀλλ' οὐ τὰ μεγάλα, ἵνα καὶ σὺ ἄλλους ἀπῆγες;"

31 Ἰπποκράτους.

Ἰπποκράτην ἐπειθὲ τις πρὸς Ξέρξην ἀπαίρειν, χρηστὸν εἶναι φάσκων βασιλέα· ὃ δὲ "οὐ δέομαι" ἔφη¹⁵ "χρηστοῦ δεσπότου."

32 Δημοσθένους.

Δημοσθένης πρὸς κλέπτην εἰπόντα "οὐκ ἦδεν ὅτι σὸν ἐστίν," "ὅτι δὲ" ἔφη "σὸν οὐκ ἐστίν ἦδεις."

33 Πυθαγόρου.

20

Τὰ ἁμαρτήματά σου πειρῶ μὴ λόγοις καλύπτειν, ἀλλὰ θεραπεύειν ἐλέγχους.

34 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐχ οὕτω χαλεπὸν ἁμαρτάνειν ὥς τὸν ἁμαρτάνοντα μὴ ἐξελέγγειν.

25

35 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡσπερ σωματικὸν πάθος οὐ κρυπτόμενον οὐδὲ ἐπαινούμενον ὑγιαίνεται, οὕτως οὐδὲ ψυχὴ κακῶς φρουρουμένη καὶ συναγορευομένη θεραπεύεται.

36 Πλάτωνος.

Διονύσιος ὁ τύραννος ἀτιμάζων αὐτὸν διὰ τὴν πρὸς Δίωνα φιλίαν κατέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ χώρῃ· καὶ μυκτηρίζων ἡ ποῦ ὁ Πλάτων ἔφη ἔνθενδε ἀπελθὼν πολλὴν ἐν Ἀκαδημείᾳ λόγον καθ' ἡμῶν διαθήσει. ὁ δὲ ἡμῶν λόγων ἔφη γένοιτο τοσαύτη ἀπορία ὥστε περὶ σοῦ διαλέγεσθαι.

37 Διογένους.

Διογένης ἤρετο Πλάτωνα εἰ νόμους γράφει· ὁ δὲ ἔφη. Τί θαί; πολιτείαν ἔγραψας; Πάνν μὲν οὖν. Τί οὖν, ἡ πολιτεία νόμους οὐκ εἶχεν; Εἶχεν. Τί οὖν ἔδει σε πάλιν νόμους γράφειν;

38 Αἰλιανοῦ (VH. 14, 3).

Τιμόθεος ὁ Κόνωνος πρὸς Ἀριστοφῶντα τὸν Ἀθηναῖον πάντων ἄριστα ἔχοντα λόγον εἶπεν· ἐπεὶ γὰρ ἄσπτος ἦν ὁ Ἀριστοφῶν, πικρότατα αὐτοῦ καθίκετο ὁ Τιμόθεος εἰπὼν ὅτι ἱκανὸν οὐδέν, τούτῳ γε αἰσχρὸν οὐδέν.

39 Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος ὁμοιωμάτων.

Φήσαντός τινος ἴκαν μοι ἐπισκώπτεις, ἔφη καὶ γὰρ τοῖς σπληνικοῖς τὰ μὲν δριμέα καὶ πικρὰ ὠφέλιμα, τὰ δὲ γλυκέα βλαβερά.

40 Δημοκρίτου.

Οἰκίῳ ἐλευθερίας παρρησίῃ, κίνδυνος δὲ ἡ τοῦ καίρου διάγνωσις.

41 Δημοσθένους Ὀλυμπιακῶν γ' (p. 34).

Ἀλλὰ δικαίον πολλοῦ κέρνῳ τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἰρεῖσθαι.

42 Ἐκ τῶν Σεφήνου.

Ἡ Λάκαινα πωλουμένη πρὸς τὸν ἐρόμενον τί ἐπί-
σταται, "ἐλευθέρα" ἔφη "εἶναι."

43 Θेमιστίου ἐκ τοῦ περὶ ψυχῆς.

Εἰ μὲν οὖν ὀρθῶς ἐπὶ Πλάτωνος εἶπε Διογένης
"τί δὲ ὄφελος ἡμῖν ἀνδρὸς ὃς πολὺν ἤδη χρόνον φιλο-
σόφων οὐδένα λελύπηκεν;" ἕτεροι κρινοῦσιν. Ἰσως
γὰρ ὥς τὸ μέλι δεῖ καὶ τὸν λόγον τοῦ φιλοσόφου τὸ
γλυκὺ δηκτικὸν ἔχειν τῶν ἡλκωμένων.

44 Εὐσεβίου.

Παρησίη ἀπὸ γνώμης ἐλευθέρης καὶ ἀληθείην¹⁰
ἀσπαζομένης προέρχεται· παρέξει δὲ αὐτὴν ἀμώμη-
τον οὐ τῷ πᾶσι καὶ ὥς ἔτυχεν ἐπιτιμᾶν καὶ λοιδορεῖ-
σθαι, νομίζων τοῦτο εἶναι τὴν παρησίην· ἀλλ' εἰ
πρὸς οὓς δεῖ καὶ ὑπὲρ τίνων χρηὴ καὶ ἐν ᾧ χρηὴ μετὰ
τοῦ χρησίμου τῶν παρισταμένων ξὺν νόῳ προσδια-¹⁵
λέγοιο.

45 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐχθρὸς τᾷληθείᾳ εἰπὼν τοῦ προσποιευμένου φί-
λου πρὸς χάριν εἰπόντος παντὸς αἰρετώτερος.

46 Σωκράτους.

Τῆς παρησίας ὥσπερ ὥρας ἐν καιρῷ ἢ χάρις
ἡδίων.

47 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὔτε μάχαιραν ἀμβλείαν οὔτε παρησίαν ἄπρα-
κτον ἔχειν δεῖ.

48 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὔτε ἐκ τοῦ κόσμου τὸν ἥλιον οὔτε ἐκ τῆς και-
δείας ἀρτέον τὴν παρησίαν.

49 Τοῦ αὐτοῦ.

"Ἔστιν ὥσπερ τριβῶνα ῥυπαρὸν ἀμπεχόμενον εὐ-¹

εκτεῖν, οὐτωςὲ καὶ βίον ἔχοντα πενιχρὸν παρηρησιά-
ξεσθαι.

50 Ἐρμουῦ ἐκ τοῦ Ἰσιδος πρὸς Ὁρὸν.

Ἐλεγχος γὰρ ἐπιγνωσθεῖς, ὃ μέγιστε βασιλεῦ,
5 εἰς ἐπιθυμίαν φέρει τὸν ἐλεγχθέντα ὧν πρότερον
οὐκ ᾔδει.

ΠΕΡΙ ΚΟΛΑΚΕΙΑΣ. ΙΔ.

1 Ποσειδίππου.

Τὴν χλανίδα πάντες, ὥς ἔοικεν, οὐκ ἐμέ
10 προσηγόρευον. οὐδὲ εἰς νῦν μοι λαλεῖ.

2 Κριτίου.

Ὅστις δὲ τοῖς φίλοισι πάντα πρὸς χάριν
πράσσων ὁμιλεῖ, τὴν παραντίχ' ἡδονὴν
ἐχθρὰν καθίστησ' εἰς τὸν ὕστερον χρόνον.

15 3 Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.

Φίλους δὲ τοὺς μὲν μὴ χαλῶντας ἐν λόγοις
κέκτησο, τοὺς δὲ πρὸς χάριν σὺν ἡδονῇ
τῇ σῇ πονηροὺς κληῖθρον εἰργέτω στέγης.

4 Ζήνωνος.

20 Ἐλεγγε σαυτὸν ὅστις εἴ, μὴ πρὸς χάριν
ᾄκου', ἀφαιροῦ δὲ κολάκων παρηρησίαν.

5 Εὐριπίδου Ἰφιγενείας (Aul. 979).

Αἰνούμενοι γὰρ ἀγαθοὶ τρόπον τινα
μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἣν αἰνώσ' ἄγαν.

25 6 Εὐριπίδου Ὀρέστου (1162).

Βᾶρος τι καὶ τόδ' ἐστὶν αἰνεῖσθαι λίαν.

7 Νικολάου.

Τὸ τῶν παρασίτων, ἄνδρες, ἔξεῦρεν γένος
 Διὸς πεφυκῶς, ὡς λέγουσι, Τάνταλος.
 οὐ δυνάμενος δὲ τῇ τέχνῃ χρῆσθαι καλῶς,
 ἀπόλαστον ἔσχε γλῶσσαν, εἴτ' ἀκούσιφ
 δίφρῳ περιπεσὼν δυναμένῳ λιμὸν ποιεῖν, 5
 ἀπὸ τῆς τραπέξης ἑξαπίνης ἀπεστράφη.
 ἄφνω δὲ πληγὴς εἰς μέσῃν τὴν γαστέρα
 ἔδοξεν αὐτῷ γεγονέναι τῶν κατὰ,
 Σίπυλόν τε τοῦτον ἀνατετράφθαι τὸν τρόπον.
 καὶ μάλα δικαίως· Φρυγὲ γὰρ ὦν οὐχ ἱκανὸς ἦν 10
 τὴν τοῦ τρέφοντος εὐ φέρειν παρορησίαν.
 διὸ δὴ τοιαύτης παντελῶς καχεξίας
 ἐν τοῖς βίοις παρὰ πᾶσιν ἐξηλωμένης,
 πικρῶς ἐπιπλήξαι βούλομ', ἂν περ νῆ Δία
 παρορησίαν μοι δῶτε, τοὺς ἀσυμβόλους 15
 τ' ἀλλότρια δειπνεῖν ἐλομένους ἄνευ πόνου.
 τί γὰρ μαθὼν, ἄνθρωπε, πρὸς τῶν δαιμόνων
 βούλει παρασιτεῖν; ἢ τί τῶν ἐν τῷ βίῳ
 ξυνήκας; εἶπον, ἄξιον γὰρ εἰδέναι.
 τίνος μαθητῆς γέγονας; αἰρεσιν τίνα 20
 ξηλοῖς; ἀπὸ τίνων δογμάτων ὀρμώμενος
 τολμᾷ παρασιτεῖν; ἃ μόλις ἡμεῖς τὸν βίον
 ἅπαντα κατατρίψαντες, οὐδὲ νῦν ἔτι
 ἀνεργμένην δυνάμεθα τὴν θύραν ἰδεῖν,
 διὰ τοὺς ἀνοδίᾳ τ' ἀλλότρια μασώμενους. 25
 οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐπὶ τράπεζαν ἔσθ' ὁ πλοῦς.
 πλευρὰν ἔχειν πρῶτιστον ἐν τούτοισι δεῖ,
 πρόσωπον ἱταμόν, χρῶμα διαμένον, γνάθον
 ἀκάματον, εὐθύς δυναμένην πληγὰς φέρειν·
 στοιχεῖα μὲν ταῦτ' ἐστὶ τῆς ὅλης τέχνης. 30
 ἔπειτα δεῖ σκαπτόμενον ἐφ' ἑαυτῷ γελᾶν·
 αἰσχρὸν γὰρ οἶμαι δοῦλον εἶναι σκώμματος.

ἀπὸ τῶν ἐτῶν κλέπτει τις, ἢ καὶ βλάπτεται
 θέλων καλὸς εἶναι, καὶ παρ' ἡλικίαν νοσεῖ;
 ἔστω Γανυμήδης οὗτος ἀποθεούμενος.
 πρὸς χάριν ὁμίλει τοῦ τρέφοντος ἐκ' ὀλέθρου.
 παρατάττεται τις καὶ ποιεῖ πάντας νεκροὺς
 δειπνῶν; σιωπῇ τοῦτον ὑπομνητρίσας
 εἰς τὴν τράπεζαν καὶ σὺ τὴν χολὴν ἄφες.
 οἶμαι δ' ἑμavτὸν εὖθετον τῷ πράγματι,
 καίδεις, γεγονέναι· πάντα γὰρ πρόσσεστί μοι
 ὅσα περ ἔχειν τ' ἀλλότρια τὸν δειπνοῦντα δεῖ,
 λιμὸς ἀπόνοια τόλμα γαστήρ ἀργία.
 καὶ νῦν μ' ὁ Λυδῶν τῶν πολυχρύσων ἄναξ
 σύνδειπνον αὐτῷ κέκρικεν εἶναι καὶ φίλον.

8 Δημοκρίτου.

Ἐυλογεῖν ἐπὶ καλοῖς ἔργοις καλόν· τὸ γὰρ ἐπὶ
 φλαυροῖσι κίβδηλον καὶ ἀπατεῶνος ἔργον.

9 Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων.

Τὰ μὲν ξύλα τὸ πῦρ αὔξοντα ὑπ' αὐτοῦ κατανα-
 λίσκονται, ὁ δὲ πλοῦτος ἐκτρέφων τοὺς κόλακας ὑπ'
 αὐτῶν τούτων διαφθείρεται.

10 Σωτρίωνος ἐκ τοῦ περὶ ὀργῆς.

Οἱ δελφῖνες μέχρι τοῦ κλύδωνος συνδιανήχονται
 τοῖς κολυμβῶσι, πρὸς δὲ τὸ ξηρὸν οὐκ ἐξοκέλλουσιν·
 οὕτως οἱ κόλακες ἐν εὐδία παραμένουσιν, ὥς καὶ οἱ
 τοὺς φίλους εἰς ἀποδημίαν προπέμποντες μέχρι τῆς
 λείας συμπαρακολουθοῦσιν, ἐπειδὴν δὲ εἰς τραχείαν
 ἔλθωσιν, ἀπίσιν.

11 Φαβωρίνου.

Ἔστι δὲ οὐκ ἀξιόπιστος ἔπαινος, ὃν ἐπαινέει τις
 ἕτερον διὰ τὸ ἑαυτοῦ συμφέρον.

12 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡς περ ὁ Ἀκταίων ὑπὸ τῶν τρεφομένων ὑπ' αὐτοῦ κυνῶν ἀπέθανεν, οὕτως οἱ κόλακες τοὺς τρέφοντας κατεσθίουσι.

13 Θεοδώρου ὑπὲρ Ἑλπίδος Φοριανῆς. 5

Εἰσοδος δὲ ἦν παρ' αὐτὴν οὐκ ὀλίγη, τῶν μὲν τοῦ ἡθους τὴν ἀφέλειαν ἀποδεχομένων, τῶν δέ τι καὶ δεομένων ἴσως· τῶν δὲ πολλῶν συνήθη νοσοῦντων καὶ οἰκεία φύσει χρωμένων, οἱ τοὺς πλουτοῦντας ὥσπερ τι κρεῖττον θαυμάζοντες φθείρεσθαι πρὸς τὰς τούτων 10 θύρας εἰώθασιν, καὶ μὴδ' ὅτι οὖν τῆς εὐπορίας μετέξιν μέλλωσιν.

14 Διογένους.

Ἐπὶ τῆς κολακείας ὥσπερ ἐπὶ μνήματος αὐτὸ μόνον τὸ ὄνομα τῆς φιλίας ἐπιγέγραπται. 15

15 Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον.

Μίσει τοὺς κολακεύοντας ὥσπερ τοὺς ἐξαπατῶντας· ἀμφοτέρω γὰρ πιστευθέντες τοὺς πιστεύοντας ἀδικοῦσι.

16 Κράτητος. 20

Κράτης τοὺς κόλακας φησι συγκατανευσιφάγους.

17 Ἀντισθένης.

Ἀντισθένης αἰρετώτερόν φησιν εἰς κόρακας ἐμπεσεῖν ἢ εἰς κόλακας· οἱ μὲν γὰρ ἀποθανόντος τὸ σῶμα, οἱ δὲ ζῶντος τὴν ψυχὴν λυμαίνονται. 25

18 Πυθαγόρου.

Χαῖρε τοῖς ἐλέγχουσί σε μᾶλλον ἢ τοῖς κολακεύουσιν· ὥς δ' ἐχθρῶν χείρονας ἐκτρέψαν τοὺς κολακεύοντας.

19 Ἀντισθένης. 30

Ἀντισθένης ἔλεγεν, ὥσπερ τὰς ἐταίρας τὰγαθὰ πάντα εὔχεσθαι τοῖς ἐρασταῖς παρεῖναι πλὴν νοῦ καὶ φρονήσεως, οὕτω καὶ τοὺς κόλακας οἷς σύνεισι.

20 Κράτητος.

5 Κράτης πρὸς νέον πλούσιον πολλοὺς κόλακας ἐπισυρόμενον "νεανίσκε" εἶπεν "ἐλεῶ σου τὴν ἐρημίαν."

21 Σωκράτους.

Ἡ τῶν κολάκων εὐνοία καθάπερ ἐκ τροπῆς φεύγει τὰς ἀτυχίας.

10 22 Τοῦ αὐτοῦ.

Θηρεύουσι τοῖς μὲν κυσὶ τοὺς λαγῶνους οἱ κυνηγοί, τοῖς δὲ ἐπαίνοις τοὺς ἀνοήτους οἱ κόλακες.

23 Τοῦ αὐτοῦ.

Οἱ μὲν λύκοι τοῖς κυσίν, οἱ δὲ κόλακες τοῖς φίλοις ὄντες ὅμοιοι ἀνομοίων ἐπιθυμοῦσιν.

24 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐοικεν ἡ κολακεία γραπτῇ πανοπλίᾳ. διὸ τέρψιν μὲν ἔχει, χρεῖαν δὲ οὐδεμίαν παρέχεται.

25 Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς Διόνυσον ἐπιστολῆς (317 c).

Ἐώρων γὰρ καὶ τότε καὶ νῦν ὁρῶ τὰς μεγάλας οὐσίας καὶ ὑπερόγκους τῶν τε ἰδιωτῶν καὶ τῶν μονάρχων, σχεδὸν ὅσῳ περ ἂν μείζους ᾤσι, τοσοῦτον πλείους καὶ μείζους τοὺς διαβάλλοντας, καὶ πρὸς ἡδονὴν μετὰ 25 αἰσχροῦς βλάβης τοὺς ὁμιλοῦντας τρεφούσας, οὐ κακὸν οὐδὲν μείζον γεννᾷ πλοῦτός τε καὶ ἡ τῆς ἄλλης ἐξουσίας δύναμις.

26 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ ἐπιταφίου (235 d).

Ὅταν δέ τις ἐν τούτοις ἀγωνίζεται, ὥσπερ καὶ ἐπαινεῖ, οὐδὲν μέγα δοκεῖν εὖ λέγειν.

Π Ε Ρ Ι Α Σ Ω Τ Ι Α Σ . Ι Ε .

1 Μενάνδρου.

Τοὺς τὸν ἴδιον δαπανῶντας ἀλογίστως βίον 5
τὸ καλῶς ἀκούειν ταχὺ ποιεῖ πάσχειν κακῶς.

2 Εὐφρονης διδύμων.

Ὁ γὰρ τὸν ἴδιον οἰκονομῶν κακῶς βίον,
πῶς οὗτος ἂν σώσειε τῶν ἔξω τινά;

3 Διφίλου.

10

Ἔργον συναγαγεῖν σωρὸν ἐν πολλῷ χρόνῳ,
ἐν ἡμέρᾳ δὲ διαφορῆσαι ῥάδιον.

4 Μενάνδρου.

Δαμπρῶς μὲν ἐνιοι ζῶσιν, οἷς χαλεπώτερον 15
τοῦ περιποιήσασθαι τι τὸ φυλάττειν βίον.

5 Φιλήμονος.

Ἄν μὲν πλέωμεν ἡμερῶν που τεττάρων,
σκεπτόμεθα τὰναγκαί' ἐκάστης ἡμέρας.
ἂν ἥ δὲ φείσασθαι τι τοῦ γήρως χάριν,
οὐ φεισόμεσθ' ἐφόδια περιποιούμενοι; 20

6 Θεόγνιδος (331).

Ὡσπερ ἐγώ, μέσσην ὁδὸν ἔρχεο ποσσίν,
μηδ' ἐτέροισι δίδου, Κύρνε, τὰ τῶν ἐτέρων.

7 Πυθαγόρου (Aur. carm. 37).

Μὴ δαπανᾷν παρὰ καιρὸν ἀπειροκάλως ἐνι ἡμῶν, 25
μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι. μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.

8 Σωκράτους.

Σωκράτης ἰδὼν τινα προχείρως πᾶσι χαριζόμενον καὶ ἀνεξετάστως ὑπηρετούμενον "κακῶς" εἶπεν "ἀπόλοιο, ὅτι τὰς Χάριτας, παρθένους οὐσας, πόρνας ἐποίησας."

59 Διογένους.

Διογένης ἄσωτον ἦτει μῦν· τοῦ δὲ εἰπόντος "διὰ τί τοὺς ἄλλους τριώβολα, ἐμὲ δὲ μῦν αἰτεῖς;" ἔφη "παρὰ μὲν τῶν ἄλλων ἐλλίξω πάλιν λαβεῖν, παρὰ δὲ σοῦ οὐκέτι."

10 10 Κράτητος.

Κράτης τὰ τῶν πλουσίων καὶ ἄσώτων χρήματα ταῖς ἐπὶ τῶν κρημνῶν συκαῖς εἰκαζεν, ἀφ' ὧν ἄνθρωπον μηδὲν λαμβάνειν, κόρακας δὲ καὶ ἱκτίνους, ὥσπερ παρὰ τούτων ἐταίρας καὶ κόλακας.

15 11 Δημοσθένους ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην (472).

Τῶν γὰρ ἀνθρώπων οἱ πλεῖστοι κτῶνται μὲν τὰ γὰρ τῷ καλῶς βουλευέσθαι καὶ μηδενὸς καταφρονεῖν, φυλάττειν δ' οὐκ ἐθέλουσι τοῖς αὐτοῖς τοῦτοις.

12 Ζήνωνος.

20 Ζήνων πρὸς τοὺς ἀπολογουμένους ὑπὲρ τῆς αὐτῶν ἀσωτίας καὶ λέγοντας ἐκ πολλοῦ τοῦ περιόντος ἀναλίσκειν, ἔλεγεν "ἦ που καὶ τοῖς μαγείροις συγγνώσεσθε, ἐὰν ἀλμυρὰ λέγωσι πεποιηκέναι τὰ ὄψα, ὅτι πλήθος ἁλῶν αὐτοῖς ὑπῆρχεν;"

25 13 Ξενοφῶν ἐν τῷ ζ' (5, 82) τῆς Κύρου παιδείας.

Οὐ γὰρ τὸ μὴ λαβεῖν τὰ γὰρ οὕτω χαλεπὸν, ὥς τὸ λαβόντα στερηθῆναι.

ΠΕΡΙ ΦΕΙΔΩΛΙΑΣ. Ιθ.

1 Φιλήμονος.

Ἄν οἷς ἔχομεν, τούτοισι μηδὲ χρώμεθα,
ἃ δ' οὐκ ἔχομεν ζητῶμεν, ὧν μὲν διὰ τύχην,
ὧν δὲ δι' ἑαυτοὺς ἐσόμεθ' ἐστερημένοι.

5

2 Ἀπολλοδώρου.

Μισῶ τύχην συνοῦσαν ἀτυχεῖ σώματι.
ὅστις γὰρ εὐπορῶν, παρὸν ζῆν ἡδέως,
κακῶς διάγει, τί ἂν τις ἄλλ' ἢ τῇ τύχῃ
μέμφοιτο, διότι δυστυχεῖ συνδυστυχεῖ;

10

3 Ἐργῶν' ἂν οὐ τὸν πλοῦτον ἰδοίμι ὅσος ἐστίν, ἀλλ'
ὅστις αὐτὸν κέκτηται, εἰ ὑπέρτερός ἐστιν ὧν ἔχει.

4 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Εἰ δ' εὐτυχῶν τις καὶ βίον κεκτημένος,
μηδὲν δόμοισι τῶν καλῶν πειράσεται,
ἐγὼ μὲν αὐτὸν οὐποτ' ὄλβιον καλῶ,
φύλακα δὲ μᾶλλον χρημάτων εὐδαίμονα.

15

5 Εὐριπίδου Ἴνους.

Ἀμουσία τοι μηδ' ἐπ' οἰκτροῖσιν δάκρυ
στάζειν. κακὸν δὲ χρημάτων ὄντων ἄλις
φειδοὶ πονηρᾷ μηδέν' εὖ ποιεῖν βροτῶν.

20

6 Εὐριπίδου Δανάης.

Ὅστις δόμους μὲν ἥδεται πληρουμένους,
γαστρὸς δ' ἀφαιρῶν σῶμα δύστηνος κακοῖ,
τοῦτον νομίζω καὶ θεῶν συλᾶν βρέτη
τοῖς φιλάτοις τε πολέμιον πεφυκένει.

25

7 Μενάγδρου.

Οὐ πάποτ' ἐξήλωσα πλουτοῦντα σφόδρα
ἄνθρωπον ἀπολαύοντα μηδὲν ὧν ἔχει.

8 Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ πάντοθεν κέρδαιν'· ἐπαισχύνου δέ μοι·
τὸ μὴ δικαίως εὐτυχεῖν ἔχει φόβον.
ὥ τρισκακοδαίμων, ὅστις ἐκ φειδωλίας
5 κατέθετο μῖσος διπλάσιον τῆς οὐσίας.

9 Θεοκρίτου (10, 54).

Κάλλιον, ὦ 'πιμελητὰ φιλάργυρε, τὸν φακὸν ἔψειτ,
μὴ 'πιτάμης τὰν χεῖρα διαπρίων τὸ κύμινον.

10 Μενάνδρου ἐν Ψευδηρακλεῖ.

10 'Αστοργίαν ἔχει τιν' ὁ σκληρὸς βίος.

11 'Απολλοδώρου 'Αποκαρτερῶν.

'Αλλὰ σχεδὸν τι τὸ κεφάλαιον τῶν κακῶν
εἴρηκας· ἐν φιλαργυρίᾳ γὰρ πάντ' ἐνι.

12 'Αντιφάνους.

15 'Ὡς δυστυχεῖς, ὅσοισι τοῦ κέρδους χάριν
ἐπίπροσθε τὰσχρὰ φαίνετ' εἶναι τῶν καλῶν·
ἐπισκοτεῖ γὰρ τῷ φρονεῖν τὸ λαμβάνειν.

13 Μενάνδρου ἐκ Δυσκόλου.

Περὶ χρημάτων λαλεῖς ἀβεβαίον πράγματος.

20 εἰ μὲν γὰρ οἶσθα ταῦτα παραμενοῦντά σοι
εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον, φύλαττε, μηδενὶ
ἄλλῳ μεταδιδούς, αὐτὸς ὦν δὲ κύριος·
εἰ δ' οὐ σεαυτοῦ, τῆς τύχης δὲ πάντ' ἔχεις,
τί ἂν φθονοίης, ὦ πάτερ, τούτων τινί;

25 αὐτὴ γὰρ ἄλλῳ τυχὸν ἀναξίῳ τινὶ
παρελομένη σοῦ πάντα προσθήσει πάλιν.
διόπερ ἐγώ γε φημὶ δεῖν ὅσον χρόνον
εἰ κύριος, χρῆσθαι σε γενναίως, πάτερ,
αὐτόν, ἐπικουρεῖν πᾶσιν, εὐπόρους ποιεῖν

30 ὥς ἂν δύνῃ πλείστους διὰ σεαυτοῦ· τοῦτο γὰρ

ἀθάνατόν ἐστι, καὶ ποτε πταίσας τύχης,
ἐκείθεν ἔσται ταυτὸ τοῦτό σοι πάλιν.

13^α Πολλῷ δὲ κρεῖττόν ἐστιν ἐμφανῆς φίλος
ἢ πλοῦτος ἀφανῆς, ὃν σὺ κατορύξας ἔχεις.

14 Εὐσεβίου.

5

Ἀνὴρ μεγάλα ἔχων χρήματα ἀποτεθησανοισμένα,
ἔπειτα γνώμη τῇ ἑωυτοῦ ἐς μηδὲν τῶν δεόντων οἷός
τε ἔων αὐτοῖς χρεέσθαι, ἔοικε τῷ τὰ ἐν τοῖς δημοσίοις
ἀποκειμένα πεπιστευκῶτι ἑωυτοῦ εἶναι. δόξη μὲν γὰρ
ὁμοίῃ πλουτέουσι· τόπερ δὲ τοῦ κεκτηθῆσαι ἐστὶν οἱ-
κῆιον, τοῦ αὐτοῖς χρεέσθαι, ἀπεστερέαται ὁμοίως ἀμ-
φότεροι.

15 Θεοπόμπου.

Εἰ τις πλείστα τῶν ἀγαθῶν κεκτημένος μετὰ τοῦ
λυπεῖσθαι διάγοι τὸν βίον, ἀπάντων ἂν εἴη καὶ τῶν 15
ὄντων καὶ τῶν ἐσομένων ἀδελιώτατος.

16 Δημοκρίτου.

Οἱ φειδωλοὶ τὸν τῆς μελίσης οἶτον ἔχουσιν, ἐρ-
γαζόμενοι ὥς αἰ βιωσόμενοι.

17 Τοῦ αὐτοῦ.

20

Οἱ τῶν φειδωλῶν παῖδες ἀμαθέες γινόμενοι, ὧς-
περ οἱ ὀρηχταὶ οἱ ἐς τὰς μαχαίρας ὀρούοντες, ἦν ἐνὸς
μῦνου μὴ τύχωσι καταφερόμενοι, ἐνθα δεῖ τοὺς πό-
δας ἐρεῖσαι, ἀπόλλυνται (χαλεπὸν δὲ τυχεῖν ἐνός, τὸ
γὰρ ἵχτιον μῦνον λέλειπται τῶν ποδῶν)· οὕτω δὲ καὶ 25
οὗτοι, ἦν ἁμάρτωσι τοῦ πατρικοῦ τύπου τοῦ ἐπιμε-
λέος καὶ φειδωλοῦ, φιλέουσι διαφθεῖρεσθαι.

18 Τοῦ αὐτοῦ.

Φειδῶ τοι καὶ λιμὸς χρηστή, ἐν καιρῷ δὲ καὶ δα-
πάνη· γινώσκειν δὲ ἀγαθοῦ.

30

Ἀντισθένης ἔλεγεν, ὥσπερ τὰς ἐταίρας τᾷγαθὰ πάντα εὐχέσθαι τοῖς ἐρασταῖς παρεῖναι πλὴν νοῦ καὶ φρονήσεως, οὕτω καὶ τοὺς κόλακας οἷς σύνεισι.

20 Κράτητος.

5 Κράτης πρὸς νέον πλούσιον πολλοὺς κόλακας ἐπι-
σφράμμενον "νεανίσκε" εἶπεν "ἐλεῶ σου τὴν ἐρημίαν."

21 Σωκράτους.

Ἡ τῶν κολάκων εὐνοια καθάπερ ἐκ τροπῆς φεύ-
γει τὰς ἀτυχίας.

1022 Τοῦ αὐτοῦ.

Θηρεύουσι τοῖς μὲν κυσὶ τοὺς λαγῶνους οἱ κυνη-
γοί, τοῖς δὲ ἐπαλίοις τοὺς ἀνοήτους οἱ κόλακες.

23 Τοῦ αὐτοῦ.

Οἱ μὲν λύκοι τοῖς κυσίν, οἱ δὲ κόλακες τοῖς φί-
15 λοῖς ὄντες ὅμοιοι ἀνομοίων ἐπιθυμοῦσιν.

24 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐοικεν ἡ κολακεία γραπτῇ πανοπλίᾳ. διὸ τέρψιν
μὲν ἔχει, χρεῖαν δὲ οὐδεμίαν παρέχεται.

25 Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς Διονύσου ἐπι-
20 στολῆς (317 c).

Ἐώρων γὰρ καὶ τότε καὶ νῦν ὁρᾷ τὰς μεγάλας
οὐσίας καὶ ὑπερόγκους τῶν τε ἰδιωτῶν καὶ τῶν μονάρ-
χων, σχεδὸν ὅσῳ περ ἂν μελζους ᾧσι, τοσοῦτ᾽ πλείους
καὶ μελζους τοὺς διαβάλλοντας, καὶ πρὸς ἡδονὴν μετὰ
25 αἰσχροῦς βλάβης τοὺς ὁμιλοῦντας τρεφούσας, οὗ κακὸν
οὐδὲν μεῖζον γεννᾷ πλοῦτός τε καὶ ἡ τῆς ἄλλης ἐξου-
σίας δύναμις.

26 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ ἐπι-
ταφίου (235 d).

Ὅταν δέ τις ἐν τούτοις ἀγωνίζεται, ὥσπερ
ἐπαινεῖ, οὐδὲν μέγα δοκεῖν εὖ λέγειν.

Π Ε Ρ Ι Α Σ Ω Τ Ι Α Σ. Ι Ε.

1 Μενάνδρου.

Τοὺς τὸν ἴδιον δαπανῶντας ἀλογίστως βίον
τὸ καλῶς ἀκούειν ταχὺ ποιεῖ πάσχειν κακῶς.

2 Εὐφρονης διδύμων.

Ὁ γὰρ τὸν ἴδιον οἰκονομῶν κακῶς βίον,
πῶς οὗτος ἂν σώσειε τῶν ἔξω τινά;

3 Διφίλου.

Ἔργον συναγαγεῖν σωρὸν ἐν πολλῷ χρόνῳ,
ἐν ἡμέρᾳ δὲ διαφορῆσαι ῥάδιον.

4 Μενάνδρου.

Λαμπρῶς μὲν ἔνιοι ζῶσιν, οἷς χαλεπώτερον
τοῦ περιποιήσασθαι τι τὸ φυλάξαι βίον.

5 Φιλήμονος.

Ἄν μὲν πλέωμεν ἡμερῶν που τεττάρων,
σκεπτόμεθα τὰναγκαί' ἐκάστης ἡμέρας.
ἂν ἥ δὲ φείσασθαι τι τοῦ γήρως χάριν,
οὐ φεισόμεσθ' ἐφόδια περιποιούμενοι;

6 Θεόγνιδος (331).

Ὡσπερ ἐγώ, μέσσην ὁδὸν ἔρχεο ποσσίν,
μηδ' ἐτέροισι δίδου, Κύρνε, τὰ τῶν ἐτέρων.

7 Πυθαγόρου (Aur. carm. 37).

Μὴ δαπανᾷν παρὰ καιρὸν ἀπειροκάλως ἐνὶ ἡμῇ
μηδ' ἀνελεύθερος ἔσθι. μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστ

8 Σωκράτους.

καί τις καταμαθὼν τοῦτο ποιοῦντα ὑφείλετο· ὅστερόν
 δὲ χρόνῳ ἐλθὼν οὐχ εὗρισκε τὰ χρήματα ὁ καταθέμε-
 νος. περιαλγῶν οὖν τῇ συμφορᾷ τὰ τε ἄλλα καὶ ὅτι
 οὐκ ἔχρησε τῷ δεομένῳ, ὃ ἂν αὐτῷ καὶ σῶον ἦν καὶ
 5 ἕτερον προσέφερεν, ἀπαντήσας τῷ ἀνδρὶ τῷ τότε δα-
 νειζομένῳ ἀπωλοφύρετο τὴν συμφορὰν ὅτι ἐξήμαρτε,
 καὶ ὅτι οἱ μεταμέλει οὐ χαρισαμένῳ, ἀλλ' ἀχαριστή-
 σαντι, καὶ πάντως οἱ ἀπολόμενον τὸ ἀργύριον. ὃ δ'
 αὐτὸν ἐκέλευσε μὴ φροντίζειν, ἀλλὰ νομίζειν αὐτῷ
 10 εἶναι καὶ μὴ ἀπολωλέναι καταθέμενον λίθον εἰς τὸ
 αὐτὸ χωρίον· πάντως γὰρ οὐδ' ὅτε ἦν σοι ἐχρῶ αὐ-
 τῷ, ὅθεν μὴδὲ νῦν νόμιζε στέρεσθαι μηδενός. ὅτῳ
 γὰρ τις μὴ ἐχρήσατο μὴδὲ χρήσεται, ὄντος ἢ μὴ ὄντος
 αὐτῷ οὐδὲν οὔτε πλέον οὔτε ἔλασσον βλάπτεται. ὅταν
 15 γὰρ ὁ θεὸς μὴ παντελῶς βούληται ἀγαθὰ διδόναι ἀν-
 δρὶ, χρημάτων πλουτὸν παρασχών, τοῦ φρονεῖν δὲ
 καλῶς πένητα ποιήσας, τὸ ἕτερον ἀφελόμενος ἐκατέ-
 ρων ἀπεστέρησεν.

ΠΕΡΙ ΕΓΚΡΑΤΕΙΑΣ. ΙΖ.

201 Σοφοκλέους Ἡλέκτρας (989).

Ζῆν αἰσχρὸν αἰσχρῶς τοῖς καλῶς πεφνυκόσιν.

2 Σοφοκλέους Φαίδρα.

Οὐ γὰρ δίκαιον ἄνδρα γενναῖον φρένας
 τέρεπιν ὅπου μὴ καὶ δίκαια τέρεψεται.

253 Χάρητος.

Γαστρός δὲ πειρῶ πᾶσαν ἡνίαν κράτειν·
 μόνη γὰρ ὧν πέπονθεν οὐκ ἔχει χάριν,
 αἰεὶ δὲ τοῦ δέοντος ἐνδεῖται πλέον.

ΠΕΡΙ ΦΕΙΔΩΛΙΑΣ. Ιθ.

1 Φιλήμονος.

Ἄν οἷς ἔχομεν, τούτοισι μηδὲ χρῶμεθα,
ἅ δ' οὐκ ἔχομεν ζητῶμεν, ὧν μὲν διὰ τύχην,
ὧν δὲ δι' ἑαυτοὺς ἐσόμεθ' ἐστερωμένοι.

2 Ἀπολλοδώρου.

Μισῶ τύχην συνοῦσαν ἀτυχεῖ σώματι.
ὅστις γὰρ εὐπορῶν, παρὸν ζῆν ἡδέως,
κακῶς διάγει, τί ἂν τις ἄλλ' ἢ τῇ τύχῃ
μέμφοιτο, διότι δυστυχεῖ συνδυστυχεῖ;

3 Ἐργῶν' ἂν οὐ τὸν πλοῦτον ἰδοίμι ὅσος ἐστίν, ἃ
ὅστις αὐτὸν κέκτηται, εἰ ὑπέρτερός ἐστιν ὧν ἔχει.

4 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Εἰ δ' εὐτυχῶν τις καὶ βίον κεκτημένως,
μηδὲν δόμοισι τῶν καλῶν πειράσεται,
ἐγὼ μὲν αὐτὸν οὐποτ' ὄλβιον καλῶ,
φύλακα δὲ μᾶλλον χρημάτων εὐδαίμονα.

5 Εὐριπίδου Ἰνοῦ.

Ἄμουςία τοί μῆδ' ἐπ' οἰκτροῖσιν δάκρυ
στάζειν. κακὸν δὲ χρημάτων ὄντων ἄλις
φειδοῖ πονηρᾷ μηδέν' εὖ ποιεῖν βροτῶν.

6 Εὐριπίδου Λαυάκης.

Ὅστις δόμους μὲν ἡδεται πληρουμένους,
γαστροῦ δ' ἀφαιρῶν σῶμα δύστηνος κακοῖ,
τοῦτον νομίζω καὶ θεῶν συλᾶν βρέτη
τοῖς φιλάτοις τε πολέμιον πεφνκέναι.

7 Μενάνδρου.

Οὐ πάποτε' ἐξήλωσα πλουτοῦντα σφόδρα
ἄνθρωπον ἀπολαύοντα μηδὲν ὧν ἔχει.

8 Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ πάντοθεν κέρδαι· ἐπαισχύνου δέ μοι·
τὸ μὴ δικαίως εὐτυχεῖν ἔχει φόβον.
ὧ̃ τρισκακοδαίμων, ὅστις ἐκ φειδωλίας
κατέθετο μίσος διπλάσιον τῆς οὐσίας.

9 Θεοκρίτου (10, 54).

Κάλλιον, ὧ̃ πιμελητὰ φιλάργυρε, τὸν φακὸν ἔψειθ,
μὴ̃ κινάμης τὰν χεῖρα διαπρίων τὸ κύμινον.

10 Μενάνδρου ἐν Ψευδηρακλεῖ.

Ἀστοργίαν ἔχει τιν' ὁ σκληρὸς βίος.

11 Ἀπολλοδώρου Ἀποκαρτερῶν.

Ἀλλὰ σχεδόν τι τὸ κεφάλαιον τῶν κακῶν
εἰρηκας· ἐν φιλαργυρίᾳ γὰρ πάντ' ἐνι.

12 Ἀντιφάνους.

15 Ὡς δυστυχεῖς, ὅσοισι τοῦ κέρδους χάριν
ἐκπροσθε τᾶσχροα φαίνετ' εἶναι τῶν καλῶν·
ἐπισκοτεῖ γὰρ τῷ φρονεῖν τὸ λαμβάνειν.

13 Μενάνδρου ἐκ Δυσκόλου.

Περὶ χρημάτων λαλεῖς ἀβεβαίου πράγματος.

21 εἰ μὲν γὰρ οἶσθα ταῦτα παραμενοῦντά σοι
εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον, φύλαττε, μηδενὶ
ἄλλῳ μεταδιδούς, αὐτὸς ὦν δὲ κύριος·
εἰ δ' οὐ σεαυτοῦ, τῆς τύχης δὲ πάντ' ἔχεις,
τί ἂν φθονοίης, ὧ̃ πάτερ, τούτων τινί;

22 αὐτὴ γὰρ ἄλλῳ τυχὸν ἀναξίῳ τινὶ
παρελομένη σοῦ πάντα προσθήσει πάλιν.

διόπερ ἔγωγε φημὶ δεῖν ὅσον χρόνον
εἰ κύριος, χρῆσθαι σε γενναίως, πάτερ,
αὐτόν, ἐπικουρεῖν πᾶσιν, εὐπόρους ποιεῖν
ὡς ἂν δύνῃ πλείστους διὰ σεαυτοῦ· τοῦτο γὰρ

18 Ἀριστίππου.

Κρατεῖ ἡδονῆς οὐχ ὁ ἀπεχόμενος, ἀλλ' ὁ χρωόμενος μὲν μὴ προεκφερόμενος δέ, ὥσπερ καὶ νεῶς καὶ ἵππου οὐχ ὁ μὴ χρωόμενος, ἀλλ' ὁ μετάρων ὅποι βούλεται.

5

19 Περικλέους.

Περικλῆς Σοφοκλέους εὐπρεπῇ παιδα δεικνύντος αὐτῷ ὁ Σοφοκλῆς εἶπε "τὸν σώφρονα στρατηγὸν οὐ μόνον τὰς χεῖρας, ἀλλὰ καὶ τὴν ὄψιν ἔχειν παρ' ἑαυτῷ δεῖ."

10

20 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (34).

Ὅταν ἡδονῆς τινας φαντασίαν λάβῃς, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων φαντασιῶν, φυλάσσον, μὴ συναρπάξου ταχέως, ἀλλὰ ἐκδεξάσθω σε τὸ πρᾶγμα, καὶ μικρὰν ἀναβολὴν αὐτὸς παρὰ σελήνης λάβε· εἴτα ἐπισκοπήσας τὴν φαντασίαν καθ' οὓς ἔχεις κανόνας, μνησθήτη ἀμφοτέρων τῶν χρόνων, καθ' ὧν ἀπολαύσας μὲν τῆς ἡδονῆς ἡττημένος μετανοήσεις καὶ λοιδορήσεις σεαυτῷ, ἀπεσχημένος δὲ χαίρεις καὶ ἐπαινεῖς αὐτὸς ἑαυτόν. εἰ δὲ εὐκαιρὸν φαίνεται ἄψα-σθαι τοῦ πράγματος, μέμνησο ἵνα σου μὴ κρατήσῃ τὸ προσηνὲς αὐτοῦ καὶ ἀγωγόν, ἀλλὰ πειρῶ κρατεῖν τῶν ἡνίων.

21 Δημοσθένους (1438, 11).

Δεῖ τὸν εὖ φρονούντα τὸν λογισμὸν ἀεὶ τῶν ἐπιθυμιῶν κρείττω πειρᾶσθαι ποιεῖν.

22 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίνι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διαφέρει εἶπε "καθόσον οἱ μὲν λοιποὶ ζῶσιν ἵν' ἐσθίωσιν, αὐτὸς δὲ ἐσθίω ἵνα ζῷ"

30

19 Ἀντιφῶντος.

Εἰσὶ τινες οἱ τὸν παρόντα μὲν βίον οὐ ζῶσιν, ἀλλὰ παράσκεινάζονται πολλῇ σπουδῇ ὥς ἑτερόν τινα βίον βιωσόμενοι, οὐ τὸν παρόντα· καὶ ἐν τούτῳ πα-
5 ραλειπόμενος ὁ χρόνος οἴχεται.

20 Μητροδώρου.

Ἐτοιμάζονται τινες διὰ βίου τὰ πρὸς τὸν βίον, ὥς βιωσόμενοι μετὰ τὸ λεγόμενον ζῆν, οὐ συνορῶντες ὥς πᾶσιν ἡμῖν θανάσιμον ἐγκέχνται τὸ τῆς γενέσεως
10 φάρμακον.

21 Δημοκρίτου.

Βίος ἀνέορταστος μακρὴ ὁδὸς ἀπανδόκευτος.

22 Πλουτάρχου ἐκ τῶν ὑγεινῶν παραγ-
γελμάτων (125 e).

15 Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μικρολογία καὶ γλισχρότης ἐνί-
ους ἀναγκάζει πιεζοῦντας οἴκοι τὰς ἐπιθυμίας καὶ
κατισχναίνοντας, ἐμπίπασθαι παρ' ἐτέρων τῶν πο-
λυτελῶν καὶ ἀπολαύειν, καθάπερ ἐκ πολέμιας ἀφει-
δῶς ἐπισιτιζομένους· εἴτα κακῶς διατεθέντες ἀπῆλ-
20 σιν, εἰς τὴν ὑστεραίαν ἐφόδιον τῆς ἀπληστίας τὴν
ἀπεψίαν ἔχοντες.

23 Θεοκρίτου.

Θεόκριτος τοὺς πολλοὺς τῶν πλουσίων ἔλεγεν
ἐπιτρόπους εἶναι ἀλλὰ μὴ δεσπότας τῶν χρημάτων.

24 Εὐσεβίου.

Ἄνδρα χρήματα μεγάλα ἔχοντα ἀποτεθησανρι-
σμένα, καὶ αὐτοῦ τούτου εἵνεκα ἐπικτώμενον, καὶ
ὅπως αἰεὶ τι τοῖς παρεούσι προσθήῃ πράγματα μὲν
ἔχοντα, μήτε δὲ ἐς ἑαυτὸν μήτε ἐς ἄλλο τι τῶν χρησί-
30 μων ἀναλίσκοντα, μήποτε πλουτέειν ἀποφύηται, φύ-

31 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος πῶς ἂν γένοιτο τις πλούσιος; "εἰ τῶν ἐπιθυμιῶν" ἔφη "εἴη κέννης."

32 Ξενοφῶντος ἐν τῷ α' (c. 5, 1) τῶν ἀπομνη-
μονευμάτων. 5

Εἰ δὲ δὴ καὶ ἐγκράτεια καλὸν τε ἀγαθὸν ἀνδρὶ
κτῆμά ἐστιν, ἐπισκεψώμεθα εἰ πῃ προυβίβαξε λέγων
εἰς ταύτην τοιάδε· Ὁ ἄνδρες, εἰ πολέμου ἡμῖν γενο-
μένου βουλοίμεθα ἐλέσθαι ἄνδρα, ὅφ' οὐ μάλιστ' ἂν
αὐτοὶ μὲν ~~ἐπιθυμοίμεθα~~ ^{ἐπιθυμοίμεθα}, τοὺς δὲ πολεμίους χειροίμεθα, 10
ἂρ' ὄντινα ἂν αἰσθανοίμεθα ἥττω γαστρὸς ἢ οἴνου ἢ
ἀφροδισίων ἢ πόνου ἢ ὕπνου, τοῦτον αἰροίμεθα; καὶ
πῶς ἂν οἰηθείμεν τὸν τοιοῦτον ἢ ἡμᾶς σῶσαι ἢ τοὺς
πολεμίους κρατῆσαι; εἰ δ' ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου γενό-
μενοι βουλοίμεθα τῷ ἐπιτρέψαι ἢ παιδας ἄρρενας παι- 15
δεῦσαι ἢ θυγατέρας παρθένους διαφυλάττειν ἢ χρή-
ματα διασῶσαι, ἂρ' ἀξιόπιστον εἰς ταῦτα ἡγησάμεθ'
ἂν τὸν ἀκρατῆ; δούλω δ' ἀκρατεῖ ἐπιτρέψαιμεν ἂν ἢ
βοσκήματα ἢ ταμεια ἢ ἐργων ἐπιστασίαν; διάκονον
δὲ καὶ ἀγοραστὴν τὸν τοιοῦτον ἐθελήσαιομεν ἂν προτ- 20
κα λαβεῖν; ἀλλὰ μὴν εἰ γε μὴδὲ δούλον ἀκρατῆ δε-
ξαίμεθ' ἂν, πῶς οὐκ ἄξιον αὐτόν γε φυλάξασθαι τοι-
οῦτον γενέσθαι; καὶ γὰρ οὐχ ὥσπερ οἱ πλεονέκται
τῶν ἄλλων ἀφαιρούμενοι χρήματα ἑαυτοὺς δοκοῦσι
πλουτίζειν, οὕτως ὁ ἀκρατὴς τοὺς μὲν ἄλλοις βλαβερὸς 25
αὐτῷ δ' ὠφέλιμος, ἀλλὰ κακοῦργος μὲν τῶν ἄλλων,
ἑαυτοῦ δὲ πολὺ κακοῦργότερος, εἰ γε κακοῦργότερόν
ἐστὶ μὴ μόνον τὸν οἶκον τὸν ἑαυτοῦ φθείρειν, ἀλλὰ
καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν. ἐν συνουσίᾳ δὲ τίς ἂν
ἡσθήει τῷ τοιούτῳ ὃν εἰδείη τῷ ὄψῳ καὶ τῷ οἴῳ 30
χαίροντα μᾶλλον ἢ τοῖς φίλοις; καὶ τὰς πόρνας ἀγα-

καί τις καταμαθὼν τοῦτο ποιοῦντα ὑφείλετο ὕστερόν
 δὲ χρόνῳ ἐλθὼν οὐχ εὗρισκε τὰ χρήματα ὁ καταθέμε-
 νος. περιαλαβὼν οὖν τῇ συμφορᾷ τὰ τε ἄλλα καὶ ὅτι
 οὐκ ἔχρησε τῷ δεομένῳ, ὃ ἂν αὐτῷ καὶ σῶον ἦν καὶ
 5 ἕτερον προσέφερεν, ἀπαντήσας τῷ ἀνδρὶ τῷ τότε δα-
 νειζομένῳ ἀπωλοφύρετο τὴν συμφορὰν ὅτι ἐξήμαρτε,
 καὶ ὅτι οἱ μεταμέλει οὐ χαρισαμένῳ, ἀλλ' ἀχαριστή-
 σαντι, καὶ πάντως οἱ ἀπολούμενον τὸ ἀργύριον. ὃ δ'
 αὐτὸν ἐκέλευσε μὴ φροντίζειν, ἀλλὰ νομίζειν αὐτῷ
 10 εἶναι καὶ μὴ ἀπολωλέναι καταθέμενον λίθον εἰς τὸ
 αὐτὸ χωρίον· πάντως γὰρ οὐδ' ὅτε ἦν σοι ἐχρῶ αὐ-
 τῷ, ὅθεν μὴδὲ νῦν νόμιζε στέρεσθαι μηδενός. ὅτῳ
 γὰρ τις μὴ ἐχρήσατο μὴδὲ χρήσεται, ὄντος ἢ μὴ ὄντος
 αὐτῷ οὐδὲν οὔτε πλέον οὔτε ἔλασσον βλάπτεται. ὅταν
 15 γὰρ ὁ θεὸς μὴ παντελῶς βούληται ἀγαθὰ διδόναι ἀν-
 δρί, χρημάτων πλοῦτον παρασχών, τοῦ φρονεῖν δὲ
 καλῶς πένητα ποιήσας, τὸ ἕτερον ἀφελόμενος ἐκατέ-
 ρων ἀπεστέρησεν.

ΠΕΡΙ ΕΓΚΡΑΤΕΙΑΣ. ΙΖ.

201 Σοφοκλέους Ἡλέκτρας (989).

Ζῆν αἰσχρὸν αἰσχρῶς τοῖς καλῶς πεφνκόσιν.

2 Σοφοκλέους Φαίδρα.

Οὐ γὰρ δίκαιον ἄνδρα γενναῖον φρένας
 τέρπειν ὅπου μὴ καὶ δίκαια τέρψεται.

203 Χάρητος.

Γαστρος δὲ πειρῶ πᾶσαν ἡνίαν κρατεῖν
 μόνη γὰρ ὧν πέπονθεν οὐκ ἔχει χάριν,
 αἰ δὲ τοῦ δέοντος ἐνδεῖται πλέον.

ὅστις δὲ γαστρός μὴ κρατεῖν ἐπίσταται,
οὗτος τὰ πλείω τῶν κακῶν ἔχει κακά.

4 Σοφοκλέους *Οιδίποδι* (Tyr. 1409).

Ἄλλ' οὐ γὰρ αὐδᾶν ἔσθ' ἃ μὴδὲ δρᾶν καλά.

5. 6 Ὅσοι δὲ φιλοσοφοῦντες ἐκμοχθοῦσι τι ... 5

ἐνταῦθ' ὑπάρχει τῷ βίῳ γαστρός κρατεῖν.

διδάσκαλος γὰρ ἡντέλεια τῶν σοφῶν
καὶ τῶν ἀρίστων γίγνεται βουλευμάτων.

7 Εὐριπίδου *Ἑρεχθεῖ*.

Ἐξουσία δὲ μὴ ποτ' ἐντυχὼν τέκνον 10

αἰσχροὺς ἔρωτας δημοτῶν διωκαθεῖν·

ὃ καὶ σίδηρον ἀγχόνας τ' ἐφέλκεται,
χρηστῶν πενήτων ἦν τις αἰσχύνῃ τέκνα.

8 Πυθαγόρου.

Παντὸς καλοῦ κτήματος πόνος προηγείται ὁ κατ' 15
ἐγκράτειαν. Porphyrius ad Marc. 7.

9 Ἰαμβλίχου.

Τί δαί, τοῖς ἀνθρώποις κτωμένοις ἐμμελῇ καὶ
εὐάρμοστον ἔξιν πρὸς τε τοὺς διαφέροντας τρόπους
εὐκοινῶννητον ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι δυναμένην ἐν 20
μέρει τῷ προσήκοντι, τούτοις δ' ἔπεται τὰ ἥδη καὶ
τὰ ἐπιτηδεύματα περὶ τε ἐγκράτειαν ἡδονῶν καὶ περὶ
τὴν ἀρχὴν τῶν ἐπιθυμιῶν. ἀλλὰ δεῖ δὴ τῶν ἡδο-
νῶν τὸ ἀκόλαστον ἐξ ἅπαντος τρόπου καὶ ἄμετρον 25
ἐξορίζειν.

10 Φωκίωνος.

Φωκίωνι ὁ παῖς πλείω τῶν εἰωθότων ὄψων ἐπρία-
το. ὃ δὲ "οἰμῶξῃ" ἔφη "ἐὰν τοῦ φαγεῖν πλείω ἐπιφα-
γεῖν παρασκευάζῃς.

11 Ἐκ τῶν Σίμωνος ἐπιστολῶν πρὸς Ἀρίστιππον.

Μέμνησο μέντοι λιμοῦ καὶ δίψης· ταῦτα γὰρ δύναται μεγάλα τοῖς σωφροσύνην διώκουσι.

12 Πυθαγόρου.

Ῥώμην μεγίστην καὶ πλοῦτον τὴν ἐγκράτειαν κτῆσαι.

13 Τοῦ αὐτοῦ.

Πυθαγόρας παρηγγύα "μὴ πυκνὰ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου," μὴ δεῖν συνεχῶς ἀφροδισιάζειν αἰνιττόμενος.

14 Ἀπολλώνιος Εἰδομένη.

Ἐξηλώσαμεν τὴν αὐτάρκειαν, οὐχ ὅπως τοῖς εὐτελεῖσι καὶ λιτοῖς πάντως χρώμεθα, ἀλλ' ὅπως θαρσόμεν πρὸς αὐτά.

15 Ἀπολλώνιος τοῖς γνωρίμοις.

Μηδὲν με δόξετε φασίως ἄλλοις παραινεῖν· αὐτοὶ γὰρ ἐπὶ τῆς μάξης καὶ τῆς ἄλλης τῆς ἀκολούθου ταύτης διαίτης ὦν τοιαῦτα ὕμνῳ παρεγγυῶ.

16 Διογένης.

Ὁ Διογένης καθαρὸν λαβὼν ἄρτον ἐξέβαλε τῆς κήρας τὸν αὐτόπυρον εἰπὼν "ὦ ξέने, τυράννοις ἐκκοδῶν μεδίστασο."

17 Σωκράτους.

Ἐορτῆς οὕσης παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἐφιλοτιμήσατο ὁ Ἀλκιβιάδης δῶρα πολλὰ πέμψαι τῷ Σωκράτει. τῆς οὖν Ξανθίππης καταπλαγείσης καὶ τὸν Σωκράτην λαβεῖν αὐτὰ ἀξιούσης, ἔφη "ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς τῇ τοῦ Ἀλκιβιάδου φιλοτιμίᾳ παραταξώμεθα, μὴ λαβεῖν ἅ πεμφθέντα ἀντιφιλοτιμησάμενοι."

18 Ἀριστίππου.

Κρατεῖ ἡδονῆς οὐχ ὁ ἀπεχόμενος, ἀλλ' ὁ χυ-
νος μὲν μὴ προεκφερόμενος δέ, ὥσπερ καὶ νει-
ῖππου οὐχ ὁ μὴ χρώμενος, ἀλλ' ὁ μετάγων ὅπως
λεταί.

19 Περικλέους.

Περικλῆς Σοφοκλέους εὐπρεπῇ παιδα δεικνύ-
μενος αὐτῷ "ὦ Σοφόκλεις" εἶπε "τὸν σώφρονα στρατη-
μόνουν τὰς χειρας, ἀλλὰ καὶ τὴν ὄψιν ἔχειν παρ-
αυτῷ δεῖ."

20 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου·

"Ὅταν ἡδονῆς τινας φαντασίαν λάβῃς, ὅπως
ἐπὶ τῶν ἄλλων φαντασιῶν, φυλάσσου, μὴ συν-
ζου ταχέως, ἀλλὰ ἐκδεξάσθω σε τὸ πρᾶγμα, καὶ
κρὰν ἀναβολὴν αὐτὸς παρὰ σεαυτοῦ λάβε· εἴτε
σκοπήσας τὴν φαντασίαν καθ' οὓς ἔχεις καὶ
μνήσθητι ἀμφοτέρων τῶν χρόνων, καθ' ὧν ἀπ-
σας μὲν τῆς ἡδονῆς ἡττημένος μετανοήσεις καὶ
δορήσεις σεαυτῷ, ἀπεσχημένος δὲ χαίρεις καὶ
νεῖς αὐτὸς ἑαυτόν. εἰ δὲ εὐκαιρὸν φαίνεται
σθαι τοῦ πράγματος, μέμνησο ἵνα σου μὴ κρα-
τοσὴν αὐτοῦ καὶ ἀγωγόν, ἀλλὰ πειρῶ κρατε-
ρεῖσθαι."

21 Δημοσθένους (1438, 11).

Δεῖ τὸν εὖ φρονούντα τὸν λογισμὸν ἀεὶ τῷ
θυμῷ κρείττω πειρᾶσθαι ποιεῖν.

22 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίνας τῶν ἄλλων ἀνδρῶν
διαφέρει εἶπε "καθόσον οἱ μὲν λοιποὶ ζῶσιν ἵνα
ἴσιν, αὐτὸς δὲ ἐσθίῃ ἵνα ζῷ"

Ἐπικδύρον.

*Χάρις τῇ μακαρίᾳ φύσει, ὅτι τὰ ἀναγκαστὰ ἐποίη-
ν εὐπόριστα, τὰ δὲ δυσπόριστα οὐκ ἀναγκαστὰ.*

Τοῦ αὐτοῦ.

*Εἰ βούλει πλούσιόν τινα ποιῆσαι, μὴ χρήμασιν
οὐκίῃ, τῆς δὲ ἐπιθυμίας ἀφαίρει.*

Ξενοκράτους.

Ξενοκράτης εἰ ποτε σταμνίον οἴνου ἀνοίξειεν,
θανεὺν ὁ οἶνος τρεπόμενος πρὶν ἀναλωθῆναι· καὶ
ὅσα δὲ πολλάκις ἔωλα ἐξέρριπτεν. ~~ἔπειτα~~ καὶ ἡ
ρομμία τὸ Ξενοκράτους τυρίον ἐπὶ τῶν ἐπὶ πολὺ
ραμμένων καὶ μὴ τάχιστα ἀναλισκομένων.

Δημοκρίτου:

Εὐγνώμων ὁ μὴ λυπεόμενος ἐφ' οἷσι οὐκ ἔχει,
 ἐν χαίρων ἐφ' οἷσι ἔχει.

Πνευματόρου.

Τεθνάναι πολλῷ κρείττον ἢ δι' ἀκρασίαν τὴν
τὴν ἀμυνρῶσαι. Porphyrius ad Marc. 35.

Σωκράτους.

Σωκράτης ἐγκράτειαν τὸ κρατεῖν τῆς ἐν τῷ σώ-
τι ἡδονῆς ἔφη.

Χρύσιππος ὁ Σολεὺς ἐποιεῖτο τὸν βίον ἐκ πάντων ἡγῶν, Κλεάνθης δὲ καὶ ἀπὸ ἐλαττόνων.

*Ἐπικούρου. Ἀλλιανού ἐκ τῆς συμμι-
κτῆς ἱστορίας (4, 13).*

Ἐπίκουρος ὁ Γαργήτιος ἐκεκράγει λέγων ὧν
γον οὐχ ἱκανόν, τούτῳ γε οὐδὲν ἱκανόν. ἔλεγε δ'
ἄλλως ἔχειν καὶ τῷ Διὶ ὑπὲρ εὐδαιμονίας διαγωνί-
σαι μάχην ἔχων καὶ ὕδωρ.

ἢ χρώμενος ἂν τις, εἰ μὴ τι δαιμόνιον εἴη, θαρρα-
 λέως καὶ ἀσφαλῶς διάγοι, καὶ οὐκ ἂν ἀπορήσειε το-
 σαύτης δαπάνης. οὕτω γὰρ εὐτελὴς ἦν, ὥστ' οὐκ οἶδ'
 εἰ τις οὕτως ἂν ὀλίγα ἐργάζοιτο, ὥστε μὴ λαμβάνειν
 τὰ Σωκράτει ἀρκούντα. σίτῳ μὲν γὰρ τοσοῦτῳ ἐχρή- 5
 το, ὅσον ἡδέως ἥσθιε, καὶ ἐπὶ τούτῳ οὕτω παρεσκευα-
 σμένος ἦει, ὥστε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ σίτου ὅψον αὐτῷ
 εἶναι· ποτόν δὲ πᾶν ἡδὺ ἦν αὐτῷ, διὰ τὸ μὴ πίνειν
 εἰ μὴ διψῶν. εἰ δέ ποτε κληθεὶς ἐθελήσειεν ἐλθεῖν
 ἐπὶ δεῖπνον, ὃ τοῖς πλείστοις ἐργωδέστατόν ἐστιν 10
 ὥστε φυλάξασθαι τὸ ὑπὲρ τὸν καιρὸν ἐμπίπλασθαι,
 τοῦτο φρόνως πάννυ ἐφυλάττετο· τοῖς δὲ μὴ δυναμέ-
 νοις τοῦτο ποιεῖν συνεβούλευε φυλάττεσθαι τὰ ἀνα-
 πειθόντα μὴ πεινῶντας ἐσθίειν μηδὲ διψῶντας πί-
 νειν· καὶ γὰρ τὰ λυμαινόμενα γαστέρας καὶ κεφαλᾶς 15
 καὶ ψυχᾶς ταῦτα ἔφη εἶναι. οὐκ οἴεσθε δ', ἔφη ἐπι-
 σκώπτων, καὶ τὴν Κίρκην ὅς ποιεῖν τοιούτοις πολλοῖς
 δειπνίζουσιν· τὸν δὲ Ὀδυσσεύα Ἑρμοῦ τε ὑποδημο-
 σύνη, καὶ αὐτὸν ἐγκρατῇ ὄντα, καὶ ἀποσχόμενον τοῦ
 ὑπὲρ τὸν καιρὸν τῶν τοιούτων ἄπτεσθαι, διὰ ταῦτα 20
 οὐ γενέσθαι ἔν; τοιαῦτα μὲν περὶ τούτων ἐπαιξεν,
 ἅμα σπουδάζων· ἀφροδισίων δὲ παρῆνει τῶν καλῶν
 ἰσχυρῶς ἀπέχεσθαι· οὐ γὰρ ἔφη φάδιον εἶναι τῶν τοι-
 ούτων ἀπτόμενον σωφρονεῖν.

45 Τοῦ αὐτοῦ ἐν δ' (5, 2) ἀπομνημονευ- 25
 μάτων.

Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ἄρα καλὸν καὶ με-
 γαλεῖον νομίζεις εἶναι καὶ ἀνδρὶ καὶ πόλει κτῆμα ἔλευ-
 θερίαν; ὧς οἶόν τέ γε μάλιστα, ἔφη. Ὅστις οὖν ἄρ-
 χεται ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος ἡδονῶν καὶ διὰ ταύτας 30
 μὴ δύναται πράττειν τὰ βέλτιστα, νομίζεις τοῦτον

ἐλεύθερον εἶναι; ἤμιστα, ἔφη. Ἴσως γὰρ ἐλεύθερον φαίνεται ~~σοφὸν~~ τὸ πράττειν τὰ βέλτιστα· εἴτα τὸ ἔχειν τοὺς καλύσσοντας τὰ ταῦτα ποιεῖν ἀνελεύθερον νομίζεις; Παντάπασιν, ἔφη. Παντάπασιν ἄρα σοι δοκοῦσιν οἱ ἀκρατεῖς ἀνελεύθεροι εἶναι; Νῆ τὸν Δ' εἰκότως. Πότερα δέ σοι δοκοῦσιν οἱ ἀκρατεῖς καλύεσθαι μόνον τὰ κάλλιστα πράττειν, ἢ καὶ ἀναγκάζεσθαι τὰ αἰσχιστα ποιεῖν; Οὐδὲν ἥττον ἔμοιγ', ἔφη, δοκοῦσι ταῦτα ἀναγκάζεσθαι ἢ ἐκεῖνα καλύεσθαι. Πολύους δέ
10 τινας δεσπότας ἡγῇ τοὺς τὰ μὲν ἄριστα καλύοντας, τὰ δὲ κάκιστα ἀναγκάζοντας; Ὡς δυνατόν νῆ Δ', ἔφη, κακίστους. Δουλείαν δὲ ποίαν κακίστην νομίζεις εἶναι; Ἐγὼ μὲν, ἔφη, τὴν παρὰ τοῖς κακίστοις δεσπότηαις. Τὴν κακίστην ἄρα δουλείαν οἱ ἀκρατεῖς δου-
15 λεύουσιν; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Σοφίαν δὲ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν οὐ δοκεῖ σοι ἀπειργουσα τῶν ἀνθρώπων ἢ ἀκρασία εἰς τοῦναντίον αὐτοὺς ἐμβάλλειν; ἢ οὐ δοκεῖ σοι προσέχειν τε τοῖς ὠφελοῦσι καὶ καταμανθάνειν αὐτὰ καλύειν, ἀφέλκονσα ἐπὶ τὰ ἡδέα; καὶ πολ-
20 λάκις αἰσθανομένους τῶν ἀγαθῶν τε καὶ τῶν κακῶν ἐκπλήξασα ποιεῖν τὸ χεῖρον ἀντὶ τοῦ βελτίονος αἰρεῖσθαι; Γίνεται τοῦτο, ἔφη. Σωφροσύνην δέ, ὦ Εὐθύδημε, τίμιν ἂν φαίμεν ἥττον ἢ τῷ ἀκρατεὶ προσήκειν; αὐτὰ γὰρ δῆπου τὰ ἐναντία σωφροσύνης καὶ
25 ἀκρασίας ἔργα ἐστίν. Ὁμολογῶ καὶ τοῦτο, ἔφη. Τοῦ δ' ἐπιμελεῖσθαι ὧν προσήκει, οἷοι τι παυτικώτερον ἀκρασίας εἶναι; Οὐκ οὖν ἔγωγε, ἔφη. Τοῦ δὲ ἀντὶ τῶν ὠφελούντων τὰ βλάπτοντα προαιρεῖσθαι ποιοῦντος, καὶ τούτων μὲν ἐπιμελεῖσθαι, ἐκείνων δὲ ἀμε-
30 λείν πείθοντος, καὶ τοῖς σωφρονοῦσι τὰ ἐναντία ποιεῖν ἀναγκάζοντος, οἷοι τι ἀνθρώπῳ κακίον εἶναι; Οὐδέν, ἔφη. Οὐκ οὖν τὴν ἐγκράτειαν τῶν ἐναντίων

ἢ τὴν ἀκρασίαν εἰκὸς τοῖς ἀνθρώποις αἰτία εἶναι;
 Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ τὸ τῶν ἐναντιῶν
 τὸ αἰτιον εἰκὸς ἄριστον εἶναι; Εἰκὸς γάρ, ἔφη. Ἐοί-
 κεν ἄρα, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ἄριστον ἀνθρώπων ἐγκρά-
 τειαν εἶναι; Εἰκότως γάρ, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Ἐκεῖνο δ'
 δ', ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ἥδη πάποτε ἐνεθυμήθης;
 Ποῖον; ἔφη. Ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἡδέα, ἐφ' ἅπερ μόνα
 δοκεῖ ἡ ἀκρασία τοὺς ἀνθρώπους ἄγειν, αὐτὴ μὲν οὐ
 δύναται ἄγειν, ἡ δ' ἐγκράτεια πάντων μάλιστα ἡδε-
 σθαι ποιεῖ. Πῶς; ἔφη. Ὡςπερ ἡ μὲν ἀκρασία οὐκ
 ἐῷσα καρτερεῖν, οὔτε λιμὸν, οὔτε δίψος, οὔτ' ἀφρο-
 δισιῶν ἐπιθυμίαν, οὔτε ἀγρυπνίαν, (δι' ὧν μόνον
 ἔστιν ἡδέως μὲν φαγεῖν τε καὶ πιεῖν καὶ ἀφροδισιά-
 σαι, ἡδέως δ' ἀναπαύσασθαι τε καὶ κοιμηθῆναι, καὶ
 περιμείναντας καὶ ἀνασχομένους ἕως ἂν ταῦτα ὥς ἐν
 ἡδίστα γένηται,) κωλύει τοῖς ἀναγκαιοτάτοις τε καὶ
 συνεχεστάτοις ἀξιολόγως ἡδεσθαι. Ἡ δ' ἐγκράτεια
 μόνη ποιοῦσα καρτερεῖν τὰ εἰρημένα, μόνη καὶ ἡδε-
 σθαι ποιεῖ ἄξιως μνήμης ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις. Παν-
 τάπασιν, ἔφη, ἀληθῆ λέγεις. Ἀλλὰ μὴν τοῦ μαθεῖν
 τι καλὸν καὶ ἀγαθόν, καὶ τοῦ ἐπιμελεθῆναι καὶ τῶν
 τοιούτων τινός, δι' ὧν ἂν τις καὶ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα κα-
 λῶς διοικήσειε, καὶ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον καλῶς οἰκονο-
 μήσειε, καὶ φίλοις καὶ πόλει ὠφέλιμος γένοιτο, καὶ
 ἐχθροὺς κρατήσκειν, ἀφ' ὧν οὐ μόνον ὠφέλεια, ἀλλὰ
 καὶ ἡδοναὶ μέγισται γίνονται, οἱ μὲν ἐγκρατεῖς ἀπο-
 λαύουσι πράττοντες αὐτά, οἱ δὲ ἀκρατεῖς οὐδενὸς
 μετέχουσιν· τῷ γὰρ ἂν ἥττον φήσαιμεν τῶν τοιούτων
 προσήκειν, ἢ ᾧ ἥκιστα ἔξεστι ταῦτα πράττειν, κατε-
 χομένῳ ἐπὶ τῷ σπουδάζειν περὶ τὰς ἐγγυτάτας ἡδο-
 νάς; Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Δοκεῖς μοι, ἔφη, ὦ Σώκρα-
 τες, λέγειν, ὥς ἀνδρὶ ἥττονι τῶν διὰ τοῦ σώματος

ἡδονῶν πάνπαν οὐδεμιᾶς ἀρετῆς προσήκει. Τί γὰρ διαφέρει, ὦ Εὐθύδημε, ἄνθρωπος ἀκρατὴς θηρίου τοῦ ἀκρατεστάτου; ὅστις γὰρ τὰ μὲν κράτιστα μὴ σκοπεῖ, τὰ ἥδιστα δ' ἐκ παντὸς τρόπον ζητεῖ ποιεῖν, 5 τὶ ἂν διαφέρει τῶν ἀφρονεστάτων βοσκημάτων; ἀλλὰ τοῖς ἐγκρατέσι μόνοις ἔξεστι σκοπεῖν τὰ κράτιστα τῶν πραγμάτων καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, καὶ διαλέγοντας κατὰ γένη τὰ μὲν ἀγαθὰ προαιρεῖσθαι, τῶν δὲ κακῶν ἀπέχεσθαι, καὶ οὕτως, ἔφη, ἀρίστους τε καὶ εὐδαιμονε-
 10 στάτους ἀνδρας γίνεσθαι, καὶ διαλέγεσθαι δυνατωτάτους. Ἐφη δὲ καὶ τὸ διαλέγεσθαι ὀνομασθῆναι ἐκ τοῦ συνιόντας κοινῇ βουλευέσθαι διαλέγοντας κατὰ γένη τὰ πράγματα.

ΠΕΡΙ ΑΚΡΑΣΙΑΣ. ΙΗ.

151 Σοφοκλέους.

Τί ταῦτ' ἐπαινεῖς; πᾶς γὰρ οἰνωθεὶς ἀνὴρ ἡσῶν μὲν ὀργῆς ἐστί, τοῦ δὲ νοῦ κενός. φιλεῖ δὲ πολλὴν γλῶσσαν ἐκχέας μάτην ἄκων ἀκούειν, οὕς ἐκὼν εἶπεν κακῶς.

202 Σκληρίου.

Ὡς οὐκ ἀνεκτός, ὅστις ἢ πάροινος ὢν ἢ καὶ μεμηνὼς εἰς μὲν αὐτὸν ἀσφαλῆς αἰεὶ ποτ' ἐστίν, εἰς δὲ τοὺς πολλοὺς νοσεῖ.

3 Ἐρατοσθένους.

25 Οἶνός τοι πυρὶ ἴσον ἔχει μένος, εὖτ' ἂν ἐς ἄνδρα ἔλθῃ, κυμαίνει δ' οἷα Αἰβυσσαν ἄλα βορρῆς ἢ ἐ νότος, τὰ δὲ τοι κεκρυμμένα φαίνει βυσσόθεν, ἐκ δ' ἀνδρῶν πάντ' ἐτίναξε νόον.

4 Μενάνδρου.

Ὁ πολὺς ἄκρατος ὀλίγ' ἀναγκάζει φρονεῖν.

5 Οὐ γὰρ τὸ πλῆθος, ἂν σκοπῇ τις, τοῦ ποτοῦ
ποιεῖ παροινεῖν, τοῦ πiónτος δ' ἡ φύσις.

6 Φιλήμονος.

5

Τί δὴ ξῆν ὄφελος ᾧ μὴ 'στι τὸ ξῆν εἰδέναι;

7 Ἄλλ' οἶνος ἦν· οὐδεις δὲ μεθύων, ἂν σκοπῆς,
ὅς οὐχὶ δοῦλός ἐστι τοῦ πεπωκέναι.

ὅσα μ' οὗτος ἠνάγκαζεν, ἐποίουν ταῦτ' ἐγώ.

7ª Τοῦ αὐτοῦ.

10

Ὁ πονηρὸς οἶνος οὗτός ἐστι, Νικοφῶν.

8 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄπας πονηρὸς οἶνος ὁ πολὺς ἔστ' αἰεί.

9 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐμέθυον· ἱκανὴ πρόφασις εἰς θάμαρτάνειν.

15

10 Θεόγνιδος (605).

Πολλῷ τοι πλέονας λιμοῦ κόρος ὤλεσεν ἤδη
ἄνδρας, ὅσοι μοίρης πλεῦν' ἐθέλουσιν ἔχειν.

11 Τοῦ αὐτοῦ (627).

Αἰσχροὺν τοι μεθύοντα παρ' ἀνδράσι νήφουσιν εἶναι, 20
αἰσχρὸν δ' εἰ νήφων παρ' μεθύουσι μένει.

12 Τοῦ αὐτοῦ (509).

Οἶνος πινόμενος πολὺς κακός· ἦν δέ τις αὐτὸν
πίνη ἐπισταμένως, οὐ κακὸς ἀλλ' ἀγαθός.

13 Αἰσχύλου.

25

Κάτοπτρον εἶδους χαλκός ἐστ', οἶνος δὲ νοῦ.

14 Θεόγνιδος (479).

Ὅς δ' ἂν ὑπερβάλλῃ πόσιος μέτρον, οὐκέτ' ἐκείνος
τῆς αὐτοῦ γλώσσης καρτερὸς οὐδὲ νόου.

μυθεῖται δ' ἀπάλαμνα, τὰ νήφοσι γίνεται αἰσχροῖα,
αἰδεῖται δ' ἔρδων οὐδέν, ὅταν μεθύῃ,
τὸ πρὶν ἐὼν σώφρων, τότε νήπιος. ἀλλὰ σὺ ταῦτα
γινώσκων μὴ πῖν' οἶνον ὑπερβολάδην·
5 ἀλλ' ἢ πρὶν μεθύειν ὑπανίστασο, μὴ σὲ βιάσθω
γαστήρ ὥστε κακὸν λάτριν ἐφημέριον.

15 Τοῦ αὐτοῦ (497).

Ἄφρονος ἀνδρὸς ἄραν καὶ σώφρονος οἶνος, ὅταν δὴ
πίνῃ ὑπὲρ μέτρον, κοῦφον ἔθηκε νόον.

10 16 Τοῦ αὐτοῦ (499).

Ἐν πυρὶ μὲν χρυσὸν τε καὶ ἄργυρον ἱδριες ἄνδρες
γινώσκουσ'· ἀνδρὸς δ' οἶνος ἔδειξε νόον,
καὶ μάλα περ πινυτοῦ· κακότητα δὲ πᾶσαν ἐλέγχει,
ὥστε καταισχύνειν καὶ τὸν ἐόντα σοφόν.

15 17 Οἶνοβαρέω κεφαλὴν, Ὀνομάκριτε, καὶ με βιάται
οἶνος· ἀτὰρ γνώμης οὐκέτ' ἐγὼ ταμίης
ἡμετέρης, τὸ δὲ δῶμα περιτρέχει· ἀλλ' ἄγ' ἀναστάς
πειρήσω, μὴ πως καὶ πόδας οἶνος ἔχη
καὶ νόον ἐν στήθεσσι· δέδοικα δὲ μὴ τι μάταιον

20 ἐρξω θωρηχθεὶς καὶ μέγ' ὄνειδος ἔχω (Theogn. 503).

18 Ὁμήρου (Od. ξ' 464).

Οἶνος δὲ πολύφρονά περ μάλ' ἀεῖσαι,
καὶ θ' ἀπαλὸν γελάσαι, καὶ τ' ὀρχήσασθαι ἀνῆκε,
καὶ τι ἔπος προέηκεν ὅπερ τ' ἄρρητον ἄμεινον.

25 19 Μενάνδρου.

Χαλεπὸν ὅταν τις ὦν πῖνι πλέον λαλῇ,
μηδὲν κατειδώς, ἀλλὰ προσποιούμενος.

20 Εὐριπίδου Ἀῦγης.

Νῦν δ' οἶνος ἐξέστησέ μ'· ὁμολογῶ δέ σε
30 ἀδικεῖν, τὸ δ' ἀδίκημ' ἐγένετ' οὐχ ἑκούσιον.

21 Φιλιππίδου.

Οὐκ ἔστιν "ἐμεθύσθην πάτερ" λέγοντα καὶ
 "ἡμαρτον" ὥς τὸ πρόσθε συγγνώμης τυχεῖν.
 ὁ γὰρ εἰς τὸν ἀσθενῆ βία τι Πάμφιλε
 ποιῶν ὑβρίζειν, οὐχ ἁμαρτάνειν δοκεῖ.

5

22 Πανυάσιδος.

Ξεῖν' ἄγε δὴ καὶ πῖν', ἀρετὴ νύ τις ἔστι καὶ αὕτη,
 ὅς κ' ἀνδρῶν πολὺν πλεῖστον ἐν εἰλαπίνῃ μέθυ πίνῃ
 εὖ καὶ ἐπισταμένως, ἅμα τ' ἄλλον φῶτα κελεύῃ.
 ἴσόν θ' ὅστ' ἐν δαιτὶ καὶ ἐν πολέμῳ θεοὺς ἀνῆρ
 ὑσμίνας διεπῶν ταλαπενθέας, ἔνθα τε παῦροι
 θαρσαλέοι τελέθουσι μένουσι τε θυῶρον Ἀρηά.
 τοῦ μὲν ἐγὼ θείμην ἴσον κλέος, ὅστ' ἐνὶ δαιτὶ
 τέρεπται παρεὼν ἅμα τ' ἄλλον λαὸν ἀνώγη.
 οὐ γὰρ μοι ζῶειν γε δοκεῖ βροτὸς οὐδὲ βιῶναι
 ἀνθρώποιο βίον ταλασίφρονος, ὅστις ἀπ' οἴνου
 θυμὸν ἐρητύσας πίνει ποτόν, ἀλλ' ἐνεόφρων.
 οἶνος γὰρ πυρὶ ἴσον ἐπιχθονίοισιν ὄνειαρ,
 ἐσθλὸν ἀλεξίκακον πάσης συνορηδὸν ἀοιδῆς.
 ἐν μὲν γὰρ θαλῆς ἱερὸν μέρος ἀγλαΐης τε,
 ἐν δὲ χοροῖτυπῆς, ἐν δ' ἱμερτῆς φιλόττος.
 ἐν δέ τε μενθήρης καὶ δυσφροσύνης ἀλεγεινῆς.
 τῷ σε χρὴ παρὰ δαιτὶ δεδεγμένον εὐφροني θυμῷ
 πίνειν, μὴδὲ βορῇ κεκακωμένον ἥντε γῦπα
 ῥῆσθαι πλημύροντα, λελασμένον εὐφροσυνάων.

10

15

20

25

23 Πυθαγόρου.

Ἐλευθέρον ἀδύνατον εἶναι τὸν πάθεσι δουλεύ-
 οντα καὶ ὑπὸ παθῶν κρατούμενον. (Porph. ad Marc. 34.)

24 Χρυσίππου.

Μικρὰν φασὶ μανίαν εἶναι τὴν μέδην.

30

25 Πυθαγόρας ἔλεγε τὴν μέθην μανίας εἶναι με-
λέτην.

26 Ἀναχάρσιδος.

Ἀνάχαρσις ἔφη "κιναμένου κρατῆρος ἐφεστίου"
5 τὸν μὲν πρῶτον ὕριελας πίνεσθαι, τὸν δὲ δεύτερον
ἡδονῆς, τὸν δὲ τρίτον ὕβρεως, τὸν δὲ τελευταῖον
μανίας.

27 Ἀντισθένης.

Τὰς μὴ κατὰ θύρας, φησὶν ὁ Ἀντισθένης, εἰσιού-
10 σας ἀπολαύσεις δεήσει ἢ σχασθῆναι ἢ ἐλλεβορισθῆ-
ναι ἢ πάντως λιμαγχουηθῆναι, κακὰς ἀμοιβὰς ἐκτί-
νοντα τῆς προγεγενημένης ἀπληστίας ἕνεκα μικρᾶς
καὶ ὀλιγοχρονίου ἡδονῆς.

28 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ ὅτι καὶ γυναῖκα
15 παιδευτέον.

Τῷ Διονύσῳ νάρθηκα καὶ λήθην συγκαθισροῦ-
σιν, ὥς μὴ δεόν μνημονεύειν τῶν ἐν οἴνῳ πλημμελη-
θέντων, ἀλλὰ νουθεσίας παιδικῆς δεομένων. ὃ συν-
ᾶδει καὶ τὸ "μισῶ μνήμονα συμπόταν." ὁ δ' Εὐρι-
20 πίδης τῶν ἀτόπων τὴν λήθην σοφὴν εἶρηκε.

29 Πλάτωνος (Legg. I 640 e).

Μεθύων κυβερνήτης καὶ πᾶς παντὸς ἄρχων ἀνα-
τρέπει πάντα, εἴτε πλοῖτον εἴτε ἄρμα εἴτε στρατοπέ-
δον εἴτε ὅ τι ποτὲ εἴη τὸ κυβερνώμενον ὑπ' αὐτοῦ.

25 30 Τοῦ αὐτοῦ (Legg. I p. 646 a).

Οὐ μόνον, ὥς ἔοικεν, ὁ γέρον δις παῖς γίνοιτ'
ἂν, ἀλλὰ καὶ ὁ μεθυσθεὶς.

31 Δημοκρίτου.

Ῥυγιάειν εὐχῇ παρὰ θεῶν αἰτέονται ἄνθρωποι
30 τὴν δὲ ταύτης δύναμιν παρ' ἐωντοῖσι ἔχοντες οὐ

ἢ τὴν ἀκρασίαν εἰκὸς τοῖς ἀνθρώποις αἰτία εἶναι;
 Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ τὸ τῶν ἐναντίων
 τὸ αἰτιον εἰκὸς ἄριστον εἶναι; Εἰκὸς γάρ, ἔφη. Ἐοικεν
 ἄρα, ἔφη, ὃ Εὐθύδημε, ἄριστον ἀνθρώπων ἐγκρά-
 τειαν εἶναι; Εἰκότως γάρ, ἔφη, ὃ Σώκρατες. Ἐκεῖνο δ',
 ἔφη, ὃ Εὐθύδημε, ἥδη πώποτε ἐνεθυμήθης;
 Ποῖον; ἔφη. Ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἡδέα, ἐφ' ἃπερ μόνα
 δοκεῖ ἡ ἀκρασία τοὺς ἀνθρώπους ἄγειν, αὐτὴ μὲν οὐ
 δύναται ἄγειν, ἡ δ' ἐγκράτεια πάντων μάλιστα ἡδε-
 σθαι ποιεῖ. Πῶς; ἔφη. Ὡςπερ ἡ μὲν ἀκρασία οὐκ¹⁰
 ἐῴσα καρτερεῖν, οὔτε λιμόν, οὔτε δίψος, οὔτ' ἀφρο-
 δισίων ἐπιθυμίαν, οὔτε ἀγρυπνίαν, (δι' ὧν μόνον
 ἔστιν ἡδέως μὲν φαγεῖν τε καὶ πιεῖν καὶ ἀφροδισιά-
 σαι, ἡδέως δ' ἀναπαύσασθαι τε καὶ κοιμηθῆναι, καὶ
 περιμέναντας καὶ ἀνασχομένους ἕως ἂν ταῦτα ὥς ἐν¹⁵
 ἡδίστα γένηται,) καλύει τοῖς ἀναγκαιοτάτοις τε καὶ
 συνεχεστάτοις ἀξιολόγως ἡδεσθαι. Ἡ δ' ἐγκράτεια
 μόνη ποιούσα καρτερεῖν τὰ εἰρημένα, μόνη καὶ ἡδε-
 σθαι ποιεῖ ἄξιως μνήμης ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις. Παν-
 τάπασιν, ἔφη, ἀληθῆ λέγεις. Ἀλλὰ μὴν τοῦ μαθεῖν²⁰
 τί καλὸν καὶ ἀγαθόν, καὶ τοῦ ἐπιμεληθῆναι καὶ τῶν
 τοιούτων τινός, δι' ὧν ἂν τις καὶ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα κα-
 λῶς διοικήσῃ, καὶ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον καλῶς οἰκονο-
 μήσῃ, καὶ φίλοις καὶ πόλει ὠφέλιμος γένοιτο, καὶ
 ἐχθροὺς κρατήσῃ, ἀφ' ὧν οὐ μόνον ὠφέλεια, ἀλλὰ²⁵
 καὶ ἡδοναὶ μέγισται γίγνονται, οἱ μὲν ἐγκρατεῖς ἀπο-
 λαύουσι πράττοντες αὐτά, οἱ δὲ ἀκρατεῖς οὐδεὶς
 μετέχουσι· τῷ γὰρ ἂν ἤττον φήσαιμεν τῶν τοιούτων
 προσήκειν, ἢ ὃ ἥκιστα ἔξεστι ταῦτα πράττειν, κατε-
 χομένῳ ἐπὶ τῷ σπουδάζειν περὶ τὰς ἐγγυτάτας ἡδο-³⁰
 νάς; Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Δοκεῖς μοι, ἔφη, ὃ Σώκρα-
 τες, λέγειν, ὥς ἀνδρὶ ἤττονι τῶν διὰ τοῦ σώματος

Ὅστις σώμα θεραπεύει, τὸ ἑαυτοῦ οὐχ ἑαυτὸν θε-
ραπεύει· ὅστις δὲ χρήματα, οὐδ' ἑαυτὸν οὔτε τὰ ἑαυ-
τοῦ, ἀλλ' ἔτι πορρωτέρω τῶν ἑαυτοῦ.

38 Μουσωνίου ἐκ τοῦ περὶ τροφῆς.

- 5 Αἰσχιστον, ἔφη, γαστριμαργία καὶ ὀψοφαγία
ἐστίν. οὐκ ἀντερεῖ οὐδεὶς. σκοποῦντας δὲ ὅπως δια-
φεύξονται ταῦτα πάνυ ὀλίγους ἤσθηται ἔγω· τοὺς δὲ
πολλοὺς ὁρῶ καὶ ἀπόντων ὀρεγομένους τῶν τοιούτων
βρωμάτων καὶ παρόντων ἀπέχεσθαι μὴ δυναμένους,
10 καὶ χρωμένους αὐτοῖς, ὅταν χρῶνται, ἀφειδῶς, ὥς
καὶ πρὸς βλάβην χρῆσθαι τὴν τοῦ σώματος. καίτοι
γαστριμαργία τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ ἀκρασία περὶ τροφῆν,
δι' ἣν ἄνθρωποι τὸ ἥδυν τὸ ἐν σίτῃ τοῦ ὠφελίμου
προτιμᾶσι; καὶ ὀψοφαγία δὲ οὐδὲν ἑτερόν ἐστιν ἢ
15 ἀμετρία περὶ χρῆσιν ὄψου. πανταχοῦ δὲ κακὸν οὐσα
ἢ ἀμετρία ἐν τοῖς μάλιστα τῇδε τὴν ἑαυτῆς ἐπιδείκνυ-
ται φύσιν, παρεχομένη τοὺς ὀψοφάγους ἀντὶ ἀνθρώ-
πων ὕσιν ἢ κυσὶν ὁμοιουμένους τὴν λαβρότητα καὶ
εὐσχημονεῖν μὴ δυναμένους, οὐ ταῖς χερσίν, οὐ τοῖς
20 ὄμμασιν, οὐ τῇ καταπόσει· οὕτως ἄρα αὐτοὺς ἐξίστη-
σιν ἢ ἐπιθυμία τῆς ἐν ὄψῃ ἡδονῆς. ὅτι μὲν δὴ οὕτως
ἔχειν πρὸς τροφὴν αἰσχιστόν ἐστι, γινώριμον, ἐν ᾧ γε
ζώοις ἄφροσι μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις φρονίμοις ὁμοιού-
μεθα. αἰσχιστον δὲ τούτου ὄντος, κάλλιστον ἂν εἴη
25 τούναντίον, τάξει καὶ κοσμίως ἐσθίειν καὶ τὴν σω-
φροσύνην ἐνταῦθα ἐπιδείκνυσθαι πρῶτον, οὐκ ὄν
ῥάδιον, ἀλλὰ δεόμενον πολλῆς ἐπιμελείας καὶ ἀσκή-
σεως. διὰ τί δὴ τοῦτο; ὅτι πολλῶν ἡδονῶν οὐσῶν,
αἱ τὸν ἄνθρωπον ἀναπελθουσιν ἀμαρτάνειν καὶ ἐνδι-
30 δόναι αὐταῖς βιάζονται παρὰ τὸ συμφέρον, δυσμαχω-
τάτη εἶναι κινδυνεύει πασῶν ἢ περὶ τροφὴν ἡδονή·

21 Φιλιππίδου.

Οὐκ ἔστιν "ἐμεθύσθην πάτερ" λέγοντα καὶ
 "ἡμαρτον" ὥς τὸ πρόσθε συγγνώμης τυχεῖν.
 ὁ γὰρ εἰς τὸν ἀσθενῆ βία τι Πάμφιλε
 ποιῶν ὑβρίζειν, οὐχ ἁμαρτάνειν δοκεῖ.

22 Πανυάσιδος.

Ξεῖν' ἄγε δὴ καὶ πῖν', ἄρετὴ νύ τις ἔστι καὶ αὕτη
 ὅς κ' ἀνδρῶν πολὺ πλεῖστον ἐν εἰλαπίνῃ μέθῃ πίνῃ
 εὖ καὶ ἐπισταμένως, ἅμα τ' ἄλλον φῶτα κελεύῃ.
 ἴσόν θ' ὅστ' ἐν δαιτὶ καὶ ἐν πολέμῳ θοὸς ἀνὴρ
 ὑσμίνας διέπων ταλαπενθέας, ἐνθα τε παῦροι
 θαρσαλέοι τελέθουσι μένουσί τε θοῦρον Ἄρηα.
 τοῦ μὲν ἐγὼ θεῖμην ἴσον κλέος, ὅστ' ἐνὶ δαιτὶ
 τέρπεται παρεῶν ἅμα τ' ἄλλον λαὸν ἀνώγῃ.
 οὐ γὰρ μοι ζῶειν γε δοκεῖ βροτὸς οὐδὲ βιῶναι
 ἀνθρώποιο βίον ταλασίφρονος, ὅστις ἀπ' οἴνου
 θυμὸν ἐρητύσας πίνει ποτόν, ἀλλ' ἐνεόφρων.
 οἶνος γὰρ πυρὶ ἴσον ἐπιχθονίοισιν ὄνειαρ,
 ἐσθλὸν ἀλεξικάκον πάσης συνοπηθὸν ἄοιδῆς.
 ἐν μὲν γὰρ θαλῆς ἱερὸν μέρος ἀγλαΐης τε,
 ἐν δὲ χοροῖτυπίας, ἐν δ' ἱμερτῆς φιλότητος.
 ἐν δέ τε μενθήρης καὶ δυσφροσύνης ἀλεγεινῆς.
 τῷ σε χορὴ παρὰ δαιτὶ δεδεγμένον εὖφρονι θυμῷ
 πίνειν, μηδὲ βορῇ κεκακωμένον ἥντε γῦπα
 ἥσθαι πλημμύροντα, λελασμένον εὐφροσυνάων.

23 Πυθαγόρου.

Ἐλεύθερον ἀδύνατον εἶναι τὸν πάθεισι δουλα
 οντα καὶ ὑπὸ παθῶν κρατούμενον. (Porph. ad Marc. 34

● 24 Χρυσίππου.

Μικρὸν φασὶ μανίαν εἶναι τὴν μέθην.

25 Πυθαγόρας ἔλεγε τὴν μέθην μανίας εἶναι με-
λέτην.

26 Ἀναχάρσιδος.

Ἀνάχαρσις ἔφη "κιναμένου κρατῆρος ἐφεστίου"
5 τὸν μὲν πρῶτον ὑγίειας πίνεσθαι, τὸν δὲ δεύτερον
ἡδονῆς, τὸν δὲ τρίτον ὕβρεως, τὸν δὲ τελευταῖον
μανίας.

27 Ἀντισθένης.

Τὰς μὴ κατὰ φύρας, φησὶν ὁ Ἀντισθένης, εἰσιού-
10 σαι ἀπολαύσεις δεήσει ἢ σχασθῆναι ἢ ἐλλεβορισθῆ-
ναι ἢ πάντως λιμαγχονηθῆναι, κακὰς ἀμοιβὰς ἐκτί-
νοντα τῆς προγεγενημένης ἀπληστίας ἕνεκα μικρᾶς
καὶ ὀλιγοχρονίου ἡδονῆς.

28 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ ὅτι καὶ γυναῖκα
15 παιδεύτεον.

Τῷ Διονύσῳ νάρθηκα καὶ λήθην συγκαθιστοῦ-
σιν, ὥς μὴ δέον μνημονεύειν τῶν ἐν οἴνῳ πλημμελη-
θέντων, ἀλλὰ νουθεσίας παιδικῆς δεομένων. ὅς συν-
ἴδει καὶ τὸ "μισῶ μῆμινα συμπόταν." ὁ δ' Εὐρι-
20 πίδης τῶν ἀτόπων τὴν λήθην σοφὴν εἶρηκε.

29 Πλάτωνος (Legg. I 640 e).

Μεθύων κυβερνήτης καὶ πᾶς παντὸς ἄρχων ἀνα-
τρέπει πάντα, εἴτε πλοῖον εἴτε ἄρμα εἴτε στρατόπε-
δον εἴτε ὅ τι ποτὲ εἴη τὸ κυβερνώμενον ὑπ' αὐτοῦ.

30 Τοῦ αὐτοῦ (Legg. I p. 646 a).

Οὐ μόνον, ὥς ἔοικεν, ὁ γέρων δις παῖς γίνουτ'
ἂν, ἀλλὰ καὶ ὁ μεθυσθεὶς.

31 Δημοκρίτου.

Ἐγλαίνειν εὐχῇ παρὰ θεῶν αἰτέονται ἄνθρωποι.
30 τὴν δὲ ταύτης δύναμιν παρ' ἐωντοῖσι ἔχοντες οὐ

ἐπίσον ἢ τε πολυτελὲς καὶ ἡ εὐτελὲς τροφή ῥωννύη
 τὸ σῶμα, ὅμως αἰρετέον ἐστὶ τὴν εὐτελήν, ὅτι αὕτη
 σωφρονικωτέρα καὶ πρέπει ἀνδρὶ ἀγαθῷ μᾶλλον, ἢ
 καὶ τὸ εὐπόριστον τοῦ δυσπορίστου, καὶ τὸ ἀπραγμά-
 τευτον τοῦ μετὰ πραγμάτων, καὶ τὸ ἔτοιμον τοῦ ἀνε-
 5 τοίμου πρὸς τροφήν πρεπωδέστερον τοῖς ἐπιεικέσιν.
 ἵνα δὲ συνελὼν εἰπω περὶ τροφῆς τὸ πᾶν, φημὶ δεῖν
 σκοπὸν μὲν αὐτῆς ποιεῖσθαι ὑγίειάν τε καὶ ἰσχύν, ὥς
 τούτων μόνον ἕνεκα βρωτέον, ἃ δὴ δεῖται πολυτελείας
 οὐδεμιᾶς· ἐσθίοντα δ' ἐπιμελεῖσθαι κόσμον τε καὶ 10
 μέτρον τοῦ προσήκοντος καὶ τοῦ διαφέρειν πλείστον
 τῷ τε ἀμολύντῳ καὶ τῷ σχολαίῳ.

ΠΕΡΙ ΑΝΕΞΙΚΑΚΙΑΣ. ΙΘ.

- 1 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (642).
 Σμικρὰς ἀπ' ἀρχῆς νείκος ἀνθρώποις μέγα 15
 γλῶσς' ἐκπορίζει. τοῦτο δ' οἱ σοφοὶ βροτῶν
 ἐξευλαβοῦνται, μὴ φίλοις τεύχειν ἔριν.
- 2 Φιλήμονος Ἐπιδικαζομένου.
 Ἥδιον οὐδὲν οὐδὲ μουσικώτερον
 ἔστ' ἢ δύνασθαι λοιδορούμενον φέρειν. 20
 ὁ λοιδορῶν γάρ, ἂν ὁ λοιδορούμενος
 μὴ προσποιῇται, λοιδορεῖται λοιδορῶν.
- 3 Εὐριπίδου ἐκ Πρωτεσιλάου.
 Αὐοῖν λερόντοιιν θατέρου θνυμονμένου,
 ὁ μὴ ἀντιτείνων τοῖς λόγοις σοφώτερος. 25
- 4 Δημοσθένους.
 Δημοσθένης λοιδορουμένου τινὸς αὐτῷ "οὐ συγ-
 καταβαίνω" εἶπεν "εἰς ἀγῶνα ἐν ᾧ ὁ ἡττώμενος τοῦ
 νικῶντός ἐστι κρείττων."

Ὅστις σῶμα θεραπεύει, τὸ ἑαυτοῦ οὐχ ἑαυτὸν θεραπεύει· ὅστις δὲ χρήματα, οὐδ' ἑαυτὸν οὔτε τὰ ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἔτι πορρωτέρω τῶν ἑαυτοῦ.

38 Μουσωνίου ἐκ τοῦ περὶ τροφῆς.

Αἰσχιστον, ἔφη, γαστριμαργία καὶ ὀψοφαγία ἐστίν. οὐκ ἀντερεῖ οὐδεὶς. σκοποῦντας δὲ ὅπως διαφεύγονται ταῦτα πάνυ ὀλλίγους ἤσθηται ἐγώ· τοὺς δὲ κολλοὺς ὁρῶ καὶ ἀπόντων ὀρεγομένους τῶν τοιούτων βρωμάτων καὶ παρόντων ἀπέχεσθαι μὴ δυναμένους, καὶ χρωμένους αὐτοῖς, ὅταν χρῶνται, ἀφειδῶς, ὥς καὶ πρὸς βλάβην χρῆσθαι τὴν τοῦ σώματος. καίτοι γαστριμαργία τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ ἀκρασία περὶ τροφῆν, δι' ἣν ἄνθρωποι τὸ ἡδὺ τὸ ἐν σίτῳ τοῦ ὠφελίμου προτιμῶσι; καὶ ὀψοφαγία δὲ οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ ἄμετρία περὶ χρῆσιν ὄψου. πανταχοῦ δὲ κακὸν οὐσα ἢ ἄμετρία ἐν τοῖς μάλιστα τῇδε τὴν ἑαυτῆς ἐπιδείκνυται φύσιν, παρεχομένη τοὺς ὀψοφάγους ἀντὶ ἀνθρώπων ὑσὶν ἢ κυσὶν ὁμοιονμένους τὴν λαβρότητα καὶ εὐσχημονεῖν μὴ δυναμένους, οὐ ταῖς χερσίν, οὐ τοῖς ὤμμασιν, οὐ τῇ καταπόσει· οὕτως ἄρα αὐτοὺς ἐξίστησιν ἢ ἐπιθυμία τῆς ἐν ὄψῳ ἡδονῆς. ὅτι μὲν δὴ οὕτως ἔχιν πρὸς τροφὴν αἰσχιστόν ἐστι, γνώριμον, ἐν ᾧ γε τοῖς ἄφροσι μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις φρονίμοις ὁμοιούμεθα. αἰσχίστον δὲ τούτον ὄντος, κάλλιστον ἂν εἴη τοῦναντίον, τάξει καὶ κοσμίως ἐσθίειν καὶ τὴν σωπροσύνην ἐνταῦθα ἐπιδείκνυσθαι πρῶτον, οὐκ ὃν ἰδίον, ἀλλὰ δεόμενον πολλῆς ἐπιμελείας καὶ ἀσκήσεως. διὰ τί δὴ τοῦτο; ὅτι πολλῶν ἡδονῶν οὐσῶν, ἢ τὸν ἄνθρωπον ἀναπείθουσιν ἁμαρτάνειν καὶ ἐνδιόναι αὐταῖς βιάζονται παρὰ τὸ συμφέρον, δυσμαχώτη εἶναι κινδυνεύει πασῶν ἢ περὶ τροφὴν ἡδονή.

ταῖς μὲν γὰρ ἄλλαις ἡδοναῖς σπανιώτερον ὀμιλοῦμεν, καὶ ἐνίων γε μῆνας καὶ ἐνιαυτοὺς ὅλους ἀπέχεσθαι δυνάμεθα· ταύτης δὲ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν πάντως πειρᾶσθαι ἀνάγκη, καὶ τὰ γε πολλὰ δις ἐκάστης ἡμέρας· οὐ γὰρ ἐνὶ ξῆν ἄλλως τὸν ἄνθρωπον. ὥσθ' ὅσῳ 5 πλεονάκις τῆς ἐν βρώσει ἡδονῆς πειρώμεθα, τοσούτῳ πλείους οἱ ἐνταῦθα κίνδυνοι. καὶ μὴν καθ' ἐκάστην προσφορὰν τροφῆς οὐχ εἰς κίνδυνος ἀμαρτήματος, ἀλλὰ πλείονες. καὶ γὰρ ὁ ἐπιπλεῖον ἢ δεῖ ἐσθίειν ἀμαρτάνει, καὶ ὁ κατασπεύδων ἐν τῷ ἐσθίειν οὐδὲν 1 ἥττον, καὶ ὁ μολυνόμενος ὑπὸ τοῦ ὅσῳ μᾶλλον ἢ χρή, καὶ ὁ τὰ ἡδία τῶν ὑγιεινότερων βρώματα προτιμῶν, καὶ ὁ μὴ νέμων τὰ ἴσα τοῖς συνεσθίουσιν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη τις ἀμαρτία περὶ τροφήν, ὅταν παρὰ καιρὸν προσφερώμεθα αὐτήν, καὶ δέον ἄλλο τι πράττειν ἀφε- 1 μένοι τούτου ἐσθίωμεν. τοσούτων δὴ καὶ ἔτι ἄλλων ἀμαρτιῶν οὐσῶν περὶ τροφήν, δεῖ μὲν ἀπασῶν καθαρεῦναι αὐτῶν καὶ μηδεμιᾶ ἔνοχον εἶναι τὸν μέλλοντα σωφρονήσειν. καθαρεῖνοι δ' ἂν τις καὶ ἀναμάρτητος εἴη ἀσκῶν καὶ ἐθίζων αὐτὸν αἰρεῖσθαι σίτον οὐχ ἵνα 2 ἡδῇται, ἀλλ' ἵνα τρέφεται, οὐδ' ἵνα λεαίνηται τὴν κατάποσιν, ἀλλ' ἵνα ῥωννύηται τὸ σῶμα. καὶ γὰρ γίνουεν ἢ μὲν κατάποσις δίοδος εἶναι τροφῆς, οὐχ ἡδονῆς ὄργανον, ἢ δὲ γαστήρ τοῦ αὐτοῦ χάριν οὕτω ἔνεκα καὶ φυτῷ παντὶ ῥίζα γέγονε. καθάπερ γὰρ ἐὰν 3 τρέφει τὸ φυτὸν ἢ ῥίζα, ἀπὸ τῶν ἐκτὸς τὴν τροφήν λαμβάνουσα· οὕτω τρέφει τὸ ζῶον ἢ γαστήρ ἀπὸ τῶν εἰσφερομένων σιτίων καὶ ποτῶν. ὥσπερ τε αὐτοῖς διαμονῆς ἔνεκα συμβαίνει τρέφεσθαι, καὶ οὐχ ἡδονῆς, παραπλησίως καὶ ἡμῖν ζωῆς καὶ φάρμακον 4 ἢ τροφή τῷ ἀνθρώπῳ ἐστί. διὸ καὶ προσήκει ἐσθίειν ἡμῖν ἵνα ζῶμεν, οὐχ ἵνα ἡδῶμεθα, εἰ γε μέλλομεν

ευστοιχεῖν ἀρίστον ὄντι τῷ λόγῳ Σωκράτους, ὃς ἐφη τοὺς μὲν πολλοὺς ἀνθρώπους ζῆν ἵνα ἐσθίωσιν, αὐτοὺς δὲ ἐσθίειν ἵνα ζῇ. οὐ γὰρ δὴ ἐπιεικὴς τις βουλόμενος εἶναι ἄνθρωπος ἀξιῶσει παραπλήσιός τις εἶναι τοῖς πολλοῖς καὶ ζῆν ἐπὶ τῷ ἐσθίειν, ὥσπερ ἐκεῖνοι θηράμενοι ἐξ ἅπαντος τὴν ἀπὸ τῆς τροφῆς ἡδονήν.

Ὅτι δὲ καὶ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν ἄνθρωπον τοῦ εἶσθαι χάριν, οὐχὶ τοῦ ἡδεσθαι, σίτα καὶ ποτὰ παρεσκεύασεν αὐτοῖς, μάθοι τις ἂν ἐκεῖθεν μάλιστα. ἢ γὰρ δὴ τροφή ὅτε ἐργάζεται μάλιστα τὸ ἐναντὶς ἐργον, τότε οὐδαμῶς ἡδεῖ τὸν ἄνθρωπον κατὰ τε τὴν πέψιν καὶ τὴν ἀνάδοσιν, ἀλλὰ τρεφόμεθα μὲν τότε ὑπ' αὐτῆς καὶ φωννύμεθα· ἡδόμεθα δὲ τότε οὐδεμίαν ἡδονήν, καίτοι πλείων ὁ χρόνος οὗτός ἐστιν ἢ ἐν ᾧ ἐσθίομεν. ἔδει δέ γε; εἴπερ ὁ θεὸς ἡδονῆς χάριν τὴν τροφήν ἐμμηχανήσατο ἡμῖν, τὸν πλείω τοῦτον χρόνον ἡδεσθαι ἡμᾶς ὑπ' αὐτῆς, καὶ οὐ τὸν ἐλάχιστον ἐκείνον ἐν ᾧ καταπίνομεν. ἀλλ' ὅμως χάριν ἐκείνου τοῦ ἐλαχίστου χρόνου, ὃν ἡδόμεθα, παρασκευὴ μὲν ὧσων γίνεται μυρίων· πλεῖται δ' ἡ θάλαττα μέχρι περάτων· μάγειροι δὲ γεωργῶν περισπουδαστότεροί εἰσι· δαίπνα δὲ παρατίθενται τινες ἀγρῶν ἀναλίσκοντες τιμὰς, καὶ ταῦτ' οὐδαμῶς ὠφελουμένων τῶν σωματίων ἐκ τῆς πολυτελείας τῶν βρωμάτων. πᾶν γὰρ τοῦναντίον οἱ ταῖς εὐτελεστάταις χρώμενοι τροφαῖς ἰσχυρότατοί εἰσι. τοὺς γοῦν οἰκέτας τῶν δεσποτῶν καὶ τοὺς χωρίτας τῶν ἀστικῶν καὶ τοὺς πένητας τῶν πλουσίων ἰδοὺς ἂν ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον βρωμαλέωτέρους ὄντας, καὶ μᾶλλον μὲν πονεῖν δυναμένους, ὡς ἔχοντες δὲ κάμνοντας ἐν τοῖς ἔργοις, νοσοῦντας δὲ σπανιώτερον, ἀνεχομένους δὲ εὐκολώτερον κρύος, θάλπος, ἀγρυπνίαν, πᾶν εἴ τι τοιοῦτον. καίτοι καὶ

φιλόσοφον, ὑπὸ οὐδενὸς τούτων ταράττεται, οὐδ' ολεῖται τὸ πάσχειν αὐτὰ αἰσχρόν, ἀλλὰ τὸ ποιεῖν μᾶλλον· ἐπειδὴ ὁ μὲν ἀμαρτάνων εὐθύς καὶ ἐν αἰσχύνῃ ἐστίν, ὁ δὲ πάσχων ὥσπερ οὐχ ἀμαρτάνει καθόσον πάσχει, οὕτως οὐδὲ ἐν αἰσχρῷ οὐδενὶ γίνεται. ὅθεν 5 οὐδ' ἐπὶ θίκας οὐδ' ἐπ' ἐγκλήματα προσέλθοι ἂν ὁ νοῦν ἔχων· ἐπέπερ οὐδ' ὑβρίσθαι ἂν δόξειεν· καὶ γὰρ μικρόψυχον τὸ ἀγανακτεῖν ἢ ἐπιτείνεσθαι περὶ τῶν τοιούτων· πρῶως δὲ καὶ ἡσύχως οἶσει τὸ σύμβάν, ἐπεὶ καὶ πρέπον τοῦτο τῷ βουλομένῳ εἶναι με- 10 γαλόφρονι. Σωκράτης γοῦν οὕτω διακείμενος φανερός ἦν, ὃς γε δημοσίᾳ λοιδορηθεὶς ὑπ' Ἀριστοφάνους οὐχ ὅπως ἡγανακτήσεν, ἀλλὰ καὶ ἐντυχὼν ἡξίου αὐτὸν εἰ καὶ πρὸς ἄλλο τι τοιοῦτον βούλοιτο χρῆσθαι αὐτῷ. ταχὺ γ' ἂν ἐκεῖνος ἐν ὀλίγοις λοιδορούμενος 15 ἐχαλέπηεν, ὃς οὐδὲ ἐν θεάτρῳ λοιδορηθεὶς ἡγανάκτει. Φωκίων δὲ ὁ χρηστός, τῆς γυναικὸς αὐτοῦ προπηλακισθείσης πρὸς τινος, τοσοῦτον ἐδέησεν ἐγκαλεῖν τῷ προπηλακίσαντι, ὥστε ἐπεὶ δείσας ἐκεῖνος προσῆλθέ τε καὶ συγγνώμην ἔχειν ἡξίου τὸν Φω- 20 κίωνα, φάσκων ἡγνοηκέναι ὅτι ἦν ἐκεῖνου γυνή, εἰς ἣν ἐπλημμέλει· ἀλλὰ ἥ γε ἐμὴ γυνή οὐδέν, ἔφη, ὑπὸ σοῦ πέπονθεν, ἐτέρα δέ τις ἴσως· ὥστε οὐδὲ χρὴ ἐμοὶ σὲ ἀπολογεῖσθαι. καὶ ἄλλους δὲ πολλοὺς ἄνδρας ἔχοιμ' ἂν λέγειν πειραθέντας ὕβρεως, τοὺς μὲν ἐκ 25 τινων γλώσση πλημμεληθέντας, τοὺς δὲ χειρὶν ὥστε αἰκισθῆναι τὸ σῶμα· καὶ οὔτε ἀμυνάμενοι φαίνονται τοὺς πλημμελήσαντας οὔτε ἄλλον τρόπον ἐπεξελθόν- 30 τες, ἀλλὰ πάνυ πρῶως ἐνεγκόντες τὴν ἀδικίαν αὐτῶν. καὶ γὰρ δὴ τὸ μὲν σκοπεῖν, ὅπως ἀντιδίδεται τις τὸν δάκνοντα, καὶ ἀντιποιήσῃ κακῶς τὸν ὑπάρξαντα, θηρίου τινὸς οὐκ ἀνθρώπου ἐστίν, ὃς οὐδὲ

τοῦτο λογίσασθαι δύναται, ὅτι τὰ πολλὰ τῶν ἀμαρ-
 τανομένων ὑπ' ἀγνοίας τε καὶ ἀμαθίας τοῖς ἀνθρώ-
 ποις ἀμαρτάνεται, ὧν ὁ μεταδιδαχθεὶς εὐδύς παύε-
 ται· τὸ δὲ δέχεσθαι τὰς ἀμαρτίας μὴ ἀγρίως, μηδὲ
 5 ἀνήκεστον εἶναι τοῖς πλημμελήσασιν, ἀλλὰ τι μὲν εἶ-
 ναι αὐτοῖς ἐλπίδος χρηστῆς, ἡμέρου τρόπου καὶ φι-
 λανθρώπου ἐστί. πόσῳ δὲ κρείττον οὕτως ἔχοντα φαί-
 νεσθαι τὸν φιλόσοφον, ὥστε συγγνώμης ἀξιοῦν εἰ τις
 πλημμελήσειεν εἰς αὐτὸν ἢ δοκεῖν μὲν ἀμύνειν ἐαν-
 10 τῷ δικαζόμενον καὶ ἐγκαλοῦντα, τῇ δὲ ἀληθείᾳ ἀσχη-
 μονεῖν, ἀνακόλουθα τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις πράττοντα;
 εἰ γὰρ λέγει μὲν, ὥς οὐκ ἂν ἀδικηθεῖν ποτὲ ὁ ἀγαθὸς
 ἀνὴρ ὑπὸ κακοῦ ἀνδρός· ἐγκαλεῖ δ' ὥς ἀδικούμενος
 ὑπὸ ἀνθρώπων πονηρῶν αὐτὸς ἀξίων ἀγαθὸς εἶναι.

15 17 Δίωνος.

Δίῳνι τῷ Ἀκαδημαϊκῷ ἀπὸ συμποσίου ἀναστρέ-
 φοντι παρεπόμενος κακῶς τις ἔλεγε καὶ βλασφημίας
 οὐδὲν ἀπελλιμπανεν· ὁ δ' ἡσύχως εἶχεν. ὥς δὲ καὶ
 ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἦλθε, μέλλοντι αὐτῷ εἰσιέναι ὁ λοιδο-
 20 ρῶν "τίθαί;" ἔφη· πρὸς ὃν εἶπεν ὁ Δίων οὐδὲ γρῦ.

18 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ συμποσίου (II, 24).

Ὁ δ' αὖ Σωκράτης εἶπεν· Ἀλλὰ πίνειν μὲν, ὧ
 ἄνδρες, κάμολ πάννυ δοκεῖ· τῷ γὰρ ὄντι ὁ οἶνος ἄρ-
 δων τὰς ψυχάς, τὰς μὲν λύπας, ὥσπερ ὁ μανδραγό-
 25 ρας τοὺς ἀνθρώπους, κοιμίζει, τὰς δὲ φιλοφροσύνας,
 ὥσπερ ἔλαιον φλόγα, ἐγείρει. δοκεῖ γὰρ μέντοι μοι καὶ
 τὰ τῶν ἀνδρῶν συμπόσια ταῦτα πάσχειν, ἅπερ καὶ τὰ
 τῶν ἐν τῇ γῇ φυομένων. καὶ γὰρ ἐκεῖνα, ὅταν μὲν
 αὐτὰ ὁ θεὸς ἄγαλ ἀθρόως ποτίξῃ, οὐ δύναται ὀρθοῦ-
 30 σθαι οὐδὲ ταῖς αὔραις διαπνεῖσθαι· ὅταν δέ, ὅσῳ
 ῥηδεται, τοσοῦτον πίνῃ, καὶ μάλα ὀρθά τε αὔξεται,

καὶ θάλλοντα ἀφικνεῖται εἰς τὴν καρπογονίαν· οὕτω
 δὲ καὶ ἡμεῖς ἦν μὲν ἀθρόον τὸ ποτὸν ἐργεώμεθα,
 ταχὺ ἡμῶν καὶ τὰ σώματα καὶ αἱ γυνῶμαι σφάλλονται,
 καὶ οὐδὲ ἀναπνεῖν, μὴ ὅτι λέγειν τι δυνησόμεθα· ἦν
 δὲ ἡμῖν οἱ παῖδες μικραῖς κύλιξι πικρὰ ἐπιφακάσω- 5
 σιν, ἵνα καὶ ἐγὼ ἐν Γοργείοις δῆμασιν εἴπω, οὕτως
 οὐ βιαζόμενοι μεθύειν ὑπὸ τοῦ οἴνου, ἀλλ' ἀναπει-
 θόμενοι πρὸς τὸ παιγνιωδέστερον ἀφιζόμεθα.

19 Ἑροδότου (VII, 160).

Ξεῖνε Σπαρτιῆτα, ὄνειδεα κατιόντα ἀνθρώπων 10
 φιλεῖ ἐπανάγειν τὸν θυμόν. σὺ μέντοι ἀποδεξάμενος
 ὑβρισματα ἐν τῷ λόγῳ, οὐ μ' ἐπεισας ἀσχήμονα ἐν τῇ
 ἀμοιβῇ γενέσθαι.

ΠΕΡΙ ΟΡΓΗΣ. Κ.

1 Θεόγνιδος (1223). 15
 Οὐδέν, Κύρν', ὀργῆς ἀδικιώτερον, ἢ τὸν ἔχοντα
 πημαίνει θυμῷ δειλὰ χαριζομένη.

2 Εὐήνου. 20
 Πολλάκις ἀνθρώπων ὀργὴ νόον ἐξεκάλυψε
 κρυπτόμενον, μανίας πούλῃ χερειότερον.

3 Μενάνδρου.
 Ὅργῃ παραλογισμός ποτ' οὐδ' εἰς φαίνεται.
 αὕτη κρατεῖ νῦν, ἃν δὲ μικρὸν παρακμάσῃ,
 κατόψεται τι μᾶλλον εἰς τὸ συμφέρον.

4 Φιλήμονος. 25
 Μαινόμεθα πάντες, ὅπότεν ὀργιζώμεθα.
 τὸ γὰρ κατασχεῖν ἐστὶ τῆς ὀργῆς πόνος.

5 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄπανθ' ὅς' ὀργιζόμενος ἄνθρωπος ποιεῖ,
ταῦθ' ὕστερον λάβοις ἂν ἡμαρτημένα.

6 Μενάνδρου.

Ἐπίσχες ὀργιζόμενος. Ἀλλὰ βούλομαι.
5 οὐδείς γάρ ὀργῆς χάριν ἀπέλληφεν, πάτερ.

7 Εὐριπίδου Αἰόλω.

Ὅργῃ γάρ ὅστις εὐθέως χαρίζεται,
κακῶς τελευτᾷ· πλεῖστα γάρ σφάλλει βροτούς.

8 Ἐπιχάρμου.

10 Μὴ 'πὶ μικροῖς αὐτὸς αὐτὸν ὀξύθυμον δείκνυε.

9 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐπιπολάζειν οὔ τι χρὴ τὸν θυμόν, ἀλλὰ τὸν νόον.

10 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐδὲ εἰς οὐδὲν μετ' ὀργῆς κατὰ τρόπον βουλεύεται.

15 11 Εὐριπίδου Ἀρχελάω.

Πολλοὺς δ' ὁ θυμὸς ὁ μέγας ὥλεσεν βροτῶν,
ἦ τ' ἄξυνεσία, δύο κακὰ τοῖς χρωμένοις.

12 Εὐριπίδου Ἀρχελάω.

Ὅργῃ δὲ φάυλῃ πόλλ' ἔνεστ' ἀσχήμονα.

20 12^a Ἐξω γάρ ὀργῆς πᾶς ἀνὴρ σοφώτερος (Eur. *Hypsip.*).

12^b Πόλλ' ἐστὶν ὀργῆς ἐξ ἀπαιδεύτου κακά.

13 Αἰσχύλου (Prom. 378 ?).

Ὅργῆς ματαίας εἰδὼν αἴτιοι λόγοι.

14 Σοφοκλέους (Antig. 1028).

25 Αὐθαδία τοι σκαιότητ' ὀφλισκάνει.

15 Χαιρήμονος.

Ἦγοῦ δ' ἐν ὀργῇ πάντα γίγνεσθαι κακά.

φιλόσοφον, ὑπὸ οὐδενὸς τούτων ταράσσεται, οὐδ' οἰεται τὸ πάσχειν αὐτὰ αἰσχρόν, ἀλλὰ τὸ ποιεῖν μᾶλλον· ἐπειδὴ ὁ μὲν ἀμαρτάνων εὐθύς καὶ ἐν αἰσχύνῃ ἐστίν, ὁ δὲ πάσγων ὥσπερ οὐχ ἀμαρτάνει καθόσον πάσχει, οὕτως οὐδὲ ἐν αἰσχρῷ οὐδενὶ γίνεται. ὁ δὲ οὐδ' ἐπὶ δόξας οὐδ' ἐπ' ἐγκλήματα προσέλθοι ἂν ὁ νοῦν ἔχων· ἐπεὶ περ οὐδ' ὑβρίσθαι ἂν δόξειεν· καὶ γὰρ μικροψυχον τὸ ἀγανακτεῖν ἢ ἐπιτείνεσθαι περὶ τῶν τοιούτων· πρῶως δὲ καὶ ἡσύχως οἶσει τὸ συμβάν, ἐπεὶ καὶ πρόπον τοῦτο τῷ βουλομένῳ εἶναι με-
γαλόφρονι. Σωκράτης γοῦν οὕτω διακελόμενος φανε-
ρὸς ἦν, ὅς γε δημοσίᾳ λοιδορηθεὶς ὑπ' Ἀριστοφάνους οὐχ ὅπως ἡγανάκτησεν, ἀλλὰ καὶ ἐντυχὼν ἡξίου αὐ-
τὸν εἰ καὶ πρὸς ἄλλο τι τοιοῦτον βούλοιτο χρῆσθαι αὐτῷ. ταχύ γ' ἂν ἐκεῖνος ἐν ὀλίγοις λοιδορούμενος
ἐχαλέπηνηεν, ὅς οὐδὲ ἐν θεάτρῳ λοιδορηθεὶς ἡγανά-
κτει. Φωκίων δὲ ὁ χρηστός, τῆς γυναικὸς αὐτοῦ προ-
πηλακισθείσης πρὸς τινος, τοσοῦτον ἐδέησεν ἐγκα-
λεῖν τῷ προπηλακίσαντι, ὥστε ἐπεὶ δέσας ἐκεῖνος προσῆλθέ τε καὶ συγγνώμην ἔχειν ἡξίου τὸν Φω-
κίωνα, φάσκων ἡγνοηκέναι ὅτι ἦν ἐκείνου γυνή, εἰς
ἣν ἐπλημμέλει· ἀλλὰ ἢ γε ἐμὴ γυνὴ οὐδέν, ἔφη, ὑπὸ
σοῦ πέπονθεν, ἑτέρα δέ τις ἔσως· ὥστε οὐδὲ χρὴ ἐμοὶ
σὲ ἀπολογεῖσθαι. καὶ ἄλλους δὲ πολλοὺς ἀνδρας ἔχοιμ' ἂν λέγειν πειραθέντας ὕβρεως, τοὺς μὲν ἐκ
τινῶν γλώσσει πλημμεληθέντας, τοὺς δὲ χερσὶν ὥστε
αἰκισθῆναι τὸ σῶμα· καὶ οὔτε ἀμυνάμενοι φαίνονται
τοὺς πλημμελήσαντας οὔτε ἄλλον τρόπον ἐπεξελδόν-
τες, ἀλλὰ πάννυ πρῶως ἐνεργόντες τὴν ἀδικίαν αὐ-
τῶν. καὶ γὰρ δὴ τὸ μὲν σκοπεῖν, ὅπως ἀντιδῆξεται
τις τὸν δάκνοντα, καὶ ἀντιποιήσῃ κακῶς τὸν ὑπάρ-
ξαντα, θηρίου τινὸς οὐκ ἀνθρώπου ἐστίν, ὅς οὐδὲ

25 Εὐριπίδου Ἀρχελάω.

Τῷ γὰρ βιαίῳ κἀγρίῳ τὸ μαλθακὸν
εἰς ταῦτόν ἐλθὸν τοῦ λίαν παρείλετο.

26 Εὐριπίδου.

5 Ὅργαι γὰρ ἀνθρώποισι συμφορᾶς ὕπο
δεινὰ πλάνος τε καρδίᾳ προσίσταται.

27 Σοφοκλέους Οἰδίποδος (Col. 592).

Ὡ μωρέ, θυμὸς ἐν κακοῖς οὐ σύμφορος.

28 Ἀρχιλόχου.

10 Θυμέ, θυμ' ἀμηχάνοισι κήδεσιν κνυώμενε,
ἐνάδευ, δυσμενῶν δ' ἄλξευ προσβαλὼν ἐναντίον
στέρνον, ἐν δοκοῖσιν ἐχθρῶν πλησίον κατασταθεῖς,
ἀσφαλέως· καὶ μήτε νικῶν ἀμφάδην ἀγάλλεο,
μήτε νικηθεὶς ἐν οἴκῳ καταπεσὼν ὀδύρεο,
15 ἀλλὰ χαρτοῖσιν τε χαιρε καὶ κακοῖσιν ἀσχάλα
μὴ λίην· γίγνωσκε δ' οἷος ὄνυσμός ἀνθρώπους ἔχει.

29 Σοφοκλέους ἐν Τυροῖ.

Πόλλ' ἐν κακοῖσι θυμὸς εὐνηθεὶς ὄρᾳ.

30 Εὐριπίδου Μηδείας (109).

20 Μεγαλόσπλαγχνος δυσκατάπανστος
ψυχὴ δηχθεῖσα κακοῖσι.

31 Εὐριπίδου Ὑψιπύλης.

Ἔξω γὰρ ὀργῆς πᾶς ἀνὴρ σοφώτερος.

32. 33 Σοφοκλέους Τηρεῖ.

25 Ἄνους ἐκεῖνος, αἱ δὲ ἀνούστερ' ἔτι
ἐκείνον ἡμύναντο καρτερόν.
ὅστις γὰρ ἐν κακοῖσι θυμωθεὶς βροτῶν
μείζον προσάπτει τῆς νόσου τὸ φάρμακον
ἱατρός ἐστιν οὐκ ἐπιστήμων κακῶν.

34 Νεόφρονος ἐν Μηδείᾳ.

Εἶπεν. τί δράσεις, θυμέ; βούλευσαι καλῶς,
πρὶν ἐξαμαρτεῖν καὶ τὰ προσφιλέστατα
ἐχθίστα θέσθαι. ποῖ ποτ' ἐξῆξας, τάλας;
κάτισχε λῆμα καὶ σθένος θεοστυγές.

5

καὶ πρὸς τί ταῦτ' ὀδύρομαι, ψυχὴν ἐμὴν
ὀρῶσ' ἔρημον καὶ παρημελημένην
πρὸς ὧν ἐχρῆν ἦμιστα; μαλθακοὶ δὲ δὴ
τοιαῦτα γιγνώμεσθαι πάσχοντες κακά;
οὐ μὴ προδώσεις, θυμέ, σαντὸν ἐν κακοῖς.
οἴμοι, δέδοκται· παῖδες, ἐκτὸς ὁμμάτων
ἀπέλθαι· ἤδη γάρ με φοινία μέγαν
δέδυνκε λύσσα θυμόν. ὦ χέρες, χέρες,
πρὸς οἷον ἔργον ἐξοπλιζόμεσθα· φεῦ,
τάλαινα τόλμης, ἥ πολὺν πόνον βραχεῖ
διαφθεροῦσα τὸν ἐμὸν ἐρχομαι χρόνῳ.

10

15

35 Εὐριπίδου Μηδείας (446).

Οὐ νῦν κατεῖδον πρῶτον, ἀλλὰ πολλάκις,
τραχείαν ὀργὴν ὡς ἀμήχανον κακόν.

36 Ἐν ταυτῷ (520).

20

Δεινὴ τις ὀργὴ καὶ δυσίατος πέλει,
ὅταν φίλοι φίλοισι συμβάλωσ' ἔρην.

37 Εὐριπίδου Τηλέφου.

Ὡρα σε θυμοῦ κρείσσονα γνώμην ἔχειν.

38 Θυμὸς δὲ κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτων, 25
ὅσπερ μεγίστων αἰτίας κακῶν βροτοῖς. Eur. Med. 1079.

39 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ θυμὸς ἀλγῶν ἀσφάλειαν οὐκ ἔχει.

40 Ἐν τοῖς κακοῖσι συγγένει' ὅταν παρῇ
τραχεῖα καὶ θυμός, ἀμαθίαν ἔχει.

30

25 Εὐριπίδου Ἀρχελάφ.

Τῷ γὰρ βιαίῳ κἀγρίῳ τὸ μαλθακὸν
εἰς ταὐτὸν ἔλθον τοῦ λίαν παρσίλετο.

26 Εὐριπίδου.

Ὅργαι γὰρ ἀνθρώποισι συμφορᾶς ὑπο
δυναὶ πλάνος τε καρδίᾳ προσίσταται.

27 Σοφοκλέους Οἰδίποδος (Col. 592).

Ὡ μωρέ, θυμὸς ἐν κακοῖς οὐ σύμφορος.

28 Ἀρχιλόχου.

Θυμέ, θύμ' ἀμυγᾶνοισι κήδεσιν κυκώμενε,
ἐνάθεν, δυσμενῶν δ' ἄλξευ προσβαλὼν ἐναντίον
στέρνον, ἐν δοκοῖσιν ἐχθρῶν πλησίον κατασταθείς,
ἀσφαλῆως· καὶ μήτε νικῶν ἀμφάδην ἀγάλλεο,
μήτε νικηθεὶς ἐν οἴκῳ καταπεσὼν ὀδύρεο,
ἀλλὰ χαρτοῖσιν τε χαιρε καὶ κακοῖσιν ἀσγάλα
μή λήην· γέγνωσκε δ' οἶος ὄνυσμός ἀνθρώπους ἐχει.

29 Σοφοκλέους ἐν Τυροῖ.

Πόλλ' ἐν κακοῖσι θυμὸς εὐνηθεὶς ὀρᾷ.

30 Εὐριπίδου Μηδείας (109).

Μεγαλόσπλαγχνος δυσκατάπαυστος
ψυχὴ δηγθεῖσα κακοῖσι.

31 Εὐριπίδου Ὑψιπύλης.

Ἔξω γὰρ ὀργῆς πᾶς ἀνὴρ σοφώτερος.

32. 33 Σοφοκλέους Τηρεῖ.

Ἄνους ἐκείνος, αἱ δὲ ἀνούστερ' ἐτι
ἐκείνον ἡμύναντο καρτερόν.
ὅστις γὰρ ἐν κακοῖσι θυμωθεὶς βροτῶν
μῆλον προσάπτει τῆς νόσου τὸ φάρμακον
λατρός ἐστίν οὐκ ἐπιστήμων κακῶν.

34 Νεόφρονος ἐν Μηδείᾳ.

Εἶεν. τί δράσεις, θυμέ; βούλευσαι καλῶς
 πρὶν ἐξαμαρτεῖν καὶ τὰ προσφιλέστατα
 ἐχθίστα θέσθαι. ποῦ ποτ' ἐξῆξας, τάλας;
 κάτισχε λῆμα καὶ σθένος θεοστυγές.
 καὶ πρὸς τί ταῦτ' ὀδύρομαι, ψυχὴν ἐμὴν
 ὀρῶσ' ἔρημον καὶ παρημελημένην
 πρὸς ὧν ἐχρῆν ἦκιστα; μαλθακοὶ δὲ δὴ
 τοιαῦτα γιγνώμεσθαι πάσχοντες κακά;
 οὐ μὴ προδώσεις, θυμέ, στυγὸν ἐν κακοῖς.
 οἴμοι, δέδοκται· παῖδες, ἐκτὸς ὁμμάτων
 ἀπέλθου· ἤδη γὰρ με φοινῖα μέγαν
 δέδυνκε λύσσα θυμόν. ὦ χέρες, χέρες,
 πρὸς οἷον ἔργον ἐξοπλιζόμεσθαι· φεῦ,
 τάλαινα τόλμης, ἥ πολὺν πόνον βραχεῖ
 διαφθεροῦσα τὸν ἐμὸν ἐρχομαι χρόνῳ.

35 Εὐριπίδου Μηδείας (446).

Οὐ νῦν κατεῖδον πρῶτον, ἀλλὰ πολλάκις
 τραχεῖαν ὀργὴν ὡς ἀμήχανον κακόν.

36 Ἐν ταυτῷ (520).

Δεινὴ τις ὀργὴ καὶ δυσίατος πέλει,
 ὅταν φίλοι φίλοισι συμβάλωσ' ἔρην.

37 Εὐριπίδου Τηλέφου.

ὦρα σε θυμοῦ κρείσσονα γνῶμην ἔχειν.

38 Θυμὸς δὲ κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτων
 ὅσπερ μεγίστων αἴτιος κακῶν βροτοῖς. Eur. M

39 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ θυμὸς ἀλγῶν ἀσφάλειαν οὐκ ἔχει.

40 Ἐν τοῖς κακοῖσι συγγένει' ὅταν παρῇ
 τραχεῖα κῶξυθυμὸς, ἀμαθίαν ἔχει.

ρόμενος τῷ λογισμῷ ἐπισκοτεῖ, καὶ τὸ συμβησόμενον
ἐξ αὐτοῦ ἀτοπον οὐκ ἐφίησι τῇ διανοίᾳ προλαβεῖν.

56 Δημοκρίτου.

Θυμῷ μάχεσθαι μὲν χαλεπὸν, ἀνδρὸς δὲ τὸ κρα-
5 τέειν εὐλογίστου.

57 Πλάτωνος.

Πλάτων ὀργιζόμενος ποτὲ τῷ οἰκέτῃ ἐπιστάντος
Ξενοκράτους "λαβών" ἔφη "τοῦτον μαστίγωσον· ἐγὼ
γὰρ ὀργίζομαι."

1058 Πλουτάρχου (Mor. 468 f).

Ἀριστοτέλης φησὶ Σατύρου τοῦ Σαμίου τοὺς φί-
λους φράζει τὰ ὅσα κηρῷ δίκην ἔχοντος, ὅπως μὴ
συγχέῃ τὸ πρᾶγμα διὰ θυμὸν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν λοιδο-
ρούμενος.

1559 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ διαβολῆς.

Οἱ νεώνητοι δοῦλοι οὐ πυνθάνονται εἰ δεισιδαί-
μων ἢ φθονερός ὁ δεσπότης, ἀλλ' εἰ ὀργίλος.

60 Ροῦφου ἐκ τῶν Ἐπικτήτου περὶ φιλίας.

Ἀλλὰ παντὸς μᾶλλον τῆς μὲν φύσεως ἐκείνο τὸ
20 ἔργον, συνδῆσαι καὶ συναρμόσαι τὴν ὁρμὴν τῆς τοῦ
προσήκοντος καὶ ὠφελίμου φαντασίας.

61 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ δὲ οἰεσθαι εὐκαταφρονήτους τοῖς ἄλλοις ἔσε-
σθαι, εἰ μὴ τοὺς πρῶτους ἐχθροὺς παντὶ τρόπῳ βλά-
25 ψωμεν, σφόδρα ἀρευνῶν καὶ ἀνοήτων ἀνθρώπων.
φαμεν γὰρ τὸν εὐκαταφρόνητον νοεῖσθαι μὲν καὶ κατὰ
τὸ ἀδύνατον εἶναι βλάψαι· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον νοεῖται
κατὰ τὸ ἀδύνατον εἶναι ὠφελεῖν.

62 Δημοκρίτου.

30 Φιλονεικίῃ πᾶσα ἀνόητος· τὸ γὰρ κατὰ τοῦ δυσ-

μενοῦς βλαβερόν θεωρεῖσα τὸ ἴδιον συμφέρον οὐ βλέπει.

63 Ἀριστίππου.

Ἀρίστιππος ὁ Κυρηναῖος φιλόσοφος θεασάμενός τινα ὀργιζόμενον καὶ διὰ τῶν λόγων χαλεπαίνοντα εἶπε "μὴ τοὺς λόγους δι' ὀργῆς ἄγωμεν, ἀλλὰ τὴν ὀργὴν διὰ τῶν λόγων καταπαύωμεν."

64 Ναυκράτου.

Ναυκράτης ὁ σοφὸς τοὺς ὀξυθύμους εἶπε παραπλήσιον τοῖς λύχνοις πάσχειν· καὶ γὰρ τούτους πλείονι 10 ἐλαίῳ ἐκκαίεσθαι.

65 Ἀριστοτέλους.

Ὁ θυμὸς ἐστὶ πάθος θηριῶδες μὲν τῇ διαθέσει, συνεχὲς δὲ τῇ λήψει, σκληρόν δὲ καὶ βίαιον τῇ δυνάμει, φόνων αἰτιον, συμφορᾶς σύμμαχον, βλάβης συν- 15 εργὸν καὶ ἀτιμίας, χρημάτων ἀπώλεια, ἐτι δὲ καὶ φθορᾶς ἀρχηγόν.

66 Ἀντιφῶντος.

Ὅστις δὲ τῶν ἐπὶ τὸν πλησίον κακῶς ποιήσων δειμαίνει μὴ ἂν θέλει ποιῆσαι ἁμαρτῶν τούτων ἂν μὴ θέ- 20 λει ἀπενέγκηται, σωφρονέστερος. ἐν ᾧ γὰρ δειμαίνει μέλλει, ἐν ᾧ δὲ μέλλει πολλάκις ὁ διὰ μέσου χρόνος ἀπέστρεψε τὸν νοῦν τῶν θελημάτων, καὶ ἐν μὲν τῷ γεγενῆσθαι οὐκ ἔνεστιν, ἐν δὲ τῷ μέλλειν ἐνδέχεται γενέσθαι. Ὅστις δὲ δράσειν μὲν οἶεται τοὺς πέλας κα- 25 κῶς, πείσεσθαι δ' οὐ, οὐ σωφρονεῖ. ἐλπίδες δ' οὐ πανταχοῦ ἀγαθόν· πολλοὺς γὰρ τοιαῦται ἐλπίδες κατέβαλον εἰς ἀνηκέστους συμφορὰς, ἃ δ' ἐδόκουν τοὺς πέλας ποιήσειν παθόντες ταῦτα ἀνεφάνησαν αὐτοί. σωφροσύνην δὲ ἀνδρὸς οὐκ ἂν ἄλλος ὀφειότερόν 30

τις κρίνειεν ἢ ὅστις τοῦ θυμοῦ ταῖς παραχρῆμα ἡδοναῖς ἐμφράσσει αὐτὸς ἑαυτὸν κρατεῖν τε καὶ νικᾶν ἡδυνήθη αὐτὸς ἑαυτόν. ὅς δὲ θέλει χαρίσασθαι τῷ θυμῷ, παραχρῆμα θέλει τὰ κακῶ ἀντὶ τῶν ἀμεινόνων.

67 Ἐπικτήτου.

Ὅτῳ μετὰ ἀνατάσεως καὶ ἀπειλῆς ἐπιχειρεῖς, μέμνησο προλέγειν ὅτι ἡμερος εἶ, καὶ οὐδὲν ἄγριον δράσας ἀμετανόητος καὶ ἀνεύθυνος διαγενήσῃ.

1068 Κάτωνος πρεσβυτέρου.

Τὸν ὀργιζόμενον ἐνόμιξε τοῦ μαινομένου χρόνον διαφέρειν.

69 Ἀρίστωνος.

Τὴν κακολογίαν ἡ ὀργὴ φαίνεται ἀπογεννώσα ὥστε 15 ἡ μήτηρ οὐκ ἀστεῖα.

70 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ ὀργῆς.

Ὅσα δὲ ὀργῇ χρώμενοι πράττονσιν οἱ ἄνθρωποι, ταῦτα ἀνάγκη τυφλὰ εἶναι καὶ ἀνόητα καὶ τοῦ παντὸς ἀμαρτάνειν. οὐ γὰρ οἶόν τε ὀργῇ χρώμενον λογισμῷ 20 χρῆσασθαι· τὸ δὲ ἄνευ λογισμοῦ ποιούμενον πᾶν ἄτεχνόν τε καὶ διεστραμμένον. λόγον οὖν ἡγεμόνα χρῆ ποιησάμενον οὕτως ἐπιχειρεῖν τοῖς κατὰ τὸν βίον ἐργοῖς, τὰς ἐκάστοτε προσπιπτούσας ὀργὰς διωδόμενον καὶ διανεύοντα, ὥσπερ οἱ κυβερνῆται τὰ κύματα 25 προσφερόμενα. ἔστι γοῦν οὐκ ἔλαττον τὸ δέος ὀργῆς ἀντιπρόφρου κυλινδομένης αὐτόν τε καὶ σύμπαντα οἰκον ἄρδην ἀπολέσαι καὶ ἀνατρέφαι μὴ διαπλεύσαντα δεξιῶς. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιμελείας εἰς αὐτὰ δεῖ καὶ μελέτης, ἣ καὶ μάλιστα ἀλλσκονται κατ' ἄκρας οἱ παρὰ 30 δεξιόμενοι τὸν θυμὸν ὡς σύμμαχον ἀρετῆς, ἀπολαύον-

μενούσ βλαβερόν θεωρεῦσα τὸ ἴδιον συμφέρον οὐ βλέπει.

63 Ἀριστίππου.

Ἀρίστιππος ὁ Κυρηναῖος φιλόσοφος θεασάμενός τινα ὀργιζόμενον καὶ διὰ τῶν λόγων χαλεπαίνοντα· ἔφη “μὴ τοὺς λόγους δι’ ὀργῆς ἄγωμεν, ἀλλὰ τὴν ὀργὴν διὰ τῶν λόγων καταπαύωμεν.”

64 Ναυκράτου.

Ναυκράτης ὁ σοφὸς τοὺς ὀξυθύμους ἔφη παραπλήσιον τοῖς λύχνους πᾶσχειν· καὶ γὰρ τούτους κλείωμι ἐλαίῳ ἐκκαίεσθαι.

65 Ἀριστοτέλους.

Ὁ θυμὸς ἐστὶ πάθος θηριῶδες μὲν τῇ διαθέσει, συνεχὲς δὲ τῇ λήψει, σκληρόν δὲ καὶ βίαιον τῇ δυνάμει, φόνων αἰτιον, συμφορᾶς σύμμαχον, βλάβης συνεχὲς ἐργὸν καὶ ἀτιμίας, χρημάτων ἀπώλεια, ἔτι δὲ καὶ φθορᾶς ἀρχηγόν.

66 Ἀντιφῶντος.

Ὅστις δὲ ἰὼν ἐπὶ τὸν πλησίον κακῶς ποιήσων δειμαίνει μὴ ἂν θέλει ποιῆσαι ἁμαρτῶν τούτων ἢ μὴ θέλει ἀπενέγκηται, σωφρονέστερος. ἐν ᾧ γὰρ δειμαίνει μέλλει, ἐν ᾧ δὲ μέλλει πολλάκις ὁ διὰ μέσον χρόνος ἀπέστρεψε τὸν νοῦν τῶν θελημάτων, καὶ ἐν μὲν τῷ γεγενῆσθαι οὐκ ἔνεστιν, ἐν δὲ τῷ μέλλειν ἐνδέχεται γενέσθαι. Ὅστις δὲ δράσειν μὲν οἴεται τοὺς πέλας κακῶς, πεύσεσθαι δ’ οὐ, οὐ σωφρονεῖ. ἐλπίδες δ’ οὐ πανταχοῦ ἀγαθόν· πολλοὺς γὰρ τοιαῦται ἐλπίδες κατέβαλον εἰς ἀνηκέστους συμφορὰς, ἃ δ’ ἐδόκουν τοὺς πέλας ποιήσειν παθόντες ταῦτα ἀνεφάνησαν αὐτοῖς. σωφροσύνην δὲ ἀνδρὸς οὐκ ἂν ἄλλος ὀρθότερόν τι

τις κρίνειν ἢ ὅστις τοῦ θυμοῦ ταῖς παραχρῆμα ἡδοναῖς ἐμφράσσει αὐτὸς ἑαυτὸν κρατεῖν τε καὶ νικᾶν ἡδυνήθη αὐτὸς ἑαυτόν. ὃς δὲ θέλει χαρίσασθαι τῷ θυμῷ, παραχρῆμα θέλει τὰ κακῶ ἀντὶ τῶν ἀμεινόνων.

67 Ἐπικτήτου.

Ὅτῳ μετὰ ἀνατάσεως καὶ ἀπειλῆς ἐπιχειρεῖς, μέμνησο προλέγειν ὅτι ἡμερος εἴ, καὶ οὐδὲν ἄγριον δράσας ἀμετανόητος καὶ ἀνεύθυνος διαγενήσῃ.

1068 Κάτωνος πρεσβυτέρου.

Τὸν ὀργιζόμενον ἐνόμιζε τοῦ μαινομένου χρόνῳ διαφέρειν.

69 Ἀρίστωνος.

Τὴν κακολογίαν ἢ ὀργὴ φαίνεται ἀπογεννωῶσα ὥστε 15 ἢ μήτηρ οὐκ ἀστεῖα.

70 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ ὀργῆς.

Ὅσα δὲ ὀργῇ χρώμενοι πράττουσιν οἱ ἄνθρωποι, ταῦτα ἀνάγκη τυφλὰ εἶναι καὶ ἀνόητα καὶ τοῦ παντὸς ἀμαρτάνειν. οὐ γὰρ οἷόν τε ὀργῇ χρώμενον λογισμῷ χρῆσασθαι· τὸ δὲ ἄνευ λογισμοῦ ποιοῦμενον πᾶν ἄτεχρόν τε καὶ διεστραμμένον. λόγον οὖν ἡγεμόνα χρὴ ποιησάμενον οὕτως ἐπιχειρεῖν τοῖς κατὰ τὸν βίον ἐργοῖς, τὰς ἐκάστοτε προσπιπτούσας ὀργὰς διωδούμενον καὶ διανεύοντα, ὥσπερ οἱ κυβερνῆται τὰ κύματα προσφερόμενα. ἔστι γοῦν οὐκ ἕλαττον τὸ δέος ὀργῆς ἀντιπρόφρου κυλινδομένης αὐτόν τε καὶ σύμπαντα οἰκον ἄρδην ἀπολέσαι καὶ ἀνατρέφαι μὴ διαπλεύσαντα δεξιῶς. οὐ μὲν ἄλλ' ἐπιμελείας εἰς αὐτὰ δεῖ καὶ μελέτης, ἣ καὶ μάλιστα ἀλλίσκονται κατ' ἄκρας οἱ παραποδεδέξάμενοι τὸν θυμὸν ὡς σύμμαχον ἀρετῆς, ἀπολαύον-

ἐαυτὸν" ἔφη· πολλὰ γὰρ ὑπὸ φιλαυτίας ἑκαστον ἐαυτῷ προστιθέναι.

14 Βίαντος.

Τὸ δὲ γινῶθι σαυτὸν χρήσιμον εἰς νουθεσίαν τῶν ἀλαζόνων, οἱ ὑπὲρ τὴν ἐαυτῶν δύναμιν φλυαροῦσιν. 5

15 Ἀλεξάνδρου.

Ἀλέξανδρος νοσήσας μακρὰν νόσον, ὥς ἀνερωσθῇ, οὐδὲν ἔφη διατεθῆναι χεῖρον· "ὑπέμνησε γὰρ ἡμᾶς ἡ νόσος μὴ μέγα φρονεῖν ὥς θνητοὺς ὄντας."

16 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ εὐθυμίας 10
(472 b).

Καὶ μὴν οἶνοί τε καὶ σαρκῶν ἐμπορήσεις σῶμα μὲν ἰσχυρὸν ποιοῦσι καὶ ῥωμαλέον, ψυχὴν δὲ ἀσθενή· καὶ χρημάτων ἐπιμέλεια μὲν συνεχῆς καὶ τήρησις αὐξοῖ πλοῦτον, ἀνυπεροψία δὲ καὶ σωφροσύνη μέγα πρὸς 15 φιλοσοφίαν ἐφόδιον. ὅθεν οὐ πάντα πάντων ἐστίν, ἀλλὰ δεῖ τῷ Πυθικῷ γράμματι πειθόμενον αὐτὸν καταμαθεῖν, εἴτα χρῆσθαι πρὸς ἓν ὃ πέφυκε, καὶ μὴ πρὸς ἄλλον ἄλλοτε βίου ξῆλον ἔλκειν καὶ παραβιάζεσθαι τὴν φύσιν. 20

17 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (c. 6).

Ἐπὶ μηδενὶ ἐπαρθῆς ἁλλοτρίῳ προτερήματι. εἰ ὁ ἵππος ἔλεγεν ἐπαιρόμενος ὅτι καλὸς εἰμι, ἀνεκτὸν ἂν ἦν· σὺ δ' ὅταν λέγῃς ὅτι ἵππον καλὸν ἔχω, ἴσθι ὅτι ἐφ' ἵππῳ ἀγαθῷ μέγα φρονεῖς. τί οὖν ἐστὶ σόν; 25 χρῆσις φαντασιῶν, ἣν ὅταν κατὰ φύσιν ἔχῃς, τότε ἐπάρθητι· τότε γὰρ ἐπὶ τῷ σῷ πλεονεκτήματι ἐπαρθήσῃ.

18 Δημοσθένους ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην
(506, 14).

Ἐν Χαιρωνείᾳ τοὺς Ἀθηναίους ἡνίκα ἐνίκησεν
ὁ Φίλιππος ἐπαρθεὶς τῇ εὐπραγίᾳ, ὅμως λογισμοῦ
ἐκράτησε καὶ οὐχ ὕβρισε, καὶ διὰ ταῦτα ᾤετο δεῖν αὐ-
τὸν ὑπομνήσκεισθαι ὑπὸ τινος τῶν παιδῶν ἔωθεν,
ὅτι ἀνθρωπὸς ἐστίν.

7 Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου τομαρίων.

Ἡράκλειτος νέος ὢν πάντων γέγονε σοφώτερος,
οἱ ἦδαι ἑαυτὸν μηδὲν εἰδῶτα.

8 Δημόνακτος.

10 Δημῶναξ ἐρωτηθεὶς πότε ἤρξατο φιλοσοφεῖν "ὅτε
καταγινώσκειν" ἔφη "ἑμαντοῦ ἠρξάμην."

9 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὐ συγγράφει "ὅτι"
εἶπεν "ὁρῶ τὰ χαρτία πολὺ τῶν γραφησομένων τι-
15 μώτερα."

10 Θεοκρίτου.

Θεόκριτος ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὐ συγγράφει "ὅτι"
εἶπεν "ὥς μὲν βούλομαι, οὐ δύναμαι· ὥς δὲ δύνα-
μαι, οὐ βούλομαι."

20 11 Βίαντος.

Θεώρει ὥσπερ ἐν κατόπτρῳ τὰς σαντοῦ πράξεις,
ἵνα τὰς μὲν καλὰς ἐπικοσμῇς τὰς δὲ αἰσχρὰς καλύπτῃς.

12 Παροιμία.

Γνωθὶ σαυτὸν ὥς παροιμία λαμβάνεται μαρτυρεῖ
2 Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ παροιμιῶν. οἱ πολλοὶ δὲ Χεί-
λωνος εἶναι τὸ ἀπόφθεγμα, Κλέαρχος δὲ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ
λεχθῆναι Χείλωνι.

13 Χείλωνος.

Χείλων ἐρωτηθεὶς τί χαλεπώτατον "τὸ γινώσκειν

ἐπεχειρήσας σεαυτὸν ἐπισκοπεῖν ὅστις εἴης; Μὰ Δί' οὐ δῆτα, ἔφη· καὶ γὰρ δὴ τοῦτο πάνν ᾧμην εἰδέναί, σχολῇ γὰρ ἂν ἄλλο τι ἤδειν, εἰ γε μὴδ' ἐμαυτὸν ἐγίνωσκον. Πότερα δέ σοι δοκεῖ γινώσκειν ἑαυτόν, ὅστις τοῦνομα μόνον τὸ ἑαυτοῦ οἶδεν, ἢ ὅστις ὥσπερ 5 οἱ τοὺς ἵππους ἀννούμενοι οὐ πρότερον οἶονται γινώσκειν ὃν ἂν βούλωνται γινῶναι, πρὶν ἂν ἐπισκέψωνται πότερον εὐπαιδής ἐστιν ἢ δυσπαιδής, καὶ πότερον ἰσχυρὸς ἢ ἀσθενής, καὶ πότερον ταχὺς ἢ βραδύς, καὶ τὰλλα τὰ πρὸς τὴν τοῦ ἵππου χρείαν ἐπιτήδειά τε καὶ 10 ἀνεπιτήδεια, ὅπως ἔχει· οὕτως ὁ ἑαυτὸν ἐπισκεψάμενος ὁποῖός ἐστι πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην χρείαν, ἔγνωκε τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν; Οὕτως ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὁ μὴ εἰδὼς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἀγνοεῖν ἑαυτόν. Ἐκεῖνο δὲ οὐ φανερόν, ἔφη, ὅτι διὰ μὲν τὸ εἰδέναί ἑαυτούς 15 πλείστα ἀγαθὰ ἰσχοῦσιν ἀνθρώποι, διὰ δὲ τὸ ἐφεῦσθαι ἑαυτῶν πλείστα κακὰ; οἱ μὲν γὰρ εἰδότες ἑαυτούς, τὰ ἐπιτήδεια ἑαυτοῖς ἴσασι καὶ διαγιγνώσκουσιν ἃ τε δύνανται καὶ ἃ μὴ. καὶ ἃ μὲν ἐπίστανται πράττοντες, πορίζονται τε ὧν δέονται, καὶ εὖ πρᾶτ- 20 τουσιν· ὧν δὲ μὴ ἐπίστανται ἀπεχόμενοι, ἀναμάρτητοι γίνονται καὶ διαφεύγουσι τὸ κακῶς πράττειν· διὰ τὸ αὐτὸ δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους δυνάμενοι δοκιμάζειν καὶ διὰ τῆς τῶν ἄλλων χρείας τὰ τε ἀγαθὰ πορίζονται καὶ τὰ κακὰ φυλάττονται. οἱ δὲ μὴ εἰ- 25 δότες, ἀλλὰ διεψευσμένοι τῆς αὐτῶν δυνάμεως, πρὸς τε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τὰλλα ἀνθρώπινα πράγματα ὁμοίως διάκεινται, καὶ οὔτε ὧν δέονται ἴσασιν· οὔτε ὅ τι πράττουσιν οὔτε οἷς χρῶνται, ἀλλὰ πάντων τούτων διαμαρτάνοντες, τῶν τε ἀγαθῶν ἀπο- 30 τυγχάνουσι καὶ τοῖς κακοῖς περιπίπτουσι. καὶ οἱ μὲν εἰδότες ὅ τι ποιῶσιν, ἐπιτυγχάνοντες ὧν πράττουσιν,

ἐνδοξοί τε καὶ τίμιοι γίνονται· καὶ οἷ τε ὅμοιοι τοῖς
 ἡδέως χρῶνται οἷ τε ἀποτυγχάνοντες τῶν πραγ-
 μάτων ἐπιθυμοῦσι τούτους ὑπὲρ αὐτῶν βουλευε-
 σθαι, καὶ προίστασθαι τε ἑαυτῶν τούτους καὶ ἐλπίδας
 5 τῶν ἀγαθῶν ἐν τοῖτοις ἔχουσι καὶ διὰ ταῦτα πάντων
 μάλιστα τούτους ἀγαπῶσιν. οἱ δὲ μὴ εἰδότες τί ποι-
 οῦσι κακῶς τε αἰρούμενοι καὶ οἷς ἂν ἐπιχειρήσωσι
 ἀποτυγχάνοντες, οὐ μόνον ἐν αὐτοῖς τοῖτοις ζημιούν-
 ται τε καὶ κολάζονται, ἀλλὰ καὶ ἀδοξοῦσι διὰ ταῦτα
 10 καὶ καταγέλαστοι γίνονται, καὶ καταφρονούμενοι καὶ
 ἀτιμαζόμενοι ζῶσιν· ὁρᾷς δὲ καὶ τῶν πόλεων, ὅτι ὅσαι
 ἂν ἀγνοήσασαι τὴν ἑαυτῶν δύναμιν κρείττοσι πολε-
 μήσωσιν, αἱ μὲν ἀνάστατοι γίνονται, αἱ δὲ ἐξ ἐλευ-
 θέρων δοῦλαι; Καὶ ὁ Εὐθύδημος, ὥς πάνν μοι δο-
 15 κοῦν, ὃ Σώκρατες, ἔφη, περὶ πολλοῦ ποιητέον εἶναι
 τὸ ἑαυτὸν γινώσκειν, οὕτως ἔσθι· ὁπόθεν δὲ χρῆ
 ἄρξασθαι ἐπισκοπεῖν ἑαυτόν, τοῦτο πρὸς σὲ ἀποβλέ-
 πω εἰ μοι ἐδελήσαις ἂν ἐξηγήσασθαι. Οὐκ οὖν, ἔφη
 ὁ Σωκράτης, τὰ μὲν ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ ὁποῖά ἐστι,
 20 πάντως πού γινώσκεις; Νὴ Δί', ἔφη· εἰ γὰρ μὴδὲ
 ταῦτα οἶδα, καὶ τῶν ἀνδραπόδων φανλότερος ἂν
 εἴην. Ἴθι δὴ, ἔφη, καὶ ἐμοὶ ἐξηγήσαι ταῦτα. Ἄλλ'
 οὐ χαλεπὸν, ἔφη· πρῶτον μὲν γὰρ τὸ ὑγιαίνειν ἀγα-
 θὸν εἶναι νομίζω· τὸ δὲ νοσεῖν κακόν. ἔπειτα τὰ
 25 αἷτια ἐκατέρου αὐτῶν, καὶ ποτά, καὶ βρωτά, καὶ ἐπι-
 τηδεύματα, τὰ μὲν πρὸς τὸ ὑγιαίνειν φέροντα, ἀγα-
 θά· τὰ δὲ πρὸς τὸ νοσεῖν, κακά. Οὐκ οὖν, ἔφη, καὶ
 τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν, ὅταν μὲν ἀγαθοῦ τινος αἷ-
 τια γίνηται, ἀγαθὰ ἂν εἴη· ὅταν δὲ κακοῦ, κακά;
 30 Πότε δ' ἂν, ἔφη, τὸ μὲν ὑγιαίνειν κακοῦ αἷτιον γέ-
 νοιτο, τὸ δὲ νοσεῖν ἀγαθοῦ; Ὅταν νὴ Δί', ἔφη, στρα-
 τιᾶς τε αἰσχυρᾶς καὶ ναυτιλίας βλαβερᾶς καὶ ἄλλων

ἐπεχείρησας σεαυτὸν ἐπισκοπεῖν ὅστις εἴης; Μὰ Δί' οὐ δῆτα, ἔφη· καὶ γὰρ δὴ τοῦτο πάνυ ᾤμην εἰδέναι, σχολῇ γὰρ ἂν ἄλλο τι ᾔδειν, εἰ γε μηδ' ἐμαυτὸν ἐλγνωσκον. Πότερα δέ σοι δοκεῖ γινώσκειν ἑαυτὸν, ὅστις τοῦνομα μόνον τὸ ἑαυτοῦ οἶδεν, ἢ ὅστις ὥσπερ οἱ τοὺς ἵππους ὠνούμενοι οὐ πρότερον οἴονται γινώσκειν ὃν ἂν βούλωνται γινῶναι, πρὶν ἂν ἐπισκέψανται πότερον εὐπειθής ἐστίν ἢ δυσπειθής, καὶ πότερον ἰσχυρὸς ἢ ἀσθενής, καὶ πότερον ταχὺς ἢ βραδύς, καὶ τᾶλλα τὰ πρὸς τὴν τοῦ ἵππου χρεῖαν ἐπιτήδειά τε καὶ ἀνεπιτήδεια, ὅπως ἔχει· οὕτως ὁ ἑαυτὸν ἐπισκεψάμενος ὁποῖός ἐστι πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην χρεῖαν, ἐγνώσκει τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν; Οὕτως ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὁ μὴ εἰδὼς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἀγνοεῖν ἑαυτόν. Ἐκεῖνο δὲ οὐ φανερόν, ἔφη, ὅτι διὰ μὲν τὸ εἰδέναι ἑαυτοὺς πλεῖστα ἀγαθὰ ἰσχυοῦσιν ἄνθρωποι, διὰ δὲ τὸ ἐφεῦσθαι ἑαυτῶν πλεῖστα κακά; οἱ μὲν γὰρ εἰδότες ἑαυτούς, τὰ ἐπιτήδεια ἑαυτοῖς ἴσασι καὶ διαγινώσκουσιν ἃ τε δύνανται καὶ ἃ μὴ. καὶ ἃ μὲν ἐπίστανται πράττοντες, πορίζονται τε ὧν δέονται, καὶ εὖ πράττουσιν· ὧν δὲ μὴ ἐπίστανται ἀπεχόμενοι, ἀναμάρτητοι γίνονται καὶ διαφεύγουσι τὸ κακῶς πράττειν· διὰ τὸ αὐτὸ δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους δυνάμενοι δοκιμάζειν καὶ διὰ τῆς τῶν ἄλλων χρείας τὰ τε ἀγαθὰ πορίζονται καὶ τὰ κακὰ φυλάττονται. οἱ δὲ μὴ εἰδότες, ἀλλὰ διεψευσμένοι τῆς αὐτῶν δυνάμεως, πρὸς τε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τᾶλλα ἀνθρώπινα πράγματα ὁμοίως διάκεινται, καὶ οὔτε ὧν δέονται ἴσασιν· οὔτε ὅ τι πράττουσιν οὔτε οἷς χρῶνται, ἀλλὰ πάντων τούτων διαμαρτάνοντες, τῶν τε ἀγαθῶν ἀποτυγχάνουσι καὶ τοῖς κακοῖς περιπίπτουσι. καὶ οἱ μὲν εἰδότες ὅ τι ποιοῦσιν, ἐπιτυγχάνοντες ὧν πράττουσιν,

- φθείρονται· πολλοὶ δὲ διὰ τὴν ἰσχὴν μείζουσιν ἔργοις ἐπιχειροῦντες οὐ μικροῖς κακοῖς περιπίπτουσι, πολλοὶ δὲ διὰ τὸν πλοῦτον διαθρυπτόμενοί τε καὶ ἐπιβουλεύόμενοι ἀπόλλυνται· πολλοὶ δὲ διὰ δόξαν καὶ πολυτικὴν δύναμιν μεγάλα κακὰ πεπόνθασιν. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη, εἰ γε μὴδὲ τὸ εὐδαιμονεῖν ἐπαινῶν ὀρθῶς λέγω, ὁμολογῶ μὴδὲ ὅτι πρὸς τοὺς θεοὺς εὐχέσθαι χρή εἰδέναι. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἴσως διὰ τὸ σφόδρα πιστεύειν εἰδέναι οὐδ' ἔσκεψαι.

10 22 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φιλήβου (48 c).

Τῆς δ' αὖ πάσης πονηρίας ἐστὶ τὸνναντίον πάθος ἔχον ἢ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν ἐν Δελφοῖς γραμμάτων. Τὸ γινῶναι σαυτὸν λέγεις, ὦ Σώκρατες; Ἐγώ γε τὸνναντίον μὴν ἐκεῖνο δηλονότι, τὸ μηδαμῇ γινῶσκειν αὐτόν, λεγόμενον ὑπὸ τοῦ γραμματος ἀντιγινῶσκειν. Τί μὴν; Ὡς Πρωταρχε, πειρῶ δὲ αὐτὸ τοῦτο τριχῇ τέμνειν. Πῇ φῆς; οὐ γὰρ μὴ δυνατὸς ὦ. Λέγεις δὴ δεῖν ἐμὲ τοῦτο διελέσθαι τὰ νῦν; Λέγω καὶ δεομαι γὰρ πρὸς τῷ λέγειν. Ἀρ' οὖν οὐ τῶν ἀγνοούντων αὐτοῦς 20 κατὰ τρία ἀνάγκη τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν ἕκαστον; Πῶς; Πρωτόν μὲν κατὰ χρήματα δοξάζειν εἶναι πλουσιώτερον ἢ κατὰ τὴν αὐτῶν οὐσίαν· πολλοὶ γοῦν εἰσι τοιοῦτον πάθος ἔχοντες· πλείους δὲ γε οἱ μείζους καὶ καλλίους αὐτοὺς δοξάζουσι, καὶ πάντα ὅσα κατὰ 25 τὸ σῶμα εἶναι διαφερόντως τῆς οὔσης αὐτοῖς ἀληθείας. Πάνν γε. Πολὺ δὲ πλείστοι γε, οἶμαι, περὶ τὸ τρίτον εἶδος τούτων ἐν ταῖς ψυχαῖς διημαρτήκασιν ἀρετῇ δοξάζοντες βελτίους ἑαυτούς, οὐκ ὄντες. Σφόδρα μὲν οὖν. Τῶν ἀρετῶν δ' ἅρα, οὐ σοφίας περὶ τὸ 30 πλήθος πᾶν ἀντεχόμενον μεστὸν ἐρίδων καὶ δοξοσοφίας ἐστὶ ψευδοῦς; Πῶς δ' οὐ; Κακὸν μὲν δὴ

πολλῶν τοιούτων, οἱ μὲν διὰ φώμην μετασχόντες ἀπο-
 λωνται, οἱ δὲ δι' ἀσθένειαν ἀπολειφθέντες σωθῶσιν.
 Ἀληθῆ λέγεις. Ἀλλ' ὄρεῖς, ἔφη, ὅτι καὶ τῶν ὠφελί-
 μων οἱ μὲν διὰ φώμην μετέχουσιν, οἱ δὲ δι' ἀσθέ-
 νειαν ἀπολείπονται. Τὰ οὖν, ἔφη, ποτὲ μὲν ὠφε-
 λοῦντα, ποτὲ δὲ βλάπτοντα, τί μᾶλλον ἀγαθὰ ἢ κακὰ
 ἔστιν; Οὐδὲν μὰ Δία φαίνεται κατὰ γε τοῦτον τὸν
 λόγον. Ἀλλ' ἢ γε τοι σοφία, ὃ Σώκρατες, ἀναμφι-
 βητήτως ἀγαθὸν ἔστιν· ποῖον γὰρ ἂν τις πρᾶγμα οὐ
 βέλτιον πράττοι σοφὸς ὢν ἢ ἀμαθής; Τί δαί, τὸν
 Δαιδαλον, ἔφη, οὐκ ἀκήκοας, ὅτι ληφθεὶς ὑπὸ Μίνω
 διὰ τὴν σοφίαν ἠναγκάζετο ἐκεῖνῳ δουλεύειν, καὶ τῆς
 τε πατρίδος ἅμα καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐστερηθή, καὶ
 ἐπιχειρῶν ἀποδιδράσκειν μετὰ τοῦ υἱοῦ, τὸν τε παῖδα
 ἀπώλεσε, καὶ αὐτὸς οὐκ ἠδυνήθη σωθῆναι, ἀλλ' ἔ-
 ἀπενεχθεὶς εἰς τοὺς βαρβάρους, πάλιν ἐκεῖ ἐδούλευε;
 Λέγεται νῆ Δί', ἔφη, ταῦτα. Τὰ δὲ Παλαμήδους οὐκ
 ἀκήκοας πάθῃ; τοῦτον γὰρ δὴ πάντες ὑμνοῦσιν ὡς
 διὰ σοφίαν φθονηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως ἀπόλλυται.
 Λέγεται καὶ ταῦτα, ἔφη. Ἄλλους δὲ πόσους οἶει διὰ
 σοφίαν ἀνασπάστους πρὸς βασιλέα γεγονέναι καὶ
 ἐκεῖ δουλεύειν; Κινδυνεύει, ἔφη, ὃ Σώκρατες,
 ἀναμφιλογάτατον ἀγαθὸν εἶναι τὸ εὐδαιμονεῖν. Εἰ
 γε μὴ τις αὐτό, ἔφη, ὃ Εὐθύδημε, ἐξ ἀμφιλόγων
 ἀγαθῶν συντετῆ. Τί δ' ἂν, ἔφη, τῶν εὐδαιμονικῶν
 ἀμφίλογον εἴη; Οὐδέν, ἔφη, εἰ γε μὴ προσθήσομεν
 αὐτῷ κάλλος ἢ ἰσχύν, ἢ πλοῦτον ἢ δόξαν, ἢ καὶ τι
 ἄλλο τῶν τοιούτων. Ἀλλὰ νῆ Δία προσθήσομεν, ἔφη.
 Πῶς γὰρ ἂν τις ἄνευ τούτων εὐδαίμων εἴη; Νῆ Δί',
 ἔφη, προσθήσομεν ἄρα ἐξ ὧν πολλὰ καὶ χαλεπὰ συμ-
 βαίνει τοῖς ἀνθρώποις· πολλοὶ μὲν γὰρ διὰ τὸ κάλ-
 λος ὑπὸ τῶν ἐπὶ τοῖς ὠραίοις παρακεκινημένων δια-

φθείρονται· πολλοὶ δὲ διὰ τὴν ἰσχὺν μεῖζουσιν ἔργοις ἐπιχειροῦντες οὐ μικροῖς κακοῖς περιπίπτουσι, πολλοὶ δὲ διὰ τὸν πλοῦτον διαθρυπτόμενοί τε καὶ ἐπιβουλεύόμενοι ἀπόλλυνται· πολλοὶ δὲ διὰ δόξαν καὶ πολιτικὴν δυνάμιν μεγάλα κακὰ πεπόνθασιν. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη, εἰ γε μὴδὲ τὸ εὐδαιμονεῖν ἐπαινῶν ὁρθῶς λέγω, ὁμολογῶ μὴδὲ ὅτι πρὸς τοὺς θεοὺς εὐχέσθαι ἡγνῆ εἰδέναι. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἴσως διὰ τὸ σφόδρα πιστεύειν εἰδέναι οὐδ' ἔσκεψαι.

1022 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φιλήβου (48 c).

Τῆς δ' αὖ πάσης πονηρίας ἐστὶ τὸνναντίον πάθος ἔχον ἢ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν ἐν Δελφοῖς γραμμάτων. Τὸ γινῶναι σαυτὸν λέγεις, ὦ Σώκρατες; Ἐγώ γε. τὸνναντίον μὴν ἐκεῖνο δηλονότι, τὸ μηδαμῇ γινώσκαι αὐτόν, λεγόμενον ὑπὸ τοῦ γράμματος ἀνίστη. Τί μὴν; ὦ Πρώταρχε, πειρῶ δὲ αὐτὸ τοῦτο τριχῇ τέμνειν. Πῇ φῆς; οὐ γὰρ μὴ δυνατὸς ὦ. Λέγεις δὴ δεῖν ἐμὲ τοῦτο διελέσθαι τὰ νῦν; Λέγω καὶ δέομαί γε πρὸς τῷ λέγειν. Ἄρ' οὖν οὐ τῶν ἀγνοούντων αὐτοὺς 20 κατὰ τρία ἀνάγκη τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν ἕκαστον; Πῶς; Πρῶτον μὲν κατὰ χρήματα δοξάζειν εἶναι πλουσιώτερον ἢ κατὰ τὴν αὐτῶν οὐσίαν· πολλοὶ γοῦν εἰσι τοιοῦτον πάθος ἔχοντες· πλείους δὲ γε οἱ μέζους καὶ καλλίους αὐτοὺς δοξάζουσι, καὶ πάντα ὅσα κατὰ 25 τὸ σῶμα εἶναι διαφερόντως τῆς οὐσῆς αὐτοῖς ἀληθείας. Πάνυ γε. Πολὺ δὲ πλείστοί γε, οἶμαι, περὶ τὸ τρίτον εἶδος τούτων ἐν ταῖς ψυχαῖς διημαρτήκασιν ἄρετῃ δοξάζοντες βελτίους ἑαυτούς, οὐκ ὄντες. Σφόδρα μὲν οὖν. Τῶν ἀρετῶν δ' ἅρα, οὐ σοφίας περὶ τὸ 30 πλῆθος πᾶν ἀντεχόμενον μεστὸν ἐρίδων καὶ δοξοσοφίας ἐστὶ ψευδοῦς; Πῶς δ' οὐ; Κακὸν μὲν δὴ

πάν ἄν τις τὸ τοιούτων εἰπών, ὀρθῶς ἂν εἴποι, πάθος.
Σφόδρα γε.

23 Πλάτωνος Ἀλκιβιάδου α' (127 ε).

Φέρε δὴ, τί ἐστι τὸ ἑαυτοῦ ἐπιμελεῖσθαι; μὴ πολ-
λέως λάθωμεν οὐχ ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμενοι, οἷοι-
μενοι δέ· καὶ πότε ἄρα αὐτὸ ποιεῖ ἄνθρωπος; ἄρ'
ὅταν τῶν ἑαυτοῦ ἐπιμελῇται, τότε καὶ αὐτοῦ; Ἐμοί-
οῦν δοκεῖ. Τί δαί; ποδῶν ἄνθρωπος πότε ἐπιμελεί-
ται; ἄρ' ὅταν ἐκείνων ἐπιμελῇται ἃ ἐστι τῶν ποδῶν;
Οὐ μανθάνω. Καλεῖς δέ τι χερός· οἷον δακτύλιον
ἔστιν ὅτου ἂν ἄλλον τῶν τοῦ ἀνθρώπου φαίης ἢ δα-
κτύλου; Οὐ δῆτα. Οὐκ οὖν καὶ ποδὸς ὑπόδημα τῶν
αὐτὸν τρόπον; Ναί. καὶ ἱμάτια καὶ στρώματα τοῦ
ἄλλου σώματος ὁμοίως; Ναί. Ἀρ' οὖν ὅταν ὑποδή-
μάτων ἐπιμελώμεθα, τότε ποδῶν ἐπιμελούμεθα; Οὐ
πάνυ μανθάνω, ὦ Σώκρατες. Τί δαί, ὦ Ἀλκιβιάδῃ,
ὀρθῶς ἐπιμελεῖσθαι καλεῖς τι ὁπουοῦν πράγματος;
Ἐρωγε. Ἀρ' οὖν ὅταν τίς τι βέλτιον ποιῇ, τότε ὀρ-
θῇν λέγεις ἐπιμέλειαν; Ναί. Τίς οὖν τέχνη ὑποδή-
ματα βελτίως ποιεῖ; Σκυτική. Σκυτικῇ ἄρα ὑποδή-
μάτων ἐπιμελούμεθα; Ναί. Ἡ καὶ ποδὸς σκυτικῇ,
ἢ ἐκείνῃ ἢ πόδας βελτίους ποιοῦμεν; Ἐκείνῃ. Βελ-
τίους δὲ πόδας οὐχ ἥπερ καὶ τὸ ἄλλο σῶμα; Ἐμοίγε
δοκεῖ. Αὕτη δ' οὐ γυμναστική; Μάλιστα. Γυμνα-
στικῇ μὲν ἄρα ποδὸς ἐπιμελούμεθα, σκυτικῇ δὲ τῶν
τοῦ ποδός. Πάνυ γε. Καὶ γυμναστικῇ μὲν χειρῶν,
δακτυλιογλυφία δὲ τῶν τῆς χειρός. Ναί. Καὶ γυ-
μναστικῇ μὲν, σώματος ὑφαντικῇ δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις
τῶν τοῦ σώματος. Παντάπασιν. Ἄλλῃ μὲν ἄρα τέχνῃ
αὐτοῦ ἐκάστου ἐπιμελούμεθα, ἄλλῃ δὲ τῶν ἑαυτοῦ.
Φαίνεται. Οὐκ ἄρα, ὅταν τῶν ἑαυτοῦ ἐπιμελῇ, σκυ-
τι-

οὖν σαφέστερον δεῖ ἀποδειχθῆναί σοι, ὅτι ἡ ψυχὴ
 ἐστὶν ἄνθρωπος; Μὰ Δί', ἀλλ' ἱκανῶς μοι δοκεῖ
 ἔχειν. Εἰ δέ γε μὴ ἀκριβῶς, ἀλλὰ καὶ μετρίως, ἔξαρκεί
 ἡμῖν· ἀκριβῶς μὲν γὰρ εἰσόμεθα τότε, ὅταν εὐ-
 5 ρωμεν ὃ νῦν δὴ παρήλθομεν διὰ τὸ πολλῆς εἶναι σκέ-
 ψεως. Τί τοῦτο; Ὁ ἄρτι οὕτω πως ἐρρήθη, ὅτι πρῶ-
 τον σκεπτέον εἴη αὐτὸ τὸ αὐτό· νῦν δ' ἀντὶ τούτου
 τοῦ, αὐτὸν ἕκαστον ἐσκεμμεθα ὅ τι ἐστίν. καὶ ἵσως
 10 ἐξαρκέσει· οὐ γάρ που κυριώτερόν γε οὐδὲν ἂν ἡμῶν
 αὐτῶν φήσαιμεν ἢ τὴν ψυχὴν. Οὐ δῆτα. Οὐκ οὖν
 καλῶς ἔχει οὕτω νομίζειν, ἐμὲ καὶ σὲ προσομιλεῖν ἀλ-
 λήλοισι τοῖς λόγοις χρωμένους τῇ ψυχῇ πρὸς τὴν ψυ-
 χήν; Πάννυ μὲν οὖν. Τοῦτο δ' ἄρα ἦν, ὃ καὶ ὀλίγω
 15 ἔμπροσθεν εἶπομεν, ὅτι Σωκράτης Ἀλκιβιάδῃ διαλέ-
 γεται λόγῳ χρωμένος, οὐ πρὸς τὸ σὸν πρόσωπον, ὥς
 ἔοικεν, ἀλλὰ πρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην ποιούμενος τοὺς
 λόγους· τοῦτο δ' ἐστὶ ἡ ψυχὴ. Ἐμοιγ' οὖν δοκεῖ.
 Ψυχὴν ἄρα ἡμᾶς κελεύει γνωρίζειν ὃ ἐπιτάττων γνω-
 ναι ἑαυτόν. Ἐοικεν. Ὅστις ἄρα τῶν τοῦ σώματος τι
 20 γιννώσκει, τὰ αὐτοῦ, ἀλλ' οὐχ ἑαυτὸν ἐγνώσκεν. Οὐ-
 τως. Οὐδεὶς ἄρα τῶν ἰατρῶν ἑαυτὸν γιννώσκει καθ'
 ὅσον ἰατρός· οὐδὲ τῶν παιδοτριβῶν, καθ' ὅσον παι-
 δοτρίβης. Οὐκ ἔοικε. Πολλοὺ ἄρα δέουσιν οἱ γεωρ-
 γοὶ καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοὶ γιννώσκειν ἑαυτούς· οὐ-
 25 δὲ γὰρ τὰ ἑαυτῶν οὐτοί γε, ὥς ἔοικε, γιννώσκουσιν,
 ἀλλ' ἐτι πορρωτέρῳ τῶν ἑαυτῶν, κατὰ γε τὰς τέχνας
 αἷς ἔχουσι· τὰ γὰρ τοῦ σώματος γιννώσκουσιν, οἷς
 τοῦτο θεραπεύεται. Ἀληθῆ λέγεις. Εἰ ἄρα σωφρο-
 σύνη ἐστὶ τὸ ἑαυτὸν γιννώσκειν, οὐδεὶς τούτων σώ-
 30 φρων κατὰ τὴν τέχνην. Οὐ μοι δοκεῖ. Διὰ ταῦτα
 δὴ καὶ βάνανσοι αὐταὶ αἱ τέχναι δοκοῦσιν εἶναι, καὶ
 οὐκ ἀνδρῶν ἀγαθοῦ μαθήματα. Πάννυ μὲν οὖν. Οὐκ

Ἄρ' οὖν οὕτως καὶ οἷς ὁ καθαριστὴς καθαρίζει καὶ
 αὐτὸς ὁ καθαριστὴς ἄλλο ἢ εἰ; *Ναί.* Τοῦτο τοίνυν
 ἀρίτως ἡρώτων, εἰ ὁ χρώμενός τε καὶ ὃ χρῆται ἐπὶ
 δοκεῖ ἕτερον εἶναι. *Δοκεῖ. Τί οὖν; φῶμεν τὸν σκυ-*
τοτόμον τέμνειν ὀργάνοις μόνον ἢ καὶ χερσὶ; Καὶ
χερσὶ. Χρῆται ἄρα καὶ ταύταις. Ναί. Ἡ καὶ τοῖς
ὀφθαλμοῖς χρώμενος σκυτοτομεῖ; Ναί. Τὸν δὲ χρώ-
μενον καὶ οἷς χρῆται ἕτερα ὁμολογοῦμεν; Ναί. Ἐτι-
ρον ἄρα σκυτοτόμος καὶ καθαριστὴς χειρῶν καὶ ὀφθαλ-
μῶν οἷς ἐργάζονται. Φαίνεται. Οὐκ οὖν καὶ παντὶ
τῷ σώματι χρῆται ἄνθρωπος; Πάνν γε. Ἐτερον δ'
ἢν τό τε χρώμενον καὶ ὃ χρῆται; Ναί. Ἐτερον ἢ
ἄνθρωπος ἐστὶ τοῦ ἑαυτοῦ σώματος. Ἔοικε. Τί πάλιν
οὖν ἐστὶν ἄνθρωπος; Οὐκ ἔχω λέγειν. Ἐχεις μὲν οὖν
ὄψιν γε τῷ σώματι χρώμενον; Ναί. Ἡ οὖν ἄλλο τι
χρῆται αὐτῷ ἢ ψυχῇ; Οὐκ ἄλλο. Οὐκ οὖν ἄρχουσε;
Ναί. Καὶ μὴν τόδε γ' οἶμαι οὐδένα ἢ ἄλλως οἰσθῆ-
ναι. Τὸ ποῖον; Μὴ οὐ τριῶν ἐν γέ τι εἶναι τὸν ἄν-
θρωπον. Τίνων; Ψυχῇ ἢ σῶμα ἢ συναμφοτέρον,
τὸ ὅλον τοῦτο. Τί μὴν; Ἀλλὰ μὴν οὐ τό γε τὸ τοῦ
σώματος ἄρχον ὁμολογήσαμεν ἄνθρωπον εἶναι; Ὁμο-
λογήσαμεν. [Τίς οὖν ὁ ἄνθρωπος;] Ἄρ' οὖν σῶμα
αὐτὸ αὐτοῦ ἄρχει; Οὐδαμῶς. Ἀρχεσθαι γὰρ αὐτὸ
εἶπομεν; Ναί. Οὐκ ἂν δὴ τοῦτό γε εἴη τὸ ζητούμε-
νον. Οὐκ ἔοικεν. Ἀλλὰ ἄρα τὸ συναμφοτέρον τοῦ
σώματος ἄρχει, καὶ ἐστὶ δὴ τοῦτο ὁ ἄνθρωπος; Ἰσως
δήτα. Πάντων γε ἥμισυ μὴ γὰρ συνάρχοντος τοῦ
ἐτέρου οὐδεμία που μηχανὴ τὸ συναμφοτέρον ἄρ-
χειν. Ὁρθῶς. Ἐπειδὴ δὲ οὔτε τὸ σῶμα οὔτε τὸ
συναμφοτερόν ἐστιν ἄνθρωπος, λείπεται, οἶμαι, ἢ
μηδὲν αὐτὸ εἶναι, ἢ εἴπερ τί ἐστὶ, μηδὲν ἄλλο τὸν ἄν-
θρωπον συμβαίνειν ἢ ψυχῇ. Κομιδὴ μὲν οὖν. Ἐπὶ

παράδειγμα αὐτοῦ, ἀλλὰ κατὰ τὴν ὄψιν μόνον. Πῶς
 τοῦτο λέγεις; Σκόπει καὶ σύ, εἰ ἡμῶν τῷ ὄμματι ὥσ-
 περ ἀνθρώπῳ συμβουλευόντων εἶπεν, ἴδε ἑαυτὸν, πῶς
 ἂν ὑπελάβομέν τι παραινεῖν; ἄρ' οὐχὶ τοῦτο βλέ-
 5 πειν, εἰς ὃ βλέπων ὀφθαλμὸς ἐμελλεν αὐτὸν ἰδεῖν;
 Ἀἴθλον. Ἐννοῶμεν δὲ εἰς τί βλέποντες τῶν ὄντων,
 ἐκεῖνό τε ὁρῶμεν. ἅμα ἂν, καὶ ἡμᾶς αὐτούς. Ἀἴθλον
 δὲ, ὡς Σώκρατες, ὅτι εἰς κάτοπτρά τε καὶ τὰ τοιαῦτα.
 Ὅρθῶς λέγεις. οὐκ οὖν καὶ τῷ ὀφθαλμῷ, ὃ ὁρῶμεν,
 10 ἔνεστι τῶν τοιούτων; Πάννυ γε. Ἐννεονόηκας οὖν ὅτι
 τοῦ ἐμβλέποντος εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τὸ πρόσωπον ἐμ-
 φαίνεται ἐν τῇ τοῦ καταντικρὺ ὄψει, ὥσπερ ἐν κατό-
 πτρῳ; ὃ δὲ καὶ κόρην καλοῦμεν, εἰδῶλον ὃν τοῦ ἐμ-
 βλέποντος. Ἀληθῆ λέγεις. Ὅφθαλμὸς ἄρ' ὀφθαλμὸν
 15 θεῶμενος καὶ ἐμβλέπων εἰς τοντί, ὅπερ βέλτιστον
 αὐτοῦ καὶ ὃ ὄρα, οὕτως ἂν αὐτὸν ἴδοι. Φαίνεται. Εἰ
 δέ γ' εἰς ἄλλο τῶν τοῦ ἀνθρώπου βλέποι, ἢ τι τῶν ὄν-
 των, πλὴν εἰς ἐκεῖνο ὃ τοῦτο τυγχάνει ὁμοιον, οὐχὶ
 ὄψεται ἑαυτὸν. Ἀληθῆ λέγεις. Ὅφθαλμὸς ἄρα εἰ
 20 μέλλει ἰδεῖν αὐτόν, εἰς ὀφθαλμὸν αὐτῷ βλεπτόν, καὶ
 τοῦ ὀφθαλμοῦ εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, ἐν ᾧ τυγχάνει ἡ
 τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀρετὴ ἐγγιγνομένη· ἔστι δὲ τοῦτό που
 ὄψις. Οὕτως. Ἀρ' οὖν, ὡς [φίλει] Ἀλκιβιάδης, καὶ ψυχὴ
 εἰ μέλλει γινώσκειν αὐτήν, εἰς ψυχὴν αὐτῇ βλεπτόν,
 25 καὶ μάλιστα εἰς τοῦτον αὐτῆς τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐγγί-
 γνηθ' ἡ ψυχῆς ἀρετὴ, σοφία, καὶ εἰς ἄλλο ὃ τοῦτο
 τυγχάνει ὁμοιον ὄν; Ἐμοιγε δοκεῖ, ὡς Σώκρατες.
 Ἐρχομεν οὖν εἰπεῖν, ὅτι ἔστι τῆς ψυχῆς θειότερον, ἢ
 τοῦτο περὶ ὃ τὸ εἰδέναι καὶ φρονεῖν ἔστιν; Οὐκ ἔχο-
 30 μεν. Τῷ θείῳ ἄρα τοῦτ' ὅμοιον αὐτῆς· καὶ τις εἰς
 τοῦτο βλέπων καὶ πᾶν τὸ θεῖον γνούς, θεόν τε καὶ
 φρόνησιν, οὕτω καὶ ἑαυτὸν ἂν γνῶναι μάλιστα. Φαί-

νεται. Τὸ δὲ γιννώσκειν αὐτόν, ὁμολογοῦμεν σωφροσύνην εἶναι; Πάνν γε. Ἄρ' ὥσπερ κάτοπτρα σαφέστερά ἐστι τοῦ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἐνόπτρου καὶ καθαρώτερά τε καὶ λαμπρότερα, οὕτω καὶ ὁ θεὸς τοῦ ἐν τῇ ἡμετέρα ψυχῇ βελτίστου καθαρώτερόν τε καὶ λαμπρότερον τυγχάνει ὄν. Ἔοικέ γε, ὦ Σώκρατες. Εἰς τὸν θεὸν ἄρα βλέποντες, ἐκείνῳ καλλίστῳ ἐνόπτρῳ χρῶμεθ' ἅν, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων εἰς τὴν ψυχῆς ἀρετὴν καὶ οὕτως ἂν μάλιστα ὀφῶμεν, καὶ γιννώσκοιμεν ἡμᾶς αὐτούς. Ναί. Τὸ δὲ γιννώσκειν αὐτόν, ὁμολογοῦμεν σωφροσύνην εἶναι; Πάνν γε. Ἄρ' οὖν μὴ γινώσκοντες ἡμᾶς αὐτούς, μηδὲ σώφρονες ὄντες, δυνατόμεθα εἰδέναι τὰ ἡμέτερα αὐτῶν κακὰ τε καὶ ἀγαθὰ; Καὶ πῶς ἂν τοῦτο γένοιτο, ὦ Σώκρατες; Ἀδύνατον [γάρ] ἴσως σοι φαίνεται μὴ γινώσκοντα Ἀλκιβιάδην, τὰ Ἀλκιβιάδου γινώσκειν, ὅτι Ἀλκιβιάδου ἐστίν. Ἀδύνατον μέντοι νῆ Ἰλα. Οὐδ' ἄρα τὰ ἡμέτερα, ὅτι ἡμέτερα, εἰ μὴδ' ἡμᾶς αὐτούς; Πῶς γάρ; Εἰ δ' ἄρα μὴδὲ τὰ ἡμέτερα, οὐδὲ τὰ τῶν ἡμετέρων; Οὐ φαίνεται. Οὐκ ἄρα πάνν τι ὀρθῶς ὁμολογοῦμεν, ὁμολογοῦντες ἄρτι εἶναι τινάς, οἱ ἑαυτοὺς μὲν οὐ γινώσκουσι, τὰ δὲ αὐτῶν ἄλλους δὲ τὰ τῶν ἑαυτῶν ἔοικε γὰρ πάντα ταῦτ' εἶναι κατιδεῖν ἐνός τε καὶ μῆς τέχνης, ἑαυτόν, τὰ αὐτοῦ, τὰ τῶν ἑαυτοῦ. Κινδυνεύει. Ὅστις δὲ τὰ αὐτοῦ ἀγνοεῖ, καὶ τὰ τῶν ἄλλων πού ἀγνοεῖ κατὰ ταῦτα. Τί μήν; Οὐκ οὖν εἰ τὰ τῶν ἄλλων, καὶ τὰ τῶν πόλεων ἀγνοήσῃ; Ἀνάγκη. Οὐκ ἄρα ἂν γένοιτο ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ πολιτικός. Οὐ δῆτα. Οὐ μὴν οὐδὲ οἰκονομικός γε. Οὐ δῆτα. Οὐδέ γ' εἰσεται ὅ τι πράττει. Οὐ γάρ οὖν. Ὁ δὲ μὴ εἰδὼς τί πράττει, οὐχ ἁμαρτήσεται; Πάνν γε. Ἐξαμαρτάνων δέ, οὐ κακῶς πράξει ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ; Πῶς δ' οὐ;

Κακῶς δὲ πράττων, οὐκ ἄθλιος; Σφόδρα γε. Τί δ', οἷς οὗτος πράττει; Καὶ οὔτοι. Οὐκ ἄρα οἷόν τε, ἐὰν μὴ τις σώφρων καὶ ἀγαθὸς ᾗ, εὐδαίμονα εἶναι. Οὐχ οἷόν τε. Οἱ ἄρα κακοὶ τῶν ἀνθρώπων ἄθλιοι. Σφόδρα γε. Οὐκ ἄρα οὐδὲ ὁ πλουτήσας ἀθλιότητος ἀπαλλάττεται γε, ἀλλ' ὁ σωφρονήσας. Φαίνεται.

25 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Χαρμίδου (164 d).

Καὶ οὐκ ἂν αἰσχυνθείην μὴ οὐχὶ ὀρθῶς φάναι ποτὲ ἢ τοῦτο συγχωρήσαιμ' ἂν ἀγνοοῦντα ἀνθρώπων
10 αὐτὸν ἑαυτὸν σωφρονεῖν. σχεδὸν γάρ τι ἔγωγε αὐτὸ τοῦτό φημι εἶναι σωφροσύνην, τὸ γινώσκειν ἑαυτόν, καὶ συμφέρομαι τῷ ἐν Δελφοῖς ἀναθέντι τὸ τοιοῦτον γράμμα. καὶ γὰρ τοῦτο οὕτω μοι δοκεῖ τὸ γράμμα ἀνα-
15 κείσθαι, ὥς δὴ πρόσρησις οὖσα τοῦ θεοῦ τῶν εἰσιόντων, ἀντὶ τοῦ χαίρει· ὥς τούτου μὲν οὐκ ὀρθοῦ ὄντος τοῦ προσρήματος, τοῦ χαίρειν, οὐδὲ δεῖν τοῦτο παρα-
κελεύεσθαι ἀλλήλοις, ἀλλὰ σωφρονεῖν. οὕτω μὲν δὴ ὁ θεὸς προσαγορεύει τοὺς εἰσιόντας εἰς τὸ ἱερὸν δια-
φέρον τι ἢ οἱ ἄνθρωποι, ὥς διανοοῦμενος ἀνέθηκεν
20 ὁ ἀναθεὶς, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ· καὶ λέγει πρὸς τὸν αἰεὶ εἰσιόντα οὐκ ἄλλο τι ἢ σωφρόνει φησὶν. αἰνιγματωδέ-
στερον δὲ δὴ ὥς μάντις λέγει. τὸ γὰρ "γνῶθι σαυ-
τόν" καὶ τὸ "σωφρόνει" ἐστὶ μὲν ταυτόν, ὥς τὰ γράμ-
ματα φησι καὶ ἐγώ, τάχα δ' ἂν τις οἴηθείη ἄλλο εἶναι.
25 ὁ δὲ μοι δοκοῦσι παθεῖν καὶ οἱ τὰ ὕστερα γράμματα ἀναθέντες, τό τε "μηδὲν ἄγαν" καὶ τὸ "ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα." καὶ γὰρ οὗτοι συμβουλὴν ᾤήθησαν εἶναι τὸ "γνῶθι σαυτόν," ἀλλ' οὐ τῶν εἰσιόντων ἔνεκεν ὑπὸ
30 τοῦ θεοῦ πρόσρησιν· εἰδ' ἵνα δὴ καὶ αὐτοὶ μηδὲν ἤτ-
τον χρησίμους συμβουλὰς ἀναθεῖεν, ταῦτα γράψαν-
τες ἀνέθεσαν.

26 Πορφυρίου ἐκ τοῦ α'.

Τί ποτε ἦν ἄρα καὶ τίνος τὸ ἱερὸν πρόσταγμα τὸ ἐν Πυθοῖ, ὃ γινῶναι ἑαυτὸν τοῖς τοῦ θεοῦ δεησομένοις προσαγορεύει; μήτε γὰρ τιμῆσαι θεὸν τὰ προσήκοντα, μήτ' αὐτὸν τυχεῖν τοῦ θεοῦ δεηθέντα τὸν ἀγροῖα 5 τῇ ἑαυτοῦ ἐνισχύμενον παραγγέλλειν ἔοικεν. ἀλλ' εἴτε Φημονόῃ ἐπὶ πάντα λυσιτελοῦν τὰ ἀνθρώπινα τοῦτο ἐθέσπισεν, δι' ἧς πρώτης ὁ Πύθιος λέγεται τὰς εἰς ἀνθρώπους διαδοῦναι χάριτας, εἴτε Φανοθέα ἢ Δελφοῦ, εἴτε καὶ Βιάντος ἢ Θαλοῦ ἢ Χίλωνος ἦν 10 ἀνάθημα ὁρμηθὲν ἀπὸ τινος θείας ἐπιπνοίας, εἴτε Κλεάρχῳ προσεκτέον μᾶλλον τοῦ μὲν Πυθίου φράζοντι εἶναι παράγγελμα, χρησθῆναι δὲ Χίλωνι τὸ ἄριστον ἀνθρώποις μαθεῖν πυνθανομένῳ· εἴτε καὶ πρὸ Χίλωνος ἦν ἐτι ἀνάγραφτον ἐν τῷ ἰδρυθέντι νεφῷ 15 τὸν πτέρυνόν τε καὶ χαλκοῦν, καθάπερ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας εἰρηκε· τὸ μὲν ὅτου ἂν εἴη, Ἰάμβλιχε, ἀμφισβητήσιμον ἔστω· πάντως δὲ ὅτι ὑπὸ θεοῦ ἢ οὐκ ἄνευ θεοῦ ἐρρήθη, ἐξ αὐτοῦ φαίνεται· ἂν τοῦ ἐν τοῖς Πυθίοις αὐτὸ κεῖσθαι ἀναμφήριστον. τί 20 ποτε δ' ἐστὶν ὃ φράζει καὶ πρὸ γε τῶν περιρραντηρίων προτελεῖσθαι τῷ θεῷ ἐπιτάττει, ἀναγκαῖον ἂν εἴη γινῶναι.

27 Πορφυρίου ἐκ τοῦ α' περὶ τοῦ γινῶθι σεαυτόν.

Ἀλλὰ μήποτε "σωφρόνει" ἐνεστὶν ἀκούσαι λέγοντος ἀντὶ τοῦ "σῶζε τὴν φρόνησιν". καὶ γὰρ σωφροσύνη σαοφροσύνη τις ἦν· οὕτω δὲ πρὸς τὸ φρονεῖν καὶ τοῦ φρονεῖν αἴτιον διαλέγοιτ' ἂν, σῶζειν ἑαυτὸν παρακελεύομενος· τοῦτο δ' ἂν εἴη ὁ νοῦς. ἀλλ' εἰ τοῦτο, δεῖ πάλιν γινῶναι τὴν οὐσίαν ἡμῶν ἢ τις ἐστίν.

ἄλλοι γε μὴν μικρὸν δ' ἀκόσμον καλῶς εἰρησθαι φά-
 μενοι τὸν ἄνθρωπον παρακελεύεσθαι μὲν φασὶ τὸ
 γράμμα γινῶναι τὸν ἄνθρωπον, ὅντος δὲ μικροῦ δια-
 κόσμου τοῦ ἀνθρώπου, οὐδὲν ἄλλο κελεύειν ἢ φιλο-
 5 σοφεῖν. εἶπερ οὖν ἀπταίστως φιλοσοφεῖν σπουδάζο-
 μεν, προθυμώμεθα γινῶναι ἑαυτούς, καὶ ἔσται ἡμῖν
 τεῦξις ὀρθῆς φιλοσοφίας ἐκ τῆς ἡμετέρας κατανοή-
 σεως ἀναβαίνουσα ἐπὶ τὴν τοῦ παντὸς θεωρίαν. ἀλλ'
 ὅτι μὲν ἀπὸ τῶν ἐν ἡμῖν συλλογιζόμεθα καὶ περὶ τῶν
 10 ἐν τῷ ὅλῳ καὶ ἡμᾶς ἐτάζοντες καὶ εὐρίσκοντες ῥᾶον
 μεταβαίνομεν ἐπὶ τὴν τοῦ παντὸς θεωρίαν, λέγεται
 ὀρθῶς· μήποτε δὲ τὴν ἑαυτοῦ θεωρίαν οὐ φιλοσο-
 φίας ἕνεκα θεὸς ποιεῖσθαι παρακελεύεται, ἄλλου δέ
 τινος μεῖζονος ἕνεκα, δι' ὃ καὶ φιλοσοφία παρελήφθη.
 15 φιλοσοφία μὲν γὰρ ἐπετηδεύθη ἐκ προσπαθείας ἡμῶν
 τῆς πρὸς τὸ σοφὸν καὶ τῆς πρὸς τὴν θεωρητικὴν σο-
 φίαν ἀγαπήσεως· ἡ δὲ σπουδὴ τῆς πρὸς τὸ γινῶναι
 ἑαυτὸν παρακελεύσεως εἰς τεῦξιν τῆς ἀληθινῆς εὐ-
 δαιμονίας ἀποτείνεται, ἥ τις συνίστατο ἐκ τῆς κατὰ
 20 σοφίαν διαθέσεως καὶ τῆς κατὰ κτῆσιν τῆς σοφίας
 θεωρίας τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῶν ὄντως ὄντων γνώσεως.
 θεωρεῖν οὖν καὶ μανθάνειν παρακελεύεται τοὺς ὄντως
 ἑαυτοῖς, οὐχ ἵνα φιλοσοφήσωμεν ἀλλ' ἵνα σοφοὶ γε-
 νόμενοι εὐδαιμονήσωμεν. ἡ γὰρ τεῦξις τῆς ὄντως οὐ-
 25 σης οὐσίας ἡμῶν καὶ ἡ ταύτης ἀληθῆς γνώσις σοφίας
 ἢ τεῦξις, εἰ γε σοφίας ἰδίων ἢ τῆς ὄντως οὐσίας τῶν
 πραγμάτων ἀληθῆς ἐπιστήμη, διὰ σοφίας δὲ ἢ τῆς τε-
 λείας εὐδαιμονίας γίγνεται κτῆσις.

28 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ τετάρτου.

30 Ἐπειδὴ δὲ ἦν τις κατάβασις ἡμῖν εἰς τὰ τῆδε καὶ
 τὸν ἐκτὸς περικειμένους ἄνθρωπον, καὶ ἡπατημένοις

τε ὅτι τοῦτο ἐσμεν τὸ ὁρώμενον, παραίνεσις οἰκεία εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως. ὁ γὰρ δὴ Πλάτων ἐν τῷ Φιλήβῳ μνησθεὶς τοῦ γνῶθι σαυτὸν τριχῇ διαιρεῖται τὴν ἄγνοϊαν. πανταχοῦ τολῶν ἢ ἑαυτοῦ ἄγνοια πονηρόν, ἦν τε κατὰ τὸ εἶσω τὸ μέγεθος τῆς ἀξίας ὁ ἀγνοήσας τις ταπεινώσῃ τὸ θεῖον, ἦν τε κατὰ τὸ ἔξω ἀγνοήσας τὸ φύσει προσδόν αὐτῷ ταπεινὸν ἐπαίρηται ἐπ' αὐτῷ. ἢ οὐ πᾶν γε τὸ θνητὸν ἀντικρυς

ὥς ὅτε τις ψάμμεθον παῖς ἄγχι θαλάσσης,

ὅστ' ἐπεὶ οὖν ποιήσῃ ἀθύρματα νηπιέησιν,

10

ἂψ αὐθις συνέχευε ποσὶν καὶ χερσὶν ἀθύρων.

πᾶς οὖν ἄγνοιά ἑαυτοῦ τὰ καθ' αὐτὸν ἐπαίρων ἀλίσκεται ὑπὲρ τῆς δημιουργησάσης αὐτὸν φύσεως πλείον ἢ ἐκείνη βεβούληται, τὰ αὐτῆς ὥς σεμνὰ θαυμαζῶν παλγνία· ἢ δὲ τηρεῖν ἔοικεν ἐν πᾶσι τῆς ἀξίας τὸ πρότερον οὐδὲν τοῖς ἐπαίρουσι συνεξαπατωμένη. τὸ γνῶθι οὖν σαυτὸν διήκει εἰς πᾶσαν ὑπόληψιν τῆς προσοῦσης δυνάμεως, παραγγέλλον γινώσκειν τὰ μέτρα ἐπὶ πάντων. τὸ μὲν οὖν γινώσκειν ἑαυτὸν τὴν ἀναφορὰν ἔοικεν ἔχειν ἐπὶ τὸ γινώσκειν δεῖν τὴν 20 ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν, ὥς ἐν τούτῳ ἡμῶν οὐσιωμένων· τὸ δὲ πάντῃ γινώσκειν ἑαυτὸν σύμπεριλαμβάνειν ἔοικεν ἡμᾶς καὶ τὰ ἡμέτερα καὶ τὰ τῶν ἡμετέρων. τοιαύτη μὲν καὶ ἡ ἐν τούτοις τοῦ Πλάτωνος ἀκριβεία φιλοτιμηθέντος ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ δίχα τῶν περὶ 25 ἡμᾶς ἀπάντων γινῶναι ἑαυτὸν· καὶ πάλιν πάντῃ γινῶναι ἑαυτὸν, ἵνα καὶ ὁ ἐντὸς ἀθάνατος γνωσθῇ ἀνθρώπος καὶ ὁ ἐκτὸς εἰκονικὸς μὴ ἀγνοηθῇ καὶ τὰ τούτοις διαφέροντα γνώριμα γίνηται. διαφέρει μὲν γὰρ τῷ ἐντὸς παντέλειος νοῦς, ἐν ᾧ αὐτὸς ἀνθρώπος, οὐ εἰς 30 κῶν ἕκαστος ἡμῶν· διαφέρει δὲ τῷ ἐκτὸς εἰδῶλῳ τὰ περὶ τὸ σῶμα καὶ τὰς κτήσεις. ὧν δεῖ καὶ τὰς δυνά-

μας γιννώσκειν καὶ τὸ ἄχρι τίνος τούτων φροντισίον, ἵνα μήτε τὴν τοῦ ἀθανάτου ἀξίαν περιτιθέντες τῷ φθαρεῷ καὶ γήινῳ καταγέλαστον αὐτὸ ποιῶμεν, καὶ πάλιν ἄξιον δακρύων ἐν τῇ κωμωδοτραγῳδίᾳ τῇ 5 τῶν ἀνοήτων βίων ἐνεχόμενον, μήτε τὴν τοῦ θνητοῦ ταπεινότητα τῷ ἀθανάτῳ προσάπτουτες ἐλεεινολῶμεν καὶ διὰ πάντων ἄδικοι τῇ τοῦ κατ' ἀξίαν ἀγνοίᾳ.

ΠΕΡΙ ΤΠΕΡΟΨΙΑΣ. ΚΒ.

101 Εὐριπίδου Γλαύκῳ.

Βαρὺ τὸ φόρημ' ὀλησις ἀνθρώπου κακοῦ.

2 Ὅστις γὰρ ἀστῶν πλέον ἔχειν πέφυκ' ἀνὴρ, φίλοις τ' ἁμικτός ἐστι καὶ πάσῃ πόλει. (Eur. Ixion.)

3 Σωσιφάνους.

15 Ὡς δυστυχεῖς μὲν πολλὰ παῦρα δ' ὄλβιοι βροτοί, τί σεμνύνεσθε ταῖς ἐξουσίαις, ἃς ἐν τ' ἔδωκε φέγγος ἐν τ' ἀφείλετο; ἂν δ' εὐτυχῇτε μηδὲν ὄντες, εὐθέως 20 ἰσ' οὐρανῷ φρονεῖτε, τὸν δὲ κύριον ἄνθρωπον παρεστῶτ' οὐχ ὁρᾶτε πλησίον.

4 Φιλήμονος.

Τὸ γινῶθι σαυτὸν οὐ μάτην εὖ ἴσθ' ὅτι τὸ βῆμα τοῦτο δόξαν ἐν Δελφοῖς ἔχει.

5 Εὐριπίδου.

25 Ὅταν δ' ἴδῃς πρὸς ὕψος ἡρμένον τινα λαμπρόν τε πλούτῳ καὶ γένει γαυρούμενον, ὀφρὺν τε μελῶ τῆς τύχης ἐπηρκότα, 30 τούτου ταχέϊαν νέμεσιν εὐθὺς προσδόκα.

6 Τοῦ αὐτοῦ.

Κρινεῖ τις αὐτὸν πώποτ' ἀνθρώπου μέγαν,
ὃν ἐξαλείφει πρόφασις ἢ τυχοῦς' ὄλον;

7 Τοῦ αὐτοῦ Ἀϋγης.

Ποῦ; πῶς δὲ λήσει; τις δὲ νῶν πιστὸς φίλος;
Ζητῶμεν. ἢ δόκησις ἀνθρώποις κακόν,
καὶ τοῦπιχειρεῖν ἐξαμαρτάνειν φιλεῖ.

8 Τοῦ αὐτοῦ Ἀλκμαίωνι.

Βροτοῖς τὰ μεῖζω τῶν μέσων τίκτει νόσους.
Θεῶν δὲ θνητοῦς κόσμον οὐ πρόπει φέρειν.

9 Μενάνδρου Τιτθί.

Οἱ τὰς ὁφρῦς αἰρונτες ὡς ἀβέλτεροι,
καὶ "σκέψομαι" λέγοντες· ἀνθρώπος γὰρ ὦν
σκέψη σὺ περὶ του, δυστυχῆς ὅταν τύχη;
αὐτόματα γὰρ τὰ πράγματ' ἐπὶ τὸ συμφέρον
ρεῖ, κἂν καθεύδῃς, ἢ πάλιν τάναντία.

10 Χαρήμενος.

Ὅλως τὸ κρείσσον οὐκ ἐξ φρονεῖν μέγα.

11 Μενάνδρου Κυβερνήταις.

Ὡ τρισάθλιοι

ἅπαντες οἱ φυσῶντες ἐφ' ἑαυτοῖς μέγα.
αὐτοὶ γὰρ οὐκ ἴσασι ἀνθρώπου φύσιν.

12 Τοῦ αὐτοῦ.

Πᾶς ὁ μὴ φρονῶν
ἀλαξονεία καὶ ψόφοις ἀλλίσκεται.

13 Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος.

Ὅρατε τὸν τύραννον, ὥς ἅπαις γέρων
φεύγει. φρονεῖν δὲ θνητὸν ὄντ' οὐ χρὴ μέγα.

14 Εὐριπίδου Αἰόλου.

Σιγαῦν φρονοῦντα κρείσσον εἰς ὁμίλῳ
 πεσόντα. τούτῳ δ' ἄνδρ' ἢ μήτ' εἶην φίλος
 μήτε ξυνεῖην, ὅστις αὐτάρκη φρονεῖν
 πέποιθε δούλους τοὺς φίλους ἡγούμενος.

5 15 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (189).

Οἱ γὰρ πνέοντες μεγάλα τοὺς κρείσσους λόγους
 πικρῶς φέρουσι τῶν ἐλασσόνων ὕπο.

16 Δημόνακτος.

Θνητοὶ γεγῶτες μὴ φρονεῖθ' ὑπὲρ θεούς.

10 17 Εὐριπίδου Βάχαις (395).

Τὸ σοφὸν δ' οὐ σοφία,
 τό τε μὴ θνητὰ φρονεῖν.
 βραχὺς αἰὼν· ἐπὶ τούτῳ
 δέ τις ἂν μεγάλα διώκων,

15 τὰ παρόντ' οὐχὶ φέρει.

μαινομένων οἷδε τρόποι
 καὶ κακοβούλων παρ' ἔμοιγε φωτῶν.

18 Εὐριπίδου Ἡρακλεῖδαι (388).

Ὁ Ζεὺς κολαστὴς τῶν ἄγαν ὑπερφρόνων.

20 19 Μενάνδρου.

Τὰργύριον εἶναι, μειράκιον, σοὶ φαίνεται
 οὐ τῶν ἀναγκαίων καθ' ἡμέραν μόνον
 τιμὴν παρασχεῖν δυνατόν, ἄρτων ἀλφίτων
 ὄξους ἐλαίου, μελίζονος δ' ἄλλου τινός.

25 ἀθανασίας δ' οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἂν συναγάγῃς

τὰ Ταντάλου τάλαντ' ἐκεῖνα λεγόμενα·

ἀλλ' ἂν ἀποθάνῃς, ταῦτα καταλείψεις τισίν.

τί οὖν λέγω; μήτ' αὐτός, εἰ σφόδρ' εὐπορεῖς,

πίστευε τούτῳ, μήτε τῶν πτωχῶν πάλιν

30 ἡμῶν καταφρόνει, τοῦ δέ γ' εὐτυχεῖν ἀεὶ

πάρεχε σεαυτὸν τοῖς ὀρφῶσιν ἄξιον.

20 Σοφοκλέους *Αἶαντι* (125).

Ὅρῳ γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο πλήν
εἰδὼλ' ὅσοι πὲρ ζῶμεν ἢ κούφην σκιάν.
τοιαῦτα τοίνυν εἰσορῶν, ὑπέροκοπον
μηδέν ποτ' εἶπης αὐτὸς εἰς θεοὺς ἔπος,
μηδ' ὄγκον ἄρης μηδέν', εἰ τινος πλέον
ἢ χειρὶ βρόθεις ἢ μακροῦ πλούτου βάθει.

21 Τοῦ αὐτοῦ (Ai. 758).

Τὰ γὰρ περισσὰ κἀνόνητα σώματα
πίπτειν βαρεῖαις πρὸς θεῶν δυσπραγίαις
ἔφασχ' ὁ μάντις, ὅστις ἀνθρώπου φύσιν
βλαστῶν ἔπειτα μὴ κατ' ἄνθρωπον φρονεῖ.

22 Σοφοκλέους *Τηρεῖ*. Χορός.

Θνητὰ φρονεῖν χρὴ θνητὴν φύσιν,
τοῦτο κατειδότας, ὥς οὐκ ἔστιν
πλὴν Διὸς οὐδεὶς τῶν μελλόντων
ταμίαις ὅ τι χρὴ τετελέσθαι.

23 Σοφοκλέους *Κολχίδες*.

Καλὸν φρονεῖν τὸν θνητὸν ἀνθρώποις ἴσα.

24 *Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνι*.

Ταπεινὰ γὰρ χρὴ τοὺς κακῶς πεπραγότας
λέγειν, ἐς ὄγκον δ' οὐκ ἄνω βλέπειν τύχης.

25 *Ἰπποθόωντος*.

Ἀνθρώπος ὦν μέμνησο τῆς κοινῆς τύχης.

26 *Σωτάδου*.

Εἰ καὶ βασιλεὺς πέφυκας, ὥς θνητὸς ἄκουσον.
ἂν μακρὰ πτύης, φλεγματὶ κρατεῖ περισσῶ.
ἂν εὐματῆς, ταῦτα πρὸ σοῦ προβάτιον εἶχεν.
ἂν χροσοφορῆς, τοῦτο τύχης ἐστὶν ἔπαρμα.
ἂν πλούσιος ᾖ, τοῦτο χρόνων ἄδηλος ἰσχύς.

ἂν ἀλαζονῆς, τοῦτ' ἀνόλας ἐστὶ φρόναγμα.
 ἂν δὲ σωφρονῆς, τοῦτο θεῶν δῶρον ὑπάρχει.
 ἡ σωφροσύνη πάρεστιν, ἂν μετρήῃ σεαυτὸν.

27 Ἴσι δῶρου.

5 Θνητὸς πεφυκὼς τῷ πῶσι πειρῶ βλέπειν.

28 Μενάνδρου Ἐμπιπραμένη.

Ἐφ' ᾧ φρονεῖς μέγιστον, ἀπολεῖ τοῦτό σε
 τὸ δοκεῖν τίς εἶναι, καὶ γὰρ ἄλλους μυρίους.

29 Μενάνδρου Ἐπαγγελλόμενος.

10 Τὸ σὺν ταπεινόν, ἂν σὺ σεμνύνῃ, καλὸν
 ἔξω φανεῖται, φίλ' ἄνερ· ἂν δ' αὐτὸς ποιῇς
 ταπεινὸν αὐτὸ καὶ τιδῆς ἐν μηδενί,
 οἰκείος οὗτος κατάγελως νομίζεται.

30. 31. Τοῦ αὐτοῦ Κανηφόρος.

5 Τὸ γὰρ προθύμως μὴ πονήσαντας τυχεῖν
 εὐδαιμονίας εἶωθ' ὑπερφηφάνιας ποιεῖν.

32 Εὐριπίδου Τηλέφω.

Σὺ δ' εἰκ' ἀνάγκῃ καὶ θεοῖσι μὴ μάχου.
 τόλμα δὲ προσβλέπειν με καὶ φρονήματος
 ἡγάλα. τὰ τοι μέγιστα πολλάκις θεὸς
 ταπεῖν' ἔθηκε καὶ συνέστειλεν ἅλιν.

33 Αἰλιανοῦ ἱστοριῶν (III, 28).

Ἄρκων ὁ Σωκράτης τὸν Ἀλκιβιάδην τετυφωμένον
 ἐπὶ τῷ πλούτῳ καὶ μέγα φρονοῦντα ἐπὶ τῇ περιουσίᾳ
 5 καὶ τοῖς ἀγροῖς ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τινὰ τῆς πόλεως τό-
 πον, ἐνθα ἀνέκειτο πινάκιον ἔχον γῆς περίοδον, καὶ
 προσέταξε τῷ Ἀλκιβιάδῃ τὴν Ἀττικὴν ἐνταῦθ' ἀνα-
 ξητεῖν. ὥς δ' εὗρε, προσέταξε αὐτῷ τοὺς ἀγροὺς τοὺς
 ἐδῶς διαθρῆσαι· τοῦ δὲ εἰπόντος "ἄλλ' οὐδαμοῦ γε-

γραμμένοι εἰσὶν,” ἐπὶ τούτοις οὖν εἶπε “μέγα φρονεῖς, οἵπερ οὐδὲν μέρος τῆς γῆς εἰσὶν;”

34 Δημοσθένους (Cor. 269).

Παιδείας τῶν μὲν ἀληθῶς τετυχηκότων οὐδ’ ἂν εἰς εἴποι μέγα οὐδὲ περὶ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἑτέρου λέγοντος ἐρυθριάσειεν ἂν· τοῖς δ’ ἀπολειφθεῖσι μὲν προσποιουμένοις δὲ ὑπὸ ἀναισθησίας τοὺς ἀκούοντας ἀλγεῖν ποιεῖ.

35 Σωκράτης.

Παρὰ τῷ τύφῳ, καθάπερ παρὰ κακῷ πλάσῃ, διεστραμμένης τὰς τῶν πραγμάτων εἰκόνας ἰδεῖν ἔστιν.

36 Σωκράτους.

Ἡ δεισιδαιμονία καθάπερ πατρὶ τῷ τύφῳ πείθεται.

37 Τοῦ αὐτοῦ.

15

Τοὺς μὲν κενοὺς ἀσκούς τὸ πνεῦμα διίστησι, τοὺς δὲ ἀνόητους ἀνθρώπους τὸ οἴημα.

38 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίνες βάνανσοι; “οἱ τῶν ὁμοίων” ἔφη “καταφρονοῦντες.”

20

39 Φαβωρίνου.

Φρονήσης μὲν οὖν μηδέποτε ἐπὶ σεαυτῷ μέγα, ἀλλὰ μηδὲ καταφρονήσης σεαυτοῦ.

40 Διογένους.

Τῆς ἀλαξονείας καθάπερ τῶν κεχρυσωμένων ὀπλων οὐχ ὁμοιά ἐστι τὰ ἐντὸς τοῖς ἐκτός.

41* Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ τύφος ὥσπερ ποιμὴν οὐ θέλει τοὺς πολλοὺς ἄγει.

42 Δημοκρίτου.

Τελευτᾷ γὰρ ἐς κακοδοξίην κακὴν ὁ παρεκτεινόμενος τῷ κρείσσονι.

43 Δημοκράτους.

Δημοκράτης ἀναβαίνων εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐν γῆ-
5 ραι καὶ πνευστιῶν ποιεῖν ἔφη ὅπερ καὶ ξύμπασα ἡ
τῶν Ἀθηναίων πόλις· πνεῖν μὲν γὰρ μέγα, ἰσχύειν
δὲ μικρόν.

44 Ξενοφῶντος (Cyrup. II, 2, 12).

Ὁ μὲν γὰρ ἀλαζὼν ἔμοιγε δοκεῖ ὄνομα κείσθαι
10 ἐπὶ τοῖς προσποιουμένοις καὶ πλουσιωτέροις εἶναι ἢ
εἶσι καὶ ἀνδρειοτέροις, καὶ ποιήσῃν ἂ μὴ ἱκανοὶ εἶσιν
ὑπισχνουμένοις, καὶ ταῦτα φανεροῖς γιγνομένοις, ὅτι
τοῦ λαβεῖν τι ἔνεκα καὶ κερδᾶναι ποιοῦσιν· οἱ δὲ μη-
χανώμενοι γέλῳτα τοῖς συνοῦσι μήτε ἐπὶ τῷ αὐτῶν
15 κέρδει μήτε ἐπὶ ζημίᾳ τῶν ἀκουόντων μήτ' ἐπὶ βλάβῃ
μηδεμιᾷ, πῶς οὐχ οὗτοι ἀστεῖοι ἂν καὶ εὐχάριστοι ὀνο-
μάζοιντο δικαιότερον ἢ ἀλαζόνες;

45 Ξενοφῶντος ἐν τῷ ἡ' (4, 14) τῆς Κύρου
παιδείας.

20 Δοκεῖ δέ μοι, ὦ Κύρε, χαλεπώτερον εἶναι εὐρεῖν
ἄνδρα τὰγαθὰ καλῶς ἢ τὰ κακὰ φέροντα. τὰ μὲν γὰρ
ὕβριν τοῖς πολλοῖς, τὰ δὲ σωφροσύνην τοῖς πᾶσιν
ἐμποιεῖ.

46 Ἡροδότου (7, 10).

25 Ὅρᾳς τὰ ὑπερέχοντα ζῶα ὥς κεραυνοὶ ὁ θεὸς οὐδ'
ἐᾷ φαντάζεσθαι, τὰ δὲ σμικρὰ οὐδὲν μιν κινεῖ· ὅρᾳς
δὲ ὥς ἐς οἰκήματα τὰ μέγιστα αἰεὶ καὶ δένδρεα τὰ
τοιαῦτα ἀποσκήπτει βέλεα· φιλέει γὰρ ὁ θεὸς τὰ
ὑπερέχοντα πάντα κολοῦειν. οὕτω δὲ καὶ στρατὸς
30 πολὺς ὑπ' ὀλίγου διαφθείρεται κατὰ τοιόνδε, ἐπει-

δάν σφιν ὁ θεὸς φθονήσας φόβον ἐμβάλλῃ ἢ βροντήν,
δι' ὧν ἐφθάρησαν ἀξίως ἑωυτῶν. οὐ γὰρ ἐφ' φρονέειν
ὁ θεὸς μέγα ἄλλον ἢ ἑωυτόν.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΤΤΙΑΣ. ΚΓ.

1 Κριτίου.

5

Δεινὸν δ' ὅταν τις μὴ φρονῶν δοκῇ φρονεῖν.

2 Σωσικράτους.

Ἀγαθοὶ δὲ τὸ κακὸν ἐσμὲν ἐφ' ἑτέρων ἰδεῖν·
αὐτοὶ δ' ὅταν πωῶμεν, οὐ γινώσκουμεν.

3 Μενάνδρου.

10

Οὐδεὶς ἐφ' αὐτοῦ τὰ κακὰ συνορᾷ, Πάμφιλε,
σαφῶς, ἑτέρον δ' ἀσχημονοῦντος ὄψεται.

4 Τοῦ αὐτοῦ Ἀσπίδος.

Ὁ βούλεται γὰρ μόνον ὁρᾶν καὶ προσδοκᾶν
ἀλόγιστος ἐστὶ τῆς ἀληθείας κριτής.

15

5 Εὐριπίδου.

Ἄπαντες ἐσμὲν εἰς τὸ νοουθετεῖν σοφοί·
αὐτοὶ δ' ὅταν σφαλῶμεν, οὐ γινώσκουμεν.

6 Αἰσώπου.

Αἰσώπος ἔφη δύο πῆρας ἕκαστον ἡμῶν φέρειν, 20
τὴν μὲν ἐμπροσθεν τὴν δὲ ὀπισθεν· καὶ εἰς μὲν τὴν
ἐμπροσθεν ἀποτιθέσθαι τὰ τῶν ἄλλων ἁμαρτήματα, εἰς
δὲ τὴν ὀπισθεν τὰ ἑαυτῶν· διὸ οὐδὲ καθορῶμεν αὐτά.

7 Ἐκ τῶν Ἀριστωναύμου τομαρίων.

Οὕτως ἔνιοι αὐτοῖς δοκοῦσι φιλοσοφεῖν ὥς καὶ 25
νήφειν οἱ μεθύοντες.

8 Σωκράτους.

Σωκράτης ἔλεγεν, εἰ τις ἐν θεάτρῳ ὑποκηρύττοι ἀνίστασθαι τοὺς σκυτοτόμους, ἐκείνους μόνους ἀναστήσεσθαι, ὁμοίως εἰ τοὺς χαλκοτύπους, τοὺς ὑφάντας, τοὺς ἄλλους κατὰ γένος· εἰ δὲ τοὺς φρονίμους ἢ δικαίους, πάντας ἀναστήσεσθαι. καὶ ἔστιν ἐν βίῳ βλάπτον μάλιστα τὸ ἀνοήτους ὄντας τοὺς πολλοὺς οἰεσθαι φρονίμους εἶναι.

9 Διμοσθένους (Olynth. III p. 33).

Διόπερ ῥᾶστόν ἐστιν ἀπάντων ἑαυτὸν ἑξαπατᾶν· 10 ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται· τὰ δὲ πράγματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκε.

10 Διογένης.

Διογένης ἔφη τῶν ἀνθρώπων ἐνίους τὰ δέοντα λέγοντας ἑαυτῶν οὐκ ἀκούειν, ὥσπερ καὶ τὰς λύρας 15 καλὸν φθεγγομένας οὐκ αἰσθάνεσθαι.

11 Ἡροδότου ἱστορίας γ' (38).

Εἰ γὰρ τις προθείη πᾶσιν ἀνθρώποισιν ἐκλέξασθαι κελεύων νόμους τοὺς καλλίστους ἐκ τῶν πάντων νόμων, διασκεψάμενοι ἂν ἐλόατο ἕκαστος τοὺς ἑω- 20 τῶν· οὕτω νομίζουσι πολὺ τι καλλίστους τοὺς ἑω- τῶν νόμους ἕκαστοι εἶναι.

12 Ἐν ταυτῷ (53).

Ἡ φιλοτιμίῃ κτῆμα σκαιόν. μὴ τῷ κακῷ τὸ κα- 25 κὸν ἰῶ. πολλοὶ τῶν δικαίων τὰ ἐπιεικέστερα προτιθέασι, πολλοὶ δὲ ἤδη τὰ μητρῶα διζήμενοι τὰ πατρῶα ἀπέβαλον.

13 Πλάτωνος.

Πλάτων συνεβούλευεν, ὅτε καταγελάσομεν τι- 30 νῶν, ἐπιστρέφειν πρὸς ἑαυτοὺς καὶ σκοπεῖν μὴ καὶ αὐτοὶ τοῖς αὐτοῖς ἔσμεν ἐνοχοί. πολλὰ γὰρ τὸ φίλαν-

τον ἐπικρύπτει, καὶ περιβάλλει παρὰ τῷ ἄλλων κατα-
γελῶντι.

14 Ἀπολλώνιος Σατύρων.

Οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν μὲν ἰδίων ἁμαρ-
τημάτων συνήγοροι γίνονται, τῶν δὲ ἁλλοτριῶν 5
κατήγοροι.

15 Εὐσεβίου.

Πολλοὶ δοκέοντες ἑωυτοὺς φιλέειν οὐ φιλέουσιν
ἀληθῶς· πάντα γοῦν αὐτοῦ τούτου ἕνεκα εἰκοντες
ἑωυτοῖς καὶ παρὰ τὸ ἀτρεκέες χαριζόμενοι αὐτοῖς τοῖς 10
ἐναντιωτάτοις περιπίπτουσι.

16 Εὐσεβίου.

Πολλοὶ βουλόμενοι δοκέειν εἶναι εὐβουλότατοι
πρὸς τῶν οὐκ ἐπιεικῶν καὶ εὐφρονούντων ἀναποδιζό-
μενοι οὐκ ἀξιεύουσιν ἀπὸ τῶν δοξάντων ἅπαξ ἀναχω- 15
ρέειν, ἀλλ' ὅπως μὴ ἐλεγχόιατο ὥς ἀπὸ ἡμαρτημένης
ἀφιστάμενοι ἐμμένουσι τῇ γνώμῃ, ἐς ὃ δὴ καὶ τοῖς ἀπ'
αὐτῆς κακοῖς ἐγκυρήσωσι.

17 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Κρατύλου (428 d).

Τὸ γὰρ ἐξαπατᾶσθαι αὐτὸν ὑφ' αὐτοῦ πάντων 20
χαλεπώτατον. ὅταν γὰρ μηδὲ σμικρὸν ἀποστατῇ ἄλλ'
ἀεὶ παρῇ ὁ ἐξαπατήσων, πῶς οὐ δεινόν;

18 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ε' (731 d).

Πάντων δὲ μέγιστον κακὸν ἀνθρώποις τοῖς πολ-
λοῖς ἔμφυτον ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐστίν, οὐ πᾶς αὐτῷ ξυγ- 25
γνώμην ἔχων ἀποφυγὴν οὐδεμίαν μηχανᾶται. τοῦτο
δ' ἐστίν ὃ λέγουσιν, ὡς φίλος αὐτῷ πᾶς ἄνθρωπος
φύσει τέ ἐστι καὶ ὀρθῶς ἔχει τὸ δεῖν εἶναι τοιοῦτον.
τὸ δὲ ἀληθεῖα γε πάντων ἁμαρτημάτων διὰ τὴν σφό-
δρα ἑαυτοῦ φιλίαν αἵτιον ἐκάστω γίγνεται ἐκάστοτε. 30

· τυφλοῦται γὰρ περὶ τὸ φιλούμενον ὁ φιλῶν· ὥστε τὰ
 δίκαια καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ καλὰ κακῶς κρίνει, τὸ
 αὐτοῦ πρὸ τοῦ ἀληθοῦς ἀεὶ τιμᾶν δεῖν ἡγούμενος.
 οὔτε γὰρ ἑαυτὸν οὔτε τὰ ἑαυτοῦ χρητὸν γε μέγαν ἄν-
 5 δρα ἐσόμενον στέργειν· ἀλλὰ τὰ δίκαια, εἴαν τε παρ'
 αὐτῷ εἴαν τε παρ' ἄλλῳ μᾶλλον πραττόμενα τυγχάνη.
 ἐκ ταύτου δὲ ἁμαρτήματος τούτου καὶ τὸ τὴν ἁμαθίαν
 τὴν παρ' αὐτῷ δοκεῖν σοφίαν εἶναι γέγονε πᾶσιν·
 "θεν οὐκ εἰδότες, ὥς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν οἰόμεθα τὰ
 10 πάντα εἰδέναι, οὐκ ἐπιτρέποντες δὲ ἄλλοις ἢ μὴ ἐπι-
 στάμεθα πράττειν, ἀναγκαζόμεθα ἁμαρτάνειν αὐτοὶ
 πρᾶττοντες. διὸ πάντα ἄνθρωπον χρητὸν φεύγειν τὸ
 σφόδρα φιλεῖν αὐτόν, τὸν δὲ αὐτοῦ βελτίῳ διώκειν
 δεῖ, μηδεμίαν αἰσχύνην ἐπὶ τῷ τοιοῦτῳ πρόσθεν
 15 ποιούμενον.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΗΝΕΙΔΟΤΟΣ. ΚΔ.

- 1 Διφίλου.
 "Ὅστις γὰρ αὐτὸς αὐτὸν οὐκ αἰσχύνεται
 στυγνὸν αὐτῷ φαῦλα διαπεπραγμένον,
 2 πῶς τὸν γε μηδὲν εἰδὼτ' αἰσχυνθήσεται;
- 2 Πυθαγόρου (Aur. carm. 12).
 Πάντων δὲ μάλιστα αἰσχύνεο σαυτόν.
- 3 Μενάνδρου.
 "Ὁ συνιστορῶν αὐτῷ τι, καὶ ἢ θρασύτατος,
 4 ἢ σύνεσις αὐτὸν δειλότατον εἶναι ποιεῖ.
- 4 Σοφοκλέους.
 Κλέπτων δ' ὅταν τις ἐμφανῶς ἐφευρεθῇ,
 σιγᾶν ἀνάγκη, καὶ καλὸν φέρη στόμα.

5 Εὐριπίδου Ὀρέστη (395).

Ὀρέστα τλήμον, τίς σ' ἀπόλλυσιν νόσος;
ἡ σύνεσις, ὅτι σύννοια δεῖν εἰργασμένους.

6 Σοφοκλέους.

Ἡ δεινὸν ἄρ' ἦν, ἥνικ' ἄν τις ἐσθλὸς ᾖ
αὐτῷ συνειδῇ.

5

7 Ἀντιφάνους.

Τὸ μὴ συνειδέναι γὰρ αὐτοῦ τῷ βίῳ
ἀδίκημα μηδὲν ἡδονὴν πολλὴν ἔχει.

8 Πυθαγόρου.

10

Κακὰ μείζω πάσχει διὰ τοῦ συνειδότος ὁ ἀδικῶν
βασανιζόμενος ἢ ὁ τῷ σώματι καὶ ταῖς πληγαῖς μαστι-
γούμενος.

9 Ἴσοκράτους πρὸς Δημόνικον (§. 16).

Μηδέποτε μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσας ἔλπιζε λήσειν· 15
καὶ γὰρ ἂν τοὺς ἄλλους λήσης, σαντῷ συνειδήσεις.

10 Ἴσοκράτους Νικοκλής ἢ Κύπριος (§. 52).

Μηδὲν ἀποκρύπτεσθε μήθ' ᾧ κέκτησθε μήθ'
ᾧ ποιεῖτε μήθ' ᾧ μέλλετε πράττειν, εἰδότες ὅτι περὶ
τὰ κεκρυμμένα τῶν πραγμάτων ἀναγκαῖον ἐστὶ πολ- 20
λοὺς φόβους γίνεσθαι.

11 Βίαντος.

Βίας ἐρωτηθεὶς τί ἂν εἴη τῶν κατὰ βίον ἄφοβον
εἶπεν "ὀρθὴ συνειδήσις."

12 Περιάνδρου.

25

Περιάνδρος ἐρωτηθεὶς τί ἐστὶν ἐλευθερία εἶπεν
"ἀγαθὴ συνειδήσις."

13 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίνες ἀταράχως ζῶσιν εἶπεν
 "οἱ μὴδὲν ἑαυτοῖς ἄτοπον συνειδότες."

14 Διογένους.

Τίς γάρ ἂν ἦττον φοβητό τι ἢ θαρσοίη μάλιστα
 5 ἢ ὅστις αὐτῷ μὴδὲν συνειδείη κακόν;

15 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ εὐθυμίας
 (476 f).

Τὸ γὰρ συνειδὸς οἶον ἔλκος ἐν σαρκὶ τῆς ψυχῆς
 τὴν μεταμέλειαν αἱμάσσουσιν αἶμα καὶ νύσσουσιν ἐν-
 10 ἀπολείπει. τὰς μὲν γὰρ ἄλλας ἀναιρεῖ λύπας ὁ λόγος,
 τὴν δὲ μετάνοιαν αὐτὸς ἐνεργάζεται δακνόμενην σὺν
 αἰσχύνῃ καὶ κολαζομένην ὑφ' αὐτῆς. ὥς γὰρ οἱ φι-
 γοῦντες καὶ πυρετοῖς διακαίόμενοι τῶν ταυτὰ πα-
 σχόντων ἔξωθεν ὑπὸ καύματος καὶ κρούους μᾶλλον
 15 ἐνοχλοῦνται καὶ κάκιον ἔχουσιν, οὕτως ἐλαφροτέρας
 ἔχει τὰ τυχερὰ τὰς λύπας ὥσπερ ἔξωθεν ἐπιφερομέ-
 νας. τὸ δὲ "οὐ τις ἐμοὶ τῶν ἄλλος ἐπαίτιος, ἀλλ' ἐγὼ
 αὐτός," ἐπιθρηνοῦμενον τοῖς ἀμαρτανομένοις ἐνδο-
 θεν ἐξ αὐτοῦ, βαρύτερον ποιεῖ τῷ αἰσχυρῷ τὸ ἀλ-
 20 γεινόν.

16 Ἰσοκράτους Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι (§. 59).

Ζηλοῦτε μὴ τοὺς πλεῖστα κεκτημένους ἀλλὰ τοὺς
 μὴδὲν κακὸν σφίσιν αὐτοῖς συνειδότες. μετὰ γὰρ τῆς
 τοιαύτης τύχης ἥδιστ' ἂν τις δύναιτο τὸν βίον δια-
 25 γαγεῖν.

ΠΕΡΙ ΜΝΗΜΗΣ. ΚΕ.

1 Πορφυρίου περὶ τῶν τῆς ψυχῆς δυνά-
 μεων.

"Ὅσπερ γὰρ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν καὶ τὰς ἄλλας κατε-

μνήμην, ὅτι ἡ μὲν κίνησις ἐστὶν αἰσθήσεως ἐνεργούσης ἢ διανοίας (φαντάσματα γὰρ ἄμφω λέγειν ὁμοίως ἡμᾶς), ἡ δ' οἶον ζωγράφημά τι τῆς ψυχῆς· τὴν γὰρ γιγνομένην κίνησιν τῆς αἰσθήσεως σημαίνεσθαι τινα 5 τρόπον ἐν αὐτῇ παραπλησίως τοῖς σφραγιζομένοις διὰ τῶν δακτυλίων. διὸ καὶ τοῖς μὲν ἐν κινήσει πολλῇ διὰ πάθος ἢ δι' ἡλικίαν οὖσιν οὐ γίνεσθαι, καθάπερ εἰς ὕδωρ ῥέον ἐμπιπτούσης τῆς κινήσεως καὶ τῆς σφραγίδος· τοῖς δὲ διὰ τὸ ψύχεσθαι, καθάπερ καὶ τὰ 10 παλαιὰ τῶν οἰκοδομημάτων· καὶ διὰ σκληρότητα δὲ τοῦ δεχομένου τὸ πάθος οὐκ ἐγγίνεσθαι τοὺς τύπους. διόπερ τοὺς τε νέους σφόδρα καὶ τοὺς γέροντας ἀμνημονας εἶναι· ὑπορρεῖν γὰρ τῶν μὲν διὰ τὴν αὔξησιν τῶν δὲ διὰ τὴν φθίσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς λίαν τα- 15 χεῖς ἢ βραδεῖς· οὐδετέρους γὰρ τούτων φαίνεσθαι μνημονεύοντας· τοὺς μὲν γὰρ ὑγροτέρους εἶναι τοῦ δέοντος τοὺς δὲ σκληροτέρους, παρ' ὃ καὶ τῶν μὲν οὐ μένειν ἐν τῇ ψυχῇ τὸ φάντασμα τῶν δ' οὐχ ἄπτεσθαι τὸ παράπαν.

204 Ἐκ τῆς Πλάτωνος πρὸς Διονύσιον ἐπιστολῆς (314 ο).

Μερίστη δὲ φυλακὴ τὸ μὴ γράφειν ἄλλ' ἐκμανθάνειν· οὐ γὰρ ἐστὶ τὰ γραφέντα μὴ οὐκ ἐκπασεῖν. διὰ ταῦτ' οὐδὲν πάποτ' ἐγὼ περὶ τούτων γέγραφα, 25 οὐδ' ἐστὶ Πλάτωνος σύγγραμμα οὐδέν, οὐδ' ἐσται· τὰ δὲ νῦν λεγόμενα Σωκράτους ἐστὶ καλοῦ καὶ νέου γερονότος.

5 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φιλήβου (34 α).

Τὸ δ' ἐν ἐνὶ πάθει τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα κοινῇ 30 γιγνόμενον κοινῇ καὶ κινεῖσθαι, ταύτην δὲ τὴν κίνησιν ὀνομάζων αἰσθησιν οὐκ ἀπὸ τρόπου φθέγγοι ἄν.

Ἀληθέστατα λέγεις. Οὐκ οὖν ἤδη μανθάνομεν ὁ
 βουλόμεθα καλεῖν τὴν αἰσθησιν; Τί μὴν; Σωτηρίαν
 τοίνυν αἰσθήσεως τὴν μνήμην λέγων ὀρθῶς ἂν τις
 λέγοι, κατὰ γε τὴν ἐμὴν γνώμην. Ὅρθῶς γὰρ οὖν.
 Μνήμης δὲ ἀνάμνησιν ἄρ' οὐ διαφέρουσιν ἐγνωμεν;⁵
 Ἰσως. Ἀρ' οὐ τόδε; Τὸ ποῖον; Ὅταν ἂ μετὰ τοῦ
 σώματος ἐπασχε πάθη ψυχῇ, ταῦτα ἄνευ σώματος
 αὐτῇ ἐν ἑαυτῇ ὅτι μάλιστα ἀναλαμβάνη, τότε ἀναμ-
 μνήσκεσθαι πού λέγομεν. ἢ γάρ; Πάνν μὲν οὖν.
 Καὶ μὴν καὶ ὅταν ἀπολέσασα μνήμην, εἴτ' αἰσθήσεως¹⁰
 εἴτ' αὖ μαθήματος, αὐτὴς ταύτην ἀναπολήσῃ πάλιν
 αὐτῇ ἐν ἑαυτῇ, καὶ ταῦτα ξύμπαντα ἀναμνήσεις καὶ
 μνήμας πού λέγομεν. Ὅρθῶς λέγεις. ἥ

6 Ἰαμβλίχου ἐκ τοῦ περὶ ψυχῆς.

Τούτων οὐσῶν τῶν κοινοτάτων δυνάμεων εἰσὶ¹⁵
 καὶ ἄλλαι τῆς ψυχῆς δυνάμεις, κατ' αὐτὴν μὲν, οὐ
 μὴν συμπληρωτικαὶ αὐτῆς, ὥς ἡ μνήμη κατοχὴ οὐσα
 φαντάσματος.

ΠΕΡΙ ΛΗΘΗΣ. Κς.

1 Σοφοκλέους ἐκ Συνδείπνου.

Λάδα Πιερίδων στρυγερά καὶ ἀνάρατος,
 ἃ δὲ μιν ἄστις θνατοῖς εὐποτμοτάτα
 μελέων ἀνέχουσα βίου βραχὺν ἰσθμόν.

2 Εὐριπίδου Ὀρέστου (213).

Ἦ πότνια λήθη τῶν κακῶν, ὥς εἰ σοφῇ,
 καὶ τοῖσι δυστυχούσιν εὐκταία θεός.

3 Σοφοκλέους Ὑβρεως Σατύρων.

Λήθην τε τὴν ἅπαντ' ἀπεστρεφμένην,
 κωφὴν ἄναυδον.

- 4 Τοῦ αὐτοῦ Μυσῶν.
 Ὡς τοῖς κακῶς πράσσουσιν ἡδὺ καὶ βραχὺν
 χρόνον λαθίσθαι τῶν παρεστώτων κακῶν.
- 5 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φιλήβου (33 e).
 Ἔστι γὰρ λήθη μνήμης ἔξοδος.
- 6 Πλάτωνος ἐκ τοῦ συμποσίου (208 a).
 Ὁ γὰρ καλεῖται μελετᾶν ὥς ἐξιούσης ἐστὶ τῆς ἐπι-
 στήμης· λήθη γὰρ ἐπιστήμης ἔξοδος.

ΠΕΡΙ ΟΡΚΟΥ. ΚΖ.

- 101 Χοιρίλου Περσηίδος.
 Ὅρκον δ' οὐτ' ἄδικον χρεῶν ἔμμεναι οὔτε δίκαιον.
- 2 Αἰσχύλου.
 Οὐκ ἀνδρὸς ὄρκοι πίστις, ἀλλ' ὄρκων ἀνὴρ.
- 3 Ἀλέξιδος ἐκ Θητευόντων.
- 15 Ὅρκος βέβαιός ἐστιν, ἂν νενύσω μόνον.
- 4 Ἀμφιδος.
 Ὅστις γὰρ ὀμνύοντι μηδὲν πείθεται,
 αὐτὸς ἐπιορκεῖν ῥαδίως ἐπίσταται.
- 5 Ἀντιφάνους.
- 20 Δέσποιν', ὅταν τις ὀμνύοντος καταφρονῇ,
 ᾧ μὴ σύνοιδε πρότερον ἐπιωρκηκότι,
 οὗτος καταφρονεῖν τῶν θεῶν ἐμοὶ δοκεῖ
 καὶ πρότερον ὁμόσας αὐτὸς ἐπιωρκηκέναι.
- 6 Σοφοκλέους Ἰπποδαμείας.
- 25 Ὅρκον δὲ προστεθέντος ἐπιμελεστέρα
 ψυχὴ κατέστη. δισσὰ γὰρ φυλάσσεται,
 φίλων τε μέμψιν κελς θεοὺς ἀμαρτάνειν.

7 Ἀπολλοδώρου.

Μάστιγος οὐσης ὄρκον οἰκέτη δίδωσ;

8 Ἀντιφάνους.

Ὁ διδούς τὸν ὄρκον τῷ πονηρῷ μάλνεται·

τοῦναντίον γὰρ νῦν ποιοῦσιν οἱ θεοί.

5

ἐὰν ἐπιρκήσῃ τις αὐτούς, εὐθέως

ὁ διδούς τὸν ὄρκον ἐγένετ' ἐμβρόντητος, ὥς
οἶμαι δικαίως, ὅτι πεπίστευκέν τι.

9 Ἀλέξιδος Ὀλυνθίου.

Οὐ τοῖς γὰρ ὁμνύουσι τὸν φρονοῦντα δεῖ,

10

τοῖς πράγμασιν δ' αὐτοῖσι πιστεύειν ἀέ.

10 Λυκούργου.

Δεῖ φίλοις καὶ τοῖς οἰκείοις βοηθεῖν ἄχρι τοῦ μὴ
ἐπιρκεῖν.

11 Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον (§. 23).

15

Ὅρκον ἐπακτὸν προσδέχου διὰ δύο προφάσεις, ἣ
σαντὸν αἰτίας αἰσχυρᾶς ἀπολύων ἢ φίλους ἐκ μεγάλων
κινδύνων διασώζων. Ἔνεκα δὲ χρημάτων μηδένα
θεῶν ὁμότης μηδ' ἂν εὐορκεῖν μέλλης· δόξεις γὰρ
τοῖς μὲν ἐπιρκεῖν τοῖς δὲ φιλοχρημάτως ἔχειν.

20

12 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (33).

Ὅρκον παραίτησαι εἰ μὲν οἶόν τε εἰς ἅπαν, εἰ δὲ
μὴ, ἐκ τῶν ἐνόντων.

13 Εὐσεβίου.

Οἱ πολλοὶ τοῖς ἀνθρώποις τὸ εὐόρκους εἶναι αὐ-
τοῖς παραινέουσιν· ἐγὼ δὲ καὶ τὸ ἀρχὴν μηδ' εὐπε-
τέως ὁμνύναι ὅσιον ἀποφαίνομαι.

14 Ἡροδότου ἱστορίας σ' (86).

Ἐλεξεσφιν Λευτυχίδης τάδε· ὦ Ἀθηναῖοι, ποιέετε·

μὲν ὁκότερα βούλεσθε αὐτοί· καὶ γὰρ ἀποδιδόντες,
 ποιέετε ὅσια, καὶ μὴ ἀποδιδόντες, τὰ ἐναντία τούτων.
 ὁποῖον μέντοι τι ἐν τῇ Σπάρτῃ συνηνέχθη γενέσθαι
 περὶ παραθήκης, βούλομαι ὑμῖν εἰπεῖν. λέγομεν
 5 ἡμεῖς οἱ Σπαρτιῆται γενέσθαι ἐν Λακεδαιμόνι κατὰ
 τρίτην γενεὴν τὴν ἀπ' ἐμέο Γλαῦκον Ἐπικυδέος
 παῖδα· τοῦτον τὸν ἄνδρα φάμεν τὰ τε ἄλλα πάντα
 περιήκειν τὰ πρῶτα, καὶ δὴ καὶ ἀκούειν ἄριστα δι-
 καιοσύνης περὶ πάντων ὅσοι παρὰ Λακεδαιμόνας τοῦ-
 10 τον τὸν χρόνον οἴκεον· συνενεχθῆναι δέ οἱ ἐν χρόνῳ
 ἱκνευμένῳ τάδε λέγομεν· ἄνδρα Μιλήσιον ἀπικόμε-
 νον ἐς Σπάρτην βούλεσθαι οἱ ἐλθεῖν ἐς λόγους προ-
 σχόμενον τοιάδε· εἰμὶ μὲν Μιλήσιος· ἦκω δὲ τῆς
 σῆς, Γλαῦκε, δικαιοσύνης βουλόμενος ἀπολαῦσαι.
 15 ἔδοξέ μοι οὖν τὰ ἡμίσεια τῆς οὐσίας ἐξαργυρώσαντα
 θέσθαι παρὰ σέ. χρόνου δὲ διελθόντος, ἦλθον ἐς
 Σπάρτην τοῦ παραθεμένου τὰ χρήματα οἱ παῖδες· ἐλ-
 θόντες δὲ ἐς λόγους τῷ Γλαύκῳ ἀπήτεον τὰ χρήματα·
 ὁ δὲ διωθέετο. οἱ μὲν δὴ Μιλήσιοι συμφορὴν ποιεύ-
 20 μενοι ἀπηλλάσσοντο, Γλαῦκος δ' ἐπορεύετο ἐς Δελ-
 φούς χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ· ἐπερωτῶντα δὲ αὐ-
 τὸν εἰ ὄρκῳ τὰ χρήματα λήσεται, ἢ Πυθίῃ μετέρχεται
 τοῖσδε τοῖς ἔπεισι·

Γλαῦκ' Ἐπικυδεΐδη, τὸ μὲν ἀντίκα κέρδιον οὕτω
 25 ὄρκῳ νικῆσαι καὶ χρήματα λήσασθαι.

ὅμνυ', ἐπεὶ θάνατός γε καὶ εὐόρκον μένει ἄνδρα.
 ἀλλ' ὄρκου παῖς ἐστὶν ἀνάνυμος, οὐδ' ἐπὶ χεῖρες
 οὐδὲ πόδες, κραιπνῶς δὲ μετέρχεται, εἰσόκε πᾶσαν
 συμμάρψας ὀλέσῃ γενεὴν καὶ οἶκον ἅπαντα.

30 ἄνδρός δ' εὐόρκου γενεὴ κατόπισθεν ἀμείνων.

ταῦτα ἀκούσας ὁ Γλαῦκος συγγνώμην τὸν θεὸν παρ-
 αιτέετο αὐτῷ ἰσχεῖν τῶν φηθέντων· ἡ δὲ Πυθίῃ ἐφη

τὸ πειρηθῆναι τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ποιῆσαι ἴσον δύνανται. Γλαῦκος μὲν δὴ μεταπεμφάμενος τοὺς Μιλησίους ξένους ἀποδίδωσί σφιν τὰ χρήματα. τοῦ δὲ εἵνεκα ὁ λόγος ὅδε, ὃ Ἀθηναῖοι, ὠρμήθη λέγεσθαι ἐς. ὑμέας, εἰρήσεται. Γλαύκον νῦν οὐκέτι ἀπόγονόν ἐστιν οὐδέν, οὔτε ἰστίη οὐδεμία νομιζομένη εἶναι Γλαύκου· ἐκτέτριπται τε πρόρριζος ἐκ Σπάρτης. οὕτως ἀγαθὸν μηδὲ διανοέσθαι περὶ παραθήκης ἄλλο γε ἢ ἀπαιτεόντων ἀποδιδόναι.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΟΡΚΙΑΣ. ΚΗ.

10

1 Σοφοκλέους.

Ὅρκοισι γάρ τοι καὶ γυνὴ φεύγει πικρὰν
ὥδινα παίδων, ἀλλ' ἐπὴν λήξῃ κακοῦ,
ἐν τοῖσιν αὐτοῖς δικτύοις ἀλίσκεται,
πρὸς τοῦ παρόντος ἡμέρου νικωμένη.

15

2 Ἀφροδίσιος γὰρ ὄρκος οὐκ ἐμπολνίμος.

3 Καλλιμάχου.

Ὡμοσεν, ἀλλὰ λέγουσιν ἀλαθέα τοὺς ἐν ἔρωτι
ὄρκους μὴ δύνειν οὔατ' ἐς ἀθανάτων.

4 Διφίλου.

20

Ὅρκος δ' ἐταίρας ταντὸ καὶ δημηγόρου·
ἐκάτερος αὐτῶν ὁμνύει πρὸς ὃν λαλεῖ.

5 Σοφοκλέους.

Ὅρκος γὰρ οὐδεὶς ἀνδρὶ φηλήτη βαρὺς.

6 Εὐριπίδου (Hippol. 612).

25

Ἡ γλῶσσ' ὁμώμοχ', ἥ δὲ φροῖν ἀνώματος.

7. Μενάνδρου.

Συγκέχυκε νῦν τὴν πίστιν ὁ καθ' ἡμᾶς βίος.

8. Ἡσιόδου θεογονίας (231).

Ὅρκον θ', ὃς δὴ πλεῖστον ἐπιχθονίους ἀνθρώπους
5 πημαίνει, ὅτε κέν τις ἐκὼν ἐπίορκον ὁμόσση.

9. Δημοκρίτου.

Ὅρκους οὓς ποιέονται ἐν ἀνάγκαισιν ἐόντες, οὐ
τηρέουσιν οἱ φλαῦροι ἐπὴν διαφύγωσιν.

10. Εὐριπίδου (Iphig. Aul. 394).

10 Οὐ γὰρ ἀσύνητον τὸ θεῖον, ἀλλ' ἔχει συνιέναι
τοὺς κακῶς παγέντας ὅρκους καὶ κατηναγκασμένους.

11. Εὐφρονης Θεῶν ἀγορᾶς.

Καινοὺς πορίζου πρὸς με θεῶν θεοὺς,
ἵνα τοὺς παλαιούς μὴ ἐπιορκῆς πολλάκις.

15 12. Εὐριπίδου.

Συγγνώμονάς τοι τοὺς θεοὺς εἶναι δοκεῖς,
ἐάν τις ὅρκους θάνατον ἐκφρεύγειν θέλῃ
ἢ δεσμὸν ἢ βίαία πολεμίων κακά.

13. Εὐσεβίου.

20 Φημί πάντα τὸν προαίρεσιν τοῦ ἐπιορκῆσαι ἀνα-
δεξάμενον καὶ ὁρμήσαντα ἐπὶ τὸν ὅρκον, εἰ καὶ μὴ
πέλας ἢ τὸ ἔργον τῆς ἐπιορκίης τύχῃ τινὶ ἢ καὶ τῷ μὴ
βουληθῆναι τὸν ἀπαιτέοντα, ὅμως αὐτὸν ἔχειν γνώ-
μην τὴν τοῦ ψευδόρκου καὶ εἶναι τῆς ἐπὶ τῇ ἐπιορκίῃ
25 ἀμαρτάδος τῆς ὀφειλευμένης κατὰ τῶν καὶ ἔργῳ ἐπι-
ορκησάντων ἔνοχον τιμωρίας.

14. Κλεάνθους.

Κλεάνθης ἔφη τὸν ὁμνύοντα ἥτοι εὐορκεῖν ἢ ἐπι-

ορκεῖν καθ' ὃν ὁμνυσι χρόνον. ἐὰν μὲν γὰρ ὁμνύῃ ὥς ἐπιτελέσων τὰ κατὰ τὸν ὅρκον, εὖ οἱ ἐὰν δὲ πρόθεσιν ἔχων μὴ ἐπιτελεῖν, ἐπιορκεῖν.

15 Χρυσίππου.

Χρυσίππος διαφέρειν ἔφη τὸ ἀληθορκεῖν εὖορκεῖν, καὶ τὸ ἐπιορκεῖν τοῦ ψευδορκεῖν. τὸ ὁμνύντα καθ' ὃν ὁμνύει καιρὸν πάντως ἢ ἀληθοῦς ἢ ψευδορκεῖν· τὸ γὰρ ὁμνύμενον ὑπ' αὐτοῦ ἢ εἶναι ἢ ψεῦδος, ἐπειδὴ ἀξίωμα τυγχάνει ὅν· τὸ ὁμνύντα μὴ πάντως καθ' ὃν ὁμνύει χρόνον ἢ κείν ἢ ἐπιορκεῖν, ὅτε μὴ πάρεστιν ὁ χρόνος, εἰ ἀναφορὰ τῶν ὅρκων ἐρίγνυτο. ὃν τρόπον γὰρ σθαί τινα εὖσυνθετεῖν ἢ ἀσυνθετεῖν, οὐχ ὅτε σθεται ἀλλ' ὅτε οἱ χρόνοι ἐνίστανται τῶν κατ' ὁμολογίας, οὕτω καὶ εὖορκεῖν τις καὶ ἐπιορκεῖν θήσεται, ὅταν οἱ καιροὶ παραστῶσι, καθ' οὓς ὡς γησεν ἐπιτελέσειν τὰ κατὰ τοὺς ὅρκους.

16 Ξενοφῶντος ἐν τῇ Κύρου ἀναβιβλίον β' (5, 7).

Πρῶτον μὲν γὰρ καὶ μέγιστον οἱ θεῶν ὅρκοι λύνουσιν ἡμᾶς πολεμίους εἶναι ἀλλήλοις· ὅστις δ' ὧν σύνοιδεν ἑαυτῷ παρημεληκώς, τοῦτον οἱ ἂν ἐγὼ εὐδαιμονίσαιμι. τὸν γὰρ θεῶν πόλεμος οἶδα οὔτε ἀπὸ ποιοῦ ἂν τάχους φεύγων τις ἀπ' αὐτοῦ, οὔτε εἰς ὅποιον ἂν σκότος ἀποδραίῃ, οὔτε ἂν εἰς ὅχνηρον χωρίον ἀποσταίῃ. πάντη γὰρ τοῖς θεοῖς ὕποχα, καὶ πάντη πάντων ἴσον οἱ θεοὶ τοῖσιν.

17 Ἡροδότου ἱστορίας α' (74).

Ἄνευ γὰρ ἀναγκαίης ἰσχυρῆς πίστεως ἰσχυρὸν ἐθέλουσι συμμένειν.

18 Χρυσὸν μὲν ἄνθρωποι βαναύσῳ τέχνῃ προσθά-
 φαντες ἔγνωσαν τὸ κρήνυν· ἄνδρα δὲ οὐκ ἔστι δε-
 ξιδὸν γνώμῃ σταθμισάμενον ἀθρῆσαι. τοιήδε τις τὸ
 5 καλαιὸν ἡμέας ἐκ θεῶν συνέστησε μοῖρα. χρὴ δὲ πί-
 στιν ἐν φιλήῃ τίθεσθαι κραδίῃ μὴ διπλῇ πεφυρμένους
 μηδ' ὄρκον ἐπιορκίης προσφιλέστερον ἡγεομένους· ὁ
 γὰρ τοιοῦδε τῶν ἀνδρῶν τὴν μὲν ἐκ θεῶν ἀναβάλλε-
 ται τιμωρίην, ἐπὶ δὲ τοῦ καθεστῶτος πικρὴν ψυχα-
 γωγίην ἔχων τέρεται μωρὸς ἐών. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν
 10 ὥς μένει τὸν κακὸν δίκῃ; εἰ δ' οὐ παρὰ κόδα τιμω-
 ρίης ἔτυχεν ἄλλ' ἐν χρόνῳ, κέρδος ἡγεέσθω τοὺς διε-
 στῶτας ἡλλοὺς, οὓς * περσῶν ἐκτὸς ἀμηρύτους ὁ θεὸς
 παρεπιδημέειν εἶχεν ἐν ζωίοις. ὥς δ' οὐ νωθρὴν ἔχει
 15 τὸ δαίμόνιον ἀνθρώπων ἐπίσπεψιν, ἐξ ἔργων ἀλη-
 θεΐης εὐόρητόν ἐστι. λέγεται γὰρ ἐν Τενέδῳ παρεπι-
 δημίην ποιησάμενον Ἀρχέτιμον ἐξ Ἐρυθραίης τῆς
 Ἰωνῶν πόλεως ἐπιξένωσιν θέσθαι Κυδίη· χρυσοῦ δ'
 ἡλισμένην οὐκ ὀλίγην ἐμπολὴν ἔχοντα, ταύτην δὴ
 παραθέσθαι Κυδίῃ οὕτως ἔχοντα ὥς οὐδὲν ἂν βίαιον
 20 ἐξ ἀνδρὸς πάθοι, δοκέοντός γε δὴ λώιστα πρὸς ἑωυ-
 τὸν ἀρτίως ἐν φιλήῃ συγκεκρῆσθαι. ἔνθα Κυδίῃ κα-
 κὴν βουλὴν ἐς φρένας ἐμβάλλει φιλοκερδίῃ. ἀπαιτεῦ-
 μενος γὰρ τὸν δοθέντα χρυσὸν ἐν παραθέσει σκληρὴν
 ἄρνησιν ἐποιήσατο· τῶν δ' ἐς ἀμφιβολίην πιπτόν-
 25 των, τέλος ἔδοξεν ὄρκῳ κυρῶσθαι. Κυδίης μὲν ὦν ἐς
 τρίτην ἡμέρην βουλόμενος κυρῶσειν πίστιν τοῖς θεοῖς
 ἐπιτρεφθεῖσαν, ἀπελθὼν ἐς οἶκον μηχανὴν τοιήνδε
 ἔθετο. νάρθηκα γὰρ κοιλήνας παντὸς χρυσοῦ φόρτον
 ἐς αὐτὸν ἤρεισε, πρὸς δὲ χειρὸς ἀντίληψιν εἴλημα μί-
 30 τρης ἐδέσμευσε πάντοθεν, ὥς ἂν κρύπτοιο τὴν κατε-
 σκευασμένην πρόφασιν· ἐπειδὴ δὲ ἡ τεταγμένη παρῇν
 ἡμέρῃ, νωθρὴν πορείης ἡλυσὶν ποιεύμενος διηρείδετο

νάρθηκι νοσηλείην ἐπιφέρων σώματι· καταστάς δὲ
 ἐναντίον τοῦ θεοῦ, ὅνπερ ἐμελλε συνίστορα ποιέ-
 σθαι, δίδωσι Κυδίας Ἀρχετίμῳ νάρθηκα τὸν ἐντὸς
 ἀδικίην πᾶσαν κεύθοντα, μέχρι περ τελευτήσῃ τὸν
 τεταγμένον ὄρκον· ἀνατείνας δὲ τῶν ἑῶν χειρῶν φο- 5
 ρὴν εἶπεν ὥς λάβοι μὲν παρ' Ἀρχετίμου παραθήκην,
 ἀποδοίῃ δὲ ταύτην [ὅπερ ἦν ἐκ τέχνης πεπλασμένον
 ψεῦδος]. βαρυνθεὶς ἐπὶ τοῖς λελεγμένοις Ἀρχετίμος
 ῥήσσει πρὸς ἔδαφος νάρθηκα πληγῇ βαρεῖη, τοῦ δὲ
 ἀραχθέντος ἐκτὸς ἐρρῦη παραθήκης ὄγκος. Ἀρχετί- 10
 μος μὲν ὦν ἐκ θεῶν προνοίας τοιῆσδε ἔτυχε, Κυδίῃ
 δὲ λέγεται κακὴν βίον καταστροφῇ γενέσθαι. εἰς αὐ-
 τὸν δὲ βλέποντας μὴ καταφρόνησιν ποιέσθαι πρὸς πί-
 στιν ὄρκων ἰόντας ἀνθρώπους, οἷς ἐπισφαλὲς ὀπηδέει
 τύχη παντοίῃ φορῇ πνεύματος αἰωρευμένη. 15

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ
ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ

O A N N I S S T O B A E I
F L O R I L E G I U M

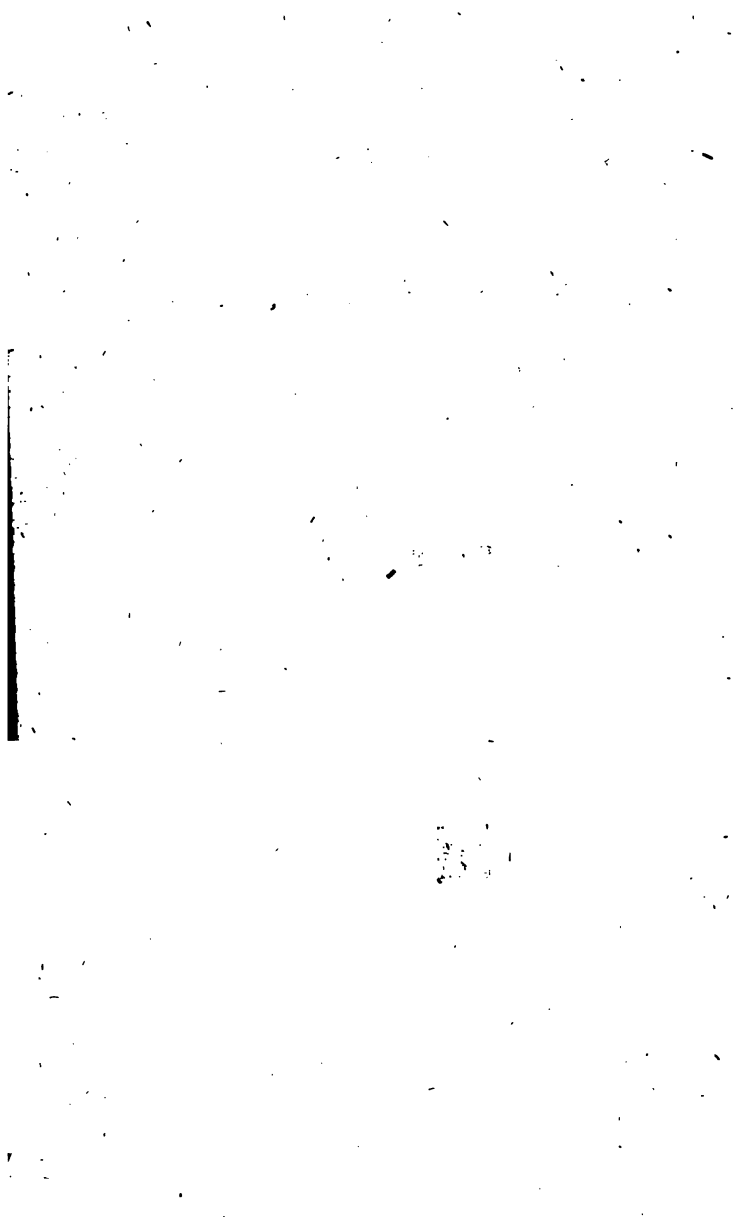
RECOGNOVIT

AUGUSTUS MEINEKE

VOL. II.

L I P S I A E
SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI
MDCCCLV.

DISCREPANTIA LECTIONIS A TEXTU GAISFORDI.

P. 1, 2. ὥς νῦν] ὥς νυν Dindorfius 3. ἀπτεται] ἀφαι-
ται Brunckius 18. ἀνολβίην — ὄλβον] ἀνολβίη — ὄλβφ
ex A

P. 2, 17. ἔργον] ἔργον 20. σὸν πατέρα] πατέρα σὸν
Bothius 27. Euripidis versus est Philoct.

P. 3, 2. γενομένους] πενομένους Bentleius μέχρῃς
ἂν ζῶσιν] μέχρῃ ἂν οὐ ζῶσιν 9. ἐντελεχείαις] ἐνδελεχέ-
αις e codd. 24. ἤξει] ἄπει O. Schneiderus 25. sepa-
rari a praecedenti versu; Euripidis est in Telepho, ut con-
stat ex hoc ipso titulo no. 9

P. 4, 12. εὐανδρίαν] rectius alias εὐδοξίαν 18. δύ-
σεις, τροπὰς] corr. δύσεις τροπὰς, 20. συγγενικῶν] συγ-
γενῶν Grotius 30. ἀλγύνει] ἀλδαίνει Musgravius

P. 5, 15. Ἀπολλοδώρου] Ἀπολλοδότου Vind. 16.
χρόνον] χρόνον βραχύν Vind. et B m. s. ἐὰν] ἂν 18.
Ἀρχελαίου acc. e Voss. 22. ποιούνθ'] ποιοῦνθ' Grotius

P. 6, 5. ante σὴ πατρίς Grotius et Gaisfordus ex Euri-
pide add. ὄρας; ἄβουλος ὡς κεκερτομημένη | τοῖς κερτομούσι
γοργὸν ὡς ἀναβλέπει 10. βουκολικοῦ] βουκολικῶν

11. θαμινῆς] θαμινᾶς αἰεὶ ἰοίσας] ἀεναοίσας 14.
λόγον] χρόνον Hirschigius 16. ἄλλο] ἄλλου B m. s. 19.
ἀγαθαῖς] ἀγαθὰ Nauckius φίλοις] φίλοι Grotius 22.
τάρ'] ante Porsonum γὰρ

P. 7, 3. 4. ἐσπούδασεν] ἐσπούδακεν 6. πόνοις τοῖς]
πόνουσι τοῖσι 7. ἀναγκαίους] ἀναγκαίοις 10. τῆς
ὑστεραίας] τῇ ὑστεραῖα Hirschigius 11. ἐκκλησίας] ἐκκλη-
σία Hirschigius 24. ἀκουσίαν] ἀκουσίαν 25. ἐλα-
φροτέραν] ἐλαφροτέρην 27. ἐαυτοῦ τῇ συνηθεία] ἐαυτοῦ
συνηθεία A

P. 8, 4. γίνονται] γίνονται 9. παρὰ Κόνων] ante Grotium παρακωνῶντι 17. Ερμιονεύς] ὁ Ερμιονεύς e cod. Par. apud Boisson. AG. IV p. 197 18. πείρα] ἡ πείρα e cod. Par.

P. 10, 2. ὥσπερ οἱ ἐρῶντες ἀκολάστως] haec fort. delenda 3. οἱ ἄλλοι] ἄλλοι ex A 17. δοξοκόπος εἴη] δοξοκόπος τις ἢ Halmius; posui δοξοκοπὸς ἢ, nisi praestat δοξοκοπήση 19. κακοποιήση, τοῦτο σκοπεῖν ὅπως μὴδὲν] κακοποιήση τοῦτον, τὸ σκοπεῖν ὅπως μὴ ex A 20. ὥσπερ οἱ κόλακες] haec fort. insiticia 25. ἢ add. Halmius

P. 11, 1. ἄλλο τί γε] ἄλλο τι? 15. ἵνα ἀγαθοὶ] ἵνα αὐτοὶ ἀγαθοὶ A 16. ὃ acc. ex B 19. πάντα πόνῳ] πόνῳ πάντα ex A 29. ἀποροῦσιν] ἀπεροῦσιν e Xenophonte

P. 12, 24. ἀργοὶ εἰσι] πρόοιντο Xenophon, ἀργοὶ εἶεν Nauckius

P. 14, 2. εἶναι] ἔρχονται e codd. 6. μεταῖσι] μεταῖσι 12. τουτέστι τῆς ψυχῆς] haec fort. delenda 30. τῶν ἀγαθῶν] ἀγαθῶν Nauckius 31. τῶν κακῶν] κακῶν Nauckius

P. 15, 1. ἀληθῶν] ἀληθῶς A

P. 16, 6. ἰδίᾳ] ἰδίᾳ ἐαυτῷ] ἐαυτοῦ Halmius ἀτρέμας] ἀτρέμα ex Eur.

P. 17, 14. λέγει τις καὶ ἀκούῃ] λέγει τις καὶ ἀκούει Halmius 29. ἔν δὲ ἄκος τῇ ἐπιτυχίᾳ] ἐάν δὲ ἀποστῇ ἐπιτυχίᾳ Iacobsius

P. 18, 18. πειρατηρίοις] πυριατηρίοις 22. ἐκ τοῦ Φαίδρου acc. e Vind.

P. 19, 3. ἐν δ'] ἐν α' e Vind.

P. 21, 11. βίοντον] βίον τὸν ex Vind. 13. τῇ συνηθείᾳ] τὴν συνήθειαν Gaisfordus 22. πόνον] πόνος ex A

P. 23, 9. Ἀντιόπη add. e Vind. 11. ἀμελία παρὰ εἰς] ἀμελία παρὰ εἰς ante Valckenarium 28. τὸ] γὰρ Cobetus

P. 24, 6. τύχης] τέχνης Bentleius 7. εἵνεκα] οὕνεκα 8. ἀπαιδεύτον] ἀπαιδευτος Bentleius 11—13. Hi versus vulgo leguntur post vs. 6. transposuit Kiddius 25. ἀθλιώτερος] ἀχειρότερος Dobraeus γούν] δ' Dobraeus 28. δεῖ] αἰ ante Porsonum 29. μὴδὲ περινοστέιν] μὴδὲν, περινοστέιν δὲ ante Porsonum

P. 25, 4. ψυχῇ] τύχη? 10. Μετανύτπη add. e Vind.
 19. τουτων] τουτω e Vind. 28. ὦν] ὦν οὐκ e Demosthene

P. 26, 2. ἀμελετησίῃ ἀσκήσιος] aut ἀσκήσιος delendum, aut scribendum ἀμελησίῃ ἀσκήσιος 4. ἐν γ' ἀπομνημονευμάτων add. ex Vind.

P. 27, 9. Εὐριπίδου] Τέννη (oper. vitio Γέννη) add. Nauckius e Vind. in quo est ζῆνη 23. πᾶς] ἅπας Grotius 25. ἄρξης] ἄρξη e Damasc. 27. Δημοκρίτου] Damasc. Δημοκρατους. hinc servavi formas vulgares

P. 28, 3. Πυθιάδος add. e Vind. 7. Σωπάρω περιἀρετῆς add. e Vind. 8. εἴη καὶ τὰ τῆς αἰδοῦς ἀντεχόμενα, τιμῶντα μὲν τὰ χρηστὰ ἦθη] εἴη τὰ τιμῶντα μὲν τὰ χρηστὰ ἦθη καὶ τὰ τῆς αἰδοῦς ἀντεχόμενα? 16. θεὸς νομίξει] δ' ἐνόμισε e Vind. μηδὲν] μηδένα 24. ἀλλ' αἰδέομαι] ἀλλὰ τὸν αἰδέομαι e Damasc. 25. ἐκ Κρεσφόντου add. e Vind.

P. 29, 5. ἐκ τοῦ Εὐθύφρονος add. e Damasc.

P. 30, 1. Διφίλου] Μενάνδρου Vind. 5. ἔστιν] ἔστ'
 6. separavi a superioribus τάναιδης] ante Valckenarium γ' ἀναιδῆς 17. inter lineas hunc versum habet Vind. qui cum Voss. aliisque τὰ pro τήν· spurium recte iudicavit Nauckius
 21. Καρίνη add. e Vind. et marg. Gesn. 24. τὸ κρατοῦν γὰρ νῦν νομίζεται θεός] Artemidorus, ut Com. Gr. IV p. 144 indicavi, τὸ κρατοῦν γὰρ πᾶν δύναμιν ἔχει θεοῦ, quod praefert Cobetus Var. L. p. 119 iterumque Mnemos. IV p. 269. Non assentientur qui meminerint νομίζειν θεοὺς esse deos publica lege receptos colere; recte etiam et fere necessarium νῦν. eo scilicet iam ventum est ut penes quem potestas est pro deo colatur. quae omnia non insunt, in ieiuno illo ac ne vero quidem πᾶν κρατοῦν δύναμιν ἔχειν θεοῦ 26. ἱστοριῶν α' add. e Vind. 27. χιτῶνι] κιθῶνι e Damasc.
 29. ἐκ τῆς Κύρου παιδείας add. e Vind.

P. 31, 6. Πολλοῖς] Πολλῶν Nauckius 10. Ἀλεάσι] Ἀλεάδαις 16. Ἀθηνοδώρου] non poetae hoc nomen est, sed scriptoris Simonideo dicto notissimo usi

P. 32, 18. Ἀπολλωνίου τοῖς γνωρίμοις add. e Vind.

P. 33, 13. τῶν περὶ θεῶν ὅτι] τοῖς περὶ θεῶν ὅ τι Wyt-

tenb. 18. Ἀρχιλάω add. ex Vind. 19. λέγ' εὖ] ante Valck. λέγε 21. Αἰγιῖ add. e marg. Gesn., Αἰγιέως Vind. et codex Mendozae

P. 34, 27. ἐτέροιςιν ἐντυγχάνων] imo ἐτέροις συντυγχάνων

P. 35, 14. μειρακίων] μειρακίσκων? 25. Ἀναξάρχου] e libro περὶ βασιλείας apud Clementem Alex. Strom. I p. 297. cf. praefat. Stobaei vol. I p. XXIX. idem Anaxarchus tit. XXX, 13

28. φωνεῦντα] φωνέοντα Clemens 30. ὄρος] οὐρος Bergk. ol δὲ] εἰ δὲ e A, ὅσοι δὲ e Clém. ἔξω] seclui ut interpretationem vocis θύρησιν δῆσιν μουσικὴν] θύρησιν αἰδουσιν ἢ ἦν Clemens, θύρησιν αἰδουσι κῆν Bergk. ius

P. 36, 1. πεπνυμένως] πῃ πεπνυμένα Clemens αἰσῶσιν] αἰσουσιν A Clem. οὐ παραδέχονται ἐν ἀργίῃ] αὐ τιθέμενοι ἐν σοφίῃ Clemens. Bergk. ius Stobaeum lēgisse putat οὐ παρεχομενοι ἐν ἀργίῃ, Clementem οὐ τιθέμενοι ἐν σωπῇ 2. αἰτίην δ'] om. αἰτίην Clemens 19. συνιείς] συνιείς

P. 38, 14. σωφρονέστεραι] ἐμφορονέστεραι 25. Με- νάνδρου] seclui cll. Com. gr. vol. IV p. 257 ἐπὶ γλώσσῃ φυεῖς] v. Cobetum Mnemos. IV p. 233

P. 39, 3. Μενάνδρου] seclui, Euripidis est 4. καρ- τερόν] καρτερός Cobetus; at μεδιέναι λίθον ἐν χειρὸς non est lapidem manu iaculari sed missum facere 5. δᾶον] ἐλαφρόν? 6. Εὐριπίδου] τοῦ αὐτοῦ e Vind. Δικτύος] Δίκτυος

P. 40, 3. ἐρωτηθεῖς] ἐν ἐρωτηθεῖς recte Iacobsius 10: ἀφρόνων] ἀφρόνων 19. ἔφη μὲν] μὲν ἔφη λαλεῖν] λέγειν scribendum, dicendi non garriendi magister erat Iso- crates

P. 41, 6. ὁδόντων] ὁδόντας 7. χρηζόμεν] χρηλίζομεν 8. ἄν] ἔάν

P. 42, 11. ταῦτα ὅσα] ταῦτά πως ᾧ 21. ὦ] ὥς? 23. χρηστοῖς νομιζομένοις] ante Grotium χρηστὸς νομιζο- μένους

P. 43, 4. τέχνην] τύχην. illud tuetur. Cobetus 6. Παι- ρίδου] v. Valcken. diatr. p. 198 10. λόγοις] λόγος? 17. Ὑμνις] Ὑμνις 18. μακάριον ἢ] μακάριόν γ' ἢ, sed prae- stat μακάριόν τι 21. πιστικόν] πειστικόν 23. οὐ] εὖ e codd.

P. 44, 13. θαυμαστὸν] ἀξιοθαύμαστον e codd. 17. βίος] ὁ βίος 18. συντέτακται] εὐ τέτακται?

P. 46, 7. καὶ Φωκίωνα ἰδὼν ἐρχόμενον] ὡς εἶδε Φωκίωνα παριόντα ex A 8. ἔρχεται] hic ponit A, vulgo post κοπῆς 9. σφῦρα καὶ] haec seclusi 13. ἀνελθεῖν] ἀπελθεῖν 18. τοῦ βασιλέως] acc. ex A 27. ἐκουσίως] ἐκουσίους? 28. ἀκουσίως] ἀκουσίους?

P. 47, 14. μέχρι τοῦ] μέχρι του Vind. 15. δοκῶ] δοκῇ Vind. 17. λιτὸς γενόμενος] αὐτὸς πενόμενος? 23. καὶ πότ'] καὶ ποτ' 24. 25. ὄμματα ἔσθ' ἤμιν;] ὄμματα; οὐκ ἔστιν 26. πότοις ἤ] ποτοῖσι Valek.

P. 48, 5. ἐν βίῳ βεβιωκότα] εὐ βίον βεβηκότα? 28. δίκαιον] ἴδιον ante Porsonum. 29. αὐτὸ τὸ κτῆμα] τὸ del. Wakef. et Gaisf. quo metricum vitium aufertur, grammaticum infertur

P. 49, 6. ὃ] codd. ἂ, ὅ Trinc. ἤ Nauckius; malim. ὃ et mox σωτήριον pro σωτηρία 8. τίς δέ κα λῶη] τίς δ' ἐγκαλοῖ codd. corr. Porsonus 9. ἀνὴρ γὰρ οὐδεὶς] γὰρ quod ferri non potest om. Voss. et Ars. scripsi quod sententia postulare videbatur ἄπῃρος οὐδεὶς 10. ἡλέησ' ἰδὼν τις] ἡλέησέ τις ἰδὼν e codd. 17. ἀκούων πολλὰ] ἀκούων τὰ πολλὰ A, unde κλύων τὰ πολλὰ Nauckius 24. εὐξαίμαν] εὐξαίμ' ἂν ante Seidlerum V. D. p. 409

P. 50, 7. πάντα τὰ λυμαινόμεν'] πάντα τὰ λυμανούμεν'? an πᾶν τὸ λυμαινόμενον? 8. τὸ σιδήριον] ante Bentleium τὸν (A τὸ) σίδηρον 20. ἐκλαμφθῶσιν] ἐκλάμψωσιν e Plut.

P. 51, 11. κοινῶν] hoc addidi e Trinc. 19. ἀνὴρ ἀγαθὸς γὰρ] γὰρ om. codd. ἀνὴρ γὰρ ἀγαθός? an delendum ἀνὴρ? 23. 24. τοῖς καλλίστοις ἀργῶν καὶ ἀπρακτῶν] restitui formas ienicas, at sententiam non expedio

P. 53, 23. κατασχόντες] κατέχοντες AB 25. μιμησάμενοι] μιμησάμενοι Iacobsius

P. 54, 4. φθονητέον] fort. add. εὐτυχίαν 7. πολλὰ ἔχων χρηστὰ] rectius πολλὰ ἔχων καὶ χρηστὰ 9. ἀγγεῖω] ἀγγηῖω?

P. 55, 7. παθῶν seclussit Iacobsius 16. δύναιμ' ἂν] δύναι' ἂν ex Eur. 17. τοῦ αὐτοῦ add. e Vind. 18. γὰρ] fort. del.

P. 56, 1. vulgo Δικτύος 2. πόλιν] πάτραν Boissonadus 3. πάτραν] πόλιν Boissonadus 4. Ἐν γέ μοι] ἔν γ' ἔμοι Valckenarius; huic versui quod vulgo praefigitur lemma τοῦ αὐτοῦ Δικτύος delendum esse intellexit Nauckius

19. κάλλιστα] μάλιστα Brunckius

P. 57, 5. Φοινίσσαις acc. e Vind.

P. 58, 19. καὶ ὅπως] καὶ fort. del. αὐτῶν] αὐτῶν

τάξει] τάξι 21. 22. ἐπιτηδεῖα μόνῃ] ἐπὶ τῇ διαμονῇ

Iacobsius 25. καθιστώσας] κατεστεώσας

P. 59, 4. οἱ Λάκωνες] Haec quo pertineant docet Herod. VII, 134. Lucianus Enc. Dem. 32 15. τῇ μικροπολιτείᾳ] τὴν μικροπολιτείαν ex AB

P. 60, 4. αἶρασα] ἄρασα? 11. erat Τεγεάται et μοχ Φενεάται 15. σκεψάμενος] σκηψάμενος ex B 22. ἀποκτεῖναι] ἀποκτείνει Hirschigius 24. τρίτῳ] πρώτῳ Gaisfordius 28. Περσεφόνην] Περσεφόνη Gesnerus 29. Θρασιθέα] Θρασιθέα A, Πραξιθέα Valesius, cf. Plutarchi mor. p. 310 d.

P. 61, 1. τὸν πόλεμον] τοῖς πολεμοῖς Hirschigius 7. πρώτος] ἡ πρῶτος? 8. τιθέμενος] θέμενος ex B 11. τῆς τε τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς] τοῦ τε πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς ex marg. A 13. γινομένων] γονέων posui, at rectius fort. Bentleius γειναμένων 14. δεῖ] corr. typoth. errorem δὴ 24. τὸ προκείμενον] τὸν προκρινόμενον Bentleius 31. ἐξετάζοιτο] ἐξετάζοι Hirschigius καθήκειν] καθήκοι?

P. 62, 2. ὧς] ἐνὸς Hirschigius 5. συγκεφαλαιώσθω] συγκεφαλαιώσθω Hirschigius, scribendum potius συγκεφαλαιούσθω, ut habent edd. ante Gaisfordum; συγκεφαλαιώσθω typoth. vitium videtur 6. κοινὸν] κοινὸν ἡ libri, κοινῇ Halmius 10. συμφέρον πόλιν] πόλιν συμφέρον ex A 17. ἀποικονομεῖσθαι] ἀπονομεῖσθαι A, ἀποικοδομεῖσθαι Gesnerus 20. 21. τελειοῦντα] τε βιοῦντα Badham 21. καὶ ἡ] libri καὶ εἰ, Needham καὶ ἡ

P. 63, 1. παραδιαλλάττοιτο] παραδιαλλάττοιτο Bentleius 4. εἰ τὰ τε] ἐπεὶ τὰ γε 5. τὰ νῦν] haec seclisi 13. εὐτυχοῦντ'] τυχόντ' Matthiae 14. δυστυχοῦντα] δυστυχοῦσα ex B 26. ἀβελτηρίαν] ἀβελτερίαν

P. 64, 9. Ἐρεσίου] Ἐρέσου 10. Γλαύκων] Γλῶκων

Plutarchus, fort. *Λύκαν*, de quo v. ad Stephanum Byz. p. 721 11. *ἐκ Κέω. τούτους ἐδίδωξεν οὐδείς] ἐν κατωτέρῳ τούτους ἐδίδωξεν οὐδείς* libri i. e. *ἐκ Κέω. τίς οὖν τούτους ἐδίδωξεν; οὐδείς*. Cf. Plutarchus l. l. 26. *ἂν δὲ μικρὸν] ἂν μικρὸν* e Plutarcho

P. 65, 3. *λάματα] λήματα* 14. *εἰπόντι] addendum videtur τινὶ τὴν φρυγὴν κακὸν* vel simile quid 15. *ποίων] ἢ ποίων* Iacobsius 26. *φεύγει] φησὶ* vel *λέγει* 28. *ὦ παῖ] ὦ παῖδες?* sic certe Plutarchus aliiqve

P. 66, 8. *Ἀντιγόνω] Ἀντιγόνου?* 9 — 11. *Ἰππομέδων — ὑπὸ Πτολεμαίου]* haec transponenda videntur l. 13 ante *καὶ τὸ τελευταῖον*, sed ut verbum finitum exciderit 19. *αὐτοῖς εἴη ὀδυνῶντο] αὐτοῖς; εἰ δ' ὀδυνῶντο*, fere ut Gaisfordus qui voluit *αὐτοῖς ἢ; εἰ ὀδυνῶντο*, in quibus *ὀδυνῶντο* pro *ὀδυνῶντο* solus B 21. *ἦ] σὺ* Gesnerus in versione *ἦ ὀλίγων]* haec seclusi 31. 32. *οὐδ' εἰς] οὐδ' οἱ πάντες εἰς?* 32. *ἔχομεν] ἔχομεν?*

P. 67, 9. *πόλιν* abundat 11. *ἡσσωμένον] ἡγωνισμένον*, quo ducebat A *ἡσσαν ἔσμεν οὐ* 12. *ἀστείως]* ante Gaisfordum *ἄστεως* 24. *πότερα ἂν] πότερα* ex A

P. 68, 3. *ἔχεις] ἔξεις* 10. *Κύριος] Valckenarius Κύθριος*, fort. *Σκύριος* 11. *Βελβινήτης]* ante Valckenarium *Βελβινθείτης*, A *Βελβινθείτης*, fort. *Λελβινθείτης* 16. *εὐγενής]* *ἐγγενής* Valckenarius 21. *Θήβαις] ἐν Θήβαις* an *Θήβησι*

P. 69, 4. *ὅτι δὲ] τί δὲ* Halmius *δόξῃ] δόξαι* Halmius 12. *ἄγνοια] ἀγωνία* Nauckius 19. *τύχης — ταφήσῃ] τύχῃς — ταφείης* Halmius; praestat fort. *τυχήσῃς — ταφήσῃ (ταφήσει)* 20. *ἦ] ἦ* e libris *μόνον] μὲν* vulgo, *μόνον* Gesn. marg. 22. *κρυφθῆναι]* Ita Gaisfordus e Diogene IV, 25; eodem ducit A *κρυφθῆ*ῃ καὶ*, Vind. Trinc. *κρυφθῆ καὶ*, vulgo *κρυφθῶ καὶ*, quod debili auctoritate fultum tenet Geelius ad Euripidis Phoen. 1456 versum hunc Teletem in Euripidis Phoenissis legisse negans. mihi non dubium videtur quin Euripidis sit, qui si scribatur ut apud Diogenem est *ἐν γῆς φήλῃς μυχοῖσι κρυφθῆναι καλόν*, nihil iam languoris vel loquacitatis habet 23. *κρυφθείης]* *κρυφθήσει* scribendum erit, si recte statui de 19, vel potius *κρυφθείς ἴσα* propter sequens *ἀλλ' ἄταφος*

P. 70, 6. τύπος] τρόπος malim cum Gesnero 27. ἄξιός] ἀξιούς AB e corr. ἄξιον m. sec.

P. 71, 24. τὰ σώματα] τὸ σῶμα ex A 27. Σπαρτιατικός] Inauditum hoc viri nomen; an scribendum ὁ Σπαρτιατικός, deleto quod sequitur ὁ Λακεδαιμόνιος?

P. 72, 4. ἑαυτοὺς] αὐτοὺς e Damasc. 17. ἐγὼ δὲ] οἶδα δ' ἐγὼ AB a m. sec. 18. ἂν] φάλην ἂν vel ἴλε quid scribendum, v. Gaisfordum 23. τοὺς Φαλάκας] fort. secludenda 26. τοὺς Πέρσας] haec seclusi 29. Συρακούσιος] Συρακόσιος

εὐ

P. 73, 5. φνυγόντας] φνυγόντας A

P. 75, 10. βλάπτῃ] βλάπτει 11. ταπεινώῃ] ταπεινολή 16. 17. νῦν πρὸς σέ λέγω] πρὸς σέ λέγω νῦν ex A

P. 76, 5. 'πρὸς ἐν' εἵποις ποτὲ] πρὸς ἄνδρ' εἶπων in Valckenarius e Plutarcho 6. ἂ] ὦν Erfurdcius 8. γὰρ παρακαταθήκην] παρακαταθήκην γὰρ Porsonus 14. λαθεῖν λαθεῖν vulgo 17. λαλεῖν κακόν] λαθεῖν καλόν Blomfieldum 28. ἐρωτηθεῖς] παρὰ τινος add. AB

P. 77, 25. εἰς] libri ἀεί, recte Dindorfius δεῖ

P. 78, 28. οἰκουμενικοῦ] οἰκονομικοῦ

P. 79, 7. Φιλοκλήτου] Ρούφου ἐκ τῶν Ἐπικλήτου Gaisfordus; sufficit Ἐπικλήτου 8. διαβολάς — τοιοῦτον] φιλότητος διαβολάς· ἄγει γὰρ τὸ τοιοῦτον Pflugkii 9. προταχθεῖς] πρόσθε καὶ εἴση Pflugkii 10. ἐρωταῖ] εὐπρωτωπα Pflugkii

P. 80, 5. πατὴρ ὦν] ante Grotium τῶν πατέρων πόλει] πέλει Bothius 17. Ἀλεάδαι] Ἀλεάδαι 23. ἡἴστω] τῆριστ' correxi Miscell. Com. (1819) p. 18 27. ἐπὶ] ἐπεὶ Schaeferus; de ceteris v. quae ad Bion. XVI acentur

P. 81, 3. ἡμῖν] ὑμῖν 4. ὧ γέροντες] οἱ γέροντες Brunkius 22. Εὐριπίδου] Ἀγγη addidi e Vind. 24. τοῦ αὐτοῦ] hoc accessit e Vind. 25. οὐκ ἔστιν] ἔστι Hec. 825 26. χρόν] χρόν Matthiae 28. ὠνομάζετο] ὠνομάζετο? 29. τόξα πάντων] aut τόξα βάλλων cum Wyttenbachio, aut τόξ' ἰάλλων scribendum videtur

P. 82, 11. *Εὐριπίδου*] addidi *Φολνικί* e Vind. videntur Amyntoris verba esse 14. *μέλας*] ante Grotium *με καὶ*

τυγχάνη] *κιγχάνη* Monk. *σκότος*] delendum lacunae indicium; fort. *πρὶν γὰρ κατ' ὅσων κιγχάνοι με καὶ σκότος*

P. 83, 10. *πένηθ' ὁ πλούσιος*] *πένητι πλούσιος* Erfurdtius 12. *τιμώμεθα*] *πειδωμέθα* A, *θηρώμεθα* Berglerus, *πεπαμέθα* Nauckius 20. *ἔστι τοῦτο*] *τοῦτ' ἔστι* Dobraeus

24. *τοῖς ἐγγχωρίοις*] *τοῖσιν ἐγγχώροις* Grotius 28. *ὄνομα*

τὸ μὲν] Grotius *ὀνόματα μὲν καθ' ἐκάστην*] *καθ' ἐκάστης*?

P. 84, 3. *κὰν ἔροιο*] *κάνέροιο* scripsi, sed v. Fragm. Com. III p. 564 5. *τηνδὶ δὲ*] ante Grotium *την δ'*

εἶδε 6. *νομίζετε*] ante Grotium *νομίζεται* 13. *αὐτήν*] *αὐτὰς* Grotius *δύ' ἐταράττετον*] *δύρ ταράττετον* 14.

συνούσαι] *συνόντε* requireret Cobetus V. L. p. 70 et 16. *δι' ὃ*

P. 85, 4. *ἀδικοῦντ' ἀσμένως*] ante Grotium *ἀδικοῦντα μὲν ὥς*, in quo latet potius *ἀδικοῦντ' [ἐπι]μελῶς* vel simile quid; *ἀσμένως* non recte dictum 7. *συνέπραττον*] *συνεπραττομεν*

Heringa 8. *ἤψετο*] codd. *ἤψαιτο*, corr. Bentleius 13.

Πανία] *Φανία* Porsonus 21. *πάσχειν*] *εὖ* addidi; confir-

mat cod. Pal. apud Orellium qui habet *πασχειν εὖ*, quod reponendum 26. *ἡσσωμένοις* vulgo

P. 86, 28. *ταῖς πόλεσι*] *τῇσι* (non *ταῖσι*) *πόλεσι*

P. 87, 10. *ἄξεται*] ante Koenium *αὔξεται* 11. *ἐαυτῷ*

vulgo 14. *πάντα*] malim *τὰ πάντα* *φθειρομένου*] *δια-*

φθειρομένου ex AB 16. *τοῖς* et *συμφέρον* vulgo 17.

ἔσχεν] *ἂν* add. Iacobsius 18. *ἀμελείτο*] *τι* dubitanter

addit Gaisfordus, malim *ἀμελεῖ τις* 19. *ἀδικῇ* vulgo

καὶ] *καὶ μὴ* 21. *δὲ*] *γάρ*? 24. *ἂν ἀκηδέες*] *ἀνακηδέες*

Burchardus 28. *καὶ μὴ*] *καὶ τὸ μὴ*

P. 88, 2. *ὅσσα*] *ἄσσα* ex A 11. *ὄσσην*] *ὄσης* Cobetus

30. *γυμνάζεσθαι*] *ἐγγυμνάζεσθαι*?

P. 89, 4. *ἄνδρες*] *οἱ ἄνδρες* 7. *διδάσκουσιν*] *διδά-*

σκουσα A, *διδάσκοντες* Gesnerus

P. 90, 10. *αἰεὶ*] *ἀεὶ* 20. *ἐκ τοῦ* addidi ex A *ὑπὲρ*

Μακεδόνων addidi codd. secutus, qui habent *ὑπὲρ λαγόνων*

23. *ἡ αἰσθησις*] *ἡ* me nolente excidit

P. 93, 26. *ἐκάστους* add. ex Isocrate

P. 95, 18. *βίον*] excidit hypostigme. 20. 21. *Χαριλάου*

— Χαρίλαος] ante Gaisf. Χαρίλλον et Χάριλλος 23. νόμοις] λόγους e Plutarcho

P. 96, 18. τὸ ἐναντίον, ἐν ᾗ] haec vellem abessent

P. 97, 5. εὐνομεῖται] ἀνομεῖται ex A, nisi praestat servare εὐνομεῖται et μὴ inserere ante μεθ' 14. ἀρίστην] vellem καρτερωτάτην vel ἰσχυροτάτην vel simile quid legeretur

17. ὁ αὐτὸς τοὺτους ἔφη καθιστάναι ἄρχοντας] Σακερῆς ἐρωτηθεὶς εἰς τὰς ἀρχὰς ὁποίους δεῖ καθιστάναι εἶπεν ex A

20. ἡλικίας] Nauckius εὐκλείας, quod non sufficit λήματος χάριν] haec perverse reliquis adduntur 27. κατὰ] operarum vitio excidit καί, quod habet Aeschines; vulgo κατὰ κατὰ

P. 98, 14. 15. μεγίστην] melius esset πλείστην 18. ἐγὼ εἰς] ἐγὼν ἐς διεστᾶσθαι] διέστασθαι A, διατετάχθαι Hirschig.; sufficiebat διεστᾶσθαι, quod passivum est perfecti διεστάκα, ut καθεστᾶσθαι infra p. 263, 20 19. εἶναι] εἶ

μεν 20. ἀγαθῶν] ἀγαθῶν cod. A, ἀρετᾷ Hirschigius 22. πρώτου] πρώτου 24. αὐτῶν] αὐτῶν vel δύο τῶν vel αὐτῶν τῶν 27. χρημίον] χρημίον 29. καὶ τί] καὶ τίνα A, an ἃ τίνα?

P. 99, 4. ταύταν] τούταν A, unde posui τούτῃν 7. προβουλευόμενον] malim προβουλεύον 11. προσυνεδρευμένα] A προσυνιδρευμένα i. e. προσυνηδρευμένα, nam προσυναδρευμένα consulto opinor vitavit scriptor 18. πλείστην] πλήθον 25. κατεργασίαν] ἐργασίαν? 26. κατασχολούμενον] vulgo

P. 100, 3. παντελῇ] παντελεῖ 6. ὧν] abundat, me deleverim tamen 22. εἶναι] εἶμεν 24. προτιμῆσθαι] προτετιμῆσθαι? 27. σύμφωνος ᾗ] ᾗ add. Gaisfordas 31. μέτρια] μέτρα ἢ Halmius 32. ἔχοντα] ἔχοντι A m. sec. unde Halmius ἔχωντι, quem seculum sum; nunc malim cum ceteris libris ἔχοντα et 31. αἶνα [τὰ] περὶ

P. 101, 4. κατ' ἀξίας ἀρχὰς] ἀρχὰς κατ' ἀξίας Halmius; pro κατ' ἀξίας fort. κατ' ἀξίαν 19. ἐπεὶ] excidit vitio typogr. οὖν (ὧν) ἐλέγομεν vulgo σπουδαῖον] hic ponit A, vulgo post ἀνθρώπων 27. τοὶ seclusi, Halmius fort. τοὶ rectius αὐτοί, τῶς A, αὐτως Iacobsius

P. 102, 4. πλασιάζουσι] πλατιάζουσι vel potius πλατιά-
ζοντι 5. 6. vulgo ἐπιμελῶς 6. εἰ ἐπιμελῶς συνασκει-
ται] εἰ ἀσκέιται Iacobsius 7. ἀνθυγενές] ἰθαγενές Nauckius
14. 18. σοφιστῶν vulgo 19. αἶκα τολμῶντι] ante Gaisf.
αἰ κατατολμῶντι κινῆν] τι κινῆν Nauckius 20. ἡ τι]
vulgo ἡ, ἡ^{τι} A, unde ἡ τι Gaisfordus, malim ἥτοι
28. ὅσαν addidi 30. ὑποπτον] ὑπάτω Orelli, ὑπατον Ia-
cobsius, an ὑπατικόν?

P. 103, 5. εἰ καὶ — ἡ] αἶκα — ἡ? 6. ἄλλαν] ἀλλᾶν
8. χρεῖα] χρεῖα πόλεσιν] πόλισιν μὴ πω καὶ]
μῆποκα Cobetus 9. πρᾶταν] πρᾶτον 16. ποτ' αὐτοῦς]
ποθ' αὐτῶς 26. ἐπῆμεν] ἐνῆμεν e cap. 134. fort. tamen ser-
vandum ἐπῆμεν et ἐν ante οἰκήμασι aut delendum aut ἐπ'
scribendum 30. παρέντες] παρέντεσι 31. στείλων] φυ-
τῶν Iacobsius, quo nihil proficitur, nec νεόχρηστα incorruptum

P. 104, 1. τοῖς] τοῖς δ'? 2. ἀμπέλων] ἀμπέλως 3.
πεφρονημένως] πεφροντισμένως? τὰ δ' ἐπὶ] περὶ δὲ τὰ?

5. οὐδὲ οἶνος] οὐδ' ὁ οἶνος 7. καὶ seclusi; sed ve-
reor ne praecedentia potius graviter corrupta sint; intellege-
rem locum sic scriptum: τῷ μὲν φρυγῷ πλῆρον ἢ ὀβολῷ εἰώ-
θαμες ἄξιον παρακαθιστάμεν κάμακα, καὶ τὸν ἐπιμελησό-
μενον οὐ μῆρον ἢ δύο μνᾶν (ἄξιον) 10. τὸ μέσον] τὸ γένος
11. κινᾶσιος δὲ μόνας] κινᾶσι δὲ μονᾶς 16. συνέσιας]
συνωσίας 17. δύναιτο] καὶ (κα?) add. A

P. 134, 24. πονηρῶν ἀθέων — ἀντινομιζόμενοι] Haec
tria verba si abessent, locus intellegi posset 25. καὶ ξα-
μλαν] nescio an delenda sint 26. ἡγεμόνες] ἀγεμόνες
30. καλῶς δὲ καὶ] καλῶς δέδοκται Valckenarius, καλῶς δὲ
κεῖται Iacobsius; at quis praestet non praecessisse in superio-
ribus καλῶς μὲν δέδοκται vel καλῶς μὲν τέτακται, ut rectis-
sime inferatur καλῶς δὲ καὶ?

P. 135, 2. μνασθέντα] μνασθέντας 3. αὐτῶν] αὐτῷ?

4. τῷ θεῷ † κρίνοντι ἅμμε] τῷ θεῷ ποθ'^ω ἄκοντι κρι-
ναντι ἅμμε A, τῷ θεῷ, ποθᾶκον ποτικυνέν νιν ἅμμε Hal-
mius; hinc ποθᾶκον recepi, in ceteris cod. secutus; viden-
tur plura excidisse 5. βουλεύονται] βούλονται Halmius
ἐκελῶς] ἐκίλως 5. 6. ἐπιτελέειν] ἐπιτελέην 6. ἐπειτα
γὰρ] γὰρ delendum videtur 7. ἐπὶ τέλως ἐπιτίθεντι] ἐπι-

τελείοντι? 8. τῶν μὲν] addendum videtur ἐκ φύσεως et post haec lacuna indicanda; tum ante ἐξ ἄθεος insere τῶν δὲ 11. κα] abest vulgo 12. ἡγεμῶν vulgo 12. 13. ὥς ἔτυχεν] haec delenda videntur 13. τοῦ αὐτομάτου vulgo

P. 136, 7. ἀνθρώπου vulgo 9. συνίστησι vulgo 11. φαμί δ᾽] φαμί δ' A 13. νόμων] ἐκ νόμων? 14. πρῶτος vulgo τούτων] τούτῳ 17. τούτων] τούτῳ 20. τοῦ ἄρχειν καὶ ἐκ τοῦ vulgo 21. τοῦ κρατεῖν vulgo οὖν vulgo κρείσσονος vulgo 24. κρατοῦντι vulgo 26. ἀπὸ τῶν vulgo 29. τῇ vulgo

P. 137, 1. πλεόνων vulgo 3. οὖν vulgo κα ἦ] libri κα ἦ, κα εἴη Halmius 6. εἰ ποτὶ τοὺς νομοθετουμένους vulgo 8. οὐχ add. Gaisfordus 8. 9. αὐτοὺς vulgo 9. νοσέοντι] malim νοσέοντες 10. κάμνοντι] malim κάμνοντες συμφέροντα] συμφέρων Halmius e p. 136, 30 et 138, 26 17. 21. 31. δημοκρατικόν vulgo 20. δὲ λόγως] secluserit δὲ Gaisfordus μέλοι vulgo μείζονας] μέλονας Halmius ᾶ] add. Halmius 21. αὐτὰ] αὐτὰ Halmius 22. μείζονων καὶ μειόνων vulgo 25. μέλοι vulgo τοὺς vulgo 25. 26. μείζοσι μέλονας vulgo 28. ἀρεταί] ἀρχαί Hirschigius κολάσεις] κολάσεις? ἦ] add. Halmius 29. μείζοσι καὶ μέλοσι vulgo διανέμει] διανέμονται Halmius 30. τᾷ ἀρετᾷ] τῷ ἀρετᾷ Halmius

P. 138, 2. δὲ] δῆ A 3. ἄλλαν] rectius ἄλλαν 4. 5. βασιλείας vulgo 16. ῥέψοντι] ῥέψωντι Halmius 19. θεοὺς vulgo 21. δεύτερον] malim δεύτερα 21. 22. μείζοσιν ἀκολουθεῖν vulgo 26. ἐν secluserit Halmius 28. ἰδιοτελῆς] ἰδιοφελὲς Gesnerus ex n. 133 32. σπουδάξοντι] σπουδάζουσιν Halmius

P. 139, 2. πλείστον vulgo 4. οὖν vulgo 14. ἄν secluserit 20. συβαρξίζειν vulgo προαιρουμένῳ] ita Gesnerus; posui ἐμποριουμένῳ ex A, quod ἐμποριουμένῳ scribendum 22. ἐπιτηδευμασι — πολιτῶν vulgo 28. τῶν ὁρῶν vulgo 29. νεμήγος] νέμηγος? 30. κιθαρωδῶν] κιθαροισδῶν? 31. ἄσματα] αἰσματα, ut fere A qui αἰσματα

P. 140, 1. ἐκ τοῦ] ἐκ τῶν Nauckius 2. ἄλλον vulgo 3. οὖν vulgo 4. μαθεῖν παρ' ἄλλου vulgo 5. αὐτοῦ vulgo ἐξευρεῖν vulgo μὴν ζητοῦντα] μὴ ζητοῦντα

- ἄπορον — ζατοῦντα δὲ] addidi ex Iamblichō apud Villosionum A. G. II p. 202 7. ζητεῖν vulgo 9. τοῦτον γενομένου vulgo 11. οὖν vulgo 13. ἴσον ἔξιν vulgo 14. τοὺς μὲν ἐπισταμένους vulgo 15. ὀργίσεσθαι] λογίσεσθαι Pflugkii ἀδικεῖν vulgo παύσας] ἔπαυσε Gesn. m. 16. λαθεῖν et τοὺς vulgo 17. ἐπισταμένους vulgo ἀδικοῦντας] del. Pflugkii 22. αὖ] hoc vulgo abest; cf. tit. 92, 11 P. 141, 1 et 2. ἵνα] ὅπως AB 14. πόλει vulgo 15. μήποτε vulgo 17. ψυχαῖς vulgo 25. πόλεως vulgo P. 158, 17. κρεσσόνων vulgo 23. μή, τάνω] μή γ', ἄνω Bernhardy 26. αὔξιν] αὔξαν' P. 161, 21. Μινῶος] Μίνως P. 162, 24. τοῦ αὐτοῦ] add. e Vind. 25 et 26. χρηζόντα] χρηζόντα A, χρέοντα Halmius 27. κατὰ] περὶ? ζῶων] ζῳῶν 28. ἀδικεῖν ἀθῶος] ἀδικεῖν ἀθώιος. P. 163, 4. ποιῶν] ποιῶν 5. κτήσεως] κτήσιος 6. μεθέξει] μετέξει 13. ληστήν — ἀθῶος] ληιστήν — ἀθῶος 18. καὶ ἀναβλέποντας] καὶ delet Heynius καὶ τὸν κόσμον καὶ] delet Gaisfordus 19. ἐν αὐτοῖς] delet Gaisfordus τάξιν] ἐπισκοπεῖν add. Gaisfordus 20. εἶναι] ἐστί? 26. ἀλισκομένων] ἀναλισκομένων Heynius P. 164, 1. ὀνομάζειν] νομίζειν? 4. πεπεῖσθαι] πεπεισθαι A, πεπίσθαι Heynius 21. ἀκουσόμενον] ἀκουσόμενος ante Heynium 22. τιμωρίας vulgo ἔργων] post ἔργων vulgo inciditur, tum sequitur numerus 21 cum epigraphē ἐν ταύτῳ, et orditur nova sectio a Δεισιδαιμονῶν. Delevi ἐν ταύτῳ cum codd. et coniunxi quae coniungenda esse res ipsa docet; nihil hic mutilum et luxatum est, nec verbum δεισιδαιμονεῖν cum acc. coniunctum offensionem habet 23. 24. τιμῶν τοῖς οἱ κατοικοῦντες] τιμᾶν τοὺς κατοικοῦντας? 25. τοῖς πατρίοις] καὶ τοῖς πατρίοις? P. 165, 5. ἐφήκασιν] ἐφίλασιν A, ἐφέλασιν Cobetus 13. μετατιθέμεν] μετατιθέναι Heynius 14. ὥς] hoc add. Gesnerus, Gaisfordus γὰρ post μὲν 16. βέλτιον ὥς] βελτίονος Gesnerus P. 166, 3. περὶ συμβολαίων] hoc add. e Vind. ecloga perquam memorabilis sed corruptissima, neglecta a Schneider in fragm. Theophrasti; fuit haud dubie pars libri περὶ νόμων, ad quem refero etiam quae leguntur XXXVII, 21

6. παρὰ βασιλεῦσι καὶ πρυτάνει] βασιλεῖς dicere videtur concilium ex Archeanactidis aliisque civitatis primoribus, quos Pittacus devicerat, compositum; prytanes Mytilenaei memorantur etiam ab aliis 8. ἐλαττόνων] ἔλαττον Dam., ἐλάττων Vind. et Trinc. 10. διαμαρτύρεσθαι] διαμαρτύρασθαι.

17. προστάτουσιν] πράττουσιν Heynius, fort. πιπράσκουσι. 19. τῶν] τοῖς Dam. 23. ὠναμένων] ἑωνημένων Heynius 25. πάντα, τὰ πλεῖστα] πάντ' ἢ τὰ πλεῖστα 30. προστασθαι] πρόφασιν?

P. 167, 3. τὴν ἐμφανῇ] ἀπάτην addit Iacobsius ἐνίων] Αἰνίων Valckenarius 5. ἐπικωμαίου] ἐπικωμένου Dam., ἐπιβωμίον Dindorfius 6. ἡ] ἥς? an ἐν ἡ? 7. ἐγγραφούσης] τῆς ἐγγραφούσης? 14. προσορκίζειν] προσορκίζειν?

20. οἶκον] ὄρκον Gesnerus 24. παρανομοῦντος] παρανοοῦντος Nauckius 27—29. ἔοικε—τὸ δίκαιον] haec, quae vulgo 30—32 inter ταλάντων et ἔαν δὲ leguntur, huc transposui praeceunte Gesnero 30. μερίζοντες] ὀρίζοντες?

P. 168, 5. τὸ δ' ἐπιτίμιον] τί τὸ ἐπιτίμιον Nauckius 9. ἡ ἄνισος] ἡ ἄνισος ἢ Kirchhoffius 11. ἐκατέρους] ἐκάτερον?

P. 180, 8. ἐπ' οἴκῳ] ἐν οἴκῳ 24. Χαράωνδα] Χαράωνδα e Trinc. 25. βουλομένως] βουλευομένως

P. 181, 4. τὸ] τῷ vulgo, τὸ A ex em. an τῷ? 5. τὰ μάκιστα] τὰ ἄκιστα Heynius, quod verum videtur; dictum id ab ἄκα = ἡκα. Cf. Etym. M. v. ἥσων et Bultmann Lex. I p. 15 6. μετρέοντα] μετρίοντα e Dam. πράγμα] πράγματι ex B m. s. 8. ἀδίκῳ] ἀδικῷ δὲ AB 13. μιμημένους] μεμνημένους Heynius

P. 182, 12. πατρικὴν] πατράσιν 19. εὐδοκίμεσθασαν] εὐδοκιμαίωσαν ex A 25. μηνύειν] μηνύειν συνίδῃ] συνειδῇ

P. 183, 19. θειώτερον] ὀσιώτερον 31. δι' οὐδενός] ὑπ' οὐδενός?

P. 184, 1. 2. παροικίῃ] παροικιοῖ Heynius 2. ἀναπιμπλη] ἀναπιμπλῇ Heynius 7. διὰ τὸ αἰσχρὸν] seclusi cum Heynio 20. ὥσπερ αἴτιος] ὡς παραίτιος

P. 185, 3. Σαννίταις] ante Holstenium Σουνίταις ἡ-θεοι] ἡθεοι 10. τὸν] τὸ B m. sec. 16. πολίτου] hoc seclusi 28—30. τὸν δὲ τρεφόμενον—ξένοισ] haec ad sequen-

tem de Phrygibus eclogam trahit Coraes; pro τὸν δὲ τρεφόμενον scribendum τὸν δ' ἐκφερόμενον

P. 186, 10. παρασπονδίοις] hoc seelusi 17. διαδεξάμενος] διαδεξόμενος 21. Βυάοις] Βύλλοις, Müllerus Ἀβύλλοις, citra necessitatem ut videtur; cf. Schneidewin ad Heraclidem Polit. p. 98 23. Βασουλιεῖς] Μασουλιεῖς Valesius, Μασσυλιεῖς Holstenius 30. Ἰαχλευεῖς] Μαχλυεῖς Is. Vossius πολλοί] addidi μίαν

P. 187, 3. Σορδολίβυες] Σαρδολίβυες ex A m. s. 9. αὐτῶν] abundat 10. Ἀφάραντες] Ἀτάραντες Valckenarius

25. μάλιστα] οὗτοι add. ex A βαθύτητα καὶ] τὴν βαθύτητα καὶ τὴν ex A 31. ὥσπερ μαθήματα] τίνα post ὥσπερ add. codd. hinc posui ὥσπερ τι μάθημα

P. 188, 5. ὡς ἐσχάτης] ὡς ἴαν ἐσχάτης e codd. 6. ταύτης] τῆς τοιαύτης ex A 12. οὔτε] οὐδὲ 21. περὶ τίνα βωμόν] τὸν pro τίνα A p. m. fort. περὶ τὸν βωμόν [τῆς Ὁρθίας] 24. ταῖς γεροντίαις] τῆς γεροντίας Müllerus 25. ἡ καπῶς] καὶ καλῶς Orelli

P. 189, 2. βασιλεὺς] βασιλεύσειν

P. 203, 10. Θησεὶ Αἰγεῖ] Αἰγεῖ om. Vind.

P. 204, 5. Εὐριπίδου Ἀλκμήνη] deest lemma; Ἀλκμήνη add. Vind. 18. καλῶν] πόνων Nauckius καλῶς τιμωμένῳ] καλόν τι μωμένῳ Nauckius 21. χρῆ] χρῆν? 24. βουλευοῦντ' αἰε] ante Gaisf. βουλευόντες εὐ, βουλευόντες αἰε A

P. 213, 26. Αὐγῆς] Αὐγης

P. 214, 3. μεθήκει] μετέθηκε Cobetus ἀπορίαν] πονηρίαν Grotius 11. ἐνδεξαι] ἐκδεξαι 18. πρὸς τι· κατὰ θέμενος ὧς] ita B m. s., πρὸς τι καταθέμενος reliqui, πρὸς τί ἢν καταθέμενος Grotius, πρὸς τί κατατεθειμένος scripsi dubitanter 21. αὐτόν] αὐτοῖς Gesnerus 24. ἀπερυσθιακότως] ἀπηρυσθιακότως Halmius 28. δὲ μαλακός] δ' ὁ μαλακός? sed priora insanabiliter corrupta 29. ω φίλε, θεῶ] ὦ φίλε θεῶ ante Iacobsium

P. 215, 1. λεπριδίων] λεσπριδίων A, λαισποδίων Iacobsius εἰσὶν γὰρ] γὰρ εἰσιν? 2. ἐρεῖν] αἶρειν A

P. 216, 24. ἐργατης] ἐραστής e Themistio 28. τοῖς ἄλλοις] τοῖσι ἄλλοις

P. 217, 1. ἀξίῃ] ἀξίῃ 5. εὐπειθήνην] εὐπειθήνην vulgo, εὐπειθείην A, εὐπειθήνην Trinc., εὐπειθήνην Gaisfordus 9. 10.

τοῖς ὑποτεταγμένοις vulgo. 15. παυσάμενον] παυσάμενον
 ol ex B m. s., παυσάμενον A 18. ἀνὴρ] ἀνὴρ δὲ ex AB
 19. πραγμάτων vulgo 22. κυρεῖτω] κρινέτω 22 et
 23. ἐπ' ὁκοτέρων] ἐπ' ὁκοτέρων 23. τρέπηται] τρέπηται ex
 AB κοιήν] ante Eldikium κοιήν 24. τῶν μνησθέντων
 θαι.

hoc abundat προτιμῆσθαι] προτιμῆσαι A, posui προτιμῆσθαι coll. p. 218, 11 28. ἀμύνει] ἀμύνει Halmius
 ἀρηρημένος] παρηρημένος suprascripto εἰ ἡρημένος A, ἀρη-
 ρημένος Koenius, ἀραιρημένος Gaisfordus, εἰ ἀρηρημένος
 Halmius

P. 218, 1. εἴης] εἴης Halmius 5. δαιμόνων] fort. recte
 abest B p. m. et Trinc. 6. ποιουμένων] ποιουμένων 8.
 γίνου] γίνου 9 et 25. κρίσει] κρίσει 10. τούτων] ταύτης
 Gesnerus 14. μόλις vulgo 15. ἐαυτὸν] σεαυτὸν, nisi
 ἐαυτὸν delere praestat 16. σαυτὸν vulgo 17. δικαστοῦ]
 ἀντὶ δικαστοῦ libri, ἀντὶ del. Gaisfordus, Valckenarius etiam
 δικαστοῦ καὶ ἀρχontos 19. κεκλήσθαι] κεκλήσθαι Koenius
 23. τοῦ καταψηφίσασθαι] hoc seclussit Valek. at fort.
 recte A εἶναι τοῦ καταψηφίσασθαι 24. ἐν οὗτω] hic et in
 sqq. aliquid corruptum; intellegere locum sic scriptum:
 κρατεῖν ἐν ἀσφαλεστάτῃ ὀφειλέσει κρίσει ἐς ὁμογενέας καὶ
 τὴν εἰς τι ἀμαρτηθεῖν οὐκ οἶα τε 26. οὐχ οἶόν τε] οὐχ οἶα
 τε A 27. γιγνομένης] γενομένης? 29. τοῖς ἄλλοις
 vulgo

P. 219, 3. ψευδῶν vulgo 4. καταγορεύοντες] κατηγο-
 ρέοντες 6. οὐν ἐν τοῖς τοιοῦτοις vulgo 7. αὐτόν] abun-
 dat 8. παντελῶς vulgo 13. οὐ γὰρ] οὕτω γὰρ οὐδὲ
 Valek. ὄν] ἐόν Valek. 14. καὶ] ἢ εἰ A πενόμενος]
 γεόμενος ante Valek. 18. ἀφρησθαι] ἀπαραιρησθαι?
 σεμνύνοντος] σεμνύναντος B 22. ἕνεκά γε] γε om. A
 24. ἔοικε τῷ] ἔοικέ τῳ Halmius, rectius τῳ, nisi fuit τοι
 25. τὸ τῷ ex A 27. ἀλλ' ὥστε] ὥστε δὲ A παρα-
 θεμένῳ] fort. παρακαταθεμένῳ propter 24 29. κέρδεσιν οἰ-
 κείοις vulgo

P. 220, 1. ἀσινέοντας] ἀσινέας ὄντας Valckenarius, de-
 bebant ὄντας; posui ἀσινέας, quod in ἀσινέοντας facile abire
 potuit, cum statim sequatur εὐθηνέοντας 6. γυναικείας
 vulgo 8. ἀγνωεῖ vulgo καίτοι περ] καὶ τότε 9. κα-

ταδίκαν] καταδικᾶν Wesselingius ad Herod. I, 97 10. δικαιω-
σάντων] δικαιοθέντων A, unde δίκαια θέντων posui 11. ἐπι-
τιμήθη A 13. οὐχ οἶα vulgo 14. γε οὖν vulgo 15. αὐτοῖς] αὐτῆς vulgo, αὐτοῖς ex A Gaisfordus πορίσονται]
πορίσονται A 26. θολῆς] εὐθύνης Boissonadus AG. IV
p. 367, θωῆς Burchard. Quaest. Democr. (Berol. 1826)
27. ἄξιοι] sechusit Hirschigius καταψηφισμάτων] κα-
ταψηφιστέον Mullachius, καταψηφισματιστέον Boissonadus
28. νοῦν] νόμον Iacobsius ἀπολύει] ἀπολύη Mullachius
ὀρίζων] οὐρίζων

P. 221, 3. τιμὰς ἀξίας] τὰς μεγίστας add. A, quod pro-
bandum videtur, sed ut τιμὰς deleatur 5 et 8. αἰδεῖσθαι
vulgo 9. καθεστάναι et ποιεῖν vulgo 13. τὰς] τὸν τὰς
Hirschigius 18. οὐδεμία] οὐδεμὴ καθεστᾶτι θυμῷ]
κατεστεῶτι θυμῷ 20. ἐωντῷ] ἐώρη Iacobsius, qui in seqq.
τῷ τὸν αὐτὸν αὐτὸν ὑφ' ἑτέροις, τὸν αὐτὸν] τῶν αὐτῶν A
ἐφ'] ἐπ' 21. γίνεσθαι] οὐ γίνεσθαι A, αὐτὸν γίνε-
σθαι Halmius 23. γενέσθαι] γενήσεται Halmius 24. τι
ἄλλο] ἄλλο τι ex A ἀμυνεῖ] ἀμύνει A

P. 222, 4. παρ' αὐτὸν] παρ' αὐτοῦ? 5. τὴν ἰδίαν κα-
κίαν] τῆς ἰδίας κακίας? 11. τὸ] abundat 28. ἀληθινὰς]
τὰς ἀληθινὰς A

P. 223, 9. ἐφιέμενον] ἀφιέμενον 16. τὸ λεγόμενον]
τὸν λεγόμενον ex A 17. ὑπομενετέον] ὑπομονητέον A
19. ἀπαραιτήτων] παραιτητῶν? 21. παρασκευάζων] παρα-
σκευάζει? 21. 22. μὴ φανῆς] μὴ φανῶς A Trinc. fort. μὴ ἐμ-
φανῶς 28. ὑπομύμνησκε] ὑπομυμνήσκε A, unde scripsi
ὑπομνήσει 30. ἔστω] ἔστι

P. 224, 5. ἀποφαίνει] ἀποφαίνοι A, ἀποφαίνοι ἂν?
15. αὐτῆς] ἰτα A, αὐτοῖς vulgo; locus corruptus 18. μό-
νης] fort. del.

P. 225, 5. ἀνθρώπων, αἰδούμενος] ἀνθρώπων αἰδούμε-
νος, 6. θεώμενος εἶναι] lacunam indicavit Gesnerus; for-
tasse vitium loci in his ipsis verbis latet 10. ἐπέθηκε]
προσέθηκε? 25. τῶν πρόσθεν ἡθῶν] haec delenda videntur

P. 226, 4. τῷ μὲν] τῷ μὲν γὰρ A 6. μὲν φεύγειν]
μὲν σε φεύγειν? 7. τὴν τύχην] haec melius absent; Valckenarius τὴν ψυχὴν, quod si verum est, pfo εἶναι fort.

praestat ἔχειν 28. τοῖς ἀρχομένοις] τῶν ἀρχομένων Trinc.

P. 227, 6. σκιαγραφίαις] συγγραφίαις ἢ σκιαγραφίαις A
23. περὶ τὸ καλῶς ἄρχειν] secluserit Hirschigius 25. 26.
δυσμενῶς ἔχειν τοῦ αὐτοῦ vulgo 27. ἐπίστασιν] ἐπιστα-
σίαν? 30. τὸ εὐεργετεῖν] τὸ εὐεργετέν, fort. excidit ἐξεῖ,
Hirschigius delebat articulum νόμων] νομίμων Hirschigius

P. 228, 1. μηθὲν] μηδὲν 6. διαφανέστατον] ἐμφανέ-
στατον? 9. ἀξίαν ἐκάστοις] ἐκάστοις ἀξίαν e Voss. 10.
ἐπιτηδευμάτων] πολιτευμάτων?

P. 229, 13. αὐτός] αὐτός 16. Πλουτάρχου acc. e
marg. Gesn. 18. μάρτυς] κριτής, Dübnerus δικαστής 28.
τοῦ διαμένειν] exciditne ὑπόπουν?

P. 230, 15. ἄρχων] ἄρχειν Trinc. 16. ὡς τὴν] ὥστε
τὴν AB, fort. ὅς τε 22. γὰρ αὐτούς] ἑαυτούς

P. 231, 1. ἀνθρώπων] ἀρχόντων? 4. εὐγενῶς τε] εὐ-
γενῶς δὲ 5. μόνον] μὲν? sed reliqua etiam non expedio
6. μηδ' ἄλλοις] ἄλλα μὴδ' ἄλλοις A 7. γυμνάς] γυ-
μνοῦς A 9. ἐχομένας ἀλλήλων] haec abundant post συνε-
χεῖς 10. οἶα δὲ] οἶα δεῖ mavult Gesn. 26. πρὸς αὐτὸν]
αὐτὸν A, αὐτῷ B 27. καὶ] om. AB 29. 30. κάλλιστα]
καὶ τὰ Pflugkii

P. 232, 1. ἀπ' αὐτῶν] ἀπὸ τῶν αὐτῶν AB 12. τὸν
ἄρχοντα] τὸν del. Nauckius 16. τέχνην] indicavi lacunam;
suspicio τέχνην, [οὕτω καὶ πόλιν κυβερνᾶν μέλλων τὴν πολι-
τικὴν ἐκμάνθαι τέχνην.] ἐξέσται γὰρ κτέ. 17. τὴν
ναῦν] haec om. A Voss. Trinc., τὴν deleui 18. πᾶσαν
κυβερνᾶν] κυβερνᾶν πᾶσαν μέλλων AB 20. πρόκειται]
πρόσκειται A 30. τῇ κατασκευῇ] τῆς κατασκευῆς

P. 233, 2. γνώμῃς] ex Euripidis Antiope apud Sto-
baeum LIV, 5 7. [ωργέων] [ωργέων 18. ποιεῖν] εὖ ποι-
εῖν Wolfius 19. διαφθείρεσθαι] addidi ἐξ 28. ἀκρί-
δων
τως] ἀκρίτως A

P. 234, 6. ἀπάντων] ἐταίρων superscripto ἀπάντων A.
fort. ἀλλ' εὐθὺς λάμπει καὶ ἐπαίρων πρὸς ἀπάντων ἀσπά-
ον
ζεται 9. ἴσα] ἴσως A

P. 235, 9. πολιτείας ζ'] πολιτείας γ' ex Vind.

- P. 238, 2. γὰρ] μὲν A
 P. 243, 12. ἀκριτὶ] ἀκριτὶ A, ἀκριτοὺς Cobetus
 P. 247, 14. φῦσαι] φῦσι 30. καθαρατέρως] καθαρω-
 τάτας B ἐλαττούμενον] ἐλαττεύμενον
 P. 248, 1. πολλὰ] πολλᾶ μητρός vulgo 2. ἐπαρθαι]
 ἐπαρθαι θεομολῶ τις] θεομολῶ τις AB Trinc., θεομοι-
 ρῆστις Vind., θεόμοιρός τις L. Dindorfius ἐλέφ] ἐλαίφ
 AB 3. ζῶφ] ζῶφου Dindorfius αὐτὸ] αὐτῷ ante Gaisf.
 κρείσσονι] κρείσσονι 4. ἀδύνατον] ἀδυνάτω? 5.
 παρ' αὐτῶν] παρὰ μὲν A, παρ' αὐτῶν tit. XLVIII, 65 6.
 ἄνθρωπος] ὄνθρωπος 6. θειότερον] θειότατον infra l. l.
 7. πλεονεκτῶν] πλεονεκτέων 11. ἀφέλεν] ἀφελεῖν AB
 12. ἐπιγείω] ἐπιγῆ?
 P. 251, 7. αὐτοῦ] αὐτοῦ Piersonus 8. κώλυε] κόλυε
 Piersonus
 P. 253, 4. 5. οὐκ ἔχει] οὐκέτι? cf. ad Theocriti Idyll. 23, 2
 18. ὁ Ἐργίου τύραννος] Ἐργίου om. codd. 19. μακαριώ-
 τερον] μακαριώτατον Trinc. et super μακαριώτερον Vind.
 26. δέει] δέοι AB
 • P. 254, 4. προαιρῆται καλὰ μὲν] rectius προαιρῆται μὲν
 καλὰ; sed vereor ne locus interpolatus sit, Philippus autem
 dixerit: ἵνα προαιρῆται μὲν θεῖα, φωνῇ δὲ ἀνθρώπινα 20.
 ἐντυγχάνουσιν] forl. συντυγχάνουσιν coll. p. 253, 28 27. πα-
 θῶν ἄρχειν δυνάμενον] δυνάμενον ἄρχειν τῶν παθῶν ex A,
 τῶν παθῶν delendum videtur coll. p. 232, 12
 P. 257, 10. εὐεργεσία] εὐοργησία? 13. ἔμφορος] εὐ-
 φρονος AB 15. Ἀγριππίνου] Epicteti esse suspicatur
 Gaisfordus, Plutarchi Wytttenbachius 23. Κότυς] Plu-
 tarcho tribuit Wytttenbachius
 P. 258, 7. τρόποις] πρώτος Plutarchus, πρώτος τρόποις
 codd. Stobaei, unde scripsi ἀτρόποις, saepissime α in πρῶ-
 τος abiit 8. ἔφη] ἔφησεν codd. et Plutarchus 14. κάλ-
 λιστον] κράτιστον?
 P. 260, 21 — 23. βασιλεύς κ' εἴη ὁ δικαιοτάτος — τὸ μὲν
 γὰρ] haec ita refinxit Hirschigius βασιλεύς κ' εἴη δικαιοτά-
 τος ὁ νομιμώτατος· ἄνευ γὰρ νόμῳ δίκαιος οὐδεὶς κ' εἴη
 (ita enim voluit) βασιλεύς. τὸ μὲν γὰρ 26. οὖν] ὦν ὁ Hir-
 schigius 31. δικαίω] malim τῷ δικαίῳ

P. 261, 1. εὐσεβῶς vulgo 3. δικαστὴν vulgo 7. νο-
 σέοντας] νοσίωντας e Trinc. et Vind. 10. τό τε] τῷ τε Gais-
 fordus ξυνά] ξυνᾷ 11. καθόλου vulgo οἰκῆσιον vulgo
 12. ἀγεμῶν] ὡ ἀγεμῶν Iacobsius 13. ξυνά μὲν τὸ] ξυνᾷ
 μὲν τῷ 14. τὸ] τῷ 15. ποτὶάν] ποτ add. Gaisfordus
 15. 16. συναρμόζεσθαι] aut hic συναρμόσθαι aut 14. συναρμό-
 ζεσθαι scribendum 20. ἀγεμονοῦν] ἀγεμονέον 21. ἀγε-
 μονεύοντος] ἀγεμονέοντος e Vind. οὖν] ὦν

P. 262, 3. ἀγείσθαι] αὐτῷ add. Gesnerus 4. πρόπειν]
 πρόπον Halmius, nisi fuit πρόπει 6. πλεονεκτίας] πλεονε-
 ξίας A 9. ἀμύνασθαι] ἀμύνεσθαι 10. περὶ] ἐπὶ 13.
 δύναμιν ἢ τὰν ῥῶμαν] ἢ τὰν ῥώμαν ἢ τὰν δύναμιν? 14. 15.
 ὃ δὲ κοινὸν καὶ τῶν ἀλόγων ζώων] addidi haec e Vind.
 19. ἀρχάν] ἀρετάν Iacobsius 20. ἀλάθῃαν] ἀλήθειαν A
 23. ἀγούμενον] ἀγεύμενον malim 27. θῆλυ] τὸ θῆλυ vel
 τὸ θᾶλυ 28. τελεωτάτη] τελειοτάτα (τελιοτάτα?) ex A
 εἰσα] εἶσα libri praeter B 29. εἰς] ὡς Iacobsius 32. κα-
 ταστησόμενον] καταστησάμενον Halmius

P. 263, 2. ἀγορευόμενοις] ἀγορευμένοις 3. ἐπιτάσσειν]
 ἐπιτασσεύειν A, unde posui ἐπιταδεύειν 5. πραγματωδῶς]
 πραγματωδέως 8. ἰδέν] εἰδέναι AB 11. εὐεργεσίας] εὐ-
 οργησίας? 12. ἀκολασίας] κολασίας vulgo, ἀκολασίας A
 et Trinc., κολάσιος Gesn. margo, ἀσκολίας Iacobsius ἐπι-
 ταχύσιος] ἐπιταδεύσιος Badham 15. δύναται] δύνασθαι
 Trinc. A et Vind., fort. δυνασεῖται 20. καθεστᾶσθαι] κα-
 θεσταῶσθαι 22. ποτιφυῶν] ποτιφυέων 23. μηδὲ] μὴ
 vulgo, μηδὲ Gaisf. ex A μόνουσι] μειόνουσι vulgo, μόνου-
 σιν A 26. 27. ἐπὶ τοῖς ἀπολαύστοις] ἐπὶ τοῖς (τάς) ἀπολαύ-
 σιος? 30. ἐπιπρόπειαν] ἐπιπρέπηαν Tr. ἐπιπρεπῆαν Vind.

P. 264, 1. ἄθος] ἥθος A 2. 3. ποταυγασμένως] ante
 Koenium ποτ' αὐτὰς μὲν ὡς 4. τε καὶ] καὶ codd. om.,
 melius abesset τε τε περὶ? τῷ περὶ? 5. ἐπιπρέπηαν]
 ἐπιτρέπηαν AB, ἐπιπρεπῆαν Vind. 7. ποτ' αὐτᾶς] ποταυ-
 γασμένων αὐτόν Koenius 9. ἐσσεῖται] ἐσσεῖται A et Vind.
 τὸ μὲν] μὲν abundat 11. συνεκτικὰ καὶ συναπτικὰ] συναπ-
 τικὰ καὶ συνεκτικὰ 13. παρέχει] γὰρ ἔχει Badham 21.
 μαθηματικὸν] βοηθητικὸν Gesnerus 22. καὶ εὐχάριστον
 δὲ] fort. add. καὶ ἀβαρέα 26. τιμώντος] τιμόντος ex Tr.
 et Vind., τιμὸν A 28. νοσέοντες] νοσίοιτες e codd. et

Tr. 30. γὰρ] δέ? 32. διὰ τε τὰν ὑπεροχὰν καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἀρετῆς] διὰ τε τὸ ὑπερέχεν τῷ ἀρετῇ Hirschigius

P. 265, 2. 3. ὅπως — θεῶν τε] haec Vind. et Tr. om.

3. ὥς κ' εἶη] sufficit ὡς εἶη 6. χεῖρα] χεῖρας Nauckius
7. βασιλεία] βασιλῆα 13. γενέσει] θέσει? an γε θέσει?
15. ζώει] σώζει Iacobs. 17. ἀβρὸν] ἀδρὸν Eldikius, ἀμερον
Ruhnkenius, πρᾶον Halmius 18. παρασκευάζου] παρασκευάζει A 19. γὰρ που] γὰρ τέ που AB 20. νενομίχθαι] δοκεῖ νενομίχθαι Valckenarius, fort. νενόμικται πρᾶτον] hoc vulgo post θεῶν legitur, transposuit Valckenarius 22. ἀμελούμενος] μελούμενος vulgo, ἀμελούμενός A 23. ἤρκεσται] ἤρκεσε AB 24. πάντων] πᾶσαν πάντων AB, fort. ἀπαξ ἀπάντων, vel cum Nauckio πάντα πάντων 26. ἐπιστήμην] θέμις ἡμεν Valckenarius 30. ἐσεῖται] ἐσσεῖται A et Vind.

P. 266, 5. συμπνεύουσα] συμπλεγθεῖσα Badham 7. περιεργασμένα] ante Schaeferum περὶ αὐτῶν γενομένα, codd. περιεργασμένα 11. ὄντεσι] ὄντεσι A 12. καὶ οἰκηότατον ἐν γενοῖν] tentat hic et in sqq. aliquid Iacobsius Leclt. p. 91
13. ὄντος] ὄντως A 15. πλανᾶτες] πλάνατες 16. τῆς] τῷ 17. ἀ τῷ] αὐτῷ A 18. παρ' ἀμῶν] παρ' ἀμῖν e tit. XLVII, 22 ἄνθρωπος] ὄνθρωπος vel ἄνθρωπος 19. τε κοινῇ] τῷ κοινῇ? 20. πλεονεκτῶν] πλεονεκτέων 23. δὴ ὧν] δι' ὧν ante Gesnerum 24. ἐν οἷς τίλος] καὶ ὡς τύπος Barthius, quod adiutus scripsi ἐν τῷ, οἷα τύπος 26. βασιλεία] βασιλῆα vulgo τῷδε] ante Gaisf. τῷδε 29. βασιλείας] βασιλῆας vulgo ἐλάσας] ἐλάσας A et vulgo, ἐλάσας Vind. 30. αἰ μὴ τοῖς γνασίοις] ante Gesn. ἀμῇ (ἢ μὴ AB, ἀμῇ Vind.) τοῖς γυμνασίοις 31. σκοτοδινιάσεις] σκοτοδινίαις vulgo 32. ὀθνεῖον] ὀθνεῖον vulgo

P. 267, 1. οἰκειότατα] οἰκειότατα vulgo 2. ἐπὶ τούτῳ] ἐπὶ τούτῳ Iacobsius 2. 3. κεχρησθαι] δυναμένους. αὐτὰ μὲν ὧν βασιλῆα] κεχρησθαι (ἄτε χρησθαι?) δυναμένοις αὐτῷ. ἃ μὲν ὧν βασιλῆα 8. ὑφ' αὐτῷ] ὑφ' αὐτῷ Halmius, malim ἐαυτῷ vel αὐταύτῳ 10. βασιλῆα] βασιλῆα Valckenarius ὁμιλήσαντα] ὁμιλήσαντα 12. ὅσῳ τε ἄτεροι] ante Koenium ὅσα τε ἄτερα 15. ἀμαρτάνοντι] ἀμαρτάνωντι 18. δέοντος] δέοντι? an δέοντες cum Nauckio? 19. οἱ χρηθῶ μὲν] nihil auxilii in libris, quorum B εἰ habet pro οἱ, εὐθύ] ὡς εὐθύτας A et Vind., ὡς εὐθύς B. 22. ἐτέρων] ἄτερων

23. καὶ] διὰ? 29. κα] καὶ A, καὶ vulgo, κ' αὖ B, κα Trinc. 30. οὐκ αἰε ποτε ἄν] οὐ κα εἶπετο Cobetus

P. 268, 1. τῶν ἀρετῶν] τῶν ἀρετῶν 4. ἀνθρώπου, καὶ τὰς] ἀνθρώπου, [οὕτως] καὶ τὰς? 6. ἀλάθεια] ἀλάθεια τε γὰρ] τε delendum 9. συνεστάναι] συνεστάνειν? 14. ἀλλ' ἄλλων] ἀλλάλων ex A καθανοῦν ἐκπορεύντες] καθ' ἃν συνεκπορεύντες Pflugk; eadem nunc etiam Badham, nisi quod συνεκπονεῦντες scripsit, quod probandum, nisi malis συνεκπορεύντες 15. ὑστέρων] ὑστεροῦντων A, ὑστεροῦντι Pflugk 16. βοήθειαν] ἀβοήθειαν A 18. μιμᾶται] μιμῆσθαι Halmius 19. οἰκοῖτο] εὖ οἰκοῖτο Nauckius 21. εἴπερ σώζοιτο δι' αὐτὸ] ἀποσώζοιτο δὲ αὐτὸ AB 23. συναδούσας] συναδούσας vulgo, συναδούσας A, corr. Gaisfordus 25. ὑπὸ αὐτὸν] ὑπὸ τ' αὐτὸν Trinc., ὑπ' αὐταυτοῦ Badham 27. πρῶτα] πρῶτον 28. 29. δεύτερον — βασιλεῖα] haec fort. post' χρωμένως αὐτῷ 31 transponenda sunt 30. ποτὶ χρωμένον] ποτεχρωμένος A Tr., ποτὶ χρωμένως Gaisf.

P. 269, 2. ἀνθρώπων] ἀνθρώπων? 4. ποτιλαμβάνων] ἀποτιλαμβάνειν? αὐτὸς αὐτῷ] αὐταύτῳ Nauckius 4. 5. ἀλλ' ὥς] ante Gaisf. ἄλλως 5. συνεργῶν] ἐνεργῶν vel ἐνεργέων 6. εἰσας] ἐκας e libris, quorum Vind. habet ἐκας 7. ἂν ἄλλων] ἂν seclusi, nisi in seq. praestat ποτιδεήσασθαι 9. ἕτερα] ἄτερα ex Vind. ἂν προσλάβοι] Halmius ἂν προσλάβῃ, fort. praestat ὥς καὶ αἱ ἕτερα προσλάβοι 10. αὐταρκεία] αὐτάρκεια 12. ἀρετῶν] τρυφῶν Nauckius 13. ἀπολουθῆναι] ἀπολουθῆναι τῷ τοιαύτῳ] τὰ τοιαύτα Gaisf. partim e Trinc. qui τὰ τοιαύτα 14. ἀτέρως] ἀτέρως Gesnerus, fort. ἀτέρως ποτὶ αὐτὰ] ποτὶ αὐτὰν Gesnerus, scripsi ποτταῦτα παρεσκευασμένως] Gesnerus παρεσκευασμένως, fort. παρεσκευασμένος 21. ῥῥῶδιον] πρῶτον Halmius, αἰδῶν Wakefieldus 22. τῶν αὐτῶν, κρέσσον] τῶν ἄλλων κρέσσον τῷδε] τῷδε Gesnerus 25. ἐπίγειος] ἐπίγῃος 28. ἐαυτῷ πειρώμενος] ἐαυτὸν τῷ κρατίστῳ πειρώμενος? αἰθ' ὅς] Vind. αἰθὺς pr. αἰ: θοός em., ἰσόθεος Iacobsius 29. τὰς] hoc fortasse ex ἔχεται corruptum est 30. προθυμία] προθυμίαν e Vind.

P. 270, 1. φύσεως] φύσιος ἀφελέν] ἀφελέν καὶ

τὸ] τὸ καὶ e XLVII, 22 2. δέχεσθαι] δέσσειν e XLVII, 22
ἐπιγίγλω] ἐπιγῆν 4. ἐπειδὴ] ἐπειδήπερ e Vind. 6. τὰ
παρ'] τὰπερ Halmius 17. ἐκφύη] ἐκφύει Halmius
οἰκεῦσαι] οἰκεῦσα Vind., οἰκεῦσι Gesnerus 19. τε] τὰ Hal-
mius, τι et mox ὕστερον τι Nauckius 21. ἄπερ] δι' ἄπερ?

22. εἴη] κ' εἴη? 23. ἐσεῖται] ἐσσεῖται A et Vind. 28.
μετατιδόμεν] μετατιδόμεν μὲν 29. ὑπολάβη] ὑπολάβοι

P. 271, 1. οὐδ' ἂν τέκοι] οὐδ' ἂν τε καὶ ante Iacobsium
2. οὐτε] οὐδέ? 3. ἀγοῖ — ἀγοῖτο] ἄγοι — ἄγοιτο ex
B 4. ἔντι καὶ] ἔντι δὲ καὶ? αὐτῶ] αὐτῶ Halmius

9. τᾷ δεούσῃ] τὰ δέοντα Trine., τὰ δέοντα B
P. 272, 3. ἀγνοήσῃ] ἀγνοήσῃ 16. τοῦ] τοῦ μὴ Hal-
mius 31. μανθάνοντος] μαθόντος ex A 32. δεῖ τὸν βα-
σιλέα] malim τὸν βασιλέα δεῖ

P. 273, 23. κακὰ δ' εἶναι ταῦτα] κακὰ δέον εἶδέναι
ταῦτα A, Halmius post ταῦτα inserit α, quod non sufficit;
indicavi lacunam

P. 274, 2. 3. εἴ τι μᾶλλον] εἴ τι ἄλλο μᾶλλον 25.
παιδεῖαν δὲ] παιδεῖαν τε ex B 32. τῇ κρείττονι] τῇ φα-
νέσῃ κρείττονι ex AB

P. 275, 2. μὲν οὖν οὐδ'] μὲν οὐχ' A m. s. 3. αἱ]
ἀλλ' αἱ ex A 5. πραγματευόμεναι] πραγματεύονται ex A

6. σκοπούμεναι] σκοποῦνται ex A, σκοποῦσι B 7. σκο-
πεῖ] aut hic σκοπεῖται leg. aut supra σκοποῦσι 8. πῶς
ἄνθρωποι] πῶς ἂν ὁ ἄνθρωπος ex A 20. οὐκ ἀφιλό-
σοφος] οὐκ ἂν φιλόσοφος A, οὐ καὶ φιλόσοφος Halmius
30. 31. τῶν πρεπόντων] fort. add. τηρητικῶ

P. 276, 8. μόνον] μόνου? 12. ἔχει τὴν μουσικὴν]
ἔχει τὴν ἐπιστήμην τὴν μουσικὴν? 28. ὠφελήσῃ] ὠφε-
ληθήσῃ omnes libri

P. 284, 11. θρυλουμένης] θρυλουμένης e Vind. 19.
Αὐγῇ] Αὐγῇ 26. ἐρώσει] ἐρωσιν Matthiae ἧς] οἷς A

P. 285, 1. εἶναι νόμον] ἄνευ νόμων Bothius 2. εἶναι
μωρία] θεῖναι μωρία A θέλειν] πέλειν L. Dindorfius
10. πλείστος] ἐπεὶ Nauckius 13. τί πλέον ἔχουσι] οὐ
πλέον ἔχειν ζητοῦσι Cobetus (corr. typoth. errorem τῶν ἄλ-
λων ζητοῦσι pro ζητοῦσι τῶν ἄλλων)

P. 286, 6. βροτοῖς] βροτοῖς δ' Bergk ἐς δίκην λό-
γων ὄφλαι] ἐς λόγον δίκην ὄφλοι Dobraeus 7. γ' ἂν]

γ' ὦν A, fort. πῶς δῆτ' ἔργον' ἂν θνητὸς ὦν θνητῆς τι φύς 10. 11. ὑποχωροῦντα εἰς] ὑποχωροῦντ' αἰεὶ εἰς 11. δῆ] δὲ e Voss. Vind. Tr. 12. ἐπαναχωροῦντας] ὑπαναχωροῦντας? 14. εἴτα] οὗτοι Wytttenbach. καταφυγεῖν] ἀποφυγεῖν ὅπου] ὅποι 29. ἀκοινῶντην] οὐ κοινῶντην A

P. 287, 2. 3. ἔφη τοσούτω βασιλείαν διαφέρειν] τοσούτῳ (τοσοῦτον B) ἔφη διαφέρειν βασιλείαν Vind. 22. ἐπέπανυσο] πέπανυσο A

P. 297, 27. ὑπέρσπονδον] ὑπέρσπονδον 28. τὸν γὰρ μυρίων] Habet etiam Gellius NA. IX, 8

P. 299, 21. Τημενίδων] Τημενιδῶν

P. 300, 18. ἀνγαῖσιν] ἀνγαῖς ex A, ὁμῶς ἀνγαῖς Grotius 19. ὡς Ἄρεως] Ἄρης Emperius ἀρίδῃλα] ἀρίδῃλα ex Ars. 21. μετὰ] παρὰ e Voss. τ' ἐγένεσθε] τ' ἐγενεσθε Voss., corr. Bergkiius 25. σάουσι] σάουσι Buttmanus

P. 301, 15. πεπαλημένος] πεπλημένος Brunckius 20. πανοπλοῖς] πανόπλοισι Dindorfius

P. 302, 7. ἀπολεῖ] ante Gaisf. ἀπόλλει 10. καταπειτικόν] hoc addidi e Plutarcho

P. 304, 5. Κινυρέοιο μάλλον] Κινύρεω μάλλον G. M. Schmidtius

P. 306, 1. Εὐριπίδου ἐκ Τηλέφου] Euripidis locus excidit 2. τόλμ'] τολμ^s A, τόλμης B, τολμᾶν ego ad Menandri Rel. p. 314 versum hunc poetae elegiaci esse monens αἰεὶ] δεῖ scripseram l. l., nunc etiam Gaisfordus in Add. ad Ecl. phys. 10. ἀπεργάζεται] ἀπεργασται Musgravius 13. ὀλλγους] in versu praecedente fuit opinor καρτεροὺς vel ἀκλήμους. Cf. LIV, 10 18. κρείττον] κρείσσον 19. γε] μὴ Nauckius 24. ἔξωθεν τις] ὡς ἔξωθεν Halmius 27. εὐανδρίαν] εὐδοξίαν p. 304, 23

P. 307, 21. lacunae loco Camerarii versus εὖ νύ τις ἀσπίδα θέσθω ἐναντιβίως πολεμίζων 25. ποι'] τότε' e B

P. 308, 17. Ἀθλλῶν] Ἀεθλλῶν e cod. Mendozae 26. πάντα τᾶνθρώπων] πάντ' ἀπανθίζεν Conington 28. ὀλῶν] ἔργων Cobetus Mnem. IV p. 257 29. λογισμοῖς] λόγοις τὰς] μὲν τὰς ex A Vind. Trinc.

P. 309, 1. λάβη] λάβης Cobetus 2. τέχνην] τυχνην Cobetus
 ξεύρατο] προσλαμβάνει Cobetus; an ἐκτῆσατο?

P. 311, 23. τοῦ αὐτοῦ addidi e Vind. τοῦτο βλέψης]
 V. ad Theocritum p. 331 26. ἐρῶ] φέρω Bentleius

P. 312, 3. Εὐνίδαις] Εὐνείδαις

P. 313, 9. οὐδεμίαν] οὐδεμί' Bentleius 18. Σμικρὴν]
 σμικρὸν ἢ vulgo, σμικρὴν ἢ A, corr. Bentleius 21. ἂν
 εἰ πλάττοι] ἂν πλάττῃ AB 23. Παιδίων] Παιδίου Vind.

27. ὥσπερ ἱερεῖον] ὥς τὰ ἱερεῖα ante Porsonum

P. 314, 2. μισθοφόρων] μισθοφόρος vulgo, illud codd.
 cf. Jacobs Lecl. Stob. 9. Πλουτάρχου add. e Tr.

20. τόλμῃ] indicavi lacunam 27. ὃ καὶ] ᾧ καὶ vulgo,
 ὃ καὶ ex A et Tr. 28. ἔππους — ὑπέξευξε hic ponit A,
 vulgo post ποδάγρας καὶ 29. ποδάγραι A, ποδάγρα'
 Dübnerus 30. ἐναέρια] ἐν αἰέρι A teste Dübnero

P. 315, 14. τούτων μόνων] μόνων τούτων A 15.
 τοῦ δέ] δὲ secl. Halmius 16. οὐ] ὥς A, secl. Halmius
 ἔκατι] ἔκητι γιγνόμενοι] γενόμενοι? an γεγενημένοι?
 καὶ] seclusi 17. τούτων] τῶν? καὶ] καὶ τοι? 18.
 ἀσθενέστερον] ἀσθενέστερα? ἐπιμελούμενοι] ἐπιμελόμενοι
 Vind. et vulgo 19. καθ' ὅτι] κατότι codd. i. e. κατ' ὅ
 τι αὐτοῖς] αὐτοῖσι 20. τοῖς θεοῖς] τοῖσι θεοῖσι
 ἔξομοιεύεσθαι] ἔξομοιόεσθαι vulgo, illud A et Trinc. ἔξο-
 μευῆσθαι Halmius 22. 23. ἀνδρηῖα] ἀνδρηλή 24.
 ἀποστύγει] ἀπόστνγε B

P. 316, 3. κρείσσων] κρεῖσσον e Vind. Trinc. 16. γε-
 νοίμεθα] γενοίατο? 20. χειρὶ] βροτῶν ex Euripide 25.
 στρατηγού] στρατηγῶ Grotius στρατεύματος] sequebatur
 fort. δειλοῦ vel simile quid 27. ἔχει] φέρει alias

P. 317, 16. ἄρ'] γὰρ ex AB 17. ὁμᾶς] νόμῳ Val-
 ckenarius 23. χρεῶν] χρεῶν 28. Ἀλεαδῶν] Ἀλεαδῶν

P. 328, 2. ἐπιθεῖτο] ἐπιδοῖτο ex A 16. ἡπεροπηλίδι]
 εἰπεροπηδεῖ ante Tyrwhittum et Lobeckium; cf. Strab. I p. 17
 19. ὑπό τινος] addidi ex A

P. 329, 11. ε'] γ' e Vind. 12. Κλέωνος] Λισδότου e
 Thucydide

P. 331, 1. ἐρωτώμενον] ἐρώμενον A, ἐρόμενον e Vind.
 4. Εὐδαμονίδας] Εὐδαίμωνίδας A 24. πότνια] πότνα Berg-

kius πόλιν τάνδ' ἐχθράν] πόλιν, τάν δ' ἐχθράν Bergkii,
malim πολιτᾶν δ' ἐχθράν 29. βοϊκόν] βοεικόν

P. 332, 2. σκάψαντ'] σκάψαιτ' Voss. Tr. Vind. Ars.
ἀποκλάσαι] ἀποκλάσαι τε B, ἀποκλάσαι 2. διεκλύσαι]
συχν' ἐκλύσαι? 5. εἰρήνη] εἰρήνα 6. αἰοιδῶν] αἰοι-
δᾶν 7. αἰθεταί] αἰθεσθαι L. Dindorfius, ἔθεσθαι libri
8. μηρία τῶν εὐτρίχων] μῆρα τανυτρίχων Buttmannus et L.
Dindorfius 12. εὐρώς] e Plut. add. Leopardus 14. ἄμος]
ἄμὸν Heynius 18. κείσθω] codd. ἀρκείσθω i. e. χρ̄ κεί-
σθω (Χορός. κείσθω) 19. συνοικοῖν] συνοικοῖν? 21.
Ἀθηᾶς] Ἀθανᾶς Vind., Ἀθαναλας? 24. κλέωνται] κλέ-
ονται Gaisfordus 27. θ' ἐαυτοῖς] τ' αὐτοῖς 28. ἐστιν
ἀγαθόν] ἐστι τᾶγαθόν vel cum Brunckio τᾶγαθόν ἐστι 30.
πλέκουσι] λέγουσι Brunckius

P. 333, 5. αὕτη — ἐκλήπη] cf. Fragm. Com. IV p: 22
23. ἐν ἀργῷ] ἀργόν Bergkii τοῦτον] πρῶτον Hirschigius,
αὐτὸν Bergkii 26. προβατίων] ante Grotium προβάτων
27. αἰγός] τεργός ex A 28. ὄψω] ὄψων ante Salmasium
δὲ] τε ante Gaisf. σπινιδίους] πηνιδίους ante Salm. 31.
ἐπ'] ὑπ' Gaisford.

P. 335, 6. Ἀμαλθαίης] Ἀμαλθείης 25. τρόπους ad-
ditum ex tit. LVIII, 8

P. 336, 5. Βοντημένω] fort. ex duobus titulis, Βονσί-
ριδι et Τημένω, conflatum

P. 337, 6. γε δὲ] γε δὴ 11. μὲν] delendum videtur
aut πάντα μὲν scrib. 13. θρυπτικός τε] θρυπτικός γε e
Vind. 18. ἀλοᾶν] τὸ δὲ addit Vind. fort. ἀλοᾶν, τὸ δὲ
[λικμᾶν], idque etiam necessarium videtur 22. δὴ καὶ
ἀρεστόν] δοκεῖ ἄριστον Pflugkii; fortasse δὴ καὶ ἀρεστότα-
τον 24. τε] τι Pflugkii

P. 338, 1. φιλοσοφοῖ] φιλοσοφεῖ ex A 2. γεωργοῖ]
γεωργεῖ ex A παραβάλλοιμι] παραβάλοιμι 7. ὥσπερ
οἱ σοφισταί] haec seclusi 8. σκιατροφεῖσθαι] σκιατραφεῖ-
σθαι A 9. τί δὲ] τί δέ; 15. Χηναίων] Χημαίων ante
Holstenium 16. Ἀγλαὸν] rectius Ἀγλαον 21. τί οὖν;
οὐ] τί δέ; οὐ ex AB 30. ὥσπερ] ἄπερ ex AB

P. 339, 5. τοῦτων] τοῦτον? 13. προσεῖναι] προσεῖ-
ναι Halmius 22. ἀστνκῶν] ἀστικῶν e Vind. 26 — 340, 5.
ἀ δὲ — ἐόντα νόον] haec fort. insiticia

P. 340, 2. δεδήλωκεν] ἐν τούτοις add. A m. sec. et B, qui post ἐν τούτοις etiam haec habet: τὸ μέντοι φαύλοις καὶ μοχθηροῖς τὸν τρόπον συνδιατρίβειν καὶ κοινωνεῖν αὐτοῖς διαίτης ἐπισηφαλές, ἐν ἑτέροις 5. συμμυγῆς] συμμίσγης 6. μηδὲ] malim μὴ δὴ 8. μάλιστ' αὖ] μάλιστα γ'

P. 343, 7. ἐξ ἄγρου μοι καταβαίνει] καταβαίνει μουξ ἄγρου 8. 9. ὥσπερ κανοῦν] ita B, ceteri libri ὥσπερ ἐκανοῦν i. e. ὥσπερ ἐ κανοῦν 9. μαι πάντ' ὁμοῦ τι πάντ' ἀνεσκευασμένον] ἐνεσκευασμένον e Vind. 21. δικαίως ἀπέδωκ' ὁ δίκαιος ἀποδίδωσ' Bentleius, ego δίκαιος ὦν ἀπέδωχ' vel δίκαιος ἀποδέδωχ' ὅσα αὖ] ὅσας αὖ Bentleius 26. λαχάνων] λαχάνου A, fort. λαχάνου τ' 27. πετραγεία] πετραία Salmasius

P. 344, 2. ἐγὼ γεωργῶ] ante Dobraeum ἔγωγ' (ἔγωγε Tr.) ὄρῳ 7. Ἀποστειρητήν] separavi a superioribus 8. κριθῶν] κριθὴν A 9. τούτων] τούτων δ' ? 10. Θήβας] Θήβαις ex A 11. σχῆμα] σῆμα Vind. unde ἔῃμα scripsi, nimirum ipsum illud quod sequitur ὀνησιφόρα γένοιτο, quod mulieres religiosae in ore gerebant; errores sunt quae critici de hoc loco commenti sunt 21. γραμματιδίῳ] A γράμματι ἰδίῳ i. e. γραμματείδῳ

P. 345, 11. παφόν] χρεῶν Nauckius 26. δ' ἔξω] δέ γ' ἔξω ex Euripide

P. 346, 4. ἡσυχία] ἀσυχία 18. μιμιάβων] μελιάβων 19. ὁ τᾶς] τῷ τᾶς? ἀμναμονεῖ] ante Gaisf. ἀμνάμονα, codd. ἀμναμονεῦ 22. οὐκ οἶδ' ὅστις] οὐκ ἔστ' Hermannus, quo praeunte 22 et 25. lacunas indicavi 24. μοῖρα] μοῖσα Piersonus 25. πολὺ] γλυκὺ Hermannus μοχθῆν] μοχθεῖν ex Vind. 28. ἐς εὐφροσύναν καὶ χάριματα] ἐν εὐφροσύνῃ καὶ χάριματι? 29. ποθ' ὕστερον] μεθύστερον 30. κατένευσαν] κατένευσαν ἔλθῃν] ἔλθειν e Voss.

P. 347, 2. ἐς πόσον ἂν ὅσαπερ οἱ Hermannus καμάτως κείς] καματώδες Wakefieldus et Hermannus πονεῦμες; Hermannus πονεῦμες, 3. ψυχὰν δ' ἄχρη τίνος] ἀντὶ τίνος ψυχὰν Hermannus 4. πλήγονος] πλέονος A et Voss., πάσσονος Nauckius. 5. λαθόμεθ' ἢ ἄρα] ἢ λαθόμεσθ' ἄρα Hermannus 20. πρὸς τε τὰ ἄλλα] πρὸς τ' ἄλλα A 28. indicavi lacunam 30. μετενθύνει] μεγεθύνει Nauckius

P. 348, 4. διαιτώμενοι] διαιτώμεναι Wytttenb., διαιτωμένων coll. p. 338, 8 ἀνιάσιν] ἀνίαςιν 7. θεοειδέστερα] θεωδέστερα e Trinc. 7.8. ὄραν] ὄρα A, τὸ δραν Dübnerus 9. πάλοι ἀρχαίου] πάνυ ἀρχαίου 10. ἐνίδρυσαν add. Wytttenbachius 12. 13. τὰς παιδείας κατὰ] τὰς παιδείας κατὰ τὰ Dübnerus; praetuli τὰ παιδείας κατὰ 13. μικρῶν τινῶν] μικρῶν τεχνῶν Dübnerus, quod praestat fortasse ei, quod ego posui μικροτήτων 19. διαπλεῖ] δὲ πλεῖ Cobetus 21. ἐνός τ'] ἐνός γ' 23. ἡ] om. A, οἱ B, fort. φεῦ (vel ῶ) et in sqq. ποντοναυτῶν ὡς ταλαίπωρον γένος 24. θεῶν γέμων] βροτῶν γέμων 25. νείμειαν] νείμειαν vel νείμει' ἂν 26. λεπτής ἐπὶ ῥοπήσιν] λεπταῖς ἐπὶ ῥοπήσιν 28. ἡ' ὥσαν] ante Porsonum ἧς ὡς ἂν

P. 349, 4. μαλκιδῶντι] μαλκιδῶντι ex A 8. πόρρω] πόρρω ex B 10. Φιλητά] Φιλητᾶ 15. ζηρεῖν] ζῆν τιν' indicata lacuna; excidit fort. οὐ λέξω ποτέ. v. Com. graec. III p. 53 16. ἐλθεῖν που δὴ] που δὴ deletit Elmsleius 19. τῆς γῆς] τῆς add. Grotius 25. οὐρόν] πρῶτον ἐν editi, πρῶτον om. A, οὐρόν Grotius 29. ἐστι] ἐσσι Iacobsius μέγα] μέτα Bentleius

P. 350, 1. ναυτιλῆς ὃς νῆν ἔχει βίον] vulgo ναυτιλῆσιν ἣν ἔχεις βίον, Bentleius ναυτιλῆς ὃς νῆν ἔχει βίον, Nauckius ναυτιλῆς εἰ νῆν ἔχεις βίον 2. ἐσφκίσατο] ἐσφκιδάται? cf. Anal. Alex. p. 158 4. τοῦδε] τούτου e codd. λάβοις ποτὲ] λάβοις 5. καὶ ὑπὸ] καὶ ὑπὸ codd., καὶ ὑπὸ ego Curis crit. (1813) p. 39 14. Φιλοκλήτου] v. Anal. Alex. p. 72 15. βιότοιω] πλούτοιω A 17. ἀσπαίροντες] ἀσπαίροντος ἄλις] ἄδην? 18. ἔμβαλε] ἔμβαλε Valcken. 19. ἄλμη δ' ἐκάλυψε ὁδόντας] ἄλμη δ' ἐκάλυψε θανόντα Geelius 21. χρημασὶν δ' ὦν] χρημασ' ἰδὼν vulgo, χρημασ' ἰδὼν codd., correxit Dobraeus φρονεῖ] φρονεῖς Dobraeus 28. οὐδ' ἐτι μοῖσα] οὐδ' ἐτι μοι γὰ Salmasius 29. ποθέει] ποτάγει Grotius πλέον ἄμμε γαλάνα] ita Grotius; revocavi librorum scripturam ita fort. emendandam ποθέω δὲ πολὺ πλεῖον μέγα λαῖσμα

P. 351, 4. χά] ante H. Stephanum τάχα 7. ἰχθύς] ἰχθύς πλανός] πλάνος a B 26. αὐτοῦ] αὐτὸν

P. 352, 2. μεταβολαῖ] μεταβολῇ 3. ἀνάλωσ' ἢ τέχνη] ἀνάλωσεν ἢ τέχνη vulgo, ἀνήλωσε τέχνη A, ἀνάλωσε τέχνη Vind. Trinc. δὲ] δὲ μόνῃ A 7. Σιμύλου] γ. Com. graec.

I p. XIII 11. τοῖν] τῶν A et marg. Gesn. 13. εὐφυῆ
 χρόνον] εὐφυῆ χορόν Dobraeus, sed non agitur de fabula
 docenda; εὐφυῆ videtur in fine versus ponendum esse, ut
 cum κριτὴν coniungi possit; χρόνον autem librarii supple-
 mentum esse suspicor, postquam inter καιρόν et εὐφυῆ sub-
 stantivum nescio quod exciderat; nisi fuit

ἔρωτα, μελέτην, καιρόν, εὐφυῆ κριτὴν,

ἅπαν τὸ ῥηθὲν θυνάμενον συναρπάσαι.

vel εὐθὺς τὸ ῥηθὲν 14. κριτὴν] κριθὴν A et Vind. τρι-
 βήν B 19. ἄλλο πλὴν] A ἄλλο ἢ i. e. ἄλλο γ' ἢ

ποιεῖ] πο A

P. 354, 25. παναγκιστρευτικὴν] πᾶν ἀγκιστρευτικόν

P. 357, 12. γεωργίαν] om. A 16. καθάριον] καθάρειον

P. 359, 23. κατέδειξε πρῶτος] πρῶτος κατέδειξε ex A

25. ἦν] ἦ

P. 360, 6. Πολυείδου] Πολυίδου 8. τε γὰρ] καὶ γὰρ
 Musgravius 9. οὐκ] οὐκ G. Dindorfius

P. 362, 6. Ἀντιγόνη] Ἀντιόπη e Vind. 19. τούτων]
 τούτου 23. ἤττοναν δὲ μείζονα] ἤττον, ὧν δὲ Dobraeus
 24. τούτοις ἀνάγκη ταῦτα] οὕτως ἀνάγκη πάντα Dobraeus
 29. εἰ γὰρ add. Iacobsius

P. 363, 1. ἀπολαύει] vulgo ἀπόλλει, AB ἀπολλύει,
 Gaisfordus ἀπολαύει, Iacobsius ἀπολάπτει 4. κρείσσον]
 κρείσσονα Musgravius 8. Ἀρχελάου] χορός addidi ex
 Vind. 9. ἔσωσα] ἔσωσε? 16. 17. hos versus cum su-
 perioribus coniunxi 18. Ἀλεξάνδρου] ἐν ταυτῷ e Vind.

20. αἰροῦνται] αἰρονται Elmsleius 24. δοῦλῳ ποιεῖν]
 δουλοποιεῖν ante Grotium

P. 364, 3. Ἀλκμαίωνος] Βουσίριδος Vind. 26. ἅπαν-
 τα] ἂν πάντα Grotius e Philone I p. 473 δουλεύειν ὁ
 δούλος] ὁ δούλος ἡσυχάζων Philo μανθάνει] μανθάνη
 28. βέλτιστον] βελτίον Iacobsius

P. 365, 11. βλε] βέλτιστε Gaisfordus, βλ A 21. Φι-
 λππου] Φιλιππίδου? Menandro datur p. 362, 14 29. πλ-
 ππουτα] πλίνοντα ex Euripide

P. 366, 2. διαφθείρει] διαφθερεῖ Grotius 10. τοῖς
 ὑπηρετοῦσα καὶ] οἷς ὑπηρετοῦσ' asi Valckenarius 16. φη-

σιν ὁ Δίων addidi ex A. 17. πολλῶν ἐπιθυμιῶν] haec delenda videntur 20. οἱ τότε] οἱ τότε AB, οἱ Γέται Hemsterhusius

P. 367, 6. Πολλὰς] Πόλλης 17. πάγκακος] πάγκακον

P. 369, 11. ἐν] ἐπ' Pflugkii 12. δαιτός δὲ πληρωθεὶς] δαίς de quibusvis epulis dicitur nec recte opponitur τῇ φαύλῃ διαίτῃ. Fort. igitur σταιτός scribendum 16. ἄγαν θηρωμένοις] ante Salmasium διώκουσιν ἄγαν 18. ἐρῶντος] ὀρῶντος Musgravius 19. ἀφύλακτος] ἀφύλακος i. e. δυσφύλακος ἂν γὰρ] καὶ γὰρ libri, ἂν γὰρ Grotius, ὡς καὶ Nauckius 20. ἔρωτα] ἔρωτας A σοφώτερος] σοφώτατος? 21. ἦν δ' ἂν προσῆται Κύπρις] ἦν δ' ἂν προσῆται κύπριν? *quemcumque probaverit amorem, eius com- potem fieri ipsi dulcissimum est*

P. 370, 1. βία] βλος Bothius 2. μαινάς] μανιάς Porsonus 3. ἀκρατος] ἀκραντος Bothius ἐκείνη] κείνη e Voss. 5. ἐντῆκεται] ἀνθάπτεται? an v. squ. πνὸν pro ψυχῇ? 6. αὐχ] ante Grotium οὔτι βορά] ante Grotium βορός, neutrum sufficit 17. ἦ] οὐ e Voss. 18. ἦ ἐκ θυμῷ φιλεῖντι] ἐκ θυμῷ δὲ φιλεῖντι Grotius 21. τῷ] τις 23. πᾶσιν] πάμπαν 27. καὶ] ναί? 30. εὐτυχῶν] ἐντυχῶν

P. 371, 4. οὔτω] πόθω 9. σκαιοῦ] Κεῖλον i. e. Pro-dici, cuius sapientia vel in proverbium abiit; ineptissimum est σκαιοῦ κρείττων πρὸς τὸν] κρείττων τῶν πρὸς? 10. Αὐγῇ] Αὐγῇ 11. θεὸν κρίνει μέγαν] rectius Athe-naeus μόνον κρίνει θεὸν 12. ὑπέρτατον] ὑπέροτερον? 14. οἶδε τὸν μέγιστον] οἶδεν ὄνθ' ἥδιστον? 23. Μέναν-δρος Θησαυρῷ (Θησαυρῶν libri) praeunte Tyrwhitto hic posui cum vulgo ante 29. legantur 24. εἰτ' οὖν] εἰτ' οὐ Tyrwhittus, et sic Arsenius Viol. p. 101

P. 372, 8. χρυσῆς] χρυσέης 10. καὶ εὐνὴ] Διώνης Heckerus 11. ἀνθεα τῆς ἥβης] εἰ ἥβης ἀνθεα AB, ἀνθεα εἰ ἥβης vulgo, ἀνθεα τῆς ἥβης Grotius, ἡλικίης ἀνθεα Kay-serus 20. Θησαυροῖς] Θησαυρῷ

P. 373, 4. ἔστι πολας] ἔσθ' ὁποίας Pflugkii 20. ἔθ' ὑπνώοντι] ἔθ' ἡβῶντι Heerelius, fort. ἐφηβῶντι 27. κίθαριν] κιθάραν Brunckius ἀδύς] ἄνυσ' Ahrensus

P. 374, 6. ἀφανρότερον] ἀφανρότερος 10. ὁδοιπο-ρεῖντι ἐνοχλήδω] ὁδοιπορεῖντα λοχήσω Ruhnkenius 11.

νεῖσθαι] συνέρασθαι Schaeferus 14. θασεύς] Θη-
 15. εἰ καὶ ἀμειλίχτοις] ὃ καὶ ἄμ' ἀλλόστοιο 16.
 ἀξένοις] ἐνὶ ξένοις 17. ἄροιτο] ita B, ἄρτο
 το
 go, ἄροι A, αἶρητο Ahrens 19. ὅτι οἱ] ὃ οἱ οὐ 22.
 ἦρατο 27. πᾶσχε δ' ἄποινα] πᾶσχε δ' ἃ ποιεῖ e codd.
 P. 375, 8. 9. αὐτῇ] τῇ αὐτῇ Cobetus 10. 11. Μενέ-
 ιως] ὁ λῆρος add. Gesnerus in versione *Menedemus canis et*
irus (sic enim eum Eretrienses vocabant), respiciens Diog. Laert.
 125. V. Jacobs. L. Stob. p. 103 et Cobet. V. L.
 οὗ φησιν] οὗ φασιν Cobetus 12. Ἀριστοτέλους] Ἀρι-
 ππου ex A m. sec. 13. Ἀριστοτέλης] Ἀρλσιππος ex
 14. συνουσίας] τῆς συνουσίας AB 15. ἄνευ τοῦ-
] Aristippus opinor dixerat οὔτε διὰ τοῦτο οὔτε δέχα
 του 17. ἀγαπωμένη] ἀγάπη μούνη Nauckius; recte, opinor;
 ita monachus aliquis mutavit quod Democritus scripserat,
 μούνη 19. ὁμαλῶς] οὐ κακῶς AB, in quo aliud
 d quam ὁμαλῶς absconditum est; in καὶ latet ἴσως, unde
 ἴσως scribendum et per interrogationem locum efferen-
 n putavi 20. διαπεφυκώς] διακεχυκώς 22. ὄργια-
] addidi ἴσμεν συμπεριλαμβανόμεν] συνεπιλαμβά-
 μεν 24. φησὶ] libri φῆσαι, Iacobsius φήσας 25. ὥσπερ
 ἴν ἅμα λαλεῖ] i. e. simul quomodo id se habeat dicit; nil
 mandum 27. δεδούλωται] δεδούλωνται e Vind. B

P. 376, 3. ἕτερος] ἕτερος δ' Dobraeus 4. εἶσω δὴ]
 δοθεν Dorvillius, v. Menandri Rel. p. 200 6. εἰ μήτε
 ἢ ὅφιν addenda vidit Halmius, et ante Halmium Gesnerus
 versione latina 7. αὐταὶ] αὐταὶ 10. κρίσιν] ἴσην
 didit Gesnerus 15. ζώων φρένες] ζωγράφων Gesnerus
 ἢ περὶ] τῇ περὶ? 22. ἔρωτα] ἐρώντα 24. καταφρο-
] indicavi lacunam, excidisse videtur ἄλλον ἀπολωλέ-
 ναι καὶ δουλοῦσθαι vel simile quid; Gesnerus in versione
 γηγόμενον [ἄλλον μὲν δουλοῦσθαι] ἄλλον [δὲ] ἀπαλλα-
 ναι, at servandus est ordo in Menandri versibus indicatus

P. 377, 4. ἐμοὶ πῶς] ἐτοίμῳ Emperius

P. 384, 30. Διογένης] Δικαιογένης Vind.

P. 385, 2. τοῖς ἀνάγκης] τοῖσιν ἄγκιστ' 11. ἀργοῖς] ante
 sonum ἔργοις 17. κἀνιστε πάντων θεῶν κἀνθρώπων] τύ-
 νει θεῶν τε κἀνθρώπων ἔρως ex Athenaeo XIII 516 b. Cf.

- Exerc. phil. in Athen. II p. 26 18. τὰ κακὰ] τὰ καλὰ ex Vind.
et Athenaeo 19. ἢ τοῖς — παρίστασο] v. Athenaeum I. l.
22. ὥστ'] ὥς τ' Wagnerus 23. κὰν] καὶ A οἰκεῖν] ναρ-
κεῖν A, unde dubitanter scripsi ἄρχειν 25. οὐδὲ] οὔτε
P. 386, 10. ἀπαλὰς] ἀταλὰς? 16. νόσημ' ἔρωτος]
ἔρωτος γὰρ νόσημα libri, νόσημ' ἔρωτος Brunckius, τὸ γὰρ νό-
σημα Dobraeus 17. ἔχοιμ' ἂν] ἔχουν δ' ἂν Nauckius
19. παῖδες ἀσταγῇ] παιδιαῖς ἄγῃ ante Salmasium, παῖδες ἐν-
αγῇ Halmius 21. χυμὸς] κρυμὸς? ἀφῇ] ἀφῆς? at si
dicere voluit poeta nolle glaciem dimitti e manibus, cur non
scripsit οὔτ' ἀφίεσθαι θέλει? videant alii 22. κτήμα σύμ-
φορον] κτήμ' ἀσύφορον cod. Mend. 23. οὔτω γε] οὔτε
libri, οὔτω γε Gesneri margo, οὔτω δὲ ego 24. καὶ τὸ]
καὶ τι προίεται] προσίεται
P. 387, 26. εὐλόγως] εὖ λόγων 27. καλεῖς] καπαῖς
Clericus 29. τιμάτω] ἀτιμάτω θνητῶν] θηλεῶν?
31. τῶν] τῶν Μύρων] ante Gaisf. Μυρῶν, codd. μοι-
ρῶν πολύκλαυστον] πολύκλαυτον
P. 388, 1. Ἀνεψιός] Ἀνεψιοί 6. ἐρῶντος] ἔρωτος Grotius
19. ἵκελος] εἰκελος 23. χολᾶ νόος] χολά, ὄλος Hermannus
24. ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ] ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλους B 29. ὑπότροπον]
ὑπόπτερον Briggsius 30. ἐνόασε] ἐνόησεν Hermannus
P. 389, 1. ὄρνεον] τῶρνεον Valckenarius 4. ἔνεχ' οἱ]
ὄκα οἱ Brancius 6. τέχνην] τέχνην 9. τ' ὄρνεον] τῶρνεον
11. μιν] νιν 15. ἡδὲ] οὐδὲ Hermannus 17. ἀπέχθεο]
ἀπήχθεο ex AB τί νιν ἀντὰ] τεῖν ἀντ' Hermannus 18.
τέκῃαι] τεκέσθαι Hermannus 20. ἐς τί δὲ] πρὸς δ' ἔτι Her-
mannus ἡμεν] ἡμῖν vulgo, ἡμεν A, ἄμμιν Hermannus
P. 390, 2. πατήρ] πάτωρ G. Dindorfius 5. βροτῶν] λαβεῖν?
P. 391, 5. τί μὲν] ὅ τι μὲν 9. ἐξίσταμαι σου] ἐξίστα-
μαί σοι Boissonadus 10. σου] A σοι 24. μαλῶν] οἷ
δὲ νόσον excidisse suspicatur Dübnerus
P. 392, 6. φρενιτισμοῖς] φρενιτισμοῖς Dübnerus 7.
ἀλλὰ καὶ] ἀλλὰ ex A 12. παρέχεσθαι] παραδέχεσθαι ex
A μηδὲ ἀρχῇ] delenda esse punctis suppositis indicat
A 14. θεῶν] om. A 15. αὐτοῦ] σαντοῦ ex A 17.
καὶ νήπιον] καὶ delet A m. s. 24. αὐταυγεί] ἀντηρύγει ex
codd. 27. ἡγεμόνας] ἡγεμονίας Wyttenb. 31. βούλε-
ται] τί βούλεται Wakefieldus

P. 393, 4. εἴ τι] εἰ ante Gaisfordum 9. παρόντα] παρόντος ex A et Vind.

P. 394, 2. ἐνιδροῖ] A m. s. ἐνοιδεῖ, Dübnerus aut hoc aut ἀνοιδεῖ verum putat, Nauckius ἐνίδρνται 13. θηρίον vulgo abest 27. Τυραννικῶν] Τυρρηνικῶν

P. 395, 9. Θε... βύβλι...] Θείας... Βύβλον Gaisfordus διενεγκόντος] ὑπερενεγκόντος? 12. ἐν α'] ἐν β' e Vind. et Plutarcho 14. Ἀριστῶννμος· addidi e Plutarcho 16. τοῦτο] οὗτος 19. Ὀνοσκελίαν] Ὀνοσκελίδα vel e Plutarcho Ὀνόσκελιν

P. 400, 19. 20. τρόπος χρηστὸς] τρόπον χρηστὸν vel τρόπους χρηστὸς

P. 401, 3. lacunam indicavit Porsonus supplens οὐτ' ὀφελὸς ἐστ' οὐτ' εὐ γεγραμμένης γραφῆς 10. ὑπὸ ἐπὶ? 15. ἄδην] v. Anal. Alex. p. 114 19. indicavi lacunam

20. μνήσεως] μνησίας A; si verum est μνήσεως, ad Musam referendum erit, quam in perditis versibus invocaverit poeta 21. οἶα] οἶαν ante Gaisfordum σε] τε? 25. ἂν δὲ] ἂν γε Halmius 26. διαλεκτικός] ita AB, λεκτικός vulgo et Vind.

P. 402, 4. ψαύοντες; συνάπτουσι] ψαύοντες ἢ συνάπτουσι? 6. σώμα] στόμα e codd. 11. ἀριστον] ῥᾶστον e Dione

P. 403, 13. καὶ καὶ τὴν Dübnerus 20. ἂ ἂν] Vind. ἂν i. e. ἂν 24. ἀγωγὰ] ἀγὼν ἢ ante Valckenarium ὄντως secluserit Valckenarius ναμερτῆς] vulgo ναμερτᾶς, Valck. ναμερτῶς, A ναμερτῆς, corr. Gaisfordus 27. μασσότερον] μασσότατον? 28. ὑποτρέχοντι] περιέποντι Valckenarius

P. 404, 3. εὐεργετήσαντες] A εὐεργετήσαντες, quod esse potest εὐεργετίζαντες; praetuli tamen εὐ ἔρξαντες ut l. 2 παθεῖν] παθὲν 4. παρ' αὐτῶν] ὑπ' αὐτῶν libri praeter AB τούτῳ οὖν] τούτως ὦν Koenius εὐδαίμονας οἶδα τῇ] εὐδαίμονες οἶδα ὅτι 6. ποθ' ὥς — ἀπαντασείται] ante Koenium πόθως ὑπὸ νομοθέταν. τοιόσδε ἅπαντας εἶτε 7. μυθεύμενος· τάδε ἐγὼν] μυθεύμενος τάδε· ἐγὼν 9. ἐπιμελείας] τὰ ἐπιμελείας A, τὰπιμελείας Vind. et Trinc. i. e. ἐπι

ταμελείας 10. ζωόφυτα] ζωύφια πρῶτον — τῆς] πρῶτον — τᾶς 11. ἀκροσφαλῶς] ἀκροσφαλῶς 13. δέ γ' εἰ

ὀρίγνεσθε σαματικᾶς] ante Gesnerum δὲ γ' ἂ ὀρίγνεσθ' ἀρωματικᾶς, Vind. δὲ γὰ ὀρίγνεσθ' ἀρωματικᾶς, AB δ' ἀρίγνεσθ' ἀρωματικᾶς, Trinc. δὲ γ' ἀορίγνεσθ' ἀρωματικᾶς. malim igitur ὑμεῖς (ὑμεῖς) δ', ὀρίγνεσθε γὰρ σαματικᾶς. pro ὀρίγνεσθε Sopingius ὀριγνᾶσθε, 16. τὰς αὐταντῶν] ante Gaisf. τὰς αὐτῶν, Trinc. τὰς ἀντ' αὐτῶν 17. ζῦπον] ζῦπαν Vind. ζῶαν ἐλευθέρων] ante Salmasium ζῶᾱ ἀνελευθέρων 20. ποτοκέλλουσιν] i. e. προσορῶσιν ab obsoleto ὀκελλος = ὀφθαλμός; Ruhnkenius ποτοπιλλουσι, pro quo ποτοπιλλονται usitatius esset 22. ἐπιτήδευμα vulgo 23. ἔγωγε vulgo 24. πιεῖν vulgo 25. βουνός] οἶνος malim propter 24 26. αὐτός] addidit Koenius 28. χαίρων] delet Hemsterhusius et' mox λῶμαι coni. pro τῷ καί; fort. χαίρων (vel χαίρων) — λῶ καὶ τῷ ἔμαντοῦ] τᾶμαντοῦ A 29. ἀτρεκέως] malim ἀτρεκέως φατίξω] φατίξω 31. φατίξω] φατίξω ναμερτέως] A ἀμαρτέως

P. 405, 26. θεᾶσθ'· οὐδέν τι θεάσασθαι ante Grotium, θεᾶσθαι, νοῦν· τί Elmsleius 27. μὴ φρένας καλὰς] Vind. A et Trinc. μὴ τὰς φρένας καλὰς, quare malim τὰς φρένας κακὰς cll. tit. 72, 8

P. 406, 5. καὶ νῦν ὀρώντων] haec seclusi 7. οὐδενός] ante Gaisfordum οὐδέν 16. ὅτι τὸ κάλλος τυραννίδα] τὸ κάλλος delevit Iacobsius 17. τριχί] ante Iacobsium τριχῇ 20. ἡ ἐστῶσα] ἐστῶσα 29. κάρψι μέν οἱ] καρψάμενοι AB, κάρψω μὲν Homerus 30. ὄλεσε] ὀλέσω Homerus 30. 31. δέσμα — γέροντος] apud Homerum λαῖφος ἔσσω, ὃ κε στυγέσιν ἰδὼν ἀνδρωπος ἔχοντα

P. 407, 4. ταῦτα ἄπαξ] ἄπαξ ταῦτα ex A 5. ἀναβῆναι] ἀνηβῆσαι Iacobsius 7. καὶ τοὺς] καὶ del. A ant. m. s. momente Dübnero 8. οὐκ ἀδύνατον οὐδ' ἀκίνδυνον] ἀδύνατον οὐδ' ex A addiderat Gaisford., recte improbante Dübnero 25. ἐπείνου] abesse malim 29. τρίτον δὲ ὀλυμπίων] i. e. τρίτος ἀπ' ὀλυμπίων

P. 408, 3. γὰρ] δέ? 4. φαίης] φαίην ex AB 6. γεγενῆσθαι] γεγενῆσθαι? ἔσται] λέγειν vel simile quid. addendum videtur 8. ἀνῆρ] ἀήρ ex AB 9. ζῶων] ζῶων τε?

Scribebam Berolini m. Octob. MDCCCLV.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ
ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΠΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ
ΟΤΙ ΑΣΤΜΦΟΡΟΝ ΤΟ ΟΚΝΕΙΝ. ΚΘ.

1 Σοφοκλέους Θυέστη.

Ὡς νυν τάχος στείλωμεν· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως
σπουδῆς δικαίας μῶμος ἄψεται ποτε.

2 Ἡσιόδου ἔργων (21).

5 Εἰς ἕτερον γὰρ τίς τε ἰδὼν ἐργοιο χατίζων
πλούσιον, ὃς σπεύδει μὲν ἀρόμεναι ἥδ' ἐφυτεύειν,
οἰκόν τ' εὖ θέσθαι· ζηλοῖ δέ τε γείτονα γείτων
εἰς ἄφενος σπεύδοντ'. ἀγαθὴ δ' ἔρις ἥδε βροτοῖσι.

3 Ἐν ταυτῷ (308).

10 Ἐξ ἔργων δ' ἄνδρες πολύμηλοί τ' ἄφνείοι τε.
καί τ' ἐργαζόμενος πολὺ φίλτερος ἀθανάτοισιν.
ἔργων δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίῃ δέ τ' ὄνειδος.
εἰ δέ κεν ἐργάζῃ, τάχα σὲ ζηλώσει ἀεργός
πλουτεῦντα· πλούτῳ δ' ἀρετὴ καὶ κύδος ὀπηδεῖ.

15 4 Ἐν ταυτῷ (317).

Αἰδώς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχηρμένον ἄνδρα κομίζει,
αἰδώς, ἥ τ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἥδ' ὀνίνησιν.
αἰδώς τοι πρὸς ἀνολβίῃ, θάρσος δὲ πρὸς ὄλβῳ·
χρήματα δ' οὐχ ἀρπακτά, θεόσδοτα πολλὸν ἀμείνω.

- 5 *Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν* (625).
Ἄδ' ἀρετὰ βαίνει διὰ μόχθων.
- 6 *Τοῦ αὐτοῦ Ἰφιγενείας* (Taur. 114).
*Τοὺς πόνους γὰρ ἀγαθοὶ
 τολμῶσι, δειλοὶ δ' εἰσὶν οὐδὲν οὐδαμοῦ.* 5
- 7 *Εὐριπίδης Αἰκυμνίῳ.*
Πόνος γάρ, ὥς λέγουσιν, εὐκλείας πατήρ.
- 8 *Ἐπιχάρμου.*
Τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰγάθ' οἱ θεοί.
- 9 *Εὐριπίδου Τηλέφου.* 10
Μοχθεῖν ἀνάγκη τοὺς θέλοντας εὐτυχεῖν.
- 10 *Κριτίου.*
Ἐκ μελέτης πλείους ἢ φύσεως ἀγαθοί.
- 11 *Εὐριπίδου Ἐρεχθίδεω.*
Ἐκ τῶν πόνων τοι τὰγάθ' αὖξεται βροτοῖς. 15
- 12 *Ἀναξανδρίδου.*
Τὸ συνεχὲς ἔργου παντὸς εὐρίσκει τέλος.
- 13 *Εὐριπίδου Ἀρχελάῳ.*
*Σοὶ δ' εἶπον, ὦ παῖ, τὰς τύχας ἐκ τῶν πόνων
 θηρᾶν· ὀρθῶς γὰρ σὸν πατέρα τιμώμενον.* 20
- 14 *Εὐριπίδου Ἀρχελάου.*
*Οὐκ ἔστιν ὅστις ἡδέως ζητῶν βιοῦν
 εὐκλειαν εἰσεκτῆσατ', ἀλλὰ χορὴ πονεῖν.*
- 15 *Τοῦ αὐτοῦ Φιλοκτήτῃ.*
Τοὺς γὰρ περισσοὺς καί τι πράσσοντας πλέον 25
τιμῶμεν ἄνδρας τ' ἐν πόλει νομίζομεν.
- 16 *Ὀκνω δὲ μόχθων τῶν πρὶν ἐκχέαι χάριν.*

17 Μενάνδρου.

Δεῖ τοὺς πενομένους, μέχρι ἂν οὐ ζῶσιν, πονεῖν.
ἀπραξία γὰρ λιτὸν οὐ τρέφει βίον.

18 Ἡσιόδου ἐργων (361).

5 Εἰ γάρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθεῖο,
καὶ θαμὰ τοῦτ' ἐρδοῖς, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γένοιτο.

19 Μενάνδρου.

Πάντα γὰρ
ταῖς ἐνδελεχείαις καταπονεῖται πράγματα.

16 20 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Εὐκλειαν ἔλαβον οὐκ ἄνευ πολλῶν πόνων.

21 Αἰσχύλου.

Φιλεῖ δὲ τῷ κάμνοντι συσπεύδειν θεός.

22 Εὐριπίδου Ἑρεχθίδι.

15 Ἐκ τῶν πόνων τοι τ' ἀγάθ' αὖξεται βροτοῖς,
ὁ δ' ἡδὺς αἰὼν ἢ κακὴ τ' ἀτολμία
οὔτ' οἶκον οὔτε βίον οὐδὲν ὠφελεῖ.

23 Εὐριπίδου Κρήσσεις.

Οὐκ ἂν δύναιο μὴ καμὼν εὐδαιμονεῖν,
20 αἰσχρόν τε μοχθεῖν μὴ θέλειν νεανίαν.

24 Αἰσχύλου.

Καλὸν δὲ καὶ γέροντα μανθάνειν σοφά.

25 Σοφοκλέους Μάντεων.

Οὔτοι ποθ' ἄψι τῶν ἄκρων ἄνευ πόνου.

25 25^a Μοχθεῖν ἀνάγκη τοὺς θέλοντας εὐτυχεῖν.

26 Ἄπαντα τὰ καλὰ τοῦ πονοῦντος γίνεταί.

27 Ἄπανθ' ὁ τοῦ ζητοῦντος εὐρίσκει πόνοσ.

28 Φιλήμονος Καταψευδομένου.

Πάντ' ἔστιν ἐξευρεῖν, ἂν μὴ τὸν πόνον
φεύγη τις, ὃς πρόσεστι τοῖς ζητουμένοις.

29 Ἐκ τοῦ φιλοπονεῖν γίγνεδ' ὧν θέλεις κρατεῖν.

30 Φιλήμονος.

Ὡς ἡδέως μοι γέγονε τὰ πρότερον κακά.
εἰ μὴ τότε' ἐπόνουν, νῦν ἂν οὐκ εὐφραινόμην.

31 Καρκίνου.

Οὐδεις ἐπαινον ἡδοναῖς ἐκτήσατο.

32 Εὐριπίδου Ἀρχελάφ.

Οὐδεις γὰρ ὧν ῥάθυμος εὐκλεῆς ἀνὴρ,
ἀλλ' οἱ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐανδρίαν.

33 Ἀλέξιδος Ἀχαιτίδι.

Ὅτι πάντα τὰ ζητούμεν' ἐξευρίσκεται,
ἂν μὴ προαποστῇς μηδὲ τὸν πόνον φύγῃς.
ὅπου γὰρ εὐρήκασιν ἄνθρωποι τινες
μέρος τι τῶν θείων, τοσούτῳ τῷ τόπῳ
ἀπέχοντες, ἄστρων ἐπιτολὰς δύσεις, τροπας
ἐκλειψιν ἡλίου, τί τῶν κοινῶν κάτω
καὶ συγγενικῶν δύναιτ' ἂν ἄνθρωπον φυγεῖν;

34 Εὐριπίδου Ἰππολύτου.

Τῷ γὰρ πονοῦντι καὶ θεὸς συλλαμβάνει.

35 Θεοδέκτου.

Πολλὰ δεῖ

μοχθεῖν τον ἥξοντ' εἰς ἐπαινον εὐκλεῶς.
ῥάθυμία δὲ τὴν παραντίχ' ἡδονὴν
λαβοῦσα λύπας τῷ χρόνῳ τίκτειν φιλεῖ.

36 Εὐριπίδου Σθενοβοίας.

Ἄνευ τύχης γὰρ, ὥσπερ ἡ παροιμία,
πόνος μονωθεὶς οὐκέτ' ἀλγύνει βροτούς.

- 37 Σοφοκλέους.
Μόχθου γὰρ οὐδεὶς τοῦ παρελθόντος λόγος.
- 38 Σοφοκλέους Λαοκόωντος.
Πόνου μεταλλαχθέντος οἱ πόνοι γλυκεῖς.
- 5 39 Ἀγάθωνος.
Ἰδίας ὁδοὺς ζητοῦσι φιλόπονοι φύσεις.
- 40 Φιλίσκου.
Οὐκ ἔστιν, ὦ μάταιε, σὺν φάθυμιά
τὰ τῶν πονούντων μὴ πονήσαντας λαβεῖν.
- 41 Ξενοφάνους.
Οὐ τοι ἀπ' ἀρχῆς πάντα θεοὶ θνητοῖς ὑπέδειξαν,
ἀλλὰ χρόνῳ ζητοῦντες ἐφευρίσκουσιν ἄμεινον.
- 42 Ἰππώνακτος.
Χρόνος δὲ φευγέτω σε μηδὲ εἰς ἀργός.
- 15 43 Ἀπολλοδώρου.
Χρόνον γὰρ εἰς τὰ πράγματ' ἂν λάβης,
ἅπαντα λήξει καὶ κατασταλήσεται.
- 44 Εὐριπίδου Ἀρχελαίου.
Σὺν μυρίοισι τὰ καλὰ γίγνεται πόνοις.
- 20 45 Μενάνδρου Δυσκόλου.
Οὐδενὸς γοῇ πράγματος
τὸν εὖ πονοῦνθ' ὅλως ἀπογινῶναι ποτε,
- 46 Ἀλωτὰ γίγνεται ἐπιμελεία καὶ πόνῳ
ἅπαντα.
- 25 47 Μενάνδρου Εὐνούχου.
Πάντα τὰ ζητούμενα
δεῖσθαι μερίμνης φασὶν οἱ σοφώτεροι.

48 Σοφοκλέους Οιδίποδος (R. 110).

Τὸ ζητούμενον
ἀλῶτόν, ἐκφεύγει δὲ τὰ μελούμενον.

50 Εὐριπίδου (Suppl. 323).

Σὴ πατρίς· ἐν γὰρ τοῖς πόνοισιν αὖξεται·
αἱ δ' ἥσυχοι σκοτεινὰ πρᾶσσουσιν πόλεις,
σκοτεινὰ καὶ βλέπουσιν εὐλαβούμεναι.

51 Ἀντιφάνους.

Τῆς ἐπιμελείας δοῦλα πάντα γίγνεται.

52 Βίωνος Σμυρναίου βουκολικῶν.

Ἐκ θαμινᾶς ῥαδάμιγγος, ὅπως λόγος, ἀεναίῃς
χὰ λίθος ἐς ῥωχμὸν κοιλαίνεται.

53 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐ καλὸν ὦ φίλε πάντα χρόνον ποτὶ τέκτονι
φοιτῆν,
μηδ' ἐπὶ πάντ' ἄλλω χρέος ἰσχέμεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
τεχνᾶσθαι σύριγγα, πέλει δέ τοι εὐμαρὲς ἔργον.

54 Ἐπιχάρμου.

Ἀ δὲ μελέτα φύσιος ἀγαθᾶς πλεῦνα θωρεῖται,
φίλοι.

55 Εὐριπίδου Τηλέφω.

Οὐ τᾶρ Ὀδυσσεύς ἐστιν κίμυλος μόνος·
χρεία διδάσκει, καὶ βραδύς τις ἦ, σοφόν.

56 Εὐριπίδου.

Οὐκ αἰσχρὸν οὐδὲν τῶν ἀναγκαίων βροτοῖς.

57 Τοῦ αὐτοῦ Ἀνδρομέδα.

Ἄλλ' ἡδύ τοι σωθέντα μεμνηῆσθαι πόνων.

58 Αἰλλιανοῦ.

Σόλων ὁ Ἀθηναῖος Ἐξηκεστίδου παρὰ πότον τῷ

ἀδελφιδοῦ αὐτοῦ μέλος τι Σαπφοῦς ἄσαντος, ἥσθη
τῷ μέλει καὶ προσέταξε τῷ μειρακίῳ διδάξαι αὐτόν.
ἐρωτήσαντος δὲ τινὸς διὰ πόλιν αἰτίαν τοῦτο ἐσπού-
δακεν, ὃ δὲ ἔφη "ἵνα μαθὼν αὐτὸ ἀποθάνω."

5 59 Εὐσεβίου.

Πόνοι οἱ ἐκούσιοι πόνοισι τοῖσι μετὰ ταῦτα ἀνα-
καλοῖσι, ὥστε αὐτοὺς εὐπετεστέρους παρασκευασθῆ-
ναι, προπονέονται.

60 Αἰλιανοῦ (Var, hist. 7, 7).

10 Δημοσθένης ὁ Δημοσθένους, εἰ ἔμελλε τῆς ὕστε-
ραίας ἔσεσθαι ἐκκλησία, ἀλλὰ ἐκεῖνός γε διὰ τῆς νυ-
κτὸς ἡγρόπνει πάσης, διαφροντίζων δηλονότι καὶ
ἐκμανθάνων ταῦτα ἃ ἔμελλεν ἐρεῖν. ὁ τοίνυν Πυθίας
ἐκ τούτων ἐμοὶ δοκεῖν ἀπέσκαπτειν εἰς αὐτὸν ἐπιλε-
15 γων αὐτοῦ τὰ ἐνθυμήματα ἐλλυχνίων ὄζειν.

61 Δημοσθένους κατὰ Φιλίππου (I p. 41).

Φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων,
καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν τὰ τῶν ἀμε-
λούντων.

20 62 Θουκυδίδου (V, 69).

"Εργων ἐκ πολλοῦ μελέτη πλεον σῶζει ἢ λόγων
δι' ὀλίγου καλῶς ῥηθέντων παραίνεσις.

63 Δημοκρίτου.

Οἱ ἐκούσιοι πόνοι τὴν τῶν ἀκουσίων ὑπομονὴν
25 ἐλαφρότερον παρασκευάζουσι.

64 Τοῦ αὐτοῦ.

Πόνος συνεχῆς ἐλαφρότερος ἑαυτοῦ συνηθείη
γίνεται.

65 Ἀντισθένης.

Ἦδονας τὰς μετὰ τοὺς πόρους διωκτέον, ἀλλ' οὐχὶ τὰς πρὸ τῶν πόρων.

66 Δημοκρίτου.

Πλέονες ἐξ ἀσκήσις ἀγαθοὶ γίνονται ἢ ἀπὸ φύσιος. 5

67 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ αἰεὶ μέλλεν ἀτελέας ποιεῖ τὰς πράξεις.

68 Σωκράτης.

Σωκράτης ἐν γήρῳ καθαρίζων παρὰ Κόννῳ τῷ καθαρωδῷ ἐτύγγανε· καὶ τινὸς εἰπόντος “καθαρίζεις 10 τηλικούτος ὢν;” “κρεῖττον” εἶπεν “ὄψιμαθῇ εἶναι ἢ ἀμαθῇ.”

69 Φαβωρίνου.

Γραῦν τινα φασὶ μόσχον μικρὸν ἀραμένην καὶ τοῦτο καθ' ἡμέραν ποιοῦσαν λαθεῖν βοῦν φέρονσαν. 15

70 Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χρεῖων.

Λᾶσος ὁ Ἑρμιονεὺς ἐρωτηθεὶς τί εἴη σοφώτατον “ἡ πείρα” ἔφη.

71 Ξενοφώντος Ἀγησιλάου (XI, 9).

Δόξης δ' οὐδεμιᾶς ἦρα ἥς οὐκ ἐξεπονείτο. 20

72 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρώτου (4, 5) τῆς παιδείας.

Οὐκ ἀπεδίδρασκεν ἐκ τοῦ ἡττᾶσθαι εἰς τὸ μὴ ποιεῖν ἢ ἡττῶτο, ἀλλ' ἐκυλινθεῖτο ἐν τῷ πειραῶσθαι αὐθις ἄμεινον ποιεῖν. 25

73 Τοῦ αὐτοῦ (Cypor. VIII, 1, 38).

Κῦρος ἐστὶ βασιλέως καὶ ἀδελφὸς καὶ υἱὸς καὶ ἄρχι πολλῆς χώρας, κἀκείνος οὐτ' ἂν ἀριστήσειεν οὔτε δειπνήσειεν πρὶν ἰδρῶσαι.

74 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ α' (5, 9) τῆς Κύρου
παιδείας.

Καίτοι ἔγωγε οἶμαι οὐδεμίαν ἀρετὴν ἀσκεισθαι
ὑπ' ἀνθρώπων, ὥς μηδὲν πλεόν ἔχωσιν οἱ ἀγαθοὶ γε-
5 νόμενοι τῶν πονηρῶν· ἀλλ' οἷτε τῶν παραντίκῃ ἡδο-
νῶν ἀπεχόμενοι, οὐχ ἵνα μηδέποτε εὐφρανθῶσι τοῦτο
πράττουσιν, ἀλλ' ὅπως διὰ ταύτην τὴν ἐγκράτειαν
πολλαπλάσια εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον εὐφραίνωνται,
οὕτω παρασκευάζονται· οἷτε λέγειν προθυμούμενοι
10 δεινοὶ γενέσθαι, οὐχ ἵνα εὖ λέγοντες μηδέποτε παύ-
σωνται τοῦτο μελετῶσιν, ἀλλ' ἐλπίζοντες τῷ λέγειν εὖ
πείθοντες πολλοὺς ἀνθρώπους, μεγάλα ἀγαθὰ δια-
πράξασθαι· οἷτ' αὖ τὰ πολεμικὰ ἀσχοῦντες, οὐχ ὥς
μαχόμενοι μηδέποτε παύσωνται τοῦτ' ἐκπονοῦνται,
15 ἀλλὰ νομίζουσι καὶ οὗτοι τὰ πολεμικὰ ἀγαθοὶ γενό-
μενοι πολὺν μὲν ὄλβον, πολλὴν δὲ εὐδαιμονίαν, με-
γάλας δὲ τιμὰς καὶ τῇ πόλει καὶ αὐτοῖς περιάψειν.
εἰ δὲ τινες ταῦτα ἐκπονήσαντες, πρὶν τινα ἀπ' αὐτῶν
καρπὸν κομίσασθαι αὐτοὺς γήραι ἀδυνάτους γινομέ-
20 νους περιεῖδον, ὅμοιον ἔμοιγε δοκοῦσι πεπονθέναι
οἶον εἰ τις γεωργὸς ἀγαθὸς προθυμηθεὶς γενέσθαι
καὶ εὖ σπεύρων καὶ εὖ φυτεύων, ὥτε ἀποκαρποῦσθαι
ταῦτα θεοί, ἐφ' ἣν τὸν καρπὸν ἀσυγκόμιστον εἰς τὴν γῆν
πάλιν καταρρεῖν· καὶ εἰ τις ἀθλητὴς πολλὰ πονήσας
25 καὶ ἀξιόνικος γενόμενος ἀνταγώνιστος διατελέσειεν,
οὐδ' ἂν οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ δικαίως ἀνάτιος εἶναι
ἀφροσύνης.

75 Μουσωνίου ἐκ τοῦ ὅτι πόνου καταφρο-
νητέον.

30 Πρὸς δὲ τὸ ῥᾶον καὶ προθυμότερον ὑφίστασθαι
τῶν πόνων ἐκείνους, οὓς ἂν ὑπὲρ ἀρετῆς καὶ καλοκα-

γαθίας μέλλωμεν πονεῖν, ταῦτα λελογίσθαι χρήσιμα, πόσα μὲν πονοῦσιν ἔνιοι δι' ἐπιθυμίας κακὰς, ὥσπερ οἱ ἐρῶντες ἀκολάστως, πόσα δ' ὑπομένουσιν ἄλλοι τοῦ κερδαίνειν χάριν, πόσα δ' αὖ κακοπαθοῦσιν ἔνιοι θηρώμενοι δόξαν, καὶ ὅτι οὗτοι πάντες ὑπομένουσιν αὐθαίρετοι πᾶσαν ταλαιπωρίαν. ἄρ' οὖν οὐχὶ δεινὸν ἐκείνους μὲν ὑπὲρ οὐδενὸς τῶν καλῶν ἀνέχεσθαι ταῦτα πάσχοντας, ἡμᾶς δ' ὑπὲρ καλοκαγαθίας, καὶ τοῦ καλίου μὲν ἐκφυγεῖν τὴν λυμαινομένην ἡμῶν τὸν βίον, κτήσασθαι δὲ ἀρετὴν ἢ τις ἀπάντων τῶν ἀγαθῶν ἐστὶ χορηγός, μὴ πάντα πόνον ἐτοιμῶς ὑφίστασθαι; καίτοι οὐδ' ἂν εἴποι τις ὅσῳ κρεῖττον ἀντὶ μὲν τοῦ πονεῖν ἵνα τύχῃ τις γυναικὸς ἄλλοτρίας, τὸ πονεῖν ἵνα παιδαγωγῇ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἑαυτοῦ· ἀντὶ δὲ τοῦ περὶ χρημάτων ταλαιπωρεῖν τὸ ἀσκεῖν ὥσπερ ὁλίγων δεῖσθαι· πρὸ δὲ τοῦ πράγματα ἔχειν ὑπὲρ δόξης τὸ πραγματεύεσθαι ὅπως μὴ δοξοκόπος ᾖ· πρὸ δὲ γε τοῦ ζητεῖν ὅπως ᾗ φθονεῖ τις κακοποιήσῃ τοῦτον, τὸ σκοπεῖν ὅπως μὴ φθονήσῃ μηδενί· καὶ πρό γε τοῦ δουλεύειν τισὶ καλουμένοις φίλοις, ὥσπερ οἱ κόλακες, τὸ κακοπαθεῖν ἵνα κτήσῃται φίλους ἀληθινούς· καθόλου δὲ τοῦ πονεῖν πᾶσιν ἀνθρώποις ἀναγκαίου ὄντος, τοῖς τε τῶν κρειττόνων ὀρεγομένοις καὶ τοῖς τῶν χειρόνων, τὸ μὴ πολλῶ εἶναι προθυμότερους πονεῖν τοὺς τὰ κρεῖττω μετιόντας ἢ οἷς ἐλπίδες μικρὰ τῶν πόνων εἰσὶν, ἀτοπώτατον. ἀλλ' οἱ μὲν ἄρα θανατοποιοὶ δύσκολα οὕτως ὑφίστανται πράγματα καὶ τὴν ζωὴν παραβάλλονται τὴν ἑαυτῶν, οἳ μὲν εἰς μαχαίρας κυβιστῶντες, οἳ δ' ἐπὶ κάλων μετέωροι βαδίζοντες, οἳ δ' ὥσπερ ὄρνεα πετόμενοι διὰ τοῦ ἄερος, ὧν τὸ σφάλμα θάνατός ἐστι. καὶ ταῦτα πάντα δρωσὶ μικροῦ χάρις μισθοῦ· ἡμεῖς δ' οὐκ ἀνεξόμεθα ταλαιπωρεῖν

ὑπὲρ εὐδαιμονίας ὅλης; οὐ γὰρ ἄλλο τί γε τέλος ἐστὶ
 τοῦ γενέσθαι ἀγαθὸν ἢ τὸ εὐδαιμονεῖν καὶ ζῆν μα-
 καρίως εἰς τὸ λοιπόν. εἰκότως δ' ἄγ τις λογιζοίτο καὶ
 τὸ τῶν ξφῶν ἐνίων ὁποῖόν ἐστι, πάνυ τι δυνάμενον
 5 ἐντρέπειν ἡμᾶς φιλοπόνους εἶναι. οἱ γοῦν ὄρτυγες
 καὶ ἀλεκτρυόνες οὐτ' ἀρετῆς ἐπαίοντες οὐδὲν ὥσπερ
 ὁ ἄνθρωπος, οὔτε τὸ καλὸν καὶ δίκαιον εἰδότες, οὐδ'
 ὑπὲρ τοιούτου πονοῦντες οὐθενός, ὅμως μαχόμενοι
 πρὸς ἀλλήλους καὶ πηρούμενοι ἀνέχονται καὶ μέχρι
 10 θανάτου καρτεροῦσιν, ὥστε μὴ ἡττᾶσθαι θατέρον ὁ
 ἕτερος. πόσω δὴ μᾶλλον εἰκὸς ἡμᾶς ἀνέχεσθαι τε καὶ
 καρτερεῖν, ὅταν ἐπιστώμεθα διὰ τι τῶν καλῶν κα-
 κοπαθοῦντες, ἢ ἵνα φίλοις βοηθήσωμεν ἢ πόλιν ὠφε-
 λήσωμεν, ἢ ἵνα γυναικῶν ἢ τέκνων ὑπερμαχήσωμεν,
 15 τὸ δὲ μέγιστον καὶ κυριώτατον, ἵν' αὐτοὶ ἀγαθοὶ ὦμεν
 καὶ δίκαιοι καὶ σώφρονες; ὁ δὲ πόνων οὐ παραγί-
 νεται οὐδενί. ὅθεν ἐπεισὶ μοι λέγειν, ὥς ὁ μὴ θέλων
 πονεῖν σχεδὸν καταδικάζει αὐτὸς αὐτοῦ μηδενὸς εἶναι
 ἀγαθοῦ ἄξιος, ὅτι τὰ ἀγαθὰ πόνω πάντα κτώμεθα.
 20 ταῦτα μὲν καὶ τοιαῦθ' ἕτερα εἶπε τότε, ἐπεγείρων
 καὶ παρορμῶν τοὺς παρόντας πόνον μὴ καταφρονεῖν.

76 Ξενοφῶντος (Ven. 12, 1).

Περὶ μὲν αὐτῶν τῶν πράξεων τῶν ἐν τοῖς κυν-
 ηγεσίοις εἰρηται· ὠφελήσονται δ' οἱ ἐπιθυμήσαντες
 25 τούτου τοῦ ἔργου πολλά. ὑγίειάν τε γὰρ τοῖς σώμασι
 παρασκευάζει, καὶ ὁρᾶν καὶ ἀκούειν μᾶλλον, γηρά-
 σκειν δὲ ἡττον· τὰ δὲ πρὸς τὸν πόλεμον μάλιστα παι-
 δεύει. πρῶτον μὲν γὰρ τὰ ὄπλα ὅταν ἔχοντες πο-
 ρεύωνται ὁδοὺς χαλεπάς, οὐκ ἀπεροῦσιν· ἀνέξονται
 30 γὰρ τοὺς πόνους διὰ τὸ εἰθίεσθαι μετὰ τούτων αἰρεῖν
 τὰ θηρία. ἔπειτα εὐνάξεσθαι τε σκληρῶς δυνατοὶ

ἔσονται καὶ φύλακες εἶναι ἀγαθοὶ τοῦ ἐπιταττομένου· ἐν δὲ ταῖς προσόδοις ταῖς πρὸς τοὺς πολεμίους ἅμα οἷοι τε ἔσονται ἐπιέναι καὶ τὰ παραγγελλόμενα ποιεῖν, διὰ τὸ οὕτω καὶ αὐτοὶ αἰρεῖν τὰς ἄγρας. τεταγμένοι δὲ ἐν τῷ πρόσθεν οὐ λείψουσι τὰς τάξεις, διὰ τὸ καρ- 5 τερεῖν δύνασθαι. ἐν φυγῇ δὲ τῶν πολεμίων ὀρθῶς καὶ ἀσφαλῶς διώξονται τοὺς ἐναντίους ἐν παντὶ χωρίῳ διὰ συνήθειαν. δυστυχήσαντος δὲ οἰκείου στρατοπέδου ἐν χωρίοις ὑλώδεσι καὶ ἀποκρήμυσι ἢ ἄλλως χαλεποῖς, οἷοι τ' ἔσονται τε καὶ αὐτοὶ σώζεσθαι μὴ 10 αἰσχυρῶς καὶ ἐτέρους σώζειν. ἡ γὰρ συνήθεια τοῦ ἔργου παρῆξει αὐτοῖς πλεον τι εἰδέναι. καὶ ἥδη τινὲς τῶν τοιοῦτων πολλοῦ ὄχλου συμμάχων τρεφθέν- 15 τος τῇ αὐτῶν εὐταξίᾳ καὶ θράσει διὰ δυσχωρίαν ἀμαρτόντας τοὺς πολεμίους νενικηκότας ἀναμαχόμε- νοὶ ἐτρέψαντο. αἶψα γάρ ἐστι τοῖς τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς εὖ ἔχουσιν ἐγγὺς τὸ εὐτυχεῖν.

77 Τοῦ αὐτοῦ (ib. 12, 10).

Λέγουσι δὲ τινες ὥς οὐ καὶ ἐρᾶν κυνηγεσίῳ, ἵνα μὴ τῶν οἰκείων ἀμελῶσιν, οὐκ εἰδότες ὅτι οἱ τὰς πόλεις καὶ τοὺς φίλους εὖ ποιοῦντες πάντες τῶν οἰκείων ἐπιμελέστεροί εἰσιν. εἰ οὖν οἱ φιλοκυνηγέται παρασκευάζουσιν αὐτοὺς τῇ πατρίδι χρησίμους εἶναι τὰ μέγιστα, οὐδ' ἂν τὰ ἴδια ἄργοι εἴσι· σὺν γὰρ τῇ πόλει καὶ σώζεται καὶ ἀπόλλυται τὰ οἰκεία ἐκάστου· 25 ὥστε πρὸς τοῖς αὐτῶν καὶ τὰ τῶν ἄλλων ιδιωτῶν οἱ τοιοῦτοι σώζουσι. πολλοὶ δὲ ὑπὸ φόβου ἀλόγιστοι τῶν ταῦτα λεγόντων αἰροῦνται διὰ τὴν αὐτῶν κακίαν ἀπολέσθαι μᾶλλον ἢ ἐτέρων ἀρετῇ σώζεσθαι. αἱ γὰρ ἡδοναὶ πολλαὶ καὶ κακαί, ὧν ἡττώμενοι λέγειν ἢ πρᾶτ- 30 τειν ἐπαίρονται τὰ χεῖρω· εἴτα ἐκ μὲν τῶν ματαίων

λόγων ἐχθρας ἀναιροῦνται, ἐκ δὲ τῶν κακῶν ἔργων νόσους καὶ ζημίας καὶ θανάτους καὶ αὐτῶν καὶ παίδων καὶ φίλων, ἀναισθήτως μὲν τῶν κακῶν ἔχοντες, τῶν δὲ ἡδονῶν πλεόν τῶν πολλῶν αἰσθανόμενοι.

78 Μουσωνίου περὶ ἀσκήσεως.

- 5 Παρώρμα δὲ πρὸς ἄσκησιν τοὺς συνόντας ἐντεταμένως ἀεὶ τοιοῦσθαι τισι λόγοις χρῶμενος. ἡ ἀρετὴ, ἔφη, ἐπιστήμη ἐστὶν οὐ θεωρητικὴ μόνον ἀλλὰ καὶ πρακτικὴ, καθάπερ ἢ τε ἰατρικὴ καὶ ἡ μουσικὴ. δεῖ οὖν ὥσπερ τὸν ἰατρὸν καὶ τὸν μουσικὸν μὴ μόνον
- 10 ἀνειληφέναι τὰ θεωρήματα. τῆς αὐτοῦ τέχνης ἐκάτερον, ἀλλὰ καὶ γυμνάσθαι πράττειν κατὰ τὰ θεωρήματα, οὕτω καὶ τὸν ἐσόμενον ἀγαθὸν ἄνδρα μὴ μόνον ἐκμανθάνειν ὅσα μαθήματα φέρει πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ καὶ γυμνάζεσθαι κατὰ ταῦτα φιλοτίμως καὶ φιλοπό-
- 15 νως. ἐπεὶ πῶς μὲν ἂν εὐθύς γένοιτό τις σώφρων, εἰ μόνον εἶδειν ὅτι οὐ χρὴ ἡττᾶσθαι ἡδονῶν, ἀγύμναστος δ' εἴη ἀντέχειν ταῖς ἡδοναῖς; πῶς δ' ἂν δίκαιός τις γένοιτο, μεμαθηκὼς μὲν ὅτι χρὴ τὸ ἴσον ἀγαπᾶν, μὴ μεμελετηκὼς δὲ φεύγειν τὸ πλεονεκτεῖν; πῶς δ'
- 20 ἂν ἀνδρίαν κτησαίμεθα, τὸ μὲν ὅτι μὴ φοβερὰ τὰ δοκοῦντα τοῖς πολλοῖς δεινὰ κατανενοηκότες, ἄφοβοι δ' εἶναι εἰς αὐτὰ μὴ μεμελετηκότες; πῶς δ' ἂν φρόνιμοι γενοίμεθα, τὰ μὲν ὥς ἀληθῶς ἀγαθὰ καὶ κακὰ τίνα ἐστὶν ἐγνωκότες, μὴ γυμνασμένοι δὲ καταφρονεῖν
- 25 τῶν δοκούντων ἀγαθῶν; διὸ χρὴ τῇ μαθησίᾳ τῶν προσηκόντων ἀρετῇ ἐκάστη μαθημάτων καὶ τὴν ἄσκησιν ἐπακολουθεῖν πάντως, εἴγε μέλλει καὶ αὐτῆς τῆς μαθήσεως ὄφελός τι γενήσεσθαι ἡμῖν. καὶ τοσούτω γε χρὴ μᾶλλον ἀσκεῖν τὸν φιλοσοφεῖν ἀξιούντα ἢ
- 30 περὶ τὸν ἰατρικῆς ἢ τινος τέχνης ὁμοίως ἐπιτέμενον, ὅσῳ καὶ μείζον καὶ δυσκατεργαστότερον φιλοσοφία

παντὸς ἐπιτηδεύματος ἐτέρου. καὶ γὰρ οὖν ἐπὶ μὲν
 τὰς ἄλλας τέχνας ἔρχονται οἱ ἐφιέμενοι αὐτῶν, οὐ προ-
 διεφθαρμένοι τὰς ψυχὰς οὐδ' ἐναντία μεμαθηκότες
 οἷς μαθήσεσθαι μέλλουσιν· οἱ δὲ φιλοσοφεῖν ἐπιγυ-
 ροῦντες, ἐν διαφθορᾷ γεγεννημένοι πρότερον πολλῇ⁶
 καὶ ἐμπεπλησμένοι κακίας, οὕτω μετίασι τὴν ἀρετὴν,
 ὥστε καὶ ταύτῃ πλείονος δεηθῆναι τῆς ἀσκήσεως. πᾶς
 οὖν καὶ τίνα τρόπον τούτοις ἀσκητέον; ἐπεὶ τὸν ἀν-
 θρωπον οὔτε ψυχὴν εἶναι μόνον συμβέβηκεν οὔτε
 σῶμα μόνον, ἀλλὰ τι σύνθετον ἐκ τοῦν δυοῖν τούτων,¹⁰
 ἀνάγκη τὸν ἀσκοῦντα ἀμφοῖν ἐπιμελεῖσθαι, τοῦ μὲν
 κρείττονος μᾶλλον ὥσπερ ἄξιον, τουτέστι τῆς ψυχῆς
 καὶ θατέρου δέ, εἴγε μέλλει μηδὲν ἐνδεῶς ἔχειν τοῦ
 ἀνθρώπου μέρος. δεῖ γὰρ δὴ καὶ τὸ σῶμα κατε-
 σκευασθαι καλῶς πρὸς τὰ σώματος ἔργα τὸ τοῦ φιλο-¹⁵
 σοφοῦντος, ὅτι πολλάκις αἱ ἀρεταὶ καταχρῶνται τούτῳ
 ὄντι ὀργάνῳ ἀναγκαίῳ πρὸς τὰς τοῦ βίου πράξεις.
 τῆς οὖν ἀσκήσεως ἡ μὲν τις διὰ τῆς ψυχῆς μόνης γί-
 νοιτ' ἂν ὀρθῶς, ἡ δὲ τις κοινὴ ταύτης τε καὶ τοῦ σώ-
 ματος. κοινὴ μὲν οὖν ἀσκησις ἀμφοῖν γενήσεται, συν-
 εθιζομένων ἡμῶν φέρει θάλαπαι, δίψει λιμῶ, τροφῆς
 λιτότητι κοίτης σκληρότητι, ἀποχῇ τῶν ἡδέων ὑπο-
 μονῇ τῶν ἐπιπόνων. διὰ γὰρ τούτων καὶ τῶν τοιού-
 των φάιννται μὲν τὸ σῶμα καὶ γίνεται δυσπαθὲς τι
 καὶ στερεὸν καὶ χρήσιμον πρὸς ἅπαν ἔργον, φάιννται²⁰
 δὲ ἡ ψυχὴ γυμναζομένη διὰ μὲν τῆς ὑπομονῆς τῶν
 ἐπιπόνων πρὸς ἀνδρίαν, διὰ δὲ τῆς ἀποχῆς τῶν ἡδέων
 πρὸς σωφροσύνην. διὰ δὲ τῆς ψυχῆς ἀσκήσεως ἐστὶ
 πρῶτον μὲν τὰς ἀποδείξεις προχείρους ποιεῖσθαι, καὶ
 τε περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν δοκούντων ὥς οὐκ ἀγαθὰ,²⁵
 καὶ τὰς περὶ τῶν κακῶν τῶν δοκούντων ὥς οὐ κακά,
 καὶ τὰ ἀληθῶς ἀγαθὰ γνωρίζειν τε καὶ διακρίνειν

ἀπὸ τῶν μὴ ἀληθῶς ἐθίξεσθαι· εἴτα δὲ μελετᾶν μήτε
 φεύγειν μηδὲν τῶν δοκούντων κακῶν μήτε διώκειν
 μηδὲν τῶν δοκούντων ἀγαθῶν, καὶ τὰ μὲν ἀληθῶς
 κακὰ πάσῃ μηχανῇ ἐκτρέπεσθαι, τὰ δὲ ἀληθῶς ἀγα-
 5 θὰ παντὶ τρόπῳ μετέρχεσθαι.

Ἐν κεφαλαίῳ μὲν οὖν σχεδὸν εἴρηται ὅποιοι ἐκά-
 τερος τρόπος ἀσκήσεως· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κατὰ μέρος
 ὡς παιητέον ἕκαστα πειράσσομαι εἰπεῖν, οὐ διακρίνων
 οὐδὲ χωρίζων οὐκέτι τά τε κοινὰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ
 10 σώματος ἀσκήματα καὶ τὰ ἴδια τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἀναμιξ
 τὰ ἑκατέρου μέρους διεξιῶν. οὐκοῦν ἐπειδὴ ταῦτα
 μὲν τυγχάνομεν ἀκηκοότες τε καὶ ὑπειληφότες, ὅσοι
 γε φιλοσόφου διατριβῆς μετεσχίκαμεν, ὥς οὔτε πόνος
 οὔτε θάνατος οὔτε πενία κακὸν οὐδαμῶς ἐστίν, οὐδ'
 15 ἄλλο τι τῶν κακίας ἀπηλλαγμένων· οὐδ' αὖ πάλιν
 ἀγαθὸν πλοῦτος ζωὴ ἡδονή, οὐδ' ἄλλο τι ἕτερον τῶν
 μὴ μετεχόντων ἀρετῆς· ὁμως δὲ καὶ ταῦθ' ὑπειληφό-
 τες διὰ τὴν ἀπὸ παίδων εὐθυὺς γεγονοῦσαν ἡμῖν δια-
 φθορὰν καὶ τὴν ὑπὸ τῆς διαφθορᾶς συνήθειαν πονη-
 20 ράν, πόνου μὲν προσερχομένου κακὸν ἡγούμεθα
 προσέρχεσθαι ἑαυτοῖς, ἡδονῆς δὲ παραγινόμενης
 ἀγαθὸν ἡγούμεθα παραγίνεσθαι ἡμῖν· καὶ τὸν μὲν
 θάνατον ὥς ἐσχάτην συμφορὰν πεφρίκαμεν, τὴν δὲ
 ζωὴν ὥς τῶν ἀγαθῶν μέγιστον ἀσπαζόμεθα· καὶ δι-
 25 δόντες μὲν ἀργύριον ὥς βλαπτόμενοι λυπούμεθα,
 λαμβάνοντες δὲ ὥς ὠφελούμενοι χαίρομεν. παρα-
 πλησίως δὲ καὶ ἐπὶ πλειόνων ἄλλων οὐκ ἀκολούθως
 ταῖς ὁρθαῖς ὑπολήψεσι τοῖς πράγμασι χρώμεθα, τῷ
 δὲ φανύῳ ἔθει μᾶλλον ἀκολουθοῦμεν. ἐπεὶ οὖν
 30 ταῦτα φημι ταύτῃ ἔχειν, δεῖ τὸν ἀσκοῦντα ζητεῖν πε-
 ριγίνεσθαι ἑαυτῷ τῇ μὲν ἡδονῇ μὴ ἀσμενίζειν, τὸν
 πόνον δὲ μὴ ἐκτρέπεσθαι, καὶ τῷ μὲν ξῆν μὴ φιλη-

δεῖν τὸν δὲ θάνατον μὴ δεδιέναι, καὶ ἐπὶ χρημάτων
μὴ προτιμᾶν τοῦ προτεσθαι τὸ λαμβάνειν.

79 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ εὐθυμίας
(465 c).

Ὁ μὲν οὖν εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν εὐθυμεισθαι μέλ-
λοντα μὴ πολλὰ πρήσσειν μήτε ἰδίῃ μήτε ξυνῇ, πρῶ-
τον μὲν ἡμῖν πολυτελεῖ τὴν εὐθυμίαν καθίστησι γι-
νομένην ὥνιον ἀπραξίας, οἷον ἀρρώστῳ παραινῶν
ἐκάστῳ "μὲν' ὦ ταλαίπωρ' ἀτρέμα σοῖς ἐν δεμνίοις."
καίτοι κακὸν μὲν ἀναισθησία σώματι φάρμακον ἀπο-
νοίας· οὐδὲν δὲ βελτίον ψυχῆς ἰατρὸς ὁ φανόμενος καὶ
μαλακία καὶ προδοσία φίλων καὶ οἰκείων καὶ πατρί-
δος ἐξαιρῶν τὸ ταραχῶδες αὐτῆς καὶ λυπηρόν....

Ὅθεν οὐδὲ Ἐπίκουρος οἶεται δεῖν ἡσυχάζειν, ἀλ-
λὰ τῇ φύσει χρῆσθαι πολιτευομένους καὶ πρᾶσσοντας
τὰ κοινὰ τοὺς φιλοτίμους καὶ φιλοδόξους, ὥς μᾶλλον
ὑπὸ ἀπραγμοσύνης ταραττεσθαι καὶ κακοῦσθαι πε-
φυκότας, ἢ ὧν ὀρέγωνται μὴ τυγχάνωσιν. ἀλλ' ἐκε-
νος μὲν ἄτακτος οὐ τοὺς δυναμένους τὰ κοινὰ πρᾶτ-
τειν προτρεπόμενος, ἀλλὰ τοὺς ἡσυχίαν ἄγειν μὴ δυ-
ναμένους. δεῖ δὲ μὴ πλήθει μηδὲ ὀλιγότητι πραγμά-
των, ἀλλὰ τῷ καλῷ καὶ τῷ αἰσχυρῷ τὸ εὐθυμον ὀρίζειν
καὶ τὸ δύσθυμον. τῶν γὰρ καλῶν παράλειψις οὐχ
ἥττον ἢ τῶν βλαβερῶν ἢ πρᾶξεις ἀναιρόν ἐστι καὶ τα-
ραχῶδες.

25

80 Πρωταγόρου.

Πρωταγόρας ἔλεγε μηδὲν εἶναι μήτε τέχνην ἄνευ
μελέτης μήτε μελέτην ἄνευ τέχνης.

81 Πλάτωνος (Polit., VII p. 535).

Πρῶτον μὲν φιλοπονία οὐ χῶλὸν δεῖ εἶναι τὸν
ἀψάμενον, τὰ μὲν ἡμίσεα φιλόπονον, τὰ δὲ ἡμίσεα

ἄπονον. ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν τις φιλογυμναστής μὲν ἦ καὶ φιλομόχθηρος καὶ πάντα τὰ διὰ τοῦ σώματος διαπονῇ, μὴ φιλομαθῆς δὲ μηδὲ φιλήκοος μηδὲ ζήτητικός, ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις μισοπονῇ, χωλὸς δὲ καὶ ὁ
5 τάναντία τούτου μεταβεβληκὼς τὴν φιλοπονίαν.

82 Ἀπολλώνιος Δίωνι.

Τὸ μὴ γενέσθαι οὐδέν, τὸ δὲ γενέσθαι πόνος.

83 Ἀπολλώνιος Δαναῶ.

Οὐ κάμνει τὰ πράγματα πρασσόμενα.

10 84 Ἐκ τῶν Ἐπικτήτου ἀπομνημονευμάτων.

Εἰδέναι χρή, ὅτι οὐ φάδιον δόγμα παραγενέσθαι ἀνθρώπῳ, εἰ μὴ καθ' ἐκάστην ἡμέραν τὰ αὐτὰ καὶ λέγει τις καὶ ἀκούοι καὶ ἅμα χρῶτο πρὸς τὸν βίον.

15 85 Νικίου (Plut. Mor. p. 786 b).

Νικίας οὕτως ἦν φιλόπονος, ὥστε πολλάκις ἐρωτῶν τοὺς οἰκέτας, εἰ λέλονται καὶ εἰ ἡρίστηκεν.

86 Ἀρχιμήδης (Plut. l. l.).

Ἀρχιμήδην δὲ τῇ σάνιδι προσκείμενον ἀποσπῶν-
20 τες βία οἱ θεράποντες ἤλειπον, ὃ δὲ ἐπὶ τοῦ σώματος ἀλημιμένου διέγραψε τὰ σχήματα.

87 Δάμις (Plut. Mor. p. 787 a).

Δάμις ὁ ναύκληρος ἐρωτήθεις πῶς ἐκτῆσατο τὸν πλοῦτον "οὐ χαλεπῶς" ἔφη "τὸν μέγαν, τὸν δὲ βρα-
25 χὺν ἐπιπόνως."

88 Δημοκρίτου.

Τῆς ἡσυχίης πάντες οἱ πόνοι ἡδίωνες, ὅταν ὦν εἵνεκεν πονέουσι τυγχάνωσι ἢ εἰδέωσι κύρσοντες. ἦν δὲ ἀποστέη ἐπιτυχίῃ, τὸ πᾶν ὁμοίως ἀνιερὸν καὶ
30 ταλαίπωρον.

89 *Αἰσχύλου* (Plut. Mor. p. 79 d).

Αἰσχύλος ἐν Ἰσθμῷ ἀγωνία ὁρῶν πυκνῶν καὶ ἐπὶ τῇ πληγῇ τοῦ θεάτρου ἐκβοήσαντος, πρὸς Ἴωνα ἔφη "ὁρᾷς οἷόν ἐστιν ἡ ἄσκησις; ὁ πεπληγὼς σιωπᾷ, οἱ δὲ θεώμενοι βοῶσιν." 5

90 *Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χειρῶν.*

Δημοσθένης ἐρωτηθεὶς "πῶς τῆς δητορικῆς περιγένου" "πλέον" ἔφη "ἐλαιον οἶνον δαπανήσας."

91 *Δημάδους.*

Δημάδης ἐρωτηθεὶς τίς αὐτοῦ διδάσκαλος γεγο- 10 νῶς εἴη "τὸ τῶν Ἀθηναίων" ἔφη "βῆμα," ἐμφαίνων, ὅτι ἡ διὰ τῶν πραγμάτων ἐμπειρία κρείττων πάσης σοφιστικῆς διδασκαλίας ἐστίν.

92 *Διογένους.*

Ὁ Διογένης ἔλεγε τὴν Μήδειαν σοφὴν, ἀλλ' οὐ 15 φαρμακίδα γενέσθαι· λαμβάνουσιν γὰρ μαλακοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ σώματα διεφθαρμένους ὑπὸ τροφῆς ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ τοῖς πυρριατηρίοις διαπονεῖν καὶ ἰσχυροὺς ποιεῖν καὶ σφριγῶντας· ὅθεν περὶ αὐτῆς φυνῆναι τὴν δόξαν, ὅτι τὰ κρέα ἔψουσα νέους 20 ἐποίει.

93 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδρου* (p. 258 d).

Τίς οὖν ὁ τρόπος τοῦ καλῶς τε καὶ μὴ γράφειν; δεόμεθά τι, ὦ Φαῖδρε, Λυσίαν τε περὶ τούτων ἐξετάσαι, καὶ ἄλλων ὅστις πῶποτε τι γέγραπεν ἢ γράψει, 25 εἴτε πολιτικὸν σύγγραμμα εἴτε ἰδιωτικόν, ἐν μέτρῳ ὥς ποιητὴς ἢ ἄνευ μέτρου ὥς ἰδιώτης; Ἐρωτᾷς εἰ δεόμεθα; τίνος μὲν οὖν ἕνεκά τις, ὥς εἰπεῖν, ζῆν ἄλλ' ἢ τῶν τοιούτων ἡδονῶν ἕνεκα; οὐ γάρ που ἐκείνων γε 30 ὧν προλυπηθῆναι δεῖ, ἢ μηδὲ ἡσθῆναι· ὁ δὲ ὀλίγου 30

πᾶσαι αἱ περὶ τὸ σῶμα ἡδοναὶ ἔχουσι, διο καὶ δικαίως ἀνδραποδώδεις κέκληνται.

94 Ξενοφῶντος ἐν α' (2, 57) ἀπομνημονευμάτων.

5 Σωκράτης ἐπιδιωμολογήσατο τὸ μὲν ἐργάτην εἶναι ὠφέλιμόν τε ἀνθρώπῳ καὶ ἀγαθόν, τὸ δὲ ἀργὸν βλαβερόν τε καὶ κακόν, καὶ τὸ μὲν ἐργάζεσθαι ἀγαθόν, τὸ δὲ ἀργεῖν κακόν. τοὺς μὲν ἀγαθόν τι ποιοῦντας ἐργάζεσθαι ἔφη καὶ ἐργάτας ἀγαθοὺς εἶναι· τοὺς
10 δὲ κυβεύοντας ἢ ἄλλο τι πονηρὸν καὶ ἐπιζήμιον ποιοῦντας ἀργοὺς ἀπεκάλει. ἐκ δὲ τούτων ὀρθῶς ἂν ἔχοι
"ἐργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δέ τ' ὄνειδος."

95 Ξενοφῶντος ἐν α' (2, 19) ἀπομνημονευμάτων.

15 Ἴσως οὖν εἰποῖεν ἂν πολλοὶ τῶν φασκόντων φιλοσοφεῖν, ὅτι οὐκ ἂν ποτε ὁ δίκαιος ἄδικος γένοιτο, οὐδὲ ὁ σώφρων ὑβριστής, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ὧν μάθησις ἐστὶν ὁ μαθὼν, ἀνεπιστήμων ἂν ποτε γένοιτο. ἐγὼ δὲ περὶ τούτων οὐχ οὕτω γιννώσκω· ὁρῶ γάρ, ὥσπερ
20 τὰ τοῦ σώματος ἔργα τοὺς μὴ τὰ τοῦ σώματος ἀσχοῦντας οὐ δυναμένους ποιεῖν, οὕτω καὶ τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τοὺς μὴ τὴν ψυχὴν ἀσχοῦντας οὐ δυναμένους· οὔτε γὰρ ἂν δεῖ πράττειν οὔτε ὧν δεῖ ἀπέχεσθαι δύνανται. διὸ καὶ τοὺς υἱεῖς οἱ πατέρες, καὶ ὧσι σώ-
25 φρονες, ὅμως ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων ἐργου-
σιν, ὥς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὁμιλίαν ἄσκησιν οὖσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν κατάλυσιν. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ὃ τε λέγων

ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἀπ' ἐσθλὰ διδάξαι· ἣν δὲ κακοῖσι

30 συμμιγῆς, ἀπολείς καὶ τὸν ἐόντα νόον.

καὶ ὁ λέγων

αὐτὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς τοτὲ μὲν κακὸς ἄλλοτε δ'
ἑσθλός.

κἀγὼ δὲ μαρτυρῶ τοῦτό γε· ὁρῶ γὰρ ὥσπερ τῶν
ἐν μέτρῳ πεπονημένων ἐπὶ τὸν μὴ μελετῶντας ἐπι-
λανθανομένους, οὕτω καὶ τῶν διδασκαλικῶν λόγων 5
τοῖς ἀμελοῦσι λήθην ἐγγιγνομένην. ὅταν δὲ τῶν
νουθετικῶν λόγων ἐπιλάθῃται τις, ἐπιλέλησται καὶ
ὦν ἡ ψυχὴ πάσχουσα τῆς σωφροσύνης ἐπιθυμεῖ. τού-
των δ' ἐπιλαθόμενον οὐδὲν θαυμαστὸν καὶ τῆς σω-
φροσύνης ἐπιλαθέσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ τοὺς εἰς φιλοπο- 10
σίαν προαχθέντας, καὶ τοὺς εἰς ἔρωτας ἐγκυλισθέν-
τας, ἥττον δυναμένους τῶν τε δεόντων ἐπιμελεῖσθαι,
καὶ τῶν μὴ δεόντων ἀπέχεσθαι· πολλοὶ γὰρ καὶ χρη-
μάτων δυνάμενοι φεῖδεσθαι πρὶν ἐρᾶν, ἐρασθέντες
οὐκέτι δύνανται· καὶ τὰ χρήματα καταναλώσαντες, 15
ὧν πρόσθεν ἀπείχοντο κερδῶν, αἰσχρὰ νομίζοντες
εἶναι, τούτων οὐκ ἀπέχονται. πῶς οὖν οὐκ ἐνδέχεται
σωφρονήσαντα πρόσθεν, αὐτῶς μὴ σωφρονεῖν; καὶ
δίκαια δυνήθοντα πράττειν, αὐτῶς ἀδυνατεῖν; πάντα
μὲν οὖν ἔμοιγε δοκεῖ τὰ καλὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ ἀσκητᾶ 20
εἶναι, οὐχ ἥμισυ δὲ σωφροσύνη· ἐν τῷ γὰρ αὐτῷ σώ-
ματι συμπεφυτευμέναι τῇ ψυχῇ αἱ ἡδοναὶ πείθουσιν
αὐτὴν μὴ σωφρονεῖν, ἀλλὰ τὴν ταχίστην ἑαυταῖς τε
καὶ τῷ σώματι χαρίζεσθαι.

96 Ἐκ τῶν Σερήνων.

25

Συβαριτῆς ἐπιδημήσας Λακεδαιμόνι καὶ τὰ ἔθνη
ιδῶν καὶ τὰς καρτερήσεις, οἷς ἐκ παίδων ἀνατρέφονται,
οὐδὲν ἔφη θαυμαστὸν αὐτοὺς ποιεῖν ῥαδίως ἐν τοῖς
πολέμοις ἀποθνήσκοντας ὑπὲρ τοῦ μὴ οὕτω ζῆν.

97 Πλάτωνος (Theaet. p. 153 b).

30

Ἡ τῶν σωμάτων ἕξις ὑπὸ ἡσυχίας μὲν καὶ ἀργίας

διόλλυται, ὑπὸ γυμνασίων δὲ καὶ κινήσεων ὥς ἐπι-
τοπολὺ σώζεται· ἡ δ' ἐν τῇ ψυχῇ ἕξις ὑπὸ μαθήσεως
μὲν καὶ μελέτης, κινήσεων οὐσῶν, κτᾶται τε μαθή-
ματα καὶ σώζεται καὶ γίνεται βελτίων· ὑπὸ δὲ ἡσυχίας
5 ἀμελετησίας τε καὶ ἀμαθίας οὐσης οὔτε τι μανθάνει,
ᾧ τε ἂν μάθῃ ἐπιλανθάνεται.

98 Κηφισοδώρου.

Κηφισόδωρος ἔλεγεν, ὅτι οὐδεὶς οὐσίαν ἦν αὐτὸς
ἐκτήσατο κατέφαγεν, ἦν δὲ παρ' ἄλλου παρέλαβε.

1099 Πυθαγόρου.

Πυθαγόρας παρήνει τοῖς ἐταίροις αἰρεῖσθαι βίον
τὸν ἄριστον· καὶ γὰρ εἰ ὁ ἐπιπονώτατος εἴη, ἀλλὰ
τὴν συνήθειαν ἡδὺν αὐτὸν ποιήσειν.

100 Διονυσίου.

15 Διονύσιος Λακωνικὸν μάγειρον πριάμενος ἐκέ-
λευσεν αὐτὸν σκευάσαι τὸν Λακωνικὸν ζωμόν· καὶ
σκευάσαντος οὐκ ἤσθιεν, ἤρετο δὲ κατὰ τί αὐτῷ ἦδον-
ται ἀηδεστάτῳ ὄντι οἱ Λάκωνες· ὁ δὲ οὐκ ἔχειν ἔφη
τοῦτον τὰ ἡδύσματα ἃ ἐκεῖνος ἔχει, διὰ τοῦτο αὐτῷ
20 μὴ ἀρέσαι. καὶ ὃς ἐπύθετο τίνα εἴη ταῦτα· αὐτὸν γὰρ
κελεύσαι τῷ ταμίᾳ πάντα ἐκπλεᾶ αὐτῷ δοῦναι· ὁ δ'
εἶπεν "ἃ μὴ ἔστι παρὰ σοί, πρὸ τοῦ δείπνου πόνος καὶ
τὸ ἐν τῷ Εὐρώτῃ λουτρόν."

101 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Λάχητος (p. 188 a).

25 Καὶ οὐδὲν οἶμαι κακὸν εἶναι τὸ ὑπομιμνήσκε-
σθαι, ὅτι μὴ καλῶς ἢ πεποιήκαμεν ἢ ποιούμεν· ἀλλ'
εἰς τὸν ἔπειτα βίον προμηθέστερον ἀνάγκη τὸν ταῦτα
εἶναι μὴ φεύγοντα, ἀλλ' ἐθέλοντα κατὰ τὸ τοῦ Σόλω-
νος καὶ ἀξιούντα μανθάνειν ἕως ἂν ξῇ, καὶ μὴ οἴομε-
30 νον αὐτῷ τὸ γῆρας νοῦν ἔχον προσιέναι.

102 Ἐν ταυτῷ (194 d).

Πολλάκις ἀκήκοά σου λέγοντος, ὅτι ταυτὰ ἀγαθὸς
ἐκαστος ἡμῶν ἄπερ σοφός, ἃ δὲ ἀμαθής, ταυτὰ δὲ
κακός.

103 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδρου (p. 258 e). 5

Σχολή μὲν δὴ ὥς ἔοικε, καὶ ἅμα μοι δοκοῦσιν ὥς
ἐν τῷ πνίγει ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν οἱ τέττιγες ἄδοντες
καὶ ἀλλήλοις διαλεγόμενοι καθορᾶν καὶ ἡμᾶς. εἰ οὖν
ἴδοιεν καὶ νῶ καθ' ἅπερ τοὺς πολλοὺς ἐν μεσημβρίᾳ μὴ
διαλεγόμενους, ἀλλὰ νυστάζοντας καὶ κηλουμένους 10
ὑφ' αὐτῶν δι' ἀργίαν τῆς διανοίας, δικαίως ἂν κατα-
γελῶεν, ἡγούμενοι ἀνδράποδ' ἅττα σφίσι ἐλθόντα
εἰς τὸ καταγώγιον, ὥσπερ προβάτια μεσημβριάζοντα
περὶ τὴν κρήνην εὐθεῖν· ἐὰν δὲ ὁρῶσι διαλεγόμενους
καὶ παραπλέοντας σφᾶς, ὥσπερ Σειρήνας, ἀκηλήτους, 15
ὃ γέρας παρὰ θεῶν ἔχουσι ἀνθρώποις διδόναι, τάχ'
ἂν δοῖεν ἀγασθέντες. Ἐχουσι δὲ δὴ τί τοῦτο; ἀνή-
κοος γάρ, ὥς ἔοικε, τυγχάνω ὦν. Οὐ μὲν δὴ πρέπει
γε φιλόμουσον ἄνδρα τῶν τοιούτων ἀνήκοον εἶναι.
λέγεται δ' ὥς ποτ' ἦσαν οὗτοι ἄνθρωποι τῶν πρὶν 20
Μούσας γεγενῆσθαι· γενομένων δὲ Μουσῶν καὶ φα-
νείσης φῶδης, οὕτως ἄρα τινὲς τῶν τότε ἐξεπλάγησαν
ὑφ' ἡδονῆς, ὥστε ἄδοντες ἡμέλησαν σίτων τε καὶ πο-
τῶν καὶ ἔλαθον τελευτήσαντες αὐτούς. ἐξ ὧν τὸ τετ-
τίγων γένος μετ' ἐκείνων φύεται, γέρας τοῦτο παρὰ 25
Μουσῶν λαβόν, μηδὲν τροφῆς δεῖσθαι γενόμενον,
ἀλλ' αἰσιτὸν τε καὶ ἀποτον εὐθύς ἄδειν, ἕως ἂν τελευ-
τήσῃ· καὶ μετὰ ταῦτα ἐλθὼν παρὰ Μούσας ἀπαγγέλ-
λειν, τίς τίνα αὐτῶν τιμᾷ τῶν ἐνθάδε. Τροφικὸς
μὲν οὖν τοὺς ἐν τοῖς χοροῖς τετιμηκότας αὐτὴν ἀπαγ- 30
γέλλοντες, ποιοῦσι προσφιλεστέρους· τῇ δὲ Ἐρατοῖ

τοὺς ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς, καὶ ταῖς ἄλλαις οὕτω κατὰ τὸ εἶδος ἐκάστης τιμῆς· τῇ δὲ πρεσβυτάτῃ Καλλιόπῃ καὶ τῇ μετ' αὐτὴν Οὐρανίᾳ τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ διάγοντας τε καὶ τιμῶντας τὴν ἐκείνων μουσικὴν ἀγγέλλου-
 5 σιν· αἱ δὲ μάλιστα τῶν Μουσῶν, περὶ τε οὐρανὸν καὶ λόγους οὖσαι θεῖους τε καὶ ἀνθρωπίνους, ἰᾶσι καλλίστην φωνήν.

ΠΕΡΙ ΑΡΓΙΑΣ Α.

- 1 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.
- 10 Ἀνὴρ γὰρ ὅστις εὖ βίον κεκτημένος
 τὰ μὲν κατ' οἴκους ἀμελία παρεῖς ἔῃ,
 μολπαῖσι δ' ἡσθεὶς τοῦτ' αἰὲθ' ἀθροεύεται,
 ἀργὸς μὲν οἴκοις καὶ πόλει γενήσεται,
 φίλοισι δ' οὐδείς· ἡ φύσις γὰρ οἴχεται,
 15 ὅταν γλυκείας ἡδονῆς ἦσσαν τις ᾗ.
- 2 Εὐριπίδου Ἰππολύτου (379).
 Τὰ χρῆστ' ἐπιστάμεσθαι καὶ γιννώσκωμεν,
 οὐκ ἐκπονοῦμεν δ', οἳ μὲν ἀργίας ὕπο,
 οἳ δ' ἡδονὴν προθέντες ἀντὶ τοῦ καλοῦ
 20 ἄλλην τιν'· εἰσὶ δ' ἡδοναὶ πολλαὶ βίου,
 μακρὰ δὲ λέσχει καὶ σχολή, τερπνὸν κακόν.
- 3 Τοῦ αὐτοῦ Ἑκάβῃ (375).
 Ὅστις γὰρ οὐκ εἰώθε γένεσθαι πόνων,
 φέρει μὲν, ἀλγεῖ δ' ἀνχέν' ἐντιθεὶς ξυγῶ·
 25 θανῶν δ' ἂν εἴη μᾶλλον εὐτυχεστέρος
 ἢ ζῶν. τὸ γὰρ ζῆν ἐν κακοῖς πόνος μέγας.
- 4 Φιλήμονος.
 ὦ Κλέων, παῦσαι φλυαρῶν· ἂν ὀκνῆς τὸ μαν-
 θάνειν,

ἀνεπικουρήτον σεαυτοῦ τὸν βίον λήσει ποιῶν.
οὔτε γὰρ ναυαγός, ἂν μὴ γῆς λάβηται φερόμενος,
οὔ ποτ' ἂν σώσειεν αὐτόν, οὔτ' ἀνὴρ πένης γεγώς
μὴ οὐ τέχνην μαθὼν δύναται ἂν ἀσφαλῶς ζῆν τὸν
βίον.

κἂν μὲν ὀρμισθῇ τις ἡμῶν εἰς λιμένα τὸν τῆς τέχνης,
ἐβάλετ' ἄγκυραν καθάψας ἀσφαλείας οὐνεκα·
ἂν δ' ἀπαίδευτος μετάσχη πνεύματος φορούμενος,
τῆς ἀπορίας εἰς τὸ γῆρας οὐκ ἔχει σωτηρίαν.
ἀλλὰ χρήματ' ἐστὶν ἡμῖν· ἃ γε τάχιστ' ἀπόλλυται.
κτήματ', οἰκίαι· τύχης δὲ μεταβολὰς οὐκ ἄγνοεῖς,
ὅτι τὸν εὖπορον τίθησι πτωχὸν εἰς τὴν αὐρίον·
ἀλλ' ἑταῖροι καὶ φίλοι σοι καὶ συνήθεις νῆ Δία
ἔρανον εἰσολίσουσιν· εὖχον μὴ λαβεῖν πείραν φίλων.
εἰ δὲ μή, γνώσει σεαυτὸν ἄλλο μὴδὲν πλὴν σκίαν.

5 Ἡσιόδου ἔργων καὶ ἡμερῶν (303).

Τῷδε θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἀνέρες, ὅστις ἀεργός
ζῶη, κηφήνεσσι κοθούροις εἵκελος ὀργήν,
οὔτε μελίσσάων κάματον νήποινον ἔδουσι.

6 Σοφοκλέους Ἰφιγενείας.

Τίττει γὰρ οὐδὲν ἐσθλὸν εἰκαῖα σχολή.
Θεὸς δὲ τοῖς ἀργοῦσιν οὐ παρίσταται.

7 Μεάνδρου Ἐπιτρεπόντων.

Ἀργὸς δ' ὑγιαίνων τοῦ πυρέττοντος πολὺν.
ἀθλιώτερος, διπλάσια γοῦν ἐσθίει μάτην.

8 Ἀλέξειδος ἐξ Ἀτθίδος.

Ὅστις ἦδεται γὰρ ἐσθίων
ὀσημέραι, δεῖ καὶ ποιεῖν τῶν σιτίων
ἐπ' αἰὶνόν τι, μὴδὲ περινοστεῖν σχολὴν
ἄγοντα, τῷ ζῆν πολεμιώτατον κακόν.

9 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Πολλοὶ δὲ θνητῶν τοῦτο πάσχουσιν κακόν,
γνώμη φρονοῦντες οὐ θέλουσ' ὑπηρετεῖν
ψυχῇ, τὰ πολλὰ πρὸς φίλων νικώμενοι.

5 10 Ἡσιόδου ἔργων (498).

Πολλὰ δ' ἀεργὸς ἀνὴρ κενεὴν ἐπὶ ἐλπίδα μίμνων,
χρηζὼν βιότοις, κακὰ προσελέξατο θυμῷ.
ἐλπίς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει
ἥμενον ἐν λésχη, τῷ μὴ βίος ἄρκιος εἴη.

10 11 Εὐριπίδου Μελανίππης.

Ἄργος πολίτης κείνος ὥς κακός γ' ἀνὴρ.

12 Τοῦ αὐτοῦ (El. 80).

Ἄργος γὰρ οὐδεὶς θεοὺς ἔχων ἀνὰ στόμα
βίον δύναιτ' ἂν συλλέγειν ἄνευ πόνων.

15 13 Ἀνάξαρχος ἔλεγεν· εἰ μὲν τινὶ τις καταράσαιο
ἀχρήστους αὐτῷ γενέσθαι τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας,
ὀργίσεσθαι ἂν αὐτῷ, τοὺς δὲ πλουσίους ἔργῳ ἀχρή-
στους τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας ποιοῦντας αὐτῶν
μακαρίζειν σφᾶς ἐπὶ τούτῳ.

20 14 Ἀημοσθένους (Olynth. 1 p. 13 R).

Πρὸς θεῶν τίς οὕτως εὐήθης ὑμῶν ὅστις ἀγνοεῖ
τὸν ἐκείθεν πόλεμον δεῦρ' ἥζοντα, ἂν ἀμελήσωμεν;
ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικα, ὦ Ἀθηναῖοι,
μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι φραδίῳς
25 ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις, μικρὸν εὐπορήσαντες χρό-
νον, ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν· οὕτω καὶ
ἡμεῖς ἂν ἐπιπολὺ φανῶμεν ἐρραθυμηκότες, καὶ ἅπαντα
πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὧν οὐκ
ἐβουλόμεθα ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ
30 κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

15 *Εὐσεβίου.*

Σῶμα ἀργίῃ τήκει, ψυχὴν δὲ ἀμελετησίῃ ἀσκήσιος
τῶν αὐτὴν ἀειρόντων πρὸς τὸ θεοειδέστατον.

16 *Ξενοφῶντος ἐν γ' (9, 9) ἀπομνημονευμάτων.*

Σχολὴν δὲ σκοπῶν τί εἴη, ποιοῦντας μὲν τι τοὺς
πλείστον εὐρίσκειν ἔφη· καὶ γὰρ τοὺς πεττεύοντας
καὶ τοὺς γελωτοποιοῦντας ποιεῖν τι, πάντας δὲ τούτους
ἔφη σχολάζειν· ἐξεῖναι γὰρ αὐτοῖς ἵεναι πράξοντας τὰ
βελτίω τούτων· ἀπὸ μέντοι τῶν βελτιόνων ἐπὶ τὰ χεί-
ρω ἵεναι οὐδένα σχολάζειν· εἰ δέ τις τοι, τοῦτον ἀσχο-
λίας αὐτῷ οὔσης κακῶς ἔφη τοῦτο πράττειν.

17 *Πλάτωνος (Leg. VII p. 807 e).*

Τὸ γὰρ ὅλην διατελεῖν ἡντινοῦν νύκτα καθι-
δοντα, καὶ ὄντινοῦν τῶν πολιτῶν, καὶ μὴ φανερόν
εἶναι πᾶσι τοῖς οἰκέταις ἐγχειρόμενόν τε καὶ ἐξανιστά-
μενον αἰεὶ πρῶτον, τοῦτ' αἰσχρὸν δεῖ δεδόχθαι
πᾶσι καὶ οὐκ ἐλευθέρον, εἴτ' οὖν νόμον εἴτ' ἐπιτη-
δευμα τὸ τοιοῦτον καλεῖν ἐστὶ χρεῶν. καὶ δὴ δεσπο-
ναν ἐν οἰκίᾳ ὑπὸ θεραπαυνίδων ἐγείρεσθαι τινα, καὶ
μὴ πρῶτην αὐτὴν ἐγείρειν τὰς ἄλλας, αἰσχρὸν λέ-
γειν χρὴ πρὸς αὐτοὺς δοῦλην τε καὶ δοῦλον καὶ παι-
δα, καὶ εἴ πως ἦν οἶόν τε ὅλην καὶ πᾶσαν τὴν οἰκίαν
ἐξεγχειρομένους δὲ νύκτωρ δεῖ πάντως πράττειν τῶν
τε πολιτικῶν μέρη πολλὰ καὶ τῶν οἰκονομικῶν, καὶ
ἄρχοντας μὲν κατὰ πόλιν, δεσποίνας δὲ καὶ δεσπό-
τας ἐν οἰκίαις ἰδίαις. ὕπνος γὰρ δὴ πολλὸς οὔτε τοῖς
σώμασιν οὔτε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν οὐδ' αὖ ταῖς πράξεσι
ταῖς περὶ ταῦτα πάντα ἀρμόττων ἐστὶ κατὰ φύσιν.
καθεύδων γὰρ οὐδεὶς οὐδενὸς ἄξιος, οὐδὲν μᾶλλον
τοῦ μὴ ζῶντος, ἀλλ' ὅστις τοῦ ζῆν ἡμῶν καὶ τοῦ

φρονεῖν μάλιστα ἐστὶ κηδεμών, ἐργήγορε χρόνον ὥς
 πλείστον, τὸ πρὸς ὑγίειαν αὐτοῦ φυλάττων μόνον
 χρήσιμον· ἐστὶ δὲ τοῦτ' οὐ πολὺ καλῶς εἰς ἔθος ἰόν.
 ἐργήγορότερες δὲ ἄρχοντες ἐν πόλεσι νύκτωρ, φοβεροὶ
 5 μὲν κακοῖς, πολεμίοις ἅμα καὶ πολίταις, ἀγαστοὶ δὲ
 καὶ τίμιοι τοῖς δικαίοις τε καὶ σώφροσιν, ὠφέλιμοι δὲ
 αὐτοῖς τε καὶ ξυμπάσῃ τῇ πόλει.

ΠΕΡΙ ΑΙΔΟΥΣ. ΑΑ.

- 1 Εὐριπίδου Γέννη.
- 10 Αἰδῶς γὰρ ὀργῆς πλείων ὠφελεῖ βροτούς.
- 2 Εὐριπίδου Ἰφιγενείας (Aul. 378).
 Βούλομαι σ' εἰπεῖν κακῶς εὖ βραχέα, μὴ λίαν
 ἄνω
 βλέφαρα πρὸς τάναιδὲς ἀγαγών, ἀλλὰ σωφρονεστέ-
 15 ρως,
 ὥς ἀδελφὸν ὄντ'. ἀνὴρ γὰρ χρηστός αἰδεῖσθαι φιλεῖ.
- 3 Τοῦ αὐτοῦ Ἰππολύτου.
 Ὡ πότνι' αἰδῶς, εἶθε τοῖς πᾶσιν βροτοῖς
 συννοῦσα τάναισχυντον ἐξήρου φρενῶν.
- 20 4 Ἡσιόδου (Op. 318).
 Αἰδῶς ἥτ' ἀνδρας μέγα σίνεται ἡδ' ὀνύνησιν.
- 5 Μενάνδρου Ὀμοπατριῶν.
 Ἄπας ἐρυθριῶν χρηστός εἶναι μοι δοκεῖ.
- 6 Μουσωνίου.
- 25 Αἰδοῦς παρὰ πᾶσιν ἄξιος ἔση, εἰάν πρῶτον ἄρξῃ
 σαυτὸν αἰδεῖσθαι.
- 7 Δημοκρίτου.
 Φαῦλον, καὶ μόνος ἥς, μήτε λέξης μήτ' ἐργάση,

μάθε δὲ πολὺ μᾶλλον τῶν ἄλλων σεαυτὸν αἰσχύνε-
σθαι.

• 8 Πυθιάδος.

Πυθιάς ἡ Ἀριστοτέλους τοῦ φιλοσόφου θυγάτηρ
ἐρωτηθεῖσα ποῖον κάλλιστον χροῶμα, ἔφη τὸ διὰ τὴν 5
αἰδῶ τοῖς ἐλευθέροις ἐπιγιγνόμενον.

9 Ἰαμβλίου Σωπάτρου περὶ ἀρετῆς.

Τοιαῦτα δ' αὖν εἶη καὶ τὰ τῆς αἰδοῦς ἀντεχόμενα,
τιμῶντα μὲν τὰ χρηστὰ ἥθη, δι' ἣν τῶν αἰσχυρῶν
πάντων ἀπεχόμεθα, τὴν δὲ ἀναίδειαν ἐξορίζοντα τῆς 10
ψυχῆς, δι' ἣν ὑπὸ τῶν αἰσχυρῶν οἱ πολλοὶ ἀλίσκονται.

10 Θεοφράστου.

Αἰδοῦσαντόν, καὶ ἄλλον οὐκ αἰσχυνθήσει.

11 Κάτωνος.

Μάλιστα δ' ἐνόμιζε δεῖν ἕκαστον αἰδεῖσθαι ἑαυ- 15
τόν· μηδένα γὰρ ἑαυτοῦ μηδέποτε χωρὶς εἶναι.

12 Στασίνου.

Ζῆνα δὲ τὸν ῥέξαντα, καὶ ὃς τάδε πάντ' ἐφύ-
τευσεν,
οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν. Ἴνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς. 20

13 Ὀμήρου (Il. γ', 172).

Αἰδοῖός τέ μοι ἔσσι, φίλε ἔκυρῆ, δεινός τε.

14 Τοῦ αὐτοῦ (Od. ρ', 188).

Ἀλλὰ τὸν αἰδέομαι καὶ δεῖδια.

15 Εὐριπίδου ἐκ Κρεσφόντου.

Αἰδῶς ἐν ὀφθαλμοῖσι γίγνεται, τέκνον. 25

16 Θεόγνιδος (409).

Οὐδένα θησαυρὸν καταθήσεται ἐνδον ἀμείνω
αἰδοῦς, ἣν ἀγαθοῖς ἀνδράσι, Κύρνε, δίδως.

17 Ἀγάθ' ὄνους.

Ἀδικεῖν νομίζων ὅψιν αἰδοῦμαι φίλων.

5 18 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Εὐθύφρονος (p. 12).

Λέγω γὰρ δὴ τὸ ἐναντίον ἢ ὁ ποιητὴς ἐποίησεν
ὁ ποιήσας

Ζῆνα δὲ τὸν ῥέξαντα, καὶ ὃς τάδε πάντ' ἐφύ-
τευσεν,

10 οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν. ἵνα γὰρ δέος, ἐνθα καὶ αἰ-
δώς.

ἐγὼ οὖν τούτῳ διαφέρομαι τῷ ποιητῇ· εἰπω σοι ὅπη;
Πάνυ γε. Οὐ δοκεῖ μοι εἶναι ἵνα δέος, ἐνθα καὶ
αἰδώς· πολλοὶ γάρ μοι δοκοῦσι καὶ νόσους καὶ πενίας
15 καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα δεδιότες, δεδιέναι μὲν, αἰδεῖ-
σθαι δὲ μηδὲν ταῦτα ἃ δεδιάσιν· οὐ καὶ σὺ δοκεῖ;
Πάνυ γε. Ἀλλ' ἵνα γε αἰδώς, ἐνθα καὶ δέος εἶναι.
ἐπεὶ ἔστιν ὅστις αἰδούμενός τι πρᾶγμα καὶ αἰσχυνό-
μενος οὐ πεφύβηται τε καὶ δέδοικεν ἅμα δόξαν πονη-
20 ρίας; Δέδοικε μὲν οὖν. Οὐκ ἄρα ὀρθῶς ἔχει λέγειν
"ἵνα γὰρ δέος, ἐνθα καὶ αἰδώς·" ἀλλ' ἵνα μὲν αἰδώς,
ἐνθα καὶ δέος. οὐ μέντοι γε ἵνα γε δέος, πανταχοῦ
αἰδώς· ἐπιπλέον γὰρ οἶμαι δέος αἰδοῦς· μόριον γὰρ
αἰδώς δέους ὥσπερ ἀριθμοῦ περιττόν, ὥστε οὐχ ἵνα
25 περ ἀριθμός, ἐνθα καὶ περιττόν, ἵνα δὲ περιττόν,
ἐνθα καὶ ἀριθμός.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΙΔΕΙΑΣ. ΑΒ.

1 Μενάνδρου.

Ἀπερυθριᾶ πᾶς, ἐρυθριᾶ δ' οὐδεὶς ἔτι.

2 Διφίλου.

“Ὅς δ’ οὐτ’ ἐρυθριᾶν οἶδεν οὔτε δεδιέναι,
τὰ πρῶτα πάσης τῆς ἀναιδείας ἔχει. •

3 Διφίλου.

Οὐκ ἔστ’ ἀναιδοῦς ζῶον εὐδαρσέστερον.

3^a Κακὴ γὰρ αἰδῶς ἐνθα τάναιδὲς κρατεῖ.

4 Θεόγνιδος (647).

“Ἦδη νῦν αἰδῶς μὲν ἐν ἀνθρώποισιν ὄλωλεν,
αὐτὰρ ἀναιδείη γαῖαν ἐπέρχεθ’ ὁμῶς.

5 Εὐριπίδου Μηδεία (469).

Οὐ τοι θράσος τόδ’ ἐστὶν οὐδ’ εὐτολμία,
φίλους κακῶς θράσαντ’ ἐναντίον βλέπειν·
ἀλλ’ ἡ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων
πασῶν ἀναίδει’. εὐ δ’ ἐποίησας μολῶν.

6 Θεοδέκτου.

“Ἀπαντ’ ἐν ἀνθρώποισι γηράσκειν ἔφν,
[καὶ πρὸς τελευτὴν ἐρχεται τὴν τοῦ χρόνου]
πλὴν ὥς ἔοικε τῆς ἀναιδείας μόνον.
αὕτη δ’ ὅσῳ περ αὖξεται θνητῶν γένος,
τοσῶδε μείζων γίγνεται καθ’ ἡμέραν.

7 Μενάνδρου Καρίνῃ.

ὦ μεγίστη τῶν θεῶν
νῦν οὐς’ ἀναίδει’, εἰ θεὸν καλεῖν σε δεῖ.
δεῖ δέ· τὸ κρατοῦν γὰρ νῦν νομίζεται θεός.
ἐφ’ ὅσον βαδίζεις; ἐφ’ ὅσον ἤξειν μοι δοκεῖς;

8 Ἡροδότου Ἱστοριῶν α’ (8).

“Ἄμα δὲ κιθῶνι ἐκδυομένῳ ἐκδύεται καὶ τὴν αἰ
γυνή.

9 Ξενοφώντος ἐκ τῆς Κύρου παιδείας

2, 7).

Ἐπεσθαι δὲ δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστίᾳ ἀναισχυντία· καὶ γὰρ αὕτη δοκεῖ εἶναι μεγίστη ἐπὶ πάντα τὰ αἰσχροῦ ἡγεμών.

ΠΕΡΙ ΣΙΩΠΗΣ. ΛΓ.

- 51 Καρκίνου.
Πολλοὺς γὰρ ἀνθρώποισι φάρμακον κακῶν
σιγῇ, μάλιστα δ' ἐστὶ σῴφρονος τρόπου.
- 2 Μενάνδρου.
Οὐδὲν σιωπῆς ἔστι χρησιμώτερον.
- 103 Σοφοκλέους Ἀλεάδαις.
Ὡ παῖ, σιώπα· πόλλ' ἔχει σιγῇ καλὰ.
- 4 Χάρητος.
Γλώσσης μάλιστα πανταχοῦ πειρῶ κρατεῖν,
ὃ καὶ γέροντι καὶ νέῳ τιμὴν φέρει,
15 ἢ γλῶσσα σιγῇν καιρίαν κεκτημένη.
- 5 Ἀθηνόδωρου.
Ἔστι καὶ τὸ σιγῆς ἀκίνδυνον γέρας.
- 6 Ἀμφιδος.
Οὐκ ἔστι κρεῖττον τοῦ σιωπᾶν οὐδὲ ἓν.
- 207 Φιλωνίδου.
Κρεῖττον σιωπᾶν ἔστιν ἢ λαλεῖν μάτην.
- 8 Κλεάνθους.
Σιωπῶντος τοῦ Κλεάνθους, ἐπεὶ τις ἔφη "τί σι-
γᾷς; καὶ μὴν ἡδὺ τοῖς φίλοις ὁμιλεῖν." "ἡδὺ" ἔφη,
25 "ἀλλ' ὅσῳ ἥδιον, τοσῶδε μᾶλλον αὐτοῦ τοῖς φίλοις
παραχωρητέον."

2 Διφίλου.

"Ὅς δ' οὐτ' ἐρυνθριαῖν οἶδεν οὔτε δεδιέναι,
τὰ πρῶτα πάσης τῆς ἀναιδείας ἔχει.

3 Διφίλου.

Οὐκ ἔστ' ἀναιδοῦς ζῶον εὐθαρσέστερον:

5

3^a Κακὴ γὰρ αἰδῶς ἐνθα τὰναιδὲς κρατεῖ.

4 Θεόγνιδος (647).

"Ἦδη νῦν αἰδῶς μὲν ἐν ἀνθρώποισιν ὄλωλεν,
αὐτὰρ ἀναιδείη γαῖαν ἐπέρχεθ' ὁμῶς.

5 Εὐριπίδου Μηδεῖα (469).

10

Οὐ τοι θράσος τόδ' ἐστὶν οὐδ' εὐτολμία,
φίλους κακῶς δράσαντ' ἐναντίον βλέπειν·
ἀλλ' ἡ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων
πασῶν ἀναιδεῖ. εὐ δ' ἐποίησας μολῶν.

6 Θεοδέκτου.

15

"Ἀπαντ' ἐν ἀνθρώποισι γηράσκειν ἔφν,
[καὶ πρὸς τελευτὴν ἔρχεται τὴν τοῦ χρόνου]
πλὴν ὥς ἔοικε τῆς ἀναιδείας μόνον.
αὕτη δ' ὅσῳ περ αὖξεται θνητῶν γένος,
τοσῶδε μείζων γίγνεται καθ' ἡμέραν.

20

7 Μενάνδρου Καρίνῃ.

Ὡ μεγίστη τῶν θεῶν
νῦν οὐσ' ἀναιδεῖ, εἰ θεὸν καλεῖν σε δεῖ.

δεῖ δέ· τὸ κρατοῦν γὰρ νῦν νομίζεται θεός.
ἐφ' ὅσον βαδίζεις; ἐφ' ὅσον ἤξειν μοι δοκεῖς;

25

8 Ἡροδότου Ἱστοριῶν α' (8).

"Ἀμα δὲ κιθῶνι ἐκδυομένῳ ἐκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ
γυνή.

9 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Κύρου παιδείας (I,
2, 7).

30

Ἐπεσθαι δὲ δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστίᾳ ἀναι-
σχυντία· καὶ γὰρ αὕτη δοκεῖ εἶναι μεγίστη ἐπὶ πάντα
τὰ αἰσχροῦ ἡγεμών.

ΠΕΡΙ ΣΙΩΠΗΣ. ΑΓ.

51 Καρκίνου.

Πολλοὺς γὰρ ἀνθρώποισι φάρμακον κακῶν
σιγῇ, μάλιστα δ' ἐστὶ σῶφρονος τρόπου.

2 Μενάνδρου.

Οὐδὲν σιωπῆς ἐστὶ χρησιμώτερον.

103 Σοφοκλέους Ἀλεάδαις.

ὦ παῖ, σιώπα· πόλλ' ἔχει σιγῇ καλά.

4 Χάρητος.

Γλώσσης μάλιστα πανταχοῦ πειρωῖ κρατεῖν,
ὃ καὶ γέροντι καὶ νέφ τιμὴν φέρει,
15 ἢ γλῶσσα σιγὴν καίριαν κεκτημένη.

5 Ἀθηνοδώρου.

Ἔστι καὶ τὸ σιγῆς ἀκίνδυνον γέρας.

6 Ἀμφιδος.

Οὐκ ἐστὶ κρεῖττον τοῦ σιωπᾶν οὐδὲ ἓν.

207 Φιλωνίδου.

Κρεῖττον σιωπᾶν ἐστὶν ἢ λαλεῖν μάτην.

8 Κλεάνθους.

Σιωπῶντος τοῦ Κλεάνθους, ἐπεὶ τις ἔφη "τί σι-
γᾶς; καὶ μὴν ἡδὺ τοῖς φίλοις ὁμιλεῖν." "ἡδὺ" ἔφη,
25 "ἀλλ' ὅσῳ ἡδίων, τοσῶδε μᾶλλον αὐτοῦ τοῖς φίλοις
παραχωρητέον."

9 Πλουτάρχου (Mor. p. 90 b).

"Ανευ δὲ τούτου τὴν περὶ τὴν γλῶσσαν ἐγκρά-
τειαν, οὐ μικρὸν ἀρετῆς μέρος οὖσαν, ὑπήκοον αἰ-
τῷ λογισμῷ καὶ πειθήριον ἔχειν οὐκ ἔστιν, ἂν μὴ τις
ἀσκήσει καὶ μελέτῃ καὶ φιλοπονίᾳ τὰ κάκιστα τῶν 5
παθῶν, οἷόν ἐστιν ἡ ὀργή, κατεργάζεται.

10 Ζήνων Ἀντιγόνου πρέσβεις Ἀθήναζε πέμψαν-
τος κληθεὶς ὑπ' αὐτῶν σὺν ἄλλοις φιλοσόφοις ἐπὶ
δειπνῶν, κακείνων. παρὰ πότον σπενδόντων ἐπιδεί-
κνυσθαι τὴν αὐτῶν ἔξιν, αὐτὸς ἐσίγα. τῶν δὲ πρέ- 10
σβεων ζητούντων τί ἀπαγγέλωσι περὶ αὐτοῦ πρὸς
Ἀντίγονον "τοῦτ' αὐτὸ" ἔφη "ὃ βλέπετε." δυσκρα-
τέστατον γὰρ πάντων ὁ λόγος.

11 Ξενοκράτης διαιρῶν ἕκαστον μέρος τῆς ἡμέρας
εἰς πρᾶξιν τινα καὶ τῇ σιωπῇ μέρος ἀπένεμε. 15

12 Σιμωνίδης ἔλεγε μηδέποτε αὐτῷ μεταμελῆσαι
σιγήσαντι, φθονῆσθαι δὲ πολλάκις.

13 Ἀπολλωνίου τοῦ γνωρίμοις.

Πολλὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι περὶ τοῦ μὴ λέγειν
ἂ μὴ δεῖ. παντελῶς γὰρ ἀπαιδεύτου τινός ἐστι τὸ μὴ 20
δύνασθαι σιωπᾶν, ἀλλ' ἐκλαλεῖν τὰ μὴ καλῶς ἔχοντα.

14 Διογένης πρὸς τὸν φιλόσοφον εἶναι φήσαντα,
ἐρωτῶντα δὲ ἐριστικῶς "κακόδαιμον" ἔφη "τὸ βέλτι-
στον τῶν ἐν τῷ βίῳ τοῦ φιλοσόφου λυμαινόμενος τῷ
λόγῳ φιλοσοφεῖν φῆς." 25

15 Θεόκριτος ἐρωτηθεὶς ὑπὸ ἀδολέσχου ὅπου αὐ-
τὸν αὐριον ὄψοιτο "ὅπου" ἔφη "ἐγὼ σε οὐκ ὄψομαι."

16 Δίωνος.

Μὴ νομίσῃτε με, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀγνοεῖν ὅτι ἀσφα-
λὲς τὸ σιγᾶν ἐστι. 30

17 Πλουτάρχου.

Περὶ τῆς καθ' Ὁμηρον ἐχεμυθίας διὰ τούτου σαφῶς δείκνυται. λέγει γάρ

Θερσίτ' ἀκριτόμυθε, λιγύς περ ἔων ἀγορητής,
5 Ἰσχεο, μηδ' ἐθέλ' οἷος ἐριζέμεναι βασιλῆι.

καὶ τοῦ Τηλεμάχου εἰπόντος

ἦ μάλα τίς θεῶν ἐνδον, οἷ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχου-
σιν·

ἐπιλαμβανόμενος ὁ πατὴρ ἔφη

10 σίγα, καὶ κατὰ σὸν νόον Ἰσχανε, μηδ' ἐρέεινε.

αὕτη τοι δίκη ἐστὶ θεῶν οἷ ὄλυμπον ἔχουσι.

τοῦτο ἐξηγήσιν οἱ Πυθαγορικοὶ καλοῦντες οὐδὲν ἀπε-
κρίνοντο τοῖς περὶ θεῶν ὅτι τύχοιεν ἰταμῶς καὶ εὐ-
χερῶς ἐρωτᾷσι.

15 ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΤΚΑΙΡΩΣ ΛΕΓΕΙΝ. ΑΔ.

1 Εὐριπίδου.

Ἦ λέγε τι σιγῆς κρεῖττον ἢ σιγὴν ἔχε.

2 Εὐριπίδου Ἀρχελάφ.

Ἀπλοῦς ὁ μῦθος, μὴ λέγ' εὖ· τὸ γὰρ λέγειν
20 εὖ δεινόν ἐστιν, εἰ φέροι τινὰ βλάβην.

3 Εὐριπίδου Αἰγεί.

Εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακά.

4 Ἀντιφάνους.

Οὐκ ἐστὶν οὐδὲν λεγόμενον μακρῶς, ὅτε
25 ὁ λέγων ὑποτάττει τοῖς λόγοις τὰ πράγματα.

5 Αἰσχύλου.

Πρὸ τῶν τοιούτων χρη λόγων δάκνουν στόμα.

6 Ἴσοκράτους.

Ἀνὸ καιροὺς ποιοῦ τοῦ λέγειν, ἢ περὶ ὧν οἶσθα σαφῶς ἢ περὶ ὧν ἀναγκαῖον εἰπεῖν. ἐν τούτοις γὰρ μόνοις ὁ λόγος τῆς σιωπῆς κρείττων, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἄμεινον σιγᾶν ἢ λέγειν. 5

7 Πυθαγόρου.

Ἐλεγεν ὁ Πυθαγόρας "χρὴ σιγᾶν ἢ κρείσσονα σιγῆς λέγειν".

8 "Ἡ σιγὴν καίριον ἢ λόγον ἀφέλιμον ἔχε.

9 Σόλωνος.

Σφραγίζου τοὺς μὲν λόγους σιγῇ, τὴν δὲ σιγὴν καιρῷ. 10

10 Αἰσχίνης ὁ Σωκρατικὸς ἐπιπληχθεὶς ὅτι Σωκράτει ἐσχολακῶς σιωπᾷ "οὐ γὰρ μόνον" εἶπε "λέγειν ἐμάθον παρὰ Σωκράτει, ἀλλὰ καὶ σιωπᾶν." 15

11 Πυθαγόρου.

Αἰρετώτερόν σοι ἔστω λίθον εἰκῇ βάλλειν ἢ λόγον ἀργόν.

12 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Σιγᾶς; σιωπῇ δ' ἄπορος ἐρμηνεὺς λόγων. 20

13 Θεόγνιδος (625).

Ἀργαλέον φρονέοντα παρ' ἄφροσι πόλλ' ἀγορεύειν,

καὶ σιγᾶν αἰεὶ τοῦτο γὰρ οὐ δυνατόν.

14 Ἐκ τῶν Ἐπικτήτου (Enchir. 33).

Τάξον τινὰ ἤδη σεαυτῷ χαρακτῆρα καὶ τύπον, ὃν φυλάξεις ἐπὶ τε σεαυτοῦ ὧν καὶ ἐτέροις ἐντυγχάνων. σιωπῇ τὰ πολλὰ ἔστω, ἢ λαλεῖσθω τὰ ἀναγκαῖα καὶ δι' ὀλίγων. σπανίως δέ ποτε καιροῦ καλοῦν- 25

τος ἐπὶ τὸ λέγειν τι ἤξομεν, ἀλλὰ περὶ οὐδενὸς τῶν εἰκαίων, μὴ περὶ ἀθλητῶν ἢ μονομάχων ἢ περὶ ἵππων ἢ βρωμάτων ἢ πωμάτων τῶν ἐκασταχοῦ, μὴ περὶ ἀνθρώπων ψέγοντα ἢ ἐπαινοῦντα ἢ συγκρίνοντα. 5 λοιπὸν ἐκείνου ἔχον τοῦ μὴ καθιέναι εἰς ὁμιλίας ἰδιωτικὰς, ἀλλ' ἂν οἷός τε ἦς μέταγε τοὺς λόγους ἐπὶ τὸ προσήκον· εἰ δὲ μή, ἀπόλειπε σιωπᾶν.

15 Σόλωνος.

Σόλων ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Περιάνδρου παρὰ πότον, 10 ἐπεὶ σιωπῶν ἐτύγχανε, πότερα διὰ λόγων σπάνιν ἢ διὰ μωρίαν σιωπᾶν "ἀλλ' οὐδεὶς ἂν" εἶπε "μωρὸς ἐν συμποσίῳ σιωπᾶν δύναιτο".

16 Ἐκ τῶν Δίωνος χρεῖων.

Τῶν συνόντων τις μειρακίων Διογένει ἐρωτῶ- 15 μενος ὑπ' αὐτοῦ ἐσιώπα· ὃ δὲ ἔφη "οὐκ οἶμι τοῦ αὐτοῦ εἶναι εἰδέναι τε ἃ λεκτέον καὶ πότε, καὶ τίνα σιωπητέον καὶ πρὸς τίνα;"

17 Κλεοστράτου.

Κλεοστράτος πρὸς τὸν εἰπόντα "οὐκ αἰσχύνῃ με- 20 θύων;" "σὺ δὲ οὐκ αἰσχύνῃ" ἔφη "μεθύοντα νουθετῶν;"

18 Σωκράτους.

Τῷ γελοίῳ καθάπερ ἄλλι πεφεισμένως δεῖ χρησθαι.

25 19 Ἀναξάρχου.

Πολυμαθὴν κάρτα μὲν ὠφελέει, κάρτα δὲ βλάπτει τὸν ἔχοντα. ὠφελέει μὲν τὸν δεξιὸν ἄνδρα, βλάπτει δὲ τὸν φηιδίως φωνέοντα πᾶν ἔπος καὶ ἐν παντὶ δῆ- 30 μῳ. χρηρὴ δὲ καιροῦ μέτρα εἰδέναι, σοφίης γὰρ οὗτος οὗρος. ὅσοι δὲ [ἔξω] καιροῦ θύρησιν ἀείδουσι κῆν

Οὐ νῦν με πρῶτον, ἀλλὰ πολλάκις, Κρέων,
ἔβλαψε γλῶσσα μεγάλα τ' εἰργασται κακά.

4 Ἀστὺδάμαντος.

Γλώσσης περίπατος ἐστὶν ἀδολεσχία.

5 Ἀγρείς ἐν οὐ δέουσι καιρῷ φιλοσοφῶν.

6 Ὀμήρου (Od. ξ' 466).

Καί τι ἔπος προέηκεν, ὅπερ τ' ἄρρητον ἄμεινον

7 Τοῦ αὐτοῦ (ψ' 478).

Ἄλλ' αἰεὶ μύθους λαβρεύει, οὐδέ τι σὲ χρὴ
λαβραγόρην τ' ἔμεναι.

8 Νικοστράτου.

Εἰ τὸ συνεχῶς καὶ πολλὰ καὶ ταχέως λαλεῖν
ἦν τοῦ φρονεῖν παράσημον, αἱ χελιδόνες
ἔλέγοντ' ἂν ἡμῶν ἐμφρονέστεραι πολὺ.

9 Εὐριπίδου Πενθεῖ (Bacch. 268).

Σὺ δ' εὐτροχον μὲν γλῶσσαν ὥς φρονῶν ἔχεις,
ἐν τοῖς λόγοισι δ' οὐκ ἐνείσι σοι φρένες.

10 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Κόσμος δὲ σιγῆς στέφανος ἀνδρὸς οὐ κακοῦ.
τὸ δ' ἐκλαλοῦν τοῦθ' ἡδονῆς μὲν ἄπτεται,
κακὸν δ' ὁμίλημ', ἀσθενὲς δὲ καὶ πόλει.

11 Σοφοκλέους Ἀλεάδαις.

Τί ταῦτα πολλῶν φημάτων ἔτ' ἐστὶ σοι;
τὰ γὰρ περισσὰ πανταχοῦ λυπήρ' ἔπη.

12 [Μενάνδρου.]

Αἰσχρόν γ' ὅταν τις ἐπὶ γλώσση φνεῖς
γλώσση ματαίους ἐξακοντίσῃ λόγους.

13 Εὐριπίδου Βάκχαις (385).

Ἀχαλίνων στομάτων,

νιοι τὴν βραχυλογίαν ἀσκοῦσιν, εἶπεν ὅτι ἐγγυὲς ἐστί τοῦ σιγᾶν.

10 Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου ἐγχειριδίου (33, 14).

Μηδενὸς οὕτως ἐν παντὶ προνοοῦ ὥς τοῦ ἀσφα-
5 λοῦς· ἀσφαλέστερον γὰρ τοῦ λέγειν τὸ σιγᾶν. εἴη δὲ
τὸ λέγειν ὅσα δίχα ἐστί νοῦ καὶ λόγου· ἀπέστω δὲ
τὸ πολὺ καὶ αὐτοῦ τινῶν ἔργων μεμνησθαι ἢ κινδύ-
νων. οὐ γὰρ ὥς σοὶ ἡδύ ἐστί τὸ τῶν σῶν κινδύνων
μεμνησθαι, οὕτω καὶ τοῖς ἄλλοις ἡδύ ἐστί τὸ τῶν
10 συμβαινόντων ἀκούειν.

11 Πλάτωνος νόμων α' (641 e).

Τὴν πόλιν ἅπαντες ἡμῶν Ἕλληνες ὑπολαμβάνου-
σιν ὥς φιλόλογός τε ἐστί καὶ πολύλογος· Λακεδαι-
μονα δὲ καὶ Κρήτην τὴν μὲν βραχύλογον, τὴν δὲ πο-
15 λύναιαν μᾶλλον ἢ πολυλογίαν ἀσκοῦσαν.

ΠΕΡΙ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ, Ας.

1 Θεόγνιδος (421).

Πολλοῖς ἀνθρώπων γλώσση θύρα οὐκ ἐπίκειται
ἁρμοδίη, καὶ σφιν πόλλ' ἀλάλητα πέλει.

20 πολλάκι γὰρ τὸ κακὸν κατακείμενον ἐνδοθεν
ἦλθεν·
ἐσθλὸν δ' ἐξελθεῖν λῶιον ἢ τὸ κακόν.

2 Εὐριπίδου Ἰππολύτῳ (395).

Γλώσση γὰρ οὐδὲν πιστόν, ἢ θυραῖα μὲν
φρονήματ' ἀνδρῶν νοθετεῖν ἐπίσταται,
25 αὐτὴ δ' ὑφ' αὐτῆς πλεῖστα κέκτηται κακά.

3 Τοῦ αὐτοῦ Μηδείας (293).

Διογένης ἤτησέ ποτε Πλάτωνα τῶν ἐκ τοῦ κήπου
ισχάδων τρεῖς· ὥς δ' ἐκείνος μέδιμνον ἀπέστειλεν
"οὕτως" ἔφη "καὶ ἀποκρίναι ἐρωτηθεὶς μυρία."

22 Πλάτωνος.

Πλάτων Ἀντισθένης ἐν τῇ διατριβῇ ποτε μα-
κρολογήσαντος "ἄγνοεῖς" εἶπεν "ὅτι τοῦ λόγου μέτρον
ἐστὶν οὐχ ὁ λέγων ἀλλ' ὁ ἀκούων."

23 Ζήνωνος.

Τῶν τις ἐν Ἀκαδημαίᾳ νεανίσκων περὶ ἐπιτη-
δευμάτων διελέγετο ἀφρόνως· ὁ δὲ Ζήνων "ἐὰν μὴ
τὴν γλῶσσαν" ἔφη "εἰς νοῦν ἀποβρέξας διαλέγῃ,
πολὺν πλεῖον ἔτι καὶ ἐν τοῖς λόγοις πλημμελήσεις."

24 Δημοκρίτου.

Πλεονεξίῃ τὸ πάντα λέγειν μηδὲν δὲ ἐθέλειν
ἀκούειν.

25 Ἰσοκράτους.

Ἰσοκράτης ὁ φήτωρ Καρεῶνος ὄντος ἀλάου καὶ
σκολάζειν αὐτῷ βουλομένου, διττοὺς ἤτησε μισθοῦς.
τοῦ δὲ τὴν αἰτίαν πυθομένου "ἓνα μὲν" ἔφη "ἓνα λα-
λεῖν μάθης, τὸν δ' ἕτερον ἓνα σιγᾶν."

26 Ζήνωνος.

Ζήνων τῶν μαθητῶν ἔφασκε τοὺς μὲν φιλολό-
γους εἶναι τοὺς δὲ λογοφίλους.

27 Θεοκρίτου.

Ἐριστικοῦ ἀνδρὸς ἐρωτῶντος αὐτὸν εἰ ἡ ἀρετὴ
ᾧφέλιμος, ἀνένευσεν, οὐ βουλόμενος παρασχεῖν αὐ-
τῷ ἐκ τῆς ἀποκρισεως ἀφορμὴν εἰς ἔριν.

28 Ἀπολλωνίου τοῖς γνωρίμοις.

Πολυλογία πολλὰ σφάλματα ἔχει, τὸ δὲ σιγᾶν
ἀσφαλές.

ἀνόμου δ' ἀφροσύνας
τὸ τέλος δυστυχία.

14 [Μενάνδρου.]

Οὐτ' ἐκ χειρὸς μεθέντα καρτερόν λίθον
5 ῥᾶον κατασχεῖν οὐτ' ἀπὸ γλώσσης λόγον.

15 Τοῦ αὐτοῦ Δίκτυος.

Τυραννικόν τοι πόλλ' ἐπίστασθαι λέγειν.

16 Σοφοκλῆς Ἀλήτη.

Ἀνὴρ γὰρ ὅστις ἥδεται λέγων αἰεί,
10 λέληθεν αὐτὸν τοῖς ξυνοῦσιν ὦν βαρὺς.

17 Αἰσχύλου (Prom. 329).

Γλώσση ματαία ζημία προστρέβεται.

18 Φιλήμονος.

Τὸν μὴ λέγοντα τῶν δεόντων μηδὲ ἐν
15 μακρὸν νόμιξε, κἂν δὴ εἴπῃ συλλαβάς·
τὸν δ' εὖ λέγοντα, μὴ νόμιξ' εἶναι μακρόν,
μηδ' ἂν σφόδρ' εἴπῃ πολλὰ καὶ πολὺν χρόνον.
τεκμήριον δὲ τοῦδε τὸν Ὅμηρον λάβε·
οὗτος γὰρ ἡμῖν μυριάδας ἐπῶν γράφει,
20 ἄλλ' οὐδὲ εἰς Ὅμηρον εἴρηκεν μακρόν.

19 Ζήνωνος.

Ζήνων πρὸς τὸν πλείω λαλεῖν θέλοντα ἢ ἀκούειν
“νεανίσκε” εἶπεν “ἡ φύσις ἡμῖν γλῶτταν μὲν μίαν
δύο δὲ ὥτα παρέσχεν, ἵνα διπλασίονα ὦν λέγομεν
25 ἀκούωμεν.”

20 Θεοκρίτου.

Ἐσέκριτος Ἀναξιμένους λέγειν μέλλοντος “ἄρχε-
ται” εἶπε “λέξεων μὲν ποταμός, νοῦ δὲ σταλαγμός.”

21 Διογένηους.

3 Θ ε ό γ ν ι δ ο ς (319).

Κύρν', ἀγαθὸς μὲν ἀνὴρ γνῶμην ἔχει ἐμπεδον
αἰεί,

τολμᾷ δ' ἐν τ' ἀγαθοῖς κείμενος ἐν τε κακοῖς.
εἰ δὲ θεὸς κακῷ ἀνδρὶ βίον καὶ πλοῦτον ὀπάσσει,
ἀφραίνων βίον οὐ δύναται κατέχειν.

4 Σ ο φ ο κ λ ῆ ς Ἡ λ έ κ τ ρ α (1082).

Οὐδεὶς τῶν ἀγαθῶν ζῶν κακῶς
εὐκλειαν αἰσχῦναι θέλει.

5 Μ ε ν ἀ ν δ ρ ο υ .

Σὺ μὲν παραινεῖς ταῦτά πως ἄ σοι πρέπει·
ἐμὲ δὲ ποιεῖν τὸ καθήκον οὐχ ὁ σὸς λόγος,
εὖ ἴσθ' ἀκριβῶς, ὁ δ' ἴδιος πεῖθει τρόπος.

6 Τ ο ὦ ἀ ν τ ο ὦ .

Ὁ χρηστός ἐστὶ πολλαχοῦ σωτήριος.

7 Τ ο ὦ ἀ ν τ ο ὦ .

Τὸ χρηστὰ πράττειν ἔργον ἐστ' ἐλευθέρου.

8 Τ ο ὦ ἀ ν τ ο ὦ .

Μέριστον ἀγαθὸν ἐστὶ μετὰ νοῦ χρηστότης.

9 Δ ι φ ί λ ο υ .

Ὡ μακάριον φρόνησις ἐν χρηστῷ τρόπῳ.

10 Μ ε ν ἀ ν δ ρ ο υ Ὅ μ ο π ά τ ρ ι ο ι .

Χρηστοῖς νομιζομένοις ἐφόδιον ἀσφαλές
εἰς πάντα καιρὸν καὶ τύχης πᾶσαν ῥοπήν.

11 Μ ε ν ἀ ν δ ρ ο υ Π α λ λ α κ ῆ .

Ἀλλὰ τῶν χρηστῶν ἔχει τιν' ἐπιμέλειαν κα
θεός.

12 Τ ο ὦ ἀ ν τ ο ὦ .

Κὰν ταῖς ἀπορίαις ἐσθ' ὁ χρηστός χρήσιμος.

29 Τοῦ αὐτοῦ Εὐφράτη.

Οἱ κράτιστοι τῶν ἀνθρώπων βραχυλογώτατοι. οἱ οὖν ἀδολέσχαι, εἰ ἡνιῶντο ὡς ἀνιῶσιν, οὐκ ἂν ἐμακρηγόρουν.

5 30 Εὐσεβίου.

Ἀνθρώποι λόγων κούφων μέγα ὀδόντας ἔρκος ἐκτέεται. ἀλλὰ γὰρ ἐπὶ παντὶ νόου χρηρίζομεν, ἐπεὶ ἂν οὗτος μὴ κατιδύνη αὐτὰ τὰ ἔπεα, πρὶν βουλευθῆναι ἐκφεύγει πολλάκις καὶ κατηγορήσαντα τοσού-
10 του ἔρκος ἄκριτα προεκθρώσκει.

31 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Κύρου παιδείας
(I, 4, 3).

Ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ φιλομαθῆς εἶναι πολλὰ μὲν αὐ-
τὸς αἰετὸς παρόντας ἀνηρώτα, πῶς ἔχοντα τυγχά-
15 νοι, καὶ ὅσα αὐτὸς ὑπὸ ἄλλων ἐρωτῶτο, διὰ τὸ ἀγχί-
νους εἶναι, ταχὺ ἀπεκρίνεται, ὥστ' ἐκ πάντων τούτων
ἢ πολυλογία συνελέγεται αὐτῷ. ἀλλ' ὥσπερ γὰρ ἐν
σώμασιν, ὅσοι νέοι ὄντες μέγεθος ἔλαβον, ὅμως
ἐμφαίνεται τι αὐτοῖς νεαρὸν ὃ κατηγορεῖ τὴν ὀλιγο-
20 τίαν, οὕτω καὶ Κύρου ἐκ τῆς πολυλογίας οὐ θράσος
διεφαίνεται, ἀλλὰ πραότης τις καὶ φιλοστοργία, ὥστ'
ἐπεθύμει ἂν τις ἐπιπλείω ἀκούειν αὐτοῦ ἢ σιωπῶντι
παρεῖναι.

ΠΕΡΙ ΧΡΗΣΤΟΤΗΤΟΣ. ΑΖ.

25 1 Μεγάλανδρου.

Οὐδείς πονηρὸν πράγμα χρηστὸς ὢν ποιεῖ.

2 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡς ἡδὺ συνέσει χρηστότης κεκραμένη.

πράγματα πρὸς τοὺς νόμους, ἀλλ' οἱ νόμοι πρὸς τὰ
πράγματα τίθενται.

22 Δημοσθένους (Phorm. p. 960, 16).

Πολλῶν χρημάτων τὸ χρηστὸν εἶναι λυσιτελέει-
ρόν ἐστιν.

23 Δημοκρίτου.

Ἀγαθὸν ἢ εἶναι χρεῶν ἢ μιμέσθαι.

24 Λυκούργου.

Λυκούργος ὁ νομοθέτης εἶπε τὸ μὲν ἀξιοῦν
τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ οὐσίᾳ κεῖσθαι, τὸ δὲ ἀξιόπιστον
ἐν τῷ τρόπῳ.

25 Ἀρίστιππος.

Ἀρίστιππος ἐρωτηθεὶς τί ἀξιοθαύμαστόν ἐστιν
ἐν τῷ βίῳ εἶπεν "ἄνθρωπος ἐπιεικὴς καὶ μέτριος, ὅτι
ἐν πολλοῖς ὑπάρχων μοχθηροῖς οὐ διέστραπται."

26 Δημοκρίτου.

Οἷσι ὁ τρόπος ἐστὶ εὐτακτος, τουτέοισι καὶ ὁ βίος
συντέτακται.

27 Σωκράτους.

Ἡ μὲν ἐσθὴς τὴν ἀρρυθμίαν, ἡ δὲ εὐνοια τὴν
ἀμαρτίαν περιστέλλει.

28 Ἐκ τῶν Ξενοφῶντος οἰκονομικοῦ (VI, 12).

Τί οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὦ Κριτόβουλε, εἰάν σοι
ἐξ ἀρχῆς διηγήσωμαι, ὥς συνεγενόμην ποτε ἀνδρὶ
ὃς ἐμοὶ ἐδόκει εἶναι τῷ ὄντι τούτων τῶν ἀνδρῶν, ἐφ'
οἷς τοῦτο τοῦνομα δικαίως ἐστὶν ὃ καλεῖται καλὸς τε
κἀγαθὸς ἀνὴρ; πάνν ἄν, ἔφη, βουλομένην, ὁ Κριτό-
βουλος, οὕτως σοι ἐκούειν, ὥς καὶ ἔγωγε ἐρῶ τούτου
τοῦ ὀνόματος ἄξιος γενέσθαι. λέξω τοίνυν ἔφη σοι ὁ
Σωκράτης, ὥς καὶ ἦλθον ἐπὶ τὴν σκέψιν αὐτοῦ· τοὺς

13 Ἀντιφάνους.

Τρόπος δίκαιος κτῆμα τιμιώτατον.

14 Ποσειδίππου.

Διὰ τὴν τύχην μὲν γνωρίζοις ἐκτησάμην
5 πολλούς, διὰ τὸν τρόπον δὲ τοὺς πλείστους φίλους.

15 Περικίθου.

Τρόπος δὲ χρηστὸς ἀσφαλέστερος νόμου.
τὸν μὲν γὰρ οὐδεὶς ἂν διαστρέψαι ποτὲ
ξήτῳ δύναιτο, τὸν δ' ἄνω τε καὶ κάτω
10 λόγοις ταρασσών πολλάκις λυμάνεται.

16 Ἐπιχάρμου.

Ὁ τρόπος ἀνθρώποισι δαίμων ἀγαθός, οἷς δὲ καὶ
κακός.

17 Θεόγνιδος (635).

15 Ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς ἔπεται γνώμη τε καὶ αἰδώς,
οἳ νῦν ἐν πολλοῖς ἀτρεκέως ὀλίγοι.

18 Μενάνδρου Ὑμνίς.

Νῆ τὴν Ἀθηνᾶν, μακάριόν γ' ἡ χρηστότης
πρὸς πάντα καὶ θαυμαστὸν ἐφόδιον βίῳ.
20 τούτῳ λαλήσας ἡμέρας σμικρὸν μέρος
εὖνους ἐγὼ νῦν εἰμὶ. πειστικὸν λόγος,
πρὸς τοῦτ' ἂν εἴποι τις μάλιστα τῶν σοφῶν·
τί οὖν ἑτέρους λαλοῦντας εὖ βδελύττομαι;

19 Μενάνδρου Ὑμνίς.

25 Τρόπος ἔσθ' ὁ πείθων τοῦ λέγοντος, οὐ λόγος.

20 Εὐριπίδου Ἀῦγης.

Τὸ δ' ἐπιεικὲς ὠφελεῖ τὰς ξυμφοράς.

21 Θεοφράστου.

Ὀλίγων οἱ ἀγαθοὶ νόμων δέονται· οὐ γὰρ τὰ

πράγματα πρὸς τοὺς νόμους, ἀλλ' οἱ νόμοι πρὸς τὰ
πράγματα τίθενται.

22 Δημοσθένους (Phorm. p. 960, 16).

Πολλῶν χρημάτων τὸ χρηστὸν εἶναι λυσιτελέστε-
ρόν ἐστιν. 5

23 Δημοκρίτου.

Ἀγαθὸν ἢ εἶναι χρεῶν ἢ μιμέεσθαι.

24 Λυκούργου.

Λυκούργος ὁ νομοθέτης εἶπε τὸ μὲν ἀξιοχρεῶν
τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ οὐσίᾳ κείσθαι, τὸ δὲ ἀξιοπίστον 10
ἐν τῷ τρόπῳ.

25 Ἀρίστιππος.

Ἀρίστιππος ἐρωτηθεὶς τί ἀξιοθαύμαστόν ἐστιν
ἐν τῷ βίῳ εἶπεν "ἄνθρωπος ἐπιεικὴς καὶ μέτριος, ὅτι
ἐν πολλοῖς ὑπάρχων μοχθηροῖς οὐ διέστραπται." 15

26 Δημοκρίτου.

Οἷσι ὁ τρόπος ἐστὶ εὖτακτος, τουτέοισι καὶ ὁ βίος
συντέτακται.

27 Σωκράτους.

Ἡ μὲν ἐσθὴς τὴν ἀρρυθμίαν, ἡ δὲ εὐνοια τὴν 20
ἀμαρτίαν περιστέλλει.

28 Ἐκ τῶν Ξενοφῶντος οἰκονομικοῦ (VI, 12).

Τί οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὦ Κριτόβουλε, ἐάν σοι
ἐξ ἀρχῆς διηγήσωμαι, ὥς συνεγενόμην ποτε ἀνδρὶ,
ὃς ἐμοὶ ἐδόκει εἶναι τῷ ὄντι τούτων τῶν ἀνδρῶν, ἐφ' 25
οἷς τοῦτο τοῦνομα δικαίως ἐστὶν ὃ καλεῖται καλὸς τε
ἀγαθὸς ἀνὴρ; πάνυ ἄν, ἔφη, βουλομένην, ὁ Κριτό-
βουλος, οὕτως σου ἑκούειν, ὥς καὶ ἔγωγε ἐρῶ τούτου
τοῦ ὀνόματος ἄξιος γενέσθαι. λέξω τοίνυν ἔφη σοι ὁ
Σωκράτης, ὥς καὶ ἦλθον ἐπὶ τὴν σκέψιν αὐτοῦ· τοὺς 30

μὲν γὰρ ἀγαθοὺς τέκτους, ἀγαθοὺς χαλκεῖς, ἀγαθοὺς
 ξυργράφους, ἀγαθοὺς ἀνδριαντοποιούς, καὶ πάντα τὰ
 τοιαῦτα, πᾶν ὀλίγος μοι χρόνος ἐγένετο ἱκανῶς πε-
 5 ριελθεῖν τε καὶ θεάσασθαι τὰ δεδοκιμασμένα καλὰ
 ἔργα αὐτῶν εἶναι· ὅπως δὲ δὴ καὶ τοὺς ἔχοντας τὸ
 σεμνὸν ὄνομα τοῦτο καλὸς τε ἀγαθὸς ἐπισκεψαίμην,
 τί ποτε ἐργασάμενοι τοῦτο ἀξιοῦνται καλεῖσθαι, πᾶν
 μοι ἡ ψυχὴ ἐπεθύμει αὐτῶν τινὲ συγγενέσθαι. καὶ
 πρῶτον μὲν ὅτι προσέκειτο ὁ καλὸς τῷ ἀγαθῷ, ὃν τινα
 10 ἴδοιμι καλὸν τούτῳ προσήειν καὶ ἐπειρώμην κατα-
 μανθάνειν, εἴ που ἴδοιμι προσηρητημένον τῷ κάλλει
 τὸ ἀγαθόν. ἀλλ' οὐκ ἄρ' εἶχεν οὕτως, ἀλλ' ἐνίοις
 ἐδόκουν καταμανθάνειν τῶν καλῶν τὰς μορφὰς πᾶν
 μοχθηροὺς ὄντας τὰς ψυχὰς. ἔδοξεν οὖν μοι ἀφέμε-
 15 νον τῆς καλῆς ὥσεως ἐπ' αὐτῶν τινα ἔλθειν τῶν κα-
 λουμένων καλῶν τε ἀγαθῶν.

29 Τὰ γὰρ καλὰ τε ἀγαθὰ, ἔφην ἐγώ, οὐ διὰ τὰς
 ὥραιότητας, ἀλλὰ διὰ τὰς ἐν τῷ βίῳ ἀρετὰς τοῖς ἀν-
 θρώποις ἐπαύξεται. (Xenoph. Oec. VII, 43.)

20 30 Θεμιστοκλέους.

Θεμιστοκλῆς χωρίον πωλῶν ἐκέλευσε κηρύττειν,
 ὅτι καὶ γείτονα χρηστὸν ἔχει.

31 Σόλωνος.

Τρόπου καλοκαγαθίαν ὄρκου πιστοτέραν ἔχε.

25 32 Ἀριστοτέλους.

Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος αἰτηθεὶς ποτε ἔρανον
 ὑπὸ μοχθηροῦ καὶ παρασχόμενος, ἐπειδὴ ἐπελάβετό
 τις αὐτοῦ ὅτι τοιούτῳ ἔδωκεν, "οὐ τῷ ἀνθρώπῳ" ἔφη
 "ἀλλὰ τῷ ἀνθρωπίνῳ."

9 Εὐριπίδου Οιδίποδι.

Φθόνος δ' ὁ πολλῶν φρένα διαφθείρων βροτῶν
ἀπώλεσ' αὐτὸν καμὲ συνδιώλεσεν.

10 Ἐκ τοῦ Νικομάχου Ναυμαχίας.

Ἐργῶδες ἐστὶν ἐν βίῳ βεβιωκότα
τοὺς τῶν φθονούντων πάντας ὀφθαλμοὺς λαθεῖν.

11 Μενάνδρου.

Ὁ φθονερός αὐτῷ πολέμιος καθίσταται·
ἀνθαιρέτοις γὰρ συνέχεται λύπαις ἀεί.

12 Ἀγάθωνος.

Οὐκ ἦν ἂν ἀνθρώποισιν ἐν βίῳ φθόνος,
εἰ πάντες ἦμεν ἐξίσου πεφνότες.

13 Εὐριπίδου Βελλεροφόντη.

Φθονοῦσιν αὐτοὶ χεῖρονες πεφνότες.
εἰς τὰπίσημα δ' ὁ φθόνος πηδᾷ φιλεῖ.

14 Τοῦ αὐτοῦ Φοίνικι.

Φθόνον οὐ σέβω,
φθονεῖσθαι δὲ θέλοιμ' ἂν ἐπ' ἐσθλοῖς.

15 Ἰπποθόωντος.

Φθόνος κάκιστος καδικώτατος θεὸς
κακοῖς τε χαίρει καγαθοῖς ἀλγύνεται.

16 Οὐδεις ἂν εἴποι κεῖνον ἀνθρώπων κακῶς,
οὐδ' εἰ φθόνου γένοιτο δυσμενέστερος.

17 Χρῆ δ' ἢ λέγειν τι χρηστὸν ἢ λέγουσιν εὖ
μὴ δυσμενάνειν τῷ φθόνῳ νικώμενον.

18 Καρκίνου.

Χαίρω σ' ὄρων φθονοῦντα, τοῦτ' εἰδὼς ὅτι
ἐν δρᾷ μόνον δίκαιον ᾧ ποιεῖ φθόνος·
λυπεῖ γὰρ αὐτὸ τὸ κτῆμα τοὺς κεκτημένους.

ΠΕΡΙ ΦΘΟΝΟΥ. ΑΗ.

- 1 Φιλήμονος.
 Ὁ φθόνος ἐν ἑαυτῷ τοῦθ' ἐν ἐπιεικῶς ποιεῖ,
 τὸν αἰρετιστὴν ὄντα τῶν αὐτοῦ τρόπων
 5 λυμαίνεται μάλιστα διὰ παντὸς συνῶν.
- 2 Διονυσίου.
 Ἐπειτα δ' οὐδὲ τοῦτο γινώσκεις, ὅτι
 τοῖς οὐδὲν οὐσιν οὐδὲ εἰς ὅλως φθονεῖ;
 Ἄει τὰ σεμνὰ πάντα κέκτῃται φθόνον.
 10 Ἄπαν τὸ λίαν συνετὸν ἔστ' ἐπίφθονον.
- 3 Χάρητος.
 Μὴ φθόνει τοῖς εὐτυχοῦσι, μὴ δοκῆς εἶναι κακός.
- 4 Ἀδικώτατον προῶγμ' ἔστι τῶν πάντων φθόνος.
- 5 Ἐγὼ δ' ἐν ἀνθρώποισι μέχρι τοῦ δοκῶ
 15 εὖ πράττειν, μέχρις ἂν φθονεῖσθαί μοι δοκῶ.
- 6 Διονυσίου.
 Αἰτὸς γενόμενος τοῖς ἔχουσι μὴ φθόνει.
 Εἰσὶν τινὲς νῦν οὓς τὸ βασκαίνειν τρέφει.
- 7 Ὅλοιθ' ὁ τοῖς ἔχουσι τὰ γὰρ φθονῶν.
- 20 8 Εὐριπίδου ἐξ Ἴνους.
 Τίς ἄρα μήτηρ ἢ πατήρ κακὸν μέγα
 βροτοῖς ἔφυσε τὸν δυσώνυμον φθόνον;
 ποῦ καὶ ποτ' οἰκεῖ σώματος λαχὼν μέρος;
 ἐν χερσὶν ἢ σπλάγχνοισιν ἢ παρ' ὄμματα;
 25 οὐκ ἔστιν ὥς ἦν μόχθος λατροῖς μέγας
 τομαῖς ἀφαιρεῖν ἢ ποτοῖσι φαρμάκοις
 πασῶν μεγίστην τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων.

28 *Αίσχύλου* (Agam. 832).

*Παύροις γὰρ ἀνδρῶν ἐστὶ συγγενὲς τόδε
φίλον τὸν εὐτυχοῦντ' ἄνευ φθόνοῦ σέβειν.*

29 *Μενάνδρου.*

*Μειράκιον, οὗ μοι κατανοεῖν δοκεῖς ὅτι
ὑπὸ τῆς ἰδίας ἑκάστα κακίας σήπεται,
καὶ πάντα τὰ λυμαινόμεν' ἐστὶν ἐνδοθεν.
οἶον ὁ μὲν ἰός, ἂν σκοπῇς, τὸ σιδήριον·
τὸ δ' ἱμάτιον οἱ σῆτες· ὁ δὲ θορὶς τὸ ξύλον.
ὁ δὲ τὸ κάκιστον τῶν κακῶν πάντων φθόνος,
φθισικὸν πεποίηκε καὶ ποιήσει καὶ ποιεῖ,
ψυχῆς πονηρᾶς δυσσεβῆς παράστασις.*

30 *Θεοφράστου.*

*Θεόφραστος ἔφη τοὺς μοχθηροὺς τῶν ἀνθρώπων
οὐχ οὕτως ἡδесθαι ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀγαθοῖς, ὥς ἐπὶ
τοῖς ἄλλοις κακοῖς.*

31 *Πλουτάρχου ἐκ τοῦ διαβάλλειν* (cf. Mor.
p. 787 c).

*Τὸν φθόνον ἐνιοὶ τῷ καπνῷ εἰκάξουσιν· πόλιν
γὰρ ἐν τοῖς ἀρχομένοις ὦν, ὅταν ἐκλάμψωσιν, ἀφαι-
νίζεται. ἥκιστα γοῦν τοῖς πρεσβυτέροις φθονοῦσιν.*

32 *Πλουτάρχου ἐκ τοῦ διαβάλλειν.*

*Ἰππίας λέγει δύο εἶναι φθόνους· τὸν μὲν δίκαιον,
ὅταν τις τοῖς κακοῖς φθονῇ τιμωμένοις· τὸν δ' ἀδι-
κον, ὅταν τοῖς ἀγαθοῖς. καὶ διπλᾶ τῶν ἄλλων οἱ
φθονεροὶ κακοῦνται· οὐ γὰρ μόνον τοῖς οἰκείοις κα-
κοῖς ἄχθονται, ὥσπερ ἐκεῖνοι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις
ἀγαθοῖς.*

33 *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου* (p. 29 e).

*Ἀγαθὸς ἦν· ἀγαθῷ δὲ οὐδεὶς περὶ οὐδενὸς οὐ-
δέποτε ἐγγίνεται φθόνος.*

- 19 Εὐρίπιδου Βελλεροφόντης.
Ἦδη γὰρ εἶδον καὶ δίκης παραστάτας
ἔσθλους πονηρῶ τῷ φθόνῳ νικωμένους.
- 20 Εὐρίπιδου Ἀλεξάνδρου.
5 Οἴμοι, θανοῦμαι διὰ τὸ χρησίμον φρενῶν,
ὃ τοῖσιν ἄλλοις γίννεται σωτηρία.
- 21 Ἐπιχάρμου.
Τίς δέ κα λῶη γενέσθαι μὴ φθονούμενος, φίλοι;
δῆλον ὡς ἄνηρος οὐδεὶς ἔσθ' ὃ μὴ φθονούμενος.
10 τυφλὸν ἠλέησέ τις ἰδὼν, ἐφθόνησε δ' οὐδὲ εἰς.
- 22 Πινδάρου (Pyth. I, 164).
Κρέσσον γὰρ οἰκτιρμοῦ φθόνος.
- 23 Ἀγάθωνος.
Σοφίας φθονῆσαι μᾶλλον ἢ πλούτου καλόν.
- 15 24 Φιλήμονος.
Πολλὰ με διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον,
ὅπως ἀκούων πολλὰ μηδὲ ἐν μάθῳ.
- 25 Ἡσιόδου ἔργων (25).
Καὶ κεραμεὺς κεραμεὶ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων,
20 καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονεῖ καὶ αἰοδὸς αἰοιδῷ.
- 26 Σοφοκλέους Κρέουσα.
Οὔτε γὰρ γάμον, ᾧ φίλαι,
οὔτ' ἂν ὄλβον ἐκμετρον
ἐνδον εὐξαίμαν ἔχειν.
25 φθονεραὶ γὰρ ὁδοί.
- 27 Τοῦ ἀντοῦ Ἐπίγονοι.
Φιλεῖ γὰρ ἡ δύσκληια τοῖς φθονουμένοις
νικᾷν ἐπ' αἰσχροῖς ἢ πλ τοῖς καλοῖς πλέον.

41 Θουκυδίδου (II, 45).

Φθόνος τοῖς ζῶσι πρὸς τὸ ἀντίπαλον, τὸ δὲ μὴ ἐμποδῶν ἀνανταγωνίστῳ εὐνοίᾳ τετίμηται.

42 Ἴσοκράτους Εὐαγόρα (2).

Τούτων δ' αἰτίας ὁ φθόνος, ὥς τοῦτο μόνον ἀγαθὸν πρόσσεστιν ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσιν ἐστίν.

43 Θεοφράστου.

Τοσούτῳ δ' εἰσὶν οἱ φθονεροὶ δυστυχεστέροι τῶν ἄλλων, ὅσον οἱ μὲν ἐπὶ ταῖς αὐτῶν συμφοραῖς ἀλγοῦσιν, οἱ δὲ φθονοῦντες πρὸς τοῖς ἑαυτῶν κακοῖς καὶ ἐπὶ τοῖς τῶν ἄλλων ἀγαθοῖς λυπούμενοι διατελοῦσιν.

44 Ἀναξιμένους.

Οἱ γὰρ μετὰ φθόνου κρίνονται τὸ πρωτεῖον ἀπονεμῶσιν τοῖς χειρίστοις, οὐ τοῖς βελτίστοις.

45 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅσοι γὰρ τὰ καλῶς ζηθέντα ἢ πραχθέντα διὰ φθόνον οὐκ ἐπαινοῦσι, πῶς οὗτοι ἂν τοῖς ἐργοῖς ἀφελήσων;

46 Δημοκρίτου.

Μωμεομένων φλαύρων ὁ ἀγαθὸς οὐ ποιέεται λόγον.

47 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ φθονέων ἑωυτὸν ὥς ἐχθρὸν λυπέει.

48 Σωκράτους.

Σωκράτης τὸν φθόνον εἶπεν ἕλκος εἶναι τῆς ψυχῆς.

49 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ ἐπιταφίου (p. 242 a).

Εἰρήνης δὲ γενομένης καὶ τῆς πόλεως τιμωμένης

34 Σωκράτης.

Τὸ τῆς δόξης κάλλος ὥσπερ ὑπὸ νόσου τοῦ φθόνου ταχὺ μαραινεται.

35 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Τοῖς μὲν διὰ τοῦ ἡλίου πορευομένοις ἐπεται κατ' ἀνάγκην σκιά, τοῖς δὲ διὰ τῆς δόξης βαδίζουσιν ἀκολούθει φθόνος.

36 Ἐκ τῶν Ἀριστῶν ὅμου τομαρίων.

10 Ὁ φθόνος ὥσπερ φαῦλος δημαγωγὸς ταῖς καλαῖς ἀντιπολιτεύεται πράξεσιν.

37 Ἐκ τῶν κοινῶν Ἀριστοτέλους διατριβῶν.

15 Οὐχ ἡ λύπη μέγιστον κακὸν ἀκολουθεῖ τῷ φθόνῳ, ἀλλὰ πολὺ μείζον τὸ καὶ πρὸς τοὺς γνωρίμους γίνεσθαι· τῷ γὰρ αἰσχυρῷ καὶ φαύλῳ τὴν ὑπεροχὴν δοτεόν, οὐ τῇ λύπῃ.

38 Εὐσεβίου.

20 Ἀνδρὶ ἀγαθῷ εὖ πρήσσοντι φθονέων τις καὶ πατριδὶ καὶ παντὶ τῷ κοινῷ καὶ ἑωυτῷ φθονεῖ. ἀνὴρ ἀγαθὸς γὰρ εὖ πρήσων πόλιος καὶ παντὸς τοῦ δυναμένου τῆς εὐμοιρίας αὐτοῦ μεταλαγχάνειν κοινὴ εὐδαιμονίῃ.

39 Φθόνος ὁ κατὰ τῶν εὐδοκιμούντων ἐπὶ τοῖσι καλλίστοισι ἀργέων καὶ ἀπρακτέων, τῶν δὲ ἀγαθῶν 25 καὶ οἶων τε τεκέειν τι παρ' ἑωυτῶν χρηστὸν οὐχ ἄπτεται.

40 Ἴσοκράτους Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι (13).

Μὴ φθονεῖτε τοῖς παρ' ἑμοὶ πρωτεύουσιν, ἀλλ' ἀμιλλᾶσθε χρηστοὺς ὑμᾶς αὐτοὺς παρέχοντες ἐξισού- 30 σθαι τοῖς προέχουσι.

ἐξουσίην, εἰ μὴ ἕτερος ἕτερον ἐλυμαίνετο. φθόνος γὰρ στάσιος ἀρχὴν ἀπεργάζεται.

58 Ἀπολλώνιος τοῖς ἀδελφοῖς.

Οὐδενὶ φθονητέον. ἀγαθοὶ μὲν γὰρ ἄξιοι κακοῖ δ' ἂν εὐτυχεῖσι κακῶς ζῶσιν.

59 Εὐσεβίου.

Ἀνὴρ πολλὰ ἔχων χρηστὰ μαθήματα, ἔπειτα γνώμη πονηρῇ διαχρεόμενος καὶ μὴ βουλόμενος τοῖς μεταποιεῦμένοις ὑπὸ φθόνου μεταδιδόναι, ἔοικεν ἀγγεῖον πονηρῶν πολλὰ καὶ χρηστὰ ἔχοντι ἐν ἐσωτῇ ἀποκείμενα καὶ τὰ ἐνεόντα πρὶν φανῆναι διαφθείροντι.

60 Ξενοφώντας ἐν τρίτῳ (9, 8) ἀπομνημονευμάτων.

Φθόνον δὲ σκοπῶν ὅτι εἴη λύπην μὲν τινα ἐξείρῃσκειν αὐτὸν ὄντα, οὔτε μέντοι τὴν ἐπὶ φίλων ἀνυψίαις οὔτε τὴν ἐπ' ἐχθρῶν εὐτυχίαις γιγνομένην, ἀλλὰ μόνους ἔφη φθονεῖν τοὺς ἐπὶ ταῖς τῶν φίλων εὐπραξίαις ἀνιωμένους. θαυμάζοντων δὲ τινων εἰ τις φίλων τινα ἐπὶ τῇ εὐπραξίᾳ αὐτοῦ λυποῖτο, ὑπεμίμνησκει ὅτι πολλοὶ οὕτω πρὸς τινὰς ἔχουσιν, ὥστε κακῶς μὲν πράττοντας μὴ δύνασθαι περιορᾶν, ἀλλὰ βοηθεῖν ἀτυχοῦσιν, εὐτυχούντων δὲ λυπεῖσθαι. τοῦτο μέντοι φρονίμῳ μὲν ἀνδρὶ οὐκ ἂν συμβῆναι, τοὺς ἡλιθίους δὲ πάσχειν αὐτό.

61 Ἡροδότου ἱστορίας ζ' (237).

Ὅτι πολιήτης μὲν πολιήτη εὐπρήσσουντι φθονεῖ καὶ ἔστι δυσμενὴς τῇ σιγῇ· οὐδ' ἂν συμβουλευομένου τοῦ ἀστοῦ πολιήτης ἀνὴρ τὰ ἄριστα οἱ δοκούντα ὑποθέοιτο, εἰ μὴ πρόσω ἀρετῆς ἀνήκοι· σπάνιοι δὲ εἰσιν οἱ τοιοῦτοι. ξείνος δὲ ξείνῳ εὐπρήσσουντι ἔστιν.

ἦλθεν ἐπ' αὐτήν (ὃ δὴ φιλεῖ ἐκ τῶν ἀνθρώπων τοῖς
εὖ πράττουσι προσπίπτειν) πρῶτον μὲν ζήλος, ἀπὸ
ζήλου δὲ φθόνος.

50 Βίωνος.

5 Βίων ὁ σοφιστὴς-ιδῶν τινα φθονερὸν σφόδρα
κεκυφότα εἶπεν "ἢ τούτῳ μέγα κακὸν συμβέβηκεν ἢ
ἄλλῳ μέγα ἀγαθόν."

51 Περιάνδρου.

Μηδενὶ φθόνει.

10 52 "Ὡσπερ ἡ ἐρυσίβη ἰδιὸν ἔστι τοῦ σίτου νόσημα,
οὕτως φθόνος φιλίας ἔστιν ἀρρώστημα.

53 "Ὡσπερ ὁ ὡς σίδηρον, οὕτως ὁ φθόνος τὴν ἐχου-
σαν αὐτὸν ψυχὴν ἐξαναψήχει.

54 "Ὅσα γὰρ ἂν φθονῆς, τοσούτῳ μειζόνων γίνῃ

15 πρόξενος ἀγαθῶν τῷ φθονοῦμένῳ.

55 Κάτωνος πρεσβυτέρου.

"Ἡμιστά φθονεῖσθαι ἔλεγε τοὺς τῇ τύχῃ χρωμέ-
νους ἐπιεικῶς καὶ μετριῶς· οὐ γὰρ ἡμῖν ἀλλὰ τοῖς
περὶ ἡμᾶς φθονοῦσι.

20 56 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

Τελχῖνες ἀνθρώποι ὀνομαζόμενοι τὸ ἀνέκαθεν
Κρηῖτες, οἰκήσαντές τε καὶ ἐν Κύπρῳ, μεταναστάντες δ'
εἰς Ρόδον καὶ πρῶτοι τὴν νῆσον κατασχόντες, βάσκα-
νοί τε σφόδρα ἦσαν καὶ φθονεροί· τεχνῖται δὲ ὄντες
25 καὶ τὰ τῶν προτέρων ἔργα μωμησάμενοι Ἀθηναῖς
Τελχινίας ἄγαλμα πρῶτοι ἰδρύσαντο, ὥσπερ εἰ τις
λέγοι Ἀθηναῖς βασκάνου.

57 Δημοκρίτου.

Οὐκ ἂν ἐκώλυον οἱ νόμοι ζῆν ἑκαστον κατ' ἰδίην

7. 8. Εὐριπίδου Δίκτυος.

Εἰ δ' ἥσθα μὴ κάκιστος, οὐ ποτ' ἂν πάτραν.
 τὴν σὴν ἀτίξων τήνδ' ἂν εὐλόγεις πόλιν.
 ὥς ἐν γ' ἐμοὶ κρῖνοιτ' ἂν οὐ καλῶς φρονεῖν,
 ὅστις πατρώας γῆς ἀτιμάζων ὄρους
 ἄλλην ἐπαινεῖ καὶ τρόποισιν ἡδεταί.

9 Τοῦ αὐτοῦ Φοίνικι.

Σὺ δ' ὦ πατρώα χθῶν ἐμῶν γεννητόρων,
 χαῖρ'. ἀνδρὶ γάρ τοι, κἄν ὑπερβάλλῃ κακοῖς,
 οὐκ ἔστι τοῦ θρέψαντος ἥδιον πέδον.

10 Εὐριπίδου Τήλεφος.

Σπάρτην ἔλαχες, κείνην κόσμει,
 τὰς δὲ Μυκήνας ἡμεῖς ἰδίᾳ.

11 Μενάνδρου Εαυτὸν τιμωρούμενος.

Οἶκοι μένειν χρὴ καὶ μένειν ἐλεύθερον
 ἢ μηκέτ' εἶναι τὸν καλῶς εὐδαίμονα.

12 Σοφοκλέους Τηρέως.

Πολλὰ σε ζηλῶ βίου,
 μάλιστα δ' εἰ γῆς μὴ πεπείρασαι ξένης.

13 Εὐριπίδου ἐν Φιλοκτήτῃ.

Μακάριος ὅστις εὐτυχῶν οἶκοι μένει.

14 Σοφοκλέους.

Οἶκοι μένειν δεῖ τὸν καλῶς εὐδαίμονα.

15 Θεόγνιδος (947).

Πατρίδα κοσμήσω λιπαρὴν πόλιν, οὔτ' ἐπὶ δῆμῳ
 τρέφας οὔτ' ἀδίκους ἀνδράσι πειθόμενος.

16 Σοφοκλέους (Ant. 187).

Οὔτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῇ χθονὸς

εὐμενέστατον πάντων· συμβουλευομένου τε ἂν συμβουλευέσσειε τὰ ἄριστα.

62 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φιλήβου (p. 48).

Ἀλλὰ μὲν ὁ φθονῶν γε ἐπὶ κακῶς τοῖς τῶν πέλας
5 ἡδόμενος ἀναφανήσεται. Σφόδρα γε.

63 Ἰωσήπου ἐκ τῆς ἁλώσεως.

Οὐδὲν οὕτως τῶν ἀγαθῶν [παθῶν] ἰσχυρόν ὃ τῷ
φθόνῳ μέχρι παντὸς ἀντέχει.

ΠΕΡΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ. ΛΘ.

10 1 Εὐριπίδου Τημενίδαις.

Εἰκὸς δὲ παντὶ καὶ λόγῳ καὶ μηχανῇ
πατρὶδος ἐρῶντας ἐκπονεῖν σωτηρίαν.

2 Μὴ κάμνε πατρίδα σὴν λαβεῖν πειρωμένους.

3 Εὐριπίδου Φοινίσσαις (406).

15 Ἡ πατρίς ὡς οἶκε φίλτατον βροτοῖς,
οὐδ' ὀνομάσαι δύναι' ἂν ὡς ἔστιν φίλον.

4 Τοῦ αὐτοῦ.

Πολλοῦ γὰρ χρυσοῦ καὶ πλούτου
κρείσσω πάτρα σῶφρονι ναίνει,
20 τὸ δὲ σύντροφον ἄδύ τι θνητοῖς
ἐν βίῳ χωρεῖ.

5 Εὐριπίδου Αἰόλω.

Ἀλλ' ὅμως
οἰκτρός τις αἰῶν πατρὶδος ἐκλιπεῖν ὄρους.

25 6 Εὐριπίδου Αἰγέως.

Τί γὰρ πατρώας ἀνδρὶ φίλτερον χθονός;

τερον πατρίς ἐστὶ καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιάτερον, καὶ ἐν μείζονι μοῖρᾳ καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβεσθαι δεῖ, καὶ μᾶλλον ὑπεῖκειν καὶ θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσαν ἢ πατέρα καὶ μητέρα, καὶ ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν ἢ ἂν κελεύῃ, καὶ πάσχειν ἂν τι προστάτῃ παθεῖν, ἢ συχίαν ἄγοντα, ἂν τε τύπτεσθαι, ἂν τε δεῖσθαι, ἂν τε εἰς πόλεμον ἄγῃ τραπησόμενον ἢ ἀποθανούμενον, ποιητέα ταῦτά· καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει, καὶ οὐχ ὑπεικτέον οὐδ' ἀναχωρητέον οὐδὲ λεπτέον τὴν τᾶξιν· ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ ποιητέον ὃ ἂν κελεύῃ ἡ πόλις καὶ ἡ πατρίς, ἢ καὶ πείθειν αὐτήν ἢ δίκαιον πέφυκε· βιάζεσθαι δὲ οὐχ ὅσιον οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα, πολὺ δὲ τοῦτων ἔτι ἥττον τὴν πατρίδα.

24 Εὐσεβίου.

Πατράσι παιδας ἐπιζώειν εὐτυχές, καὶ χρὴ τοῦτο παρὰ τῆς τύχης αἰτέειν καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα διαδεξιμένους, καὶ ὅπως καὶ αὐτέων ἕκαστοι τάξῃ τῇ εἰρημένῃ τοὺς πρὸ ἑωυτῶν διαδεχόλατο. κοινὴ δὲ εὐχὴ δικαιοσύνη αὕτη ἂν παρὰ πάντων φύλαχθεῖν ἐπὶ τῇ διαμονῇ τοῦ μηκίστου, τὴν ὑποδεχομένην ἑκάστωι καὶ ἐκτρέφουσιν πάντας πατρίδα καὶ δοῦσαν τοὺς προηγησαμένους, αὐτήν τε καὶ θεῶν τῶν ἐγγχωρίων τὰς κατεστέωσας τιμὰς τῷ πλεῦνι αἰεὶ ὑπερβάλλειν.

25 Πυθαγόρου.

Πυθαγόρας ἐρωτηθεὶς πῶς δεῖ ἀγνωμονούσῃ πατρίδι προσφέρεσθαι, εἶπεν ὥς μητρί.

26 Τιμοθέου.

Τιμόθεος ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς ἀκούσας τινὸς τῶν συστρατηγούντων αὐτῷ λέγοντος ἄρα γὰρ

θείμην ἑμαυτῷ, τοῦτο γινώσκων ὅτι
ἧδ' ἐστὶν ἡ σώζουσα, καὶ ταύτης ἐπι
πλέοντες ὀρθῆς τοὺς λόγους ποιούμεθα.
τοιοῦδ' ἐγὼ νόμοισι τήνδ' αὔξω πόλιν.

5 17 Εὐριπίδου Φοινίσσαις (388).

Τί τὸ στέρεσθαι πατρίδος, ἢ κακὸν μέγα;
μέγιστον· ἔργῳ δ' ἐστὶ μείζον ἢ λόγῳ.
τίς δ' ὁ τρόπος αὐτοῦ; τί φυνάσιν τὸ δυσχερές;
ἐν μὲν μέγιστον, οὐκ ἔχει παρρησίαν.

10 18 Ὀμήρου (Il. μ' 243).

Εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

19 Τοῦ αὐτοῦ (Il. σ' 494).

Ἀλλὰ μάχεσθ' ἐπὶ νηυσὶν ἀολλέες, εἰσόκεν ἡμέων
βλήμενος ἢ τυπὲὶς θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπῃ,
15 τεθνᾶτω· οὗ οἱ ἀεικὲς ἀμυνομένῳ περὶ πάτρης.

20 Τοῦ αὐτοῦ (Od. α' 57).

Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ἰέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρῶσκοντα νοῆσαι
ἣς γαίης, θανέειν λμείρεται.

20 21 Τοῦ αὐτοῦ (Od. ι' 34).

Ὡς οὐδὲν γλύκιον ἣς πατρίδος ἠδὲ τοκῆων.

22 Εὐριπίδου (Phoen. 357).

Μῆτερ, φρονῶν εὖ κοῦ φρονῶν ἀφικόμεν
ἐχθροὺς ἐς ἄνδρας· ἀλλ' ἀναγκαίως ἔχει
25 πατρίδος ἐρᾶν ἅπαντας· ὅς δ' ἄλλως λέγει,
λόγοισι χαίρει, τὸν δὲ νοῦν ἐκεῖς ἔχει.

23 Πλάτωνος ἐν τῷ Κρίτωνι (p. 51 a).

Ἦ οὕτως εἰ σοφὸς ὥστε λέληθέ σε, ὅτι μητρός τε
καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμῶ-

ἔδλωξεν Ἀθηνᾶς, καὶ τὰς θύρας τοῦ τεμένους κλίν-
θοις ἐμφράξας μετὰ τῆς γυναικὸς τὴν εἰσοδὸν ἐφρου-
ρησε καὶ λιμῶ τὸν προδότην ἀνείλεν, ὃν ἡ μήτηρ
ἀέλωσα ὑπὲρ τοὺς ὄρους ἔρριπεν.

32 Δημαράτου β' Ἀρκαδικῶν (Plut. Moral. 5
p. 309 c).

Τεγεατῶν πρὸς Φενεάτας πόλεμον ἔχοντων καὶ
χρονίου τῆς παρατάξεως ὑπαρχούσης, συνεφώνησεν
τοῖς δῆμοις τριδύμους ἀδελφοὺς πέμψαι τοὺς μαθη-
σομένους ὑπὲρ τῆς νίκης. ἀρέσαντος δὲ τοῦ δόγματος 10
ἔπεμψαν Τεγεᾶται μὲν τοὺς Ῥηξιμάχου παῖδας, Φε-
νεᾶται δὲ τοὺς Δημοστράτου. συμβληθείσης δὲ τῆς
παρατάξεως ἐφονεύθησαν ἐκ τῶν Ῥηξιμάχου δύο, ὃ δὲ
τρίτος τοῦνομα Κριτόλαος στρατηγῇματι τῶν ἀντιπά-
λων περιεγένετο· προσποιητὴν γὰρ σκηψάμενος φυ- 15
γῇν καθ' ἑνὰ τῶν ἐπιδιωκόντων ἀνείλε, καὶ ἐγκρατὴς
γενόμενος τῆς νίκης περιχαρὴς πρὸς τοὺς οἰκείους
ἔδραμε· πάντων δ' αὐτῷ περιπλοκὰς συμπαθεῖς δι-
δόντων, οὐ συνεχάρη μόνη τῷ προειρημένῳ ἡ ἀδελφὴ
Δημοδίκη· πεφονεύκει γὰρ αὐτῆς τὸν κατηγγυημένον 20
ἄνδρα Δημοδικόν. ἀναξιοπαθήσας δὲ ἐπὶ τούτοις ὁ
νέος τὴν παρθένον ἀποκτείνει, καὶ ὑπὸ τῆς μητρὸς
φόνου κριθεὶς ἀπελύθη τοῦ ἐγκλήματος.

33 Δημαράτου ἐν τρίτῳ τραγουμένῳ.
Ἀθηναίων πρὸς Εὐμόλπον τὸν Θρακῶν βασιλέα 25
πόλεμον ἔχοντων, Ἐρεχθεὺς ὁ τῆς Ἀττικῆς προϊστά-
μενος χρησμὸν ἔλαβεν, ὅτι νικήσει τοὺς ἐχθρούς,
ἐὰν τὴν πρεσβυτάτην τῶν θυγατέρων Περσεφόνην
θύσῃ. παραγενόμενος δ' εἰς Ἀθήνας Πραξιθέα τῇ
γυναικὶ τὴν πυθόχρηστον μαντεῖαν ἀπήγγειλεν· εἰδὼ 30
οὕτω τὴν κόρην προσαγαγὼν τοῖς βωμοῖς ἀνείλε,

καὶ συμβαλὼν τὸν πόλεμον ἐγκρατὴς ἐγένετο τῆς νίκης.

34 Ἰεροκλέους ἐκ τοῦ πῶς πατρίδι χρη-
στέον.

5 Μετὰ τὸν περὶ θεῶν λόγον εὐλογώτατόν ἐστιν
ὑποθέσθαι πῶς πατρίδι χρηστέον. ἔστι γὰρ ὥσανει
δεύτερός τις θεὸς αὕτη, νῆ Δία, πρῶτος καὶ μεῖζων
γονεὺς· παρ' ὃ δὴ καὶ ὁ τοῦνομα τῷ πράγματι θέμε-
νος οὐκ ἀνεντρεχὲς ἔθετο, παρασχηματίσας μὲν τῷ
10 πατρί, θηλυκῶς δ' ἐξενεγκών, ἐν' οἷον μίγμα τυγχάνοι
τοῦ τε πατρὸς καὶ τῆς μητρός. καὶ δὴ οὗτος μὲν ὁ λό-
γος ὑπαγορεύει πατρίδα τιμᾶν ἐπίσης τοῖς δυσὶ γο-
νεῦσι τὴν μίαν, ὥστε θατέρον μὲν τῶν γονέων ὅπο-
τερουοῦν καὶ δὴ προκρίνειν τὴν πατρίδα, προτιμᾶν
15 δ' αὐτῆς μηδ' ἅμα τοὺς δύο, δι' ἰσης δὲ μοίρας ἄγειν.
ἀλλ' ἕτερος αὖ λόγος ἐστίν, ὃς παρακαλεῖ καὶ προτι-
μᾶν αὐτὴν τῶν γονέων ἅμα τοῖν δυοῖν, καὶ οὗτοι
μόνον τούτων, ἀλλὰ καὶ γυναικὸς σὺν αὐτοῖς καὶ τέ-
κνων καὶ φίλων καὶ ἀπαξαπλῶς μετὰ θεοὺς τῶν ἄλ-
20 λων ἀπάντων.

35 Ἐν ταυτῷ.

Ὡσπερ οὖν ἀνόητος μὲν ὁ τῶν πέντε δακτύλων
τὸν ἓνα προκρίνων, εὐλόγιστος δὲ ὁ τοὺς πέντε τοῦ
ἑνός (ὃ μὲν γὰρ ἀτιμάζει καὶ τὸν προκρινόμενον, ὃ δ'
25 ἐν τοῖς πέντε καὶ τὸν ἓνα περισώζει), τοῦτον δ' αὖ
τὸν τρόπον καὶ ὁ μὲν ἑαυτὸν τῆς πατρίδος πλέον σώ-
ζειν βουλόμενος πρὸς τῷ δρᾶν ἀθέμιτα καὶ ἄλλως
ἀνόητος ἱμεῖρων ἀδυνάτων, ὁ δὲ ἑαυτοῦ προτιμῶν
τὴν πατρίδα θεοφιλὴς τε καὶ τοῖς λογισμοῖς ἀραρῶς.
30 εἴρηται δ' ὅμως, ὥς κἂν εἰ μὴ συναριθμοῖη τις τῷ
συστήματι, κατ' ἰδίαν δ' ἐξετάζοι, καθήκειν τῆς ἑαυ-

τοῦ σωτηρίας τὴν τοῦ συστήματος προκρίνειν, οὐ
 τὴν ὡς πολίτου σωτηρίαν ἀνύπαρκτον ἀπέφαιεν ἢ
 τῆς πόλεως ἀπώλεια, καθάπερ καὶ τὴν τοῦ ἐνὸς δακτύ-
 λου, ὡς μέρους χειρός, ἢ τῆς χειρὸς ἀναίρεσις. καὶ δὴ
 κατὰ τούτων ἡμῖν συγκεφαλαιώσω, διότι καὶ τὸ 5
 κοινῇ συμφέρον τοῦ ἰδίου μὴ χωρίζειν ἀλλ' ἐν ἡγε-
 σθαι καὶ ταυτὸν· τό τε γὰρ τῇ πατρίδι συμφέρον κοι-
 νὸν ἐστὶ καὶ τῶν κατὰ μέρος ἐκάστω (τὸ γὰρ ὅλον διὰ
 τῶν μερῶν ἐστὶν οὐδέν) τό τε τῷ πολίτῃ συμφέρον
 προσήκει καὶ τῇ πόλει, εἴαν γε ὡς πολίτῃ συμφέρον 10
 λαμβάνηται. καὶ γὰρ τὸ χορευτῇ ὡς χορευτῇ λυσί-
 λες καὶ τῷ ὅλῳ χορῷ κερδαλέον ἂν εἴη. τοῦτον οὖν
 τὸν λόγον ἐνθέμενοι πάντα ταῖς διανοαῖς πολὺ φῶς
 ἔχομεν ἐν τοῖς κατὰ μέρος, ὥστε ἐν μηδενὶ παραλιπεῖν
 καιρῷ τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκον. 15

36 Ἐν ταύτῳ.

Ὡν οὐνεκα φημι δεῖν ἀποικονομεῖσθαι πᾶν καὶ
 πάθος καὶ νόσημα τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς τὸν πατρίδι χρη-
 σόμενον καλῶς. δεῖ δὲ καὶ τοὺς νόμους τῆς πατρίδος
 καθάπερ τινας θεοὺς δευτέρους συντηρεῖν αὐτὸν τε 20
 βιοῦντα κατὰ τὴν τούτων ὑφήγησιν, καὶ εἰ παραβαί-
 νειν τις αὐτοὺς ἢ νεοχμοῦν ἐπιχειροίη σπουδῇ πάσῃ
 κωλύοντα καὶ πάντα τρόπον ἐναντιούμενον. οὐ γὰρ
 ἀγαθὸν ἐπιτήδευμα πόλει δι' ἀτιμίας ἀγόμενοι νόμοι
 καὶ τὰ νέα προκρινόμενα τῶν παλαιῶν. ὅθεν καὶ τῶν 25
 ψηφισμάτων καὶ τῆς παραθέρμου ταύτης καινουργίας
 εἰρκτέον τοὺς αὐθαδέστερον ἐπὶ τοῦτ' ἰόντας. ἀπο-
 δέχομαι γοῦν ἔγωγε καὶ τὸν τῶν Λοκρῶν νομοθέτην
 Ζάλευκον, ὃς ἐνομοθέτησε τὸν καινὸν εἰσοίσοντα νό-
 μον βρόχον περικειμένου τῷ τραχήλῳ τοῦτο ποιεῖν, 30
 ὡς ἀκαρῆς οἰχοῖτο πνιγείς, εἰ μὴ μάλα σφόδρα λυσι-

τελῶς τῷ κοινῷ παραδιατάττοιο τὴν ἐξ ἀρχῆς τῆς πολιτείας κατάστασιν. οὐδὲν δ' ἤττον τῶν νόμων καὶ τὰ ἔθνη φυλακτέον τά γε ὄντως πάτρια καὶ τάχα 5 πρὸς βλύτερα καὶ τῶν νόμων αὐτῶν· ἐπεὶ τά γε χθιζὰ ταῦτα καὶ πρῶιζα [τὰ νῦν] εἰς ἅπασαν εἰσηγμένα πόλιν οὔτε πάτρια ἡγήτεον καὶ τάχ' οὐδὲ ἔθνη τὸ σύνολον. εἴτα τὸ μὲν ἔθος ἄγραφός τις εἶναι βούλεται νόμος, καλὸν ἐπιγεγραμμένος νομοθέτην, τὴν τῶν χρωμένων ἀπάντων ἐυαρέστησιν, ἴσως δέ που καὶ τοῖς 10 φύσει δικαίοις ἐγγὺς βάλλων.

ΠΕΡΙ ΞΕΝΗΣ. Μ.

1 Εὐριπίδου Φιλοκτήτη.

Πατρὶς καλῶς πράσσουσα τὸν τυχόντ' αἰεὶ μείζω τίθῃσι, δυστυχοῦσα δ' ἀσθενῇ.

15 2 Τοῦ αὐτοῦ Φαέθοντι.

Ὡς πανταχοῦ γε πατρὶς ἡ βόσκουσα γῆ.

3. 4. Ἐκ τῶν Πλουτάρχου περὶ φυγῆς (p. 600 f. 601 c).

Ὅθεν εὖ μὲν ὁ Ἡρακλῆς εἶπεν ἐρωτηθεὶς

20 "Ἀργεῖος ἢ Θηβαῖος· οὐ γὰρ εὖχομαι
μῖα· ἅπας μοι πύργος Ἑλλήνων πατρίς."

ἀλλ' ἡμεῖς ὥσπερ μύρμηκες ἢ μέλιται μυρμη-
κιᾶς μῖα ἢ κυψέλης ἐκπεσόντες ἀδημονοῦμεν καὶ
ξеноπαθοῦμεν, οὐκ εἰδότες οὐδὲ μεμαθηκότες οἰκεία
25 τὰ πάντα ποιῆσθαι καὶ νομίζειν ὥσπερ ἐστίν. καίτοι
γελῶμεν τὴν ἀβελτερίαν τοῦ φάσκοντος ἐν Ἀθήναις
βελτίονα σελήνην τῆς ἐν Κορίνθῳ· τρόπον τινὰ τὸ
αὐτὸ πάσχοντες, ὅταν ἀμφιγνοῶμεν ἐπὶ ξένης γενό-
μενοι τὴν γῆν τὴν θάλατταν τὸν ἄερα τὸν οὐρανόν,

ὥς ἕτερα καὶ διαφέροντα τῶν συνήθων. ἡ μὲν γὰρ
φύσις ἐλευθέρους ἡμᾶς καὶ λελυμένους ἀφίησιν, αὐ-
τοὶ δὲ ἡμεῖς συνδέομεν ἑαυτοὺς καὶ στενοχωροῦμεν.
πλοῦτον γὰρ ἀποβάλλοντα ῥαδίως καὶ ταχέως οὐκ
ἔστιν ἄλλον συναγαγεῖν· πατρὶς δὲ γίνεται πᾶσα πό- 5
λις εὐθύς ἀνθρώπῳ χρῆσθαι μεμαθηκότι· ἂν γὰρ
σκοπῆς ἄνευ κενῆς δόξης τὴν ἀλήθειαν, ὁ μὲν πόλιν
ἔχων ξένος ἐστὶ τῶν ἄλλων ἀπασῶν καὶ ἀλλότριος.
Ἀριστοτέλης ἦν ἐκ Στραγγείρων, Θεόφραστος ἐξ Ἐρέ-
σου, Στράτων ἐκ Λαμφάκων, Γλύκων δὲ ἐκ Τρωάδος,¹⁰
Ἀρίστων ἐκ Κέω. τίς οὖν τούτους ἐδίωξεν; οὐδεὶς,
ἀλλ' αὐτοὶ διώκοντες ἡσυχίαν καὶ σπουδὴν, ἧς οὐ
πάνυ μέτεστιν οἴκοι τοῖς ἡντινοῦν δόξαν ἢ δύναμιν
ἔχουσι, τὰ μὲν ἄλλα λόγοις, τοῦτο δὲ ἡμᾶς ἐργῶ δι-
δάσκουσι. καὶ γὰρ νῦν οἱ δοκιμώτατοι καὶ κρατίσται¹⁵
ζῶσιν ἐπὶ ξένης, οὐ μετασταθέντες, ἀλλὰ μεταστάντες.

5 Ἐν ταυτῷ (Plut. Mor. p. 607 d).

Τὸ δὲ ἀληθέστατον ἡ ψυχὴ φεύγει καὶ πλανᾷται
θεοῖσι ἐλάννομένη δόγμασι καὶ νόμοις, εἴτα ὥσπερ ἐν
νήσῳ σάλον ἐχούσῃ πολύν, καθάπερ φησὶν ὁ Πλά-
των, ὅστρεόν τρόπον ἐνδεδεμένη τῷ σώματι, διὰ τὸ
μὴ ἀναφέρειν μηδὲ μνημονεύειν "ἐξ οἷς τιμῆς τε καὶ
ὅσσον μῆκεος ὄλβου" μεθέστηκεν, οὐ Σάρδεων Ἀθή-
νας, οὐδὲ Κορίνθου Ἀἴμνον ἢ Σκυρον, ἀλλ' οὐρα-
νοῦ καὶ σελήνης γῆν ἀμειψαμένη καὶ τὸν ἐπὶ γῆς²⁵
βίον, ἂν μικρὸν ἐνταῦθα τόπον ἐκ τόπου παραλλάξῃ,
δυσανασχετεῖ καὶ ξενοπαθεῖ, καθάπερ φντὸν ἀγέ-
νῃς ἀπομαραιομένη. καίτοι φντῷ μὲν ἐστὶ τις χώρα
μᾶλλον ἑτέρας ἑτέρας πρόσφορος, ἐν ᾗ τρέφεται καὶ
βλαστάνει βέλτιον· ἀνθρώπου δὲ οὐδεὶς ἀφαιρεῖται³⁰
τόπος εὐδαιμονίαν, ὥσπερ οὐδὲ ἀρετὴν οὐδὲ φρόνησιν.

6 Δημοκρίτου.

Ξεντεῖν βίου αὐτάρκειαν διδάσκει· μᾶζα γὰρ
καὶ στιβάς λιμοῦ καὶ κόπου γλυκύτατα ἰήματα.

7 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Ἄνδρι σοφῶ πάσα γῆ βατή· ψυχῆς γὰρ ἀγαθῆς
πατρὶς ὁ ξύμπας κόσμος.

8 Τέλητος περὶ φυγῆς.

Μήποτε πρὸς μὲν τὸν οἰόμενον ἀλογιστοτέρους
τὴν φυγὴν ποιεῖν ὀρθῶς ἂν παραβάλλοιτο τὰ ἐπὶ τῶν
10 τεχνῶν, ὅτι ὃν τρόπον οὐδὲ αὐλεῖν οὐδὲ ὑποκρίνε-
σθαι χεῖρον ἔστιν ἐπὶ ξένης ὄντα, οὕτως οὐδὲ βου-
λεύεσθαι· πρὸς δὲ τὸν κατ' ἄλλο τι ἡγούμενον τὴν
φυγὴν βλαβερόν εἶναι, μὴ οὐδὲν λέγητε πρὸς τὸ τοῦ
Στίλπιωνος, ὃ καὶ πρῶην εἰπόντι λέγειν φησί· καὶ
15 τίνων ἢ φυγὴ ἢ ποίων ἀγαθῶν στερίσκει; τῶν περὶ
ψυχὴν, ἢ τῶν περὶ σῶμα, ἢ τῶν ἐκτός; εὐλογιστίας,
ὀρθοπραγίας, εὐπραγίας ἢ φυγὴ στερίσκει; οὐ δὴ.
ἀλλὰ μὴ ἀνδρίας ἢ δικαιοσύνης ἢ ἄλλης τινὸς ἄρε-
τῆς; οὐδὲ τοῦτο. ἀλλὰ μὴ τῶν περὶ τὸ σῶμά τινος
20 ἀγαθῶν; ἢ οὐχ ὁμοίως ἔστιν ἐπὶ ξένης ὄντα ὑγαίνειν
καὶ ἰσχύειν καὶ ὅξυ ὁρᾶν καὶ ὅξυ ἀκούειν, ἐνίοτε δὲ
μᾶλλον ἢ ἐν τῇ ἰδίᾳ μένοντα; καὶ μάλα. ἀλλὰ μὴ τῶν
ἐκτὸς στερίσκει ἢ φυγὴ; ἢ οὐ πολλοὶς ᾧφθη τὰ πράγ-
ματα κατὰ τὴν τῶν τοιούτων ὑπαρξιν ἐπιφανέστερα
25 γεγυῖα φυγάδων γενομένων; ἢ οὐ Φοῖνιξ ἐκ Δολο-
πίας ἐκπεσὼν ὑπὸ Ἀμνύτορος εἰς Θεσσαλίαν λέγει,
“Πηλέα δ' ἐξικόμην, καὶ μ' ἀφρυσὶν ἔθηκε, πολὺν
δέ μοι ᾧπασε λαόν;” Θεμιστοκλῆς δ' ἐκεῖνος “ὦ παῖ”
φησὶν “ἀπωλόμεθ' ἂν εἰ μὴ ἀπωλόμεθα.” νῦν δὲ
30 πολλὴ τῶν τοιούτων ἀφθονία. ποίων οὖν ἀγαθῶν ἢ
φυγὴ στερίσκει, ἢ τίνος κακοῦ παραιτία ἔστιν; ἐγὼ

μὲν γὰρ οὐχ ὁρῶ. ἀλλ' ἡμεῖς πολλαχοῦ αὐτοὺς κατο-
 ρύττομεν καὶ φυγάδες γενόμενοι καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ μέ-
 νοντες. οὐκ ἄρχουσι, φησὶν, οὐ πιστεύονται, οὐ παρ-
 ρησίαν ἔχουσιν. ἔνιοι δέ γε καὶ φρονηροῦσι τὰς πόλεις
 παρὰ βασιλεῦσι, καὶ ἔθνη πιστεύονται, καὶ δωρεὰς 5
 μεγάλας καὶ συντάξεις λαμβάνουσι. Λυκίος ἐκεῖνος
 οὐ παρ' ἡμῖν ἐφορεύει φυγάς ὢν ἐκ τῆς Ἰταλίας πι-
 στενόμενος παρ' Ἀντιγόνῳ, καὶ τὸ προσταττόμενον
 ἐποιοῦμεν Λυκίῳ ἡμεῖς ἐν τῇ ἰδίᾳ μένοντες; Ἰπο-
 μέδων ὁ Λακεδαιμόνιος ὁ νῦν ἐπὶ Θράκης καθιστά- 10
 μενος ὑπὸ Πτολεμαίου, Χρεμυνίδης καὶ Γλαύκων οἱ
 Ἀθηναῖοι, οὐ πάρεδροι καὶ σύμβουλοι; ἵνα μὴ τὰ
 παλαιὰ σοι λέγω, ἀλλὰ τὰ καθ' ἡμᾶς. καὶ τὸ τελευ-
 ταῖον οὐκ ἐπὶ στόλου τηλικούτου ἐξαπεστάλη καὶ χρη-
 μάτων τοσούτων πιστενόμενος καὶ τὴν ἐξουσίαν ἔχων 15
 ὥς βούλοιο χρῆσθαι; ἀλλ' ἐν γε τῇ ἰδίᾳ οὐκ ἄρχου-
 σιν οἱ φυγάδες· οὐδὲ γὰρ αἱ γυναῖκες οἴκοι μένουσαι,
 οὐδ' οἱ παῖδες, οὐδὲ τὰ μερικάκια ταυτί, οὐδ' οἱ ἔξωροι
 τῇ ἡλικίᾳ. ἀλλὰ μή τι δυσχερὲς αὐτοῖς; εἰ δ' ὠδυνῶντο
 ἐπὶ τούτῳ, οὐκ ἂν ἦσαν βόκηλοι; τί δὲ καὶ διαφέρει 20
 ἄρχειν ἢ ἰδιωτεύειν; σὺ πολλῶν [ἢ ὀλίγων] καὶ
 ἡβώντων βασιλεύσεις, ἐγὼ δὲ ὀλίγων καὶ ἀνέβων,
 παιδαγωγὸς γενόμενος, καὶ τὸ τελευταῖον ἐμαυτοῦ·
 τῇ γὰρ αὐτῇ ἐμπειρίᾳ χρῶμενον, καὶ τοὺς πολλοὺς
 καὶ τὸν ἕνα, καὶ δημοσιεύοντα καὶ κατ' οἰκίας ἐργάζε- 25
 σθαι, καὶ ἐπὶ ξένης ὄντα καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ μένοντα, καὶ
 κατὰ τὴν αὐτὴν εὐβουλίαν καὶ τῇ ἀρχῇ καλῶς καὶ τῇ
 ἰδιωτείᾳ ἔστι χρῆσθαι. τί οὖν διοίσει μοι, εἰ μὴ ἄρξω
 ἀλλὰ ἰδιωτεύσω; ἀλλ' οὐδὲ ἐξουσίαν ἔξεις εἰσελθεῖν
 εἰς τὴν ἰδίαν. οὐδὲ γὰρ νῦν εἰς τὸ θεσμοφόριον ἐξου- 30
 σίαν ἔχω, οὐδὲ γυναῖκες εἰς τὸ τοῦ Ἐνναλίου, οὐδ'
 εἰς τὰ ἄβατα ἔξομεν. ἀλλ' εἰ ἐπὶ τούτῳ ἄχθοιτό τις,

οὐκ ἂν παιδαριώδης εἴη; οὐδὲ εἰς τὸ γυμνάσιον
 ἐνῶτε ἐξουσίαν ἔχω, ἀλλ' ἀπελθὼν εἰς τὸ βαλανεῖον
 ἡλεψάμην τῇ αὐτῇ παλαιστρικῇ χρώμενος ἢ καὶ πρὸ
 τοῦ ἐν τῷ γυμνασίῳ. οὕτω καὶ δεῦρο ἄβατον ἡγήσα-
 5 μενος τὴν ἰδίαν μεταβὰς ἀλλαχοῦ κατοικῶ. οὐκ οὖν
 ἀκλήρημά τι καὶ ὄνειδος ἐμὸν, εἰ μετὰ πονηρῶν οἰ-
 κήσω; δύναμαι δὲ μεταβὰς ὥσπερ ἐξ ἐτέρας νεῶς εἰς
 ἑτέραν ὁμοίως εὐπλοεῖν, οὕτως ἐξ ἐτέρας πόλεως εἰς
 ἑτέραν πόλιν ὁμοίως εὐδαιμονεῖν. ἢ ἐμὸν ὄνειδος,
 10 ἀλλ' οὐ τῶν ἐμὲ ἐκβαλλόντων ἐπιεικὴ καὶ δίκαιον
 ὄντα; οὐκ ἀηδῶς Φιλήμων· ἡγωνισμένου γάρ ποτε αὐ-
 τοῦ καὶ ἀπηλλαχότος ἀστείως, συναντῶντές τινες "ὥς
 εὐήμερηκας" ἔφασαν "Φιλήμον" "ὕμεις μὲν οὖν"
 φησὶν "οἴεσθε οὕτως τεθεαμένοι· ἐγὼ μὲν γὰρ ἄελ-
 15 ῶ ἀγαθὸς ὢν διατελῶ." τί οὖν; ὑπὸ χειρόνων φυγα-
 δεύεσθαι οὐ παροινία; σὺ δ' ἂν ἐβούλου, φησὶν, ὑπὸ
 καλῶν καὶ ἀγαθῶν; ἢ οὐχ οὕτω μὲν σὸν ἐγκλημα;
 οὐδένα γὰρ ἀγνωμόνως καὶ ἀδίκως ἄνδρες ἀγα-
 20 θοὶ φυγαδεύουσιν· οὐ γὰρ ἂν ἦσαν δίκαιοι. πα-
 ρευδοκιμείσθαι οὖν ὑπὸ τῶν τοιούτων καὶ χειροτονίᾳ
 καὶ ψήφῳ οὐκ ὄνειδος; οὐ σὸν γε, ἀλλὰ τῶν τούτους
 χειροτονοῦντων καὶ ψηφοφορούντων· ὥσπερ εἰ τὸν
 ἄριστον ἰατρὸν ἀφέντες φαρμακοπώλην εἴλοντο, καὶ
 25 τούτῳ τὸ δημόσιον ἔργον ἐνεχείρισαν, πότερα τοῦ
 ἰατροῦ εἰπας ἂν ὄνειδος καὶ ἀκλήρημα τοῦτο, ἢ τῶν
 ἐλομένων; ἀλλὰ τοῦτό γε εὐρεθῆναι τὴν πατρίδα
 μοχθηρὰν καὶ ἀχάριστον οὔσαν, εἰς ἣν πολλὰ τις
 ἐπόνησε, πῶς οὐκ ἀκλήρημα; καὶ πῶς ἂν εἴη τοῦτο
 ἀκλήρημα, ἀλλ' οὐκ εἰ δεῖ εἰπεῖν οὕτως εὐκλήρημα,
 30 τοῦ γινῶναι ποία τις πρότερον μὴ εἰδότα; ἀλλ' εἰ μὲν
 τὴν γυναικα ἥσθου πονηρὰν καὶ ἐπίβουλον οὔσαν,
 πρότερον μὴ εἰδὼς ἂν ἔσχες χάριν, καὶ εἰ τὸν οἰκέτην

δραπέτην καὶ κλέπτην, ἵνα φυλάττῃ· εἰ δὲ τὴν πατρίδα
 πονηρὰν καὶ ἀχάριστον ἦσθου, ἀκληρεῖν ἡγήσῃ, ἀλλ' οὐ
 χάριν ἔξεις; ἀλλ' ὅμως μέγα μοι δοκεῖ τὸ ἐν ἧ' ἐγένετό
 τις καὶ ἐτράφη, καὶ ἐν ταύτῃ καταγενέσθαι. πότερον
 καὶ ἐν οἰκίᾳ ἐν ἧ' ἐτράφη καὶ ἐγένου, ἐν ταύτῃ κατα-⁶
 γενέσθαι, καὶ ἢ σαπρὰ καὶ θέουσα καὶ καταπίπτουσα;
 καὶ ἐν νηὶ ἐν ἧ' ἐγένου καὶ ἐκ παιδίου ἐπλεῖς, ἐνταῦθα
 καὶ ἀκάτιον ἦ, οὐδ' εἰ κωπηλατοῦντα ἀπορρήγνυσθαι
 θέοι, εἰς τὴν εἰκόσορον μεταβάντα ἀσφαλῶς καὶ ἀκό-
 πως; καὶ ὄνειδίζουσι μὲν ὅτι Κύπριος, ὅτι Μυκόνιος,¹⁰
 ἢ ὅτι Βελβινήτης· ὅμως δὲ μέγα τι φασὶ τὸ ἐν ἧ' ἐγέν-
 ετό τις καὶ ἐτράφη, ἐν ταύτῃ καταβιῶναι, καὶ τὰς
 πλείους μὲν ἐξώλεις τῶν πόλεων καὶ τοὺς ἐνοικοῦν-
 τας ἀσεβεῖς, μέγα δὲ καὶ προσηγὲς τὴν πατρίδα,
 ὥσπερ καὶ αὐτή. ἀλλὰ καὶ ὅτι μέτοικος· ὄνειδίζουσι¹⁵
 δὲ πολλοὶ λέγοντες "μέτοικε". "σὺ δ' ἐγγενὲς ὦν τήνδε
 δουλώσας ἔχεις." καὶ Κάδμου μὲν τὸν κτίστην Ὀθήων
 θανατᾶζει, ἐμὲ δ' εἰ μὴ πολίτης, ὄνειδίζει. καὶ Ἡρα-
 κλέα μὲν ὡς ἄριστον ἄνδρα γεγονότα ἐπαινοῦμεν· τὸ
 δὲ μέτοικον εἶναι ὄνειδος ἡγοῦμεθα. Ἡρακλῆς δ' ἔξ²⁰
 Ἄργους ἐκπεσὼν Ὀθήβαις κατῴκει. Λακεδαιμόνιοι δὲ
 οὐδὲν τῶν τοιούτων ὄνειδος ἡγοῦνται· ἀλλὰ τὸν μὲν
 μετασχόντα τῆς ἀγωγῆς καὶ ἐμμείναντα, καὶ ξένος
 καὶ ἐξ εἰλωτος, ὁμοίως τοῖς ἀρίστοις τιμᾶσι· τὸν δὲ
 μὴ ἐμμείναντα καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, εἰς τοὺς²⁵
 εἰλωτας ἀποστέλλουσι, καὶ τῆς πολιτείας ὁ τοιοῦτος
 οὐ μετέχει. ἀλλὰ τό γε ἐν τῇ ἰδίᾳ μὴ ἐξεῖναι ταφῆναι,
 πῶς οὐκ ὄνειδος; καὶ πῶς μέλλει τοῦτο ὄνειδος εἶναι
 ὃ τοῖς ἀρίστοις πολλάκις συνέβη; ἢ τίς τιμὴ αὐτῇ ἢ
 τις τοῖς κακίοις περιγίνεται; καὶ Σωκράτην μὲν³⁰
 ἐπαινοῦσιν, ὅταν ἐπιλαμβανόμενος Ἀθηναίων λέγῃ·
 οἱ μὲν γὰρ στρατηγοὶ ἐφ' οἷς καλλωπίζονται ὑπερό-

ριοι τεθαμμένοι εἰσί, τὰ δὲ ὄνειδῃ τῆς δημοκρατίας
 ἐν τοῖς δημοσίοις τάφοις. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὲν ἐπὶ
 ξένης ταφῆναι ὄνειδος, τὸ δ' ἐν τοῖς δημοσίοις τάφοις
 τίμουν. τί δὲ καὶ διαφέρειν ἂν δοῖται ἐπὶ ξένης τα-
 5 φῆναι ἢ ἐν τῇ ἰδίᾳ· οὐκ ἄηδ' ὧς γὰρ τις τῶν Ἀττικῶν
 φυγάδων λοιδορουμένου τινὸς αὐτῷ καὶ λέγοντος
 “ἄλλ’ οὐδὲ ταφήσῃ ἐν τῇ ἰδίᾳ, ἀλλ’ ὥσπερ οἱ ἄσεβεῖς
 Ἀθηναίων ἐν τῇ Μεγαρικῇ,” “ὥσπερ μὲν οὖν” ἔφη
 “οἱ εὐσεβεῖς Μεγαρέων ἐν τῇ Μεγαρικῇ.” τί γὰρ τὸ
 10 διάφορον; ἢ οὐ πανταχόθεν, φησὶν ὁ Ἀρίστιππος,
 ἴση καὶ ὁμοία ἢ εἰς ᾧδου ὁδός; ἢ τὴν ἀρχὴν εἰ μὴ
 ταφήσῃ, τί σοι μέλει; ἀλλ’ ἢ περὶ ταφῆς ἀγωνία, φη-
 σὶν ὁ Βίων, πολλὰς τραγωδίας ἐποίησεν. ὥσπερ καὶ
 ὁ Πολυνείκης ἐντέλλεται

15 θάψον δέ μ’ ὦ τεκοῦσα, καὶ σὺ σύγγονε,
 ἐν γῇ πατρῴᾳ, καὶ πόλιν θυμουμένην
 παρηγορεῖτον, ὥς τοσόνδε γοῦν τύχῃ
 χθονὸς πατρῴας, καὶ δόμους ἀπώλεσα.

εἰ δὲ μὴ τύχοις χθονὸς πατρῴας, ἀλλ’ ἐπὶ ξένης τα-
 20 φείης, τί ἔσται τὸ διάφορον; ἢ ἐκ Θηβῶν μόνον εἰς
 ᾧδου ὁ Χάρων πορθεύει;

καὶ γῆς φίλης ὄχθοισι κρυφθῆναι τάφῳ.

εἰ δὲ μὴ κρυφθείης, ἀλλ’ ἄταφος, τί τὸ δυσχερές; ἢ
 τί διαφέρει ὑπὸ πυρὸς κατακαυθῆναι ἢ ὑπὸ κυνὸς
 25 καταβρωθῆναι ἢ ἐπάνω τῆς γῆς ὄντα ὑπὸ κοράκων ἢ
 κατορυχθέντα ὑπὸ σκολήκων;

συνάρμοσον δέ μου βλέφαρα τῇ σῇ χειρὶ
 μῆτερ.

ἂν δὲ μὴ συναρμόσῃ σου, ἀλλὰ βλέπων καὶ κεχνηδὺς
 30 ἀποθάνῃς, τί ἔσται τὸ χυλεπόν; ἢ καὶ τῶν ἐν τῇ θα-

λάττη καὶ ἐν τοῖς πολέμοις ἀποθνησκόντων συναρ-
μόξει τις; ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ ταῦτα παιδιὰ τις ἡμετέρα
εἶναι. καὶ ἡμεῖς μὲν καὶ ἰδεῖν καὶ ἄψασθαι ὀκνοῦμεν,
οἱ δὲ σκελετεύσαντες ἐνδον ἔχουσιν ὡς καλόν τι καὶ
ἐνέχυρα τοὺς νεκροὺς λαμβάνουσιν. οὕτως ἀντέστρα-
πται τῷ ἡμετέρῳ ὁ ἐκείνων τύπος.

9 Μουσωνίου ἐκ τοῦ ὅτι οὐ κακὸν ἡ φυγή.

Φυγάδος δέ τινος ὀδυρομένου ὅτι φεύγει, οὕτω
πῶς παρεμυθήσατο αὐτόν. φυγὴν γάρ, ἔφη, πῶς ἂν
τις μὴ ἀνόητος ὦν βαρύνοιτο; ἦτις ὕδατος μὲν καὶ 10
γῆς καὶ ἀέρος, ἔτι δὲ ἡλίου καὶ τῶν ἄλλων ἄστρον,
οὐκ ἀπείργει ἡμᾶς οὐδαμῶς, ἀλλ' οὐδὲ ἀνθρώπων
ὁμιλίας· ἀπανταχοῦ γὰρ καὶ πάντη τούτων μετουσία
ἐστίν. εἰ δὲ μέρους τινὸς τῆς γῆς ἀφαιρούμεθα καὶ
τινῶν ἀνθρώπων συνουσίας, τί τοῦτο δεινόν; οὐδὲ 15
γὰρ οἴκοι ὄντες ἀπάσῃ τῇ γῇ ἐχρώμεθα οὐδὲ ἀνθρώ-
ποις ἅπασι συνῆμεν· τοῖς μέντοι φίλοις καὶ νῦν συν-
εἴημεν ἂν, τοῖς γε ἀληθινοῖς καὶ ὧν προσήκει ποιει-
σθαί τινα λόγον· οὐ γὰρ ἂν οὗτοι προδοῖεν ποτὲ
ἡμᾶς οὐδὲ ἐγκαταλίποιν· εἰ δὲ τινες πλαστοὶ καὶ 20
οὐκ ἀληθινοὶ φίλοι εἰσὶ, τούτων ἀπηλλάχθαι κρεῖττον
ἢ συνεῖναι αὐτοῖς. τί δ'; οὐχὶ κοινὴ πατρὶς ἀνθρώ-
πων ἀπάντων ὁ κόσμος ἐστίν, ὥσπερ ἡξίου Σωκρά-
της; ὥστε οὐδὲ φεύγειν τῇ γε ἀληθείᾳ τὴν πατρίδα
νομιστέον, ἂν ἀπέλθῃς ἐντεῦθεν ἐνθα ἔφως τε καὶ 25
ἐτράφης, πόλεως δὲ μόνον ἐστερηθῆναι τινος, ἄλλως
τε καὶ ἀξιοῖς τις εἶναι ἐπεικῆς. ὁ γὰρ τοιοῦτος χω-
ρίον μὲν οὐδὲν οὔτε τιμᾷ οὔτ' ἀτιμάζει οὕτως ὡς εὐ-
δαιμονίας αἰτίον, αὐτὸς δὲ ἐν αὐτῷ τίθεται τὸ πᾶν
καὶ νομίζει εἶναι πολίτης τῆς τοῦ Διὸς πόλεως, ἣν 30
συνέστηκεν ἐξ ἀνθρώπων καὶ θεῶν. σύμφωνα δὲ
τούτοις λέγει καὶ Εὐριπίδης ἐν οἷς φησίν

ἅπας μὲν ἄῤῥο ἀετῷ περάσιμος,
ἅπασα δὲ χθὼν ἀνδρὶ γενναίῳ πατρί.

ὥσπερ οὖν εἴ τις ἐν τῇ πατρίδι ὦν, καὶ ἐτέραν
οἰκίαν οἰκῶν, οὐκ ἐν ἧ ἐτέχθη, δεινοπαθολίῃ διὰ τοῦτο
5 καὶ ὀδύροιο, μάταιος ἂν εἴη καὶ καταγέλαστος· οὕτω
καὶ ὅστις ἐτέραν πόλιν οἰκῶν, οὐκ ἐν ἧ τυγχάνει γε-
γονώς, συμφορὰν ἡγείται, ὁ τοιοῦτος εἰκότως ἂν
ἄφρων νομίζοιτο καὶ ἀνόητος. καὶ μὴν πρὸς γε τὴν
ἐπιμέλειαν τὴν ἑαυτῶν καὶ πρὸς κτήσιν ἀρετῆς πῶς
10 ἂν τὸ φεύγειν ἐνίσταται; ὁπότε γε μήτε μαθήσεως
μήτε ἀσκήσεως καὶ ὧν χρὴ εἰργεταί τις διὰ τὴν φυ-
γὴν. πῶς μὲν οὖν οὐκ ἂν ἡ φυγὴ καὶ συνεργολίῃ πρὸς
τὸ τοιοῦτον, παρέχουσα γε σχολὴν καὶ ἐξουσίαν τοῦ
μυθάνειν τε τὰ καλὰ καὶ πράττειν μᾶλλον ἢ πρό-
15 τερον, ἅτε μήθ' ὑπὸ πατρίδος τῆς δοκούσης περιελ-
κομένοις εἰς ὑπηρεσίας πολιτικάς, μήτε ὑπὸ φίλων
τῶν δοκούντων ἢ συγγενῶν ἐνοχλουμένοις, οἳ τινες
ἐμποδίσαι δεινοὶ καὶ ἀποσπᾶσαι τῆς ἐπὶ τὰ κρείττω
ὁρμῆς; ἥδη δὲ τισι καὶ παντάπασιν τὸ φεύγειν συνή-
20 νεγκεν, ὥσπερ Διογένει, ὃς ἐκ μὲν ιδιώτου φιλόσο-
φος ἐγένετο φυγῶν, ἀντὶ δὲ τοῦ καθῆσθαι εἰς Σινώ-
πην διέτριψεν ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἀσκήσει δὲ τῇ πρὸς
ἀρετὴν τῶν φιλοσόφων διήνεγκεν. ἄλλοις δὲ γε κα-
κῶς τὸ σῶμα διακειμένοις ὑπὸ μαλακίας καὶ τρυφῆς
25 ἔρρωσεν ἡ φυγὴ, βιασθεῖσιν ἀνδρικώτερον διαιτᾶ-
σθαι· καὶ ἴσμεν τινὰς χρονίων νοσημάτων ἐν τῷ
φεύγειν ἀπολυθέντας, ὥσπερ ἀμέλει Σπαρτιατικός
οὗτος ὁ Λακεδαιμόνιος, ὃς ἀπὸ πολλοῦ ἔχων τὸ πλε-
ρὸν κακῶς κακὰ τούτου πολλάκις νοσῶν, διὰ τὴν
30 φυγὴν ἐπειδὴ ἐπαύσατο τρυφῶν, ἐπαύσατο καὶ νο-
σηλευόμενος. ἄλλους δὲ γε τῶν ἀβροδιαίτων ποδά-
γρας ἀπολυθῆναι φασι, πάνυ δὲ κατατεινομένους

πρότερον ὑπὸ τούτου τοῦ πάθους, οὗς ἡ φυγὴ σκληρότερον διαιτᾶσθαι συνεδίσασα κατ' αὐτὸ τοῦτο ὑγίεις γενέσθαι παρεσκεύασεν. οὕτως ἄρα πρὸς τὸ διακεῖσθαι κρείττον αὐτοὺς ἑαυτῶν καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν συνεργεῖ μᾶλλον ἢ ἀντιπράττει ἡ φυγή. 5

ἀλλ' οὐδ' ἀπορεῖν τῶν ἀναγκαίων πάντως ὑπάρχει τοῖς φεύγουσιν. ὅσοι μὲν γὰρ ἀργοὶ καὶ ἀμήχανοι καὶ οὐχ οἱοί τε ἀνδρίζεσθαι, οὗτοι μὲν κὰν τῇ πατρίδι ὄντες ἀποροῦσιν ὥς τὸ πολὺ καὶ ἀμήχανοῦσιν· οἱ δὲ γεννικοὶ καὶ φιλόπονοι καὶ συνετοί, κὰν ὅποι ποτὲ ἔλθωσιν, εὐποροῦσι καὶ διάγουσιν ἀνεκδοῶς· καὶ γὰρ οὐδὲ δεόμεθα πολλῶν, ἂν μὴ βουλώμεθα τρυφᾶν,

ἐπεὶ τί δεῖ βροτοῖσι πλὴν δυοῖν μόνον,
Διμήτρος ἀκτῆς πώματός θ' ὑδροχόου,
ἅπερ πάρεστι καὶ πέφυχ' ἡμᾶς τρέφειν· 15

ἐγὼ δὲ τοὺς γε λόγον ἀξιόους ἄνδρας οὐ τῶν ἀναγκαιοτάτων μόνον πρὸς τὸν βίον ῥαδίως ἂν εὐπορεῖν ἔξω τῆς οἰκίας ὄντας, ἀλλὰ καὶ πολλὰ περιποιήσασθαι χρήματα πολλάκις. ὁ γοῦν Ὀδυσσεύς, παντὶς φυγὰδος ὥς ἂν τις εἰποι ἀθλιώτερον διακελμένος, καὶ μόνος ὢν καὶ γυμνὸς καὶ ναυαγός, ὅμως ἀφικόμενος εἰς ἀνθρώπους ἀγνώτας τοὺς Φαίακας ἐδυνήθη χρηματίζεσθαι ἀφθόνηως. Θεμιστοκλῆς δ' ἐπεὶ ἐφυγεν οἰκοθεν, οὐ παρὰ μὴ φίλους μόνον ἀλλὰ καὶ παρὰ πολεμίους καὶ βαρβάρους ἐλθὼν [τοὺς Πέρσας], τρεῖς ἔλαβε πόλεις δῶρον, Μυοῦντα καὶ Μαγνησίαν καὶ Λάμψακον, ὥστ' ἀπὸ τούτων βιοῦν. Δίων δὲ ὁ Συρακόσιος, ἀφαιρεθεὶς ὑπὸ Διονυσίου τοῦ τυράννου τὴν οὐσίαν πᾶσαν ὅτ' ἐξέπιπτε τῆς πατρίδος, οὕτως ἐν τῇ φυγῇ χρημάτων εὐπόρησεν ὥστε καὶ ἐ-

νικὸν θρέψαι στρατεύμα, μεθ' οὗ ἦλθεν ἐπὶ Σικελίαν
καὶ ἡλευθέρωσεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ τυράννου. τίς ἄν
οὖν εὖ φρονῶν, εἰς ταῦτ' ἀφορῶν, ἔτι τὴν φυγὴν
ἀπορίας αἰτίαν εἶναι πᾶσι τοῖς φεύγουσιν ὑπολαμβάνει
5 νοι; ἀλλ' οὐδὲ κακοδοξεῖν πάντως ἀνάγκη τοὺς φεύ-
γοντας διὰ τὴν φυγὴν, γνωρίμου γε πᾶσιν ὄντος, ὅτι
καὶ δίκαι πολλὰ δικάζονται κακῶς, καὶ ἐκβάλλονται
πολλοὶ τῆς πατρίδος ἀδίκως, καὶ ὅτι ἤδη τινὲς ἄνδρες
ἀγαθοὶ ὄντες ἐξηλάθησαν ὑπὸ τῶν πολιτῶν· ὥσπερ
10 Ἀθήνηθεν μὲν Ἀριστείδης ὁ δίκαιος, ἐξ Ἐφέσου δὲ
Ἐρμόδωρος, ἐφ' ᾧ καὶ Ἡράκλειτος ὅτι ἐφυγεν ἡβη-
δὸν ἐκέλευεν Ἐφεσίους ἀπάξασθαι. ἔνιοι δέ γε καὶ
ἐνδοξότατοι φεύγοντες ἐγένοντο, καθάπερ Διογένης
ὁ Σινωπεὺς καὶ Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος, ὁ μετὰ
15 Κύρον στρατεύσας ἐπ' Ἀρταξέρξην· καὶ ἄλλους ἄν
τις ἔχει βουλούμενος λέγειν πολλοὺς. καίτοι πῶς ἄν
εἴη τοῦτο κακοδοξίας αἴτιον, ἐν ᾧ τινὲς ἐνδοξότεροι
γεγόνασιν ἢ πρότερον ἦσαν;

νὴ Δί', ἀλλ' Εὐριπίδης φησὶν ἐλευθερίας στέρε-
20 σθαι τοὺς φυγάδας, ἐπεὶ καὶ παρρησίας. πεποίηκε
γὰρ τὴν μὲν Ἰοκάστην πυνθανομένην Πολυνείκους
τοῦ υἱέως, τίνα δυσχερῆ τῷ φεύγοντί ἐστιν· ὃ δ'
ἀποκρίνεται ὅτι

ἐν μὲν μέριστον, οὐκ ἔχει παρρησίαν,

25 ἢ δ' αὖ πρὸς αὐτὸν

δούλου τόδ' εἶπας, μὴ λέγειν ἅ τις φρονεῖ.

ἐγὼ δὲ φαίην ἄν πρὸς τὸν Εὐριπίδην ὅτι, ὧ Εὐρι-
πίδη, τοῦτο μὲν ὀρθῶς ὑπολαμβάνεις, ὥς δούλου
ἐστὶν ἅ φρονεῖ μὴ λέγειν, ὅταν γε δέῃ λέγειν· οὐ
30 γὰρ αἰεὶ καὶ πανταχοῦ καὶ πρὸς ὄντινον λεκτέον ἅ

φρονοῦμεν. ἐκεῖνο δὲ οὐ μοι δοκεῖς εὖ εἰρηχέναι, τὸ μὴ μετεῖναι τοῖς φεύγουσι παρρησίας, εἴπερ παρρησία σοι δοκεῖ τὸ μὴ σιγᾶν ἢ φρονῶν τυγχάνει τις. οὐ γὰρ οἱ φεύγοντες ὀκνοῦσι λέγειν ἢ φρονοῦσιν, ἀλλ' οἱ δεδιότες μὴ ἐκ τοῦ εἰπεῖν γένηται αὐτοῖς πό-⁵ νος ἢ θάνατος ἢ ζημία ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον. τοῦτο δὲ τὸ δέος, μὰ Δία, οὐχ ἡ φυγὴ ποιεῖ. πολλοῖς γὰρ ὑπάρχει καὶ τῶν ἐν τῇ πατρίδι ὄντων, μᾶλλον δὲ τοῖς πλειστοῖς, τὰ δοκοῦντα δεινὰ δεδιέναι. ὁ δὲ ἀνδρείος οὐδὲν ἥττον φυγᾶς ὢν ἤπερ οἱκοι θαρρεῖ πρὸς ἅπαν-¹⁰ τα τὰ τοιαῦτα, διὸ καὶ λέγει ἢ φρονεῖ θαρρῶν οὐδὲν μᾶλλον ὅταν ἢ μὴ φυγᾶς, ἢ ὅταν φεύγων τυχη- ταῦτα μὲν πρὸς Εὐριπίδην εἰποι τις ἄν· σὺ δ' εἰπέ μοι, ὦ ἑταῖρε, ὅτε Διογένης φεύγων ἦν Ἀθήνησιν, ἢ ὅτε πρᾶθεις ὑπὸ τῶν ληστῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον,¹⁵ ἄρα τότε πλείω παρρησίαν ἄλλος τις ἐπεδεῖξάτο Διογένης ἢ Ἀθηναῖος ἢ Κορίνθιος; τί δ'; ἐλευθεριώ- τερος ἄλλος τις ἢ Διογένης τῶν τότε ἀνθρώπων ἦν; ὃς καὶ Ξενιάδου τοῦ πριαμένου αὐτὸν ὡς δεσπότης δούλον ἤρχε. καὶ τί δεῖ τὰ παλαιὰ λέγειν; ἀλλ' ἐγὼ σοι οὐ δοκῶ εἶναι φυγᾶς; ἄρ' οὐν ἐστέρημαι παρρη-²⁰ σίας; ἄρα ἀφῆρημαι τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἢ φρονῶ λέ- γειν; ἦδη δέ με εἶδες ἢ σὺ ἢ ἕτερος ὑποπτήσονται τῷ ὅτι φεύγω; ἢ χεῖρον ἔχειν τὰ πράγματα νομίζοντι νῦν ἢ πρότερον; ἀλλ' οὐδὲ μὰ Δία λυπούμενον ἢ ἀθυμοῦντα διὰ τὴν φυγὴν φαίης ἂν ἑωρακέναι με. καὶ γὰρ εἰ τὴν πατρίδα τις ἡμᾶς ἀφῆρηται, τὸ γε δύνασθαι φέρειν φυγὴν οὐκ ἀφῆρηται.

οἷς δὲ λογισμοῖς χρῶμαι πρὸς ἐμαυτὸν ὥστε μὴ ἄχθεσθαι τῇ φυγῇ, τούτους καὶ πρὸς σὲ εἰποιμ' ἂν.³⁰ δοκεῖ μοι ἡ φυγὴ στερίσκειν μὲν ἀνθρώπους οὐ πάν- τως οὐδ' ὧν οἱ πολλοὶ νομίζουσιν ἀγαθῶν, καθάπερ

ἄρτι ἐδείκνυνον. εἰ δ' οὖν καὶ στερίσκοι ἡ τινὸς ἡ πάντων τούτων, τῶν γε ἀληθῶς ἀγαθῶν οὐ στερίσκει· οὔτε γὰρ ἀνδρίαν ἡ δικαιοσύνην ὁ φεύγων ἔχειν καλύεται διὸ φεύγει, οὔτε σωφροσύνην ἡ φρόνησιν, οὐδ' ἀρετὴν ἄλλην ἡντινοῦν, αἷ παροῦσαί τε κοσμεῖν καὶ ὠφελεῖν πεφύκασι τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐπαινετὸν ἀποφαίνειν καὶ εὐκλεῆ, ἀποῦσαί τε βλάπτειν καὶ καταισχύνειν κακὸν ἀποφαίνουσαι καὶ ἀκλεῆ. τούτων δὲ ταύτῃ ἐχόντων, εἰ μὲν ἀγαθὸς εἴ οὗτος καὶ τὰς ἀρετὰς ἔχεις, οὐκ ἂν σε βλάπτοι ἡ φυγὴ οὐδ' ἂν ταπεινότης, παρόντων γε τῶν ὠφελεῖν καὶ ἐπαιρεῖν μάλιστα δυναμένων· εἰ δὲ τυγχάνεις κακὸς ὢν, ἡ κακία σε βλάπτει καὶ οὐχ ἡ φυγὴ· καὶ τὴν γε λύπην ἡ κακία σοι ἐπάγει οὐχ ἡ φυγὴ· διὸ ταύτης ἀπολυθῆναι δεῖ σε σπεύδειν μᾶλλον ἢ τῆς φυγῆς. ταῦτα καὶ πρὸς ἑμαυτὸν ἔλεγον αἰεὶ καὶ πρὸς σὲ λέγω νῦν. σὺ δ', ἂν σωφρονῇς, οὐ τὴν φυγὴν δεινὸν ἡγήσῃ εἶναι, ἣν γε φέρουσιν ἕτεροι εὐπετῶς, τὴν δὲ κακίαν, ἥς ἐνούσης ἄθλιος πᾶς ὅστις ἂν ἔχη αὐτήν. καὶ γὰρ δὴ δυοῖν ἀνάγκη τὸ ἕτερον, ἢ ἀδίκως ἢ δικαίως σε φεύγειν· εἰ μὲν δὴ δικαίως, πῶς ποτε ὀρθὸν ἢ προσῆκον ἄχθεσθαι τοῖς δικαίοις; εἰ δ' ἀδίκως, τῶν ἐξελασάντων τοῦτ' ἂν εἴη κακόν, οὐχ ἡμέτερον· εἴπερ νῆ Δία τὸ μὲν ἀδικεῖν θεομισέστατόν ἐστιν, ὅπερ ἐκείνοις συμβέβηκε· τὸ δ' ἀδικεῖσθαι, ἵπερ συμβέβηκεν ἡμῖν, καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς ἐπιεικέσιν ἐπικουρίας ἄλλ' οὐχὶ μίσους ξίον εἶναι ὑπέλληπται.

ΠΕΡΙ ΑΠΟΡΡΗΤΩΝ. ΜΑ.

1. Εὐριπίδου Ἰν.οι.

Ἵστω δὲ μηδεὶς ταῦθ' ἂ σιγαῖσθαι χρεῶν.
 μικροῦ γὰρ ἐκ λαμπτήρος Ἰθαίου λήπας
 πρήσειεν ἄν τις· κὰν πρὸς ἄνδρ' εἰπὼν ἕνα,
 πύθονται ἂν ἄστοι πάντες, ὧν κρύπτειν χρεῶν.

5

2. Ἀναξανδρίδου.

Ὅστις λόγους παρακαταθήκην γὰρ λαβὼν
 ἐξείπεν, ἄδικός ἐστιν ἢ ἀκρατής ἄγαν·
 ὁ μὲν διὰ κέρδος, ἄδικος· ὁ δὲ τούτου δίχα,
 ἀκρατής· ἴσως δέ γ' εἰσὶν ἀμφοτέροι κακοί.

10

3. Σοφοκλέους.

Μή μοι κρυφαῖον μηδὲν ἐξείπης ἔπος·
 κληῖθρον γὰρ οὐδέν· ὥς δ' ἂν εὐπετές λάβοις,
 γλώσσης κρυφαῖον οὐδὲν οὐ διέρχεται.

15

4. Τοῦ αὐτοῦ Ἀλεάδαϊς.

Μὴ πάντ' ἐρεῦνα, πολλὰ καὶ λαθεῖν καλόν.

5. Σωκράτους.

Σωκράτης ἔλεγεν ὅτι φῶν ἂν τις διάπυρον ἄν-
 θρακα ἐπὶ τῆς γλώττης κατάσχοι ἢ λόγον ἀπόρρητον.

20

6. Εὐριπίδου.

Εὐριπίδης, ὄνειδίζοντος αὐτῷ τινὸς ὅτι τὸ στόμα
 δυσῶδες ἦν, "πολλὰ γάρ" εἶπεν "αὐτῷ ἀπόρρητα
 ἐγκατεσάπη."

7. Περιάνδρου.

25

Λόγων ἀπορρήτων ἐκφορὰς μὴ ποιοῦ.

8. Ἀριστοτέλους.

Ἀριστοτέλης ἐρωτηθεὶς [παρά τινος] τί δυσκολώ-

τατόν ἐστιν ἐν τῷ βίῳ, εἶπε "τὸ σιωπᾶν ἂ μὴ δεῖ
λαλεῖν."

9 Πυθαγόρου.

Ἀείσω συνετοῖσι, θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι.

5 10 Ἴσοκράτους ἐκ τοῦ πρὸς Δημόνικον (4).

Μᾶλλον τήρει τὰς τῶν λόγων ἢ τὰς τῶν χρημάτων
παρακαταθήκας· δεῖ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας
τρόπον ὅρκου πιστότερον φαίνεσθαι παρεχομένους.

ΠΕΡΙ ΔΙΑΒΟΛΗΣ. ΜΒ.

10 1 Μενάνδρου Βολωτίας.

Οὐ δεῖ διαβολῆς καταφρονεῖν, οὐδ' ἂν σφόδρ' ἢ
ψευδῆς· ἐπίσταντ' αὐξάνειν αὐτήν τινες,
δι' οὓς φυλάττεσθαι τὰ τοιαῦτ' ὀρθῶς ἔχει.

2 Κλεάνθους.

15 Κακουργότερον οὐδὲν διαβολῆς ἔστι πῶ.
λάθρα γὰρ ἀπατήσασα τὸν πεπεισμένον
μῖσος ἀναπλάττει πρὸς τὸν οὐδὲν αἷτιον.

3 Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Ἄναξ, διαβολαὶ δεινὸν ἀνθρώποις κακόν.

20 ἀγλωσσία δὲ πολλάκις ληθθεὶς ἀνὴρ
δίκαια λέξας, ἥσσον εὐγλώσσου φέρει.

4 Μενάνδρου.

Οὐδὲν διαβολῆς ἐστὶν ἐπιπονώτερον.

τὴν ἐν ἐτέρῳ γὰρ κειμένην ἁμαρτίαν

25 εἰς μέμψιν ἰδίαν αὐτὸν ἐπάναγκες λαβεῖν.

5 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ δοκεῖν διαβολὴν ἔσχε μείζω τοῦ ποιεῖν.

6 Μενάνδρου.

Ὅστις δὲ διαβολαῖσι πείθεται ταχύ,
ἤτοι πονηρὸς αὐτός ἐστι τοὺς τρόπους,
ἢ παντάπασι παιδαρίου γνώμην ἔχει.

7 Ἴσοκράτους πρὸς Δημόνικον (4).

Εὐλαβοῦ τὰς διαβολάς, καὶ ψευδεῖς ᾤσιν. οἱ
γὰρ πολλοὶ τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀγνοοῦσι, πρὸς δὲ τὴν
δόξαν ἀποβλέπουσι.

8 Δημοσθένους.

Διαβολὴ καιρῷ μὲν ἰσχυρὰν ἀπεργάζεται τοῖς¹⁰
ἀκούουσι τὴν ὑπόληψιν, χρόνῳ δὲ πάντων ἀσθενε-
στέρα γίνεται.

9 Θουκυδίδου (VI, 41).

Διαβολὰς οὐ σῶφρον οὔτε λέγειν πρὸς ἀλλήλους
οὔτε ἀκούοντας ἀποδέχεσθαι.

10 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ διαβάλλειν.

Ἰππίας φησὶν ὅτι δεινὸν ἐστὶν ἡ διαβολή, οὐτως
ὀνομάζων, ὅτι οὐδὲ τιμωρία τις γέγραπται κατ' αὐ-
τῶν ἐν τοῖς νόμοις ὥσπερ τῶν κλεπτῶν· καίτοι ἄρ-
στον ὃν κτήμα τὴν φιλίαν κλέπτουσιν, ὥστε ἡ ὕβρις¹¹
κακοῦργος οὕσα, δικαιότερα ἐστὶ τῆς διαβολῆς, διὰ
τὸ μὴ ἀφανὴς εἶναι.

11 Ῥηγίνου ἐκ τοῦ περὶ φιλίας.

Πολλοὶ γοῦν ἤδη μελῶ κακὰ πεπόνθασιν ὑπὸ
τῶν διαβολῶν ἢ τῶν πολεμίων, καὶ πολλοὶ ἤδη μελῶς¹²
ἡδίκηνται ὑπὸ τῆς τῶν ὧτων ἀσθενείας ἢ ὑπὸ τῆς
τῶν ἐχθρῶν ἐπιβουλῆς.

12 Δίωνος ἐκ τοῦ οἰκονομικοῦ.

Ἀρξώμεθα δὲ ἀπὸ τοῦ μάλιστα ὠφέλουτος οἱ

κίαν· εἴη δ' ἂν τοῦτο ἐπιτίμησις διαβολῆς. διαβολὴ γὰρ κακὸν τὸ ὀξύτατον καὶ ἐπιβουλότατον.

13 Πελοπίδου.

Πελοπίδας, ἀνδρείου στρατιώτου διαβληθέντος
5 ἀντὶ, ὡς βλασφημήσαντος αὐτόν, “ἐγὼ τὰ μὲν ἔργα”
ἔφη “αὐτοῦ βλέπω, τῶν δὲ λόγων οὐκ ἤκουσα.”

14 Ἐπικτήτου.

Διαβολὰς ἄνδρα τοιοῦτον εἰς προκλήσεις αἰ-
σχράς. τὸ γὰρ “ἐλεγεον” καὶ τὸ “προσταχθεῖς” ταῦτα
10 πάντα ἔρρωται μὲν, τὸ δ' ἀνδρὸς ἀρετῇ πρέπον οὐκ
ἔχει.

15 Τὸ νικᾶν τὰ τοιαῦτα, φέρει τινὰ αἰσχύνην τοῖς
διαβληθεῖσιν, ἃ μὴδὲ δοκεῖν ἔδει.

16 Ἡροδότου ἱστορίας ζ (10, 7).

15 Διαβολὴ γὰρ ἐστὶ δεινότατον· ἐν τῇ δύο μὲν
εἰσιν οἱ ἀδικέοντες, εἷς δὲ ὁ ἀδικεόμενος· ὃ μὲν γὰρ
διαβάλλων ἀδικεῖ, οὐ παρεόντος κατηγορεῖν· ὃ δὲ
ἀδικεῖ ἀναπειθόμενος πρὶν ἢ ἀτρεκέως ἐκμάθῃ· ὃ δὲ
δὴ ἀπεὼν τοῦ λόγου, τὰδε ἐν αὐτοῖς ἀδικεῖται, δια-
20 βληθεῖς τε ὑπὸ τοῦ ἑτέρου καὶ νομισθεῖς πρὸς τοῦ
ἑτέρου κακὸς εἶναι.

17 Ἰωσήπου ἐκ τῆς ἀλώσεως.

Πᾶσαν εὐνοίαν καὶ φύσιν κόπτει διαβολή.

ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ. ΜΓ.

25 1 Εὐριπίδου Φοῖνισσαι (1015).

Εἰ γὰρ λαβὼν ἕκαστος ὃ τι δύναίτο τις
χρηστὸν διέλθοι τοῦτο κείς κοινὸν φέροι

πατρίδι, κακῶν ἂν αἱ πόλεις ἐλασσόνων
πειρώμεναι τὸ λοιπὸν εὐτυχοῖεν ἄν.

2 Εὐριπίδου Φαέθοντι.

Ἐν τοῖσι μωροῖς τοῦτ' ἐγὼ κρίνω βροτῶν,
ὅστις πατήρ ὢν παισὶ μὴ φρονοῦσιν εὖ
ἢ καὶ πολίταις παραδίδωσ' ἐξουσίαν.

3 Ναῦν τοι μὲ' ἄγκυρ' οὐδαμῶς σῶξεν φιλεῖ
ὡς τρεῖς ἀφέντι, προστάτης δ' ἀπλοῦς πόλει
σφαλερός, ὑπῶν δὲ ἄλλος οὐ κακὸν πέλει.

4 Εὐριπίδου Φριξῶ.

Αἱ γὰρ πόλεις εἰς' ἄνδρες, οὐκ ἐρημία.

5 Σοφοκλέους Φαίδρα.

Οὐ γάρ ποτ' ἂν γένοιτ' ἂν ἀσφαλὲς πόλις,
ἐν ἣ τὰ μὲν δίκαια καὶ τὰ σῶφρονα
λάγδην πατεῖται, κοτίλος δ' ἀνὴρ λαβὼν
πανοῦργα χειροῖν κέντρα κηδεύει πόλιν.

6 Σοφοκλέους Ἀλεάδαι.

Κοῦκ οἶδ' ὅ τι χρὴ πρὸς ταῦτα λέγειν,
ὅταν οἷ τ' ἀγαθοὶ πρὸς τῶν ἀγενῶν
καταληκῶνται,
ποία πόλις ἂν τὰδ' ἐνέγκοι;

7 Τοῦ ἀντοῦ Ἐριφύλῃ.

Ὅπου δὲ μὴ τᾶριστ' ἐλευθέρως λέγειν
ἔξεστι, νικᾷ δ' ἐν πόλει τὰ χείρονα,
ἁμαρτῆται σφαλλοῦσι τὴν σωτηρίαν.

8 Βίωνος Βουκολικά.

Μηδὲ λήπῃς μ' ἀγέραστον, ἐπεὶ χῶ Φοῖβος
ἀείδειν
μισθὸν ἔδωκε· τιμὰ δὲ τὰ πράγματα κρέσσονα ποιῇ.

9 Εὐπόλιδος.

Καὶ μὴν ἐγὼ πολλῶν παρόντων οὐκ ἔχω τί λέξω,
οὕτω σφόδρ' ἀλγῶ τὴν πολιτείαν ὁρῶν παρ' ὑμῖν.
ἡμεῖς γὰρ οὐχ οὕτω τέως ᾤκοῦμεν, ὥς γέροντες,
5 ἀλλ' ἦσαν ἡμῖν τῇ πόλει πρῶτον μὲν οἱ στρατηγοὶ
ἐκ τῶν μεγίστων οἰκιῶν, πλούτῳ γένει τε πρῶτοι,
οἷς ὥσπερ εἰ θεοῖσιν ἡγούμεσθα· καὶ γὰρ ἦσαν.
ὥστ' ἀσφαλῶς ἐπράττομεν· νυνὶ δ' ὅποι τύχοιμεν,
στρατευόμεσθ' αἰρούμενοι καθάρματα στρατηγούς.

10 10 Εὐριπίδου Ἰκετίδων (238).

Τρεῖς γὰρ πολιτῶν μερίδες· οἳ μὲν ὄλβιοι,
ἀνωφελεῖς τε πλειόνων τ' ἐρῶσ' αἰεὶ.
οἳ δ' οὐκ ἔχοντες καὶ σπανίζοντες βίου,
δεινοί, νέμουντες τῷ φθόνῳ πλεῖον μέρους,
15 εἰς τοὺς ἔχοντας κέντρ' ἀφιάσιν κακὰ
γλώσση πονηρῶν προστατῶν φηλούμενοι.
τριῶν δὲ μοιρῶν ἡ μέση σώζει πόλιν,
κόσμον φυλάσσουσ' ὄντιν' αὖ δόξῃ πόλει.

11 Σοφοκλέους.

20 Ὅπου γὰρ οἱ φύσαντες ἡσθῶνται τέκνων,
οὐκ ἔστιν αὕτη σωφρόνων ἀνδρῶν πόλις.

12 Εὐριπίδου Ἀὔρη.

Δεινὴ πόλις νοσοῦσ' ἀνευρίσκειν κακά.

13 Τοῦ αὐτοῦ.

25 Οὐκ ἔστιν οὐδὲν τῶν ἐν ἀνθρώποις ἴσον.
χορὴν γὰρ τύχας μὲν τὰς μάτην πλανωμένας
μηδὲν δύνασθαι, τὰ μφανῇ δ' ὑψηλ' ἄγειν,
ὅστις κατ' ἰσχὺν πρῶτος ὠνομάζετο,
ἢ τόξα πάλλων ἢ μάχῃ δορὸς σθένων,
30 τοῦτον τυράννειν τῶν κακίωνων ἐχρῆν.

14 Σοφοκλέους Αἰαντι (1071).

Καίτοι κακοῦ πρὸς ἀνδρὸς ἄνδρα δημότην
 μηδὲν δικαιοῦν τῶν ἐφ'esτωτάων κλύειν.
 οὐ γάρ ποτ' οὕτ' ἂν ἐν πόλει νόμοι καλῶς
 φέροιεντ' ἂν, ἐνθα μὴ παρεστήκει δέος·
 οὕτ' ἂν στρατός γε σωφρόνως ἄρχοιτ' ἔτι,
 μηδὲν φόβου πρόβλημα μηδ' αἰδοῦς ἔχων.

15 Μενάνδρου Ἐπιμύρμη.

Τρία γάρ ἐστι, δέσποτα,
 δι' ὧν ἅπαντα γίγνεται, ἡ κατὰ τοὺς νόμους,
 ἡ ταῖς ἀνάγκαις, ἡ τὸ τρίτον ἔθει τινί.

16 Εὐριπίδου Φοίνικι.

Ἄλλ' οὐ ποτ' αὐτὸς ἀμπλακὼν ἄλλον βροτὸν
 παραινέσαιμ' ἂν παισὶ προσθεῖναι κράτη,
 πρὶν ἂν κατ' ὅσων τυγχάνῃ μέλας σκότος...
 εἰ χρὴ διελθεῖν πρὸς τέκνων νικώμενον.

17 Σοφοκλῆς Αἴαντι (1081).

Ὅπου δ' ὑβρίζειεν δρᾶν θ' ἄβούλεται παρῆ,
 ταύτην νόμιζε τὴν πόλιν χρόνῳ ποτὲ
 ἐξ οὐρίας δραμοῦσαν εἰς βυθὸν πεσεῖν.
 ἀλλ' ἐστάτω μοι καὶ δέος τι καίριον.
 καὶ μὴ δοκῶμεν δρῶντες ἂν ἡδῶμεθα,
 οὐκ ἀντιτίσειν αὐτίς ἂν λυπώμεθα·
 ἔρπει παραλλὰξ ταῦτα.

18 Σοφοκλῆς Αἴαντι (157).

Πρὸς γὰρ τὸν ἔχονθ' ὁ φθόνος ἔρπει,
 καίτοι σμικροὶ μεγάλων χωρὶς
 σφαλερὸν πύργου θῦμα πέλονται.
 μετὰ γὰρ μεγάλων βαιὸς ἄριστ' ἂν,
 καὶ μέγας ῥοθιοῦθ' ὑπὸ μικροτέρων.
 ἀλλ' οὐ δυνατόν τοὺς ἀνοήτους
 τούτων γνώμας προδιδάσκειν.

- 19 Εὐριπίδου Ἑκάβη (306).
 Ἐν τῷδε γὰρ κάμνουσιν αἱ πολλαὶ πόλεις,
 ὅταν τις ἐσθλὸς καὶ πρόθυμος ᾖ ἀνὴρ
 μὴδὲν φέρεται τῶν κακίωνων πλέον.
- 5 20 Εὐριπίδου Αἰόλω.
 Δοκεῖτ' ἂν οἰκεῖν γαῖαν, εἰ πένης ἅπας
 λαὸς πολιτεύοιτο πλουσίων ἄτερ;
 οὐκ ἂν γένοιτο χωρὶς ἐσθλὰ καὶ κακά·
 ἀλλ' ἔστι τις σύγκρασις, ὥστ' ἔχειν καλῶς.
- 10 ἃ μὴ γὰρ ἔστι τῷ πένητι, πλούσιος
 δίδωσ'· ἃ δ' οἱ πλουτοῦντες οὐ κεκτήμεθα,
 τοῖσιν πένησι χρώμενοι θηρώμεθα.
- 21 Εὐριπίδου Ἀντιγόνη.
 Οἰκεῖος ἀνθρώποισι γίγνεσθαι φιλεῖ
- 15 πόλεμος ἐν ἀστοῖς, ἣν διχοστατῇ πόλις.
- 22 Εὐριπίδου Ἀλκμήνης.
 Ἀτρεΐκεια δ' ἄριστον ἀνδρὸς ἐν πόλει δίκαιον
 πέλει.
- 23 Μενάνδρου.
- 20 Κοινὸν ἀγαθὸν τοῦτ' ἔστι χρηστὸς εὐτυχῶν.
- 24 Μενάνδρου.
 Τὸ καλῶς ἔχον που κρείττον' ἔστι καὶ νόμον.
- 25 Σοφοκλέους.
 Νόμοις ἔπεσθαι τοῖσιν ἐγχώροις καλόν.
- 25 26 Τοῦ αὐτοῦ (Ant. 672).
 Ἀναρχίας δὲ μείζον οὐκ ἔστιν κακόν.
- 27 Ἡνιόχου.
 Ἐγὼ δ' ὄνομα τὸ μὲν καθ' ἐκάστην αὐτίκα
 λέξω· συνάπασαι δ' εἰσι παντοδαπαὶ πόλεις,

αἱ νῦν ἀνοηταίνουσι πολὺν ἤδη χρόνον.
 τάχ' ἂν τις ὑποκρούσειεν ὅ τι ποτ' ἐνθάδε
 νῦν εἰσι κἀνέροιτο, παρ' ἐμοῦ πεύσεται
 τὸ χωρίον μὲν γὰρ τόδ' ἐστὶ πᾶν κύκλω
 Ὀλυμπία, τῇδ' δὲ τὴν σκηνὴν ἐκεῖ 5
 σκηνὴν ὄρᾶν θεωρικὴν νομίζετε.
 εἶεν· τί οὖν ἐνταῦθα δρῶσιν αἱ πόλεις;
 ἐλευθέρῳ ἀφίκοντο θύσουσαι ποτε,
 ὅτε τῶν φόρων ἐγένοντ' ἐλεύθεραι σχεδόν.
 κἄπειτ' ἀπ' ἐκείνης τῆς θυσίας διέφθορεν 10
 αὐτὰς ξενίζουσ' ἡμέραν ἐξ ἡμέρας
 ἀβουλία κατέχουσα πολὺν ἤδη χρόνον.
 γυναικε δ' αὐτὰς δύο ταραττετόν τινε
 αἰὲ συνοῦσαι, δημοκρατία θατέρᾳ
 ὄνομ' ἐστὶ, τῇ δ' ἀριστοκρατία θατέρᾳ, 15
 δι' αὗς πεπαρρηκάσιν ἤδη πολλάκις.

28 Ἀριστοφάνους (Ran. 739).

Τῶν πολιτῶν θ' οὓς μὲν ἴσμεν εὐγενεῖς καὶ σώ-
 φρονας
 ἄνδρας ὄντας καὶ δικαίους καὶ καλοὺς τε κἀγαθοὺς, 20
 καὶ τραφέντας ἐν παλαίστρᾳ καὶ χοροῖς καὶ μουσικῇ,
 προυγελοῦμεν· τοῖς δὲ χαλκοῖς καὶ ξένοις καὶ πυρ-
 ραῖς,
 καὶ πονηροῖς καὶ πονηρῶν, εἰς ἅπαντα χρώμεθα
 ὑστάτοις ἀφιγμένοισιν, οἷσιν ἢ πόλις πρὸ τοῦ 25
 οὐδὲ φαρμακοῖσιν εἰκὴ ῥαδίως ἐχρήσασθαι ἂν.
 ἀλλὰ καὶ νῦν, ὧ' νόητοι, μεταβαλόντες τοὺς τρόπους
 χρῆσθε τοῖς χρηστοῖσιν αὐτίς· καὶ κατορθώσασι γὰρ
 εὖλογον, κἂν τι σφάλῃτ', ἐξ αἰῶνος γὰρ τοῦ ξύλου,
 ἣν τι καὶ πάσχητε, πάσχειν τοῖς σοφοῖς δοκήσετέ. 30

29 Εὐριπίδου (Suppl. 312).

Παῦσαι· τὸ μὲν γὰρ συνέχον ἀνθρώπων πόλεις
τοῦτ' ἐσθ', ὅταν τις τοὺς νόμους σῶζῃ καλῶς.

30 Μενάνδρου.

Εἴπερ τὸν ἀδικοῦντ' ἀσμένως ἡμύνετο
5 ἕκαστος ἡμῶν καὶ συνηγωνίζετο,
ἴσως νομίζων ἴδιον εἶναι τὸ γερονδὸς
ἀδίκημα, καὶ συνέπραττον ἀλλήλοις πικρῶς,
οὐκ ἂν ἐπιπλεῖον τὸ κακὸν ἡμῖν ᾗξετο
τὸ τῶν πονηρῶν· ἀλλὰ παρατηρούμενοι
10 καὶ τυγχάνοντες ἥς ἐδει τιμωρίας,
ἦτοι σπάνιοι σφόδρ' ἂν ἦσαν ἢ πεπανμένοι.

31· Τοῦ αὐτοῦ.

Ἔργον ἐστὶ Φανία,
μακρὰν συνήθειαν βραχεὶ λῦσαι χρόνῳ.

15 32 Αἰσχίνου ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου (p. 55).

Τὸν γὰρ τὴν ἰδίαν οἰκίαν κακῶς οἰκήσαντα, καὶ
τὰ κοινὰ τῆς πόλεως παραπλησίως ἡγήσατο δια-
θήσειν.

33 Δημοκρίτου.

20 Ὁ νόμος βούλεται μὲν εὐεργετέειν βίον ἀνθρώ-
πων· δύνатаι δὲ ὅταν αὐτοὶ βούλωνται [εὖ] πά-
σχειν· τοῖσι γὰρ πειδομένοισι τὴν ἰδίην ἀρετὴν ἐν-
δείκνυται.

34 Τοῦ αὐτοῦ.

25 Στάσις ἐμφύλιος ἐς ἑκάτερα κακόν· καὶ γὰρ νι-
κέουσι καὶ ἡσσωμένοισι ὁμοίῃ φθορῇ.

35 Αἰσχίνου (c. Ctes. p. 537).

Πονηρὰ φύσις μεγάλης ἐξουσίας λαβομένη μεγά-
- λας ἀπεργάζεται συμφοράς.

λοισι, και τοὺς πολιήτας ὁμονόους εἶναι, και ἄλλα ἀγαθὰ ἄσσα οὐδεὶς ἂν δύναίτο καταλέξει.

47 Σωκράτους.

Τῆς εὐτυχίας ὥσπερ πολιτικῆς ὁμιλίας κοινὴν εἶναι δεῖ τοῖς ἀξίοις τὴν ἀπόλαυσιν. 5

48 Ὁρκος τῶν Ἀθηνησιν ἐφ' ἡβων.

Οὐ καταισχυνῶ ὅπλα τὰ ἱερὰ, οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν παραστάτην ὅτῳ ἂν στοιχήσω, ἀμυνῶ δὲ καὶ ὑπὲρ ἱερῶν καὶ ὑπὲρ ὁσίων καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν τὴν πατρίδα δὲ οὐκ ἐλάσσω παραδώσω, πλείω δὲ καὶ 10 ἀρεῖω ὅσης ἂν παραδέξωμαι· καὶ εὐηκοήσω τῶν ἀεικρινόντων ἐμφρόνως, καὶ τοῖς θεσμοῖς τοῖς ἰδρυμένοις πείσομαι καὶ οὓς τινες ἂν ἄλλους τὸ πλῆθος ἰδρύσῃται ὁμοφρόνως· καὶ ἂν τις ἀναιρῇ τοὺς θεσμούς ἢ μὴ πείθεται, οὐκ ἐπιτρέψω, ἀμυνῶ δὲ καὶ 15 μόνος καὶ μετὰ πάντων· καὶ ἱερὰ τὰ πάτρια τιμήσω. Ἰστορες θεοὶ τούτων.

49 Ἐκ τῶν Ἀριστοξένου Πυθαγορικῶν ἀποφάσεων.

Καθόλου δὲ φωντο δεῖν ὑπολαμβάνειν μηδὲν εἶ- 20 ναι μείζον κακὸν ἀναρχίας· οὐ γὰρ πεφυκέναι τὸν ἄνθρωπον διασῶξασθαι μηδενὸς ἐπιστατοῦντος. περὶ δὲ ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων οὕτως ἐφρόνουν· τοὺς μὲν γὰρ ἄρχοντας ἐφασκον οὐ μόνον ἐπιστήμονας ἀλλὰ καὶ φιλανθρώπους δεῖν εἶναι· καὶ τοὺς ἀρχομένους 25 οὐ μόνον πειθηνίους ἀλλὰ καὶ φιλάρχοντας. ἐπιμελητέον δὲ πάσης ἡλικίας ἡγοῦντο, καὶ τοὺς μὲν παῖδας ἐν γράμμασι καὶ τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν ἀσκεῖσθαι· τοὺς δὲ νεανίσκους τοῖς τῆς πόλεως ἔθεσί τε καὶ νόμοις γυμνάζεσθαι· τοὺς δὲ ἄνδρας ταῖς πράξεσί τε καὶ δη- 30 μοσίαις λειτουργίαις προσέχειν· τοὺς δὲ πρεσβύτας

ἐνθυμήσεσι καὶ κριτηρίοις καὶ συμβουλίαις δεῖν ἐνα-
ναστρέφεσθαι μετὰ πάσης ἐπιστήμης ὑπελάμβανον,
ὅπως μήτε οἱ παῖδες νηπιάζοιεν, μήτε οἱ νεανίσκοι
παιδαριεύοιντο, μήτε οἱ ἄνδρες νεανιεύοιντο, μήτε
5 οἱ γέροντες παραφρονοῖεν. δεῖν δὲ ἑφασκον εὐθύς ἐκ
παιδῶν καὶ τὴν τροφὴν τεταγμένως προσφέρεισθαι,
διδάσκοντες ὥς ἢ μὲν τάξεις καὶ συμμετρία καλὴ καὶ
σύμφορος, ἢ δ' ἀταξία καὶ ἀσυμμετρία αἰσχρά τε καὶ
ἀσύμφορος.

10 50 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Ἀθηναίων πολι-
τείας (I, 14).

Ὅτι μισεῖσθαι μὲν ἀνάγκη τὸν ἄρχοντα ὑπὸ τοῦ
ἀρχομένου. εἰ δὲ ἰσχύσουσιν οἱ πλούσιοι καὶ ἰσχυροὶ
ἐν ταῖς πόλεσιν, ὀλίγιστον χρόνον ἢ ἀρχὴ ἔσται τοῦ
15 δήμου. διὰ ταῦτα τοὺς μὲν χρηστοὺς ἀτιμοῦσι καὶ
χρήματα ἀφαιροῦνται καὶ ἐξελεύνουσι καὶ ἀποκτεί-
νουσι, τοὺς δὲ πονηροὺς αὖξουσιν.

51 Ἐν ταυτῷ (II, 20).

Δημοκρατίαν δ' ἐγὼ αὐτῷ μὲν τῷ δήμῳ συγγι-
20 νώσκω. ἑαυτὸν μὲν γὰρ εὖ ποιεῖν πάντη συγγνώμη
ἐστίν· ὅστις δὲ μὴ ὦν τοῦ δήμου εἴλετο ἐν δημοκρα-
τουμένη πόλει οἰκεῖν μᾶλλον ἢ ὀλιγαρχουμένη, ἀδι-
καιῶν παρεσκευάσατο καὶ ἔγνω ὅτι μᾶλλον οἷόν τε δια-
λαθεῖν κακῷ ὄντι ἐν δημοκρατουμένη πόλει ἢ ἐν ὀλι-
25 γαρχουμένη.

52 Δημοσθένους Φιλίππικῶν (II p. 71).

Ἔστι τοίνυν νῆ Δί', ἔφην ἐγώ, παντοδαπὰ εὐρη-
μένα ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον
χαρὰκῶματα καὶ τείχη καὶ τάφοι καὶ τᾶλλα ὅσα
30 τοιαῦτα. καὶ ταῦτα μὲν ἐστὶν ἅπαντα χειροποιητὰ
καὶ δαπάνης πολλῆς προσδεῖται· ἐν δέ τι κοινὸν ἢ

φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν ἑαυτῇ κέκτηται φυλακτήριον, ὃ πᾶσι μὲν ἐστὶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλῆθεσι πρὸς τοὺς τυράννους. τί οὖν ἐστὶ τοῦτο; ἀπιστία. ταύτην φυλάττετε, ταύτης ἀντέχεσθε· ἂν ταύτην σώζητε, οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε. 5

53 Ἐκ τοῦ Πολυαίνου ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν Μακεδόνων.

Πρὸς μὲν δὴ τὸ μικρὸν τέλος, φῆμ' ἔγωγε, ἀλλὰ τὸ ἔθος μέγα. ἐστὶ δὲ ὁ λόγος οὐ περὶ τῆς ποσότητος, ἀλλὰ περὶ τοῦ δικαίου· καὶ πρόδηλον ὡς αἰετὰ πο-
10 νηρὰ τῶν ἐθνῶν ἄρχεται μὲν ἀπὸ μικρῶν, ἀμελούμενα δὲ ἰσχὺν μελίζω λαμβάνει.

54 Θουκυδίδου (I, 71).

Νῦν δέ, ὅπερ καὶ ἄρτι ἐδηλώσαμεν, ἀρχαιοτρόπα ὑμῶν τὰ ἐπιτηδεύματα πρὸς αὐτούς ἐστὶν. ἀνάγκη δὲ 15 ὥσπερ τέχνης αἰετὰ ἐπιγιννόμενα κρατεῖν· καὶ ἥσυχασούσῃ μὲν πόλει τὰ ἀκίνητα νόμιμα ἄριστα· πρὸς πολλὰ δὲ ἀναγκαζομένοις ἵεναι, πολλῆς καὶ τῆς ἐπιτεχνήσεως δεῖ.

55 Ἐκ τοῦ Πολυαίνου ὑπὲρ Μακεδόνων. 20

Οὐκ εἰδὼς ὅτι πᾶν τὸ νεωτεριζόμενον ἐν ταῖς πολιτείαις ἀρχὴ δυνάμεως μελίζονος γίνεται· ἄνδρας δὲ γεωργοὺς οὐκ ὀξεῖα τῶν κοινῶν ἀδικημάτων αἰσθήσις εἰσέρχεται.

56 Θουκυδίδου ἱστορίας α' (77) δημοηγ-
25 ορίας Ἀθηναίων.

Ἐπὶ γοῦν τοῦ Μήδου δεινότερα τούτων πάσχοντες ἠνέχοντο· ἡ δὲ ἡμετέρα ἀρχὴ χαλεπὴ δοκεῖ εἶναι, εἰκότως· τὸ παρὸν γὰρ αἰετὰ βαρὺ τοῖς ὑπηκόοις.

57 Αἰσχίνου ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου (p. 20). 30

Αἱ γὰρ ἰδίαί ἐχθραὶ πολλὰ πάνυ τῶν κοινῶν ἐπα-
νορθοῦσι.

58 Θουκυδίδου ἱστορίας τρίτης (37) δημη-
γορίας Κλέωνος.

5 Πάντων δὲ δεινότατον, εἰ βέβαιον ἡμῖν μηδὲν
καθίστησιν, ὧν ἂν δόξη πέρι· μηδὲ γνωσόμεθα, ὅτι
χεῖροσι νόμοις ἀκινήτοις χρωμένη πόλις κρείσσων
ἐστὶν ἢ καλῶς ἔχουσιν ἀκύροις· ἀμαθία τε μετὰ σω-
φροσύνης ὠφελιμώτερον ἢ δεξιότης μετὰ ἀκολασίας.

10 59 Ἐν ταυτῷ.

Οὔτε φαυλότεροι τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τοὺς ξυν-
εωτέρους, ὥς ἐπιτοπλεῖστον ἄμεινον οἰκοῦσι τὰς
πόλεις. οἱ μὲν γὰρ τῶν τε νόμων σοφώτεροι βούλον-
ται φαίνεσθαι, τῶν τε αἰὲ λεγομένων ἐς τὸ κοινὸν
15 περιγίγνεσθαι, ὥς ἐν ἄλλοις μείζουσιν οὐκ ἂν δηλώ-
σουντες τὴν γνῶμην, καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου τὰ πολλὰ
σφάλλουσι τὰς πόλεις· οἱ δὲ ἀπιστοῦντες τῇ ἑαυτῶν
ξυνέσει, ἀμαθέστεροι μὲν τῶν νόμων ἀξιοῦσιν εἶναι,
ἀδυνατώτεροι δὲ τὸν τοῦ καλῶς εἰπόντος μέμψασθαι
20 λόγον· κριταὶ δὲ ὄντες ἀπὸ τοῦ ἴσου μᾶλλον ἢ ἀγω-
νισταί, διορθοῦνται τὰ πλείω.

60 Δημοσθένους ἐκ τῶν Φιλιππικῶν (IV
p. 132).

Τοιγάρτοι διεστηκότων εἰς δύο ταῦτα τῶν ἐν
25 ταῖς πόλεσι, τῶν μὲν εἰς τὸ μήτ' ἄρχειν βίᾳ βούλεσθαι
μηδενός, μήτε δουλεύειν ἄλλῳ, ἀλλ' ἐν ἐλευθερίᾳ
καὶ νόμοις ἐξ ἴσου πολιτεύεσθαι, τῶν δ' εἰς τὸ ἄρχειν
μὲν τῶν πολιτῶν ἐπιθυμεῖν, ἐτέρῳ δ' ὑπακούειν, δι'
οἷοι ποτ' ἂν οἴωνται τοῦτο δυνήσεσθαι ποιῆσαι· οἱ
30 τῆς ἐκείνου προαιρέσεως, οἱ τυραννίδων καὶ δυνα-
στειῶν ἐπιθυμοῦντες, κεκρατήκασιν πανταχοῦ.

36 Δημοσθένους ἐκ τοῦ κατ' Ἀνδροτίωνος (p. 613).

Τὸν γὰρ ὑπὲρ τῆς πόλεως πράττοντά τι δεῖ τῆς πόλεως ἡθὸς μιμεῖσθαι, καὶ σώζειν ἡμῖν τοὺς τοιούτους, ὧς Ἀθηναῖοι, προσήκει, καὶ μισεῖν τοὺς οἷός περ οὗτος. ὥς (ἐκεῖνο εἰδόσι μὲν ἴσως, ὅμως δὲ ἐρῶ) ὁποίους τινὰς ἂν φαίνεσθε ἀγαπῶντες καὶ σῶζοντες, τούτοις ὅμοιοι δόξετε εἶναι.

37 Ξενοφῶντος ἐν δ' (6, 12) Σωκρατικῶν ἀπομνημονευμάτων.

Βασιλείας δὲ καὶ τυραννίδας ἀρχὰς μὲν ἀμφότερας ἡγεῖτο εἶναι, διαφέρειν δὲ ἀλλήλων ἐνόμιζε. τῇ μὲν γὰρ ἐκόντων τε τῶν ἀνθρώπων καὶ κατὰ τοὺς νόμους τῶν πόλεων ἀρχὴν βασιλείαν ἡγεῖτο· τὴν δὲ ἀκόντων τε καὶ μὴ κατὰ νόμους, ἀλλ' ὅπως ὁ ἄρχων βούλοιο, τυραννίδα. καὶ ὅπου μὲν ἐκ τῶν τὰ νόμους ἐπιτελούντων αἱ ἀρχαὶ καθίστανται, ταύτην μὲν τὴν πολιτείαν ἀριστοκρατίαν ἐνόμιζεν εἶναι· ὅπου δὲ ἐκ τιμημάτων, πλουτοκρατίαν· ὅπου δ' ἐκ πάντων, δημοκρατίαν.

38 Ἡροδότου ἱστορίας ε' (78).

Ἀηλοὶ δὲ οὐ κατ' ἐν μούργον ἀλλὰ πανταχῇ ἰσχυροῖν ὥς ἐστι χρῆμα σπουδαῖον.

39 Τοῦ αὐτοῦ ἱστορίας ε' (27).

Φιλέει δέ κως προσημαίνειν, εὖτ' ἂν μέλλῃ μγάλα κακὰ ἢ πόλει ἢ ἔθνει ἐσεσθαι.

40 Δημοκρίτου.

Ἀπὸ ὁμονοίης τὰ μεγάλα ἔργα, καὶ ταῖσι πόλεις τοὺς πολέμους δυνατὸν κατεργάζεσθαι, ἄλλως δ' οὐ.

φυλάττον ἐάν τε καὶ μή, πάντως τοῦνομα οὐδεὶς αὐ-
τῆς εἰώθε μεταλλάττειν; Ἀληθῆ.

64 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Κριτίου ἢ Ἀτλαντι-
κοῦ (p. 110 a).

5 Λέγω δὲ ταῦτα τεκμαιρόμενος, ὅτι Κέκροπός τε
καὶ Ἐρεχθέως καὶ Ἐριχθονίου καὶ Ἐρυσίχθονος, τῶν
τε ἄλλων τὰ πλεῖστα ὅσα περ καὶ Θησέως τῶν ἄνω
περὶ τῶν ὀνομάτων ἐκάστων ἀπομνημονεύεται, τού-
των ἐκείνους τὰ πολλὰ ἐπονομάζοντας τοὺς ἱερέας
10 Σόλων ἔφη τὸν τότε διηγείσθαι πόλεμον, καὶ τὰ τῶν
γυναικῶν κατὰ ταῦτα, καὶ δὴ καὶ τὸ τῆς θεοῦ σχῆμα
καὶ ἄγαλμα, ὥς κοινὰ τότε ἦν ἐπιτηδεύματα ταῖς τε
γυναιξὶ καὶ τοῖς ἀνδράσι τὰ περὶ τὸν πόλεμον, οὕτω
κατ' ἐκείνον τὸν νόμον ὠπλισμένην τὴν θεὸν ἀνάθη-
15 μα θεῖναι τοῖς τότε, ἐνδειγμα ὅτι πάνθ' ὅσα ξύνομα
ζῶα θήλεα καὶ ὅσα ἄρρενα τὴν προσήκουσαν ἀρε-
τὴν ἐκάστω γένει πᾶν κοινῇ δυνατὸν ἐπιτηδεύειν
πέφυκε.

65 Ἴσοκράτους Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι (5).

20 Περὶ μὲν οὖν τῶν πολιτειῶν, ἐντεῦθεν γὰρ ὑπο-
τιθέμενος ἡρξάμην, οἶμαι πᾶσι δεινότατον μὲν εἶναι
τὸ τῶν αὐτῶν ἀξιοῦσθαι τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς πο-
νηροὺς, δικαιοτάτον δὲ τὸ διορθώσασθαι περὶ τού-
των, καὶ μὴ τοὺς ἀνομοίους τῶν ὁμοίων τυγχάνειν,
25 ἀλλὰ καὶ πράττειν καὶ τιμᾶσθαι κατὰ τὴν ἀξίαν
[ἐκάστους].

66 Θουκυδίδου (VI, 39) δημηγορίας Ἀλκι-
βιάδου.

Ἐγὼ δὲ φημι πρῶτα μὲν δῆμον ξύμπαν ὠνομά-
30 σθαι, ὀλιγαρχίαν δὲ μέρος· ἔπειτα φύλακας μὲν ἀρί-
στους εἶναι χρημάτων τοὺς πλουσίους, βουλευσάσθαι δ'

λοισι, καὶ τοὺς πολίτας ὁμονόους εἶναι, καὶ ἄλλα ἀγαθὰ ἅσσα οὐδεὶς ἂν δύναίτο καταλέξει.

47 Σωκράτους.

Τῆς εὐτυχίας ὥσπερ πολιτικῆς ὁμιλίας κοινὴν εἶναι δεῖ τοῖς ἀξίοις τὴν ἀπόλαυσιν.

48 Ὅρκος τῶν Ἀθηνησιν ἐφ' ἧ βων.

Οὐ καταισχυνῶ ὄπλα τὰ ἱερὰ, οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν παραστάτην ὅτῳ ἂν στοιχήσω, ἀμυνῶ δὲ καὶ ὑπὲρ ἱερῶν καὶ ὑπὲρ ὁσίων καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν τὴν πατρίδα δὲ οὐκ ἐλάσσω παραδώσω, πλείω δὲ καὶ ἄρειά ὅσης ἂν παραδέξωμαι· καὶ εὐηκοήσω τῶν αἰ κρινόντων ἐμφορύνως, καὶ τοῖς θεσμοῖς τοῖς ἰδρυμένοις πείσομαι καὶ οὕς τινας ἂν ἄλλους τὸ πλῆθος ἰδρύνηται ὁμοφρύνως· καὶ ἂν τις ἀναιρῇ τοὺς θεσμοὺς ἢ μὴ πεῖθεται, οὐκ ἐπιτρέψω, ἀμυνῶ δὲ καὶ μόνος καὶ μετὰ πάντων· καὶ ἱερὰ τὰ πάτρια τιμήσω. ἱστορες θεοὶ τούτων.

49 Ἐκ τῶν Ἀριστοξένου Πυθαγορικῶν ἀποφάσεων.

Καθόλου δὲ φροντο δεῖν ὑπολαμβάνειν μηδὲν εἶναι μείζον κακὸν ἀναρχίας· οὐ γὰρ πεφνέειν τὸν ἄνθρωπον διασώζεσθαι μηδενὸς ἐπιστατοῦντος. περὶ δὲ ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων οὕτως ἐφρόνουν· τοὺς μὲν γὰρ ἀρχοντας ἐφασκον οὐ μόνον ἐπιστήμονας ἀλλὰ καὶ φιλανθρωποὺς δεῖν εἶναι· καὶ τοὺς ἀρχομένους οὐ μόνον παιδηνίους ἀλλὰ καὶ φιλάρχοντας. ἐπιμελετέον δὲ πάσης ἡλικίας ἡγοῦντο, καὶ τοὺς μὲν παῖδας ἐν γράμμασι καὶ τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν ἀσκεῖσθαι· τοὺς δὲ νεανίσκους τοῖς τῆς πόλεως ἔθεσι τε καὶ νόμοις γυμνάζεσθαι· τοὺς δὲ ἄνδρας ταῖς πράξεσι τε καὶ δημοσίαις λειτουργίαις προσέχειν· τοὺς δὲ πρεσβύτες

τῆς σωτηρίας τὰ ὄντα τῇ πατρίδι παρέχοντας· τοὺς δὲ λοιπούς, τὰ μὲν κοινὰ κοινὰ νομίζοντας καὶ μετέχοντας τὸ μέρος, τὰ δὲ ἐκάστου ἴδια τοῦ κεκτημένου. οὕτω καὶ ἡ μικρὰ πόλις μεγάλη γίνεται καὶ μεγάλη 5 σῶζεται.

70 Θουκυδίδου δημηγορίας Εὐφύμου (VI, 85).

Ἄνδρες δὲ τυράννη ἡ πόλει ἀρχὴν ἐχούσῃ οὐδὲν ἄλογον ὅ τι ξυμφέρων, οὐδ' οἰκεῖον ὅ τι μὴ πιστόν· 10 πρὸς ἕκαστα δὲ δεῖν ἐχθρόν ἢ φίλον μετὰ καιροῦ γίνεσθαι.

71 Ἰαμβλίκου ἐκ τῶν προτρεπτικῶν εἰς φιλοσοφίαν λόγων (2).

Ὅμοιως ἐπισφαλὲς μαινομένῳ δοῦναι μάχαιραν 15 καὶ μοχθηρῷ δύναμιν.

72 Θεοφράστου.

Θεόφραστος ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος, τί συνέχει τὸν τῶν ἀνθρώπων βίον ἐφη εὐεργεσία καὶ τιμὴ καὶ τιμωρία.

20 73 Χαρίλαου (Plut. Mor. p. 189 f.).

Χαρίλαος ὁ βασιλεὺς ἐρωτηθεὶς διὰ τί νόμους ὀλίγους ὁ Λυκούργος ἔθηκεν, ἀπεκρίνατο τοὺς ὀλίγοις 25 χρωμένους λόγοις μὴ πολλῶν δεῖσθαι νόμων.

74 Ἡροδότου ἱστηρίας β' (c. 35).

25 Ἐσθίουσι δὲ ἔξω ἐν τῇσιν ὁδοῖσιν ἐπιλέγοντες ὥς τὰ μὲν αἰσχροῦ ἀναγκαῖα δὲ ἐν ἀποκρύφῳ ἐστὶ ποιεῖν χρεῶν, τὰ δὲ μὴ αἰσχροῦ ἀναφανδόν.

75 Ξενοφώντος ἐν α' (2, 10) ἀπομνημονευμάτων.

30 Ἐγὼ δ' οἶμαι τοὺς φρόνησιν ἀσκοῦντας καὶ νο-

φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν ἑαυτῇ κέκτηται φυλακτήριον, ὃ πᾶσι μὲν ἐστὶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράννους. τί οὖν ἐστὶ τοῦτο; ἀπιστία. ταύτην φυλάττετε, ταύτης ἀντέχεσθε· ἂν ταύτην σῶξητε, οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε. 5

53 Ἐκ τοῦ Πολυαίνου ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν Μακεδόνων.

Πρὸς μὲν δὴ τὸ μικρὸν τέλος, φημ' ἔγωγε, ἀλλὰ τὸ ἔθος μέγα. ἔστι δὲ ὁ λόγος οὐ περὶ τῆς ποσότητος, ἀλλὰ περὶ τοῦ δικαίου· καὶ πρόδηλον ὡς αἰετὰ πο-
νηρὰ τῶν ἐθνῶν ἄρχεται μὲν ἀπὸ μικρῶν, ἀμελούμενα δὲ ἰσχυρὴν μελίσσω λαμβάνει.

54 Θουκυδίδου (I, 71).

Νῦν δέ, ὅπερ καὶ ἄρτι ἐδηλώσαμεν, ἀρχαιότροπα ὑμῶν τὰ ἐπιτηδεύματα πρὸς αὐτοὺς ἐστίν. ἀνάγκη δὲ
ὥσπερ τέχνης αἰετὰ ἐπιγιγνόμενα κρατεῖν· καὶ ἡσυχαστοὶ μὲν πόλει τὰ ἀκίνητα νόμιμα ἄριστα· πρὸς πολλὰ δὲ ἀναγκαζομένοις ἵεναι, πολλῆς καὶ τῆς ἐπιτεχνήσεως δεῖ.

55 Ἐκ τοῦ Πολυαίνου ὑπὲρ Μακεδόνων. 2

Οὐκ εἰδὼς ὅτι πᾶν τὸ νεωτεριζόμενον ἐν ταῖς πολιτείαις ἀρχὴ δύναμειος μελίσσωνος γίνεται· ἄνδρας δὲ γεωργοὺς οὐκ ὄξεα τῶν κοινῶν ἀδικημάτων αἰσθησις εἰσέρχεται.

56 Θουκυδίδου ἱστορίας α' (77) δημηγο-
ρίας Ἀθηναίων.

ὑπὸ γοῦν τοῦ Μήδου δεινότερα τούτων πάσχοντες ἡνείχοντο· ἡ δὲ ἡμετέρα ἀρχὴ χαλεπὴ δοκεῖ εἶναι, εἰκότως· τὸ παρὸν γὰρ αἰετὰ βαρὺ τοῖς ὑπηκόοις.

57 Αἰσχίνου ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου (p. 20). 30

80 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ποία ἰσχυροτάτη τῶν πό-
λεων εἶπεν "ἡ ἄνδρας ἔχουσα ἀγαθούς."

81 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ποία ἀνομεῖται πόλις "ἐν ᾗ"
ἔφη "οἱ ἄρχοντες μεθ' ἐταιρείας καθίστανται."

82 Τοῦ αὐτοῦ.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίς ἀρίστη πόλις "ἐν ᾗ" ἔφη
"πλεῖστα ἀρετῆς ἄθλα."

10 83 Τοῦ αὐτοῦ.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ποία πόλις ἄριστα οἰκεῖται
εἶπεν "ἡ μετὰ νόμου ζῶσα καὶ τοῖς ἀδικοῦσιν ἐπεξ-
ιοῦσα."

84 Πυθαγόρας τῶν πόλεων ἐκείνην εἶπεν ἀρίστην
15 τὴν ἄνδρας ἀγαθοὺς ἔχουσαν.

85 Τοῦ αὐτοῦ.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς εἰς τὰς ἀρχὰς ὁποίους δεῖ
καθιστάναι εἶπεν "οἷτινες ἐκ παίδων καλῶς ἤχθησαν,
καὶ εἰς ἡλικίαν ἐλθόντες μὴ γερόνασι προδόται τῆς
20 αὐτῶν ἡλικίας λήμματος χάριν."

86 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ Ἐπιτα-
φίου (238 c).

Πολιτεία γὰρ ἀνατροφή ἀνθρώπων ἐστὶ καλὴ μὲν
ἀγαθῶν, μὴ καλὴ δὲ κακῶν.

25 87 Αἰσχίνου (c. Ctes. p. 569).

Κακεῖνο ἐκλογίσασθε, ὅτι ἐὰν μὲν τὰς δωρεὰς
ὀλίγοις καὶ ἀξίοις κατὰ τοὺς νόμους διδῶτε, πολλοὺς
ἀγωνιστὰς ἔξετε τῆς ἀρετῆς· ἐὰν δὲ τῷ βουλομένῳ
καὶ τοῖς διαπραξαμένοις χαρίζησθε, καὶ τὰς ἐπιεικεῖς
30 φύσεις διαφθερεῖτε.

- 61 Οουκυλίδου Ιστορίας ε' (9) ἐκ τῆς δημογορίας Νικίου.

Νομίζω ὁμοίως ἀγαθὸν πολίτην εἶναι, ὃς ἂν καὶ τοῦ σώματός τι καὶ τῆς οὐσίας πρόηται· μάλιστα γὰρ ἂν ὁ τοιοῦτος καὶ τὰ τῆς πόλεως δι' αὐτὸν βούλοιτο ὀρθοῦσθαι.

- 62 Αἰσχίνου ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου (p. 29).

Ὁμολογοῦνται τρεῖς εἶναι πολιτεῖαι ἐν ἅπασιν ἀνθρώποις, τυραννὶς καὶ ὀλιγαρχία καὶ δημοκρατία. διοικοῦνται δ' αἱ μὲν τυραννίδες καὶ ὀλιγαρχίαι τοῖς 10 τρόποις τῶν ἐφεσθηκότων, αἱ δὲ πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις.

- 63 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (291 c).

Ἄρ' οὐ μοναρχία τῶν πολιτικῶν ἡμῖν ἀρχῶν ἐστι μία; Ναί. Καὶ μετὰ μοναρχίαν εἰποι τις ἂν, οἶμαι, 15 τὴν ὑπὸ τῶν ὀλίγων δυναστείαν; Πῶς δ' οὐ; Τρίτον δὲ σχῆμα πολιτείας οὐχ ἢ τοῦ πλήθους ἀρχή, δημοκρατία τοῦνομα κληθεῖσα; Καὶ πάνν γε. Τρεῖς δ' οὔσαι, μᾶν οὐ πέντε τρόπον τινὰ γίνονται, δὴ 20 αὐτῶν ἄλλα πρὸς ἑαυταῖς ὀνόματα τίκτουςαι; Ποία δὴ; Πρὸς τὸ βίαιόν που καὶ ἐκούσιον ἀποσκοποῦντες νῦν, καὶ πενίαν καὶ πλοῦτον καὶ νόμον καὶ ἀνομίαν ἐν αὐταῖς γιγνόμενα, διπλὴν ἐκατέραν τοῖν δυοῖν διαιροῦντες, μοναρχίαν μὲν προσαγορεύουσιν, ὥς 25 δύο παρεχόμενην εἶδη, δυοῖν ὀνόμασιν, τὸ μὲν τυραννίδι, τὸ δὲ βασιλικῇ; Τί μήν; Τὴν δὲ ὑπὸ ὀλίγων γε ἐκάστοτε κρατηθεῖσαν πόλιν, ἀριστοκρατία καὶ ὀλιγαρχία; Καὶ πάνν γε. Δημοκρατίας γε μήν, ἐάν τ' οὐν βιαίως ἐάν τε ἐκουσίως τῶν τὰς οὐσίας ἔχόντων τὸ πλήθος ἀρχῇ, καὶ ἐάν τε τοὺς νόμους ἀκριβῶς 30

προπολεμὲν ἄρχει τῷ βαναύσῳ παντός, τῷ δὲ προβου-
λεύεσθαι ἄρχεται.

93 Τοῦ αὐτοῦ.

Τουτᾶν δὲ τῶν μοιρᾶν ἐκάστα πάλιν ἐς τρία τέ-
5 τακται. τῷ τε γὰρ βουλευτικῷ μέρος τὸ μὲν ἐστὶ
πρόεδρον, τὸ δὲ ἀρχοντικόν, τὸ δὲ κοινοβουλευτικόν·
πρόεδρον μὲν τὸ προσυνεδρεῦον καὶ τὸ προβουλεύο-
μενον περὶ τῶν πραγμάτων καὶ ὕστερον ἐπαναφέ-
ρον ἐπὶ τὰν βουλάν· ἀρχοντικόν δὲ τὸ ἦτοι ἄρχον ἢ
10 γεγενναμένον ἀρχοντικόν· κοινοβουλευτικόν δὲ τὸ
ἄλλο πλᾶθος τὸ παραδεχόμενον τὰ προσυνεδρευμένα
καὶ ἐπιψηφίζόμενον καὶ ἐπικυροῦν τὰ ἐπὶ κρί-
σει. ὥς δ' ἀπλῶς εἰπέν, δεῖ τῷ μὲν προέδρῳ ἐπὶ
τὸ κοινοβουλευτικὸν ἀναφέρειν, τὸ δὲ κοινοβουλευ-
15 τικὸν διὰ τῶν στραταγῶν ἐπὶ τὰν ἐκκλησίαν. ὥσαύ-
τως δὲ καὶ τῷ ἐπικούρῳ καὶ τῷ δυναμικῷ μέρος τὸ
μὲν τι ἐστὶν ἀρχοντικόν, τὸ δὲ προμαχατικόν, τὸ δὲ
λοιπὸν καὶ πλῆθον μέρος ἀγελαῖον καὶ στρατιωτικόν·
ἀρχοντικὸν μὲν ὧν ἐστὶν, ἐξ ὧν στρατοπεδεᾶρχαι καὶ
20 ταξιάρχαι καὶ λοχαγοὶ καὶ πρόμαχοι καθίστανται καὶ
καθόλου πάντες οἱ ἀγεμονίαν ἔχοντες· προμαχατικόν
δὲ τὸ τῶν ἀνδρικωτάτων καὶ θυμικωτάτων καὶ τολ-
ματικωτάτων πᾶν γένος, ἀγελαῖον δὲ καὶ στρατιωτι-
κὸν τὸ λοιπὸν πλᾶθος. τῷ δὲ βαναύσῳ καὶ βιοπονα-
25 τικῷ τὸ μὲν ἐστὶ γεωπόνον καὶ περὶ τὰν κατεργασίαν
τῆς χώρας κατασχολεύμενον, τὸ δὲ τεχνατικὸν ὄργανα
καὶ ἐπιμαχανήματα τοῖς τῷ βίῳ πράγμασιν ἐμποριζό-
μενον, τὸ δὲ μεταβατικόν καὶ ἐμπορικόν, ὃ τὰ μὲν
ἐν τᾷ πόλει περιουσιάζοντα ἐπὶ τὰν ξέναν διάγεται,
30 τὰ δὲ ἀπὸ τῆς ξένης ἐς τὰν πόλιν. τὰ μὲν ὧν συ-
στάματα τῆς πολιτικῆς κοινωνίας διὰ τοσούτων καὶ

ἂν βέλτιστα τοὺς ξυνετούς, κρῖναι δ' ἂν ἀκούσαντας ἄριστα τοὺς πολλούς. καὶ ταῦτα ὁμοίως καὶ κατὰ μέρη καὶ ξύμπαντα ἐν δημοκρατίᾳ ἰσομοιρεῖ· ὀλιγαρχία δὲ τῶν μὲν κινδύνων τοῖς πολλοῖς μεταδίδωσι, τῶν δὲ ὠφελίμων οὐ πλεονεκτεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ σύμπαν 5 ἀφελομένη ἔχει.

67 *Δημοσθένους Φιλιππικῶν* (Cherson. p. 107).

Οὐδέ γε μοι δοκεῖ δικαίον τοῦτ' εἶναι πολίτον, τοιαῦτα πολιτεύμαθ' εὐρίσκειν, ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν πρῶτος ὑμῶν ἔσομαι εὐθέως, ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων ὕστατοι· ἀλλὰ συναυξάνεσθαι δεῖ τὴν πόλιν τοῖς τῶν ἀγαθῶν πολιτῶν πολιτεύμασι, καὶ τὸ βέλτιστον αἰεὶ, μὴ τὸ ῥᾶστον ἅπαντας λέγειν. ἐπ' ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἡ φύσις αὐτῇ βαδιεῖται· ἐπὶ τούτῳ δὲ τῷ λόγῳ δεῖ προσάγεσθαι διδάσκοντα τὸν ἀγαθὸν πολίτην, ἵν' ὑμῶν ἕκαστος, ὥς Ἀθηναῖοι, τοῦτο γινῶ καὶ εἰδῇ, ὅτι ἡ καθ' ἡμέραν ῥαστώνη καὶ ῥαθυμία, ὥσπερ τοῖς ἰδίῳ βίῳ, οὕτω καὶ ταῖς πόλεσιν, οὐκ εὐθέως, ἀλλ' ἐπὶ τῷ καταλαλῶ τῶν πραγμάτων ἀπαντᾷ.

68 *Δημοσθένους Φιλιππικῶν* (IV p. 142). 20

Ὡσπερ τοίνυν ἐνὸς ἡμῶν ἑκάστου τις ἔστι γονεὺς, οὕτω συμπάσης τῆς πόλεως κοινὸς δεῖ τοὺς γονεὺς τοὺς σύμπαντας ἡγεῖσθαι, καὶ προσήκειν τούτους, οὐχ ὅπως ὧν ἡ πόλις δίδωσιν ἀφελέσθαι τι· ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν ἦν τούτων, ἄλλοθεν σκοπεῖν ὅπως μηδεὶς 25 ὄντες ἐνδεεῖς περιοφθήσονται.

69 *Δημοσθένους Φιλιππικῶν* (IV p. 142).

Αἰεὶ γάρ, ὥς Ἀθηναῖοι, δικαίως ἀλλήλοις τῆς πολιτείας κοινωνεῖν· τοὺς μὲν εὐπόρους, εἰς μὲν τὸν βίον τὸν ἑαυτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν νομίζοντας καί, ὑπὲρ τοῦ- 30 του μὴ δεδοικότες, εἰς δὲ τοὺς κινδύνους κοινὰ ὑπὲρ

τῆς σωτηρίας τὰ ὄντα τῇ πατρίδι παρέχοντας· τοὺς δὲ λοιπούς, τὰ μὲν κοινὰ κοινὰ νομίζοντας καὶ μετέχοντας τὸ μέρος, τὰ δὲ ἐκάστου ἴδια τοῦ κεκτημένου. οὕτω καὶ ἡ μικρὰ πόλις μεγάλη γίνεται καὶ μεγάλη
5 σῴζεται.

70 Θουκυδίδου δημηγορίας Εὐφύμου
(VI, 85).

Ἄνδρὶ δὲ τυράννῳ ἢ πόλει ἀρχὴν ἐχούσῃ οὐδὲν ἄλογον ὅ τι ξυμφέρων, οὐδ' οἰκεῖον ὅ τι μὴ πιστόν·
10 πρὸς ἕκαστα δὲ δεῖν ἐχθρὸν ἢ φίλον μετὰ καιροῦ γίνεσθαι.

71 Ἰαμβλίχου ἐκ τῶν προτρεπτικῶν εἰς
φιλοσοφίαν λόγων (2).

Ὅμοιως ἐπισηαλὲς μαινομένῳ δοῦναι μάχαιραν
5 καὶ μοχθηρῶ δύναμιν.

72 Θεοφράστου.

Θεόφραστος ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος, τί συνέχει τὸν
τῶν ἀνθρώπων βίον ἔφη εὐεργεσία καὶ τιμὴ καὶ τι-
μωρία.

73 Χαριλάου (Plut. Mor. p. 189 f.).

Χαρίλαος ὁ βασιλεὺς ἐρωτηθεὶς διὰ τί νόμους
ὀλίγους ὁ Λυκούργος ἔθηκεν, ἀπεκρίνατο τοὺς ὀλίγοις
χρωμένους λόγοις μὴ πολλῶν δεῖσθαι νόμων.

74 Ἡροδότου ἱστορίας β' (c. 35).

5 Ἐσθίουσι δὲ ἔξω ἐν τῇσιν ὁδοῖσιν ἐπιλέγοντες
ὥς τὰ μὲν αἰσχροῦ ἀναγκαῖα δὲ ἐν ἀποκρύφῳ ἐστὶ
ποιεῖν χρεῶν, τὰ δὲ μὴ αἰσχροῦ ἀναφανδόν.

75 Ξενοφῶντος ἐν α' (2, 10) ἀπομνημονευ-
μάτων.

8 Ἐγὼ δ' οἶμαι τοὺς φρόνησιν ἀσκοῦντας καὶ νο-

μίζοντας ἱκανοὺς ἔσεσθαι τὰ συμφέροντα διδάσκειν τοὺς πολίτας ἥκιστα γίγνεσθαι βιαίους, εἰδότες ὅτι τῇ μὲν βίᾳ πρόσσεστιν ἐχθρὰ καὶ κίνδυνος, διὰ δὲ τοῦ πείθειν ἀκινδύνως τε καὶ μετὰ φιλλας τὰ αὐτὰ γίγνεται. οἱ μὲν γὰρ βιασθέντες ὥς ἀφαιρεθέντες μισοῦσιν, οἱ δὲ πεισθέντες ὥς κεχαρισμένοι φιλοῦσιν. οὐκ οὖν οὐ τῶν φρόνησιν ἀσκούντων τὸ βιάζεσθαι, ἀλλὰ τῶν ἰσχὺν ἄνευ γνώμης ἐχόντων τὰ τοιαῦτα πράττειν ἐστίν. ἀλλὰ μὴν καὶ συμμάχων ὁ μὲν βιάζεσθαι τολμῶν δέοιτ' ἂν οὐκ ὀλίγων, ὁ δὲ πείθειν θυ-¹⁰ νάμενος οὐδενός· καὶ γὰρ μόνος ἡγοῖτ' ἂν δύνασθαι πείθειν. καὶ φονεύειν δὲ τοῖς τοιούτοις ἥκιστα συμβαίνει· τίς γὰρ ἀποκτεῖναι τινα βούλοιτ' ἂν μᾶλλον ἢ ζῶντι πειδομένῳ χρῆσθαι;

76 Σόλωνος.

Σόλων ἐκείνην εἶπεν ἄριστα τὴν πόλιν οἰκείσθαι, ἐν ᾗ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας συμβαίνει τιμᾶσθαι, καὶ τὸ ἐναντίον, ἐν ᾗ τοὺς κακοὺς ἀμύνεσθαι.

77 Τοῦ αὐτοῦ.

Σόλων ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν μὴ γίγνοιτο ἀδίκημα ἐν πόλει εἶπεν, εἰ ὁμοίως ἀγανακτοῦεν οἱ μὴ ἀδικούμενοι τοῖς ἀδικουμένοις.

78 Περιάνδρου.

Περιάνδρος ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὐκ ἀποτίθεται τὴν ἀρχὴν εἶπεν, ὅτι τῷ κατ' ἀνάγκην ἄρχοντι καὶ τὸ ἐκονσίως ἀποστῆναι κίνδυνον φέρει.

79 Πυθαγόρου.

Πυθαγόρας εἶπεν εἰσιέναι εἰς τὰς πόλεις πρῶτον τρυφήν, ἔπειτα κόρον, εἶτα ὕβριν, μετὰ δὲ ταῦτα ὀλεθρον.

τῆς σωτηρίας τὰ ὄντα τῇ πατρίδι παρέχοντας· τοὺς δὲ λοιπούς, τὰ μὲν κοινὰ κοινὰ νομίζοντας καὶ μετέχοντας τὸ μέρος, τὰ δὲ ἐκάστων ἴδια τοῦ κεκτημένου. οὕτω καὶ ἡ μικρὰ πόλις μεγάλη γίνεται καὶ μεγάλη
5 σῶζεται.

70 Θουκυδίδου δημηγορίας Εὐφρήμου
(VI, 85).

Ἄνδρες δὲ τυράννων ἡ πόλει ἀρχὴν ἐχούση οὐδὲν ἄλογον ὅτι ξυμφέρων, οὐδ' οἰκεῖον ὅτι μὴ πιστόν·
10 πρὸς ἕκαστα δὲ δεῖν ἐχθρὸν ἢ φίλον μετὰ καιροῦ γίνεσθαι.

71 Ταμβλίου ἐκ τῶν προτρεπτικῶν εἰς
φιλοσοφίαν λόγων (2).

Ὅμοιως ἐπισφαλὲς μαινομένῳ δοῦναι μάχαιραν
15 καὶ μοχθηρῷ δύναμιν.

72 Θεοφράστου.

Θεόφραστος ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος, τί συνέχει τὸν
τῶν ἀνθρώπων βίον ἐφη εὐεργεσία καὶ τιμὴ καὶ τι-
μωρία.

20 73 Χαρίλαου (Plut. Mor. p. 189 f.).

Χαρίλαος ὁ βασιλεὺς ἐρωτηθεὶς διὰ τί νόμους
ὀλίγους ὁ Λυκούργος ἔθηκεν, ἀπεκρίνατο τοὺς ὀλίγοις
χρωμένους λόγοις μὴ πολλῶν δεῖσθαι νόμων.

74 Ἡροδότου ἱστῳρίας β' (c. 35).

25 Ἐσθίουσι δὲ ἔξω ἐν τῇσιν ὁδοῖσιν ἐπιλέγοντες
ὥς τὰ μὲν αἰσχροῦ ἀναγκαῖα δὲ ἐν ἀποκρύφῳ ἐστὶ
ποιεῖν χρεῶν, τὰ δὲ μὴ αἰσχροῦ ἀναφανδόν.

75 Ξενοφώντος ἐν α' (2, 10) ἀπομνημονευ-
μάτων.

30 Ἐγὼ δ' οἶμαι τοὺς φρόνησιν ἀσκοῦντας καὶ νο-

μίζοντας λαγνούς ἐσεσθαι τὰ συμφέροντα διδάσκειν τοὺς πολίτας ἥμισι γίγνεσθαι βιαίους, εἰδότες ὅτι τῇ μὲν βίᾳ πρόσεστιν ἐχθρὰ καὶ κίνδυνος, διὰ δὲ τοῦ πείθειν ἀκινδύνως τε καὶ μετὰ φιλίας τὰ αὐτὰ γίγνεται. οἱ μὲν γὰρ βιασθέντες ὥς ἀφαιρεθέντες μισοῦσιν, οἱ δὲ πεισθέντες ὥς κεχαρισμένοι φιλοῦσιν. οὐκ οὖν οὐ τῶν φρόνησιν ἀσκούντων τὸ βιάζεσθαι, ἀλλὰ τῶν ἰσχύιν ἄνευ γνώμης ἐχόντων τὰ τοιαῦτα πράττειν ἐστίν. ἀλλὰ μὴν καὶ συμμάχων ὁ μὲν βιάζεσθαι τολμῶν δέοιτ' ἂν οὐκ ὀλίγων, ὁ δὲ πείθειν δυνάμενος οὐδενός· καὶ γὰρ μόνος ἤγοιτ' ἂν δύνασθαι πείθειν. καὶ φονεύειν δὲ τοῖς τοιούτοις ἥμισι συμβαίνει· τίς γὰρ ἀποκτεῖναι τινα βούλοιτ' ἂν μᾶλλον ἢ ζῶντι πειδομένῳ χρῆσθαι;

76 Σόλωνος.

15

Σόλων ἐκείνην εἶπεν ἄριστα τὴν πόλιν οἰκείσθαι, ἐν ἣ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας συμβαίνει τιμᾶσθαι, καὶ τὸ ἐναντίον, ἐν ἣ τοὺς κακοὺς ἀμύνεσθαι.

77 Τοῦ αὐτοῦ.

Σόλων ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν μὴ γίγνοιτο ἀδίκημα ἐν πόλει εἶπεν, εἰ ὁμοίως ἀγανακτοῖεν οἱ μὴ ἀδικούμενοι τοῖς ἀδικουμένοις.

78 Περιάνδρου.

Περιάνδρος ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὐκ ἀποτίθεται τὴν ἀρχὴν εἶπεν, ὅτι τῷ κατ' ἀνάγκην ἄρχοντι καὶ τὸ ἐκουσίως ἀποστῆναι κίνδυνον φέρει.

79 Πυθαγόρου.

Πυθαγόρας εἶπεν εἰσιέναι εἰς τὰς πόλεις πρῶτον τρυφὴν, ἔπειτα κόρον, εἴτα ὕβριν, μετὰ δὲ ταῦτα ὀλεθρον.

30

80 Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ποία ἰσχυροτάτη τῶν πό-
λεων εἶπεν "ἡ ἄνδρας ἔχουσα ἀγαθούς."

81 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ποία ἀνομεῖται πόλις "ἐν ᾗ"
ἐφη "οἱ ἄρχοντες μεθ' ἑταιρείας καθίστανται."

82 Τοῦ αὐτοῦ.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίς ἀρίστη πόλις "ἐν ᾗ" ἐφη
"πλεῖστα ἀρετῆς ἄθλα."

10 83 Τοῦ αὐτοῦ.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ποία πόλις ἄριστα οἰκεῖται
εἶπεν "ἡ μετὰ νόμου ζῶσα καὶ τοῖς ἀδικοῦσιν ἐπεξ-
ιούσα."

84 Πυθαγόρας τῶν πόλεων ἐκείνην εἶπεν ἀρίστην
15 τὴν ἄνδρας ἀγαθοὺς ἔχουσαν.

85 Τοῦ αὐτοῦ.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς εἰς τὰς ἀρχὰς ὁποίους δεῖ
καθιστάναι εἶπεν "οἷτινες ἐκ παίδων καλῶς ἤχθησαν,
καὶ εἰς ἡλικίαν ἐλθόντες μὴ γερόνασι προδόται τῆς
20 αὐτῶν ἡλικίας λήμματος χάριν."

86 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ Ἐπιτα-
φίου (238 c).

Πολιτεία γὰρ ἀνατροφή ἀνθρώπων ἐστὶ καλὴ μὲν
ἀγαθῶν, μὴ καλὴ δὲ κακῶν.

25 87 Αἰσχίνου (c. Ctes. p. 569).

Κάκεινο ἐκλογίσασθε, ὅτι ἐὰν μὲν τὰς δωρεὰς
ὀλίγοις καὶ ἀξίοις κατὰ τοὺς νόμους διδῶτε, πολλοὺς
ἀγωνιστὰς ἔξετε τῆς ἀρετῆς· ἐὰν δὲ τῷ βουλομένῳ
καὶ τοῖς διαπραξαμένοις χαρίζησθε, καὶ τὰς ἐπιεικέας
30 φῦσεις διαφθερεῖτε.

88 Ζήνωνος.

Ζήνων ἔφη δεῖν τὰς πόλεις κοσμεῖν οὐκ ἀναθήμασιν, ἀλλὰ ταῖς τῶν οἰκούντων ἀρεταῖς.

89 Σόλωνος.

Σόλων πῶς ἄριστα αἱ πόλεις οἰκοῦντο ἐρωτηθεὶς εἶπεν, ἐὰν οἱ μὲν πολλοὶ τοῖς ἄρχουσι πεύθωνται, οἱ δὲ ἄρχοντες τοῖς νόμοις.

90 Θουκυδίδου ἐκ τοῦ ἐπιταφίου (II, 46).

Ἄθλα γὰρ οἷς κεῖται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖσδε καὶ ἄνδρες ἄριστοι πολιτεύουσιν. 10

91 Ἀρκεσίου.

Ἀρκεσίλαος ἔλεγεν, ὥσπερ ὅπου φάρμακα πολλὰ καὶ ἱατροὶ πολλοί, ἐνταῦθα νόσοι πλεῖσται, οὕτω δὴ καὶ ὅπου νόμοι πλεῖστοι, ἐκεῖ καὶ ἀδικίαν εἶναι μέγιστην. 15

92 Ἰπποδάμου Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ πολιτείας.

Φαμί δ' ἐγὼν ἐς μοῖρας τρεῖς διεστιάσθαι τὴν σύμπασαν πολιτείαν· καὶ μίαν μὲν εἶμεν μοῖραν τῶν ἀρετῶν κυβερνώντων τὰ κοινά, δευτέραν δὲ τῶν δυνάμει, τρίταν δὲ τῶν ἐκπλαρώσει καὶ χοραγίᾳ τῶν ἀναγκαίων. ὀνομαίνω δὲ τὸ μὲν πρῶτον πλᾶθος βουλευτικόν, τὸ δὲ δεύτερον ἐπίκουρον, τὸ δὲ τρίτον βάνανυσον. καὶ τὰ μὲν αὖ τῶν ἐλευθέρων βιοτῶν ἐχόντων οἰκίᾳ φαμί εἶμεν, τὸ δὲ τρίτον τῶν βιοπόνων καὶ τὸ μὲν βουλευτικὸν ἄριστον εἶμεν, τὸ δὲ βάνανυσον χειρῶν, τὸ δ' ἐπίκουρον μέσον. καὶ τὸ μὲν βουλευτικὸν ἄρχεν δεῦ, τὸ δὲ βάνανυσον ἄρχεσθαι, τὸ δὲ ἐπίκουρον καὶ ἄρχεν καὶ ἄρχεσθαι. τὸ μὲν γὰρ καὶ τί δεῖ πράττεν προβουλεύει, τὸ δ' ἐπίκουρον τῷ μὲν 30

προπολεμὲν ἄρχει τῷ βαναύσῳ παντός, τῷ δὲ προβου-
λεύεσθαι ἄρχεται.

93 Τοῦ αὐτοῦ.

Τουτῶν δὲ τῶν μοιρῶν ἐκάστα πάλιν ἐς τρία τέ-
5 τακται. τῷ τε γὰρ βουλευτικῷ μέρος τοῦ μὲν ἐστὶ
πρόεδρον, τὸ δὲ ἀρχοντικόν, τὸ δὲ κοινοβουλευτικόν·
πρόεδρον μὲν τὸ προσυνεδρεῦον καὶ τὸ προβουλευό-
μενον περὶ τῶν πραγμάτων καὶ ὕστερον ἐπαναφέ-
ρον ἐπὶ τὰν βουλάν· ἀρχοντικὸν δὲ τὸ ἦτοι ἄρχον ἢ
10 γεγεναμένον ἀρχοντικόν· κοινοβουλευτικὸν δὲ τὸ
ἄλλο πλᾶθος τὸ παραδεχόμενον τὰ προσυνεδρευμένα
καὶ ἐπιψαφίζόμενον καὶ ἐπικυροῦν τὰ ἐπὶ κρί-
σει. ὥς δ' ἀπλῶς εἰπέν, δεῖ τῶς μὲν προέδρως ἐπὶ
τὸ κοινοβουλευτικὸν ἀναφέρειν, τὸ δὲ κοινοβουλευ-
15 τικὸν διὰ τῶν στραταγῶν ἐπὶ τὰν ἐκκλησίαν. ὥσαύ-
τως δὲ καὶ τῷ ἐπικούρῳ καὶ τῷ δυναμικῷ μέρος τοῦ
μὲν τι ἐστὶν ἀρχοντικόν, τὸ δὲ προμαχατικόν, τὸ δὲ
λοιπὸν καὶ πλῆθον μέρος ἀγελαῖον καὶ στρατιωτικόν·
ἀρχοντικὸν μὲν ὧν ἐστὶν, ἐξ ὧν στρατοπεδάρχαι καὶ
20 ταξιάρχαι καὶ λοχαγοὶ καὶ πρόμαχοι καθίστανται καὶ
καθόλα πάντες οἱ ἀγεμονίαν ἔχοντες· προμαχατικὸν
δὲ τὸ τῶν ἀνδρικωτάτων καὶ θυμικωτάτων καὶ τολ-
ματικωτάτων πᾶν γένος, ἀγελαῖον δὲ καὶ στρατιωτι-
κὸν τὸ λοιπὸν πλᾶθος. τῷ δὲ βαναύσῳ καὶ βιοπονα-
25 τικῷ τὸ μὲν ἐστὶ γεωπόνον καὶ περὶ τὰν κατεργασίαν
τῆς γῆρας κατασχολεῦμενον, τὸ δὲ τεχνατικὸν ὄργανα
καὶ ἐπιμαχανάματα τοῖς τῷ βίῳ πράγμασιν ἐκποριζό-
μενον, τὸ δὲ μεταβατικὸν καὶ ἐμπορικόν, ὃ τὰ μὲν
ἐν τῇ πόλει περιουσιάζοντα ἐπὶ τὰν ξέναν διάγεται,
30 τὰ δὲ ἀπὸ τῆς ξένης ἐς τὰν πόλιν. τὰ μὲν ὧν συ-
στάματα τῆς πολιτικῆς κοινωνίας διὰ τοσούτων καὶ

τοιῶνδε μερῶν συντίτταται· ἔπειτα δὲ καὶ περὶ ἀρ-
μογᾶς καὶ ἐνώσιος αὐτῶν ῥητέον.

ἐπεὶ δὲ πᾶσα πολιτικὰ κοινωνία λύρα παντελεῖ
ποτέοικε, τῷ ἑξαρτύσιός τε δέεσθαι καὶ συναρμογᾶς
καὶ τὸ τελευταῖον ἐπαρᾶς τινος καὶ προσχράσιος μω-
σικᾶς· περὶ μὲν ὧν ἑξαρτύσιος πολιτείας ἐκ τίνων
καὶ πόσων συνέστακεν, εἴρηται μοι καὶ ἐν τοῖς ἔμ-
προσθεν· περὶ δὲ συναρμογᾶς καὶ ἐνώσιος αὐτῶν
πειρασοῦμαι νῦν λέγειν. φαμὶ δὲ ἔγωγε τρισὶ τού-
τοις συναρμώζεσθαι τὴν πολιτικὰν κοινωνίαν, λόγοις¹⁰
ἐπιταδεύμασιν ἐθῶν νόμοις, καὶ διὰ τριῶν τούτων
παιδεύεσθαι τὸν ἄνθρωπον καὶ σπουδαιότερον γίνε-
σθαι. τοὶ μὲν γὰρ λόγοι διδάσκοντι καὶ ἐπιθυμίας
ἐμποιεῦντι προτρεπόμενοι πρὸς ἀρετάν· τοὶ δὲ νόμοι
τὰ μὲν φόβοις κατέχοντες ἀπερύκοντι, τὰ δὲ τιμαῖς¹⁵
τε καὶ θωραεῖς δελεάζοντες ἐκκαλέονται· τὰ δὲ ἔθνη
καὶ ἐπιταδεύματα πλάσσει καὶ κηροχυτεῖ τὴν ψυχάν,
φυσίωσιν ἐμποιεῦντα διὰ τᾶς συνεχεῆς ἐνεργείας.
δεῖ δὲ τὰ τρία ταῦτα συντετάχθαι ποτὶ τε τὸ καλὸν
καὶ τὸ συμφέρον καὶ τὸ δίκαιον, καὶ ἐν ἑκάστῳ αὐ-²⁰
τῶν εἰ μὲν δυνατόν στοχάζεσθαι πάντων, εἰ δὲ μὴ
γε, δυοῖν ἢ ἐνός· ὥστ' εἴμεν καὶ τὸν λόγον καλὸν καὶ
δίκαιον καὶ συμφέροντα καὶ τὸ ἔθος καὶ τὸν νόμον·
προτιμῆσθαι δὲ πρῶτον τὸ καλόν, δεύτερον δὲ τὸ
δίκαιον, τρίτον δὲ τὸ συμφέρον. τὸ καθόλου δὲ πει-²⁵
ρᾶσθαι διὰ τούτων ὥς ὅτι μάλιστα ποιῆν τὰν πόλιν
ὅπως ὁμολογήσῃ καὶ σύμφωνος [ἧ] τοῖς αὐτῶς μέρε-
σιν, ἀλλὰ μὴ στασιάζουσα καὶ διαμαχομένα. ἐσέεται
δὲ τοῦτο, αἵκα τὰ πάθη τᾶς ψυχᾶς παιδεύηται τῶν
νέων καὶ ἐς τὸ μέτριον ἀγινῆται τοῖς ἀδέσι τε καὶ³⁰
λυπαροῖς, καὶ αἵκα περὶ τὰς οὐσίας μέτρια καὶ ἀπὸ
γεωπονίας ἔχωντι τὴν πρόσοδον· καὶ αἵκα τὰς ἀρχὰς

ἄρχωντι τὰς μὲν ἀρετᾶς δεομένας τοὶ ἀγαθοί, τὰς δ' ἐμπειρίας τινὸς τοὶ ἐμπειροί, τὰς δὲ παροχᾶς τινὸς καὶ δαπάνας τοὶ εὐποροί, καὶ τούτοις πᾶσι κατὰ τρόπον ἄρξασιν τὰς ἀρχὰς κατ' ἀξίας διανέμονται τὰς τι-
 5 μᾶς. ἐπεὶ δὲ τᾶς ἀρετᾶς αἰτίαι τυγχάνονται τρεῖς, φόβος ἐπιθυμία αἰδῶς, δυνασσεῖται δὲ τὸν μὲν φόβον ὁ νόμος ἐμπαρασκευάζειν, τὰν δὲ αἰδῶ τὰ ἔθρα· τοὶ γὰρ ἐθισθέντες καλῶς αἰδέονται τὰ αἰσχροῦ πράσσειν· ὁ δὲ λόγος τὰν ἐπιθυμίαν· ἀγωγὸν γὰρ τὰς αἰτίας
 10 ἀπόδοσις ἅμα καὶ ἐφελκυστικὸν τᾶς ψυχᾶς, ἄλλως τε δὴ καὶ γινόμενον μετὰ προτροπᾶς. διὸ καὶ φρατρίδας καὶ συσσίτια καὶ συσκανίαν καὶ συναγελισμῶς, τὰ μὲν στρατιωτικῶς τὰ δὲ καὶ πολιτικῶς, ἐγκατασκευάζειν δεῖ ταῖς τῶν νέων ψυχαῖς, συναρμόξεν δὲ καὶ τὸ
 15 τῶν πρεσβυτέρων γένος αὐτοῖς, ἐπειδὴ περ τοὶ μὲν νέοι δέονται σωφρονισμῷ καὶ καταρτίστῳ, τοὶ δὲ πρεσβύτεροι φιλοφροσύνας καὶ διαγωγὰς ἀλύπω.

94 Ἐν ταυτῷ.

Ἐπεὶ διὰ τριῶν ἐλέγχους σπουδαῖον ἀποτελέσθαι
 20 τὸν ἄνθρωπον, διὰ τε τῶν ἐθέων καὶ τῶν νόμων καὶ τῷ λόγῳ, σκοπιάζεσθαι δεῖ πῶς τε διαφθειρόσθαι πέφυκε τὰ ἔθρα καὶ πῶς διαμένειν. εὐρήσομεν δὴ τὰ ἔθρα φθειρόμενα κατὰ δύο τρόπους, ἢ γὰρ δι' αὐτῶς ἢ διὰ τῶς ἐκτός. καὶ διὰ μὲν αὐτῶς, ἥτοι διὰ τὸ φεύ-
 25 γεν τὰς λύπας ἢ διὰ τὸ αἰρέσθαι τὰς ἀδονὰς· διὰ μὲν γὰρ τὸ φεύγεν τὰς λύπας τῶς πόνας οὐχ ὑπομένουντι, διὰ δὲ τὸ διώκεν τὰς ἀδονὰς τὰ ἀγαθὰ [τοὶ] ἀποβάλλουντι· ἐργατεύονται δὲ τοὶ μὲν πόνοι τὰ ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις, ταὶ δὲ ἀδοναὶ τὰ κακά· ἀκρατέες ὦν
 30 καὶ μαλακοὶ γινόμενοι θηλύτεροι γίνονται ταῖς ψυχαῖς καὶ ποτὶ τὰς ἀναλώσιαν πολυδαπανώτεροι. διὰ

ζοντι ὅμοιον τὸ σχῆμα λαμβάνει. τοῖς ἀνθρώποις
 περὶ μὲν ἀμέλως πῶς χρὴ τηθημένον τε καὶ ἐποφθῆ-
 μέν πεφρονημένως ἔχει, τὰ δ' ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων
 ἡθεα ἀμελῶς τε καὶ εἰκαλῶς· καὶ τοι οὐχ ἅ ἄμπελος
 οὐδ' ὁ οἶνος τᾶς πολιτείας ἀγεμὼν ἀλλ' ὁ ἀνθρώπος 5
 καὶ ἡ ψυχὴ τῷ ἀνθρώπῳ. καὶ τῷ μὲν φυτῷ πλήοντος
 εἰώθαμεν ἄξιον παρακαθιστάμεν [καὶ] τὸν ἐπιμελη-
 σόμενον, οὐ μῆλον ἢ δύο μνᾶν ἄξιον, τοῖς δὲ νέοις
 Ἰλλυριὸν ἢ Θρᾷκα οὐδενὸς ἄξιον. οἱ δ' ἐξ ἀρχᾶς νο-
 μοθεταὶ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων στάσιμον οὐκ ἂν 10
 δύναιντο ποιῆσαι, κινᾶσι δὲ μονᾶς καὶ τάξιος κοι-
 νωνοῦνται παρακατέξενον ὄρχησιν καὶ θυθμόν,
 εἰ δὲ παιγνιάς τὰς μὲν εἰς κοινωνίαν προτρεπομένας
 τὰς δ' εἰς ἀλάθειαν καὶ ὀξύτατα ψυχᾶς· ὁμοίως δὲ καὶ
 τοῖς ὑπὸ μέθας ἢ πλασμονῶς φαυλόν τι καταπράττειν 15
 τὸν αὐλὸν καὶ τὰν ἀρμονίαν εἰς τὰς συνωσίαις κατέ-
 ταξαν, ὅπως πεπαινόμενον τὸ ἥθος δύναιτο κατα-
 κοσμεσθαι.

96 Πλάτωνος πολιτείας δ' (p. 425 a).

Ὅταν δὴ ἄρα καλῶς ἀρξάμενοι παῖδες παίζειν 20
 εὐνομίαν διὰ τῆς μουσικῆς εἰσδέξωνται, πάλιν τοῦ-
 ναντίον ἢ ἐκείνοις εἰς πάντα συνέπεται τε καὶ αὖξει,
 ἐπανορθοῦσα εἴ τι καὶ πρότερον τῆς πόλεως ἔκειτο.
 Ἀληθῆ μέντοι, ἔφη. Καὶ τὰ σμικρὰ ἄρα, εἶπον, δο-
 κοῦντα εἶναι νόμιμα ἐξευρίσκουσιν οὗτοι, ἃ οἱ πρό- 25
 τερον ἀπώλλυσαν ἅπαντα; Ποῖα; Τὰ τοιαῦτα· σιγᾶς
 τε τῶν νεωτέρων παρὰ πρεσβυτέροις, ὥς πρέπει, καὶ
 κατακλίσεις καὶ ὑπαναστάσεις, καὶ γονέων θερα-
 πείας, καὶ κουράς τε καὶ ἀμπεχόνας καὶ ὑποδέσεις
 καὶ ὅλον τὸν τοῦ σώματος σχηματισμόν, καὶ τᾶλλα 30
 ὅσα τοιαῦτα. ἢ οὐκ οἶει; Ἐργαζε. Νομοθετεῖν δὲ

αὐτὰ οἶμαι εὐθες· οὔτε γάρ που γίγνεται, οὔτ' ἂν μείνειεν λόγῳ τε καὶ γράμμασι νομοθετηθέντα. Πῶς γάρ; Κινδυνεύει γοῦν, ἣν δ' ἐγώ, ὦ Ἀδελφίμαντε, ἐκ τῆς παιδείας, ὅποι ἂν τις ὀρμήσῃ, τοιαῦτα καὶ τὰ 5 ἐπόμενα εἶναι. ἢ οὐκ ἀεὶ τὸ ὅμοιον ὄν, ὅμοιον πα-
ρακαλεῖ; Τί μήν; Καὶ τελευτῶν δὴ, οἶμαι, φαίμεν ἂν εἰς ἓν τι τέλος καὶ νεανικὸν ἀποβαίνειν αὐτό, ἢ ἀγαθόν, ἢ καὶ τοῦναντίον.

97 Ἐν ταυτῷ (p. 429 c).

- 10 Σωτηρίαν ἔγωγε, εἶπον, λέγω τινὰ εἶναι τὴν ἀνδρίαν. Ποίαν δὲ σωτηρίαν; Τὴν τῆς δόξης τῆς ὑπὸ νόμου διὰ τῆς παιδείας γεγρονῖαν περὶ τῶν δεινῶν, ἃ τε ἐστὶ καὶ οἶα· διὰ παντὸς δὲ ἔλεγον αὐτὴν σωτηρίαν, τῷ ἓν τε λύπαις ὄντα διασώζεσθαι αὐτήν, 15 καὶ ἓν ἡδοναῖς, καὶ ἓν ἐπιθυμίαις, καὶ ἓν φόβοις, καὶ μὴ ἐκβάλλειν. ᾧ δέ μοι δοκεῖ ὅμοιον εἶναι, ἐθέλω ἀπεικάζαι, εἰ βούλει. Ἀλλὰ βούλομαι. Οὐκ οὖν οἶσθα, ἣν δ' ἐγώ, ὅτι οἱ βαφεῖς ἐπειδὴν βουληθῶσι βάψαι ἔρια, ὥστ' εἶναι ἀλουργά; πρῶτον μὲν ἐκλέ-
20 γονται ἐκ τοσοῦτων χρωμάτων μίαν φύσιν τὴν τῶν λευκῶν· ἔπειτα προπαρασκευάζουσιν οὐκ ὀλίγη πα-
ρασκευῇ θεραπεύσαντες, ὅπως δέξεται ὅτι μάλιστα τὸ ἄνθος, καὶ οὕτω δὴ βάπτουσι; καὶ ὃ μὲν ἂν τούτῳ τῷ τρόπῳ βαφῇ, δευσοποιὸν γίγνεται τὸ βαφέν, καὶ 25 ἢ πλύσις οὗτ' ἄνευ ἑνυμάτων οὔτε μετὰ ἑνυμάτων δύναται αὐτῶν τὸ ἄνθος ἀφαιρεῖσθαι· ἃ δ' ἂν μὴ, οἶσθα οἶα δὴ γίγνεται, ἕάν τε τις ἄλλα χρώματα βάπτῃ, ἕάν τε καὶ ταῦτα, μὴ προθεραπεύσας. Οἶδα, ἔφη, ὅτι καὶ ἐκπλυτα καὶ γελοῖα. Τοιοῦτον τοίνυν,
30 ἣν δ' ἐγώ, ὑπόλαβε κατὰ δύναμιν ἐργάζεσθαι καὶ ἡμᾶς, ὅτε ἐξελεγόμεθα τοὺς στρατιώτας καὶ ἐπαι-

δεύομεν ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ· καὶ μηδὲν οἶον ἄλλο μηχανᾶσθαι ἢ ὅπως ἡμῖν ὅτι κάλλιστα τοὺς νόμους πεισθέντες δέξοιντο ὥσπερ βαφὴν, ἵνα δευσοποιὸς αὐτῶν ἡ δόξα γίγνοιτο, καὶ περὶ δεινῶν καὶ περὶ τῶν ἄλλων, διὰ τὸ τὴν τε φύσιν καὶ τὴν τροφὴν ἐπιτηδεῖαν ἐσχηκέναι, καὶ μὴ αὐτῶν ἐκπλύναι τὴν βαφὴν τὰ ρύμματα ταῦτα, δεινὰ ὄντα ἐκκλύζειν· ἢ τε ἡδονὴ παντὸς χαλαστραίου δεινότερα οὐσα τοῦτο δρᾶν καὶ κούιας, λύπη τε καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία παντὸς ἄλλου ρύμματος. τὴν δὲ τοιαύτην δύναμιν¹⁰ καὶ σωτηρίαν διὰ παντὸς δόξης ὀρθῆς τε καὶ νομίμου δεινῶν τε πέρι καὶ μὴ, ἀνδρίαν ἔγωγε καλῶ καὶ τίθεμαι, εἰ μὴ τι σὺ ἄλλο λέγεις. Ἄλλ' οὐδέν, ἢ δ' ὅς, λέγω· δοκεῖς γάρ μοι τὴν ὀρθὴν δόξαν περὶ τῶν αὐτῶν τούτων ἄνευ παιδείας γεγονυῖαν, τὴν τε θηριώδη¹⁵ καὶ ἀνδραποδώδη, οὔτε πᾶν νόμιμον ἡγεῖσθαι, ἄλλο τέ τι ἢ ἀνδρεῖαν καλεῖν.

Κόσμος ποῦ τις, ἦν δ' ἐγώ, ἡ σωφροσύνη ἐστὶ καὶ ἡδονῶν τινῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκράτεια, ὥς φασί, κρεῖττω δὲ αὐτοῦ λέγοντες, οὐκ οἶδα ὅντινα τρόπον,²⁰ καὶ ἄλλα τινὰ τοιαῦτα, ὥσπερ ἔχνη αὐτῆς λέγεται. ἢ γάρ; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Οὐκ οὖν τὸ μὲν κρεῖττω αὐτοῦ γελοῖον; ὁ γὰρ ἑαυτοῦ κρεῖττων καὶ ἥττων δῆπου ἂν αὐτοῦ εἴη, καὶ ὁ ἥττων κρεῖττων· ὁ αὐτὸς γὰρ ἐν ἅπασιν τούτοις προσαγορεύεται. Τίς δ' οὐ; Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, φαίνεται μοι βούλεσθαι λέγειν οὗτος ὁ λόγος, ὥς τι ἐν αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ περὶ τὴν ψυχὴν τὸ μὲν βέλτιον ἐνὶ τὸ δὲ χεῖρον· καὶ ὅταν μὲν τὸ βέλτιον φύσει τοῦ χείρονος ἐγκρατέστερον ᾖ, τοῦτο λέγειν τὸ κρεῖττω αὐτοῦ· ἐπαινεῖ γοῦν· ὅταν²⁵ δὲ ὑπὸ τροφῆς κακῆς ἢ τινος ὁμιλίας κρατηθῇ ὑπὸ πλῆθους τοῦ χείρονος σμικρότερον τὸ βέλτιον ὢν,

τοῦτο δὲ ὡς ἐν ὀνειδίει φέγειν τε καὶ καλεῖν ἥττω
 ἑαυτοῦ, καὶ ἀκόλαστον τὸν οὕτω διακειμένον. Καὶ
 γὰρ ἔοικεν, ἔφη. Ἀπόβλεπε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς
 τὴν νέαν ἡμῖν πόλιν, καὶ εὐρήσεις ἐν αὐτῇ τὸ ἕτερον
 5 τούτων ἐνόν· κρείττω γὰρ αὐτὴν αὐτῆς δικαίως φή-
 σεις προσαγορεύειν. εἴπερ οὖν τὸ ἄμεινον τοῦ χεί-
 ρονος ἄρχει, σῶφρον κλητέον, καὶ κρείττον αὐτοῦ.
 Ἀλλὰ ἀποβλέπω, ἔφη, καὶ ἀληθῆ λέγεις. Καὶ μὴν
 καὶ τὰς τε πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ἐπιθυμίας, καὶ
 10 ἡδονὰς τε καὶ λύπας, ἐν πᾶσι μάλιστα ἄν τις εὖροι,
 καὶ γυναιξὶ καὶ οἰκέταις καὶ τῶν ἐλευθέρων λεγομέ-
 νων ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις. Πάνν μὲν οὖν.
 Τὰς δέ γε ἀπλὰς τε καὶ μετρίας, αἱ δὴ μετὰ νοῦ τε
 καὶ δόξης ὀρθῆς λογισμῷ ἄγονται, ἐν ὀλίγοις τε ἐπι-
 15 τεύξῃ, καὶ τοῖς βέλτιστα μὲν τραφεῖσι, βέλτιστα δὲ
 παιδευθεῖσιν; Ἀληθῆ, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ ταῦτα
 ὁρᾷς ἐνόντα σοι ἐν τῇ πόλει, καὶ κρατουμένας αὐτόθι
 τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις ὑπό-
 20 τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῆς φρονήσεως, τῆς ἐν τοῖς
 ἐλάττωσί τε καὶ ἐπιεικεστέροις; Ἔγωγ', ἔφη. Εἰ ἄρα
 δεῖ τινὰ πόλιν προσαγορεύειν κρείττω ἡδονῶν τε καὶ
 ἐπιθυμιῶν καὶ αὐτὴν αὐτῆς, ταύτην προσορθεῖον.
 Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἀρ' οὖν οὐ καὶ σῶφρονα
 κατὰ πάντα ταῦτα; Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ μὴν αὖ εἰ-
 25 περ ἐν ἄλλῃ πόλει ἢ αὐτῇ δόξα ἐνεστί τοῖς τε ἄρχουσι
 καὶ τοῖς ἀρχομένοις, περὶ τοῦ οὕς τινὰς δεῖ ἄρχειν,
 καὶ ἐν ταύτῃ ἂν εἴη τοῦτο ἐνόν. ἢ οὐ δοκεῖ; Καὶ
 μάλα, ἔφη, σφόδρα. Ἐν ποτέροις οὖν φήσεις τῶν
 πολιτῶν τὸ σῶφρονεῖν ἐνεῖναι, ὅταν οὕτως ἔχωσιν;
 30 ἐν τοῖς ἄρχουσιν, ἢ ἐν τοῖς ἀρχομένοις; Ἐν ἀμφοτέ-
 ροις που, ἔφη. Ὅρᾳς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἐπεικῶς
 ἐμαντενόμεθα ἀρτίως, ὡς ἀρμονία τινὶ ἢ σῶφροσύνῃ

ὁμοίωται; Τί δὴ; Ὅτι οὐχ ὥσπερ ἡ ἀνδρία καὶ ἡ σοφία, ἐν μέρει τινὶ ἐκατέρω ἐνοῦσα, ἡ μὲν σοφὴν, ἡ δὲ ἀνδρείαν τὴν πόλιν παρείχετο, οὐχ οὕτω τὴν πόλιν ποιεῖ αὕτη, ἀλλὰ δι' ὅλης ἀτεχνῶς τέταται, διὰ πασῶν παρεχομένη ξυνάδοντας, τοὺς τε ἀσθενεστά-
τους ταυτὸν καὶ τοὺς ἰσχυροτάτους καὶ τοὺς μέ-
σους, εἰ μὲν βούλει, φρονήσει, εἰ δὲ βούλει, ἰσχύει,
εἰ δέ, καὶ πλήθει ἢ χρήμασιν ἢ ἄλλῳ ὁτρωτῶν τῶν
τοιούτων. ὥστε ὀρθότατα ἂν φαίμεν ταύτην τὴν
ὁμόνοιαν σωφροσύνην εἶναι, χείρονός τε καὶ ἀμείνω-
νος κατὰ φύσιν ξυμφωνίαν, ὁπότερον δεῖ ἄρχειν καὶ
ἐν πόλει καὶ ἐν ἐνὶ ἐκάστῳ. Πάνυ μοι, ἔφη, ξυνδοκεῖ.

98 Ἐν ταυτῷ (p. 433 a).

Ἄλλ', ἣν δ' ἐγώ, ἄκουε, εἰ τι ἄρα λέγω. ὁ γὰρ
ἐξ ἀρχῆς ἐθέμεθα δεῖν ποιεῖν διὰ παντός, ὅτε τὴν¹⁵
πόλιν κατηκίχομεν, τοῦτό ἐστιν, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, ἥτοι
τούτου τι εἶδος ἡ δικαιοσύνη· ἐθέμεθα δὲ δήπου, καὶ
πολλάκις ἐλέγομεν, εἰ μέμνησαι, ὅτι ἓνα ἕκαστον ἐν
δέοι ἐπιτηδεύειν τῶν περὶ τὴν πόλιν, εἰς ὃ αὐτοῦ ἡ
φύσις ἐπιτηδευιοτάτη πεφυκυῖα εἴη. Ἐλέγομεν γάρ.²⁰
Καὶ μὴν ὅτι γε τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν καὶ μὴ πολυ-
πραγμονεῖν δικαιοσύνη ἐστί, καὶ τοῦτο ἄλλων τε
πολλῶν ἀνηκόαμεν, καὶ αὐτοὶ πολλάκις εἰρήκαμεν.
Εἰρήκαμεν γάρ. Τοῦτο τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, ὦ φίλοι,
κινδυνεύει τρόπον τινὰ γιγνόμενον δικαιοσύνη εἶναι,²⁵
τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν. οἴσθα ὅθεν τεκμαίρομαι;
Οὐκ, ἀλλὰ λέγε, ἔφη. Δοκεῖ μοι, ἣν δ' ἐγώ, τὸ ὑπό-
λοιπον ἐν τῇ πόλει ὧν ἐσκέμμεθα, σωφροσύνης καὶ
ἀνδρείας καὶ φρονήσεως, τοῦτο εἶναι τὸ πᾶσιν ἐκεί-
νοις τὴν δύναμιν παρέχον ὥστε ἐγγενέσθαι καὶ ἐγγε-³⁰
νομένοις σωτηρίαν παρέχειν, ἕως περ ἂν ἡ· καὶ τοι

ἔφαμεν δικαιοσύνην ἔσεσθαι τὸ ὑπολειφθὲν ἐκείνων,
 εἰ τὰ τρία εὐροιμεν. Καὶ γὰρ ἀνάγκη, ἔφη. Ἀλλὰ
 μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, εἰ δέοι κρῖναι τί τὴν πόλιν ἡμῖν τού-
 των μάλιστα ἀγαθὴν ἀπεργάσεται ἐγγενόμενον, δύσ-
 5 κριτον ἂν εἴη, πότερον ἡ ὁμοδοξία τῶν ἀρχόντων τε καὶ
 ἀρχομένων, ἢ ἡ περὶ δεινῶν τε καὶ μῆ, ἅττα ἐστί, δόξης
 ἐννόμου σωτηρία ἐν τοῖς στρατιώταις ἐγγενομένη, ἢ
 ἢ ἐν τοῖς ἄρχουσι φρόνησίς τε καὶ φυλακὴ ἐνοῦσα· ἢ
 τοῦτο μάλιστα ἀγαθὴν αὐτὴν ποιεῖ ἐνόν, καὶ ἐν
 10 παιδὶ καὶ ἐν γυναικὶ καὶ δούλῳ καὶ ἐλευθέρῳ καὶ
 δημιουργῷ καὶ ἄρχοντι καὶ ἀρχομένῳ, ὅτι τὸ αὐτοῦ
 ἕκαστος εἰς ὧν ἐν ἐπραττε καὶ οὐκ ἐπολυπραγμόνει.
 Δύσκριτον, ἔφη· πῶς δ' οὐ; Ἐνάμιλλον ἄρα, ὥς
 εἰοικε, πρὸς ἀρετὴν πόλεως, τῇ τε σοφίᾳ αὐτῆς καὶ
 15 τῇ σωφροσύνῃ καὶ τῇ ἀνδρείᾳ, ἢ τοῦ ἕκαστον ἐν
 αὐτῇ τὰ αὐτοῦ πράττειν δύναμις. Καὶ μάλα, ἔφη.
 Οὐκ οὖν δικαιοσύνην τό γε τούτοις ἐνάμιλλον ἂν εἰς
 ἀρετὴν πόλεως θείης; Παντάπασι μὲν οὖν. Σκόπει
 δὴ καὶ τῇδε, εἰ οὕτω δόξει· ἄρα τοῖς ἄρχουσιν ἐν τῇ
 20 πόλει τὰς δίκας προστάξεις δικάζειν; Τί μὴν; Ἡ ἄλ-
 λου οὐ τινὸς οὖν μᾶλλον ἐφιέμενοι δικάσουσιν, ἢ
 τούτου ὅπως ἂν ἕκαστοι μῆτ' ἔχωσι τὰ ἀλλότρια
 μῆτε τῶν αὐτῶν στέρωνται; Οὐκ· ἀλλὰ τούτου. Ὡς
 δικαίου ὄντος; Ναί. Καὶ ταύτῃ ἄρα πῇ ἢ τοῦ οἰκείου
 25 τε καὶ ἑαυτοῦ ἕξις τε καὶ πράξις, δικαιοσύνη ἂν ὁμο-
 λογοῖτο. Ἔστι ταῦτα.

99 Ἐν τανυτῷ (p. 445 c).

Δεῦρο νῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα καὶ εἰδῇς ὅσα εἶδη ἔχει
 ἡ κακία, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, ἃ γε δὴ καὶ ἄξια θέας. Ἐπο-
 30 μαι, ἔφη, μόνον λέγε. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, ὥσπερ
 ἀπὸ σκοπιάς μοι φαίνεται, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἀναβεβή-

ἐκ τοῦδε τὸ τοιόνδε γίγνεται, ὅταν μὴ ἅμα φθέ-
 γωνται ἐν τῇ πόλει τὰ τοιάδε ῥήματα, τό τε ἐμόν καὶ
 τὸ οὐκ ἐμόν, καὶ περὶ τοῦ ἀλλοτρίου κατὰ ταυτά; Κο-
 μιδῇ μὲν οὖν. Ἐν ἣ τινι δὲ πόλει πλεῖστοί σοι τὸ
 αὐτὸ κατὰ ταυτὰ τοῦτο λέγουσι τὸ ἐμόν καὶ τὸ οὐκ
 ἐμόν, αὕτη ἄριστα διοικεῖται; Πολύ γε. Καὶ ἡ τις δὲ
 ἐγγύτατα ἐνὸς ἀνθρώπου ἔχει· οἶον, ὅταν πονήσῃ
 δάκτυλός του πληγῇ, πᾶσα ἡ κοινωνία ἢ κατὰ τὸ σῶ-
 μα πρὸς τὴν ψυχὴν τεταμένη εἰς μίαν σύνταξιν τὴν
 τοῦ ἄρχοντος ἐν αὐτῇ, ἥσθετό τε καὶ πᾶσα ἅμα
 συνήλγησε μέρους πονήσαντος ὅλη· καὶ οὕτω δὲ
 λέγομεν, ὅτι ὁ ἀνθρώπος τὸν δάκτυλον ἀλγεῖ· καὶ
 περὶ ἄλλου ὁ τουοῦν τῶν τοῦ ἀνθρώπου ὁ αὐτὸς λό-
 γος, περὶ τε λύπης πονοῦντος μέρους καὶ περὶ ἡδο-
 νῆς φαίξοντος. Ὁ αὐτὸς γάρ, ἔφη. Καὶ τοῦτο δ' ἐφα-
 τᾶς, τοῦ τοιούτου ἐγγύτατα ἢ ἄριστα πολιτευομένη
 πόλις οἰκεῖ· ἐνὸς δὴ, οἶμαι, πάσχοντος τῶν πολιτῶν
 ὅτιοῦν ἢ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἢ τοιαύτη πόλις μάλιστα
 τε φήσκει ἑαυτῆς εἶναι τὸ πάσχον, καὶ ἡ ξυνησθίσται
 ἅπασα ἡ ξυλλυπήσεται. Ἀνάγκη, ἔφη, τὴν γε εὐνο-
 μόν. Ὡρα ἂν εἴη, ἣν δ' ἐγὼ, ἐπανιέναι ἡμῖν ἐπὶ τὴν
 ἡμετέραν πόλιν καὶ τὰ τοῦ λόγου ὁμολογήματα σκο-
 πεῖν ἐν αὐτῇ, εἰ αὐτὴ μάλιστα ἔχει εἶτε καὶ ἄλλη τις
 μᾶλλον. Οὐκ οὖν χρή, ἔφη. Τί οὖν; ἔστι μὲν πον-
 καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἄρχοντές τε καὶ δῆμος,
 ἔστι δὲ καὶ ἐν ταύτῃ; Ἔστι. Πολίτας μὲν δὲ πάντες
 οὗτοι ἀλλήλους προσερούσι; Πῶς δ' οὐ; Ἀλλὰ πρὸς
 τῷ πολίτας, τί καὶ ὁ ἐν ταῖς ἄλλαις δῆμος τοὺς ἄρχον-
 τας προσαγορεύει; Ἐν μὲν ταῖς πολλαῖς, δεσπότας
 ἐν δὲ ταῖς δημοκρατουμέναις, αὐτὸ τοῦτο τοῦνομα
 ἄρχοντας. Τί δ' ὁ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ δῆμος; πρὸς τῇ
 πολίτας, τί τοὺς ἄρχοντας φησὶν εἶναι; Σωτήρας τι

κοινάς, ἰδίᾳ δὲ μηδενὶ μηδεμίαν συνοικεῖν· καὶ τοὺς πατέρας αὐτοῖς κοινούς, καὶ μήτε γονέα εἰδέναι ἐκγονοῦ τὸν αὐτοῦ, μήτε πατέρα γονέα. Πολύ, ἔφη, τοῦτο ἐκείνου μεῖζον πρὸς ἀπιστίαν, καὶ τοῦ δυνατοῦ περὶ καὶ ὠφελίμου. Οὐκ οἶμαι, ἣν δ' ἐγώ, περὶ γε τοῦ ὠφελίμου ἀμφισβητεῖσθαι ἄν, ὥς οὐ μέγιστον ἀγαθόν, κοινὰς μὲν τὰς γυναῖκας εἶναι, κοινούς δὲ τοὺς πατέρας.

102 Ἐν ταυτῷ (p. 461 e).

10 Ἡ μὲν δὴ κοινωνία, ὧς Γλαύκων, αὕτη τε καὶ τοιαύτη γυναικῶν τε καὶ παίδων τοῖς φύλαξι σοι τῆς πόλεως· ὥς δὲ ἐπομένη τε τῇ ἄλλῃ πολιτείᾳ καὶ μακρῷ βελτίστῃ, δεῖ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο βεβαιώσασθαι παρὰ τοῦ λόγου· ἢ πῶς ποιῶμεν; Οὕτω νῦν Δία, ἣ δ' 15 ὅς. Ἀρ' οὖν οὐχ ἡδε ἀρχὴ τῆς ὁμολογίας ἐρεῖσθαι ἡμᾶς αὐτούς, τί ποτε τὸ μέγιστον ἀγαθὸν ἔχομεν εἰπεῖν εἰς πόλεως κατασκευήν, οὐ δεῖ στοχαζόμενον τὸν νομοθέτην τιθέναι τοὺς νόμους, καὶ τί μέγιστον κακόν, εἴτα ἐπισκέψασθαι; ἄρα ἂν νῦν διήλθομεν, εἰς 20 μὲν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ ἔχρος ἡμῖν ἀρμόττει, τὸ δὲ τοῦ κακοῦ ἀναρμοστεῖ; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Ἐχομεν οὖν τί μεῖζον κακὸν πόλει ἢ ἐκεῖνο ὃ ἂν αὐτὴν διασπᾷ καὶ ποιῇ πολλὰς ἀντιμίας; ἢ μεῖζον ἀγαθὸν τοῦ ὃ δὴ ξυνδεῖ τε καὶ ποιεῖ μίαν; Οὐκ ἔχομεν. Οὐκ 25 οὖν ἢ μὲν ἡδονῆς τε καὶ λύπης κοινωνία ξυνδεῖ, ὅταν ὅτι μάλιστα πάντες οἱ πολῖται τῶν αὐτῶν γιγνομένων τε καὶ ἀπολλυμένων παραπλησίως χαίρωσι καὶ λυπῶνται; Παντάσῃ μὲν οὖν, ἔφη. Ἡ δέ γε τῶν τοιούτων ἰδίῳσι διαλύει ὅταν οἱ μὲν περιαλγείς 30 οἱ δὲ περιχαρεῖς γίνωνται ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς παθήμασι τῆς πόλεως τε καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει; Τί δ' οὐ; Ἀρ' οὖν

ξυνακολουθεῖν τάς τε ἡδονὰς καὶ λύπας κοινῇ; Καὶ
 ὀρθῶς γε ἔφαμεν. Οὐκ οὖν μάλιστα τοῦ αὐτοῦ κοι-
 νωνήσουσιν οἱ πολλοὶ ἡμῖν, ὃ δὴ ἐμὸν ὀνομάζουσι,
 τούτου δὲ κοινωνοῦντες, οὕτω δὴ λύπης τε καὶ ἡδο-
 νῆς μάλιστα κοινωνίαν ἔξουσιν; Πολύ γε. Ἄρ' οὖν
 τούτων αἰτία πρὸς τῇ ἄλλῃ καταστήσει ἡ τῶν γυναι-
 κῶν τε καὶ παίδων κοινωνία τοῖς φύλαξι; Πάνυ μὲν
 οὖν μάλιστα, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν μέγιστόν γε πόλει αὐτῷ
 ὁμολογήσαμεν ἀγαθόν, ἀπεικάζοντες εὖ οἰκουμένην
 πόλιν σώματι πρὸς μέρος αὐτοῦ λύπης τε πέρι καὶ
 ἡδονῆς, ὥς ἔχει. Καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη, ὁμολογήσαμεν.
 Τοῦ μεγίστου ἄρα ἀγαθοῦ τῇ πόλει αἰτία ἡμῖν πέ-
 φανται ἡ κοινωνία τοῖς ἐπικούροις τῶν τε παίδων
 καὶ τῶν γυναικῶν; Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ μὴν δὴ καὶ
 τοῖς πρόσθεν γε ὁμολογοῦμεν· ἔφαμεν γάρ που, οὔτε
 οἰκίας τούτοις ἰδίας δεῖν εἶναι, οὔτε γῆν, οὔτε κτή-
 μα, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἄλλων τροφὴν λαμβάνοντας με-
 σθὸν τῆς φυλακῆς, κοινῇ πάντας ἀναλίσκειν, εἰ
 μέλλοιεν ὄντως φύλακες εἶναι. Ὅρθῶς, ἔφη. Ἄρ'
 οὖν οὐχ ὅπερ λέγω, τά τε πρόσθεν εἰρημένα καὶ τι-
 νὺν λεγόμενα ἔτι μᾶλλον ἀπεργάζεται αὐτοὺς ἀληθι-
 νοὺς φύλακας, καὶ ποιεῖ μὴ διασπᾶν τὴν πόλιν τῷ
 ἐμὸν ὀνομάζοντας, μὴ τὸ αὐτό, ἀλλ' ἄλλον ἄλλο, τὸν
 μὲν εἰς τὴν αὐτοῦ οἰκίαν ἔλκοντα ὃ τι αὖθις
 χωρὶς τῶν ἄλλων κτήσασθαι, τὸν δὲ εἰς τὴν ἑαυτοῦ
 ἐτέραν οὔσαν, καὶ γυναικὰ τε καὶ παιδὰς ἐτέροις,
 ἡδονὰς τε καὶ ἀλγηδόνας ἐμποιοῦντας, ἰδίῳ ὄντι
 ἰδίας, ἀλλ' ἐνὶ δόγματι τοῦ οἰκείου πέρι ἐπὶ τὸ αὐτὸ
 τείνοντας πάντας εἰς τὸ δυνατόν ὁμοιοπαθεῖς λύπης
 τε καὶ ἡδονῆς εἶναι; Κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη. Τί δέ;
 δίκαια τε καὶ ἐγκλήματα πρὸς ἀλλήλους οὐκ οἰχόμεθα
 ἐξ αὐτῶν, ὥς ἔπος εἰπεῖν, διὰ τὸ μηδὲν ἰδίον κει-

καὶ ἐπικούρους, ἔφη. Τί δ' οὗτοι τὸν δῆμον; Μισθοδότας τε καὶ τροφέας. Οἱ δὲ ἐν ταῖς ἄλλαις ἄρχοντες τοὺς δῆμους; Δούλους, ἔφη. Τί δ' οἱ ἄρχοντες ἀλλήλους; Ξυναρχούντας, ἔφη. Ἐχéis οὖν εἰπεῖν τῶν
5 ἀρχόντων ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, εἴ τις τινὰ ἔχει προσεῖπεν τῶν ξυναρχόντων, τὸν μὲν ὥς οἰκεῖτον, τὸν δ' ὥς ἀλλότριον; Καὶ πολλοὺς γε. Οὐκ οὖν τὸν μὲν οἰκεῖον ὥς ἑαυτοῦ νομίζει τε καὶ λέγει, τὸν δ' ἀλλότριον, ὥς οὐκ ἑαυτοῦ; Οὕτω. Τί δ' οἱ παρὰ σοι
10 φύλακες, ἐσθ' ὅστις αὐτῶν ἔχοι ἂν τῶν ξυμφυλάκων νομίσαι τινὰ ἢ προσεῖπεν ὥς ἀλλότριον; Οὐδαμῶς, ἔφη. παντὶ γὰρ ᾧ ἂν ἐντυγχάνῃ, ἢ ὥς ἀδελφῷ, ἢ ὥς ἀδελφῇ, ἢ ὥς πατρί, ἢ ὥς μητρί, ἢ ὥς υἱεῖ, ἢ θυγατρὶ, ἢ τούτων ἐγγόνοις, ἢ προγόνοις, νομῇ ἐντυγ-
15 χάνειν. Κάλιστα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις· ἀλλ' ἔτι καὶ τόδε εἰπέ· πότερον αὐτοῖς τὰ ὀνόματα μόνον οἰκεῖα νομοθετήσεις, ἢ καὶ τὰς πράξεις πάσας κατὰ τὰ ὀνόματα πράττειν, περὶ τε τοὺς πατέρας ὅσα νόμος περὶ πατέρας αἰδοῦς τε περὶ καὶ κηδεμονίας, καὶ τοῦ ὑπὴρ-
20 κοον δεῖν εἶναι τῶν γονέων· ἢ μήτε πρὸς θεῶν μήτε πρὸς ἀνθρώπων αὐτῷ ἄμεινον ἔσεσθαι, ὥς οὔτε δίκαια οὔτε ὅσια πράττοντες ἂν, εἰ ἄλλα πράττοι ἢ ταῦτα; αὐταὶ σοι ἢ ἄλλαι φῆμαι ἐξ ἀπάντων τῶν πολιτῶν ὑμνήσουσιν εὐθὺς περὶ τὰ τῶν παιδῶν ὧτα, καὶ περὶ
25 πατέρων, οὓς ἂν αὐτοῖς ἀποφῆνῃ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ξυγγενῶν; Αὐταὶ, ἔφη· γελοῖον γὰρ ἂν εἶη, εἰ ἄνευ ἔργων ὀνόματα οἰκεῖα διὰ τῶν στομάτων μόνον φθέγγονται. Πασῶν ἄρα πόλεων μάλιστα ἐν αὐτῇ ξυμφωνήσουσιν ἐνὸς τινὸς ἢ εὖ ἢ κακῶς πράττοντος,
30 ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν τὸ ρῆμα, τὸ ὅτι τὸ ἐμὸν πράττει, ἢ ὅτι τὸ ἐμὸν κακῶς. Ἀληθέστατα, ἢ δ' ὅς. Οὐκ οὖν μετὰ τούτου τοῦ δόγματός τε καὶ ρήματος ἔφαμεν

πάσχουσι, δὴλά τε καὶ ἀγευνῇ καὶ οὐκ ἄξια λέγειν. Δῆλα γάρ, ἔφη, καὶ τυφλῷ. Πάντων τε δὴ τούτων ἀπαλλάσσονται, ζήσουσί τε τοῦ μακαριστοῦ βίου, ὃν οἱ Ὀλυμπιονῆται ζῶσι, μακαριώτερον. Πῆ; Διὰ σμικρὸν που μέρος εὐδαιμονίζονται ἐκεῖνοι, ὧν τούτοις ὑπάρχει· ἢ τε γὰρ τῶνδε νίκη καλλίων, ἢ τ' ἐκ τοῦ δημοσίου τροφὴ τελεωτέρα· νικῆν ἢ τε γὰρ νικῶσι ξυπάσης τῆς πόλεως σωτηρίαν· τροφῇ τε καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὅσων βίος δεῖται αὐτοί τε καὶ παῖδες ἀναδύνονται. καὶ γέρα δέχονται παρὰ τῆς αὐτῶν πόλεως ἑσπέραις καὶ τελευτήσαντες ταφῆς ἀξίας μετέχουσι. Καὶ μάλα, ἔφη, καλὰ.

103 Ἐν ταυτῷ (p. 470 b).

Φαίνεται μοι, ὥσπερ καὶ ὀνομάζεται δύο τὰ τὰ ὀνόματα, πόλεμός τε καὶ στάσις, οὕτω καὶ εἰσὶν δύο ὄντα ἐπὶ δυοῖν τινοῖν διαφοραῖν. λέγω δὲ τὰ δύο τὸ μὲν οἰκεῖον καὶ συγγενές, τὸ δὲ ἄλλοτριον καὶ ὀθνεῖον. ἐπὶ μὲν οὖν τῇ τοῦ οἰκείου ἐχθρᾷ στάσις κέκληται, ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ ἄλλοτρίου πόλεμος.

104 Ἐν ταυτῷ (p. 471 b).

Τιθῶμεν δὴ καὶ τοῦτον τὸν νόμον τοῖς φύλασι, μήτε γῆν τέμνειν, μήτε οἰκίας ἐμπιπράναι; Θῶμαι, ἔφη, καὶ ἔχειν γε καλῶς ταυτὰ τε καὶ τὰ πρόσθεν. Ἀλλὰ γάρ μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, εἰάν τις σοὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιτρέπη λέγειν, οὐδέποτε μνησθῆσεσθαι ἐν τῷ πρόσθεν παρωσάμενος, πάντα ταῦτα εἰρημῶς, τὸ ὥς δυνατὴ αὕτη ἢ πολιτεία γενέσθαι καὶ τίνε τρόπον ποτὲ δυνατὴ· ἐπεὶ ὅτι γε εἰ γένοιτο, πάντ' ἂν εἴη ἀγαθὰ πόλει ἢ γένοιτο· καὶ ἂν σὺ παραλείπῃς, ἐγὼ λέγω, ὅτι καὶ τοῖς πολεμίοις ἄριστ' ἂν μάχονται, τῷ ἥκιστα ἀπολείπειν ἀλλήλους, γινώσκοντές τε καὶ

σθαι πλὴν τὸ σῶμα, τὰ δὲ ἄλλα κοινά; ὅθεν δὴ ὑπάρχει τοῦτοις ἀστασιάστοις εἶναι, ὅσα γε διὰ χρημάτων ἢ παίδων ἢ ξυγγενῶν κτῆσιν ἄνθρωποι στασιάξουσιν. Πολλὴ, ἔφη, ἀνάγκη ἀπηλλάχθαι. Καὶ μὴν οὐδὲ 5 βιαίων γε οὐδὲ αἰκίας δίκαι δικάως ἂν εἶεν ἐν αὐτοῖς· ἤλιξι μὲν γὰρ ἡλικίας ἀμύνεσθαι καλὸν καὶ δίκαιόν που θήσομεν, ἀνάγκην σωμάτων ἐπιμελείας τιθέντες. Ὅρθως, ἔφη. Καὶ γὰρ καὶ τόδε ὀρθὸν ἔχει, ἦν δ' ἐγώ, οὗτος ὁ νόμος, εἰπου τίς τῷ θυμοῖτο, ἐν 10 τῷ τοιούτῳ πληρῶν τὸν θυμόν, ἤττον ἐπὶ μείζους ἂν τοι στάσεις. Πάνυ μὲν οὖν. Πρεσβυτέρῳ μὲν νεωτέρων πάντων ἄρχειν τε καὶ κολάζειν προστετάχεται. Δῆλον. Καὶ μὴν ὅτι γε νεώτερος πρεσβύτερον, ἂν μὴ ἄρχοντες προστάττωσιν, οὔτε ἄλλως βιάζεσθαι 15 ἐπιχειρήσει ποτὲ οὔτε τύπτειν, ὥς τὸ εἰκός, οἶμαι δὲ οὐδ' ἄλλως ἀτιμάσει· ἱκανῶ γὰρ τῷ φύλακε κωλύοντε, δέος τε καὶ αἰδώς· αἰδώς μὲν, ὥς γονέων μὴ ἄπτεσθαι εἰργουσα· δέος δέ, τὸ τῷ πάσχοντι τοὺς ἄλλους βοηθεῖν, τοὺς μὲν ὥς υἱεῖς, τοὺς δὲ ὥς ἀδελ- 20 φούς, τοὺς δὲ ὥς πατέρας. Ξυμβαίνει γὰρ οὕτως, ἔφη. Πανταχῇ δὴ ἐκ τῶν νόμων εἰρήνην πρὸς ἀλλήλους οἱ ἄνδρες αὖξουσιν. Πολλὴν γε. Τούτων μὴν ἐν ἑαυτοῖς μὴ στασιαζόντων οὐδὲν δεινὸν μή ποτε ἢ ἄλλη πόλις πρὸς τούτους ἢ πρὸς ἀλλήλους διχαστατή- 25 ση. Οὐ γὰρ οὖν. Τὰ γε μὴν σμικρότατα τῶν κακῶν δι' ἀπρέπειαν ὀκνῶ καὶ λέγειν, ὧν ἀπηλλαγμένοι ἂν εἶεν· κολακείας τε πλουσίων πένητες, ἀπορίας τε καὶ ἀλγηδόνας ὅσας ἐν παιδοτροφίαις καὶ χρηματισμοῖς διὰ τροφὴν οἰκετῶν ἀναγκάϊαν ἴσχουσι, τὰ μὲν δανει- 30 ζόμενοι, τὰ δ' ἐξαρνούμενοι, τὰ δὲ πάντως πορισάμενοι, θέμενοι παρὰ γυναικῆς τε καὶ οἰκέτας, ταμιεύειν παρὰδόντες· ὅσα τε, ὦ φίλε, περὶ αὐτὰ καὶ οἶα

προθύμοι ἄρχειν οἱ μέλλοντες ἄρξειν, ταύτην ἄριστα
καὶ ἀστασιαστότατα ἀνάγκη οἰκείσθαι, τὴν δ' ἐναν-
τίους ἄρχοντας σχοῦσαν ἐναντίως.

108 Ἐν ταυτῷ (p. 521 a).

Ἐν μόνῃ γὰρ αὐτῇ ἄρξουσιν οἱ τῷ ὄντι πλούσια, οὐ χρυσίου, ἀλλ' οὐ δεῖ τὸν εὐδαίμονα πλουτεῖν, ἡ-
γῆς ἀγαθῆς τε καὶ ἔμφορος· εἰ δὲ πτωχοὶ καὶ πεινῶ-
ντες ἀγαθῶν ἰδίῳ ἐπὶ τὰ δημόσια λαοῖν, ἐντεῦθεν οἱ-
όμενοι τὰγαθὸν δεῖν ἀρπάξειν, οὐκ ἔστι. περιμάχ-
τον γὰρ τὸ ἄρχειν γιγνόμενον, οἰκεῖος ὢν καὶ ἐνδον
ὁ τοιοῦτος πόλεμος αὐτοῦς τε ἀπόλλυσι καὶ τὴν ἄλλην
πόλιν.

109 Τὸ μὲν τοίνυν ἀληθές, ἣν δ' ἐγώ, οὕτω· εἰ δὲ
καὶ τοῦτο προθυμηθῆναι χορὴ σὴν χάριν ἀποδείξαι
πῇ μάλιστα καὶ κατὰ τί δυνατώτατα ἂν εἴη, πόλις
μοι πρὸς τὴν τοιαύτην ἀπόδειξιν τὰ αὐτὰ διωμολό-
γησαι. Τὰ ποῖα; Ἄρ' οἷόν τέ τιπραχθῆναι ὥς λέγε-
ται, ἣ φύσιν ἔχει προῦξιν λέξεως ἥττον ἀληθείας ἐφά-
πτεσθαι, καὶ εἰ μὴ τῷ δοκῇ; ἀλλὰ σὺ πόταρον ὁμο-
λογεῖς οὕτως, ἣ οὐ; Ὁμολογῶ, ἔφη. Τούτῳ μὲν δὲ
μὴ ἀνάγκασέ με, οἷα τῷ λόγῳ διήλθομεν, τοιαῦτα
παντάπασι καὶ τῷ ἔργῳ δὴ γιγνόμενα ἀποφαίνεσθαι,
ἀλλ' ἐὰν οἷοί τε γενώμεθα εὑρεῖν, ὥς ἂν ἐγγύτατα
τῶν εἰρημένων πόλιν οἰκήσεις, φάναι ἡμᾶς ἐξευρη-
ναι, ὥς δυνατὰ ταῦτα γίνεσθαι ἃ σὺ ἐπιτάτεις. ἢ
οὐκ ἀγαπήσεις τούτων τυγχάνων; ἐγώ μὲν γὰρ ἀγα-
πήν. Καὶ γὰρ ἔγωγε, ἔφη. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο, ὥς
ἔοικε, πειρώμεθα ζητεῖν τε καὶ ἀποδεικνύναι, τί καὶ
νῦν κακῶς ἐν ταῖς πόλεσι πράττεται, δι' ὃ οὐκ οὕτως ἐ-
κοῦνται· καὶ τίνας ἂν σμικροτάτου μεταβαλόντος ἡ-
θοι εἰς τοῦτον τὸν τρόπον τῆς πολιτείας πόλιν· μάλιστα

μέν, ἐνός· εἰ δὲ μή, δυοῖν· εἰ δὲ μή, ὅτι ὀλιγίστων τὸν ἀριθμὸν καὶ σμικροτάτων τὴν δύναμιν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἐνὸς μὲν τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, μεταβιβάλλοντος, δοκοῦμέν μοι ἔχειν δεῖξαι, ὅτι μεταπέσοι ἂν· οὐ μέντοι μικροῦ γε οὐδὲ ῥαδίου, δυνατοῦ δέ. Τίτος; ἔφη. Ἐπ' αὐτὸ δὴ, ἣν δ' ἐγώ, εἰμι, ὃ τῷ μεγίστῳ προσεικάζομεν σχήματι· εἰρήσεται δ' οὖν, εἰ καὶ μέλλει γέλῳ τε ἀτεχνῶς, ὥσπερ κύμα ἐκγελῶν, καὶ ἀταξίαν καταλύσειν· σκόπει δὲ ὃ μέλλω λέγειν. Λέγε, ἔφη. Ἐὰν μή, ἣν δ' ἐγώ, ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσι ἐν ταῖς πόλεσι, ἢ οἱ βασιλεῖς τε νῦν λεγόμενοι, φιλοσοφήσωσιν. Plato RP. V p. 472 c.

110 Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον, τό γε φιλομαθὲς καὶ φιλόσοφον ταυτὸν ἐστί. Ταυτὸν γάρ, ἔφη. Οὐκ οὖν θαρροῦντες τιθῶμεν καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, εἰ μέλλει πρὸς τοὺς οἰκείους γε καὶ γνωρίμους πρῶτος τις ἔσεσθαι φύσει, καὶ φιλόσοφον καὶ φιλομαθῆ αὐτὸν δεῖν εἶναι; Τιθῶμεν, ἔφη. Φιλόσοφος δὴ καὶ θυμοειδὴς καὶ ἰσχυρὸς καὶ ταχὺς ἡμῖν τὴν φύσιν ἐστί, ὃ μέλλων καλὸς ἀγαθὸς φύλαξ ἔσεσθαι πόλεως. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ib. II p. 376 b.

111 Χαλεπὸν μὲν οὖν πόλεως τε καὶ πολιτείας μὴ παντάπασι εὐχὰς εἰρηκέναι, ἀλλὰ χαλεπὸν μὲν, δυνατὸν δὲ πῃ, καὶ οὐκ ἄλλη πῃ εἴρηται, ἢ ὅταν οἱ ἀληθῶς φιλόσοφοι δυνάσται ἢ πλείους ἢ εἷς ἐν πόλει γενόμενοι τῶν μὲν νῦν τιμῶν καταφρονήσωσιν, ἡγήσάμενοι ἀνελευθέρους εἶναι καὶ οὐδενὸς ἀξίους, τὸ δὲ ὀρθὸν περὶ πλείστου ποιησάμενοι καὶ τὰς ἀπὸ τούτου τιμὰς (μέγιστον δὲ καὶ ἀναγκαιότατον τὸ δίκαιον) καὶ τούτῳ δὴ ὑπηρετοῦντές τε καὶ αὔξοντες αὐτὸ διασκευώσωνται τὴν ἑαυτῶν πόλιν. Πῶς;

ἔφη. "Ὅσοι μὲν οὖν, ἣν δ' ἐγώ, πρεσβύτεροι τυγχάνωσι δέκα ἐν τῇ πόλει πάντας ἐκπέμψωσιν εἰς τοὺς ἀγρούς, τοὺς δὲ παῖδας αὐτῶν παραλαβόντες ἐκτὸς τῶν συνήθων, ἃ καὶ οἱ γονεῖς ἔχουσι, θρέφονται ἐν τοῖς σφετέρους τρόποις καὶ νόμοις οὖσιν, οὓς διεληλύθαμεν τότε· καὶ οὕτω τάχιστα τε καὶ ῥᾶστα πόλιν τε καὶ πολιτείαν, ἣν ἐλέγομεν καταστάσαν, αὐτὴν τε εὐδαιμονήσειν, καὶ τὸ ἔθνος ἐν ᾧ ἂν ἐγγένηται, πλεῖστα ὀνήσειν. Ib. VII p. 540 d.

112 Ὁρᾶς τοῦτον ὡς ἐριστικὸν λόγον κατάγεις; ὡς γὰρ 10
ἄρα ἐστὶ ζητεῖν ἀνθρώπῳ, οὔτε ὃ οἶδεν, οὔτε ὃ μὴ οἶδεν
οὔτε γὰρ ἂν ὃ γε οἶδε ζητεῖ, (οἶδε γάρ, καὶ οὐδὲν δεῖ τῷ
γε τοιούτῳ ζητήσεως), οὔτε ὃ μὴ οἶδεν· οὔτε γὰρ οἶ-
δεν ὃ τι ζητήσει. Οὐκ οὖν καλῶς σοι δοκεῖ λέγεσθαι
ὁ λόγος οὗτος, ὃ Σώκρατες; Οὐκ ἔμοιγε. Ἐχεις λέ- 15
γειν ὅπῃ; Ἐγώ γε· ἀκήκοα γὰρ ἀνδρῶν τε καὶ γυναι-
κῶν σοφῶν περὶ τὰ θεῖα πράγματα. Τίνα λόγον λε-
γόντων; Ἀληθῆ, ἔμοιγε δοκεῖν, καὶ καλόν. Τίνα τοῦ-
τον, καὶ τίνας οἱ λέγοντες; Οἱ μὲν λέγοντές εἰσι τῶν
ιερέων τε καὶ τῶν ἱερειῶν, ὅσοις μεμελέτηκε περὶ 20
τῶν μεταχειρίζονται λόγον οἷοις τε εἶναι διδόναι· λέ-
γει δὲ καὶ Πίνδαρος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν,
ὅσοι θεοὶ εἰσιν· ἃ δὲ λέγουσι, ταυτὶ ἐστίν· ἀλλὰ σκό-
πει εἰ σοι δοκοῦσιν ἀληθῆ λέγειν· φασὶ γὰρ τὴν ψυ-
χὴν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀθάνατον, καὶ τοτὲ μὲν τε- 25
λευτᾶν, ὃ δὲ ἀποθνήσκειν καλοῦσι, τοτὲ δὲ πάλιν
γίγνεσθαι, ἀπόλλυσθαι δὲ οὐδέποτε· δεῖν δὲ διὰ
ταῦτα ὁσιώτατα διαβιῶναι τὸν βίον. "Οἷσι γὰρ ἂν
Φερσεφόνα ποινὰν παλαιοῦ πένθεος δέξηται, ἐς τὸν
ὑπερθεὺς ἄλιον κέλων ἐνάτῳ ἔτει ἀντιδοῖ ψυχὰ πάλιν, 30
ἐκ τῶν βασιλῆες ἀγαθοὶ καὶ σθένει κραιπνοὶ σοφίᾳ

μέν, ἑνός· εἰ δὲ μή, δυοῖν· εἰ δὲ μή, ὅτι ὀλιγίστων τὸν
 ἀριθμὸν καὶ σμικροτάτων τὴν δύναμιν. Παντάπασι
 μὲν οὖν, ἔφη. Ἐνὸς μὲν τούτων, ἣν δ' ἐγώ, μεταβα-
 λόντος, δοκοῦμέν μοι ἔχειν δεῖξαι, ὅτι μεταπέσοι ἄν·
 5 οὐ μέντοι μικροῦ γε οὐδὲ ῥαδίου, δυνατοῦ δέ. Τί-
 νος; ἔφη. Ἐπ' αὐτὸ δὴ, ἣν δ' ἐγώ, εἰμι, ὃ τῷ μεγί-
 στῳ προσεικάζομεν σχήματι· εἰρήσεται δ' οὖν, εἰ καὶ
 μέλλει γέλῳτί τε ἀτεχνῶς, ὥσπερ κύμα ἐκγελαῶν, καὶ
 ἀταξίαν καταλύσειν· σκόπει δὲ ὃ μέλλω λέγειν. Λέγε,
 10 ἔφη. Ἐὰν μή, ἣν δ' ἐγώ, ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσω-
 σιν ἐν ταῖς πόλεσι, ἢ οἱ βασιλεῖς τε νῦν λεγόμενοι,
 φιλοσοφήσωσιν. Plato RP. V p. 472 e.

110 Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον, τό γε φιλομαθὲς καὶ φι-
 λόσοφον ταυτὸν ἐστὶ. Ταυτὸν γάρ, ἔφη. Οὐκ οὖν
 15 θαρροῦντες τιθῶμεν καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, εἰ μέλλει
 πρὸς τοὺς οἰκείους γε καὶ γνωρίμους πρῶτος τις ἔσε-
 σθαι φύσει, καὶ φιλόσοφον καὶ φιλομαθῆ αὐτὸν δεῖν
 εἶναι; Τιθῶμεν, ἔφη. Φιλόσοφος δὴ καὶ θυμοειδὴς
 καὶ ἰσχυρὸς καὶ ταχύς ἡμῖν τὴν φύσιν ἔσται, ὃ μέλ-
 20 λων καλὸς ἀγαθὸς φύλαξ ἔσεσθαι πόλεως. Παντά-
 πασι μὲν οὖν, ἔφη. Ib. II p. 376 b.

111 Χαλεπὸν μὲν οὖν πόλεώς τε καὶ πολιτείας μὴ
 παντάπασιν εὐχὰς εἰρηκέναι, ἀλλὰ χαλεπὸν μὲν, δυ-
 νατὸν δέ πη, καὶ οὐκ ἄλλη πη εἴρηται, ἢ ὅταν οἱ
 25 ἀληθῶς φιλόσοφοι δυνάσται ἢ πλείους ἢ εἷς ἐν πόλει
 γενόμενοι τῶν μὲν νῦν τιμῶν καταφρονήσωσιν, ἡγή-
 σάμενοι ἀνελευθέρους εἶναι καὶ οὐδενὸς ἄξιους, τὸ
 δὲ ὀρθὸν περὶ πλείστον ποιησάμενοι καὶ τὰς ἀπὸ
 τούτου τιμὰς (μέγιστον δὲ καὶ ἀναγκαιότατον τὸ δί-
 30 καιον) καὶ τούτῳ δὴ ὑπηρετοῦντές τε καὶ αὔξοντες
 αὐτὸ διασκευώσονται τὴν ἑαυτῶν πόλιν. Πῶς;

χείρῳ δοῦλα. τῶν οὖν δύο τὰ δεσπόζοντα αἰετὶ προτιμητέον τῶν δουλευόντων. οὕτω δὴ τὴν αὐτοῦ ψυχὴν μετὰ θεοὺς ὄντας δεσπότας, καὶ τοὺς τούτοις ἐπομένους, τιμᾶν δεῖν λέγων δευτέραν, ὁρθῶς παρακλεύομαι. τιμᾶ δ', ὥς ἔπος εἰπεῖν, ἡμῶν οὐδεὶς ὁρθῶς δοκεῖ δέ· θείον γὰρ ἀγαθὸν πού τιμῇ τῶν δὲ κακῶν οὐδὲν τίμιον. ὁ δ' ἡγούμενος ἢ τισὶ λόγοις ἢ δώροις αὐτοῖς αὔξειν, ἢ τισὶν ὑπείξεσι, μηδὲν βελτίω δ' ἐκ χείρονος αὐτὴν ἀπεργαζόμενος, τιμᾶν μὲν δοκεῖ, δρᾶ δὲ τοῦτο οὐδαμῶς. αὐτίκα παῖς γενόμενος εὐθύς ἄνθρωπος πᾶς ἡγεῖται πάντα ἱκανὸς εἶναι γιγνώσκειν καὶ τιμᾶν οἴεται, ἐπαινῶν τὴν αὐτοῦ ψυχὴν, καὶ προθυμούμενος ἐπιτρέπει πράττειν, ὅ τι αὖ ἐθέλη· τὸ δὲ νῦν λεγόμενόν ἐστιν, ὥς δρῶν ταῦτα βλέπτει καὶ οὐ τιμᾶ· δεῖ δέ, ὥς φαμεν, μετὰ γε θεοῦ, δευτέραν· οὐδὲ γε ὅταν ἄνθρωπος τῶν αὐτοῦ ἕκαστος ἁμαρτημάτων μὴ ἑαυτὸν αἴτιον ἡγῇται καὶ τῶν πλείστων κακῶν καὶ μεγίστων, ἀλλὰ ἄλλους, ἑαυτὸν δὲ αἰετὶ ἀναίτιον ἔξωρῇ, τιμῶν τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, ὥς δὴ δοκεῖ, ὥδε πολλοῦ δεῖ δρᾶν τοῦτο· βλέπτει γὰρ οὐδὲ ὁπόταν ἡδοναῖς παρὰ λόγον τὸν τοῦ νομοθέτου καὶ ἐπαινοῦ χαρίζεται, τότε οὐδαμῶς τιμᾶ· ἀτιμάζει δὲ κακῶν καὶ μεταμελείας ἐμπιπλὰς αὐτήν· οὐδὲ γε ὁπόταν αὐτὸν τὰναντία τοὺς ἐπαινουμένους πόρους καὶ φόβους καὶ ἀλγηδόνας καὶ λύπας μὴ διαπονεῖ καρτερῶν, ἀλλ' ὑπείκη, τότε οὐ τιμᾶ ἀτιμάζων· ἀτιμον γὰρ αὐτὴν ἀπεργάζεται, δρῶν τὰ τοιαῦτα σύμπαντα· οὐδ' ὁπόταν ἡγῇται ξὴν τοῦτο ἀγαθὸν εἶναι, τιμᾶ, ἀτιμάζει δ' αὐτήν καὶ τότε· τὰ γὰρ ἐν ᾧδον πράγματα πάντα κακὰ ἡγούμενος τῆς ψυχῆς εἶναι, ὑπείκει τῇ καὶ οὐκ ἀντιτείνει, διδάσκων τε καὶ ἐλέγχων, ὥς οὐκ οἶδεν οὐδ' εἰ τὰναντία πέφυκε μέγιστα εἶναι πάντα

τε μέγιστοι ἄνδρες αὖξονται· ἐς δὲ τὸν λοιπὸν χρόνον
 ἥρωες ἀγνοῖ πρὸς ἀνθρώπων καλεῦνται.” ἄτε οὖν ἡ
 ψυχὴ ἀθάνατος οὐσα καὶ πολλάκις γεγонуῖα, καὶ ἐω-
 ρακυῖα καὶ τὰ ἐνθάδε καὶ τὰ ἐν ᾧδου καὶ πάντα πράγ-
 5 ματα, οὐκ ἔστιν ὅ τι οὐ μεμάθηκεν· ὥστε οὐδὲν θαν-
 μαστὸν, καὶ περὶ ἀρετῆς καὶ περὶ ἄλλων οἶόν τε εἶναι
 αὐτὴν ἀναμνησθῆναι, ἃ γε καὶ πρότερον ἠπίστατο.
 ἄτε γὰρ τῆς φύσεως ἀπάσης συγγενοῦς οὐσης καὶ
 μεμαθηκυῖας ἅπαντα τῆς ψυχῆς, οὐδὲν κωλύει ἐν μό-
 10 νον ἀναμνησθέντα, ὃ δὴ μάθησιν καλοῦσιν ἄνθρωποι,
 τἄλλα πάντα αὐτὸν ἀνευρεῖν, ἑάν τις ἀνδρεῖος ἦ καὶ
 μὴ ἀποκάμῃ ζητῶν. τὸ γὰρ ζητεῖν ἄρα καὶ τὸ μαν-
 θάνειν ἀνάμνησις ὅλον ἐστίν. οὐκ οὖν οὐ δεῖ πεί-
 θεσθαι τούτῳ τῷ ἐριστικῷ λόγῳ· οὗτος μὲν γὰρ ἂν
 15 ἡμᾶς ἀργοὺς ποιήσεις, καὶ ἔστι τοῖς μαλακοῖς τῶν ἀν-
 θρώπων ἡδὺς ἀκοῦσαι· ὁδε δὲ ἐργαστικούς τε καὶ
 ζητητικούς ποιεῖ, ὃ ἐγὼ πιστεύων ἀληθῆ εἶναι, ἐθέλω
 μετὰ σοῦ ζητεῖν ὅ τι ἀρετὴ ἐστι. Ναί, ὦ Σώκρατες.
 ἀλλὰ πῶς λέγεις τοῦτο ὅτι οὐ μανθάνομεν, ἀλλὰ ἦν
 20 καλοῦμεν μάθησιν, ἀνάμνησίς ἐστιν, ἔχεις με τοῦτο
 διδάξει, ὥς οὕτως ἔχει; Καὶ ἄρτι εἶπον, ὦ Μένων,
 ὅτι πανοῦργος εἶ, καὶ νῦν ἐρωτᾷς, εἰ ἔχω σε διδάξει,
 ὃς οὐ φημι διδαχὴν εἶναι, ἀλλ’ ἀνάμνησιν, ἵνα δὴ
 εὐθύς φαίνωμαι αὐτὸς ἐμαντῷ τάναντία λέγων. Οὐ
 25 μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐ πρὸς τοῦτο βλέψας εἶπον.
 Plato Menon. p. 80 e.

113 Ἀκούοι δὴ πᾶς, ὥσπερ νῦν τὰ περὶ θεῶν τε
 ἤκουε, καὶ τῶν φίλων προπατόρων. πάντων γὰρ
 30 τῶν ἐν τῷ βίῳ κτημάτων μετὰ θεοὺς ψυχὴ θειότατον,
 οἰκειότατον ὂν· τὰ δ’ αὐτοῦ διττὰ παρὰ πᾶσι· τὰ μὲν
 οὖν κρείττω καὶ ἀμείνω δεσπόζοντα, τὰ δ’ ἥττω καὶ

ἀμείνουσιν ἔπεσθαι· τὰ δὲ χεῖρω, γενέσθαι βελτίω δυνατά, τοῦτ' αὐτὸ ὡς ἄριστα ἀποτελεῖν. ψυχῆς οὖν ἀνθρώπῳ κτῆμα οὐκ ἔστιν εὐφυνέστερον εἰς τὸ φθίνειν μὲν τὸ κακόν, ἰχνεῦσαι δὲ καὶ ἐλεῖν τὸ πάντων ἀριστον, καὶ ἐλόντα αὖ, ξυνοικεῖν κοινῇ τὸν ἐπίλοιπον βίον· διὸ δεύτερον ἐτάχθη τιμῇ. τὸ δὲ τρίτον πᾶς ἂν τοῦτό γε νοήσῃε τὴν τοῦ σώματος εἶναι κατὰ φύσιν τιμὴν. τὰς δ' αὖ τιμὰς δεῖ σκοπεῖν, καὶ τούτων τίνες ἀληθεῖς καὶ ὅσαι κίβδηλοι· τοῦτο δὲ νομοθέτου. μηνύειν δὴ φαίνεται, τάσδε καὶ τοιάσδε τινὰς αὐτὰς 10 εἶναι, τίμιον εἶναι σῶμα οὐ τὸ καλὸν οὐδὲ τὸ ἰσχυρὸν οὐδὲ τὸ τάχος ἔχον οὐδὲ μέγα οὐδὲ τὸ ὑγιεινόν, καίτοι γε πολλοῖς ἂν τοῦτο δοκοί, καὶ μὴν οὐδὲ τὰ τούτων γε ἐναντία, τὰ δ' ἐν τῷ μέσῳ ἀπάσης ταύτης τῆς ἕξως ἐφαπτόμενα σωφρονέστατα ἅμα τε καὶ ἀσφαλέστατα 15 εἶναι μακροῦ· τὰ μὲν γὰρ χαίνουσι τὰς ψυχὰς καὶ θρασείας ποιεῖ, τὰ δὲ ταπεινάς τε καὶ ἀνελευθέρους. ὥς δ' αὐτὼς ἡ τῶν χρημάτων [καὶ κτημάτων δουλείας, ὥς τὸ πολὺ] κτήσις καὶ τιμήσεως κατὰ τὸν αὐτὸν ῥυθμὸν ἔχει· τὰ μὲν ὑπέρογκα γὰρ ἐκάστων τούτων 20 ἔχθρας καὶ στάσεις ἀπεργάζεται ἐν ταῖς πόλεσι καὶ ἰδίᾳ, τὰ δ' ἐλλείποντα δοῦλον. μὴ δὴ τις φιλοχρηματεῖτω παίδων γε ἔνεκα, ἵνα ὅτι πλουσιωτάτους καταλείπη· οὔτε γὰρ ἐκείνοις, οὔτε αὖ τῇ πόλει ἄμεινον· ἡ γὰρ τῶν νέων ἀκολάκευτος οὐσία, τῶν δὲ ἀναγκαίων 25 ὧν μὴ ἐνδεής, αὕτη πασῶν μονσικωτάτη τε καὶ ἀρίστη· ξυμφωνοῦσα γὰρ ἡμῖν καὶ ξυναρμόττουσα εἰς πάντα ἄλυπον τὸν βίον ἀπεργάζεται. παιοὶ δὲ αἰδῶ χρηὴ πολλήν, οὐ χροσδὸν καταλείπειν· οἴομεθα δὲ ἐκπλήττοντες τοῖς νέοις ἀναισχυντοῦσι τοῦτο καταλείψειν· τὸ δ' ἔστιν οὐκ ἐκ τοῦ νῦν παρακελεύσματος τοῖς νέοις γιγνόμενον, ὃ παρακελεύονται λέγοντες ὡς

δεῖ πάντα αἰσχύνεσθαι τὸν νέον· ὁ δὲ ἔμφορον νομο-
 θέτης τοῖς πρεσβυτέροις ἂν μᾶλλον παρακελεύοιτο
 αἰσχύνεσθαι τοὺς νέους, καὶ πάντων μάλιστα εὐλα-
 βεῖσθαι, μήποτε τις αὐτὸν ἴδῃ τῶν νέων ἢ καὶ ἐπα-
 5 κούσῃ δρῶντα ἢ λέγοντά τι τῶν αἰσχυρῶν· ὥς ὅπου
 ἀναισχυντοῦσι γέροντες, ἀνάγκη καὶ νέους ἐνταῦθα
 εἶναι ἀναιδεστάτους· παιδεία γὰρ νέων διαφέρουσά
 ἐστὶν ἅμα καὶ αὐτῶν, οὐ τὸ νουθετεῖν, ἀλλ', ἅπερ ἂν
 ἄλλον νουθετῶν εἴποι τις, φαίνεσθαι ταῦτα αὐτὸν
 10 δρῶντα διὰ βλόν. ξυγγενεῖάν τε καὶ ὁμογνίων θεῶν
 κοινωνίαν πᾶσαν ταύτου φύσιν αἵματος ἔχουσαν τι-
 μῶν τις καὶ σεβόμενος, εὖνους ἂν γενεθλίους θεοὺς
 εἰς παιδων αὐτοῦ σποράν ἴσχοι κατὰ λόγον. καὶ μὴν
 τό γε φίλων καὶ ἐταίρων πρὸς τὰς ἐν βίῃ ὁμιλίας εὐ-
 15 μενὲς ἂν τις κτῶτο, μείζους μὲν καὶ σεμνοτέρας τὰς
 ἐκείνων ὑπηρεσίας εἰς αὐτὸν ἡγούμενος, ἢ ἐκεῖνοι,
 ἐλάττους δ' αὖ τὰς αὐτοῦ διανοούμενος εἰς τοὺς φί-
 λους χάριτας ὑπὲρ αὐτῶν τῶν φίλων καὶ ἐταίρων·
 εἰς γε μὴν πόλιν καὶ πολίτας μακροῦ ἄριστος, ὅστις
 20 πρὸ τοῦ νικῆσαι Ὀλυμπιάσι καὶ ἀπάντων ἀγώνων
 πολεμικῶν τε καὶ εἰρηνικῶν, νικᾶν δέξαιτ' ἂν δόξῃ
 ὑπηρεσίας τῶν οἴκοι νόμων, ὥς ὑπηρετηκὼς πάντων
 μάλιστα· ἀνθρώπων αὐτοῖς ἐν τῇ βίῃ. πρὸς δ' αὖ τοὺς
 ξένους διανοητέον, ὥς ἀγιώτατα ξυμβόλαια ὄντα· σχε-
 25 δὸν γὰρ πάντα ἐστὶ τὰ τῶν ξένων καὶ εἰς τοὺς ξένους
 ἀμαρτήματα παρὰ τῶν πολιτῶν εἰς θεὸν ἀνηρημένα,
 τιμωρὸν μᾶλλον· ἔρημος γὰρ ὢν ὁ ξένος ἐταίρων τε
 καὶ ξυγγενῶν ἐλεεινότερος ἀνθρώποις καὶ θεοῖς· ὁ
 δυνάμενος οὖν τιμωρεῖν μᾶλλον βοηθεῖ προθυμότε-
 30 ρον, δύνатаι δὲ διαφερόντως ὁ ξένιος ἐκάστων δαί-
 μων καὶ θεός, τῷ ξενίῳ συνεπόμενοι Διί. πολλῆς οὖν
 εὐλαβείας, ᾧ καὶ σμικρὸν προμηθείας ἐνι, μηδὲν

ἁμαρτημα περὶ ξένους ἁμαρτόντα ἐν τῷ βίῳ, πρὸς τὸ
 τέλος αὐτοῦ πορευθῆναι. ξενικῶν δ' αὐ καὶ ἐπιχω-
 ρίων ἁμαρτημάτων τὸ περὶ τοὺς ἐκείτας μέγιστον γί-
 ννεται ἁμαρτημα ἐκάστοις· μεθ' οὗ γὰρ ἐκτεύσας
 μάρτυρος ὁ ἐκείτης θεοῦ ἔτυχεν ὁμολογιῶν, φύλαξ δια-
 φέρων οὗτος τοῦ παθόντος γίννεται· ὥστ' οὐκ ἂν ποτε
 ἀτιμώρητος πάθοι, ὁ τυχὼν ὧν ἔπαθε. τὰ μὲν οὖν
 περὶ γονέας τε καὶ ἑαυτὸν καὶ τὰ ἑαυτοῦ, περὶ πόλιν
 τε καὶ φίλους καὶ ξυγγένειαν, ξενικά τε καὶ ἐπιχώρια
 διεληλύθαμεν σχεδὸν ὁμιλήματα· τὸ δὲ ποῖός τις ὧν¹⁰
 αὐτὸς ἂν κάλλιστα διαγάγοι τὸν βίον, ἐπόμενον τοῦ-
 τῳ διεξελέθειν· ὅς' οὖν μὴ νόμος ἀλλ' ἐπαινος παι-
 δεύων καὶ φύγος ἐκάστους εὐνύτους μᾶλλον τοῖς τε-
 θήσεσθαι μέλλουσι νόμοις ἀπεργάζεται, ταῦτ' ἐστὶ
 μετὰ τοῦτο ἡμεῖν φητέον. ἀλήθεια δὴ πάντων μὲν ἀγα-
 θῶν θεοῖς ἡγεῖται, πάντων δὲ ἀνθρώποις, ἧς ὁ γενή-
 σεσθαι μέλλων μακάριός τε καὶ εὐδαίμων, ἐξ ἀρχῆς
 εὐθύς μέτοχος εἴη, ἵνα ὥς ὅτι πλεῖστον χρόνον ἀλη-
 θῆς ὧν διαβιοῖ· πιστὸς γάρ· ὁ δὲ ἄπιστος, ὃ φίλον
 ψευδὸς ἐκούσιον· ὅτῳ δὲ ἀκούσιον, ἄνους· ὧν οὐδέ-²⁰
 τερον ζηλωτόν· ἄφιλος γὰρ δὴ πᾶς ὃ γε ἄπιστος καὶ
 ἁμαθής, χρόνου δὲ προϊόντος γνωσθεῖς, εἰς τὸ χαλε-
 πὸν γῆρας ἐρημίαν αὐτῷ πᾶσαν κατεσκευάσατο ἐπὶ
 τέλει τοῦ βίου, ὥστε ζώντων καὶ μὴ ἐταίρων καὶ καί-
 δων σχεδὸν ὁμοίως ὀρφανὸν αὐτῷ γενέσθαι τὸν βίον.²⁵
 τίμιος μὲν δὴ καὶ ὁ μηδὲν ἀδικῶν· ὁ δὲ μηδ' ἐπιτρέ-
 πων τοῖς θέλουσιν ἀδικεῖν πλέον ἢ διπλάσιος τιμῆς
 ἄξιος ἐκείνου· ὁ μὲν γὰρ ἐνός, ὁ δὲ πολλῶν ἀντάξιος
 ἐτέρων, μὲν τὴν τῶν ἄλλων τοῖς ἄρχουσιν ἀδι-
 κίαν· ὁ δὲ καὶ ξυγκολάζων εἰς δύναμιν τοῖς ἄρχουσιν,³⁰
 ὁ μέγας ἀνὴρ ἐν πόλει καὶ τέλειος οὗτος ἀναγορευ-
 ἐσθω νικηφόρος ἀρετῇ. τὸν αὐτὸν δὴ τοῦτον ἐπαι-

νον καὶ περὶ σωφροσύνης χρηρὴ λέγειν καὶ περὶ φρονήσεως, καὶ ὅσα ἄλλα ἀγαθὰ τις κέκτηται, δυνάτᾳ μὴ μόνον αὐτὸν ἔχειν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις μεταδιδόναι. τὸν μὲν μεταδιδόντα ὡς ἀκρότατον χρηρὴ τιμᾶν· τὸν 5 δὲ αὖ μὴ δυνάμενον, ἐθέλοντα δέ, ἔαν δεύτερον· τὸν δὲ φθονοῦντα καὶ θέλοντα μηδενὶ κοινωνῶν διὰ φιλίας γιγνόμενον ἀγαθῶν τινῶν, αὐτὸν μὲν ψέγειν, τὸ δὲ κτῆμα μηδὲν μᾶλλον διὰ τὸν κερκτημένον ἀτιμάζειν, ἀλλὰ κτᾶσθαι κατὰ δύναμιν. Plato Legg. V p. 726.

10 114 Πλάτωνος πολιτείας ἡ (p. 543 a).

Εἰεν. ταῦτα μὲν δὴ ὁμολόγηται, ὦ Γλαῦκων, τῇ μελλούσῃ ἄκρως οἰκεῖν πόλει κοινὰς μὲν γυναικάς, κοινούς δὲ παῖδας εἶναι καὶ πᾶσαν παιδείαν· ὡσαύτως δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα κοινὰ ἐν πολέμῳ τε καὶ εἰρήνῃ· βασιλέας δὲ αὐτῶν εἶναι τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ τε καὶ 15 πρὸς τὸν πόλεμον γεγενοτάς ἀρίστους. Ὁμολόγηται, ἔφη. Καὶ μὴν καὶ τάδε ξυνεχωρήσαμεν, ὥς ὅταν δὴ καταστῶσιν οἱ ἄρχοντες ἄγοντες τοὺς στρατιώτας, κατοικιοῦσιν εἰς οἰκῆσεις οἷας προείπομεν, ἴδιον μὲν 20 οὐδὲν οὐδενὶ ἐχούσας, κοινὰς δὲ πᾶσι.

115 Ἐν ταυτῷ (p. 543 c).

Σχεδὸν γὰρ καθάπερ νῦν διεληλυθας, περὶ τῆς πόλεως τοὺς λόγους ἐποιού, λέγων, ὥς ἀγαθὴν μὲν τὴν τοιαύτην, οἶαν τότε διηλθες, τιθείης πόλιν καὶ 25 ἄνδρα τὸν ἐκείνη ὅμοιον, καὶ ταῦτα, ὥς ἔοικε, καλλίῳ ἔτι ἔχων εἶπεῖν πόλιν τε καὶ ἄνδρα· ἀλλ' οὖν δὴ τὰς ἄλλας ἡμαρτημένας ἔλεγες, εἰ αὕτη ὀρθή. τῶν δὲ λοιπῶν πολιτειῶν ἐφησθα, ὥς μνημονεύω, τέτταρα εἶδη εἶναι. — Καὶ μὴν, ἡ δ' ὅς, ἐπιθυμῶ γε καὶ αὐτὸς 30 ἀκοῦσαι τίνας λέγεις τὰς τέτταρας πολιτείας. Οὐ χαλεπῶς, ἦν δ' ἐγώ, ἀκούσῃ. εἰσὶ γὰρ ἅς λέγω, αἵπερ

καὶ ὀνόματ' ἔχουσι, ἥ τε ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐπαινου-
μένη ἢ Κρητικὴ τε καὶ Λακωνικὴ αὕτη· καὶ δευτέρα
καὶ δευτέρως ἐπαινουμένη, καλουμένη δὲ ὀλιγαρχία,
συχνῶν γέμουσα κακῶν πολιτεία· ἥ τε ταύτη διάφο-
ρος καὶ ἐφεξῆς γιγνομένη, δημοκρατία· καὶ ἡ γενναία
δὴ τυραννὶς, καὶ πασῶν τούτων διαφέρουσα καὶ ἔσχα-
τον πόλεως νόσημα· ἥ τινα ἄλλην ἔχεις ἰδίαν πολι-
τείαν, ἥ τις καὶ ἐν εἰδει διαφανεῖ τινι κεῖται; δυνα-
στεῖται γὰρ καὶ ὠνηταὶ βασιλεῖται καὶ τοιαῦταί τινες
πολιτεῖαι μεταξὺ τι τούτων που εἰσὶ. εὖροι δ' ἂν τις
αὐτὰς οὐκ ἐλάττους περὶ τοὺς βαρβάρους ἢ τοὺς Ἑλ-
ληνας. Πολλοὶ γοῦν καὶ ἄτοποι, ἔφη, λέγονται. Οἰ-
σθα οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ ἀνθρώπων εἶδη τὸσαῦτα
ἀνάγκη τρόπον εἶναι ὅσαπερ καὶ πολιτείων; ἢ οἷα
ἐκ θρόνου ποθεῖν ἢ ἐκ πέτρας τὰς πολιτείας γίγνεσθαι,
ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῶν ἡθῶν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν, αἵ αὖ
ὥσπερ βέβηκτα τὰ ἄλλα ἐφεκλύσθηται; Οὐδαμῶς ἔγω-
γε, ἔφη, ἄλλοθεν ἢ ἐντεῦθεν. Οὐκ οὖν αἱ τῶν πόλεων
πέντε καὶ αἱ τῶν ἰδιωτῶν κατασκευαὶ τῆς ψυχῆς
πέντε ἂν εἶεν; Τί μῆν;

116 Ἐν ταυτῷ (p. 564 a).

Ἡ γὰρ ἄγαν ἐλευθερία ἔοικεν οὐκ εἰς ἄλλο τι ἢ
εἰς ἄγαν δουλείαν μεταβάλλειν καὶ ἰδιώτη καὶ πόλει.
Εἰκότως γάρ. Εἰκότως τοίνυν, εἶπον, οὐκ ἐξ ἄλλης πο-
λιτείας τυραννὶς καθίσταται ἢ ἐκ δημοκρατίας.

117 Τοῦ αὐτοῦ πολιτείας θ' (p. 576 d).

Μὴ ἐκπληττώμεθα εἰς τὸν τύραννον ἕνα ὄντι
βλέποντες, μηδ' εἰ τινες ὀλίγοι περὶ ἐκείνον· ἀλλ' ὥς
χρή, ὅλην τὴν πόλιν εἰσελθόντας θεάσασθαι, κατα-
δύντες εἰς ἅπασαν καὶ ἰδόντες, οὕτω δόξαν ἀποφαι-
νώμεθα. Ἀλλ' ὀρθῶς, ἔφη, προκαλεῖ· καὶ δῆλον

παντὶ ὅτι τυραννουμένης μὲν οὐκ ἔστιν ἀθλιωτέρα,
 βασιλευομένης δὲ οὐκ εὐδαιμονεστέρα.

118 Ἐν ταυτῷ (p. 580 a).

Ἴθι δὴ μοι, ἔφην ἐγώ, νῦν ἤδη ὥσπερ ὁ διὰ πάν-
 5 των κριτὴς ἀποφαίνεται, καὶ σὺ οὕτω· τίς πρῶτος
 κατὰ τὴν σὴν δόξαν εὐδαιμονίᾳ, καὶ τίς δεύτερος, καὶ
 τοὺς ἄλλους ἐξῆς πέντε ὄντας κρίναι, βασιλικόν, τιμο-
 κρατικόν, ὀλιγαρχικόν, δημοκρατικόν, τυραννικόν.
 Ἀλλὰ ῥαδίᾳ, ἔφη, κρίσις· καθάπερ γὰρ εἰσῆλθον
 10 ἔγωγε ὥσπερ χοροὺς κρίνω ἀρετῇ καὶ κακίᾳ, καὶ εὐ-
 δαιμονίᾳ, καὶ τῷ ἐναντίῳ. Μισθωσώμεθα οὖν κήρυ-
 κα, ἣν δ' ἐγώ, ἢ αὐτὸς ἂν εἰπω, ὅτι ὁ Ἀρίστωνος υἱός,
 τὸν ἄριστόν τε καὶ δικαιοτάτον εὐδαιμονεστάτον
 15 λέοντα αὐτοῦ· τὸν δὲ κάκιστόν τε καὶ ἀδικώτατον
 ἀθλιώτατον· τοῦτον δ' αὖ τυγχάνειν ὄντα, ὃς ἂν τυ-
 ραννικώτατος ᾖν, ἑαυτοῦ τε ὅτι μάλιστα τυραννῇ καὶ
 τῆς πόλεως.

119 Πλάτωνος νόμων γ' (p. 679 b).

20 Ἦι δ' ἂν ποτε ξυνοικίᾳ μήτε πλοῦτος ξυνοικῇ
 μήτε πενία, σχεδὸν ἐν ταύτῃ γενναιότατα ἦθη γίγνεται
 ἂν· οὔτε γὰρ ὕβρις οὔτ' ἀδικία, ξῆλοι τε αὖ καὶ φθό-
 νοι οὐκ ἐγγίγνονται.

120 Ἐν ταυτῷ (p. 688 a).

25 Τὸ δὲ ἕκον ἔλεγον, ὅτι τοῦτο μὲν πρὸς μίαν ἀρε-
 τήν, οὐσῶν τετάρων, κελεύει τίθεσθαι τοὺς νόμους·
 δέοι δὲ δὴ πρὸς πᾶσαν μὲν βλέπειν, μάλιστα δὲ πρὸς
 τὴν πρώτην καὶ τῆς ξυμπάσης ἡγεμόνα ἀρετῆς· φρο-
 νησις δ' εἴη τοῦτο καὶ νοῦς καὶ δόξα μετ' ἐρωτός τε
 30 καὶ ἐπιθυμίας τούτοις ἐπομένης.

121 Ἐν ταυτῷ (688 e).

Φαμὲν δὲ δὴ νῦν, καθ' ὁδὸν ἰόντες τὴν λοιπὴν τοῦ λόγου, τὴν μεγίστην ἀμαθίαν τότε ἐκείνην τὴν δύναντα ἀπολέσαι, καὶ νῦν ταυτὸ πεφυκέναι ποιεῖν ὥστε τὸν γε νομοθέτην, εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, πειρα-
τέον ταῖς πόλεσι φρόνησιν μὲν ὄσσην δύναντον ἐμπο-
εῖν, τὴν δὲ ἄνοιαν ὅτι μάλιστα ἐξαιρεῖν. Ἀῖνον. Τῆς οὖν ἡ μεγίστη δικαίως ἂν λέγοιτο ἀμαθία; σκοπεῖται εἰ συνδόξει καὶ σφῶν λεγόμενον. ἐγὼ μὲν δὴ τὴν τοι-
άνδε τίθεμαι. Ποίαν; Τὴν ὅταν τῷ τι δόξη καλὸν ἢ ἀγαθὸν εἶναι, μὴ φιλεῖ τοῦτο, ἀλλὰ μισεῖ, τὸ δὲ κο-
νηρὸν καὶ ἄδικον δοκοῦν εἶναι φιλεῖ τε καὶ ἀσπάσ-
ται. ταύτην διαφωνίαν λύπης τε καὶ ἡδονῆς πρὸς τὴν κατὰ λόγον δόξαν ἀμαθίαν φημὶ εἶναι τὴν ἐσχάτην, μεγίστην δέ, ὅτι πλήθους ἐστὶ τῆς ψυχῆς· τὸ γὰρ λυ-
πούμενον καὶ ἡδόμενον αὐτῆς ὅπερ δῆμὸς τε καὶ κλη-
θὼς πόλεως ἐστίν. ὅταν οὖν ἐπιστήμῃς ἢ δόξῃς ἢ λόγῳ ἐναντιῶται τοῖς φύσει ἀρχικοῖς ἢ ψυχῇ, τοῦτο ἄνοιαν προσαγορεύω· πόλεως τε, ὅταν ἄρχουσι καὶ νόμοις μὴ πείθεται τὸ πλῆθος, ταυτὸν καὶ δὴ καὶ ἐνὸς ἀνδρός, ὁπότεν καλοὶ ἐν ψυχῇ λόγοι ἐπὶ τῇ μηδὲν ποιῶσι πλέον, ἀλλὰ δὴ τούτοις πᾶν τὸ ὑναντίον ταύτας πάσας ἀμαθίας τὰς πλημμελεστάτας ἔγωγ' ἐν θείῃν πόλεως τε καὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν πολιτῶν, ἀλλ' οὐ τὰς τῶν δημιουργῶν, εἰ ἄρα πον καταμανθάνει, ὡς ξένοι, ὃ λέγω. Μανθάνομεν γε, ὡς φίλε, καὶ ἐγχο-
ροῦμεν ἃ λέγεις. Τοῦτο μὲν τοίνυν οὕτω πεφυκέναι δεδογμένον καὶ λεγόμενον, ὡς τοῖς εἰς ταῦτα ἀμαθι-
νοῦσι τῶν πολιτῶν οὐδὲν ἐπιτρεπτέον ἀρχῆς ἐχόν-
των, καὶ ὡς ἀμαθέσιν ὀνειδιστέον, ἂν καὶ πάντες λογι-
στικοὶ τε ὦσι καὶ πάντα τὰ κομψὰ καὶ ὅσα πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς πεφυκότητα διαπεποννημένοι ἅπαντα· τοῖς

δὲ τούναντίον ἔχοντας τούτων ὥς σοφοὺς τε προσρη-
 τέον, ἂν καὶ τὸ λεγόμενον μήτε γράμματα μήτε νεῖν
 ἐπιστῶνται, καὶ τὰς ἀρχὰς δοτέον ὥς ἔμφοροι· πῶς
 γὰρ ἂν, ὧ φίλοι, ἄνευ ξυμφωνίας γένοιτ' ἂν φρονή-
 5 σεως καὶ τὸ σμικρότατον εἶδος; οὐκ ἔστιν· ἀλλ' ἡ
 καλλίστη καὶ μεγίστη τῶν ξυμφωνιῶν μεγίστη δι-
 καιότατ' ἂν λέγοιτο σοφία· ἥς ὁ μὲν κατὰ λόγον ζῶν
 μέτοχος· ὁ δὲ ἀπολειπόμενος οἰκοφθόρος καὶ περὶ
 πόλιν οὐδαμῇ σωτήρ, ἀλλὰ πᾶν τούναντίον, ἀμαθαι-
 10 νων εἰς ταυτὰ ἐκάστοτε φαίνεται.

122 Ἐν ταυτῷ (p. 691 c).

Ἐάν τις μείζονα διδοῖ τοῖς ἐλάττοσι δύναμιν, πα-
 ρεῖς τὸ μέτριον, πλοίοις τε ἰστία καὶ σώμασι τροφήν
 καὶ ψυχὰς ἀρχάς, ἀνατρέπεται πονεῖν πάντα καὶ ἐξυ-
 15 βρῖζοντα τὰ μὲν εἰς νόσους θεί, τὰ δ' εἰς ἔκγονον
 ὕβρεως ἀδικίαν.

123 Ἐν ταυτῷ (p. 697 a).

Λέγομεν τοίνυν ὅτι πόλιν, ὥς ἔοικε, τὴν μέλλου-
 σαν σώζεσθαι τε καὶ εὐδαιμονήσειν εἰς δύναμιν ἀν-
 20 θρωπίνην δεῖ καὶ ἀναγκαῖον τιμὰς τε καὶ ἀτιμίας
 διανέμειν ὁρθῶς. ἔστι δὲ ὁρθῶς ἄρα τιμιώτατα μὲν
 καὶ πρῶτα τὰ περὶ τὴν ψυχὴν ἀγαθὰ κείσθαι, σω-
 φροσύνης ὑπαρχούσης αὐτῇ· δεύτερα δὲ τὰ περὶ τὸ
 σῶμα καλὰ καὶ ἀγαθὰ· καὶ τρίτα τὰ περὶ τὴν οὐσίαν
 25 καὶ χρήματα λεγόμενα. τούτων δὲ ἂν ἐκτός τις βαίνει
 νομοθέτης ἢ πόλις, εἰς τιμὰς ἢ χρήματα προάγουσα
 ἢ τι τῶν ὕστερον εἰς τὸ πρόσθεν τιμαῖς τάττουσα,
 οὗθ' ὅσιον οὔτε πολιτικὸν ἂν δορῇ πράγμα.

124 Τοῦ αὐτοῦ νόμων τετάρτῳ (p. 705 a).

30 Πρόσοικος γὰρ θαλάττῃ χώρᾳ τὸ μὲν παρ' ἐκά-
 στην ἡμέραν ἡδύ, μάλα γε μὴν ὄντως ἄλμυρον καὶ

πικρὸν γειτόνημα· ἐμπορίας γὰρ καὶ χρηματισμοῦ διὰ καπηλείας ἐμπιπλάσα αὐτήν, ἥθη καλίμβολα καὶ ἄπιστα ταῖς ψυχαῖς ἐντίκτουςα, αὐτήν τε πρὸς αὐτήν τὴν πόλιν ἄπιστον καὶ ἄφιλον ποιεῖ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὡσαύτως. παραμύθιον δὲ δὴς πρὸς ταῦτα καὶ τὸ πάμφορος εἶναι κέκτεται. τραχεία δὲ οὐσα δῆλον ὡς οὐκ ἂν πολύπορος τις εἴη καὶ πάμφορος ἅμα· τοῦτο γὰρ ἔχουσα, πολλὴν ἐξαγωγὴν ἂν παρεχόμενη, νομίσματος ἀργύρου καὶ χρυσοῦ πάλιν ἀντεμπίπλαιτ' ἂν, οὐ μείζον κακόν, ὡς ἔπος εἰπεῖν,¹¹ πόλει ἀνθ' ἑνὸς ἐν οὐδὲν ἂν γίγνοιτο εἰς γενναίων καὶ δικαίων ἡθῶν κτήσιν, ὡς ἔφαμεν, εἰ μεμνήμεθα, ἐν τοῖς πρόσθεν λόγοις. Ἀλλὰ μεμνήμεθα, καὶ συγχωροῦμεν τότε λέγειν ἡμᾶς ὀρθῶς καὶ τὰ νῦν.

125 Ἐν ταυτῷ (p. 708 e).

15

Ὡς οὐδεὶς ποτε ἀνθρώπων οὐδὲν νομοθετεῖ, τύχαι δὲ καὶ ξυμφοραὶ παντοῖαι πίπτουσαι παντοίως νομοθετοῦσι τὰ πάντα ἡμῖν· ἥ γὰρ πόλεμός τις βιάσάμενος ἀνέτρεψε πολιτείας καὶ μετέβαλε νόμους, ἡ πενίας χαλεπῆς ἀπορία· πολλὰ δὲ καὶ νόσοι ἀναγκάζουσιν καινοτομεῖν, λοιμῶν τε ἐμπιπτόντων, καὶ χρόνον ἐπὶ πολὺν ἐνιαυτῶν πολλῶν πολλακίς ἀκαιρία· ταῦτα δὴ πάντα προσιδὼν τις ἄρξειεν ἂν εἰπεῖν, ὅπερ ἐγὼ νῦν δὴ, θνητὸν μηδένα νομοθετεῖν μηδέν, τύχας δ' εἶναι σχεδὸν ἅπαντα τὰ ἀνθρώπινα πράγματα. τὸ δ' ἔστι περὶ τε ναυτιλίαν καὶ κυβερνητικὴν καὶ ἱατρικὴν καὶ στρατηγικὴν πάντα ταῦτ' εἰπόντα δοκεῖν εὖ λέγειν· ἀλλὰ γὰρ ὁμῶς αὐ καὶ τόδ' ἔστιν εὖ λέγοντα λέγειν ἐν τοῖς αὐτοῖς τούτοις. Τὸ ποῖον; Ὡς θεὸς μὲν πάντα καὶ μετὰ θεοῦ τύχη καὶ καιρὸς τὰ ἀνθρώπινα³⁰ διακυβερνᾷ ξύμπαντα ἡμερῶτερον μὴν τρίτον

συνγωρηῆσαι τούτοις δεῖν ἔπεσθαι τέχνην· καιρῷ γὰρ
 χειμῶνος συλλαβέσθαι κυβερνητικὴν, μέγα πλεονέ-
 κτημα ἔργον· ἂν θείην· ἢ πῶς; οὐκ οὖν καὶ τοῖς ἄλ-
 5 τοις ὡσαύτως κατὰ τὸν αὐτὸν ἂν ἔχοι λόγον, καὶ δὴ
 καὶ νομοθεσία ταυτὸν τοῦτο δοτέον, τῶν ἄλλων ξυμ-
 πιπτόντων ὅσα δεῖ χάρα συντυχεῖν, εἰ μέλλει ποτὲ
 εὐδαιμόνως οἰκῆσειν, τὸν νομοθέτην ἀληθείας ἐχόμε-
 νον τῇ τοιαύτῃ παραπεσεῖν ἐκάστοτε πόλει δεῖν. Ἀλη-
 θέστατα λέγεις.

10 126 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ε' (p. 743 c).

Ἡμῖν δὲ ἡ τῶν νόμων ὑπόθεσις ἐνταῦθα ἐβλεπεν,
 ὅπως ὡς εὐδαιμονέστατοι ἔσονται καὶ ὅ τι μάλιστα
 ἀλλήλοις φίλοι· εἶεν δὲ οὐκ ἂν ποτε πολίται ἀλλήλοις
 φίλοι, ὅπου πολλὰ μὲν δίκαι ἐν ἀλλήλοις εἶεν, πολ-
 15 λὰ δὲ ἀδικίαι, ἀλλ' ὅπου ὡς ὅτι σμικρόταται καὶ ὀλί-
 γισται. λέγομεν δὴ, μῆτε εἶναι χρυσὸν δεῖν μῆτε
 ἄργυρον ἐν τῇ πόλει, μῆτε αὐτὸν χρηματισμὸν πολὺν
 διὰ βανανσίας καὶ τόκων μηδὲ βοσκημάτων αἰσχροῶν,
 ἀλλ' ὅσα γεωργία δίδωσι καὶ φέρει, καὶ τούτων ὀπόσα
 20 μὴ χρηματιζόμενον ἀναγκάσειεν ἀμελεῖν ἂν ἔνεκα
 πέφυκε τὰ χρήματα· ταῦτα δ' ἐστὶ ψυχὴ καὶ σῶμα, ἃ
 χωρὶς γυμναστικῆς καὶ τῆς ἄλλης παιδείας οὐκ ἂν
 ποτε γένοιτο ἄξια λόγου. διὸ δὴ χρημάτων ἐπιμέλειαν
 οὐχ ἅπαξ εἰρήκαμεν ὡς χρὴ τελευταῖον τιμᾶν· ὄντων
 25 γὰρ τριῶν τῶν ἀπάντων περὶ ἃ πᾶς ἀνθρώπος σπου-
 δάζει, τελευταῖον καὶ τρίτον ἐστὶν ἡ τῶν χρημάτων
 ὀρθῶς σπουδαζομένη σπουδὴ, σώματος δὲ πέρι μέση,
 πρώτη δὲ ἡ τῆς ψυχῆς. καὶ δὴ καὶ νῦν, ἣν διεξερχό-
 μεθα πολιτείαν, εἰ μὲν τὰς τιμὰς οὕτω τάττεται, ὅρ-
 30 θῶς νομοθετεῖται· εἰ δὲ τις τῶν προσταττομένων
 αὐτόθι νόμων σωφροσύνης ἐμπροσθεν ὑγίειαν ἐν τῇ

πόλει φανείται ποιῶν τιμίαν ἢ πλοῦτον ὑγίειας
καὶ τοῦ σωφρονεῖν, οὐκ ὀρθῶς ἂν φανείται τιθέ-
μενος.

127 Ἐν ταυτῷ (p. 744 d).

Δεῖ γὰρ ἐν πόλει πον, φάμεν τῇ τοῦ μεγίστου νοσήματος οὐ μεθεξούση, ὃ διάστασιν ἢ στάσιν ὀρθότερον ἂν εἴη κεκληῖσθαι, μήτε πενίαν τὴν χαλεπὴν ἐνεῖναι παρὰ τισι τῶν πολιτῶν μήτ' αὐτὸν πλοῦτον, ὥς ἀμφοτέρω τικτόντων ταῦτα ἀμφοτέρω.

128 Πλάτωνος νόμων θ' (p. 874 d).

Ὡς ἄρα νόμους ἀνθρώποις ἀναγκαῖον τίθεσθαι καὶ ζῆν κατὰ νόμους, ἢ μηδὲν διαφέρειν τῶν πάντῃ ἀγριωτάτων θηρίων. ἡ δὲ αἰτία τούτων ἦδε, ὅτι φύσις ἀνθρώπων οὐδενὸς ἱκανὴ φύεται, ὥστε γινώσκειν τε τὰ συμφέροντα ἀνθρώποις εἰς πολιτείαν, καὶ γνοῦσα τὸ βέλτιστον αἰεὶ δύνασθαι τε καὶ ἐθέλειν πράττειν· γινώσκει μὲν γὰρ πρῶτον χαλεπὸν, ὅτι πολιτικῇ καὶ ἀληθεὶ τέχνῃ οὐ τὸ ἴδιον, ἀλλὰ τὸ κοινὸν ἀνάγκη μέλειν· τὸ μὲν γὰρ κοινὸν ξυνδεῖ, τὸ δὲ ἴδιον διασπᾷ τὰς πόλεις· καὶ ὅτι συμφέρει τῷ κοινῷ τε καὶ ἰδίῳ τοῖν ἀμφοῖν, ἣν τὸ κοινὸν τιθῆται καλῶς μᾶλλον ἢ τὸ ἴδιον.

129 Ἀρχύτα.

Πονηρῶν ἀθέων νόμοι θεῶν ἄγραφοι ἀντινομ-
ξόμενοι πονηρὰν μοῖραν καὶ ξαμίαν τῷ μὴ πειθομένῳ διδόντες, πατέρες καὶ ἀγεμόνες τῶν γεγραμμένων νόμων καὶ δογμάτων ἀνθρώποις τεθέντων.

130 Διωτογένους Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ ὁσιότητος.

Καλῶς δὲ καὶ τὸ τὸν θεὸν ἐν ἀρχῇ τῷ δαίμονι

καὶ τῷ ἀρίστῳ ἐπικαλέεσθαι, οὐχ ὥς δεόμενον τινὸς τῶν τοιούτων, ἀλλ' εἰς τὸ μνασθέντας κατακοσμηθῆμεν τὰν ψυχάν· ἐπειδὴ γὰρ ἀπ' αὐτῶν ἐσμεν καὶ κεκοινωνήκαμεν τῷ θεῷ, ποθ' ἄκον τι κρίναντι ἅμμε.
 5 διὸ καὶ βούλονται ἐκείλως αὐτοῖς ἅπαντα ἡμᾶς ἐπιτελὲν δικαιοπραγέοντας. ἔπειτα γὰρ τέτορες αἰτίαι τὰ σύμπαντα περαίνονται καὶ ἐπὶ τέλος ἐπιτίθεντι, φύσις καὶ νόμος καὶ τέχνη καὶ τύχη· καὶ τῶν μὲν ἐξ ἄθεος ποτὶ συμφωνίαν πολιτικὰν φερόντων νόμος
 10 ἐπιστάτας καὶ δαμιουργός· τῶν δὲ διὰ φρονάσιος ἀνθρωπίνως τελεθόντων, τέχνη λέγοιτό καὶ δικαίως μάτηρ τε καὶ ἀγεμὼν ἡμεν· τῶν δὲ εἰκᾶ τε καὶ ὥς ἔτυχεν ἀπὸ τῷ αὐτομάτῳ ὁμοίως ποτιπιπτόντων τοῖς χρηστοῖς τε καὶ πονηροῖς, τύχην τῶν τοιούτων αἰτίαν
 15 φασοῦμεν· ταύταν δ' οὐτ' ἐν μέτρῳ οὐτ' ἐν ὄρφ τεταγμέναν, καὶ πεφρονημένως ἕκαστα ποιεῖν * γενναθεῖσα δὲ ἂ ἐξ αὐτῶν τῷ γένεος ἅμφω κινεῖται.

131 Τῶν ἐπὶ τὰ σοφῶν περὶ πολιτείας.

Εἰ δὲ βούλει καὶ νῦν, ἔφη ὁ Σόλων, περὶ πολιτείας ἀκούσαι, δοκεῖ μοι πόλις ἄριστα πράττειν καὶ
 20 μάλιστα σώζειν δημοκρατίαν, ἐν ἣ τὸν ἀδικήσαντα τοῦ ἀδικηθέντος οὐδὲν ἤτερον οἱ μὴ ἀδικηθέντες προβάλλονται καὶ κολάζουσι. δεύτερος δὲ ὁ Βίαιος ἔφη, κρατίστην εἶναι δημοκρατίαν, ἐν ἣ πάντες ὥς τύραν-
 25 νον φοβοῦνται τὸν νόμον. ἔπειτα Θαλῆς, τὴν μῆτε πλουσίους ἔχουσιν ἄγαν, μῆτε πένητας πολίτας. μετὰ δὲ τοῦτον ὁ Περίανδρος, ἐν ἣ τῶν ἄλλων ἴσων νομιζομένων, ἀρετὴ τὸ βέλτιον ὀρίζεται, κακία δὲ τὸ χεῖρον. πέμπτος δὲ ὁ Κλεόβουλος ἔφη, μάλιστα
 30 σωφρονεῖν δῆμον, ὅπου τὸν φόγον μᾶλλον οἱ πολίτευόμενοι δεδοίκασιν ἢ τὸν νόμον. ἔκτος δὲ Πιττα-

κός, ὅπου τοῖς πονηροῖς οὐκ ἔστιν ἄρχειν. ὁ δὲ Χεῖλων ἀπεφνήατο, τὴν μάλιστα νόμων ἥκιστα δὲ ζητόρων ἀκούουσαν πολιτεῖαν, ἀρίστην εἶναι. (Plat. Mor. p. 154 d.)

132 Ἀρχύτα Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ νόμου καὶ δικαιοσύνης.

Νόμος ποτ' ἀνθρώπων ψυχάν τε καὶ βίον ὅπερ ἁρμονία ποτ' ἀκοάν τε καὶ φωνάν· ὃ τε γὰρ νόμος παιδεύει μὲν τὰν ψυχάν συνίστημι δὲ τὸν βίον, ἃ τε ἁρμονία ἐπιστάμονα μὲν ποιεῖ τὰν ἀκοὰν ὁμόλογον δὲ τὰν φωνάν. φωνὴ δ' ἐγὼ πᾶσαν κοινωνίαν ἐξ ἄρχοντος καὶ ἀρχομένου συνεστάμεν καὶ τρίτον νόμων. νόμων δὲ ὁ μὲν ἐμψυχος, βασιλεὺς, ὃ δὲ ἄψυχος, γράμμα. πρῶτος ὦν ὁ νόμος· τοῦτ' ἂν γὰρ ὁ μὲν βασιλεὺς νόμιμος, ὃ δ' ἄρχων ἀκόλουθος, ὃ δ' ἀρχόμενος ἐλεύθερος, ἃ δ' ὅλα κοινωνία εὐδαίμων· καὶ τοῦτ' ἀπαρτίζουσι μὲν βασιλεὺς τύραννος, ὃ δὲ ἄρχων ἀνακόλουθος, ὃ δ' ἀρχόμενος δοῦλος, ἃ δ' ὅλα κοινωνία κακοδαίμων. συνείρονται μὲν γὰρ τὰ πράξεις ἐκ τῶ ἄρχεν καὶ ἐκ τῶ ἄρχεσθαι καὶ τρίτον ἐκ τῶ κρατέν. τὸ μὲν ὦν ἄρχεν τῶ κρείσσονος οἰκῆτον, τὸ δ' ἄρχεσθαι τῶ χερότερον, τὸ δὲ κρατεῖν ἀμφοτέρων· ἄρχει μὲν γὰρ τὸ λόγον ἔχον τῆς ψυχῆς, ἄρχεται δὲ τὸ ἄλογον, κρατεῦντι δὲ τῶν παθῶν ἀμφοτέρω. γίνεται γὰρ ἐκ τῆς ἐκατέρων συναρμογῆς ἀρετά, αὐτὰ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἀδονῶν καὶ ἀπὸ τῶν λυπῶν ἐς ἀρεμίαν καὶ ἀπάθειαν ἀπάγει τὰν ψυχάν.

133 Ἐν ταυτῷ.

Δεῖ δὲ τὸν νόμον ἀκόλουθον ἡμεῖς τῇ φύσει, δυνατὸν τοῖς πράγμασι, συμφέροντα τῇ πολιτικῇ και-

νωνία· αἵτε γὰρ ἐνὸς τούτων αἵτε πληόνων αἵτε
 πάντων ἀπολείπεται, ἥτοι οὐ νόμος ἢ οὐ τέλειος
 νόμος ἐσεῖται. ἀκόλουθος μὲν ὢν κα εἴη τᾷ φύσει
 μιμεόμενος τὸ τᾷς φύσιος δίκαιον· τοῦτο δὲ ἐστὶν
 5 τὸ ἀνάλογον καὶ τὸ ἐπιβάλλον ἐκάστῳ κατὰν ἐκάστῳ
 ἀξίαν. δυνατὸς δέ, αἱ ποτὶ τῶς νομοθετευμένως ἔχει
 τὰν συναρμόγαν· πολλοὶ γὰρ τὸ τᾷ φύσει καὶ πρᾶ-
 τιν ἀγαθὸν [οὐχ] ἱκανοὶ δέξασθαι, τὸ δὲ ποθ' αὐ-
 τῶς καὶ τὸ ἐνδεχόμενον· οὕτω γὰρ καὶ τοὶ νοσέοντι.
 10 καὶ τοὶ κάμνουσι τυγχάνουσι ἐπιμελείας. συμφέρων
 δὲ τᾷ πολιτικῇ κοινωνίᾳ, αἵκα μὴ μόναρχος ἢ καὶ
 ἰδιωφελὴς ὁ νόμος, κοινωνοφελὴς δὲ καὶ διὰ πάντων
 διατείνων. δεῖ δὲ καὶ ποτὶ τὰν χώραν καὶ ποτὶ τῶς
 τόπως ἀποβλέπειν τὸν νόμον· οὔτε γὰρ γὰρ τῶς αὐ-
 15 τῶς καρπῶς, οὔτε ψυχὰ ἀνθρώπων τὰν αὐτὰν ἀρε-
 τὰν παραδέξασθαι δύναται. διὸ τὸ δίκαιον τοὶ μὲν
 ἀριστοκρατικὸν τοὶ δὲ δαμοκρατικὸν τοὶ δὲ ὀλιγαρχι-
 κὸν ποιοῦντι· καὶ τὸ ἀριστοκρατικὸν κατὰν ὑπε-
 ς ναντίαν μεσότηα· τοῖς μὲν γὰρ μέσοσι μέζοντας τῶς
 20 λόγως, τοῖς δὲ μήσοσι μήοντας διανέμει ἡ ἀναλογία
 αὐτὰ· τὸ δὲ δαμοκρατικὸν κατὰν γεωμετρικάν· ἐν
 γὰρ ταῦτα τοὶ λόγοι ἴσοι τῶν μεζόνων καὶ μηόνων
 μεγεθέων· τὸ δὲ ὀλιγαρχικὸν καὶ τυραννικὸν κατ-
 τὰν ἀριθμητικάν· ἀντιάζει γὰρ αὐτὰ τᾷ ὑπερναντίᾳ·
 25 τοῖς γὰρ μήσοσι μέζοντας τῶς λόγως, τοῖς δὲ μέσοσι
 μήοντας. ταὶ μὲν ὢν ἰδέαι τᾷς διανομαῖς τοσαῦται·
 ταὶ δὲ εἰκόνες ἐν ταῖς πολιτείαις καὶ τοῖς οἰκοῖς θεω-
 ρεῦνται· τιμαὶ τε γὰρ καὶ κολάσεις καὶ ἀρχαὶ ἢ
 ἐξ ἴσω τοῖς μέσοσι καὶ μήσοσι διανέμονται, ἢ ἐξ ἀνίσω
 30 ἢ τῷ ἀρετᾷ ὑπερέχεν ἢ τῷ πλούτῳ ἢ καὶ δυνάμει.
 τὸ μὲν ὢν ἐξ ἴσω δαμοκρατικόν, τὸ δὲ ἐξ ἀνίσω ἀρι-
 στοκρατικὸν ἢ ὀλιγαρχικόν.

134 Ἐν ταυτῷ.

Δεῖ δὴ τὸν νόμον τὸν κάρριον καὶ τὰν πόλιν ἐκ πασῶν σύνθετον εἶμεν τῶν ἄλλων πολιτειῶν· καὶ ἔχεν τι δαμοκρατίας, ἔχεν τι ὀλιγαρχίας, ἔχεν τι βασιλῆας καὶ ἀριστοκρατίας· ὥσπερ καὶ ἐν τῇ Λακεδαιμόνι· τοὶ μὲν γὰρ βασιλεῖς τᾷς μοναρχίας, τοὶ δὲ γέροντες τᾷς ἀριστοκρατίας, τοὶ δὲ ἑφοροὶ τᾷς ὀλιγαρχίας, ἱππαγρέται δὲ καὶ κόροι τᾷς δαμοκρατίας. δεῖ τοίνυν τὸν νόμον μὴ μόνον ἀγαθὸν καὶ καλὸν ἦμεν, ἀλλὰ καὶ ἀντιπεπονθέναι τοῖς αὐτῷ μετέσ-¹σιν· οὗτος γὰρ ἰσχυρὸς καὶ βέβαιος· τὸ δ' ἀντιπεπονθέναι λέγω αὐτῷ, καὶ ἄρχεν καὶ ἄρχεσθαι τὰν αὐτὰν ἀρχάν, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ εὐνομοωτάτῃ Λακεδαιμόνι. τοῖς μὲν γὰρ βασιλεῦσιν τοὶ ἑφοροὶ ἀντι-²κάθηνται, τοῦτοις δ' οἱ γέροντες, μέσοι δ' οἱ κόροι καὶ ἱππαγρέται· ἐφ' ὃ γὰρ ἂν φέσωντι τοὶ πλεονε-³κτέοντες τῶν ἀρχόντων, οὗτοι τοῖς ἄλλοις ὑποτί-⁴θενται.

δεῖ τὸν νόμον τὰ περὶ θεῶς καὶ δαίμονας καὶ γονέας καὶ ὅλως τὰ καλὰ καὶ τίμια πρῶτα τίθεσθαι,⁵ δεύτερον δὲ τὰ συμφέροντα· τὰ γὰρ μήονα τοῖς μέ-⁶ξοσιν ἀκολουθῆν ποθᾷκει, καὶ μὴ ἐν οἰκήμασι καὶ θυρώμασιν ἐνῆμεν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἄθεσι τῶν πολι-⁷τευομένων. οὐδὲ γὰρ ἐν Λακεδαιμόνι τῇ εὐνομοωτάτῃ πλάθει γραμμάτων ἡ πόλις διοικεῖται, πολὺ δὲ μάλ-⁸λον [ἐν] τοῖς τρόποις τῶν πολιτευομένων. συμφέροντα δὲ τῇ πολιτικῇ κοινωνίᾳ, αἵκα μὴ μόναρχος ἢ καὶ ἰδιωφελής, κοινωνοφελής δὲ καὶ διὰ πάντων διατείνων ὁ νόμος· καὶ τὰν ξαμίαν ἐς τὰν αἰσχύναν καὶ τὰν ἀτι-⁹μίαν ἀμφέρει, μὴ ἐς τὰν τῶν χρημάτων ἀποβολάν.¹⁰ ἐκ μὲν γὰρ τῷ τῇ αἰσχύνῃ ξαμιοῦσθαι, κοσμιότατα καὶ χρηστότατα σπουδάζοντι, ὅπως τὰν ἐν τοῖς νό-

μοις ξαμῖαν ἀκοινώνατον ἔχοντι· ἐκ δὲ τῶ χρημάτων,
 χρήματα περὶ πλείστῳ ποιησοῦνται, μέγιστον φάρμα-
 κον ὑπολαμβάνοντες ἡμεν τῶν ἀμαρτημάτων. ἄριστον
 μὲν ὦν τὰν ὅλαν πόλιν οὕτως συντετάχθαι, ὥστε μη-
 5 δυνὸς ποτιδεῖσθαι ἔξωθεν, μήτε κατ' ἀρετὰν μήτε
 κατὰ δύναμιν μήτε κατ' ἄλλαν μηδεμίαν αἰτίαν· οὕτω
 γὰρ καὶ σῶμα καὶ οἰκίαν καὶ στρατεύμα συντετάχθαι
 καλῶς, τὸ ἐν αὐτῷ ἔχον τὰν αἰτίαν τῆς σωτηρίας, ἀλ-
 λά μὴ ἔξωθεν· σῶμα μέντοι κάρρον, οἰκία δὲ συγκει-
 10 μένα καλῶς, στρατεύμα δὲ τὸ μὴ μισθοφόρον μηδὲ
 ἀγύμναστον· κρέσσονα γὰρ τὰ οὕτως συνταχθέντα
 γίνεται τῶν ἄλλων· καὶ ἐλεύθερα μὲν καὶ ἀδούλωτα,
 οὐ πολλῶν ποτιδόμενα ποτι τὰν διαμονήν, ὀλίγων δὲ
 καὶ εὐπαρακομίστων· οὕτω γὰρ [αὖ] ὁ μὲν ἰσχυρὸς τῷ
 15 βάρει, ὁ δὲ γυμναστὰς τῷ ῥίγει περιγίνεται· γυ-
 μνάζοντι γὰρ ταὶ τύχαι καὶ ταὶ συμφοραὶ τὼς ἀνθρώ-
 πους, ἐπεὶ καὶ τῷ σώφρονι καὶ διακοναθέντι καὶ σώ-
 ματι καὶ ψυχῇ καὶ τροφῇ ἀδεία φαίνεται πᾶσα καὶ πο-
 τόν, καὶ εὐνὰ δὲ ἅ μετὰ φυλλάδος, τῷ δὲ τρυφᾷ καὶ
 20 συβαρῶντι ἐμποριουμένῳ καὶ ἅ τῷ μεγάλῳ βασιλεὺς
 παρασκευὰ δυσάρεστος καὶ ἀλλοτρία. τὸν νόμον ὦν
 ἐν τοῖς ἄθεσι καὶ τοῖς ἐπιταδεύμασι τῶν πολιτῶν ἐγ-
 χράζεσθαι δεῖ· τὼς γὰρ πολίτας αὐτάρκειας θήσει, καὶ
 διανεμεῖ τὸ κατ' ἀξίαν ἐκάστῳ καὶ τὸ ἐπιβάλλον· οὐ-
 25 τω γὰρ καὶ ὁ ἄλιος φερόμενος διὰ τῷ ξωφορῶ κύνκλω
 διανέμει τοῖς ἐπὶ γᾶς πᾶσι καὶ γενέσιος καὶ τροφᾶς
 καὶ βιοτῆς τὰν ποθάκουσαν μοῖραν, οἶον εὐνομίαν
 τὰν εὐκρασίαν τῶν ὠρᾶν παρασκευαζόμενος. διὸ καὶ
 νόμιος καὶ νεμήτιος Ζεὺς καλέεται, καὶ νομεὺς ὁ δια-
 30 νέμων τὰς τροφὰς τοῖς ὀλέσιν· καὶ τὰ τῶν κιδάρω-
 δᾶν δὲ αἰεσίματα νομοί· συντάσσοντι γὰρ καὶ ταῦτα
 τὰν ψυχὰν ἁρμονίᾳ καὶ ῥυθμοῖς καὶ μέτροις αἰεδόμενα.

135 Ἐκ τοῦ Ἀρχύτου περὶ μαθημάτων.

Δεῖ γὰρ ἢ μαθόντα παρ' ἄλλω ἢ αὐτὸν ἐξευρόντα ὦν ἐπιστάμων ἦσθα ἐπιστάμονα γενέσθαι. τὸ μὲν ὦν μαθὲν παρ' ἄλλω καὶ ἀλλότριον, τὸ δ' ἐξευρὲν αὐτὸν δι' αὐτῷ καὶ ἰδιον. ἐξευρὲν δὲ μὴ ζητοῦντα [ἀπο-⁵ ρον καὶ σπάνιον, ζητοῦντα δὲ] εὖπορον καὶ ῥάδιον, μὴ ἐπιστάμενον δὲ ζητὲν ἀδύνατον. στάσιν μὲν ἐπαυσεν, ὁμόνοιαν δὲ αὐξήσεν λογισμὸς εὐρεθεῖς· πλεονεξία τε γὰρ οὐκ ἔστι τούτῳ γενομένῳ καὶ ἰσότης ἔστιν· τούτῳ γὰρ περὶ τῶν συναλλαγμάτων διαλλα-¹⁰ σόμεθα. διὰ τοῦτον ὦν οἱ πένητες λαμβάνοντι παρὰ τῶν δυναμένων, οἳ τε πλούσιοι διδόντι τοῖς δεομένοις, πιστεύοντες ἀμφοτέροι διὰ τούτῳ τὸ ἴσον ἐξεῖν. κανὼν δὲ καὶ κωλυτὴρ τῶν ἀδικούντων τῶς μὲν ἐπισταμένως λογίζεσθαι πρὶν ἀδικῆν ἐπαυσεν, πείσας ὅτι¹⁵ οὐ δυνασοῦνται λαθὲν ὅταν ἐπ' αὐτὸ ἐλθῶντι, τῶς δὲ μὴ ἐπισταμένως ἐν αὐτῷ δηλώσας ἀδικούντας ἐκώλυσεν ἀδικῆσαι.

136 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ ὅτι γυναικα παιδευτέον.²⁰

Μὴ παιδὶ μάχαιραν, ἢ παροιμίᾳ φησὶν· ἐγὼ δὲ φαίην ἄν, μὴ παιδὶ πλοῦτον μηδὲ ἀνδρὶ ἀπαιδεύτῳ δυναστεῖαν.

137 Αἰσώπου.

Αἰσωπος τότε ἔλεγεν κακῶς ἔσεσθαι πᾶσιν, ὅταν²⁵ πάντες πάντα ἐπιτηδεύωσιν.

138 Ἐκ τῶν Δημοσθένους Φιλιππικῶν (p. 66, 7).

Αἴτιον δὲ τούτων, ὅτι πάντας, ὧς Ἀθηναῖοι, τοὺς πλεονεκτεῖν ζητοῦντας ἐργῶ κωλύειν καὶ πράξεσθαι³⁰ οὐχὶ λόγοις δεόν.

139 Ἐπικούρου.

Οἱ νόμοι χάριν τῶν σοφῶν κέινται οὐχ ὅπως μὴ ἀδικῶσιν, ἀλλ' ὅπως μὴ ἀδικῶνται.

140 Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χρειῶν.

⁵ Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ ἔφη πόλεως εἶναι τὴν ψυχὴν τοὺς νόμους. ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα στερηθὲν ψυχῆς πίπτει, οὕτω καὶ πόλις μὴ ὄντων νόμων καταλύεται.

141 Θουκυδίδου ἱστορίας (V, 111) ἐκ δημογρορίας Ἀθηναίων.

⁰ Ὡς οἱ τινες τοῖς μὲν ἴσοις μὴ εἰκονοῦσι, τοῖς δὲ κρεῖττοσι καλῶς προσφέρονται, εἰς δὲ τοὺς ἥσσους μέτριοι εἰσι, πλείστ' ἂν ὀφθοῖντο.

142 Εὐσεβίου.

Πλοῦτος ἐν πόλει τῇ μελλούσῃ εὐδαιμονέειν ἀρετῆς μήκοτε προτιμηθεῖη, ὅπως μὴ διὰ τοῦτο ἐς τὴν ἐκείνου ἐπιθυμίην πάντων συρρεόντων ὀλιγωρήη καὶ ἀνασκησίῃ ἀρετῆς ψυχῇσι τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἐμφυῇ. ἀρετῆς γὰρ ἀτιμαζομένης, πλοῦτος μοῦνος σπουδαζόμενος καὶ ἐνδυναστεύσας ὕβριός τε καὶ ὑπερηφανίης ⁰ ὑπηρέτης καὶ πάντων κακῶν (ὑπ' ἐξουσίης τε καὶ τοῦ ἀνεπιπλήκτου * τᾶς ἀπεστώσης ἀρετῆς οὐδεὶς ἀνακαλέσεται) χορηγὸς γίνεται.

143 Τοῦ αὐτοῦ.

⁵ Ἀρχουσιν ἢ ὀφειλευμένη αἰδῶς καὶ τιμὴ φυλασσόμενῃ κόσμον σῶζει πόλιος καὶ διατηρεῖται.

144 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Γοργίου (p. 476 a).

Μετὰ τοῦτο δὲ περὶ οὗ τὸ δεύτερον ἡμφισβητήσαμεν, σκεψάμεθα, τὸ ἀδικοῦντα διδόναι δίκην ἄρα μέγιστον τῶν κακῶν ἐστίν, ὥς σὺ ᾤου, ἢ μείζον τὸ μὴ ³⁰ διδόναι, ὥς αὖ ἐγὼ ᾤμην. σκοπάμεθα δὲ τῇδε· τὸ

διδόναι δίκην καὶ τὸ κολάζεσθαι δικαίως ἀδικούντα,
 ἄρα τὸ αὐτὸ καλεῖς; Ἐγώ γε. Ἐχεις οὖν λέγειν, ὡς
 οὐχὶ τὰ γε δίκαια πάντα καλὰ ἐστὶ καθόσον καὶ δι-
 καια; καὶ διασκεψάμενος εἶπέ. Ἀλλὰ μοι δοκεῖ, ὦ
 Σώκратες. Σκόπει δὴ καὶ τόδε· ἄρα εἰ τις τι ποιῇ,⁵
 ἀνάγκη τι εἶναι καὶ πάσχειν ὑπὸ τούτου τοῦ ποιούν-
 τος; Ἐμοιγε δοκεῖ. Ἄρα τοῦτο πάσχον, ὃ τὸ ποιῶν
 ποιεῖ, καὶ τοιοῦτον οἶον ποιεῖ τὸ ποιῶν; λέγω δὲ τοι-
 όνδε· εἰ τις τύπτει, ἀνάγκη τι τύπτεσθαι; Ἀνάγκη.
 Καὶ εἰ σφόδρα τύπτει ἢ ταχὺ ὁ τύπτων, οὕτω καὶ τὸ¹⁰
 τυπτόμενον τύπτεσθαι; Ναί. Τοιοῦτον ἄρα πάθος
 τῷ τυπτομένῳ ἐστὶν οἶον ἂν τὸ τύπτον ποιῇ. Πάν-
 γε. Οὐκ οὖν καὶ εἰ καίει τις, ἀνάγκη τι καίεσθαι;
 Πῶς γάρ οὔ; Καὶ εἰ σφόδρα γε καὶ εἰ ἀλγεινῶς, οὐ-
 τως καίεσθαι τὸ καίόμενον ὡς ἂν τὸ καῖον καίῃ. Πά-¹⁵
 νυ γε. Οὐκ οὖν καὶ εἰ τέμνει τις, ὁ αὐτὸς λόγος; τέ-
 μνεται γάρ τι. Ναί. Καὶ εἰ μέγα γε ἢ βαθὺ τὸ τμήμα
 ἢ ἀλγεινόν, τοιοῦτον τμήμα τέμνεται τὸ τεμνόμενον
 οἶον τὸ τέμνον τέμνει; Φαίνεται. Συλλήβδην δὴ ὅρα,
 εἰ ὁμολογεῖς ὃ ἄρτι ἔλεγον περὶ πάντων, οἶον ἂν ποιῇ²⁰
 τὸ ποιῶν τοιοῦτον τὸ πάσχον πάσχειν. Ἀλλ' ὁμολο-
 γῶ. Τούτων δὴ ὁμολογουμένων, τὸ δίκην διδόναι
 πότερον πάσχειν τί ἐστὶν ἢ ποιεῖν; Ἀνάγκη, ὦ Σώ-
 κратες, πάσχειν. Οὐκ οὖν ὑπὸ τινος ποιούντος; Πῶς
 γάρ οὔ; ὑπὸ γε τοῦ κολάζοντος. Ὁ δὲ ὀρθῶς κολάζων²⁵
 δικαίως κολάζει; Ναί. Δίκαια ποιῶν ἢ οὔ; Δίκαια.
 Οὐκ οὖν ὁ κολαζόμενος δίκην διδούς δίκαια πάσχει;
 Φαίνεται. Τὰ δὲ δίκαιά που καλὰ ὁμολογεῖται; Πάν-
 γε. Τούτων ἄρα ὃ μὲν ποιεῖ καλὰ, ὃ δὲ πάσχει, ὁ κολα-
 ζόμενος; Ναί. Οὐκ οὖν εἴπερ καλὰ, ἀγαθὰ; ἢ γάρ³⁰
 ἡδέα ἢ ὠφέλιμα; Ἀνάγκη. Ἀγαθὰ ἄρα πάσχει ὁ δίκην
 διδούς; Ἐοικεν. Ὡφελεῖται ἄρα; Ναί. Ἄρα ἤνπερ

ἐγὼ ὑπολαμβάνω τὴν ὠφέλειαν; βελτίων τὴν ψυχὴν
 γίγνεται, εἴπερ δικαίως κολάζεται; Εἰκὸς γε. Κακίας
 ἄρα ψυχῆς ἀπαλλάττεται ὁ δίκην διδούς; Ναί. Ἄρ'
 οὖν τοῦ μεγίστου ἀπαλλάττεται κακοῦ; ὧδε δὲ σκό-
 5 πει· ἐν χρημάτων κατασκευῇ ἀνθρώπου κακίαν ἄλ-
 λην τινα ἐνορᾷς ἢ πενίαν; Οὐκ ἄλλα πενίαν. Τί δ';
 ἐν σώματος κατασκευῇ κακίαν φήσais ἀσθένειαν εἶ-
 ναι καὶ νόσον καὶ αἰσχος καὶ τὰ τοιαῦτα; Ἐρωγε.
 Οὐκ οὖν καὶ ἐν ψυχῇ ἡγῇ πονηρίαν τινα εἶναι; Πῶς
 10 γάρ οὔ; Ταύτην οὖν οὐκ ἀδικίαν καλεῖς καὶ ἀμαθίαν
 καὶ δειλίαν καὶ τὰ τοιαῦτα; Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκ οὖν
 χρημάτων καὶ σώματος καὶ ψυχῆς, τριῶν ὄντων, τρι-
 τὰς εἰρηκας πονηρίας, πενίαν, νόσον, ἀδικίαν; Ναί.
 Τίς τούτων τῶν πονηριῶν αἰσχίστη; οὐχ ἡ ἀδικία
 15 καὶ συλλήβδην ἢ τῆς ψυχῆς πονηρία; Πολύ γε.
 Εἰ δὲ αἰσχίστη, καὶ κακίστη; Πῶς, ὦ Σώκρατες,
 λέγεις; Ὡδί. ἀεὶ τὸ αἰσχιστον, ἥτοι λύπην μεγίστην
 παρέχον ἢ βλάβην ἢ ἀμφοτέρων, αἰσχιστόν ἐστιν
 ἐκ τῶν ὁμολογημένων ἐν τῷ ἔμπροσθεν. Μάλι-
 20 στα. Αἰσχιστον δὲ ἀδικία καὶ ξύμπασα ψυχῆς πο-
 νηρία νῦν δὲ ὁμολόγηται ἡμῖν; Ὡμολόγηται γάρ.
 Οὐκ οὖν ἡ ἀνιαιρότατόν ἐστι καὶ ἀνία ὑπερβάλλον
 αἰσχιστον τούτων ἐστίν. ἢ βλάβη ἢ ἀμφοτέρα;
 Ἀνάγκη. Ἄρ' οὖν ἀλγεινότερόν ἐστι τοῦ πένεσθαι
 25 καὶ κάμνειν τὸ ἄδικον εἶναι καὶ ἀκόλαστον καὶ δει-
 λὸν καὶ ἀμαθῆ; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἀπὸ
 τούτων γε. Ὑπερφυεῖ τινα ἄρα ὡς μεγάλη βλάβη καὶ
 κακῷ θαναμασίῳ ὑπερβάλλουσα τὰ ἄλλα ἢ τῆς ψυχῆς
 πονηρία, αἰσχιστόν ἐστι πάντων· ἐπειδὴ οὐκ ἀλγυθόνι
 30 γε [ὡς ὁ σὸς] λόγος. Οὕτως φαίνεται. Ἀλλὰ μὴν πον-
 τὸ μέγιστη βλάβη ὑπερβάλλον· μέγιστον ἂν κακὸν εἴη
 τῶν ὄντων. Ναί. Ἡ ἀδικία ἄρα καὶ ἡ ἀκολασία καὶ ἡ

ἄλλη ψυχῆς πονηρία μέγιστον τῶν ὄντων κακῶν ἐστὶ. Φαίνεται. Τίς οὖν τέχνη πενίας ἀπαλλάττει; οὐ χρηματιστική; Ναί. Τῆς δὲ νόσου οὐκ ἰατρική; Ἀνάγκη. Τίς δὲ πονηρίας καὶ ἀδικίας; εἰ μὴ οὕτως εὐπορεῖς, ὥδε σκοπεῖ· ποῖ ἄγομεν καὶ παρὰ τίνος τοὺς κάμνον-⁵ τας τὰ σώματα; Παρὰ τοὺς ἰατρούς, ὧ Σώκρατες, φῆς. Ποῖ δὲ τοὺς ἀδικοῦντας καὶ ἀκολασταίνοντας; Παρὰ τοὺς δικαστὰς λέγεις. Οὐκ οὖν δίκην δώσοντας; Φημί. Ἄρ' οὖν οὐ δικαιοσύνη τινὶ χρώμενοι κολάζουσιν οἱ ὀρθῶς κολάζοντες; Ἀῖνον δῆ. Χρηματιστικὴ μὲν ἄρα¹⁰ πενίας ἀπαλλάττει, ἰατρικὴ δὲ νόσου, δίκη δὲ ἀκολασίας καὶ ἀδικίας. Φαίνεται. Τί τούτων κάλλιστόν ἐστιν ὧν λέγεις; Τίνων λέγεις; Χρηματιστικῆς, ἰατρικῆς, δίκης. Πολὺ διαφέρει, ὧ Σώκρατες, ἡ δίκη. Οὐκ οὖν αὖ ἥτοι ἡδονὴν πλείστην ποιεῖ ἢ ὀφείλειαν ἢ¹⁵ ἀμφοτέρω, εἴπερ κάλλιστόν ἐστιν; Ναί. Ἄρ' οὖν τὸ ἰατρεύεσθαι ἡδύ ἐστι, καὶ χαίρουσιν οἱ ἰατρευόμενοι; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. Ἀλλὰ ὀφελιμὸν γε. Ἡ γάρ; Ναί. Μεγάλου γὰρ κακοῦ ἀπαλλάττεται, ὥστε λυσιτελεῖ ὑπομεῖναι τὴν ἀλγηδόνα καὶ ὑγιῇ εἶναι. Πῶς γὰρ οὐ;²⁰ Ἄρ' οὖν οὕτως ἂν περὶ σῶμα εὐδαιμονέστατος ἂν θρωπος εἴη ἰατρευόμενος, ἢ μὴδὲ κάμνων ἀρχήν; Ἀηλονότι μὴδὲ κάμνων. Οὐ γὰρ τοῦτ' ἦν εὐδαιμονία, ὥς ἔοικε, κακοῦ ἀπαλλαγὴ, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν μὴ δὲ κτήσις. Ἔστι ταῦτα. Τί δέ; ἀθλιώτερος πότερος²⁵ δυοῖν ἐχόντοιν κακόν, εἴτε ἐν σώματι εἴτε ἐν ψυχῇ, ὁ ἰατρευόμενος καὶ ὁ ἀπαλλαττόμενος τοῦ κακοῦ, ἢ ὁ μὴ ἰατρευόμενος, ἔχων δέ; οὐκ οὖν τὸ δίκην διδόναι μεγάλου κακοῦ ἀπαλλαγὴ ἦν, πονηρίας; Ἦν γάρ. Σωφρονίζει γάρ που καὶ δικαιοτέρους ποιεῖ καὶ ἰατρικὴ³⁰ γίνεται πονηρίας ἢ δίκη. Ναί. Εὐδαιμονέστατος μὲν ἄρα ὁ μὴ ἔχων κακίαν ἐν ψυχῇ, ἐπειδὴ μέγιστον τῶν

κακῶν ἐφάνη. Δῆλον δὴ. Δεύτερος δὴπου ὁ ἀπαλλ-
 λαττόμενος. Ἔοικεν. Οὗτος δ' ἦν ὁ νουθετούμενός
 τε καὶ ἐπιπληττόμενος καὶ δίκην διδούς. Ναί. Κά-
 κιστ' ἄρα ξῆ ὁ ἔχων καὶ μὴ ἀπαλλαττόμενος. Φαί-
 5 νεται. Οὐκ οὖν οὗτος τυγχάνει ὦν ὃς ἂν μέγιστα
 ἀδικῶν καὶ χρώμενος μεγίστη ἀδικία διαπράξῃται
 ὥστε μήτε νουθετεῖσθαι μήτε κολάζεσθαι μήτε δί-
 κην διδόναι, ὥσπερ σὺ φῆς Ἀρχέλαον παρεσκευά-
 σθαι καὶ τοὺς ἄλλους τυράννους καὶ ῥήτορας καὶ δν-
 10 νάστιας; σχεδὸν γὰρ ποὺ οὗτοι, ὧ ἄριστε, τὸ αὐτὸ
 διαπεπραγμένοι εἰσίν, ὥσπερ ἂν τις τοῖς νοσήμασι
 συνισχόμενος διεπράξατο μὴ διδόναι δίκην τῶν περὶ
 τὸ σῶμα ἀμαρτημάτων τοῖς ἰατροῖς μηδὲ ἰατρεύεσθαι,
 φοβούμενος, ὥσπερ ἂν εἰ παῖς, τὸ καίεσθαι καὶ τὸ τέ-
 15 μνεσθαι, ὅτι ἀλγυνόν. ἢ οὐ δοκεῖ καὶ σοὶ οὕτως;
 Ἔμοιγε. Ἀγνοῶν γε, ὥς ἔοικεν, οἷόν ἐστιν ἡ ὑγίεια
 καὶ ἡ ἄρετή τοῦ σώματος. κινδυνεύουσι γὰρ ἐκ τῶν
 νῦν ἡμῖν ὠμολογημένων τοιοῦτόν τι ποιεῖν καὶ οἱ
 τὴν δίκην φεύγοντες, ὧ Πῶλε, τὸ ἀλγυνόν αὐτοῦ κα-
 20 θορᾶν, πρὸς δὲ τὸ ὠφέλιμον τυφλῶς ἔχειν, καὶ ἀγνοεῖν
 ὅσῳ ἀθλιώτερόν ἐστι μὴ ὑγιοῦς σώματος μὴ ὑγιεῖ
 ψυχῇ συνοικεῖν, ἀλλὰ σαθρᾶ καὶ ἀδίκῃ καὶ ἀνοσίῳ·
 ὅθεν καὶ πᾶν ποιοῦσιν ὥστε δίκην μὴ διδόναι, μηδὲ
 ἀπαλλάττεσθαι τοῦ μεγίστου κακοῦ, καὶ χροῖματα πα-
 25 ρασκευαζόμενοι καὶ φίλους καὶ ὅπως ἂν ὥσιν ὡς πι-
 θανώτατοι λέγειν.

145 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ἡ' (p. 846 d).

Τέχνην γὰρ ἱκανὴν πολλῆς ἀσκήσεως ἅμα καὶ μα-
 θημάτων πολλῶν δεξιμένην κέκτηται πόλις ἀνὴρ,
 10 τὸν κοινὸν τῆς πόλεως κόσμον σῶζων καὶ κτώμενος,
 οὐκ ἐν παρέργῳ δεόμενον ἐπιτηδεύειν. δύο δὲ ἐπιτη-

δεύματα ἢ δύο τέχνας ἀκριβῶς διαπονεῖσθαι σχεδὸν οὐδεμία φύσις ἰκανῇ τῶν ἀνθρωπίνων.

146 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀλκιβιάδου (p. 126 b).

Τί δὲ δὴ πόλεις; τίνος παραγιννομένου καὶ ἀπογιννομένου βελτίων τε γίγνεται καὶ ἄμεινον θραπέυεται καὶ διοικεῖται; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ὅταν φιλία μὲν αὐτοῖς γίγνηται πρὸς ἀλλήλους, τὸ δὲ μισεῖν τε καὶ στασιάζειν ἀπογίγνηται. Ἀρ' οὖν φιλίαν λέγεις ὁμόνοιαν ἢ διχόνοιαν; Ὁμόνοιαν. Διὰ τίνα οὖν τέχνην ὁμοιοῦσιν αἱ πόλεις περὶ ἀριθμούς; Διὰ τὴν ἀριθμητικὴν. Τί δέ; οἱ ἰδιῶται, οὐ διὰ τὴν αὐτήν; Ναί. Οὐκ οὖν καὶ αὐτὸς αὐτῷ ἕκαστος; Ναί. Διὰ τίνα δὲ τέχνην αὐτὸς αὐτῷ ἕκαστος ὁμοιοῖ περὶ σπιθαμῆς καὶ πήχεως, ὁπότερον μετρίον; οὐ διὰ τὴν μετροδικτὴν; Τί μήν; Οὐκ οὖν καὶ οἱ ἰδιῶται ἀλλήλοις καὶ αἱ πόλεις; Ναί. Τί δέ; περὶ σταθμοῦ οὕτως αὐτῶς; Φημί. Ἦν δὲ σὺ λέγεις ὁμόνοιαν, τίς ἐστὶ καὶ περὶ τοῦ καὶ τίς αὐτὴν τέχνη παρασκευάζει, καὶ ἄρα ἥπερ πόλει, αὐτὴ καὶ ἰδιώτῃ, αὐτῷ τε πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς ἄλλον; Εἰκός γε. Τίς οὖν ἐστι; μὴ κάμψις ἀποκρινόμενος, ἀλλὰ προθυμοῦ εἶπεν. Ἐγὼ μὲν οἶμαι φιλίαν τε λέγειν καὶ ὁμόνοιαν, ἥνπερ πατήρ τε καὶ υἱὸν φιλῶν ὁμοιοῖ καὶ μήτηρ καὶ ἀδελφὸς ἀδελφῷ καὶ γυνὴ ἀνδρὶ. Οἶσι οὖν ἂν, ὦ Ἀλκιβιάδη, ἀνδρα γυναικὶ περὶ ταλασιουργίας δύνασθαι ὁμοιοῦν τὸν μὴ ἐπιστάμενον τῇ ἐπισταμένῃ; Οὐ δῆτα. Οὐδέ γε δεῖ οὐδέν· γυναικεῖον γὰρ τοῦτο μάθημα. Ναί. Τί δέ; γυνὴ ἀνδρὶ περὶ ὀπλιτικῆς δύναιτ' ἂν ὁμοιοῦν μὴ μαθοῦσα; Οὐ δῆτα. Ἀνδρεῖον γὰρ τοῦτο ἴσως ἂν φαίης εἶναι; Ἐγώ γε. Ἔστιν ἄρα τὰ μὲν γυναικεῖα, τὰ δὲ ἀνδρεῖα μαθήματα κατὰ τὸν σὸν λόγον. Πῶς

δ' οὐ; Οὐκ ἄρα ἐν γὰρ τούτοις ἐστὶν ὁμόνοια γυναιξὶ
 πρὸς ἄνδρας. Οὐ. Οὐδ' ἄρα φιλία, εἴπερ φιλία ὁμό-
 νοια ἦν. Οὐ φαίνεται. Ἢ ἄρα αἱ γυναῖκες τὰ αὐτῶν
 πράττουσιν, οὐ φιλοῦνται ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν. Οὐκ
 ἔοικεν. Οὐδ' ἄρα οἱ ἄνδρες ὑπὸ τῶν γυναικῶν, ἢ τὰ
 αὐτῶν. Οὐ. Οὐδ' αὖ ἄρα ταύτῃ οἰκοῦνται αἱ πόλεις,
 ὅταν τὰ αὐτῶν ἕκαστοι πράττωσιν. Οἶμαί γ' ἔγωγε,
 ὦ Σώκρατες. Πῶς λέγεις, φιλίας μὴ παρούσης, ἥς
 ἔφαμεν ἐγγινομένης εὐ οἰκεῖσθαι τὰς πόλεις, ἄλλως
 δ' οὐ; Ἀλλὰ μοι δοκεῖ καὶ κατὰ ταῦτ' αὐτοῖς φιλία
 ἐγγίνεσθαι, ὅτι τὰ αὐτῶν ἑκάτεροι πράττουσιν. Οὐκ
 ἄρτι γὰρ. νῦν δὲ πῶς αὖ λέγεις; ὁμονοίας μὴ ἐγγινο-
 μένης φιλία ἐγγίνεται; ἢ οἷόν τε ὁμόνοϊαν ἐγγίνε-
 σθαι περὶ τούτων ὧν οὐ μὲν ἴσασιν οἱ δ' οὐ; Ἀδύ-
 νατον. Δίκαια δὲ πράττουσιν ἢ ἄδικα, ὅταν τὰ
 αὐτῶν ἕκαστοι πράττωσι; Δίκαια· πῶς γὰρ οὐ; Τὰ
 δίκαια οὖν πραττόντων ἐν τῇ πόλει τῶν πολιτῶν
 φιλία οὐκ ἐγγίγνεται πρὸς ἀλλήλους; Ἀνάγκη οὖν
 δοκεῖ μοι, ὦ Σώκρατες. Τίν' οὖν ποτε λέγεις τὴν φι-
 λίαν ἢ ὁμόνοϊαν, περὶ ἧς δεῖ ἡμᾶς σοφοῦς τε εἶναι καὶ
 εὐβούλους, ἵνα ἀγαθοὶ ἄνδρες ᾖμεν;

147 Ἐν ταυτῷ (p. 134 b).

Οὐκ ἄρα τειχῶν οὐδὲ τριήρων οὐδὲ νεωρίων δέ-
 ονται αἱ πόλεις, ὦ Ἀλκιβιάδῃ, εἰ μέλλουσιν εὐδαιμο-
 νήσειν, οὐδὲ πλήθους οὐδὲ μεγέθους ἄνευ ἀρετῆς.
 Οὐ μέντοι. Εἰ δὴ μέλλεις τὰ τῆς πόλεως πράξειν ὀρ-
 θῶς καὶ καλῶς, ἀρετῆς σοι μεταδοτέον τοῖς πολίταις.
 Πῶς γὰρ οὐ; Δύναιτο δ' ἂν τις μεταδιδόναί ὃ μὴ
 ἔχει; Καὶ πῶς; Αὐτῷ ἄρα σοι πρῶτον κτητέον
 ἀρετὴν, καὶ ἄλλῳ ὃς μέλλει μὴ ἰδίᾳ μόνον αὐτοῦ
 τε καὶ τῶν αὐτοῦ ἄρξειν καὶ ἐπιμελήσεσθαι, ἀλ-

λὰ πόλεως καὶ τῶν τῆς πόλεως. Ἀληθῆ λέγεις.
 Οὐκ ἄρα ἐξουσίαν σοι οὐδ' ἀρχὴν παρασκευαστέον
 σαντῷ ποιεῖν ὃ τι ἂν βούλῃ, οὐδὲ τῇ πόλει· ἀλλὰ
 δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην. Φαίνεται. Δικαίως
 μὲν γὰρ πράττοντες καὶ σωφρόνως σύ τε καὶ ἡ πό-
 λεις θεοφιλῶς πράξετε. Εἰκός γε. Καὶ ὁ πέρ γε ἐν
 τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, εἰς τὸ θεῖον καὶ λαμπρὸν
 ὁρῶντες πράξετε. Φαίνεται. Ἀλλὰ μὴν ἐνταῦθά γε
 βλέποντες ὑμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ ὑμέτερα ἀγαθὰ κατ-
 ὀψεσθε καὶ γνώσεσθε. Ναί. Οὐκ οὖν ὀρθῶς καὶ εὐ¹⁰
 πράξετε; Ναί. Ἀλλὰ μὴν οὕτω γε πράττοντας ὑμᾶς
 ἐθέλω ἐγγυῆσασθαι ἢ μὴν εὐδαιμονήσειν. Ἀσφαλῆς
 γὰρ εἰ ἐγγυητής. Ἀδίκως δὲ πράττοντες εἰς τὸ ἄθρον
 καὶ τὸ σκοτεινὸν βλέποντες, ὥς τὰ εἰκότα, ὅμοια τού-
 τοις πράξετε ἀγνοοῦντες ὑμᾶς αὐτούς. Ἔοικεν. Ὡς¹⁵
 γάρ, ὦ φίλε Ἀλκιβιάδη, ἐξουσία μὲν ἡ ποιεῖν ὃ βού-
 λεται, νοῦν δὲ μὴ ἔχῃ, τί τὸ εἰκὸς συμβαίνειν ἰδιώτῃ
 ἢ καὶ πόλει; οἷον νοσοῦντι ἐξουσίας οὔσης δρᾶν ὃ
 βούλεται, νοῦν ἱατρικὸν μὴ ἔχοντι, τυραννοῦντι δέ,
 ὥς μὴδ' ἐπιπλήττοι τις αὐτῷ, τί τὸ συμβησόμενον;²⁰
 ἄρ' οὐχ ὥς τὸ εἰκός, διαφθαρεῖναι τὸ σῶμα; τί δ'; ἐν
 νηὶ εἰ τῷ ἐξουσία εἴη ποιεῖν ὃ δοκεῖ, νοῦ τε καὶ ἀρε-
 τῆς κυβερνητικῆς ἐστερημένῳ, καθορᾶς δ' ἂν ξυμβαίῃ
 αὐτῷ τε καὶ τοῖς συνναύταις; Ἔγωγε, ὅτι ἀπόλονται
 πάντες ἂν. Οὐκ οὖν ὡσαύτως ἐν πόλει τε καὶ πάσαις²⁵
 ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ἀπολειπομέναις ἀρετῆς ἔπεται τὸ
 κακῶς πράττειν; Ἀνάγκη. Οὐκ ἄρα τυραννίδα χρή,
 ὦ ἄριστε Ἀλκιβιάδη, παρασκευάζεσθαι οὔτε ἑαυτῷ
 οὔτε τῇ πόλει, εἰ μέλλετε εὐδαιμονεῖν, ἀλλ' ἀρετῇ.
 Ἀληθῆ λέγεις. Πρὶν δέ γε ἀρετὴν ἔχειν, τὸ ἄρχεσθαι³⁰
 ἄμεινον ὑπὸ τοῦ βελτίονος ἢ τὸ ἄρχεῖν ἀνδρὶ, οὐ μόνον
 παιδί. Φαίνεται. Οὐκ οὖν τό γ' ἄμεινον καὶ

κάλλιον; *Ναί.* Τὸ δὲ κάλλιον προπωδέστερον; *Πῶς δ' οὐ;* *Πρέπει ἄρα τῷ κακῷ δουλεύειν· ἄμεινον γάρ.* *Ναί.* Δουλοπρεπὲς ἄρα ἡ κακία. Φαίνεται. Ἐλευθεροπρεπὲς δ' ἡ ἀρετή. *Ναί.* Οὐκ οὖν φεύγειν χρή, ὃ
 5 ἔταιρε, τὴν δουλοπρέπειαν; *Μάλιστα* γε, ὃ Σώκρατες. *Αἰσθάνη* δὲ νῦν πῶς ἔχεις, δουλοπρεπῶς ἢ οὐ; *Δοκῶ μοι καὶ μάλα σφόδρα αἰσθάνεσθαι.*

148 Ξενοφῶντος ἐν τῷ ἡ' (1, 2) τῆς Κύρου παιδείας.

- 10 Ἐννοήσατε γὰρ δὴ τίς ἂν πόλις πολεμία ὑπὸ μὴ πειθομένων ἀλοίη; ἢ τίς δ' ἂν φιλία ὑπὸ μὴ πειθομένων διαφυλαχθείη; ποῖον δ' ἂν ἀπειθοῦν στρατεύμα νίκης τύχοι; πῶς δ' ἂν μᾶλλον ἡττῶνται ἐν ταῖς μάχαις ἄνθρωποι, ἢ ἐπειδὰν ἄρξωνται ἰδίᾳ ἕκαστος
 15 περὶ σωτηρίας βουλεύεσθαι; τί δ' ἂν ἄλλο ἀγαθὸν τελεσθείη ὑπὸ μὴ πειθομένων τοῖς κρείττοσι; ποῖαι δὲ πόλεις νομίμως ἂν οἰκήσειαν; ποῖοι δ' οἴκοι σωθείησαν; πῶς δ' ἂν νῆες ὅποι δεῖ ἀφίκοντο; ἡμεῖς δέ, ἃ νῦν ἔχομεν ἀγαθὰ, διὰ τί ἄλλο μᾶλλον κατεπρά-
 20 ξάμεν ἢ διὰ τὸ πείθεσθαι τῷ ἄρχοντι; — *Εἰ τοίνυν μέγιστον ἀγαθὸν τὸ πειθαρχεῖν φαίνεται εἰς τὸ καταπράττειν τὰ ἀγαθὰ, εὖ ἴστε ὅτι τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ εἰς τὸ διασώζειν ἃ δεῖ μέγιστον ἀγαθὸν ἔστιν.*

149 Πλάτωνος πολιτείας β' (p. 374 e).

- 25 Ἡμέτερον δ' ἂν εἴη ἔργον, ὥς εἰκεν, εἴπερ οἷοί τε ἔσμεν ἐκλέξασθαι τίνες τε καὶ ποῖαι φύσεις ἐπιτήδειαί εἰς πόλεως φυλακὴν. Ἡμέτερον μέντοι. Μὰ Δί', ἣν δ' ἐγώ, οὐκ ἄρα φαῦλον πρᾶγμα ἡράμεθα, ὅμως δὲ οὐκ ἀποδεικναιεὶς εἰς ὅσον δὴ δύνάμεις παρήκει. Οὐ
 30 γὰρ οὖν, ἔφη. Οἷσι οὖν τι, ἣν δ' ἐγώ, διαφέρειν τὴν

φύσιν γενναίου σκύλακος εἰς φυλακὴν νεανίσκου εὐ-
γενοῦς; Τὸ ποῖον λέγεις; Οἷον ὁξύν τέ που δεῖ αὐ-
τοῦν ἐκάτερον εἶναι πρὸς αἰσθησιν καὶ ἐλαφρὸν πρὸς
τὸ αἰσθανόμενον διωκᾶσθαι, καὶ ἰσχυρὸν αὐτὸν εἶναι δέη
ἐλόντα διαμάχεσθαι. Δεῖ γὰρ οὖν, ἔφη, πάντων τού-
των. Καὶ μὴν ἀνδρεῖόν γε, εἴπερ εὖ μαχεῖται. Πῶς
δ' οὐ; Ἀνδρεὺς δ' εἶναι ἄρ' ἂν ἐθέλοι ὁ μὴ θυμοει-
δής, εἴτε ἵππος εἴτε κύων εἴτε ἄλλο ὅτιοῦν ζῶον; ἢ
οὐκ ἐννευόηκας, ὥς ἄμαχόν τε καὶ ἀνίκητον θυμός,
οὐ παρόντος ψυχῇ πᾶσα πρὸς πάντα ἄφοβός τε καὶ
ἀήττητος; Ἐννευόηκα. Τὰ μὲν τοίνυν τοῦ σώματος
οἷον δεῖ τὸν φύλακα εἶναι τῆς πόλεως δῆλα; Ναί.
Καὶ μὴν καὶ τὰ τῆς ψυχῆς, ὅτι γε θυμοειδής; Καὶ
τοῦτο. Πῶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, οὐκ ἄγριοι
ἀλλήλοισι τε ἔσονται καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις πολίταις, ὅν-
τες τοιοῦτοι τὰς φύσεις; Μὰ Δί', ἢ δ' ὅς, οὐ φράσεις.
Ἀλλὰ μέντοι δεῖ γε πρὸς μὲν τοὺς οἰκείους πράους
αὐτοὺς εἶναι, πρὸς δὲ τοὺς πολεμίους χαλεπούς· εἰ
δὲ μή, οὐ μενοῦσιν ἄλλους σφᾶς διολέσαι, ἀλλ' αὐτοὶ
φθιήσονται αὐτὸ δράσαντες. Ἀληθῆ, ἔφη. Τί οὖν, ἦν δ'
ἐγώ, ποιήσομεν; πόθεν πρᾶόν τε ἅμα καὶ μεγαλό-
θυμον ἥθος εὐρήσομεν; ἐναντία γὰρ που θυμοειδέα
πρᾶετα φύσις. Φαίνεται. Ἀλλὰ μὲν τοι τούτων γε
ὁποτέρου ἂν στέρηται, φύλαξ ἀγαθὸς οὐ μὴ γένηται.
ταῦτα δὲ ἀδύνατοις ἔοικεν· καὶ οὕτω δὴ ξυμβαίνει
ἀγαθὸν φύλακα ἀδύνατον γενέσθαι. Κινδυνεύει,
ἔφη. Καὶ ἐγὼ ἀπορήσας τε καὶ ἐπισκευάμενος τὰ
ἐμπροσθεν, εἶπον, Δικαίως, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, ἀπο-
ροῦμεν· ἥς γὰρ προϋθέμεθα εἰκόνας ἀπελείφθημεν.
Πῶς λέγεις; ἔφη. Οὐκ ἐννεοήσαμεν ὅτι ἄρα τοιαῦτά
εἰσι φύσεις οἷας ἡμεῖς οὐκ εἰρήθημεν, ἔχουσαι τάναν-
τία ταῦτα; Ποῦ δὴ; Ἴδοι μὲν ἂν τις καὶ ἐν ἄλλοις

πολλοῖς ζώοις, οὐ μέντ' ἂν ἦμιστα (ἐν ᾧ) ἡμεῖς παρε-
βάλλομεν τῷ φύλακι. Οἶσθα γάρ που τῶν γενναίων
κυνῶν ὅτι τοῦτο αὐτῶν φύσει τὸ ἥθος· πρὸς μὲν τοὺς
συνήθεις τε καὶ γνωρίζουσας ὡς οἶόν τε πραοτάτους
εἶναι, πρὸς δὲ τοὺς ἀγνώστας τάναντία. Οἶδα μέντοι,
ἔφη. Τοῦτο μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δυνατόν· καὶ οὐ
παρὰ φύσιν ζητοῦμεν τοιοῦτον εἶναι τὸν φύλακα.
Οὐδ' ἔοικεν. Ἄρ' οὖν σοι δοκεῖ ἐτι τοῦδε προσδεῖσθαι
ὁ φυλακτικὸς ἐσόμενος, πρὸς τῷ θυμοειδεῖ ἐτι προσ-
γενέσθαι φιλόσοφος τὴν φύσιν; Πῶς δὴ; ἔφη, οὐ γὰρ
ἐννοῶ. Καὶ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τοῖς κυσὶ κατόψει, ὃ
καὶ ἄξιον θαυμάσαι τοῦ θηρίου. Τὸ ποῖον; Ὅτι οὐ
μὲν ἂν ἰδῇ ἀγνώστα, μισεῖ καὶ χαλεπαίνει, οὐδὲν κακὸν
πεπονθὼς· ὃν δ' ἂν γνώριμον, ἀσπάζεται, καὶ μηδὲν
κώποτε ὑπ' αὐτοῦ πεπόνθη ἄραθόν· ἢ οὐπω τοῦτο
ἐθαύμασας; Οὐ πάνυ, ἔφη, μέχρι τούτου προσέσχον
τὸν νοῦν· ὅτι δὲ που δορᾷ ταῦτα, δῆλον.

150 Ἐν ταυτῷ (p. 376 c).

Φιλόσοφος δὴ καὶ θυμοειδὴς καὶ ἰσχυρὸς καὶ τα-
χύς ἡμῖν τὴν φύσιν ἔσται ὁ μέλλων καλὸς καὶ ἀγα-
θὸς φύλαξ ἔσεσθαι πόλεως; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

151 Πλάτωνος πολιτείας τρίτης (p. 395 b).

Ἐἰ ἄρα τὸν πρῶτον λόγον διασώσωμεν, τοὺς φύ-
λακας ἡμῖν τῶν ἄλλων πασῶν δημιουργιῶν ἀφειμέ-
τους δεῖν εἶναι δημιουργοὺς ἐλευθερίας τῆς πόλεως
πάνυ ἀκριβεῖς καὶ μηδὲν ἄλλο ἐπιτηδεύειν ὅ τι μὴ
εἰς τοῦτο φέρει· οὐδὲν δὲ δὴ δέοι ἂν αὐτοὺς ἄλλο
πράττειν οὐδὲ μιμεῖσθαι, εἰὰν δὲ μιμῶνται, μιμεῖσθαι
τὰ τούτοις προσήκοντα εὐθὺς ἐκ παιδων, ἀνδρείους,
δωσφρονας, ὀσίους, ἐλευθέρους, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα·
τὰ δὲ ἀνελεύθερα μήτε ποιεῖν μήτε δεινὸς εἶναι μι-

μήσασθαι μηδ' ἄλλο μηδὲν τῶν αἰσχυρῶν, ἵνα μὴ ἐκ τῆς μιμήσεως τοῦ εἶναι ἀπολαύσωσιν· ἡ οὐκ ἤσθησαι, ὅτι αἱ μιμήσεις, ἐὰν ἐκ νέων πόρρω διατελέσωσιν, εἰς ἡθὴ τε καὶ φύσιν καθίστανται, καὶ κατὰ σώμα καὶ φωνὰς καὶ κατὰ τὴν διάνοιαν. Καὶ μάλα, ἡ δ' ὅς. 5

152 Ἐν ταυτῷ (p. 412 b).

Τὸ δὲ μετὰ τοῦτο τί ἂν ἡμῖν διαιρετέον εἴη; ἢ οὐκ αὐτῶν τούτων οἵ τινες ἄρξουσίν τε καὶ ἄρξονται; Τί μὴν; Οὐκ οὖν ὅτι μὲν πρεσβυτέρους τοὺς ἄρχοντας δεῖ εἶναι, νεωτέρους δὲ τοὺς ἀρχομένους; Ἀἴλον. 10 Καὶ ὅτι γε τοὺς ἀρίστους αὐτῶν τούτων; Καὶ τοῦτο. Οἱ δὲ γεωργῶν ἄριστοι ἄρ' οὐ γεωργικώτατοι γίνονται; Ναί. Ἐπειδὴ φυλάκων αὐτοὺς ἀρίστους δεῖ εἶναι, ἄρ' οὐ φυλακικωτέρους πόλεως; Ναί. Οὐκ οὖν φρονίμους τε εἰς τοῦτο δεῖ ὑπάρχειν καὶ δυνατοὺς καὶ 15 ἔτι κηδεμόνας τῆς πόλεως; Ἔστι ταῦτα. Κηδοίτο δ' ἂν τις μάλιστα τούτου ὃ τυγχάνει φιλῶν; Ἀνάγκη. Καὶ μὴν τοῦτό γ' ἂν μάλιστα φιλοῖ, ᾧ ξυμφέρειν ἡγοῦτο ταῦτα καὶ ἑαυτῷ, καὶ ὅτι μάλιστα ἐκείνου μὲν εὖ πράττοντος οἶοιτο ξυμβαίνειν καὶ ἑαυτῷ. εὖ πράττειν, 20 μὴ δὲ τουναντίον; Οὕτως, ἔφη. Λεκτέον ἄρα ἐκ τῶν ἄλλων φυλάκων τοιούτους ἄνδρας, οἳ ἂν σκοποῦσιν ἡμῖν φαίνωνται παρὰ πάντα τὸν βίον, ὃ μὲν ἂν τῇ πόλει ἡγήσωνται ξυμφέρειν, πάσῃ προθυμίᾳ ποιῶν, ὃ δ' ἂν μὴ, μηδενὶ τρόπῳ πρᾶξι αὖ ἐθέλειν. Ἐκινή- 25 δειοι γάρ, ἔφη. Δοκεῖ δὲ μοι τηρητέον αὐτοὺς εἶναι ἐν ἀπάσαις ταῖς ἡλικίαις, εἰ φυλακικοί εἰσι τοῦτο τοῦ δόγματος καὶ μῆτε γοητευόμενοι μῆτε βιαζόμενοι οἳ ἐκβάλλοιεν ἐπιλανθανόμενοι δόξαν τὴν τοῦ ποιῶν δεῖν αὐτῇ πόλει βέλτιστα. Τίνα, ἔφη, ἄλγεις τὴν ἐκ- 30 βολήν; Ἐγὼ σοί, ἔφη, ἐρῶ. Φαίνεται μοι δόξα ἐκεί-

ναι ἐκ διανοίας ἢ ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως· ἐκουσίως μὲν
 ἢ ψευδῆς τοῦ μεταμανθάνοντος, ἀκουσίως δὲ πᾶσα ἢ
 ἀληθής. Τὸ μὲν τῆς ἐκουσίου, ἔφη, μανθάνω, τὸ δὲ τῆς
 ἀκουσίου δέομαι μαθεῖν. Τί δέ; οὐ καὶ σὺ ἡγῇ, ἔφη
 5 ἐγώ, τῶν μὲν ἀγαθῶν ἀκουσίως στέρεσθαι τοὺς ἀν-
 θρώπους, τῶν δὲ κακῶν ἐκουσίως; ἢ οὐ τὸ μὲν ἐψεῦ-
 σθαι τῆς ἀληθείας κακόν, τὸ δὲ ἀληθεύειν ἀγαθόν;
 ἢ οὐ τὸ τὰ ὄντα δοξάζειν ἀληθεύειν δοκεῖ σοι εἶναι;
 Ἄλλ', ἢ δ' ὅς, ὀρθῶς λέγεις, καὶ μοι δοκοῦσιν ἄκου-
 10 τες ἀληθοῦς δόξης στερίσκεσθαι. Οὐκ οὖν κλαπέντες
 ἢ γοητευθέντες ἢ βιασθέντες τοῦτο πάσχουσιν; Οὐ-
 δὲ νῦν, ἔφη, μανθάνω. Τραγικῶς ἄρα, ἦν δ' ἐγώ,
 κινδυνεύω λέγειν· κλαπέντας γάρ τοὺς μεταπει-
 σθέντας λέγω καὶ τοὺς ἐπιλανθανομένους, ὅτι τῶν
 15 μὲν χρόνος, τῶν δὲ λόγος ξηαιρούμενος λανθάνει.
 νῦν γάρ που μανθάνεις; Ναί. Τοὺς τοίνυν βιασθέν-
 τας λέγω οὓς ἂν ὀδύνη τις ἢ ἀλγηδὼν μεταδοξάσαι
 ποιήσῃ. Καὶ τοῦτο, ἔφη, ἔμαθον, καὶ ὀρθῶς λέγεις.
 Τοὺς μὴν γοητευθέντας, ὡς ἐγῶμαι, καὶ σὺ φαίης
 20 εἶναι οἱ ἂν μεταδοξάσασιν ἢ ὑφ' ἡδονῆς κληθέντες
 ἢ ὑπὸ φόβου τι δεισαντες. Ἔοικε γάρ, ἢ δ' ὅς, γοη-
 τεύειν πάντα ὅσα ἀπατᾷ. Ὁ τοίνυν ἄρτι ἔλεγον, ζη-
 τητέον τίνες ἄριστοι φύλακες τοῦ παρ' αὐτοῖς δόγ-
 ματος, (τοῦ ὡς ποιητέον. ὃ δ' ἂν τῇ πόλει ἀεὶ δοκῶσι
 25 βέλτιστον εἶναι αὐτοῖς ποιεῖν) τηρητέον δὴ εὐθὺς ἐκ
 παίδων προθεμένοις ἔργα ἐν οἷς ἂν τις τὸ τοιοῦτον
 μάλιστα ἐπιλανθάνοιτο καὶ ἐξαπατῶτο· καὶ τὸν μὲν
 μνήμονα καὶ θυσεξαπάτητον ἐγκριτέον, τὸν δὲ μὴ
 ἀποκριτέον. ἢ γάρ; Ναί. Καὶ πόνων γε αὐτὸ καὶ ἀλ-
 30 γηδόνων ἀγῶνας αὐτοῖς θετέον, ἐν οἷς ταυτὰ ταῦτα
 τηρητέον. Ὅρθῶς, ἔφη. Οὐκ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ
 τρίτου εἶδους τοῦ τῆς γοητείας ἁμιλλαν ποιητέον, καὶ

θεατέον, ὥσπερ τοὺς πώλους ἐπὶ τοὺς ψόφους τε καὶ
 θορόβους ἄγοντες σκοποῦσιν εἰ φοβεροί, οὕτως νέους
 ὄντας εἰς δαίματα κομιστέον καὶ εἰς ἡδονὰς αὐτὰ μετα-
 βλητέον, βασανίζοντας πολὺ μᾶλλον ἢ χρυσὸν ἐν πυ-
 ρί, εἰ δυσγοήτευτος καὶ εὐσχήμων ἐν ἅπασιν φαίνεται, ἡ
 φύλαξ αὐτοῦ ὦν ἀγαθὸς καὶ τῆς μουσικῆς ἥς ἐμάν-
 θανεν, εὐρυθυμὸν τε καὶ εὐάριστον ἑαυτὸν ἐν πᾶσι
 τούτοις παρασχών· οἷος δὲ ἂν (ὦν) καὶ ἑαυτῷ καὶ πό-
 λει χρησιμώτατος εἴη· καὶ τὸν αἰεὶ ἐν τε παισὶ καὶ
 νεανίσκοις καὶ ἀνδράσι βασανιζόμενον καὶ ἀκήρατον 10
 ἐκβαίνοντα καταστατέον ἄρχοντα τῆς πόλεως καὶ φύ-
 λακα, καὶ τιμὰς δοτέον καὶ ζῶντι καὶ τετελευτηκότι,
 τάφῳ τε καὶ τῶν ἄλλων μνημεῖων μέγιστα γέρα λαγ-
 χάνοντα· τὸν δὲ μὴ τοιοῦτον ἀποκριτέον. τοιαύτη τις,
 ἣν δ' ἐγὼ, ὦ Γλαύκων, δοκεῖ μοι ἢ ἐκλογὴ εἶναι καὶ 15
 κατάστασις τῶν ἀρχόντων τε καὶ φυλάκων, ὥς ἐν τύ-
 ποις, μὴ δι' ἀκριβείας εἰρησθαι. Καὶ ἐμοί, ἣ δ' ὅς,
 οὕτω πη φαίνεται. Ἀρ' οὖν ὥς ἀληθῶς ὀρθότατον
 καλεῖν τούτους μὲν φύλακας παντελεῖς τῶν τε ἑξωθεν
 πολεμίων τῶν τε ἐντος φίλων, ὅπως μὴ βουλήσονται, 20
 οἱ δὲ μὴ δυνήσονται κακοουργεῖν· τοὺς δὲ νέους, οὓς
 δὴ νῦν φύλακας ἐκαλοῦμεν, ἐπικούρους τε καὶ βοη-
 θοὺς τοῖς τῶν ἀρχόντων δόγμασιν.

153 Ἐν ταυτῷ (p. 416 b).

Ὁ μὲντοι ἄρτι ἐλέγομεν, ἄξιον, ὅτι δεῖ αὐτοὺς 25
 τῆς ὀρθῆς τυχεῖν παιδείας, ἣ τις ποτ' ἐστίν, εἰ μέλ-
 λουσι τὸ μέγιστον ἔξειν πρὸς τῷ ἡμεροὶ εἶναι αὐτοῖς
 τε καὶ τοῖς φυλαττομένοις ὑπ' αὐτῶν. Καὶ ὀρθῶς γε,
 ἣ δ' ὅς. Πρὸς τοίνυν τῇ παιδεῖα ταύτῃ φαίη ἂν τις
 νοῦν ἔχων δεῖν καὶ τὰς οἰκήσεις καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν 30
 τοιαύτην αὐτοῖς παρεσκευάσθαι, ἣ τις μῆτε τοὺς φύ-

λακας ὥς ἀρίστους ἀναγκάσει αὐτοὺς κακουργεῖν,
 μήτε ἐπαίρει περὶ τοὺς ἄλλους πολίτας. Καὶ ἀληθῶς
 γε φήσει. Ὅρα δὴ, εἶπον ἐγώ, εἰ τοιόνδε τινα τρόπον
 δεῖ αὐτοὺς ζῆν τε καὶ οἰκεῖν, εἰ μέλλουσι τοιοῦτοι
 5 δεσθῆναι. πρῶτον μὲν οὐσίαν κεκτημένον οὐδεμίαν
 μηδὲνα ἰδίαν, ἣν μὴ πᾶσα ἀνάγκη· ἔπειτα οἰκησιν
 καὶ ταμειῶν μηδενὶ εἶναι μηδὲν τοιοῦτον, εἰς ὃ οὐ πᾶς
 ὁ βουλόμενος εἴσεισι· τὰ δ' ἐπιτήδεια, ὅσων δέονται
 ἄνδρες ἀθληταὶ πολέμου σῶφρονές τε καὶ ἀνδρεῖοι,
 10 ταξαμένους παρὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν δέχεσθαι μι-
 σθὸν τῆς φυλακῆς τοσοῦτον, ὅσον μήτε περιεῖναι αὐ-
 τοῖς εἰς τὸν ἐνιαυτὸν μήτε ἐνδεῖν· φοιτῶντας δ' εἰς
 ξυσσίτια, ὥσπερ ἐξεστρατοπεδευμένους, κοινῇ ζῆν·
 χρυσίον δὲ καὶ ἀργύριον εἰπεῖν αὐτοῖς, ὅτι θεῖον πα-
 15 ρὰ θεῶν ἂν ἐν τῇ ψυχῇ ἔχουσι καὶ οὐδὲν προσδέον-
 ται τοῦ ἀνθρωπείου, οὐδὲ ὅσια τὴν ἐκείνου κτήσιν
 τῇ τοῦ θνητοῦ χρυσοῦ κτήσῃ ξυμμιγνύντας μαιλνεῖν
 διότι πολλὰ καὶ ἀνόσια περὶ τὸ τῶν πολλῶν νόμισμα
 γέγονε, τὸ παρ' ἐκείνοις δὲ ἀκήρατον, ἀλλὰ μόνοις
 20 αὐτοῖς τῶν ἐν τῇ πόλει μεταχειρίζεσθαι καὶ ἄπτε-
 σθαι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου οὐ θέμις, οὐδὲ ὑπὸ τὸν
 αὐτὸν ὄροφον ἵεναι οὐδὲ περιάψασθαι οὐδὲ πίνειν
 ἐξ ἀργύρου ἢ χρυσοῦ. καὶ οὕτω μὲν σῴζοιντό τε ἄν
 καὶ σῴζοιεν τὴν πόλιν· ὁπότε δὲ αὐτοὶ γῆν τε ἰδίαν
 25 καὶ οἰκίας καὶ νομίσματα κτήσονται, οἰκονόμοι μὲν
 καὶ γεωργοὶ ἀντὶ φυλάκων ἔσονται, δεσπόται δὲ καὶ
 ἐχθροὶ ἀντὶ ξυμμάχων τῶν ἄλλων πολιτῶν γενήσου-
 νται· μισοῦντες δὲ καὶ μισούμενοι καὶ ἐπιβουλεύοντες
 καὶ ἐπιβουλεύόμενοι διάξουσιν πάντα τὸν βίον, πολὺ
 30 πλείον καὶ μᾶλλον δεδιότες τοὺς ἐνδον ἢ τοὺς ἐξω-
 θεν πολεμίους, θέοντες ἤδη τότε ἐγγύτατα ὀλέθρου,
 αὐτοὶ τε καὶ ἡ ἄλλη πόλις.

154 Πλάτωνος πολιτείας δ' (p. 421 a c).

Νευρογράφοι γὰρ φαῦλοι γενόμενοι καὶ διαφθα-
 ρέντες καὶ προσποιησάμενοι εἶναι μὴ ὄντες πόλει
 οὐδὲν δεινόν· φύλακες δὲ νόμων τε καὶ πόλεως μὴ
 ὄντες, ἀλλὰ δοκοῦντες, ὁρᾷς δὴ ὅτι πᾶσαν ἄρδην πό- 5
 λιν ἀπολλύασι. — Τοὺς ἄλλους αὖ δημιουργοὺς σκό-
 πει εἰ τὰδε διαφθείρει, ὥστε καὶ κακοὺς γίγνεσθαι.
 Τὰ ποῖα δὴ ταῦτα; Πλοῦτος, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πενία.
 Πῶς δὴ; Ὡδὲ· πλουτήσας χυτρεὺς δοκεῖ σοι ἔτι θε-
 λήσειν ἐπιμελεῖσθαι τῆς τέχνης; Οὐδαμῶς, ἔφη. Ἀρ- 10
 γὸς δὲ καὶ ἀμελὴς γενήσεται μᾶλλον αὐτὸς αὐτοῦ;
 Πολύ γε. Οὐκ οὖν κακίων χυτρεὺς γίνεταί; Καὶ
 τοῦτο, ἔφη, πολὺ. Καὶ μὴν καὶ ὄργανά γε μὴ ἔχων
 παρέχεσθαι ὑπὸ πενίας ἢ τι ἄλλο τῶν εἰς τὴν τέχνην,
 τὰ τε ἔργα πονηρότερα ἐργάζεται καὶ τοὺς υἱεῖς ἢ 15
 ἄλλους οὓς ἂν διδάσκη χεῖρους δημιουργοὺς διδάξε-
 ται; Πῶς δ' οὐ; Ἦν δ' ἐγώ, ἀμφοτέρων δὴ, πενίας τε καὶ
 πλούτου, χεῖρω μὲν τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, χεῖρους δὲ
 αὐτοί. Φαίνονται. Ἐτέρα δὴ, ὥς ἔοικε, τοῖς φύλαξιν
 εὐρήκαμεν, ἃ παντὶ τρόπῳ φυλακτέον ὅπως μὴ ποτε 20
 αὐτοὺς λήσῃ εἰς τὴν πόλιν παραδύντα. Τὰ ποῖα ταῦ-
 τα; Πλοῦτος, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πενία, ὥς τοῦ μὲν τρυ-
 φὴν τε καὶ ἀργίαν καὶ νεωτερισμὸν ἐμποιοῦντος, τοῦ
 δὲ ἀνελευθερίαν καὶ κακουργίαν πρὸς τῷ νεωτερι-
 σμῷ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. 25

155 Ἐν ταυτῷ (p. 423 d).

Οὗτοι, ἦν δ' ἐγώ, ὧ ἀγαθὲ Ἀδείμαντε, ὥς δόξειεν
 ἂν τις, ταῦτα πολλὰ καὶ μεγάλα αὐτοῖς προστάττομεν,
 ἀλλὰ πάντα φαῦλα, ἐὰν τὸ λεγόμενον ἐν μέγα φυλάτ-
 τωσι, μᾶλλον δὲ ἀντὶ μεγάλου ἱκανόν. Τί τοῦτο; 30
 ἔφη. Τὴν παιδείαν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τροφήν· ἐὰν γὰρ

εὖ παιδευόμενοι μέτριοι ἄνδρες γίνωνται, πάντα
 ταῦτα ῥαδίως διόψονται, καὶ ἄλλα γε ὅσα νῦν ἡμεῖς
 παραλείπομεν, τὴν τε τῶν γυναικῶν κτῆσιν καὶ γά-
 μων καὶ παιδοποιίας· ὅτι δεῖ ταῦτα, κατὰ τὴν παροι-
 5 μίαν, πάντα ὅτι μάλιστα κοινὰ τὰ τῶν φίλων ποιεῖ-
 σθαι. Ὁρθότατα γάρ, ἔφη, γίγναιτ' ἄν. Καὶ μὴν,
 εἶπον, πολιτεία, ἐάν περ ἅπαξ ὁρμήσῃ εὖ, ἔρχεται
 ὥσπερ κύκλος ἀνέξανομένη· τροφὴ γὰρ καὶ παιδευσις
 χρηστὴ σωζομένη φύσεις ἀγαθὰς ἐμποιεῖ, καὶ αὖ φύ-
 10 σεις χρησταὶ τοιαύτης παιδείας ἀντιλαμβανόμεναι
 ἔτι βελτίους τῶν προτέρων φύονται εἰς τε τᾶλλα καὶ
 εἰς τὸ γεννᾶν, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις. Εἰκός
 γ', ἔφη. Ὡς τοίνυν διὰ βραχέων εἰπεῖν, τούτου ἀνθ-
 εκτέον τοῖς ἐπιμεληταῖς τῆς πόλεως, ὅπως ἂν αὐτοὺς
 15 μὴ λάθῃ διαφθαρέν, ἀλλὰ παρὰ πάντα αὐτὸ φυλάτ-
 τωσι, τὸ μὴ νεωτερίζειν περὶ γυμναστικὴν τε καὶ μου-
 σικὴν παρὰ τὴν τάξιν, ἀλλ' ὥς οἶόν τε μάλιστα φυ-
 λάττειν, φοβουμένους ὅταν τις λέγῃ ὥς
 τὴν αἰοιδὴν μᾶλλον ἐπιφρονέουσ' ἄνθρωποι,
 20 ἢ τις ἀειδόντεσσι νεωτάτῃ ἀμφιπέληται.
 μὴ πολλάκις τὸν ποιητὴν τις οἴηται λέγειν, οὐκ ἄσμα-
 τα νέα, ἀλλὰ τρόπον ᾧδῆς νέον, καὶ τοῦτ' ἐπαινεῖ· δεῖ
 δὲ οὐτ' ἐπαινεῖν τὸ τοιοῦτον οὔτε ὑπολαμβάνειν· εἰ-
 δος γὰρ καινὸν μουσικῆς μεταβάλλειν εὐλαβητέον ὥς
 25 ἐν ὄλῳ κινδυνεύοντα· οὐδαμοῦ γὰρ κινοῦνται μουσι-
 κῆς τρόποι ἄνευ πολιτικῶν νόμων τῶν μεγίστων ὥς
 φησί τε Δάμων καὶ γὰρ πεῖδομαι. Καὶ ἐμὲ τοίνυν,
 ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, θὲς τῶν πεπεισμένων. Τὸ δὲ φυ-
 λακτῆριον, ἦν δ' ἐγώ, ὥς ἔοικεν, ἐνταῦθα πού οἰκο-
 30 δομητέον τοῖς φύλαξιν ἐν μουσικῇ. Ἡ γοῦν παρανο-
 μία, ἔφη, ῥαδίως αὕτη λανθάνει παραδυομένη. Ναί,
 ἔφη, ὥς ἐν παιδίᾳ γε μέρεϊ καὶ ὥς κακὸν οὐδὲν

ἐργαζομένη. Οὐδὲ γὰρ ἐργάζεται, ἔφη, ἄλλο γε ἢ κατὰ σμικρὸν εἰσοικησαμένη ἡρέμα ὑπορρεῖ πρὸς τὰ ἦθη τε καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα· ἐκ δὲ τούτων εἰς τὰ πρὸς ἀλλήλους ξυμβόλαια μείζων ἐκβαίνει· ἐκ δὲ θη τῶν ξυμβολαίων ἐρχεται ἐπὶ τοὺς νόμους καὶ πολυ-⁵ τελέας σὺν πολλῇ, ὡς Σώκρατες, ἀσελγεία, ἕως ἂν τελευτῶσα ἅπαντα ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ ἀνατρέψαι. Ἐλεν, ἦν δ' ἐγώ, οὕτω τοῦτ' ἔχει. Δοκεῖ μοι, ἔφη. Οὐκ οὖν ὃ ἐξ ἀρχῆς ἐλέγομεν, τοῖς ἡμετέροις παισὶν ἐννομωτέρον εὐθύς παιδιᾶς μεθεκτέον, ὥς παρανόμου¹⁰ γιγνομένης αὐτῆς καὶ παίδων τοιούτων ἐννόμους τε καὶ σπουδαίους ἐξ αὐτῶν ἄνδρας ἀυξάνεσθαι ἀδύνατον ὄν. Πῶς δ' οὐχί; ἔφη.

ΠΕΡΙ ΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΕΘΩΝ. ΜΑ.

1 Εὐριπίδου.

15

"Αρχεσθαι χρεὼν

κακοὺς ὑπ' ἐσθλῶν καὶ κλύειν τῶν κρείσσονων.

2 Εὐριπίδου Δίκτυος.

Μὴ νεῖκος ὧς γεραίε κοιράνοις τίθου.

σέβειν δὲ τοὺς κρατοῦντας ἀρχαῖος νόμος.

20

3 Μενάνδρου Ἀδελφοῦς.

Οὐ παντελῶς δεῖ τοῖς πονηροῖς ἐπιτρέπειν,
ἀλλ' ἀντιτάττεσθ'· εἰ δὲ μή γ', ἄνω κάτω
ἡμῶν ὁ βίος λήσει μεταστραφείς ὅλος.

4 Εὐριπίδου Ἐρεχθίδου.

25

Καὶ τοὺς πονηροὺς μή ποτ' αὖξαν' ἐν πόλει.
κακοὶ γὰρ ἐμπλησθέντες ἢ νομίσματος,
ἢ πόλεος ἐμπεσόντες εἰς ἀρχήν τινα,
σκιρτῶσιν ἀδόκητ' εὐτυχησάντων δόμων.

5 Μενάνδρου Ἀνδρογύνῳ.

Τὸ γὰρ σύνηθες οὐδαμοῦ παροπτέον.

6 Εὐριπίδου Ἰκετίδων (435).

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν κρείσσον ἢ νόμοι πόλει

5 καλῶς τεθέντες· ὃ τε γὰρ ἀσθενέστερος

ὁ πλούσιός τε τὴν δίκην ἴσῃν ἔχει,

νικᾷ δ' ὁ μείων τὸν μέγαν δίκαι' ἔχων.

7 Σοφοκλῆς Αἰαντι (666).

Τοιγὰρ τὸ λοιπὸν εἰσόμεσθα μὲν θεοῖς

10 εἰκεῖν, μαθησόμεσθα δ' Ἀτρείδας σέβειν.

ἄρχοντές εἰσιν, ὥσθ' ὑπείκτεον· τί μῃ;

καὶ γὰρ τὰ δεινὰ καὶ τὰ καρτερώτατα

τιμαῖς ὑπείκει· τοῦτο μὲν νιφοστιβεῖς

χειμῶνες ἐκχωροῦσιν εὐκάρπῳ θέρει·

15 ἐξίσταται δὲ νυκτὸς αἰανῆς κύκλος

τῇ λευκοπῶλῳ φέγγος ἡμέρᾳ φλέγειν·

δεινῶν τ' ἄημα πνευμάτων ἐκοίμισε

στένοντα πόντον, ἐν δ' ὁ παγκρατὴς ὕπνος

λύει πεδύσας, οὐδ' αἰεὶ λαβὼν ἔχει.

20 8 Μενάνδρου.

Καλὸν οἱ νόμοι σφόδρ' εἰσὶν· ὁ δ' ὁρῶν τοὺς νό-
μους

λίαν ἀκριβῶς, συκοφάντης φαίνεται.

9 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου (p. 17 c).

25 Χθές που τῶν ὑπ' ἐμοῦ ῥηθέντων λόγων περὶ
πολιτείας ἦν τὸ κεφάλαιον, οἷα τε καὶ ἐξ οἷων ἀνδρῶν
ἀρίστη καταφαίνεται ἂν μοι γενέσθαι. Καὶ μάλα γε
ἡμῖν, ὦ Σώκρατες, ῥηθεῖσα κατὰ νοῦν ἅπασιν. Ἄρ'
οὐκ οὐ τὸ τῶν γεωργῶν, ὅσαι τε ἄλλαι τέχναι, πρῶ-
30 τον ἐν αὐτῇ χωρὶς διειλούμεθα ἀπὸ τοῦ γένους τοῦ

τῶν προπολεμησόντων; *Ναί.* Καὶ κατὰ φύσιν δὴ θόντες τὸ καθ' αὐτὸν ἐκάστῳ πρόσφορον, ἐν μόνον ἐπιτηδευμα, μίαν ἐκάστῳ τέχνην, τούτους οὓς πρὸ πάντων ᾄδει πολεμεῖν, εἰπομεν, ὥς ἄρα αὐτοὺς δέοι φύλακας εἶναι μόνον τῆς πόλεως, εἴτε τις ἔξωθεν ἢ καὶ τῶν ἐνδοθεν ἴοι κακουργήσων, δικάζοντας μὲν πράως τοῖς ἀρχομένοις ὑπ' αὐτῶν καὶ φύσει φίλοις οὓσι, χαλεποὺς δ' ἐν ταῖς μάχαις τοῖς ἐντυγχάνουσι τῶν ἐχθρῶν γιγνομένους. Παντάπασι μὲν οὖν. Φύσιν γὰρ οἴμαί τινα τῶν φυλάκων τῆς ψυχῆς ἐλέγομεν ἅμα μὲν θν-10 μοειδῇ ἅμα δὲ φιλόσοφον δεῖν εἶναι διαφερόντως, ἵνα πρὸς ἐκατέρους δύναιτο ὀρθῶς πρᾶοι καὶ χαλεποὶ γίνεσθαι. *Ναί.* Τί δὲ τροφή; ἄρ' οὐ γυμναστικῇ καὶ μουσικῇ μαθήμασί τε, ὅσα προσήκει, τούτοις ἐν ἅπασι τεθράφθαι; Πάνυ μὲν οὖν. Τοὺς δέ γε οὐ-15 τω τραφέντας, ἐλέχθη που, μήτε χρυσὸν μήτε ἄργυρον μήτε μηδὲν ἄλλο ποτὲ κτῆμα ἑαυτῶν ἰδίων νομίξειν δεῖν, ἀλλ' ὥς ἐπικούρους μισθὸν λαμβάνοντας τῆς φυλακῆς παρὰ τῶν σωζομένων ὑπ' αὐτῶν, ὅσος σῶφροσι μέτριος, ἀναλίσκειν τε δὴ κοινῇ καὶ ξυνδια-20 τωμένους μετ' ἀλλήλων ζῆν, ἐπιμέλειαν ἔχοντας ἀρετῆς διὰ παντός, τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων ἄγοντας σχολήν. Ἐλέχθη καὶ ταῦτα ταύτῃ. Καὶ μὲν δὴ καὶ περὶ γυναικῶν ἐπεμνήσθημεν, ὥς τὰς φύσεις τοῖς ἀνδράσι παραπλησίας εἶη ξυναρμοστέον καὶ τὰ ἐπιτη-25 δεύματα πάντα κοινὰ κατὰ τε πόλεμον καὶ κατὰ τὴν ἄλλην δίαιταν δοτέον πάσαις. Ταύτῃ καὶ ταῦτα ἐλέγετο. Τί δὲ δὴ τὸ περὶ τῆς παιδοποιίας; ἢ τοῦτο μὲν διὰ τὴν ἀθήθειαν τῶν λεχθέντων εὐμνημόνευτον, ὅτι κοινὰ τὰ τῶν γάμων καὶ τὰ τῶν παίδων πᾶσιν ἀπάν-30 των ἐτίθεμεν, μηχανωμένους ὅπως μηδεὶς ποτε τὸ γεγεννημένον αὐτῷ ἰδίᾳ γνώσοιτο, νομιούσι δὲ πάντες

πάντας αὐτοὺς ὁμογενεῖς, ἀδελφὰς μὲν καὶ ἀδελφούς,
 ὅσοι περ ἂν τῆς προεπούσης ἐντὸς ἡλικίας γίνωνται,
 τοὺς δὲ ἔμπροσθεν καὶ ἄνωθεν, γονέας τε καὶ γονέων
 προγόνους, τοὺς δὲ εἰς τὸ κάτωθεν, ἐκρόνους παῖδας
 5 τε ἐκρόνων. Ναὶ καὶ ταῦτα εὐμνημόνευτα, ἣ λέγεις.
 Ὅπως δὲ δὴ κατὰ δύναμιν εὐθύς γίγνοιθ' ὥς ἄρι-
 στοι τὰς φύσεις, ἅρ' οὐ μεμνήμεθα, ὥς τοὺς ἄρχοντας
 ἔφαμεν καὶ τὰς ἀρχούσας δεῖν εἰς τὴν τῶν γάμων σύν-
 ερξιν λάθρα μηχανᾶσθαι κλήροις τισίν, ὅπως οἱ κα-
 10 κοὶ χωρὶς οἱ τ' ἀγαθοὶ ταῖς ὁμοίαις ἐκάτεροι συλλή-
 ξονται, καὶ μὴ τις αὐτοῖς ἐχθρα διὰ ταῦτα γίγνηται,
 τύχην ἡγουμένοις αἰτίαν τῆς συλλήξεως. Μεμνήμεθα.
 Καὶ μὴν ὅτι γε τὰ μὲν τῶν ἀγαθῶν θρεπτέον ἔφαμεν
 εἶναι, τὰ δὲ τῶν κακῶν εἰς τὴν ἄλλην λάθρα διαδο-
 15 τέον πόλιν· ἐπαυξομένων δέ, σκοποῦντας αἰετὸς
 ἀξιόους πάλιν ἀνάγειν δεῖν, τοὺς δὲ παρὰ σφίσιν ἀνα-
 ξίους εἰς τὴν τῶν ἐπανιόντων χώραν μεταλλάττειν.
 Οὕτως. Ἄρα οὖν διεληλύθαμεν ἤδη, καθάπερ χθές,
 ὥς ἐν κεφαλαίοις πάλιν ἐπανελθεῖν, ἣ ποθοῦμέν τι
 20 τῶν ῥηθέντων; Οὐδαμῶς.

10 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μένωος (p. 317 c).

Οὐκ οὖν καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασι τοῖς περὶ τῶν
 δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ ὅλως περὶ πόλεως διακοσμή-
 σεως καὶ περὶ τοῦ ὥς χρὴ πόλιν διοικεῖν, τὸ μὲν ὀρ-
 25 θὸν νόμος ἐστὶ βασιλικός, τὸ δὲ μὴ ὀρθὸν οὐ δοκεῖ
 νόμος εἶναι βασιλικὸς τοῖς μὴ εἰδόσιν· ἐστὶ γὰρ ἄνο-
 μον. Ναί. Ὅρθως ἄρα ὡμολογήσαμεν νόμον εἶναι
 τοῦ ὄντος εὐρεσιν. Φαίνεται. Ἔτι δὲ καὶ τότε ἐν αὐ-
 τῷ θεασώμεθα· τίς ἐπιστήμων διανεῖμαι ἐπὶ γῇ τὰ
 30 σπέρματα; Γεωργός. Οὗτος δὲ τὰ ἄξια σπέρματα
 ἐκάστη γῇ διανέμει; Ναί. Ὁ γεωργὸς ἄρα νομεύς

ἀφ' ὧν ταῦτα. καὶ αὖ πάλιν γὰρ καὶ ἀποφασίζει ἐπὶ
ταῖς αἰτίας αὐτῶν λέγει· Ναι.

11 Τίς δὲ τῶν τῶν κριθῶντων ἐγγὺν κριθῶντος γέ-
μειν. τί ἴσμεν εἰπῶ· Πλάτῳ. Οἱ περὶ κακῶντος ἀρε-
τήν ἀφασίζει τὰς κριθῶντας· Ναι. Οἱ δὲ τὰς βοτάνων
ἐπὶ τὰς βλάστη· Ναι. Οἱ δὲ τὰς τῶν τῶν ἀριστοι-
ταῖς ἐγγὺς τῶν ἐπὶ τῶν τῶν ἐπὶ τῶν βασιλείας;
καὶ. Φησὶ δὲ. Ρακο Μ. ρ. 316 α.

12 Στοιχῶν.

Τὸν τε νόμον σκοπεῖται εἶναι φασὶ λόγον ὀρθὸν 10
ᾧντι, προστακτικὸν μὲν τῶν ποιητέων. ἀπαγορευτικὸν
δὲ τῶν οὐ ποιητέων. τοῦ δὲ νομοῦ ἀστέιου ὄντος καὶ
ὁ νόμιμος ἀστέλιος ἂν εἴη· νόμιμον μὲν γὰρ εἶναι ἄν-
δρα καὶ ἀκολουθητικὸν τῷ νόμῳ καὶ πρακτικὸν τῶν
ὑπ' αὐτοῦ προσταττομένων· νομικὸν δὲ τὸν ἐξηγητι- 15
κὸν τοῦ νόμου· μηδένα δὲ τῶν φανύλων μῆτε νόμιμον
εἶναι μῆτε νομικόν.

13 Αἰσχίνου ἐκ τοῦ κατὰ Τιμάρχου (p. 55R).

Οὐδ' ὥς ᾤετο δεῖν ὁ νομοθέτης τὸν ῥήτορα ἥκειν
ἐπὶ τὸ βῆμα τῶν λόγων ἐπιμεληθέντα πρότερον, ἀλλὰ τοῦ
βίου.

14 Δημοκρίτου.

Κρέσσον ἄρχεσθαι τοῖσι ἀνοήτοις ἢ ἄρχειν.

15 Τοῦ αὐτοῦ.

Δίκη μὲν ἐστὶν ἔρδειν τὰ χρέοντα, ἀδικίη δὲ μὴ τοῦ
ἔρδειν τὰ χρέοντα, ἀλλὰ παρατρέπεσθαι.

16 Κατὰ δὲ ζωίων ἐστὶν ὧν φόνου καὶ μὴ φόνου
ὡς ἐχέει· τὰ ἀδικέοντα καὶ θέλοντα ἀδικεῖν ἀθώως

ὁ κτείνων, καὶ πρὸς εὐεστοῦν τοῦτο ἐρδεῖν μᾶλλον ἢ μῆ.

17 Κτείνειν χρὴ τὰ πημαίνοντα παρὰ δίκην πάντα περὶ παντός· καὶ ταῦτα ὁ ποιέων ἐπιθυμῆς καὶ δίκης
5 καὶ θάρσεος καὶ κτήσιος ἐν παντὶ κόσμῳ μείζω μοῖραν μετέξει.

18 Ὅκωσπερ περὶ κιναδέων τε καὶ ἐρπετέων γεγρα-
φатаὶ τῶν πολέμιων, οὕτω καὶ κατὰ ἀνθρώπων δοκέει
μοι χρεῶν εἶναι ποιέειν· κατὰ νόμους τοὺς πατέριους
10 κτείνειν πολέμιον ἐν παντὶ κόσμῳ, ἐν ᾧ μὴ νόμος
ἀπείργει· νόμος δὲ ἀπείργει, ἰερὰ ἐκάστοισι ἐπιχώρια
καὶ σπονδαὶ καὶ ὄρκοι.

19 Κιχάλλην καὶ ληιστὴν πάντα κτείνων τις ἀθώιος
ἂν εἴη, καὶ αὐτοχειρὶ καὶ κελεύων καὶ ψήφῳ.

15 20. 21 Ζαλεύκον προοίμιον νόμων.

Τοὺς κατοικοῦντας τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν πάν-
τας πρῶτον πεπείσθαι χρὴ καὶ νομίζειν θεοὺς εἶναι,
καὶ ἀναβλέποντας ἐς οὐρανὸν καὶ τὸν κόσμον καὶ τὴν
ἐν αὐτοῖς διακόσμησιν καὶ τάξιν· οὐ γὰρ τύχης οὐδ'
20 ἀνθρώπων εἶναι δημιουργήματα· σέβεσθαι δὲ τούτους
καὶ τιμᾶν, ὥς αἰτίους ὄντας ἀπάντων ἡμῖν ἀγαθῶν
τῶν κατὰ λόγον γιγνομένων. ἕκαστον οὖν ἔχειν καὶ
παρασκευάζειν δεῖ τὴν αὐτοῦ ψυχὴν πάντων τῶν κα-
κῶν καθαρὰν· ὥς οὐ τιμᾶται θεὸς ὑπ' ἀνθρώπου
25 φράλιν, οὐδὲ θεραπεύεται δαπάναις οὐδὲ τραγῳδίαις
τῶν ἀναλισκομένων, καθάπερ μοχθηρὸς ἄνθρωπος,
ἀλλ' ἀρετῇ καὶ προαιρέσει τῶν καλῶν ἔργων καὶ δι-
καίων. διὸ ἕκαστον δεῖ εἰς δύναμιν ἀγαθὸν εἶναι καὶ
πράξει καὶ προαιρέσει τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι θεοφιλῆ,
30 καὶ μὴ φοβεῖσθαι τὰς εἰς χρήματα ζημίας μᾶλλον τῶν

εἰς αἰσχύνην τεινόντων· καὶ πολίτην ἀμείνονα ὀνομάζειν τὸν τὴν οὐσίαν προθέμενον μᾶλλον τοῦ καλοῦ καὶ δικαίου. ὅσοις δὲ μὴ ῥάδιον πρὸς ταῦτα τὴν ὁρμὴν πεπεισθαι, τὴν δὲ ψυχὴν ἔχουσιν εὐκίνητον πρὸς ἀδικίαν, ὧδ' ἡμεῖν παρηγγέλω πᾶσι τοῖς τοιούτοις· πολίταις καὶ πολίτισι καὶ ξυνοίκιοις, μεμνησθαι θεῶν ὡς ὄντων καὶ δίκας ἐπιπεμπόντων τοῖς ἀδίκους· καὶ τίθεσθαι πρὸ ὁμμάτων τὸν καιρὸν τοῦτον, ἐν ᾧ γίνεται τὸ τέλος ἐκάστῳ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ ζῆν· πᾶσι γὰρ ἐμπέπτει μεταμέλεια τοῖς μέλλουσι τελευτᾶν, μεμνη-
 10 μένοις ὧν ἡδικήκασι, καὶ ὁρμὴ τοῦ βούλεσθαι πάντα πεπρᾶχθαι δικαίως αὐτοῖς. διὸ δεῖ ἕκαστον παρ' ἐκάστην πράξιν ἀεὶ συννοικειοῦν τὸν καιρὸν τοῦτον ὡς δὴ παρόντα· οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ δικαίου φροντιεῖν. ἐὰν δέ τῳ παραστῇ δαίμων
 15 κακὸς τρέπων πρὸς ἀδικίαν, διατρέβειν πρὸς ναοὺς καὶ βωμοὺς καὶ τεμένεσι, φεύγοντα τὴν ἀδικίαν ὡς δέσποιναν ἀσεβεστάτην καὶ χαλεπωτάτην, ἱκετεύοντα τοὺς θεοὺς συναποτρέπειν αὐτήν. ἰέναι δὲ καὶ πρὸς ἄνδρας δόξαν ἔχοντας ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ,
 20 ἀκουσόμενον περὶ εὐδαίμονος βίου καὶ κακῶν ἀνδρῶν τιμωρίας, ἵνα ἀποτρέπηται τῶν ἀδίκων ἔργων δεισιδαιμονῶν δαίμονας ἀλᾶστορας. πάντας δὲ τιμῶν τοῖς οἱ κατοικοῦντες τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἄλλοις νομίμοις τοῖς πατρίοις τοὺς θεοὺς· πάτρια δὲ εἶναι
 25 τὰ κάλλιστα. πεπεισθαι δὲ τοῖς νόμοις ἅπαντας καὶ τοὺς ἄρχοντας αἰδεῖσθαι καὶ ἐξίστασθαι καὶ ποιεῖν τὸ παραγγελλόμενον· ὡς μετὰ θεοὺς καὶ δαίμονας καὶ ἥρωας γονεῖς τε καὶ νόμοι καὶ ἄρχοντες σύνεγγυς εἰσι ταῖς τιμαῖς παρ' ἀνθρώποις νοῦν ἔχουσι καὶ σωθησ-
 30 μένοις. πόλιν δὲ φιλαίτεραν μηδεὶς ἄλλην ποιείσθαι τῆς αὐτοῦ πατρίδος, ὡς θεῶν πατρῶν νεμεσῶντων·

ἀρχὴ γὰρ προδοσίας φύεται τοῖς τοιαῦτα βουλομένοις.
 ἔτι δὲ χαλεπώτερον τῆς οἰκειας γῆς στερόμενον ζῆν
 ἐπ' ἀλλοτριᾶς· οὐδὲν γάρ ἐστιν οἰκειότερον πατρίδος.
 μὴδὲ ἐχθρὸν ἀκατάλλακτον μὴδὲς μὴδένα νομιζέτω
 5 τῶν πολιτῶν, οἷς ἐφείκασιν οἱ νόμοι μετέχειν τῆς πο-
 λιτείας· ὥς ὁ τοιοῦτος οὔτε ἄρξαι δύναται' ἂν οὔτε δι-
 κάσαι καλῶς, τὸν θυμὸν ἔχων κυριώτερον τοῦ λογι-
 σμοῦ. μὴδὲς δὲ λεγέτω κακῶς μήτε κοινῇ τὴν πόλιν
 μήτε ἰδίᾳ τὸν πολίτην· ἀλλ' οἱ τῶν νόμων φύλακες
 10 ἐπιμελείσθωσαν τῶν πλημμελούντων, πρῶτον μὲν
 νοουθετοῦντες, ἐὰν δὲ μὴ πείθωνται, ζημιοῦντες. τῶν
 δὲ κειμένων νόμων ἐὰν τις δοκῇ μὴ καλῶς κείσθαι,
 μετατιθέναι ἐπὶ τὸ βέλτιον· μενόντων δέ, πάντας πει-
 θαρχεῖν· ὥς ὑπ' ἀνθρώπων μὲν ἡττᾶσθαι τοὺς κειμέ-
 15 νους νόμους οὐ καλὸν οὐδὲ συμφέρον, ὑπὸ δὲ νόμου
 βελτίονος ἡττώμενον κατακρατεῖσθαι καὶ καλὸν καὶ
 συμφέρον. τοὺς δὲ ταῦτα παραβαίνοντας χρὴ καὶ κο-
 λάζειν ὥς κατασκευάζοντας τῇ πόλει μεγίστων κακῶν
 ἀρχήν, ἀναρχίαν. ἄρχοντας δὲ μὴ εἶναι αὐθάδεις,
 20 μὴδὲ πρὸς ἐπήρειαν κρίνειν, μὴδὲ μεμνησθαι κρί-
 νοντας φιλλίας ἢ ἐχθρας, ἀλλὰ τοῦ δικαίου· οὔτω γὰρ
 ἀποδῶσουσι τὰς κρίσεις δικαιοτάτας καὶ τῆς ἀρχῆς
 ἔσονται ἄξιοι. τοὺς μὲν οὖν δούλους προσήκει διὰ
 φόβον πράττειν τι τῶν δικαίων, τοὺς δ' ἐλευθέρους
 25 δι' αἰδῶ καὶ τὸ καλόν· διὸ χρὴ καὶ τοὺς ἄρχοντας
 εἶναι τοιούτους, ἵν' ἔχωσιν οἱ ἀρχόμενοι τοὺς ἄξιους
 αἰσχύνης. ἐὰν δέ τις βούληται τῶν κειμένων νόμων
 κινεῖν ἢ ἄλλον εἰσφέρειν νόμον, εἰς βρόχον εἰρας
 τὸν τράχηλον λεγέτω τοῖς πολίταις περὶ αὐτοῦ· καὶ
 30 ἐὰν μὲν διαψηφισομένων δόξῃ λελύσθαι τὸν νόμον ἢ
 ὑπάρχειν τὸν εἰσφερόμενον, καὶ αὐτὸν ἀθῶον εἶναι·
 ἐὰν δὲ ὁ προὑπάρχων μᾶλλον δοκῇ καλῶς ἔχειν ἢ ὁ

εἰσφερόμενος ἢ ἄδικος, τεθνάναι τὸν κινουῦντα ἢ εἰσφέροντα νόμον, ἐπισπασθέντος τοῦ βρόχου.

22 Ἐκ τῶν Θεοφράστου περὶ συμβολαίων.

Οἱ μὲν οὖν ὑπὸ κήρυκος κελεύουσι πωλεῖν καὶ προκήρύττειν ἐκ πλειόνων ἡμερῶν, οἱ δὲ παρ' ἀρχῇ 5
τινι, καθάπερ καὶ Πιττακὸς παρὰ βασιλεῦσι καὶ πρυ-
τάνει. ἔνιοι δὲ προγράφειν παρὰ τῇ ἀρχῇ πρὸ ἡμε-
ρῶν μὴ ἔλαττον ἢ ἐξήκοντα, καθάπερ Ἀθήνησι, καὶ
τὸν πριάμενον ἑκατοστὴν τιθέναι τῆς τιμῆς, ὅπως
διαμφισβητῆσαι τὰ ἐξῆ καὶ διαμαρτύρασθαι τῷ βου- 10
λομένῳ, καὶ ὁ δικαίως ἐωνημένος φανερός ἢ τῷ
τέλει. παρὰ δὲ τισὶ προκήρύττειν κελεύουσι πρὸ τοῦ
κατακυρωθῆναι πένθ' ἡμέρας συνεχῶς, εἰ τις ἐν-
σταται ἢ ἀντιποιεῖται τοῦ κτήματος ἢ τῆς οἰκίας·
ὥσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων, ὥσπερ καὶ ἐν 15
τοῖς Κυζικηνῶν. οἱ δὲ Θουριακοὶ τὰ μὲν τοιαῦτα
πάντα ἀφαιροῦσιν, οὐδ' ἐν ἀγορᾷ προστάττουσιν,
ὥσπερ τᾶλλα, διδόναι δὲ κελεύουσι κοινῇ τῶν γει-
τόνων τῶν ἐγγυτάτῳ τρισὶ νόμισμά τι βραχὺ μνήμης
ἐνεκα καὶ μαρτυρίας. ἀναγκαῖον δηλονότι τοῖς μὲν 20
τὰς ἀρχὰς ὑπευθύνους ποιεῖν, τοῖς δὲ τοὺς γείτονας,
ἐὰν μὴ λάβωσιν ἢ δις παρὰ τοῦ αὐτοῦ λάβωσιν ἢ
ἔχοντες μὴ λέγωσι τῶν ἐωνημένων. οὐ χροῖ δ' ἀγνο-
εῖν, ὅτι αἱ προγραφαὶ καὶ αἱ προκηρύξεις καὶ ὅλως
ὅσα πρὸς τὰς ἀμφισβητήσεις ἐστὶ πάντ' ἢ τὰ πλει- 25
στα δι' ἑλλειψιν ἑτέρου νόμου τίθεται· παρ' οἷς γὰρ
ἀναγραφὴ τῶν κτημάτων ἐστὶ καὶ τῶν συμβολαίων,
ἐξ ἐκείνων ἐστι μαθεῖν εἰ ἐλεύθερα καὶ ἀνέπαφα καὶ
τὰ αὐτοῦ πωλεῖ δικαίως· εὐθὺς γὰρ καὶ μετεγγρά-
φει ἢ ἀρχὴ τὸν ἐωνημένον. ἐπεὶ δὲ καὶ προστασίαι 30
τινὲς ὠνοῦνται καὶ πωλοῦσιν, ἀπαλλοτριοῦν ἐθέλον-

τες, ὁρθῶς ἔχει καὶ πρὸς ταῦτα νομοθετεῖν, ὅπερ
 καὶ ποιοῦσιν, ἅμα ταῦτά τε βουλόμενοι κωλύειν καὶ
 τὴν [ἀπάτην] ἐμφανῇ ποιεῖν, ὥσπερ ἐν τοῖς Αἰνίων.
 κελεύουσι γάρ, ἐὰν μὲν τις οἰκίαν πρίηται, θύειν
 5 ἐπὶ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ ἐπιχωμαίου, ἐὰν δὲ χωρίον
 ἐπὶ τῆς κώμης ἢ αὐτὸς οἰκεῖ, καὶ ὁμνύειν ἐναντίον
 τῆς ἀρχῆς ἐγγραφούσης καὶ κωμητῶν τριῶν, ἢ μὴν
 ἀνεῖσθαι δικαίως, μηδὲν συγκακουροῦντα μήτε
 τέχνη μήτε μηχανῇ μηδεμιᾶ· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον
 10 καὶ τὸν πωλοῦντα πωλεῖν ἀδόλως· τὸν δὲ μὴ οἰ-
 κοῦντα ἐν ἄστει θύειν τὸν ὄρκον ἐπὶ τοῦ Διὸς τοῦ
 ἀγοραίου, τὴν δὲ θυσίαν τῶν ἐλαττόνων εἶναι θυλή-
 μασιν, ἄνευ δὲ τούτων μὴ ἐγγράφειν τὴν ἀρχήν·
 ἅμα καὶ ἐν τῷ ὄρκῳ προσορκίζειν αὐτήν, ἐὰν μὴ
 15 ὁμνύωσι, μηδὲ ἐγγράψειν τὴν ὥνῃ. οὗτοι μὲν δὴ
 πρὸς ἀμφοτέρα, μᾶλλον δὲ πρὸς πάντα βούλονται
 πεφυλάχθαι, καθάπερ ἴσως καὶ δεῖ. κυρία δὲ ἡ ὥνῃ
 καὶ ἡ πρᾶσις εἰς μὲν κτῆσιν, ὅταν ἡ τιμὴ δοθῇ,
 καὶ τὰς τῶν νόμων ποιήσωσιν, οἷον ἀναγραφὴν ἢ
 20 ὄρκον ἢ τοῖς γείτοσι τὸ γιγνόμενον· εἰς δὲ τὴν παρά-
 δοσιν καὶ εἰς αὐτὸ τὸ πωλεῖν, ὅταν ἀρραβῶνα
 λάβῃ· σχεδὸν γὰρ οὕτως οἱ πολλοὶ νομοθετοῦσιν·
 ἀλλὰ τοῦτο προσδιοριστέον, ἐὰν μὴ παρὰ μεθύοντος,
 μηδ' ἐξ ὀργῆς, μηδὲ φιλονεικίας, μηδὲ παρανοοῦν-
 25 τος, ἀλλὰ φρονούντος, καὶ τὸ ὅλον δικαίως, ὅπερ
 κακεῖ προσθετέον, ὅταν ἀφορίζῃ παρ' ὧν δεῖ ἀνεῖ-
 σθαι. εἰοικε γὰρ ἐκ καιροῦ τὰ τοιαῦτα καὶ πάθους
 γίνεσθαι· δεῖ δ' ἐκ προαιρέσεως· οὕτω γὰρ ἔσται
 τὸ δίκαιον. τάττουσι δὲ τινὲς καὶ τὸν ἀρραβῶνα
 30 πόσον δεῖ διδόναι, πρὸς τὸ πλῆθος τῆς τιμῆς μερί-
 ζοντες· ἄτοπον γὰρ ἐὰν δακτύλιον δῶ τῶν δέκα
 ταλάντων. ἐὰν δὲ λαβῶν ἀρραβῶνα μὴ δέχεται τὴν

τιμὴν ἢ δοῦς μὴ καταβάλλῃ ἐν τῷ ὠρισμένῳ χρόνῳ·
 δεῖ γὰρ ὠρίσθαι, καθάπερ ἐν τοῖς Θουρίων τὸν
 μὲν ἄρραβῶνα παραχορῆμα τὴν δὲ τιμὴν αὐθημερόν,
 οἱ δὲ καὶ πλείους ἡμέρας τίθενται τῆς τιμῆς, οἱ δ'
 ἀπλῶς ὅσας ἂν ὁμολογήσωσι· τὸ δ' ἐπιτίμιον ἐκατέ-
 ρῳ, πότερον τῷ μὲν στέρησις τοῦ ἄρραβῶνος; οὕτω
 γὰρ σχεδὸν οἱ τ' ἄλλοι κελεύουσι καὶ οἱ Θουριακοί·
 τῷ δὲ μὴ δεχομένῳ ἐκτισις ὅσου ἂν ἀποδῶται; καὶ
 γὰρ τοῦτο ἐν τοῖς Θουρίων, ἢ ἄνισος ζημία· πολλα-
 πλασία γὰρ ἡ τιμὴ τοῦ ἄρραβῶνος· ἐτι δὲ καὶ βλά-
 πτοιτ' ἂν ὁ ἀποδόμενος ἀφελὲς ἐκατέρους, ἐπειδὴ τις
 ἐφ' ἡμέραν μίαν ὀρίσειεν· οὕτω γὰρ μάλιστ' ἐνδέχεται
 παρ' ἐνίοις, δεδικάσθαι κελεύουσι τῷ μὴ δεχομένῳ
 τὴν τιμὴν. πότερον δὲ ἕως ἂν κομισθῇ κύριον εἶναι
 τοῦ κτήματος; οὕτω γὰρ οἱ πολλοὶ νομοθετοῦσιν· ἢ ὡς
 περ Χαρώνδας καὶ Πλάτων; οὗτοι γὰρ παρα-
 χορῆμα κελεύουσι διδόναι καὶ λαμβάνειν, ἔαν δέ τις
 πιστεύσῃ, μὴ εἶναι δίκην, αὐτὸν γὰρ αἷτιον εἶναι
 τῆς ἀδικίας.

22^a Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς τοὺς οἰκεῖ-
 οὺς Δίωνος ἐπιστολῆς (355 a).

Δέξασθε, ὦ Συρακόσιοι, πάντων πρῶτον νό-
 μους, οἳ τινες ἐὰν ὑμῖν φαίνωνται μὴ πρὸς χρημα-
 τισμὸν καὶ πλοῦτον τρέφοντες τὰς γνώμας ὑμῶν μετ'
 ἐπιθυμίας, ἀλλ' ὄντων τριῶν, ψυχῆς καὶ σώματος καὶ
 ἐτι δὲ χρημάτων, τὴν τῆς ψυχῆς ἀρετὴν ἐντιμοτάτην
 ποιοῦντες, δευτέραν δὲ τὴν τοῦ σώματος ὑπὸ τῇ τῆς
 ψυχῆς κειμένην· τρίτην δὲ καὶ ὑστάτην τὴν τῶν
 χρημάτων τιμὴν δουλεύουσιν τῷ σώματι τε καὶ τῇ
 ψυχῇ. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀπεργαζόμενος θεσμός, νό-
 μος ἂν ὀρθῶς ὑμῖν εἴη κείμενος, ὅντως εὐδαίμονας

ἀποτελῶν τοὺς χρωμένους· ὁ δὲ τοὺς πλουσίους εὐ-
 δαίμονας ὀνομάζων λόγος, αὐτός τε ἄθλιος γυναι-
 κῶν καὶ παίδων ὦν λόγος ἄνους, τοὺς πειθομένους
 τε ἀπεργάζεται τοιούτους. ὅτι δ' ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ
 5 παρακελεύομαι, ἐὰν γεύσῃσθε τῶν νῦν λεγομένων
 περὶ νόμων, ἐργῶ γνώσεσθε· ἡ δὲ βάσανος ἀληθε-
 στάτη δοκεῖ γίνεσθαι τῶν πάντων πέρι.

23 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Κύρου παιδείας
 (I, 2, 1).

- 10 Φῦναι δὲ ὁ Κῦρος λέγεται καὶ ἄδεται ἔτι καὶ νῦν
 ὑπὸ τῶν βαρβάρων εἶδος μὲν κάλλιστος, ψυχὴν δὲ
 φιλανθρωπότατος καὶ φιλομαθέστατος καὶ φιλοτι-
 μότατος, ὥστε πάντα μὲν πόνον ἀνατλήναι πάντα δὲ
 κίνδυνον ὑπομεῖναι τοῦ ἐπαινεῖσθαι ἕνεκα. φύσιν
 15 μὲν δὲ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς μορφῆς τοιαύτην ἔχων δια-
 μνημονεύεται· ἐπαιδεύθη γε μὴν ἐν Περσῶν νόμοις.
 οὗτοι δὲ δοκοῦσιν οἱ νόμοι ἄρχεσθαι, τοῦ κοινοῦ
 ἀγαθοῦ ἐπιμελούμενοι, οὐκ ἔνθεν ὅθεν περ ἐν ταῖς
 πλείσταis πόλεσιν ἄρχονται· αἱ μὲν γὰρ πλείσταis
 20 πόλεις ἀφείσαι παιδεύειν ὅπως τις ἐθέλει τοὺς ἑαυτοῦ
 παῖδας, καὶ αὐτοὺς τοὺς πρεσβυτέρους ὅπως ἐθέλουσι
 διάγειν, ἔπειτα προστάττουσιν αὐτοῖς μὴ κλέπτειν
 μηδ' ἀρπάζειν, μὴ βία εἰς οἰκίαν παριέναι, μὴ παλεῖν
 ὃν μὴ δίκαιον, μὴ μοιχεύειν, μὴ ἀπειθεῖν ἄρχοντι,
 25 καὶ τἄλλα τὰ τοιαῦτα ὡσαύτως· ἐὰν δέ τις τούτων πα-
 ραβαίνει τι, ζημίας αὐτοῖς ἐπανεθέσαν. οἱ δὲ Περσικοὶ
 νόμοι προλαβόντες ἐπιμελοῦνται ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ
 τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται, οἳ οὖν πονηροῦ τινος ἢ
 αἰσχροῦ ἔργου ἐφίεσθαι. ἐπιμέλονται δὲ δὴ ὧδε·
 30 ἔστιν αὐτοῖς ἐλευθέρα ἀγορὰ καλουμένη, ἔνθα τὰ τε
 βασιλεία καὶ τὰ ἄλλα ἀρχεῖα πεποίηται. ἐντεῦθεν

τὰ μὲν ὅνια καὶ οἱ ἀγοραῖοι καὶ αἱ τούτων φωναὶ καὶ ἀπειροκαλῖαι ἀπελήλανται εἰς ἄλλον τόπον, ὥς μὴ μιγνύηται ἡ τούτων τύρβη τῇ τῶν πεπαιδευμένων εὐκοσμίᾳ. διήρηται δὲ αὕτη ἡ ἀγορὰ ἡ περὶ τὰ ἀρχεῖα εἰς τέσσαρα μέρη· τούτων δ' ἐστὶν ἓν μὲν παῖ-
 σίν, ἓν δὲ ἐφήβοις, ἄλλο δὲ τελείοις ἀνδράσιν, ἄλλο δὲ τοῖς ὑπὲρ τὰ στρατεύσιμα ἔτη γεγονόσι. νόμος δὲ εἰς τὰς ἑαυτῶν χώρας ἕκαστοι τούτων παριᾶσιν· οἱ μὲν παῖδες ἅμα τῇ ἡμέρᾳ καὶ οἱ τέλειοι ἄνδρες, οἱ δὲ γεραιότεροι ἡνίκ' ἂν ἑκάστῳ προχωρῇ πλὴν ἐν ταῖς 10
 τεταγμέναις ἡμέραις αἷς αὐτοὺς δεῖ παρῆναι, οἱ δὲ ἐφηβοὶ καὶ κοιμῶνται περὶ τὰ ἀρχεῖα σὺν τοῖς γυμνικοῖς ὅπλοις πλὴν τῶν γεγαμηκότων· οὗτοι δὲ οὔτε ἐπιζητοῦνται, ἂν μὴ προρρηθῇ παρῆναι, οὔτε πολλὰκις ἀπείναι καλόν. ἄρχοντες δὲ ἐφ' ἑκάσταις 15
 τούτων τῶν μερῶν εἰσὶ δώδεκα· δώδεκα γὰρ καὶ φυλαὶ Περσῶν διήρηνται· καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς παισὶν ἐκ τῶν γεραιτέρων ἡρημένοι εἰσὶν οἱ ἂν δοκῶσι τοὺς παῖδας βελτίστους ἀποδεικνύναι· ἐπὶ δὲ τοῖς ἐφήβοις ἐκ τῶν τελείων ἀνδρῶν οἱ ἂν αὐτοὺς ἐφήβους βελ- 20
 τίστους δοκῶσι παρέξειν, ἐπὶ δὲ τοῖς τελείοις ἀνδράσιν οἱ ἂν δοκῶσι παρέχειν αὐτοὺς μάλιστα τὰ τεταγμένα ποιοῦντας καὶ τὰ παραγγελόμενα ὑπὸ τῆς μεγίστης ἀρχῆς· εἰσὶ καὶ τῶν γεραιτέρων προστάται ἡρημένοι, οἱ προστατεύουσιν ὅπως καὶ οὗτοι τὰς 25
 καθήκοντα ἀποτελῶσιν. ἃ δὲ ἑκάστη τῇ ἡλικίᾳ προστέτακται ποιεῖν, διηγησόμεθα, ὥς μᾶλλον δῆλον γένηται, ἣ ἐπιμέλονται ὥς ἂν βέλτιστοι εἰεν οἱ πολλοί. οἱ μὲν δὴ παῖδες οἱ εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν-
 τες διάγουσι μανθάνοντες δικαιοσύνην, καὶ λέγουσιν 30
 ὅτι ἐπὶ τούτῳ ἔρχονται, ὥσπερ παρ' ἡμῖν οἱ τὰ γράμματα μαθησόμενοι· οἱ δὲ ἄρχοντες αὐτῶν διατελοῦσι

τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας δικάζοντες αὐτοῖς· γίνεται
 γὰρ δὴ πρὸς ἀλλήλους καὶ παισὶν ὥσπερ ἀνδράσιν
 ἐγκλήματα, καὶ κλοπῆς καὶ ἀρπαγῆς καὶ βίας καὶ
 ἀπάτης καὶ κακολογίας καὶ ἄλλων οἷων εἰκός. οὓς δ'
 5 ἂν γνῶσι τούτων τι ἀδικοῦντας, τιμωροῦνται· κο-
 λάζουσι δὲ καὶ οὓς ἂν ἀδίκως ἐγκαλοῦντας εὐρίσκω-
 σι· δικάζουσι δὲ καὶ ἐγκλήματος, οὗ ἕνεκα ἄνθρω-
 ποι μισοῦσι μὲν ἀλλήλους μάλιστα, δικάζονται δὲ
 [οὐχ] ἥκιστα, ἀχαριστίας· καὶ ὃν ἂν γνῶσι θυνά-
 10 μνον μὲν χάριν ἀποδοῦναι μὴ ἀποδιδόντα δέ, κολά-
 ζουσι τοῦτον ἰσχυρῶς. οἴονται γὰρ τοὺς ἀχαρίστους
 καὶ περὶ θεοὺς ἂν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν καὶ περὶ
 γονέας καὶ περὶ πατρίδα καὶ περὶ φίλους. ἔπessθαι
 δὲ δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστίᾳ ἢ ἀναισχυντία· καὶ
 15 γὰρ αὕτη δοκεῖ εἶναι μεγίστη ἐπὶ πάντα τὰ αἰσχρὰ
 ἡγεμών. διδάσκουσι δὲ τοὺς παῖδας καὶ σωφροσύ-
 νην· μέγα δὲ συμβάλλεται καὶ εἰς τὸ μανθάνειν σω-
 φρονεῖν αὐτούς, ὅτι καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὁρῶσιν
 ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν σωφρόνως διάγοντας. διδάσκουσι
 20 δὲ καὶ πείθεσθαι αὐτοὺς τοῖς ἄρχουσι· μέγα δὲ καὶ
 εἰς τοῦτο συμβάλλεται, ὅτι ὁρῶσι καὶ τοὺς πρεσβυ-
 τέρους πειθομένους ἰσχυρῶς τοῖς ἄρχουσι. διδά-
 σκουσι δὲ καὶ ἐγκρατεῖς εἶναι καὶ γαστροὺς καὶ ποτοῦ·
 μέγα δὲ καὶ εἰς τοῦτο συμβάλλεται, ὅτι ὁρῶσι τοὺς
 25 πρεσβυτέρους οὐ πρόσθεν ἀπιόντας γαστροὺς ἕνεκα
 πρὶν ἂν ἀφῶσιν οἱ ἄρχοντες, καὶ ὅτι οὐ παρὰ μητρὶ
 σιτοῦνται οἱ παῖδες, ἀλλὰ παρὰ τῷ διδασκάλῳ ὅταν
 οἱ ἄρχοντες σημήνωσιν. φέρονται δὲ οἰκοθεν σίτον
 μὲν ἄρτους, ὄψον δὲ κάρδαμον, πεινὲν δ' ἑάν τις
 30 διψῇ, κῶδιωνα ὡς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρύσασθαι.
 πρὸς δὲ τούτοις μανθάνουσι καὶ τοξεύειν καὶ ἀκον-
 τίζειν. μέχρι μὲν δὴ ξξ ἢ ἑπτακαίδεκα ἐτῶν ἀπὸ

γενεᾶς οἱ παῖδες ταῦτα πράττουσιν· ἐκ τούτου δ' εἰς τοὺς ἐφήβους ἐξέρχονται. οὗτοι δὲ αὖ οἱ ἐφηβοὶ δια-
 γουοῦσιν ὧδε· δέκα ἐτη, ἀφ' οὗ ἂν ἐκ παίδων ἐξέλ-
 θωσι, κοιμῶνται μὲν περὶ τὰ ἀρχαῖα, ὥσπερ προσι-
 ρηται, καὶ φυλακῆς ἕνεκα τῆς πόλεως καὶ σώφροσύ-
 νης· δοκεῖ γὰρ αὕτη ἡ ἡλικία ἐπιμελείας μάλιστα
 δεῖσθαι· παρέχουσι δὲ καὶ τὴν ἡμέραν ἑαυτοὺς μά-
 λιστα τοῖς ἄρχουσιν χρῆσθαι, ἂν τι δέωνται ὑπὲρ τοῦ
 κοινοῦ· καὶ ὅταν μὲν δέῃ τι, πάντες μένουσι περὶ
 τὰ ἀρχαῖα, ὅταν δὲ ἐξάρῃ βασιλεὺς ἐπὶ θήραν, τὰς ἡ-
 ἡμισείας φυλὰς καταλείπει· ποιεῖ δὲ τοῦτο πολλάκις
 τοῦ μηνός. ἔχειν δὲ δεῖ τοὺς ἐξιόντας τόξα καὶ παρὰ
 τὴν φαρέτραν ἐν κολέῳ κοπίδα ἢ σάγαριν, ἔτι δὲ
 γέροντα καὶ παλὰ δύο· ὥστε τὸ μὲν ἀφιέναι, τὸ δὲ
 ἐὰν δέῃ ἐκ χειρὸς χρῆσθαι. διὰ τοῦτο δὲ δημοσίᾳ τοῦ ἡ-
 θηρᾶν ἐπιμῶνται, καὶ βασιλεὺς ὥσπερ καὶ ἐν πο-
 λέμῳ ἡγεμὼν αὐτοῖς ἐστὶ καὶ αὐτός τε θηρᾷ καὶ τῶν
 ἄλλων ἐπιμελεῖται, ὅπως ἂν θηρῶσιν· ὅτι ἀληθε-
 στάτη αὐτοῖς δοκεῖ αὕτη ἡ μελέτη τῶν πρὸς τὸν πό-
 λεμον εἶναι. καὶ γὰρ πρὶν ἀνίστασθαι ἐθίζει καὶ ὡ-
 ψύχη καὶ θάλαπην ἀνέχεσθαι· γυμνάζει δὲ καὶ ὁδοιπο-
 ρίαις καὶ δρόμοις· ἀνάγκη δὲ καὶ τοξεύσαι θηρίων
 καὶ ἀκοντίσαι ὅπου ἂν παραπίπτῃ· καὶ τὴν ψυχὴν
 δὲ πολλάκις ἀνάγκη θήγεσθαι ἐν τῇ θήρᾳ, ὅταν ἡ
 τῶν ἀλκίμων θηρίων ἀντιστῇται· παίειν μὲν γὰρ δὴ ἴ-
 που δεῖ τὸ ὁμόσε γινόμενον, φυλάσσασθαι δὲ τὸ ἐπι-
 φερόμενον· ὥστε οὐ ῥᾶδιον εὗρεῖν τι ἐν τῇ θήρᾳ, ὃ
 ἄπεστι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ παρόντων. ἐξέρχονται δὲ
 ἐπὶ τὴν θήραν ἄριστον ἔχοντες πλέον μὲν ὥς καὶ ἐι-
 κότως παίδων, τᾶλλα δ' ὅμοιον. καὶ θηρῶντες μὲν ὅ-
 οὐκ ἂν ἀριστήσαιεν· ἦν δέ τι δεήσῃ θηρίου ἕνεκα
 ἐπικαταμεῖναι ἢ ἄλλως βουληθῶσι διατρέψαι περὶ

τὴν θήραν, τὸ ἄριστον τοῦτο δειπνήσαντες τῇ ὑστε-
 ραίᾳ [αὐ] θηρῶσι μέχρι δείπνου, καὶ μίαν ἄμφω
 τούτῳ τῷ ἡμέρᾳ λογίζονται, ὅτι μιᾶς ἡμέρας σίτον
 δαπανῶσι. τοῦτο δὲ ποιούσι τοῦ ἐθίξεσθαι ἐνεκά,
 5 ἵνα καὶ ἂν τι ἐν πολέμῳ δεήσει, δύνωνται τοῦτο
 ποιεῖν. καὶ ὅσον δὲ τοῦτο ἔχουσιν οἱ τηλικούτοι ὅ
 τι ἂν θηράσωσιν, εἰ δὲ μή, τὸ κάρδαμον. εἰ δέ τις
 αὐτοὺς οἴεται ἢ ἐσθίειν ἀηδῶς, ὅταν κάρδαμον μό-
 νον ἐσθίωσιν ἐπὶ τῷ σίτῳ, ἢ πίνειν ἀηδῶς ὅταν
 10 ὕδωρ πίνωσιν, ἀναμνησθήτω, πῶς μὲν ἡδὺ μᾶζα
 καὶ ἄρτος πεινῶντι φαγεῖν, πῶς δὲ ἡδὺ ὕδωρ πιεῖν
 διψῶντι. αἱ δ' αὖ μένουσαι φυλαὶ διατρίβουσι με-
 λετώσαι τὰ τε ἄλλα ἃ παῖδες ὄντες ἐμάνθανον, καὶ
 τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν· καὶ διαγωνιζόμενοι ταῦτα
 15 πρὸς ἀλλήλους διατελοῦσιν. εἰσὶ δὲ καὶ δημόσιοι
 τούτων ἀγῶνες καὶ ἀθλα προτίθεται· ἐν ᾗ δ' ἂν
 φυλῇ πλείστοι ὥσιν δαιμονέστατοι καὶ ἀνδρικώτατοι
 καὶ εὐπιστότατοι, ἐπαινοῦσιν οἱ πολῖται καὶ τιμῶσιν
 οὐ μόνον τὸν νῦν ἄρχοντα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὅστις
 20 παῖδας ὄντας αὐτοὺς ἐπαίδευσε. χρῶνται δὲ τοῖς
 μένουσι τῶν ἐφήβων αἱ ἀρχαὶ πᾶσαι, ἦν τι ἢ φρου-
 ρῆσαι δέῃ ἢ κακουργοὺς ἐρευνῆσαι ἢ ληστὰς ὑποδρα-
 μεῖν ἢ καὶ ἄλλα ὅσα τάχους καὶ ἰσχύος ἔργα ἐστίν.
 ταῦτα μὲν δὴ οἱ ἐφηβοὶ πράττουσιν· ἐπειδὴν δὲ τὰ
 25 δέκα ἔτη διατελέσωσιν, ἐξέρχονται εἰς τοὺς τελείους
 ἀνδρας. ἀφ' οὗ δ' ἂν ἐξέλθωσι χρόνου ἐκ τῶν ἐφή-
 βων, οὗτοι αὖ πέντε καὶ εἰκοσιν ἔτη ὧδε διάγουσι·
 πρῶτον μὲν ὥσπερ οἱ ἐφηβοὶ παρέχουσιν ἑαυτοὺς ταῖς
 ἀρχαῖς χρῆσθαι, ἐάν τι δεῇ περὶ τοῦ κοινοῦ, ὅσα
 30 φρονοῦντων τε ἥδη ἔργα ἐστὶ καὶ ἐτι δυναμένων·
 ἐάν δέ που δεῇ στρατεύεσθαι, τόξα μὲν οἱ οὕτω παι-
 δεύομενοι οὐκέτι ἔχοντες οὐδὲ παλτὰ στρατεύονται,

τὰ δὲ ἄγχιμα ὄπλα καλούμενα, θώρακά τε περὶ τοῖς
 στέρνοις καὶ γέρον ἐν τῇ ἀριστερᾷ, [οἷόν περ γρά-
 φονται οἱ Πέρσαι ἔχοντες] ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ μάχαιραν
 ἢ κοπίδα. καὶ αἱ ἀρχαὶ δὲ πᾶσαι ἐκ τούτων καθί-
 στανται, πλὴν οἱ τῶν παίδων διδάσκαλοι. ἐπειδὴ
 δὲ τὰ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη διατελέσωσιν, εἴησαν
 μὲν οὗτοι πλεόν ἢ πεντήκοντα ἔτη γεγονότες ἀπὸ γε-
 νεῆς· ἐξέρχονται δὲ τηνικαῦτα εἰς τοὺς γεραιτέρους
 ὄντας τε καὶ καλουμένους. οἱ δ' αὖ γεραιτέροι οὗτοι
 στρατεύονται μὲν οὐκ ἔτι ἔξω τῆς αὐτῶν, οἰκοὶ δὲ
 μένοντες δικάζουσι τὰ τε κοινὰ πάντα καὶ τὰ ἴδια,
 καὶ θανάτου δὲ οὗτοι κρίνουσι· καὶ τὰς ἀρχὰς οὗτοι
 αἰρουῦνται πάσας· καὶ ἐάν τις ἢ ἐν ἐφήβοις ἢ ἐν τε-
 λείοις ἀνδράσιν ἐκλίπη τι τῶν νομίμων, φράσωσι
 μὲν οἱ φύλαρχοι ἕκαστον καὶ τῶν ἄλλων ὁ βουλό-
 μενος, οἱ δὲ γεραιτέροι ἀκούσαντες ἐκκρίνουσιν· ὁ
 δὲ ἐκκριθείς ἀτιμον τὸν βίον διατελεῖ. ἵνα δὲ σαφέ-
 στερον δηλωθῇ πᾶσα ἡ Περσῶν πολιτεία, μικρὸν
 ἐπάνειμι· νῦν γὰρ ἐν βραχυτάτῳ ἂν δηλωθείη διὰ
 τὰ προειρημένα. λέγονται μὲν γὰρ Πέρσαι ἀμφὶ τὰς
 δώδεκα μυριάδας εἶναι, τούτων δὲ οὐδείς ἀπελήλα-
 ται νόμῳ τιμῶν καὶ ἀρχῶν, ἀλλ' ἔξεστι πᾶσι Πέρσαις
 πέμπειν τοὺς ἑαυτῶν παῖδας εἰς τὰ κοινὰ τῆς δικαιο-
 σύνης διδασκαλεῖα. ἀλλ' οἱ μὲν δυνάμενοι τρέφειν
 τοὺς ἑαυτῶν παῖδας ἀργοῦντας πέμπουσιν, οἱ δὲ μὴ
 δυνάμενοι οὐ πέμπουσιν ἵνα παιδευθῶσι παρὰ τοῖς
 δημοσίοις διδασκάλοις· ἔξεστι δὲ αὐτοῖς ἐν τοῖς ἐφή-
 βοῖς νεανισκεύεσθαι· τοῖς δὲ μὴ διαπαιδευθεῖσιν
 οὕτως, οὐκ ἔξεστιν. οἱ δ' ἂν αὖ ἐν τοῖς ἐφήβοις
 διατελέσωσι τὰ νόμιμα ποιοῦντες, ἔξεστι τούτοις εἰς
 τοὺς τελείους ἄνδρας συναλλέεσθαι καὶ ἀρχῶν καὶ
 τιμῶν μετέχειν· οἱ δ' ἂν αὖ ἐν τοῖς παισὶ μὴ διαγέ-

νωνται ἢ ἐν τοῖς ἐφήβοις, οὐκ ἔρχονται εἰς τοὺς τελείους· οἱ δ' ἂν αὖ ἐν τοῖς τελείοις διαγίνωνται ἀνεπίπληκτοι, οὗτοι τῶν γεραιτέρων γίνονται. οὕτω μὲν δὴ οἱ γεραιτέροι διὰ πάντων τῶν καλῶν διεληλυθότες καθίστανται.

24 Ξενοφῶντος ἐκ τῆς Λακόνων πολιτείας (1, 4).

Ὁ δὲ Λυκοῦργος ἐσθῆτας μὲν καὶ δούλας ἱκανὰς παρέχειν ἡγήσατο εἶναι· ταῖς δὲ ἐλευθέραις μέγιστον νομίσας εἶναι τὴν τεκνοποιεῖν, πρῶτον μὲν σωμασκεῖν ἔταξεν οὐδὲν ἥττον τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος φύλου, ἔπειτα δὲ δρόμου καὶ ἰσχύος ὥσπερ τοῖς ἀνδράσιν οὕτω καὶ ταῖς θηλείαις ἀγῶνας πρὸς ἀλλήλας ἐποίησε, νομίζων ὥς ἀμφοτέρων ἰσχυρῶν καὶ ἔκγονα ἑρρωμενέστερα γίνεσθαι. ἐπεὶ γε μὴν γυνὴ πρὸς ἄνδρα ἔλθοι, ὄρων τοὺς ἄλλους τὸν πρῶτον τοῦ χρόνου ἀμέτρως ταῖς γυναιξὶ συνόντας, καὶ τούτου τάναντία ἔγνων· ἔθηκε γὰρ αἰδεῖσθαι μὲν εἰσιόντα ὀφθῆναι, αἰδεῖσθαι δὲ ἐξιόντα· οὕτω δὲ συνόντων, ποθεινοτέρως μὲν ἀνάγκη σφῶν αὐτῶν ἔχειν, ἑρρωμενέστερα δὲ γίνεσθαι, εἴ τι βλαστάνοιεν, οὕτω μᾶλλον ἢ εἰ διάκοροι ἀλλήλων εἴεν. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἀποπαύσας τοῦ ὅποτε βούλονται ἕκαστοι γυναικας ἄγεσθαι, ἔταξεν ἐν ἀκμαῖς τῶν σωματῶν τοὺς γάμους ποιεῖσθαι, καὶ τοῦτο συμφέρον τῇ εὐγυνίᾳ νομίζων. εἴγε μέντοι συμβαλὴ γεραιῶ νέαν ἔχειν, ὄρων τοὺς τηλικούτους φυλάττοντας μάλιστα τὰς γυναικας, τάναντία καὶ τούτου ἐνόμισε· τῷ γὰρ πρεσβύτῃ ἐποίησεν, ὅπολου ἀνδρὸς καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν ἀγασθεῖν, τοῦτον ἐπαγομένῳ τεκνοποιήσασθαι. εἰ δέ τις αὖ γυναικὶ μὲν συνοικεῖν μὴ βούλοιο, τέκνων

δὲ ἀξιολόγων ἐπιθυμοίῃ, καὶ τοῦτο νόμιμον ἐποίησεν, ἣν τινα ἂν εὐτεκνον καὶ γενναίαν ὀρφή, κείσαντα τὸν ἔχοντα ἐκ ταύτης τεκνοποιεῖσθαι. καὶ πολλὰ μὲν τοιαῦτα συνεχώρει. αἱ μὲν γὰρ γυναῖκες διττοὺς οἴκους βούλονται κατέχειν, οἱ δὲ ἄνδρες ἁδελφοὺς τοῖς παισὶ προσλαμβάνειν, οἱ τοῦ μὲν γένους καὶ τῆς δυνάμεως κοινωνήσουσι, τῶν δὲ χρημάτων οὐκ ἀντιποιοῦνται. περὶ μὲν δὴ τεκνοποιίας οὕτω τάναντία γνούς τοῖς ἄλλοις, εἴ τι διαφέροντας καὶ μέγεθος καὶ ἰσχὺν ἄνδρας τῇ Σπάρτῃ ἀπετείλασεν, ὁ βουλόμενος σκοπεῖτω. βούλομαι δὲ καὶ τὴν παιδείαν σαφηνίσαι.

25 Ὁ γὰρ Λυκοῦργος ἀντὶ μὲν τοῦ ἰδία ἐκάστῳ παιδαγωγοὺς δούλους ἐφιστάναι, ἄνδρα ἐπέστησε κρατεῖν αὐτῶν, ἐξ ὧν περ αἱ μέγιστα ἀρχαὶ καθίστανται, ὅς δὴ καὶ παιδονόμος καλεῖται. τοῦτον δὲ κύριον ἐποίησε καὶ καθίζειν τοὺς παῖδας, καὶ ἐπισκοποῦντα, εἴ τις ῥαδιουργοίῃ, [ἰσχυρῶς] κολάζειν· ἔδωκε δ' αὐτῷ καὶ τῶν ἡβώντων μαστιγοφόρους, ὅπως τιμωροῖεν ὅτε δέοι, ὥς πολλὴν μὲν αἰδῶ πολλὴν δὲ πειθῶ ἐκεῖ συμπαρεῖναι. ἀντὶ γε μὴν τοῦ ἀπαλύνειν τοὺς πόδας ὑποδήμασιν, ἔταξεν ἀνυπόδησίᾳ κρατύνειν· νομίζων εἰ τοῦτο ἀσκήσαιεν, πολὺ μὲν ῥᾶον ἂν ὄρθια ἐκβαίνειν, ἀσφαλέστερον δὲ κρατῆ καταβαίνειν, καὶ πηδησαι δὲ καὶ ἀναθορεῖν καὶ δραμῆναι θᾶττον [ἀνυπόδητον, εἰ ἡσκηκῶς εἴη τοὺς πόδας, ἢ ὑποδεδεμένον] ἀντὶ δὲ τοῦ ἱματίοις διαθρύπτεσθαι, ἐνόμισε δερματίῳ δι' ἔτους προσεθίζεσθαι, [νομίζων οὕτω καὶ πρὸς ψυχὴν καὶ πρὸς θάλαπην ἄμεινον ἂν περσκεινάσασθαι.] σίτον γε μὴν τοσοῦτον ἔχειν συνεβούλευεν, ὥς ὑπὸ πλησμονῆς μὲν μήποτε βαρύνει

σθαι, τοῦ δὲ ἐνδεεστερώς διάγειν μὴ ἀπείρως ἔχειν· νομίζων τοὺς οὕτω παιδευομένους μᾶλλον μὲν ἂν δύνασθαι, εἰ δεήσειεν ἀσιτήσαντας ἐπιπονήσαι, μᾶλλον δ' ἂν, εἰ παραγγελθεῖη, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ
 5 σίτου πλείω χρόνον ἐπιταθῆναι, ἥττον δ' ἂν ὅπου δεῖσθαι, εὐχερέστερον δὲ πρὸς πᾶν ἔχειν βρωμα, καὶ ὑγιεινότερως δ' ἂν διάγειν, καὶ εἰς μῆκος δ' ἂν ἀυξάνεσθαι τὴν ῥαδινὰ τὰ σώματα ποιούσαν τροφήν μᾶλλον συλλαμβάνειν ἢ γήσαστο ἢ τὴν διαπλατύνου-
 10 σαν τῷ σίτῳ. ὥς δὲ μὴ ὑπὸ λιμοῦ ἄγαν αὐτὸ πιέζονται, ἀπραγμόνως μὲν οὐκ ἔδωκεν αὐτοῖς λαμβάνειν, ὧν προσδέονται· κλέπτειν δὲ ἐφῆκεν [ἔστιν ἂν τῷ λιμῷ ἐπικουροῦντας. καὶ ὥς μὲν οὐκ ἀπορῶν ὅτι δοίῃ ἐφῆκεν αὐτοῖς γε μηχανᾶσθαι τὴν τροφήν, οὐδένα
 15 οἶμαι τοῦτο ἀγνοεῖν.] δῆλον δ' ὅτι τὸν μέλλοντα κλοπεύειν καὶ νυκτὸς ἀγρουπνεῖν δεῖ καὶ μεθ' ἡμέραν ἀπατᾶν καὶ ἐνεδρεύειν, καὶ κατασκόπους δὲ ἐτοιμάζειν τὸν μέλλοντά τι λήψεσθαι. ταῦτα οὖν δηλονότι πάντα μηχανικωτέρους τῶν ἐπιτηδείων βουλόμενος
 20 τοὺς παῖδας ποιεῖν καὶ πολεμικωτέρους, οὕτως ἐπαίδευεν. [εἴποι δ' ἂν οὖν τις, τί δῆτα, εἴπερ τὸ κλέπτειν ἀγαθὸν ἐνόμιζε,] πολλὰς δὲ πληγὰς ἐπέβαλε τῷ ἀλίσκομένῳ; ὅτι, φημὶ ἐγώ, καὶ τᾶλλα ὅσα ἀνθρώποι διδάσκουσι, κολάζουσι τὸν μὴ καλῶς ὑπηρετοῦντα.

25 (Xenoph. de rep. Lac. 2, 2.)

26 Ὅπως δὲ μὴ ἔαν ὁ παιδονόμος ἀπέλθοι ἐρημοί ποτε οἱ παῖδες εἶεν ἄρχοντος, ἐποίησε τὸν ἀεὶ παρόντα τῶν πολιτῶν κύριον εἶναι καὶ ἐπιτάττειν τοῖς παισίν, εἴ τι ἀγαθὸν δοκοίῃ εἶναι, καὶ κολάζειν, εἴ
 30 τι ἁμαρτάνοιεν. (Xenoph. ib. 2, 10.)

27 Πρὸς δὲ τούτοις τό τε αἰδεῖσθαι ἰσχυρῶς ἐμφῦσαι βουλόμενος αὐτοῖς, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπέδειξεν

ἐντὸς μὲν τοῦ ἱματίου τὰ χεῖρε ἔχειν, σιγῇ δὲ πο-
ρεῦεσθαι, περιόπτειν δὲ μηδαμῶς, ἀλλ' αὐτὰ τὰ
πρὸ ποδῶν ὀρᾶν. ἐνθα δὴ καὶ δῆλον γεγένηται, ὅτι
τὸ ἄρρεν φύλον καὶ εἰς τὸ σῶφρον ἰσχυρότερόν ἐστι
τῆς τῶν θηλειῶν φύσεως. ὥς ἐκείνων γοῦν ἤτιον 5
μὲν ἂν φωνὴν ἦν ἀκοῦσαι ἢ τῶν λιθίνων, ἤτεον δὲ
ὄμματα στρεψάντων ἢ τῶν χαλκῶν, αἰδημονεστέρους
δ' ἂν αὐτοὺς ἡγήσαιο καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς παρθένων, καὶ ἐπειδὴν εἰς τὸ φιλίτιον ἀφί-
κωνται, ἀγαπητὸν αὐτῶν καὶ τὸ ἐρωτηθὲν ἀκοῦσαι. 10
[καὶ τῶν μὲν αὖ παιδικῶν οὕτως ἐπεμελήθη.] περὶ
γε μὴν τῶν ἡδὴ ἡβώντων πολὺ μάλιστα ἐσπούδασεν.
(Xenoph. ib. 3, 4.)

28 Ὡς οὖν τούτους αὖ συνέβαλλεν ἐξηγήσομαι. Αἰ-
ροῦνται τοίνυν οἱ ἔφοροι αὐτῶν ἐκ τῶν ἀκμαζόντων 15
τρεις ἄνδρας· οὗτοι δὲ ἱππαγρέται καλοῦνται· τοῦ-
των δὲ ἕκαστος ἄνδρα ἕκαστον καταλέγει διασαφηνί-
ζων, ὅθεν ἕνεκα τοὺς μὲν προτιμᾷ, τοὺς δ' ἀποδο-
κιμάζει. οἱ οὖν μὴ τυγχάνοντες τῶν καλῶν πολε-
μεῦσι τοῖς τε ἀποστείλασιν αὐτοὺς καὶ τοῖς αἰρεθεῖ- 20
σιν ἀντ' αὐτῶν. (Xenoph. ib. 4, 2.)

29 Διαλύειν μέντοι τοὺς μαχομένους πᾶς ὁ παρα-
γινόμενος κύριος. (Xen. ib. 4, 6.)

30 Τοῖς γε μὴν τὴν ἡθητικὴν ἡλικίαν πεπερακόσιν,
ἐξ ὧν ἤδη καὶ αἱ μέγισται ἀρχαὶ καθίστανται, ὁ Λυ- 25
κοῦργος νόμιμον ἐποίησε κάλλιστον εἶναι τὸ θηρᾶν,
εἰ μὴ τι θεμόσιον κωλύει, ὅπως καὶ οὗτοι δύνωνται
μηδὲν ἤτεον τῶν ἡβώντων στρατιωτικοὺς πόνους
ὑποφέρειν. (Xen. ib. 4, 7.)

31 Ὡσαύτως ὁ Λυκοῦργος ἐποίησε παίδων ἕκαστον 30
ὁμοίως τῶν ἐαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλοτρίων ἄρχειν. ὅταν
δὲ τις εἰδῇ ὅτι οὗτοι πατέρες εἰσὶ τῶν παίδων ὧν

αὐτὸς ἄρχει, ἀνάγκη ἄρχειν οὕτως, ὥσπερ ἂν καὶ τῶν ἑαυτοῦ ἄρχεσθαι βούλοιτο. (Xen. ib. 6, 1.)

32 Ἐν τῇ Σπάρτῃ ὁ Λυκούργος τοῖς ἐλευθέροις τῶν μὲν ἀμφὶ χρηματισμὸν ἀπέειπε μηδενὸς ἄπτεσθαι, 5 ὅσα δὲ ἐλευθερίαν ἐν ταῖς πόλεσι παρασκευάζει, ταῦτα μόνον ἔταξεν ἔργα ἑαυτῶν νομίζειν· οὐ γὰρ δὴ τι πλοῦτος ἐκεῖ γε ἐσπούδασται. (Xen. ib. 7, 2.)

33 Ἄξιον δὲ τοῦ Λυκούργου καὶ τέδε ἀγασθῆναι, τὸ κατεργάζεσθαι ἐν τῇ πόλει αἰφρατώτερον εἶναι τὸν 10 καλὸν θάνατον ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ βίου. (Xen. ib. 9, 1.)

34 Καλῶς δέ μοι δοκεῖ Λυκούργος νομοθετῆσαι, καὶ εἰ μέχρι γήρως ἀσκοῖτ' ἂν ἡ ἀρετή. ἐπὶ γὰρ τῷ τέρματι τοῦ βίου τὴν κρίσιν τῆς γερουτίας προσθεὶς ἐποίησε μὴδ' ἐν τῷ γῆραι ἀμελεῖσθαι τὴν καλοκα- 15 γαθίαν. Ἀξιάγαστον δ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἐπικουρῆσαι τῷ τῶν ἀγαθῶν γῆραι. θεὶς γὰρ τοὺς γέροντας κυρίους τοῦ περὶ τῆς ψυχῆς ἀγῶνος, διέπραξεν ἐντιμότερον εἶναι τὸ γῆρας τῆς τῶν ἀκμαζόντων ῥαίμης. εἰκότως δέ τοι καὶ σπουδάζεται οὗτος ὁ ἀγὼν μά- 20 λιστα τῶν ἀνθρώπων. καλοὶ μὲν γὰρ καὶ οἱ γυναικοί· ἀλλ' οὗτοι μὲν σωμάτων εἰσὶν· ὁ δὲ περὶ τῆς γερουτίας ἀγὼν ψυχῶν ἀγαθῶν κρίσιν παρέχει. ὅσῳ οὖν κρεῖσσον ψυχὴ σώματος, τοσούτῳ καὶ οἱ ἀγῶνες οἱ τῶν ψυχῶν ἢ τῶν σωμάτων ἀξιοσπουδαστότεροι. 25 (Xen. ib. 10, 1.)

35 Εἰς γε μὴν τὸν ἐν ὅπλοις ἀγῶνα τοιάδε ἐμηγανήσατο, στολὴν μὲν ἔχειν φοινικίδα καὶ χαλκὴν ἀσπίδα. (Xen. ib. 11, 3.)

36 Ἐφῆκε δὲ καὶ κομᾶν τοῖς ὑπὲρ τὴν ἡβητικὴν 30 ἡλικίαν, νομίζων οὕτω καὶ μελίζους ἂν καὶ ἐλευθεριωτέρους [καὶ γοργοτέρους] φαίνεσθαι. οὕτω γε μὴν

κατεσκευασμένων, μοίρας ἔδειξεν ἕξ καὶ ἱππέων καὶ ὀπλιτῶν. ἐκάστη δὲ τῶν ὀπλιτικῶν ἔχει μοιρῶν πολέμαρχον ἓνα, λοχαγούς τέτταρας, πεντηκοστήρας ὀκτώ, ἐνωμοτάρχας ἑς'. ἐκ δὲ τούτων τῶν μερῶν διὰ παρεγγυήσεως καθίστανται τότε μὲν εἰς ἐνωμο-⁵ τίας, τότε δὲ εἰς τρεῖς, τότε δὲ εἰς ἕξ. (Xen. ib. 11, 3.)

37 Ἐπεὶ δὲ ἔγνω τὸ πείθεσθαι μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι καὶ ἐν πόλει καὶ ἐν στρατιᾷ καὶ ἐν οἴκῳ, τὴν τῆς ἐφορείας δύναμιν κατεσκεύασεν. (Xen. ib. 8, 3.)

38 Ἐφοροὶ οὖν δυνατοὶ μὲν εἰσι ζημιοῦν ὃν ἂν¹⁰ βούλονται, κύριοι δὲ πράττειν παραχρηῖμα, κύριοι δὲ καὶ ἄρχοντας μεταξὺ καταπαῦσαι, καὶ εἰρξά τε καὶ περὶ ψυχῆς εἰς ἀγῶνα καταστήσαι. (Xen. ib. 8, 4.)

39 Πολλῶν δὲ ὄντων καλῶν μηχανημάτων τῷ Ἀνκούργῳ εἰς τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις ἐθέλειν τοὺς¹⁵ πολίτας, ἐν τοῖς καλλίστοις καὶ τοῦτό μοι δοκεῖ εἶναι, ὅτι οὐ πρότερον ἀπέδωκε τῷ πλήθει τοὺς νόμους, πρὶν ἔλθων σὺν τοῖς κρατίστοις εἰς Ἀελφούς ἐπήρετο τὸν θεόν, εἰ λῶν καὶ ἄμεινον εἴη τῇ Σπάρτῃ παι-
δομένη οἷς αὐτὸς ἔθηκε νόμοις· ἐπεὶ δ' ἀνείλε τῷ²⁰ παντὶ ἄμεινον εἶναι, τότε ἀπέδωκεν οὐ μόνον ἄνομον δεῖξας, ἀλλὰ καὶ ἀνόσιον, τὸ πυθοχρήστοις νόμοις μὴ πείθεσθαι. (Xen. ib. 8, 5.)

40 Χαρών δα Καταναίου προοίμια νόμων.

Τῷς βουλευομένῳ καὶ πράττοντάς τι ἀπὸ θεῶν²⁵ ἄρχεσθαι χρή· τὸ γὰρ ἄριστον, ὥσπερ ἂ παροιμία φατί, τὸν θεὸν ἡμεν αἴτιον πάντων τούτων. ἔτι δὲ φανύων πράξεων ἀπέχεσθαι καὶ μάλιστα διὰ τὰν πρὸς τὸν θεὸν συμβουλίαν· οὐδενὸς γὰρ ἀδίκου θεὸν κοινωνεῖν· βοηθεῖν δὲ ἕκαστον ἑαυτῷ καὶ ποτιπ-³⁰

λεύεσθαι κατ' ἀξίαν τῶν δικαίων μεταλαμβάνεν καὶ
 πράσσειν· τὸ γὰρ ὑπὲρ μικρῶν καὶ μεγάλων ὁμοίως
 διατείνεσθαι ἄγαν· μικροπρεπὲς δοκεῖ ἡμεν καὶ ἀνε-
 λεύθερον. διὸ δεῖ φροντίζειν τὸ μὴ σφόδρα ἐς τὰ
 5 μάλιστα καὶ τὰ μεγάλα ἐμπίπτειν· ἀλλὰ κατ' ἀξίαν
 τὰν ἑαυτῷ καὶ δυνάμιαν μετρίοντα ἐκάστῳ πράγματι
 ἐπιβάλλειν, ὅπως τίμιος ᾖ καὶ σεμνός.

Ἀδίκῳ δὲ ἀνδρὶ ἢ γυναικὶ κεκριμένοις ὑπὸ πό-
 λεως ἐπαρωγὴν μὴ ποιεῖσθαι μηδὲ ὁμιλεῖν μηδένα,
 10 ἢ ὀνειδίξεσθαι ὥς ὄντα ὅμοιον ᾧ ὁμιλεῖ. τοὺς δὲ
 προκεκριμένους ἀνδρας ἀγαθοὺς ἀγαπᾶν καὶ ἐντυγ-
 χάνειν αὐτοῖς, τελεῖσθαί τε τὴν μεγίστην καὶ τελειο-
 τάτην τελετήν, ἀνδραγαθίαν, μιμουμένους ἐπ' ἀλη-
 θείας καὶ κτωμένους τὴν ἀρετήν· οὐδείς γὰρ ἀνὴρ
 15 τέλειος ἄνευ ταύτης. πολίτῃ δὲ ἀδικουμένῳ βοηθεῖν
 καὶ οἰκοὶ καὶ ἐπὶ ξένης· ξένον δὲ πάντα τὸν ἐν τῇ
 ἑαυτοῦ πατρίδι σεβόμενον καὶ κατὰ τοὺς οἰκείους
 νόμους εὐφήμως καὶ οἰκείως προσδέχεσθαι καὶ ἀπο-
 στέλλειν, μεμνημένους Διὸς ξενίου ὥς παρὰ πᾶσιν
 20 ἰδρυμένου κοινοῦ θεοῦ καὶ ὄντος ἐπισκόπου φιλοξε-
 νίας τε καὶ κακοξενίας.

ἡγεῖσθαι δὲ καὶ παραγγέλλειν πρεσβυτέρους
 νεωτέροις τὸ αἰδεῖσθαι καὶ αἰσχύνεσθαι τὰ κακά, φα-
 νεροὺς ὄντας αὐτοὺς αἰσχνομένους καὶ αἰδουμένους·
 25 ὥς ἐν αἷς πόλεσι πρεσβυτέρων ἀναισχυντῖαι, φύον-
 ται παῖδες αὐτῶν καὶ παίδων παῖδες ἀναισχυντοί.
 ἀκολουθεῖ δὲ ἀναισχυντῖα καὶ ἀναιδεία ὕβρις καὶ
 ἀδικία, τούτοις δὲ ἔπεται ὄλεθρος. μηδείς δ' ἔστω
 ἀναιδής, ἀλλὰ σωφρονεῖτω ἕκαστος, ὥς οὕτω τευ-
 30 ξόμενος θεῶν ἴλεων καὶ σωτηρίας· οὐδείς γὰρ κα-
 κὸς θεοφιλής. τιμάτω δὲ ἕκαστος τὸ καλὸν καὶ τὸ
 ἀληθές, καὶ μισεῖτω τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ ψεῦδος·

ταῦτα γὰρ ἀρετῆς σημεῖα καὶ κακίας. διὸ χρὴ συνε-
θίζειν ἐκ παίδων κολάζοντας μὲν τοὺς φιλοφεν-
δεῖς, φιλοῦντας δὲ τοὺς φιλαληθεῖς, ἵνα ἔμφυ-
σιῶται ἐκάστῳ τὸ κάλλιστον καὶ σπερματωδέστα-
τον τῆς ἀρετῆς. προσποιεῖσθω δὲ ἕκαστος τῶν
πολιτῶν σωφρονεῖν μᾶλλον ἢ φρονεῖν· ὥς ἡ προσ-
ποίησις τοῦ φρονεῖν μέγα σημεῖον ἀπειροκαλίας καὶ
σμικρότητος. ἔστω δὲ ἡ προσποίησις τοῦ σωφρονεῖν
ἀληθής· μηδεὶς γὰρ πλαττέσθω γλώσση καλὰ ἔργα,
πράξεως καὶ διανοίας στερόμενος ἀγαθῆς. 10

χρὴ δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας εὐνοίαν διαφυ-
λάττειν καθάπερ πατράσιν εὐπειθοῦντας καὶ σεβο-
μένους· ὥς ὁ μὴ διανοούμενος οὕτω τίσει δίκην
κακῆς βουλῆς δαίμοσιν ἐστιούχοις. ἄρχοντες γὰρ
ἐστιουχοῦσι πόλεως καὶ πολιτῶν σωτηρίας. 11

χρὴ δὲ καὶ τοὺς ἄρχοντας δικαίως προσεσθάναι
τῶν ἀρχομένων καθάπερ τέκνων ἰδίων, ἔχθραν καὶ
φιλίαν καὶ θυμὸν ἐν τῷ κρίνειν κοιμίσαντας.

ἐπαινείσθωσαν δὲ καὶ εὐδοκιμεῖσθωσαν, ὅσοι ἂν
ὄντες εὐποροὶ τοῖς ἐνδεεστέροις ἐπαρκῶσιν, ὥς τέκνα
καὶ ἀμύντορας σώζοντες τῆς ἑαυτῶν πατρίδος. ἐπαρ-
κεῖτωσαν δὲ τοῖς διὰ τύχην πενομένοις, καὶ μὴ διὰ
βίον ἀργὸν καὶ ἀκρατῆ. ἡ μὲν γὰρ τύχη πᾶσι κοινόν,
ὁ δὲ ἀργὸς καὶ ἀκρατὴς βίος κακοῖς ἀνδράσιν ἰδιος.

καλὸν δ' ἔστω καὶ μηνύειν ἐάν τις τῶ συνεθῇ
ἀδικοῦντι, ἵνα ἡ πολιτεία σώζηται πολλοὺς ἔχουσα
τῆς εὐνοσμίας φύλακας. ὁ δὲ μηνύων εὐσεβῆς ἔστω
καὶ κατὰ τῶν οἰκειοτάτων ἐξαγγέλλων· οὐδὲν γὰρ
ἐστὶν οἰκειότερον πατρίδος. ἐμφανιζόντων δὲ μὴ τὰ
δι' ἀκούσιον ἄγνοιαν γιγνόμενα, ἀλλ' ὅσον ἂν ἐκ
προνοίας τι ἀμαρτάνωσι. ὁ δ' ἐμφανισθεὶς, ἂν ἐθε-
λεχθῇ τῷ μηνύσαντι, μισείσθω ὑπὸ πάντων, δίκην

διδούς ἀχαριστίας, ἥς ἀποστερεῖ τὸν λατρεύοντα μεγίστην νόσον λατρευόμενος ἀδικίαν.

ἔστω δὲ μέγιστα ἀδικήματα θεῶν καταφρόνησις καὶ γονέων κάκωσις ἐκούσιος καὶ ἀρχόντων καὶ νό-
5 μων ὀλιγωρία καὶ ἐκούσιως ἀτιμία δικαιοσύνης. δικαιοτάτος δὲ ἔστω καὶ ὀσιώτατος πολίτης ὁ ταῦτα τιμῶν καὶ ἐμφανίζων πρὸς πολίτας καὶ ἀρχοντας κατὰ τῶν καταφρονούντων.

ὑπὲρ πατρίδος ἀποθνήσκειν σεμνότερον ἔστω ἢ
10 γλιχόμενον τοῦ ζῆν ἐγκαταλιπεῖν αὐτήν καὶ τὸ καλόν. κρεῖττον γὰρ τεθνάναι καλῶς ἢ ζῆν αἰσχροῶς καὶ ἐπονειδίστας.

χρὴ δὲ καὶ τῶν τελευτώντων ἕκαστον τιμᾶν μὴ δακρύοις μὴδὲ οἴκτοις, ἀλλὰ μνήμῃ ἀγαθῇ καὶ τῇ
15 τῶν κατ' ἔτος ὥραίων ἐπιφορᾷ, ὥς ἀχαριστίας οὐσης πρὸς δαίμονας χθονίους λύπης ὑπὲρ τὸ μέτρον γιγνομένης.

βλασφημεῖτω δὲ μηδεὶς ἐπ' ἀδίκῳ βλάβῃ περὶ μηδενός· ὀσιώτερον γὰρ εὐφημία κακηγορίας.

20 νομιζέσθω δὲ πολίτης ἀμείνων ὁ τῆς ὀργῆς κρείττων μᾶλλον τοῦ διὰ ταύτην πλημμελοῦντος.

ὁ ἱερὰ καὶ ἀρχεῖα ὑπεραίρων τῇ πολυτελείᾳ τῶν ἰδίων μὴ εὐδοξεῖτω, ἀλλ' ὀνειδιζέσθω· μηδὲν γὰρ ἔστω ἰδιωτικὸν μεγαλοπρεπέστερον καὶ σεμνότερον
25 τῶν δημοσίων.

ὁ πλούτῳ καὶ χρήμασι δουλεύων καταφρονεῖσθω ὥς μικρόψυχος ὢν καὶ ἀνελεύθερος καὶ καταπληττό-
μενος ὑπὸ κτημάτων πολυτελῶν καὶ βίου τραγῳδου-
μένου, καὶ εὐτελὲς εἶναι τὴν ψυχὴν ὑπολαμβάνεσθω.
30 ὁ γὰρ μεγάλῳ ψυχῷ προδιανοεῖται πάντα παρ' ἐαυτοῦ
τὰ παρ' ἀνθρώποις, καὶ δι' οὐδενὸς θοροῦβεῖται
τοιούτου ὅταν παραπέσῃ.

αἰσχρορροφημονεῖται δὲ μηδεὶς, ὅπως ἂν μὴ παροικιοῖ τὴν διάνοιαν ἔργοις αἰσχροῖς, μηδὲ ἀναπιμπλῇ τὴν ψυχὴν ἀναιδείας καὶ μiasμάτων. τὰ μὲν γὰρ εὐσχήμονα καὶ φίλα τοῖς οἰκείοις ὀνόμασι καὶ κειμένοις ὑπὸ τοῦ νόμου προσαγορευόμεν, 'πρὸς ἃ δ' ὁ 5 ἐχθρῶς ἔχομεν, ἐξιστάμεθα καὶ τῆς προσηγορίας [διὰ τὸ αἰσχρόν]. ἔστω δὲ καὶ αἰσχρὸν εἰπεῖν τὸ αἰσχρόν.

γυναικα δὲ τὴν κατὰ νόμους ἕκαστος στεργέτω καὶ ἐκ ταύτης τεκνοποιεῖσθω, εἰς ἄλλο δὲ μηδὲν 10 προῖέσθω τέκνων τῶν αὐτοῦ σποράν· μηδὲ τὸ φύσει καὶ νόμῳ τίμιον ἀνόμως ἀναλίσκῃ καὶ ὑβριζέτω. ἡ γὰρ φύσις τεκνοποιίας ἔνεκεν οὐκ ἀκολασίας ἐποίησε τὴν σποράν.

γυναικα δὲ σωφρονεῖν χρὴ καὶ μὴ προσδέχεσθαι 15 συνουσίαν ἀσεβῇ παρ' ἄλλων ἀνδρῶν, ὥς ἀπαντώσης νεμέσεως παρὰ δαιμόνων ἐξοικιστῶν καὶ ἐχθροποιῶν.

ὁ μητρὶαν ἐπιγαμῶν μὴ εὐδοξείτω, ἀλλ' ὄνειδιζέσθω ὥς παραίτιος ὦν οἰκείας διαστάσεως. 20

χρὴ δὲ ἐμμένειν τοῖς εἰρημένοις, τὸν δὲ παραβαλόντα ἔνοχον εἶναι τῇ πολιτικῇ ἀρχῇ.

προστάσσει δὲ ὁ νόμος ἐπίστασθαι τὰ προοίμια τοὺς πολίτας ἅπαντας, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς μετὰ τοὺς παιᾶνας λέγειν ᾧ ἂν προστάσῃ ὁ ἐστιάτωρ, ἵν' 25 ἐμφυσιῶται ἕκαστῳ τὰ παραγγέλματα.

41 Ἐκ τῶν Νικολάου περὶ ἐθῶν.

Παρὰ Ταρτησίοις νεωτέρῳ πρεσβυτέρου καταμαρτυρεῖν οὐκ ἔξεστι.

Λευκανοὶ δικάζονται ἀλλήλοις ὥσπερ ἄλλου τι- 30 νὸς ἀδικήματος, οὕτω καὶ ἀσωτίας καὶ ἀργίας. ἐὰν

δέ τις ἀσώτῳ δανείσας χρέος ἐλεγχθῇ, στέφεται αὐτοῦ.
καὶ Ἀθήνησι δὲ τῆς ἀργίας εἰσὶ δίκαι.

Παρὰ Σαννίταις κατ' ἔτος οἱ τε ἡῆθροι κρύνονται
δημοσίᾳ καὶ αἱ παρθένοι· ὁ δὲ κριθεὶς ἄριστος εἶναι
5 λαμβάνει ἢν βούλεται, εἶθ' ὁ μετ' ἐκείνον δεύτερος
καὶ οὕτως ἐφεξῆς.

Λιβύρριοι κοινὰς τὰς γυναῖκας ἔχουσι καὶ τὰ
τέκνα ἐν κοινῷ τρέφουσι μέχρι ἐτῶν πέντε· εἴτα τῷ
ἐκτῷ συνενέγκαντες ἅπαντα τὰ παιδία τὰς ὁμοιότητας
10 πρὸς τοὺς ἄνδρας εἰκάσουσι, καὶ ἐκάστῳ τὸν ὅμοιον
ἀποιδιόασι πατρὶ· ἀφ' ἧς δ' ἂν ἀπολάβῃ τὸ παιδίον
ἕκαστος υἱὸν ὑπολαμβάνει.

Κελτοὶ σιδηροφοροῦντες τὰ κατὰ πόλιν πάντα
πράττουσι, μεῖζω δ' ἐστὶν ἐπιτίμια κατὰ τοῦ ξένου
15 ἀνελόντος ἢ πολίτην. ὑπὲρ τοῦ μὲν γὰρ θάνατος ἢ
ζημία, ὑπὲρ τοῦ δὲ [πολίτου] φυγή. τιμῶσι δὲ μά-
λιστα τοὺς χώραν τῷ κοινῷ προσκτωμένους· τὰς δὲ
θύρας τῶν οἰκιῶν οὐδέποτε κλείουσι.

Σαυρομάται διὰ τριῶν ἡμερῶν σιτοῦνται εἰς
20 πλήρωσιν· ταῖς δὲ γυναιξὶ πάντα πείθονται ὥς δε-
σποίναις· παρθένον δὲ οὐ πρότερον συνοικίζουσι
πρὸς γάμον πρὶν ἂν πολέμιον ἄνδρα κτείνῃ.

Κερκέται τοὺς ἀδικήσαντας ὁτιοῦν τῶν ἱερῶν
ἀπείργουσιν. ἐὰν δὲ τις κυβερνῶν σκάφος διαμάρτη,
25 προσιόντες ἐφεξῆς ἕκαστοι ἐμπτύουσιν αὐτῷ.

Μόσσυνοι τὸν ἑαυτῶν βασιλεῖα τρέφουσιν ἐν πύρ-
ρῳ κατάκλειστον· ἐὰν δὲ τις δόξῃ κακῶς ποτὲ βεβου-
λεῦσθαι, τῷ λιμῷ αὐτὸν ἀποκτείνουσι. τὸν δὲ τρε-
φόμενον σῖτον ἐξίσον διαιροῦσι, μέρος κοινῇ ἐξελόν-
30 τες τοῖς ἀφικνουμένοις ξένοις.

Φρύγες ὅρκοις οὐ χρῶνται οὔτ' ὁμνύντες οὔτε
ἄλλους ἐξορκοῦντες. ἐὰν δὲ τις παρ' αὐτοῖς γεωρ-

γικὸν βούν ἀποκτείνῃ ἢ σκεῦος τῶν περὶ γεωργίαν κλέψῃ, θανάτῳ ζημιούσι.

Λύκιοι τὰς γυναικας μᾶλλον ἢ τοὺς ἄνδρας τιμῶσι καὶ καλοῦνται μητρόθεν τὰς τε κληρονομίας ταῖς θυγατράσι λείπουσιν οὐ τοῖς υἱοῖς. ὅς δ' ἂν ἐλεύθερος ἁλῶ κλέπτων, δοῦλος γίνεται· τὰς δὲ μαρτυρίας ἐν ταῖς δίκαις οὐκ εὐθὺ παρέχονται, ἀλλὰ μετὰ μῆνα.

Πισίδαι δειπνοῦντες ἀπάρχονται τοῖς γονεῦσιν, ὥς ἡμεῖς τοῖς θεοῖς [παρασπονδίοις]. ἡ δὲ μεγίστη 10 κρῖσις ἐστὶ παρακαταθήκης· τὸν δὲ ἀποστερήσαντα θανατοῦσιν. ἐὰν δὲ μοιχὸς ἁλῶ, περιάγεται τὴν πόλιν ἐπὶ ὄνου μετὰ τῆς γυναικὸς ἐπὶ ἡμέρας τακτάς.

Αἰθίοπες τὰς ἀδελφὰς μάλιστα τιμῶσι, καὶ τὰς διαδοχὰς μάλιστα καταλείπουσιν οἱ βασιλεῖς οὐ τοῖς 15 ἑαυτῶν ἀλλὰ τοῖς τῶν ἀδελφῶν υἱοῖς. ὅταν δ' ὁ διαδεξιόμενος μὴ ᾖ, τὸν κάλλιστον ἐκ πάντων καὶ μαχιμώτατον αἰροῦνται βασιλεῖα. ἀσκοῦσι δὲ εὐσέβειαν καὶ δικαιοσύνην. ἄθυροι δ' αὐτῶν αἱ οἰκίαι, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς κειμένων πολλῶν οὐδὲ εἰς κλέπτει. 20

ἐν Βύλοις Λίβυσιν ἀνὴρ μὲν ἀνδρῶν βασιλεύει, γυνὴ δὲ γυναικῶν.

Μασουλιεῖς Λίβνες ὅταν πολεμῶσι, τὰς μὲν νύκτας μάχονται, τὰς δ' ἡμέρας εἰρήνην ἄγουσι.

Δαφολίβνες ὅταν συναχθῶσι πάντες ἅμα γαμοῦ- 25 σιν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ μετὰ δύσιν πλειάδος, καὶ μετὰ τὴν ἐστίασιν χωρὶς τῶν γυναικῶν κατακειμένων κατασβέσαντες τὸν λύχνον εἰσέρχονται, καὶ ὁ τυχὼν ᾗ ἂν τύχη λαμβάνει.

Μαχλυεῖς Λίβνες, ὅταν πολλοὶ [μίαν] μνη- 30 στεύονται γυναῖκα, παρὰ τῷ κηδεστῇ δειπνοῦσι,

παρούσης καὶ τῆς γυναικός· πολλὰ δὲ σκαπτόντων, ἐφ' ᾧ ἂν ἡ γυνὴ γέλῃ, τούτῳ συνοικεῖ.

Σαρδολίβυες οὐδὲν κέκτηνται σκευὸς ἔξω κύλικος καὶ μαχαίρας.

- 5 Ἀλιτέμνιοι Λίβυες τοὺς ταχυτάτους αὐτῶν αἰροῦνται βασιλεῖς· τῶν δ' ἄλλων τιμᾶσι τὸν δικαιοτάτον.

Οἱ Νομάδες τῶν Λιβύων οὐ ταῖς ἡμέραις ἀλλὰ ταῖς νυξίν αὐτῶν ἀριθμοῦσι τὸν χρόνον.

- 10 Ἀτάραντες Λίβυες ὀνόματα οὐκ ἔχουσιν, ἤλιφ δὲ ἀνίσχοντι λοιδοροῦνται ὥς πολλὰ κακὰ φήναι· τῶν δὲ θυγατέρων ἀρίστας κρίνουσι τὰς πλείστον χρόνον μεμενηκυίας παρθένους.

- Βοιωτῶν ἐνιοὶ τοὺς τὸ χρέος οὐκ ἀποδιδόντας
15 εἰς ἀγορὰν ἄγοντες καθίσαι κελεύουσιν, εἴτα κοφινον ἐπιβάλλουσιν αὐτοῖς· ὃς δ' ἂν κοφινωθῇ, αἷτιμος γίνεται. δοκεῖ δὲ τοῦτο πεπονθέναι καὶ ὁ Εὐρύπιδου πατὴρ Βοιωτὸς ὢν τὸ γένος.

- Ἀσσύριοι τὰς παρθένους ἐν ἀγορᾷ πωλοῦσι τοῖς
20 θέλουσι συνοικεῖν· πρώτας μὲν τὰς εὐγενεστάτας καὶ καλλίστας, εἴτα τὰς λοιπὰς ἐφεξῆς· ὅταν δ' ἔλθωσιν ἐπὶ τὰς φαυλοτάτας, κηρύττουσι πόσον τις θέλει προσλαβὼν ταύταις συνοικεῖν, καὶ τὸ συναχθὲν ἐκ τῆς τῶν εὐπρεπῶν τιμῆς ταύταις προστίθενται. ἀσκούσι
25 δὲ μάλιστα οὗτοι τὴν βαθύτητα καὶ τὴν ἀοργησίαν.

- Πέρσαις ὃ μὴ ποιεῖν ἔξεστιν οὐδὲ λέγουσιν. ἐὰν δέ τις πατέρα κτείνῃ, ὑποβλητὸν αὐτὸν οἶονται. ἐὰν δέ τινα προστάξῃ ὁ βασιλεὺς μαστιγᾶσαι, εὐχαριστεῖ ὥς ἀγαθοῦ τυχὼν ὅτι αὐτοῦ ἐμνήσθη ὁ βασι-
30 λεύς. ἄθλα δὲ λαμβάνουσι παρὰ τοῦ βασιλέως πολυτεκνίας. οἱ δὲ παῖδες παρ' αὐτοῖς ὥσπερ τι μάθημα τὸ ἀληθεύειν διδάσκονται.

Παρ' Ἰνδοῖς, εἴαν τις ἀποστερηθῇ δανείου ἢ παρακαταθήκης, οὐκ ἔστι κρίσις, ἀλλ' αὐτὸν αἰτιάται ὁ πιστεύσας. ὁ δὲ τεχνίτου πηρώσας χεῖρα ἢ ὀφθαλμὸν θανάτῳ ζημιούται. τὸν δὲ μέγιστα ἀδικήσαντα ὁ βασιλεὺς κελεύει κείρασθαι, ὡς λίαν ἐσχάτης οὐσίας τῆς τοιαύτης ἀτιμίας.

Λακεδαιμονίοις τέχνας μανθάνειν ἄλλας ἢ τὰς εἰς πόλεμον αἰσχρόν ἐστιν. ἐστιῶνται δὲ πάντες ἐν κοινῷ. τοὺς δὲ γέροντας αἰσχύνονται οὐδὲν ἧττον ἢ πατέρας. γυμνάσια δ' ὥσπερ ἀνδρῶν ἐστίν, οὐτὶ καὶ παρθένων. ξένοις δ' ἐμβιοῦν οὐκ ἔξεστιν ἐν Σπάρτῃ, οὐδὲ Σπαρτιάταις ξενιτεύειν. ταῖς δὲ αὐτῶν γυναῖξί παρακελεύονται ἐκ τῶν εὐειδεστάτων κύεσθαι καὶ ἀστῶν καὶ ξένων. χρηματίζεσθαι δ' αἰσχρόν Σπαρτιάταις. νομίσματι δὲ χρῶνται σπανίῳ· εἴαν δὲ παρά τινι εὐρεθῇ χρυσὸς ἢ ἄργυρος, θανάτῳ ζημιούται. σεμνύνονται δὲ πάντες ἐπὶ τῇ ταπεινότητι αὐτοῦς παρέχειν καὶ κατηκόους ταῖς ἀρχαῖς. μακαρίζονται δὲ μᾶλλον παρ' αὐτοῖς οἱ γενναίως ἀποθνήσκοντες ἢ οἱ εὐτυχῶς ζῶντες. οἱ δὲ παῖδες νομίμως περὶ τινὰ βωμὸν περιόντες μαστιγοῦνται, ἕως ἂν ὀλίγοι λειφθέντες στεφανωθῶσιν. αἰσχρόν δὲ ἐστὶ δειλῶν σύσκηνον ἢ συγγυμναστήν ἢ φίλον γενέσθαι. κρίσις δὲ ταῖς γεροντίαις ἐπὶ τῇ τέρματι τοῦ βίου προστίθεται τοῖς τε εὖ ἢ κακῶς ζήσασιν. ὅταν δὲ στρατεύωνται ἔξω χώρας, πῦρ ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἀγῆτορος Διὸς ἐναυσάμενος πυρφόρος λεγόμενος, σύνεστι τῷ βασιλεῖ ἄσβεστον αὐτῷ τηρῶν. συνεκπέμπονται δὲ τῷ βασιλεῖ μάντις καὶ ἰατροὶ καὶ αὐληταί, οἷς ἐν ταῖς μάχαις ἀντὶ σαλπείγων ἀεὶ χρῶνται· μάχονται δὲ ἐστεφανωμένοι. ὑπαισίστανται δὲ τῷ βασιλεῖ πάντες πλην τῶν ἐφόρων.

μνύει τε πρὸ τῆς ἀρχῆς ὁ βασιλεὺς κατὰ τοὺς τῆς νόμου νόμους βασιλεύσειν.

Κρηῖτες πρῶτοι Ἑλλήνων νόμους ἔσχον τοῦ Μίνως θεμένου, ὃς καὶ πρῶτος ἐθαλασσοκράτησεν. ἐροσεποιεῖτο δὲ ὁ Μίνως παρὰ τοῦ Διὸς αὐτοῦ μετὰ θεοῦ, δι' ἐννέα ἐτῶν εἰς τι ὄρος φοιτῶν, ἐν ᾧ Διὸς ἄντρον ἐλέγετο, κάκειθεν αἰετὶν νόμους φέρων τοῖς Κρησί. μέμνηται δὲ τούτου καὶ Ὅμηρος ἢ οἷς λέγει,

τοῖσι δ' ἐνὶ Κνωσσὸς μεγάλη πόλις, ἔνθα γε Μίνως ἐννέωρος βασίλευε, Διὸς μεγάλου ὀαριστῆς.
οἱ δὲ Κρητῶν παῖδες ἀγελάζονται κοινῇ μετ' ἀλλήλων πεληραγωγούμενοι, καὶ θήρας καὶ δρόμους τε ἀνάντις ἀνυπόδητοι κατανύοντες, καὶ τὴν ἐνόπλιον πυρρῆχην ἐκπονοῦντες, ἥντινα πρῶτος εὗρε Πύρριχος Κυδωνιάτης Κρῆς τὸ γένος. συσσιτοῦσι δ' ἐν κοινῷ σὺν ἀνδρες, τὴν αὐτὴν δίαίταν ἔχοντες ἐξίσου πάντες. δῶρα δὲ αὐτοῖς ἐστὶν ὅπλα τιμιώτατα.

*41 Ἐκ τῶν Σερχήνου.

Οἱ Περσῶν βασιλεῖς πρὸ μὲν τῶν θυσιῶν περὶ ἡσεβείας διαλέγονται, πρὸ δὲ τοῦ πίνειν περὶ σωροσύνης, πολεμεῖν δὲ μέλλοντες περὶ ἀνδρίας.

Πέρσαις νόμος ἦν, ὁπότε βασιλεὺς ἀποθάνοι, νόμιον εἶναι πέντε ἡμερῶν, ἵν' αἰσθῶντο ὅσον ἀξίος εἴη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ νόμος.

* Ἐκ τῶν Πλουτάρχου περὶ Ἰσίδος
(354 b).

Οἱ δὲ βασιλεῖς ἀπεδείκνυντο μὲν ἐκ τῶν λεγέων τῶν μαχίμων, τοῦ μὲν δι' ἀνδρίαν τοῦ δὲ διὰ σοφίαν γένους ἀξίωμα καὶ τιμὴν ἔχοντος. ὁ δ' ἐκ μαχίμων ἀποδεικνύμενος εὐθύς ἐγίνετο τῶν λεγέων καὶ

μετείχε τῆς φιλοσοφίας ἐπικρυπτομένης τὰ πολλὰ μύθοις καὶ λόγοις, ἀμυδρὰς ἐμφάσεις τῆς ἀληθείας [καὶ διαφάσεις] ἔχουσιν· ὥσπερ ἀμέλει καὶ παραδηλοῦσιν αὐτοὶ πρὸ τῶν ἱερῶν τὰς σφίγγας ἐπιεικῶς ἰσιάντες, ὡς αἰνιγματῶδη σοφίαν τῆς θεολογίας αὐτῶν ἔχουσης. τὸ δὲ ἐν Σαί τῆς Ἀθηνῶς, ἣν [καὶ] Ἴσιν νομίζουσιν, ἔδος ἐπιγραφὴν εἶχε τοιαύτην· ἐγὼ εἰμι πᾶν τὸ γεγονὸς καὶ ὄν καὶ ἐσόμενον, καὶ τὸν ἐμὸν πέπλον οὐδεὶς πω θνητὸς ἀνεκάλυψεν.

43 Ἡροδότου ἱστορίας τετάρτης (104). 10

Ἀγάθυρσοι ἀβρότατοι ἄνδρες εἰσὶ καὶ χρυσοφόροι τὰ μάλιστα, ἐπίκουινον δὲ τῶν γυναικῶν τὴν μίξιν ποιεῦνται, ἵνα κασίγνητοὶ τε ἀλλήλων ἔωσι καὶ οἰκῆμοι ἔοντες πάντες μήτε φθόνῳ μήτε ἔχθρῃ χρέωνται ἐς ἀλλήλους. 15

44 Πλάτωνος νόμων β' (666 a).

Ἄρ' οὖν νομοθετήσομεν, πρῶτον μὲν τοὺς καίδας μέχρις ἐτῶν ἡ' τὸ παράπαν οἴνου μὴ γεύεσθαι, διδάσκοντες ὡς οὐ χρὴ πῦρ ἐπὶ πῦρ ὀχετεύειν εἰς τε τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν πρὶν ἐπὶ τοὺς πόνους ἔρχεσθαι πορεύεσθαι, τὴν ἐμμανῆ εὐλαβουμένους ἔξιν τῶν νέων· μετὰ δὲ τοῦτο οἴνου μὲν ἥδη γεύεσθαι τοῦ μετρίου, μέχρι λ' ἐτῶν· μέθης δὲ καὶ πολυοινίας τὸ παράπαν ἀπέχεσθαι τὸν νέον· τετταράκοντα δὲ ἐπιβαίνοντα ἐτῶν, ἐν τοῖς ξυσσιτίοις εὐωχηθέντα καλεῖν τοὺς τε ἄλλους θεοὺς, καὶ δὴ καὶ Διόνυσον παρακαλεῖν εἰς τὴν τῶν προσβυτέρων τελετὴν ἅμα καὶ παιδεῖαν, ἣν τοῖς [ἄλλοις] ἀνθρώποις ἐπίκουρον τῆς τοῦ γήρως ἀνστηφότητος ἐδωρήσατο, τὸν οἶνον φάρμακον, ὥστε ἀνηβᾶν ἡμᾶς καὶ δυσθυμίας λήθην γίγνεσθαι, μαλακώτερον ἐκ σκληροτέρου τὸ τῆς ψυ-

χῆς ἡθους, καθάπερ εἰς πῦρ σίδηρον ἐντεθέντα, γιγνόμενον, καὶ οὕτως εὐπλαστότερον εἶναι;

45 Ἐν ταυτῷ (674 α).

Μηδέποτε μηδένα ἐπὶ στρατοπέδου γεύεσθαι
 5 τούτου τοῦ πόματος, ἀλλὰ ὑδροποσίᾳ συγγίγνεσθαι
 τοῦτον τὸν χρόνον ἅπαντα, καὶ κατὰ πόλιν μήτε
 δοῦλον μήτε δούλην γεύεσθαι μηδέποτε· μηδὲ ἄρ-
 χοντας τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν, ὃν ἂν ἄρχωσιν· μηδ' αὖ
 κυβερνήτας μηδὲ δικαστὰς ἐνεργοὺς ὄντας οἴνου
 10 γεύεσθαι τὸ παράπαν· μηδ' ὅστις βουλευσόμενος εἰς
 βουλὴν τινα ἀξίαν λόγου ξυνέρχεται, μηδέ γε μεθ'
 ἡμέραν μηδένα τὸ παράπαν, εἰ μὴ σωμασκήας ἢ νό-
 σων ἔνεκα· μηδὲ αὖ νύκτωρ, ὅταν ἐπινοῇ τις παῖδας
 ποιεῖσθαι ἀνὴρ ἢ καὶ γυνή· καὶ ἄλλα δὲ πάμπολλα
 15 ἂν τις λέγοι, ἐν οἷς τοῖς νοῦν τε καὶ νόμον ἔχουσιν
 ὀρθὸν οὐ ποτέος οἶνος. ὥστε κατὰ τὸν λόγον τοῦ-
 τον οὐδ' ἀμπέλων ἂν πολλῶν δέοι οὐδ' ἥτινι πόλει·
 τακτὰ δὲ τὰ ἄλλα ἂν εἴη γεωργήματα καὶ πᾶσα ἡ
 διαίτα· καὶ δὴ τά γε περὶ οἶνον σχεδὸν ἀπάντων
 20 ἐμμετρότατα καὶ ὀλίγιστα γίγνεται ἂν. οὗτος, ὃ
 ξένοι, ἡμῖν, εἰ ξυνδοκεῖ, κολοφῶν ἐπὶ τῷ περὶ
 οἴνου λόγῳ φηθέντι εἰρήσθω. [Καλῶς, καὶ ξυνδοκεῖ.]

46 Τοῦ αὐτοῦ νόμων γ' (689 ε).

Ἄρχοντας δὲ δὴ καὶ ἀρχομένους ἀναγκαῖον ἐν
 25 ταῖς πόλεσιν εἶναι πού; Τί μὴν; Εἶεν. Ἀξιώματα
 δὲ δὴ τοῦ τε ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι ποῖά ἐστι καὶ
 πόσα, ἐν τε πόλεσι μεγάλαις καὶ μικραῖς καὶ οἰκίαις
 ὡσαύτως; ἄρ' οὐχὶ ἐν μὲν τό τε πατρός καὶ μη-
 τρός καὶ ὅλως γονέας ἐκρόνων ἄρχειν, ἀξίωμα ὀρ-
 30 θὸν πανταχοῦ ἂν εἴη; Καὶ μάλα. Τούτῳ δέ γε
 ἐπόμενον γενναίους ἀγεννῶν ἄρχειν· καὶ τρίτον

ἔτι τούτοις ξυνέπεται τὸ πρεσβυτέρους μὲν ἄρχειν
 δεῖν νεωτέρους δὲ ἄρχεσθαι. Τί μὴν; Τέταρτον
 δ' αὖ δούλους μὲν ἄρχεσθαι δεσπότας δὲ ἄρχειν.
 Πῶς γὰρ οὐ; Καὶ πέμπτον γε οἶμαι, τὸν κρείττονα
 μὲν ἄρχειν ἥττονα δὲ ἄρχεσθαι. Μάλα γε ἀναγκαίαν
 ἀρχὴν εἰρηκας. Καὶ πλείστην γε ἐν ξύμπασι τοῖς ἄν-
 θρωποις οὖσαν καὶ κατὰ φύσιν, ὥς ὁ Θηβαῖος ἔφη ποτὶ
 Πίνδαρον. τὸ δὲ μέγιστον ὥς ἔοικεν ἀξίωμα ἔκτον
 αὖ γίγνοιτο, ἐπεσθαι μὲν τὸν ἀνεπιστήμονα κελεῦον,
 τὸν δὲ φρονοῦντα ἡγεῖσθαι τε καὶ ἄρχειν· καίτοι 10
 τοῦτό γε, ὃ Πίνδαρος σοφώτατε, σχεδὸν οὐκ αὖ παρὰ
 φύσιν ἐρωγε φαίην γίγνεσθαι, κατὰ φύσιν δὲ τὴν
 τοῦ νόμου ἐκόντων ἀρχὴν, ἀλλ' οὐ βίαιον πεφυ-
 κῦταιν. Ὅρθότατα λέγεις. Θεοφιλῇ δέ γε καὶ εὐτυχῇ
 τινὰ λέγοντες ἐβδόμην ἀρχὴν εἰς κληρόν τινα προά- 15
 γομεν, καὶ λαχόντα μὲν ἄρχειν δυσκληροῦντα δὲ ἀπι-
 όντα ἄρχεσθαι, τὸ δικαιοτάτον εἶναι φαμέν.

47 Τοῦ αὐτοῦ νόμων δ' (715 b).

Λέγεται δὲ τοῦδ' ἕνεκα ταῦθ' ἡμῖν, ὥς ἡμεῖς
 τῇ σῇ πόλει ἀρχὰς οὐθ' ὅτι πλούσιός ἐστί τις δῶσο- 20
 μεν οὐθ' ὅτι τῶν τοιούτων ἄλλο οὐδὲν κεκτημένος,
 ἰσχὺν ἢ μέγεθος ἢ τι γένος· ὅς δ' αὖ τοῖς τεθείσει
 νόμοις εὐπειθέστατος ἢ καὶ νικᾷ ταύτην τὴν νίκην
 ἐν τῇ πόλει, τούτῳ φαμέν καὶ τὴν τῶν θεῶν ὑπερε-
 σίαν δοτέον εἶναι, τὴν μεγίστην τῷ πρώτῳ, καὶ 25
 δευτέρῳ τῷ τὰ δεύτερα κρατοῦντι, καὶ κατὰ λόγον
 οὕτῳ τοῖς ἐφεξῆς τὰ μετὰ ταῦθ' ἕκαστα ἀποδοτέον
 εἶναι. τοὺς δ' ἄρχοντας λεγομένους νῦν ὑπερέτας
 τοῖς νόμοις ἐκάλεσα, οὐ τι καινοτομίας ὀνομάτων
 ἕνεκα, ἀλλ' ἡγοῦμαι παντὸς μᾶλλον εἶναι παρὰ τοῦτο 30
 σωτηρίαν τε πόλει καὶ τούναντίον. ἐν ᾗ μὲν γὰρ

ἂν ἀρχόμενος ἢ καὶ ἄκυρος νόμος, φθορὰν ὀρώ τῇ
 τοιαύτῃ ἐτοίμην οὖσαν· ἐν ἣ δὲ ἂν δεσπότης τῶν
 ἀρχόντων, οἱ δὲ ἄρχοντες δοῦλοι τοῦ νόμου, σωτη-
 ρίαν καὶ πάντα ἀγαθὰ ὅσα οἱ θεοὶ πόλεσιν ἔδοσαν,
 5 γιγνόμενα καθορῶ. Ναὶ μὰ Δία, ὃ ἔξενε· καθ' ἡλι-
 κίαν γὰρ ὅξυ βλέπεις· νέος μὲν γὰρ ὢν, πᾶς ἀνθρω-
 πος τὰ τοιαῦτα ἀμβλύτατα αὐτὸς αὐτοῦ ὀφθαλμοῖς, ὃ γέρον
 δὲ ὀξύτατα. Ἀληθέστατα.

48 Ἐν ταυτῷ (720 ε).

10 Φέρε δὴ πρὸς θεῶν τίνα [ἄρα] πρῶτον νόμον
 θεῖτ' ἂν ὁ νομοθέτης; ἄρ' οὐ κατὰ φύσιν τὴν περὶ
 γενέσεως ἀρχὴν πρῶτην πόλεων πέρι κατακοσμήσει
 ταῖς τάξεσι; Τί μὴν; Ἀρχὴ δ' ἐστὶ τῶν γενέσεων πά-
 15 σαις πόλεσιν ἄρ' οὐχ ἡ τῶν γάμων σύμμιξις καὶ κοι-
 νωνία; Πῶς γὰρ οὐ; Γαμικοὶ δὲ νόμοι πρῶτοι κινδύ-
 νεύουσι τιθέμενοι καλῶς ἂν τίθεσθαι πρὸς ὁφειλόμενα
 πάσῃ πόλει. Παντάπασιν μὲν οὖν. Λέγωμεν δὴ πρῶ-
 20 τον τὸν ἀπλοῦν. ἔχει δ' ἂν πῶς ἴσως ὧδε· γαμεῖν δέ,
 ἐπειδὴν ἐτῶν ἢ τις τριάκοντα μέχρι τῶν πέντε καὶ
 20 τριάκοντα, εἰ δὲ μή, ζημιοῦσθαι χρήμασί τε καὶ ἀτι-
 μίᾳ· χρήμασι μὲν τόσοις καὶ τόσοις, τῇδε καὶ τῇδε
 ἀτιμίᾳ. ὁ μὲν ἀπλοῦς ἔστω τις τοιοῦτος περὶ γάμων,
 ὁ διπλοῦς δὲ ὧδε. γαμεῖν δέ, ἐπεὶ ἐτῶν ἢ τις τριά-
 25 κοντα, διανοηθέντα ὥς ἐστὶν ἢ τὸ ἀνθρώπινον γένος
 25 φύσει τιμὴ μετείληπεν ἀθανασίας, οὗ καὶ πέφυκεν
 ἐπιθυμίαν ἰσχεῖν πᾶς πᾶσαν· τὸ γὰρ γενέσθαι κλεινὸν
 καὶ μὴ ἀνώνυμον κεῖσθαι τετελευτηκότα τοῦ τοιού-
 30 του ἐστὶν ἐπιθυμία. γένος οὖν ἐστὶν ἀνθρώπων τι
 ξυμφυγὲς τοῦ παντὸς χρόνου, ὃ διὰ τέλους αὐτῷ ξυνέ-
 30 πεται καὶ συνέψεται τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀθάνατον ὄν,
 τῷ παιδᾶς παίδων καταλειπόμενον ταυτὸν καὶ ἐν ὃν

ἀεὶ γενέσει τῆς ἀθανασίας μετεληφέναι· τούτου δὴ ἀποστρεφὲν ἐκόντα ἑαυτὸν οὐδέποτε ὄσιον· ἐκ προνοίας δὲ ἀποστρεφεί ὃς ἂν παίδων καὶ γυναικὸς ἀμελῇ. πειθόμενος μὲν οὖν τῷ νόμῳ ἀξήμιος ἀπαλλάττοτο ἂν· μὴ πειθόμενος δὲ αὐτὸ μῆτε γαμῶν ἔτη τριάκοντα ⁵ γεγονώς καὶ πέντε ζημιούσθω μὲν κατ' ἐνιαυτὸν τόσῳ καὶ τόσῳ, ἵνα μὴ δοκῇ τὴν μοναυλλαν οἱ κέρδος καὶ φαστάνην φέρειν· μὴ μετέχοι δὲ τιμῶν ὧν ἂν οἱ νεώτεροι ἐν τῇ πόλει τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν τιμῶσιν ἐκάστοτε.

10

49 Νόμων ε' (734 e).

Καθάπερ οὖν δὴ τινα ξυνυφῆν ἢ καὶ πλέγμα ἄλλ' ὅτιοι οὐκ ἐκ τῶν αὐτῶν οἷον τέ ἐστι τὴν τε ἐφυγῆν καὶ τὸν στήμονα ἀπεργάζεσθαι, διαφέρειν δὲ ἀναγκαῖον τὸ τῶν στήμονων πρὸς ἀρετὴν γένος· ἰσχυρόν ¹⁵ τε γὰρ καὶ τινα βεβαιότητα ἐν τοῖς τρόποις εἰληφός, τὸ δὲ μαλακώτερον καὶ ἐπιεικέα τινι δικαίᾳ χρώμενον· ὅθεν δὴ τοὺς τὰς μεγάλας ἀρχὰς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρξοντας δεῖ διακρίνεσθαι τινα τρόπον ταύτῃ καὶ τοὺς σμικρὰ παιδεῖα βασανισθέντας ἐκάστοτε καὶ ²⁰ κατὰ λόγον. ἔστων γὰρ δὴ δύο πολιτείας εἶδη, τὸ μὲν ἀρχῶν καταστάσεις ἐκάστοις, τὸ δὲ νόμοι ταῖς ἀρχαῖς ἀποδοθέντες. τὸ δὲ πρὸ τούτων ἀπάντων δεῖ διανοεῖσθαι τὰ τοιαῦτα· πᾶσαν ἀγέλην ποιμὴν καὶ βουκόλος τροφεύς τε ἵππων καὶ ὅσα ἄλλα παραλαβὼν ²⁵ τοιαῦτα, οὐκ ἄλλως μὴ ποτε ἐπιχειρήσῃ θεραπεύειν ἢ πρῶτον μὲν τὸν ἐκάστη προσήκοντα καθαροὺν καθάρῃ τῇ ξυννοικήσει· διαλέξας δὲ τὰ τε ὕγιῃ καὶ τὰ μὴ καὶ τὰ γενναῖα καὶ ἀγεννῇ, τὰ μὲν ἀποπέμψει πρὸς ἄλλας τινὰς ἀγέλας τὰ δὲ θεραπεύσει, διανοοῦ- ³⁰ μενος ὡς μάταιος ἂν ὁ πόνος εἴη καὶ ἀνήνυτος

- περί τε σῶμα καὶ ψυχᾶς, ὥς φύσις καὶ πονηρὰ τροφή
 διεφθαρκυῖα προσαπόλλυσι τὸ τῶν ὑγιῶν καὶ ἀκηρά-
 των ἡθῶν τε καὶ σωμάτων γένος ἐν ἐκάστοις τῶν
 κτημάτων, ἂν τις τὰ ὑπάρχοντα μὴ διακαθαίρῃται.
 5 τὰ μὲν δὴ τῶν ἄλλων ζώων ἐλάττω τε σπουδῇ καὶ
 παραδείγματος ἕνεκα μόνον ἄξια παραθέσθαι τῷ λό-
 γῳ, τὰ δὲ τῶν ἀνθρώπων σπουδῆς τῆς μεγίστης τῷ
 γε νομοθέτῃ διερευνᾶσθαι καὶ φράζειν τὸ προσήκον
 ἐκάστοις καθαρμοῦ τε πέρι καὶ ξυμπασῶν τῶν ἄλλων
 10 πράξεων. αὐτίκα γὰρ τὸ περὶ καθαρμούς πόλεως ὧδ'
 ἔχον ἂν εἴη· πολλῶν οὖσων τῶν διακαθάρσεων αἱ
 μὲν ῥᾶους εἶσιν αἱ δὲ χαλεπώτεραι, καὶ τὰς μὲν τύ-
 ραννος μὲν ὦν καὶ νομοθέτης ὁ αὐτός, ὅσαι χαλεπαί
 τέ εἰσι καὶ ἄρισται, δύναιτ' ἂν καθῆραι· νομοθέτης
 15 δὲ ἄνευ τυραννίδος καθιστὰς πολιτείαν καινὴν καὶ
 νόμους, εἰ καὶ τὸν πρῶτατον τῶν καθαρμῶν καθή-
 ρειεν, ἀγαπώντως ἂν καὶ τὸ τοιοῦτον δράσειεν. ἔστι
 δ' ὁ μὲν ἄριστος ἀλγεινός, καθάπερ ὅσα τῶν φαρμά-
 κων τοιουτότροπα, ὁ τῇ δίκῃ μετὰ τιμωρίας εἰς τὸ κο-
 20 λάζειν ἄγων θάνατον ἢ φυγὴν τῇ τιμωρίᾳ τὸ τέλος
 ἐπιτιθεῖς· τοὺς γὰρ μέγιστα ἐξημαρτηκότας, ἀνιάτους
 δὲ ὄντας, μεγίστην δὲ βλάβην οὖσαν πόλεως ἀπαλ-
 λάττειν εἰωθεν. ὁ δὲ πρῶτος ἔστι τῶν καθαρμῶν
 ὁ τοιόσδε ἡμῖν· ὅσοι διὰ τὴν τῆς τροφῆς ἀπορίαν τοῖς
 25 ἡγεμόσιν ἐπὶ τὰ τῶν ἐχόντων μὴ ἔχοντες ἐτοίμους
 αὐτοὺς ἐνδείκνυνται παρεσκευακότες ἔπεσθαι, τού-
 τοις ὡς νόσῃματι πόλεως ἐμπεφυκότες δι' εὐφημίας
 ἀπαλλαγὴν ὄνομα ἀποικίαν τιθέμενος, εὐμενῶς ὅτι
 μάλιστα ἐξεπέμψατο. παντὶ μὲν οὖν νομοθετοῦντι
 30 τοῦτο ἀμωσγέπως κατ' ἀρχὰς δραστέον· ἡμῖν μὲν ἔτι
 τούτων ἀτοπώτερα τὰ περὶ ταῦτ' ἔστι ξυμβεβηκότα
 νῦν. οὔτε γὰρ ἀποικίαν οὔτ' ἐκλογὴν τινα καθάρσεως

δε μη κενώσθαι πρὸς τὸ πλεον· αἶσα δὲ τισιν ἐκ-
ρεόντων ἐκ πολλῶν τὰ μὲν πηγῶν τὰ δὲ χειμάρρων
εἰς μίαν λίμνην· ἀνεγκλείστ' προσέροιας· τὸν νοῦν
φυλάττειν ὡς ὅτι καθερύτατος ἔστιαι τὸ ξυρρεῖν
ὕδαρ· τὰ μὲν ἐκκτιλίσκεις· τὰ δὲ ἀποχετεύοντας καὶ
παραιρέκοντας· πόρος δ' ὡς ἔοικε· καὶ κινδυνὸς
ἔστιν ἐν πάσῃ πολιτικῇ κατασχετῆ· τὰ δ' ἐκτεθῆκε
λόγῳ γε ἐστὶ τὰ νῦν ἀλλ' οὐκ ἐργῶ πραττόμενα· κε-
κράνθω τε ἡμῖν ἡ ἐγγλοῦ, καὶ κατὰ νοῦν ἡ καθαρῶ-
της αὐτῆς ἔστω ἐκμεβερεντία· τοῖς γὰρ κεκοῦς τῶν
ἐπιχειρούντων εἰς τὴν νῦν πόλιν ὡς πολιτευσόμενους
ξυνέναι πειθοὶ πάσῃ καὶ ἱκανῶ χρόνῳ διαβασανί-
σαντες διακωλύσωμεν ἀφικνεῖσθαι, τοῖς δ' ἀγρεθοῖς
εἰς δύναμιν εὐμενεῖς ἴλεώ τε προσαγαγέμεθα.

50 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ε' (742 a).

15

Μηδὲ ἐξείναι χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον κεντῆσθαι
μηδένα μηδὲν ἰδιώτῃ νόμισμα δὲ ἕνεκα ἀλλαγῆς
τῆς καθ' ἡμέραν, ἣν δημιουργοῖς τε ἀλλάττεσθαι
σχεδὸν ἀναγκαῖον καὶ πᾶσιν ὀπόσων χρεῖα τῶν τοι-
ούτων, μισθοὺς μισθωτοῖς δούλοις καὶ ἐποίκοις ἀπο-
τίνειν· ὧν ἕνεκα φαμέν τὸ νόμισμα κτητέον αὐτοῖς.

51 Ἰδιώτῃ δὲ ἂν ἄρα ποτὲ ἀνάγκη τις γένηται
ἀποδημεῖν, παρέμενος μὲν τοὺς ἄρχοντας ἀποδημεῖτω
νόμισμα δὲ ἂν ποθεν ἔχων ξενικὸν οἰκαδὲ ἀφίκηται
περιγενόμενον, τῇ πόλει αὐτὸ καταβαλλέτω, πρὸς δ'
λόγον ἀπολαμβάνων τὸ ἐπιχώριον· ἰδιούμενος δὲ ἔαν
τις φαίνηται, δημόσιόν τε γιγνέσθω καὶ ὁ ξυνειδὼς
καὶ μὴ φράζων ἀρᾷ καὶ ὀνειδὲ μετὰ τοῦ ἀγαρόντος
ἔνοχος ἔστω, καὶ ζημίᾳ πρὸς τούτοις μὴ ἐλάττονι τοῦ
ξενικοῦ κομισθέντος νομίσματος· γαμοῦντα δὲ καὶ 30

ἐκδιδόντα μήτ' οὖν διδόναι μήτε δέχεσθαι προῖκα τὸ
 παράπαν μηδ' ἥντινσὺν, μηδὲ νόμισμα παρακατα-
 τίθεσθαι ὅτῳ μὴ τις πιστεύει, μηδὲ δανείζειν ἐπὶ
 τόκῳ, ὥς ἔξδὸν μὴ ἀποδιδόναι τὸ παράπαν τῷ δανείσα-
 5 μένῳ μήτε τόκον μήτε τὸ κεφάλαιον. (Plat. Leg. IV, 742 b).

52 Τοῦ αὐτοῦ νόμων 5' (757 a).

Δούλοι γὰρ ἂν καὶ δεσπόται οὐκ ἂν ποτε γένοιντο
 φίλοι, οὐδ' ἐν ἴσαις τιμαῖς διαγόμενοι φαῦλοι καὶ
 σπουδαῖοι· τοῖς γὰρ ἀνίστοις τὰ ἴσα ἄνισα γίγνεται ἂν,
 10 εἰ μὴ τυγχάνοι τοῦ μέτρου· διὰ γὰρ ἀμφοτέρα ταῦτα
 στάσεων αἱ πολιτεῖαι πληροῦνται. παλαιὸς γὰρ ὁ λό-
 γος, ἀληθῆς ὢν, ὥς ἰσότης φιλόνητα ἀπεργάζεται,
 μάλα μὲν ὀρθῶς εἴρηται καὶ ἐμμελῶς· ἢ τις δ' ἐστὶ
 ποτε ἰσότης ἢ τοῦτο αὐτὸ δυναμένη, διὰ τὸ μὴ σφό-
 15 δρα σαφῆς εἶναι σφόδρα ἡμᾶς διαταράττει. δυοῖν
 γὰρ ἰσοτήτοις οὔσαιν ὁμωνύμοις μὲν, ἔργῳ δὲ [εἰς]
 πολλὰ σχεδὸν ἐναντίαιν, τὴν μὲν ἑτέραν εἰς τὰς τιμὰς
 πᾶσα πόλις ἱκανὴ παραγαγεῖν καὶ πᾶς νομοθέτης,
 τὴν μέτρῳ ἴσην καὶ σταθμῷ καὶ ἀριθμῷ, κλήρω
 20 ἀπευθύνων εἰς τὰς διανομας αὐτήν· τὴν δὲ ἀληθε-
 σιάν καὶ ἀρίστην ἰσότητα οὐκέτι ῥᾶδιον παντὶ
 ἰδεῖν· Διὸς γὰρ δὴ κρίσις ἐστὶ, καὶ τοῖς ἀνθρώποις
 αἰεὶ σμικρὰ μὲν ἐπαρκεῖ, πᾶν δὲ ὅσον ἂν ἐπαρκεῖ
 πόλεσιν ἢ καὶ ἰδιώταις, πάντα ἀγαθὰ ἀπεργάζεται.
 25 τῷ μὲν γὰρ μείζονι πλείω τῷ δὲ ἐλάττωι σμικρότερα
 νέμει, μέτρια διδοῦσα πρὸς τὴν αὐτῶν φύσιν ἐκατέ-
 ρῳ· καὶ δὴ καὶ τιμὰς μεῖζοσι μὲν πρὸς ἀρετὴν αἰ
 μεῖζους, τοῖς δὲ τοῦναντίον ἔχουσιν ἀρετῆς τε καὶ
 παιδείας, τὸ πρέπον ἐκατέροις ἀπονέμει κατὰ λόγον.
 30 ἐστὶ γὰρ δῆπου καὶ τὸ πολιτικὸν ἡμῖν αἰεὶ τοῦτ' αὐτὸ
 τὸ δίκαιον, οὗ καὶ νῦν ἡμᾶς ὀρεγομένους δεῖ καὶ

πρὸς ταύτην ἰσότητα, ὦ Κλεινία, ἀποβλέποντας τὴν
 νῦν φρομένην κατοικίξειν πόλιν, ἄλλην τε ἂν ποτε
 τις οἰκίξῃ πρὸς ταυτὸ τοῦτο σκοπούμενον χρεῶν νο-
 μοθετεῖν, ἀλλ' οὐ πρὸς ὀλίγους τυράννους ἢ πρὸς
 ἓνα ἢ καὶ κράτος δήμου τι, πρὸς δὲ τὸ δίκαιον αἰεί·
 τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ νῦν δὴ λεχθέν, τὸ κατὰ φύσιν ἴσον
 ἀνίστοις ἐκάστοτε δοθέν. ἀναγκαῖόν γε μὴν καὶ τού-
 τοις παρωνυμίοισι ποτε προσχρησασθαι πόλιν ἄπα-
 σαν, εἰ μέλλει στάσεων ἑαυτῇ μὴ προσκοινωνήσῃ
 κατὰ τι μέρος· τὸ γὰρ ἐπεικὲς καὶ ξύγγνωμον τοῦτε-
 λίου καὶ ἀκριβοῦς παρὰ δίκην τὴν ὀρθὴν ἐστὶ παρα-
 τεδραυσμένον, ὅταν γίνηται· διὸ τῷ τοῦ κλήρου
 ἴσῳ ἀνάγκη προσχρησασθαι, δυσκολίας τῶν πολλῶν
 ἕνεκα, θεὸν καὶ ἀγαθὴν τύχην καὶ τότε ἐν εὐχαίς ἐπι-
 καλουμένους, ἀπορθεῖν αὐτοὺς τὸν κλῆρον πρὸς τὸ
 δικαιότατον. οὕτω δὲ χρηστέον ἀναγκαίως μὲν τοῖς
 ἰσοτήτοις ἀμφοῖν· ὥς δ' ὅ τι μάλιστα ἐπ' ὀλιγίστοις
 τῇ ἐτέρᾳ τῇ τῆς τύχης δεομένη. ταῦτα οὕτω διὰ ταῦ-
 τα, ὦ φίλοι, ἀναγκαῖον τὴν μέλλουσαν σώζεσθαι δρᾶν
 πόλιν.

53 Ἐν ταυτῷ (759 a).

Ἐλέσθαι δὲ δεῖ τρία μὲν ἀρχόντων εἶδη· περὶ μὲν
 τὸ νῦν δὴ λεχθέν ἀστυνόμους ἐπονομάζοντα, τὸ δὲ
 περὶ ἀγορᾶς κόσμον ἀγορανόμους, ἱερῶν δὲ ἱερέας.
 οἷς μὲν εἰσι πάτριαι ἱερωσύνη καὶ αἷς, μὴ κινεῖν· αἱ
 δέ, οἷον τὸ πρῶτον κατοικιζομένους εἰκὸς γίνεσθαι
 περὶ τὰ τοιαῦτα, ἢ μηδενὶ ἢ τισὶν ὀλίγοις, οἷς μὴ πα-
 θεστικοί, καταστατέον ἱερέας τε καὶ ἱερείας νεωπό-
 ρους γίνεσθαι τοῖς θεοῖς. τούτων δὲ πάντων τὰ μὲν
 αἰρετὰ χρή· τὰ δὲ κληρωτὰ ἐν ταῖς καταστάσεσι γίνε-
 σθαι, μιγνύντας πρὸς φιλίαν ἀλλήλοις δῆμον καὶ μὴ

δῆμον ἐν ἐκάστη χώρᾳ καὶ πόλει, ὅπως ἂν μάλιστα
 ὁμονοῶν εἴη. τὰ μὲν οὖν τῶν ἱερῶν τῷ θεῷ ἐπιτρέ-
 ποντα αὐτῷ τὸ κεχαρισμένον γίγνεσθαι, κληροῦν
 οὕτω τῇ θεῇ τύχῃ ἀποδιδόντα, δοκιμάζειν δὲ τὸν
 5 αἰὲ λαγχάνοντα, πρῶτον μὲν ὁλόκληρον καὶ γνήσιον,
 ἔπειτα ὥς ὅτι μάλιστα ἐκ καθαρευουσῶν οἰκήσεων,
 φόνου δὲ ἄγνόν καὶ πάντων τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰς
 τὰ θεῖα ἀμαρτανομένων αὐτόν τε καὶ πατέρα καὶ μη-
 τέρα κατὰ ταῦτα βεβιωκότας. ἐκ Δελφῶν δὲ χρῆ
 10 νόμους περὶ τὰ θεῖα πάντα νομισαμένους καὶ κατα-
 στήσαντας ἐπ' αὐτοῖς ἐξηγητάς, τούτοις χρῆσθαι.
 κατ' ἐνιαυτὸν δὲ εἶναι καὶ μὴ μακρότερον τὴν ἱερω-
 σύνην ἐκάστην. ἔτη δὲ μὴ ἔλαττον ἐξήκοντα ἡμῖν
 εἴη γεγονώς ὁ μέλλων καθ' ἱεροῦς νόμους περὶ τὰ
 15 θεῖα ἱκανῶς ἀγιστεύειν. ταῦτα δὲ καὶ περὶ τῶν ἱε-
 ρειῶν ἔστω τὰ νόμιμα. τοὺς δ' ἐξηγητάς τρεῖς φε-
 ρέτωσαν μὲν αἱ τέτταρες φυλαί, τέτταρας ἕκαστον ἐξ
 αὐτῶν· τρεῖς δέ, οἷς ἂν πλείστη γένηται ψῆφος, δο-
 κιμάσαντας [τοὺς] ἐννέα πέμπειν εἰς Δελφοὺς ἀνε-
 20 λεῖν ἐξ ἐκάστης τριάδος ἓνα, τὴν δὲ δοκιμασίαν αὐτῶν
 καὶ τοῦ χρόνου τὴν ἡλικίαν εἶναι καθάπερ τῶν ἱερῶν.

54 Τούτων δὲ οἱ νομοφύλακες ἐν τούτῳ ἀκριβεῖς
 ἔστωσαν ἐπίσκοποι, ὅπως ἢ μὴ γίγνηται τὴν ἀρχὴν
 ἢ γιγνόμενα τῆς ἀξίας δίκης τυγχάνη. δεῖ δὲ πάντα
 25 ἄνδρα διανοεῖσθαι περὶ πάντων ἀνθρώπων, ὥς ὁ
 μὴ δουλεύσας οὐδ' ἂν δεσπότης γένοιτο ἄξιος ἐπαί-
 νου, καὶ καλλωπίζεσθαι χρῆ τῷ καλῶς δουλεῦσαι
 μᾶλλον ἢ καλῶς ἄρξαι, πρῶτον μὲν τοῖς νόμοις, ὥς
 ταύτην τοῖς θεοῖς οὔσαν δουλείαν, ἔπειτα τοῖς πρε-
 30 σβυτέροις τε καὶ ἐντίμως βεβιωκόσι τοὺς νέους.
 Ib. 762 d.

55 Ἐν ταυτῷ (765 d).

Λοιπὸς δὲ ἄρχων περὶ τὰ προειρημμένα ἡμῖν ὁ
 τῆς παιδείας ἐπιμελητὴς πάσης θηλειῶν τε καὶ ἀρρέ-
 νων. εἰς μὲν δὴ καὶ ὁ τούτων ἄρχων ἔστω κατὰ νό-
 μους, ἐτῶν μὲν γεγονῶς μὴ ἔλαττον ἢ πεντήκοντα, ⁵
 παίδων δὲ γνησίων πατὴρ, μάλιστα μὲν υἱέων καὶ
 θυγατέρων, εἰ δὲ μή, θάτερα. διανοηθῆτω δὲ αὐ-
 τὸς τε ὁ προκριθεὶς καὶ ὁ προκρίνων ὥς οὖσαν
 ταύτην τὴν ἀρχὴν τῶν ἐν τῇ πόλει ἀκροτάτων ἀρχῶν
 πολὺ μερίστην. παντὸς γὰρ δὴ φυτοῦ ἢ πρώτης βλά- ¹⁰
 στη καλῶς ὀρμηθεῖσα πρὸς ἀρετὴν τῆς αὐτοῦ φύσεως
 κυριωτάτη τέλος ἐπιθεῖναι τὸ πρόσφορον, τῶν τε
 ἄλλων φυτῶν καὶ τῶν ζώων ἡμέρων τε καὶ ἀγρίων
 καὶ ἀνθρώπων· ἄνθρωπος δέ, ὥς φαμέν, ἡμερον·
 ὅμως μὲν παιδείας τῆς ὀρθῆς τυχῶν καὶ φύσεως εὖ- ¹⁵
 τυχοῦς, θειότατον ἡμερώτατόν τε ζῶον γίνεσθαι
 φιλεῖ, μὴ ἱκανῶς δὲ ἢ μὴ καλῶς τραφὲν ἀγριώτατον
 ὁπόσα φύει γῆ. ὦν ἔνεκα οὐ δεύτερον οὐδὲ ἀπερ-
 γον δεῖ τὴν παίδων τροφήν τὸν νομοθέτην ἔαν γί-
 γνεσθαι. πρώτον δὲ ἄρξασθαι χρεῶν τὸν μέλλοντα ²⁰
 αὐτῶν ἐπιμελήσεσθαι καλῶς, αἰρεθῆναι τῶν ἐν τῇ
 πόλει ὅς ἂν ἄριστος εἰς πάντα ἢ, τοῦτον κατὰ δύνα-
 μιν ὅτι μάλιστα αὐτοῖς καταστάντα προστάττειν ἐπι-
 μελητήν. αἱ πᾶσαι τοίνυν ἀρχαὶ πλὴν βουλῆς καὶ
 περσιάνειαν εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐλθούσας ²⁵
 φερόντων ψῆφον κρύβδην τῶν νομοφυλάκων, οὗτιν'
 ἂν ἕκαστος ἡγῆται κάλλιστα ἂν τῶν περὶ παιδείαν
 ἄρξαι γενομένων· ὃ δ' ἂν πλείσται ψῆφοι ξυμβῶσι,
 δοκιμασθεὶς ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀρχόντων τῶν ἐλομέ-
 νων, πλὴν νομοφυλάκων, ἀρχέτω ἐπὶ πέντε ἐτη ³⁰
 ἕκτω δὲ κατὰ ταυτὰ ἄλλον ἐπὶ ταύτην τὴν ἀρχὴν
 αἰρεῖσθαι.

56 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ζ' (801 e).

Μετά γε μὴν ταῦτα ὕμνοι θεῶν καὶ ἐγκώμια κοινωνω-
νημένα εὐχαῖς ἄδουσιν ἂν ὀρθότατα· καὶ μετὰ
θεοὺς ὡσαύτως περὶ δαίμονάς τε καὶ ἥρωας μετ' ἐγ-
5 κωμίων εὐχαὶ γίγνεται ἂν τούτοις πᾶσι πρόπονσαι.
Πῶς γὰρ οὐ; Μετά γε μὲν ταῦτ' ἡδη νόμος ἀνευ
φθόνων εὐθὺς γίγνεται ἂν ὅδε. τῶν πολιτῶν ὀπό-
σοι τέλος ἔχουσιν τοῦ βίου κατὰ σώματα ἢ κατὰ ψυχὰς
ἔργα ἐξεργασμένοι καλὰ καὶ ἐπίπονα καὶ τοῖς νό-
10 μοις εὐπειθεῖς γεγονότες, ἐγκωμίων αὐτοὺς τυγχά-
νουν πρόπον ἂν εἴη. Πῶς δ' οὐ; Τούς γε μὴν ἐτι
ζῶντας ἐγκωμίοις τε καὶ ὕμνοις τιμᾶν οὐκ ἀσφαλὲς
πρὶν ἂν πάντα τις τὸν βίον διαδραμὼν τέλος ἐπιστή-
σεται καλόν· ταῦτα δὲ πάντα ἡμῖν ἔστω κοινὰ ἀν-
15 δράσι τε καὶ γυναιξὶν ἀγαθοῖς καὶ ἀγαθαῖς διαφα-
νῶς γενόμενα.

57 Τοῦ αὐτοῦ νόμων θ' (856 e).

Πατὴρ δὲ ὀνειδὴ καὶ τιμωρίας παίδων μηδὲν ξυν-
έπεσθαι, πλὴν εἴαν τινι πατήρ καὶ πάππος καὶ πάπ-
20 πον πατήρ ἐφεξῆς ὄφλωνσι θανάτου δίκην.

58 Ἐν ταυτῷ (879 a).

Δούλος δ' εἴαν τις ἐλεύθερον ὀργῇ τρώσῃ, πα-
ραδότω τὸν δούλον ὃ κεκτημένος τῷ τρωθέντι χρή-
σθαι ὅτι ἂν θέλῃ. — ὅς δ' ἂν ἄκων ἄλλον τρώσῃ,
25 τὸ βλάβος ἀπλοῦν ἀποτινέτω· τύχης γὰρ νομοθέτης
οὐδὲς ἱκανὸς ἄρχειν.

59 Ἐν ταυτῷ (879 b).

Ὡδε οὖν χρή περὶ τῶν τοιούτων πάντ' ἄνδρα καὶ
παῖδα καὶ γυναῖκα ἀεὶ διανοεῖσθαι, τὸ πρεσβύτερον
30 ὥς οὐ σμικρῷ τοῦ νεωτέρου ἐστὶ πρεσβευόμενον ἐν
τε θεοῖσι καὶ ἐν ἀνθρώποισι τοῖς μέλλουσι σωζέσθαι

καὶ εὐδαιμονεῖν. αἰκίαν οὖν περὶ πρεσβύτερον ἐν πόλει γενομένην ὑπὸ νεωτέρου ἰδεῖν αἰσχρὸν καὶ θεομισές· ἔοικε δὲ νέφ' παντὶ ὑπὸ γέροντος πληγέντι ῥαθύμως ὀργὴν ὑποφέρειν, αὐτῷ τιθεμένῳ τιμὴν ταύτην εἰς γῆρας. ὥδ' οὖν ἔστω· πᾶς ἡμῖν αἰδέσθω τὸν ἑαυτοῦ πρεσβύτερον ἔργῳ τε καὶ ἔπει· τὸν δὲ προέχοντα εἰκοσιν ἡλικίας ἔτεσιν, ἄρρενα ἢ θῆλην, νομίζων ὡς πατέρα ἢ μητέρα διευλαβεῖσθω, καὶ πάσης τῆς δυνατῆς ἡλικίας αὐτὸν φυτεῦσαι καὶ τεκεῖν ἀπέχοιτ' αἰεὶ, θεῶν γενεθλίων χάριν. 10

60 Ἐν ταυτῷ (880 d).

Νόμοι δέ, ὥς ἔοικεν, οἳ μὲν τῶν χρηστῶν ἀνθρώπων ἕνεκα γίνονται, διδαχῆς χάριν τοῦ τίνα τρόπον ὁμιλοῦντες ἀλλήλοις ἂν φιλοφρόνως οἰκοῖεν, οἳ δὲ τῶν τὴν παιδείαν διαφυγόντων, ἀτεράμονι¹⁵ χρωμένων τινὲ φύσει καὶ μηδὲν τεγχεθέντων, ὥστε μὴ οὐκ ἐπὶ πᾶσαν ἰέναι κάκην. οὗτοι τοὺς μέλλοντας βηθῆσθαι λόγους πεποιηκότες ἂν εἶεν, [οἷς δὴ τοὺς νόμους ἐξ ἀνάγκης ὁ νομοθέτης ἂν νομοθετῇ, βουλόμενος αὐτῶν μηδέποτε χρεῖαν γίνεσθαι.]²⁰ πατρὸς γὰρ ἢ μητρὸς ἢ τούτων ἔτι προγόνων ὅστις τολμήσειεν ἄψασθαι ποτε βιαζόμενος αἰκία τινι, μήτε τῶν ἄνω θεῶν δεισας μήνιν μήτε τῶν ὑπὸ γῆς τιμωριῶν λεγομένων, ἀλλ' ὥς εἰδὼς ἅ μηδαμῶς οἶδε, καταφρονῶν τῶν παλαιῶν καὶ ὑπὸ πάν-²⁵ των εἰρημένων παρανομεῖ, τούτῳ δεῖ τινος ἀποτροπῆς ἐσχάτης. θάνατος μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ἐσχάτου· οἳ δ' ἐν ἄδου τούτοισι λεγόμενοι πόνοι ἔτι τε τούτων μᾶλλον εἰσιν ἐν ἐσχάτοις, καὶ ἀληθέστατα λέγοντες οὐδὲν ἀνύτουσι ταῖς τοιαύταις ψυχαῖς ἀπο-³⁰ τροπῆς· [οὐ γὰρ ἂν ἐγίγνοντό ποτε μητράλοιαι τε

καὶ τῶν ἄλλων γεννητόρων ἀνόσιοι πληγῶν τόλμαι.]
 δεῖ δὴ τὰς ἐνθάδε κολάσεις περὶ τὰ τοιαῦτα τούτοις
 τὰς ἐν τῷ ξῆν μῆδεν τῶν ἐν ἄδου λείπεσθαι κατὰ δύ-
 ναμιν.

5 61 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ια' (930 d).

Παίδων δὲ ἱκανότης ἀκριβῆς ἄρσῃ καὶ θήλειᾳ
 ἔστω τῷ νόμῳ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΠΟΛΕΣΙ ΔΤΝΑ-
 ΤΩΝ. ΜΕ.

10 1 Εὐριπίδου Θησεῖ (Αἰγεί).

Ἄνθρω γὰρ ὅστις χρημάτων μὲν ἐνδεής
 δοῦναι τε χειρὶ δυνατὸς οὐκ ἀνέξεται,
 τὰ τῶν ἐχόντων χρημάτων ἀρπάζειν φιλεῖ.

2 Εὐριπίδου Πενθεῖ (Bacch. 270).

15 Θρασὺς τε δυνατὸς καὶ λέγειν οἷός τ' ἀνὴρ
 κακὸς πολίτης γίγνεται νοῦν οὐκ ἔχων.

3 Τοῦ αὐτοῦ Γλαύκῳ.

Ὅταν κακὸς τις ἐν πόλει πράσῃ καλῶς,
 νοσεῖν τίθησι τῶν ἀμεινόνων φρένας

20 παρὰδειγμ' ἔχοντας τῶν κακῶν ἐξουσίαν.

4 Ἐν ταυτῷ (Ion. 605).

Οἱ τὰς πόλεις ἔχοντες ἀξίωμα τε
 τοῖς ἀνθαμίλλοις εἰσὶ πολεμιώτατοι.

5 Εὐριπίδου Ὀρέστη (907).

25 Ὅταν γὰρ ἡδὺς τοῖς λόγοις φρονῶν κακῶς
 πέσῃ τὸ πλῆθος, τῇ πόλει κακὸν μέγα·
 ὅσοι δὲ σὺν νῷ χρηστὰ βουλευούσ' αἰεὶ,
 καὶ μὴ παραντίκ', αὐτοὶ εἰσὶ χρήσιμοι.

6 Εὐριπίδου Ἑκάβης (293).

Τὸ δ' ἀξίωμα, καὶ κακῶς λέγῃ, τὸ σὸν
πεῖσει. λόγος γὰρ ἐκ τ' ἀδοξούντων ἰὼν
κακὰ τῶν δοκούντων αὐτὸς οὐ ταυτὸν σθένει.

7 [Εὐριπίδου] Ἀλκμήνη.

Τῶν γὰρ δυναστῶν πλείστος ἐν πόλει λόγος.

8 Μενάνδρου.

Δεῖ τὸν πολιτῶν προστατεῖν αἰρούμενον
τὴν τοῦ λόγου μὲν δύναμιν οὐκ ἐπίφθονον,
ἥθει δὲ χρηστῷ συγκεκραμένην ἔχειν.

9 Εὐριπίδου Ἀλκμήνης.

Ἴστω δ' ἄφρων ὢν, ὅστις ἄνθρωπος γεγῶς
δῆμον κολοῦει χρήμασιν γαυρούμενος.

10 Χρὴ δὲ ξένον μὲν κάρτα προσχωρεῖν πόλει.
οὐδ' ἄστον ἦνεν ὅστις αὐθάδης γεγῶς
πικρὸς πολίταις ἐστὶν ἀμαθίας ὕπο. (Med. 226.)

11 Σοφοκλέους.

Πολλῶν καλῶν δεῖ τῷ καλόν τι μωμένῳ·
μικροῦ δ' ἀγῶνος οὐ μέγ' ἔρχεται κλέος.

12 Εὐριπίδου Ἀλκμήνη.

Τὸν εὐτυχοῦντα χρὴ σοφὸν πεφυκέναι.

13 Εὐριπίδου Αἰόλω.

Λαμπροὶ δ' ἐν αἵματις Ἄρεος ἐν τε συλλόγοις
μή μοι τὰ κομψὰ ποικίλοι γενόιατο,
ἀλλ' ὢν πόλει δεῖ μεγάλα βουλευοῖντ' αἰεὶ.

14 Αἰσχύλου.

Κακοὶ γὰρ εὖ πρᾶσσοντες οὐκ ἀνασχετοί.

15 Σοφοκλέους (Ant. 175).

Ἀμύχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν
ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνῶμην, πρὶν ἂν

ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβῆς φανῇ.
 ἔμοι γὰρ ὅστις παῖσαν εὐθύνων πόλιν
 μὴ τῶν ἀρίστων ἄπτεται βουλευμάτων,
 ἀλλ' ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλείσας ἔχει,
 5 κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ.
 καὶ μείζον' εἰ τις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας
 φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.
 ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὀρώων ἀεί,
 οὐτ' ἂν σιωπήσαιμι τὴν ἄτην ὀρώων
 10 στείχουσιν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας.

16 Ξενοφῶντος ἐν τετάρτῳ (6, 5) ἀπομνη-
 μονευμάτων.
 Ἀνθρώποις δὲ ἄρα ἔστιν ὃν ἂν τις τρόπον βού-
 ληται χρῆσθαι; Οὐκ· ἀλλὰ καὶ περὶ τούτους ὁ εἰδὼς
 15 ἅ ἔστι νόμιμα, καθὰ δὲ πρὸς ἀλλήλους χρῆσθαι, νό-
 μιμος ἂν εἴη. Οὐκ οὖν οἱ κατὰ ταῦτα χρώμενοι ἀλ-
 λήλοις ὥς δὲ χρῶνται; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκ οὖν οἱ γε
 ὥς δὲ χρῶμενοι καλῶς χρῶνται; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.
 Οὐκ οὖν οἱ γε τοῖς ἀνθρώποις καλῶς χρώμενοι
 20 καλῶς πράττονσι τὰνθρώπεια πράγματα; Εἰκός,
 ἔφη. Οὐκ οὖν οἱ τοῖς νόμοις πειθόμενοι δίκαια
 οὔτοι ποιοῦσι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Δίκαια δὲ
 οἶσθα, ἔφη, ὅποια καλεῖται; Ἄ οἱ νόμοι κελεύ-
 ουσιν, ἔφη. Οἱ ἄρα ποιοῦντες ἃ οἱ νόμοι κελεύ-
 25 ουσιν, δίκαιά τε ποιοῦσι καὶ ἃ δέ; Πῶς γὰρ οὐ;
 Οὐκ οὖν οἱ γε τὰ δίκαια ποιοῦντες δίκαιοι εἰσι; Οἴμ'
 ἔγωγ', ἔφη. Οἶει οὖν τινὰς πείθεσθαι τοῖς νόμοις
 μὴ εἰδότας ἃ οἱ νόμοι κελεύουσιν; Οὐκ ἔγωγ', ἔφη.
 Εἰδότας δὲ καὶ ἃ δέ τι ποιεῖν οἶει τινὰς οἶεσθαι δεῖν
 30 μὴ ταῦτα ποιεῖν; Οὐκ οἶμαι, ἔφη. Οἶδας δὲ τινὰς
 ἄλλα ποιεῖν, εἰ οἶονται ποιεῖν ἐθέλοντας δεῖν; Οὐκ

ἔγωγε, ἔφη. Οἱ ἄρα τὰ περὶ ἀνθρώπους νόμιμα εἰ-
 δότες οὗτοι τὰ δίκαια ποιοῦσι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.
 Οὐκ οὖν οἱ γε τὰ δίκαια ποιοῦντες δίκαιοι εἰσι; Τί-
 νες γὰρ ἄλλοι; ἔφη. Ὅρθῳς ἂν ποτε ἄρα ὀριζοίμε-
 θα, [ὀριζόμενοι] δικαίους εἶναι τοὺς εἰδότας τὰ περὶ
 ἀνθρώπους νόμιμα; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη.

17 Θουκυδίδου ἱστοριῶν ε' (89).

Ἐπισταμένους πρὸς εἰδότας, ὅτι δίκαια μὲν ἐν
 τῷ ἀνθρωπίνῳ λόγῳ ἀπὸ τῆς ἰσῆς ἀνάγκης κρίνεται·
 δυνατὰ δὲ οἱ προύχοντες πράσσουσι καὶ οἱ ἀσθενεῖς 10
 ἐνγχεροῦσι.

18 Ἀριστοτέλους.

Δεῖ τοὺς νοῦν ἔχοντας τῶν δυναστευόντων μὴ διὰ
 τὰς ἀρχὰς ἀλλὰ διὰ τὰς ἀρετὰς θαυμάζεσθαι, ἵνα τῆς
 τύχης μεταπεσούσης τῶν αὐτῶν ἐγκωμίων ἀξιῶνται. 15

19 Ἐπικτήτου.

Ὡσπερ οἱ ἐπὶ τῶν λιμένων πυρσοὶ δι' ὀλίγων
 φρυγάνων πολλὴν ἀνάψαντες φλόγα ταῖς ἀλωμέναις
 ἀνὰ τὸ πέλαγος ναυσὶν ἱκανὴν ἐργάζονται βοήθειαν,
 οὕτω καὶ ἀνὴρ λαμπρὸς ἐν πόλει χειμαζομένη αὐτοῦ 20
 ὀλίγοις ἀρκούμενος μεγάλα τοὺς πολίτας εὐεργετεῖ.

20 Ἐκ τοῦ Πλουτάρχου εἰ πολιτευτέον
 πρὸς βυτέρῳ (783 d).

Τῶν μέντοι πολιτικῶν ἀνδρῶν καλὸν ἐντάφιον
 ἢ πολιτεία [τὴν ἀπὸ τοῦ βίου δόξαν τῷ θανάτῳ προσ-
 τίθῃσι]. "τοῦτο γὰρ ἔσχατον δύνει κατὰ γὰν" ὥς
 φησι Σιμωνίδης, ὁ τῶν καλῶν ξῆλος. οὐ γὰρ τὸ
 φιλότιμον κατὰ Θουκυδίδην ἀγῆρων μόνον, ἀλλὰ
 μᾶλλον τὸ κοινωνικὸν καὶ πολιτικόν, ὃ καὶ μύρμηξιν
 ἄχρι τέλους παραμένει καὶ μελίτταις. οὐδεὶς δὲ πώ- 30

ποτε κηφῆνα εἶδεν ἐκ μελίττης γιγνόμενον, ὥσπερ
ἄξιούσι τοὺς πολιτικούς, ὅταν παρὰ κμάσῳσιν, οἴκοι
καθημένους σιτεῖσθαι.

21 Ἐκ τῶν κοινῶν Ἀριστοτέλους διατρι-
5 βῶν.

Αἱ πλείσται στάσεις διὰ φιλοτιμίαν ἐν ταῖς πό-
λεσι γίνονται· περὶ τιμῆς γὰρ οὐχ οἱ τυχόντες ἀλλ'
οἱ δυνάτατατοι διαμφισβητοῦσι.

22 Δημοσθένους.

10 Δημοσθένης εἶπε "πάντων ἐστὶ δυσχερέστατον τὸ
πολλοῖς ἀρέσκειν."

23 Τοῦ αὐτοῦ.

Δημοσθένης δνοῖν ἔφησεν οὔσαιν ὁδοῖν, τῆς μὲν
ἐπὶ τὸ βῆμα τῆς δὲ εἰς ἄδου, μᾶλλον ἂν ἐλέσθαι τὴν
15 εἰς ἄδου τὸν εὖ φρονοῦντα.

24 Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς Ἀρχύταν ἐπι-
στολῆς (337-e).

Τὰ δὲ παρὰ σοῦ διηλθὼν ἡμῖν, λέγοντες ὑπο-
δυσφορεῖν σε ὅτι οὐ δύνασαι τῆς περὶ τὰ κοινὰ ἀσχο-
20 λίας ἀπολυθῆναι. ὅτι μὲν οὖν ἡδιστόν ἐστιν ἐν τῷ
βίῳ τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν, ἄλλως τε καὶ εἰ τις ἔχοι
τοιαῦτα πράττειν οἷα καὶ σύ, σχεδὸν παντὶ δῆλον·
ἀλλὰ κάκεινο δεῖ σε ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι ἕκαστος ἡμῶν
οὐχ αὐτῷ μόνον γέγονεν, ἀλλὰ τῆς γενέσεως ἡμῶν τὸ
25 μὲν τι ἢ πατρὶς μερῶζεται, τὸ δὲ τι οἱ γεννήσαντες,
τὸ δὲ οἱ λοιποὶ φίλοι· πολλὰ δὲ καὶ τοῖς καιροῖς δι-
δοται τοῖς τὸν βίον ἡμῶν καταλαμβάνουσι. καλοῦ-
σης δὲ τῆς πατρίδος αὐτῆς πρὸς τὰ κοινά, ἄτοπον ἴσως
τὸ μὴ ὑπακούειν· ἅμα γὰρ συμβαίνει καὶ χώραν κα-

ταλιμπάνειν φανύλοις ἀνθρώποις, οἳ οὐκ ἀπὸ τοῦ βελτίστου πρὸς τὰ κοινὰ προσέρχονται.

25 Ζαλεύκου.

Ζάλευκος ὁ τῶν Λοκρῶν νομοθέτης τοὺς νόμους ἔφησε τοῖς ἀραχνίοις ὁμοίους εἶναι· ὥσπερ γὰρ εἰς ἑκεῖνα ἐὰν μὲν ἐμπέσῃ μυῖα ἢ κῶνωψ κατέχεται, ἐὰν δὲ σφήξ ἢ μέλιττα διαρρήξασα ἀφίπταται· οὕτω καὶ εἰς τοὺς νόμους ἐὰν μὲν ἐμπέσῃ πένης συνέχεται, ἐὰν δὲ πλούσιος ἢ δυνατὸς λέγειν διαρρήξας ἀποτρέχει.

26 Μητροδώρου.

10

Ἐν πόλει μήτε ὥς λέων ἀναστρέφου μήτε ὥς κῶνωψ· τὸ μὲν γὰρ ἐκπατεῖται, τὸ δὲ καιροφυλακεῖται.

27 Δημοκρίτου.

Χαλεπὸν ἄρχεσθαι ὑπὸ χείρονος.

28 Ἀντισθένης.

15

Ἀντισθένης ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν τις προσέλθοι πολιτεία εἶπε, καθάπερ πυρὶ, μήτε λίαν ἐγγυὺς ἵνα μὴ καῖῃ, μήτε πόρρω ἵνα μὴ φηγάσῃ.

29 Χρυσίππου (Aristot. Rhet. II, 23, 15).

Χρύσιππος ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὐ πολιτεύεται εἶπε, διότι εἰ μὲν πονηρὰ πολιτεύεται, τοῖς θεοῖς ἀπαρέσει· εἰ δὲ χρηστὰ, τοῖς πολίταις.

30 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Λάχητος (180 b).

Ὡς ὁ γὰρ ἔλεγεν ὁ Ἀνσίμαχος ἄρτι περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ Μελησίου, πάνν μοι δοκεῖ εὖ εἰρηθεῖν καὶ εἰς ἐκείνους καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς ἅπαντας, ὅσα τὰ τῶν πόλεων πράττουσιν, ὅτι αὐτοῖς σχεδὸν τι ταντα συμβαίνει, ἃ οὗτος λέγει, καὶ περὶ παιδᾶς καὶ περὶ τᾶλλα τὰ ἴδια ὀλιγορεῖσθαι τε καὶ ἀμελῶς διατρίβεσθαι.

30

11 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Γοργίου (466 d).

Λέγω τοίνυν σοι, ὅτι δύο ταῦτά ἐστι τὰ ἐρωτήματα, καὶ ἀποκρινοῦμαι γέ σοι πρὸς ἀμφοτέρα. φημί γάρ, ὦ Πῶλε, ἐγὼ καὶ τοὺς ρήτορας καὶ τοὺς τυράννους δύνασθαι μὲν ἐν ταῖς πόλεσι σμικρότατον, ὥσπερ νῦν δὴ λεγόν· οὐδὲν γὰρ ποιεῖν ὧν βούλονται, ὥς ἔπος εἰεῖν· ποιεῖν μὲντοι ὅ·τι ἂν αὐτοῖς δόξῃ βέλτιστον εἶναι. Οὐκ οὖν τοῦτ' ἐστὶν τὸ μέγα δύνασθαι; Οὐχ, ὥς ἐφησιν ὁ Πῶλος. Ἐγὼ οὐ φημι; φημί μὲν οὖν ἔγωγε. Μὰ τὸν κύνα οὐ σύ γε, ἐπεὶ τὸ μέγα δύνασθαι ἔφησ γαθὸν εἶναι τῷ δυναμένῳ. Φημί γὰρ οὖν. Ἀγαθὸν οὖν οἷε εἶναι, ἐάν τις ποιῇ ταῦτα ἃ ἂν δοκῇ αὐτῷ βέλτιστα εἶναι νοῦν μὴ ἔχων, καὶ τοῦτο καλεῖς τὸ μέγα δύνασθαι; Οὐκ ἔγωγε. Οὐκ οὖν ἀποδείξεις τοὺς ρήτορας νοῦν ἔχοντας καὶ τέχνην τὴν ρητορικὴν, ἀλλὰ μὴ κολακείαν, ἐμὲ ἐξελέγξας; εἰ δέ τις ἐάσεις ἀνέλεγκτον, οἱ ρήτορες οἱ ποιοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς καὶ οἱ τύραννοι οὐδὲν ἀγαθὸν τοῦτο κεκτήσονται· εἰ δὲ δύναμις ἐστίν, ὥς σὺ ρῆς, ἀγαθόν, τὸ δὲ ποιεῖν ἄνευ νοῦ ἃ δοκεῖ, καὶ σὺ μολογεῖς κακὸν εἶναι· ἢ οὐ; Ἐγωγε. Πῶς ἂν οὖν εἰ ρήτορες μέγα δύναιντο ἢ οἱ τύραννοι ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐὰν μὴ Σωκράτης ἐξελεγχθῇ ὑπὸ Πῶλου ὅτι ποιοῦσιν ἃ βούλονται; Οὗτος ἀνὴρ Οὐ φημι ποιεῖν αὐτοὺς ἃ βούλονται· ἀλλὰ με ἔλεγε. Οὐκ ἄρτι ἠμολόγεις ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς βέλτιστα εἶναι τούτου πρόσθεν; Καὶ γὰρ νῦν ὁμολογῶ. Οὐκ οὖν ποιοῦσιν ἃ βούλονται; Οὐ φημί. Ποιοῦντες ἃ δοκεῖ αὐτοῖς; Φημί. Σχέτιά γε λέγεις καὶ ὑπερφυῖ, ὦ Σώκρατες. Μὴ κατηγορεῖ, ὦ λῶστε Πῶλε, ἵνα προσίπω σε κατὰ σέ· ἀλλ' εἰ μὲν ἔχεις ἐμὲ ἐρωτᾶν, ἐπιείξον ὅτι ψεύδομαι· εἰ δὲ μή, αὐτὸς ἀποκρίνου.

Ἄλλ' ἐθέλω ἀποκρίνεσθαι, ἵνα καὶ εἰδῶ ὃ τι λέγεις. Πότερον οὖν σοι δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦτο βούλεσθαι ὃ ἂν πράττωσιν ἐκάστοτε, ἢ ἐκεῖνο οὗ ἕνεκα πράττουσι τοῦθ' ὃ πράττουσιν; οἷον οἱ τὰ φάρμακα πίνοντες παρὰ τῶν ἱατρῶν, πότερόν σοι δοκοῦσι τοῦτο βούλεσθαι ὅπερ ποιοῦσι, πίνειν τὸ φάρμακον καὶ ἀλγεῖν, ἢ ἐκεῖνο τὸ ὑγιαίνειν, οὗ ἕνεκα πίνουσι; Δηλονότι τὸ ὑγιαίνειν [οὗ ἕνεκα πίνουσιν]. Οὐκ οὖν καὶ οἱ πλείοντες καὶ τὸν ἄλλον χρηματισμὸν χρηματιζόμενοι, οὐ τοῦτ' ἐστὶν ὃ βούλονται, ὃ ποιοῦσιν ἐκάστοτε; τίς γὰρ βούλεται πλεῖν καὶ κινδυνεύειν καὶ πράγματα ἔχειν; ἀλλ' ἐκεῖνο οἶμαι οὗ ἕνεκα πλείουσι, πλουτεῖν· πλούτου γὰρ ἕνεκα πλέουσι. Πάνυ γε. Ἄλλο τι οὖν οὕτω καὶ περὶ ἀπάντων, ἕν τις πράττη ἕνεκά του, οὐ τοῦτο βούλεται ὃ πράττει, ἀλλ' ἐκεῖνο οὗ ἕνεκα πράττει. Ναί. Ἄρ' οὖν ἐστι τι τῶν ὄντων, ὃ οὐχὶ ἤτοι ἀγαθὸν γέ ἐστιν ἢ κακὸν ἢ μεταξὺ τούτων, οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν; Πολλὴ ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες. Οὐκ οὖν λέγεις ἀγαθὰ μὲν σοφίαν καὶ ὑγείαν καὶ πλοῦτον καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα, κακὰ δὲ τὰ ἐναντία τούτων; Ἐργαζε. Τὰ δὲ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ ἄρα τοιάδε λέγεις, ἃ ἐνίοτε μὲν μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ, ἐνίοτε δὲ τοῦ κακοῦ, ἐνίοτε δὲ οὐδενόρου, οἷον καθῆσθαι καὶ βαδίζειν καὶ τρέχειν καὶ πλεῖν· καὶ οἷον αὖ λίθους καὶ ξύλα καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα; οὐ ταῦτα λέγεις, ἢ ἄλλ' ἅττα καλεῖς τὰ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ; Οὐκ, ἀλλὰ ταῦτα. Πότερον οὖν τὰ μεταξὺ ταῦτα ἕνεκεν τῶν ἀγαθῶν πράττουσιν, ὅταν πράττωσιν, ἢ τὰγαθὰ τῶν μεταξὺ; Τὰ μεταξὺ δήπου τῶν ἀγαθῶν. Τὸ ἀγαθὸν ἄρα διώκοντες καὶ βαδίζομεν, ὅταν βαδίζωμεν, οἴμενοι βέλτιον εἶναι· καὶ τὸ ἐναντίον ἔσταμεν, ὅταν ἐστῶ-

μεν, τοῦ αὐτοῦ ἕνεκα τοῦ ἀγαθοῦ, ἢ οὐ; Ναί. Οὐκ οὖν καὶ ἀποκλίννυμεν, εἴ τινα ἀποκλίννυμεν, καὶ ἐκβάλλομεν καὶ ἀφαιρούμεθα χρήματα, οἴομενοι ἄμεινον εἶναι ἡμῖν ταῦτα ποιεῖν ἢ μή; Πάνυ γε. Ἐνεκα ἄρα τοῦ ἀγαθοῦ ἅπαντα ταῦτα ποιοῦσιν οἱ ποιοῦντες. Φημί. Οὐκ οὖν ὁμολογήσαμεν, ἃ ἕνεκά του ποιοῦμεν, μὴ 'κεῖνα βούλεσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνο οὐ ἕνεκα ταῦτα ποιοῦμεν; Μάλιστα. Οὐκ ἄρα σφάττειν βουλόμεθα οὐδ' ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων οὐδὲ χρήματα ἀφαιρεῖσθαι ἀπλῶς οὕτως, ἀλλ' ἐὰν μὲν ὠφέλιμα ἢ ταῦτα, βουλόμεθα πράττειν ἀντά, βλαβερά δ' ὄντα οὐ βουλόμεθα· τὰ γὰρ ἀγαθὰ βουλόμεθα, ὥς φῆς σύ, τὰ δὲ μήτε κακὰ μήτε ἀγαθὰ οὐ βουλόμεθα, οὐδὲ τὰ κακὰ· ἢ γὰρ ἀληθῆ σοι δοκῶ λέγειν, ὦ Πῶλε, ἢ οὐ; τί οὐκ ἀποκρίνη; Ἀληθῆ. Οὐκ οὖν εἰπερ ταῦτα ὁμολογοῦμεν, εἴ τις ἀποκτείνει τινα ἢ ἐκβάλλει ἐκ πόλεως ἢ ἀφαιρεῖται χρήματα, εἴτε τύραννος ᾧν εἴτε φήτωρ, οἴομενος ἄμεινον εἶναι αὐτῷ, τυγχάνει δὲ ὃν κάκιον, οὗτος δήπου ποιεῖ ἃ δοκεῖ αὐτῷ; ἢ γάρ; Ναί. Ἄρ' οὖν καὶ ἃ βούλεται, εἴπερ τυγχάνει ταῦτα κακὰ ὄντα; τί οὐκ ἀποκρίνη; Ἀλλ' οὐ μοι δοκεῖ ποιεῖν ἃ βούλεται. Ἔστιν οὖν ὅπως ὁ τοιοῦτος μέγα δύναται ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, εἴπερ ἐστὶ τὸ μέγα δύνασθαι ἀγαθόν τι κατὰ τὴν σὴν ὁμολογίαν; Οὐκ ἔστιν. Ἀληθῆ ἄρα ἐγὼ ἔλεγον, λέγων ὅτι ἔστιν ἄνθρωπον ποιοῦντα ἐν πόλει ἃ δοκεῖ αὐτῷ μὴ μέγα δύνασθαι μηδὲ ποιεῖν ἃ βούλεται. Ὡς δὴ σύ, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἂν δέξαιο ἐξεῖναι σοι ποιεῖν ὅ τι δοκεῖ σοι ἐν τῇ πόλει μᾶλλον ἢ μή, οὐδὲ ζηλοῖς ὅταν ἰδῇς τινα ἢ ἀποκτείναντα ὃν ἔδοξεν αὐτῷ ἢ ἀφελόμενον χρήματα ἢ δῆσαντα; Δικαίως λέγεις ἢ ἀδίκως; Ὅποτερ' ἂν ποιῇ, οὐκ ἀμφοτέρως ζηλωτὸν

ἐστίν; Εὐφήμει, ὦ Πῶλε. Τί δὴ; Ὅτι οὐ καὶ οὕτω τοὺς ἀζηλώτους ζηλοῦν οὕτω τοὺς ἀθλίους, ἀλλ' ἐλεεῖν. Τί δέ; οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν περὶ ὧν ἐγὼ λέγω τῶν ἀνθρώπων; Πῶς γὰρ οὐ; Ὅστις οὖν ἀποκτείνουσιν ὃν ἂν δόξῃ ἀντιῶ, δικαίως ἀποκτείνουσιν, ἄθλιος δὲ δοκεῖ σοι εἶναι καὶ ἐλεεινός; Οὐκ ἔμοιγε· οὐδὲ μέντοι ζηλωτός. Οὐκ ἄρτι ἄθλιον ἐφησθα εἶναι; Τὸν ἀδίκως γε, ὦ ἐταῖρε, ἀποκτείναντα, καὶ ἐλεεινόν γε πρὸς τὸν δὲ δικαίως ἀζηλωτον. Ἥκου ὅ γε ἀποδινήσκων ἀδίκως ἐλεεινός τε καὶ ἄθλιός ἐστιν; ἦτον ἢ ὁ ἀποκτείνουσιν, ὦ Πῶλε, καὶ ἦτον ἢ ὁ δικαίως ἀποδινήσκων. Πῶς δῆτα, ὦ Σάκρατες; Οὕτως ὥς μέγιστον τῶν κακῶν τυγχάνει ὃν τὸ ἀδικεῖν. Ἥ γὰρ τοῦτο μέγιστον; οὐ τὸ ἀδικεῖσθαι μείζον; Ἥμιστά γε. Σὺ ἄρα βούλοι' ἂν ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν; Βουλόμην μὲν ἂν ἔγωγε οὐδέτερον· εἰ δὲ ἀναγκαῖον εἰς ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, ἐλοίμην ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν.

ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΥΝ ΧΡΗ ΕΙΝΑΙ
ΤΟΝ ΑΡΧΟΝΤΑ. Μς.

1 Εὐριπίδου ἐκ Συλλέως.

Τοῖς μὲν δικαίοις ἐνδικός, τοῖς δ' αὖτε κακοῖς πάντων μέγιστος πολέμιος κατὰ χθόνα.

2 Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν (180).

Τίς ἂν δίκην κρίνειεν ἢ δοίη λόγον, πρὶν ἂν παρ' ἀμφοῖν μῦθον ἐκμάθῃ σαφῶς;

3 Εὐριπίδου.

Ἐγὼ γάρ, ὅστις μὴ δίκαιος ὢν ἀνὴρ

ἄμὸν προσίξει, τὸν νόμον χαίρειν ἑῶν
 ρὸς τὴν δίκην ἄγοιμ' ἂν οὐ τρέσας θεούς.
 ἕκὸν γὰρ ἄνδρα χρεὴ κακῶς πάσχειν αἰεὶ.

Εὐριπίδου Ἰκετίδων (877).

Φίλων δὲ χρυσὸν πολλάκις δωρουμένων,
 ἢ εἰσεδέξατ' οἶκον, οὐδὲ τοὺς τρόπους
 ἥλους παρέσχε χρημάτων πεισθεὶς ὕπο.
 ἡς δ' ἐξαμαρτάνοντας, οὐχὶ τὴν τύχην,
 ῥῖθαιρ'. ἐπεὶ τοι κοῦδεν αἰτία πέλει
 καῶς ἀκούειν διὰ κυβερνήτην κακόν.

Τοῦ αὐτοῦ Ὀρέστη (697).

Ὅταν γὰρ ὀργῇ δῆμος εἰς θυμὸν πέσῃ,
 ἰοιον ὥσπερ πῦρ κατασβέσαι λάβρον.
 δ' ἡσύχως τις αὐτὸν ἐντείνοντι μὲν
 ἱλῶν ἔποιτο καιρὸν εὐλαβούμενος,
 ὡς ἂν ἐκπνεύσει· ὅταν δ' ἀνὴρ πνοάς,
 ἥχοις ἂν αὐτοῦ ῥαδίως ὅσον θέλεις.

Σοφοκλέους Τυροῖ.

Ἄκων δ' ἁμαρτῶν οὐ τις ἀνθρώπων κακός.

Μενάνδρου.

Ὁ προκαταγιγνώσκων δὲ πρὶν ἀκοῦσαι σαφῶς,
 ὑπὸς πονηρός ἐστι πιστεύσας κακῶς.

Χαριμήμονος.

Σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν τὰς ἁμαρτίας καλῶς
 ρίνειν, τὸ δ' εἰκῇ καὶ μετὰ σπουδῆς κακόν.

Εὐριπίδου ἐξ Αὔρης.

Οὐ τῶν κακούργων οἶκτος, ἀλλὰ τῆς δίκης.

) Τοῦ αὐτοῦ Σκίρωνι.

Ἔστι τοι καλὸν τοὺς κακοὺς κολάζειν.

11 Μενάνδρου.

Ἡ νῦν ὑπό τινων χρηστότης καλουμένη
μετέθηκε τὸν ὅλον εἰς πονηρίαν βίον·
οὐδείς γὰρ ἀδικῶν τυγχάνει τιμωρίας.

12 Πινδάρου (Nem. IV, 51).

Ἐπεὶ ῥέζοντά τι καὶ παθεῖν ἔοικε.

13 Σοφοκλέους Ἰνᾶχῳ.

Ἐπήνεσ' ἰσθι· δ', ὥσπερ ἡ παροιμία,
ἐκ κάρτα βαιῶν γνωτὸς ἂν γένοιτ' ἀνήρ.

14 Μοσχίωνος.

Μόνον σὺ θυμοῦ χωρὶς ἐκδεξαι λόγους,
οὓς σοι κομίζω· τὸν κλύοντα γὰρ λαβὼν
ὁ μῦθος εὖνουν οὐ μάτην λεχθήσεται.

15 Ἀπολλοδώρου.

Δεῖ τὸν ἀκροατὴν καὶ συνετὸν ὄντως κριτὴν
πρὸ τοῦ λεγομένου τὸν βίον διασκοπεῖν,
ποῖός τις ὁ λέγων καὶ πόθεν, καὶ τὴν ἀκμὴν
ἐκ παιδὸς αὐτοῦ πρὸς τί κατατεθειμένος.
αὐτοῦ προδότης κακὸς τε τῆς ὥρας φύλαξ,
μάλισθ' ὁ τοιοῦτος ἀνατρέπει πᾶσαν πόλιν.
οὐδὲν γὰρ αἰσχρόν ἐστιν αὐτοῖς ἀποτυχεῖν
πράττουσι πάντα· τὴν γὰρ αἰσχύνην πάλαι
πᾶσαν ἀπολωλέκασιν καθ' ἑτέρας θύρας.
ὅθεν ἐπιχειρεῖ πάντ' ἀπηρυθριακώτως
ἕκαστος αὐτῶν, πρὸς δὲ πάντ' ἐστὶν θρασύς,
ψεύδεται ἑπιορκεῖ μαρτυρεῖ δικορραφεῖ
κλέπτει τελωνεῖ ῥαδιουργεῖ· τὸ δὲ πέρας,
οὐ πόλιν ὅλην φυλὴν δὲ μαλακὸς ἀνατρέπει.
ἐπεὶ κατὰ μέρος τὰς πόλεις, ὧ φίλε, θεῶ·

31 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Γοργίου (466 d).

Λέγω τοίνυν σοι, ὅτι δύο ταῦτά ἐστι τὰ ἐρωτήματα,
καὶ ἀποκρινοῦμαι γέ σοι πρὸς ἀμφοτέρω. φημί γάρ,
ὦ Πῶλε, ἐγὼ καὶ τοὺς ῥήτορας καὶ τοὺς τυράννους δύ-
- 5 νασθαι μὲν ἐν ταῖς πόλεσι σμικρότατον, ὥσπερ νῦν δὴ
ἐλεγον· οὐδὲν γὰρ ποιεῖν ἂν βούλονται, ὥς ἔπος εἰ-
πεῖν· ποιεῖν μέντοι ὅ, τι ἂν αὐτοῖς δόξη βέλτιστον εἶ-
ναι. Οὐκ οὖν τοῦτ' ἐστὶν τὸ μέγα δύνασθαι; Οὐχ, ὥς
γέ φησιν ὁ Πῶλος. Ἐγὼ οὐ φημι; φημί μὲν οὖν ἔγωγε.
10 Μὰ τὸν κύνα οὐ σύ γε, ἐπεὶ τὸ μέγα δύνασθαι ἔφης
ἀγαθὸν εἶναι τῷ δυναμένῳ. Φημί γὰρ οὖν. Ἀγα-
θὸν οὖν οἶει εἶναι, ἐὰν τις ποιῇ ταῦτα ἃ ἂν δοκῇ
αὐτῷ βέλτιστα εἶναι νοῦν μὴ ἔχων, καὶ τοῦτο καλεῖς
σὺ μέγα δύνασθαι; Οὐκ ἔγωγε. Οὐκ οὖν ἀποδεί-
- 15 ξεις τοὺς ῥήτορας νοῦν ἔχοντας καὶ τέχνην τὴν ρη-
τορικὴν, ἀλλὰ μὴ κολάκειαν, ἐμὲ ἐξελέγξας; εἰ δέ
με ἔασεις ἀνέλεγκτον, οἱ ῥήτορες οἱ ποιοῦντες ἐν ταῖς
πόλεσιν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς καὶ οἱ τύραννοι οὐδὲν ἀγα-
θὸν τοῦτο κεκτήσονται· εἰ δὲ δύναμις ἐστίν, ὥς σὺ
20 φῇς, ἀγαθόν, τὸ δὲ ποιεῖν ἄνευ νοῦ ἃ δοκεῖ, καὶ σὺ
ὁμολογεῖς κακὸν εἶναι· ἢ οὐ; Ἐγωγε. Πῶς ἂν οὖν
οἱ ῥήτορες μέγα δύναιτο ἢ οἱ τύραννοι ἐν ταῖς πό-
λεσιν, ἐὰν μὴ Σωκράτης ἐξελεγχθῇ ὑπὸ Πῶλου ὅτι
ποιοῦσιν ἃ βούλονται; Οὗτος ἀνὴρ Οὐ φημι ποιεῖν
25 αὐτοὺς ἃ βούλονται· ἀλλὰ με ἔλεγγε. Οὐκ ἄρτι
ὁμολογεῖς ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς βέλτιστα εἶναι τού-
του πρόσθεν; Καὶ γὰρ νῦν ὁμολογῶ. Οὐκ οὖν ποι-
οῦσιν ἃ βούλονται; Οὐ φημί. Ποιοῦντες ἃ δοκεῖ
αὐτοῖς; Φημί. Σχέτιά γε λέγεις καὶ ὑπερφυνῇ, ὦ
30 Σώκρατες. Μὴ κατηγορεῖ, ὦ λῶσθε Πῶλε, ἵνα προσ-
εἶπω σε κατὰ σέ· ἀλλ' εἰ μὲν ἔχεις ἐμὲ ἐρωτᾶν, ἐπί-
δειξον ὅτι ψεύδομαι· εἰ δὲ μή, αὐτὸς ἀποκρίνου.

22 Σόλωνος.

"Αρχε πρώτον μαθὼν ἄρχεσθαι· ἄρχεσθαι γὰρ μαθὼν ἄρχειν ἐπιστήση.

23 Βίωνος.

Βίων ἔφη δεῖν τὸν ἀγαθὸν ἄρχοντα πανόμενον τῆς ἀρχῆς μὴ πλουσιώτερον, ἀλλ' ἐνδοξότερον γερνέειν.

24 Ἀγάθωνος.

Ἀγάθων ἔφη "τὸν ἄρχοντα τριῶν δεῖ μεμνησθαι· πρώτον μὲν ὅτι ἀνθρώπων ἄρχει, δεύτερον ὅτι κατὰ νόμους ἄρχει, τρίτον ὅτι οὐκ αἰεὶ ἄρχει."

25 Ἰσαίου.

"Ὅσοι τοὺς ἀδικοῦντας κολάζουσιν, οὗτοι τοὺς ἄλλους ἀδικεῖσθαι κωλύουσιν.

26 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ Ἰσιδος (p. 355a).¹⁵

Ἐν δὲ Θήβαις εἰκόνες εἰσὶν ἀνακείμεναι δικαστῶν ἄχειρες· ἡ δὲ τοῦ ἀρχιδικαστοῦ καταμύουσα τοῖς ὀμμάσιν, ὥς ἄδωρον ἅμα τὴν δικαιοσύνην καὶ ἀνέντεκτον οὖσαν.

27 Θεμιστίου ἐκ τοῦ Μετριοπαθοῦς ἢ Φιλοτέκνου (p. 414, 11 Dind.).

"Ὅτι μοι δοκεῖ ὁ ἄρχων ἐπαληθεύειν τοῦτο νομα τῆς ἀρχῆς, ὅστις δυσάλωτος μὲν ὑπὸ χροσίου, εὐάλωτος δὲ ὑπὸ λόγου, ἐλευθερίας δὲ ἐραστῆς, μεγαλοφροσύνην δὲ ἐπαινῶν φυλάττεται ἐγγὺς οὖσαν τὴν ἀνυθάδειαν.

28 Εὐσεβίου.

Τὸν τοῖσι ἄλλοισι ἐπιστατεύοντα καὶ ἐπιτάσσοντα χρὴ οὐ τῇ ἐξουσίῃ μούνη τοῦ ἐπιστατεύειν τε καὶ

- μεν, τοῦ αὐτοῦ ἔνεκα τοῦ ἀγαθοῦ, ἢ οὐ; Ναί. Οὐκ οὖν καὶ ἀποκτείνουμεν, εἴ τινα ἀποκτείνουμεν, καὶ ἐκβάλλομεν καὶ ἀφαιρούμεθα χρήματα, οἴομενοι ἄμεινον εἶναι ἡμῖν ταῦτα ποιεῖν ἢ μή; Πάνν γε.
- 5 Ἐνεκα ἄρα τοῦ ἀγαθοῦ ἅπαντα ταῦτα ποιοῦσιν οἱ ποιοῦντες. Φημί. Οὐκ οὖν ὠμολογήσαμεν, ἃ ἔνεκά του ποιοῦμεν, μὴ 'κεῖνα βούλεσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνο οὐ ἔνεκα ταῦτα ποιοῦμεν; Μάλιστα. Οὐκ ἄρα σφάττειν βουλόμεθα οὐδ' ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων οὐδὲ
- 10 χρήματα ἀφαιρεῖσθαι ἀπλῶς οὕτως, ἀλλ' ἐὰν μὲν ὠφέλιμα ἢ ταῦτα, βουλόμεθα πράττειν αὐτά, βλαβερά δ' ὄντα οὐ βουλόμεθα· τὰ γὰρ ἀγαθὰ βουλόμεθα, ὥς φῆς σύ, τὰ δὲ μῆτε κακὰ μῆτε ἀγαθὰ οὐ βουλόμεθα, οὐδὲ τὰ κακὰ· ἢ γὰρ ἀληθῆ σοι δοκῶ λέ-
- 15 γειν, ὦ Πῶλε, ἢ οὐ; τί οὐκ ἀποκρίνη; Ἀληθῆ. Οὐκ οὖν εἰπερ ταῦτα ὁμολογοῦμεν, εἴ τις ἀποκτείνει τινα ἢ ἐκβάλλει ἐκ πόλεως ἢ ἀφαιρεῖται χρήματα, εἴτε τύραννος ὢν εἴτε φῆτωρ, οἴομενος ἄμεινον εἶναι αὐτῷ, τυγχάνει δὲ ὃν κάκιον, οὗτος δήπου ποιεῖ ἃ δοκεῖ αὐτῷ; ἢ
- 20 γάρ; Ναί. Ἀρ' οὖν καὶ ἃ βούλεται, εἰπερ τυγχάνει ταῦτα κακὰ ὄντα; τί οὐκ ἀποκρίνη; Ἀλλ' οὐ μοι δοκεῖ ποιεῖν ἃ βούλεται. Ἔστιν οὖν ὅπως ὁ τοιοῦτος μέγα δύναται ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, εἰπερ ἐστὶ τὸ μέγα δύνασθαι ἀγαθόν τι κατὰ τὴν σὴν ὁμολογίαν; Οὐκ
- 25 ἐστιν. Ἀληθῆ ἄρα ἐγὼ ἔλεγον, λέγων ὅτι ἔστιν ἄνθρωπον ποιοῦντα ἐν πόλει ἃ δοκεῖ αὐτῷ μὴ μέγα δύνασθαι μηδὲ ποιεῖν ἃ βούλεται. Ὡς δὴ σύ, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἂν δέξαιο ἐξεῖναι σοι ποιεῖν ὃ τι δοκεῖ σοι ἐν τῇ πόλει μᾶλλον ἢ μή, οὐδὲ ζηλοῖς
- 30 ὅταν ἴδῃς τινα ἢ ἀποκτείναντα ὃν ἔδοξεν αὐτῷ ἢ ἀφελόμενον χρήματα ἢ δῆσαντα; Δικαίως λέγεις ἢ ἀδίκως; Ὅποτερ' ἂν ποιῇ, οὐκ ἀμφοτέρως ζηλωτόν

ἐστιν; Εὐφήμει, ὦ Πῶλε. Τί δὴ; Ὅτι οὐ χρὴ οὔτε τοὺς ἀξηλώτους ζηλοῦν οὔτε τοὺς ἀθλίους, ἀλλ' ἐλεεῖν. Τί δέ; οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν περὶ ὧν ἐγὼ λέγω τῶν ἀνθρώπων; Πῶς γὰρ οὐ; Ὅστις οὖν ἀποκτινύνει ὃν ἂν δόξῃ αὐτῷ, δικαίως ἀποκτινύνει, ἀθλίος δὲ δοκεῖ σοι εἶναι καὶ ἐλεεινός; Οὐκ ἔμοιγε· οὐδὲ μέντοι ζηλωτός. Οὐκ ἄρτι ἀθλίον ἐφησθα εἶναι; Τὸν ἀδίκως γε, ὦ ἑταῖρε, ἀποκτείναντα, καὶ ἐλεεινόν γε πρὸς τὸν δὲ δικαίως ἀξήλωτον. Ἡ ποῦ ὃ γε ἀποθνήσκων ἀδίκως ἐλεεινός τε καὶ ἀθλίος ἐστιν; ἦττον ἢ ὁ ἀποκτινύνει, ὦ Πῶλε, καὶ ἦττον ἢ ὁ δικαίως ἀποθνήσκων. Πῶς δῆτα, ὦ Σώκρατες; Οὕτως ὥς μέγιστον τῶν κακῶν τυγχάνει ὃν τὸ ἀδικεῖν. Ἡ γὰρ τοῦτο μέγιστον; οὐ τὸ ἀδικεῖσθαι μείζον; Ἠμιστά γε. Σὺ ἄρα βούλοι' ἂν ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν; Βουλοίμην¹⁵ μὲν ἂν ἔρωγε οὐδέτερον· εἰ δὲ ἀναγκαῖον εἶη ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, ἐλοίμην ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν.

ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΝ ΧΡΗ ΕΙΝΑΙ
ΤΟΝ ΑΡΧΟΝΤΑ. Μς.

20

1 Εὐριπίδου ἐκ Συλλέως.

Τοῖς μὲν δίκαιοις ἐνδικοῖς, τοῖς δ' αὖ κακοῖς πάντων μέγιστος πολέμιος κατὰ χθόνα.

2 Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν (180).

Τίς ἂν δίκην κρῖνοιεν ἢ δοίη λόγον, πρὶν ἂν παρ' ἀμφοῖν μῦθον ἐκμάθῃ σαφῶς;

25

3 Εὐριπίδου.

Ἐγὼ γάρ, ὅστις μὴ δίκαιος ὦν ἀνὴρ

βωμὸν προσίξει, τὸν νόμον χαίρειν ἑὼν
 πρὸς τὴν δίκην ἄγοιμ' ἂν οὐ τρέσας θεοῦς.
 κακὸν γὰρ ἄνδρα χρεὶ κακῶς πάσχειν αἰεί.

4 Εὐριπίδου Ἰκετίδων (877).

5 Φίλων δὲ χρυσὸν πολλάκις δωρουμένων,
 οὐκ εἰσεδέξατ' οἶκον, οὐδὲ τοὺς τρόπους
 δούλους παρέσχε χρημάτων πεισθεὶς ὕπο.
 τοὺς δ' ἐξαμαρτάνοντας, οὐχὶ τὴν τύχην,
 ἤχθαιρ'. ἐπεὶ τοι κοῦδεν αἰτία πέλει
 10 κακῶς ἀκούειν διὰ κυβερνήτην κακόν.

5 Τοῦ αὐτοῦ Ὀρέστη (697).

Ὅταν γὰρ ὀργῇ δῆμος εἰς θυμὸν πέσῃ,
 ὁμοιον ὥσπερ πῦρ κατασβέσθαι λάβρον.
 εἰ δ' ἡσύχως τις αὐτὸν ἐντείνοντι μὲν
 15 χαλῶν ἔποιτο καιρὸν εὐλαβούμενος,
 ἴσως ἂν ἐκπνεύσει· ὅταν δ' ἀνῆ πνοάς,
 τύχοις ἂν αὐτοῦ ῥαδίως ὅσον θέλεις.

6 Σοφοκλέους Τυροῖ.

Ἄκων δ' ἄμαρτῶν οὐ τις ἀνθρώπων κακός.

207 Μενάνδρου.

Ὁ προκαταγινώσκων δὲ πρὶν ἀκοῦσαι σαφῶς,
 αὐτὸς πονηρός ἐστι πιστεύσας κακῶς.

8 Χαιρήμονος.

Σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν τὰς ἁμαρτίας καλῶς
 25 κρίνειν, τὸ δ' εἰκῇ καὶ μετὰ σπουδῆς κακόν.

9 Εὐριπίδου ἐξ Αὔρης.

Οὐ τῶν κακούργων οἶκτος, ἀλλὰ τῆς δίκης.

10 Τοῦ αὐτοῦ Σκίρωνι.

Ἔστι τοι καλὸν τοὺς κακοὺς κολάζειν.

ἐς ἑαυτὸν ἦκον ἀσινέας καὶ εὐθηνέοντας ἀποδοῦναι
τῷ καταπεπιστευκότι.

41 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀνὴρ ἀνυποσίτους καὶ ἀγρίας καὶ ἀμέτρους ζη-
τέων τὰς τιμωρίας καὶ ταῖς κατὰ νόμον οὐκ ἀρκού-
μενος θυμῷ ἀλόγῳ ξυγχωρέων καὶ γυναικῆώς ἐπι-
κραινόμενος, οὐκ αἰσθάνεται ἔξω τῆς δίκης ἐς τὸ ὁμο-
γενὲς ἐξυβρίζων, ἀγνοεῖ δὲ τὸ μέγιστον καὶ τόπερ
χρὴ εἰδέναι πάντα τὸν μέλλοντα ἀνθρώπου καταδι-
κᾶν, ὅτι καὶ ὁ θάνατος αὐτὸς παρὰ τῶν πρώτως δι-
καία θέντων οὐκ ὥς τι κακὸν ἐπετιμῆθη, ἀλλ' ὡς
ἔσχατον καὶ ἐν φαρμάκῳ λόγῳ κατὰ τῶν οὐ δυναμέ-
νων τῆς κακίης ἐλευθερωθῆναι, ὅπως, ἐπειδὴ οὐκ οἶά
τε ἦν ἄλλως, τοῦτω γῶν τῷ τρόπῳ ἀπολυθέντες τοῦ
ἐνταῦθα δεσμοῦ αὐτῆς πορίσωνται φυγὴν. 15

42 Πυθαγόρου.

Ποίει ἂ κρίνεις εἶναι καλὰ, καὶ ποιῶν μέλλης
ἀδοξεῖν· φαῦλος γὰρ κριτὴς παντὸς καλοῦ πράγματος
ὄχλος. διόπερ ὧν ἂν τῶν ἐπαίνων καταφρονῆς, καὶ
τῶν ψόγων καταφρόνει. 20

43 Δημοκρίτου.

Ἀδικομένοισι τιμωρεῖν κατὰ δύναμιν χρὴ καὶ
μὴ παρίεναι· τὸ μὲν γὰρ τοιοῦτον δίκαιον καὶ ἀγα-
θόν, τὸ δὲ μὴ τοιοῦτον ἀδίκον καὶ κακόν.

44 Δημοκρίτου.

Καὶ οἱ φυγῆς ἄξια ἔρδουσι ἢ δεσμῶν ἢ θωῆς
[ἄξιοι], κατὰ ψηφιστέον καὶ μὴ ἀπολύειν· ὅς δ' ἂν πα-
ρὰ νόμον ἀπολύῃ κέρδει οὐρίζων ἢ ἡδονῇ, ἀδικεῖ·
καὶ οἱ τοῦτο ἐγκάρδιον ἀνάγκη εἶναι. 25

5 Τοῦ αὐτοῦ.

Δίκης καὶ ἀρετῆς μεγίστην μετέχει μοῖραν ὁ τι-
ς ἀξίας τάμνων.

3 Τοῦ αὐτοῦ.

Μηδέν τι μᾶλλον τοὺς ἀνθρώπους αἰδέεσθαι
οὐτοῦ, μηδὲ τι μᾶλλον ἐξεργάζεσθαι κακὸν εἰ μέλλει
ἡδεῖς εἰδήσειν ἢ εἰ οἱ πάντες ἀνθρώποι· ἀλλ' ἔω-
ν μάλιστα αἰδέεσθαι, καὶ τοῦτον νόμον τῇ ψυχῇ
τεστάναι ὥστε μηδὲν ποιεῖν ἀνεπιτήδειον.

1 Τοῦ αὐτοῦ.

Τῶν ἡμαρτημένων ἀνθρώποι μεμνέεται μᾶλλον
τῶν εὖ πεποιημένων. καὶ γὰρ δίκαιον οὕτως
περὶ τὸν τὰς παρακαταθήκας ἀποδιδόντα οὐ χροῖ
ιαινέεσθαι, τὸν δὲ μὴ ἀποδιδόντα κακῶς ἀκούειν
ὃ πάσχειν, οὕτω καὶ τὸν ἄρχοντα. οὐ γὰρ ἐπὶ τού-
τῳ ἡρέθη ὡς κακῶς ποιήσων, ἀλλ' ὡς εὖ.

3 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐδεμίᾳ μηχανῇ τῷ νῦν κατεστεῶτι θυσμῷ μὴ
καὶ ἀδικεῖν τοὺς ἄρχοντας, ἦν καὶ πάνν ἀγαθοὶ ἔω-
ν. οὐθενὶ γὰρ ἄλλω ἔοικεν ἢ* ἔωντῷ τὸν αὐτὸν ἐπ'
ἐροῖσι αὐτὸ γίγνεσθαι· δεῖ δὲ κως οὕτω καὶ ταῦτα
σμεθῆναι, ὅκως ὁ μηδὲν ἀδικέων, ἦν καὶ πάνν
ἀξῇ τοὺς ἀδικέοντας, μὴ ὑπ' ἐκείνους γενέσθαι,
ἀλλὰ τις ἢ θεσμὸς ἢ ἄλλο τι ἀμυνέει τῷ τὰ δίκαια
νεῦντι.

1 Θουκυδίδου ἱστορίας α' (69) δημηγό-
ρίας Κορινθίων β'.

Οὐ γὰρ ὁ δουλωσάμενος, ἀλλ' ὁ δυνάμενος μὲν
εἶναι περιορῶν δὲ ἀληθέστερον αὐτὸ δρᾷ.

50 Στωικῶν.

Φασὶ μὴδὲ συγγνώμην ἔχειν μηδενὶ τὸν νοῦν ἔχοντα. τοῦ γὰρ αὐτοῦ συγγνώμην ἔχειν καὶ νομίζειν τὸν ἡμαρτηκότα μὴ παρ' αὐτὸν ἡμαρτηκέναι, πάντων ἀμαρτανόντων παρὰ τὴν ἰδίαν κακίαν· διὸ καὶ δεόντως λέγεσθαι τὸ μὴδὲ συγγνώμην ἔχειν τοῖς ἀμαρτάνουσιν. οὐκ ἐπιεικῇ δὲ φασὶν εἶναι τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα· τὸν γὰρ ἐπιεικῇ παραιτητικὸν εἶναι τῆς κατ' ἀξίαν κολάσεως, καὶ τοῦ αὐτοῦ εἶναι ἐπιεικῇ τε εἶναι καὶ ὑπολαμβάνειν τὰς ἐκ τοῦ νόμου τεταγμένους κολάσεις τοῖς ἀδικοῦσι σκληροτέρας εἶναι καὶ τὸ ἡγεῖσθαι παρὰ τὴν ἀξίαν ἀπονέμειν τὰς κολάσεις τὸν νομοθέτην.

51 Ἐκ τῆς Σωπάτρου ἐπιστολῆς πρὸς Ἡμέριον τὸν ἀδελφόν, τὸ πῶς δεῖ¹⁵ πρῶττειν τὴν ἐγκεχειρισμένην αὐτῷ ἡγεμονίαν.

Τίς οὖν οὕτω κατὰ τὸν Σιμωνίδου λόγον τετραγῶνος, ὃς κατὰ πᾶσαν τύχην καὶ πραγμάτων μεταστασιν ἀσφαλῶς ἐστήξεται, συναρμόζων μὲν ἑαυτὸν τοῖς τε ἄρχουσι καὶ τοῖς ἀρχομένοις καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἀρμόζων ἅπαντας, πᾶσαν δὲ καὶ πάντων διαφορὰν πρὸς ἓνα τὸν τοῦ καλοῦ συνυφαίνων λόγον; τίς δὲ ἀνδρῶν καὶ πραγμάτων πολυειδεὶ δουλεύων φῦσις τὸ τῆς ψυχῆς ἀδούλωτον διαφυλάξει φρόνημα; τῷ²⁵ μὲν γε τὸν λόγον διατιθεμένῳ χαλεπὸν οὐδὲν ἐκ τῶν ἄκρων παραγγελμάτων τὸν ὄρθιον τῆς ἀρετῆς ἄδειν νόμον, τῷ δ' εἰς πράξεις ἀληθινὰς τοὺς λόγους ἐντείνειν μέλλοντι τὸν ἐκ τῶν δοθέντων ἄριστον ἀντὶ τοῦ πρῶτου τὴν φύσιν δοκιμάζειν ὃ τῆς ὑποθέσεως προσ-³⁰τάττει λόγος.

52 Ἐν ταυτῷ.

Τιμῆς μὲν ὁπόσης ἐν γράμμασί τε καὶ προσηγο-
ρίαις καὶ πάσῃ τῇ φαινομένῃ ταύτῃ τοῦ βίου δραμα-
τουργία οἱ μείζους τῶν ἀρχόντων μεταποιοῦνται, μὴ
5 ὅπως ἐλλείπων τὸ μέτρον, ἀλλ' εἰ δυνατόν καὶ πρὸς
πλεονάζων φαίνου. γελοῖον γὰρ περὶ ὀνομάτων δια-
φερόμενον τῶν πραγμάτων, ἐφ' οἷς τὰ ὀνόματα κεῖ-
ται, μηδεμίαν ἔχειν φροντίδα, καὶ τῆς ψευδωνύμου
τιμῆς ἀφιέμενον ὀλίγον μὲν ἄγαν ἐαυτὸν ἀξιοῦντα
10 φαίνεσθαι, τοῖς δὲ ἀρχομένοις πολλὴν ἐνίοτε βλάβην
προξέειν.

τῶν δ' ἔργων ἃ μὲν οὐκ ἔστι προσταττόντων ἀρ-
νήσασθαι, τῷ τρόπῳ καὶ χρόνῳ τῆς πράξεως πειθοῖ
τε ἐμμελεῖ τὸ φαινόμενον ἐπαχθὲς παραμυθητέον.
15 ἔνια δ' οὐκ ἔστιν ἀναγκασθῆναι, φησὶν Ἀριστοτέλης,
οὐδ' εἰ τὸν λεγόμενον Ταυτάλου λίθον ἐπηρτημένον
τις ἔχοι, ἀλλ' ὑπομενετέον πάντα ἐτοίμως τὸ δρᾶν
κακῶς πρὸ τοῦ παθεῖν κακῶς εὐλαβουμένῳ. ἃ τινα
δ' οὐκ ἔχει μὲν ἀπαραίτητον τὴν ἀποπλήρωσιν, λαθεῖν
20 δὲ ἢ ἀγνοῆσαι τοὺς ἐπιτάξαντας συνέβη, διδασκαλίαν
ἐμμελῆ προσάγων γνώσεσθαι παρὰ σκευάζων, μὴ φα-
νῆς ἐπισκλήπτων (βαρὺ γὰρ ἔλεγχος ἐμφανὴς τοῖς ἐν
ἔξουσίᾳ), ἀλλ' ὥσπερ εἰδότας ὑπομνηστικῶν ἢ προ-
βάλλων εἰς κρίσιν ἢ καὶ πυνθανόμενος, ἃ τινα γι-
25 γνώσκων οὐδὲν ἥττον αὐτὸς τυγχάνεις, καὶ τούτους
φιλοτίμους μὲν ὄντας τιμῇ καὶ θεραπείᾳ προσάγου,
τῶν δὲ ἀρχομένων ἐπιστρεφόμενους τῆς προαιρέσεως
ὑπομνήσει.

53 Ἐν ταυτῷ.

30 Ἔστι δέ ποτε καὶ παρρησίας ἐλευθερίου καιρὸς,
ἥτις μὴ βλάβῃ τοῖς ἀρχομένοις παρὰ σκευάζειν μέλ-

λει. τὸ μὲν γὰρ αὐτόν τινα, ἦν τι καὶ δέη, παθεῖν αἰρετώτερον τῆς λεγομένης ἐστὶν εὐπραξίας πολλάκις· τὸ δ' ἐφ' οἷς ἂν αὐτὸς νεανιεύεσθαι δόξῃ λαθεῖν τοσοῦτους προδόντα κενοδοξίας ἐσχάτης ὑπευθύνων ἀποφαίνει.

54 Ἐν ταυτῷ.

Αἰδοῦ πρὸς τὰς διημαρτημένας τῶν πολλῶν ἀποβλέπειν δόξας, τὸν δ' ἀπὸ τῆς ἀληθείας λόγον πάντων ἐπίπροσθεν ἄγειν· καὶ οὔτε φαινομένην εὐπρέπειαν μετὰ βλάβης τῶν ἀρχομένων αἰρεῖσθαι, οὔτε ἰσοδοκοῦσαν ἀδοξίαν ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ὑπηκόων φεύγειν, εἰ μὴ τῆς τυχούσης φαντασίας, ἀλλὰ τῆς ἀρίστης ζωῆς μεταποιεῖσθαι μέλλοιμεν. τὴν μὲν πολιτικὴν τιμὴν ἢ τῆς πολιτείας ἀπονέμει τάξις τοῖς μείζουσι παρὰ τῶν ἐλαττόνων· τὴν δὲ ἄλλην θεραπείαν ἢ τυχεῖν αὐτῆς ἄξιόωσουσιν ἢ δι' ὠφέλειαν τῶν ἀρχομένων ἐν εἰδὲ φαρμάκου προσάγομεν. ἐπεὶ κολακείας μὲν τὰ φανῶλα ἐπαινεῖν αὐτῆς ἕνεκα μόνης τῆς ἀρεσκείας, πολιτικῆς δὲ φρονήσεως τοῖς ἐν δυνάμει καθομιλεῖν πρὸς ὠφέλειαν ἀνθρώπων. ὁ μὲν γὰρ κόλαξ τὴν πονηρὰν ἀποδέχεται πρᾶξιν οὐδένα ὠφελῆσαι μέλλον, ὁ δ' ἵνα τῆς πονηρᾶς ἀπαγάγῃ προθέσεως, φιλότιμον ὄντα ἐπαινέσει. ὥσθ' ὁ μὲν δι' ὧν ἐπαινεῖ βλάπτει τὸν ἐπαινούμενον καὶ αὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ πονηρίας ἐσχάτης ἐκφέρει δειγμα, ὁ δ' εἰς τὸ πράττειν ἄξια ἐπαίνειν τὸν τρόπον τῆς θεραπείας ἐπάγεται.

55 Ἐν ταυτῷ.

Καὶ γίγνόν μὲν ἄξιος τοῦ ἄρχειν οὐ θέσει πολιτείας, ἀλλ' ἀρετῆς καὶ προαιρέσεως τῇ πρὸς τοὺς ἀρχομένους ὑπεροχῇ· πλέον δ' ἔχειν ἐκάστου τῶν ὑπὸ

37 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄνθρωποι ἀνθρώπων ἐπὶ κατηγορίας ἀφικνέονται οἱ μὲν ἐκ συγκειμένων ψευδέων ἐγκλημάτων οἱ δὲ ἀληθέα κατηγοροῦντες, οἱ δ' αὖ ἐπαινεύουσιν οἱ μὲν
5 τὰ ἔοντα μαρτυροῦντες οἱ δὲ παρὰ τὸ ἀληθὲς χαριζόμενοι. ἄριστον ὦν ἐν τοῖσι τοιούτοισι καὶ ἰδιώτῃ καὶ ἄρχοντι μῆτε αὐτὸν πιστεύειν αὐτόθεν μῆτε ἀπιστεῖν παντελῶς, ἐκ δὲ τῶν πρηγμάτων ἐξεταζομένων ὅπως
10 χρὴ περὶ αὐτῶν διανοέσθαι καὶ τὸ ἀτρεκὲς αὐτῶν μανθάνειν.

38 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀρχὴν ἔχων κόσμους, αὐτὸς δὲ μὴ μεταβάλλει. οὐ γὰρ προσελάβηκός τι οὐκ ἔόν, οὐδὲ πανόμενος
15 τὴν ἀρχὴν καταθήσει.

39 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀρχὴν λαβὼν μὴ ἐπαίρει, ὧντὸς δὲ διατέλλει· οὐτῶ γὰρ καὶ ἀποθέμενος οὐκ ἀφηρησθαι τοῦ σεμνυνούτος σε νομισθήσει.

20 40 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀνὴρ ἀγαθὸς ἔθνεός τευ ἢ πόλιος ἀρχὴν εἰληφὼς οὐκ ἔνεκα τῶν δημοσίων χρημάτων καὶ τοῦ δωροδοκῆσθαι καὶ τοῦ παρὰ τῶν πλουσίων χρηματίζεσθαι, ἔοικε τῷ ἀνδρὶ παρακαταθήκην εἰληφόντι μεγάλων
25 χρημάτων· ὥσπερ γὰρ καὶ ἐκεῖνος οὐκ ἐπὶ τῷ κατασχεῖν λαμβάνει οὐδὲ κτῆμα ἰδιον ποιήσασθαι τὰ δοθέντα, ἀλλ' ὥστε φυλάττει καὶ ἀποδοῦναι ὅσα τῷ παραθεμένῳ, ἐπεὰν ἀπαιτῆται· οὕτω δὲ καὶ αὐτὸν χρὴ οὐκ ἐπὶ κέρδεσι οἰκηλοῖσι ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίῃ καὶ φυλα-
30 κῇ πάντα πρήσσειν τῶν ἀρχομένων, ὥστε αὐτοὺς τὸ

ἐς ἑωυτὸν ἦκον ἀσυνέας καὶ εὐθνηέοντας ἀποδοῦναι τῷ καταπεπιστευκότι.

41 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀνὴρ ἀνυπόλστους καὶ ἀγρίας καὶ ἀμέτρους ζη-
τέων τὰς τιμωρίας καὶ ταῖς κατὰ νόμον οὐκ ἀρκεό-
μενος θυμῷ ἀλόγῳ ξυγχωρέων καὶ γυναικῶς ἐμ-
πικrainόμενος, οὐκ αἰσθάνεται ἔξω τῆς δίκης ἐς τὸ ὁμο-
γενὲς ἐξυβρίζων, ἀγνοεῖ δὲ τὸ μέγιστον καὶ τόπερ
χρῆ εἰδέναι πάντα τὸν μέλλοντα ἀνθρώπου καταδι-
κᾶν, ὅτι καὶ ὁ θάνατος αὐτὸς παρὰ τῶν πρώτως δι-
καία θέντων οὐκ ὥς τι κακὸν ἐπετιμήθη, ἀλλ' ὥς
ἔσχατον καὶ ἐν φαρμάκον λόγῳ κατὰ τῶν οὐ δυναμέ-
νων τῆς κακίης ἐλευθερωθῆναι, ὅπως, ἐπειδὴ οὐκ οἶα
τε ἦν ἄλλως, τοῦτ' ἔγωγ' ὅν τῷ τρόπῳ ἀπολυθέντες τοῦ
ἐνταῦθα δεσμοῦ αὐτῆς πορίσωνται φυγῇν. 15

42 Πυθαγόρου.

Ποίει ἂ κρῖνεις εἶναι καλά, κᾶν ποιῶν μέλλης
ἀδοξεῖν· φαῦλος γὰρ κριτὴς παντὸς καλοῦ πράγματος
ὄχλος. διόπερ ὧν ἂν τῶν ἐπαίνων καταφρονῆς, καὶ
τῶν ψόγων καταφρόνει. 20

43 Δημοκρίτου.

Ἀδικομένοισι τιμωρεῖν κατὰ δύναμιν χρῆ καὶ
μὴ παριέναι· τὸ μὲν γὰρ τοιοῦτον δίκαιον καὶ ἀγα-
θόν, τὸ δὲ μὴ τοιοῦτο ἄδικον καὶ κακόν.

44 Δημοκρίτου.

Καὶ οἱ φυγῆς ἄξια ἔρδουσι ἢ δεσμῶν ἢ θωῆς
[ἄξιοι], καταψηφιστέον καὶ μὴ ἀπολύειν· ὅς δ' ἂν πα-
ρὰ νόμον ἀπολύῃ κέρδει οὐρίζων ἢ ἡδονῇ, ἀδικεῖ·
καὶ οἱ τοῦτο ἐγκάρδιον ἀνάγκη εἶναι. 25

νατὸν καθαρεύειν· ἐννόει δὲ ὥς σύμφυτον τὸ ἁμαρ-
τάνειν ἀνθρώποις· ὥσθ' ἕως ἂν τις ὥς ἀναμαρτή-
τους κολάζῃ, τὸ μέτρον ὑπερβαίνει τῆς κατὰ φύσιν
ἐπανορθώσεως. ἀπόδειξον δὲ σαυτὸν τῆς ἀρχῆς πρέ-
ποντα κόσμον, ἀλλὰ μὴ ταῖς ἔξωθεν καὶ ἐφημέροις
σκιαγραφίαις καλλωπίζον.

60 Ἐν ταυτῷ.

Χάριτας μὲν τὸ δίκαιον ὑπερβαινούσας οὐδ' ὀνο-
μαστέον ἐμοὶ δοκεῖν χάριτας· τὰς δὲ τῆς δικαιοσύνης
φίλας οὐδεὶς ἂν ὅς οὐκ ἀπὸ θρυός ἐστιν ἢ πέτρας
ἐκὼν ἀρνησάμενος τύχοι. ἐπεὶ γὰρ πολλάκις ὁ νόμος
πικροτέρας τῶν ἁμαρτημάτων ὀρίζει τὰς τιμωρίας, τὸ
λεγόμενον ἐπεικὲς δίκαιον, τὴν αὐστηράν τῶν νό-
μων φωνὴν παραμυθούμενον, ἀμεμφῆς ἐμοὶ δοκεῖ
χαρίτων ἀληθινῶν καὶ ἐλευθέρων πρόφασις. τὸ μὲν
οὖν περὶ τὰ συναλλάγματα τῆς δίκης ἐπανορθωτικὸν
ἐκφεύγει παντελῶς τὸ τῶν χαρίτων γένος, τὸ δ' ἐπὶ
τοῖς ἐγκλήμασι κείμενον οὐκ ἀναίνεται τὸ πρᾶον καὶ
φιλάνθρωπον τῶν χαρίτων πρόσωπον.

61 Ἀρχύτα Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ νό-
μου καὶ δικαιοσύνης.

Δεῖ δὲ τὸν ἀλαθινὸν ἄρχοντα μὴ μόνον ἐπιστά-
μονά τε καὶ δυνατὸν ἤμεν [περὶ τὸ καλῶς ἄρχεν] ἀλλὰ
καὶ φιλάνθρωπον· ἄτοπον γὰρ ἤμεν ποιμένα μισο-
πρόβατον καὶ τοιοῦτον οἶον καὶ δυσμενέως ἔχεν τοῖς
αὐτῷ θρεμμάτεσι. δεῖ δ' αὐτὸν καὶ νόμιμον ἤμεν·
οὕτω γὰρ ἐσείται τὰν τῷ ἄρχοντος ἐπίστασιν ἔχων.
διὰ μὲν γὰρ τᾶς ἐπιστάμας κρίνεν ὀρθῶς δυνασείται,
διὰ δὲ τᾶς δυνάμιος κολάζεν, διὰ δὲ τᾶς χρηστότατος
τὸ εὐεργετέν, διὰ δὲ τῶν νόμων τὸ ποτὶ τὸν λόγον
πάντα ταῦτα ποίειν. ἄριστος δὲ κ' εἴη ἄρχων ὁ ἀγχο-

τάτω τῷ νόμῳ· οὗτος δὲ κ' εἴη ὁ μὴδὲν αὐτῷ ἔνεκα ποιέων ἀλλὰ τῶν ὑπ' αὐτόν, ἐπειδὴ περ οὐδὲ νόμος αὐτῷ ἔνεκα ἀλλὰ τῶν ὑπ' αὐτόν.

62 Ἰαμβλίχου.

Πάν γὰρ τὸ τιμώμενον αὖξεται, ἐλαττοῦται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον· καὶ τοῦτο· ἐστὶ τὸ διαφανέστατον σημεῖον ἀρχῆς τῆς εὐδιοικουμένης. προτρέπει τε γὰρ τοὺς ἀρχομένους ἐπὶ τὰ καλὰ ἐπιτηδεύματα καὶ τὴν ἐπιβάλλουσιν ἐκάστοις ἀξίαν διανέμει καὶ πληροὺς πόλεις τῶν ἀρίστων ἐπιτηδευμάτων.

63 Ὑπερίδου.

Ἀρχομένων δεῖ τῶν ἀδικημάτων ἐμφράσσειν τὰς ὁδοὺς· ὅταν δ' ἅπαξ φιζωθῇ κακία καὶ παλαιὰ γένηται καθάπερ σύντροφος ἀρρωστία, χαλεπὸν αὐτὴν κατασβεῖναι.

64 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Δημοδόκου (383a).

Πῶς γὰρ ἂν τις ἢ δίκην καλῶς δικάσαι ἢ ἀνθρώπους κατὰ τρόπον κρίναι δύναίτο, μὴ ἀμφοτέρων τῶν ἀντιδίκων ἀκούσας; τοὺς γὰρ λόγους παραβαλομένους, ὥσπερ τὴν πορφύραν καὶ τὸ χρυσίον, ἅμυνον κρίνεσθαι· ἢ τίνος ἔνεκεν ἢ χρόνον ἀμφοτέροις δίδοσθαι τοῖς ἀντιδίκοις ἢ ὁμνύειν τοὺς δικαστὰς ἀκροάσασθαι ὁμοίως ἀμφοτέρων, εἰ μὴ ὑπελάμβανεν ὁ νομοθέτης τὰς θίκας δικαιότερον ἢ καὶ βέλτιον κρίνεσθαι ὑπὸ τῶν δικαστῶν; σὺ δὲ μοι δοκεῖς οὐδὲ τοῦτο ὑπὸ τῶν πολλῶν λεγόμενον ἀκηκοέναι. Τὸ ποῖον; ἔφη.

Μηδὲ δίκην δικάσης, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσης·

καίτοι οὐκ ἂν οὕτω τοῦτο περιεφέρετο, εἰ μὴ καλῶς ἐλέγετο καὶ ὥς προσήκει. συμβουλευέω οὖν σοι, ἔφη,

52 Ἐν ταυτῷ.

Τιμῆς μὲν ὀπόσης ἐν γράμμασί τε καὶ προσηγο-
 ρίαις καὶ πάσῃ τῇ φαινομένῃ ταύτῃ τοῦ βίου δραμα-
 τουργίᾳ οἱ μείζους τῶν ἀρχόντων μεταποιοῦνται, μὴ
 5 ὅπως ἐλλείπων τὸ μέτρον, ἀλλ' εἰ δυνατόν καὶ πρὸς
 πλεονάζων φαίνον. γελοῖον γὰρ περὶ ὀνομάτων δια-
 φερόμενον τῶν πραγμάτων, ἐφ' οἷς τὰ ὀνόματα κεῖ-
 ται, μηδεμίαν ἔχειν φροντίδα, καὶ τῆς ψευδωνύμου
 τιμῆς ἀφιέμενον ὀλίγου μὲν ἄγαν ἑαυτὸν ἀξιούντα
 10 φαίνεσθαι, τοῖς δὲ ἀρχομένοις πολλὴν ἐνίοτε βλάβην
 προξενεῖν.

τῶν δ' ἔργων ἃ μὲν οὐκ ἔστι προσταττόντων ἀρ-
 νήσασθαι, τῷ τρόπῳ καὶ χρόνῳ τῆς πράξεως πειθοῖ
 τε ἐμμελεῖ τὸ φαινόμενον ἐπαχθὲς παραμυθητέον.
 15 ἔνια δ' οὐκ ἔστιν ἀναγκασθῆναι, φησὶν Ἀριστοτέλης,
 οὐδ' εἰ τὸν λεγόμενον Ταυτάλου λίθον ἐπηρτημένον
 τις ἔχοι, ἀλλ' ὑπομενετέον πάντα ἐτοιμῶς τὸ δρᾶν
 κακῶς πρὸ τοῦ παθεῖν κακῶς εὐλαβουμένῳ. ἃ τινα
 δ' οὐκ ἔχει μὲν ἀπαράλτητον τὴν ἀποπλήρωσιν, λαθεῖν
 20 δὲ ἢ ἀγνοῆσαι τοὺς ἐπιτάξαντας συνέβη, διδασκαλίαν
 ἐμμελῇ προσάγων γινώσcesθαι παρασκευάζων, μὴ φα-
 νῆς ἐπισκῆπτων (βαρὺ γὰρ ἔλεγχος ἐμφανῆς τοῖς ἐν
 ἔξουσί), ἀλλ' ὥσπερ εἰδότας ὑπομνησκων ἢ προ-
 βάλλων εἰς κρίσιν ἢ καὶ πυνθανόμενος, ἃ τινα γι-
 25 γνώσκων οὐδὲν ἥττον αὐτοῖς τυγχάνεις, καὶ τούτους
 φιλοτίμους μὲν ὄντας τιμῇ καὶ θεραπείᾳ προσάγων,
 τῶν δὲ ἀρχομένων ἐπιστρεφόμενους τῆς προαιρέσεως
 ὑπομνήσει.

53 Ἐν ταυτῷ.

30 Ἔστι δὲ ποτε καὶ παρορησίας ἐλευθερίου καιρός,
 ἥτις μὴ βλάβην τοῖς ἀρχομένοις παρασκευάζειν μέλ-

λει. τὸ μὲν γὰρ αὐτόν τινα, ἦν τι καὶ δέη, παθεῖν αἰρετώτερον τῆς λεγομένης ἐστὶν εὐπραξίας πολλὰ-
 κης· τὸ δ' ἐφ' οἷς ἂν αὐτὸς νεανιεύεσθαι δόξῃ λαθεῖν
 τοσοῦτους προδόντα κενοδοξίας ἐσχάτης ὑπεύθυνον
 ἀποφαίνει.

5

54 Ἐν ταυτῷ.

Αἰδοῦ πρὸς τὰς διημαρτημένας τῶν πολλῶν ἀπο-
 βλέπειν δόξας, τὸν δ' ἀπὸ τῆς ἀληθείας λόγον πάν-
 των ἐπίπροσθεν ἄγειν· καὶ οὔτε φαινομένην εὐπρέ-
 πειαν μετὰ βλάβης τῶν ἀρχομένων αἰρεῖσθαι, οὔτε 10
 δοκοῦσαν ἀδοξίαν ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ὑπηκόων φεύγειν,
 εἰ μὴ τῆς τυχούσης φαντασίας, ἀλλὰ τῆς ἀρίστης ζωῆς
 μεταποιεῖσθαι μέλλοιμεν. τὴν μὲν πολιτικὴν τιμὴν
 ἢ τῆς πολιτείας ἀπονέμει τάξεις τοῖς μείζονσι παρὰ τῶν
 ἐλαττόνων· τὴν δὲ ἄλλην θεραπείαν ἢ τυχεῖν αὐτῆς 15
 ἀξιόσωσιν ἢ δι' ὠφελείαν τῶν ἀρχομένων ἐν εἰδει
 φαρμάκου προσάγομεν. ἐπεὶ κολακείας μὲν τὰ φαῦλα
 ἐπαινεῖν αὐτῆς ἔνεκα μόνης τῆς ἀρεσκείας, πολιτι-
 κῆς δὲ φρονήσεως τοῖς ἐν δυνάμει καθομιλεῖν πρὸς
 ὠφελείαν ἀνθρώπων. ὁ μὲν γὰρ κόλαξ τὴν πονηρὰν 20
 ἀποδέχεται πρᾶξιν οὐδένα ὠφελῆσαι μέλλον, ὁ δ',
 ἵνα τῆς πονηρᾶς ἀπαγάγῃ προθέσεως, φιλότιμον ὄντα
 ἐπαινέσει. ὥσθ' ὁ μὲν δι' ὧν ἐπαινεῖ βλάπτει τὸν
 ἐπαινούμενον καὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ πονηρίας ἐσχάτης
 ἐκφέρει δειγμα, ὁ δ' εἰς τὸ πράττειν ἄξια ἐπαινῶν 25
 τρόπῳ τῆς θεραπείας ἐπάγεται.

55 Ἐν ταυτῷ.

Καὶ γίγνουν μὲν ἄξιος τοῦ ἄρχεῖν οὐ θέσει πολι-
 τείας, ἀλλ' ἀρετῆς καὶ προαιρέσεως τῇ πρὸς τοὺς ἀρ-
 χομένους ὑπεροχῇ· πλέον δ' ἔχειν ἐκάστου τῶν ὑπη- 30

κόων ταῖς κοιναῖς ὑπὲρ ἀπάντων ἐπιμελείαις καὶ τῇ
μεμεριμνημένῃ τῶν ὅλων ἐπιστάσει γίγνωσκε.

οὓς δὲ ἡγνόμενους πρότερον καὶ σπαντῷ προσήκειν
οὐδὲν ὑπελάμβανες, πλὴν ὅσον ὡς ἄνθρωπος τὴν
5 κοινὴν φύσιν ἀνθρώπων αἰδούμενος, τούτους ὡς
ἤδη γνωρίμους καὶ φίλους ἅπαντας θεώμενος εἶναι...
Ὅμηρῳ γοῦν οὐκ ἀπέχρησε πατέρα ἀπλῶς τῶν ἀρχο-
μένων τὸν ἄρχοντα προσεῖπεν· καίτοι τί ποτ' ἂν εὐ-
ρεθείη τούτου πραότερον ἀνθρώποις ὄνομα; ἀλλὰ
10 καὶ τὸν ἡπῖον φέρων ἐπέθηκε τῷ πατρί, ὁμοῦ μὲν
γονεῦσιν ὁμοῦ δὲ ἄρχουσιν ἀγαθοῖς ταύτην πρέπειν
τὴν προσηγορίαν ἡγούμενος.

τὴν μὲν οὖν ὡς ἀρχομένων πρόνοιαν κοινὴν
ἀπονέμειν πᾶσι, τοῖς δ' ἐκ πείρας φαινομένοις χρη-
15 στοῖς δευτέραν τὴν ἐκ τῶν τρόπων οἰκειότητα προσ-
τιθεῖναι προαιροῦ. καὶ ὑπεροφίαν μὲν καὶ τὰς συν-
ερίθους ταύτῃ κακίας, ἀλαξουρίαν καὶ αὐθάδειαν,
ὡς μικροπρεπεὶς τῆς ψυχῆς διαθέσεις ἀποδιδράσκω-
μεν· τὸ γὰρ ἑαυτῶν ἐπιλανθάνεσθαι διὰ τὴν ἐφήμε-
20 ρον τῆς ἀρχῆς φαντασίαν πολλὴν διανοίας ἀπελέγχει
σμικρότητα. οὐ μὲν τὰς ἐπονειδίστους ταύτας τῆς
κακίας ὑπερβολὰς ἀποδιδράσκοντες πρὸς θάτερον τῆς
πονηρίας ἄκρον αἰσχροῦς ἂν μεταπίπτοιμεν, εὐτέ-
λειαν καὶ ταπεινότητα ἡθους, φαῦλα ἀντὶ φαύλων
25 τῶν πρόσθεν ἡθῶν ἀνταλλαττόμενοι· ἀλλ' ἡμερον
χρῆ καὶ σεμνὸν τοῖς ὑπηκόοις δοκεῖν τε καὶ εἶναι τὸν
ἀληθῶς ἄρχοντα.

56 Ἐν ταυτῷ.

Δεῖ δὲ μήτε ὀργῇ προσομιλεῖν τοῖς ἀρχομένοις
30 μήτε ἀνεπίπληκτον τοῖς ἀμαρτάνουσι τὴν προαίρεσιν
καταλείπειν. τὸ μὲν γὰρ οὐδὲν τῶν μαινομένων δια-

φέρειν τὸν ἄρχοντα δείκνυσιν, τὸ δ' εὐχέρειαν ἁμαρτημάτων τοῖς ὑπηκόοις ἐντίκτει.

ἀνεξίκακον δὲ ὁμοῦ καὶ μισοπόνηρον σεαυτὸν ἐπιδείκνυε, τῷ μὲν ἡρέμα κολάζειν τὴν ἀνεξίκακίαν, τῷ δ' ἀπεχθάνεσθαι τοῖς κακοῖς τὴν μισοπονηρίαν ὅς ἐλέγχων, ἵνα τὸ μὲν φεύγειν τὰ φαῦλα, τὸ δὲ μὴ λίσαν ἀπαραμύθητον εἶναι τοῖς ἐπταικόσι τὴν τύχην ἀποδεικνύη.

ἀφεκτέον δὲ καὶ σκωμμάτων τοῖς ὡς ἀληθῶς ἄρχουσιν, ἣ καθαιρήσει τις τὸ σεμνὸν τῆς ἀρχῆς γελοιοποιεῖν πειρώμενος.

καὶ λοιδοριῶν καθαρευτέον· ἰδιωτικῆς γὰρ ἀκροχολίας τοῦτο σύμβολον. νουθετήσεις δὲ καὶ παραινέσεων τὸ διττὸν εἶδος, πῇ μὲν σφοδρῶς καταπτόμενον πῇ δὲ προσηνῶς θεραπευτὸν, γνωρίσματα ἐμοὶ ἵδοκεῖν ἐπιεικοῦς ἄρχοντος.

57 Ἐν ταυτῷ.

Συναρμोजε δὲ τοῖς ἡθεσιν ἐκάστων τὸν πρόσφορον τῆς ἐπιστασίας τρόπον, τοῖς μὲν ἐπιεικέσιν ἐμμελῶς, τοῖς δ' ὑπτίλοις συντόνως, αὐστηρῶς δὲ τοῖς θρασέσι, πρῶως δὲ τοῖς εὐλαβεστέροις προσιῶν.

58 Ἐν ταυτῷ.

Δεῖ δὲ ἀπείργειν μὲν τῶν ἁμαρτημάτων ἀνάγκη πειθῶ συναρμόσαντα, σφαλεῖσι δὲ σύμμετρον τῆς δίκης ἐπάγειν τὴν ἐπανόρθωσιν, ὅσα μὲν μικρὰ καὶ συνήθη τῶν ἁμαρτημάτων ἀγνοεῖν δοκοῦντα (οὔτε γὰρ ἐπὶ πᾶσιν ἀπλῶς καὶ τοῖς τυχοῦσιν ἐπεξιέναι οὔτε γινώσκοντα παρορᾶν ὠφέλιμον), τὰ δὲ ἥδη τοῖς ἀρχομένοις ἐπαχθῇ ταῖς ἐκ τῶν νόμων θεραπειαῖς ἰώμενον.

59 Ἐν ταυτῷ.

Καὶ βούλου μὲν ἁμαρτημάτων τὴν ψυχὴν αἰς θυ-

νατὸν καθαρεύειν· ἐννόει δὲ ὡς σύμφωντον τὸ ἁμαρ-
 τάνειν ἀνθρώποις· ὥσθ' ἕως ἄν τις ὡς ἀναμαρτή-
 τους κολάξῃ, τὸ μέτρον ὑπερβαίνει τῆς κατὰ φύσιν
 ἐπανορθώσεως. ἀπόδειξον δὲ σαυτὸν τῆς ἀρχῆς πρέ-
 5 ποντα κόσμον, ἀλλὰ μὴ ταῖς ἔξωθεν καὶ ἐφημέροις
 σκιαγραφίαις καλλωπίζου.

60 Ἐν ταυτῷ.

Χάριτας μὲν τὸ δίκαιον ὑπερβαινούσας οὐδ' ὀνο-
 μαστέον ἐμοὶ δοκεῖν χάριτας· τὰς δὲ τῆς δικαιοσύνης
 10 φύλας οὐδεὶς ἄν ὅς οὐκ ἀπὸ θυνός ἐστιν ἢ πέτρας
 ἐκὼν ἀρνησάμενος τύχοι. ἐπεὶ γὰρ πολλάκις ὁ νόμος
 πικροτέρας τῶν ἁμαρτημάτων ὀρίξει τὰς τιμωρίας, τὸ
 λεγόμενον ἐπιεικὲς δίκαιον, τὴν αὐστηράν τῶν νό-
 μων φωνὴν παραμυθούμενον, ἀμεμφὴς ἐμοὶ δοκεῖ
 15 χαρίτων ἀληθινῶν καὶ ἐλευθέρων πρόφασις. τὸ μὲν
 οὖν περὶ τὰ συναλλάγματα τῆς δίκης ἐπανορθωτικὸν
 ἐκφεύγει παντελῶς τὸ τῶν χαρίτων γένος, τὸ δ' ἐπὶ
 τοῖς ἐγκλήμασι κείμενον οὐκ ἀναίνεται τὸ πρᾶον καὶ
 φιλάνθρωπον τῶν χαρίτων πρόσωπον.

20 61 Ἀρχύτα Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ νό-
 μου καὶ δικαιοσύνης.

Δεῖ δὲ τὸν ἀλαθινὸν ἄρχοντα μὴ μόνον ἐπιστά-
 μονά τε καὶ δυνατὸν ἤμεν [περὶ τὸ καλῶς ἄρχεν] ἀλλὰ
 καὶ φιλάνθρωπον· ἄτοπον γὰρ ἤμεν ποιμένα μισο-
 25 πρόβατον καὶ τοιοῦτον οἶον καὶ δυσμενέως ἔχεν τοῖς
 αὐτῷ θρεμμάτεσι. δεῖ δ' αὐτὸν καὶ νόμιμον ἤμεν·
 οὕτω γὰρ ἐσέεται τὰν τῷ ἄρχοντος ἐπίστασιν ἔχων.
 διὰ μὲν γὰρ τᾶς ἐπιστάμας κρίνεν ὀρθῶς δυνασέεται,
 διὰ δὲ τᾶς δυνάμιος κολάξεν, διὰ δὲ τᾶς χρηστότητας
 30 τὸ εὐεργετέν, διὰ δὲ τῶν νόμων τὸ ποτὶ τὸν λόγον
 πάντα ταῦτα ποιέν. ἄριστος δὲ κ' εἴη ἄρχων ὁ ἄγχο-

87 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅπερ ἐπιβάλλει τῇ πόλει, τοῦτο εἰσφέρει φθάνων,
καὶ οὐδέποτε αἰτηθήσῃ τὰ μὴ ἐπιβάλλοντα.

88 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡςπερ ὁ ἥλιος οὐ περιμένει λιτὰς καὶ γοητείας ἵν' ἀνατέλλῃ, ἀλλ' εὐθὺς λάμπει καὶ πρὸς ἀπάντων ἀσπάζεται· οὕτω μὴδὲ σὺ περιμένει κρότους καὶ φόφους καὶ ἐπαίνους ἵν' εὖ ποιήσῃς, ἀλλ' ἐκοντήs εὐεργέτει, καὶ ἴσα τῷ ἡλίῳ φιληθήσῃ.

89 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Δάχητος (184 f).

Ἐπιστήμη γὰρ οἶμαι δεῖ κρινεσθαι ἀλλ' οὐ κληθεῖ τὸ μέλλον καλῶς κριθήσεσθαι.

90 Ἐν ταυτῷ (197 d).

Πρέπει μὲν πον, ὧ μακάριε, τῷ τῶν μεγίστων προσστατοῦντι μεγίστης φρονήσεως μετέχειν.

91 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Πρωταγόρου (Gorg. 474 b).

Ἐγὼ γὰρ δὴ οἶμαι καὶ ἐμὲ καὶ σὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι κάκιον ἡγεῖσθαι καὶ τὸ μὴ διδόναι δίκην τοῦ διδόναι.

92 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Πρωταγόρου (324 a).

Οὐδεις γὰρ κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας πρὸς τοῦτο τὸν νοῦν ἔχων καὶ τούτου ἕνεκα, ὅτι ἡδίκησεν, ὅστις μὴ ὥσπερ θηρίον ἀλογίστως τιμωρεῖται· ὁ δὲ μετὰ λόγον ἐπιχειρῶν κολάζειν οὐ τοῦ παρελθελυθότος ἕνεκα ἀδικήματος τιμωρεῖται, οὐ γὰρ ἂν τό γε πραχθὲν ἀγέννητον θείῃ, ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος χάριν, ἵνα μὴ αὐτίς ἀδικήσῃ μήτε αὐτὸς οὗτος μήτε ἄλλος ὁ τοῦτον ἰδὼν κολασθέντα.

τοῦ λοιποῦ μὴ προπετῶς οὕτω τοὺς ἀνθρώπους μήτε μέμφεσθαι μήτε ἐπαινεῖν.

65 Ἀντιφῶντος.

Οὐ δίκαιον οὔτε ἔργῳ ἀμαρτόντα ῥήματι σωθῆ-
5 ναι οὔτε ἔργῳ ὀρθῶς πράξαντα διὰ ῥήμα ἀπολέσθαι·
τὸ μὲν γὰρ ῥῆμα τῆς γλώσσης ἀμάρτημά ἐστι, τὸ δὲ
ἔργον τῆς γνώμης.

66 Δημοσθένους (c. Aphob. 835, 6).

Δίκαιόν ἐστιν ἐλεεῖν οὐ τοὺς ἀδίκους τῶν ἀν-
10 θρώπων, ἀλλὰ τοὺς παρὰ λόγον δυστυχοῦντας.

67 Βίαντος.

Βίας θανάτῳ μέλλων καταδικάζειν ἐδάκρυσεν.
εἰπόντος δέ τινος 'τί παθὼν αὐτὸς καταδικάζεις καὶ
κλαίεις;' εἶπεν 'ὅτι ἀναγκαῖόν ἐστι τῇ μὲν φύσει τὸ
15 συμπαθεῖς ἀποδοῦναι, τῷ δὲ νόμῳ τὴν ψήφον.'

68 Ἐκ τῆς [Πλουτάρχου] ἐπιστολῆς περὶ
φιλλίας.

Κριτὴς δ' ἄριστος ὁ μὴθὲν μὲν εὖ παθὼν ἀπὸ δὲ
τῆς εἰς ἄλλους εὐνοίας κρίνων.

2069 Ὁ βρῖμου Πρωτογόνου κρινομένου
φαρμάκων.

Ἄελ δὲ ἐν πάσαις μὲν ταῖς δίκαις ἐξετάζειν χρὴ
τὰ βεβιωμένα, μάλιστα δ' ἐν τοῖς τοιούτοις τῶν ἀγώ-
νων ἐν οἷς ὁ βίος ἐστὶ τὸ ἐγκλημα.

2570 Ἰαμβλίου ἐκ τῶν προτρεπτικῶν πρὸς
φιλοσοφίαν λόγων (c. 2).

Καθάπερ τῷ ὑποπύῳ βέλτιον τὸ κάεσθαι τοῦ δια-
μένειν, οὕτω καὶ τῷ μοχθηρῷ τὸ τεθνάναι τοῦ ζῆν.

71 Διονυσίου ὑπὲρ τῶν παιδων.

96 Ἐν τῷ αὐτῷ (408 c).

Ἀλλὰ περὶ τοῦδε τί λέγεις, ὦ Σώκρατες; ἄρα οὐκ ἀγαθούς δεῖ ἐν τῇ πόλει κεκτῆσθαι ἰατρούς; εἰν δ' ἂν που μάλιστα τοιοῦτοι, ὅσοι πλείστους μὲν ὑγιεινοὺς πλείστους δὲ νοσῶδεις μετεχειρίσαντα, καὶ δικασταὶ αὐτοῖς ὡσαύτως οἱ παντοδαπαῖς φύσεσιν ὁμιληκότες. Καὶ μάλα, εἶπον, ἀγαθούς λέγω. ἀλλ' οἶσθα οὕς ἡγοῦμαι τοιούτους; Ἐὰν εἴπῃς, ἔφη. Ἀλλὰ πειράσομαι, ἦν δ' ἐγώ· σὺ μέντοι οὐχ ὅμοιον πρᾶγμα τῷ αὐτῷ λόγῳ ἔρου. Πῶς; ἔφη. Ἴατροί μὲν, εἶπον, δεινότατοι ἂν γένοιτο, εἰ ἐκ παιδων ἀρχόμενοι πρὸς τὸ μανθάνειν τὴν τέχνην ὥς πλείστοις τε καὶ πονηροτάτοις σώμασιν ὁμιλῆσαιεν καὶ αὐτοὶ πάσας νόσους κάμοιεν καὶ εἰεν μὴ πᾶν ὑγιεινὸν φύσει· οὐ γάρ, οἶμαι, σώματι σῶμα θεραπεύουσιν (οὐ γὰρ ἂν αὐτὰ εἶναι κακὰ ἐνεχώρει ποτὲ καὶ γενέσθαι) ἀλλὰ ψυχῇ σῶμα, ἣ οὐκ ἐγγωρεῖ κακὴν γνομένην τε καὶ οὔσαν εὐτε θεραπεύειν. Ὁρθῶς, ἔφη. Δικαστὴς δέ γε, ὦ φίλε, ψυχῇ ψυχῆς ἄρχει, ἣ οὐκ ἐγγωρεῖ ἐκ νέας ἐν πονηραῖς ψυχαῖς τεθροάσθαι τε καὶ ὁμιληκέναι καὶ πάντα ἀδικήματα αὐτὴν ἡδικηκυῖαν διεξελθλυθέναι, ὥστε ὀξέως ἅψ' ἐαυτῆς τεκμαίρεσθαι τὰ τῶν ἄλλων ἀδικήματα, οἷον κατὰ σῶμα νόσους· ἀλλ' ἄπειρον αὐτὴν καὶ ἀκέραιον δεῖ κακῶν ἡθῶν νέαν οὔσαν γεγενῆσθαι, εἰ μέλλει καλῶς κἀγαθῇ οὕσα κρίνειν ὑγιῶς τὰ δίκαια. διὸ δὴ καὶ εὐθιγὲς νέοι ὄντες οἱ ἐπιεικεῖς φαίνονται καὶ εὐεξαπάτητοι ὑπὸ τῶν ἀδίκων, ἅτε οὐκ ἔχοντες ἐν αὐτοῖς παραδείγματα ὁμοιοπαθῇ τοῖς πονηροῖς. Καὶ μὲν δὴ, ἔφη, σφόδρα γε αὐτὸ πάσχουσι. Τιν' γάρτοι, ἦν δ' ἐγώ, οὐ νέον ἀλλὰ γέροντα δεῖ τὸν ἀγαθὸν δικαστὴν εἶναι, ὁψιμαδῇ γεγονότα τῆς ἀδι-

καὶ διαφερόντως ἐν ταῖς τῶν ἀνθρώπων εὐεργεσίαις, ὅταν μῆτε ἀκριβολογῶνται, μῆτε φείδωνται τινος ἐν ταῖς δόσεσι, μῆτε ὥσπερ ἐν πλάστιγγι ζυγοῦ ἴσα ἀντι-
 ἴσων ἀντικαταλλάττωνται, εὐγενῶς δὲ τὰς χάριτας
 5 ὀρέγωνσι, μὴ μόνον ἐκ πίθου αὐτὰς προχέοντες, ὥς οἱ ποιηταὶ λέγουσιν, ἀλλὰ μὴδ' ἄλλοις τισὶν ὀργάνοις τοιοῦτοις εἰσω κατεχομένους, γυμνὰς δὲ καὶ ἀπαρακα-
 λύπτους καὶ χωρὶς τῶν ἑξωθεν παραπετασμάτων συν-
 10 εχεῖς ἐχομένας ἀλλήλων προτείνωσι χρηστῶς καὶ εὐ-
 μενῶς, οἷα δὴ καὶ χαρίεντα. τῶν χαρίτων γὰρ δὴ τοιοῦτον κόσμον στέφανον ἂν εἰκότως εἰποίμι τῆς ἀρχῆς.

76 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Ἀγρίππαν.

15 Ἐπίφθορος εἶναι δοκεῖ τοῖς πολλοῖς ἡ ὑπεροχὴ τῆς ἀρχῆς, καὶ τὸ ὑπέρογκον μισητὸν αὐτοῖς καθίσταται· ἀλλ' ὅταν χρηστότητι καὶ φιλανθρωπίᾳ κραδῇ τὸ σεμνὸν καὶ αὐστηρὸν τῆς ἐπικρατείας, ἐμ-
 μελὲς καὶ πρᾶον καὶ προσηγὲς καὶ εὐπρόσιτον καθί-
 20 σταται. καὶ τοῦτο μάλιστα τὸ εἶδος ἡγεμονίας φιλεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχομένων.

77 Τοῦ αὐτοῦ.

Λέγεται μὲν εἶναι πάντων βασιλεὺς ὁ νόμος· ὁ δὲ αὐτὸς δοκεῖ καὶ προστάττειν τὰγαθὰ καὶ τὰναντία
 25 ἀπαγορεύειν. τί δὴ οὖν οἴομεθα τὴν παρισουμένην αὐτῷ εὐνομίαν οἷω δὴ κάλλει τινὶ προέχειν με-
 γέθει τε ἡλικῶ καὶ δικαιοσύνῃ ὑπερβάλλειν πάντα πράγματα; ὅσα γὰρ δήπου καὶ οἷα γένη καὶ εἶδη τῶν ἀρετῶν ἐστί, κατὰ τσαῦτα καὶ τοιαῦτα διήκει κά-
 30 λιστα τῶν νόμων ἐπιτάγματα, καὶ δὴ καθ' ὅλας τὰς διοικήσεις τῶν πόλεων καὶ τοὺς ὅλους τῶν ἀνθρώπων

97 Ὁ βούλου ὑπὲρ Σεβήρου.

Πολλὰ γὰρ αὐτὰ μὲν καθ' ἑαυτὰ λεγόμενα ἔτιρα ἔδοξε, συγκριθέντα δὲ ταῖς αἰτίαις ἁλλοιότερα ἐνομίσθη.

98 Δημοσθένους Ὀλυμπιακῶν β' (26, 1). 5

Τηνικαῦτα δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας τοὺς μὲν ἀξιόους ἐπαῖνου τιμᾶν τοὺς δὲ ἀδικοῦντας κολάζειν.

99 Ἐκ τοῦ Πλουτάρχου πρὸς ἡγεμόνα ἀπαίδευτον (779 f). 10

Ὁ δὲ ἐκ φιλοσοφίας τῷ ἄρχοντι πάρεδρος καὶ φύλαξ ἐγκατοικισθεὶς λόγος ὥσπερ εὐξέας τῆς δυνάμεως τὸ ἐπισφαλὲς ἀφαιρῶν ἀπολείπει τὸ ὑγιαῖνον. ἀλλὰ νοῦν οὐκ ἔχοντες οἱ πολλοὶ τῶν βασιλέων καὶ ἀρχόντων μιμοῦνται τοὺς ἀτέχνους ἀνδριαντοποιούς, 15 οἱ νομίζουσι μεγάλους φαίνεσθαι τοὺς κολοσσούς, ἀν διαβεβηκότας σφόδρα καὶ διατεταμένους καὶ κεχηγνότηας πλάσσωσι. καὶ γὰρ οὗτοι βαρύντητι φωνῆς καὶ βλέμματος τραχύτητι καὶ δυσκολίᾳ τρόπων καὶ ἀμείλιχ διαίτης ὄγκον οἰκονομίας καὶ σεμνότητα μιμεῖσθαι 20 δοκοῦσι.

100 Ἐν τῷ αὐτῷ (780 b).

Δεῖ δὲ ὥσπερ ὁ κανὼν αὐτὸς ἀστραβῆς γενόμενος καὶ ἀδιάστροφος οὕτως ἀπευθύνει τὰ λοιπὰ τῇ πρὸς αὐτὸν ἐφαρμογῇ καὶ παραθέσει συνηχομιῶν, 25 παραπλησίως τὸν ἄρχοντα πρῶτον ἀρχὴν κτησάμενον ἐν ἑαυτῷ καὶ κατευθύναντα τὴν ψυχὴν καὶ καταστησάμενον τὸ ἦθος, οὕτω συναρμόττειν τὸ ὑπὲρ οὐτε γὰρ πλείοντος τρέχειν ἢ τάττειν ἀτακτοῦντος ἢ ἄρχειν μὴ ἀρχομένου. 30

τῆς Ἑλλάδος παιδεία τὰ στέρνα τῶν πολιτῶν καὶ τῶν πολιτευομένων διακόσμει. γνώμῃς γὰρ ἀνδρῶν εὖ οἰκοῦνται πόλεις, ἀλλ' οὐ λίθοις καὶ ξύλοις.

5 83 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡσπερ εἰ λέοντας ἐβούλον τρέφειν, οὐκ ἂν σοὶ τῆς πολυτελείας τῶν ζωργείων ἐμελεν, ἀλλὰ τῆς πράξεως τῶν ξφῶν· οὕτως εἰ πολιτῶν πειρᾷ προϋστασθαι, μὴ τοσοῦτον τῆς πολυτελείας τῶν ἀναστη-
10 μάτων φρόντιζε, ὅπόσον τῆς ἀνδρείας τῶν ἐνδιατριβόντων ἐπιμελοῦ.

84 Τοῦ αὐτοῦ.

Καθάπερ ἀγαθὸς πωλοδάμνης οὐ τῶν πᾶλων τοὺς μὲν ἀγαθοὺς τρέφει τοὺς δὲ δυσηλίους λιμῶττειν ἐξ,
15 ἀλλὰ τρέφει μὲν ἐπίσης ἄμφω, κολάζει δὲ μᾶλλον θάτερον ἐξισοῦν θατέρῳ βιαζόμενος μέρει· οὕτω καὶ κηδεμονικὸς ἀνὴρ καὶ πολιτικῆς ἐπιστήμων δυνάμειος τῶν πολιτῶν τοὺς μὲν εὐγνώμονας εὖ ποιεῖν ἐπιχειρεῖ τοὺς δὲ ἐμπαλιν οὐ καθάπαξ διαφθείρεσθαι
20 [ἐξ,] ἀλλὰ τροφῆς μὲν ἀμφοῖν ἤκιστα φθονεῖ, παιδεύει δὲ καὶ σφοδρότερον ἐπισπέρχει τὸν ἀντιβαίνοντα τῷ λόγῳ καὶ τῷ νόμῳ.

85 Τοῦ αὐτοῦ.

Καθάπερ οὔτε κλαγγῇ χὴν οὔτε βληκῇ καταπλήσ-
25 σεται πρόβατον, οὕτω μηδὲ πλήθους ἀνοήτου σε δεδιττέσθω φωνή.

86 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡσπερ πλήθος ἀκρίτως αἰτοῦν τί σε τῶν ἰδίων οὐ δυσωπεῖ, οὕτω μηδὲ ὄχλον ἀδίκως σε δυσωποῦντα
30 διατρικῆς.

περὶ τοὺς νόμους κείμενα, εἴπερ ὀρθῶς εἴη τεθέντα, γίγναιτ' ἂν, ἢ μάτην τοῦνομα νῶ προσήκον κέκτητ' ἂν ὁ θεὸς ἡμῖν καὶ θαυμαστὸς νόμος. καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων λόγων ὅσοι τε ἐν ποιήμασιν ἐπαινοὶ καὶ ψόγοι περὶ τινῶν λέγονται καὶ ὅσοι καταλογάδην, εἴτ' ἐν γράμμασιν εἴτε καθ' ἡμέραν ἐν ταῖς ἄλλαις πάσαις ξυνουσίαις, διὰ φιλονεικίας τε ἀμφισβητοῦνται καὶ διὰ ξυγχωρήσεων ἔστιν ὅτε καὶ μάλα μεταίω, τούτων πάντων ἂν βάσανος εἴη σαφὴς τὰ τοῦ νομοθέτου γράμματα· ἃ δεῖ κεκτημένον ἐν αὐτῷ καθάπερ ἀλεξιφάρμακα τῶν ἄλλων λόγων τὸν ἀγαθὸν δικαστὴν αὐτόν τε ὀρθοῦν καὶ αὐτὴν πόλιν, τοῖς μὲν ἀγαθοῖς μονὰς τῶν δικαίων καὶ ἐπαύξειν παρασκευάζοντα, τοῖς δὲ κακοῖς ἐξ ἀμαθίας καὶ ἀκολασίας καὶ δειλίας καὶ ξυλλήβδην πάσης ἀδικίας ἐκ τὸ δυνατόν μεταβολήν, ὅσοις ἰάσιμοι δόξαι τῶν κακῶν· οἷσι δὲ ὄντως ἐπικεκλωσμένοι, θάνατον λαμβάνειν οὕτω διατεθείσαις ψυχαῖς διανέμοντες (ὁ δὲ καίως εἴη πολλάκις ἂν εἰρημένον) ἄξιοι ἐπαίνου γίγναιτ' ἂν τῇ πάσῃ πόλει τοιοῦτοι δικασταὶ καὶ δικαστῶν ἡγεμόνες.

105 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Αἰώνα ἐπιστολῆς (321 b).

Ἐνθυμοῦ δὲ καὶ ὅτι δοκεῖς τισὶν ἐνδεεστέρως τοῦ προσήκοντος θεραπευτικὸς εἶναι. μὴ οὖν λανθάνέτω σε ὅτι διὰ τοῦ ἀρέσκειν τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὸ πρᾶττειν ἐστίν· ἢ δ' αὐθάδεια ἐρημίας ξύνουτος.

106 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ οἰκονομικοῦ (IV, 19).

Ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο ἡγοῦμαι μέγα τεκμήριον ἄφ-

93 Ἐν ταυτῷ (Gorg. 486 e).

Ἐννοῶ γὰρ ὅτι τὸν μέλλοντα βασανιεῖν ἱκανῶς
 ψυχῆς περὶ ὀρθῶς τε ζωῆς καὶ μὴ τρία ἄρα δεῖ εἶχειν,
 ἃ σὺ πάντ' ἔχεις, ἐπιστήμην τε καὶ δόξαν καὶ παρ-
 5 ρησίαν.

94 Τοῦ αὐτοῦ νόμων ιβ' (944 d).

Τὸν γὰρ κακὸν ἀεὶ δεῖ κολάζειν ἢ ἡ ἀμείνων,
 οὐ τὸν δυστυχεῖ.

95 Πλάτωνος πολιτείας γ' (389 b).

10 Ἀλλὰ μὴν καὶ ἀλήθειάν γε περὶ πολλοῦ ποιη-
 τέον· εἰ γὰρ ὀρθῶς ἐλέγομεν ἄρτι, καὶ τῷ ὄντι
 θεοῖσι μὲν ἄχρηστον ψεῦδος, ἀνθρώποις δὲ χρήσι-
 μον ὥς ἐν φαρμάκου εἶδει, δῆλον ὅτι τό γε τοιοῦτον
 15 τοῖς ἰατροῖς δοτέον, ἰδιώταις δὲ οὐχ ἅπτεον. Ἀἴλον, ἔφη.
 Τοῖς ἄρχουσι δὴ τῆς πόλεως, εἶπερ τισὶν ἄλλοις,
 προσήκει ψεύδεσθαι ἢ πολεμίων ἢ πολιτῶν ἕνεκα ἐπ'
 ὠφελείᾳ τῆς πόλεως· τοῖς δ' ἄλλοις πᾶσιν οὐχ ἅπτεον
 τοῦ τοιούτου· ἀλλὰ πρὸς γε δὴ τοὺς [τοιούτους] ἄρ-
 χοντας ἰδιώτῃ ψεύσασθαι ταυτὸν καὶ μείζον ἁμάρ-
 20 τημα φήσομεν ἢ κάμνοντι πρὸς ἰατρὸν ἢ ἀσχοῦντι
 πρὸς παιδοτρίβην περὶ τῶν τοῦ αὐτοῦ σώματος πα-
 θημάτων μὴ τἀληθὴ λέγειν, ἢ πρὸς κυβερνήτην περὶ
 τῆς νηὸς τε καὶ ναυτῶν μὴ τὰ ὄντα λέγοντι, ὅπως ἢ
 αὐτὸς ἢ τις τῶν ξυνναυτῶν πράξεως ἔχει. Ἀλη-
 25 θέστατα, ἔφη. Ἄν ἄρ' ἄλλόν τινα λαμβάνῃ ψευδό-
 μενον ἐν τῇ πόλει

τῶν οὐ δημιουργοὶ ἔασι,
 μάντιν ἢ ἱετῆρα κακῶν ἢ τέκτονα δούρων,
 κολάσει ὥς ἐπιτήδευμα εἰσάγοντα πόλεως ὥσπερ νεῶς
 30 ἀνατρεπτικόν τε καὶ ὀλέθριον. Ἐάν περ, ἢ δ' ὅς,
 ἐπὶ λόγῳ ἔργα τελεῖται.

χθείας μᾶλλον γίνεσθαι. ἐγὼ οὖν φημι ἀνδρὶ ἄρ-
 χοντι τὸ μὲν ἀνάγκης δεόμενον ἄλλοις προστακτέον
 εἶναι κολάζειν, τὸ δὲ τὰ ἄθλα ἀποδιδόναι δι' ἑαυτοῦ
 ποιητέον. ὥς δὲ ταῦτα καλῶς ἔχει μαρτυρεῖ τὰ γινώ-
 μενα. καὶ γὰρ ὅταν χοροὺς βουλώμεθα ἡμῖν ἀγω-
 νίξασθαι, ἄθλα μὲν ὁ ἄρχων προτίθησιν, ἀθροίζειν
 δὲ αὐτοὺς προστέτακται χορηγοῖς, καὶ ἄλλοις διδά-
 σκειν, καὶ ἀνάγκην προστιθέναι τοῖς ἐνδεῶς τι ποι-
 οῦσιν. οὐκ οὖν εὐθὺς ἐν τούτοις τὰ μὲν ἐπιχάρिता διὰ
 ἄρχοντος ἐγένετο, τὰ δὲ ἀντίτυπα δι' ἄλλων; Τί¹⁰
 οὖν κωλύει καὶ τἄλλα τὰ πολιτικὰ οὕτω περαινέ-
 σθαι; [Διήρηνται μὲν γὰρ ἅπασαι αἱ πόλεις, αἱ μὲν
 κατὰ φυλάς, αἱ δὲ κατὰ μοῖρας, αἱ δὲ κατὰ λόχους, καὶ
 ἄρχοντες ἐφ' ἑκάστῳ μέρει ἐφεστήκασιν· οὐκ οὖν εἰ τις
 καὶ τούτοις ὥσπερ τοῖς χοροῖς] καὶ ἄθλα προτεθείη¹¹
 εὐταξίας εὐνοπλίας ἱππικῆς, καὶ ἀλικῆς ἐν τῷ πολέμῳ
 καὶ δικαιοσύνης ἐν τοῖς συμβόλοις, εἰκὸς καὶ ταῦτα
 πάντα διὰ φιλονεικίας εὐτόνως ἀσκεῖσθαι; καὶ νῆ
 Δία, ὁρμῶντό γ' ἂν θᾶσσον ὅπου δέοι τιμῆς ὀρε-
 γόμενοι καὶ χρήματα θᾶσσον ἂν εἰσφέροιντο, ὅποτε¹²
 τούτου καιρὸς εἴη, καὶ τὸ πάντων γε χρησιμώτατον,
 ἥκιστα δὲ εἰθισμένον διὰ φιλονεικίας πράσσεσθαι,
 ἢ γεωργία καὶ αὕτη ἂν πολὺ ἐπιδοίη, εἰ τις ἄθλα
 προτιθείη [κατ' ἀγροὺς ἢ κατὰ κώμας] τοῖς μάλιστα
 τὴν γῆν ἐξεργαζομένοις καὶ τοῖς εἰς τοῦτο τῶν πο-¹³
 λιτῶν ἐρρωμένως τρεπομένοις πολλὰ ἂν ἀγαθὰ
 περαινέοιτο· καὶ γὰρ πρόσοδοι αὖξαιεν¹⁴ ἂν, καὶ ἡ
 σωφροσύνη πολὺ μᾶλλον σὺν τῇ ἀσχολίᾳ συμπαρ-
 ομαρτοῖ, καὶ μὴν κακουργίαι γε ἥσσον τοῖς ἐνεργοῖς
 ἐμψύονται. [Εἰ δὲ καὶ ἐμπορία ὠφελεῖ τι πόλιν,¹⁵
 τιμώμενος ἂν ὁ πλεῖστα τοῦτο ποιῶν καὶ ἐμπόρους
 ἂν πλείους ἀγείροι· εἰ δὲ φανερόν γένοιτο, ὅτι καὶ

κίας, οἷόν ἐστιν, οὐκ οἰκείαν ἐν τῇ αὐτοῦ ψυχῇ
ἐνοῦσαν ἥσθημένον, ἀλλ' ἀλλοτρίαν ἐν ἀλλοτρίαις
μεμελετηκότα ἐν πολλῷ χρόνῳ δεῖ αἰσθάνεσθαι, οἷον
πέφυκε κακόν, ἐπιστήμη, οὐκ ἐμπειρία οἰκεία κε-
5 χρημένον. Γενναιότατος γοῦν, ἔφη, ἔοικεν εἶναι ὁ
τοιούτος δικαστής. Καὶ ἀγαθός, ἦν δ' ἐγώ, ὃ σὺ
ἐρωτᾷς. ὁ γὰρ ἔχων ψυχὴν ἀγαθὴν ἀγαθός· ὁ δὲ
δεινὸς ἐκεῖνος καὶ καχύποπτος, [ὁ] πόλλ' αὐτὸς ἡδι-
κηκώς καὶ πανοῦργός τε καὶ σοφὸς οἰόμενος εἶναι, ὅταν
10 μὲν ὁμοίοις ὁμιλῇ, δεινὸς φαίνεται ἐξευλαβούμενος,
πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ παραδείγματα ἀποσκοπῶν· ὅταν
δὲ ἀγαθοῖς καὶ πρεσβυτέροις ἤδη πλησιάσῃ, ἀβέλ-
τερος αὐτῷ φαίνεται ἀπιστῶν παρὰ καιρὸν καὶ ἀγνοῶν
ὕγιες ἥθους, ἅτε οὐκ ἔχων παραδείγματα τοῦ τοιού-
15 του· πλεονάκεις δὲ πονηροῖς ἢ χρηστοῖς ἐντυγχάνων,
σοφώτερος ἢ ἀμαθέστερος δοκεῖ εἶναι αὐτῷ τε καὶ
ἄλλοις. Παντάπασιν μὲν οὖν, ἔφη, ἀληθῆ. Οὐ τοί-
νυν, ἦν δ' ἐγώ, τοιοῦτον χρὴ τὸν δικαστὴν ζητεῖν
τὸν ἀγαθόν τε καὶ σοφόν, ἀλλὰ τὸν πρότερον· πο-
20 νηρία μὲν γὰρ ἀρετὴν τε καὶ αὐτὴν οὐ ποτ' ἂν γνῶιῃ·
ἀρετὴ δὲ φύσεως παιδευομένης χρόνῳ ἅμα αὐτῆς τε
καὶ πονηρίας ἐπιστήμην λήψεται· σοφὸς οὖν οὗτος,
ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, ἀλλ' οὐχ ὁ κακὸς γίγνεται. Καὶ ἐμοί,
ἔφη, ξυνδοκεῖ. Οὐκ οὖν καὶ λατρικὴν οἶαν εἰπομεν
25 μετὰ τῆς τοιαύτης δικαστικῆς κατὰ πόλιν νομοθε-
τήσεις, αἱ τῶν πολιτῶν σοὶ τοὺς μὲν εὐφυεῖς τὰ
σώματα καὶ τὰς ψυχὰς θεραπεύουσι τοὺς δὲ μή,
ὅσοι μὲν κατὰ τὸ σῶμα τοιοῦτοι, ἀποθνήσκουσιν
εἰς αἴσους, τοὺς δὲ κατὰ τὴν ψυχὴν κακοφνεῖς τε καὶ
30 ἀνιάτους καὶ αὐτοὶ ἀποκτενοῦσι; Τὸ γοῦν ἄρι-
στον, ἔφη, αὐτοῖς τε τοῖς πάσχουσιν καὶ τῇ πόλει
οὕτω πέφανται.

3 Εὐριπίδου Φοινίσσαις (503).

Ἐγὼ γὰρ οὐδέν, μήτερ, ἀποκρύψας ἔρῳ·
ἄστρων ἂν ἔλθοιμ' αἰθέρος πρὸς ἀντολάς
καὶ γῆς ἐνερθε δυνατός ὦν δρᾶσαι τάδε,
τὴν θεῶν μεγίστην ὥστ' ἔχειν τυραννίδα.

4 Τοῦ αὐτοῦ Φοινίσσαις (524).

Εἴπερ γὰρ ἀδικεῖν χρή, τυραννίδος πέρι
κάλλιστον ἀδικεῖν, τᾶλλα δ' εὐσεβεῖν χρεῶν.

5 Τοῦ αὐτοῦ Ἀρχελάφ.

Τυραννίδ', ἡ θεῶν δευτέρα νομίζεται·
τὸ μὴ θανεῖν γὰρ οὐκ ἔχει, τὰ δ' ἄλλ' ἔχει.

6 Τοῦ αὐτοῦ Αἰγεί.

Ἀνδρὸς δ' ὑπ' ἐσθλοῦ καὶ τυραννεῖσθαι καλόν.

7 Ἡσίοδος ἐν Θεογονίᾳ (96).

Ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες· ὃ δ' ὄλβιος, ὅντινα μούσῃσι¹⁵
φίλωνται· γλυκερὴ οἱ ἀπὸ στόματος ῥέει αὐδή.

8 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Κλειτοφῶντος (408a).

[Ὅστις τῇ ψυχῇ μὴ ἐπίσταται χρῆσθαι, τῷ τοι-
ούτῳ ἄμεινον δούλῳ ἢ ἐλευθέρῳ διάγειν τὸν βίον.]
ἔστιν ἄρα καθάπερ πλοίου παραδόντι τὰ πηδάλια²⁰
τῆς διανοίας ἄλλῳ τῷ μαθόντι τὴν τῶν ἀνθρώπων
κυβερνητικήν, ἣν δὴ σὺ πολιτικήν ὧ Σώκρατες
ἐπονομάξεις πολλάκις, τὴν αὐτὴν δὲ ταύτην δικα-
στικήν τε καὶ δικαιοσύνην ὡς ἔστι λέγων.

9 Ἰσοκράτους Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι (§. 5 sqq.).²⁵

Αἱ μὲν τοίνυν ὀλιγαρχίαι καὶ δημοκρατίαι τὰς
ισότητος τοῖς μετέχουσι τῶν πολιτειῶν ζητοῦσι, καὶ
τοῦτο εὐδοκίμει παρ' αὐταῖς, ἐὰν ἕτερος ἑτέρου μη-
δὲν δύνῃται πλέον ἔχειν, ὃ τοῖς πονηροῖς συμφέρον
ἐστίν. αἱ δὲ μοναρχίαι πλεῖστον μὲν νέμονται τῷ³⁰

101 Ἐν τῷ αὐτῷ (780 e).

Ἀλλὰ τῶν τοιούτων καὶ τοσούτων, ἃ θεοὶ χαρίζονται, δῶρων καὶ ἀγαθῶν οὐκ ἔστιν ἀπόλαυσις οὐδὲ χρήσις ὁρθῇ δίκῃ νόμου καὶ δίκης καὶ ἄρχοντος.
5 δίκη μὲν οὖν νόμου τέλος ἐστί, νόμος δὲ ἄρχοντος ἔργον, ἄρχων δὲ εἰκὼν θεοῦ τοῦ πάντα κοσμοῦντος.

102 Ἐν τῷ αὐτῷ (782 b).

Ἐν μὲν τοῖς ταπεινοῖς καὶ ἀσθενέσι καὶ ἰδιώταις τῷ ἀδυνάτῳ δεδεμένον τὸ ἀνόητον, εἰς τὸ * ἁμαρ-
10 τάνειν, ὥσπερ ἐν ὀνείρασι φανύλοισι τοῖς πάθεσι τὴν ψυχὴν διαταράττει συνεξαναστῆναι ταῖς ἐπιθυμίαις μὴ δυναμένην· ἡ δὲ ἐξουσία παραλαβοῦσα τὴν κακίαν νεῦρα τοῖς πάθεσι προστίθῃσι. καὶ τὸ Διονυσίου ἀληθές ἐστιν· ἔφη γὰρ ἀπολαύειν μάλιστα τῆς
15 ἀρχῆς ὅταν ταχέως ὁ βούλεται ποιῇ. μέγας οὖν ὁ κίνδυνος βουλευσασθαι ἢ μὴ δεῖ τὸν ἢ βούλεται ποιεῖν δυνάμενον. ὅξυν ἡ κακία τῆς ἐξουσίας δρόμον ἔχουσα πᾶν πάθος ἐξωθεῖ, ποιοῦσα τὴν ὀργὴν φθόνον, τὸν ἔρωτα μοιχείαν, τὴν πλεονεξίαν δήμεν-
20 σιν· ἐὰν μὴ βάρος ἔχων ὁ λόγος ἐπιθλίβῃ καὶ πιέξῃ τὴν ἐξουσίαν.

103 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (311 a).

Τὰ μὲν γὰρ σωφρόνων ἀρχόντων ἦδη σφόδρα μὲν εὐλαβῇ καὶ δίκαια καὶ σωτήρια, δριμύτητος δὲ
25 καὶ τινος ἱταμότητος ὀξείας καὶ πρακτικῆς ἐνδεδίται. Δοκεῖ γοῦν δή.

104 Πλάτωνος νόμων δωδεκάτῳ (957 e).

Πρὸς ἃ πάντα χρὴ τὸν μέλλοντα δικαστὴν ἴσον ἔσεσθαι κατὰ δίκην βλέπειν τε καὶ κεκτημένον γράμ-
30 ματα αὐτῶν περὶ μανθάνειν· πάντων γὰρ μαθημάτων κυριώτατον μανθάνοντα βελτίω γίγνεσθαι τὰ

νεικίας λυμαινονται τοις κοινοις· οἱ δ' ἐν ταῖς μοναρχίαις ὄντες, οὐκ ἔχοντες ὅτῳ φθονήσουσιν, περὶ ἀπάντων ὡς οἷόν τε ἐστι τὰ βέλτιστα πράττουσιν.

15 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐπειθ' οἱ μὲν ὑστεροῦσι τῶν πραγμάτων· τὸν μὲν γὰρ πλεῖστον χρόνον ἐπὶ τοῖς ἰδίοις διατρέβουσιν, ἐπειδὴν δὲ εἰς τὰ συνέδρια συνέλθωσι, πλεονάκως ἂν τις αὐτοὺς εὖροι διαφερομένους ἢ κοινῇ βουλευομένους· οἱ δ' οὔτε συνεδρίων οὔτε χρόνων αὐτοῖς ἀποδεδειγμένων, ἀλλὰ καὶ τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας¹⁰ ἐπὶ ταῖς πράξεσιν ὄντες, οὐκ ἀπολείπονται τῶν καιρῶν, ἀλλ' ἕκαστον ἐν τῷ δέοντι πράττουσιν.

Ἐτι δὲ οἱ μὲν [πρὸς ἀλλήλους] δυσμενῶς ἔχουσι καὶ βούλουτ' ἄν καὶ τοὺς πρὸ αὐτῶν ἄρχοντας καὶ τὸν ἐφ' αὐτοῖς ὡς κάκιστα διοικῆσαι τὴν πόλιν, ἢ¹⁵ ὡς μεγίστην δόξαν αὐτοὶ λαμβάνωσιν· οἱ δὲ διὰ παντὸς τοῦ βίου κύριοι τῶν πραγμάτων ὄντες εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον καὶ τὰς εὐνοίας ἔχουσι.

16 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ δὲ μέγιστον· τοῖς γὰρ κοινοῖς οἱ μὲν ὡς ἰδίοις,²⁰ οἱ δὲ ὡς ἄλλοτριῶις προσέχουσι τὸν νοῦν, καὶ συμβούλοις χρῶνται περὶ αὐτῶν οἱ μὲν τῶν ἀστῶν τοῖς τολμηροτάτοις, οἱ δὲ ἐξ ἀπάντων ἐκλεξάμενοι τοὺς φρονιμωτάτους· καὶ τιμῶσιν οἱ μὲν τοὺς ἐν τοῖς ὄχλοις εἰπεῖν δυναμένους, [οἱ δὲ τοὺς χρῆσθαι τοῖς²⁵ πράγμασιν ἐπισταμένους.]

17 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐ μόνον δὲ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις καὶ τοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην γιγνομένοις αἱ μοναρχίαι διαφέρουσιν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν τῷ πολέμῳ πλεονεξίας ἀπάσας³⁰ περιειλήφασι. Καὶ γὰρ παρασκευάσασθαι δυνάμεις

χοντος ἀρετῆς εἶναι, ὃ ἂν ἐκόντες ἔπωνται καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς παραμένειν ἐθέλωσιν.

107 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (305 b).

Ἴθι δὴ καὶ τὴν τῶν δικαστῶν τῶν ὀρθῶς δικα-
 5 ζόντων θεασάμεθα δύναμιν. Πάνυ μὲν οὖν. Ἄρ'
 οὖν ἐπὶ πλεον τὶ δύναται τοῦ περὶ τὰ ξυμβόλαια
 πάνθ' ὅσα κείται νόμιμα παρὰ νομοθέτου βασιλέως
 παραλαβοῦσα κρίνειν, εἰς ἐκεῖνα σκοποῦσα τὰ τε
 δίκαια ταχθέντ' εἶναι καὶ ἄδικα, τὴν αὐτῆς ἰδίαν
 10 ἀρετὴν παρεχομένη, τοῦ μήθ' ὑπὸ τινων δώρων,
 μήθ' ὑπὸ φόβων μήτ' οἰκτων, μήθ' ὑπὸ τινος ἄλ-
 λης ἐχθρας μήτε φιλίας ἡττηθεῖσα παρὰ τὴν τοῦ
 νομοθέτου τάξιν ἐθέλειν ἂν τὰ ἀλλήλων ἐγκλήματα
 διαίρειν; Οὐκ ἀλλὰ ὅσῃ δὸν ὅσον εἰρηκας, ταύτης ἐστὶ
 15 τῆς δυνάμεως ἔργον.

108. Ξενοφῶντος ἐν τῷ ὀργδῳ (1, 1) τῆς
 Κύρου παιδείας.

Πολλάκις μὲν δὴ, ὧ ἄνδρες, καὶ ἄλλοτε κατε-
 νόησα, ὅτι ἄρχων ἀγαθὸς οὐδὲν διαφέρει πατρὸς
 20 ἀγαθοῦ. οἷ τε γὰρ πατέρες προνοοῦσι τῶν παιδων,
 ὅπως μήποτε αὐτοὺς τὰγαθὰ ἐπιλείψῃ. Κύρος τε μοι
 δοκεῖ νῦν συμβουλεύειν ἡμῖν ἀφ' ὧν ἂν μάλιστα εὐ-
 δαιμονοῦντας διατελοίημεν.

109 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ Ἰέρωνος (c. 9).

25 Ἐπιμέλειαί γε μέντοι μοι δοκοῦσιν αἱ μὲν πάνυ
 πρὸς ἐχθραν ἄγειν, αἱ δὲ πάνυ διὰ χαρίτων εἶναι.
 τὸ μὲν γὰρ διδάσκειν τε ἃ ἐστί βέλτιστα καὶ τὸν
 κάλλιστα ταῦτα ἐξεργαζόμενον ἐπαινεῖν καὶ τιμᾶν,
 αὕτη μὲν ἡ ἐπιμέλεια διὰ χαρίτων γίγνεται· τὸ δὲ
 30 τὸν ἐνδεῶς τι ποιοῦντα λοιδορεῖν τε καὶ ἀναγκάζειν
 καὶ ζημιοῦν καὶ κολάζειν, ταῦτα δ' ἀνάγκη δι' ἀπε-

πολλὰ τᾷ γὰρ βαρυνόμενον, ὥς ἀπὸ τᾶς ματρὸς αὐτοῦ
 μόγις ἐπάρθαι, αἱ μὴ θεόμοιρός τις ἐμπνοίῃσις ἐλέφ
 ζῶν συνᾶψεν αὐτὸ τῷ κρέσσονι μέρει, δεικνῦσα τὴν
 ἰερὰν τῷ γεννάτορος πότιν, ὥς ἀδύνατον ἐκείνῳ
 θεάσασθαι. ἐν δὲ τᾷ γὰρ καὶ παρ' ἑμὶν ἀριστοφανεύει
 τον μὲν ὠνθρωπος, θειότερον δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ
 κοινῇ φύσει πλεονεκτέων τῷ κρέσσονι, τὸ μὲν σκᾶ-
 νος τοῖς λοιποῖς ὅμοιος, οἷα γεγονῶς ἐκ τᾶς αὐτᾶς
 ὕλης, ὑπὸ τεχνίτα δ' εἰργασμένος λώστω, ὃς ἐτεχνί-
 τευσεν αὐτὸν ἀρχετύπῳ χρώμενος ἑαυτοῦ. ὥς εἶθε¹⁰
 ἦν τᾶς ἀνθρωπίνης φύσεως δυνατὸν ἀφελὲν τὸ καὶ
 παιδοῦς τινος δέεσθαι· τάδε γὰρ τᾶς ἐπιγίῳ φανό-
 τατος λείψανον, καθ' ἃν ἐπικάρον ὄν τὸ ζῶον αὐτᾶς
 οὐκ ἄμοιρεῖ· αἱ δὲ πού τις καὶ ἐν αὐτῷ θειότερος ἢ
 κατ' ἄλλα συσταίῃ, ποτ' οὐδὲν ἂν τᾶς παιδοῦς¹⁵
 δέοιτο.

23 Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς τοὺς οἰκείους
 Δίῳνος ἐπιστολῆς (354 a).

Λέγω γὰρ δὴ διατιθετοῦ τινα τρόπον διαλεγόμε-
 νος, ὥς δυοῖν τυραννεύσαντί τε καὶ τυραννευθέντι,²⁰
 ὥς ἐνὶ ἐκατέρῳ παλαιὰν ἐμὴν ξυμβουλὴν. καὶ νῦν
 δὲ ὅ γ' ἐμὸς λόγος ἂν εἴη ξύμβουλος τυράννῳ παντὶ
 φεύγειν μὲν τοῦνομά τε καὶ τοῦργον τοῦτο, εἰς βα-
 σιλείαν δέ, εἰ δυνατόν εἴη, μεταλαβεῖν. δυνατόν δέ,
 ὥς ἐδειξεν ἔργῳ σοφὸς ἀνὴρ καὶ ἀγαθὸς Λυκοῦργος,²⁵
 ὃς ἰδὼν τὸ τῶν οἰκείων γένος ἐν Ἀργεὶ καὶ Μεσσηνίᾳ
 ἐκ βασιλείων εἰς τυράννων δύναμιν ἀφικομένους καὶ
 διαφθείραντας ἑαυτούς τε καὶ τὴν πόλιν ἐκατέρους
 ἐκατέρων, δεισας περὶ τῆς αὐτοῦ πόλεως ἅμα καὶ γέ-
 νους, φάρμακον ἐνήμεγκε τὴν τῶν γερόντων ἀρχὴν³⁰
 καὶ τὸν τῶν ἐφόρων δεσμόν, τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς

σωτήριον· ὥστε γενεὰς τοσαύτας ἤδη μετ' εὐκλείας
 σώζεσθαι, νόμος ἐπειδὴ κύριος ἐγένετο [καὶ] βασι-
 λεὺς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' οὐκ ἄνθρωποι τύραννοι
 νόμων.

5 24 Ἡροδότου ἱστορίας τρίτης (82) Δαρείου
 δ' ἡμηγορίας.

Ὅστανος μὲν ἐκέλευεν ἐς μέσον Πέρσῃσι κατα-
 θεῖναι τὰ προήγματα. ἐμοὶ δὲ τὰ μὲν εἶπε Μεγάβυζος
 ἐς τὸ πλήθος ἔχοντα δοκέει ὀρθῶς λέξαι· τὰ δὲ ἐς
 10 ὀλιγαρχίην οὐκ ὀρθῶς. τριῶν γὰρ προκειμένων καὶ
 πάντων τῶν λέγω ἀρίστων ἐόντων, δῆμον τε ἀρί-
 στου καὶ ὀλιγαρχίης καὶ μονάρχου, πολλῶ τοῦτο
 προέχειν λέγω· ἀνδρὸς γὰρ ἑνὸς τοῦ ἀρίστου οὐδὲν
 ἄμεινον ἂν φανείη· γνώμη γὰρ τοιαύτη χρώμενος
 15 ἐπιτροπεύει ἂν ἀμωμήτως τοῦ πλήθους, σιγῶτό τε
 ἂν βουλευμάτα ἐπὶ δυσμενέας ἀνδρας οὕτω μάλιστα·
 ἐν δὲ ὀλιγαρχίῃ, πολλοῖσιν ἀρετὴν ἐπασκένουσιν ἐς
 τὸ κοινόν, ἔχθρα ἴδια ἰσχυρὰ φιλέει ἐγγίνεσθαι·
 αὐτοὺς γὰρ ἕκαστος βουλόμενος κορυφαῖος εἶναι γνώ-
 20 μῃσί τε νικᾶν, ἐς ἔχθρα μεγάλα ἀλλήλοισιν ἀπικνέου-
 νται, ἐξ ὧν στάσεις ἐγγίνονται· ἐκ δὲ τῶν στάσεων
 φόνος, ἐκ δὲ τοῦ φόνου ἀπέβη εἰς μοναρχίην· καὶ
 ἐν τούτῳ διέδεξεν, ὅσῳ ἐστὶ τοῦτο ἄριστον. δῆμον
 τε αὖ ἄρχοντας ἀδύνατον μὴ οὐ κακότητα ἐγγίνε-
 25 σθαι· κακότητος τοίνυν ἐγγινομένης ἐς τὰ κοινὰ,
 ἔχθρα μὲν οὐκ ἐγγίνεται τοῖσι κακοῖσι, φιλίαι δὲ
 ἰσχυραί· οἱ γὰρ κακοῦντες τὰ κοινὰ συγκλύσαντες
 ποιεῖουσιν· τοῦτο δὲ τοιοῦτο γίνεται ἐς ὃ ἂν προστάς
 τις τοῦ δήμου τοὺς τοιοῦτους παύσῃ· ἐκ δὲ αὐτῶν
 30 θαναμάζεται. οὗτος δὴ ὑπὸ τοῦ δήμου θωυμαζόμενος
 ἐφάνη ἐὼν μούναρχος· καὶ ἐν τούτῳ δηλοὶ καὶ οὗτος,

ὡς ἡ μοναρχίη κράτιστον. ἐνὶ δ' ἔπει πάντα συλλαβόντα εἰπεῖν, κότεν ἡμῖν ἡ ἐλευθερίη ἐγένετο καὶ τευ δόντος; κότερα παρὰ δήμου ἢ ὀλιγαρχίης ἢ μοναρχου; ἔχω τοίνυν γνώμην ἡμέας ἐλευθερωθέντας διὰ ἓνα ἄνδρα τὸ τοιοῦτο περιστέλλειν· [χωρίς δὲ τοῦτου πατρίους νόμους μὴ λύειν ἔχοντας εὖ· οὐ γὰρ ἄμεινον.]

25 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (276 b).

Ἐπιμέλεια δέ γε ἀνθρωπίνης ξυμπάσης κοινωνίας οὐδεμία ἂν ἐθελήσειεν ἕτερα μᾶλλον καὶ πρό-
10 τερα τῆς βασιλικῆς φάναι, καὶ κατὰ πάντων ἀνθρώπων ἀρχῆς εἶναι τέχνη. Λέγεις ὀρθῶς. Μετὰ ταῦτα δέ γε, ὦ Σώκρατες, ἄρα ἐννοοῦμεν ὅτι πρὸς αὐτῇ δὴ τῷ τέλει συχνὸν αὐτὴ διημαρτάνετο; Τὸ ποῖον; Τόδε· ὡς ἄρα εἰ καὶ διανοήθημεν ὅτι μάλιστα τῆς¹⁵ δίποδος ἀγέλης εἶναι τινα θρεπτικὴν τέχνην, οὐδέ τι μᾶλλον ἡμᾶς ἔδει βασιλικὴν αὐτὴν εὐθύς καὶ πολιτικὴν ὡς ἀποτετελεσμένην προσαγορεύειν. Τί μὴν; Πρῶτον μὲν ὃ λέγομεν τοῦνομα μετασκευασθῆναι πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν μᾶλλον προσαγαγόντας, ἢ τὴν²⁰ τροφήν· ἔπειτα ταύτην τέμνειν· οὐ γὰρ σμικρὰς ἂν ἔχοι τμήσεις ἐτι. Ποίας; Ἦτε τὸν θεῖον ἂν πον διελοίμεθα νομέα χωρὶς, καὶ τὸν ἀνθρώπινον ἐπιμελητήν. Ὀρθῶς. Αὐτῶς δέ γε τὴν ἀπονεμηθεῖσαν ἐπιμελητικὴν δίχα τέμνειν ἀναγκαῖον ἦν. Τίνι; Τῷ²⁵ βιαίῳ τε καὶ ἐκουσίῳ. Τί δή; Καὶ ταύτῃ που τὸ πρότερον ἀμαρτάνοντες, εὐηθέστερα τοῦ δέοντος εἰς ταυτὸν βασιλέα καὶ τύραννον ξυνέθεμεν, ἀνομοιοτάτους ὄντας αὐτούς τε καὶ τὸν τῆς ἀρχῆς ἐκατέρου τρόπον. Ἀληθῆ.
30

ΤΥΠΟΘΗΚΑΙ ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ. ΜΗ.

1 Εὐριπίδου Πλεισθένει.

Δήμω δὲ μήτε πᾶν ἀναρτήσης κράτος,
μήτ' αὐ κακώσῃς πλοῦτον ἐντιμον τιθείς,
5 μηδ' ἄνδρα δῆμῳ πιστὸν ἐκβάλης ποτέ,
μηδ' αὖξε καιροῦ μείζον, οὐ γὰρ ἀσφαλές,
μή σοι τύραννος λαμπρὸς ἐξ ἀστοῦ φανῇ.
κόλουνε δ' ἄνδρα παρὰ δίκην τιμώμενον·
πόλει γὰρ εὐτυχοῦντες οἱ κακοὶ νόσος.

10 2 Εὐριπίδου.

Ἄλλ' οὐ πρόπει τύραννον, ὥς ἐγὼ φρονῶ,
οὐδ' ἄνδρα χρηστὸν νεῖκος αἰρεσθαι κακός·
τιμὴ γὰρ αὕτη τοῖσιν ἀσθενεστέροις.

3 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

15 Ὁ δ' ἥσυχος φίλοις τ' ἀσφαλὲς φίλος
πόλει τ' ἄριστος· μὴ τὰ κινδυνεύματα
αἰνεῖτ'· ἐγὼ γὰρ οὔτε ναυτίλον φιλῶ
τολμῶντα λίαν οὔτε προστάτην χθονός.

4 Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.

20 Δεῖ τοῖσι πολλοῖς τὸν τύραννον ἀνδάνειν.

5 Εὐριπίδου.

Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ.

6 Σοφοκλῆς Οἰδιπόδι (Τγρ. 54).

Ὡς εἶπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς,
15 σὺν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν.
ὥς οὐδέν ἐστιν οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
ἐρημος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων πόλιν.

νεικίας λυμαινονται τοις κοινοῖς· οἱ δ' ἐν ταῖς μοναρχίαις ὄντες, οὐκ ἔχοντες ὅτῳ φθονήσουσιν, περὶ πάντων ὡς οἶόν τε ἐστί τὰ βέλτιστα πράττουσιν.

15 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐπειθ' οἱ μὲν ὑστεροῦσι τῶν πραγμάτων· τὸν μὲν γὰρ πλεῖστον χρόνον ἐπὶ τοῖς ἰδίοις διατρέβουσιν, ἐπειδὴν δὲ εἰς τὰ συνέδρια συνέλθωσι, πλεονάκεις ἂν τις αὐτοὺς εὔροι διαφερομένους ἢ κοινῇ βουλευομένους· οἱ δ' οὔτε συνεδρίων οὔτε χρόνων αὐτοῖς ἀποδεδειγμένων, ἀλλὰ καὶ τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας¹⁰ ἐπὶ ταῖς πράξεσιν ὄντες, οὐκ ἀπολείπονται τῶν καιρῶν, ἀλλ' ἕκαστον ἐν τῷ δέοντι πράττουσιν.

Ἔτι δὲ οἱ μὲν [πρὸς ἀλλήλους] δυσμενῶς ἔχουσι καὶ βούλονται ἔν καὶ τοὺς πρὸ αὐτῶν ἄρχοντας καὶ τὸν ἐφ' αὐτοῖς ὡς κάκιστα διοικῆσαι τὴν πόλιν, ἔν¹⁵ ὡς μεγίστην δόξαν αὐτοὶ λαμβάνωσιν· οἱ δὲ διὰ παντὸς τοῦ βίου κύριοι τῶν πραγμάτων ὄντες εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον καὶ τὰς εὐνοίας ἔχουσι.

16 Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ δὲ μέγιστον· τοῖς γὰρ κοινοῖς οἱ μὲν ὡς ἰδίοις,²⁰ οἱ δὲ ὡς ἄλλοτρίοις προσέχουσι τὸν νοῦν, καὶ συμβούλοις χρῶνται περὶ αὐτῶν οἱ μὲν τῶν ἀσπῶν τοῖς τολμηροτάτοις, οἱ δὲ ἐξ ἀπάντων ἐκλεξάμενοι τοὺς φρονιμωτάτους· καὶ τιμῶσιν οἱ μὲν τοὺς ἐν τοῖς ὄχλοις εἰπεῖν δυναμένους, [οἱ δὲ τοὺς χρῆσθαι τοῖς²⁵ πράγμασι πισταμένους.]

17 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐ μόνον δὲ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις καὶ τοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάστην γιγνομένοις αἱ μοναρχίαι διαφέρουσιν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν τῷ πολέμῳ πλεονεξίας ἀπάσας³⁰ περιειλήφασι. Καὶ γὰρ παρασκευάσασθαι δυνάμεις

καὶ χρῆσασθαι ταύταις, ὥστε καὶ λαθεῖν καὶ ὀφθῆ-
 ναι· καὶ τοὺς μὲν πείσαι, τοὺς δὲ βιάσασθαι, [παρὰ
 δὲ τῶν ἐκπρίσθαι,] τοὺς δὲ ταῖς ἄλλαις θεραπέαις
 προσαγαγέσθαι, μᾶλλον αἱ τυραννίδες τῶν ἄλλων
 5 πολιτειῶν οἰαί τέ εἰσι· καὶ ταῦτα ἐκ τῶν ἔργων ἄν
 τις οὐχ ἤττον ἢ τῶν λόγων πιστεύσειεν.

18 Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ μόνον δὲ τὰς φύσεις αὐτὰς νομίζετε τοῦ χα-
 λεποῦς ἢ πρᾶους εἶναι τοὺς τυράννους, ἀλλὰ καὶ τὸν
 10 τρόπον τὸν τῶν πολιτῶν. πολλοὶ γὰρ ἤδη διὰ τὴν
 κακίαν τὴν τῶν ἀρχομένων τραχύτερον ἢ κατὰ τὴν
 αὐτῶν γνώμην ἄρχειν ἠναγκάσθησαν.

19 Δημοκρίτου.

Φύσι τὸ ἄρχειν οἰκίῳ τῷ κρέσσονι.

15 20 Ἐκ τῶν Σερρήνου ἀπομνημονευμάτων.

Ὅτε Κροῖσος ἦρχε Λυδῶν, τὸν ἀδελφὸν μεθ'
 αὐτοῦ κατέστησεν ἄρχοντα· προσελθὼν δέ τις τῶν
 Λυδῶν "ὦ βασιλεῦ" εἶπε "πάντων ἐπὶ γῆς καλῶν ὁ
 ἥλιος τοῖς ἀνθρώποις αἰτιός ἐστι, καὶ οὐδὲν ἂν εἴη
 20 τῶν ἐπὶ γῆς μὴ τοῦ ἡλίου ἐπιλάμποντος· ἀλλ' εἰ
 θέλουσι δύο ἥλιοι γενέσθαι, κίνδυνος πάντα συμ-
 φλεχθέντα διαφθάρῃναι. οὕτως ἓνα μὲν βασιλεύ-
 οντα δέχονται Λυδοὶ καὶ σαπῆρα πιστεύουσιν εἶναι·
 δύο δὲ ἅμα οὐκ ἂν ἀνάσχοιντο."

25 21 Κρισπίνου κατὰ Διονυσίου.

Ὅτι βασιλέως μὲν καὶ τὸ βλέμμα ἀρκεῖ μόνον·
 καὶν ἰδῇ μόνον, τὸ ἀληθὲς βεβασιύσεται.

22 Ἐκ φάντου ἐκ τοῦ περὶ βασιλείας.

Ἐπὶ δὲ γὰς ἄνθρωποι ἀπρωκισμένον χοῖμα καὶ
 30 πολὺ τᾶς καθαρωτέρας φύσιος ἐλαττεύμενον καὶ

21 Φιλίππου.

Φίλιππος ὁ βασιλεὺς ἔλεγε δεῖν τὸν βασιλεῖα μνημονεύειν ὅτι ἄνθρωπος ὢν ἐξουσίαν εἴληφεν ἰσθ-
δεον, ἵνα προαιρεῖται καλὰ μὲν καὶ θεῖα, φωνῇ δὲ
ἀνθρωπίνῃ χρηταί. 5

22 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (306 c).

Τόδε δὴ κατανοητέον ἰδόντι ξυναπάσας τὰς εἰρη-
μένας ἐπιστήμας, ὅτι πολιτικὴ γε αὐτῶν οὐδεμία
ἀνεφάνη· τὴν γὰρ ὄντως [οὔσαν] βασιλικὴν οὐκ αὐ-
τὴν δεῖ πράττειν, ἀλλὰ ἄρχειν τῶν δυναμένων πράτ- 10
τειν, γιννώσκουσιν τὴν ἀρχὴν τε καὶ ὁρμὴν τῶν
μεγίστων ἐν ταῖς πόλεσιν, εὐκαιρίας τε πέρι καὶ
ἀκαιρίας· τὰς δ' ἄλλας τὰ προσταχθέντα δρᾶν.
Ὅρθως.

23 Θεοβούλου.

Φεῦγε μὲν τὸν φθόνον τῶν πολλῶν, φυλάσσου
δὲ τὰς ἐπιβουλὰς τῶν μισούντων. 15

24 Χείλωνος.

Μετὰ τῆς ἰσχύος τὴν πραότητα σῶξε, ἵνα μὴ
φοβερός ἀλλ' αἰδοῦς ἄξιός φαίνη τοῖς ἐντυγχά- 20
νουσιν.

25 Ἰσαίου.

Χρὴ τοὺς νόμους μὲν τίθεσθαι σφοδρῶς, πρα-
τέως δὲ κολάζειν ἢ ὥς ἐκείνοι κελεύουσι.

26 Σωκράτης.

Σωκράτης ἔλεγεν ἀμείνονα βασιλεῖα εἶναι τὸν
ἑαυτοῦ δυνάμενον ἄρχειν τῶν παθῶν. 25

27 Δημητρίου.

Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς Πτολεμαίῳ τῷ βασιλεῖ
παρῆναι τὰ περὶ βασιλείας καὶ ἡγεμονίας βιβλία 30

σωτήριον· ὥστε γενεὰς τοσαύτας ἤδη μετ' εὐκλείας
σώζεσθαι, νόμος ἐπειδὴ κύριος ἐγένετο [καὶ] βασι-
λεὺς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' οὐκ ἄνθρωποι τύραννοι
νόμων.

5 24 Ἡροδότου ἱστορίας τρίτης (82) Δαρείου
δὴμηγορίας.

Ὅστανης μὲν ἐκέλευεν ἐς μέσον Πέρσῃσι κατα-
θεῖναι τὰ πρήγματα. ἐμοὶ δὲ τὰ μὲν εἶπε Μεγάβυζος
ἐς τὸ πλήθος ἔχοντα δοκέει ὀρθῶς λέξαι· τὰ δὲ ἐς
10 ὀλιγαρχίην οὐκ ὀρθῶς. τριῶν γὰρ προκειμένων καὶ
πάντων τῶν λέγω ἀρίστων ἑόντων, δήμου τε ἀρί-
στου καὶ ὀλιγαρχίης καὶ μονάρχου, πολλῶ τοῦτο
προέχειν λέγω· ἀνδρὸς γὰρ ἑνὸς τοῦ ἀρίστου οὐδὲν
ἄμεινον ἂν φανείη· γνώμη γὰρ τοιαύτη χρώμενος
15 ἐπιτροπενεὺς ἂν ἀνωμήτως τοῦ πλήθους, σιγῶτό τε
ἂν βουλευμάτα ἐπὶ δυσμενέας ἀνδρας οὕτω μάλιστα·
ἐν δὲ ὀλιγαρχίᾳ, πολλοῖσιν ἀρετὴν ἐπασκένουσιν ἐς
τὸ κοινόν, ἔχθρα ἴδια ἰσχυρὰ φιλέει ἐγγίνεσθαι·
αὐτοὺς γὰρ ἕκαστός βουλόμενος κορυφαῖος εἶναι γνώ-
20 μῃσί τε νικᾶν, ἐς ἔχθρα μεγάλα ἀλλήλοισιν ἀπικνέον-
ται, ἐξ ὧν στάσεις ἐγγίνονται· ἐκ δὲ τῶν στάσεων
φόνος, ἐκ δὲ τοῦ φόνου ἀπέβη εἰς μουναρχίην· καὶ
ἐν τούτῳ διέδεξεν, ὅσῳ ἐστὶ τοῦτο ἄριστον. δήμου
τε αὖ ἄρχοντος ἀδύνατον μὴ οὐ κακότητα ἐγγίνε-
25 σθαι· κακότητος· τοίνυν ἐγγινομένης ἐς τὰ κοινὰ,
ἔχθρα μὲν οὐκ ἐγγίνεται τοῖσι κακοῖσι, φιλίαι δὲ
ἰσχυραί· οἱ γὰρ κακοῦντες τὰ κοινὰ συγκύψαντες
ποιέουσι· τοῦτο δὲ τοιοῦτο γίνεται ἐς ὃ ἂν προστάς
τις τοῦ δήμου τοὺς τοιούτους παύσῃ· ἐκ δὲ αὐτῶν
30 θαναμάζεται. οὗτος δὴ ὑπὸ τοῦ δήμου θωυμαζόμενος
ἐφάνη ἐὼν μόνναρχος· καὶ ἐν τούτῳ δηλοῖ καὶ οὗτος,

35 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄρχε σεαυτοῦ μηδὲν ἤττον ἢ καὶ τῶν ἄλλων· καὶ τοῦτο ἡγού βασιλικώτατον, ἐάν περ μηδεμιᾷ δουλεύῃς τῶν ἡδονῶν, ἀλλὰ κρατῇς τῶν ἐπιθυμιῶν μᾶλλον ἢ τῶν πολιτῶν.

36 Τοῦ αὐτοῦ.

Νόμιζε τῶν τιμῶν ἀληθεστάτας εἶναι μὴ τὰς ἐν τῷ φανερῷ μετὰ δέους γιγνομένας, ἀλλ' ὅταν αὐτοὶ παρ' αὐτοῖς ὄντες μᾶλλον σου τὴν γνώμην ἢ τὴν τύχην θαυμάζωσι.

37 Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ τοὺς μὲν ἄλλους ἀξίου κοσμίως ξῆν, τοὺς δὲ βασιλέας ἀτάκτως· ἀλλὰ τὴν σεαυτοῦ σωφροσύνην παράδειγμα τοῖς ἄλλοις καθίστη, γινώσκων ὅτι τὸ τῆς πόλεως ὅλης ἥθος ὁμοιοῦται τοῖς ἄρχουσι.

38 Τοῦ αὐτοῦ.

Περὶ πλείονος ποιοῦ δόξαν καλὴν ἢ πλουτὸν μέγαν τοῖς παισὶ καταλιπεῖν· ὁ μὲν γὰρ θνητὸς ἢ δ' ἀθάνατος· καὶ δόξης μὲν χρήματα κτητὰ δόξα δὲ χρημάτων οὐκ ὠνητὴ· καὶ τὰ μὲν καὶ τοῖς φανύλοις παραγίνεται, τὴν δὲ οὐχ οἶόν τε ἀλλ' ἢ τοὺς διενεγκόντας κτήσασθαι.

39 Τοῦ αὐτοῦ.

Κράτιστον μὲν τῆς ἀκμῆς τῶν καιρῶν τυγχάνειν ἐπειδὴ δὲ δυσκαταμαθήτως ἔχουσιν, ἐλλείπειν αἰρῶν μᾶλλον ἢ πλεονάζειν· αἱ γὰρ μετριότητες μᾶλλον ἐν ταῖς ἐνδείαις ἢ ταῖς ὑπεροχαῖς ἰσχύουσιν.

40 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅτι ἂν ἀκριβῶσαι βουλευθῆς, ὧν ἐπίστασθαι προσήκει τοὺς βασιλέας, ἐμπειρίᾳ μέτιθι καὶ φιλο-

ΤΥΠΟΘΗΚΑΙ ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ. ΜΗ.

1 Εὐριπίδου Πλεισθένεια.

Δήμω δὲ μήτε πᾶν ἀναρτήσης κράτος,
μήτ' αὐ κακώσης πλοῦτον ἐντιμον τιθεῖς,
5 μηδ' ἄνδρα δῆμω πιστὸν ἐκβάλης ποτέ,
μηδ' αὖξε καιροῦ μεῖζον, οὐ γὰρ ἀσφαλές,
μή σοι τύραννος λαμπρὸς ἐξ ἀστοῦ φανῇ.
κόλουε δ' ἄνδρα παρὰ δίκην τιμώμενον·
πόλει γὰρ εὐτυχοῦντες οἱ κακοὶ νόσος.

102 Εὐριπίδου.

Ἄλλ' οὐ πρόπει τύραννον, ὥς ἐγὼ φρονῶ,
οὐδ' ἄνδρα χρηστὸν νεῖκος αἰρεσθαι κακοῖς·
τιμὴ γὰρ αὕτη τοῖσιν ἀσθενεστέροις.

3 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

15 Ὁ δ' ἥσυχος φίλοις τ' ἀσφαλὲς φίλος
πόλει τ' ἄριστος· μὴ τὰ κινδυνεύματα
αἰνεῖτ'· ἐγὼ γὰρ οὔτε ναυτίλλον φιλῶ
τολμῶντα λίαν οὔτε προστάτην χθονός.

4 Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.

20 Δεῖ τοῖσι πολλοῖς τὸν τύραννον ἀνδάνειν.

5 Εὐριπίδου.

Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσία.

6 Σοφοκλῆς Οἰδιπόδι (Τυγ. 54).

Ὡς εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς,
25 σὺν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν.
ὥς οὐδέν ἐστιν οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
ἐρημος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων πόλιν.

Πολὺ γὰρ ῥᾶν ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκεν.

47 Ἐκ τῶν ἐπὶ τὰ σοφῶν (Plut. Mor. p. 152 a).

Ἐμοὶ μὲν, ἔφη ὁ Σόλων, δοκεῖ μάλιστα ἂν ἐνδοξος γενέσθαι καὶ βασιλεὺς καὶ τύραννος, εἰ δημοκρατίαν ἐκ μοναρχίας κατασκευάσεις τοῖς πολίταις. δευτερος δὲ Βίας εἶπεν, εἰ ἀτρόποις χρῶτο τοῖς νόμοις τῆς πατρίδος. ἐπὶ τούτῳ δὲ Θαλῆς ἔφησεν εὐδαιμονίαν ἄρχοντος νομίζειν, εἰ τελευτήσεις γηράσας κατὰ φύσιν. τέταρτος Ἀνάχαρσις, εἰ μὴ μόνος εἴη φρόνιμος. πέμ-
πτος δὲ Κλεόβουλος, εἰ μηδενί, ἔφη, πιστεῦοι τῶν συνόντων. ἔκτος δ' ὁ Πιττακός, εἰ τοὺς ὑπηκόους ὁ ἄρχων παρασκευάσεις φοβεῖσθαι μὴ αὐτόν, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ. ὕστατος δ' ὁ Χεῖλων εἶπε κάλλιστον εἶναι βασιλέα τὸν μὴ μόνου τοῦ φοβερὸν εἶναι φροντίζοντα. 15

48 Ἰσοκράτους Εὐαγόρου (c. 19).

Ἄλλ' οὕτω θεοφιλῶς καὶ φιλανθρωπῶς διώκει τὴν πόλιν ὥστε τοὺς ἀφικνουμένους μὴ μᾶλλον Εὐαγόραν τῆς ἀρχῆς ζηλοῦν ἢ τοὺς ἀρχομένους τῆς ἐκείνου βασιλείας. ἅπαντα γὰρ τὸν χρόνον διετέλεσεν οὐδένα μὲν ἀδικῶν, τοὺς δὲ χρηστοὺς τιμῶν· καὶ σφόδρα μὲν ἀπάντων ἄρχων, νομίμως δὲ τοὺς ἐξαμαρτάνοντας κολάζων.

49 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐδὲν μὲν συμβούλων δεόμενος, ὅμως δὲ τοῖς φίλοις συμβουλευόμενος.

50 Πολλὰ μὲν [τῶν ὁμιλούντων ἐταίρων] χρωμένῳ ἡττώμενος, ἀπάντων δὲ τῶν ἐχθρῶν περιγιγνόμενος.

51 Τοῦ αὐτοῦ.

Σεμνὸς ὢν οὐ ταῖς τοῦ προσώπου συναγωγαῖς. 30

ἀλλὰ ταῖς τοῦ βίου κατασκευαῖς· οὐδὲ πρὸς ἐν ἀτά-
κτως οὐδὲ ἀνωμάλως διακείμενος, ἀλλ' ὁμοίως τὰς
ἐν τοῖς λόγοις ὁμολογίας, ὥσπερ τὰ ἐν τοῖς ἱεροῖς δια-
φυλάττων.

5 52 Τοῦ αὐτοῦ.

Τοὺς μὲν φίλους ταῖς εὐεργεσίαις ὑφ' αὐτὸν
ποιούμενος, τοὺς δὲ ἄλλους τῇ μεγαλοψυχίᾳ κατα-
δουλούμενος.

53 Τοῦ αὐτοῦ.

10 Φοβερός ὢν οὐ τῷ πολὺ χαλεπαίνειν, ἀλλὰ τῷ
πολὺ τῶν ἄλλων ὑπερβάλλειν.

54 Τοῦ αὐτοῦ.

Μέγα φρονῶν οὐκ ἐπὶ τοῖς διὰ τύχην, ἀλλὰ ἐπὶ
τοῖς δι' αὐτὸν γιγνομένοις.

15 55 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἠγούμενος τῶν ἡδονῶν, οὐκ ἀγόμενος ὑπ' αὐτῶν.

56 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὀλίγοις πόνοις πολλὰς φαστάνας κτώμενος, ἀλλ'
οὐ διὰ μακρᾶς φάθυμίας μεγάλους πόνους ὑπολειπό-
20 μενος.

57 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅλως δὲ οὐδὲν παραλείπων ὢν προσεῖναι τοῖς
βασιλεῦσι πρέπει, ἀλλ' ἐξ ἐκάστης πολιτείας ἐκλεγό-
μενος τὸ βέλτιστον· καὶ δημοτικὸς μὲν ὢν τῇ τοῦ
5 πλήθους θεραπείᾳ, πολιτικὸς δὲ τῇ τῆς πόλεως διοι-
κήσει, στρατηγικὸς δὲ τῇ πρὸς τοὺς κινδύνους εὐ-
βουλίᾳ, τυραννικὸς δὲ τῷ πᾶσι τούτοις διαφέρειν.

58 Ἰσοκράτης Νικοκλεῖ (ad Niccol. 7).

Ποίει μὲν μηδὲν μετ' ὀφγῆς, δόκει δὲ τοῖς ἄλλοις,

ὅταν σοι καιρὸς ᾗ. καὶ δεινὸς μὲν φαίνεται τῷ μηδὲν
σε λανθάνειν τῶν γιγνομένων, πρῶτος δὲ τῷ τὰς τι-
μωρίας ἐλάττους ποιεῖσθαι τῶν ἀμαρτανομένων.

59 Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Δίωνος οί-
κειους ἐπιστολῆς (354 e).

Δουλεία γὰρ καὶ ἐλευθερία ὑπερβάλλουσα μὲν
ἐκατέρᾳ πάγκαλον, ἔμμετρος δὲ οὐσα πανάγαθον·
μετρία δὲ ἡ θεῶν δουλεία, ἄμετρος δὲ ἡ τοῖς ἀνθρώ-
ποις. θεὸς δὲ ἀνθρώποις σῶφροσι νόμος, ἄφροσι δὲ
ἡδονή.

60 Ξενοφῶντος ἐν τῷ ὀγδόῳ (2, 14) τῆς Κύ-
ρου παιδείας.

Καὶ λόγος δὲ αὐτοῦ ἀπομνημονεύεται, ὥς λέγοι
παραπλήσια ἔργα εἶναι νομέως ἀγαθοῦ καὶ βασιλέως
ἀγαθοῦ. τὸν τε γὰρ νομέα χρῆναι ἄρα ἔφη εὐδαί-
μονα ποιοῦντα τὰ κτήνη χρῆσθαι αὐτοῖς, ἡ δὲ προβά-
των εὐδαιμονία· τὸν τε βασιλέα ὡσαύτως εὐδαίμο-
νας πόλεις καὶ ἀνθρώπους ποιοῦντα χρῆσθαι αὐτοῖς.

61 Διωτογένεος Πυθαγορείου ἐκ τοῦ
περὶ βασιλείας.

Βασιλεὺς κ' εἶη ὁ δικαιοτάτος, δικαιοτάτος δὲ ὁ
νομιμώτατος. ἄνευ μὲν γὰρ δικαιοσύνης οὐδεὶς ἂν
εἶη βασιλεὺς, ἄνευ δὲ νόμῳ δικαιοσύνη. τὸ μὲν γὰρ
δίκαιον ἐν τῷ νόμῳ ἐντί, ὁ δὲ γε νόμος αἰτίας τῷ δι-
καίῳ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἤτοι νόμος ἐμψυχός ἐντι ἡ νόμι-
μος ἄρχων· διὰ ταῦτ' ὦν ὁ δικαιοτάτος καὶ νομιμώ-
τατος. ἔργα δὲ βασιλέως τρία, τό τε στραταγὲν καὶ
δικασπολὲν καὶ θεραπέυεν θεῶς· στραταγὲν μὲν ὦν
καλῶς δυνασέεται πολεμὲν καλῶς ἐπισταθεὶς, δικασ-
πολὲν δὲ καὶ διακούεν πάντων τῶν ὑπ' αὐτὸν φύσιν
δικαίῳ καὶ νόμῳ καλῶς ἐκμαθὼν, θεραπέυεν δὲ τῷς

κτᾶσθαι καὶ ἀναγινώσκειν· ἃ γὰρ οἱ φίλοι τοῖς βασιλεῦσιν οὐ θαρροῦσι παραινεῖν, ταῦτα ἐν τοῖς βιβλίοις γέγραπται. Plut. Mor. p. 189 d.

28 Ἰσοκράτους (ad Nicoel. 27 sqq.).

5 Φίλους κτῶ μὴ πάντας τοὺς βουλομένους, ἀλλὰ τοὺς τῆς σῆς φύσεως ἀξίους ὄντας, μηδὲ μεθ' ὧν ἥδιστα συνδιατρίψεις, ἀλλὰ μεθ' ὧν ἄριστα τὴν πόλιν διοικήσεις.

29 Τοῦ αὐτοῦ.

10 Τοιούτους ἐφίστη τοῖς πράγμασι τοῖς μὴ διὰ σοῦ γιγνομένοις, ὥς αὐτὸς τὰς αἰτίας ἔξων ὧν ἂν ἐκείνοι πράξωσι.

30 Τοῦ αὐτοῦ.

Πιστοὺς ἡγοῦ μὴ τοὺς ἅπαν ὅ τι ἂν ποιῆς ἢ λέγῃς ἐπαινοῦντας, ἀλλὰ τοὺς τοῖς ἀμαρτανομένοις ἐπιτιμῶντας.

31 Τοῦ αὐτοῦ.

Λίδου παρρησίαν τοῖς εὖ φρονοῦσιν, ἵνα περὶ ὧν ἂν ἀμφιγνοῆς ἔχῃς τοὺς ἐπιδοκιμάζοντας.

20 32 Τοῦ αὐτοῦ.

Λιόρα καὶ τοὺς τέχνη κολακεύοντας καὶ τοὺς μετ' εὐνοίας θεραπεύοντας, ἵνα μὴ πλεῖον οἱ πονηροὶ τῶν χρηστῶν ἔχωσιν.

33 Τοῦ αὐτοῦ.

25 Ἄκουε τοὺς λόγους τοὺς περὶ ἀλλήλων, καὶ πειρᾷ γνωρίζειν ἅμα τοὺς τε λέγοντας ὅποιοί τινές εἰσι καὶ περὶ ὧν ἂν λέγῃσι.

34 Τοῦ αὐτοῦ.

Ταῖς αὐταῖς κόλαξας ζημίαις τοὺς ψευδῶς διαβάλλοντας αἷς περ τοὺς ἔξαμαρτάνοντας.

ἀλλ' αὐτὸν νικῆν ταύταν, μηδ' ὅμοιον ἦμεν τοῖς πό-
 λοις ἀλλὰ ἐπὶ πολλὸν διαφέροντα τούτων, μηδ' ἔργον
 ἀγεῖσθαι τὰν ἀδουὰν ἀλλὰ μᾶλλον τὰν ἀνδραγαθίαν
 ἅμα δὲ καὶ πρέπον τὸν ἐτέρων ἄρχεν χρήζοντα τῶν
 αὐταύτω παθέων πρῶτον δύνασθαι ἄρχεν. περὶ γε 5
 μᾶν τᾷς πλεονεκτίας ὅδε λόγος· δεῖ γὰρ ἐς τοῦτο πε-
 πᾶσθαι τὰ χρήματα ὥστε φίλως εὐεργετὲν καὶ δεο-
 μένως ὑπολαμβάνεν καὶ ἐχθρῶς δὲ μετὰ δίκας ἀμύ-
 νεσθαι· ἀδίστα γὰρ ἂ μετ' ἀρετᾶς ἀπόλαυσις τᾷς
 εὐτυχίας. ὁ δ' αὐτὸς τρόπος καὶ ἐπὶ τᾷς ὑπεροχῆς· 10
 δεῖ γὰρ καθυπερέχεν τῶς ἄλλως ἀρετᾶ καὶ κατταύ-
 ταν ἄξιον κρίνεσθαι τῷ ἄρχεν, ἀλλὰ μὴ καττὸν πλου-
 τὸν ἢ τὰν δύναμιν ἢ τὰν ρώμαν τὰν τῶν ὀπλῶν· ὁ
 μὲν γάρ τι κοινὸν ἐντι καὶ τῶν τυχόντων, ὁ δὲ κοι- 15
 νὸν καὶ τῶν ἀλόγων ζώων, ὁ δὲ κοινὸν καὶ τῶν τυ-
 ράννων, ὁ δὲ μόνον ἰδίον τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων.
 ὥστε ὅστις βασιλεὺς σώφρων μὲν ἐντὶ περὶ τὰς ἀδο-
 νὰς, κοινωνατικὸς δὲ περὶ τὰ χρήματα, φρόνιμος δὲ
 καὶ δεινὸς περὶ τὰν ἀρετάν, οὗτός κ' εἴη καττὰν
 ἀλάθην βασιλεὺς. ἔχει δὲ καὶ ὁ δᾶμος τῶν μερέων 20
 τᾷς τῷ ἀνθρώπῳ ψυχᾷ τὰν ἀναλογίαν ταύταν τῶν
 ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν· ἂ μὲν γὰρ πλεονεκτία γίνε-
 ται περὶ τὸ ἀγεόμενον μέρος τᾷς ψυχᾷς, λογικὰ γὰρ
 ἂ ἐπιθυμία· ἂ δὲ φιλοτιμία καὶ θηριότης περὶ τὸ
 θυμοειδές, τοῦτο γὰρ τὸ ζέον καὶ δυναμικὸν μέρος 25
 τᾷς ψυχᾷς· ἂ δὲ φιλαδονία περὶ τὸ ἐπιθυματικόν,
 τοῦτο γὰρ τὸ θῆλυ καὶ ὑγρὸν μέρος τᾷς ψυχᾷς· ἂ
 δὲ γε ἀδικία τελειοτάτα κακία καὶ σύνθετος εἴσα
 περὶ ὅλαν γίνεται τὰν ψυχάν. ὅθεν ὡς λύραν καὶ
 πόλιν εὐνομουμένην δεῖ συναρμόσασθαι βασιλεῖ 30
 ὄρον δικαιοτάτον καὶ νόμῳ τάξιν ἐν αὐτῷ πρῶτον
 καταστασάμενον, εἰδότα διότι τῷ πλάθους, ὃ δὲ δω-

σοφία· τὸ μὲν γὰρ φιλοσοφεῖν τὰς ὁδοὺς σοι δείξει,
τὸ δ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων γυμνάζεσθαι ἄμεινόν σε
χρησθαι τοῖς πράγμασι ποιήσει.

41 Τοῦ αὐτοῦ.

5 Θεώρει τὰ γιννόμενα καὶ τὰ συμπίπτοντα καὶ
τοῖς ιδιώταις καὶ τοῖς τυράννοις· ἐὰν γὰρ τὰ παρε-
ληλυθότα μνημονεύης, ἄμεινον καὶ περὶ τῶν μελλόν-
των βουλευσῇ.

42 Πλουτάρχου ἐκ τῆς περὶ φιλίας.

10 Ἡμερότητι τοίνυν καὶ εὐεργεσία μᾶλλον ἢ φόβῳ
πρὸς εὐνοίαν ὑπακτέον.

43 Ἐν ταυτῷ.

Ἡλίους οὖν εἶναι δεῖ μετὰ τοῦ ἔμφρονος εἰς τὸ
κοινῇ λυσιτελεῖς.

15 44 Ἀργιπίνου.

Ὁ Ἀργιπίνος ἡγεμονεύων ἐπειράτο τοὺς κατα-
δικαζομένους ὑπ' αὐτοῦ πείθειν, ὅτι προσήκει αὐ-
τοῖς καταδικασθῆναι. οὐ γὰρ ὥς πολέμιος αὐτοῖς,
ἔφη, οὐδ' ὥς ληστής καταφέρω τὴν ψῆφον αὐτῶν,
20 ἀλλ' ὥς ἐπιμελητὴς καὶ κηδεμών, ὥσπερ καὶ ὁ ἱατρὸς
τὸν τεμνόμενον παραμυθεῖται καὶ πείθει παρέχειν
ἑαυτόν.

45 Κότυς.

Κότυς ὁ τῶν Θρακῶν βασιλεὺς πικρὸς ἦν τῶν
35 ὑπηκόων κολαστής. τῶν οὖν φίλων τις πρὸς αὐτόν
εἶπε "μανία τοῦτό ἐστι, καὶ οὐ βασιλεία". ὃ δὲ "ἀλλ'
ἢ ἐμὴ" ἔφη "αὕτη μανία τοὺς ἀρχομένους σώφρονας
ποιεῖ."

46 Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν δευτέρου

30 (p. 25, 23).

ἦθος τὰς ψυχᾶς καὶ κατὰς πράξιαις καὶ κατὰν κίνα-
 σιν καὶ κατὰν θέσιν τῷ σώματος, ὥστε τὼς ποταν-
 γασμένως αὐτὸν κατακοσμηθῆμεν καταπεπλεγμένως
 αἰδοί τε σωφροσύνης τε καὶ διαθέσει τε περὶ τὰν ἐπι-
 κρέπῃαν· οὐ γὰρ μῆον αὐλῶ καὶ ἁρμονίας ἢ τῷ ἀγαθῷ ὁ
 βασιλέως ποταύγασις ὀφείλει τρέπεν τὰς ψυχὰς τῶν
 ποταυγασμένων. καὶ περὶ μὲν σεμνότητος ἄλλης εἰρή-
 σθω· περὶ δὲ χρηστότατος νῦν ὑποθέσθαι πειρασού-
 μαι. χραστὸς γὰρ ἐσσεῖται πᾶς βασιλεὺς τὸ μὲν καθόλου
 δίκαιός τε ὢν καὶ ἐπιεικής καὶ εὐγνώμων. ἐντι γὰρ ἂ 10
 δικαιοτάς κοινωνίας συνακτικὰ καὶ συνεκτικὰ, καὶ
 μόνῃ γε ὢν πρὸς τὼς πλατὺν ἢ τοιαῦτα διάθεσις ἁρ-
 μοσταί τὰς ψυχᾶς. ὃν λόγον γὰρ ἔχει θυμὸς ποτὶ κί-
 νησιν καὶ ἁρμονία ποτὶ φωνάν, τοῦτον ἔχει τὸν λόγον
 δικαιοτάς ποτὶ κοινωνίαν· κοινὸν γὰρ ἀγαθόν ἐντι καὶ 15
 ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων, εἴγε δὴ συναρμοστικά ἐντι
 κοινωνίας πολιτικάς. ἢ δὲ ἐπιεικέα καὶ εὐγνώμοσυνα
 πάρεδροί τινές ἐντι τὰς δικαιοσύνας, ἢ μὲν τὸ ἀπό-
 τομον τὰς βλάβας μαλθαίνουσα, ἢ δὲ τοῖς ἐπὶ ποσὸν
 ἀμπλακίσκουσι συγγνώμας ἀπομερίζουσα. δεῖ δὲ τὸν 20
 ἀγαθὸν βασιλέα βοηθατικόν τε ἦμεν τῶν δεομένων
 καὶ εὐχάριστον δέ, βοηθήσαν δὲ μὴ καθ' ἓνα ποιή-
 σασθαι τρόπον, ἀλλ' ὅπως ἂν δυνατόν ἦ· εὐχάρι-
 στον δ' ἦμεν δεῖ μὴ ποτὶ μέγεθος ἀποβλέποντα τὰς
 τιμᾶς, ἀλλὰ ποττὸν τρόπον καὶ τὰν προαίρεσιν τῷ 25
 τιμέοντος· ἀβαρέα δὲ δεῖ ἦμεν ποτὶ πάντας ἀνθρώ-
 πως, μάλιστα δὲ ποττὼς μήονας καὶ καταδεεστέρας
 ταῖς τύχαις· οὗτοι γὰρ ὥσπερ τοὶ νοσίουντες τοῖς σώ-
 μασιν οὐδὲν ὑπομένεν δύνανται τῶν βαρέων. ἐχοντι
 γὰρ τὰς διαθέσεις τοιαύτας καὶ οἱ θεοὶ καὶ μάλιστα 30
 ὁ κρατέων πάντων Ζεὺς· καὶ γὰρ οὗτος σεμνὸς μὲν
 ἐντὶ καὶ τίμιος διὰ τε τὰν ὑπεροχάν καὶ τὸ μέγεθος

ἀλλὰ ταῖς τοῦ βίου κατασκευαῖς· οὐδὲ πρὸς ἕν ἀτάκτως οὐδὲ ἀνωμάλως διακείμενος, ἀλλ' ὁμοίως τὰς ἐν τοῖς λόγοις ὁμολογίας, ὥσπερ τὰ ἐν τοῖς ἱεροῖς διαφυλάττων.

5 52 Τοῦ αὐτοῦ.

Τοὺς μὲν φίλους ταῖς εὐεργεσίαις ὑφ' αὐτὸν ποιούμενος, τοὺς δὲ ἄλλους τῇ μεγαλοψυχίᾳ καταδουλούμενος.

53 Τοῦ αὐτοῦ.

10 Φοβερὸς ὢν οὐ τῷ πολὺν χαλεπαίνειν, ἀλλὰ τῷ πολὺν τῶν ἄλλων ὑπερβάλλειν.

54 Τοῦ αὐτοῦ.

Μέρα φρονῶν οὐκ ἐπὶ τοῖς διὰ τύχην, ἀλλὰ ἐπὶ τοῖς δι' αὐτὸν γιγνομένοις.

15 55 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐγούμενος τῶν ἡδονῶν, οὐκ ἀρόμενος ὑπ' αὐτῶν.

56 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὀλίγοις πόνοις πολλὰς ῥαστώνας κτώμενος, ἀλλ' οὐ διὰ μακρᾶς ῥαθυμίας μεγάλους πόνους ὑπολείπο-

20 μενος.

57 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅλως δὲ οὐδὲν παραλείπων ὢν προσεῖναι τοῖς βασιλεῦσι πρέπει, ἀλλ' ἐξ ἐκάστης πολιτείας ἐκλερόμενος τὸ βέλτιστον· καὶ δημοτικὸς μὲν ὢν τῇ τοῦ
25 πλήθους θεραπείᾳ, πολιτικὸς δὲ τῇ τῆς πόλεως διοικήσει, στρατηγικὸς δὲ τῇ πρὸς τοὺς κινδύνους εὐ-
βουλίᾳ, τυραννικὸς δὲ τῷ πᾶσι τούτοις διαφέρειν.

58 Ἴσοκράτης Νικοκλεῖ (ad Nicocl. 7).

Ποίει μὲν μηδὲν μετ' ὀργῆς, δόκει δὲ τοῖς ἄλλοις,

64 Ἐκφάντου τοῦ Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ βασιλείας.

Ὅτι μὲν ἅπαντος ζῶν φύσις ποτὶ τε τὸν κόσμον ἄρμονται καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ πολλοῖς μοι δοκεῖ τε-
κμαρίοις φανερόν ἤμεν. συμπνείονσα γὰρ οὕτω καὶ
συνδεδεμένα τὰν ἀρίστην τε ἅμα καὶ ἀναγκαίαν ἀπο-
λουθίαν ὁπαθεῖ φύμα τῷ παντὸς περιγεομένα ποτὶ
τε τὰν κοινὰν εὐκοσμίαν καὶ ποττὰν ἰδίου ἐκάστω
διαμονάν· παρὸ καὶ τόδε κόσμος ποταγορεύεται καὶ
ἐντι τῶν ὄντων ζῶων τεληότατον. ἐν δὲ τοῖς μέρεσιν 10
αὐτῷ πολλοῖς τε ὄντεσι καὶ διαφόροις τὰν φύσιν
ἐξάρχει τι ζῶον καὶ οἰκηότατον ἐν γενοῖν καὶ διὰ τὸ
μετέχειν πλῆθον τῷ θεῷ. καὶ ἐν μὲν τῇ τῷ θεῷ ὄντος
ἀεὶ φύσει τὰ τὰν πρῶταν καὶ μεγίστην ἀκολουθίαν
ἔχοντα ἀσπάζεται... καὶ τοὶ πλάνατες ἀστέρες· ἐν δὲ 15
τῇ χώρᾳ τῇ σελάνας ἐνεσθεν τὰ δι' εὐθείας ὥστα
σώματα ἃ τῷ δαίμονος φύσις ἔχει τὰν διεξαγωγάν·
ἐν δὲ τῇ γῇ καὶ παρ' ἅμιν ἀριστοφνέστατον μὲν ὦν-
θρωπος, θεϊότατον δ' ὁ βασιλεὺς, ἐν τε κοινῇ φύσει
πλεονεκτέων τῷ κρέσσονος, τὸ μὲν σκᾶνος τοῖς λοι- 20
ποῖς ὅμοιος, οἷα γεγονῶς ἐκ τᾶς αὐτᾶς ὕλης, ὑπὸ
τεχνίτα δ' εἰργασμένος λῶστω, ὃς ἐτεχνίτευσεν αὐτὸν
ἀρχετύπῳ χρώμενος ἑαυτῷ· κατασκευάσμα δὲ ὦν ὁ
βασιλεὺς ἐν καὶ μόνον ἐντὶ οἷα τύπος τῷ ἀνωτέρῳ
βασιλεῶς, τῷ μὲν πεποιηκότι γνώριμον ἀεὶ, τοῖς δ' 25
ἀρχομένοις ὥς ἐν φωτὶ τῇ βασιλῇ βλεπόμενον. τῇδε
γὰρ κρίνεται τε καὶ δοκιμάζεται· ὥς τὸ κράτιστον ἐν
παντοῖς ζῶον ἀετὸς ἀντωπὸν ἄλλῳ γενόμενον· χῶπι
τᾶς βασιλῆας δὲ λόγος αὐτός, θείας τε ἐάσας καὶ δι'
ὑπερβολὰν λαμπρότατος θυφοράτῳ, αἱ μὴ τοῖς γνα- 30
σίοις· μαρμαρυγαὶ τε γὰρ πολλαὶ καὶ σκοτοδιναῖαι
ὥς ἐφ' ὕψος ὀδυνηὸν ἐπιβάντας τῶς νόθως ἀπῆλεγ-

ξαν· τοῖς δὲ προσηγόντως κατ' οἰκηότατα πρὸς αὐ-
 τὰν ἐπὶ τοῦτο ἀφιγμένοις οἰκήσιμος, κεχρησθαι δυ-
 ναμένοις αὐτᾶ. ἃ μὲν ὦν βασιλῆα χρημα ἐλλικρινές τε
 καὶ ἀδιάφθορόν ἐντι καὶ δι' ὑπερβολὰν θειότατος
 5 δυσέφικτον ἀνθρώπῳ. δεῖ δὲ καὶ τὸν ἐς αὐτὰν κατα-
 στάντα καθαρώτατόν τε ἦμεν καὶ διαυγέστατον τὰν
 φύσιν, ὥς μὴ τὸ λαμπρότατον ἀφανίξῃ ἐν σπύλοις
 τοῖς ὑφ' αὐτῷ· καθὼ καὶ τῷς ἀγιωτάτως τόπως ἐκα-
 λίδωσάν τινες καὶ τῶν ἀντιασάντων ἐνιοι μισροὶ τῷς
 10 ἀντιάξαντας αὐτοῖς. βασιλῆα δὲ τὸν ὁμιλήσοντα φύ-
 σιός τε ἀχράντω δεῖ μετέχεν ἐπιστάμεν τε αὐτὸν
 ὅσῳ τῶν ἄλλων ἐντὶ θειότερος ὅσῳ τε ἄττεροι αὐτῷ,
 οἷς δὴ κατὰ λόγον ἀπεικάζων ἑαυτὸν ἄριστ' ἂν ἑαυτῷ
 τε χρῶτο καὶ τοῖς ὑποτεταγμένοις. καὶ τοῖς μὲν ἄλ-
 15 λοῖς ἀνθρώποις, αἵκα ἀμαρτάνωντι, ὁσιωτάτα κάθα-
 ρσις ἐξομοιωθῆμεν τοῖς ἀρχόντεσσιν, αἵτε νόμος αἵτε
 βασιλεὺς διέπει τὰ κατ' αὐτῶς· οἷ δ' εἴ τι τῷ κρέσ-
 σονος δέοντος διὰ τὰν φύσιν ἀμπλακόντες οὐ μακρὰν
 οὐδ' ἀπφικισμένως οἱ χρηθ θεῶ μὲν ὥς εὐθύ τῆς ὥφε-
 20 λείας τυγχάνεν. οὔτε γὰρ τὸν κόσμον διζοῖτο ἂν τις
 ἐν αὐτῷ τε ὦν καὶ μέρος ἐκείνω, οὔτ' ἂν ἀνόητος εἴη
 τῷ διέποντος αὐτὸν ὁ ἀτέρων αὐτὸς ἄρχων. ἃ δ' εὐ-
 κοσμία πολλὰ καὶ τὸ μηδὲν ἄναρχον εὐρὲν δύνα-
 σθαι καὶ τῷ τρόπῳ τῆς ἀρχῆς διδάσκαλον. ἐκλάμπει
 25 γὰρ αὐτᾶς εὐθύ τὸ καλόν, ἂν ὁ μιμασόμενος δι' ἀρε-
 τὰν αὐτῷ τε φίλος, ὃν μεμίμαται, καὶ πολὺ πλέον
 τοῖς ὑπ' αὐτὸν τεταγμένοις. οὐ γὰρ ἂν τις θεοφιλῆς
 ὦν μισέοιτο ὑπ' ἀνθρώπων, ἐπεὶ οὐδὲ τὰ ἄστρα οὐδ'
 ὁ σύμπας κόσμος ἐχθαίρει τὸν θεόν· αἱ δὲ κα ἐμίσει
 30 τὸν ἀγεμονεύοντα, οὗ κα εἶπετο πειθόμενος αὐτῷ·
 τὸ δ' ἐκείνον ἄρχεν εὐ αἵτιον τῷ καὶ τῷσδε ἄρχεσθαι
 καλῶς. ἐγὼ μὲν ὦν ὑπολαμβάνω καὶ τὸν ἐπὶ τῆς γᾶς

βασιλέα δύνασθαι μηδεμιᾶ τῶν ἀρετῶν ἐλαττοῦσθαι
 τῷ κατ' ὠρανὸν βασιλέως· ἀλλ' ὥσπερ αὐτὸς ἀπό-
 δαμόν τι ἐντὶ χρῆμα καὶ ξένον· ἐκεῖθεν ἀφιεγμένον πρὸς
 ἀνθρώπως, καὶ τὰς ἀρετὰς ἂν τις αὐτῷ ἔργα ὑπολά-
 βοι τῷ θεῷ καὶ δι' ἐκεῖνον αὐτῷ. σκοπεόντι δ' ἄρ-
 ᾱθεν ἀλάθῃ λόγος· κοινωνία τε γὰρ πρῶτα τε πάν-
 των καὶ ἀναγκαιοτάτα τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει, ἃς
 μετέχει μὲν ὁ παρ' ἡμῖν βασιλεὺς, μετέχει δὲ καὶ ὁ
 ἐν τῷ παντὶ πάντα διέπων· συνεστάναι γὰρ χωρὶς
 φιλίας καὶ κοινωνίας ἀμάχανον· σκοποίη δ' ἂν τις¹⁰
 ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν συμπολιτευομένων, ἐξελθὼν τῷ
 λόγῳ τὰν κατὰ συνάθῃαν κοινωνίαν· ἐλάττων γὰρ
 αὐτὰ τῆς τε θείας φύσιος καὶ τῆς βασιλικῆς· οὐ γὰρ
 δέονται τὰν τοιαύταν δέησιν ἀλλήλων, καθ' ἃν συν-
 εκπορευόντες τῶν ὑστεροῦντι, ἀναπλαροῦντι κοινὰν¹⁵
 τὰν βοήθῃαν· τέλειοι γὰρ κατ' ἀρετάν· ἃ δ' ἐν τῇ
 πόλει φιλία κοινῷ τινος τέλεος ἐχομένα τὰν τῷ παν-
 τὸς ὁμόνοιαν μεμύματα· ἄνευ δὲ τῆς περὶ τὰς ἀρχὰς
 διατάξιος οὐδεμία ἂν πόλις οἰκοῖτο· ἐς δὲ ταύταν νό-
 μων τε δεῖται καὶ τινὸς προστασίας πολιτικῆς τό τε²⁰
 ἄρχον καὶ τὸ ἀρχόμενον, εἴπερ σώζοιτο δι' αὐτό. ἐκ
 τούτων κοινὸν ἀγαθὸν εὐαρμοστία τις καὶ τῶν πολλῶν
 ὁμοφωνία μετὰ πειθοῦς συναδοίσας. ὁ κατ' ἀρετὴν
 ἐξάρχων καλεῖται τε βασιλεὺς καὶ ἐντι, ταύτην ἔχων
 φιλίαν τε καὶ κοινωνίαν ποτὶ τὼς ὑπ' αὐταυτον, ἄνευ²⁵
 ὁ θεὸς ἔχει ποτὶ τε τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. ὅταν
 δὲ τὰν εὐνοίαν χρῆ παρασκευάζεσθαι πρῶτον μὲν
 παρὰ τῷ βασιλέως ἐς τὼς βασιλευομένους, δεύτερον
 δὲ παρὰ τῶνδε ἐς τὸν βασιλέα, ὅποια γεννάτορος
 ποτὶ υἱέα καὶ ποτὶ ποιμναὴν νομέως καὶ νόμῳ ποτὶ³⁰
 χρωμένως αὐτῷ.

65 Ἐν ταυτῷ.

Μία γὰρ ἀρετὰ πρὸς τὸ ἄρχεν ἀνθρώπων καὶ
 πρὸς τὸν αὐτῷ βίον. χρήσεται δ' οὐδενὸς δι' ἐνδειαν
 ποτιλαμβάνων εἰς ὑπηρεσίαν τὰν αὐτὸς αὐτῷ, ἀλλ'
 5 ὥς κατὰ φύσιν ἐνεργῶν· κοινωνίας γὰρ ἐάσας οὐ-
 δὲν ἔλαττον ἕκαστος αὐτάρκως βιώσει καθ' αὐτόν.
 δοκεῖ μὲν γὰρ ὁ αὐτάρκης μηδενὸς [ἂν] ἄλλω πρὸς γε
 τὰν αὐτῷ διεξαγωγὰν ποτιδεήσεσθαι· αἱ δ' ἄρα δεῖ
 βίον ἐνεργεῖα ζῶεν, δᾶλον ὥς καὶ ἄτερα ἂν προσλά-
 10 βοι, οὐδὲν τι ἔλαττον αὐτὸν αὐτάρκεια ποιήσῃ· φίλως
 τε γὰρ ἔξει διὰ τὰν αὐτῷ ἀρετάν, καὶ τοῖσδε χρώμε-
 νος οὐ κατ' ἄλλαν ἀρετὰν χρήσεται ἢ ἅπερ καὶ ποτ-
 τὸν αὐτῷ βίον. ἀνάγκη δὲ ἀκολουθεῖν καὶ τὰ τοιαῦτα,
 οὐχ ἄτερως τινὸς ἐξαιρέτω ποτταῦτα παρεσκευασμέ-
 15 νως· ὥ μὲν θεὸς οὔτε διακόνως ἔχων οὔτε ὑπηρε-
 τας οὔτ' αὐτὸν προστάξει τινὶ χρώμενος οὐδὲ στεφανῶν
 ἢ ἀναγορεύων τῶς πειδομένως ἢ ἀτιμάζων τῶς ἀπει-
 θεόντας, οὗτος αὐτὸς ἄρχει ποτὶ τοσόνδε μέγεθος
 ἀρχῆς, ἀλλ' οἶμαι παρέχων ἀξιομίματον ἐωντὸν ζᾶλον
 20 ἐντίθητι πᾶσι τᾶς αὐτῷ φύσιος. ἐντι δὲ αὐτὸς μὲν
 ἀγαθός, καὶ τόδε μόνον τε καὶ ῥᾷδιον ἔργον αὐτῷ·
 οἱ δὲ μιμνήμενοι τῶν ἄλλων κρέσσον τῷδε πάντα
 ἐργάζονται· ἃ δὲ ὁμοίωσις καὶ ἐκάστω τῷδε αὐταρ-
 κές ἐντι· οὐ γὰρ ἄλλα μὲν ἀρετὰ ποιεῖ τὰ ἀρεστὰ τῷ
 25 θεῷ, μιμνέται δ' αὐτὸν ἑτέρα. ὁ δ' ἐπίγνητος αἰμὴν
 βασιλεὺς πῶς οὐχ ὁμοίως αὐτάρκης; ἀπεικάσων τε
 γὰρ αὐτὸν ἐνὶ ἂν ἀπεικάσειε τῷ κρατίστῳ, καὶ πᾶς
 ἐωντῷ περὶ αὐτὸν ὁμοιοῦν αἰθ' ὃς ἔσεται· τὰ δ' ὅσα
 βίας καὶ ἀνάγκας τὰς τῶν ὑποτεταγμένων, ἐνλίτε
 30 ἐκάστω τὰν περὶ τὰν μίμασιν προθυμίαν ἀφαιρέσεται·
 χωρὶς εὐνοίας γὰρ ἀμάχανον ἐξομοιωθῆναι, ἃ μάλιστα
 πάντων ἀφανίζει τὸ φοβερόν. ὥς εἶθε ἦν τᾶς ἀνθρω-

πίνας φύσιος δυνατόν ἀφελὲν τὸ καὶ πειθοῦς τινος
 δέεσθαι. τότε γὰρ τᾷς ἐπιγῆν φαυλότατος τὸ λεί-
 ψανον, καθ' ἃν ἐπικάρον ὃν τὸ ζῆον ταύτας οὐκ
 ἀμοιρεῖ· ἐπειδήπερ πειθῶ ἔργον τι ἐντὶ παροικίῳ
 ἀνάγκη· πράτα γὰρ ἀφ' αὐτᾶς αὐτὰ κατεργάζεται·
 τάπερ ἐκείναι διεφύγεν. ὅσα δ' αὐτοφυῶς τῷ καλῷ
 χρῆται, τούτοις οὐδεμία πειθοῦς αἰδώς· ἐπειδήπερ
 οὐδὲ φόβος ἀνάγκης. ἐνεργάσαιτο δ' ἂν μόνος ὁ βα-
 σιλεὺς ἀνθρώπῳ φύσει καὶ τότε τὸ ἀγαθόν, ὥς διὰ
 μίμασιν αὐτῷ τῷ κρέσσονος ποτὶ τὸ δέον ἔπεσθαι.¹⁰
 τῶς δὲ ὥσπερ ὑπὸ μέθης διεφθαρμένως καὶ διὰ κακῶν
 τροφῶν ἐς λάθην ἐμπεσόντας αὐτῷ, παραλαφθεὶς ὁ
 λόγος ἐπέρωσέν τε καὶ κάμνοντας ἰάσατο, καὶ τὰν ἐκ
 τᾷς κακίας ἐνοικεῦσαν αὐτοῖς λάθην ἐκβαλὼν τὰν
 μυάμαν ἐσφίκισεν, ἐξ ἧς ἀπετέχθη ἡ καλεομένη πειθῶ.¹⁵
 καὶ τὰν ἀρχὰν ἐκ φαύλων σπερμάτων λαβοῖσα αὐτὰ
 τι σπουδαῖον ἐκφύει τὰν ἐπιγῆν οἰκεῦσα χώραν, ἐν ᾗ
 δι' ἀσθένειαν τᾷς ἀμῶν φύσιος ὁ λόγος ἀνθρώποις
 ὁμιλέων ἀναπλαροῖ τὰ τῶν διὰ κακίαν ὑστερούντων.

66 Ἐν ταυτῷ.

20

Ἄπερ ἱερὰν καὶ θείαν ἔχων ἐννοίαν τῷ ὄντι βα-
 σιλεὺς εἶη· τᾷδε γὰρ πεπεισμένος ἀγαθῶν μὲν πάν-
 των αἴτιος ἐστίται, κακῶν δὲ οὐδενός. οὐ μὲν ἄλλ'
 ὅτι γε δίκαιος ἐστίται κοινωνικὸς ὢν παντὶ τῷ ὅλῳ·
 ἰσότητι γὰρ ἡ κοινωνία, καὶ ἐν τᾷ ταύτας ἀποδιανο-
 μῇ ἐξάρχει μὲν ἡ δικαιοσύνη, μετέχει δ' ἡ κοινωνία·
 οὐ γὰρ δυνατόν ἄδικον μὲν ἦμεν, μεταδιδόμεν δὲ
 ἰσότατος, ἢ μεταδιδόμεν μὲν ἰσότατος, μὴ κοινωνικὸν
 δὲ ἦμεν. ἐγκρατεῖα δὲ πῶς οὐκ ἂν ὑπολάβοι τις τὸν
 ἀντάρκη; ἡ γὰρ πολυτέλεια μάτηρ τᾷς ἀκρασίας, αὐτὰς
 δὲ τᾷς ὕβριος, ἐξ ἧς τῶν ἐν ἀνθρώποις κακῶν τὰ

πολλά. ἃ δ' αὐτάρκηα οὐδ' ἂν τέκοι πολυτέλῃαν,
οὔτε τὰ ἀπ' αὐτᾶς· ἄλλ' αὐτὰ τις οὔσα ἀρχὰ πάντα
μὲν ἄγοι, ἄγοιτο δ' ἂν ὑπ' οὐδενός. ὅπερ ἐντι μὲν
τῷ θεῷ, ἐντι καὶ τῷ βασιλεῖ, αὐτῷ μὲν ἄρχεν (ἀφ'
5 ὥπερ καὶ ὁ αὐτάρκης καλέσεται) ἄρχεσθαι δ' ὑπ' οὐ-
δενός· ταῦτα δ' ὅτι μὲν φρονάσιος χωρὶς οὐκ ἂν
γένοιτο δᾶλον, ὅτι δ' ἅ τῳ κόσμῳ φρόναςις ὁ θεός
ἐντι φανερόν· συνέχεται γὰρ εὐκοσμία τε καὶ τάξει
τᾷ δεοῦσα· νόω δὲ χωρὶς οὐκ ἂν αὐτὰ γενοίαιτο. οὐδ'
10 ὁ βασιλεὺς δὴ χωρὶς φρονάσιος ταύτας ἂν ἔχοι τὰς
ἀρετάς, δικαιοσύναν φαμι καὶ ἐγκράτηαν καὶ κοινω-
νίαν καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά.

67 Μουσωνίου ἐκ τοῦ ὅτι φιλοσοφητέον
καὶ τοῖς βασιλεῦσιν.

15 Εἰσελθόντος δέ ποτε ὡς αὐτὸν τῶν βασιλέων τι-
νὸς τῶν ἀπὸ τῆς Συρίας (ἦσαν γὰρ ἐτι τότε ἐν Συρίᾳ
βασιλεῖς Ῥωμαίων ὑπήκοοι), ἄλλα τε πολλὰ εἶπε
πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ δὴ καὶ ταῦτα. Μὴ οἶου, ἔφη,
ἄλλῳ τινὶ μᾶλλον προσήκειν φιλοσοφεῖν ἢ σοί, μηδ'
20 ἄλλον του χάριν μᾶλλον ἢ ὅτι βασιλεὺς τυγχάνεις
ᾧ. δεῖ μὲν γὰρ δήπου δύνασθαι τὸν βασιλέα σώ-
ζειν ἀνθρώπους καὶ εὐεργετεῖν· τὸν δέ γε σώσοντα
καὶ εὐεργετήσοντα χρὴ ἐπίστασθαι, τί μὲν ἀγαθὸν
ἀνθρώπῳ τί δὲ κακόν, καὶ τί μὲν ὠφέλιμον τί δὲ
15 βλαβερόν, καὶ συμφέρον γε καὶ ἀσύμφορον· εἰ γε
ἀπόλλυνται μὲν οἱ περιπίπτοντες τοῖς κακοῖς, σώ-
ζονται δὲ οἱ τυγχάνοντες τῶν ἀγαθῶν, καὶ εὐεργε-
τοῦνται μὲν οἱ ἀξιούμενοι τῶν ὠφελίμων καὶ συμφε-
ρόντων, κακοποιοῦνται δὲ οἱ ἐμβαλλόμενοι τοῖς ἀσυμ-
10 φόροις καὶ βλαβεροῖς. ἀγαθὸν μέντοι ἢ κακόν, ἢ
συμφέρον ἢ ἀσύμφορον, ἢ ὠφέλιμον ἢ βλαβερόν,

οὐκ ἄλλου του διαγινώσκειν ἢ τοῦ φιλοσόφου ἐστίν, ὃς αὐτὸ τοῦτο διατελεῖ πραγματευόμενος, ὅπως μὴ ἐν τούτων ἀγνοήσῃ, καὶ τέχνην πεποιήσῃ ταύτην εἰδέναι τί φέρει πρὸς ἀνθρώπου εὐδαιμονίαν ἢ κακοδαιμονίαν. διὸ φαίνεται δεῖν τὸν βασιλέα φιλοσοφεῖν. καὶ μὴν προσήκει μὲν τῷ βασιλεῖ, μᾶλλον δ' ἀνάγκη ἐστίν αὐτῷ, τὰ δίκαια βραβεύειν τοῖς ὑπηκόοις, ὥς μῆτε πλέον ἔχειν μῆτε ἐλαττοῦσθαι μηδένα παρὰ τὴν ἀξίαν, ἀλλὰ καὶ τιμῆς καὶ τιμωρίας τυγχάνειν τοὺς ἀξιόους. ταῦτα δὲ πῶς ποτε δυνήσεται ἂν τις δίκαιος οὐκ ὦν; δίκαιος δὲ πῶς ἂν εἴῃ τις μὴ ἐπιστάμενος δικαιοσύνην ὁποῖόν τι ἐστί; πάλιν οὖν καὶ ταύτῃ φιλοσοφητέον τῷ βασιλεῖ, ὅτι δικαιοσύνην καὶ τὸ δίκαιον οὐκ ἂν ἄλλως φαίνοιτο γινούς, εἰ μὴ φιλοσοφήσειεν. οὐ γὰρ οὐθ' ὥς οὐχὶ ὁ μαθὼν μᾶλλον εἰδήσῃ τὰ δίκαια τοῦ μὴ μαθόντος ἐστὶν εἰπεῖν, οὐθ' ὥς οὐκ ἀμαθεῖς εἰσι τῶν τοιούτων πάντες οἱ μὴ φιλοσοφήσαντες. στασιάζουσι γοῦν καὶ πολεμοῦσι περὶ τῶν δικαίων πρὸς ἀλλήλους, οἱ μὲν ταῦτα φάσκοντες οἱ δ' ἐκεῖνα δικαιοτέρα εἶναι. καίτοι περὶ γε ὧν ἐπίστανται ἄνθρωποι, περὶ τούτων οὐ διαφέρονται, οὔτε περὶ λευκῶν ἢ μελάνων, ἢ θερμῶν ἢ ψυχρῶν, οὔτε περὶ μαλακῶν ἢ σκληρῶν· ἀλλὰ κατὰ τὰ αὐτὰ περὶ τούτων ἅπαντες φρονοῦσί τε καὶ λέγουσιν· ὥστε καὶ περὶ τῶν δικαίων ὁμονόουν ἂν παρὰ πλησίως, εἴπερ ἥδεσαν ἅ τινα ἐστίν· ἐν ᾧ δ' οὐχ ὁμονοοῦσιν, ἀγνοοῦντες φαίνονται. καὶ οὐδὲ σὺ ταύτης ἐκτὸς εἰ τῆς ἀγνοίας, ὥς ἐγὼ δοκῶ· ὅθεν ἐπιμελητέον σοι τῆς γνώσεως μᾶλλον ἢ ἄλλῃ ὀφρῶν, καὶ τοσούτῳ γε μᾶλλον ὅσῳ περ αἰσχίον ἀνδρὶ βασιλεῖ ἢ ἰδιώτῃ εἶναι ἐν ἀγνοίᾳ δικαιοσύνης.

ἔτι τοίνυν δεῖ τὸν βασιλέα μὲν σωφρονεῖν αὐτόν,

ξαν· τοῖς δὲ προσηκόντως κατ' οἰκηότατα πρὸς αὐ-
 τὰν ἐπὶ τοῦτο ἀφιγμένοις οἰκήσιμος, κεχρησθαι δυ-
 ναμένοις αὐτᾶ. ἃ μὲν ὦν βασιλῆα χρημα εἰλικρινές τε
 καὶ ἀδιάφθορόν ἐντι καὶ δι' ὑπερβολὰν θειότατος
 5 δυσσέφικτον ἀνθρώπων. δεῖ δὲ καὶ τὸν ἐς αὐτὰν κατα-
 στάντα καθαρώτατόν τε ἦμεν καὶ διαυγέστατον τὰν
 φύσιν, ὥς μὴ τὸ λαμπρότατον ἀφανῆξῃ ἐν σπίλοις
 τοῖς ὑφ' αὐτῷ· καθὺ καὶ τὼς ἀγιωτάτως τόπως ἐκα-
 λίδωσάν τινες καὶ τῶν ἀντιασάντων ἐνιοι μικροὶ τῶς
 10 ἀντιάξαντας αὐτοῖς. βασιλῆα δὲ τὸν ὁμιλήσοντα φύ-
 σιός τε ἀγράντω δεῖ μετέχεν ἐπιστάμεν τε αὐτὸν
 ὅσῳ τῶν ἄλλων ἐντὶ θειότερος ὅσῳ τε ἄτεροι αὐτῷ,
 οἷς δὴ κατὰ λόγον ἀπεικάζων ἑαυτὸν ἄριστ' ἂν ἑαυτῷ
 τε χρῶτο καὶ τοῖς ὑποτεταγμένοις. καὶ τοῖς μὲν ἄλ-
 15 λοῖς ἀνθρώποις, αἵκα ἁμαρτάνωντι, ὀσιωτάτα κάθα-
 ρις ἐξομοιωθῆμεν τοῖς ἀρχόντεσσιν, αἵτε νόμος αἵτε
 βασιλεὺς διέπει τὰ κατ' αὐτῶς· οἷ δ' εἴ τι τῷ κρέσ-
 σονος δέοντος διὰ τὰν φύσιν ἀμπλακόντες οὐ μακρὰν
 οὐδ' ἀπρωκισμένως οἱ χρῆ θεῶ μὲν ὥς εὐθὺ τὰς ὥφε-
 20 λείας τυγχάνεν. οὔτε γὰρ τὸν κόσμον δίζοιτο ἂν τις
 ἐν αὐτῷ τε ὦν καὶ μέρος ἐκείνῳ, οὔτ' ἂν ἀνόητος εἴη
 τῷ διέποντος αὐτὸν ὁ ἀτέρων αὐτὸς ἄρχων. ἃ δ' εὐ-
 κοσμία πολλὰ καὶ τὸ μηδὲν ἄναρχον εὐρὲν δύνα-
 σθαι καὶ τῷ τρόπῳ τὰς ἀρχὰς διδάσκαλον. ἐκλάμπει
 25 γὰρ αὐτὰς εὐθὺ τὸ καλόν, ἂν ὁ μιμασόμενος δι' ἀρε-
 τὰν αὐτῷ τε φίλος, ὃν μεμίμαται, καὶ πολὺ πλέον
 τοῖς ὑπ' αὐτὸν τεταγμένοις. οὐ γὰρ ἂν τις θεοφιλὴς
 ὦν μισέοιτο ὑπ' ἀνθρώπων, ἐπεὶ οὐδὲ τὰ ἄστροα οὐδ'
 ὁ σύμπας κόσμος ἐχθαίρει τὸν θεόν· αἱ δὲ κα ἐμίσει
 30 τὸν ἀγεμονεύοντα, οὗ κα εἶπετο πειθόμενος αὐτῷ·
 τὸ δ' ἐκείνων ἄρχεν εὐ αἰτιον τῷ καὶ τῶσδε ἄρχεσθαι
 καλῶς. ἐγὼ μὲν ὦν ὑπολαμβάνω καὶ τὸν ἐπὶ τὰς γὰς

βασιλέα δύνασθαι μηδεμιᾶ τῶν ἀρετῶν ἐλαττωῦσθαι
 τῷ κατ' ὥρανὸν βασιλέως· ἀλλ' ὥσπερ αὐτὸς ἀπό-
 δαμῶν τι ἐντὶ χρῆμα καὶ ξένον ἐκεῖθεν ἀφριγμένον πρὸς
 ἀνθρώπους, καὶ τὰς ἀρετὰς ἂν τις αὐτῷ ἔργα ὑπολά-
 βοι τῷ θεῷ καὶ δι' ἐκεῖνον αὐτῷ. σκοπεῖντι δ' ἀρ- 5
 χᾶθεν ἀλάθῃ λόγος· κοινωνία τε γὰρ πρῶτα τε πάν-
 των καὶ ἀναγκαιοτάτα τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει, ἃς
 μετέχει μὲν ὁ παρ' ἡμῖν βασιλεύς, μετέχει δὲ καὶ ὁ
 ἐν τῷ παντὶ πάντα διέπων· συνεστάναι γὰρ χωρὶς
 φιλίας καὶ κοινωνίας ἀμάχανον· σκοποῖντι δ' ἂν τις 10
 ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν συμπολιτευομένων, ἐξελὼν τῷ
 λόγῳ τὰν κατὰ συνάθῃαν κοινωνίαν· ἐλάττων γὰρ
 αὐτὰ τὰς τε θείας φύσιος καὶ τὰς βασιλικῆς· οὐ γὰρ
 δέονται τὰν τοιαύταν δέησιν ἀλλήλων, καθ' ἃν συν-
 εκπορεύντες τῶν ὑστεροῦντι, ἀναπαραοῦντι κοινὰν 15
 τὰν βοήθῃαν· τέλειοι γὰρ κατ' ἀρετάν· ἃ δ' ἐν τῇ
 πόλει φιλία κοινῷ τινος τέλεος ἔχόμενα τὰν τῷ παν-
 τὸς ὁμόνοιαν μεμίματα· ἄνευ δὲ τὰς περὶ τὰς ἀρχὰς
 διατάξιος οὐδεμία ἂν πόλις οἰκοῖτο· ἐς δὲ ταύταν νό-
 μων τε δεῖται καὶ τινὸς προστασίας πολιτικῆς τό τε 20
 ἄρχον καὶ τὸ ἀρχόμενον, εἴπερ σώζοιτο δι' αὐτό. ἐκ
 τούτων κοινὸν ἀγαθὸν εὐαρμοστία τις καὶ τῶν πολλῶν
 ὁμοφωνία μετὰ πειθοῦς συνᾷθοίσα. ὁ κατ' ἀρετὴν
 ἐξάρχων καλέεταί τε βασιλεὺς καὶ ἐντι, ταύτην ἔχων
 φιλίαν τε καὶ κοινωνίαν ποτὶ τῷς ὑπ' αὐτάντων, ἅνπερ 25
 ὁ θεὸς ἔχει ποτὶ τε τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. ὅλαν
 δὲ τὰν εὐνοιαν χρὴ παρασκευάζεσθαι πρῶτον μὲν
 παρὰ τῷ βασιλέως ἐς τῷς βασιλευομένως, δεύτερον
 δὲ παρὰ τῶνδε ἐς τὸν βασιλέα, ὅποια γενναίως
 ποτὶ νίεα καὶ ποτὶ ποιῖμναν νομέως καὶ νόμῳ ποτὶ 30
 χρωμένως αὐτῷ.

65 Ἐν ταυτῷ.

Μία γὰρ ἀρετὰ πρὸς τὸ ἄρχεν ἀνθρώπων καὶ
 πρὸς τὸν αὐτῷ βίον. χρήσεται δ' οὐδενὸς δι' ἐνδειαν
 ποτιλαμβάνων εἰς ὑπηρεσίαν τὰν αὐτὸς αὐτῷ, ἀλλ'
 5 ὥς κατὰ φύσιν ἐνεργῶν· κοινωνίας γὰρ ἑάσας οὐ-
 δὲν ἔλαττον ἕκαστος αὐτάρκως βιώσει καθ' αὐτόν.
 δοκεῖ μὲν γὰρ ὁ αὐτάρκης μηδενὸς [ἂν] ἄλλω πρὸς γε
 τὰν αὐτῷ διεξαγωγὰν ποτιδεήσεσθαι· αἱ δ' ἄρα δεῖ
 βίον ἐνεργεῖα ζῶεν, δᾶλον ὥς καὶ ἄτερα ἂν προσλά-
 10 βοι, οὐδέν τι ἔλαττον αὐτὸν αὐτάρκεα ποιήσῃ· φίλως
 τε γὰρ ἔξει διὰ τὰν αὐτῷ ἀρετάν, καὶ τοῖσδε χρώμε-
 νος οὐ κατ' ἄλλαν ἀρετὰν χρήσεται ἢ ἅπερ καὶ ποτ-
 τὸν αὐτῷ βίον. ἀνάγκη δὲ ἀκολουθεῖν καὶ τὰ τοιαῦτα,
 οὐχ ἄτερόως τινὸς ἐξαιρέτω ποτταῦτα παρεσκευασμέ-
 15 νως. καὶ μὲν θεὸς οὔτε διακόνως ἔχων οὔτε ὑπηρε-
 τας οὔτ' αὐ προστάξει τινὶ χρώμενος οὐδὲ στεφανῶν
 ἢ ἀναγορεύων τῶς πευδομένως ἢ ἀτιμάζων τῶς ἀπει-
 θεόντας, οὗτος αὐτὸς ἄρχει ποτὶ τοσόνδε μέγεθος
 ἀρχῆς, ἀλλ' οἶμαι παρέχων ἀξιολύματον ἐωυτὸν ζᾶλον
 20 ἐντίθητι πᾶσι τᾶς αὐτῷ φύσιος. ἐντι δὲ αὐτὸς μὲν
 ἀγαθός, καὶ τόδε μόνον τε καὶ ῥᾷδιον ἔργον αὐτῷ·
 οἱ δὲ μιμεύμενοι τῶν ἄλλων κρέσσον τῷδε πάντα
 ἐργάζονται· ἃ δὲ ὁμοίωσις καὶ ἐκάστω τῷδε αὐταρ-
 κές ἐντι· οὐ γὰρ ἄλλα μὲν ἀρετὰ ποιεῖ τὰ ἀρεστὰ τῷ
 25 θεῷ, μιμεῖται δ' αὐτὸν ἐτέρα. ὁ δ' ἐπίγρητος ἀμὴν
 βασιλεὺς πῶς οὐχ ὁμοίως αὐτάρκης; ἀπεικάσων τε
 γὰρ αὐτὸν ἐνὶ ἂν ἀπεικάσειε τῷ κρατίστῳ, καὶ πᾶς
 ἐωυτῷ πευρώμενος ὁμοιοῦν αἰθ' ὅς ἐσται· τὰ δ' ὅσα
 βίας καὶ ἀνάγκας τὰς τῶν ὑποτεταγμένων, ἐνλοτε
 30 ἐκάστω τὰν περὶ τὰν λύμασιν προθυμίαν ἀφαιρέσται·
 χωρὶς εὐνοίας γὰρ ἀμάχανον ἐξομοιωθῆναι, ἃ μάλιστα
 πάντων ἀφανίζει τὸ φοβερόν. ὥς εἶθε ἦν τᾶς ἀνθρω-

ὑποστατικός τῶν δοκούντων δεινῶν εἴη ἄν, ἐτι δὲ
 εὐεργετικός φιλόανθρωπος χρηστός. τοῦ δὲ τοιοῦτου
 τίς ἄν εὐρεθεῖη ἄρχειν ἐπιτηδειότερος ἢ δυνατώτε-
 ρος; οὐδεὶς. ἄν δὲ μὴ ἔχη πολλοὺς τοὺς ὑπακούον-
 τας καὶ πειθομένους αὐτῷ, οὕτω διὰ τοῦτο τοῦ βα-
 σιλικὸς εἶναι ἐστέρηται· ἐφαρκεῖ γὰρ καὶ τὸ τῶν
 φίλων ἄρχειν τῶν ὑπαρχόντων ἢ γυναικὸς τε καὶ
 παίδων, ἢ καὶ νῆ Δία αὐτὸν αὐτοῦ μόνον. καὶ γὰρ
 ἰατρός οὐδὲν ἦττον τοῦ θεραπεύοντος πολλοὺς ὁ
 θεραπεύων ὀλίγους, εἰ γε ἔχει τὴν ἐμπειρίαν τῆν¹⁰
 ἰατρικὴν· καὶ μουσικὸς οὐδὲν ἦττον τοῦ διδάσκοντος
 πολλοὺς ὁ διδάσκων ὀλίγους, εἰ γε ἔχει τὴν μουσι-
 κήν· καὶ ἱππικὸς ὁμοίως τῷ χρωμένῳ πολλοῖς ἱππῶς
 ὁ χρώμενος ἐνὶ τῇ δυοῖν, ἄν γε ἐπιστήμων τῆς ἱππι-
 κῆς ἢ· καὶ δὴ καὶ βασιλικὸς παραπλησίως τῷ κατη-¹⁵
 μένῳ πολλοὺς ὑπηκόους ὁ ἔχων ἓνα ἢ δύο τοὺς πει-
 θομένους αὐτῷ· μόνον ἔχεται τὴν τοῦ βασιλεύειν
 ἐμπειρίαν, ὥστε καὶ βασιλικὸς εἴη ἄν. διὰ τοῦτό μοι
 δοκεῖ καὶ Σωκράτης τὴν φιλοσοφίαν πολιτικὴν τε
 καὶ βασιλικὴν ἐπιστήμην ὀνομάζειν, ὅτι ὁ ταύτην²⁰
 ἀναλαβὼν εὐθύς πολιτικός ἐστι. Τοιαῦτα τοῦ Μου-
 σωνίου εἰπόντος, ἡσθεὶς ὁ βασιλεὺς τοῖς λόγοις χάριν
 τε ἔχειν ὁμολόγει τῶν εἰρημένων αὐτῷ, καὶ ἀπὸ
 τούτων, ἔφη, αἰτησον ὃ τι βούλει με· οὐ γὰρ ἂν
 ἀντίποιμί σοι περὶ οὐδενός. ὁ οὖν Μουσάνιος,²⁵
 αἰτῶ σε, ἔφη, τούτοις στοιχεῖν καὶ ἔπεσθαι τοῖς
 λόγοις οὕς· ἐπαινεῖς· καὶ γὰρ ἐμοὶ οὕτω χαρεῖ μά-
 λιστα, καὶ ὠφελήθησθαι αὐτὸς οὐχ ἑτέρως μᾶλλον.

68 Ξενοφῶντος ἐν τῇ Κύρου παιδείᾳ α'
 (6, 3).

Καὶ μὲν δὴ, ἔφη, ὦ πάτερ, ὁ Κυρὸς, ὅπως ἂν

πολλά. ἃ δ' αὐτάρκηα οὐδ' ἂν τέκοι πολυτέλῃαν,
οὔτε τὰ ἀπ' αὐτᾶς· ἀλλ' αὐτὰ τις οὔσα ἀρχὰ πάντα
μὲν ἄγοι, ἄγοιτο δ' ἂν ὑπ' οὐδενός. ὅπερ ἐντι μὲν
τῷ θεῷ, ἐντι καὶ τῷ βασιλεῖ, αὐτῷ μὲν ἄρχεν (ἀφ'
5 ὧπερ καὶ ὁ αὐτάρκης καλέσεται) ἄρχεσθαι δ' ὑπ' οὐ-
δενός· ταῦτα δ' ὅτι μὲν φρονάσιος χωρὶς οὐκ ἂν
γένοιτο δᾶλον, ὅτι δ' ἅ τῳ κόσμῳ φρόναςις ὁ θεός
ἐντι φανερόν· συνέχεται γὰρ εὐκοσμία τε καὶ τάξει
τῆς δεούσης· νόω δὲ χωρὶς οὐκ ἂν αὐτὰ γενοίαιτο. οὐδ'
10 ὁ βασιλεὺς δὴ χωρὶς φρονάσιος ταύτας ἂν ἔχοι τὰς
ἐρετάς, δικαιοσύνην φανὴ καὶ ἐγκράτηαν καὶ κοινω-
νίαν καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά.

- 67 Μουσωνίου ἐκ τοῦ ὅτι φιλοσοφητέον
καὶ τοῖς βασιλεῦσιν.
- 15 Εἰσελθόντος δέ ποτε ὥς αὐτὸν τῶν βασιλέων τι-
νὸς τῶν ἀπὸ τῆς Συρίας (ἦσαν γὰρ ἐτι τότε ἐν Συρίᾳ
βασιλεῖς Ῥωμαίων ὑπήκοοι), ἄλλα τε πολλὰ εἶπε
πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ δὴ καὶ ταῦτα. Μὴ οἶου, ἔφη,
ἄλλω τινὶ μᾶλλον προσήκειν φιλοσοφεῖν ἢ σοί, μηδ'
20 ἄλλον τοῦ χάριν μᾶλλον ἢ ὅτι βασιλεὺς τυγχάνεις
ᾧν. δεῖ μὲν γὰρ δήπου δύνασθαι τὸν βασιλέα σώ-
ξειν ἀνθρώπους καὶ εὐεργετεῖν· τὸν δέ γε σώσοντα
καὶ εὐεργετήσοντα χρὴ ἐπίστασθαι, τί μὲν ἀγαθὸν
ἀνθρώπῳ τί δὲ κακόν, καὶ τί μὲν ὠφέλιμον τί δὲ
25 βλαβερόν, καὶ συμφέρον γε καὶ ἀσύμφορον· εἰ γε
ἀπόλλυνται μὲν οἱ περιπίπτοντες τοῖς κακοῖς, σώ-
ζονται δὲ οἱ τυγχάνοντες τῶν ἀγαθῶν, καὶ εὐεργε-
τοῦνται μὲν οἱ ἀξιούμενοι τῶν ὠφελίμων καὶ συμφε-
ρόντων, κακοποιοῦνται δὲ οἱ ἐμβαλλόμενοι τοῖς ἀσυμ-
30 φόροις καὶ βλαβεροῖς. ἀγαθὸν μέντοι ἢ κακόν, ἢ
συμφέρον ἢ ἀσύμφορον, ἢ ὠφέλιμον ἢ βλαβερόν,

πάντα εἶναι· τοὺς δὲ ἀθέμιστα εὐχομένους ὁμοίως ἐφησθα εἰκὸς εἶναι παρὰ θεῶν ἀτυχεῖν, ὥσπερ καὶ παρ' ἀνθρώπων ἀπρακτεῖν τοὺς παρὰ νόμον δεομένους.

69 Ἐν ταυτῷ (ib. 8).

Καὶ τοῦτό σου λέγοντος συνεδόκει καὶ ἐμοὶ ὑπερμέγεθες ἔργον εἶναι τὸ καλῶς ἄρχειν, καὶ νῦν, ἐφη, ταῦτά μοι δοκεῖ, ὅταν πρὸς αὐτὸ τὸ ἄρχειν σκοπῶν λογίζωμαι· ὅταν μέντοι πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους ἰδὼν κατανοήσω, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἡμετέρων φίλων τούτων, ἡγουμένους δεῖν τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχομένων διαφέρειν τῷ πολυτελέστερον δειπνεῖν καὶ πλεῖον ἔχειν ἔνδον χρυσίου καὶ πλείονα χρόνον καθεύδειν καὶ πάντα ἀπονώτερον τῶν ἀρχομένων διάγειν. Ἐγὼ δ' οἶομαι, ἐφη, τὸν ἄρχοντα οὐ τῷ ἔργῳ διουργεῖν χρῆναι διαφέρειν τῶν ἀρχομένων, ἀλλὰ τῷ προνοεῖν καὶ φιλοπονεῖν.

70 Ἐν ταυτῷ (ib. 10).

Ἐρωτᾷς, ἐφη, τοῦτο, ὦ παῖ, εἴ τις ἀπὸ σοῦ πόρος προσγένειτο. ἀπὸ τίνος δὲ μᾶλλον εἰκὸς πόρον γενέσθαι ἢ ἀπὸ τοῦ δυνάμει ἐχοντος;

71 Ἐν ταυτῷ (ib. 14).

Τότε δὲ πάντων μάλιστα μοι μέμνησο· μηδέποτε ἀναμένειν [τὸ] πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια, ἐς τ' ἂν ἡ χρεῖα σε ἀναγκάσῃ· ἀλλ' ὅταν μάλιστα εὐπορήῃς, τότε πρὸ τῆς ἀπορίας μᾶλλον μηχανῶ· καὶ γὰρ τεύξει μᾶλλον παρ' ὧν ἂν δέῃ μὴ ἀπορεῖν δοκῶν, καὶ [εἴτι] ἀνάτιος ἔση παρὰ τοῖς σπαντοῦ στρατιώταις· ἐκ τούτου δὲ μάλιστα καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων αἰδοῦς τεύξῃ, καὶ ἴαν τινα βούλῃ τῇ δυνάμει ἢ εὖ ποιῆσαι ἢ κακῶς,

μᾶλλον ὑπηρετήσουσιν οἱ στρατιῶται ἔχοντες τὰ δέοντα· καὶ πιστικωτάτους δὲ λόγους σάφ' ἴσθι τότε δυνήσῃ λέγειν, ὅταν περ καὶ ἐνδείκνυσθαι μάλιστα δύνῃ ποιεῖν ἱκανὸς ὢν καὶ εὖ καὶ κακῶς.

5 72 Ἐν ταυτῷ (ib. 14).

Τὸ τέλος δὴ με ἐπήγου, τί ποτε διδάσκων στρατηγίαν φαίη με διδάσκειν. ἀγῶ δὴ ἐνταῦθα ἀπεκρινάμην, ὅτι τὰ τακτικά. καὶ σὺ γελήσας διηλθές μοι, παρὰ τιθεὶς ἔκαστον, τί εἴη ὄφελος στρατηγία τακτικῶν ἄνευ τῶν ἐπιτηδείων; τί δὲ ἄνευ τοῦ ὑγιαίνειν; τί δὲ ἄνευ τοῦ ἐπίστασθαι τὰς εὐρημένας εἰς πόλεμον τέχνας; τί δὲ ἄνευ τοῦ πεῖθεσθαι; ὥς δὲ καταφάνεις ἐποίησας ὅτι μικρόν τι μέρος εἴη στρατηγίας τὰ τακτικά, ἐπηρόμην εἰ τι τούτων σὺ με διδάξαι ἱκανὸς εἴης· [ἀπρίοντα με ἐκέλευσας τοῖς στρατηγικοῖς ἀνδράσι νομιζομένοις διαλέγεσθαι.]

73 Ἐν ταυτῷ (ib. 17).

Δεῖ γὰρ δῆπου στρατιάν, εἰ μέλλει πράξειν τὰ δέοντα, μήποτε παύεσθαι ἢ τοῖς πολεμίοις κακὰ πορ-
1) σύνουσαν ἢ αὐτοῖς ἀγαθὰ, ὥς χαλεπὸν μὲν καὶ ἕνα ἄνθρωπον ἀργὸν τρέφεσθαι, πολὺ δ' ἔτι, ᾧ παῖ, χαλεπώτερον οἶκον ὅλον, πάντων δὲ χαλεπώτατον στρατιάν ἀργὴν τρέφειν. πλείστα τε γὰρ ἐσθίει στρατιὰ καὶ ἀπ' ἐλαχίστων ὀρμώμενα, καὶ οἷς ἂν λάβῃ δαψι-
2) λέστατα χρωμένη· ὥστε οὐδέποτε προσήκει στρατιάν ἀργεῖν. Λέγεις σὺ, ἔφη, πάτερ, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, ὥσπερ οὐδὲ γεωργοῦ ἀργοῦ οὐδὲν ὄφελος, οὕτως οὐδὲ στρατηγοῦ ἀργοῦ οὐδὲν ὄφελος εἶναι. Τὸν δὲ γε ἐργάτην στρατηγὸν [ἐγώ,] ἔφη, ἀναδέχομαι, ἣν μὴ τις θεὸς βλάβῃ, ἅμα καὶ τὰ ἐπιτήδεια μάλιστ' ἔχοντας τοὺς στρατιώτας ἀποδείξειν καὶ τὰ σώματα ἄριστα ἔχον-

τας παρασκευάσειν. Ἀλλὰ μέντοι τό γε, ἔφη, μελε-
 τᾶσθαι ἕκαστα τῶν πολεμίων ἔργων, ἀγῶνας ἂν τις
 μοι δοκεῖ, ὦ πάτερ, προειπὼν ἐκάστοις καὶ ἄθλια
 προτιθεῖς, μάλιστα ποιεῖν [εὖ] ἀσκεῖσθαι ἕκαστα,
 ὥστε ὁπότε δέοιτο ἔχειν ἂν παρεσκευασμένοις χρή-
 σθαι. Κάλλιστα λέγεις, ὦ παῖ, ἔφη· τοῦτο γὰρ ποιή-
 σας, σαφ' ἴσθι, ὥσπερ χοροὺς τὰς τάξεις ἀεὶ τὰ προσ-
 ῆκοντα μελετώσας θεάσῃ. Ἀλλὰ μὲν, ἔφη ὁ Κῦρος,
 τό γ' εὐθυμίαν ἐμβαλεῖν τοῖς στρατιώταις οὐδέν μοι
 δοκεῖ ἱκανώτερον εἶναι ἢ τὸ δύνασθαι ἐλπίδας ἀγα-
 θὰς ἐμποιεῖν ἀνθρώποις. Ἀλλὰ μὲν, ἔφη, ὦ παῖ,
 τοῦτό γε τοιοῦτόν ἐστιν, οἷόν περ εἴ τις κύνas ἐν
 θήρᾳ ἀνακαλοῖτο ἀεὶ τῇ κλήσει, οἷά περ ὅταν τὸ θη-
 ρίον ὄρᾳ. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον προθύμως οἶδ' ὅτι ἔχει
 ὑπακουούσας, ἂν δὲ πολλάκις ψεύδῃται αὐτάς, τε-
 λευτῶσαι, οὐδ' ὁπότεν ἀληθῶς ὄρῶν καλῇ, πείθον-
 ται αὐτῷ. οὕτω καὶ τὸ περὶ τῶν ἐλπίδων ἔχει· ἦν
 πολλάκις προσδοκίας ἀγαθῶν ἐμβάλλων ψεύδῃται
 τις, τελευτῶν, οὐδ' ὁπότεν ἀληθεὺς ἐλπίδας λέγῃ,
 ὁ τοιοῦτος πείθειν δύναται. ἀλλὰ τοῦ μὲν αὐτὸν λέ-
 γειν, εἰ μὴ σαφῶς εἰδῇ, φείδεσθαι δεῖ, ὦ παῖ·
 [ἄλλοι δὲ ἐνίοτε λέγοντες ταυτὸ διαπράττοιεν ἂν·]
 τὴν δὲ αὐτοῦ παρόρμησιν εἰς τοὺς μεγίστους κινδύ-
 νους δεῖ ὡς μάλιστα ἐν πίστει διασώζειν.

74 Ἐν ταυτῷ (ib.).

Σ

Νόμοι δὲ δοκοῦσί μοι οἱ πολλοὶ δύο ταῦτα μάλι-
 στα διδάσκειν, ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. καὶ τοίνυν
 κατανοῶν περὶ τούτων ἐν πᾶσιν ὄρᾶν μοι δοκῶ τὸ
 προτερεῖον πείθεσθαι μάλιστα ὅν, τῷ τὸν μὲν πει-
 θόμενον ἐπαινεῖν τε καὶ τιμᾶν, τὸν δὲ ἀπειθοῦντα
 ἀτιμάζειν τε καὶ κολάζειν. καὶ ἐπὶ μὲν γε τὸ ἀνάγκη

ἂν εἰκότως ὁ βασιλεὺς βουλούμενός γε δὴ εἶναι ἀγα-
 θός. εἰ δ' ἄλλη μὲν οὖν οὐδ' ὑπισχνεῖται τέχνη οὐ-
 δεμία παράδοσιν καὶ διδασκαλίαν ἀρετῆς, ἀλλ' εἰ
 μὲν περὶ τὸ σῶμα τὸ ἀνθρώπινον καὶ τὰ τούτῳ χρή-
 5 σιμα πραγματεύονται μόνον, ὅσαι δὲ τῆς ψυχῆς ἐφά-
 πτονται, πάντα σκοποῦνται μᾶλλον ἢ ὅθεν αὐτὴ
 σωφρονήσῃ, μόνῃ δὲ φιλοσοφία τοῦτο σκοπεῖ καὶ
 τοῦτο μηχανᾶται, πῶς ἂν ὁ ἄνθρωπος καλῶς μὲν
 ἐκφύγοι, κτήσαιο δὲ ἀρετὴν· εἰ ταῦτα ταύτῃ ἔχει, τί
 10 ἂν ἄλλο εἴη βασιλεῖ τῷ γε ἀγαθῷ εἶναι βουλομένῳ
 προουργιατερον τοῦ φιλοσοφεῖν; μᾶλλον δὲ πῶς καὶ
 τίνα τρόπον δύναται ἂν τις βασιλεύσῃ ἢ βιῶναι
 καλῶς, εἰ μὴ φιλοσοφήσῃεν; ἐγὼ μὲν οἶμαι τὸν βα-
 σιλέα τὸν ἀγαθὸν εὐθὺς καὶ φιλόσοφον ἐξ ἀνάγκης
 15 εἶναι καὶ τὸν γε φιλόσοφον εὐθὺς καὶ βασιλικὸν
 εἶναι.

πρῶτον δὲ τὸ πρότερον θεασώμεθα. ἄρ' ἔσθ'
 ὅπως βασιλεὺς ἀγαθὸς εἴη τις ἂν μὴ ἄνθρωπος ἀγα-
 θὸς ᾧν; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. ἀγαθὸς δὲ τις ἀνὴρ ᾧν
 20 οὐ καὶ φιλόσοφος εἴη ἂν; νῆ Δία, εἰ γε τὸ φιλοσο-
 φεῖν καλοκαγαθίας ἐπιτηδευσίς ἐστιν. ὥσθ' ὁ βασι-
 λεὺς ὁ ἀγαθὸς ἐξ ἀνάγκης εὐθὺς καὶ φιλόσοφος εὐρί-
 σκεται ᾧν. καὶ μὴν ὁ γε φιλόσοφος ὅτι πάντως καὶ
 βασιλικός, οὕτως ἂν μάθοις. τοῦ γὰρ βασιλικοῦ δῆ-
 25 που ἐστὶ τὸ δύνασθαι καλῶς ἐπιτροπεύειν ἔθνη καὶ
 πόλεις καὶ εἶναι ἄξιον ἀνθρώπων ἄρχειν. τίς δ' ἂν
 ἢ ἱκανώτερος εἴη πόλεως προστατῆς ἢ ἀξιώτερος ἀν-
 θρώπων ἄρχειν τοῦ φιλοσόφου; ᾧ γε προσήκει, ἂν
 περ ἢ ἀληθῶς φιλόσοφος, εἶναι φρονίμῳ σάφρονι
 30 μεγαλόφρονι, τῶν δικαίων κριτικῷ καὶ τῶν πρε-
 πόντων, καταπρακτικῷ τῶν νοηθέντων, καρτερικῷ
 τῶν ἐπιπόνων· πρὸς δὲ τούτοις θαρραλέος ἀδεής

χοντα δει τοῦ ἡλίου πλεονεκτοῦντα [φανερὸν] εἶναι· ἦν δὲ χειμῶν, τοῦ ψυχους· ἦν δὲ δέη μοχθεῖν, τῶν πόνων· πάντα γὰρ ταῦτα εἰς τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχομένων συλλαμβάνει. Λέγεις εὖ, ἔφη, ὦ πάτερ, ὡς καὶ καρτερόν δει πρὸς πάντα τὸν ἀρχοντα τῶν ἀρ-⁵ χομένων μᾶλλον εἶναι. Ἐγὼ γὰρ οὖν, ἔφη. θάρρει μέντοι, ἔφη, ὦ πατήρ· εὖ γὰρ ἴσθι τοῦτο, ὅτι τῶν ὁμοίων σεμμάτων οἱ αὐτοὶ πόνοι οὐχ ὁμοίως ἄπτονται, ἀρχοντός τε ἀνδρὸς καὶ ἰδιώτου· ἀλλὰ ἐπικουφίξει τι ἢ τιμὴ τοὺς πόνους τῷ ἀρχοντι, καὶ τὸ αὐτὸν εἰδέ-¹⁰ ναι, ὅτι οὐ λανθάνει ὃ τι ἂν ποτε ποιῇ. Ὅποτε δέ, ὦ πάτερ, ἦδη ἔχοιεν μὲν τὰ ἐπιτήδεια οἱ στρατιῶται, ὑγιαίνουσιν δέ, πονεῖν δὲ δύναιτο, τὰς δὲ πολεμικὰς τέχνας ἡσκηκότες εἶεν, φιλοτίμως δὲ ἔχοιεν πρὸς τὸ ἀγαθοὶ φαίνεσθαι, τὸ δὲ πεῖθεσθαι αὐτοῖς ἥδιον εἴη¹⁵ τοῦ ἀπειθεῖν, οὐκ ἂν ἦδη τηνικαῦτα σωφρονεῖν ἂν τις σοὶ δοκοίη διαγωνίζεσθαι βουλόμενος πρὸς τοὺς πολεμίους ὡς τάχιστα; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, εἰ μέλλει γε πλέον ἔξειν· εἰ δὲ μὴ, ἔγωγ' ἂν ὅσφ' οἰοίμην καὶ αὐ- τὸς βελτίων εἶναι καὶ τοὺς ἐπομένους βελτίονας ἔχειν,²⁰ τοσῶδ' ἂν μᾶλλον φυλαττοίμην, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα, [ἃ] ἂν οἰώμεθα πλείστον ἄξια ἡμῖν εἶναι, ταῦτα πει- ρώμεθα ὡς ἐν ἐχυρωτάτῳ ποιείσθαι. Πλέον δ' ἔχειν, ὦ πάτερ, πολεμίων, πῶς ἂν τις δύναιτο [μάχιστα; Οὐ μὰ Δία, ἔφη,] οὐκέτι τοῦτο, ὦ πατήρ, φανύλον οὐδὲ²⁵ ἀπλοῦν ἔργον ἐρωτᾷς· ἀλλ' εὖ ἴσθι ὅτι δει τὸν μέ- λοντα τοῦτο ποιήσῃ καὶ ἐπίβουλον εἶναι καὶ κρυψύ- νουν [καὶ δολερὸν] καὶ ἀπατεῶνα καὶ κλέπτην καὶ ἄρπαγα καὶ ἐν παντὶ πλεονέκτην τῶν πολεμίων. Καὶ ὁ Κύρος ἐπιγελάσας εἶπεν· ὦ Ἡράκλεις, οἶον αὖ λέ-³⁰ γεις, ὦ πάτερ, δεῖν ἄνδρα με γενέσθαι; Οἷος ἂν, ἔφη, ὦ πατήρ, δικαιοτάτος τε καὶ ἐννομώτατος ἀνὴρ

ἔλεφ θεοὶ ὄντες ἡμῖν συμβουλευεῖν ἐθέλωσιν, ὅσον
 δύναμαι κατὰ τὸν σὸν λόγον διατελέσω ἐπιμελούμε-
 νος. μέμνημαι γὰρ ἀκούσας ποτέ σου, ὅτι εἰκότως
 ἂν καὶ παρὰ τῶν θεῶν πρακτικώτερος εἴῃ ὥσπερ καὶ
 5 παρ' ἀνθρώπων, ὅστις μὴ ὁπότε ἐν ἀπόροις εἴῃ,
 τότε κολακεύοι, ἀλλ' ὅτε ἄριστα πράττοι, τότε μά-
 λιστα τῶν θεῶν μέμνηται· καὶ τῶν φίλων δ' ἐφησθα
 χρῆναι ὡσαύτως οὕτως ἐπιμελεῖσθαι. οὐκ οὖν νῦν,
 ἔφη, ὦ παῖ, δι' ἐκείνας τὰς ἐπιμελείας ἡδίων [μὲν]
 10 ἔρχη πρὸς τοὺς θεοὺς δεησόμενος, ἐλπίζεις δὲ μᾶλλον
 τεύξεσθαι ὧν ἂν δέῃ, ὅτι ξυνειδέναι ἑαυτῷ δοκεῖς
 οὐ πρόποτε ἀμελήσας αὐτῶν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ
 πάτερ, ὡς προσφιλεῖς μοι τοὺς θεοὺς ὄντας οὕτω
 διάκειμαι. Τί γάρ, ἔφη, ὦ παῖ, ἐκεῖνα μέμνησαι,
 15 ἃ ποτε ἐδόκει ἡμῖν; ὁπόσα γὰρ δήπου δεδῶκασιν
 ἡμῖν οἱ θεοί, μαθόντας ἀνθρώπους βέλτιον πράσσειν
 ἢ ἀνεπιστήμονας αὐτῶν ὄντας καὶ ἐργαζομένους
 μᾶλλον ἀνύειν ἢ ἀργοῦντας καὶ ἐπιμελομένους ἀσφα-
 λέστερον ἂν διάγειν ἢ ἀφυλακτοῦντας καὶ παρέχον-
 20 τας ἑαυτοὺς οἷους δεῖ, οὕτως ἡμῖν ἐδόκει δεῖν καὶ
 αἰτεῖσθαι τάγαθὰ παρὰ τῶν θεῶν. Ναὶ μὰ Δί', ἔφη
 ὁ Κῦρος, [μέμνημαι μέντοι ταῦτα ἀκούσας σου·] καὶ
 γὰρ ἀνάγκη ἦν πείθεσθαι τῷ λόγῳ τούτῳ· καὶ οἶδα
 προστιθέντα αὐτῷ, ὡς οὐδὲ θέμις εἴῃ αἰτεῖσθαι
 25 παρὰ τῶν θεῶν οὔτε ἱππεύειν μὴ μαθόντας, ἱπο-
 μαχοῦντας νικᾶν· οὔτε μὴ ἐπισταμένους τοξεύειν,
 τοξεύοντας κρατεῖν τῶν ἐπισταμένων τοξεύειν· οὔτε
 μὴ ἐπισταμένους κυβερνᾶν, σῶζειν εὐχεσθαι ναὺν
 κυβερνῶντας· οὔτε μὴ σπείραντάς γε σίτον, εὐχε-
 30 σθαι καλὸν αὐτοῖς σίτον φύεσθαι· οὐδὲ μὴ φυλασ-
 σομένους γε ἐν πολέμῳ σωτηρίαν αἰτεῖσθαι· παρὰ
 γὰρ τοὺς τῶν θεῶν θεσμοὺς ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα

πάντα εἶναι· τοὺς δὲ ἀθέμιστα εὐχομένους ὁμοίως
ἐφησθα εἰκὸς εἶναι παρὰ θεῶν ἀτυχεῖν, ὥσπερ
καὶ παρ' ἀνθρώπων ἀπρακτεῖν τοὺς παρὰ νόμα δεο-
μένους.

69 Ἐν ταυτῷ (ib. 8).

Καὶ τοῦτό σου λέγοντος συνεδόκει καὶ ἐμοὶ
ὑπερμέγεθες ἔργον εἶναι τὸ καλῶς ἄρχεῖν, καὶ νῦν,
ἐφη, ταῦτά μοι δοκεῖ, ὅταν πρὸς αὐτὸ τὸ ἄρχεῖν σκο-
πῶν λογίζωμαι· ὅταν μέντοι πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους
ιδῶν κατανοήσω, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἡμετέρων φί- 10
λων τούτων, ἡγουμένους δεῖν τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρ-
χομένων διαφέρειν τῷ πολυτελέστερον δειπνεῖν καὶ
πλεῖον ἔχειν ἐνδον χρυσίον καὶ πλείονα χρόνον κα-
θεύδειν καὶ πάντα ἀπονώτερον τῶν ἀρχομένων διά- 15
γειν. Ἐγὼ δ' οἶμαι, ἐφη, τὸν ἄρχοντα οὐ τῷ βί-
διουργεῖν χρήναι διαφέρειν τῶν ἀρχομένων, ἀλλὰ
τῷ προνοεῖν καὶ φιλοπονεῖν.

70 Ἐν ταυτῷ (ib. 10).

Ἐρωτᾷς, ἐφη, τοῦτο, ὃ παῖ, εἴ τις ἀπὸ σοῦ πό-
ρος προσγένουτο. ἀπὸ τίνος δὲ μᾶλλον εἰκὸς πόρον 20
γενέσθαι ἢ ἀπὸ τοῦ δυνάμει ἔχοντος;

71 Ἐν ταυτῷ (ib. 14).

Τόδε δὲ πάντων μάλιστα μοι μέμνησο· μηδέποτε
ἀναμένειν [τὸ] πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια, ἔς τ' ἂν ἡ
χρεῖα σε ἀναγκάσῃ· ἀλλ' ὅταν μάλιστα εὐπορήσῃς, τότε 25
πρὸ τῆς ἀπορίας μᾶλλον μηχανῶ. καὶ γὰρ τεύξει
μᾶλλον παρ' ὧν ἂν δέῃ μὴ ἀπορεῖν δοκῶν, καὶ [ἔτι]
ἀναίτιος ἔση παρὰ τοῖς σαντοῦ στρατιώταις· ἐκ τού-
του δὲ μάλιστα καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων αἰδοῦς τεύξῃ, καὶ
ἐάν τινα βούλῃ τῇ δυνάμει ἢ εὖ ποιῆσαι ἢ κακῶς, 30

ἔφκειν οὐτ' ἐχρῆν εἶναι νόμον
μωρία δὲ καὶ θέλειν
ἵλεται κρατεῖν μόνος.

μαίωτος.
μεγάλα καὶ πάσχει κακά.

δύμαστον βροτοῖς
σλιώτερον.
κατακτανεῖν χρεῶν,
δεσσι μὴ δράσῃσι τι.

ου' Ἀσπίδος.
Ὡ τρισάθλιοι,
ἔχειν τῶν ἄλλων ζητοῦσι· βίον
ρὸν ἐξαντλοῦσιν οἱ τὰ φρούρια
τες, οἱ τὰς ἀκροπόλεις κεκτημένοι,
τας ὑπονοοῦσιν οὕτω ῥαδίως
ἰδιον ἔχοντας αὐτοῖς προσιέναι,
δίκην διδόασιν;

Ἰονυσίου τυράννου.
Ἰ γὰρ τυραννὶς ἀδικίας μήτηρ ἔφυ.

Σοφοκλέους Οἰδίποδι (Τ. 380).
Ὡ πλοῦτε καὶ τυραννί, καὶ τέχνη τέχνης
εὐφέρουσα τῷ πολυζήλῳ βίῳ,
ς παρ' ὑμῖν ὁ φθόνος φυλάσσεται.

Ἐν ταυτῷ (873).
Ἵβρις φυτεύει τύραννον,
ἱρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῇ μάταν.

2 Σοφοκλέους Αἶαντι (1350).
Τόν τοι τύραννον εὐσεβεῖν οὐ ῥάδιον.

ἀποκτείναντα, ἔφη, τοὺς κρατίστους τῶν συμμάχων
οἶει ἀξίμιον γίνεσθαι ἢ ὥς ἐτυχε ζημιουῖσθαι; πό-
τερα γὰρ ἂν μᾶλλον οἶει σώζεσθαι τὸν τοῦτο ποιῶντα
ἢ οὕτως καὶ τάχιστ' ἂν ἀπολεισθαι;

ΨΟΓΟΣ ΤΥΡΑΝΝΙΔΟΣ. ΜΘ.

1 Εὐριπίδου Ἰκετίσιν (429).

Οὐδὲν τυράννου δυσμενέστερον πόλει,
ὅπου τὸ μὲν πρῶτιστον οὐκ εἰσὶν νόμοι
κοινοί, κρατεῖ δ' εἰς τὸν νόμον κεκτημένος.

2 Εὐριπίδου Ἴωνι (621).

Τυραννίδος δὲ τῆς πάλαι θρυλουμένης
τὸ μὲν πρόσωπον ἡδύ, τὰν δόμοισι δὲ
λυπηρά. τίς γὰρ μακάριος, τίς εὐτυχής,
ὅστις δεδοικῶς καὶ περιβλέπων βίου
αἰῶνα τέλνει; δημότης ἂν εὐτυχής
ξῆν ἂν θέλοιμι μᾶλλον ἢ τύραννος ᾧν,
οἷς τοὺς πόνηρου ἡδονὴ φίλους ἔχειν,
ἑσθλοὺς δὲ μισεῖν, κατθανεῖν φοβουμένους.

3 Εὐριπίδου Αὔγῃ.

Κακῶς δ' ὅλοιντο πάντες, οἳ τυραννίδι
χαίρουσιν ὀλίγη τ' ἐν πόλει μοναρχία.
τοῦλευθέρον γὰρ ὄνομα παντὸς ἄξιον,
καὶν μικρὸν ἔχη τις, μεγάλ' ἔχειν νομίζεται.

4 Εὐριπίδου Ἠλέκτρα (?).

Ἢ γὰρ τυραννὶς πάντοθεν τοξεύεται
δεινοῖς ἔρωσιν, ἥς φυλακτέον πέρι.

5 Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.

πελθεσθαι, ἔφη, αὕτη ἡ ὁδός, ὧ παῖ, ἐστίν· ἐπὶ δὲ
 τὸ πολὺ κρεῖσσον τούτου, τὸ ἐκόντα πελθεσθαι, ἄλλη
 ἐστὶ συντομωτέρα [ὁδός]. ὃν γὰρ ἂν ἡγήσονται περὶ
 τὰ συμφέροντα ἑαυτοῖς φρονιμώτερον εἶναι ἑαυτῶν,
 5 τοῦτο οἱ ἄνθρωποι ὑπερηδέως πελθονται. γνοίης δ'
 ἂν ὅτι τοῦθ' οὕτως ἔχει ἐν ἄλλοις τε πολλοῖς καὶ δὴ
 καὶ ἐν τοῖς κάμνουσιν, ὥς προθύμως τοὺς ἐπιτάξου-
 τας ὅ τι χρὴ ποιεῖν καλοῦσι· καὶ ἐν θαλάσῃ ὥς προ-
 θυμως τοῖς κυβερνήταις οἱ συμπλέοντες πελθονται.

1075 Ἐν ταυτῷ (ib.).

Φρόνιμος δὲ περὶ τοῦ συνοίσειν μέλλοντος πῶς
 ἂν τις τῷ ὄντι γένοιτο; δῆλον ὅτι, ἔφη, ὧ παῖ, ὅσα
 μὲν ἐστὶ μαθόντα εἰδέναι, μαθὼν ἂν ὥσπερ τὰ τα-
 κτικά ἐμαθες· ὅσα δὲ ἀνθρώποις οὔτε μαθητὰ οὔτε
 15 προορατὰ ἀνθρωπίνῃ προνοίᾳ, διὰ μαντικῆς ἂν παρὰ
 θεῶν πυνθανόμενος φρονιμώτερος ἄλλων ἂν εἴης·
 ὅ τι δὲ γνοίης βέλτιον ἂνπραχθῆναι, ἐπιμελόμενος
 ἂν τούτου, ὥςπραχθείη. καὶ γὰρ τὸ ἐπιμελεῖσθαι
 τούτου, οὗ ἂν δέῃ, φρονιμωτέρου ἀνδρὸς ἢ τὸ ἀμε-
 20 λειν. ἀλλὰ μέντοι ἐπὶ γε τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχο-
 μένων, ὅπερ ἐμοὶ ἐν τοῖς μεγίστοις δοκεῖ εἶναι, δῆ-
 λον ὅτι ἡ αὐτὴ ὁδὸς ἥπερ εἰ τις ὑπὸ τῶν φίλων στέρ-
 γεσθαι ἐπιθυμολή. εὐ γάρ, οἶμαι, δεῖ ποιοῦντα φα-
 νερόν εἶναι. ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ἔφη, ὧ παῖ, χαλεπόν,
 25 τὸ αἰεὶ δύνασθαι εὖ ποιεῖν οὓς ἂν τις θέλῃ· τὸ δὲ
 συνηδόμενόν τε φαίνεσθαι, ἣν τι ἀγαθὸν αὐτοῖς συμ-
 βαλῇ, καὶ συναχθόμενον, ἣν τι κακόν, καὶ συνεπι-
 κουρεῖν πρόθυμον ταῖς ἀπορίαις αὐτῶν, καὶ προφο-
 βούμενον μὴ τι σφαλῶσι, καὶ προνοεῖν πειρώμενον,
 30 ὥς μὴ σφάλλωνται, [ἐπὶ] ταῦτα πῶς δεῖ παρομαρτεῖν.
 καὶ τὸ τῶν πράξεων γε, ἣν μὲν ἐν θέρει ὥσι, τὸν ἄρ-

13 Τοῦ αὐτοῦ Πολυξένη.

Οὐ γάρ τις ἂν δύναιτο προφρατῆς στρατοῦ
τοῖς πᾶσι δεῖξαι καὶ προσαρκέσαι χάριν,
ἐπεὶ οὐδ' ὁ κρείσσων Ζεὺς ἐμοῦ τυραννίδι
οὔτ' ἐξεπομβρῶν οὔτ' ἐπαυχησας φίλος,
βροτοῖς δ' ἂν ἐλθὼν ἐς λόγον δίκην ὄφλοι.
πῶς δῆτ' ἐγὼ θνητός γ' ἂν ἐκ θνητῆς τε φύς
Διὸς γενοίμην εὖ φρονεῖν σοφώτερος;

14 Φαβρίνου.

Ὡσπερ γὰρ τὰ θηρία τὴν σαγήνην ὑποχωροῦντ' 10
ἀεὶ εἰς ἐλάττω τόπον συνάγεται, οὕτω δὲ καὶ τοὺς τυ-
ράννους ἔστιν ἰδεῖν ἐπαναχωροῦντας ἐκ μὲν τῆς Ἑλ-
λάδος εἰς τὴν πόλιν, ἐκ δὲ τῆς πόλεως εἰς τὴν ἀκρό-
πολιν, εἰτ' εἰς τὴν οἰκίαν, εἰτ' εἰς τὸ δωματίον. εἴτα
δύνатаι ἀποφυγεῖν ἄνθρωπος θεὸν φεύγων; ὅποι 15
γὰρ ἂν καταφύγῃ, ἡ δίκη αὐτὸν εὐρήσει.

15 Δημοσθένους ἐκ τῶν Φιλιππικῶν α' (p. 10, 20).

Καὶ ὅλως ἄπιστον οἶμαι ταῖς πολιτείαις ἢ τυ-
ραννίς.

16 Ἐκ τῆς Φαλάριδος πρὸς Δημοτέλη ἐπι-
στολῆς (81).

Συγγνώμην ἔχω σοι τῶν παραινέσεων· τύραννος
γὰρ οὐ γεγωνὶς τυράννῳ συμβουλευεῖς καταθέσθαι
τὴν τυραννίδα, οὐκ εἰδὼς ὅτι τοῦ κτήσασθαι τὴν ἀρ- 25
χήν ἐπισφαλέστερόν ἐστι τὸ καταθέσθαι.

17 Ἀναξιμένους.

Ἀναξιμένης ὁ Λαμψακηνὸς ῥήτωρ ἐρωτηθεὶς ὑπὸ
τοῦ βασιλέως Φαίδρου τί ἀκοινώνητόν ἐστιν, εἶπε
"τυραννίς."

εἴη. Πῶς μὲν, ἔφη, παῖδας ὄντας ἡμᾶς [καὶ ἐφήβους]
ἐναντία τούτων ἐδιδάσκετε; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, καὶ
νῦν γε πρὸς τοὺς φίλους τε καὶ τοὺς πολίτας.

76 Ξενοφῶντος ἐν γ' (9, 10) ἀπομνημονευ-
5 μάτων.

Βασίλεις δὲ καὶ ἄρχοντας οὐ τοὺς τὰ σκῆπτρα
ἔχοντας ἔφη εἶναι, οὐδὲ τοὺς ὑπὸ τῶν τυχόντων
αἰρεθέντας οὐδὲ τοὺς κλήρῳ λαχόντας, οὐδὲ τοὺς
βιασαμένους οὐδὲ τοὺς ἐξεπατήσαντας, ἀλλὰ τοὺς
10 ἐπισταμένους ἄρχειν. ὁπότε γάρ τις ὁμολογήσειε τοῦ
μὲν ἄρχοντος εἶναι τὸ προστάττειν ὃ τι χρὴ ποιεῖν,
τοῦ δὲ ἀρχομένου τὸ πείθεσθαι, ἐπεδείκνυνεν ἐν τε
νῇ τὸν μὲν ἐπιστάμενον ἄρχοντα, τὸν δὲ ναύκληρον
καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ νῇ πάντας πειδομένους τῷ
15 ἐπιστάμενῳ καὶ ἐν γεωργίᾳ τοὺς κεκτημένους ἀγρούς,
καὶ ἐν νόσῳ τοὺς νοσοῦντας, καὶ ἐν σωμασκήλῳ τοὺς
σωμασκοῦντας, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας οἷς ὑπάρχει
τι ἐπιμελείας δεόμενον, ἃν μὲν αὐτοὶ ἡγῶνται ἐπί-
στασθαι, ἐπιμελεῖσθαι· εἰ δὲ μή, τοῖς ἐπισταμένοις
20 οὐ μόνον παροῦσι πειδομένους, ἀλλὰ καὶ ἀπόντας
μεταπεμπομένους, ὅπως ἐκείνοις πειθόμενοι τὰ
δέοντα πράττωσιν· ἐν δὲ ταλασίᾳ καὶ τὰς γυναικάς
ἐπεδείκνυνεν ἀρχούσας τῶν ἀνδρῶν διὰ τὸ τὰς μὲν εἰ-
δέναι ὅπως χρὴ ταλασιουργεῖν, τοὺς δὲ μὴ εἰδέναι.
25 εἰ δέ τις πρὸς ταῦτα λέγοι, ὅτι τῷ τυράννῳ ἔξεστι μὴ
πείθεσθαι τοῖς ὀρθῶς λέγουσι, καὶ πῶς ἂν, ἔφη,
ἔξείη μὴ πείθεσθαι, ἐπικειμένης γε ζημίας, ἐάν τις
τῷ εὖ λέγοντι μὴ πείθεται; ἐν ᾧ γὰρ ἂν τις πρᾶγματι
μὴ πείθεται τῷ εὖ λέγοντι ἀμαρτήσεται δῆπον, ἀμαρ-
30 τάνων δὲ ζημιωθήσεται. εἰ δὲ φαίη τις τῷ τυράννῳ
ἔξεῖναι καὶ ἀποκτεῖναι τὸν εὖ φρονοῦντα, τὸν δὲ

ὅς οὔτε γάλα οὔτε ἄλλο τι πλὴν τῶν κρεῶν· παρα-
 χρῆμα οὖν ὀνειροπολεῖν τὸν θάνατον εἰδυῖαν εἰς ὃ τι
 τοῖς χρησομένοις αὐτῇ πέφυκε λυσιτελής εἶναι. ἰο-
 κασι δὲ τῇ ὑπὲρ τῇ Αἰσώπου οἱ τύραννοι ὑποπτεύοντες
 καὶ δεδοικότες πάντα· ἰσάσι γὰρ ὅτι ὥσπερ οὖν αἱ
 ὕς, ὀφείλουσι καὶ ἐκεῖνοι τὴν ψυχὴν πᾶσι.

25 Ἰσοκράτης Νικοκλεῖ (ad Nicocl. 1).

Τοὺς μὲν ἰδιώτας ἔστι πολλὰ τὰ παιδεύοντα· καὶ
 μάλιστα μὲν τὸ μὴ τρυφᾶν, ἀλλ' ἀναγκάζεσθαι περὶ
 τοῦ βίου καθ' ἑκάστην βουλεύεσθαι τὴν ἡμέραν· 10
 ἔπειθ' οἱ νόμοι καθ' οὓς ἕκαστοι πολιτευόμενοι τυγ-
 χάνουσιν· ἔτι δὲ ἡ παρρησία, καὶ τὸ μὴ φανερώς
 ἐξεῖναι τοῖς φίλοις ἐπιπληῆξαι, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐπι-
 θέσθαι ταῖς ἀλλήλων ἀμαρτίαις· πρὸς δὲ τούτοις καὶ
 τῶν ποιητῶν τινες τῶν προγεγενημένων ὑποθήκας 15
 ὡς χρῆξῃν καταλελοίπασιν, ὥστ' ἐξ ἀπάντων τούτων
 εἰκὸς αὐτοὺς βελτίους γίνεσθαι. τοῖς δὲ τυράννοις
 οὐδὲν ὑπάρχει τοιοῦτον· ἀλλ' οὕς μᾶλλον ἔδει τῶν
 ἄλλων παιδεύεσθαι, ἐπειδὴν εἰς τὴν ἀρχὴν καταστα-
 θῶσιν, ἀνουθέτητοι διατελοῦσιν. οἱ μὲν γὰρ πλει- 20
 στοι τῶν ἀνθρώπων αὐτοῖς οὐ πλησιάζουσιν, οἱ δὲ
 συνόντες πρὸς χάριν ὁμιλοῦσιν.

26 Φαλάριδος ἐκ τῆς πρὸς Παυρόλαν τὸν
 υἱὸν ἐπιστολῆς.

Ὁ γὰρ ἀμφοτέρων πεπειραμένος τυραννηθῆναι 25
 μᾶλλον εὐχαίμην ἂν ἢ τυραννῆσαι. ὁ μὲν γὰρ ἕνα
 φοβεῖται τῶν ἄλλων χαλεπῶν ἀπηλλαγμένος τὸν τυ-
 ραννον· ὁ τύραννος δὲ τοὺς ἐξωθεν ἐπιβουλεύοντας
 καὶ δι' οὓς σώζεται.

27 Ἐκ τῶν Διογένους διατριβῶν (Dio 30
 Chrys. p. 95).

Οὐτ' εἰκὸς ἄρχειν οὐτ' ἐχρῆν εἶναι νόμον
 τύραννον εἶναι, μωρία δὲ καὶ θέλειν
 ὅς τῶν ὁμοίων βούλεται κρατεῖν μόνος.

6 Εὐριπίδου Ἀλκμάωνος.

5 Φεῦ φεῦ, τὰ μεγάλα μεγάλα καὶ πάσχει κακά.

7 Εὐριπίδου Πελοπιδῶν.

Τὸ δ' ἔσχατον δὴ τοῦτο θαναμαστὸν βροτοῖς
 τυραννίς, οὐχ εὖροις ἄν ἀθλιώτερον.
 φίλους τε πορθεῖν καὶ κατακτανεῖν χρεῶν,
 10 πλεῖστος φόβος πρόσσεστι μὴ δράσῃσι τι.

8 Μενάνδρου Ἀσπίδος.

Ὡ τρισάθλιοι,
 οἱ πλεόν ἔχειν τῶν ἄλλων ζητοῦσι· βλον
 ὥς οἰκτρὸν ἔξαντλοῦσιν οἱ τὰ φρούρια
 15 τηροῦντες, οἱ τὰς ἀκροπόλεις κεκτημένοι,
 εἰ πάντας ὑπονοοῦσιν οὕτω ῥαδίως
 ἐργχειρίδιον ἔχοντας αὐτοῖς προσιέναι,
 οἷαν δίκην διδόασιν;

9 Διονυσίου τυράννου.

20 Ἡ γὰρ τυραννίς ἀδικίας μήτηρ ἐστίν.

10 Σοφοκλέους Οἰδίποδι (Τ. 380).

Ὡ πλοῦτε καὶ τυραννί, καὶ τέχνη τέχνης
 ὑπερφέρουσα τῷ πολυζήλῳ βίῳ,
 ὅσος παρ' ὑμῖν ὁ φθόνος φυλάσσεται.

25 11 Ἐν ταυτῷ (873).

Ἦβρις φυτεύει τύραννον,
 ἦβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῇ μάταν.

12 Σοφοκλέους Αἶαντι (1350).

Τόν τοι τύραννον εὐσεβεῖν οὐ ῥαδίον.

ὅς οὔτε γάλα οὔτε ἄλλο τι πλὴν τῶν κρεῶν. παρα-
 χρῆμα οὖν ὀνειροπολεῖν τὸν θάνατον εἰδυῖαν εἰς ὃ τι
 τοῖς χρησομένοις αὐτῇ πέφυκε λυσιτελὴς εἶναι. ἰού-
 κασι δὲ τῇ ὑπὲρ τῇ Αἰσώπου οἱ τυράννοι ὑποπτεύοντες
 καὶ δεδοικότες πάντα· ἰσάσι γὰρ ὅτι ὥσπερ οὖν αἱ
 ὕς, ὀφείλουσι καὶ ἐκείνοι τὴν ψυχὴν πᾶσι.

25 Ἰσοκράτης Νικοκλεῖ (ad Nicoel. 1).

Τοὺς μὲν ἰδιώτας ἔστι πολλὰ τὰ παιδεύοντα· καὶ
 μάλιστα μὲν τὸ μὴ τρυφᾶν, ἀλλ' ἀναγκάζεσθαι περὶ
 τοῦ βίου καθ' ἐκάστην βουλευέσθαι τὴν ἡμέραν·¹⁰
 ἐπειδ' οἱ νόμοι καθ' οὓς ἕκαστοι πολιτευόμενοι τυγ-
 χάνουσιν· ἔτι δὲ ἡ παρρησία, καὶ τὸ μὴ φανερώς
 ἐξεῖναι τοῖς φίλοις ἐπιπληῆσαι, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐπι-
 θέσθαι ταῖς ἀλλήλων ἀμαρτίαις· πρὸς δὲ τούτοις καὶ
 τῶν ποιητῶν τινες τῶν προγεγενημένων ὑποθήκας¹⁵
 ὡς χηρὴν καταλελοίπασιν, ὥστ' ἐξ ἀπάντων τούτων
 εἰκὸς αὐτοὺς βελτίους γίγνεσθαι. τοῖς δὲ τυράννοις
 οὐδὲν ὑπάρχει τοιοῦτον· ἀλλ' οὐς μᾶλλον ἔδει τῶν
 ἄλλων παιδεύεσθαι, ἐπειδὴν εἰς τὴν ἀρχὴν καταστα-
 θῶσιν, ἀνουθέτητοι διατελοῦσιν. οἱ μὲν γὰρ πλει-²⁰
 στοὶ τῶν ἀνθρώπων αὐτοῖς οὐ πλησιάζουσιν, οἱ δὲ
 συνόντες πρὸς χάριν ὀμιλοῦσιν.

26 Φαλάριδος ἐκ τῆς πρὸς Παυρόλαν τὸν
 υἱὸν ἐπιστολῆς.

Ὁ γὰρ ἀμφοτέρων πεπειραμένος τυραννηθῆναι²⁵
 μᾶλλον εὐξαίμην ἂν ἢ τυραννῆσαι. ὁ μὲν γὰρ ἕνα
 φοβεῖται τῶν ἄλλων χαλεπῶν ἀπηλλαγμένος τὸν τυ-
 ραννον· ὁ τυράννος δὲ τοὺς ἐξωθεν ἐπιβουλεύοντας
 καὶ δι' οὓς σώζεται.

27 Ἐκ τῶν Διογένους διατριβῶν (Diog.³
 Chrys. p. 95).

18 Ἀριστίππου.

Ἀριστίππος ὁ Κυρηναῖος φιλόσοφος τοσοῦτον ἔφη διαφέρειν βασιλείαν τυραννίδος, ὅσον νόμος ἀνομίας καὶ ἐλευθερία δουλείας.

5 19 Φιλιππίδου.

Ἀνσίμαχος ὁ τύραννος πρὸς Φιλιππίδην τὸν κωμωδιοποιὸν φίλον ὄντα καὶ συνήθη "τίνος σοί" εἶπε "μεταδῶ;" κακείνος "οὐ βούλει πλὴν τῶν ἀπορρηγμένων."

20 Ἀντιγόρου.

10 Ἀντίγονος πρὸς τινα μακαρίζουσιν αὐτὸν γραῦν "εἰ ἤδεις" ἔφη "ὦ μήτερ, ὅσων κακῶν μεστόν ἐστι τοῦτ' ἐγὼ ῥάκος" δείξας τὸ διάδημα "οὐκ ἂν ἐπὶ κοπρίας αὐτὸ κείμενον ἐβάστασας."

21 Πτολεμαίου.

15 Πτολεμαῖος ὁ ἐπικληθεὶς φιλάδελφος ἔλεγε τὴν τυραννίδα ἄλλα τε πολλὰ δύσκολα ἔχειν καὶ τὸ μέγιστον τὸ ἀναγκάζεσθαι τοὺς μὴθ' ἐν ἀδικοῦντας κτείνειν τοῦ συμφέροντος εἵνεκα.

22 Ἀριστίππου.

20 Τοῦ Διονυσίου λέγοντος πρὸς Ἀριστίππου "οὐδὲν ὠφέλημαι ὑπὸ σοῦ," "ἀληθῆ λέγεις" εἶπεν "εἰ γὰρ ὠφέλησο, πέπαυσο ἂν τῆς τυραννίδος ὥσπερ ἱερᾶς νόσου."

23 Δημοσθένους Φιλιππικῶν (p. 72, 2).

15 Βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος ἅπας ἐχθρὸν ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐναντίον.

24 Αἰλιανοῦ (VH. 10, 5).

Φρύγιος οὗτος ὁ λόγος· ἔστι γὰρ Αἰσώπου τοῦ Φρυγός. ὁ δὲ λόγος φησὶ τὴν ὕν, ἐὰν αὐτῆς τις ἄψηται, βοᾷν· καὶ μάλα γε εἰκότως· οὔτε γὰρ ἔρια ἔχει

χον πρώτα μὲν ὄνομα πάντων κάλλιστον ἔχει, ἰσονομίην· δεύτερα δὲ τούτων τῶν ὁ μούναρχος ποιεῖ οὐδέν· πάλω μὲν [γὰρ] ἀρχὰς ἄρχει, ὑπεύθυνον δὲ ἀρχὴν ἔχει, βουλευματα δὲ πάντα ἐς τὸ κοινὸν ἀναφέρει. τίθεμαι οὖν γνώμην μεθέντας ἡμέας μούναρχήν τὸ πλῆθος ἀέξειν· ἐν γὰρ τῷ πολλῷ ἐνὶ τὰ πάντα.

30 Ξενοφώντας ἐκ τοῦ Ἰέρωνος (in.).

Σιμωνίδης ὁ ποιητὴς ἀφίκετό ποτε πρὸς Ἰέρωνα τὸν τύραννον, σχολῆς δὲ γενομένης ἀμφοῖν εἶπεν ὁ Σιμωνίδης· Ἄρ' ἂν μοι ἐθελήσῃς, ὦ Ἰέρων, διηγῆσασθαι ἃ εἰκὸς εἰδέναι σε βέλτιον ἐμοῦ; Καὶ ποῖα ταῦτ' ἐστίν, ἔφη ὁ Ἰέρων, ὅποι' ἂν ἐγὼ βέλτιον εἰδείην σου οὕτως ὄντος σοφοῦ ἀνδρός; Οἷδά σε, ἔφη, ἐγὼ καὶ ἰδιώτην γεγεννημένον καὶ νῦν τύραννον ὄντα· εἰκὸς οὖν ἀμφοτέρων πεπειραμένον καὶ εἰδέναι σε μᾶλλον ἐμοῦ, πῇ διαφέρει ὁ τυραννικός τε καὶ ἰδιωτικός βίος εἰς εὐφροσύνας τε καὶ λύπας ἀνθρώπων. Τί οὖν, ἔφη ὁ Ἰέρων, οὐχὶ [καὶ] σύ, ἐπεὶ νῦν ἐτι ἰδιώτης εἶ, ὑπομνήσειάς με τὰ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ; οὕτω γὰρ ἂν σοι οἶμαι μάλιστα ἐγὼ δύνασθαι δηλοῦν τὰ διαφέροντα ἐν ἑκατέρῳ. Οὕτω δὲ ὁ Σιμωνίδης εἶπε· Τοὺς μὲν δὴ ἰδιώτας ἔγωγε, ὦ Ἰέρων, δοκῶ μοι καταμεμαθηκέναι, διὰ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν ὁράμασιν ἡδομένους τε καὶ ἀχθομένους, διὰ δὲ τῶν ὠτῶν ἀκούσμασι, διὰ δὲ τῶν ῥινῶν ὀσμάτις, διὰ δὲ τοῦ στόματος στίοις καὶ ποτοῖς, τὰ δὲ ἀφροδίσια δι' ὧν δὴ πάντες ἐπιστάμεθα, τὰ δὲ ψύχη καὶ θάληη καὶ σκληρὰ καὶ στρυφνὰ καὶ μαλθακὰ καὶ βαρέα καὶ κοῦφα, ὅλῳ τῷ σώματί μοι δοκοῦμεν, ἔφη, κρῖνοντες καὶ ἡδισθαι καὶ λυπεῖσθαι ἐπ' αὐτοῖς ἀγα-

Δοκεῖ δὲ τοῖς μὲν εὖ πράττουσι τῶν ἀνθρώπων
 ὁ μὲν βίος ἀμείνων, ὁ δὲ θάνατος διὰ τοῦτο λυπη-
 ρότερος· οἱ δ' αὖ κακῶς ζῶντες τὸν μὲν βίον δυσ-
 χερέστερον φέρουσι, τὸν δὲ θάνατον ἥδιον προσ-
 5 δέχονται. τοῖς δὲ τυράννοις ἀμφοτέρα ταῦτα χαλε-
 πώτερα ἢ τοῖς ἄλλοις· ζῶσι μὲν γὰρ πολὺ ἀηδέστερον
 τῶν πάντων ἐπιθυμούντων τεθνάναι, τὸν δὲ θάνατον
 οὔτ' αὖ δεδοίκασιν, ὥς ἡδίστα διάγοντες ἐν τῷ βίῳ.

28 [Ἡροδότου.

10 Τυραννὶς χρῆμα σφαλερόν, πολλοὶ δὲ αὐτῆς
 ἐρασταὶ εἰσι.]

29 Ἡροδότου ἱστορίας τρίτης (80) δημη-
 γορίας Ὀτάνου.

Πῶς δ' ἂν εἴη χρῆμα κατηρημένον μοναρχίῃ,
 15 τῇ ἔξεστιν ἀνευθύνῳ ποιεῖν τὰ βούλεται; καὶ γὰρ
 ἂν τὸν ἄριστον ἀνδρῶν πάντων σιάντα ἐς ταύτην
 τὴν ἀρχὴν ἐκτὸς τῶν ἐωθότων νοημάτων στήσειεν.
 ἐγγίνεται μὲν γὰρ οἱ ὕβρις ὑπὸ τῶν παρόντων ἀγα-
 θῶν· φθόνος δὲ ἀρχῇθεν ἐμφύεται ἀνθρώπῳ. δύο
 20 δ' ἔχων ταῦτα ἔχει πᾶσαν κακότητα. τὰ μὲν γὰρ
 ὕβρι κεκορημένος ἐρθεὶ πολλὰ καὶ ἀτάσθαλα, τὰ δὲ
 φθόνῳ. καίτοι ἄνδρα γε τύραννον ἄφθονον ἔδει εἶναι
 ἔχοντά γε πάντα τὰ ἀγαθὰ· τὸ δὲ ὑπεναντίον τούτου
 ἐς τοὺς πολιήτας πέφυκε. φθονέει γὰρ τοῖσιν ἀρί-
 25 στοισι περιεοῦσί τε καὶ ζῶουσι, χαίρει δὲ τοῖσι κακί-
 στοισι τῶν ἀστῶν· διαβολὰς δὲ ἄριστον ἐνδέχασθαι,
 ἀναρμολύματα πάντων· ἦν τε γὰρ αὐτὸν μετρίως
 θαυμάζεις, ἄχθεται ὅτι σὺ κάρτα θεραπεύεται· ἦν τε
 30 θεραπεύῃ τις κάρτα, ἄχθεται αὖτε θωπὶ. τὰ δὲ δὴ μέ-
 γιστα ἐρχομαι ἐρέων, νόμαιά τε κινεῖ πάτρια καὶ
 βιάται γυναικας κτείνει τε ἀκρίτους. πλήθος δὲ ἄρ-

χον πρῶτα μὲν ὄνομα πάντων κάλλιστον ἔχει, ἰσονομίην· δευτέρα δὲ τούτων τῶν ὁ μούναρχος ποιεῖ οὐδέν· πάλω μὲν [γὰρ] ἀρχὰς ἄρχει, ὑπεύθυνον δὲ ἀρχὴν ἔχει, βουλευματα δὲ πάντα ἐς τὸ κοινὸν ἀναφέρει. τίθεμαι οὖν γνώμην μεθέντας ἡμέας μουν⁵ ναρχίην τὸ πλῆθος ἀέξειν· ἐν γὰρ τῷ πολλῷ ἐνὶ τὰ πάντα.

30 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ Ἰέρωνος (in.).

Σιμωνίδης ὁ ποιητὴς ἀφίκετό ποτε πρὸς Ἰέρωνα τὸν τύραννον, σχολῆς δὲ γενομένης ἀμφοῖν εἶπεν ὁ Σιμωνίδης· Ἄρ' ἂν μοι ἐθελήσῃς, ὦ Ἰέρων, διηγῆσασθαι ἃ εἰκὸς εἰδέναι σε βέλτιον ἐμοῦ; Καὶ ποτα ταῦτ' ἐστίν, ἔφη ὁ Ἰέρων, ὅποι' ἂν ἐγὼ βέλτιον εἰδείην σου οὕτως ὄντος σοφοῦ ἀνδρός; Οἷδά σε, ἔφη, ἐγὼ καὶ ἰδιώτην γεγεννημένον καὶ νῦν τύραννον¹⁵ ὄντα· εἰκὸς οὖν ἀμφοτέρων πεπειραμένον καὶ εἰδέναι σε μᾶλλον ἐμοῦ, πῇ διαφέρει ὁ τυραννικός τε καὶ ἰδιωτικός βίος εἰς εὐφροσύνας τε καὶ λύπας ἀνθρώπων. Τί οὖν, ἔφη ὁ Ἰέρων, οὐχὶ [καὶ] σύ, ἔπει νῦν ἐτι ἰδιώτης εἶ, ὑπομνήσειάς με τὰ ἐν τῷ ἰδιωτι-²⁰ κῷ βίῳ; οὕτω γὰρ ἂν σοι οἶμαι μάλιστα ἐγὼ δύνασθαι δηλοῦν τὰ διαφέροντα ἐν ἑκατέρῳ. Οὕτω δὴ ὁ Σιμωνίδης εἶπε· Τοὺς μὲν δὴ ἰδιώτας ἐρωγε, ὦ Ἰέρων, δοκῶ μοι καταμεμαθηκέναι, διὰ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν ὁράμασιν ἡδομένους τε καὶ ἀχθομένους,²⁵ διὰ δὲ τῶν ᾠτων ἀκούσμασι, διὰ δὲ τῶν ῥινῶν ὀσμαῖς, διὰ δὲ τοῦ στόματος σίτοις καὶ ποτοῖς, τὰ δὲ ἀφροδίσια δι' ὧν δὴ πάντες ἐπιστάμεθα, τὰ δὲ ψυχῇ καὶ θάληπῃ καὶ σκληρᾷ καὶ στρυφνᾷ καὶ μαλθακᾷ καὶ βαρέᾳ καὶ κοῦφᾳ, ὅλῳ τῷ σώματί μοι δοκοῦμεν, ἔφη,³⁰ κρίνοντες καὶ ἡδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι ἐπ' αὐτοῖς ἀγα-

τοῖς τε καὶ κακοῖς. ἔστι μὲν ὅτε δι' αὐτῆς τῆς ψυχῆς
 μοι δοκοῦμεν ἡδεσθαι τε καὶ λυπεῖσθαι, ἔστι δὲ ὅτε
 κοινῇ διὰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. τῷ δὲ ὕπνῳ ὅτι
 μὲν ἡδόμεθα δοκῶ αἰσθάνεσθαι, ὅπως δὲ καὶ ᾧτινι
 5 καὶ ὁπότε, ταῦτα μᾶλλον πῶς, ἔφη, δοκῶ μοι ἀγνοεῖν.
 καὶ οὐδὲν δὴ ἴσως τοῦτο θαυμαστόν, εἰ τὰ ἐν τῷ ἐργη-
 γορῆναι σαφεστεράς ἡμῖν τὰς αἰσθήσεις παρέχεται ἢ
 τὰ ἐν τῷ ὕπνῳ. Πρὸς ταῦτα δὴ ὁ Ἰέρων ἀπεκρίνατο·
 Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη, ὦ Σιμωνίδη, ἔξω τούτων ὧν
 10 εἰρηκας σύ, οὐδ' ὅπως ἂν αἰσθοιτό τινος [ἄλλου] ὁ
 τύραννος ἔχοιμ' ἂν εἰπεῖν· ὥστε μέχρι γε τούτων οὐκ
 οἶδα ὅ τι διαφέρει ὁ τυραννικὸς τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου.
 Καὶ ὁ Σιμωνίδης εἶπεν· Ἀλλὰ ἐν μὲν τοῖσδε διαφέρει
 ἂν, εἰ πολλαπλάσια μὲν δι' ἐκάστου τούτων εὐ-
 15 φραίνεται, πολὺ δὲ μείω τὰ λυπηρὰ ἔχει. Καὶ ὁ Ἰέρων
 εἶπεν, Οὐχ οὕτως ἔχει ταῦτα· ἀλλ' εὖ ἴσθι ὅτι πολὺ
 μείω εὐφραίνονται οἱ τύραννοι τῶν μετρίως διαγόν-
 των ὑψηροτέρων, πολὺ δὲ πλείω καὶ μεῖζω λυποῦνται.
 Ἄπιστα, ἔφη, λέγεις, ὁ Σιμωνίδης. εἰ γὰρ οὕτω
 20 ταῦτα εἶχε, πῶς ἂν πολλοὶ μὲν ἐπεθυμοῦν τυραν-
 νεῖν καὶ ταῦτα τῶν δοκούντων ἱκανωτάτων ἀνδρῶν
 εἶναι; πῶς δὲ πάντες ἐξήλουν ἂν τοὺς τυράννους;
 Ὅτι ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Ἰέρων, ἅπειροι ὄντες ἀμφο-
 τέρων τῶν ἐργῶν σκοποῦνται περὶ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ
 25 περὶ ἀσσομαί σε διδάσκειν, ὥς ἀληθῆ λέγω.
 31 Πρῶτον μὲν γὰρ ἐν τοῖς διὰ τῆς ὀψεως θεάμα-
 σιν εὐρίσκω λογιζόμενος μειονεκτοῦντας τοὺς τυράν-
 νους. ἄλλα μὲν γε ἐν ἄλλῃ χώρᾳ ἐστὶν ἀξιοθέατα· ἐπὶ
 δὲ τούτων ἕκαστα οἱ μὲν ἰδιῶται ἐρχονται καὶ εἰς πό-
 30 λεις ὥς ἂν βούλονται, θεαμάτων ἕνεκα, καὶ ἐς τὰς
 κοινὰς πανηγύρεις. οἱ δὲ τύραννοι οὐ μάλ' ἀμφὶ
 θεωρίας ἔχουσιν· οὔτε γὰρ ἵκναι αὐτοῖς ἀσφαλές.

ὁ δὲ ἔρως πολὺ ἥκιστα ἐθέλει τυράννῳ ἐμφύεσθαι. οὐ γὰρ τῶν ἐτοιμῶν ἦδεται ὁ ἔρως ἐφιέμενος, ἀλλὰ τῶν ἐλπιζομένων. ὥσπερ οὖν εἴ τις ἄπειρος ὦν δόξης τοῦ πιεῖν ἀπολαύοι, οὕτω καὶ ὁ ἄπειρος ὦν ἔρωτος, ἄπειρός ἐστι τῶν ἡδίστων ἀφροδισίων.

36 Ἄλλ' ἐν ἐκείνοις γε, ἔφη ὁ Σιμωνίδης, πολὺ διαφέρετε τῶν ἰδιωτῶν, ὅτι μεγάλα μὲν ἐπινοεῖτε, ταχὺ δὲ ταῦτα κατεργάζεσθε, πλεῖστα δὲ περισσὰ ἔχετε, κέκτησθε δὲ διαφέροντας ἀρετῇ ἵππους, διαφέροντα ὄπλα κάλλει, ὑπερέχοντα κόσμον γυναιξί, 10 μεγαλοπρεπεστέρας οἰκίας· ἔτι δὲ πλήθει τε καὶ ἐπιστήμῃ θεράποντας ἀρίστους· ἱκανώτατοι δὲ ἐστε ὀνήσαι φίλους, κακῶσαι δὲ ἐχθρούς. Πρὸς ταῦτα δὴ ὁ Ἰέρων εἶπεν·

37 Ἡ τυραννὶς τὰ μὲν δοκοῦντα πολλοῦ ἄξια κτήματα εἶναι ἀνεπτυγμένα θεάσασθαι φανερώς πᾶσι παρέχεται· τὰ δὲ χαλεπὰ ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν τυράννων [κέκτηται] ἀποκεκρυμμένα, ἐν αἵσπερ καὶ τὸ εὐδαιμον καὶ τὸ κακὸδαιμον τοῖς ἀνθρώποις ἀπόκειται.

38 Αὐτίκα γὰρ εἰρήνη δοκεῖ μέγα ἀγαθὸν ἀνθρώποις εἶναι, ταύτης ἐλάχιστον μέρος μέτεστι τοῖς τυράννοις· ὁ δὲ πόλεμος μέγα κακόν, τούτου πλεῖστον μετέχομεν οἱ τύραννοι.

39 Ἐπεὶ δὲ τοῖς μὲν ἰδιώταις καὶ διὰ σπονδῶν καὶ δι' εἰρήνης γίνεται πολέμου ἀνάπανσις· τοῖς δὲ τυράννοις οὐδὲ εἰρήνη ποτὲ πρὸς τοὺς τυραννευμένους γίνεται, οὔτε σπονδαῖς ἂν ποτε πιστεύσας ὁ τύραννος θαρρήσειε.

40 Τοσοῦτον δὲ τι ἀγαθὸν κρίνω ἔγωγε τὸ φιλεῖσθαι εἶναι, ὥς νομίζω τῷ ὄντι ὥς αὐτόματα τὰ γὰρ

τῷ φιλουμένῳ γίνεσθαι καὶ παρὰ θεῶν καὶ παρὰ ἀνθρώπων.

41 Βεβαίόταται μὲν δῆπου δοκοῦσι φίλαι γονεῦσι
 πρὸς παῖδας, καὶ παισὶν πρὸς γονέας, καὶ ἀδελφοῖς
 5 πρὸς ἀδελφούς, καὶ γυναιξὶ πρὸς ἄνδρας, καὶ ἐταί-
 ροις πρὸς ἐταίρους. εἰ τοίνυν ἐθέλεις κατανοεῖν,
 εὐρήσεις τοὺς μὲν ἰδιώτας ὑπὸ τούτων πάντων μά-
 λιστα φιλουμένους, τοὺς δὲ τυράννους πολλοὺς μὲν
 παῖδας ἑαυτῶν ἀπεκτονότας, πολλοὺς δὲ ὑπὸ παίδων
 10 αὐτοὺς ἀπολωλότας, πολλοὺς δὲ ἀδελφοὺς ἐν τυραν-
 νίᾳ ἀλληλοφόνους γιγνομένους, πολλοὺς δὲ καὶ
 ὑπὸ γυναικῶν τῶν ἑαυτῶν τυράννους διεφθαρμέ-
 νους, καὶ ὑπὸ ἐταίρων γε μάλιστα δοκούντων φίλων
 εἶναι. οἳ τινες οὖν ὑπὸ τῶν φύσει πεφυκότων μά-
 15 λιστα φιλεῖσθαι [καὶ νόμῳ συνηναγκασμένων] οὕτω
 μισοῦνται, πῶς ὑπό γε ἄλλου τινος οἴεσθαι χρῆν
 αὐτοὺς φιλεῖσθαι; ἀλλὰ μὴν καὶ πίστεως ὅστις ἐλά-
 χιστον μετέχει, πῶς οὐχὶ μεγάλου ἀγαθοῦ μειονεκτεῖ;

42 Καὶ τούτου τοίνυν, τοῦ πιστῶς πρὸς τινὰς ἔχειν,
 10 ἐλάχιστον μέρος τυράννῳ μέτεστιν· ὅποτε γε οὐδὲ
 σίτοις οὐδὲ ποτοῖς πιστεύων διάγει· ἀλλὰ καὶ τού-
 των [πρὶν ἀπάρχεσθαι τοῖς θεοῖς], τοὺς διακόνους
 πρῶτον κελεύουσιν ἀπογεύεσθαι.

43 [Οἱ δὲ πολῖται δορυφοροῦσιν ἀλλήλους ὑπὲρ]
 5 τοῦ δὲ μηδένα τῶν πολιτῶν βιάσθαι θανάτῳ ἀποθνή-
 σκειν, οὕτω [δὲ] πόρρω προεληλύθασιν φυλακῆς, ὥστε
 πεποίνηται πολλοὶ νόμοι τῷ μαιφόνῳ μηδὲ τὸν συν-
 ὄντα καθαρεῖν· ὅθεν διὰ τὰς πατρίδας ἀσφαλῶς
 ἕκαστος βιοτεύει τῶν πολιτῶν. τοῖς δὲ τυράννοις καὶ
 10 τοῦτο ἔμπαλιν ἀνέστραπται. ἀντὶ γὰρ τοῦ τιμωρεῖν
 αἱ πόλεις αὐτοῖς μεγάλως τιμῶσι τὸν κατακτείναντα

ὁ δὲ ἔρως πολὺ ἥμισυ ἐθέλει τυράνῳ ἐμφύεσθαι. οὐ γὰρ τῶν ἐτοίμων ἡδεῖται ὁ ἔρως ἐφιέμενος, ἀλλὰ τῶν ἐλπιζομένων. ὥσπερ οὖν εἴ τις ἄπειρος ὦν δόξης τοῦ πιεῖν ἀπολαύει, οὕτω καὶ ὁ ἄπειρος ὦν ἔρωτος, ἄπειρός ἐστι τῶν ἡδίστων ἀφροδισίων.

36 Ἄλλ' ἐν ἐκείνοις γε, ἔφη ὁ Σιμωνίδης, πολὺ διαφέρετε τῶν ἰδιωτῶν, ὅτι μεγάλα μὲν ἐπινοεῖτε, ταχὺ δὲ ταῦτα κατεργάζεσθε, πλείστα δὲ περισσὰ ἔχετε, κέκτησθε δὲ διαφέροντας ἀρετῇ ἵππους, διαφέροντα ὄπλα κάλλει, ὑπερέχοντα κόσμον γυναιξί, 10 μεγαλοπρεπεστέρας οἰκίας· ἔτι δὲ πλήθει τε καὶ ἐπιστήμῃ θεράποντας ἀρίστους· ἱκανώτατοι δὲ ἐστε ὀνήσαι φίλους, κακῶσαι δὲ ἐχθρούς. Πρὸς ταῦτα δὴ ὁ Ἰέρων εἶπεν·

37 Ἡ τυραννὶς τὰ μὲν δοκοῦντα πολλοῦ ἄξια κτή- 15 ματα εἶναι ἀνεπτυγμένα θεάσασθαι φανερώς πᾶσι παρέχεται· τὰ δὲ χαλεπὰ ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν τυράννων [κέκτηται] ἀποκεκρυμμένα, ἐν αἵσπερ καὶ τὸ εὐδαιμον καὶ τὸ κακὸ δαίμον τοῖς ἀνθρώποις ἀπόκειται.

38 Αὐτίκα γὰρ εἰρήνη δοκεῖ μέγα ἀγαθὸν ἀνθρώ- 20 ποις εἶναι, ταύτης ἐλάχιστον μέρος· μέτεστι τοῖς τυράννοις· ὁ δὲ πόλεμος μέγα κακόν, τούτου πλείστον μετέχομεν οἱ τύραννοι.

39 Ἐπειτα δὲ τοῖς μὲν ἰδιώταις καὶ διὰ σπονδῶν καὶ δι' εἰρήνης γίνεται πολέμου ἀνάπανσις· τοῖς δὲ 25 τυράννοις οὐδὲ εἰρήνη ποτὲ πρὸς τοὺς τυραννευμένους γίνεται, οὔτε σπονδαῖς ἂν ποτε πιστεύσας ὁ τύραννος θαρρήσειε.

40 Τοσοῦτον δέ τι ἀγαθὸν κρίνω ἔγωγε τὸ φιλεῖ- 30 σθαι εἶναι, ὥς νομίζω τῷ ὄντι ὥς αὐτόματα τὰ γὰρ 30

ἀνδρείους, μή [τι] τολμήσωσι τῆς ἐλευθερίας ἔνεκα·
τοὺς δὲ σοφοὺς, μή τι μηχανήσωνται· τοὺς δὲ δι-
καίους, μή ἐπιθυμήσῃ τὸ πλῆθος ὑπ' αὐτῶν προ-
στατεῖσθαι.

- 5 46 Τὸ δὲ φοβεῖσθαι μὲν ὄχλον, φοβεῖσθαι δὲ ἐρη-
μίαν, φοβεῖσθαι δὲ ἀφυλαξίαν, φοβεῖσθαι δὲ καὶ
αὐτοὺς τοὺς φύλακας, καὶ μήτε ἀόπλους ἔχειν ἐθέ-
λειν [περὶ αὐτὸν] μήτε ὠπλισμένους ἡδέως θεᾶσθαι,
πῶς οὐ χαλεπὸν ἐστὶ πρᾶγμα; ἔτι δὲ ξένοις μᾶλλον ἢ
10 πολίταις πιστεύειν, βαρβάροις [τε] μᾶλλον ἢ Ἑλλη-
σιν, ἐπιθυμεῖν δὲ τοὺς μὲν ἐλευθέρους δούλους ἔχειν,
τοὺς δὲ δούλους ἐλευθέρους ἀναγκάζεσθαι ποιεῖν,
οὐ πάντα ταῦτά σοι δοκεῖ ψυχῆς ὑπὸ φόβῳ παραπε-
πληγμένης τεκμήρια εἶναι; ὁ δέ τοι φόβος οὐ μόνον
5 αὐτὸς ἐνὼν ταῖς ψυχαῖς λυπηρὸς ἐστίν, ἀλλὰ καὶ
πάντων τῶν ἡδέων συμκαρομαρτῶν λυμαντήρ ἐστίν.

47 Ἀντισθένης.

- Ἀντισθένης ὁ φιλόσοφος τοὺς δημίους εὐσεβε-
στέρους ἔλεγεν εἶναι τῶν τυράννων· πυθομένου δέ
10 τινος τὴν αἰτίαν, ἔφη ὅτι ὑπὸ μὲν τῶν δημίων οἱ
ἀδικοῦντες ἀναιροῦνται, ὑπὸ δὲ τῶν τυράννων οἱ
μηδὲν ἁμαρτάνοντες.

48 Φαβωρίνου.

- Ἄλλ' ἐγὼ βούλομαι ἡδονὴν τινα τῷ τυράννῳ μη-
15 νῦσαι, εἰ μὲν ἀνθρωπίνην θέλεις, ὧ Διονύσιε, πεί-
νησον ἵνα φάγῃς, δίψησον ἵνα πίῃς· εἰ δὲ θεξίαν
τινα καὶ ὑπερσπουδὸν καὶ τηλικαύτην ἡλικίην οὐδεὶς
πρὸ σοῦ, ἀπόθου τὴν τυραννίδα. τὸν γὰρ μυρίων
καὶ πεντακισχιλίων χλαμύδων δεόμενον οὐκ ἐστὶ μὴ
30 πλειόνων δεῖσθαι· οἷς γὰρ ἔχω προσδεόμενος, ἀφε-
λὼν ὧν ἔχω, ἀπορῶμαι οἷς ἔχω.

τὸν τύραννον· καὶ ἀντί γε τοῦ εἰργεῖν ἐκ τῶν ἱερῶν,
[ὥσπερ τοὺς τῶν ἰδιωτῶν φονέας,] ἀντὶ τούτου καὶ
εἰκόνας ἐν τοῖς ἱεροῖς ἱσταῖσιν αἱ πόλεις [τῶν τοιοῦτο
ποιησάντων.]

44 Οὐδέ γε θασσόν τι γίνεταί τῳ τυράννῳ ἢ τῳ
ἰδιώτῃ ὧν ἐπιθυμεῖ. ὁ μὲν γὰρ ἰδιώτης οἰκίας ἢ
ἀγροῦ ἢ οἰκέτου ἐπιθυμεῖ· ὁ δὲ τύραννος ἢ πόλεως
ἢ χώρας πολλῆς ἢ λιμένων ἢ ἀκροπόλεων ἰσχυρῶν,
ἃ πολὺ ἐστὶ χαλεπώτερα καὶ ἐπικινδυνότερα κατεργά-
ζεσθαι τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιθυμημάτων. ἀλλὰ μὴν καὶ 10
πένητας ὅψει ὀλίγους τῶν ἰδιωτῶν, πολλοὺς δὲ τῶν
τυράννων. οὐ γὰρ τῳ ἀριθμῷ οὔτε τὰ πολλὰ κρίνε-
ται οὔτε τὰ ἱκανά, ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις· ὥστε τὰ
μὲν ὑπερβάλλοντα τὰ ἱκανὰ πολλὰ ἐστὶ, τὰ δὲ τῶν
ἱκανῶν ἐλλείποντα ὀλίγα. τῳ οὖν τυράννῳ τὰ πολ- 15
λαπλάσια ἦττον ἱκανά ἐστὶν ἢ τὰναγκαῖα δαπανή-
ματα τῳ ἰδιώτῃ. καὶ γὰρ τοῖς μὲν ἰδιώταις ἔξεστι τὰς
δαπάνας συντέμνειν εἰς τὰ καθ' ἡμέραν, [ὅπῃ βού-
λονται·] τοῖς δὲ τυράννοις μέγισται μὲν εἰσι δαπάναι
εἰς τὰς τῆς ψυχῆς φυλακὰς· τὸ δὲ τούτων τὶ συντέ- 20
μνειν ὀλεθρὸς δοκεῖ εἶναι. ἔπειτα δὲ ὅσοι μὲν δύ-
νανται ἀπὸ τοῦ δικαίου ἔχειν ὧν δεόνται, τί ἂν του-
τους οἰκτεροῖς ὡς πένητας; ὅσοι δὲ ἀναγκάζονται δι'
ἐνδειαν κακόν τι καὶ αἰσχυρὸν μηχανώμενοι ζῆν, πῶς
οὐ τούτους ἀθλίους ἂν τις δικαίως καὶ πένητας νο- 25
μίξοι; οἱ τύραννοι τοίνυν πάντα ἀναγκάζονται συλᾶν
ἀδίκως, διὰ τὸ εἰς τὰς ἀναγκαῖας δαπάνας ἀεὶ προσ-
δεῖσθαι χρημάτων.

45 Γινώσκουσι δὲ οὐδὲν ἦττον τῶν ἰδιωτῶν καὶ
τοὺς ἀλκίμους καὶ τοὺς σοφοὺς καὶ τοὺς δικαίους· 30
τούτους δὲ ἀντὶ τοῦ ἄγασθαι φοβοῦνται· τοὺς μὲν

σοῦ κριθέντος χαλεπώτατα ξῆν χαλεπώτερον ἔτι ξῆ ὁ
 τυραννῶν; Κομιδῇ γε, ἔφη. Ἔστιν ἄρα τῇ ἀληθείᾳ,
 καὶν εἰ μὴ τῷ δοκῇ, ὁ τῷ ὄντι τύραννος τῷ ὄντι δοῦ-
 λος τὰς μεγίστας θωπείας καὶ δουλείας, καὶ κόλαξ
 5 τῶν πονηροτάτων, καὶ τὰς ἐπιθυμίας οὐδ' ὅπωςτιοῦν
 ἀποπιμπλᾷ, ἀλλὰ πλείστων ἐπιδεέστατος καὶ πένης
 τῇ ἀληθείᾳ φαίνεται, ἔαν δέ τις ὅλην ψυχὴν ἐπίστη-
 ται θεάσασθαι, καὶ φόβου γέμων διὰ παντὸς τοῦ
 βίου, σφαδασμῶν τε καὶ ὀδυνῶν πλήρης, εἴπερ τῇ
 10 τῆς πόλεως διαθέσει, ἣς ἄρχει, ἔοικεν· ἔοικε δέ, ἦ
 γάρ; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ πρὸς τούτοις ἔτι
 ἀποδώσωμεν τῷ ἀνδρὶ καὶ ἂν τὸ πρότερον εἴπομεν, ὅτι
 ἀνάγκη καὶ εἶναι καὶ ἔτι μᾶλλον γίγνεσθαι αὐτῷ, ἢ
 πρότερον διὰ τὴν ἀρχὴν, φθονερῷ, ἀπίστῳ, ἄδίκῳ,
 15 ἀφίλῳ, ἀνοσίῳ, καὶ πάσης κακίας πανδοκεῖ τε καὶ
 τροφεῖ, καὶ ἐξ ἀπάντων τούτων μάλιστα μὲν αὐτῷ
 δυστυχεῖ εἶναι, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς πλησίον αὐτῷ
 τοιούτους ἀπεργάζεσθαι. Οὐδεὶς σοι, ἔφη, τῶν νοῦν
 ἐχόντων ἀντερεῖ.

20

ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΜΟΥ. Ν.

1 Εὐριπίδου Τημενιδῶν.

Φιλεῖ τοι πόλεμος οὐ πάντ' εὐτυχεῖν,
 ἐσθλῶν δὲ χαίρει πτώμασιν νεανιῶν,
 κακοὺς δὲ μισεῖ. τῇ πόλει μὲν οὖν νόσος
 25 τόδ' ἐστί, τοῖς δὲ κατθανοῦσιν εὐκλεές.

2 Ἀράτου φαινομένων (130).

Χαλκείη γενεή, προτέρων ὀλωότεροι ἄνδρες,
 οἳ πρῶτοι κακόεργον ἐχαλκεύσαντο μάχαιραν,
 εἰνοδίην· πρῶτοι δὲ βοῶν ἐπάσαντ' ἀροτήρων.

3 Πινδάρου ὑπορχημάτων.

Γλυκὺ δὲ πόλεμος ἀπείροισιν· ἐμπελῶν δέ τις
ταρβεί προσιόντα νιν καρδίᾳ περισσῶς.

4 Ὁμηρος Ἰλιάδος ι' (63).

Ἀφφίτῳ ἀθέμιστος ἀνέστιος ἐστὶν ἐκεῖνος, 5
ὃς πολέμου ἐραταὶ ἐπιδημίου ὀκρυόεντος.

5 Ἄνδρας μὲν κτείνουσι, πόλιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει,
τέκνα δέ τ' ἄλλοι ἄγουσι, βαθυζῶνους τε γυναῖκας.

(Ib. 583.)

6 Εὐριπίδου Αἰόλου.

10

Τὰ πόλλ' ἀνάγκη διαφέρει τολμήματ'α.

7 Τυρταίου.

Ἄλλ' Ἡρακλῆος γὰρ ἀνικῆτου γένος ἐστέ·

θαρσεῖτ', οὐπω Ζεὺς αὐχένα λοξὸν ἔχει.
μηδ' ἀνδρῶν πληθὺν δειμαίνετ'ε μηδὲ φοβεῖσθε, 15

ἰθὺς δ' εἰς προμάχους ἀσπίδ' ἀνὴρ ἐχέτω,
ἐχθρὰν μὲν ψυχὴν θέμενος, θανάτου δὲ μελαίνας
κῆρας... αὐγαῖς ἡελίοιο φίλας,

ἴστε γὰρ Ἄρηος πολυδακρύου ἐργ' αἰδήλα,
εὖ δ' ὀργὴν ἐδάητ' ἀργαλέον πολέμου. 20

καὶ παρὰ φευγόντων τε διωκόντων τε γέγευσθε
ὦ νέοι, ἀμφοτέρων δ' εἰς κόρον ἡλάσατε.

οἳ μὲν γὰρ τολμῶσι παρ' ἀλλήλοισι μένοντες
ἐς τ' αὐτοσχεδίην καὶ προμάχους ἰέναι,
παυρότεροι θνήσκουσι, σαοῦσι δὲ λαὸν ὀπίσσω· 25

τρεσσάντων δ' ἀνδρῶν πᾶς ἀπόλωλ' ἀρετῇ.

οὐδεὶς ἂν ποτε ταῦτα λέγων ἀνύσειεν ἕκαστα,
ὅσσ' ἦν αἰσχρὰ πάθη γίνεται ἀνδρὶ κακὰ.

ἀργαλέον γὰρ ὅπισθε μετάφρενόν ἐστι δαΐξειν
ἀνδρὸς φεύγοντος δηλῶ ἐν πολέμῳ, 30

αἰσχρὸς δ' ἐστὶ νέκυσ κατακείμενος ἐν κονίῃσι

- νῶτον ὅπισθ' αἰχμῇ δουρὸς ἐληλαμένος.
 ἀλλὰ τις εὖ διαβάς μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισι
 στριγχεῖς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὁδοῦσι δακνών,
 μηρούς τε κνήμας τε κάτω καὶ στέρνα καὶ ὦμους
 5 ἀσπίδος εὐρείης γαστρὶ καλυψάμενος·
 δεξιτερῇ δ' ἐν χειρὶ τινασσέτω ὄβριμον ἔγχος,
 κινεῖτω δὲ λόφον δεινὸν ὑπὲρ κεφαλῆς·
 ἔρδων δ' ὄβριμα ἔργα διδασκέσθω πολεμίζειν,
 μηδ' ἐκτὸς βελέων ἐστιάτω ἀσπίδ' ἔχων,
 10 ἀλλὰ τις ἐγγὺς ἰὼν αὐτοσχεδὸν ἔγχει μακρῷ
 ἢ ἕξει οὐτάων δῆιον ἄνδρ' ἐλέτω·
 καὶ πόδα παρ ποδὶ θείς καὶ ἐπ' ἀσπίδος ἀσπίδ'
 ἐρείσας,
 ἐν δὲ λόφον τε λόφῳ καὶ κυνέην κυνέῃ
 15 καὶ στέρνον στέρνῳ πεπλημένος ἄνδρὶ μαχέσθω,
 ἢ ἕξειος κώπην ἢ δόρυ μακρὸν ἐλών.
 ὑμεῖς δ', ὦ γυμνήτες, ὑπ' ἀσπίδος ἄλλοθεν ἄλλος
 πτώσσοντες μεγάλοις βάλλετε χερμαδίοις,
 δούρασί τε ξεστοῖσιν ἀκοντίζοντες ἐς αὐτούς,
 20 τοῖσι πανόπλοισι πλησίον ἰστάμενοι.

- 8 Θουκυδίδου ἱστορίας α' (78) δημηγο-
 ρίας Ἀθηναίων.

Τοῦ πολέμου τὸ παράλογον ὅσον ἐστὶ πρὶν ἐν
 αὐτῷ γενέσθαι προδιάγνωτε· μηχανόμενος γὰρ φιλεῖ
 25 εἰς τύχας τὰ πολλὰ περιίστασθαι.

- 9 Θουκυδίδου ἱστορίας α' (122) δημηγο-
 ρίας Κορινθίων.

Ἄλλα τε ὅσα οὐκ ἂν τις νῦν προῖδοι· ἥμισυ γὰρ
 πόλεμος ἐπὶ ζητοῖς χωρεῖ, αὐτὸς δ' ἀφ' αὐτοῦ τὰ
 30 πολλὰ τεχνᾷται πρὸς τὸ παρατυγχάνον· ἐν ᾧ ὁ μὲν

εὐοργήτως αὐτῷ προσομιλήσας βεβαιότερος, ὁ δὲ ὄργισθεις περὶ αὐτὸν οὐκ ἐλάσσω πταίει.

10 Δημοσθένους.

Πόλεμος ἐνδοξος εἰρήνης αἰσχρᾶς αἰρετώτερος.

11 Ἀντισθένης.

5

Ἀντισθένης ὁ Σωκρατικός, εἰπόντος τινὸς ὅτι ὁ πόλεμος ἀπολεῖ τοὺς πένητας, "πολλοὺς μὲν οὖν ποιήσει" ἔφη.

12 Ἀρχιδάμου (Plut. mor. 191 d).

Ἀρχίδαμος ὁ Ἀγησιλάου [καταπελτικὸν] ἰδὼν ¹⁰ βέλος τότε πρῶτον ἐκ Σικελίας κομισθὲν ἀνεβόησεν "ὦ Ἡράκλεις, ἀπόλωλεν ἀνδρὸς ἀρετά."

13 Θουκυδίδου δημηγορίας Κορινθίων (I, 120).

Ἀνδρῶν γὰρ σωφρόνων μὲν ἔστιν, εἰ μὴ ἀδι- ¹⁵ κοῖντο, ἡσυχάζειν, ἀγαθῶν δέ, ἀδικουμένους ἐκ μὲν εἰρήνης πολεμεῖν, εὖ δὲ παρασχὼν ἐκ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι, καὶ μήτε τῇ κατὰ πόλεμον εὐτυχίᾳ ἐπαίρεσθαι, μήτε τῷ ἡσυχῶ τῆς εἰρήνης ἡδόμενον ἀδικεῖσθαι. ὅ τε γὰρ διὰ τὴν ἡδονὴν ὀκνῶν τάχιστ' ἂν ἀφαιρεθείη τῆς ῥαστώνης τὸ τερπνόν, δι' ὅπερ ὀκνεῖ, εἰ ἡσυχάζοι. ὅ τε ἐν πολέμῳ εὐτυχίᾳ πλεονάζων οὐκ ἐντεθύμηται θράσει ἀπίστῳ ἐπαιρούμενος. πολλὰ γὰρ κακῶς γνωσθέντα, ἀβουλοτέρων τῶν ἐναντίων τυχόντα, κατώρθωσε, καὶ ἔτι πλέω τὰ κα- ²⁰ λῶς δοκοῦντα βουλευθῆναι, ἐς τοῦναντίον αἰσχρῶς περιέστη. ἐνθυμεῖται γὰρ οὐδεὶς ὅμοια τῇ λίστει καὶ ἔργῳ ἐπεξέρχεται, ἀλλὰ μετ' ἀσφαλείας μὲν δοξάζομεν, μετὰ δέους δ' ἐν τῷ ἔργῳ ἐλλείπομεν.

14 Πλάτωνος νόμων α' (626 a).

30

Ἦν γὰρ καλοῦσι τῶν ἀνθρώπων οἱ πλείστοι εἰ-
 ρήνην, τοῦτ' εἶναι μόνον ὄνομα, τῷ δὲ ἔργῳ πάσαις
 πρὸς πάσας ἀεὶ τὰς πόλεις πόλεμον ἀκήρυκτον κατὰ
 φύσιν εἶναι. καὶ σχεδὸν ἀνευρήσεις οὕτω σκοπῶν
 5 τὸν Κρητῶν νομοθέτην, ὥς εἰς τὸν πόλεμον ἅπαντα
 δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ τὰ νόμιμα ἡμῖν ἀποβλέπων ξυνε-
 τάξατο, καὶ κατὰ ταῦτα οὕτω φυλάττειν παρέδωκε
 τοὺς νόμους, ὥς τῶν ἄλλων οὐδενὸς οὐδὲν ὄφελος
 ὄν, οὔτε κτημάτων οὔτε ἐπιτηδευμάτων, ἂν μὴ τῷ
 10 πολέμῳ ἄρα κρατῇ τις, πάντα δὲ τὰ τῶν νικαμένων
 ἀγαθὰ τῶν νικούντων γίνεσθαι.

15 Ξενοφῶντος ἐν γ' (1, 42) τῆς Κύρου ἀνα-
 βάσεως.

Ἐπίστασθε γὰρ δὴ ὅτι οὔτε πληθὸς ἐστὶν οὔτε
 15 ἰσχὺς ἢ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα· ἀλλ' ὁπό-
 τεροι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐρρωμενέστεροι
 ἴωσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους ὥς ἐπιπολὺ οἱ
 ἐναντίοι οὐ δέχονται.

20 16 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ ἐπι-
 ταφίου (234 c).

Καὶ μὲν, ὦ Μενέξενε, πολλαχῇ κινδυνεύει κα-
 λὸν εἶναι τὸ ἐν πολέμῳ ἀποθνήσκειν. καὶ γὰρ τα-
 φῆς καλῆς τε καὶ μεγαλοπρεποῦς τυγχάνει καὶ ἐὰν
 πένης τις ὢν τελευτήσῃ, καὶ ἐπαίνου αὐτῷ ἔτυχε καὶ
 25 ἐὰν φαῦλος ἢ ὑπ' ἀνδρῶν σοφῶν τε καὶ οὐκ εἰκῇ
 ἐπαινούντων, ἀλλ' ἐκ πολλοῦ χρόνου λόγους παρε-
 σκευασμένων.

ΠΕΡΙ ΤΟΛΜΗΣ. ΝΑ.

1 Τυρταίου.
 30 Οὐτ' ἂν μνησαίμην οὐτ' ἐν λόγῳ ἄνδρα τιθεῖν,

οὔτε ποδῶν ἀρετῆς οὔτε παλαισμοσύνης·
οὐδ' εἰ Κυκλώπων μὲν ἔχει μέγερθός τε βίην τε,
νικῶν δὲ θείων Θρηίκιον βορέην·
οὐδ' εἰ Τιθωνοιο φυὴν χαριέστερος εἴη,
πλουτοίη δὲ Μίδεω καὶ Κινύρῳ μάλιον·
οὐδ' εἰ Τανταλίδεω Πέλοπος βασιλεύτερος εἴη,
γλῶσσαν δ' Ἀδρήστου μειλιχόγηρυν ἔχει,
οὐδ' εἰ πᾶσαν ἔχει δόξαν, πλὴν θούριδος ἀλκῆς.
οὐ γὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ,
εἰ μὴ τετλαίη μὲν ὄρῳν φόνον αἱματόεντα,
καὶ δηίων ὀρέγοιτ' ἐγγύθεν ἰστάμενος.
ἢ δ' ἀρετὴ τόδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον,
κάλλιστόν τε φέρειν γίγνεται ἀνδρὶ νέφ.

2 Εὐριπίδου Τημενιδῶν.
Οὐκ ἔστι κρείττον ἄλλο πλὴν κρατεῖν δορί.

3 Εὐριπίδου Τημένω.
Τολμᾶν δὲ χρεών. ὁ γὰρ ἐν καιρῷ
μόχθος πολλὴν εὐδαιμονίαν
τίκτει θνητοῖσι τελευτῶν.

4 Εὐριπίδου Ἀρχελάω.
Νεανίαν γὰρ ἄνδρα χρὴ τολμᾶν ἀεί.
οὐδεὶς γὰρ ὦν ῥάθυμος εὐκλεῆς ἀνὴρ,
ἀλλ' οἱ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐδοξίαν.

5 Τυρταίου.
Ξυνὸν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πόλῃ τε παντὶ τε δήμῳ,
ὅστις ἀνὴρ διαβὰς ἐν προμάχοισι μένη
νωλεμέως, αἰσχυρᾶς δὲ φυγῆς ἐπὶ πάγχυ λάθεται,
ψυχὴν καὶ θυμὸν τλήμονα παρθέμενος,
θαρσύνη δ' ἔπασιν τὸν πλησίον ἄνδρα παρεστώς·
οὗτος ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ,

Ἦν γὰρ καλοῦσι τῶν ἀνθρώπων οἱ πλείστοι εἰ-
 ρήνην, τοῦτ' εἶναι μόνον ὄνομα, τῷ δὲ ἔργῳ πάσαις
 πρὸς πάσας αἰεὶ τὰς πόλεις πόλεμον ἀκήρυκτον κατὰ
 φύσιν εἶναι. καὶ σχεδὸν ἀνευρήσεις οὕτω σκοπῶν
 5 τὸν Κρητῶν νομοθέτην, ὥς εἰς τὸν πόλεμον ἅπαντα
 δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ τὰ νόμιμα ἡμῖν ἀποβλέπων ξυνε-
 τάξατο, καὶ κατὰ ταῦτα οὕτω φυλάττειν παρῆδωκε
 τοὺς νόμους, ὥς τῶν ἄλλων οὐδενὸς οὐδὲν ὄφελος
 ὄν, οὔτε κτημάτων οὔτε ἐπιτηδευμάτων, ἂν μὴ τῷ
 10 πολέμῳ ἄρα κρατῇ τις, πάντα δὲ τὰ τῶν νικαμένων
 ἀγαθὰ τῶν νικάντων γίνεσθαι.

15 Ξενοφῶντος ἐν γ' (1, 42) τῆς Κύρου ἀνα-
 βάσεως.

Ἐπίστασθε γὰρ δὴ ὅτι οὔτε πλῆθος ἐστὶν οὔτε
 15 ἰσχύς ἢ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα· ἀλλ' ὁπό-
 τεροι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐρρωμενέστεροι
 ἴωσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους ὥς ἐπιπολὺ οἱ
 ἐναντίοι οὐ δέχονται.

20 16 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενέξενου ἢ ἐπι-
 ταφίου (234 c).

Καὶ μὴν, ὦ Μενέξενε, πολλαχῇ κινδυνεύει κα-
 λὸν εἶναι τὸ ἐν πολέμῳ ἀποθνήσκειν. καὶ γὰρ τα-
 φῆς καλῆς τε καὶ μεγαλοπρεποῦς τυγχάνει καὶ ἐὰν
 πένης τις ᾧν τελευτήσῃ, καὶ ἐπαίνου αὐ' ἔτυχε καὶ
 25 ἐὰν φαῦλος ἢ ὑπ' ἀνδρῶν σοφῶν τε καὶ οὐκ εἰκῇ
 ἐπαινούντων, ἀλλ' ἐκ πολλοῦ χρόνου λόγους παρε-
 σκευασμένων.

ΠΕΡΙ ΤΟΛΜΗΣ. ΝΑ.

1 Τυρταίου.

30 Οὔτ' ἂν μνησαίμην οὔτ' ἐν λόγῳ ἄνδρα τιθείην,

οὔτε ποδῶν ἀρετῆς οὔτε παλαισμοσύνης·
οὐδ' εἰ Κυκλώπων μὲν ἔχοι μέγεθός τε βίην τε,
νικῶν δὲ θεῶν Θρηίκιον βορέην·
οὐδ' εἰ Τιθωνοιο φυνὴν χαριέστερος εἴη,
πλουτοίη δὲ Μίδεω καὶ Κινύρεω μάλιον·
οὐδ' εἰ Τανταλίδεω Πέλοπος βασιλεύτερος εἴη,
γλῶσσαν δ' Ἀδρήστου μελιχόγηρυν ἔχοι,
οὐδ' εἰ πᾶσαν ἔχοι δόξαν, πλήν θούριδος ἀλκῆς.
οὐ γὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ,
εἰ μὴ τετλαίη μὲν ὄρῳ φόνον αἱματόεντα,
καὶ δηίων ὀρέγοιτ' ἐγγύθεν ἰστάμενος.
ἦ δ' ἀρετὴ τόδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον,
κάλλιστόν τε φέρειν γίγνεται ἀνδρὶ νέφ.

2 Εὐριπίδου Τημενιδῶν.
Οὐκ ἔστι κρεῖττον ἄλλο πλὴν κρατεῖν δορί.

3 Εὐριπίδου Τημένω.
Τολμᾶν δὲ χρεῶν. ὁ γὰρ ἐν καιρῷ
μόχθος πολλὴν εὐδαιμονίαν
τίκτει θνητοῖσι τελευτῶν.

4 Εὐριπίδου Ἀρχελάω.
Νεανίαν γὰρ ἄνδρα χρὴ τολμᾶν ἀεί.
οὐδεὶς γὰρ ὦν βῆθνος εὐκλεῆς ἀνὴρ,
ἀλλ' οἱ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐδοξίαν.

5 Τυρταίου.
Ξυνὸν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πόλῃ τε παντί τε δήμῳ,
ὅστις ἀνὴρ διαβὰς ἐν προμάχοισι μένη
νωλεμέως, αἰσχυρὰς δὲ φυγῆς ἐπὶ πάγχυ λάθεται,
ψυχὴν καὶ θυμὸν τλήμονα παρθέμενος,
θαρσύνῃ δ' ἔπεσιν τὸν πλησίον ἄνδρα παρεστώς·
οὗτος ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ,

αἶψα δὲ δυσμενέων ἀνδρῶν ἔτρεψε φάλαγγας
 τρηχείας, σπουδῇ δ' ἔσχεθε κῦμα μάχης.
 αὐτὸς δ' ἐν προμάχοισι πῆσων φίλον ὤλεσε θυμὸν
 ἄστυ τε καὶ λαοὺς καὶ πατέρ' εὐκλείδας,
 5 πολλὰ διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης
 καὶ διὰ θώρηκος πρόσθεν ἐληλαμένος.
 τὸν δ' ὀλοφύρονται μὲν ὁμῶς νέοι ἢ δὲ γέροντες,
 ἀργαλέω δὲ πόθῳ πᾶσα κέκηδε πόλις.
 καὶ τύμβος, καὶ παῖδες ἐν ἀνθρώποις ἀρίσημοι,
 10 καὶ παίδων παῖδες καὶ γένος ἑξοπίσω.
 οὐδέποτε κλέος ἐσθλὸν ἀπόλλυται οὐδ' ὄνομα' αὐτοῦ,
 ἀλλ' ὑπὸ γῆς περ ἔαν γίγνεται ἀθάνατος,
 ὄντιν' ἀριστεύοντα μένοντά τε μαρναμένον τε
 γῆς πέρι καὶ παίδων θοῦρος Ἄρης ὀλέσῃ.
 15 εἰ δὲ φύγῃ μὲν κῆρα τανηλεγέος θανάτοιο,
 νικήσας δ' αἰχμῆς ἀγλαὸν εὖχος ἔλῃ,
 πάντες μιν τιμῶσιν ὁμῶς νέοι ἢ δὲ παλαιοί,
 πολλὰ δὲ τερπνὰ παθῶν ἔρχεται εἰς αἶδην,
 γηράσκων δ' ἄστοισι μεταπρέπει, οὐδέ τις αὐτὸν
 20 βλάπτειν οὔτ' αἰδοῦς οὔτε δίκης ἐθέλει.
 πάντες δ' ἐν θώκοισιν ὁμῶς νέοι οἳ τε κατ' αὐτὸν
 εἰκουσ' ἐκ χώρης οἳ τε παλαιότεροι.
 ταύτης νῦν τις ἀνὴρ ἀρετῆς εἰς ἄκρον ἰκέσθαι
 πεிரάσθω θυμῷ, μὴ μεθιεῖς πόλεμον.

25 6 Εὐριπίδου.

Σὺν τοῖσι δεινοῖς αὖξεται κλέος βροτοῖς.

7 Τοῦ αὐτοῦ Ἀρχελάφ.

Ἐμὲ δ' ἄρ' οὐ

μοχθεῖν δίκαιον; τίς δ' ἄμοχθος εὐκλής;

10 τίς τῶν μεγίστων δειλὸς ὢν ὠρέξεται;

πολλάκι δηιοτήτα φυγῶν καὶ δοῦπον ἀκόντων
 ἔρχεται, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα κίχεν θανάτου.
 ἀλλ' ὃ μὲν οὐκ ἔμπας δῆμῳ φίλος οὐδὲ ποθεινός·
 τὸν δ' ὀλίγος στενάχει καὶ μέγας, ἦν τι πάθῃ.
 λαῶ γὰρ σύμπαντι πόθος κρατερόφρονος ἀνδρὸς
 θνήσκοντος, ζῶων δ' ἄξιος ἡμιθέων.
 ὥσπερ γὰρ μιν πύργον ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὀρῶσιν,
 ἔρδει γὰρ πολλῶν ἄξια μούνος ἑών.

20 Μενάνδρου.

Οὐκ ἔστι τόλμης ἐφόδιον μεῖζον βίου.

21 Μοσχίωνος ἐκ Θεμιστοκλέους.

Καὶ γὰρ ἐν νάπαις βραχεῖ
 πολὺς σιδήρῳ κείρεται πεύκης κλάδος·
 καὶ βαιὸς ὄχλος μυρίας λόγχης κρατεῖ.

22 Πινδάρου ὀλυμπιονικῶν (I, 129).

Ὁ μέγας δὲ κίνδυνος ἀναλκιν οὐ φῶτα λαμβάνει.

23 Σωσιθέου ἐξ Ἀεθλίου.

Εἷς μυρίους ὄρνιθας ἀετὸς σοβεῖ,
 λαῶν τε δειλῶν πλῆθος εὖ τραφεὶς ἀνήρ.

24 Σοφοκλῆς Σκυρίοις.

Φιλεῖ γὰρ ἄνδρας πόλεμος ἀργεῦειν νέους.

25 Μενάνδρου.

Οὐκ ἔστι τόλμης ἐπιφανεστέρα θεός.

26 Αἰσχύλου Καρῶν.

Ἄλλ' Ἄρης φιλεῖ
 αἰετὰ λῶστα πάντ' ἀπανθίζειν στρατοῦ.

27 Μενάνδρου Ἐπαγγελόμενος.

Τὰ γὰρ τολμηρὰ τῶν ὄχλων ἔχει
 ἐν τοῖς λόγοις μὲν τὰς ἐπιδείξεις δυσκόλους·

ἐν τῷ δὲ πράττειν, ἂν λάβῃς τὸν καιρὸν εὖ,
ἀπροσδόκητον τὴν τύχην ἐξηύρατο.

28 Ἴσοκράτους πρὸς Δημόνικον (p. 10 Bens.).

Μᾶλλον εὐλαβοῦ φόγον ἢ κίνδυνον· δεῖ γὰρ εἶ-
ναι τοῖς μὲν φάυλοις φοβερὰν τὴν τοῦ βίου τελευτήν,
τοῖς δὲ σπουδαίοις τὴν ἐν τῷ βίῳ ἀδοξίαν. [μάλιστα
μὲν πειρῶ ζῆν κατὰ τὴν ἀσφάλειαν·] ἔαν δὲ ποτέ σοι
συμβῇ κινδυνεύειν, ζῆται τὴν ἐκ τοῦ πολέμου σωτη-
ρίαν μετὰ καλῆς δόξης, ἀλλὰ μὴ μετ' αἰσχροῦς φήμης.
τὸ μὲν γὰρ τελευτῆσαι πάντων ἢ πεπωρωμένη κατέ-
κρινεν, τὸ δὲ καλῶς ἀποθανεῖν ἰδίῳ τοῖς σπουδαίοις
ἢ φύσις ἀπένειμεν.

29 Ἴσοκράτους Εὐαγόρα (in.).

Εὐρῆσομεν γὰρ τοὺς φιλοτίμους καὶ μεγαλοψύ-
χους τῶν ἀνδρῶν οὐ μόνον ἀντὶ τῶν τοιοῦτων ἐπαι-
νεῖσθαι βουλομένους, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀποθνή-
σκειν εὐκλεῶς αἰρουμένους, καὶ μᾶλλον περὶ τῆς
δόξης ἢ τοῦ βίου σπουδάζοντας, καὶ πάντα ποιοῦν-
τας ὅπως ἀθάνατον τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην κατα-
λείψωσιν.

30 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ ἐπι-
ταφίου (246c).

Ἐν δὲ τῷ παρόντι δίκαιός εἰμι εἶπεν, ἃ οἱ πα-
τέρες ἡμῖν ἐπέσκηπτον ἀπαγγέλλειν τοῖς αἰεὶ λειπο-
μένοις εἴ τι πάσχοιεν, ἥνίκα κινδυνεύσειν ἐμελλον.
[φράσω δὲ ὑμῖν ἃ τε αὐτῶν ἤκουσα ἐκείνων, καὶ οἶα
νῦν ἠδέως ἂν εἴποιεν ἡμῖν λαβόντες δύναμιν, τε-
κμαιρόμενος ἐξ ὧν τότε ἔλεγον·] ἀλλὰ νομίζειν χρὴ
αὐτῶν ἀκούειν ἐκείνων, ἃ ἂν ἀπαγγέλλω· ἔλεγον
δὲ τάδε· Ὡ παῖδες, ὅτι μὲν ἔσπε πατέρων ἀγαθῶν,
αὐτὸ μνηύει τὸ νῦν παρὸν ἡμῖν· ἐξὸν ζῆν μὴ καλῶς

καλῶς αἰρούμεθα μᾶλλον τελευτᾶν, πρὶν ὑμᾶς τε
καὶ τοὺς ἔπειτα εἰς ὄνειδῃ καταστῆσαι, καὶ πρὶν τοὺς
ἡμετέρους πατέρας καὶ πᾶν τὸ πρόσθεν γένος αἰ-
σχῦναι· ἡγούμενοι τῷ τοὺς αὐτοῦ αἰσχύνοντι ἄβια-
τον εἶναι καὶ τῷ τοιούτῳ οὔτε τινα ἀνθρώπων οὔτε ὁ
θεῶν φίλον εἶναι, οὔτ' ἐπὶ γῆς οὔδ' ὑπὸ γῆς τελευ-
τήσαντι. χρὴ οὖν μεμνημένους τῶν ἡμετέρων λόγων,
ἐὰν τι καὶ ἄλλο ἀσκήτε, ἀσκεῖν μετ' ἀρετῆς, εἰδότας
ὅτι τούτου λειπόμενα πάντα, καὶ κτήματα καὶ ἐπι-
τηδεύματα, αἰσχρὰ καὶ κακὰ. οὔτε γὰρ πλοῦτος ἢ
κἄλλος φέρει τῷ κεκτημένῳ μετὰ ἀνανδρίας· ἄλλῃ
γὰρ ὁ τοιοῦτος πλουτεῖ καὶ οὐχ ἑαυτῷ· οὔτε κἄλλος
σώματος καὶ ἰσχύς δειλῷ καὶ κακῷ ξυνοικοῦντα πρέ-
ποντα φαίνεται, ἀλλ' ἀπρεπῇ καὶ ἐπιφανέστερον
ποιεῖ τὸν ἔχοντα καὶ ἐκφαίνει τὴν δειλίαν· πᾶσα τε ἡ
ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρε-
τῆς πανουργία οὐ σοφία φαίνεται. ὧν ἕνεκα καὶ
πρῶτον καὶ ὕστερον καὶ διὰ παντὸς πᾶσαν πάντως
προθυμίαν πειρᾶσθε ἔχειν, ὅπως μάλιστα μὲν ὑπερ-
βάλησθε καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς πρόσθεν εὐκλεία· εἰ δὲ οὐ
μή, ἔστε ὡς ἡμεῖν, ἐὰν μὲν νικῶμεν ὑμᾶς ἀρετῇ, ἢ
νίκη αἰσχύνην φέρει, ἢ δὲ ἥττα, ἐὰν ἥττώμεθα, εὐ-
δαιμονίαν. μάλιστα δ' ἂν νικῶμεθα καὶ ὑμεῖς νι-
κῶτε, εἰ παρασκευάσεσθε τῇ τῶν προγόνων δόξῃ
μὴ καταχρησάμενοι μηδ' ἀναλώσαντες αὐτήν, γινώ-
σκοντες ὅτι ἀνδρὶ οἰομένῳ τι εἶναι οὐκ ἔστιν αἰσχρὸν [τι
ἦ] παρέχειν ἑαυτὸν τιμώμενον μὴ δι' ἑαυτὸν, ἀλλὰ
διὰ δόξαν προγόνων. εἶναι μὲν γὰρ τιμὰς γονέων
ἐκγόνοις καλὸς θησαυρὸς καὶ μεγαλοπρεπής· χρῆ-
σθαι δὲ καὶ χρημάτων καὶ τιμῶν θησαυρῷ, καὶ μὴ
τοῖς ἐκγόνοις παραδιδόναι, αἰσχρὸν καὶ ἀνανδρον,
ἀπορία ἰδίων αὐτοῦ κτημάτων τε καὶ εὐδοξιῶν. καὶ

ἐν τῷ δὲ πράττειν, ἂν λάβῃς τὸν καιρὸν εὖ,
ἀπροσδόκητον τὴν τύχην ἐξηύρατο.

28 Ἴσοκράτους πρὸς Δημόνικον (p. 10 Bens.).

Μᾶλλον εὐλαβοῦ φόρον ἢ κίνδυνον· δεῖ γὰρ εἰ-
5 ναι τοῖς μὲν φάυλοις φοβεράν τὴν τοῦ βίου τελευτήν,
τοῖς δὲ σπουδαίοις τὴν ἐν τῷ βίῳ ἀδοξίαν. [μάλιστα
μὲν πειρωῖ ξῆν κατὰ τὴν ἀσφάλειαν·] ἔαν δέ ποτέ σοι
συμβῇ κινδυνεύειν, ζῆται τὴν ἐκ τοῦ πολέμου σωτη-
ρίαν μετὰ καλῆς δόξης, ἀλλὰ μὴ μετ' αἰσχροῦς φήμης.
10 τὸ μὲν γὰρ τελευτῆσαι πάντων ἢ πεπρωμένη κατέ-
κρινεν, τὸ δὲ καλῶς ἀποθανεῖν ἰδίου τοῖς σπουδαίοις
ἢ φύσις ἀπένειμεν.

29 Ἴσοκράτους Εὐαγόρα (in.).

Εὐρήσομεν γὰρ τοὺς φιλοτίμους καὶ μεγαλοψύ-
15 χους τῶν ἀνδρῶν οὐ μόνον ἀντὶ τῶν τοιούτων ἐπαι-
νεῖσθαι βουλομένους, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ξῆν ἀποθνή-
σκειν εὐκλεῶς αἰρουμένους, καὶ μᾶλλον περὶ τῆς
δόξης ἢ τοῦ βίου σπουδάζοντας, καὶ πάντα ποιοῦν-
τας ὅπως ἀθάνατον τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην κατα-
20 λείψωσιν.

30 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Μενεξένου ἢ ἐπι-
ταφίου (246c).

Ἐν δὲ τῷ παρόντι δίκαιός εἰμι εἰπεῖν, ἃ οἱ πα-
τέρες ἡμῖν ἐπέσκηπτον ἀπαγγέλλειν τοῖς ἀεὶ λειπο-
25 μένοις εἰ τι πάσχοιεν, ἥνίκα κινδυνεύσειν ἐμελλον.
[φράσω δὲ ὑμῖν ἃ τε αὐτῶν ἤκουσα ἐκείνων, καὶ οἶα
νῦν ἡδέως ἂν εἴποιεν ἡμῖν λαβόντες δύναμιν, τε-
κμαιρόμενος ἐξ ὧν τότε ἔλεγον·] ἀλλὰ νομίζειν χορῇ
αὐτῶν ἀκούειν ἐκείνων, ἃ ἂν ἀπαγγέλλω· ἔλεγον
30 δὲ τάδε· Ὁ παῖδες, ὅτι μὲν ἐστὲ πατέρων ἀγαθῶν,
αὐτὸ μνηύει τὸ νῦν παρὸν ἡμῖν· ἐξὸν ξῆν μὴ καλῶς

Οὐχ αἱ τρέφεις ποιούσιν αἱ λευκαὶ φρονεῖν,
ἀλλ' ὁ τρόπος ἐνίων ἐστὶ τῇ φύσει γέρων.

11 Κρατινος ἐν Εὐνείδαις.

Ἦβης ἐκείνης, νοῦ δὲ τοῦδε καὶ φρενῶν [κατάλ-
ληλος].

5

12 Θεόγνιδος (629).

Ἦβη καὶ νεότης ἐπικουφίζει νόον ἀνδρός·
πολλῶν δ' ἐξαίρει θυμὸν ἐς ἀμπλακίην.

13 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Θεαιτήτου (146 b).

Τῷ γὰρ ὄντι ἡ νεότης εἰς πᾶν ἐπίδοσιν ἔχει.

10

14 Πλάτωνος νόμων β' (872 b).

Τὸ δὲ τοσόνδε οἶδα, ὅτι πᾶν ζῷον ὅσον αὐτῷ
προσῃκει νοῦν ἔχειν τελεωθέντι, τοῦτον καὶ τοσοῦ-
τον οὐδὲν ἔχον ποτὲ φύεται· ἐν τούτῳ δὴ τῷ χρόνῳ
ἐν ᾧ μὴ πω κέκτηται τὴν οἰκείαν φρόνησιν, πᾶν ¹⁵
μαίνεται τε καὶ βοᾷ ἀτάκτως· καὶ ὅταν ἀκταινώσῃ
ἑαυτὸ τάχιστα, ἀτάκτως αὖ πηδᾷ.

15 Θεοφράστου.

Χαλεπὸν καταμαντεύεσθαι περὶ τῶν νέων· ἀστό-
χαστος γὰρ ἡλικία καὶ πολλὰς ἔχουσα μεταβολὰς ἅλ-
λοτ' ἐπ' ἄλλο φερομένη.

16 Πλάτωνος νόμων ια' (929 c).

Τὰ γὰρ τῶν νέων ἥδη πολλὰς μεταβολὰς ἐν τῷ
βίῳ μεταβάλλειν ἐκάστοτε πέφυκε.

17 Πλάτωνος ἐκ τοῦ συμποσίου (181 d). ²⁰

Χρῆν δὲ καὶ νόμον εἶναι μὴ ἐρᾶν παίδων, ἵνα
μὴ εἰς ἄδηλον πολλὴ σπουδὴ ἀνηλίσκετο. τὸ γὰρ τῶν
παίδων τέλος ἄδηλον οἷ τελευτᾷ κακίας ἢ ἀρετῆς,
ψυχῆς τε πέρι καὶ σώματος.

εἰ μὲν ταῦτα ἐπιτηδεύσητε, φίλοι παρὰ φίλους ἡμᾶς
ἀφίξεσθε, ὅταν δὴ ὑμᾶς ἡ προσήκουσα μοῖρα κο-
μίσῃ· ἀμελήσαντας δὲ ὑμᾶς καὶ κακισθέντας οὐδεὶς
εὐμενῶς δέξεται.

5

ΠΕΡΙ ΝΕΟΤΗΤΟΣ. ΝΒ.

- 1 Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης (184).
Κακὸν γε θνητοῖς τὸ νέον, ἐν δὲ τῷ νέῳ
τὸ μὴ δίκαιον ὅστις ἀνθρώπων ἔχει.
- 2 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.
10 Νεότης μ' ἐπῆρε καὶ σθένος τοῦ νοῦ πλέον.
- 3 Εὐριπίδου Μελανίππη.
Παπαῖ, νέος καὶ σκαιὸς οἶος ἔστ' ἀνὴρ.
- 4 Εὐριπίδου Ἀρχελάω.
Νεανίας τε καὶ πένης σοφός θ' ἄμα,
15 ταῦτ' εἰς ἔν ἐλθόντ' ἄξι' ἐνθυμήσεως.
- 5 Τοῦ αὐτοῦ Δίκτη.
Νέος, πόνοις δέ γ' οὐκ ἀγύμναστος φρένας.
- 6 Ἀγάθωνος.
Νέων γὰρ ἀνδρῶν πολλὰ κάμπτονται φρένες.
- 20 7 Μητροδώρου.
Νέος φιλοδοξῶν πρῶιμος πονηρίᾳ.
- 8 Τοῦ αὐτοῦ.
Τὸ νέον ἅπαν ὑψηλὸν ἐστί καὶ θρασύ.
- 9 Μεάνδρου.
25 Μὴ τοῦτο βλέψῃς, εἰ νεώτερος λέγω,
ἀλλ' εἰ φρονοῦντος τοὺς λόγους ἀνδρὸς φέρω.
- 10 Μεάνδρου.

9 Ἀντιφάνους.

Τίς δ' οὐχὶ θανάτου μισθοφόρων, ᾧ φιλάτῃ,
ὃς ἔνεκα τοῦ ζῆν ἔρχετ' ἀποθανούμενος;

10 Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον (c. 2).

Ῥώμη δὲ μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν, ἄνευ δὲ ταύτης πλείω τοὺς ἔχοντας ἔβλαψε· καὶ τὰ μὲν σώματα τῶν ἀσκούντων ἐκόσμησε, ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς ἐπιμελείαις ἐπεσκότησεν.

11 [Πλουτάρχου] ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς περὶ φίλλας.

Ἔτι δὲ κολάσεως ἀπαραίτητος φόβος αἰτιὸς ἐστὶν ἀπονοίας· ὁ γὰρ ὀλεθρον αὐτοῦ προλαβὼν ὁμοσε χωρεῖ κινδύνους.

12 Ἀρχιδάμου.

Ἀρχίδαμος ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς θεασάμενος τὸν ἰδιον παῖδα ἄγαν προπετῶς μαχόμενον τοῖς Ἀθηναίοις εἶπεν "ἢ τῇ δυνάμει πρόσθες, ἢ τοῦ θράσους ἄφειλε."

13 Κλειτάρχου.

Κλειτάρχος ὁ ἱστοριογράφος εἶπε "πᾶσα τόλμη... καὶ τὰ τῆς δυνάμεως ὑπερβαίνει μέτρα."

14 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ κατ' ἰσχύος.

Τί δέ σοι τοιοῦτον ἀγαθὸν εὐτυχεῖται μᾶλλον, ὥς ἔνεκα τούτου μητριᾶν μὲν τῶν ἀνθρώπων, μητέρα δὲ τῶν ἀλόγων ζώων γεγενῆσθαι τὴν φύσιν, μεγέθους καὶ ὀξύτητος καὶ ὀξυαπίας χάριν; ἢ δὲ ἀνθρώπων ἴδιος ἰσχύς ὁ ψυχῆς ἐστὶ λογισμός, ᾧ καὶ ἵππους ἐχαλίνωσε καὶ βόας ἀρότροις ὑπέξευξε καὶ ἑλέφαντας ὑπὸ δρυμὸν εἴλε ποδάγραις καὶ τὰ ἐν ἅρῃ κατέσπασε καλάμοις καὶ τὰ βύθια δεδυνότα δι-

- 18 Ὁμήρου (II. γ' 108).
Αἰεὶ δ' ὀπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἡερέθονται.

ΨΟΓΟΣ ΤΟΛΜΗΣ ΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ
 ΙΣΧΥΟΣ. ΝΓ.

- 5 1 *Μενάνδρου.*
Οἴκοι μένειν χρόν καὶ μένειν ἐλεύθερον.
- 2 *Μενάνδρου Παρακαταθήκη.*
Στρατεία δ' οὐ φέρει περιουσίαν
οὐδεμί', ἐφήμερον δὲ καὶ προπετὴ βίον,
 10 *οὐ πείραν ἔχομεν ὄντος οὐ σωτηρίου.*
- 3 *Μενάνδρου Σικωνίῳ.*
Εὐλοιδόρητον, ὡς ἔοικε, φαίνεται
τὸ τοῦ στρατιώτου σχῆμα καὶ τὸ τοῦ ξένου.
- 4 *Ἀπολλοδώρου ἐξ Ἀφανιζομένου.*
 15 *Στρατιώτην ἔργον ἄχρι γήρως λαβεῖν*
ἔστιν διευτυχηκός, ἂν μὴ δειλὸς ᾖ.
- 5 *Μενάνδρου Ἀσπίδος.*
Στρατιώτην, Σμικρὴν, σωτηρίας
ἔστ' ἔργον εὖρεῖν πρόφασιν, ὀλέθρου δ' εὐπορον.
- 20 6 *Μενάνδρου.*
Κομπὸς στρατιώτης οὐδ' ἐὰν πλάττη θεὸς
οὐδεὶς γένοιτ' ἄν.
- 7 *Ἀπολλοδώρου Παιδίου.*
Ταχύ γε στρατιώτης γέγονας ἀντ' ἐλευθέρου.
- 25 8 *Φιλήμονος.*
Στρατιῶτα, κοῦκ ἄνθρωπε, καὶ σιτούμενε
ᾧσπερ ἱερεῖον, ἵν' ὅταν ᾗ καιρὸς τυθῇς.

Γινῶμαι πλέον κρατούσιν ἢ σθένος χερῶν.

4 Ἀγάθωνος.

Γινώμη δὲ κρείσσον ἐστὶν ἢ ῥώμη χερῶν.

5 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Γινώμη γὰρ ἀνδρὸς εὖ μὲν οἰκοῦνται πόλεις, 5
εὖ δ' οἶκος, ἐς τ' αὖ πόλεμον ἰσχύει μέγα.
σοφὸν γὰρ ἐν βούλευμα τὰς πολλὰς χέρας
νικᾷ· σὺν ὄχλῳ δ' ἀμαθία πλέον κακόν.

6 Εὐριπίδου Αἰόλω.

Βραχύ τοι σθένος ἀνδρός, 10
ἀλλὰ ποικιλίαι πραπίδων.

7 Τοῦ αὐτοῦ Βελλεροφόντη.

Ἄει γὰρ ἄνδρα σκαιὸν ἰσχυρὸν φύσει
ἦσσαν δέδοικα τὰσθενοῦς τε καὶ σοφοῦ.

8 Εὐριπίδου Παλαμήδει.

Στρατηγᾶται τᾶν μυρίοι γενοίμεθα, 15
σοφὸς δ' ἂν εἰς τις ἢ δὴ ἐν μακρῷ χρόνῳ.

9 Εὐριπίδου Πήσφ (105).

Εἶδ' ἦσθ' ἀνὴρ εὐβουλος ὥς δρᾶσαι χερί.
ἀλλ' οὐ γὰρ αὐτὸς πάντ' ἐπίστασθαι βροτῶν 20
πέφυκεν· ἄλλῳ δ' ἄλλο πρόσκειται γέρας·
σὲ μὲν μάχεσθαι, τοὺς δὲ βουλεύειν καλῶς.

10 Εὐριπίδης Ἀρχελάῳ.

Ὀλίγον ἄλκιμον δόρυ
κρείσσον στρατηγῷ μυρίου στρατεύματος. 25

11 Ἐν ταυτῷ.

Ἔχει δὲ καὶ τοῦτ' οὐχὶ μικρὸν εὐγενὲς
ἀνὴρ στρατηγῶν εὐκλεᾶ τ' ἔχων φάτιν.

12 Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.

Ὡς σὺν θεοῖσι τοὺς σοφοὺς κινεῖν δόρυ
στρατηλάτας χροῖ, τῶν θεῶν δὲ μὴ βίῃ.

13 Ἐν ταυτῷ.

Οὐδεὶς στρατεύσας ἄδικα σῶς ἦλθεν πάλιν.

5 14 Εὐριπίδου.

Μισῶ δ' ὅταν τις καὶ χθονὸς στρατηλάτης
μὴ πᾶσι πάντων προσφέρῃ μειλίγματα.

τοῖς πράγμασιν γὰρ οὐχὶ θυμουῖσθαι χρεῶν·
μέλει γὰρ αὐτοῖς οὐδέν· ἀλλ' οὐντυγχάνων,

10 τὰ πράγματ' ὀρθῶς ἦν τιθῆναι, πράσσει καλῶς. (Eurip.
Beller.)

15 Εὐριπίδου Τημένω.

Τὸ δὲ στρατηγεῖν τοῦτ' ἐγὼ κρίνω καλῶς,
γινῶναι τὸν ἐχθρόν ἢ μάλισθ' ἀλώσιμος.

16 Ἐν ταυτῷ.

Ἀρεῖς γὰρ οὕτω· χροῖ δὲ τὸν στρατηλάτην
ὁμῶς δίκαιον ὄντα ποιμαίνειν στρατόν.

17 Εὐριπίδου Τημενίδαις.

Ῥώμη δέ γ' ἀμαθὴς πολλάκις τίκτει βλάβην.

20 18 Εὐριπίδου Φοινίσσαις (602).

Ἀσφαλὴς γὰρ ἔστ' ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης.

19 Εὐριπίδου ἐκ Βελλεροφόντου.

Νείκη γὰρ ἀνδρῶν φόνια καὶ μάχας χρεῶν
δόλοισι κλέπτειν· τῆς δ' ἀληθείας ὁδὸς

25 φαύλη τίς ἐστι· ψεύδουσιν δ' Ἀφρὸς φίλος.

20 Εὐριπίδου Ἐλένης (817).

Εἴσει· τὸ τολμᾶν δ' ἀδύνατ' ἀνδρὸς οὐ σοφοῦ.

21 Σοφοκλέους Ἀλεαδῶν.

Δοκῶ μὲν οὐδεὶς· ἀλλ' ὅρα μὴ κρεῖσσον ἢ

καὶ δυσσεβοῦντα τῶν ἐναντίων κρατεῖν
ἢ δοῦλον αὐτὸν ὄντα τῶν πέλας κλύειν.

22 Εὐριπίδου Ἴωνι (1045).

Τὴν δ' εὐσέβειαν εὐτυχοῦσι μὲν καλὸν
τιμᾶν· ὅπου δὲ πολέμους δρᾶσαι κακῶς
θέλει τις, οὐδεὶς ἐμποδῶν κέεται νόμος.

5

23 Μενάνθρου.

Ὅστις στρατηγεῖ μὴ στρατιώτης γενόμενος,
οὗτος ἐκατόμβην ἐξάγει τοῖς πολέμοις.

24 Θουκυδίδου ἱστορίας α' (124) δημηγο- 10
ρίας Κορινθίων.

Ἐκ πολέμου μὲν γὰρ εἰρήνη μᾶλλον βεβαιοῦται·
ἀφ' ἡσυχίας δὲ μὴ πολεμῆσαι οὐχ ὁμοίως ἀκίνδυνον.

25 Θουκυδίδου ἱστορίας δ' (10) δημηγο-
ρίας Δημοσθένους.

15

Ὅσα γὰρ ἐς ἀνάγκην ἀφίκεται ὥσπερ τόδε, λογι-
σμὸν ἥκιστα ἐνδεχόμενα κινδύνου τοῦ ταχίστου προσ-
δεῖται.

26 Ξενοφῶντος ἐν β' (6, 10) τῆς Κύρου
ἀναβάσεως.

20

Καὶ λέγειν αὐτὸν ἔφασαν, ὥς δέοι τὸν στρατιώ-
την φοβεῖσθαι μᾶλλον τὸν ἄρχοντα ἢ τοὺς πολέμους,
εἰ μέλλοι ἢ φύλακας φυλάξειν ἢ φίλων ἀφέξεσθαι ἢ
ἀπροφασίστως ἵκναι εἰς τοὺς πολέμους.

27 Ξενοφῶντος ἐν γ' (1) ἀπομνημονευ- 25
μάτων.

Ἀκούσας δὲ ποτε Λιονυσόδωρον εἰς τὴν πόλιν
ἦκειν ἐπαγγελλόμενον στρατηγεῖν διδάξειν, ἔλεγε πρὸς
τινα τῶν συνόντων, ὃν ἡσθάνετο βουλούμενον τῆς τι-
μῆς ταύτης ἐν τῇ πόλει τυχεῖν, ἵνα καὶ ἡμῶν τις ἢ 30

Ὡς σὺν θεοῖσι τοὺς σοφοὺς κινεῖν δόρυ
στρατηλάτας χορή, τῶν θεῶν δὲ μὴ βίῃ.

13 Ἐν ταυτῷ.

Οὐδεὶς στρατεύσας ἄδικα σῶς ἦλθεν πάλιν.

5 14 Εὐριπίδου.

Μισῶ δ' ὅταν τις καὶ χθονὸς στρατηλάτης
μὴ πᾶσι πάντων προσφέρει μειλίγματα.

τοῖς πράγμασιν γὰρ οὐχὶ θυμουῖσθαι χρεῶν·

μέλει γὰρ αὐτοῖς οὐδέν· ἀλλ' οὐντυγχάνων,

10 τὰ πράγματ' ὀρθῶς ἦν τιθῆναι, πράσσει καλῶς. (Eurip.
Beller.)

15 Εὐριπίδου Τημένω.

Τὸ δὲ στρατηγεῖν τοῦτ' ἐγὼ κρίνω καλῶς,
γινῶναι τὸν ἐχθρὸν ἢ μάλισθ' ἀλώσιμος.

15 16 Ἐν ταυτῷ.

Ἀρεῖς γὰρ οὕτω· χορή δὲ τὸν στρατηλάτην
ὁμῶς δίκαιον ὄντα ποιμαίνειν στρατόν.

17 Εὐριπίδου Τημενίδαις.

Ῥώμη δέ γ' ἀμαθὴς πολλάκις τίκτει βλάβην.

20 18 Εὐριπίδου Φοινίσσαις (602).

Ἀσφαλὴς γὰρ ἔστ' ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης.

19 Εὐριπίδου ἐκ Βελλεροφόντου.

Νείκη γὰρ ἀνδρῶν φόνια καὶ μάχας χρεῶν
δόλοισι κλέπτειν· τῆς δ' ἀληθείας ὁδὸς

25 φαύλη τίς ἐστι· ψεύδουσιν δ' Ἀρης φίλος.

20 Εὐριπίδου Ἐλένης (817).

Εἰσεῖ· τὸ τολμᾶν δ' ἀδύνατ' ἀνδρὸς οὐ σοφοῦ.

21 Σοφοκλέους Ἀλεαδῶν.

Δοκῶ μὲν οὐδεὶς· ἀλλ' ὅρα μὴ κρεῖσσον ἢ

ἂν σοι ὄφελος ἦν. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ ἐδίδαξεν, ὥστε αὐτοὺς ἂν ἡμᾶς δέοι τοὺς τε ἀγαθοὺς καὶ τοὺς κακοὺς κρίνειν. Τί οὖν οὐ σκοποῦμεν, ἔφη, πῶς ἂν αὐτῶν μὴ διαμάρτοιμεν; Βούλομαι, ἔφη ὁ νεανίσκος. Οὐκ οὖν, ἔφη, εἰ μὲν ἀργύριον δέοι ἀρπάζειν, τοὺς φιλαργυρωτάτους πρῶτους καθιστάντες ὀρθῶς ἂν τάττοιμεν; Ἐμοιγε δοκεῖ. Τί δαὶ τοὺς κινδυνεύειν μέλλοντας, ἄρα τοὺς φιλοτιμοτάτους προτακτέον; Οὕτοι γοῦν εἰσίν, ἔφη, οἱ ἔνεκα ἐπαίνου κινδυνεύειν ἐθέλοντες· οὐ τοίνυν οὗτοί γε ἄθηλοι, ἀλλ' ἐπιφανεῖς πανταχοῦ ὄντες εὐαίρετοι ἂν εἴεν. Αὐτὰρ, ἔφη, πότερά σε τάττειν μόνον ἐδίδαξεν, ἢ καὶ ὅποι, καὶ ὅπως χρηστέον ἐκάστω τῶν ταγμάτων; Οὐ πάνυ, ἔφη. Καὶ μὴν πολλὰ γ' ἐστὶ, πρὸς ἃ οὔτε ἄγειν οὔτε τάττειν ἀσάφως προσήκει. Μὰ Δί', ἔφη, οὐ διεσαφηνίζεν.

28 Ἐν ταυτῷ (III, 2).

Ἐντυχὼν δέ ποτε στρατηγεῖν ἡρημένῳ τῷ, τοῦ ἔνεκα, ἔφη, Ὅμηρον οἶει τὸν Ἀγαμέμνονα προσαγορεύσαι ποιμένα λαῶν; ἄρα γε ὅτι ὥσπερ τὸν ποιμένα δεῖ ἐπιμελεῖσθαι ὅπως σῶαί τε ἔσονται, αἱ οἷες καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔξουσι, καὶ οὗ ἔνεκα τρέφονται, τοῦτο ἔσται· οὕτω καὶ τὸν στρατηγὸν ἐπιμελεῖσθαι δεῖ ὅπως σῶαί τε οἱ στρατιῶται ἔσονται καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔξουσι, καὶ οὗ ἔνεκα στρατεύονται, τοῦτο ἔσται; στρατεύονται δέ, ἵνα κρατοῦντες τῶν πολεμίων ἐν δαιμονέστεροι ὦσιν· ἢ τί δή ποτε οὕτως ἐπήνεσε τὸν Ἀγαμέμνονα εἰπὼν,

ἀμφοτέρων βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς κρατέρός τ' αἰ-
χμητής;

ἄρα γε ὅτι αἰχμητής τε [καὶ] κρατέρός ἂν εἴη, οὐκ εἰ μόνος αὐτὸς εὐ ἀγωνίζοιτο πρὸς τοὺς πολεμίους, ἀλλ'

ταξιαρχῇ ἢ λοχαγῇ, ἐπιστημονέστεροι τῶν πολεμικῶν ὦμεν, λέξον ἡμῖν πόθεν ἤρξατό σε διδάσκειν τὴν στρατηγίαν. καὶ ὅς, Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ἔφη, εἰς ὅπερ καὶ ἐτελεύτα· τὰ γὰρ τακτικά ἐμέ γε καὶ ἄλλ' οὐδὲν ἐδίδαξεν. Ἀλλὰ μὲν, ἔφη ὁ Σωκράτης, τοῦτό γε πολλοστὸν μέρος ἐστὶ στρατηγίας· καὶ γὰρ παρασκευαστικὸν τῶν εἰς πόλεμον τὸν στρατηγὸν εἶναι χρὴ καὶ ποριστικὸν τῶν ἐπιτηδείων τοῖς στρατιώταις καὶ μηχανικόν, καὶ ἐργαστικόν καὶ ἐπιμελῆ, καὶ καρτερικόν καὶ ἀγχίνουν, καὶ φιλόφρονά τε καὶ ὠμόν, καὶ ἀπλοῦν καὶ ἐπίβουλον, καὶ φυλακτικόν τε καὶ κλέπτειν, καὶ προετικόν καὶ ἄρπαγα, καὶ φιλόδωρον καὶ πλεονέκτειν, καὶ ἀσφαλῆ καὶ ἐπιθετικόν, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ φύσει καὶ ἐπιστήμῃ δεῖ τὸν εὖ στρατηγή-
 15 σοντα ἔχειν. καλὸν δὲ καὶ τὸ τακτικὸν εἶναι· πολὺ γὰρ διαφέρει στράτευμα τεταγμένον ἀτάκτου· ὥσπερ λίθοι τε καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμος ἀτάκτως μὲν ἐρριμμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν, ἐπειδὴν δὲ ταχθῇ κάτω μὲν καὶ ἐπιπολῆς τὰ μήτε σηπόμενα
 20 μήτε τηκόμενα, οἷ τε λίθοι καὶ ὁ κέραμος, ἐν μέσῳ δὲ αἷ τε πλίνθοι καὶ τὰ ξύλα, ὥσπερ ἐν οἰκοδομίᾳ συντίθεται, τότε γίνεται πολλοῦ ἄξιον κτῆμα οἰκία. Ἀλλὰ πάνυ, ἔφη ὁ νεανίσκος, ὦ Σωκράτης, ὅμοιον εἰρηκας· καὶ γὰρ ἐν τῷ πολέμῳ τοὺς τε πρῶ-
 25 τοὺς ἀρίστους δεῖ τάττειν καὶ τοὺς τελευταίους, ἐν μέσῳ δὲ τοὺς χείρους, ἵνα ὑπὸ μὲν τῶν ἄγωνται, ὑπὸ δὲ τῶν ὠθῶνται. Εἰ μὲν τοίνυν, ἔφη, καὶ διαγινώσκειν σε τοὺς ἀγαθοὺς καὶ τοὺς κακοὺς ἐδίδαξεν· εἰ δὲ μή, τί σοι ὄφελος ὧν ἔμαθες; οὐδὲ γὰρ εἰ σε ἀργύριον ἐκέλευσε πρῶτον μὲν καὶ τελευταῖον τὸ κάλλιστον τάττειν, μέσον δὲ τὸ χείριστον, μὴ διδάξας διαγινώσκειν τό τε καλὸν καὶ τὸ κίβδηλον, οὐδὲν

ἂν σοι ὄφελος ἦν. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ ἐδίδαξεν, ὥστε αὐτοὺς ἂν ἡμᾶς δέοι τοὺς τε ἀγαθοὺς καὶ τοὺς κακοὺς κρίνειν. Τί οὖν οὐ σκοποῦμεν, ἔφη, πῶς ἂν αὐτῶν μὴ διαμάρτοιμεν; Βούλομαι, ἔφη ὁ νεανίσκος. Οὐκ οὖν, ἔφη, εἰ μὲν ἀργύριον δέοι ἀρπάξειν, τοὺς φιλαργυρωτάτους πρώτους καθιστάντες ὀρθῶς ἂν τάττοιμεν; Ἐμοιγε δοκεῖ. Τί δαὶ τοὺς κινδυνεύειν μέλλοντας, ἄρα τοὺς φιλοτιμοτάτους προτακτέον; Οὗτοι γοῦν εἰσίν, ἔφη, οἱ ἔνεκα ἐπαίνου κινδυνεύειν ἐθέλοντες· οὐ τοίνυν οὗτοί γε ἄθλοι, ἀλλ' ἐπιφανεῖς πανταχοῦ ὄντες εὐαίρετοι ἂν εἴεν. Αὐτάρ, ἔφη, πό-
τερά σε τάττειν μόνον ἐδίδαξεν, ἢ καὶ ὅποι, καὶ ὅπως χρηστέον ἐκάστω τῶν ταγμάτων; Οὐ πάνυ, ἔφη. Καὶ μὴν πολλὰ γ' ἐστὶ, πρὸς ἃ οὔτε ἄγειν οὔτε τάττειν ὡσαύτως προσήκει. Μὰ Δί', ἔφη, οὐ διεσαφηνίζεν. 15

28 Ἐν ταυτῷ (III, 2).

Ἐντυχὼν δέ ποτε στρατηγεῖν ἡρημένῳ τῷ, Τοῦ ἔνεκα, ἔφη, Ὅμηρον οἶει τὸν Ἀγαμέμνονα προσαγο-
ρεῦσαι ποιμένα λαῶν; Ἄρά γε ὅτι ὥσπερ τὸν ποιμένα δεῖ ἐπιμελεῖσθαι ὅπως σῶαί τε ἔσονται, αἱ οἰες καὶ 20
τὰ ἐπιτήδεια ἔξουσι, καὶ οὐ ἔνεκα τρέφονται, τοῦτο ἔσται· οὕτω καὶ τὸν στρατηγὸν ἐπιμελεῖσθαι δεῖ ὅπως σῶαί τε οἱ στρατιῶται ἔσονται καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔξουσι, καὶ οὐ ἔνεκα στρατεύονται, τοῦτο ἔσται; στρατεύονται δέ, ἵνα κρατοῦντες τῶν πολεμίων εὐ-
δαιμονέστεροι ᾖσιν· ἢ τί δή ποτε οὕτως ἐπήνεσε τὸν Ἀγαμέμνονα εἰπὼν,

ἀμφοτέρων βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς κρατέρός τ' αἰ-
χμητής;

Ἄρά γε ὅτι αἰχμητής τε [καὶ] κρατέρός ἂν εἴη, οὐκ εἰ 30
μόνος αὐτὸς εὐ ἀγωνίζοιτο πρὸς τοὺς πολεμίους, ἀλλ'

εἰ καὶ παντὶ τῷ στρατοπέδῳ τούτου αἷτιος εἴη; καὶ βασιλεὺς ἀγαθός, οὐκ εἰ μόνον τοῦ ἑαυτοῦ βίου καλῶς προστήκοι, ἀλλ' εἰ καὶ ὧν βασιλεύει, τούτοις εὐδαιμονίας αἷτιος εἴη; καὶ γὰρ βασιλεὺς αἰρεῖται
 5 οὐχ ἵνα ἑαυτοῦ καλῶς ἐπιμελῇται, ἀλλ' ἵνα καὶ οἱ ἐλόμενοι διὰ τοῦτον εὖ πράττωσιν· καὶ στρατεύονται δὲ πάντες ἵνα ὁ βίος αὐτοῖς ὡς βέλτιστος ᾗ, καὶ στρατηγούς αἰροῦνται τούτου ἕνεκα, ἵνα πρὸς τοῦτο αὐτοῖς ἡγεμόνες ᾖσιν. δεῖ οὖν τὸν στρατηγοῦντα τοῦτο
 10 παρασκευάζειν τοῖς ἐλομένοις αὐτὸν στρατηγόν· καὶ γὰρ οὔτε ἀλλίον τούτου ἄλλο ὄφδιον εὔρειν, οὔτε αἰσχίον τοῦ ἐναντίου. καὶ οὕτως ἐπισκοπῶν τίς εἴη ἀγαθοῦ ἡγεμόνος ἀρετή, τὰ μὲν ἄλλα περιήρει, κατέλειπε δὲ τὸ εὐδαιμόνας ποιεῖν ὧν ἂν ἡγῇται.

15 29 Ἐν ταυτῷ (III, 3).

Καὶ ἱππαρχεῖν δέ τινι ἡγεμένῳ οἶδ' ἀποτε αὐτὸν τοιαύδε διαλεχθέντα. Ἡ ἀρχή που, ἔφη, ἐφ' ἧς ἡρησαι, ἱππῶν τε καὶ ἀμβρατῶν ἐστίν. Ἔστι γὰρ οὖν, ἔφη. Ἴδι δὴ λέξον ἡμῖν τοῦτο πρῶτον, ὅπως διανοῇ
 20 τοὺς ἱπποὺς βελτίους ποιῆσαι; Καὶ ὅς, Ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ἔφη, οὐκ ἐμὸν εἶναι τὸ ἔργον οἶμαι, ἀλλὰ ἰδίᾳ ἕκαστον δεῖν τοῦ ἑαυτοῦ ἱπποῦ ἐπιμελεῖσθαι. Ἐὰν οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, παρέχωνται σοι τοὺς ἱπποὺς οἱ μὲν οὕτω κακόποδας ἢ κακοσκελεῖς ἢ ἀσθενεῖς, οἱ
 25 δὲ οὕτως ἀτρόφους ὥστε μὴ δύνασθαι ἀκολουθεῖν, οἱ δὲ οὕτως ἀναγῶγους ὥστε μὴ μένειν ὅπου ἂν σὺ τάξης, οἱ δὲ οὕτω λακτιστὰς ὥστε μὴδὲ τάξει δυνατόν εἶναι, τί σοι τοῦ ἱππικοῦ ὄφελος ἔσται; ἢ πῶς δυνήσῃ τοιούτων ἡγούμενος ἀγαθόν τι ποιῆσαι τὴν πό-
 30 λιν; [Καὶ ὅς,] Ἀλλὰ καλῶς τε λέγεις, ἔφη, καὶ πειράσσομαι τῶν ἱππῶν εἰς τὸ δυνατόν ἐπιμελεῖσθαι. Τί

δέ, τοὺς ἱππέας οὐκ ἐπιχειρήσεις, ἔφη, βελτίονας ποιῆσαι; Ἐγὼ γ', ἔφη. Οὐκ οὖν πρῶτον μὲν ἀναβατικωτέρους ἐπὶ τοὺς ἵππους ποιήσεις; Δεῖ γοῦν, ἔφη, καὶ γὰρ εἴ τις αὐτῶν καταπέσοι, μᾶλλον ἂν οὕτω σώζοιτο. Τί γάρ; ἐάν που κινδυνεύειν δέῃ, πότερον ὁ ἐπάγειν τοὺς πολεμίους ἐπὶ τὴν ἄμμον κελεύσεις, ἔνθα περ εἰώδατε ἱππεύειν, ἢ πειράσῃ τὰς μελέτας ἐν τοιοῦτοις ποιεῖσθαι χωρίοις, ἐν οἷσι περ οἱ πόλεμοι γίνονται; Βέλτιον γοῦν, ἔφη, καὶ τοῦτο. Τί δέ; τοῦ βάλλειν ὡς πλείστους ἀπὸ τῶν ἵππων ἐπιμέλειάν τινα ¹⁰ ποιήσει; Ἐφη καὶ τοῦτο. Θήγειν δὲ τὰς ψυχὰς τῶν ἱππέων καὶ ἐξοργίζειν πρὸς τοὺς πολεμίους, ἅπερ ἀλκιμωτέρους ποιεῖ, διανενόησαι; [Εἰ δὲ μή,] ἀλλὰ νῦν γε πειράσομαι, ἔφη. Ὅπως δέ σοι πεῖθονται οἱ ἱππεῖς, πεφρόντικάς τι; ἄνευ γὰρ δὴ τοῦτον οὔτε ¹⁵ ἵππων οὔτε ἱππέων ἀγαθῶν καὶ ἀλκιμῶν οὐδὲν ὄφελος. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. ἀλλὰ πῶς ἂν τις μάλιστα, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐπὶ τοῦτο αὐτοὺς προτρέψαιτο; Ἐκεῖνο μὲν δῆπου οἶσθα, ὅτι ἐν παντὶ πράγματι οἱ ἀνθρώποι τούτοις μάλιστα ἐθέλουσι πείθεσθαι, οὓς ἂν ²⁰ ἡγῶνται βελτίστους εἶναι· καὶ γὰρ ἐν νόσῳ, ὃν ἂν ἡγῶνται ἰατρικώτατον εἶναι, τούτῳ μάλιστα πείθονται· καὶ ἐν πλοίῳ οἱ πλέοντες, ὃν ἂν κυβερνητικώτατον· καὶ ἐν γεωργίᾳ, ὃν ἂν γεωργικώτατον. Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκ οὖν εἰκός, ἔφη, καὶ ἐν ἱπικῇ ὃς ἂν μάλιστα ²⁵ εἰδὼς φαίνεται ἃ δεῖ ποιεῖν, τούτῳ μάλιστα ἐθέλειν τοὺς ἄλλους πείθεσθαι; Ἐάν οὖν, ἔφη, ἐγώ, ὦ Σώκρατες, βέλτιστος ὢν αὐτῶν δῆλος ὦ, ἀρκέσει μοι τοῦτο εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἐμοί; Ἐάν γε πρὸς τοῦτο, ἔφη, διδάξῃς αὐτοὺς, ὡς τὸ πείθεσθαι σοι ³⁰ κάλλιον τε καὶ σωτηριώτερον αὐτοῖς ἔσται. Πῶς οὖν, ἔφη, τοῦτο διδάξω; Πολὺ νῆ Δί', ἔφη, ἔαον, ἢ εἰ σε

θεοὶ διδάσκειν, ὥς τὰ κακὰ τῶν ἀγαθῶν ἀμείνω καὶ λυσιτελέστερά ἐστι. Λέγεις, ἔφη, σὺ τὸν ἱππαρχον πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπιμελεῖσθαι δεῖν καὶ τοῦ δύνασθαι λέγειν; Σὺ δ' ὦρον, ἔφη, χρῆναι σιωπῇ ἱππαρχεῖν; ἢ οὐκ ἐντεθύμησαι, ὅτι ὅσα τε νόμῳ μεμαθήκαμεν κάλλιστα ὄντα, δι' ὧν γε ζῆν ἐπιστάμεθα, ταῦτα πάντα διὰ λόγου ἐμάθομεν; καὶ εἰ τι ἄλλο καλὸν μανθάνει τις μάθημα, διὰ λόγου μανθάνει· καὶ οἱ ἄριστα διδάσκοντες μάλιστα λόγῳ χρῶνται· καὶ οἱ τὰ σπουδαιότατα μάλιστα ἐπιστάμενοι κάλλιστα διαλέγονται.

30 Ἐν ταυτῷ (III, 4, 7).

Καὶ ὁ Νικομαχίδης, Μὰ Δι', ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἂν ποτε ᾤμην ἐγὼ σοι ἀκούσαι, ὥς οἱ ἀγαθοὶ οἰκονόμοι ἀγαθοὶ στρατηγοὶ ἂν εἶεν. Ἴδι δὴ, ἔφη, ἐξετάσωμεν τὰ ἔργα ἑκατέρου αὐτῶν, ἵνα εἰδῶμεν, πότερον τὰ αὐτά ἐστιν, ἢ διαφέρει τι. Πάνυ γε, ἔφη. Οὐκ οὖν, ἔφη, τὸ μὲν τοὺς ἀρχομένους κατηκόους τε καὶ εὐπειθεῖς ἑαυτοῖς κατασκευάζειν ἀμφοτέρων ἐστὶν ἔργον; Καὶ μάλα ἔφη. Τί δέ; τὸ προστάττειν ἕκαστα τοῖς ἐπιτηδεύουσιν πράττειν; Καὶ τοῦτο, ἔφη. Καὶ μὴν [τὸ] τοὺς κακοὺς κολάζειν καὶ τοὺς ἀγαθοὺς τιμᾶν, ἀμφοτέροις οἶμαι προσήκειν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δὲ τοὺς ὑπηκόους εὐμενεῖς ποιεῖσθαι, πῶς οὐκ ἀμφοτέροις; Καὶ τοῦτ', ἔφη. Συμμάχους δὲ καὶ βοηθούς προσάγεσθαι δοκεῖ [σοι] συμφέρειν ἀμφοτέροις, ἢ οὐ; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἀλλὰ φυλακτικούς τῶν ὄντων οὐκ ἀμφοτέρους εἶναι προσήκει περὶ τὰ αὐτῶν ἔργα; Ταῦτα μὲν, ἔφη, πάντα ὁμοίως ἀμφοτέρων ἐστίν· ἀλλὰ τὸ μάχεσθαι οὐκέτι ἀμφοτέρων. Ἀλλὰ ἐχθροὶ γέ τοι ἀμφοτέροις γίνονται. Καὶ μάλα, ἔφη,

τοῦτό γε. Οὐκ οὖν [τὸ] περιγενέσθαι τούτων ἀπο-
 τέροις συμφέρει; Πάνυ [γε,] ἔφη. Ἄλλ' ἐκεῖνο παρι-
 εῖς, ἂν δέη μάχεσθαι, τί ὠφελήσῃ ἡ οἰκονομική; Ἐν-
 ταῦθα δῆπου καὶ πλεῖστον, ἔφη. Ὁ γὰρ ἀγαθὸς οἰ-
 κονόμος εἰδὼς ὅτι οὐδὲν οὕτω λυσιτελές τε καὶ κερ- 5
 δαλέον ἐστὶν ὥς τὸ μαχόμενον τοὺς πολεμίους νικᾶν,
 οὐδὲ οὕτως ἀλυσιτελές τε καὶ ζημιῶδες ὥς τὸ ἡττᾶ-
 σθαι, προθύμως μὲν τὰ πρὸς τὸ νικᾶν συμφέροντα
 ζητήσῃ καὶ παρασκευάζεται, ἐπιμελῶς δὲ τὰ πρὸς τὸ
 ἡττᾶσθαι φέροντα σκέψεται καὶ διασκευάζεται, ἐνερ- 10
 γῶς δ', ἂν τὴν παρασκευὴν ὁρᾷ νικητικὴν οὔσαν,
 μαχεῖται· οὐχ ἥμισυ δὲ τούτων, ἐὰν ἀπαράσκευος
 ᾗ, φυλάσσεται συνάπτειν μάχην. Μὴ καταφρόνει εὖ,
 ἔφη, ὦ Νικομαχίδη, τῶν οἰκονομικῶν ἀνδρῶν· ἡ
 γὰρ τῶν ἰδίων ἐπιμέλεια πλήθει μόνον διαφέρει τῆς 15
 τῶν κοινῶν, τὰ δὲ ἄλλα παραπλήσια ἔχει.

31 Ἡροδότου ἱστορίας ζ' (VII, 49).

Ὁ δὲ Ἀρτάβανος ἀμείβετο λέγων· ὦ βασιλεῦ,
 οὔτε στρατὸν τοῦτον, ὅστις γε σύνεσιν ἔχει, μέμφοι'
 ἂν, οὔτε τῶν νεῶν τὸ πλῆθος. ἦν τε πλεῦνας συλ- 20
 λέξεως, τὰ δύο τοι ταῦτα λέγω πολλῷ ἔτι πολεμιώτερα
 γίνονται· τὰ δὲ δύο ταῦτα ἔστι γῆ τε καὶ θάλασσα·
 οὔτε γὰρ τῆς θαλάσσης ἔστι λιμὴν τοσοῦτος [οὐδα-
 μόδι, ὥς ἐγὼ εἰκάξω,] ὅστις ἐγχειρόμενου χειμῶνος
 δεξιόμενος σεῦ τοῦτο τὸ ναυτικόν, φερέγγυος ἔσται 25
 διασῶσαι τὰς νέας· καίτοι οὐκ ἓνα αὐτὸν δεῖ εἶναι
 τὸν λιμένα, ἀλλὰ παρὰ πᾶσαν τὴν ἡπείρου παρ' ἣν
 δὴ κομίζεται· οὐκ ὦν δὴ ἐόντων τῶν λιμένων ὑποδε-
 ξίων, μάθε ὅτι αἱ συμφοραὶ τῶν ἀνθρώπων ἀρχοῦσι
 καὶ οὐκ ἀνθρώποι τῶν συμφορέων. καὶ δὴ τῶν δύο 30
 τοι τοῦ ἐτέρου εἰρημένου, τὸ ἕτερον ἐρχομαι ἐρέων·

γῇ δὲ πολεμίῃ τῇδὲ τοι καθίσταται, εἰ θέλει τοι μη-
δὲν ἀντίξουν καταστῆναι, τοσούτῳ τοι γίνεται πολε-
μιωτέρη, ὅσῳ ἂν προβαίνης ἑκατέρῳ τὸ πρόσω αἰεὶ
κλεπτόμενος· εὐπρηξίης δὲ οὐκ ἔστιν ἀνθρώποις
5 οὐδὲ μίῃ πληθώρη· καὶ δὴ τοι ὥς οὐδενὸς ἐναντιευ-
μένου, λέγω τὴν χώραν πλεῦνα ἐν πλεῦνι χρόνῳ γι-
γνομένην λιμὸν τέξεσθαι· ἀνὴρ δὲ οὕτως ἂν εἴη
ἄριστος, εἰ βουλευόμενος μὲν ἀρρωδέοι πᾶν ἐπιλεγό-
μενος πείσεσθαι χρῆμα, ἐν δὲ τῷ ἔργῳ θρασὺς εἴη.

0 32 Οουκυδίδου ἱστορίας δ' (61) δημηγο-
ρίας Ἑρμοκράτους.

Πέφυκε γὰρ τὸ ἀνθρώπειον διὰ παντὸς ἄρχειν
μὲν τοῦ εἰκοντος, φυλάσσεσθαι δὲ τὸ ἐπιόν.

5 33 Δημοσθένους περὶ τῆς Ῥοδίων ἐλευ-
θερίας (193, 8).

Οὐ γὰρ ὁμοίως οὐδεὶς ὑπὲρ τε τοῦ πλεονεκτεῖν
πολεμήσειεν ἂν καὶ τῶν ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ὥς
ἂν ἐλαττωῖνται μέχρι τοῦ δυνατοῦ πάντες πολεμοῦσιν,
ὑπὲρ δὲ τοῦ πλεονεκτεῖν οὐχ οὕτως· ἀλλ' ἐφίενται
10 μὲν, εἴαν τις ἔᾳ, εἴαν δὲ κωλυθῶσιν, οὐδὲν ἡδικηκέ-
ναι τοὺς ἐναντιωθέντας ἑαυτοὺς ἡγοῦνται.

34 Οουκυδίδου ἱστορίας δ' (92) δημηγο-
ρίας Παγώνδου.

Εἰσθαδί τε οἱ ἰσχύος που θράσει τοῖς πέλας,
15 ὥσπερ Ἀθηναῖοι νῦν, ἐπιόντες τὸν μὲν ἡσυχάζοντα
καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ μόνον ἀμυνόμενον ἀδεέστερον ἐπι-
στρατεύειν, τὸν δὲ καὶ ἔξω ὄρων προαπαντῶντα καὶ
ἦν καιρὸς ἢ πολέμου ἄρχοντα, ἥσσον ἐτοίμως κατέχειν.

35 Οουκυδίδου ἱστορίας ε' (9) δημηγο-
ρίας Βρασίδου.

Καὶ νομίσατε τρία εἶναι τοῦ καλῶς πολεμεῖν, τὸ ἐθέλειν καὶ [τὸ] αἰσχύνησθαι καὶ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι.

36 Θουκυδίδου ἱστορίας ε' (103) δημηγορίας Ἀθηναίων.

Ἐλπίς δὲ κινδύνου παραμύθιον οὔσα, τοὺς μὲν ἀπὸ περιουσίας χρωμένους αὐτῇ, καὶ βλάβῃ, οὐ καθεῖλε· τοῖς δὲ ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναρριπτοῦσι, δάπανος γὰρ φύσει, ἅμα τε γιννώσκεται σφαλέντων, καὶ ἐν ὅτῳ ἐτι φυλάσσεται τις αὐτὴν γνωρισθεῖσαν, οὐκ ἐλλείπει.

37 Θουκυδίδου ἱστορίας ε' (102) δημηγορίας Ἀθηναίων.

Ἄλλ' ἐπιστάμεθα τὰ τῶν πολέμων ἔστιν ὅτε καινοτέρας τὰς τύχας λαμβάνοντα ἢ κατὰ τὸ διαφέρον ἐκατέρων πληθούς.

38 Θουκυδίδου ἱστορίας ε' (9) δημηγορίας Βρασίδου.

Τὸ γὰρ ἐπιὸν ὕστερον δεινότερον τοῖς πολέμοις τοῦ παρόντος καὶ μαχομένου.

39 Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθνῶν συναγωγῆς. Ἀνταριᾶται τοὺς ἀδυνάτους τῶν στρατιωτῶν ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις οὐδέποτε ξῶντας ἀπολείπουσι.

40 Τοῦ αὐτοῦ.

Τριβαλλοὶ τέτταρας φάλαγγας ἐν ταῖς μάχαις ποιοῦνται· τὴν πρώτην τῶν ἀσθενῶν, τὴν ἐχομένην τῶν κρατίστων, τὴν τρίτην τῶν ἱππέων, τελευταίαν τὴν τῶν γυναικῶν, αἱ αὐτοὺς εἰς φυγὴν τρεπομένους κωλύουσι βλασφημοῦσαι.

41 Ἀντισθένης (Plutarch. Mor. 336 a).

Ἀντισθένης ἔλεγεν, ὅτι πάντα δεῖ τοῖς πολεμοῖς εὐχεσθαι τὰγαθὰ παρεῖναι χωρὶς ἀνδρείας· γίγνεται γὰρ οὕτως οὐ τῶν ἐχόντων, ἀλλὰ τῶν κρατούντων.

42 Δημοσθένους κατὰ Φιλίππου (51, 10).

5 Αἰσχρόν ἐστι φενακίζειν ἑαυτοὺς καὶ ἅπαντα ἀναβαλλομένους ὅσα ἂν ᾗ δυσχερῇ, πάντων ὑστερεῖν τῶν ἔργων, καὶ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμένους οὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἐμπροσθεν εἶναι τῶν πραγ-
10 μάτων· καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ τῶν στρατευ-
μάτων ἀξιῶσειέ τις ἂν τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς βουλευομένους ἡγεῖσθαι, ἵν' ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττεται, καὶ μὴ τὰ συμβάντα ἀναγκάζονται διώκειν.

15 43 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ εἰ πολιτευτέον πρεσβυτέρῳ (788 d).

Οἱ δήτορες Ἀθήνησιν Ἰφικράτει καὶ Τιμοθέῳ Χάρητα παρέφερον ἰσχυρὸν ὄντα καὶ τοιοῦτον ἡξίουν εἶναι τὸν στρατηγόν. ὁ δὲ Τιμόθεος "Οὐ μὰ τοὺς
20 θεοὺς" εἶπεν "ἀλλὰ τοιοῦτον μὲν εἶναι τὸν μέλλοντα τῷ στρατηγῷ τὰ στρώματα κομίζειν, τὸν δὲ στρατη-
γὸν ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω ὁρᾶν."

44 Ἀντιγόνοῦ (Plutarch. Mor. 183 d).

Ἀντίγονος ὑποχωρῶν ποτε τοῖς πολεμοῖς ἐπερχο-
25 μένοις οὐκ ἔφη φεύγειν, ἀλλὰ διώκειν τὸ συμφέρον ὀπίσω κείμενον.

45 Λαμάχου (Plutarch. l. l. 186 f).

Λάμαχος ἐπετίμα τινὶ τῶν λοχαγῶν ἁμαρτάνοντι·
τοῦ δὲ φήσαντος μηκέτι τοῦτο ποιήσῃν "Οὐκ ἔστιν"
30 εἶπεν "ἐν πολέμῳ δις ἁμαρτάνειν."

46 Ἀντίγονου.

Ἀντιγόνης ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν τις ἐπιθοίτο τοῖς πολεμίοις, εἶπεν "ἡ δόλῳ ἢ βίῃ ἢ ἀμφιδόν ἢ κρυφῶν."

47 Δημάδης (Pseudoplat. de nobil. 2).

Δημάδης ὁ ῥήτωρ ληφθεὶς αἰχμάλωτος ἐν τῇ κατὰ Χαιρώνειαν μάχῃ ὑπὸ Φιλίππου καὶ συσταθεὶς αὐτῷ, ἐκείνου παρὰ πότον σεμνυνομένου "ποῦ ἢ εὐγένεια καὶ ἡ ὑπεροχὴ τῆς Ἀθηναίων πόλεως;" "ἔγνωσ ἂν" ἔφη "ὦ βασιλεῦ, τὴν τῆς πόλεως δύναμιν, εἰ 10 Ἀθηναίων μὲν Φίλιππος, Μακεδόνων δὲ Χάρης ἐστρατήγει."

48 Ἀλεξάνδρου.

Ἀλέξανδρος ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος πῶς ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τῆς οἰκουμένης ἐκυρίευσεν, εἶπε "βουλῇ καὶ 15 μύθοισι καὶ ἡπεροπηλίδι τέχνῃ."

49 Ἀγησιλάου.

Ἀγησίλαος ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος τίνα δεῖ τὸν στρατηγὸν ἔχειν εἶπεν ὅτι πρὸς μὲν τοὺς πολεμίους τόλμαν, πρὸς δὲ τοὺς 20 ὑποτεταγμένους εὐνοίαν, πρὸς δὲ τοὺς καιροὺς λογισμὸν.

50 Ἐπαμινώνδου.

Ἐπαμινώνδας ὁ Θηβαῖος ἰδὼν στρατόπεδον μέγα καὶ καλὸν στρατηγὸν οὐκ ἔχον "ἡλίκον" ἔφη "θηρίον 25 καὶ κεφαλὴν οὐκ ἔχει."

51 Ἰφικράτους (Plut. Mor. 87a).

Ἰφικράτης ἐν συμμάχων χώρᾳ στρατοπεδεύων καὶ χάρακα βαλλόμενος καὶ τάφρον ὀφύττων, πρὸς

τὸν εἰπόντα "τί γὰρ φοβούμεθα;" χειρίστην ἔφη φωνὴν στρατηγοῦ εἶναι τὴν "οὐκ ἂν προσεδόκησα."

52 Τοῦ αὐτοῦ (ib. 187 b).

Ῥήτορος δέ τινος ἐρωτῶντος αὐτὸν ἐν ἐκκλησίᾳ
5 "τίς ὢν μέγα φρονεῖς, πότερον ἰππεὺς ἢ ὀπλίτης ἢ
τοξότης ἢ πελταστής;" "οὐδείς" ἔφη "τούτων, ἀλλὰ
τούτοις ἐπιτάττειν πᾶσιν ἐπιστάμενος."

53 Χαβρίου (Plut. l. l. 187 c).

Χαβρίας ἔλεγε κάλλιστα στρατηγεῖν τοὺς μάλιστα
10 γιγνώσκοντας τὰ τῶν πολέμων.

54 Θουκυδίδου ἱστορίας γ' (III, 48) δημηγορίας Διοδότου.

"Ὅστις γὰρ εὖ βουλευέται πρὸς τοὺς ἀντιπάλους
κρείσσων ἐστὶν ἢ μετ' ἔργων ἰσχύος ἀνοία ἐπιών.

15 55 Τοῦ αὐτοῦ ἱστορίας δ' (86) δημηγορίας Βρασίδου.

Ἀπάτη γὰρ εὐπρεπεῖ αἰσχίον τι τοῖς γε ἐν ἀξιώ-
ματι πλεονεκτῆσαι ἢ βία ἐμφανεῖ· τὸ μὲν γὰρ ἰσχύος
δικαιώσει ἢν ἡ τύχη ἔδωκεν ἐπέρχεται, τὸ δὲ γνώμης
20 ἀδίκου ἐπιβουλῇ.

56 Θουκυδίδου (VI, 91) δημηγορίας Ἀλκιβιάδου.

Βεβαιότατα δ' ἂν τις τοὺς πολέμους οὕτω βλέ-
πτοι, εἰ ἂ μάλιστα δεδιότας αὐτοὺς αἰσθάνοιτο, ταῦτα
25 σαφῶς πυνθανόμενος ἐπιφέρει. εἰκὸς γὰρ αὐτοὺς
ἀκριβέστατα ἐκάστους τὰ σφέτερα αὐτῶν δεινὰ ἐπι-
σταμένους φοβεῖσθαι.

57 Πύρρου.

Πύρρος ἐπιζητούντων τῶν παρὰ πότον πότερος
30 κρείσσων ἀνλητῆς Ἀντιγενίδας ἢ Σάτυρος "ἐμοὶ

μὲν" εἶπε "στρατηγὸς Πολυσπέρχων," διδάσκων ὅτι ἀναγκαῖα δεῖ ζητεῖν καὶ μὴ ἄχρηστα.

58 Ἀννίβαλος.

Ἀννίβαλ ἀκούσας στωικοῦ τινος ἐπιχειροῦντος ὅτι ὁ σοφὸς μόνος στρατηγικὸς ἐστίν, ἐγέλασε, νομίζων ἄδύνατον εἶναι ἐκτὸς τῆς δι' ἔργων ἐμπειρίας τὴν ἐν τοῦτοις ἐπιστήμην σχεῖν.

59 Λυκούργου.

Λυκούργος ἐκέλευσε Λακεδαιμονίοις μὴ πολλάκις τοῖς αὐτοῖς πολεμεῖν, ἵνα μὴ ἄκοντας πολεμεῖν¹⁰ διδάξωσιν.

60 Πύρρου.

Πύρρος πρὸς τὸν ὑπισχνούμενον τὰ τακτικά διδάξειν ἐν δὲ παρατάξει οὐδέποτε γεγονότα οὐκ ἔφη δεῖσθαι ἀπερισεαλίγκτου στρατηγοῦ.¹⁵

61 Φιλίππου.

Φίλιππος ἔλεγε κρεῖττον εἶναι στρατόπεδον ἐλάφων λέοντος στρατηγοῦντος ἢ λεόντων ἐλάφου.

62 Ἰφικράτους.

Ἰφικράτης τὸ σπράτευμα οὕτως ἔφασκε δεῖν συντελέχθαι ὥς ἐν σῶμα, θώρακά μὲν ἔχον τὴν φάλαγγα, χεῖρας δὲ τοὺς ψιλούς, πόδας δὲ τοὺς ἱππέας, κεφαλὴν δὲ τὸν στρατηγόν.

63 Φιλίππου.

Φίλιππος ἐρωτώμενος οὓς τινὰς μάλιστα φιλεῖ²⁰ καὶ οὓς τινὰς μάλιστα μισεῖ "τοὺς μέλλοντας" ἔφη "προδιδόναί μάλιστα φιλῶ, τοὺς δ' ἤδη προδεδωκότας μάλιστα μισῶ."

64 Τιμοθέου.

Τιμόθεος πρὸς τὸν ἐρόμενον ᾧ διαφέρει στρατη-
γικῇ ῥητορικῇς "ὧ πόλεμος" ἔφη "εἰρήνης."

65 Εὐδαμονίδου (Plut. Mor. p. 192 b).

Εὐδαμονίδας ἀκούσας φιλοσόφου διαλεχθέντος
5 ὅτι μόνος ἀγαθὸς στρατηγὸς ὁ σοφός ἐστιν "ὁ μὲν
λόγος" ἔφη "θαυμαστός, ὁ δὲ λέγων οὐ περισεσάλ-
πιγκται."

66 Ξενοφῶντος ἐν τῷ ε' (3, 9) τῆς Κύρου
παιδείας.

10 Οὔτε γὰρ ἂν φίλους τις ποιήσειεν ἄλλως πως
πλείονα ἀγαθὰ ἐν πολέμῳ ἢ πολέμιος δοκῶν εἶναι,
οὔτ' ἂν ἐχθροὺς πλείους τις βλάψειεν ἄλλως πως ἢ
φίλος δοκῶν εἶναι.

ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ. ΝΕ.

15 1 Εὐριπίδου Κρεσφόντου. Χορός.

Εἰρήνη βαθύπλουτε καὶ
καλλίστα μακάρων θεῶν,
ξήλός μοι σέθεν, ὥς χρονίζεις.
δέδοικα δὲ μὴ πρὶν πόνοις

20 ὑπερβάλῃ με γῆρας,
πρὶν περ χαρίεσσαν προσιδεῖν ὄραν
καὶ καλλιχόρους αἰοιδὰς
φιλοστεφάνους τε κώμους.
ἴθι μοι πότνα πόλιν,

25 τὰν δ' ἐχθρὰν στάσιν εἶργ' ἀπ' οἴ-
κων τὰν μαινομέναν τ' ἔριν,
θηκτῷ τερπομέναν σιδάρῳ.

2 Ἀριστοφάνους Γεωργῶν.

Εἰρήνη βαθύπλουτε καὶ ξενγάριον βοεικόν·

εἰ γὰρ ἐμοὶ παυσαμένῳ τοῦ πολέμου γένοιτο
σκάψαι κάποκλάσαι τε καὶ λουσαμένῳ διελκύνσαι
τῆς τρυγός, ἄρτον λιπαρόν καὶ βράφανον φέροντι.

3 Βακχυλίδου παιάνων.

Τίκτει δέ τε θνατοῖσιν εἰράνα μεγάλα,
πλοῦτον καὶ μελιγλώσσων ἀοιδᾶν ἄνθεα,
δαιδαλέων τ' ἐπὶ βωμῶν θεοῖσιν αἰθέσθαι βοῶν
ξανθᾶ φλογὶ μῆρα τανυτρίχων τε μήλων,
γυμνασίων τε νέοις αὐλῶν τε καὶ κώμων μέλειν.
ἐν δὲ σιδαροδέτοισι πόρπαξιν αἰδᾶν ἄραχνᾶν
ἱστοὶ πέλονται, ἔργεά τε λογχωτὰ
ξίφεά τ' ἀμφάκε' [εὐρὼς] δάμνεται· χαλκῆων δ'
οὐκέτι σαλπύγγων κτύπος, οὐδὲ συλαῖται μελίφρων
ὑπνος ἀπὸ βλεφάρων, ἄμὸν ὃς θάλλει κέαρ.
συμποσίων δ' ἐρατῶν βροῖθοντ' ἀγνιαι,
παιδικοὶ δ' ὕμνοι φλέγονται.

4 Εὐρυπίδου Ἑρεχθίδος.

Κεῖσθω δόρυ μοι μίτον ἀμφιπλέκειν ἀράχνα,
μετὰ δ' ἀσυχίας πολιῶ γήραι συνοικοίην,
ἀεΐδοιμι δὲ στεφάνοισι κάρη πολιὸν στεφανώσας,
Θρηήκιον πέλταν πρὸς Ἀθάνης
περικλίσιν ἀγκρεμάσας θαλάμοις,
δέλτων τ' ἀναπτύσσοιμι γῆρυν,
ἂν σοφοὶ κλέονται.

5 Φιλήμονος ἐκ Πύρρον.

Οἱ φιλόσοφοι ζητοῦσιν, ὥς ἀκήκοα,
περὶ τοῦτό τ' αὐτοῖς πολὺς ἀναλοῦται χρόνος,
τί ἐστι τὰγαθόν· οὐ δὲ εἰς εὐρηκέ πω
τί ἐστιν· ἀρετὴν καὶ φρόνησιν φασί, καὶ
λέγουσι πάντα μᾶλλον ἢ τί τὰγαθόν.
ἐν ἀργῶ διατρίβων τήν τε γῆν σκάπτων ἐγὼ

νῦν εὖρον· εἰρήνη' στίλν· ὦ Ζεῦ φίλτατε,
 τῆς ἐπαφροδίτου καὶ φιλανθρωποῦ θεοῦ.
 γάμους ἐορτὰς συγγενεῖς παῖδας φίλους
 πλοῦτον ὑρίειαν σῖτον οἶνον ἡδονήν
 5 αὕτη δίδωσι. ταῦτα πάντ' ἂν ἐκλίπη,
 τέθνηκε κοινῇ πᾶς ὁ τῶν ζώντων βίος.

6 Εὐριπίδου (Suppl. 481).

Ὅταν γὰρ ἔλθῃ πόλεμος εἰς ψῆφον λεώ,
 οὐδεὶς ἔθ' αὐτοῦ θάνατον ἐκλογίζεται,
 10 τὸ δυστυχὲς δὲ τοῦτ' ἐς ἄλλον ἐκτρέπεται.
 εἰ δ' ἦν παρ' ὄμμα θάνατος ἐν ψήφου φορᾷ,
 οὐκ ἂν ποθ' Ἑλλὰς δορυμανὴς ἀπώλλυτο.
 καίτοι δυοῖν γὰρ πάντες ἄνθρωποι λόγοιν
 τὸν κρεῖττον' ἴσμεν, καὶ τὰ χρηστὰ καὶ κακά,
 15 ὅσῳ τε πολέμου κρεῖττον εἰρήνη βροτοῖς·
 ἢ πρῶτα μὲν μούσαισι προσφιλεστάτῃ,
 γόοισι δ' ἐχθρά, τέρεται δ' εὐπαιδία,
 χαίρει δὲ πλούτῳ. ταῦτ' ἀφέντες οἱ κακοὶ
 πολέμους ἀναιρούμεσθα, καὶ τὸν ἥττονα
 20 δουλούμεθ' ἄνδρες ἄνδρα καὶ πόλιν πόλιν.

7 Ἀριστοφάνους Νήσων.

ὦ μῶρε μῶρε, ταῦτα πάντ' ἐν τῇδ' ἐνι·
 οἰκεῖν μὲν ἐν ἄγρῳ πρῶτον ἐν τῷ γηδίῳ
 ἀπαλλαγέντα τῶν κατ' ἀγορὰν πραγμάτων,
 25 κεκτημένον ξευγάριον οἰκεῖον βοοῖν,
 ἔπειτ' ἀκούειν προβατίων βληχωμένων,
 τρυγός τε φωνὴν εἰς λεκάνην ᾠδουμένης,
 ὄψω δὲ χρῆσθαι σπινιδίοις τε καὶ κίχλαις,
 καὶ μὴ περιμένειν ἐξ ἀγορᾶς ἰχθυόδια
 30 τριταῖα, πολυτίμητα, βεβασανισμένα
 ἐπ' ἰχθυοπώλου χειρὶ παρανομωτάτῃ.

8 Τοῦ αὐτοῦ Εἰρήνης (519).

Ὡ πότνια βοτρυνόωρε, τί προσείπω σ' ἔπος;
πόθεν λάβοιμ' ἂν ῥῆμα μυριάμορον;

9 Μενάνδρου.

Εἰρήνη γεωργὸν κὰν πέτραις 5
τρέφει καλῶς, πόλεμος δὲ κὰν πεδίῳ κακῶς [ἔφν].

10 Ἡροδότου ἱστορίας α' (87).

Οὐδείς γὰρ οὕτως ἀνόητός ἐστιν, ὅστις πόλεμον
πρὸ εἰρήνης αἰρεῖται.

ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΟΤΙ ΑΓΑΘΟΝ. Νς. 10

1 Ἀριστοφάνους Εἰρήνης.

Τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποισιν εἰρήνης φίλης
πιστὴ τροφός, ταμία συνεργὸς ἐπίτροπος
θυγάτηρ ἀδελφή· πάντα ταῦτ' ἐχοῖτό μοι.
β'. σοὶ δ' ὄνομα δὴ τί ἐστιν; α'. ὅ τι; Γεωργία. 15

2 Ὡ ποθεينὴ τοῖς δικαίοις καὶ γεωργοῖς ἡμέρα,
ἄσμενός σ' ἰδὼν προσειπεῖν βούλομαι τὰς ἀμέλους.

3 Μενάνδρου Ἀδελφῶν.

Χαίρ', ὦ φίλη γῆ, διὰ χρόνον πολλοῦ σ' ἰδὼν
ἀσπάζομαι· τουτὶ γὰρ οὐ πᾶσαν ποιῶ 20
τὴν γῆν, ὅταν δὲ τοῦμὸν ἐσίδω χωρίον.
τὸ γὰρ τρέφον με, τοῦτ' ἐγὼ κλίνω θεόν.

4 Ἀμφιδος Ἐρίθων.

Εἴτ' οὐχὶ χρυσοῦν ἐστὶ πρᾶγμ' ἐρημία;
ὁ πατήρ γε τοῦ ξῆν ἐστὶν ἀνθρώποις ἄγρός,
πενίαν τε συγκρύπτειν ἐπίσταται μόνος· 25
ἅστυ δὲ θέατρόν [ἐστὶν] ἀτυχίας σαφῶς γέμον.

5 Μενάνδρου Πλοκίφ.

Ἄρ' ἐστὶν ἀρετῆς καὶ βίου διδάσκαλος
ἐλευθέρου τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγρός.

6 Φωκυλίδου.

5 Χρηίζων πλούτου μελέτην ἔχε πόνος ἀγροῦ,
ἀγρὸν γάρ τε λέγουσιν Ἀμαλθείης κέρας εἶναι.

7 Μενάνδρου Ἀνέψιοι.

Τὰ κακῶς τρέφοντα χωρὶ ἀνδρείους ποιεῖ.

8 Ἀριστοφάνους Ἀχαρνέων (32).

10 Ἀποβλέπων εἰς τὸν ἀγρὸν εἰρήνης ἔρων,
στυγῶν μὲν ἄστν, τὸν δ' ἐμὸν δῆμον ποθῶν,
ὃς οὐδεπώποτ' εἶπεν, ἄνθρωπας πρίω,
οὐκ ὄξος, οὐκ ἔλαιον, οὐδ' ἤδη πρίω,
ἀλλ' αὐτὸς ἔφερε πάντα χῶ πρίων ἀπῆν.

15 9 Μενάνδρου.

Ἀγροῖκος εἶναι προσποιεῖ πονηρὸς ὢν.

10 Ἀράτου φαινομένων (108).

Οὐπω λευγαλέου ποτὲ νείκεος ἠπίσταντο,
οὐδὲ διακρίσιος περιμεμφέος οὐδὲ κυδοιμοῦ,
10 αὐτῶς δ' ἔζων, χαλεπὴ δ' ἀπέκειτο θάλασσα,
καὶ βίον οὐπω νῆες ἀπόπροθεν ἠγίνεσκον·
ἀλλὰ βόες καὶ ἄροτρα, καὶ αὐτὴ πότνια λαῶν
μυρία πάντα παρῆχε δίκη δώτειρα δικαίων.

11 Μενάνδρου Ἰδρία.

15 Ὡς ἡδὺ τῷ μισοῦντι τοὺς φανύλους [τρόπους]
ἐρημία.

12 Ἀριστοφάνους Νεφέλων (43).

Ἐμοὶ γὰρ ἦν ἀγροῖκος ἡδιστος βίος,
εὐρωτιῶν ἀκόρητος εἰκὴ κείμενος,
0 βούων μελίτταις καὶ προβάτοις καὶ στεμφύλοις.

13 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Τοιαῦτ' αἶδε, καὶ δόξεις φρονεῖν,
σκάπτων, ἀρῶν γῆν, ποιμνίων ἐπιστατῶν,
ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφείς σοφίσματα.

14 Εὐριπίδου * Βουτημένῳ.

Ἄλλη πρὸς ἄλλο γαῖα χρησιμώτερα.

15 Φιλήμονος.

Δικαιοτάτον κτῆμ' ἐστὶν ἀνθρώποις ἀγρός·
ὧν ἡ φύσις δέεται γὰρ ἐπιμελῶς φέρει,
πυρρὸς ἔλαιον οἶνον ἰσχάδας μέλι.
τὰ δ' ἀργυρώματ' ἐστὶν ἣ τε πορφύρα
ἐς τοὺς τραγηδοὺς εὖθιε', οὐκ ἐς τὸν βλόν.

16 Σωκράτους.

Ὁ Σωκράτης τὸ τῆς ἀμαλθείας κέρας ἐξηγούμενος
τοιαύτης τινὸς ἀναφορᾶς ἤξιωσεν· εἶναι γὰρ σύμ-
βολον, ἂν μὴ τις ἢ μάλθων ἀλλὰ ἐργάτης, πάντα
ἔξειν τὰγαθὰ· κατὰ μὲν τὴν ἀμάλθειαν τοῦ μὴ μάλ-
θωνος ταττομένου, κατὰ δὲ τὸ κέρας τοῦ βοῦς ἐργα-
τικωτάτου ὄντος τὸν ἐργάτην ἐνσημαίνεσθαι· βότρως
δὲ ἐν τῷ κέρατι εἶναι καὶ τὰ ὅμοια, ὅτι ἐν τῇ γεωρ-
γίᾳ πάντα ἐνεστὶν ὧν χρεῖαν ἔχομεν. διὸ καὶ ἔχον-
τες αὐτὸ εἰσάγονται ὅ τε ἀγαθὸς δαίμων καὶ ἡ ἀγαθὴ
τύχη.

17 Ξενοφώντος (Symp. II, 24).

Οἶνος τὰς μὲν λύπας ὥσπερ μανδραγόρας ἄνδρα
κοιμίζει, τὰς δὲ φιλοφροσύνας ὥσπερ ἔλαιον
φλόγα ἐγείρει.

18 Μουσωνίου ἐκ τοῦ τίς ὁ φιλοσόφῳ
προσήκων πόρος.

Ἔστι καὶ ἕτερος πόρος οὐδὲν τούτου κακίων, τάχα

τί δὲ τὸ καλὸν ἐστὶ καὶ ἐργαζόμενον μετὰ τοῦ διδασκάλου τὸν μαθητὴν ἀκούειν τι ἅμα περὶ σωφροσύνης ἢ δικαιοσύνης ἢ καρτερίας λέγοντος; πολλῶν μὲν γὰρ λόγων οὐ δεῖ τοῖς φιλοσοφῆσουσι καλῶς, οὐδὲ
 5 τὸν ὄχλον τούτων τῶν θεωρημάτων ἀναληπτέον πάντως τοῖς νέοις, ἐφ' ᾧ φουσωμένους τοὺς σοφιστὰς ὀρωμεν· ταῦτα γὰρ δὴ τῷ ὄντι ἱκανὰ κατατρῖψαι βίον ἀνθρώπου ἐστί· τὰ δ' ἀναγκαιότατα καὶ χρησιμώτατα μαθεῖν οὐκ ἀδύνατον καὶ πρὸς ἐργασίᾳ γεωρ-
 10 γικῇ ὄντας, ἄλλως τε καὶ οὐ διὰ παντὸς ἐργασομένους ἄλλ' ἀναπαύλαις χρησιμομένους. ὀλίγοι μὲν οὖν τὸν τρόπον τοῦτον ἐθελήσουσι μανθάνειν, οἷδ' ἀκριβῶς ἐγώ· ἔστι δὲ ἄμεινον μηδὲ προσιέναι τῷ φιλοσόφῳ τοὺς πλείους τῶν φιλοσοφεῖν λεγόντων νέων, ὅσοι
 15 σαθροὶ τε καὶ μαλακοί, δι' οὓς προσιόντας ἀναπίμπλαται κηλίδων φιλοσοφία. τῶν μὲν γὰρ ἀληθινῶν ἐραστῶν φιλοσοφίας οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ὃς οὐκ ἂν ἐθελήσειε μετ' ἀνδρὸς ἀγαθοῦ διάγειν ἐν χωρίῳ, καὶ εἰ χαλεπώτατον τύχοι ὃν τὸ χωρίον, μέλλων γε ἀπο-
 20 λαύειν μεγάλα ταύτης τῆς διατριβῆς τῷ συνεῖναι τῷ διδασκάλῳ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, τῷ ἀπεῖναι τῶν ἀστικῶν κακῶν ἅπερ ἐμπόδιον τῷ φιλοσοφεῖν, τῷ μὴ δύνασθαι λανθάνειν εὖ ἢ κακῶς τι ποιῶν, ὃ δὴ μέγιστον τοῖς παιδευομένοις ὄφελος· καὶ ἐσθίειν δὲ
 25 καὶ πίνειν καὶ καθεύδειν ἐφορώμενον ὑπ' ἀνδρὸς ἀγαθοῦ μέγα ὄφελος. ἃ δὲ γένοιτ' ἂν ἐξ ἀνάγκης ἐν τῇ συνουσίᾳ τῇ κατ' ἀγρόν, ταῦτα ἐπαινεῖ καὶ θεοργυῖς ἐν οἷς φησί

καὶ μετὰ τῶν σύ γε πῖνε καὶ ἐσθιε, καὶ μετὰ τοῖσιν
 30 ἴξε, καὶ ἄνδανε τοῖς ᾧ μεγάλη δύναμις.
 ὅτι γε μὴν οὐκ ἄλλους τινας ἢ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας λέγει μεγάλην ἔχειν δύναμιν πρὸς ἀνθρώπων ὠφέ-

κὴν ἀσπάζομαι μάλιστα· εἰ γε μὴν ἅμα φιλοσοφεῖ
 τις καὶ γεωργεῖ, οὐκ ἄλλον ἢ παραβάλοιμι τοῦτο
 βίον οὐδὲ πορισμὸν ἕτερον προτιμῆσαιμι ἄν. πῶς
 μὲν γὰρ οὐ κατὰ φύσιν μᾶλλον ἀπὸ γῆς, ἢ τροφὸς
 τε καὶ μήτηρ ἐστὶν ἡμῶν, ἢ ἀπ' ἄλλου του τρέφε-
 σθαι; πῶς δ' οὐκ ἀνδρικώτερον τοῦ καθῆσθαι ἐν
 πόλει [ὥσπερ οἱ σοφισταὶ] τὸ ζῆν ἐν χωρίῳ; πῶς δ'
 οὐκ ὑγιεινότερον τοῦ σκιατροφεῖσθαι τὸ ἔξω διαιτᾶ-
 σθαι; τί δέ; ἐλευθεριώτερον αὐτὸν αὐτῷ μηχανᾶσθαι
 τὰ ἀναγκαῖα ἢ παρ' ἐτέρων λαμβάνειν; ἀλλὰ φαίνε-
 ται τὸ μὴ δεῖσθαι ἄλλου πρὸς τὰς χρεῖας τὰς αὐτοῦ
 πολὺν σεμνότερον ἢ τὸ δεῖσθαι. οὕτως ἄρα καλὸν καὶ
 εὐδαιμονικὸν καὶ θεοφιλὲς τὸ ζῆν ἀπὸ γεωργίας ἐστί,
 σὺν γε τῷ καλοκαγαθίας μὴ ὀλιγωρεῖν, ὥστε Μύ-
 σωνα τὸν Χρηαῖον ὁ θεὸς ἀνείπε σοφόν, καὶ τὸν Ψω-
 φίδιον Ἀγλαὸν εὐδαίμονα προσηγόρευσε, χωριτικῶς
 ἑκάτερον αὐτῶν βιοῦντα καὶ αὐτουργία χρώμενον
 καὶ τῆς ἐν ἅστει διατριβῆς ἀπεχόμενον. ἄρ' οὖν οὐκ
 ἄξιον ζηλοῦν τε καὶ μιμεῖσθαι τούτους, καὶ περιέχε-
 σθαι σπουδῆς τῆς τοῦ γεωργεῖν;

τί δέ; οὐ δεινόν, φαίη τις ἂν ἴσως, ἄνδρα παι-
 δευτικὸν καὶ δυνάμενον προβιβάξειν νέους εἰς φιλο-
 σοφίαν ἐργάζεσθαι γῆν καὶ τῷ σώματι πονεῖν τοῖς
 χωρίταις παραπλησίως; ναί· δεινὸν γὰρ ἂν τοῦτο
 τῷ ὄντι ἦν, εἴπερ ἐκώλυεν ἡ ἐργασία τῆς γῆς φιλο-
 σοφεῖν ἢ ἄλλους πρὸς φιλοσοφίαν ὠφελεῖν. νῦν δὲ
 καὶ μᾶλλον ἂν μοι δοκοῦσιν ὠφελεῖσθαι οἱ νέοι οὐκ
 ἐν πόλει τῷ διδασκάλῳ συνόντες οὐδ' ἐν τῇ διατριβῇ
 ἀκούοντες αὐτοῦ λέγοντος, ἀλλ' ἐργαζόμενον ἐπὶ τῆς
 ἀγροικίας ὄρωντες καὶ ἔργῳ ἐνδεικνύμενον ἅπερ
 ὑφηγεῖται ὁ λόγος, ὅτι χρεὶ πονεῖν καὶ κακοπαθεῖν
 τῷ σώματι μᾶλλον ἢ ἐτέρου δεῖσθαι τοῦ τρέφοντος.

λειαν, εἰ συνεσθίοι καὶ συμπίνοι τις αὐτοῖς καὶ συ-
καθέξοιτο, δεδήλωκεν συμμίσηγης.

ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἀπ' ἐσθλὰ μαθήσεται· ἦν δὲ κα-
κοῖσι

συμμίσηγης, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον.

μηδὲ λεγέτω τις ὅτι τῷ μανθάνειν ἢ τῷ διδάσκειν ἃ
χρὴ τὸ γεωργεῖν ἐμπόδιον· οὐ γὰρ ἔοικεν οὕτως
ἔχειν, εἰ δὴ μάλιστα γ' οὕτω καὶ ἐπὶ πλεῖστον ὁ μὲν
μανθάνων συνεῖη τῷ διδάσκοντι ὁ δὲ διδάσκων διὰ
χειρὸς ἔχοι τὸν μανθάνοντα. τούτου δὲ τοιούτου¹⁰
ὄντος, ὁ πόρος ἐκ γεωργίας φαίνεται ὦν τῷ φιλο-
σόφῳ χρησιμώτατος τε καὶ πρεπωδέστατος.

19 Ξενοφῶντος ἐκ τῶν ἀπομνημονευμέ-
των (Oecon. 5).

Ταῦτα δέ, ὦ Κριτόβουλε, ἐγὼ διηγοῦμαι, ἐφη¹⁵
ὁ Σωκράτης, ὅτι περ τῆς γεωργίας οὐδὲ οἱ πάνν μα-
κάριοι δύνανται ἀπέχεσθαι. ἔοικε γὰρ αὐτῆς ἢ ἐπιμέ-
λεια εἶναι ἅμα τε ἡδυπάθειά τις καὶ οἴκου αὔξεσις
καὶ σωμάτων ἄσκησις εἰς τὸ δύνασθαι ὅσα ἀνδρὶ
ἐλευθέρῳ προσήκει. πρῶτον μὲν γὰρ ἀφ' ὧν ζῶ-²⁰
σιν ἄνθρωποι, ταῦτα ἢ γῇ φέρει ἐργαζομένοις, καὶ
ἀφ' ὧν τοίνυν ἡδυπαθοῦσι προσεπιφέρει· ἔπειτα δὲ
καὶ θεοὺς κοσμοῦσι καὶ βωμοὺς καὶ ἀγάλματα, καὶ οἱ-
οις αὐτοὶ κοσμοῦνται, καὶ ταῦτα μετὰ ἡδίστων ὁσμῶν
καὶ θεαμάτων παρέχει· ἔπειτα δὲ ὅσα τὰ μὲν πολλὰ²⁵
φύει τὰ δὲ τρέφει. καὶ γὰρ ἡ προβατικὴ τέχνη συνή-
πται τῇ γεωργίᾳ, ὥστ' ἔχειν καὶ θεοῖς ἐξαρέσασθαι
θύοντας καὶ αὐτοὺς χρῆσθαι. παρέχουσα δὲ ἀφθο-
νώτατα [ἀγαθὰ] οὐκ ἐξ ταῦτα μετὰ μαλακίας λαμβά-
νειν, ἀλλὰ ψυχῇ τε χειμῶνος καὶ θάλην θέρους ἐθί-³⁰
ζει καρτερεῖν. καὶ τοὺς μὲν αὐτουργοὺς γυμνάζουσα

διὰ τῶν χειρῶν ἰσχὺν αὐτοῖς προστίθῃσι, τοὺς δὲ τῇ
 ἐπιμελείᾳ γεωργοῦντας ἀνδρίζει, πρῶτ' τε ἐγείρουσα
 καὶ πορεύεσθαι σφοδρῶς ἀναγκάζουσα· καὶ γὰρ ἐν
 τῷ χωρίῳ καὶ ἐν τῷ ἄστει ἐν ὧρα αἱ ἐπικαιρόταται
 5 πράξεις εἰσὶν. ἔπειτα δὲ ἦν τε σὺν ἵππῳ ἀρῆγειν τῇ
 χώρᾳ βουληθῇ τις, τὸν ἵππον ἱκανωτάτῃ ἢ γεωργία
 τρέφειν· ἦν τε πεζῇ, σφοδρὸν παρέχει τὸ σῶμα ἐν
 ταῖς θήραις φιλοπονείσθαι, συνεπαίρει τε ἡ γῆ, καὶ
 κυστὴν εὐπέτειαν τροφῆς παρέχουσα καὶ θηρία συμ-
 10 παρατρέφουσα. ὠφελούμενοι δὲ ἀπὸ τῆς γεωργίας
 καὶ οἱ κύνες καὶ οἱ ἵπποι ἀντωφελοῦσι τὸν χῶρον·
 ὁ μὲν ἵππος πρῶτ' τε κομίζων τὸν κηδόμενον εἰς τὴν
 ἐπιμέλειαν, καὶ ἐξουσίαν παρέχων τοῦ δελίης ἀπιέ-
 ναι· αἱ δὲ κύνες τὰ τε θηρία συνεξαίρουσαι καλύουσιν
 15 ἀπὸ λύμης καρπῶν καὶ προβάτων, καὶ τῇ ἐρημίᾳ τὴν
 ἀσφάλειαν συμπαρέχουσαι. συμπαρορμᾷ δέ τι καὶ
 εἰς τὸ ἀρῆγειν σὺν ὅπλοις τῇ χώρᾳ ἢ γεωργία, [καὶ
 ἡ γῆ τοὺς γεωργούς] ἐν τῷ μέσῳ τοὺς καρποὺς τρέ-
 φουσα τῷ κρατοῦντι λαμβάνειν. καὶ δραμεῖν τε καὶ
 20 βαλεῖν καὶ πηδῆσαι τίς ἱκανωτέρους τέχνη γεωργίας
 παρέχεται; τίς δὲ τοῖς ἐργαζομένοις τέχνη πλείω
 ἀντιχαρίζεται; τίς δ' ἥδιον τὸν ἐπιμελούμενον δέ-
 χεται, προτείνουσα προσιόντι λαβεῖν ὃ τι χρήζει; τίς
 δὲ ξένους ἥδιον ἢ ἀφθονώτερον δέχεται; χαυμάσαι
 25 δὲ πυρὶ ἀφθόνῳ καὶ θερμοῖς λουτροῖς ποῦ πλείων
 εὐχέρεια ἢ ἐν χωρίῳ; ποῦ δὲ ἥδιον θερίσαι ὕδασι τε
 καὶ πνεύμασι καὶ σκιαῖς ἢ κατ' ἀγρόν; τίς δὲ ἄλλη
 θεοὺς ἀπαρχὰς προεπωδεστέρας παρέχει ἢ ἐορτὰς πλη-
 ρεστέρας ἀποδεικνύει; τίς δὲ οὐκείται προσφιλεστέρα
 30 ἢ γυναικὶ ἡδίῳν ἢ τέκνοις ποθεινότερα ἢ φίλοις
 εὐχαριστοτέρα; ἔμοι μὲν θανμαστὸν δοκεῖ εἶναι,
 εἰ τις ἐλεύθερος ἄνθρωπος ἢ κτῆμά τι τοῦτου

7 Κωμικοῦ ποιητοῦ.

Ἐγὼ γεωργῶ τὸν ἀγρόν, οὐχ ὅπως τρέφῃ
αὐτός με, παρ' ἐμοῦ δ' ἵνα τροφήν προσλαμβάνῃ.
σκάπτω γὰρ αὐτὸς ἐπιμελῶς σπείρω τ' αἰεί,
καὶ πάντα ποιῶ πρὸς τὸ δοῦναι καὶ λαβεῖν. 5

7a Ἀποστερητὴν ἔλαθον ἀγοράσας ἀγρόν.

ἔσπειρα μὲν κριθῶν μεδίμνους εἰκοσι,
τούτων ἀπέδωκεν οὐδ' ὅλους τρισκαίδεκα,
οἱ δ' ἔπ' ἐπὶ Θήβαις ἐστράτευσάν μοι δοκῶ.
τὸ τῶν γυναικῶν ῥῆμα διατηρεῖ μόνον
"ὄνησιφόρα γένοιτο." τοῦτο γίγνεται·
ὃ γὰρ φέρει νῦν οὗτος, εἰς ὄνος φέρει.

8 Φιλήμων ἐν Ἑποβολιμαίῳ.

Ἄει γεωργὸς εἰς νέωτα πλούσιος. 10

9 Μενάνδρου.

Ἐχει τι τὸ πικρὸν τῆς γεωργίας γλυκύ.

10 Φαβρίνου.

Φασὶ δὲ καὶ ἐταιρικόν τινα ἀναγκαζόμενον ὑπὸ
τοῦ πατρὸς γεωργεῖν ἀπάγξασθαι, γράψαντα ἐν
γραμματείδῳ ὅτι ἀπέραντόν τι καὶ ἀκατάστροφον ἢ
γεωργία ἦν· σπείρειν, ὅπως θερίσωμεν, εἶτα θε-
ρίξαι, ὅπως σπείρωμεν· ἀτοπὸν τι τὸ χρῆμα τῆς
περιόδου.

11 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ τῆς παιδείας 25
(VIII, 3, 38).

Σκάπτω καὶ σπείρω καὶ μάλα μικρὸν γῆδιον, οὐ
μέντοι πονηρόν γε, ἀλλὰ πάντων δικαιότατον· ὃ
τι γὰρ [ἂν] λάβοι σπέρμα, καλῶς καὶ δικαίως ἀπε-
δίδου αὐτό τε καὶ τόκον οὐδέν τι πολύν, ἥδη δέ
ποτ' . . . ἔδωκεν ὧν ἔλαβε. 30

12 Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χειρῶν.

Ζήνων ὁ στωικὸς φιλόσοφος ὁρῶν τινα τῶν γνω-
ρίμων ὑπὸ τοῦ ἀγροῦ περισπώμενον εἶπεν "ἐάν μὴ
σὺ τοῦτον ἀπολέσῃς, οὗτος σὲ ἀπολέσει."

5 13 Ἀριστίππου.

Ἀριστίππος λέγοντός τινος αὐτῷ "διὰ σὲ ἀπό-
λωλεν ὁ ἀγρός" "οὐκ οὖν" ἔφη "κάλλιον δι' ἐμὲ τὸν
ἀγρὸν ἢ διὰ τὸν ἀγρὸν ἐμέ;"

ΠΕΡΙ ΗΣΤΥΧΙΑΣ. ΝΗ.

10 1 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

"Ὅστις δὲ πράσσει πολλὰ μὴ πράσσειν παρόν,
μῶρος, παρόν ξῆν ἠδέως ἀπράγμονα.

2 Εὐριπίδου Ἰφιγενείας (Aul. 16).

Ζηλῶ σε γέρον,

15 ξηλῶ δ' ἀνδρῶν ὃς ἀκίνδυνον
βίον ἐξεπέρας' ἀγνώως ἀκλεής·
τοὺς δ' ἐν τιμαῖς ἤσσον ἐπαινῶ.

3 Εὐριπίδου Βακχῶν (388) χορός.

Ὁ δὲ τᾶς ἡσυχίας

20 βίωτος, καὶ τὸ φρονεῖν
ἀσάλευτόν τε μένει καὶ
ξυνέχει δῶματα· πόρσω
γὰρ ὅμως αἰθέρα ναλόντες ὁρῶσι
τὰ βροτῶν οὐρανίδαι.

25 4 Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν (110).

Καλὸν δέ γ' ἔξω πραγμάτων ἔχειν πόδα
εὐβουλίας τυχόντα τῆς ἀμείνονος.

5 Εὐριπίδου Οἶνόμαος.

Ὁ πλείστα πράσσαν πλείσθ' ἀμαρτάνει βροτῶν.

6 Αἰσχύλου Προμηθέως δεσμώτου (44).
Τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην.

7 Ἐπιχάρμου ἐξ Αὐτομόλου.
Ἄ δ' ἄσυχία χαρίεσσα, γυνά,
καὶ σωφροσύνας πλατὺν οἶκει.

5

8 Μεγάλανδρου Ἰδρίας.
Ὡς ἡδὺ τῷ μισοῦντι τοὺς φανίλους τρόπους
ἐρημία, καὶ τῷ μελετῶντι μηδὲ ἐν
πονηρὸν ἱκανὸν κτῆμ' ἄγρὸς τρέφων καλῶς.
ἐκ τῶν ὄχλων δὲ ζῆλος, ἥ τε κατὰ πόλιν
αὕτη τρυφή λάμπει μέν, ἐς δ' ὀλίγον χρόνον.

10

9 Πινδάρου ὑπορχημάτων.
Τὸ κοινόν τις ἀστῶν ἐν εὐδία καταθεὶς
ἐρευνησάτω μεγαλάνορος ἄσυχίας
ἱερὸν φάος, στάσιν ἀπὸ πρᾶπίδος
ἐπίκοτον ἀνελών, πενίας δότειραν,
ἐχθρὰν κουροτρόφον.

15

10 Κερκίδα μελιάμβων.
Ὅ τ᾽ αἰς φικνᾶς χελώνας ἀμναμονεῖ.
οἶκος γὰρ ἄριστος ἀλαθέως καὶ φίλος.

20

11 Ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν.
Οὐκ ἔστ' οὐδ' ἐπέοικεν ἄ μὴ μάθομεν πονέεσθαι...
εἴ μοι καλὰ πέλει τὰ μελύδρια, καὶ τάδε μῶνα
κῦδος ἐμοὶ θήσονται, τὰ μοι πάρος ὥπασε μοῖσα.
εἰ δ' οὐχ ἄδεα ταῦτα, τί μοι γλυκὺ πλείονα μοχθεῖν;... 25
εἰ μὲν γὰρ βιώτω διπλόον χρόνον ἄμμιν ἔδωκεν
ἢ Κρονίδας ἢ μοῖρα πολύτροπος, ὥστ' ἀνύεσθαι
τὸν μὲν ἐς εὐφροσύναν καὶ χάσματα, τὸν δ' ἐνὶ μόχθῳ,
ἣν τάχα μοχθήσαντι μεθύστερον ἐσθλὰ δέχεσθαι·
εἰ δὲ θεοὶ κατένησαν ἓνα χρόνον ἐς βίον ἔλθεῖν 30

12 Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους χρειῶν.

Ζήνων ὁ στωικὸς φιλόσοφος ὁρῶν τινα τῶν γνω-
ρίμων ὑπὸ τοῦ ἀγροῦ περισπώμενον εἶπεν "ἐὰν μὴ
σὺ τοῦτον ἀπολέσῃς, οὗτος σὲ ἀπολέσει."

5 13 Ἀριστίππου.

Ἀριστίππος λέγοντός τινος αὐτῷ "διὰ σὲ ἀπό-
λωλεν ὁ ἀγρός" "οὐκ οὖν" ἔφη "κάλλιον δι' ἐμὲ τὸν
ἀγρὸν ἢ διὰ τὸν ἀγρὸν ἐμέ;"

ΠΕΡΙ ΗΣΤΥΧΙΑΣ. ΝΗ.

10 1 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

"Ὅστις δὲ πράσσει πολλὰ μὴ πράσσειν παρὸν,
μῶρος, παρὸν ζῆν ἡδέως ἀπράγμονα.

2 Εὐριπίδου Ἰφιγενείας (Aul. 16).

Ζηλῶ σε γέρον,

15 ζηλῶ δ' ἀνδρῶν ὃς ἀκίνδυνον
βίον ἐξεπέρασ' ἀγνώως ἀκλεής·
τούς δ' ἐν τιμαῖς ἥσσουν ἐπαινῶ.

3 Εὐριπίδου Βακχῶν (388) χορός.

Ὁ δὲ τᾶς ἡσυχίας

20 βίотος, καὶ τὸ φρονεῖν
ἀσάλευτόν τε μένει καὶ
ξυνέχει δώματα· πόρσω
γὰρ ὅμως αἰθέρα ναίοντες ὀρῶσι
τὰ βροτῶν οὐρανίδαί.

25 4 Εὐριπίδου Ἡρακλείδων (110).

Καλὸν δέ γ' ἔξω πραγμάτων ἔχειν πόδα
εὐβουλίας τυχόντα τῆς ἀμείνωνος.

5 Εὐριπίδου Οἰνόμαος.

Ὁ πλειστα πράστων πλεισθ' ἀμαρτάνει βροτῶν.

αὐξήσεως, οὐδὲ πρὸς πολλὰ καὶ μικρὰ νόμιμα προσ-
 πταίνουσαι κάμπτονται εὐθύ, καθάπερ αἱ ταῖς πόλε-
 σιν ἐναπειλημμέναι ψυχαί· ἀλλ' ἐν ἄερι καθαροῦ καὶ
 τὰ πολλὰ ἔξω διαιτωμένων τῶν ἀνθρώπων ἀνίαςιν
 ὁρᾶται καὶ πτεροφνουῖσιν, ἀρδόμεναι τῷ διανγεστάτῳ 5
 τε καὶ λειοτάτῳ φεύματι τῆς ἡσυχίας, ἐν ᾧ τὰ τε μα-
 θήματα τοῦ νοῦ θεωδέστερα καὶ καθαρώτερον τὸ
 δρᾶν. διὰ τοῦτό τοι καὶ τῶν θεῶν τὰ λεγὰ, ὅσα ἐκ τοῦ
 πάνν ἀρχαίου νενόμισται, τοῖς ἐρημοτάτοις χωρίοις οἱ
 πρῶτοι [ἐνίδρυσαν], μάλιστα δὲ Μουσῶν τε καὶ Πα- 10
 νος καὶ Νυμφῶν καὶ Ἀπόλλωνος καὶ ὅσοι μουσικῆς
 ἡγεμόνες θεοί, διακρίναντες ὥς οἶμαι τὰ παιδείας
 καλὰ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι δεινῶν τε καὶ μαροτήτων.

ΠΕΡΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΑΓΙΟΥ. ΝΘ.

1 Ὅμηρου Ὀδυσσεύας θ' (138). 15

Οὐ μὲν γάρ τί που ἐστὶ κακώτερον ἄλλο θαλάσσης
 ἄνδρα τε συγγεῦναι, εἰ καὶ μάλα καρτερός εἴη.

2 Ἀλέξιδος ἐκ Συναποθυνησόντων.

Ὅστις διαπλεῖ θάλασσαν ἢ μελαγχολᾷ
 ἢ πτωχός ἐστιν ἢ θανατᾷ. τούτων τριῶν 20
 ἐνός γ' ἀποτυχεῖν τοῦλάχιστον οὐκ ἐνι.

3 Σοφοκλέους Σκυρίων.

Ἡ ποντοναῦται τῶν ταλαιπώρων βροτῶν,
 οἷς οὔτε δαίμων οὔτε τις βροτῶν γέμων
 πλούτου ποτ' ἂν νείμειεν ἀξίαν χάριν. 25
 λεπταῖς ἐπὶ ῥιπίσιν ἐμπολὰς μακρὰς
 ἀεὶ παραρρίπτοντες οἱ πολὺφθοροὶ
 ἦ' σῶσαν ἢ κέρδαναν ἢ διώλεσαν.

- 4 Ἐκ τοῦ Ἀράτου Φαινομένων (292).
 Τῆμος ἐπιρρήσσουσι νότοι, ὅπότε αἰγονεφῆ
 ἐμφέρετ' ἡέλιος· τότε δὲ κρύος ἐκ Διὸς ἐστι
 ναύτη μαλκίοντι κακώτατον· ἀλλὰ καὶ ἔμπης
- 5 ἤδη πάντ' ἐνιαυτὸν ὑπὸ στείρῃσι θάλασσα
 πορφύρει· ἑκελοι δὲ κολυμβάσιν αἰθυίῃσι
 πολλάκις ἐκ νηῶν πέλαγος περιπαπταίνοντες
 ἴμεθ' ἐπ' αἰγιαλοὺς τετραμμένοι· οἱ δ' ἐτι πόρσω
 κλύζονται, ὀλίγον δὲ διὰ ξύλον αἶδ' ἐρύκει.
- 10 5 Φιλητᾶ ἐπιγραμμάτων.
 Γαῖαν μὲν φανέουσι θεοὶ ποτε· νῦν δὲ πάρεστιν
 λαιψηρῶν ἀνέμων μῶνον ὄρᾶν τέμενος.
- 6 Ἀντιφάνους Ἐφεσίας.
 Δύστηνος ὅστις ξῆ θαλάττιον βίον.
- 15 τῶν γὰρ πλεόντων ξῆν τιν'
 Ἑκατὸν στάδι' ἐλθεῖν κρεῖττον ἢ πλεῦσαι πλέθρον.
 Πλεῖς τὴν θάλατταν σχοινίῳ παλουμένων;
- 7 Ἀρχίππου.
 Ὡς ἡδὺ τὴν θάλατταν ἀπὸ τῆς γῆς ὄρᾶν
- 20 ὦ μῆτερ ἐστί, μὴ πλέοντα μηδαμοῦ.
- 8 Ὀμήρου (Il. σ' 628).
 Τυτθὸν γὰρ ὑπ' ἐκ θανάτοιο φέρονται.
- 9 Μενάνδρου ἐκ Θρασυλέοντος.
 Ὁ δεύτερος πλοῦς ἐστὶ δῆπου λεγόμενος,
- 25 ἂν ἀποτύχη τις οὐρίου κώπαισι πλεῖν.
- 10 Καλλιμάχου.
 Ἐνθ' ἀνέμων μεγάλων κῶμα διωλύγιον.
- 11 Τοῦ αὐτοῦ.
 Τρισμάκαρ ἢ παύρων ὀλβιὸς ἐσσι μετὰ,

ναυτιλλίης εἰ νῆιν ἔχεις βίον· ἀλλ' ἐμὸς αἰὼν
κύμασιν αἰθυλῆς μᾶλλον ἐσφκίσατο.

12 Σοφοκλέους Τυμπανιστῶν.

Τί τούτου χάσμα μείζον ἄν λάβοις
τοῦ γῆς ἐπιπαύσαντα καὶ ὑπὸ στέγῃ
πυκνῆς ἀκούσαι ψακάδος εὐδούση φρενί;

13 Εὐριπίδου Ἐρεχθίδος.

Ναῦς ἡ μεγίστη κρείσσον ἢ σμικρὸν σκάφος.

14 Μενάδρου.

Τὰ μεγάλα κέρδη ῥαδίως ἢ πλουσίους
τοὺς παραβόλως πλείοντας ἢ νεκροὺς ποιεῖ.

15 Ἀντιφάνους.

Ἐν γῇ πένεσθαι κρείττον ἢ πλουτοῦντα πλεῖν.

16 Εὐφορίωνος Φιλοκτήτου.

Τὸν δ' ἐκάλυνψε θάλασσα λιλαιόμενον βιότοιο,
καὶ οἱ πήχες ἄκρον ὑπερφαίνοντο ταδέντες
ἄχρεϊ ἄσπαίροντος ἄλις Δολοπιονίδαο
δυστήνου, ζῶν δὲ μεθ' ὕδατος ἐκβαλε παῖσαν,
χείρας ὑπερπλάζων, ἄλμῃ δ' ἐκάλυνψε θανόντα.

17 Ἀντιφάνους Μελλίττης.

Ἐπὶ χρήμασιν δ' ὦν ἔμπορος φρονεῖς μέγα,
ὦν ἐστὶ πάντων ἐνίστο' ἄνεμος κύριος.

18 Εὐριπίδου Φιλοκτήτης.

Μακάριος ὅστις εὐτυχῶν οἶκοι μένει·
ἐν γῇ δ' ὁ φόρτος, καὶ πάλιν ναυτίλλεται.

19 Ἐκ τῶν Μόσχου βουκολικῶν.

Τὰν ἄλα τὰν γλαυκὰν ὅταν ὤνεμος ἀτρέμα βάλλῃ,
τὰν φρένα τὰν δειλὰν ἐρεθίζομαι, οὐδ' ἔτι μοι γὰ
ἐντὶ φίλα, ποθέει δὲ πολὺ πλέονα μέγαλαν ἄλα.

ἀλλ' ὅταν ἀχῆσῃ πολλὸς βυθός, ἃ δὲ θάλασσα
 κυρτὸν ἐπαφρίζῃ, τὰ δὲ κύματα μακρὰ μεμήνῃ,
 ἐς χθόνα παπταίνω καὶ δένδρεα, τὰν δ' ἄλα φεύγω.
 γὰρ δέ μοι ἀσπαστὰ χά δάσκιος εὐαδεν ὕλα,
 5 ἔνθα καὶ ἦν πνεύσῃ πολλὸς ὠνεμος, ἃ πίτυς ἄδει.
 ἦ κακὸν ὃ γριπεὺς ζῶει βίον, ᾧ δόμος ἃ ναῦς
 καὶ πόνος ἐντὶ θάλασσα καὶ ἰχθύες ἃ πλάνος ἄγρα.
 αὐτὰρ ἐμοὶ γλυκὺς ὕπνος ὑπὸ πλατάνω βαθυφύλλω,
 καὶ παγᾶς φιλέοιμι τὸν ἐγγύθεν ἦχον ἀκούειν,
 10 ἃ τέρπει φοφείσας τὸν ἀργικόν, οὐχὶ ταράσσει.

20 Δημοσθένηους Ὀλυμπιακῶν (p. 128, 21).
 Ἔως ἄν σώζηται τὸ σκάφος, ἄν τις μεῖζον ἄν τ'
 ἔλαττον ἦ, τότε χρὴ καὶ ναύτην καὶ κυβερνήτην
 καὶ πάντ' ἄνδρα ἐξῆς προθύμους εἶναι, καὶ ὅπως
 15 μῆθ' ἑκὼν μῆτ' ἄκων μηδεὶς ἀνατρέψῃ, τοῦτο σκο-
 πεῖσθαι. ἐπειδὴν δ' ἡ θάλαττα ὑπέρσχη, μάταιος
 ἡ σπουδή.

21 Γλαύκωνος.
 Γλαύκων ὁ κωμωδὸς ἥδιον ἔλεγε παρὰ τὴν ἄλα
 20 πεξεύειν ἢ παρὰ τὴν γῆν πλεῖν.

ΤΗΕΡ ΤΕΧΝΩΝ. Ε.

1 Ἀμφιδος ἐξ Ἀμπελουργου.
 Οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἀτυχίας ἀνθρωπίνης
 παραμύδιον γλυκύτερον ἐν βίῳ τέχνης.
 25 ἐπὶ τοῦ μαθήματος γὰρ ἔστι καὶ ὁ νοῦς
 αὐτὸν λέλθῃ παραπλέων τὰς συμφοράς.
 2 Ἰππάρχου ἐκ Ζωργόφρου.
 Πολύ γ' ἐστὶ πάντων κτῆμα τιμιώτατον

ἅπασιν ἀνθρώποισιν εἰς τὸ ζῆν τέχνη.
τὰ μὲν γὰρ ἄλλα καὶ πόλεμος καὶ μεταβολὴ
τύχης ἀνῆλθωσεν, τέχνη δὲ σώζεται.

3 Ἐρμολότου.

Οὐχ ὁ λόγος αὖξει τὴν τέχνην περισσὸς ὢν,
ἀλλ' αὐτὰ κοσμεῖ τὴν τέχνην τὰ πράγματα.

4 Σιμύλου.

Οὔτε φύσις ἱκανὴ γίγνεται τέχνης ἄτερ
πρὸς οὐδὲν ἐπιτήδευμα παράπαν οὐδενί,
οὔτε πάλι τέχνη μὴ φύσιν κεκτημένη.
τούτων ὁμοίως τοῖν δυοῖν συνηγμένων
εἰς ταυτὸν, ἔτι δεῖ προσλαβεῖν χορηγίαν,
ἔρωτα μελέτην καιρὸν εὐφυῆ χρόνον
κριτὴν τὸ ζήθῃν δυνάμενον συναρπάσαι.
ἐν ᾧ γὰρ ἂν τούτων τις ἀπολειφθεὶς τύχῃ,
οὐκ ἔρχετ' ἐπὶ τὸ τέρμα τοῦ προκειμένου.
φύσις θέλησις ἐπιμέλει' εὐταξία
σοφοὺς τίθησι κάγαθούς· ἐτῶν δέ τοι
ἀριθμὸς οὐδὲν ἄλλο πλὴν γῆρας ποιεῖ.

5 Μενάνδρου Ἀνλητρίδος.

Τὰ πατρῷα μὲν ποιεῖ καιρὸς ποτε
ἀλλότρια, σώζει δ' αὐτὰ που τὰ σώματα·
βίου δ' ἔνεστι μί' ἀσφάλει' ἐν ταῖς τέχναις.

6 Πλάτωνος ἐκ τοῦ Σοφιστοῦ (219 a).

Ἀλλὰ μὴν γε τῶν τεχνῶν σχεδὸν πασῶν εἶδη
δύο. Πῶς; Γεωργία μὲν καὶ ὅση περὶ τὸ θνητὸν πᾶν
σῶμα θεραπεία, τό τ' αὖ περὶ τὸ σύνθετον καὶ πλα-
στόν, ὃ δὴ σκευὸς ὠνομάκαμεν, ἥ τε μιμητικὴ, ξύμ-
παντα ταῦτα δικαιοῦτα ἐνὶ προσαγορευοίτο ἂν ὀνό-
ματι. Πῶς καὶ τίγι; Πᾶν ὅπερ ἂν μὴ πρότερόν [τις 30

ὄν, ὕστερον] εἰς οὐσίαν ἄγῃ, τὸν μὲν ἄγοντα ποιεῖν,
 τὸ δὲ ἀγόμενον ποιεῖσθαι πον φαμέν. Ὁρθῶς. Τὰ δέ
 γε νῦν [ἀ δὴ] διήλθομεν ἅπαντα εἶχεν εἰς τοῦτο τὴν
 αὐτῶν δύναμιν. Εἶχε γὰρ οὖν. Ποιητικὴν τοίνυν
 5 αὐτὰ συγκεφαλαιωσάμενοι προσεῖπωμεν. Ἔστω. Τὸ
 δὴ μαθητικὸν αὖ μετὰ τοῦτο εἶδος ὅλον καὶ τὸ τῆς
 γνωρίσεως τό τε χρηματιστικὸν καὶ ἀγωνιστικὸν καὶ
 θηρευτικόν, ἐπειδὴ δημιουργεῖ μὲν οὐδὲν τούτων,
 τὰ δὲ ὄντα καὶ γεγονότα, τὰ μὲν χειροῦται λόγοις καὶ
 10 πράξεσι, τὰ δὲ τοῖς χειρουμένοις οὐκ ἐπιτρέπει, μά-
 λιστ' ἂν πον διὰ ταῦτα ξυνάπαντα τὰ μέρη τέχνη τις
 κτητικὴ λεχθεῖσα ἂν πρόψειεν. Ναί· πρόπει γὰρ ἂν.
 Κτητικῆς δὴ καὶ ποιητικῆς ξυμπασῶν οὐσῶν τῶν τεχ-
 νῶν, ἐν ποτέρᾳ τὴν ἀσπαλιευτικὴν, ὧς Θεαίτητε, τιθώ-
 15 μεν; Ἐν κτητικῇ δὴ πον δῆλον. Κτητικῆς δὲ ἄρ' οὐ δύο
 εἶδη; τὸ μὲν ἐκόντων πρὸς ἐκόντας μετὰβλητικὸν ὄν,
 διὰ τε ὠρεῶν [καὶ ἀγοράσεων] καὶ μισθώσεων· τὸ
 δὲ λοιπὸν ἢ κατ' ἔργα ἢ κατὰ λόγους χειρούμενον
 ξύμπαν, χειρωτικὸν ἂν εἴη; Φαίνεται γοῦν ἐκ τῶν
 20 εἰρημένων. Τί δὲ τὴν χειρωτικὴν; ἄρ' οὐ διχῇ τμη-
 τέον; Ἡῖ; Τὸ μὲν ἀμφαδὸν ὅλον ἀγωνιστικὸν τιθέν-
 τας, τὸ δὲ κρυφαῖον αὐτῆς πᾶν θηρευτικόν; Ναί.
 Τὴν γε μὴν θηρευτικὴν ἄλογον τὸ μὴ οὐ τέμνειν
 διχῇ. Λέγε ὅπη. Τὸ μὲν ἀψύχου γένους διελομένους
 25 τὸ δὲ ἐμψύχου. Τί μὴν; εἴπερ ἐστόν γε ἄμφω. Πῶς
 δ' οὐκ ἐστόν; καὶ δεῖ γε ἡμᾶς τὸ μὲν τῶν ἀψύχων
 ἀνώνυμον, πλὴν κατ' ἑνια τῆς κολουμβητικῆς ἄττα
 μέρη καὶ τοιαῦτ' ἄλλα βραχέα, χαίρειν ἑᾶσμι· τὸ δὲ
 τῶν ἐμψύχων, ζώων οὖσαν θήραν, προσεπειν ζρο-
 0 θηρικὴν. Ἔστω. Ζροθηρικῆς δὲ ἄρα οὐ διπλοῦν εἶ-
 δος ἂν λέροίτο ἐν δίκῃ; τὸ μὲν πεξοῦ γένους πολλοῖς
 εἶδεσι καὶ ὀνόμασι διηρομένον πεξοθηρικόν· [τὸ δ'

ἕτερον] νευστικοῦ ζῆου πᾶν ἐνυγροθηρικόν; Πάνυ
 γε. Νευστικοῦ μὴν τὸ μὲν πτηνὸν φύλον ὀρωμεν, τὸ
 δὲ ἐνυδρον. Πῶς δ' οὐ; Καὶ τοῦ πτηνοῦ μὲν γένους
 πᾶσα ἡμῖν ἡ θήρα ἡμῖν ἡ θήρα λέγεται που ὀρνιθευ-
 τική. Λέγεται [γὰρ οὖν]. Τοῦ δ' ἐνύδρου σχεδὸν 5
 ἁλιευτική τὸ σύνολον. [Ναί.] Τί δέ; ταύτην αὖ τὴν
 θήραν ἄρα οὐκ ἂν κατὰ τὰ μέγιστα μέρη δύο διέλοι-
 μεν; Κατὰ ποῖα; Καθ' ἃ τὸ μὲν ἔρκεσιν αὐτόθι
 ποιεῖται τὴν θήραν τὸ δὲ πληγῇ; Πῶς λέγεις; καὶ πῇ
 διαιρούμενος ἑκάτερον; Τὸ μὲν, ὅτι πᾶν ὅσον ἂν 10
 ἔνεκα κωλύσεως εἰργῇ τι περιέχον, ἔρκος εἰκὸς ὀνο-
 μάξιν. Πάνυ μὲν οὖν. Κύρτους δὲ καὶ δίκτυα καὶ
 πόρκους καὶ βρόχους καὶ τὰ τοιαῦτα μῶν ἄλλο τι
 πλην ἔρκη χρὴ προσαγορεύειν; Οὐδὲν [ἄλλο]. Τοῦτο
 μὲν ἄρα ἐρκοθηρικὸν τῆς ἄγρας τὸ μέρος φήσομεν ἧ 15
 τι τοιοῦτον. Ναί. Τὸ δὲ ἀγκίστροις καὶ τριόδουσι
 πληγῇ γιγνόμενον, ἕτερον μὲν ἐκείνου, πληκτικὴν δέ
 τινα θήραν ἡμᾶς προσεῖπεν ἐν τῷ νῦν χρόνῳ, ἧ τί
 τις ἂν, ᾧ Θεαίτητε, εἰποὶ κάλλιόν; Ἀμελῶμεν τοῦ
 ὀνόματος, ἀρκεῖ γὰρ καὶ τοῦτο. Τῆς μὲν τοίνυν πλη- 20
 κτικῆς, τὸ μὲν νυκτερινὸν οἶμαι πρὸς πυρὸς φῶς γι-
 γνόμενον ὑπ' αὐτῶν τῶν περὶ τὴν θήραν πυρρεντι-
 κὴν φηθῆναι [συμβέβηκε]. Πάνυ γε. Τὸ δὲ γε μεθη-
 μερινὸν ὥς ἐχόντων ἐν ἄκροις ἄγκιστρα καὶ τῶν τριο-
 δόντων πᾶν ἀγκιστρευτικόν; Λέγεται γὰρ οὖν. Τοῦ 25
 τοίνυν ἀγκιστρευτικοῦ τῆς πληγῆς τὸ μὲν ἄνωθεν
 εἰς τὸ κάτω γινόμενον διὰ τὸ τοῖς τριόδουσιν οὕτω μά-
 λιστα χρῆσθαι, τριοδοντικά τις, οἶμαι, κέκληται. Φασὶ
 γοῦν τινες. Τὸ δὲ γε λοιπὸν ἐστὶν ἐν ἑτι μόνον ὥς
 εἰπεῖν εἶδος. Ποῖον; Τὸ τῆς ἐναντίας ταύτης πληγῆς 30
 ἀγκίστρον τε γιγνόμενον καὶ τῶν ἰχθύων, οὐχ ἧ τις
 ἂν τύχη τοῦ σώματος ὥσπερ τοῖς τριόδουσιν, ἀλλὰ

περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στόμα τοῦ θηρευθέντος
 ἐκάστοτε, καὶ κάτωθεν εἰς τοῦναντίον ἄνω, ῥάβδοις
 καὶ καλάμοις ἀνασπώμενον, οὐ τί φήσομεν, ὡς Θεαί-
 τητε, δεῖν τοῦνομα λέγεσθαι; Δοκῶ μὲν, ὅπερ ἄρτι
 5 προυθέμεθα δεῖν ἐξευρεῖν, τοῦτο αὐτὸ νῦν ἀποτετε-
 λέσθαι. Νῦν ἄρα τῆς ἀσπαλιευτικῆς, περὶ οὗ σύ τε
 κἀγὼ συνωμολογήκαμεν, οὐ μόνον τοῦνομα ἀλλὰ καὶ
 τὸν λόγον, περὶ αὐτὸ τοῦργον εἰλήφαμεν ἱκανῶς.
 ξυμπάσης τοιγαροῦν τέχνης τὸ μὲν ἥμισυ μέρος κτη-
 10 τικὸν ἦν, κτητικοῦ δὲ χειρωτικόν, χειρωτικοῦ δὲ
 θηρευτικόν, τοῦ δὲ θηρευτικοῦ ζωοθηρικόν, ζωο-
 θηρικοῦ δὲ ἐνυγροθηρικόν, ἐνυγροθηρικοῦ δὲ τὸ
 κάτωθεν τμήμα ὅλον ἄλιευτικόν, ἄλιευτικῆς δὲ
 πληκτικόν, πληκτικῆς δὲ ἀγκιστρευτικόν· τούτου
 15 δὲ τὸ περὶ τὴν κάτωθεν ἄνω πληγὴν ἀνασπώμενην
 ἀπ' αὐτῆς τῆς πράξεως ἀφομοιωθὲν τοῦνομα ἡ νῦν
 ἀσπαλιευτικὴ ζητηθεῖσα ἐπὶ κλην γέγονε. Πάντως
 μὲν οὖν τοῦτό γε ἱκανῶς δεδήλωται.

7 Ἐν ταυτῷ (235).

20 Κατὰ δὴ τὸν παρεληλυθότα τρόπον τῆς διαίρε-
 σεως ἐγωγέ μοι καὶ νῦν φαίνομαι δύο καθορᾶν εἶδη
 τῆς μιμητικῆς. τὴν δὲ ζητουμένην ἰδέαν ἐν ὀποτέρῳ
 ποθ' ἡμῖν οὔσα τυγχάνει καταμαθεῖν οὐδὲ πω μοι
 δοκῶ νῦν δυνατὸς εἶναι. Σὺ δ' ἄλλ' εἰπὲ πρῶτον καὶ
 25 δῖελε ἡμῖν τίνας τὰ δύο λέγεις. Μίαν μὲν τὴν εἰκαστι-
 κὴν ὁρᾶν ἐν αὐτῇ τέχνῃ· ἐστὶ δ' αὕτη μάλιστα,
 ὁπόταν κατὰ τὰς τοῦ παραδείγματος συμμετρίας τις ἐν
 μήκει καὶ βάθει καὶ πλάτει καὶ πρὸς τούτοις ἔτι χρώ-
 ματα ἀποδιδούς τὰ προσήκοντα ἐκάστοις τὴν τοῦ μι-
 30 μήματος γένεσιν ἀπεργάζεται. Τί δ', οὐ πάντες οἱ
 μιμούμενοί τι τοῦτ' ἐπιχειροῦσι δορᾶν; Οὐκ οὖν ὅσοι

γε τῶν μεγάλων πού τι πλάττουσιν ἐργων ἢ γράφουσιν. εἰ γὰρ ἀποδίδοιεν τὴν τῶν καλῶν ἀληθινὴν συμμετρίαν, οἷσθ' ὅτι σμικρότερα μὲν τοῦ δέοντος τὰ ἄνω, μελῶ δὲ τὰ κάτω φαίνονται ἄν, διὰ τὸ τὰ μὲν πόρρωθεν τὰ δ' ἐγγύθεν ὑφ' ἡμῶν ὁρᾶσθαι. Πάνν⁵ μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν οὐ χαίρειν τὸ ἀληθὲς ἐάσαντες οἱ δημιουργοὶ νῦν, οὐ τὰς οὐσας συμμετρίας, ἀλλὰ τὰς δοξούσας εἶναι καλὰς τοῖς εἰδώλοις ἐναπεργάζονται; Πάνν μὲν οὖν. Τὸ μὲν ἄρα ἕτερον οὐδὲ δίκαιον, εἰκός γε ὅν, εἰκόνα καλεῖν; [Παντάπασί γε. Ἄρ' οὖν¹⁰ τὸ μὲν ἕτερον δίκαιον εἰκαστικὸν καλεῖν;] Ναί. Καί τῃς γε μιμητικῆς τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος κλητέον ὅπερ εἰπομεν ἐν τῷ πρόσθεν, εἰκαστικὴν; Κλητέον. Τί δαί, τὸ φαινόμενον μὲν διὰ τὴν τοῦ καλοῦ θεᾶν εἰκέναι τῷ καλῷ, δύναμιν δὲ εἰ τις λάβοι τὰ τηλικαῦτα¹⁵ ἱκανῶς ὁρᾶν, μηδὲ ἔοικος ἢ ᾧ φησιν εἰκέναι, τί καλοῦμεν; Ἄρ' οὐκ, ἐπέπερ φαίνεται μὲν, εἰοικε δὲ οὐ, φάντασμα; Τί μήν; Οὐκ οὖν ἀμπολυ καὶ κατὰ τὴν ξωγραφίαν τοῦτο τὸ μέρος ἐστὶ καὶ κατὰ τὴν ξύμπασαν μιμητικὴν; Πῶς δ' οὐ; Τὴν δὴ φάντασμα ἀλλ'²⁰ οὐκ εἰκόνα ἀπεργαζομένην τέχνην ἄρ' οὐ φανταστικὴν ὀρθότατ' ἂν προσαγορεύοιμεν; Πολύ γε. Τούτω τοίνυν τῷ δύο ἔλεγον εἶδη τῆς εἰδωλοποιητικῆς εἰκαστικὴν καὶ φανταστικὴν. Ὅρθως.

8 Τοῦ αὐτοῦ (Leg. IV p. 709). 25

Θεὸς μὲν πάντα καὶ μετὰ θεοῦ τύχη καὶ καιρὸς τάνθρωπάκινα διακυβερωῶσι ξύμπαντα· ἡμερωτέρων μὴν τρίτον συγχωρῆσαι τούτοις ἐπεσθαι δεῖν, τέχνην.

9 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (281 d).

Πρῶτον μὲν τοίνυν δύο τέχνας οὐσας περὶ πάντα³⁰ τὰ δρώμενα θεασώμεθα. Τίνας; Τὴν μὲν τῆς γενέ-

σεως ούσαν συναίτιον τὴν δὲ αὐτὴν αἰτίαν. Πῶς;
 "Ὅσαι μὲν τὸ πρᾶγμ' αὐτὸ μὴ δημιουργοῦσι, ταῖς δὲ
 δημιουργούσαις ὄργανα παρασκευάζουσιν, ὧν μὴ
 παραγενομένων οὐκ ἂν ποτ' ἐργασθείη τὸ προστεταγ-
 5 μένον ἐκάστη τῶν τεχνῶν, ταύτας μὲν οὖν ξυναι-
 τίους, τὰς δ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμ' ἀπεργαζομένας, αἰτίας.
 Ἐχει γὰρ οὖν λόγον.

10 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ μαντικῆς.

Τῶν τεχνῶν ὥς ἔοικε τὰς μὲν ἢ χρεῖα συνέστησεν
 10 ἐξ ἀρχῆς καὶ μέχρι νῦν διαφυλάσσει· "χρεῖω πάντ'
 ἐδίδαξε· τί δ' οὐ χρεῖω κεν ἀνέυροι" τῶν ἀναγκαίων;
 ὑφαντικὴν οἰκοδομικὴν ἰατρικὴν γεωργίαν καὶ ὅσαι
 περὶ γεωργίαν ἀναστρέφονται· τὰς δ' ἠδονήτις προσ-
 ηγγάγετο καὶ κατέσχε, τὴν τῶν μυρσῶν καὶ τῶν ὀφο-
 15 ποιῶν καὶ κομμωτικὴν πᾶσαν καὶ ἀνθοβαφίαν. ἔστι
 δ' ὧν τὴν πιθανότητα καὶ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὸ καθά-
 ρειον ἀγαπῶντες ἐκμανθάνουσι καὶ περιέπουσιν, ὥς
 ἀριθμητικὴν καὶ γεωμετρίαν καὶ κανονικὴν πᾶσαν
 καὶ ἀστρολογίαν, ἃς φησὶν ὁ Πλάτων καίπερ ἀμελου-
 20 μένας βίᾳ ὑπὸ χάριτος αὔξεσθαι.

11 Ξενοφῶντος ἐν γ' (10) ἀπομνημονευ-
 μάτων.

Εἰσελθὼν ποτε πρὸς τὸν Παρράσιον τὸν ξοργά-
 φον, Ἄρα, ἔφη, ὦ Παρράσιε, ἡ γραφικὴ ἐστὶν εἰκα-
 25 σία τῶν ὁρωμένων; τὰ γοῦν κοῖλα καὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ
 τὰ σκοτεινὰ καὶ τὰ φωτεινὰ καὶ τὰ σκληρὰ καὶ τὰ μα-
 λακὰ καὶ τὰ τραχέα καὶ τὰ λεῖα καὶ τὰ νέα καὶ τὰ πα-
 λαιὰ σώματα διὰ τῶν χρωμάτων ἀπεικάζοντες ἐκμι-
 μεῖσθε. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Καὶ μὴν τὰ γε καλὰ
 30 εἶδη ἀφομοιοῦντες, ἐπειδὴ οὐ ράδιον ἐνὶ ἀνθρώπῳ
 περιτυχεῖν ἅμεμπτα πάντα ἔχοντι, ἐκ πολλῶν συν-

ἀγοντες τὰ ἐξ ἐκάστου κάλλιστα οὕτως ὅλα τὰ σώματα
 καλὰ ποιεῖτε φαίνεσθαι. Ποιοῦμεν γάρ, ἔφη, οὕτω.
 Τί γάρ, ἔφη, τὸ πιθανώτατον καὶ ἡδιστον καὶ φιλι-
 κώτατον καὶ ποθεινότατον καὶ ἐρασμιώτατον ἀπομι-
 μεῖσθε τῆς ψυχῆς ἡθους ἢ οὐδὲ μιμητὸν τοῦτο; Πῶς;
 γὰρ ἂν, ἔφη, μιμητὸν εἶη, ὃ Σώκρατες, ὃ μήτε συμ-
 μετρίαν μήτε χρῶμα μήτε ὦν σὺ εἶπας ἄρτι μηδὲν
 ἔχει μηδὲ ὅλως ὁρατὸν ἐστίν; Ἄρ' οὖν, ἔφη, γίνεται
 ἐν ἀνθρώπῳ τό τε φιλοφρόνως καὶ τὸ ἐχθρῶς βλέ-
 πειν πρὸς τινας; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Οὐκ οὖν τό γε¹⁰
 μιμητὸν ἐν τοῖς ὁμμασι; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἐπὶ δὲ τοῖς
 τῶν φίλων ἀγαθοῖς καὶ τοῖς κακοῖς ὁμοίως σοι δο-
 κοῦσιν ἔχειν τὰ πρόσωπα οἳ τε φροντίζοντες καὶ οἳ
 μὴ; Μὰ Δί' οὐ δῆτα, ἔφη. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἀγα-
 θοῖς παῖδοι, ἐπὶ δὲ τοῖς κακοῖς σκυθρωποὶ γίνονται.¹⁵
 Οὐκ οὖν, ἔφη, καὶ ταῦτα δυνατόν ἀπεικάζειν; Καὶ
 μάλα, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ μεγαλοπρεπές τε καὶ τὸ
 ἐλευθέριον, [καὶ τὸ ταπεινόν τε καὶ ἀνελευθέρον,]
 καὶ τὸ σωφρονικόν τε καὶ φρόνιμον, καὶ τὸ ὑβρι-
 στικόν τε καὶ τὸ ἀπειρόκαλον, καὶ διὰ τοῦ προσ-²⁰
 ῶπου καὶ διὰ τῶν σχημάτων καὶ ἐστῶτων καὶ
 κινουμένων ἀνθρώπων διαφαίνει. Ἀληθῆ λέγεις,
 ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ ταῦτα μιμητά; Καὶ μάλα, ἔφη.
 Πότερον οὖν, ἔφη, νομίζεις ἡδίων ὁρᾶν τοὺς ἀνθρώ-
 πους δι' ὧν τὰ καλὰ τε καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ ἀγαπητὰ²⁵
 ἦθῃ φαίνεται, ἢ δι' ὧν τὰ αἰσχροὶ τε καὶ πονηρὰ καὶ
 μισητά; Πολὺ νῆ Δί', ἔφη, διαφέρει, ὃ Σώκρατες.

Πρὸς δὲ Κλίωνα τὸν ἀνδριαντοποιὸν εἰσελθόν
 ποτε καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, Ὅτι μὲν, ἔφη, ὃ Κλί-
 των, ἀλλοίους ποιεῖς δρομείς τε καὶ παλαιστὰς καὶ³⁰
 πύκτας καὶ παγκρατιαστὰς ὁρῶ γε καὶ οἶδα· ὃ δὲ
 μάλιστα ψυχαγωγεῖ διὰ τῆς ὄψεως τοὺς ἀνθρώπους

- τὸ ζωτικὸν φαίνεσθαι, πῶς τοῦτο ἐνεργάξῃ τοῖς ἀνδριάσιν; Ἐπεὶ δὲ ἀπορῶν ὁ Κλίτων οὐ ταχὺ ἀπεκρίνατο, Ἄρα, ἔφη, τοῖς τῶν ζώντων εἶδесιν ἀπεικάζων τὸ ἔργον ζωτικώτερον ποιεῖς φαίνεσθαι τοὺς ἀνδριάντας; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκ οὖν τὰ τε ὑπὸ τῶν σχημάτων καταρτώμενα καὶ τὰ ἀνασπώμενα ἐν τοῖς σώμασι καὶ τὰ συμπιεζόμενα καὶ τὰ διελκόμενα καὶ ἐντεινόμενα καὶ τὰ ἀνειμένα ἀπεικάζων, ὁμοιότερά τε τοῖς ἀληθινοῖς καὶ πιθανώτερα ποιεῖς φαίνεσθαι;
- 10 Πάνν μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δὲ καὶ τὰ ἥθη τῶν ποιούντων τι σωμάτων ἀπομιμεισθαι οὐ ποιεῖ τινα τέρψιν τοῖς θεωμένοις; Εἰκὸς γοῦν, ἔφη. Οὐκ οὖν καὶ τῶν μὲν μαχομένων ἀπειλητικὰ τὰ ὄμματα εἰκαστέον, τῶν δὲ νενικηκότων εὐφραινομένων ἢ ὄψις μιμητέα;
- 15 Σφόδρα γ', ἔφη. Δεῖ ἄρα, ἔφη, τὸν ἀνδριαντοποιὸν τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τῷ εἶδει προσεικάζειν.

ΕΤΙ ΠΕΡΙ ΤΕΧΝΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΕΝΑΝΤΙΟΝ. ΞΑ.

- 1 Μενάνδρου Ἀλιέως.
 Ὁ πρῶτος εὐρὼν διατροφὴν πτωχῷ τέχνην
 20 πολλοὺς ἐποίησεν ἀθλίους· ἀπλοῦν γὰρ ἦν
 τὸν μὴ δυνάμενον ζῆν ἀλύπως ἀποθανεῖν.
- 2 Ἀντιφάνους ἐκ Κναφέως.
 Ὅστις τέχνην πρῶτος κατέδειξε τῶν θεῶν,
 οὗτος μέγιστον εὖρεν ἀνθρώποις κακόν.
 25 ὅταν γὰρ ἀπορῇται τις, ἂν μὲν ἀργὸς ᾖ,
 ἐλθὼν ἀπεκινδύνευσεν ἡμέραν μίαν,
 ὥστ' ἡ γεγονέναι λαμπρὸν ἢ τεθνηκέναι.
 ἡμεῖς δ' ἔχοντες ἀρραβῶνα τὴν τέχνην
 τοῦ ζῆν ἀεὶ πεινώμεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν,

ἐξόν τε μικρόν διαπορηθῆναι χρόνον,
τὸν βίον ἅπαντα τοῦτο δρᾶν αἰρούμεθα.

3 Μενάνδρου Ἑμνίδος.

Οὐ πάνν τι γηράσκουσιν αἱ τέχναι καλῶς,
ἂν μὴ λάβωσι προστατὴν φιλάργυρον.

4 Εὐριπίδου Πολυίδου.

Οἱ τὰς τέχνας δ' ἔχοντες ἀθλιώτεροι
τῆς φανλότητος· καὶ γὰρ ἐν κοινῷ ψέγειν
ἅπασι κείσθαι δυστυχεῖς κοῦκ εὐτυχεῖς.

5 Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ οἰκονομικοῦ (IV, 2).¹⁰

Καλῶς, ἔφη, λέγεις, ὦ Κριτόβουλε. καὶ γὰρ αἱ
βανανσικαὶ καλούμεναι καὶ ἐπίρρητοί εἰσι καὶ εἰκό-
τως μὲν δὴ πάνν ἀδοξοῦνται ὑπὸ τῶν πόλεων· κατα-
λυμαίνονται γὰρ τὰ σώματα τῶν τε ἐργαζομένων καὶ
ἐπιμελουμένων καὶ τὰς ψυχὰς ἀναγκάζουσι καθῆ-¹⁵
σθαι καὶ σκιατραφεῖσθαι, ἔνιαι δὲ καὶ πρὸς πῦρ ἡμε-
ρεύειν. τῶν δὲ σωμάτων θηλυνομένων καὶ αἱ ψυχαὶ
ἐπιπολὺ ἀρρωστώτεραι γίνονται. καὶ ἀσχολίας δὲ
μάλιστα ἔχουσι καὶ φίλων καὶ πόλεων συνεπιμελε-
σθαι βανανσικαὶ καλούμεναι. ὥστε εἰκότως σοι δο-²⁰
κοῦσι κακοὶ ἂν καὶ φίλοις χρῆσθαι καὶ ταῖς πατρίσιν
ἀλεξητῆρες εἶναι. καὶ ἐν ἐνίαις μὲν τῶν πόλεων,
μάλιστα δὲ ἐν ταῖς εὐπολέμοις δοκούσαις εἶναι, οὐδ'
ἔξεστι τῶν πολιτῶν οὐδενὶ βανανσικὰς τέχνας ἐργά-
ζεσθαι.

25

6 Πλάτωνος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ (258 d).

Ἄρ' οὐν οὐκ ἀριθμητικὴ μὲν καὶ τινες ἕτεραι
ταύτῃ συγγενεῖς τέχναι ψιλαὶ τῶν πράξεων εἰσι, τὸ
δὲ γινῶναι παρῆσχοντο μόνον; Ἔστιν οὕτως. Αἱ δὲ
γε περὶ τεκτονικὴν αὐτὴ καὶ ξύμπασαν χειρουργίαν, 30

ὥσπερ ἐν ταῖς πράξεσιν ἐνουῶσαν ξύμφυτον τὴν ἐπιστήμην κέκτηνται, καὶ συναποτελοῦσι τὰ γιγνώμενα ὑπ' αὐτῶν σώματα, πρότερον οὐκ ὄντα· Τί μὴν; Ταύτη τοίνυν ξυμπάσας ἐπιστήμας διαίρει· τὴν μὲν
 5 πρακτικὴν προσειπών, τὴν δὲ μόνον γνωστικὴν. ἔστω σοι ταῦθ' ὥς μιᾶς ἐπιστήμης τῆς ὅλης εἶδη δύο.

7 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Φιλήβου (55 d).

Ἐν δὲ ταῖς χειροτεχνικαῖς διανοηθῶμεν πρῶτον, εἰ τὸ μὲν ἐπιστήμης αὐτῶν μᾶλλον ἐχόμενον, τὸ δὲ
 10 ἦττον ἐνι. καὶ δεῖ τὰ μὲν ὡς καθαρώτατα νομίζειν, τὰ δὲ ὡς ἀκαθαρτότερα. Οὐκ οὖν χρή. Τὰς τοίνυν ἡγεμονικὰς διαληπτέον ἐκάστων αὐτῶν χωρὶς. Ποίας καὶ πῶς; Οἶον πασῶν που τεχνῶν ἂν τις ἀριθμητικὴν χωρῖς καὶ μετροδικὴν καὶ στατικὴν, ὡς ἔπος
 15 εἴπειν, φαῦλον τὸ καταλειπόμενον ἐκάστης ἂν γίγνοιτο. Φαῦλον μὲν δὴ. Τό γ' οὖν μετὰ ταῦτα εἰκάξειν λείποιτ' ἂν, καὶ τὰς αἰσθηθεῖς καταμελετᾷν ἐμπειρίᾳ καὶ τινι τριβῇ, ταῖς τῆς στοχαστικῆς προσ-
 20 χρωμένους δυνάμεσιν, ὅς οἱ πολλοὶ τέχνας ἐπονομάζουσι, μελέτη καὶ πόνος τὴν φάμην ἀπειρογασμένης. Ἀναγκαιότατα λέγεις.

ΠΕΡΙ ΔΕΣΠΟΤΩΝ ΚΑΙ ΔΟΥΛΩΝ. ΒΒ.

1. 2. Εὐριπίδου Ἑλένη (732).

Κακὸς γὰρ ὅστις μὴ σέβει τὰ δεσποτῶν
 25 καὶ ξυγγέγηθε καὶ ξυνωδίνει κακοῖς.
 ἐγὼ μὲν εἶην, καὶ πέφυχ' ὅμως λάτρεις,
 ἐν τοῖσι γενναίοισιν ἡριθιμμένος
 δούλοισι, τοῦνομ' οὐκ ἔχων ἐλεύθερον,
 τὸν νοῦν δέ. κρεῖσσον γὰρ τόδ' ἢ δυοῖν κακοῖν

ἐν' ὄντα χρῆσθαι τὰς φρένας τ' ἔχειν κακὰς,
ἄλλων τ' ἀκούειν δοῦλον ὄντα τῶν πέλας.

3 Εὐριπίδου Μελέαργου.

Ὡς ἡδὺ δούλοις δεσπότας χρηστοὺς λαβεῖν,
καὶ δεσπότησι δοῦλον εὐμενῇ δόμοις.

5

4 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Οὐ χροῖ ποτ' ἄνδρα δοῦλον ὄντ' ἐλευθέρας
γνώμας διώκειν οὐδ' ἐς ἀργίαν βλέπειν.

5 Μενάνδρου.

Λυπεῖ με δοῦλος μείζον οἰκέτου φρονῶν.

10

6 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅταν τύχῃ τις εὐνοοῦντος οἰκέτου,
οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτήμα κάλλιον βίῳ.

7 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὡς κρεῖττον ἔστι δεσπότην χρηστοῦ τυχεῖν
ἢ ζῆν ταπεινῶς καὶ κακῶς ἐλεύθερον.

15

8 Φιλήμονος Θηβαίου.

Ἐμοῦ γὰρ ἔστι κύριος μὲν εἷς ἀνὴρ,
τούτου δὲ καὶ σοῦ μυρίων τ' ἄλλων νόμος,
ἐτέρων τύραννος, τῶν τυραννούντων φόβος·
δοῦλοι βασιλέων εἰσὶν, ὁ βασιλεὺς θεῶν,
ὁ θεὸς ἀνάγκης. πάντα δ' ἂν σκοπῆς ὅλως
ἐτέρων πέφυκεν ἥτιον, ὧν δὲ μείζονα·
οὕτως ἀνάγκη πάντα δουλεύειν αἰεῖ.

20

9 Ἀντιφάνους.

Δούλω γὰρ οἶμαι πατρίδος ἐστερημένῳ
χρηστὸς γενόμενός ἐστι δεσπότης πατρίς.

25

10 Μενάνδρου.

Τί διακενῆς εἰ χρηστός; [εἰ γὰρ] ὁ δεσπότης

αὐτὸς ἀπολάπτει πάντα, σὺ δὲ μὴ λαμβάνεις,
σαντὸν ἐπιτρίβεις, οὐκ ἐκείνον ὠφελεῖς.

11 Εὐριπίδου Ἀρχελάφ.

Κρείσσω γὰρ οὔτε δοῦλον οὔτ' ἐλεύθερον
5 τρέφειν ἐν οἴκοις ἀσφαλὲς τοῖς σῳφροσιν.

12 Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Τὸ δοῦλον οὐχ ὀρθῶς ὅσον κακόν;

13 Εὐριπίδου Ἀρχελάου χορός.

Ἔσσωα δούλην οὔσαν. οἱ γὰρ ἦσσανες
10 τοῖς κρείσσοσιν φιλοῦσι δουλεύειν βροτῶν.

14. 15. Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Σοφὸς μὲν οὖν εἶ, Πρίαμ', ὅμως δέ σοι λέγω,
δούλου φρονοῦντος μᾶλλον ἢ φρονεῖν χρεῶν
οὐκ ἔστιν ἄχθος μεῖζον, οὐδὲ δῶμασι
15 κτῆσις κακίων οὐδ' ἀνωφελεστέρα.

Ἥλεγχον· οὔτω γὰρ κακὸν δοῦλον γένος.
γαστήρ ἅπαντα, τοῦπίσω δ' οὐδὲν σκοπεῖ.

16 Εὐριπίδου ἐν ταυτῷ.

Δούλων ὅσοι φιλοῦσι δεσποτῶν γένος,
20 πρὸς τῶν ὁμοίων πόλεμον αἰρονται μέγαν.

17 Μεσάνδρου Προεγκαλῶν.

Τὸ δ' εὖ

κελεύόμενον μὲν ἔστιν ἀσφαλέστατον.
δούλῳ ποιεῖν, ὥς φασίν.

25 18 Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Ὡ παγκάμιστοι καὶ τὸ δοῦλον οὐ λόγῳ
ἔχοντες, ἀλλὰ τῇ τύχῃ κεκτημένοι.

19 Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Δούλους γὰρ οὐ
καλὸν πεπᾶσθαι κρείσσονας τῶν δεσποτῶν.

20 Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος.
Μέτεστι τοῖς δούλοισι δεσποτῶν νόσου.

21 Εὐριπίδου Βουσίριδος. 5
Δούλῳ γὰρ οὐχ οἷόν τε ἀληθῆ λέγειν,
εἰ δεσπótαισι μὴ κρέποντα τυγχάνοι.

22 Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος.
Ὅστις δὲ δούλῳ φῶτι πιστεύει βροτῶν,
πολλὴν παρ' ἡμῖν μωρίαν ὀφλισκάνει. 10

23 Εὐριπίδου Εὐρυσθέως.
Πιστὸν μὲν οὖν εἶναι χρὴ τὸν διάκονον
τοιούτον εἶναι καὶ στέγειν τὰ δεσποτῶν.

24 Εὐριπίδου Ἀλκμήνης.
Ἄει δ' ἀρέσκειν τοῖς κρατοῦσι, ταῦτα γὰρ 15
δούλοις ἄριστα, καὶ ὅτῳ τεταγμένος
εἴη τις ἀνδάνοντα δεσπótαις ποιεῖν.

25 Εὐριπίδου Ἑκάβης (332).
Αἰατὶ τὸ δοῦλον ὥς κακὸν πέφυκ' ἀεί,
τολμᾷ θ' ἂ μὴ χρὴ τῇ βίᾳ κρατούμενον. 20

26 Εὐριπίδου Ἴωνος (872).
Ἐν γάρ τι τοῖς δούλοισιν αἰσχύνῃν φέρει
τοῦνομα· τὰ δ' ἄλλα πάντα τῶν ἐλευθέρων
οὐδεὶς κακίων δούλος, ὅστις ἐσθλὸς ᾗ.

27 Μενάνδρου Παιδίου. 25
Ἄν πάντα δουλεύειν ὁ δοῦλος μανθάνῃ,
πονηρὸς ἔσται. μεταδίδου παρησίας,
βελτίον' αὐτὸν τοῦτο ποιήσῃ πολύ.

- 28 Φιλήμονος Ἐξοικισμένον.
 Καὶν δούλος ἦ τις, οὐδὲν ἦττον, δέσποτα,
 ἄνθρωπος οὗτός ἐστιν, ἂν ἄνθρωπος ᾗ.
- 29 Φιλήμονος Παίδων.
 5 Κακόν ἐστι δούλῳ δεσπότης πράσσων κακῶς·
 μετέχειν ἀνάγκη τῶν κακῶν γὰρ γίνεται.
- 30 Σοφοκλέους Ἀκρισίῳ.
 Ἀήλον γάρ, ἐν δεσμοῖσι δραπέτης ἀνὴρ
 κῶλον ποδισθεὶς πᾶν πρὸς ἡδονὴν λέγει.
- 10 31 Μενάνδρου Θεττάλῃ.
 Εὐθυμία βίε τὸν δούλον τρέφει.
- 32 Εὐβούλου.
 Πολλοὶ φυγόντες δεσπότας, ἐλεύθεροι
 ὄντες, πάλιν ζητοῦσι τὴν αὐτὴν φάτνην.
- 15 33 Σοφοκλέους.
 Εἰ σῶμα δούλον, ἀλλ' ὁ νοῦς ἐλεύθερος.
- 34 Μενάνδρου.
 Ἐμοὶ πόλις ἐστὶ καὶ καταφυγὴ καὶ νόμος
 καὶ τοῦ δικαίου τοῦ τ' ἀδίκου παντὸς κριτὴς
 20 ὁ δεσπότης· πρὸς τοῦτον ἕνα δεῖ ζῆν ἐμέ.
- 35 Φιλίππου.
 Ὡς κρεῖττόν ἐστι δεσπότου χρηστοῦ τυχεῖν
 ἢ ζῆν ταπεινῶς καὶ κακῶς ἐλεύθερον.
- 36 Θεόγνιδος (535).
 25 Οὐ ποτε δουλείῃ κεφαλὴ εὐθεὶα πέφυκεν,
 ἀλλ' ἀεὶ σκολιή, καυχένα λοξὸν ἔχει.
- 37 Εὐριπίδου Μηδείας (54).
 Χρηστοῖσι δούλοις ξυμφορὰ τὰ δεσποτῶν
 κακῶς πίνοντα καὶ φρενῶν ἀνθάπτεται.

38 Εὐριπίδου Μελανίππης.

Δούλον γὰρ ἐσθλὸν τοῦνομ' οὐ διαφθερεῖ·
πολλοὶ δ' ἀμείνους εἰσὶ τῶν ἐλευθέρων.

39 Εὐριπίδου Φοίξος.

Πολλοῖσι δούλοις τοῦνομ' αἰσχρόν, ἡ δὲ φρενὶς
τῶν οὐχὶ δούλων ἔστ' ἐλευθερωτέρα.

40 Ἀλέξειδος.

Ἄλλ' ἐπὶ τὸ πλῆθος ἐμφορεῖς τοὺς οἰκέτας
ἔχοντας ὅψει τοὺς τρόπους τοῖς δεσπόταις.
τοῖς ἥθεσιν γὰρ οἷς ὑπηρετοῦσ' αἶε
προσέχουσα τούτοις ἡ φύσις κεράννυται.

10

41 Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Φεῦ φεῦ· τὸ δοῦλον ὥς ἀπανταχῇ γένος
πρὸς τὴν ἐλάσσω μοῖραν ᾤρισεν θεός.

42 Δίωνος ἐν τῷ περὶ δούλειας.

15

Φησιν ὁ Δίων "οἱ ἀγαθοὶ οἰκέται ἐλεύθεροι, οἱ
πονηροὶ ἐλεύθεροι δοῦλοι πολλῶν ἐπιθυμιῶν."

43 Φαβωρίνου.

Ζάμολξις οἰκέτης ἦν Πυθαγόρου, καὶ προσεκύ-
νησαν αὐτὸν οἱ Γέται.

20

44 Μητροδώρου.

Δούλος ἀναγκαῖον μὲν κτῆμα, οὐχ ἡδὺν δέ.

45 Δημοκρίτου.

Οἰκέτῃσι ὥς μέρεσι τοῦ σκήνεος χρῶ ἄλλω πρὸς
ἄλλο.

25

46 Δίωνος ἐκ τοῦ Οἰκονομικοῦ.

Χρῇ οὖν δεσπόξιν ἐπιεικῶς καὶ ἀνεθῆναί ποτε
βουλομένοις ἐπιτρέπειν. αἱ γὰρ ἀνέσεις παρασκευ-
αστικά καὶ πόνων εἰσὶ καὶ τόξον καὶ λύρα καὶ ἄνθρω-
πος ἀκμάζει δι' ἀναπαύσεως.

30

47 Διογένους.

Διογένης ἀποδράντος τοῦ οἰκέτου οὐκ ἐφρόντιζε, δεινὸν εἶναι λέγων, εἰ Διογένης μὲν χωρὶς αὐτοῦ ζῆν οὐ δύναται, αὐτοῦ δ' ἐκεῖνος χωρὶς δύναται.

5 48 Ἐκ τῶν Σερήνου ἀπομνημονευμάτων.

Πόλλις ὁ Ἀκραγαντῖνος ἐπιξενωθεὶς ἀνδρὶ σκληρῷ καὶ ἀπὸ παντὸς πορίζοντι, ὃς οὐδὲ καθεύδειν τοῖς οἰκέταις ἐπέτρεπεν, ἀλλ' ἄλλος ἄλλο τι τὴν νύκτα εἰργάζετο, ὑποδεξάμενος καὶ αὐτὸς τοῦτον
10 εἰς Ἀκράγαντα ἀφικόμενον μετὰ δείπνου συνεκάλει τὰ παιδία τῶν οἰκετῶν (τὰ δὲ ἦν ἀμφοῖν) καὶ τοῖς μὲν ἐδίδου κάρνα τοῖς δὲ σῦκα ξηρά. ἐρομένου δ' ἐκείνου πόθεν παιδία τσαῦτα; "ταῦτα" ἔφη "οἱ ἐμοὶ οἰκέται ἐν νυξὶ ποιοῦσι."

15 49 Πλάτωνος (Epist. 8 p. 354 e).

Δουλεία γὰρ καὶ ἐλευθερία ὑπερβάλλουσα μὲν ἑκατέρω πάγκακον, ἔμμετρος δὲ οὐσα πανάγαθον. μετρία δὲ ἡ θεῶν δουλεία· ἄμετρος δὲ ἡ τοῖς ἀνθρώποις. θεὸς δὲ ἀνθρώποις σῶφροσι νόμος.

20 50 Ὁ μὴ δουλεύσας οὐδ' ἂν δεσπότης γένοιτο ἄξιος ἐπαίνου. (Plato Leg. VI 762 e.)

51 Ἡροδότου ἱστορίας ἡ' (68).

Πρὸς δέ, ὦ βασιλεῦ, καὶ τόδε ἐς θυμὸν βάλεο, ὥς τοῖσι μὲν χρηστοῖσι τῶν ἀνθρώπων κακοὶ δοῦλοι
25 φιλέουσι γίνεσθαι, τοῖσι δὲ κακοῖσι χρηστοί.

52 Πλάτωνος νόμων ε' (777).

Ἐπειδὴ δύσκολόν ἐστι τὸ θρέμμα ἄνθρωπος καὶ πρὸς τὴν ἀναγκαίαν διόρισιν, τὸ δοῦλόν τε ἐργῇ διορίζεσθαι καὶ ἐλεύθερον καὶ δεσπότην, οὐδαμῶς
30 εὖ χρηστον ἐθέλειν εἶναι τε καὶ γίνεσθαι φαίνεται;

χαλεπὸν δὴ τὸ κτῆμα· ἔργῳ γὰρ πολλάκις ἐπιδέδει-
 κται περὶ τὰς Μεσσηνίων συχνὰς εἰσθυλίας ἀποστά-
 σεις γίνεσθαι, [καὶ περὶ γε τὰς τῶν ἐκ μιᾶς φωνῆς
 πολλοὺς οἰκέτας κτωμένων πόλεις, ὅσα κακὰ ξυμ-
 βαίνει,] καὶ ἔτι τὰ τῶν λεγομένων περιδείνων, τῶν 5
 περὶ τὴν Ἰταλίαν γιγνομένων παντοδαπῶν καὶ κλο-
 πῶν ἔργα τε καὶ παθήματα· πρὸς ᾧ τις ἂν πάντα βλέ-
 ψας διαπορήσαι τί χρὴ δρᾶν περὶ πάντων τῶν τοιού-
 των. δύο δὴ λείπεσθον μόνῳ μηχανά, μήτε πατριώ-
 τας ἀλλήλων εἶναι τοὺς μέλλοντας ῥᾶν δουλεύσειν, 10
 ἀσυμφώνους τε εἰς δύναμιν ὅτι μάλιστα, τρέφειν δὲ
 αὐτοὺς ὀρθῶς, μὴ μόνον ἐκείνων οὖνεκα, πλέον δὲ
 αὐτῶν προτιμῶντας. ἡ δὲ τροφή τῶν τοιούτων
 μήτε τινὰ ὕβριν ὑβρίξειν εἰς τοὺς οἰκέτας, ἥττον δὲ
 εἰ δυνατόν ἀδικεῖν ἢ τοὺς ἕξ ἰσοῦ· διάδηλος γὰρ ὁ 15
 φύσει καὶ μὴ πλαστῶς σέβων τὴν δίκην, μισῶν δὲ
 ὄντως τὸ ἄδικον ἐν·τούτοις τῶν ἀνθρώπων, ἐν οἷς
 αὐτῷ ῥάδιον ἀδικεῖν. [ὁ] περὶ τὰ τῶν δούλων οὖν
 ἥθη καὶ πράξεις γιγνομένου τις ἀμίαντος, τοῦ τε
 ἀνοσίτου πέρι καὶ ἀδίκου, σπείρειν εἰς ἀρετῆς ἔκφυ- 20
 σιν ἱκανώτατος ἂν εἴη· ταντὸν δ' ἔστιν εἰπεῖν τοῦτο
 ὀρθῶς ἅμα λέγοντα ἐπὶ τε δεσπότῃ καὶ τυράννῳ καὶ
 πᾶσαν δυναστείαν δυναστεύοντι πρὸς ἀσθενέστερον
 ἑαυτοῦ. κολάζειν γε μὴν ἐν δίκῃ δούλους δεῖ καὶ μὴ
 νουθετοῦντας ὥς ἐλευθέρους θρύπτεσθαι ποιεῖν· 25
 τὴν δὲ οἰκέτου πρόσρησιν χρὴ σχεδὸν ἐπίταξιν πᾶ-
 σαν γίνεσθαι, μὴ προσκαίζοντας μηδαμῇ μηδαμῶς
 οἰκέταις, μήτ' οὖν θηλείαις μήτ' ἄρρεσιν· ἃ δὴ
 πρὸς δούλους φιλοῦσι πολλοὶ σφόδρα ἀνοήτως θρύ-
 πτοντες χαλεπωτέρον ἀπεργάζεσθαι τὸν βίον ἐκείνοις 30
 τε ἄρχεσθαι καὶ ἑαυτοῖς ἄρχειν.

ΠΕΡΙ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΟΤ ΠΑΡΕΧΟΤ-
ΣΗΣ ΤΗΝ ΑΙΤΙΑΝ ΤΗΣ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΤΟΙΣ
ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΡΩΤΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑ
ΤΟ ΣΩΜΑ ΗΛΟΝΩΝ. ΞΓ.

5 1 Εὐριπίδου Αἰόλῳ.

Τῇ δ' ἀφροδίτῃ πόλλ' ἔνεστι ποικίλα·
τέρπει τε γὰρ μάλιστα καὶ λυπεῖ βροτούς.
τύχοιμι δ' αὐτῆς, ἥνικ' ἐστὶν εὐμενής.

2 Εὐριπίδου Ἀντιόπῃ.

10 Κόρος δὲ πάντων· καὶ γὰρ ἐκ καλλιόνων
λέκτροις ἐπ' αἰσχροῖς εἶδον ἐκπεπληγμένους,
δαιτὸς δὲ πληρωθεῖς τις ἄσμενος πάλιν
φαῦλῃ διαίτῃ προσβαλὼν ἦσθη στόμα.

3 Εὐριπίδου Ἰππολύτῳ.

15 Οἱ γὰρ κύπριν φεύγοντες ἀνθρώπων ἄγαν
νοσοῦσ' ὁμοίως τοῖς ἄγαν θηρωμένοις.

4 Εὐριπίδου Ἀντιγόνῃ.

Ἀνδρὸς δ' ὀρῶντος εἰς κύπριν νεανίου
ἀφύλακος ἢ τήρησις· ὥς καὶ φανῶλος ἦ
20 τᾶλλ', εἰς ἔρωτας πᾶς ἀνὴρ σοφώτερος·
ἦν δ' ἂν προσῇται Κύπρις, ἥδιστον λαβεῖν.

5 Εὐριπίδου Ἰππολύτῳ (443).

Κύπρις γὰρ οὐ φορητὸν ἦν πολλὴ θυῇ·
ἦ τὸν μὲν εἰκονθ' ἡσυχῇ μετέρχεται,
25 οὐ δ' ἂν περισσὰ καὶ φρονοῦνθ' εὖρη μέγα,
τοῦτον λαβοῦσα πῶς δοκεῖς καθύβρισεν.

6 Σοφοκλέους.

ὦ παῖδες, ἦ τοι Κύπρις οὐ Κύπρις μόνον,
ἀλλ' ἐστὶ πάντων ὀνομάτων ἐπώνυμος.

ἔστιν μὲν ἄδης, ἔστι δ' ἄφθιτος βίος,
 ἔστιν δὲ λύσσα μακίας, ἔστι δ' ἡμερος
 ἄκρατος, ἔστ' οἰμωγμός· ἐν κείνῃ τὸ πᾶν,
 σπουδαῖον, ἡσυχάον, εἰς βίαν ἄγον.
 ἐντήκεται γὰρ πλευμόνων ὅσοις ἐνι
 ψυχῇ. τίς οὐχὶ τῆσδε τῆς θεοῦ βορά;
 εἰσέρχεται μὲν ἰχθύων πλωτῶ γένει·
 ἐνεσσι δ' ἐν χέρσου τετρασκελεῖ γονῇ·
 νωμᾷ δ' ἐν οἰωνοῖσι τοῦκείνης πετρόν,
 ἐν θηρσίν, ἐν βροτοῖσιν, ἐν θεοῖς ἄνω.
 τίς οὐ παλαίους' ἐς τοῖς ἐκβάλλει θεῶν;
 εἰ μοι θέμις, θέμις δὲ τάληθ' ἔλγειν,
 Διὸς τυραννεῖ πλευμόνων· ἄνευ δορός,
 ἄνευ σιδήρου πάντα τοι συντέμνεται
 Κύπρις τὰ θνητῶν καὶ θεῶν βουλευμάτα.

7 Ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν.

Ταῖς Μοῖσαι τὸν Ἑρωτα τὸν ἄγριον οὐ φοβέονται,
 ἐκ θυμῶ δὲ φιλεῦντι καὶ ἐκ ποδὸς αὐτῶ ἐπονται.
 κῆν μὲν ἄρα ψυχάν τις ἔχων ἀνέραστον αἰείδῃ,
 τῆνον ὑπεκφεύγοντι καὶ οὐκ ἐθέλονται διδάσκειν·
 ἦν δὲ νόον τις ἔρωτι δονεῦμενος ἀδὺ μελίσδῃ,
 ἐς τῆνον μάλα πᾶσαι ἐπειρόμεναι προφέροντι.
 μάρτυς ἐγὼν, ὅτι μῦθος ὃδ' ἐπλετο πάμπαν ἀληθής.
 ἦν μὲν γὰρ βροτὸν ἄλλον ἢ ἀθανάτων τινα μέλπω,
 βαμβαίνει μεν γλῶσσα καὶ ὥς πάρος οὐκ ἔτ' αἰείδει·
 ἦν δ' αὐτ' ἐς τὸν Ἑρωτα καὶ ἐς Ἀνκίδαν τι μελίσδω,
 καὶ τόκα μοι χαίροις διὰ στόματος ῥέει ῥῶδ' αἰ.

8 Ζωπύρου.

Μηδεὶς ἄπειρος τῶν ἐμῶν εἴη φίλων
 ἔρωτος· ἐντυχῶν δὲ τὸν θεὸν λάβοι.

9 Ἀριστάρχου.

Ἐρωτος ὅστις μὴ πεπείραται βροτῶν,
οὐκ οἶδ' ἀνάγκης θεσμόν, ᾧ πεισθεὶς ἐγὼ
πόθῃ κράτηθεις τάσδ' ἀπεστάλην ὁδούς.
5 οὗτος γὰρ ὁ θεὸς καὶ τὸν ἀσθενῆ σθένειν
τίθησι καὶ τὸν ἄπορον εὕρισκιν πόρον.

10 Ἀναξανδρίδου.

Ἐρως σοφιστοῦ γίγνεται διδάσκαλος
Καίου πολὺ κρείττων πρὸς τὸν ἀνθρώπων βίον.

10 11 Εὐριπίδου Αὔγη.

Ἐρωτα δ' ὅστις μὴ θεὸν κρίνει μέγαν
καὶ τῶν ἀπάντων δαιμόνων ὑπέρτατον,
ἧ σκαιὸς ἐστὶν ἢ καλῶν ἄπειρος ὢν
οὐκ οἶδε τὸν μέγιστον ἀνθρώποις θεόν.

15 12 Ἀντιφάνους.

Εἴ τις φησὶ τοὺς ἐρωῶντας οὐχὶ νοῦν ἔχειν,
ἦ πού τις ἐστὶ τοὺς τρόπους ἀβέλτερος.
εἰ γὰρ ἀφέλοι τις τοῦ βίου τὰς ἡδονάς,
καταλείπεται οὐδὲν ἕτερον ἢ τεθνηκέναι.

20 13 Ἀλέξειδος.

Οὐκ ἐστὶ παιδαγωγὸς ἀνθρώποις ἄρα
ἔρωτος οὐδεὶς ἄλλος ἐπιμελέστερος.

14 Μένανδρος Θεσσαυρῷ.

Εἴτ' οὐ μέγιστός ἐστι τῶν θεῶν ἔρως
25 καὶ τιμιώτατός γε τῶν πάντων πολὺ;
οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἐστὶ φειδωλὸς σφόδρα
ἄνθρωπος οὐδ' οὕτως ἀκριβὴς τοὺς τρόπους,
ὃς οὐχὶ τούτῳ μερίδα τῷ θεῷ νέμει
τῆς οὐσίας· ὅσοις μὲν οὖν πρῶτος ἔχει,
30 νέοις ἔτ' οὖσι τοῦτο προστάττει ποιεῖν,

οἱ δ' εἰς τὸ γῆρας ἀναβολὰς ποιούμενοι,
οὗτοι προσαποτίνουσι τοῦ χρόνου τόκους.

15 Μενάνδρου Συναριστώσαις.

Ἔρως δὲ τῶν θεῶν

ἰσχὺν ἔχων πλείστην ἐπὶ τούτου δείκνυται · 5
δὲ τούτον ἐπιορκοῦσι τοὺς ἄλλους θεούς.

16 Μιμνέρομιν.

Τίς δὲ βίος, τί δὲ τερπνὸν ἄτερ χρυσέης Ἀφροδίτης;

τεθναίνην, ὅτε μοι μηκέτι ταῦτα μέλοι,

κρυπταδὴν φιλότης καὶ μέλιχα δῶρα καὶ εἰνὴ · 10

ἡλικίης ἄνθεα γίγνεται ἀρκαλέα

ἀνδράσιν ἢ δὲ γυναιξίν· ἐπεὶ δ' ὁδυνηρὸν ἐπέλθῃ

γῆρας, ὅτ' αἰσχροὺς ὁμῶς καὶ καλὸν ἄνδρα τιθεῖ,

αἰεὶ μὲν φρένας ἀμφὶ κακαὶ τείρουσι μέριμναι,

οὐδ' αὐγὰς προσορῶν τέρεται ἥελιου · 15

ἀλλ' ἐχθρὸς μὲν παισίν, ἀτίμαστος δὲ γυναιξίν.

οὕτως ἀργαλέον γῆρας ἔθηκε θεός.

17 Μενάνδρου Ναυκλήρω.

Καὶ φύσει πως εὐάγωγόν ἐστι πᾶς ἀνὴρ ἐρῶν.

18 Μενάνδρου Θησαυρῷ.

Πολλοῖς ὑπέκκαυμ' ἐστ' ἔρωτος μουσική.

19 Θεοκρίτου (III, 20. XXVII, 4).

Ἔστι καὶ ἐν κενεοῖσι φιλήμασιν ἀδέα τέρψις.

20 Μενάνδρου.

Ὅργῃ φιλοῦντων ὀλίγον ἰσχύει χρόνον.

21 Μενάνδρου Ἡρώϊ.

Δέσποιν', ἔρωτος οὐδὲν ἰσχύει πλέον ·

οὐδ' αὐτὸς ὁ κρατῶν τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν

Ζεὺς, ἀλλ' ἐκείνῳ πάντ' ἀναγκασθεὶς ποιεῖ.

22 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Ὅσοι γὰρ εἰς ἔρωτα πίπτουσιν βροτῶν,
ἐσθλῶν ὅταν τύχῃσι τῶν ἐρωμένων,
οὐκ ἐσθ' ὅποιας λείπεται τόδ' ἡδονῆς.

5 23 Εὐριπίδου Ἰππολύτῳ.

Ἔχω δὲ τόλμης καὶ θράσους διδάσκαλον
ἐν τοῖς ἀμηγάνοισιν εὐπορώτατον,
ἔρωτα, πάντων δυσμαχώτατον θεόν.

24 Σοφοκλέους Τραχινίαις, (441).

10 Ἔρωτι μὲν γοῦν ὅστις ἀντανίσταται
πύκτης ὅπως ἐς χεῖρας, οὐ καλῶς φρονεῖ.
οὗτος γὰρ ἄρχει καὶ θεῶν ὅπως θέλει.

25 Σοφοκλέους Φαίδρα.

Ἔρως γὰρ ἄνδρας οὐ μόνους ἐπέρχεται,
15 οὐδ' αὖ γυναῖκας, ἀλλὰ καὶ θεῶν ἄνω
ψυχὰς χαράσσει καὶ πόντον ἐρχεται·
καὶ τόνδ' ἀπείργειν οὐδ' ὁ παγκρατὴς σθένει
Ζεὺς, ἀλλ' ὑπείκει καὶ θέλων ἐγκλίνεται.

26 Ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν.

20 Ἀ μεγάλα μοι Κύπρις ἐδ' ὑπνώοντι παρέστα,
νηπλάχον τὸν Ἔρωτα καλᾶς ἐκ χειρὸς ἄγοισα
ἐς χθόνα νευστάζοντα, τόσον δέ μοι ἔφρασε μῦθον
"μέλπειν μοι φίλε βοῦτα λαβὼν τὸν Ἔρωτα δίδασκε."
ὡς λέγε· χαῖ μὲν ἀπῆλθεν· ἐγὼ δ' ὅσα βουκολίασδον,
25 νήπιος, ὡς ἐθέλοντα μαθεῖν τὸν Ἔρωτα δίδασκον·
ὡς εὗρεν πλαγίανλον ὁ Πάν, ὡς αὐλὸν Ἀθάναι,
ὡς χέλυν Ἑρμάων, κιθάραν ὡς ἄνυσ' Ἀπόλλων.
ταῦτά νιν ἐξεδίδασκον· ὃ δ' οὐκ ἐμπάζετο μῦθων,
ἀλλὰ μοι αὐτὸς ἄειδεν ἔρωτύλα, καὶ μ' ἐδίδασκε
30 θνατῶν ἀθανάτων τε πόθους καὶ ματέρος ἔργα.

κῆγρὼν ἐκλαθόμεαν μὲν ὅσων τὸν Ἑρωτα διδάσκον,
ὅσσα δ' Ἑρως με διδάξεν ἐρωτύλα πάντ' ἐδιδάχθην.

27 Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐσπερε, τᾶς ἐρατᾶς χρύσειον φάος Ἀφρογενήας,
Ἐσπερε κυανέας ἱερὸν φίλε νυκτὸς ἄγαλμα, 5
ὅσον ἀφανρότερος μήνας, ὅσον ἐξοχος ἄστρον,
χαίρε φίλος, καὶ μοι ποτὶ ποιμένα κῶμον ἄγοντι
ἀντὶ σελευάδας τὴν δίδου φάος, ὥνεκα τήνα
σάμερον προχόμενα τάχιον δύνει. οὐκ ἐπὶ φωρὰν
ἐρχομαι, οὐδ' ἵνα νυκτὸς ὁδοιπορούμεντα λοχάσω· 10
ἀλλ' ἐράω· καλὸν δέ τ' ἐρασσαμένῳ συνέρασθαι.

28 Τοῦ αὐτοῦ.

Ὀλβιοι οἱ φιλέοντες, ἐπὴν ἴσον ἀντεράωνται.
ὀλβιος ἦν Θησέης τῷ Πειριθόῳ παρεόντος,
ὃ καὶ ἄμ' ἀλλίστοιο κατήλυθεν εἰς Αἶδα. 15
ὀλβιος ἦν χαλεποῖσι ἐνὶ ξείνοισιν Ὀρέστας,
οὐνεκά οἱ ξυνὰς Πυλάδας αἶρητο κελεύθους.
ἦν μάκαρ Αἰακίδας ἐτάρω ζῶντος Ἀχιλλεύς,
ὀλβιος ἦν θνάσκων ὃ οἱ οὐ μόρον αἰνὸν ἄμυνεν.

29 Ἐκ τῶν Μόσχου τοῦ Σικελιώτου βου- 20
κολικῶν.

Ἦρατο Πᾶν Ἀχῶς τᾶς γείτονος, ἦρατο δ' Ἀχῶ
σκιρτητᾶ Σατύρῳ, Σάτυρος δ' ἐπεμήνατο Λύδα.
ὥς Ἀχῶ τὸν Πᾶνα, τόσον Σάτυρος φλέγεν Ἀχῶ,
καὶ Λύδα Σατυρίσκον· ἔρως δ' ἐσμύχετ' ἀμοιβᾶ. 25
ὅσσον γὰρ τήνων τις ἐμίσειε τὸν φιλέοντα,
τόσσον ὁμῶς φιλέων ἡχθαίρετο, πάσχε δ' ἃ ποιεῖ.
ταῦτα λέγω πᾶσιν τὰ διδάγματα τοῖς ἀνεράστοις·
στεργετέ τοὺς φιλέοντας, ἵν' ἦν φιλήητε φιλήσθε.

30 Πλάτωνος ἐκ τοῦ συμποσίου (183 b). 30

Ὁ δὲ δεινότατον, ὥς γε λέγουσι οἱ πολλοί, ὅτι
καὶ ὁμνῦντι μόνῳ ξυγγνώμη παρὰ θεῶν ἐκβάντι τὸν
ὄρκον· ἀφροδίσιον γὰρ ὄρκον οὐ φασιν εἶναι. οὕτω
καὶ οἱ θεοὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι πᾶσαν ἐξουσίαν πεποιή-
5 κασι τῷ ἐρωῶντι, ὥς ὁ νόμος φησὶν ὁ ἐνθάδε.

31 Χρυσίππου.

Εἰπόντος τινός· οὐκ ἐρασθήσεται ὁ σοφός· μαρ-
τυρεῖ γοῦν Μενέδημος Ἐπίκουρος Ἀλεξίνος, “τῇ
αὐτῇ” ἔφη “χρήσομαι ἀποδείξει· εἰ γὰρ Ἀλεξίνος ὁ
10 ἀνάγωγος καὶ Ἐπίκουρος ὁ ἀναίσθητος καὶ Μενέδη-
μος [ὁ λῆρος] οὐ φασιν, ἐρασθήσεται ἄρα.”

32 Ἀριστίππου.

Ἀριστίππος ὁ Κυρηνάιος φιλόσοφος ἐρωτηθεὶς
εἰ ὁ ἔρως ἔνεκα τῆς συνουσίας γίνεται, “οὐτ” ἔφη
15 “διὰ τοῦτο οὐτ’ ἄνευ τούτου.”

33 Δημοκρίτου.

Ἐρωτικὴν μέμψιν ἡ ἀγαπωμένη λύει.

34 Ἐκ τῶν Πλουτάρχου περὶ ἔρωτος.

Τῶν Μενάνδρου δραμάτων οὐκ ἴσως ἀπάντων ἐν
20 συνεκτικόν ἐστίν ὁ ἔρως οἷον πνεῦμα κοινὸν διακε-
χυκώς· ὃν οὖν μάλιστα διασώτην τοῦ θεοῦ καὶ ὁρ-
γιαστὴν [ἴσμεν] τὸν ἄνδρα συνεπιλαμβάνωμεν εἰς τὴν
ζήτησιν, ἐπεὶ καὶ λελάληκε περὶ τοῦ πάθους φιλοσο-
φώτερον. ἄξιον γὰρ εἶναι θαύματος φήσας τὸ περὶ
25 τοὺς ἐρωῶντας, ὥσπερ ἐστὶν ἅμα λαλεῖ· εἴτα ἀπορεῖ
καὶ ζητεῖ πρὸς ἑαυτόν

τίνι δεδούλωται ποτε;

ὅψει; φλύαρος· τῆς γὰρ αὐτῆς πάντες ἄν
ῥων· κρίσιν γὰρ τὸ βλέπειν ἴσην ἔχει.

10 ἀλλ’ ἡδονὴ τις τοὺς ἐρωῶντας ἐπάγεται.

συνουσίας; πῶς οὖν ἕτερος ταύτην ἔχων
οὐδὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἀπῆλθε καταγελαῶν,
ἕτερος δ' ἀπόλωλε; καιρός ἐστιν ἡ νόσος
ψυχῆς· ὁ πληγείς δ' ἐνδοθεν τιτρώσκεται.

ταῦτα τίν' ἐστὶ σκεψώμεθα· καὶ γὰρ ἔχει τι κρουσι- 5
κὸν καὶ κινητικὸν αἷτιον, [εἰ μῆτε τὴν ὄψιν] μῆτε τὴν
συνουσίαν αἰτίαν εἶναι πιθανόν ἐστιν· ἀρχαὶ γὰρ αὐ-
ταί τινες ἴσως, ἡ δ' ἰσχὺς καὶ ῥίξωσις τοῦ πάθους ἐν
ἑτέροις. ἡ δ' ἀπόδειξις ἐλαφρὰ καὶ οὐδ' ἀληθής· οὐ
γὰρ ἔχει κρίσιν [ἴσῃν] τὸ βλέπειν, ὥσπερ οὐδὲ τὸ 10
γεύεσθαι. καὶ γὰρ ὄψις ὅψεως καὶ ἀκοῆς ἀκοῇ φύσει
τε μᾶλλον διηρόθρεται καὶ τέχνη συγγενύμνασται
πρὸς τὴν τοῦ καλοῦ διάγνωσιν, ἐν μὲν ἀρμονίαις
καὶ μέλεσιν αἱ τῶν μουσικῶν, ἐν δὲ μορφαῖς καὶ
ιδέαις αἱ τῶν ζωγράφων· ὥσπερ εἰπεῖν ποτε Νι- 15
κόμαχον λέγουσι πρὸς ἄνθρωπον ἰδιώτην φήσαντα
μὴ καλὴν αὐτῷ φανῆναι τὴν Ζεύξειδος Ἑλένην.
"λάβε" γὰρ ἔφη "τοὺς ἐμούςς ὀφθαλμούς, καὶ θεός
σοι φανήσεται." πολὺ δὲ καὶ μυρεφοὶ περὶ τὰ
ὀσφραντὰ καὶ νῆ Δία ὀψοποιοὶ περὶ τὰ γευστὰ δια- 20
τριβῇ καὶ συνηθείᾳ διαφέρουσιν ἡμῶν κρίσιν ἔχουσι.
πάλιν δὲ τὸ συνουσίᾳ τὸν ἐρῶντα μὴ κρατεῖσθαι, διὰ
τὸ τῇ αὐτῇ συγγενόμενον ἄλλον ἀπαλλαγῆναι καὶ
καταφρονῆσαι . . . , τοιοῦτόν ἐστιν οἶον εἰ λέγοι τις
μηδὲ χυμῶν ἡδονῇ δεδουλωσθαι Φιλόξενον τὸν ὀφο- 25
φάγον, ὅτι τῶν αὐτῶν Ἀντισθένης γευσάμενος οὐδὲν
ἐπαθε τοιοῦτον, μηδὲ ὑπ' οἴνου μεθύειν Ἀλκιβιά-
δην, ὅτι Σωκράτης πίνων τὸν ἴσον οἶνον ἐνηφεν.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐάσωμεν, τὰ δ' ἐφεξῆς ἐν οἷς ἡδη
τὴν αὐτοῦ δόξαν ἀποφαίνεται σκοπῶμεν. "καιρός 30
ἐστιν ἡ νόσος ψυχῆς." εὖ καὶ ὀρθῶς. δεῖ γὰρ ἅμα
τοῦ πάσχοντος εἰς ταυτὸ καὶ τοῦ ποιούντος ἀπάντησιν

γενέσθαι πρὸς ἄλληλά πως ἐχόντων· ὥς ἄκυρον εἰς
 τὴν τοῦ τέλους ἀπεργασίαν ἢ δραστική δύναμις, ἂν
 μὴ παθητικὴ διάθεσις ἦ. τοῦτο δ' εὐστοχίας ἐστὶ
 καιροῦ τῷ παθεῖν ἐτοίμῳ συνάπτοντος ἐν ἀκμῇ τὸ
 5 ποιεῖν πεφυκός.

35 Πλάτωνος ἐκ τοῦ συμποσίου (189).

Ἡ γὰρ πάλαι ἡμῶν φύσις οὐκ αὕτη ἦν ἥπερ νῦν,
 ἀλλὰ ἄλλοια. πρῶτον μὲν γὰρ τρία ἦν γένη τὰ τῶν
 ἀνθρώπων, οὐχ ὥσπερ νῦν δύο, ἄρρεν καὶ θῆλυ,
 10 ἀλλὰ τρίτον προσῆν κοινὸν ἀμφοτέρων τούτων, οὗ
 νῦν ὄνομα λοιπόν, αὐτὸ δὲ ἠφάνισται. ἀνδρόγυνον
 γὰρ τότε μὲν ἦν, καὶ εἶδος καὶ ὄνομα ἐξ ἀμφοτέρων
 κοινὸν τοῦ τε ἄρρενος καὶ θήλεος· νῦν δὲ οὐκ ἔστιν
 ἀλλ' ἢ ἐν ὀνείδει ὄνομα κείμενον. ἔπειτα ὅλον ἦν
 15 ἐκάστου τοῦ ἀνθρώπου τὸ εἶδος στρογγύλον νῶτόν
 τε καὶ πλευράς κύκλῳ ἔχον, χεῖρας δὲ τέσσαρας εἶχε
 καὶ σκέλη τὰ ἴσα ταῖς χερσί, καὶ πρόσωπα δύο ἐπὶ
 ἀνῆνι κυκλοτερεῖ ὅμοια πάντα· κεφαλὴν δὲ ἐπ'
 ἀμφοτέροις τοῖς προσώποις ἐναντίοις [κειμένοις] μίαν
 20 καὶ ὧτα τέτταρα καὶ αἰδοῖα δύο καὶ τᾶλλα πάντα
 ὅσα ἀπὸ τούτων ἂν τις εἰκάσειεν· ἐπορεύετο δὲ καὶ
 ὀρθὸν ὥσπερ νῦν ὀποτέρως βουληθείη καὶ ὁπότε
 ταχὺ ὀρμήσειε θεῖν, ὥσπερ οἱ κυβιστῶντες καὶ εἰς
 ὀρθὰ ὄντα σκέλη περιφερόμενοι κυβιστῶσι κύκλῳ,
 25 τότε ὁκτὼ οὖσι τοῖς μέλεσιν ἀπερειδόμενοι ταχὺ ἐφέ-
 ροντο κύκλῳ. ἦν δὲ διὰ ταῦτα τρία τὰ γένη καὶ
 τοιαῦτα, ὅτι τὸ μὲν ἄρρεν ἦν τοῦ ἡλίου τὴν ἀρχὴν
 ἔκγονον, τὸ δὲ θῆλυ τῆς γῆς· τὸ δὲ ἀμφοτέρων
 μετέχον τῆς σελήνης, ὅτι καὶ ἡ σελήνη ἀμφοτέρων
 30 μετέχεν. περιφερῇ δὲ δὴ ἦν καὶ αὐτὰ καὶ ἡ πορεία
 αὐτῶν διὰ τὸ τοῖς γονεῦσιν ὅμοια εἶναι. ἦν οὖν τὴν

ἰσχὺν δεινὰ καὶ τὴν δῶμην καὶ τὰ φρονήματα μεγάλα
 εἶχον. ἐπεχείρησαν δὲ τοῖς θεοῖς, καὶ ὁ λέγει Ὅμη-
 ρος περὶ Ἐφιάλτου τε καὶ Ὠτιού περὶ ἐκείνων λέγεται,
 τὸ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνάβασιν ἐπιχειρεῖν ποιεῖν, ὥς
 ἐπιθησομένων τοῖς θεοῖς. ὁ οὖν Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι 5
 θεοὶ ἐβουλεύοντο ὅ τι χρὴ αὐτοὺς ποιῆσαι, καὶ ἡπό-
 ρουν· οὔτε γὰρ ὅπως ἀποκτείναιεν εἶχον καὶ ὥσπερ
 τοὺς γίγαντας κεραυνώσαντες τὸ γένος ἀφανίσαιεν·
 αἱ τιμαὶ γὰρ αὐτοῖς καὶ τὰ ἱερὰ τὰ παρὰ τῶν ἀνθρώ-
 πων ἠφανίζετο, οὔτε ὅπως ἔφην ἀσελγαίνειν. μόλις 10
 δὲ ὁ Ζεὺς ἐννοήσας λέγει ὅτι Διοκῶ μοι, ἔφη, ἔχειν
 μηχανὴν ὥς ἂν εἶεν τε ἄνθρωποι καὶ παύσαιντο τῆς
 ἀκολασίας ἀσθενέστεροι γενόμενοι. νῦν μὲν γὰρ
 αὐτούς, ἔφη, διατεμῶ δίχᾳ ἕκαστον, καὶ ἅμα μὲν
 ἀσθενέστεροι ἔσονται ἅμα δὲ χρησιμώτεροι ἡμῖν διὰ 15
 τὸ πλείους τὸν ἀριθμὸν γερονέναι, καὶ βαδιοῦνται
 ὀρθοὶ ἐπὶ δυοῖν σκελοῖν· ἐὰν δὲ ἔτι δοκῶσιν ἀσελ-
 γαίνειν καὶ μὴ θέλωσιν ἡσυχίαν ἄγειν, πάλιν αὖ,
 ἔφη, τεμῶ δίχᾳ, ὥστε ἐφ' ἑνὸς πορεύσονται σκέλους
 ἀσκαλλῶντες. ταῦτα εἰπὼν ἔτεμνε τοὺς ἀνθρώπους 20
 δίχᾳ, ὥσπερ οἱ τὰ ὠὰ τέμνοντες καὶ μέλλοντες ταρι-
 χεύειν ἢ ὥσπερ οἱ τὰ ὠὰ ταῖς θριξίν· ὄντινα δὲ τέ-
 μοι, τὸν Ἀπόλλω ἐκέλευε τό τε πρόσωπον μεταστρέ-
 φειν καὶ τὸ τοῦ ἀνέχενος ἥμισυ πρὸς τὴν τομὴν, ἵνα
 θεώμενος τὴν αὐτοῦ τμῆσιν κοσμιώτερος εἴη ὁ ἄν- 25
 θρωπος, καὶ τὰλλα ἰᾶσθαι ἐκέλευεν. ὁ δὲ τό τε πρόσω-
 πον μετέστρεφε, καὶ ξυνέλκων πανταχόθεν τὸ δέσμα
 ἐπὶ τὴν γαστέρα νῦν καλουμένην, ὥσπερ τὰ σύσπαστα
 βαλάντια, ἐν στόμα ποιῶν, ἀπέδει κατὰ μέσσην τὴν γα-
 στέρα, ὃ δὴ τὸν ὀμφαλὸν καλοῦσι. καὶ τὰς μὲν ἄλλας 30
 ῥυτίδας πολλὰς ἐξελέαινε καὶ τὰ στήθη διήρθρον,
 ἔχων τι τοιοῦτον ὄργανον εἶον οἱ σκυτοτόμοι περὶ

τὸν καλὰ ποδα λεαίνοντες τὰς τῶν σκυτῶν ρυτίδας·
 ὀλίγας δὲ κατέλιπε τὰς περὶ αὐτὴν τὴν γαστέρα καὶ
 τὸν ὀμφαλόν, μνημεῖον εἶναι τοῦ παλαιοῦ πάθους.
 ἐπεὶ οὖν ἡ φύσις δίχρα ἐτμήθη, ποθοῦν ἕκαστον τὸ
 5 ἡμῶν τὸ αὐτοῦ ξυνῆει, καὶ περιβάλλοντες τὰς χεῖρας
 καὶ συμπλεκόμενοι ἀλλήλοις, ἐπιθυμοῦντες ξυμφῦ-
 ναι, ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ λιμοῦ καὶ τῆς ἄλλης ἀρ-
 γίας, διὰ τὸ μηδὲν ἐθέλειν χωρὶς ἀλλήλων ποιεῖν.
 καὶ ὅποτε τι ἀποθάνοι τῶν ἡμίσεων, τὸ δὲ λειφθεῖν,
 10 τὸ λειφθὲν ἄλλο ἐξήτει καὶ ξυνεπέπλεκτο, εἴτε γυ-
 ναικὸς τῆς ὅλης ἐντύχοι ἡμίσει, ὃ δὴ νῦν γυναιῖκα
 καλοῦμεν, εἴτε ἀνδρός· καὶ οὕτως ἀπώλλυντο. ἐλέησας
 δὲ ὁ Ζεὺς ἄλλην μηχανὴν πορίζεται καὶ μετατίθουσιν
 αὐτῶν τὰ αἰδοῖα εἰς τὸ πρόσθεν· τῶς γὰρ καὶ ταῦτα
 15 ἐκτὸς εἶχον, καὶ ἐγένων καὶ ἐτικτον οὐκ εἰς ἀλλήλους
 ἀλλ' εἰς γῆν, ὥσπερ οἱ τέττιγες. μετέθηκέ τε οὖν οὕ-
 τως αὐτῶν εἰς τὸ ἔμπροσθεν, καὶ διὰ τοῦτο τὴν γέ-
 νεσιν νέαν ἀλλήλοις ἐποίησε, διὰ τοῦ ἄρρενος ἐν τῷ
 θήλει, τῶνδε ἕνεκα, ἵνα ἐν τῇ συμπλοκῇ ἅμα μὲν εἰ
 20 ἀνὴρ γυναικὶ ἐντύχοι, γεννῶεν, καὶ γίγνοιτο τὸ γένος·
 ἅμα δ' εἰ καὶ ἄρρεν ἄρρενι, πλησμονὴ γοῦν γίγνοιτο
 τῆς συνουσίας καὶ διαπαύοιντο καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα
 τρέποιντο καὶ τοῦ ἄλλου βίου ἐπιμελοῖντο. ἔστι δὲ
 οὖν ἐκ τόσου ὁ ἔρως ἔμφυτος ἀλλήλων τοῖς ἀνθρώ-
 25 ποῖς καὶ τῆς ἀρχαίας φύσεως συναγωγὸς καὶ ἐπιχει-
 ρῶν ποιῆσαι ἐν ἐκ δυοῖν καὶ ἰάσασθαι τὴν φύσιν τὴν
 ἀνθρωπίνην. ἕκαστος οὖν ἡμῶν ἐστὶν ἀνθρώπου
 σύμβολον, ἅτε τετμημένος, ὥσπερ αἱ ψῆτται ἐξ ἐνὸς
 δύο. ζητεῖ δὴ αἰετὸ αὐτοῦ ἕκαστον σύμβολον. ὅσοι
 30 μὲν οὖν τῶν ἀνδρῶν τοῦ κοινοῦ τμήματός εἰσιν, ὃ
 δὴ τότε ἀνδρόγυνον ἐκαλεῖτο, φιλογύναικός τε εἰσι,
 καὶ οἱ πολλοὶ τῶν μοιχῶν ἐκ τούτου τοῦ γένους γε-

γόνασι· καὶ ὅσαι αὐτὰς γυναῖκες φίλανδροί τε καὶ μοι-
 χεῦτραι, ἐκ τούτου τοῦ γένους γίνονται. ὅσαι δὲ
 τῶν γυναικῶν γυναικὸς τμημά εἰσιν, οὐ πάνυ αὐταὶ
 τοῖς ἀνδράσι τὸν νοῦν προσέχουσιν, ἀλλὰ μᾶλλον
 πρὸς τὰς γυναῖκας τετραμμέναι εἰσὶ, καὶ ἑταιρί- 5
 στραι ἐκ τούτου τοῦ γένους γίνονται. ὅσοι δ' ἄρ-
 ρενος τμημά εἰσι, τὰ ἄρρενα διώκουσι· καὶ τέως μὲν
 ἂν παῖδες ὦσιν, ἅτε [τεμάχια] ὄντα τοῦ ἄρρενος, φι-
 λοῦσι τοὺς ἄνδρας καὶ χαίρουσι ξυγκατακείμενοι
 καὶ ξυμπλεκόμενοι τοῖς ἀνδράσι· καὶ εἰσὶν οὗτοι 10
 βέλτιστοι τῶν παίδων καὶ μειρακίων, ἅτε ἀνδρεό-
 τατοι ὄντες φύσει. φασὶ δὲ δὴ τινες αὐτοὺς ἀναι-
 σχύντους εἶναι, ψευδόμενοι· οὔτε γὰρ ὑπ' ἀναι-
 σχυντίας δρῶσι τοῦτο, ἀλλ' ὑπὸ θάρρους καὶ ἀν-
 δρείας καὶ ἀρρενωπίας τὸ ὅμοιον αὐτοῖς ἀσπαζόμενοι. 15
 μέγα δὲ τεκμήριον· καὶ γὰρ τελεωθέντες μόνον ἀπο-
 βαίνουσιν εἰς τὰ πολιτικὰ ἄνδρες οἱ τοιοῦτοι· ἐπει-
 δὲν δὲ ἀνδρωθῶσι, παιδεραστοῦσι καὶ πρὸς γάμους
 καὶ παιδοποιίας οὐ προσέχουσιν τὸν νοῦν φύσει, ἀλλ'
 ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναγκάζονται· ἀλλ' ἐξαρκεῖ αὐτοῖς 20
 μετ' ἀλλήλων καταξῆν ἀγάμοις οὔσι. πάντως μὲν
 οὖν ὁ τοιοῦτος παιδεραστής τε καὶ φιλεραστής γίγνε-
 ται, ἀεὶ τὸ ξυγγενὲς ἀσπαζόμενος. ὅταν μὲν οὖν
 αὐτῷ ἐκείνῳ ἐντύχῃ τῷ αὐτοῦ ἡμίσει καὶ ὁ παιδερα-
 στής καὶ ἄλλος πᾶς, τότε καὶ θαυμαστὰ ἐκπλήττον- 25
 ται, φιλέα τε καὶ οἰκειότητι καὶ ἔρωτι οὐκ ἐθέλον-
 τες ὥς ἔπος εἰπεῖν χωρίζεσθαι ἀλλήλων οὐδὲ ἐπὶ
 σμικρὸν χρόνον· καὶ οἱ διατελοῦντες μετ' ἀλλήλων
 διὰ βίου, οὗτοι εἰσιν οἱ οὐδ' ἂν ἔχοιεν εἰπεῖν ὅ τι
 βούλονται σφίσι παρ' ἀλλήλων γίνεσθαι· οὐδενὶ 30
 γὰρ ἂν δόξεις τοῦτ' εἶναι ἢ τῶν ἀφροδισίων ξυνου-
 σία, ὥς ἄρα τούτου ἕνεκα ἕτερος ἐκατέρῳ χαίρει

συνὼν οὕτως ἐπὶ μεγάλης σπουδῆς· ἀλλ' ἄλλο τι
βουλομένη ἡ ψυχὴ ἐκατέρου δήλη ἐστὶν ὃ οὐ δύναται
εἰπεῖν, ἀλλὰ μαντεύεται ὃ βούλεται, καὶ αἰνύσσεται.

36 Ἐν ταυτῷ (195).

- 5 Φημὶ οὖν ἐγὼ πάντων θεῶν εὐδαιμόνων ὄντων
Ἐρωτα, εἰ θέμις καὶ ἀνεμέσσητον εἰπεῖν, εὐδαιμονέ-
στατον εἶναι αὐτῶν, κάλλιστον ὄντα καὶ ἄριστον.
ἔστι δὲ κάλλιστος ὢν τοιόσδε. πρῶτον μὲν νεώτατος
θεῶν, ὦ Φαίδρε· μέγα δὲ τεκμήριον τῷ λόγῳ αὐτοῦ
10 παρέχεται, φεύγων φυγῇ τὸ γῆρας ταχὺ ὃν δῆλον ὅτι,
θάττον γοῦν τοῦ δέοντος ἡμῖν προσέρχεται· ὃ δὲ
πέφνεν Ἐρως μισεῖν καὶ οὐδ' ἐντὸς πολλοῦ πλη-
σιάζειν. μετὰ δὲ νέων ἀεὶ ξύνεστί τε καὶ ἔστιν· ὁ
γὰρ παλαιὸς λόγος εὖ ἔχει, ὥς ὅμοιον ὁμοίῳ δεῖ πε-
15 λάζειν. ἐγὼ δὲ Φαίδρῳ πολλὰ ἄλλα ὁμολογῶν τοῦτο
οὐχ ὁμολογῶ, ὥς Ἐρως Κρόνου καὶ Ἰαπετοῦ ἀρχαιό-
τερός ἐστιν· ἀλλὰ φημὶ νεώτατόν τε αὐτὸν εἶναι
θεῶν καὶ ἀεὶ νέον· τὰ δὲ παλαιὰ πράγματα περὶ
θεοῦς, ἃ Ἡσίοδος καὶ Παρμενίδης λέγουσιν, ἀνάγκη
20 καὶ οὐκ Ἐρωτι γεγονέναι, [εἰ ἐκεῖνοι] ἀληθῆ λέ-
γουσι. οὐ γὰρ ἂν ἔκτομαι οὐδὲ δεσμοὶ ἀλλήλων ἐγέ-
νοντο καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ βίαια, εἰ Ἐρως ἐν αὐτοῖς
ἦν, ἀλλὰ φιλία καὶ εἰρήνη, ὥσπερ νῦν, ἐξ οὗ Ἐρως
τῶν θεῶν βασιλεύει. νέος μὲν οὖν ἔστι, πρὸς δὲ τῷ
25 νέῳ ἀπαλός. ποιητοῦ δὲ ἔστιν ἐνδεής, οἷός περ ἦν ὁ
Ὅμηρος, πρὸς τὸ ἐπιδείξαι θεοῦ ἀπαλότητα. Ὅμηρος
γὰρ Ἀτὴν θεὸν τε φησὶν εἶναι καὶ ἀπαλήν· τοὺς
γοῦν πόδας αὐτῆς ἀπαλούς φησὶν εἶναι λέγων·
τῆς μὲν θ' ἀπαλοὶ πόδες· οὐ γὰρ ἐπ' οὐδέος.
30 πίνυται, ἀλλ' ἄρα ἤγε κατ' ἀνδρῶν κράατα βάλνει.
καλῶ οὖν μοι δοκεῖ τεκμηρίῳ τὴν ἀπαλότητα ἀπο-

φαίνειν, ὅτι οὐκ ἐπὶ σκληροῦ βαίνει ἀλλ' ἐπὶ μαλ-
θακοῦ. τῷ αὐτῷ δὴ καὶ ἡμεῖς χρησόμεθα τεκμηρίῳ
περὶ Ἐρωτος ὅτι ἀπαλός· οὐ γὰρ ἐπὶ γῆς βαίνει οὐδ'
ἐπὶ κρανίων ἃ ἔστιν οὐ πάνυ μαλακά, ἀλλ' ἐν τοῖς
μαλακωτάτοις τῶν ὄντων βαίνει καὶ οἰκεῖ. ἐν γὰρ 5
ἡθεσι καὶ ψυχαῖς θεῶν καὶ ἀνθρώπων τὴν οἰκησιν
ἰδρυνται· καὶ οὐκ αὖ ἐν πάσαις ἐξῆς ταῖς ψυχαῖς, ἀλλὰ
ἦτινι ἂν σκληρὸν ἡθος ἔχουση ἐντύχη ἀπέρχεται, ἥ
δ' ἂν μαλακὸν οἰκίζεται. ἀπτόμενον οὖν ἀεὶ καὶ
ποσὶ καὶ πάντῃ ἐν μαλακωτάτοις τῶν μαλακωτάτων 10
[ἀπαλωτάτων] ἀνάγκη εἶναι. νεώτατος μὲν δὴ ἔστι
καὶ ἀπαλωτάτος· πρὸς δὲ τούτοις ὑγρὸς τὸ εἶδος. οὐ
γὰρ ἂν οἶός τε ἦν πάντῃ περιπτύσσεσθαι οὐδὲ διὰ
πάσης τῆς ψυχῆς καὶ εἰσιῶν τὸ πρῶτον λανθάνειν
καὶ ἐξιῶν, εἰ σκληρὸς ἦν. συμμέτρου δὲ καὶ ὑγροῦς 15
οὐσίας μέγα τεκμήριον ἡ εὐσχημοσύνη, ὃ δὴ [καὶ]
διαφερόντως ἐκ πάντων ὁμολογουμένως Ἐρως ἔχει·
ἀσχημοσύνη γὰρ καὶ Ἐρωτι πρὸς ἀλλήλους ἀεὶ πόλεμος.
χροῶς δὲ κάλλος ἡ κατ' ἀνθρὸν δόλαια τοῦ θεοῦ σημαίνει·
ἀνανθεῖ γὰρ καὶ ἀπηνθηκότη καὶ σώματι καὶ ψυχῇ 20
καὶ ἄλλῳ ὀφροῦν οὐκ ἐνίξει Ἐρως, οὐ δ' ἂν εὐώδης
τε καὶ εὐανθῆς τόπος ἦ, ἐνταῦθα δὲ καὶ ἴζει καὶ μένει.

περὶ μὲν οὖν κάλλους τοῦ θεοῦ καὶ ταῦτα ἱκανὰ
καὶ ἔτι πολλὰ λείπεται· περὶ δὲ ἀρετῆς Ἐρωτος μετὰ
ταῦτα λεκτέον. τὸ μὲν μέγιστον, ὅτι Ἐρως οὔτε 25
ἀδικεῖ οὔτε ἀδικεῖται οὔτε ὑπὸ θεοῦ οὔτε θεῶν οὔτε
ὑπ' ἀνθρώπου οὔτε ἀνθρώπων· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς βία
πάσχει εἰ τι πάσχει, βία γὰρ Ἐρωτος οὐχ ἄπτεται,
οὔτε [βία] ποιῶν ποιεῖ· πᾶς γὰρ ἐκὼν Ἐρωτι πάνθ'
ὑπηρετεῖ· ἃ δ' ἂν [τις] ἐκὼν ἔκοντ' ὁμολογήσῃ, φα- 30
σὶν οἱ τῶν πόλεων βασιλεῖς νόμοι δίκαια εἶναι. πρὸς
δὲ τῇ δικαιοσύνῃ σωφροσύνης πλείστης μετέχει· εἶναι

γὰρ ὁμολογεῖται σωφροσύνη τὸ κρατεῖν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν· ἔρωτος δὲ μηδεμίαν ἡδονὴν κρείττω εἶναι. εἰ δὲ ἥττους κρατοῖντ' ἂν ὑπὸ [τοῦ] ἔρωτος, ὃ δὲ κρατεῖ, κρατῶν δὲ ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ὁ
 5 ἔρως διαφερόντως ἂν σωφρονοίη. καὶ μὴν εἰς γε ἀνδρῖαν ἔρωτι οὐδὲ Ἄρης ἀνθίσταται· οὐ γὰρ ἔχει ἔρωτα Ἄρης, ἀλλὰ ἔρως Ἄρην Ἀφροδίτης, ὥς λόγος· κρείττων δὲ ὁ ἔχων τοῦ ἐχομένου· τοῦ δὲ ἀνδρειοτάτου τῶν ἄλλων κρατῶν πάντων ἂν ἀν-
 10 δρειότατος εἴη.

περὶ μὲν οὖν δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρίας τοῦ θεοῦ εἴρηται· περὶ δὲ σοφίας λείπεται. ὅσον οὖν δυνατόν πειρατέον μὴ ἐλλείπειν· καὶ πρῶτον μὲν, ἐν' αὐτῷ καὶ ἐγὼ τὴν ἡμετέραν τέχνην τιμήσω
 15 ὥσπερ Ἐρυσίμαχος τὴν αὐτοῦ, ποιητῆς ὁ θεὸς σοφὸς οὕτως ὥστε καὶ ἄλλον ποιῆσαι. πᾶς γοῦν ποιητῆς γίγνεται "κἂν ἄμουσος ἦ τὸ πρῖν," οὗ ἂν ἔρως ἄψηται. ὃ δὲ πρέπει ἡμᾶς μαρτυρίῳ χρῆσασθαι, ὅτι ποιητῆς ὁ ἔρως ἀγαθὸς ἐν κεφαλαίῳ πᾶσαν ποιήσιν τὴν κατὰ
 20 μουσικὴν. ἂ γὰρ τις ἢ μὴ ἔχει ἢ μὴ οἶδεν, οὗτ' ἂν ἐτέρῳ δοίη οὕτε ἂν ἄλλον διδάξειε. καὶ μὴν τὴν γε τῶν ζῶων ποιήσιν πάντων τίς ἐναντιώσεται μὴ οὐχὶ ἔρωτος εἶναι σοφίαν, ἣ γίγνεται καὶ φύεται πάντα ζῶα· ἀλλὰ τὴν τῶν τεχνῶν δημιουργίαν οὐκ ἴσμεν,
 25 ὅτι οὐ μὲν ἂν ὁ θεὸς οὗτος διδάσκαλος γένηται, ἐλλόγιμος καὶ φανὸς ἀπέβη, οὗ δ' ἂν ἔρως μὴ ἐφάπηται, σκοτεινός· τοξικὴν γε μὴν καὶ ἰατρικὴν καὶ μαντικὴν Ἀπόλλων ἀνεῦρεν, ἐπιθυμίας καὶ ἔρωτος ἡγεμονεύσαντος· ὥστε καὶ οὗτος ἔρωτος ἂν εἴη μαθη-
 30 τῆς καὶ Μοῦσαι μουσικῆς καὶ Ἥφαιστος χαλκείας καὶ Ἀθηναῖα ἱστουργίας καὶ Ζεὺς κυβερναῖν θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων· ὅθεν δὴ καὶ κατεσκευάσθη τῶν θεῶν τὰ

πράγματα, Ἐρωτος ἐγγιγνομένου δηλον ὅτι κάλ-
λους· αἰσχει γὰρ οὐκ ἐπεστιν Ἐρωτος. πρὸ τοῦ δέ,
ὥσπερ ἐν ἀρχῇ εἶπον, πολλὰ καὶ δεινὰ θεοῖς ἐρίγνετο,
ὡς λέγεται, διὰ τὴν τῆς ἀνάγκης βασιλείαν· ἐπειδὴ
δ' ὁ θεὸς οὗτος ἔφν ἐκ τοῦ ἔραν τῶν καλῶν, πάντ' 5
ἀγαθὰ γέγονε καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις. οὕτως ἐμοὶ
δοκεῖ, ὦ Φαίδρε, Ἐρωτος πρῶτον αὐτὸς ὢν κάλλιστος
καὶ ἄριστος, μετὰ τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἄλλων τοιούτων
αἴτιος εἶναι. ἐπέρχεται δέ μοι τι καὶ ἔμμετρον εἰπεῖν,
ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ποιῶν

10

εἰρήνην μὲν ἐν ἀνθρώποις, πελάγει δὲ γαλήνην,
νηνεμίαν τ' ἀνέμων, κλίτην δ' ὕπνον τ' ἐνὶ κήδει.
οὗτος γὰρ ἡμᾶς ἀλλοτριότητος μὲν κενοῖ, οἰκειότητος
δὲ πληροῖ· τὰς τοιάσδε ξυνόδους μετ' ἀλλήλων πάσας
τιθεῖς ξυνιέναι, ἐν ἑορταῖς ἐν χοροῖς ἐν εὐθυμίαις γι- 15
γνόμενος ἡγεμῶν, πραότητα μὲν πορίζων, ἀγριότητα δὲ
ἐξορίζων, φιλόδορος εὐμενείας, ἄδωρος δυσμενείας·
ἴλεως ἀγαθοῖς, θεατὸς σοφοῖς, ἀγαστὸς θεοῖς, ζηλωτὸς
ἀμολοῖς, κτητὸς εὐμολοῖς· τρυφῆς ἀβρότητας χλι-
δῆς χαρίτων ἱμέρου πόθου πατήρ· ἐπιμελὴς ἀγαθῶν 20
ἀμελὴς κακῶν· ἐν πόνῳ ἐν φόβῳ ἐν πόθῳ ἐν λόγῳ
κυβερνήτης ἐπιβάτης παραστάτης τε καὶ σωτὴρ ἄρι-
στος· ξυμπάντων τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων κόσμος,
ἡγεμῶν κάλλιστος καὶ ἄριστος, ὃ χρεὶ ἐπεσθαι πάντ'
ἄνδρα ἐφνυνοῦντα [καλῶς] καλῆς φῶδῆς μετέχοντα, ἣν 25
ἄδει θέλγων πάντων θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων νόημα.

ΠΟΓΟΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ· ΚΑΙ ΟΤΙ ΦΑΤΛΟΝ
Ο ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΠΟΣΩΝ ΕΙΗ ΚΑΚΩΝ
ΓΕΓΟΝΩΣ ΑΙΤΙΟΣ. ΕΔ.

1 Διογένης.

30

Ὅταν δ' ἔρωτος ἐνδεθῶμεν ἄρχυσι,

θαῖσον θυραίοις τὴν χάριν ποιούμεθα
ἢ τοῖσιν ἄγχι στ' ἐν γένει πεφυκόσι.

2 Μενάνδρου Ἀφροdisίωv.
Ἄλλ' ὅταν ἐρῶντα νοῦν ἔχειν τις ἀξιοῖ,
5 παρὰ τίνι τ' ἀνόητον οὗτος ὄψεται;

3 Μενάνδρου.
Μόνος ἔστ' ἀπαρηγόρητον ἀνθρώποις ἔρως.

4 Εὐριπίδου Ἀντιγόνη.
Ἦρων· τὸ μαίνεσθαι δ' ἄρ' ἦν ἔρως βροτοῖς.

10 5 Εὐριπίδου Δανάη.
Ἔρως γὰρ ἀργὸν κἀπὶ τοῖς ἀργοῖς ἔφν.
φιλεῖ κάτωπιτρα καὶ κόμης ξανθίσματα,
φεύγει δὲ μόχθους· ἐν δέ μοι τεκμήριον,
οὐδείς προσαιτῶν βίοτον ἡράσθη βροτῶν,
15 ἐν τοῖς δ' ἔχουσιν ἡβητῆς πέφυχ' ὅδε.

6 Εὐριπίδου.
Σὺ δ', ὦ κάκιστε θεῶν τε ἀνθρώπων ἔρως,
ἢ μὴ δίδασκε τὰ καλὰ φαίνεσθαι καλὰ,
ἢ τοῖς ἐρῶσιν εὐμενὴς παρίστασο.

20 7 Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.
Ἔρωτα δεινὸν ἔχομεν· ἐκ δὲ τῶν λόγων
ἐλοῦ τὰ βέλτισθ', ὥστ' ἄπιστον ἔστ' ἔρως,
κἀν τῷ κακίστῳ τῶν φρενῶν ἄρχειν φιλεῖ.

8 Εὐριπίδου Δίκτυλ.
25 Κύπρις γὰρ οὔτε νουθετουμένη χαλᾷ,
ἄν τ' αὐτὴ βιάξῃ, μᾶλλον ἐντείνειν φιλεῖ,
κἄπειτα τίχται πόλεμον· εἰς δ' ἀνάστασιν
δόμων περαίνει πολλάκις τὰ τοιάδε.

9 Θεοκρίτου (I, 100).

Τὸν δ' ἄρα χῶ Δάφνις ποταμείβετο "Κύπρι βαρεῖα,
Κύπρι νεμεσσάτά, Κύπρι θνατοῖσιν ἀπεχθής."

10 Εὐριπίδου ἐκ Μελεάγρου.

Ἦ γὰρ Κύπρις πέφυκε τῷ σκότῳ φίλη·
τὸ φῶς δ' ἀνάγκην προστίδῃσι σωφρονεῖν.

5

11 Ἀρχιλόχου.

Τοῖος γὰρ φιλότῃτος ἔρως ὑπὸ καρδίῃν ἔλυσθεις
πολλὴν κατ' ἀχλὺν ὁμμάτων ἔχευε,
κλέψας ἐκ στηθέων ἀπαλὰς φρένας.

10

12 Ἀρχιλόχου.

Δύστηνος ἐγκειμαι πότῳ
ἄψυχος, χαλεπῇσι θεῶν ὀδύνῃσιν ἔκῃτι
πεπαρμένος δι' ὀστέων.

13 Σοφοκλέους ἐν Ἀχιλλέως ἐρασταῖς. 15

Τὸ γὰρ νόσημα τοῦτ' ἐφίμερον κακόν·
ἔχουσιν δ' ἂν αὐτὸ μὴ κακῶς ἀπεικάσαι,
ὅταν πάγον φανέντος αἰθροῖον χεροῖν
κρύσταλλον ἀρπάσῃσι παῖδες ἀσταγῇ,
τὰ πρῶτ' ἔχουσιν ἡδονὰς ποταινίους,
τέλος δ' ὁ χυμὸς οὐδ' ὅπως ἀφῇ θέλει,
οὐτ' ἐν χεροῖν τὸ κτῆμα σύμφορον μένειν·
οὕτω δὲ τοὺς ἐρῶντας αὐτὸς ἡμερος
δρᾶν καὶ τι μὴ δρᾶν πολλάκις προσίεται.

20

14 Φανοκλέους.

25

Ἦ ὥς Οἰάγροιο πάϊς Θρηϊκίος Ὀρφεὺς
ἐκ θυμοῦ Κάλαιν στέρξε Βορηιάδην,
πολλάκι δὲ σκιεροῖσιν ἐν ἄλσεσιν ἔξετ' αἰέδων
ὃν πόθον, οὐδ' ἦν οἱ θυμὸς ἐν ἥσυχίῃ,
ἀλλ' αἰεὶ μιν ἄγρυπνοι ὑπὸ ψυχῇ μελεδῶναι

30

ἔτρυχον, θαλερόν δερκομένον Κάλαν.
 τὸν μὲν Βιστονίδες κακομήχανοι ἀμφιχυθεῖσαι
 ἔκτανον, εὐήκη φάσγανα θηξάμεναι,
 οὕνεκα πρῶτος δειξεν ἐνὶ Θορήκεσσιν ἔρωτας
 5 ἄρρεας, οὐδὲ πόθους ἤνεσε θηλυτέρων.
 τοῦ δ' ἀπὸ μὲν κεφαλῇν χαλκῷ τάμον, αὐτίκα δ' αὐτὴν
 εἰς ἄλλα Θρηκίην βίψαν ὁμοῦ χέλυν
 ἤλω καρτύνασαι, ἵν' ἐμφοροείντο θαλάσση
 ἄμφω ἅμα, γλαυκοῖς τεργρόμεναι βοδίους.
 10 τὰς δ' ἱερῇ Λέσβῳ πολιῇ ἐπέκελσε θάλασσα·
 ἡχὴ δ' ὥς λιγυρῆς πόντον ἐπέσχε λύρης,
 νήσους τ' αἰγιαλούς θ' ἄλιμυρέας, ἐνθα λίγειαν
 ἀνέρες Ὀρφεῖην ἐκτέρισαν κεφαλῇν.
 ἐν δὲ χέλυν τύμβῳ λιγυρὴν θέσαν, ἣ καὶ ἀναΐδους
 15 πέτρας καὶ Φόρκου στυγνὸν ἐπειθεν ὕδαρ.
 ἐκ κείνου μολπαί τε καὶ ἱμερτὴ καθαριστὺς
 νῆσον ἔχει, πασέων δ' ἐστὶν αἰοδοτάτη.
 Θορήκες δ' ὥς ἐδάησαν ἀρήμοι ἔργα γυναικῶν
 ἄγρια, καὶ πάντας δεινὸν ἐσῆλθεν ἄχος,
 20 ὅς ἀλόχους ἐστιζον, ἵν' ἐν χορῇ σήματ' ἔχουσαι
 κνάνεα στυγεροῦ μὴ λελάθουντο φόνου.
 ποινὰς δ' Ὀρφῇ κταμένῳ στίζουσι γυναικάς
 εἰς ἔτι νῦν κείνης εἵνεκεν ἀμπλακίης.

15 Μενάνδρου Ἀνδρία.

25 Τὸ δ' ἐρᾶν ἐπισκοτεῖ
 ἄπασιν, ὥς ἔοικε, καὶ τοῖς εὖ λόγων
 καὶ τοῖς κακῶς ἔχουσιν.

16 Κλεινίου.

Μή τις ἀτιμάτω θνητῶν πολύδακρυν ἔρωτα,
 30 μηδὲ πόθον παίδων μηδ' ἱμερτὴν φιλότητα,
 τῶν ἰότητι Μύρων κατέβη πολύκλαυτον ἐς ᾗδην.

17 Μενάνδρου Ἀνεψιοί.

Φύσει γὰρ ἔστ' ἔρως
τοῦ νουθετοῦντος κωφόν, ἅμα δ' οὐ ῥάδιον
νεδτητα νικᾶν ἐστὶ καὶ θεὸν λόγῳ.

18 Τοῦ αὐτοῦ Θησαυρῷ.

Ὅταν δ' ἐρωῶντος τόλμαν ἀφέλῃς, οἴχεται,
εἰς τοὺς ἰαλέμους τε τοῦτον ἐγγραφε.

19 Ἐκ τῶν Μόσχου Σικελιώτου βουκο-
λικῶν.

Ἀλφειὸς μετὰ Πίσαν ἐπὴν κατὰ πόντον ὁδεύῃ, 10
ἔρχεται εἰς Ἀρέθουσαν ἄγων κοτινηφόρον ὕδωρ,
ἔδνα φέρων καλὰ φύλλα καὶ ἄνθη καὶ κόνιν ἱράν
καὶ βαθὺς ἐμβαίνει τοῖς κύμασι, τὰν δὲ θάλασσαν
νέρθεν ὑποτροχάει, κοῦ μίγνυται ὕδασι νῦδωρ.
ἃ δ' οὐκ οἶδε θάλασσα διερχομένῳ ποταμοῖο. 15
κῶρος δεινοθέτας, κακομάχανος, αἰνὰ διδάσκων,
καὶ ποταμὸν διὰ φίλτρον Ἔρως ἐδίδαξε κολυμβήν.

20 Τοῦ αὐτοῦ.

Χρῶτα μὲν οὐ λευκός, πυρὶ δ' εἵκελος ὄμματα
δ' αὐτῷ 20

δρομύλα καὶ φλογόεντα, κακαὶ φρένες, ἀδὺν λάλημα·
οὐ γὰρ ἔσθον νοέει καὶ φθέγγεται· ὥς μέλι φωνά,
ἐν δὲ χολά· ὅλος ἐστὶν ἀνάμερος, ἡπεροπευτάς.
καὶ πτερόεις ὥς ὄρνις ἐφίπταται ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλως
ἀνέρας ἢ δὲ γυναῖκας, ἐπὶ σπλάγχνοις δὲ κάθηται. 25

21 Ἐκ τῶν Βίωνος Συμυρναίου βουκο-
λικῶν.

Ἰξευτὰς ἔτι κῶρος ἐν ἄλσει δενδράεντι
ὄρνεα θηρεύων τὸν ὑπόπτερον εἶδεν Ἑρωτα
ἐσδόμενον πύξιοιο ποτὶ κλάδῳ· ὥς δ' ἐνόησεν, 30

- χαίρων, ὦνεκα δὴ μέγα φαίνεται τῶρνεον αὐτῷ,
 τὼς καλάμῳς ἅμα πάντας ἐπ' ἀλλάλοισι συνάπτων
 τᾶ καὶ τᾶ τὸν Ἑρωτα μετάλμενον ἀμφοδόκευεν.
 ἧ παῖς ἀσχαλάων, ὅκα οἱ τέλος οὐδὲν ἀπάντη,
 5 τὼς καλάμῳς ῥίψας ποτ' ἀροτρεά πρέσβυν ἴκανε,
 ὅς νιν τάνδε τέχνην ἐδιδάξατο, καὶ λέγειν αὐτῷ,
 καὶ οἱ δεῖξεν Ἑρωτα καθήμενον· αὐτὰρ ὁ πρέσβυς
 μειδιάων κίνησε κερη καὶ ἀμείβετο παῖδα·
 "φεῖδεο τᾶς θήρας, μηδ' ἐς τὸδε τῶρνεον ἔρχευ.
 10 φεῦγε μακράν· κακὸν ἐντι τὸ θηρίον· ὄλβιος ἐσσιῆ,
 εἰσόκα μὴ νιν ἔλῃς· ἦν δ' ἀνέρος ἐς μέτρον ἔλθῃς,
 οὗτος ὁ νῦν φεύγων καὶ ἀπάλμενος αὐτὸς ἄψ' αὐτῷ
 ἐλθὼν ἐξαπίνης κεφαλὰν ἐπὶ σεῖο καθιξεί."·
- 22 Τοῦ αὐτοῦ.
- 15 Ἄμερε Κυπρογένεια, Διὸς τέκος οὐδὲ θαλάσσας,
 τίπτε τόσον θνατοῖσι καὶ ἀθανάτοισι χαλέπτεις;
 τυτθὸν ἔφαν, τί νυ τόσσον ἀπήχθεο καὶ τεῖν αὐτᾶ,
 ταλίκον ὥς πάντεσσι κακὸν τὸν Ἑρωτα τεκέσθαι,
 ἄγριον, ἄστοργον, μορφᾶ νόον οὐδὲν ὅμοιον;
 10 προὶ δ' ἔτι νιν πτανὸν καὶ ἐκαβόλον ὥπασας ἤμεν,
 ὥς μὴ πικρὸν ἐόντα δυνάμεθα τῆνον ἀλύξαι.
- 23 Θεοκρίτου (Id. III, 16).
 Νῦν ἔγνων τὸν Ἑρωτα· βαρὺς θεός· ἡ δ' αὖ λειάνης
 μαστὸν ἐθήλαξεν, δρυμῷ τέ νιν ἔτραφε μάτηρ,
 15 ὅς με κατασμύχων καὶ ἐς ὀστέον ἄχρῃς λάπτει.
- 23 a Εὐριπίδου Μηδείας (330).
 Φεῦ φεῦ· βροτοῖς ἔρωτες ὥς κακὸν μέγα.
- 24 Εὐριπίδου Ῥαδάμανθυς.
 10 Ἑρωτες ἡμῖν εἰσι παντοῖοι βίου.
 ὃ μὲν γὰρ εὐγένειαν ἰμείρει λαβεῖν·

τῷ δ' οὐχὶ τούτου φροντίς, ἀλλὰ χρημάτων
 πολλῶν κεκληῆσθαι βούλεται πάτωρ δόμοις·
 ἄλλω δ' ἀρέσκει μὴδὲν ὕγιες ἐκ φρενῶν
 λέγοντι πείθειν τοὺς πέλας τόλμῃ κακῇ·
 οἱ δ' αἰσχροῖα κέρδη πρόσθε τοῦ καλοῦ βροτῶν 5
 ζητοῦσιν. οὕτω βίωτος ἀνθρώπων πλάνη.

25 Ξενοφῶντος ἐν τῷ α (3, 11) ἀπομνη-
 μονευμάτων.

Ὡς τλήμων, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ τί ἂν οἶε πα-
 θεῖν καλὸν φιλήσας; ἄρα οὐκ ἂν αὐτίκα μάλα δοῦλος 10
 μὲν εἶναι ἀντ' ἐλευθέρου; πολλὰ δὲ δαπανᾶν εἰς βλα-
 βερὰς ἡδονάς; πολλὴν δ' ἀσχολίαν ἔχειν τοῦ ἐπιμε-
 ληθῆναι τινος καλοῦ ἀγαθοῦ; σπουδάζειν δ' ἀναγ-
 κασθῆναι ἐφ' οἷς οὐδ' ἂν μαινόμενος σπουδάσειεν;
 Ἡράκλεις, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ὥς δεινὴν τινα λέγεις 15
 δύναμιν τοῦ φιλήματος εἶναι. Καὶ τοῦτο, ἔφη ὁ Σω-
 κράτης, θαυμάζεις; οὐκ οἶσθα ὅτι τὰ φαλάγγια οὐδ'
 ἡμιωβολιαῖα τὸ μέγεθος ὄντα προσαψάμενα μόνον τῷ
 στόματι ταῖς ὀδύναις ἐπιτρίβει τοὺς ἀνθρώπους καὶ
 τοῦ φρονεῖν ἐξίστησι; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Ξενοφῶν 20
 ἐνίησι γάρ τι τὰ φαλάγγια κατὰ τὸ δῆγμα. Ὡς μωρέ,
 ἔφη ὁ Σωκράτης, τοὺς δὲ καλοὺς οὐκ οἶε φιλοῦντας
 ἐνιέναι τι ὃ σὺ οὐχ ὀρεῖς; οὐκ οἶσθα ὅτι τοῦτο τὸ θη-
 ριον ὃ καλοῦσι καλὸν καὶ ὠραῖον τοσοῦτ' δεινότερόν
 ἐστὶ τῶν φαλαγγίων, ὅσῳ ἐκείνα μὲν ἀψάμενα, τοῦτο 25
 δὲ οὐδ' ἀπτόμενον, ἔαν δέ τις αὐτὸ θεᾷται, ἐνίησί τι
 καὶ πᾶν πρόσωθεν τοιοῦτον ὥστε μαίνεσθαι ποιεῖν·
 ἴσως δὲ καὶ οἱ ἔρωτες τοξόται διὰ τοῦτο καλοῦνται,
 ὅτι καὶ πόρρωθεν οἱ καλοὶ τιτρώσκουσιν. ἀλλὰ ξυμ-
 βουλεύω σοι, ὦ Ξενοφῶν, ὁπόταν ἴδῃς τινὰ καλόν, 30

φεύγειν προτροπάδην· σοὶ δ', ὦ Κριτόβουλε, συμβουλευώ ἀπειναντίσαι· μόγις γὰρ ἂν ἴσως ἐν τοσούτῳ χρόνῳ τὸ δῆγμα ὑγιὲς γένοιτο.

26 Φαβωρίνου.

- 5 Πάθος τί μοι προσέπεσε τῇ ψυχῇ, καὶ ὃ τι μὲν ἔστιν οὐκ οἶδα· ἔρωτα δ' αὐτὸ λέγουσιν εἶναι οἱ μεμνημένοι. βάσκανε δαίμον καὶ ἀλόγιστε, ἄσθενει προσελήλυθας σώματι, φέρειν σε μὴ δυναμένῳ· ἐξίσταμαί σοι, δαίμον, παραχωρῶ σοι τῆς μάχης· οὐκ
10 εἰμὶ σοι στρατιώτης.

27 Θεοφράστου.

"Ἐρως δ' ἐστὶν ἀλογίστου τινὸς ἐπιθυμίας ὑπερβολή, ταχέϊαν μὲν ἔχουσα τὴν πρόσοδον, βραδεΐαν δὲ τὴν ἀπόλυσιν.

15 28 Προδίκου.

Ἐπιθυμίαν μὲν διπλασιασθεῖσαν ἔρωτα εἶναι, ἔρωτα δὲ διπλασιασθέντα μανίαν γίνεσθαι.

29 Θεοφράστου.

- Ἐσόφραστος ἐρωτηθεὶς τί ἐστὶν ἔρως "πάθος"
20 ἔφη "ψυχῆς σχολαζούσης."

30 Ἐκ τῶν Πλουτάρχου ὅτι οὐ κρίσις ὁ ἔρως.

- Οἱ μὲν γὰρ νοῦν τὸν ἔρωτα, οἱ δ' ἐπιθυμίαν, οἱ δὲ μανίαν, οἱ δὲ θεῖόν τι κίνημα τῆς ψυχῆς καὶ δαι-
25 μόνιον, οἱ δὲ ἄντικρυς θεὸν ἀναγορεύουσιν. ὅθεν ὀρθῶς ἐνίοις ἔδοξε τὸ μὲν ἀρχόμενον ἐπιθυμίαν εἶναι, τὸ δ' ὑπερβάλλον μανίαν, τὸ δὲ ἀντίστροφον φιλίαν, τὸ δὲ ταπεινότερον ἀρρωστίαν, τὸ δ' εὐημεροῦν ἐν-
30 θουσιασμόν. διὸ καὶ πυρφόρον αὐτὸν οἱ τε ποιηταὶ λέγουσιν οἱ τε πλάσται καὶ γραφεῖς δημιουργοῦσιν,

ὅτι καὶ τοῦ πυρὸς τὸ μὲν λαμπρὸν ἡδιστόν ἐστι, τὸ δὲ καυστικὸν ἀλγεινότατον.

31 Ἐν ταυτῷ.

Ὡσπερ γὰρ τοὺς φίλους ὑγιαίνοντας μὲν, ἂν πλημμελῶσιν, ἐξελέγχειν καὶ νουθετεῖν κράτιστόν 5 ἐστίν, ἐν δὲ ταῖς παρακοπαῖς καὶ τοῖς φρενετισμοῖς εἰώθαμεν μὴ διαμάχεσθαι μηδὲ ἀντιτείνειν, ἀλλὰ συμπεριφέρεσθαι καὶ συνεπινεύειν· οὕτω τοὺς μὲν δι' ὀργὴν ἢ πλεονεξίαν ἀμαρτάνοντας ἀνακόπτειν τῇ παρηγοίᾳ δεῖ καὶ κωλύειν, τοῖς δ' ἐρώσιν ὥσπερ νο- 11 σοῦσι συγγνώμην ἔχειν. διὸ κράτιστον μὲν ἐξ ἀρχῆς τοιοῦτου πάθους σπέρμα μὴ παραδέχεσθαι μηδ' ἀρχήν, ἃν δ' ἐγγένηται, ἴδι ἐπὶ ἀποτροπαίων βωμὸν θεῶν κατὰ τὸν Πλάτωνα, ἴδι ἐπὶ τὰς τῶν σοφῶν ἀνδρῶν συνουσίας, ἐξέλασον σαυτοῦ τὸ θηρίον πρὶν 15 ὄνυχας φῦσαι καὶ ὀδόντας· εἰ δὲ μή, μαχέσῃ τελείῃ κακῷ τὸ παιδίον τοῦτο νήπιον ἐναγκαλιζόμενος. τίνες δ' εἰσὶν οἱ τοῦ ἔρωτος ὄνυχες καὶ ὀδόντες; ὑπόψια, ζηλοτυπία. ἀλλ' ἔχει τι πιθανὸν καὶ ἀνθηρόν· ἀμέλει καὶ ἡ σφίγξ εἶχεν ἐπαγωγὸν τὸ ποίκιλμα τοῦ ᾗ 20 πτεροῦ καὶ

εἰ μὲν πρὸς αὐγὰς ἡλίου, χρυσωπὸν ἦν

νώτισμα θηρός, εἰ δὲ πρὸς νέφη βάλοι,

κυανωπὸν ὥς τις ἱρις ἀντηγύει σέλας.

οὕτω δὴ καὶ ὁ ἔρως ἔχει τι χάριεν καὶ οὐκ ἄμουνσον, 25 ἀλλ' αἰμύλον καὶ ἐπιτερπές· ἀρπάζει δὲ καὶ βίους καὶ οἴκους καὶ γάμους καὶ ἡγεμονίας, οὐκ ἀνίνιγματα προβάλλων, ἀλλ' αὐτὸς αἰνιγμα δυσεύρετον ὦν καὶ δύσλυτον, εἰ βούλοιτό τις προτείνειν τί μισεῖ καὶ φιλεῖ, τί φεύγει καὶ διώκει, τί ἀπειλεῖ καὶ ἱκετεύει, τί ὀργίζεται καὶ ἔλεει, τί βούλεται παύσασθαι καὶ οὐ

βούλεται, τί χαίρει τῷ αὐτῷ μάλιστα καὶ ἀνιᾶται,
 τοῦτο λῦσαι καὶ θεραπεῦσαι. τῆς μὲν γὰρ σφιγγὸς τὸ
 αἰνιγμα τὰ πλεῖστα καὶ πεπλάσμενα ἔχει· οὔτε γὰρ
 5 τρίπους ὁ γέρον ἀληθῶς, εἴ τι προσείληφε τοῖς ποσὶ
 βοηθεῖν· οὔτε τετράπους ὁ νῆπιος, ἐπεὶ ταῖς χερ-
 σὶν ὑπερείδει τὴν τῶν βάσεων ὑγρότητα καὶ ἀσθέ-
 νειαν. τὰ δὲ τῶν ἐρώντων πάθη ἀληθῆ· στέργουσιν
 ἐχθραίνουσι τὸν αὐτόν, ποθοῦσιν ἀπόντα τρέμουνσι
 παρόντος, κολακεύουσι λοιδοροῦσι, προαποθνήσκουσι
 10 φρονέουσιν, εὖχονται μὴ φιλεῖν καὶ παύσασθαι φι-
 λούντες οὐ θέλουσι, σωφρονίζουσι καὶ πειρῶσι, παι-
 δεύουσι καὶ διαφθείρουσιν, ἄρχειν θέλουσι καὶ δου-
 λεύειν ὑπομένουσι. τοῦτο αἴτιον γέγονε μάλιστα τοῦ
 μανίαν ὑποληφθῆναι τὸ πάθος. "ἦρων· τὸ μαίνε-
 15 σθαι δ' ἄρ' ἦν ἔρως βροτοῖς," ἔρωτικὸς ἀνὴρ Εὐρι-
 πίδης φησίν.

32 Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἔρωτος.

Ὁ ἔρως οὔτε τὴν γένεσιν ἐξαίφνης λαμβάνει καὶ
 ἀθρόαν ὥς ὁ θυμὸς, οὔτε παρέρχεται ταχέως καίπερ
 20 εἶναι πτηνὸς λεγόμενος, ἀλλ' ἐξάπτεται μαλακῶς καὶ
 σχεδὸν οἶον ἐντήκων ἐαυτόν, ἀψάμενός τε τῆς ψυχῆς
 παραμένει πολὺν χρόνον, οὐδ' ἐν γηρῶσιν ἐνίοις
 ἀναπαυόμενος, ἀλλ' ἐν πολιαῖς ἀκμάζων ἐτι πρόσφα-
 τος καὶ νεαρός. ἂν δὲ καὶ λήξῃ καὶ διαλυθῇ χρόνῳ
 25 μαρανθεῖς ἢ λόγῳ τινὶ κατασβεσθεῖς, οὐπω παντά-
 πασιν ἐξαπῆλλακται τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἐναπολείπει
 πυρίκαντον ὕλην καὶ σημεῖα θερμὰ καθάπερ οἱ κε-
 ραυνοὶ τυφόμενοι. λύπης μὲν γὰρ οὐδὲν ἀπαλλαγεί-
 σης ἵχνος ἐν τῇ ψυχῇ παραμένει συνοικοῦν, οὐδ' ὄρ-
 30 γῆς τραχείας πεσοῦσης, στέλλεται δὲ καὶ πλεγμονή,
 ἐπιθυμίας παρεχούσης τραχὺ κίνημα· τὰ δ' ἔρωτικά

δήγματα, καὶ ἀποστῇ τὸ θηρίον, οὐκ ἐξανήσι τὸν ἰόν· ἀλλ' ἐνοιδεῖ τὰ ἐντὸς σπαράγματα, καὶ ἀγνοεῖται τί ἦν, πῶς συνέστη, πόθεν εἰς τὴν ψυχὴν ἐνέπεσεν.

33 Σωστράτου ἐν β' κυνηγετικῶν (Plut. 5 Mor. p. 310 e).

Κυάνιππος τῷ γένει Θεσσαλὸς γήμας Λευκῶνην τὰ πολλὰ διὰ φιλοκύνηγον ἐνέργειαν ἐν ὕλαις διέτριβεν. ἡ δὲ νεόνυμφος ὑπολαμβάνουσα συνήθειαν αὐτὸν ἔχειν μεθ' ἐτέρας γυναικὸς κατ' ἔχνος ἡκολούθησε 10 τῷ προειρημένῳ, καὶ ἐν τινι κατακρυβεῖσα συνδένδρῳ τὸ μέλλον ἀπεκαρadoxει. τῶν δὲ πέριξ κλάδων αἰφνιδίως σεισθέντων, οἱ στιβευταὶ κύνες [θηρίον] δόξαντες καὶ αὐτὴν ἀλόγου ζῴου δίκην διεσπάρaxαν. τῆς δὲ πράξεως αὐτόπτης γενόμενος Κυάνιππος ἑαυ- 15 τὸν ἐπικατέσφαξεν.

34 Ἐκ τῶν Θεοδώρου μεταμορφώσεων (Plut. 1. 1. 310 f).

Σμύρνα Κινύρου θυγάτηρ εἰς ἐπιθυμίαν ἐμπεσοῦσα τοῦ γεννήσαντος τῇ τροφῇ τὴν ἀνάγκην ἐδή- 20 λωσεν· ἡ δὲ δόλῳ τὸν δεσπότην ἐνήδρευσεν, εἶπε γὰρ ἑρᾶν τινὰ αὐτοῦ γείτονα παρθένον. ἀσεβῶς οὖν κατ' ἀγνοίαν ἀναστρεφόμενος καὶ γνούς ὕστερον ξιφῆρης τὴν ἀσελγεστάτην ἐπέδωκεν· ἡ δὲ περικατά- 25 ληπτος γενομένη κατὰ πρόνοιαν Ἀφροδίτης εἰς ὁμῶν νυμνον δένδρον μετεμορφώθη.

35 Σωστράτου ἐν δευτέρῳ Τυρρηνικῶν (Plut. 1. 1. 312 e).

Αἰολὸς τῶν κατὰ Τυρρηνίαν βασιλεὺς τόπων ἔσχεν ἐξ Ἀμφιδέας θυγατέρας ἕξ καὶ τὸν αὐτὸν ἀριθ- 30 μὸν ἀρρενῶν παίδων, ὧν ὁ πρεσβύτατος Μακαρεὺς

Κανάκης τῆς ἀδελφῆς ἐρασθεὶς ἐβιάσατο τὴν προει-
ρημένην. Αἰολὸς δὲ περὶ τούτων μαθὼν τῇ θυγατρὶ
ξίφος ἐπεμψεν· ἥ δὲ ὡς νόμον δεξαμένη τὸν σίδηρον
αὐτὴν ἀνείλε. Μακαρεὺς δὲ τὸν γεννήσαντα προ-
5 ἐξιλωσάμενος ἔδραμεν εἰς τὸν θάλαμον· εὐρῶν δὲ
τὴν ἀραπωμένην αἰμορραγοῦσαν τῷ αὐτῷ ξίφει τὸν
βίον περιέγραψε.

36 Κλείταρχος ἐν ε' περὶ Ἀλεξάνδρου.

Θε..βυβλι.. οὐπερ κάλλει τὴν ἀνθρωπίνην διε-
10 νεγκόντος φύσιν τὴν ἰδίαν ἐρασθῆναι θυγατέρα
Μύρραν ὀνόματι

37 Ἀριστοκλέους ἐν β' παραδόξων (Plut.
l. l. 312 e).

[Ἀριστάνυμος] Ἐφέσιος τῷ γένει νεανίας τῶν
15 ἐπισήμων, υἱὸς Δημοστράτου, ταῖς δ' ἀληθείαις
Ἄρεως· οὗτος τὸ θῆλυ μισῶν γένος νυκτὸς βαθείας
εἰς τὰς πατρῶας ἔτρεχεν ἀγέλας καὶ ὄνῳ συνεγένετο
θηλεία. ἥ δὲ ἔγκυος γενομένη ἔτεκε κόρην εὐειδε-
στάτην Ὀνοσκελίδα τοῦνομα, τὴν προσηγορίαν λα-
20 βοῦσαν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος.

38 Ζωπύρου ἐν γ' Θεσηίδος (Plut. l. l. 314 b).

Θησεὺς Αἰγέως καὶ Αἰθρας παῖς, ταῖς δ' ἀλη-
θείαις Ποσειδῶνος, ἔχων υἱὸν ἐξ Ἱππολύτης Ἀμάξο-
νος Ἱππόλυτον, ἐπέγμειν αὐτῷ μητριὰν Φαίδραν
25 τὴν Μίνως θυγατέρα καὶ Πασιφάης. αὕτη τοῦ προ-
γόνου εἰς ἐπιθυμίαν ἐμπεσοῦσα τὴν τροφὸν αὐτῷ
περὶ συνόδων ἀπέστειλεν· ὃ δ' ὡς κατέλιπε τὰς
Ἀθήνας κνηγῆλαις προσευκαίρει· τῆς δὲ προαιρέσεως
ἡ ἀσελγῆς ἀποτυχοῦσα ψευδεὶς κατὰ τοῦ σώφρονος
30 ἐπιστολὰς ἐχάραξε, καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν ἐρώ-
των βρόχῳ τὸν βίον περιέγραψε. Θησεὺς δὲ ἐκ Θε-

βῶν ὑποστρέφας καὶ τὰς διαβολὰς ἀναγνούς ἐκ τῶν
τριῶν εὐχῶν ὥς εἶχε παρὰ Ποσειδῶνος μίαν εἰς τὸν
υἷον ἐδαπάνησεν· ἐαριζομένου δὲ τοῦ Ἰππολύτου
παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης ταῦρος ἐπιφανεῖς
ἐποίησε τοὺς ἵππους, οἳ τινες ἀνατρέψαντες τὸ ἄρμα ὃ
καὶ σύροντες τὸν δεσπότην ἀπέκτειναν.

39. Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδρου (233).

Καὶ μὲν δὴ βελτίονί σοι προσήκει γίγνεσθαι ἐμοὶ
πειθομένῳ ἢ ἐραστῇ. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ καὶ παρὰ τὸ
βέλτιστον τὰ τε λεγόμενα καὶ τὰ πραττόμενα ἐπαι- 10
νοῦσι, τὰ μὲν δεδιότες μὴ ἀπέχθωνται, τὰ δὲ καὶ
αὐτοὶ χεῖρον διὰ τὴν ἐπιθυμίαν γινώσκοντες· τοι-
αῦτα γὰρ ὁ ἔρως ἐπιδείκνυται· δυστυχοῦντας μὲν ἂ
μὴ λύπην τοῖς ἄλλοις παρέχει ἀνιαρὰ ποιεῖ νομίζειν,
εὐτυχοῦντας δὲ καὶ τὰ μὴ ἡδονῆς ἄξια παρ' ἐκείνων 15
ἐπαίνων ἀναγκάζει τυγχάνειν. ὥστε πολὺ μᾶλλον
ἐλεεῖν τοὺς ἐρωμένους ἢ ζηλοῦν αὐτοὺς προσήκει.

40. Ἐν ταυτῷ (237 sqq.).

Ἄγετε δὴ, ὦ Μοῦσαι, εἰτε δι' ᾧδῆς εἶδος λήγεια
εἴτε διὰ γένος μουσικὸν τὸ λιγὺ ὅν ταύτην ἔσχετ' 20
ἐπωνυμίαν, ξύμμοι λάβεσθε τοῦ μύθου, ὅν με ἀναγ-
κάξει ὁ βέλτιστος οὐτοσὶ λέγειν.

41. Ὅτι μὲν οὖν δὴ ἐπιθυμία τις ὁ ἔρως ἅπαντι δη-
λον· ὅτι δ' αὖ καὶ μὴ ἐρωῶντες ἐπιθυμοῦσι τῶν κα-
λῶν ἴσμεν. τῷ δὴ τὸν ἐρωῶντά τε καὶ μὴ κρινοῦμεν; 25
δεῖ αὖ νοῆσαι ὅτι ἡμῶν ἐν ἐκάστῳ δύο τινεῖ ἐστὼν ιδέα
ἄρχοντες καὶ ἄγοντες, οἷν ἐπόμεθα ἢ ἂν ἄρητον· ἢ μὲν
ἐμφυτος οὕσα ἐπιθυμία ἡδονῶν, ἄλλη δὲ ἐπίκτετος
δόξα ἐφιεμένη τοῦ ἀρίστου. τούτῳ δὲ ἐν ἡμῖν τοτὲ
μὲν ὁμονοεῖτον, ἔστι δὲ ὅτε στασιάζετον, καὶ ποτὲ 30
μὲν ἢ ἐτέρω, ἄλλοτε δὲ ἢ ἐτέρω κρατεῖ. δόξης μὲν

οὖν ἐπὶ τὸ ἄριστον λόγῳ ἀγούσης καὶ κρατούσης, τῷ
 κράτει σωφροσύνη ὄνομα· ἐπιθυμίας δὲ ἀλόγως ἐλ-
 κούσης ἐπὶ ἡδονὰς καὶ ἀρξάσης ἐν ἡμῖν, τῇ ἀρχῇ
 ὕβρις ἐπωνομάσθη. ὕβρις δὲ δὴ πολυώνυμον, πολυ-
 5 μελὲς γὰρ καὶ πολυειδές. καὶ τούτων τῶν ἰδέων
 ἐκπρεπῆς ἢ ἂν τύχῃ γενομένη τὴν αὐτῆς ἐπωνυμίαν
 ἐπονομαζόμενον τὸν ἔχοντα παρέχεται οὔτε τινα κα-
 λὴν οὔτε ἐπαξίαν κεκληθῆναι. περὶ μὲν γὰρ ἐδωδὴν
 κρατοῦσα τοῦ λόγου τε τοῦ ἀρίστου καὶ τῶν ἄλλων
 10 ἐπιθυμιῶν ἐπιθυμία, γαστριμαργία τε καὶ τὸν ἔχοντα
 ταυτὸν τοῦτο κεκλημένον παρέχεται· περὶ δὲ αὐτῆς μέ-
 θας τυραννεύσασα, τὸν κεκτημένον ταύτῃ ἄγρουσα,
 δῆλον οὗ τεύξεται προσρήματος· καὶ τᾶλλα δὴ τὰ
 τούτων ἀδελφὰ καὶ ἀδελφῶν ἐπιθυμιῶν ὀνόματα, τῆς
 15 αἰὲ δυναστενούσης, ὃ προσήκει καλεῖσθαι, πρόδηλον.
 ἥς δ' ἔνεκα πάντα τὰ πρόσθεν εἰρηται σχεδὸν μὲν
 ἤδη φανερόν· λεχθὲν δὲ ἢ μὴ λεχθὲν πάντως σαφέ-
 στερον. ἢ γὰρ ἄνευ λόγου δόξης ἐπὶ τὸ ὀρθὸν ὀρμώ-
 σης κρατήσασα ἐπιθυμία, πρὸς ἡδονὴν ἀχθεῖσα κάλ-
 20 λους, καὶ ὑπὸ αὐτῶν ἑαυτῆς συγγενῶν ἐπιθυμιῶν
 ἐπὶ σωματίων κάλλος ἐρωμένως φασθεῖσα νικήσασα
 ἀγωγή, ἀπ' αὐτῆς τῆς φώμης ἐπωνυμίαν λαβοῦσα
 ἔρως ἐκλήθη.

42 Εἶεν, ὧ φέριστε. ὃ μὲν δὴ τυγχάνει ὅν περὶ οὗ
 25 βουλευτέον, εἰρηταί τε καὶ ὤρισται. βλέποντες δὲ δὴ
 πρὸς αὐτὸ τὰ λοιπὰ λέγωμεν, τίς ὠφέλεια ἢ βλάβη
 ἀπὸ τε ἐρῶντος καὶ μὴ τῷ χαριζομένῳ ἐξ εἰκότος συμ-
 βήσεται. τῷ μὲν δὴ ὑπὸ ἐπιθυμίας ἀρχομένῳ δου-
 λεύοντι τε ἡδονῇ ἀνάγκη πού τὸν ἐρώμενον ὥς ἡδι-
 30 στον ἑαυτῷ παρασκευάζειν. νοσοῦντι δὲ πᾶν ἡδὺ
 [τὸ] μὴ ἀντιτείνειν· κρεῖττον δὲ καὶ ἴσον ἐχθρόν.

οὔτε δὴ κρείττω οὔτε ἰσούμενον ἐκὼν ἐραστὴς παι-
δικὰ ἀνέξεται, ἥττω δὲ καὶ ὑποδεέστερον ἀεὶ ἀπερ-
γάζεται. ἥττων δὲ ἀμαθὴς σοφοῦ, δειλὸς ἀνδρείου,
ἀδύνατος εἰπεῖν ῥητορικοῦ, βραδὺς ἀγχίνου. τοσού-
των κακῶν καὶ ἔτι πλείονων κατὰ τὴν διάνοιαν ἐρα- 5
στὴν ἐρωμένῳ ἀνάγκη γιγνομένων τε καὶ φύσει ἐνόν-
των, τῶν μὲν ἡδεσθαι, τὰ δὲ παρασκευάζειν ἢ στέ-
ρεσθαι τοῦ παραντίκα ἡδέος. φθονερὸν δὲ ἀνάγκη
εἶναι καὶ πολλῶν μὲν ἄλλων συνουσιῶν ἀπείργοντα
καὶ ὠφελίμων, ὅθεν ἂν μάλιστ' ἀνὴρ γίγνοιτο, με- 10
γάλης αἰτίου εἶναι βλάβης, μερίστης δὲ τῆς ὅθεν ἂν
φρονιμώτατος εἴη. τοῦτο δὲ ἡ θεία φιλοσοφία τυγ-
χάνει ὅν, ἥς ἐραστὴν παιδικὰ ἀνάγκη πόρρωθεν εἰρ-
γεῖν, περίφοβον ὄντα τοῦ καταφρονηθῆναι, τὰ τε
ἄλλα μηχανᾶσθαι, ὅπως ἂν ἡ πάντα ἀγνοῶν καὶ 15
πάντα ἀποβλέπων εἰς τὸν ἐραστὴν, οἷος ὢν τῷ μὲν
ἡδιστος ἐαυτῷ δὲ βλαβερώτατος εἴη. τὰ μὲν οὖν κατὰ
διάνοιαν ἐπίτροπός τε καὶ κοινωνός οὐδαμῇ λυσιτε-
λὴς ἀνὴρ ἔχων ἐρωτα. τὴν δὲ τοῦ σώματος ἔξιν τε
καὶ θεραπείαν οἶαν τε καὶ ὡς θεραπεύσει, οὗ ἂν γέ- 20
νηται κύριος, ὃς ἡδὺ πρὸ ἀγαθοῦ ἡνάγκασται διώ-
κειν, δεῖ μετὰ ταῦτα ἰδεῖν. ὀφθήσεται δὲ μαλθακὸν
τινα καὶ οὐ στερεὸν διώκων οὐδ' ἐν ἡλίῳ καθαρῷ
τεθραμμένον, ἀλλ' ὑπὸ συμμιγεῖ σκιᾶ, πόνων μὲν
ἀνδρείων καὶ ἰδρωτῶν ξηρῶν ἄπειρον, ἔμπειρον δὲ 25
ἀπαλῆς καὶ ἀνάνδρου διαίτης, ἀλλοτριῶς [τε] χρώ-
μασι καὶ κόσμοις χήτει οἰκείων κοσμούμενον, ὅσα τε
καὶ ἄλλα τούτοις ἔπεται πάντα ἐπιτηδεύοντα. ἃ δὴ ἅλα,
καὶ οὐκ ἄξιον περαιτέρῳ προβαίνειν, ἀλλ' ἐν κεφά-
λαιον ὀρίσασμένους ἐπ' ἄλλο ἰέναι· τὸ γὰρ τοιοῦτον 30
σῶμα ἐν πολέμῳ τε καὶ ἄλλαις χρεῖαις ὅσαι μεγάλαι
οἱ μὲν ἐχθροὶ θαρροῦσιν οἱ δὲ φίλοι καὶ αὐτοὶ οἱ ἐρα-

σταί φοβοῦνται· τοῦτο μὲν οὖν, ὥς δῆλον, ἐατέον·
 τὸ δ' ἐφεξῆς ρητέον, τίνα ἡμῖν ὠφέλειαν ἢ τίνα βλάβη
 περὶ τὴν κτῆσιν ἢ τοῦ ἐρωῶτος ὁμιλία τε καὶ ἐπι-
 τροπία παρῆξεται. σαφὲς δὴ τοῦτο γε παντὶ μὲν, μά-
 5 λιστα δὲ τῷ ἐραστῇ, ὅτι τῶν φιλιτάτων καὶ εὐνουστά-
 των καὶ θειοτάτων κτημάτων ὄρφανόν προ πάντος
 εὔξαιτ' ἂν εἶναι τὸν ἐρώμενον. πατὴρ γὰρ καὶ μη-
 τὴρ καὶ συγγενῶν καὶ φίλων στέρεσθαι ἂν αὐτὸν
 δέξαιτο διακωλυτὰς καὶ ἐπιτιμητὰς ἡγούμενος τῆς
 10 ἡδίστης πρὸς αὐτὸν ὁμιλίας. ἀλλὰ μὴν οὐσίαν γ'
 ἔχοντα χρυσοῦ ἢ τινοῦς ἄλλης κτήσεως, οὔτε εὐάλω-
 τον ὁμοίως οὔτε ἀλόντα εὐμεταχείριστον ἡγήσεται.
 ἐξ ὧν πᾶσα ἀνάγκη ἐραστὴν παιδικοῖς φθονεῖν μὲν
 οὐσίαν κεκτημένοις, ἀπολλυμένης δὲ χαίρειν. ἐτι
 15 τοίνυν ἄγαμον ἄπαιδα ἄοικον ὅτι πλείστον χρόνον
 παιδικὰ ἐραστῆς εὔξαιτ' ἂν γενέσθαι, τὸ αὐτοῦ
 γλυκὺ ὥς πλείστον χρόνον καρποῦσθαι ἐπιθυμῶν.
 ἐστὶ μὲν δὴ καὶ ἄλλα κακά, ἀλλὰ τις δαίμων ἐμίξε
 τοῖς πλείστοις τῷ παραντίκῃ ἡδονῇ· οἶον κόλακι
 20 δεινῷ θηρίῳ καὶ βλάβῃ μεγάλῃ ὅμως ἐπέμιξεν ἢ φύ-
 σις ἡδονῇ τινα οὐκ ἄμουςον· καὶ τις ἐταίραν ὥς
 βλαβερόν ψέξειεν ἂν καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν τοιοῦτο-
 τρόπων θρεμμάτων τε καὶ ἐπιτηδευμάτων, οἷς τό γε
 καθ' ἡμέραν ἡδίστοις εἶναι ὑπάρχει· παιδικοῖς δὲ
 25 ἐραστῆς πρὸς τῷ βλαβερῷ καὶ εἰς τὸ συνημερεύειν
 πάντων ἀηδέστατον. ἥλικα γὰρ δὴ καὶ ὁ παλαιὸς λό-
 γος τέρπειν τὸν ἥλικα. ἢ γὰρ οἶμαι χρόνου ἰσότης
 ἐπὶ ἴσας ἡδονὰς ἄγουσα δι' ὁμοιότητα φιλικὴν παρῆ-
 30 χεται· ἀλλ' ὅμως κόρον γε καὶ ἢ τούτων συνουσία
 ἔχει. καὶ μὴν τό γε ἀναγκαῖον αὐ βαρὺ παντὶ περὶ
 πᾶν λέγεται.

43 Οὐκ ἄρα ἔδει ποτὲ ἐρῶντι καὶ ὑπ' ἀνάγκης ἀνοήτῳ χαρίζεσθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον μὴ ἐρῶντι καὶ νοῦν ἔχοντι· εἰ δὲ μὴ, ἀναγκαῖον εἶη ἐνδοῦναι αὐτὸν ἀπίστῳ δυσκόλῳ φθονερῷ ἐπιδεῖ, βλαβερῷ μὲν πρὸς οὐσίαν βλαβερῷ δὲ πρὸς τὴν τοῦ σώματος ἔξιν, πολὺ δὲ βλαβερωτάτῳ πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς παιδευσιν, ἧς οὔτε ἀνθρώποις οὔτε θεοῖς τῇ ἀληθείᾳ τιμιώτερον οὔτε ἐστὶν οὔτε ποτὲ ἐσται. ταῦτά τε οὖν χρηρῆ, ὧ καὶ, ξυννοεῖν καὶ εἰδέναι τὴν ἐραστοῦ φιλίαν, ὅτι οὐ μετ' εὐνοίας γίγνεται, ἀλλὰ σιτίου τρόπον χάριν 10 πλεγμασμονῆς.

ΠΕΡ ΚΑΛΛΟΥΣ. ΞΕ.

1 Εὐριπίδου Αἰόλω.

Ἴδοιμι δ' αὐτῶν ἔκγον' ἄρσεν' ἄρσένων,
πρωτὸν μὲν εἶδος ἀξίους τυραννίδος·
πλείστη γὰρ ἀρετὴ τοῦθ' ὑπάρχον ἐν βίῳ,
τὴν ἀξίωσιν τῶν καλῶν τὸ σῶμ' ἔχειν.

13

2 Μενάνδρου.

Ὅταν φύσει τὸ κάλλος ἐπικοσμῇ τρόπον
χρηστόν, διπλασίως ὁ προσιῶν ἀλίσκεται.

20

3 Ὀμήρου (II. β' 671).

Νιρεὺς αὖ Σύμηθεν ἄγεν τρεῖς νῆας εἰσας·
Νιρεὺς Ἀγλατῆς υἱὸς Χαροκοῖο τ' ἀνακτος,
Νιρεὺς, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε.

4 Ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν.

25

Μορφαὶ θηλυτέρῃσι πέλει καλόν, ἀνέρι δ' ἀλκά.

5 Φιλήμονος Πυρφόρου.

Οὐκ ἐστὶν οὔτε ζωγράφος μὰ τοὺς θεοὺς

οὐτ' ἀνδριαντοποιός, ὅστις ἂν πλάσαι
κάλλος τοιοῦτον οἶον ἀλήθει' ἔχει.
οὐτ' ἀνδριάντος γὰρ καλῶς πεπλασμένου . . .
ἂν μὴ τὸν αἰσθησόμενον ἢ τέχνη λάβῃ.

5 6 Ὀμήρου (Od. ρ' 36).

Ἦεν ἐκ θαλάμοιο περίφρων Πηνελόπεια
Ἀρτέμιδι ἱκέλη ἥδ' ἔχρυσῃ Ἀφροδίτῃ.

7 Μηνοφίλου Δαμασκηνοῦ Πλοκαμίδων.

Εὐρώπην Λιβύην τε καὶ Ἀσίδα πᾶσαν ἀμείψας

10 θαύμασα μυρία καλὰ πολυπλανίης ὑπὸ λυγρῆς,
ἀλλ' οὐπω τοιοῦτον ἶδον σέλας, οὐδ' ἐν ὀλύμπῳ
αὐτοὺς ἀθανάτους περ ὀλομαι ἴσον ἰδέσθαι,
οἶον ἄελπτον ἄπιστον ἐμὸν νόον ἤρπασε φάσμα,
καρτερόν, οὐ τι φατειόν· ὑπ' ἀμφασίῃ δ' ἀλεγεινῇ
15 θυμὸς ἄδην πεπότῃτο, λύθην δέ μοι ἄψα πάντα
ἐκ κεφαλῆς εἰς ἱχθυος, ἀπώλετο δ' Ἑλλάς ἅπασα
ἐκ στηθέων, καὶ πάντα χαμαὶ πέσεν, ὅσσα περ ἔτλην
ὑγρῇ τε τραφερῇ τε κυλινδόμενος περὶ νόστον.
τόσσον γὰρ περὶ θυμὸν ἀπείριτον ἔκετο θάμβος . .
20 μέλψαι δὲ μνήσεως ἀειθαλέας πλοκαμίδας,
οἷαις κυδιώσαν ἀπ' ὀλβίστων σε λοετρῶν
φαιδρὴν εἶδον ἅπασαν ἐξειδομένην Χαρίτεσσιν
ἐρχομέναις πρὸς Ὀλυμπον Ἀκιδάλῃς ἀπὸ πηγῆς.

8 Φαβωρίνου.

25 Ἰκανὸν μὲν οὖν ἴσως καὶ τὸ τῆς ὄψεως, ἂν γε ὁ
καλὸς καὶ αἰμύλος ἦ καὶ λεκτικός. λέγε ᾧ νεανίσκε·
λέγε Ἀντίλοχε· γλυκερώτερον Νέστορος ἐρεῖς· λέγε
Τηλέμαχε· σφοδρότερον Ὀδυσσέως ἐρεῖς· λέγε Ἀλ-
κιβιάδῃ· πᾶν μεθύης, ἀκουσόμεθα τοῦ μεθύοντος
30 ἡδέως. τοιοῦτόν ἐστι τὸ καλὸν εἶναι· εὐφραίνει μὲν
βλεπόμενος, εὐφραίνει δ' ἀκουόμενος. εἰ δέ τῳ κατὰ

Πλάτωνα τὸ θάρρος ἦν, εἶπον ἂν ὅτι καὶ πάσας τὰς αἰσθησεις ὁ καλὸς εὐφραίνει, καὶ οὐκ ἂν ἐδιδεῖα τὴν εὐωχίαν τὴν τῶν καλῶν. τί γὰρ ἄλλο ποιοῦσιν οἱ τῷ στόματι ψαύοντες; συνάπτουσι τὰς ψυχάς· εἰ γὰρ θέμις ἦν τὸ σῶμα ὑπερβῆναι! νῦν δὲ ἐοίκασιν περὶ 5 τὸ στόμα λιπαρεῖν ὥς περὶ θύρας.

9 Ἐκ τοῦ Μελαγκόμα (Dio Chrys. XXIX p. 293).

Ἐγὼ οὖν πρῶτον αὐτὸν εὐδαιμονίζω τοῦ κάλλους, ὃ δὴ τῶν ἀνθρωπίνων ἐστὶν ἀγαθῶν ἀριδηλότατον μὲν καὶ ἥδιστον θεοῖς, ἥδιστον δὲ ἀνθρώποις, 10 ἀλυπότατον δὲ τῷ ἔχοντι, καὶ ἐπιγνωσθῆναι ῥᾶστον. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ἀγαθὰ καὶν λάθοι προσόντα, καὶ ἀνδρία καὶ φρόνησις, εἰ μὴ τύχοι ἔργου τινὸς ἀποδεικνύοντος· τὸ δὲ κάλλος οὐχ οἷόν τε λαθεῖν, ἅμα γὰρ τῷ ἔχοντι φαίνεται· εἰποι δ' ἂν τις ὅτι καὶ πρότερον, οὐ- 15 τως ὅξεϊαν αἰσθησιν ἑαυτοῦ παρέχει. ἔτι δὲ τοῖς μὲν ἀγαθοῖς οἱ πλεῖστοι φθονοῦσι καὶ δυσμενεῖς γίγνονται· τὸ δὲ κάλλος τοὺς αἰσθανομένους ἑαυτοῦ φίλους ποιεῖται καὶ οὐδένα ἐχθρὸν ἑᾷ γίγνεσθαι.

10 Ἀγησιλάου.

20

Ἀγησίλαος πνυθομένου τινὸς διὰ τί κομῶσιν [οἱ Λάκωνες], εἶπεν ὅτι τῶν κόσμων ἀδαπανώτατός ἐστι.

11 Ἀριστοτέλους (Polyb. Exc. Maii 438).

Ἀριστοτέλης ἔφη τὸ κάλλος πάσης ἐπιστολῆς συ- 25 στατικώτερον εἶναι.

12 Πλουτάρχου ὑπὲρ κάλλους.

Τί γάρ; οὐ σύνθετος φύσις ἀνθρώπων ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς; ἢ θάτερον ἀρκοῦν ἡμῖν; καὶ πῶς οἷόν τε; τὸ μὲν γὰρ οὐκ ἂν εἴη μὴ χρώμενον ψυχῇ, 30

ψυχὴ δ' οὐκ ἂν εἴη μὴ ἔχουσα τὸ συνερείδον. τί
οὖν; ὥσπερ ἐξ ἰσοῦ κοσμεῖται ἐκάτερα τοῖς συγ-
γενέσιν, ἣ μὲν δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ φρο-
νήσει, τὸ δὲ ἰσχύι καὶ κάλλει καὶ ὑγείᾳ· καὶ πῶς
5 οὐ θαυμαστὸν λέγειν τὰ τῆς ψυχῆς καλὰ τὰ τοῦ σώ-
ματος ὑπεροφῶντα;

13 Ἐν ταυτῷ.

Ἡ γοῦν τοῦ σώματος εὐμορφία ψυχῆς ἐστὶν ἐρ-
γον σώματι χαριζομένης δόξαν εὐμορφίας· πεσέτω
10 γοῦν θανάτῳ τὸ σῶμα, καὶ τῆς ψυχῆς μετακισμένης
οὐ στάσις, οὐ χρωμα, οὐκ ὀφθαλμοὶ, οὐ φωνή, οὐδὲν
ἐτι καταλείπεται τῶν ἐρασμίων, προδεδομένον ὑπὸ
τῶν ἀρχαίων οἰκητόρων· ὥστε καὶ τὴν ψυχὴν συνυ-
βόλῃς λανθάνων, ἥς ἐστὶν ἀνθρώπου κάλλος.

15 14 Ἀριστοτέλους.

Ἀριστοτέλης ἐρωτηθεὶς διὰ τί τῶν καλῶν ὁ ἔρως;
“τυφλοῦ” εἶπεν “ἢ ἐρώτησις.”

15 Διογένους.

Διογένης τὰς εὐμόρφους τῶν ἐταιρῶν ἐκάλει
20 βασιλίσσας, πολλοὺς γὰρ πράττειν ἃ ἂν προστάτ-
τωσι.

16 Δίου Πυθαγορείου ἐκ τοῦ περὶ καλ-
λον ἧς.

Τίς ἀγῶν βιοτᾶς [ὄντως] ναμερτὲς εὐδαίμων
25 ζωά; καὶ τίνας ποκὰ χορὴ κρίνεν εὐδαίμονας; ἣ νῆ
Δία τῶς σκάνεος καλλονὰν ἔχοντας, δῶρημα φύσιος;
τούτως γὰρ ὥς ἐνι μασσότερον οἱ πλεῦνες ὥς θεῶς
ἣ θεῶν ἰδρύματα ὑποτρέχοντι καὶ θεραπεύοντι θρη-
σκεύοντες οὐ καλὰν θρησκείαν· καὶ ὄντως ἐμοιγε
30 κατοπτίλλεται ἔχειν τι σεμνὸν καὶ θαυμασμῷ ἄξιον

τὼς μὲν γὰρ ἀτέρως τῶν ἀνθρώπων χάριν ἀπαιτεῦντι οἱ εὖ ἔρξαντες· τοῖς δ' εὐμόρφοις τούναντίον οἱ εὖ ἔρξαντες χάριν ἔχοντι, ὅτι καὶ ὑπέμειναν εὖ παθὲν παρ' αὐτῶν. τούτως ὦν εὐδαίμονες οἶδα ὅτι ἔμμεν δοκεῦντι τοῖς τὰν ὥραν αὐτῶν βολλομένοις 5 ὁπωρῖξασθαι· ποθ' ὥς ὑπὸ νομοθέτα τοιοσδε ἀπαντασέεται λόγος οὐκ ἀσφαλῶς μυθεύμενος τάδε· "ἐγὼν, ὦ κράτιστοι ἄνδρῶν, ποτιβλέπων ἅπαντα τὰ νέα φυλακᾶς τε καὶ ταμελείας δεόμενα, καθάπερ τὰ ζωύφια περὶ τὸν πρᾶτον καιρὸν τᾶς αὐξήσιος, τῷ 10 ἀκροσφαλέως ἔχεν ποτὶ σωτηρίαν, ὑπέλαβον μὴ παρέργως δεῖν αὐτῶν με φυλάσσειν τὰν ἀσθενείαν· ὑμεῖς δέ γ' οἱ ὀρίγνεσθε σωματικᾶς ἀδονᾶς, τέλος ποιεύμενοι καθάπερ κνώδαλα τὸν κόρον τῷ πλατιασμῷ, οὐχ ὅτι χάριτος ἢ τιμᾶς ἀλλὰ καὶ μέμψιος ποτὶ κο- 15 λάσει δικαίως ἐστὲ ἄξιοι τυγχάνεν, διὰ τὰς αὐταντῶν ἀκολασίας ἐμβαλλόμενοι ῥύπον ἐν ζωᾶν ἐλευθέρων παίδων."

17 Ἐν ταυτῷ.

Ἄ δέ γα εὐμορφία τοῖς ποτοκέλλουσιν ἀδονᾶς 20 παρέχει ποθερπύζουσα, καθάπερ ἄγαλμα ἢ γραφά ἢ ἄτερον χειρόκματον ἐπιτάδευμα. διὸ καὶ θελοίμι ἐγὼ γὰρ ἄτερον ἔχεν τὸ κάλλος ἢ αὐτὸς εἶμεν εὐμορφος· ὥσπερ καὶ οἶνον πιὲν ἄδυν καὶ πολύωρον ἢ αὐτὸς εἶμεν βουνός, καὶ χιλὸν ποτιφέρεσθαι ἄδυν 25 καὶ ἀμπεχεσθαι ἀμπεχόναν καλὰν ἢ εἶμεν [αὐτὸς] χιλὸς ἢ ἀμπεχόνα. ἀλλ' ὑποδραμῶν τις σχεδὸν φάσει "ἀλλ' ἐγὼ χαίρω ἐπὶ ταμαντῷ εὐμορφίᾳ τῷ καὶ ἀτρεκῶς ἀγάλλεσθαι." ποθ' ὃν ὑποβλήδαν φατίζω πάλιν "ἀγάλλεν μειράκιον· εὐδαίμονα μὲν γὰρ οὐκ ἔχω 30 ὅπως τυ φατίζω ναμαρτέως μυθαρευόμενος."

18 Πλάτωνος πολιτείας γ' (402).

Οὐκ οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτου ἂν ξυμπίπτῃ ἐν τε τῇ
 ψυχῇ καλὰ ἦθῃ ἐνόητα, καὶ ἐν τῷ εἶδει ὁμολογοῦντα
 ἐκείνοις καὶ ξυμφωνοῦντα τοῦ αὐτοῦ μετέχοντα τύ-
 5 που, τοῦτ' ἂν εἴῃ κάλλιστον θέαμα τῷ δυναμένῳ
 θεᾷσθαι; Πάνυ γε. Καὶ μὴν τό γε κάλλιστον ἐρα-
 σμιώτατον. Πῶς δ' οὐ; Τῶν δὲ ὅτι μάλιστα τοιού-
 των ἀνθρώπων ὃ γε μουσικός ἐρώῃ ἄν· εἰ δὲ ἀξύμ-
 φωνος εἴῃ, οὐκ ἂν ἐρώῃ. Οὐκ ἂν εἶγε τι, ἔφη, κατὰ τὴν
 10 ψυχὴν ἐλλείποι. εἰ μέντοι κατὰ τὸ σῶμα, ὑπομείνειεν ἂν
 ὥστε θέλειν ἀσπάξασθαι. Μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι
 ἔστι σοι ἢ γέγονε παιδικὰ τοιαῦτα, καὶ συγχωρῶ·
 ἀλλὰ τόδε μοι εἰπέ· σωφροσύνη καὶ ἡδονῇ ὑπερβα-
 λούσῃ ἔστι τις κοινωνία; Καὶ πῶς; ἔφη· εἶγε ἐκφρονα
 15 ποιεῖ οὐχ ἥττον ἢ λύπη. Ἀλλὰ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ; Οὐ-
 δαμῶς. Τί δέ; ὕβρει τε καὶ ἀκολασίᾳ; Πάντων μάλ-
 ιστα. Μείζω δὲ τινὰ καὶ ὀξυτέραν ἔχεις εἰπεῖν ἡδο-
 νὴν τῆς περὶ τὰ ἀφροδίσια; Οὐκ ἔχω, ἦ δ' ὅς, οὐδέ
 γε μανικωτέραν. Ὁ δὲ ὀρθῶς ἔρως πέφυκε κοσμίον
 20 τε καὶ καλοῦ σωφρόνως τε καὶ μουσικῶς ἐρᾶν. Καὶ
 μάλα, ἦ δ' ὅς. Οὐδὲν ἄρα προσοιστέον μανικὸν
 οὐδὲ ξυγγενὲς ἀκολασίας τῷ ὀρθῶς ἔρωτι. Οὐ προσ-
 οιστέον.

ΚΑΤΑ ΚΑΛΛΟΤΣ. Ξ.

25 1 Εὐριπίδου Οιδίποδος.

Νοῦν χρή θεᾷσθαι, νοῦν· τί τῆς εὐμορφίας
 ὄφελος, ὅταν τις μὴ φρένας καλὰς ἔχῃ;

2 Εὐριπίδου Χρυσίππου.

Γνώμη σοφός μοι καὶ χέρ' ἀνδρείαν ἔχει.

30 δῦσμορφος εἶην μᾶλλον ἢ καλὸς κακός.

3 Φαβωρίνου.

Ἔτι καὶ νῦν Σωκράτης καλός· Ἀλκιβιάδην δὲ καὶ ζῶντα ἐπιλελοίπει τὸ κάλλος, καὶ πολλοὶ κατόπιν τῆς ὥρας ἀφιγμένοι, ἐνιοὶ δὲ καὶ τῶν τεθραμμένων αὐτὸν [καὶ νῦν ὁρώντων] ἐξήτουν τὸν Ἀλκιβιάδην. 5

4 Πλούταρχου.

Ἀλλὰ μὴν ὥσπερ ἔφην οὐδενὸς τῶν ἄλλων κινδύνων γένεσις ἐστίν, ἀλλὰ μόνου τοῦ σώματος. τὰ μὲν γὰρ τῆς ψυχῆς κάλλη καὶ σωτηρίας ἐλπίδες εἰσὶ, φρόνησις εὐσέβεια δικαιοπραγία· καὶ τὸ παιδείας 10 εὐπρόσωπον κάλλος οἴκου καὶ πόλεως καὶ ἐθνῶν ἀθόρυβος εἰρήνη διατελεῖ γενομένη· ἣ δὲ γυναικῶν εὐμορφία ἀφορμὴ τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.

5 Βίωνος.

15

Βίων πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι τυραννίδα ἔχει τὸ κάλλος, "φεῦ" ἔλεγε "τυραννίδος τριχὶ καταλυομένης."

6 Φαβωρίνου.

Ἡ φύσις ἣ ἐστῶσα σώζεται ἢ φερομένη, ἐστῶσα 20 μὲν ἐξ ἀθανασίας, φερομένη δὲ ἐξ ἐπιγονῆς. πρὸς ταῦτα γελοῖος ἂν φανείη ὁ Ἀνακρέων καὶ μικρολόγος τῷ παιδὶ μεμφόμενος ὅτι τῆς κόμης ἀπεκείρατο, λέγων ταῦτα "ἀπέκειρας δ' ἀπαλῆς κόμης ἄμωμον ἄνθος." ἀλλ', ὦ Ἀνάκρεον, μικρὸν ἐπίμεινον καὶ 25 ὅψει πάντα ἀποκεκαρμένα· ἀποκεκαρμένην μὲν τὴν τῶν ὀμμάτων ἀγάνην, ἀποκεκαρμένην δὲ τὴν τοῦ μετώπου χάριν, ἀτεχνῶς κατὰ τὸν Ὅμηρον

Κάρφε μὲν οἱ χρóa καλὸν ἐπὶ γναπτοῖσι μέλεσσι, ξανθὰς δ' ἐκ κεφαλῆς ὄλεσε τρίχας· ἀμφὶ δὲ δέσμα 30 πάντεσσιν μελέεσσιν παλαιοῦ θῆκε γέροντος.

ταῦτα δ' Ἀθηνᾶ μὲν διέθηκε τὸν Ὀδυσσεά, ~~καὶ~~ δὲ
 χρόνος πάντας τοὺς καλοὺς. εἴτα Ὀδυσσεὺς μὲν ἀνα-
 λήφεται καὶ σάρκας καὶ κόμην καὶ χρώμα· σὺ δέ, ὦ
 καλὲ παίδων, ἐπειδὴν ἄπαξ ταῦτα ἀποβάλλης, οὐκ
 5 ἔστι σοι πάλιν ἀνηβῆσαι.

7 Πλουτάρχου ἐκ τοῦ περὶ ἔρωτος.

Τοὺς καλοὺς ὁρᾷν μὲν ἐπιτερεπέστατον, ἄψα-
 σθαι δὲ καὶ λαβεῖν οὐκ ἀκίνδυνον. μᾶλλον δέ,
 ὡς φησὶν ὁ Ξενοφῶν, τὸ μὲν πῦρ τοὺς ἀψαμένους
 10 καίει μόνον· οἱ δὲ καλοὶ τοὺς μακρὰν ἐστῶτας ὑφά-
 πτουσιν· ἡ γὰρ ὄψις λαβὴ τοῦ πάθους ἔστι.

8 Ξενοφῶν τῆς ἐκ τῆς πρὸς Ἀγλαϊτάδα ν
 ἐπιστολῆς.

Τὸ χαννοῦσθαι ἐπὶ τῆς ὥρας τῷ κάλλει οὐ μόνον
 15 Φυλλίδα τοῦ υἱέως σου φαίμεν ἂν εἶναι ἀμάρτημα,
 ἀλλὰ καὶ σόν. δοκεῖς γάρ μοι οὔτε λακωνικὸν πα-
 θεῖν οὔθ', ὅπερ χρὴ ἐννοεῖν τὸν σώφρονα, ἀληθεῖ
 καὶ δικαίῳ ἐπαίνῳ τὸν νοῦν προσέχειν. τίς γὰρ σαρ-
 κὸς οὐ πρὸς ἰσχὺν ἐρωμένης, ἡδονῆς δὲ ὑπομνήσει
 20 ἐπαινουμένης, ἐν δικαίῳ γένοιτ' ἂν λόγος; σώματος
 γὰρ ἄνθρωποι ἡγάσθησαν διὰ τὸ ἐπὶ ψυχῇ εἶναι·
 τῶν δὲ μικρὸν ὕστερον τὸν ἐπαινον ἀποδρασομένων
 δι' ὥρας ἀπάνθησιν ἥμισυ χρὴ φροντίζειν τὸν τῷ
 ὄντι Λάκωνα. ποιητῶν τε ὅσοι ἀρετὴν ἐπήνεσαν
 25 σώματος ἢ οὐδὲν ἢ ὀλίγιστον ἐπαίνου περὶ ὑμνησαν,
 ἔργα δὲ ψυχῆς μεγάλα τε καὶ σοφίας ἐγγὺς δι' ᾧδῆς
 αἰῶνι ἔδοσαν. σκόπει δέ, ὦ Ἀγλαϊτάδα, καὶ ἔπου
 θεῖον λόγον, ὃς πιστοῦται ὅτι ψυχὴν μετὰ θεοὺς χρὴ
 τιμᾶν, τρίτον δὲ Ὀλυμπίων τὸ σῶμα. ψυχῆς δὲ τιμὴ
 30 μᾶθῃς καὶ νοῦς συντεταγμένος ἐπὶ φρόνησιν· ὥς
 οὐκ ἔστιν ὡς ἐπιπολὺ ἀνθρώποις ἄλλο συγγενὲς πρὸς

παιδευμα. καὶ τοίνυν τῶν μὲν ἀφρόνων τὸ
 σῶμα οὐδ' ἂν εὖ ἡρμοσμένον ἰδῆς φήσεις καλὸν
 εἶναι· ἀνδρία γὰρ κάλλους ἔλαχεν ἐπαινον ἐπὶ φρο-
 νήσει τέχνης. τῷ γὰρ ὄντι ἂν φαίην τὰ στερόμενα
 νοῦ ἐμφορονος αἰσχροῦ πάντα καὶ ἄδικα ἐν ἀνθρώποις
 ἔσεσθαι. γεγενῆσθαι οὖν ἐν Λάκωσι τότε σοι ἔσται,
 ἐπειδὴν νόμων λακωνικῶν ὑπηρέτην τὸν παῖδα ἀπο-
 δέξῃς. ἀλλ' οὔτε τις λάκων οὔτε ἀττικὸς ἐγένε-
 το, φεῦμα δὲ ὑπὸ θεῶν ἐπὶ ξύων γενέσει τῶν
 τε ἄλλων ὅσα ἢ γῇ ἀνίησι μετηγμένον.

